॥ ನಮೋ ತಸ್ಸ ಭಗವತೋ ಅರಹತೋ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸ॥

ಮಜ್ಝಿಮನಿಕಾಯೋ

ಮೂಲಪಣ್ಣಾಸಪಾಳಿ

೧. ಮೂಲಪರಿಯಾಯವಗ್ಗೋ

೧. ಮೂಲಪರಿಯಾಯಸುತ್ತಂ

೧. ಏವಂ ಮೇ ಸುತಂ – ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ಉಕ್ಕಟ್ಠಾಯಂ ವಿಹರತಿ ಸುಭಗವನೇ ಸಾಲರಾಜಮೂಲೇ। ತತ್ರ ಖೋ ಭಗವಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಮನ್ತೇಸಿ – "ಭಿಕ್ಖವೋ"ತಿ। "ಭದನ್ತೇ"ತಿ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಭಗವತೋ ಪಚ್ಚಸ್ಸೋಸುಂ। ಭಗವಾ ಏತದವೋಚ – "ಸಬ್ಬಧಮ್ಮಮೂಲಪರಿಯಾಯಂ ವೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದೇಸೇಸ್ಸಾಮಿ। ತಂ ಸುಣಾಥ, ಸಾಧುಕಂ ಮನಸಿ ಕರೋಥ, ಭಾಸಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ। "ಏವಂ, ಭನ್ತೇ"ತಿ ಖೋ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಭಗವತೋ ಪಚ್ಚಸ್ಸೋಸುಂ। ಭಗವಾ ಏತದವೋಚ –

೨. "ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಸ್ಸುತವಾ ಪುಥುಜ್ಜನೋ ಅರಿಯಾನಂ ಅದಸ್ಸಾವೀ ಅರಿಯಧಮ್ಮಸ್ಸ ಅಕೋವಿದೋ ಅರಿಯಧಮ್ಮೇ ಅವಿನೀತೋ, ಸಪ್ಪುರಿಸಾನಂ ಅದಸ್ಸಾವೀ ಸಪ್ಪುರಿಸಧಮ್ಮಸ್ಸ ಅಕೋವಿದೋ ಸಪ್ಪುರಿಸಧಮ್ಮೇ ಅವಿನೀತೋ – ಪಥವಿಂ [ಪಠವಿಂ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] ಪಥವಿತೋ ಸಞ್ಜಾನಾತಿ; ಪಥವಿಂ ಪಥವಿತೋ ಸಞ್ಞತ್ವಾ ಪಥವಿಂ ಮಞ್ಞತಿ, ಪಥವಿಯಾ ಮಞ್ಞತಿ, ಪಥವಿತೋ ಮಞ್ಞತಿ, ಪಥವಿಂ ಮೇತಿ ಮಞ್ಞತಿ , ಪಥವಿಂ ಅಭಿನನ್ದತಿ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? 'ಅಪರಿಞ್ಞಾತಂ ತಸ್ಸಾ'ತಿ ವದಾಮಿ।

"ಆಪಂ ಆಪತೋ ಸಞ್ಜಾನಾತಿ; ಆಪಂ ಆಪತೋ ಸಞ್ಞತ್ವಾ ಆಪಂ ಮಞ್ಞತಿ, ಆಪಸ್ಮಿಂ ಮಞ್ಞತಿ, ಆಪತೋ ಮಞ್ಞತಿ, ಆಪಂ ಮೇತಿ ಮಞ್ಞತಿ, ಆಪಂ ಅಭಿನನ್ದತಿ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? 'ಅಪರಿಞ್ಞಾತಂ ತಸ್ಸಾ'ತಿ ವದಾಮಿ।

"ತೇಜಂ ತೇಜತೋ ಸಞ್ಜಾನಾತಿ; ತೇಜಂ ತೇಜತೋ ಸಞ್ಞತ್ವಾ ತೇಜಂ ಮಞ್ಞತಿ, ತೇಜಸ್ಮಿಂ ಮಞ್ಞತಿ, ತೇಜತೋ ಮಞ್ಞತಿ, ತೇಜಂ ಮೇತಿ ಮಞ್ಞತಿ, ತೇಜಂ ಅಭಿನನ್ದತಿ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? 'ಅಪರಿಞ್ಞಾತಂ ತಸ್ಸಾ'ತಿ ವದಾಮಿ।

"ವಾಯಂ ವಾಯತೋ ಸಞ್ಜಾನಾತಿ; ವಾಯಂ ವಾಯತೋ ಸಞ್ಞತ್ವಾ ವಾಯಂ ಮಞ್ಞತಿ, ವಾಯಸ್ಮಿಂ ಮಞ್ಞತಿ, ವಾಯತೋ ಮಞ್ಞತಿ, ವಾಯಂ ಮೇತಿ ಮಞ್ಞತಿ, ವಾಯಂ ಅಭಿನನ್ದತಿ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? 'ಅಪರಿಞ್ಞಾತಂ ತಸ್ಸಾ'ತಿ ವದಾಮಿ।

೩. "ಭೂತೇ ಭೂತತೋ ಸಞ್ಜಾನಾತಿ; ಭೂತೇ ಭೂತತೋ ಸಞ್ಞತ್ವಾ ಭೂತೇ ಮಞ್ಞತಿ, ಭೂತೇಸು ಮಞ್ಞತಿ, ಭೂತತೋ ಮಞ್ಞತಿ, ಭೂತೇ ಮೇತಿ ಮಞ್ಞತಿ, ಭೂತೇ ಅಭಿನನ್ದತಿ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? 'ಅಪರಿಞ್ಞಾತಂ ತಸ್ಸಾ'ತಿ ವದಾಮಿ।

"ದೇವೇ ದೇವತೋ ಸಞ್ಜಾನಾತಿ; ದೇವೇ ದೇವತೋ ಸಞ್ಞತ್ವಾ ದೇವೇ ಮಞ್ಞತಿ, ದೇವೇಸು ಮಞ್ಞತಿ, ದೇವತೋ ಮಞ್ಞತಿ, ದೇವೇ ಮೇತಿ ಮಞ್ಞತಿ, ದೇವೇ ಅಭಿನನ್ದತಿ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? 'ಅಪರಿಞ್ಞಾತಂ ತಸ್ಸಾ'ತಿ ವದಾಮಿ।

"ಪಜಾಪತಿಂ ಪಜಾಪತಿತೋ ಸಞ್ಜಾನಾತಿ; ಪಜಾಪತಿಂ ಪಜಾಪತಿತೋ ಸಞ್ಞತ್ವಾ ಪಜಾಪತಿಂ ಮಞ್ಞತಿ, ಪಜಾಪತಿಸ್ಮಿಂ ಮಞ್ಞತಿ, ಪಜಾಪತಿತೋ ಮಞ್ಞತಿ, ಪಜಾಪತಿಂ ಮೇತಿ ಮಞ್ಞತಿ, ಪಜಾಪತಿಂ ಅಭಿನನ್ದತಿ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? 'ಅಪರಿಞ್ಞಾತಂ ತಸ್ಸಾ'ತಿ

ವದಾಮಿ।

“ಬ್ರಹ್ಮಂ ಬ್ರಹ್ಮತೋ ಸಞ್ಜಾನಾತಿ; ಬ್ರಹ್ಮಂ ಬ್ರಹ್ಮತೋ ಸಞ್ಞತ್ವಾ ಬ್ರಹ್ಮಂ ಮಞ್ಞತಿ , ಬ್ರಹ್ಮಸ್ಮಿಂ ಮಞ್ಞತಿ, ಬ್ರಹ್ಮತೋ ಮಞ್ಞತಿ, ಬ್ರಹ್ಮಂ ಮೇತಿ ಮಞ್ಞತಿ, ಬ್ರಹ್ಮಂ ಅಭಿನನ್ದತಿ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ‘ಅಪರಿಞ್ಞಾತಂ ತಸ್ಸಾ’ತಿ ವದಾಮಿ।

“ಆಭಸ್ಸರೇ ಆಭಸ್ಸರತೋ ಸಞ್ಜಾನಾತಿ; ಆಭಸ್ಸರೇ ಆಭಸ್ಸರತೋ ಸಞ್ಞತ್ವಾ ಆಭಸ್ಸರೇ ಮಞ್ಞತಿ, ಆಭಸ್ಸರೇಸು ಮಞ್ಞತಿ, ಆಭಸ್ಸರತೋ ಮಞ್ಞತಿ, ಆಭಸ್ಸರೇ ಮೇತಿ ಮಞ್ಞತಿ, ಆಭಸ್ಸರೇ ಅಭಿನನ್ದತಿ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ‘ಅಪರಿಞ್ಞಾತಂ ತಸ್ಸಾ’ತಿ ವದಾಮಿ।

“ಸುಭಕಿಣ್ಹೇ ಸುಭಕಿಣ್ಹತೋ ಸಞ್ಜಾನಾತಿ; ಸುಭಕಿಣ್ಹೇ ಸುಭಕಿಣ್ಹತೋ ಸಞ್ಞತ್ವಾ ಸುಭಕಿಣ್ಹೇ ಮಞ್ಞತಿ, ಸುಭಕಿಣ್ಹೇಸು ಮಞ್ಞತಿ, ಸುಭಕಿಣ್ಹತೋ ಮಞ್ಞತಿ, ಸುಭಕಿಣ್ಹೇ ಮೇತಿ ಮಞ್ಞತಿ, ಸುಭಕಿಣ್ಹೇ ಅಭಿನನ್ದತಿ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ‘ಅಪರಿಞ್ಞಾತಂ ತಸ್ಸಾ’ತಿ ವದಾಮಿ।

“ವೇಹಪ್ಫಲೇ ವೇಹಪ್ಫಲತೋ ಸಞ್ಜಾನಾತಿ; ವೇಹಪ್ಫಲೇ ವೇಹಪ್ಫಲತೋ ಸಞ್ಞತ್ವಾ ವೇಹಪ್ಫಲೇ ಮಞ್ಞತಿ, ವೇಹಪ್ಫಲೇಸು ಮಞ್ಞತಿ, ವೇಹಪ್ಫಲತೋ ಮಞ್ಞತಿ, ವೇಹಪ್ಫಲೇ ಮೇತಿ ಮಞ್ಞತಿ, ವೇಹಪ್ಫಲೇ ಅಭಿನನ್ದತಿ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ‘ಅಪರಿಞ್ಞಾತಂ ತಸ್ಸಾ’ತಿ ವದಾಮಿ।

“ಅಭಿಭುಂ ಅಭಿಭೂತೋ ಸಞ್ಜಾನಾತಿ; ಅಭಿಭುಂ ಅಭಿಭೂತೋ ಸಞ್ಞತ್ವಾ ಅಭಿಭುಂ ಮಞ್ಞತಿ, ಅಭಿಭುಸ್ಮಿಂ ಮಞ್ಞತಿ, ಅಭಿಭೂತೋ ಮಞ್ಞತಿ, ಅಭಿಭುಂ ಮೇತಿ ಮಞ್ಞತಿ, ಅಭಿಭುಂ ಅಭಿನನ್ದತಿ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ‘ಅಪರಿಞ್ಞಾತಂ ತಸ್ಸಾ’ತಿ ವದಾಮಿ।

೪. “ಆಕಾಸಾನಞ್ಚಾಯತನಂ ಆಕಾಸಾನಞ್ಚಾಯತನತೋ ಸಞ್ಜಾನಾತಿ; ಆಕಾಸಾನಞ್ಚಾಯತನಂ ಆಕಾಸಾನಞ್ಚಾಯತನತೋ ಸಞ್ಞತ್ವಾ ಆಕಾಸಾನಞ್ಚಾಯತನಂ ಮಞ್ಞತಿ, ಆಕಾಸಾನಞ್ಚಾಯತನಸ್ಮಿಂ ಮಞ್ಞತಿ, ಆಕಾಸಾನಞ್ಚಾಯತನತೋ ಮಞ್ಞತಿ, ಆಕಾಸಾನಞ್ಚಾಯತನಂ ಮೇತಿ ಮಞ್ಞತಿ, ಆಕಾಸಾನಞ್ಚಾಯತನಂ ಅಭಿನನ್ದತಿ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ‘ಅಪರಿಞ್ಞಾತಂ ತಸ್ಸಾ’ತಿ ವದಾಮಿ।

“ವಿಞ್ಞಾಣಞ್ಚಾಯತನಂ ವಿಞ್ಞಾಣಞ್ಚಾಯತನತೋ ಸಞ್ಜಾನಾತಿ; ವಿಞ್ಞಾಣಞ್ಚಾಯತನಂ ವಿಞ್ಞಾಣಞ್ಚಾಯತನತೋ ಸಞ್ಞತ್ವಾ ವಿಞ್ಞಾಣಞ್ಚಾಯತನಂ ಮಞ್ಞತಿ, ವಿಞ್ಞಾಣಞ್ಚಾಯತನಸ್ಮಿಂ ಮಞ್ಞತಿ, ವಿಞ್ಞಾಣಞ್ಚಾಯತನತೋ ಮಞ್ಞತಿ, ವಿಞ್ಞಾಣಞ್ಚಾಯತನಂ ಮೇತಿ ಮಞ್ಞತಿ, ವಿಞ್ಞಾಣಞ್ಚಾಯತನಂ ಅಭಿನನ್ದತಿ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ‘ಅಪರಿಞ್ಞಾತಂ ತಸ್ಸಾ’ತಿ ವದಾಮಿ।

“ಆಕಿಞ್ಚಞ್ಞಾಯತನಂ ಆಕಿಞ್ಚಞ್ಞಾಯತನತೋ ಸಞ್ಜಾನಾತಿ; ಆಕಿಞ್ಚಞ್ಞಾಯತನಂ ಆಕಿಞ್ಚಞ್ಞಾಯತನತೋ ಸಞ್ಞತ್ವಾ ಆಕಿಞ್ಚಞ್ಞಾಯತನಂ ಮಞ್ಞತಿ, ಆಕಿಞ್ಚಞ್ಞಾಯತನಸ್ಮಿಂ ಮಞ್ಞತಿ, ಆಕಿಞ್ಚಞ್ಞಾಯತನತೋ ಮಞ್ಞತಿ, ಆಕಿಞ್ಚಞ್ಞಾಯತನಂ ಮೇತಿ ಮಞ್ಞತಿ, ಆಕಿಞ್ಚಞ್ಞಾಯತನಂ ಅಭಿನನ್ದತಿ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ‘ಅಪರಿಞ್ಞಾತಂ ತಸ್ಸಾ’ತಿ ವದಾಮಿ।

“ನೇವಸಞ್ಞಾನಾಸಞ್ಞಾಯತನಂ ನೇವಸಞ್ಞಾನಾಸಞ್ಞಾಯತನತೋ ಸಞ್ಜಾನಾತಿ; ನೇವಸಞ್ಞಾನಾಸಞ್ಞಾಯತನಂ ನೇವಸಞ್ಞಾನಾಸಞ್ಞಾಯತನತೋ ಸಞ್ಞತ್ವಾ ನೇವಸಞ್ಞಾನಾಸಞ್ಞಾಯತನಂ ಮಞ್ಞತಿ, ನೇವಸಞ್ಞಾನಾಸಞ್ಞಾಯತನಸ್ಮಿಂ ಮಞ್ಞತಿ, ನೇವಸಞ್ಞಾನಾಸಞ್ಞಾಯತನತೋ ಮಞ್ಞತಿ, ನೇವಸಞ್ಞಾನಾಸಞ್ಞಾಯತನಂ ಮೇತಿ ಮಞ್ಞತಿ, ನೇವಸಞ್ಞಾನಾಸಞ್ಞಾಯತನಂ ಅಭಿನನ್ದತಿ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ‘ಅಪರಿಞ್ಞಾತಂ ತಸ್ಸಾ’ತಿ ವದಾಮಿ।

೫. “ದಿಟ್ಠಂ ದಿಟ್ಠತೋ ಸಞ್ಜಾನಾತಿ; ದಿಟ್ಠಂ ದಿಟ್ಠತೋ ಸಞ್ಞತ್ವಾ ದಿಟ್ಠಂ ಮಞ್ಞತಿ, ದಿಟ್ಠಸ್ಮಿಂ ಮಞ್ಞತಿ, ದಿಟ್ಠತೋ ಮಞ್ಞತಿ, ದಿಟ್ಠಂ ಮೇತಿ ಮಞ್ಞತಿ, ದಿಟ್ಠಂ ಅಭಿನನ್ದತಿ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ‘ಅಪರಿಞ್ಞಾತಂ ತಸ್ಸಾ’ತಿ ವದಾಮಿ।

“ಸುತಂ ಸುತತೋ ಸಞ್ಜಾನಾತಿ; ಸುತಂ ಸುತತೋ ಸಞ್ಞತ್ವಾ ಸುತಂ ಮಞ್ಞತಿ, ಸುತಸ್ಮಿಂ ಮಞ್ಞತಿ, ಸುತತೋ ಮಞ್ಞತಿ, ಸುತಂ ಮೇತಿ ಮಞ್ಞತಿ, ಸುತಂ ಅಭಿನನ್ದತಿ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ‘ಅಪರಿಞ್ಞಾತಂ ತಸ್ಸಾ’ತಿ ವದಾಮಿ।

“ಮುತಂ ಮುತತೋ ಸಞ್ಜಾನಾತಿ; ಮುತಂ ಮುತತೋ ಸಞ್ಞತ್ವಾ ಮುತಂ ಮಞ್ಞತಿ, ಮುತಸ್ಮಿಂ ಮಞ್ಞತಿ, ಮುತತೋ ಮಞ್ಞತಿ, ಮುತಂ ಮೇತಿ ಮಞ್ಞತಿ, ಮುತಂ ಅಭಿನನ್ದತಿ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ‘ಅಪರಿಞ್ಞಾತಂ ತಸ್ಸಾ’ತಿ ವದಾಮಿ।

“ವಿಞ್ಞಾತಂ ವಿಞ್ಞಾತತೋ ಸಞ್ಜಾನಾತಿ; ವಿಞ್ಞಾತಂ ವಿಞ್ಞಾತತೋ ಸಞ್ಞತ್ವಾ ವಿಞ್ಞಾತಂ ಮಞ್ಞತಿ, ವಿಞ್ಞಾತಸ್ಮಿಂ ಮಞ್ಞತಿ, ವಿಞ್ಞಾತತೋ ಮಞ್ಞತಿ, ವಿಞ್ಞಾತಂ ಮೇತಿ ಮಞ್ಞತಿ, ವಿಞ್ಞಾತಂ ಅಭಿನನ್ದತಿ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ‘ಅಪರಿಞ್ಞಾತಂ ತಸ್ಸಾ’ತಿ ವದಾಮಿ।

೬. “ಏಕತ್ತಂ ಏಕತ್ತತೋ ಸಞ್ಜಾನಾತಿ; ಏಕತ್ತಂ ಏಕತ್ತತೋ ಸಞ್ಞತ್ವಾ ಏಕತ್ತಂ ಮಞ್ಞತಿ, ಏಕತ್ತಸ್ಮಿಂ ಮಞ್ಞತಿ, ಏಕತ್ತತೋ ಮಞ್ಞತಿ, ಏಕತ್ತಂ ಮೇತಿ ಮಞ್ಞತಿ, ಏಕತ್ತಂ ಅಭಿನನ್ದತಿ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ‘ಅಪರಿಞ್ಞಾತಂ ತಸ್ಸಾ’ತಿ ವದಾಮಿ।

“ನಾನತ್ತಂ ನಾನತ್ತತೋ ಸಞ್ಜಾನಾತಿ; ನಾನತ್ತಂ ನಾನತ್ತತೋ ಸಞ್ಞತ್ವಾ ನಾನತ್ತಂ ಮಞ್ಞತಿ, ನಾನತ್ತಸ್ಮಿಂ ಮಞ್ಞತಿ, ನಾನತ್ತತೋ ಮಞ್ಞತಿ, ನಾನತ್ತಂ ಮೇತಿ ಮಞ್ಞತಿ, ನಾನತ್ತಂ ಅಭಿನನ್ದತಿ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ‘ಅಪರಿಞ್ಞಾತಂ ತಸ್ಸಾ’ತಿ ವದಾಮಿ।

“ಸಬ್ಬಂ ಸಬ್ಬತೋ ಸಞ್ಜಾನಾತಿ; ಸಬ್ಬಂ ಸಬ್ಬತೋ ಸಞ್ಞತ್ವಾ ಸಬ್ಬಂ ಮಞ್ಞತಿ, ಸಬ್ಬಸ್ಮಿಂ ಮಞ್ಞತಿ, ಸಬ್ಬತೋ ಮಞ್ಞತಿ, ಸಬ್ಬಂ ಮೇತಿ ಮಞ್ಞತಿ, ಸಬ್ಬಂ ಅಭಿನನ್ದತಿ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ‘ಅಪರಿಞ್ಞಾತಂ ತಸ್ಸಾ’ತಿ ವದಾಮಿ।

“ನಿಬ್ಬಾನಂ ನಿಬ್ಬಾನತೋ ಸಞ್ಜಾನಾತಿ; ನಿಬ್ಬಾನಂ ನಿಬ್ಬಾನತೋ ಸಞ್ಞತ್ವಾ ನಿಬ್ಬಾನಂ ಮಞ್ಞತಿ, ನಿಬ್ಬಾನಸ್ಮಿಂ ಮಞ್ಞತಿ , ನಿಬ್ಬಾನತೋ ಮಞ್ಞತಿ, ನಿಬ್ಬಾನಂ ಮೇತಿ ಮಞ್ಞತಿ, ನಿಬ್ಬಾನಂ ಅಭಿನನ್ದತಿ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ‘ಅಪರಿಞ್ಞಾತಂ ತಸ್ಸಾ’ತಿ ವದಾಮಿ।

ಪುಥುಜ್ಜನವಸೇನ ಪಠಮನಯಭೂಮಿಪರಿಚ್ಛೇದೋ ನಿಟ್ಠಿತೋ।

೭. “ಯೋಪಿ ಸೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸೇಕ್ಖೋ [ಸೇಖೋ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] ಅಪ್ಪತ್ತಮಾನಸೋ ಅನುತ್ತರಂ ಯೋಗಕ್ಖೇಮಂ ಪತ್ಥಯಮಾನೋ ವಿಹರತಿ, ಸೋಪಿ ಪಥವಿಂ ಪಥವಿತೋ ಅಭಿಜಾನಾತಿ; ಪಥವಿಂ ಪಥವಿತೋ ಅಭಿಞ್ಞಾಯ [ಅಭಿಞ್ಞತ್ವಾ (ಕ॰)] ಪಥವಿಂ ಮಾ ಮಞ್ಞಿ [ವಾ ಮಞ್ಞತಿ], ಪಥವಿಯಾ ಮಾ ಮಞ್ಞಿ, ಪಥವಿತೋ ಮಾ ಮಞ್ಞಿ, ಪಥವಿಂ ಮೇತಿ ಮಾ ಮಞ್ಞಿ, ಪಥವಿಂ ಮಾಭಿನನ್ದಿ [ವಾ ಅಭಿನನ್ದತಿ (ಸೀ॰) ಟೀಕಾ ಓಲೋಕೇತಬ್ಬಾ]। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ‘ಪರಿಞ್ಞೇಯ್ಯಂ ತಸ್ಸಾ’ತಿ ವದಾಮಿ।

“ಆಪಂ…ಪೇ॰… ತೇಜಂ… ವಾಯಂ… ಭೂತೇ… ದೇವೇ… ಪಜಾಪತಿಂ… ಬ್ರಹ್ಮಂ… ಆಭಸ್ಸರೇ… ಸುಭಕಿಣ್ಹೇ… ವೇಹಪ್ಫಲೇ… ಅಭಿಭುಂ… ಆಕಾಸಾನಞ್ಚಾಯತನಂ… ವಿಞ್ಞಾಣಞ್ಚಾಯತನಂ… ಆಕಿಞ್ಚಞ್ಞಾಯತನಂ… ನೇವಸಞ್ಞಾನಾಸಞ್ಞಾಯತನಂ… ದಿಟ್ಠಂ… ಸುತಂ… ಮುತಂ… ವಿಞ್ಞಾತಂ… ಏಕತ್ತಂ… ನಾನತ್ತಂ… ಸಬ್ಬಂ… ನಿಬ್ಬಾನಂ ನಿಬ್ಬಾನತೋ ಅಭಿಜಾನಾತಿ; ನಿಬ್ಬಾನಂ ನಿಬ್ಬಾನತೋ ಅಭಿಞ್ಞಾಯ ನಿಬ್ಬಾನಂ ಮಾ ಮಞ್ಞಿ, ನಿಬ್ಬಾನಸ್ಮಿಂ ಮಾ ಮಞ್ಞಿ, ನಿಬ್ಬಾನತೋ ಮಾ ಮಞ್ಞಿ, ನಿಬ್ಬಾನಂ ಮೇತಿ ಮಾ ಮಞ್ಞಿ, ನಿಬ್ಬಾನಂ ಮಾಭಿನನ್ದಿ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ‘ಪರಿಞ್ಞೇಯ್ಯಂ ತಸ್ಸಾ’ತಿ ವದಾಮಿ।

ಸೇಕ್ಖವಸೇನ [ಸತ್ಥಾರವಸೇನ (ಸೀ॰), ಸತ್ಥುವಸೇನ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)] ದುತಿಯನಯಭೂಮಿಪರಿಚ್ಛೇದೋ ನಿಟ್ಠಿತೋ।

೮. “ಯೋಪಿ ಸೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಅರಹಂ ಖೀಣಾಸವೋ ವುಸಿತವಾ ಕತಕರಣೀಯೋ ಓಹಿತಭಾರೋ ಅನುಪ್ಪತ್ತಸದತ್ಥೋ ಪರಿಕ್ಖೀಣಭವಸಂಯೋಜನೋ ಸಮ್ಮದಞ್ಞಾ ವಿಮುತ್ತೋ, ಸೋಪಿ ಪಥವಿಂ ಪಥವಿತೋ ಅಭಿಜಾನಾತಿ; ಪಥವಿಂ ಪಥವಿತೋ

ಅಭಿಞ್ಞಾಯ ಪಥವಿಂ ನ ಮಞ್ಞತಿ, ಪಥವಿಯಾ ನ ಮಞ್ಞತಿ, ಪಥವಿತೋ ನ ಮಞ್ಞತಿ, ಪಥವಿಂ ಮೇತಿ ನ ಮಞ್ಞತಿ, ಪಥವಿಂ ನಾಭಿನನ್ದತಿ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? 'ಪರಿಞ್ಞಾತಂ ತಸ್ಸಾ'ತಿ ವದಾಮಿ।

"ಆಪಂ...ಪೇ॰... ತೇಜಂ... ವಾಯಂ... ಭೂತೇ... ದೇವೇ... ಪಜಾಪತಿಂ... ಬ್ರಹ್ಮಂ... ಆಭಸ್ಸರೇ... ಸುಭಕಿಣ್ಹೇ... ವೇಹಪ್ಫಲೇ... ಅಭಿಭುಂ... ಆಕಾಸಾನಞ್ಚಾಯತನಂ... ವಿಞ್ಞಾಣಞ್ಚಾಯತನಂ... ಆಕಿಞ್ಚಞ್ಞಾಯತನಂ... ನೇವಸಞ್ಞಾನಾಸಞ್ಞಾಯತನಂ... ದಿಟ್ಠಂ... ಸುತಂ... ಮುತಂ... ವಿಞ್ಞಾತಂ... ಏಕತ್ತಂ... ನಾನತ್ತಂ... ಸಬ್ಬಂ... ನಿಬ್ಬಾನಂ ನಿಬ್ಬಾನತೋ ಅಭಿಜಾನಾತಿ; ನಿಬ್ಬಾನಂ ನಿಬ್ಬಾನತೋ ಅಭಿಞ್ಞಾಯ ನಿಬ್ಬಾನಂ ನ ಮಞ್ಞತಿ, ನಿಬ್ಬಾನಸ್ಮಿಂ ನ ಮಞ್ಞತಿ, ನಿಬ್ಬಾನತೋ ನ ಮಞ್ಞತಿ, ನಿಬ್ಬಾನಂ ಮೇತಿ ನ ಮಞ್ಞತಿ, ನಿಬ್ಬಾನಂ ನಾಭಿನನ್ದತಿ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? 'ಪರಿಞ್ಞಾತಂ ತಸ್ಸಾ'ತಿ ವದಾಮಿ।

ಖೀಣಾಸವವಸೇನ ತತಿಯನಯಭೂಮಿಪರಿಚ್ಛೇದೋ ನಿಟ್ಠಿತೋ।

೯. "ಯೋಪಿ ಸೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಅರಹಂ ಖೀಣಾಸವೋ ವುಸಿತವಾ ಕತಕರಣೀಯೋ ಓಹಿತಭಾರೋ ಅನುಪ್ಪತ್ತಸದತ್ಥೋ ಪರಿಕ್ಖೀಣಭವಸಂಯೋಜನೋ ಸಮ್ಮದಞ್ಞಾ ವಿಮುತ್ತೋ, ಸೋಪಿ ಪಥವಿಂ ಪಥವಿತೋ ಅಭಿಜಾನಾತಿ; ಪಥವಿಂ ಪಥವಿತೋ ಅಭಿಞ್ಞಾಯ ಪಥವಿಂ ನ ಮಞ್ಞತಿ, ಪಥವಿಯಾ ನ ಮಞ್ಞತಿ, ಪಥವಿತೋ ನ ಮಞ್ಞತಿ, ಪಥವಿಂ ಮೇತಿ ನ ಮಞ್ಞತಿ, ಪಥವಿಂ ನಾಭಿನನ್ದತಿ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ಖಯಾ ರಾಗಸ್ಸ, ವೀತರಾಗತ್ತಾ।

"ಆಪಂ...ಪೇ॰... ತೇಜಂ... ವಾಯಂ... ಭೂತೇ... ದೇವೇ... ಪಜಾಪತಿಂ... ಬ್ರಹ್ಮಂ... ಆಭಸ್ಸರೇ... ಸುಭಕಿಣ್ಹೇ... ವೇಹಪ್ಫಲೇ... ಅಭಿಭುಂ... ಆಕಾಸಾನಞ್ಚಾಯತನಂ... ವಿಞ್ಞಾಣಞ್ಚಾಯತನಂ... ಆಕಿಞ್ಚಞ್ಞಾಯತನಂ ... ನೇವಸಞ್ಞಾನಾಸಞ್ಞಾಯತನಂ ... ದಿಟ್ಠಂ... ಸುತಂ... ಮುತಂ... ವಿಞ್ಞಾತಂ... ಏಕತ್ತಂ... ನಾನತ್ತಂ... ಸಬ್ಬಂ... ನಿಬ್ಬಾನಂ ನಿಬ್ಬಾನತೋ ಅಭಿಜಾನಾತಿ; ನಿಬ್ಬಾನಂ ನಿಬ್ಬಾನತೋ ಅಭಿಞ್ಞಾಯ ನಿಬ್ಬಾನಂ ನ ಮಞ್ಞತಿ, ನಿಬ್ಬಾನಸ್ಮಿಂ ನ ಮಞ್ಞತಿ, ನಿಬ್ಬಾನತೋ ನ ಮಞ್ಞತಿ, ನಿಬ್ಬಾನಂ ಮೇತಿ ನ ಮಞ್ಞತಿ, ನಿಬ್ಬಾನಂ ನಾಭಿನನ್ದತಿ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ಖಯಾ ರಾಗಸ್ಸ, ವೀತರಾಗತ್ತಾ।

ಖೀಣಾಸವವಸೇನ ಚತುತ್ಥನಯಭೂಮಿಪರಿಚ್ಛೇದೋ ನಿಟ್ಠಿತೋ।

೧೦. "ಯೋಪಿ ಸೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಅರಹಂ ಖೀಣಾಸವೋ ವುಸಿತವಾ ಕತಕರಣೀಯೋ ಓಹಿತಭಾರೋ ಅನುಪ್ಪತ್ತಸದತ್ಥೋ ಪರಿಕ್ಖೀಣಭವಸಂಯೋಜನೋ ಸಮ್ಮದಞ್ಞಾ ವಿಮುತ್ತೋ, ಸೋಪಿ ಪಥವಿಂ ಪಥವಿತೋ ಅಭಿಜಾನಾತಿ; ಪಥವಿಂ ಪಥವಿತೋ ಅಭಿಞ್ಞಾಯ ಪಥವಿಂ ನ ಮಞ್ಞತಿ, ಪಥವಿಯಾ ನ ಮಞ್ಞತಿ, ಪಥವಿತೋ ನ ಮಞ್ಞತಿ, ಪಥವಿಂ ಮೇತಿ ನ ಮಞ್ಞತಿ, ಪಥವಿಂ ನಾಭಿನನ್ದತಿ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ಖಯಾ ದೋಸಸ್ಸ, ವೀತದೋಸತ್ತಾ।

"ಆಪಂ...ಪೇ॰... ತೇಜಂ... ವಾಯಂ... ಭೂತೇ... ದೇವೇ... ಪಜಾಪತಿಂ... ಬ್ರಹ್ಮಂ... ಆಭಸ್ಸರೇ... ಸುಭಕಿಣ್ಹೇ... ವೇಹಪ್ಫಲೇ... ಅಭಿಭುಂ... ಆಕಾಸಾನಞ್ಚಾಯತನಂ... ವಿಞ್ಞಾಣಞ್ಚಾಯತನಂ... ಆಕಿಞ್ಚಞ್ಞಾಯತನಂ... ನೇವಸಞ್ಞಾನಾಸಞ್ಞಾಯತನಂ... ದಿಟ್ಠಂ... ಸುತಂ... ಮುತಂ... ವಿಞ್ಞಾತಂ... ಏಕತ್ತಂ... ನಾನತ್ತಂ... ಸಬ್ಬಂ... ನಿಬ್ಬಾನಂ ನಿಬ್ಬಾನತೋ ಅಭಿಜಾನಾತಿ; ನಿಬ್ಬಾನಂ ನಿಬ್ಬಾನತೋ ಅಭಿಞ್ಞಾಯ ನಿಬ್ಬಾನಂ ನ ಮಞ್ಞತಿ, ನಿಬ್ಬಾನಸ್ಮಿಂ ನ ಮಞ್ಞತಿ, ನಿಬ್ಬಾನತೋ ನ ಮಞ್ಞತಿ, ನಿಬ್ಬಾನಂ ಮೇತಿ ನ ಮಞ್ಞತಿ, ನಿಬ್ಬಾನಂ ನಾಭಿನನ್ದತಿ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ಖಯಾ ದೋಸಸ್ಸ, ವೀತದೋಸತ್ತಾ।

ಖೀಣಾಸವವಸೇನ ಪಞ್ಚಮನಯಭೂಮಿಪರಿಚ್ಛೇದೋ ನಿಟ್ಠಿತೋ।

೧೧. "ಯೋಪಿ ಸೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಅರಹಂ ಖೀಣಾಸವೋ ವುಸಿತವಾ ಕತಕರಣೀಯೋ ಓಹಿತಭಾರೋ ಅನುಪ್ಪತ್ತಸದತ್ಥೋ ಪರಿಕ್ಖೀಣಭವಸಂಯೋಜನೋ ಸಮ್ಮದಞ್ಞಾ ವಿಮುತ್ತೋ, ಸೋಪಿ ಪಥವಿಂ ಪಥವಿತೋ ಅಭಿಜಾನಾತಿ; ಪಥವಿಂ ಪಥವಿತೋ

ಅಭಿಞ್ಞಾಯ ಪಥವಿಂ ನ ಮಞ್ಞತಿ, ಪಥವಿಯಾ ನ ಮಞ್ಞತಿ, ಪಥವಿತೋ ನ ಮಞ್ಞತಿ, ಪಥವಿಂ ಮೇತಿ ನ ಮಞ್ಞತಿ, ಪಥವಿಂ ನಾಭಿನನ್ದತಿ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ಖಯಾ ಮೋಹಸ್ಸ, ವೀತಮೋಹತ್ತಾ।

"ಆಪಂ...ಪೇ॰... ತೇಜಂ... ವಾಯಂ... ಭೂತೇ... ದೇವೇ... ಪಜಾಪತಿಂ... ಬ್ರಹ್ಮಂ... ಆಭಸ್ಸರೇ... ಸುಭಕಿಣ್ಹೇ... ವೇಹಪ್ಫಲೇ... ಅಭಿಭುಂ... ಆಕಾಸಾನಞ್ಚಾಯತನಂ... ವಿಞ್ಞಾಣಞ್ಚಾಯತನಂ... ಆಕಿಞ್ಚಞ್ಞಾಯತನಂ ... ನೇವಸಞ್ಞಾನಾಸಞ್ಞಾಯತನಂ... ದಿಟ್ಠಂ... ಸುತಂ... ಮುತಂ... ವಿಞ್ಞಾತಂ... ಏಕತ್ತಂ... ನಾನತ್ತಂ... ಸಬ್ಬಂ... ನಿಬ್ಬಾನಂ ನಿಬ್ಬಾನತೋ ಅಭಿಜಾನಾತಿ; ನಿಬ್ಬಾನಂ ನಿಬ್ಬಾನತೋ ಅಭಿಞ್ಞಾಯ ನಿಬ್ಬಾನಂ ನ ಮಞ್ಞತಿ, ನಿಬ್ಬಾನಸ್ಮಿಂ ನ ಮಞ್ಞತಿ, ನಿಬ್ಬಾನತೋ ನ ಮಞ್ಞತಿ, ನಿಬ್ಬಾನಂ ಮೇತಿ ನ ಮಞ್ಞತಿ, ನಿಬ್ಬಾನಂ ನಾಭಿನನ್ದತಿ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ಖಯಾ ಮೋಹಸ್ಸ, ವೀತಮೋಹತ್ತಾ।

ಖೀಣಾಸವವಸೇನ ಛಟ್ಠನಯಭೂಮಿಪರಿಚ್ಛೇದೋ ನಿಟ್ಠಿತೋ।

೧೨. "ತಥಾಗತೋಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಹಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ಪಥವಿಂ ಪಥವಿತೋ ಅಭಿಜಾನಾತಿ; ಪಥವಿಂ ಪಥವಿತೋ ಅಭಿಞ್ಞಾಯ ಪಥವಿಂ ನ ಮಞ್ಞತಿ, ಪಥವಿಯಾ ನ ಮಞ್ಞತಿ, ಪಥವಿತೋ ನ ಮಞ್ಞತಿ, ಪಥವಿಂ ಮೇತಿ ನ ಮಞ್ಞತಿ, ಪಥವಿಂ ನಾಭಿನನ್ದತಿ । ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? 'ಪರಿಞ್ಞಾತನ್ತಂ ತಥಾಗತಸ್ಸಾ'ತಿ ವದಾಮಿ।

"ಆಪಂ...ಪೇ॰... ತೇಜಂ... ವಾಯಂ... ಭೂತೇ... ದೇವೇ... ಪಜಾಪತಿಂ... ಬ್ರಹ್ಮಂ... ಆಭಸ್ಸರೇ... ಸುಭಕಿಣ್ಹೇ... ವೇಹಪ್ಫಲೇ... ಅಭಿಭುಂ... ಆಕಾಸಾನಞ್ಚಾಯತನಂ... ವಿಞ್ಞಾಣಞ್ಚಾಯತನಂ ... ಆಕಿಞ್ಚಞ್ಞಾಯತನಂ... ನೇವಸಞ್ಞಾನಾಸಞ್ಞಾಯತನಂ... ದಿಟ್ಠಂ... ಸುತಂ... ಮುತಂ... ವಿಞ್ಞಾತಂ... ಏಕತ್ತಂ... ನಾನತ್ತಂ... ಸಬ್ಬಂ... ನಿಬ್ಬಾನಂ ನಿಬ್ಬಾನತೋ ಅಭಿಜಾನಾತಿ; ನಿಬ್ಬಾನಂ ನಿಬ್ಬಾನತೋ ಅಭಿಞ್ಞಾಯ ನಿಬ್ಬಾನಂ ನ ಮಞ್ಞತಿ, ನಿಬ್ಬಾನಸ್ಮಿಂ ನ ಮಞ್ಞತಿ, ನಿಬ್ಬಾನತೋ ನ ಮಞ್ಞತಿ, ನಿಬ್ಬಾನಂ ಮೇತಿ ನ ಮಞ್ಞತಿ, ನಿಬ್ಬಾನಂ ನಾಭಿನನ್ದತಿ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? 'ಪರಿಞ್ಞಾತನ್ತಂ ತಥಾಗತಸ್ಸಾ'ತಿ ವದಾಮಿ।

ತಥಾಗತವಸೇನ ಸತ್ತಮನಯಭೂಮಿಪರಿಚ್ಛೇದೋ ನಿಟ್ಠಿತೋ।

೧೩. "ತಥಾಗತೋಪಿ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಹಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ಪಥವಿಂ ಪಥವಿತೋ ಅಭಿಜಾನಾತಿ; ಪಥವಿಂ ಪಥವಿತೋ ಅಭಿಞ್ಞಾಯ ಪಥವಿಂ ನ ಮಞ್ಞತಿ, ಪಥವಿಯಾ ನ ಮಞ್ಞತಿ, ಪಥವಿತೋ ನ ಮಞ್ಞತಿ, ಪಥವಿಂ ಮೇತಿ ನ ಮಞ್ಞತಿ, ಪಥವಿಂ ನಾಭಿನನ್ದತಿ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? 'ನನ್ದೀ [ನನ್ದಿ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰)] ದುಕ್ಖಸ್ಸ ಮೂಲ'ನ್ತಿ - ಇತಿ ವಿದಿತ್ವಾ 'ಭವಾ ಜಾತಿ ಭೂತಸ್ಸ ಜರಾಮರಣ'ನ್ತಿ। ತಸ್ಮಾತಿಹ, ಭಿಕ್ಖವೇ, 'ತಥಾಗತೋ ಸಬ್ಬಸೋ ತಣ್ಹಾನಂ ಖಯಾ ವಿರಾಗಾ ನಿರೋಧಾ ಚಾಗಾ ಪಟಿನಿಸ್ಸಗ್ಗಾ ಅನುತ್ತರಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬೋಧಿಂ ಅಭಿಸಮ್ಬುದ್ಧೋ'ತಿ ವದಾಮಿ।

"ಆಪಂ ...ಪೇ॰... ತೇಜಂ... ವಾಯಂ... ಭೂತೇ... ದೇವೇ... ಪಜಾಪತಿಂ... ಬ್ರಹ್ಮಂ... ಆಭಸ್ಸರೇ... ಸುಭಕಿಣ್ಹೇ... ವೇಹಪ್ಫಲೇ... ಅಭಿಭುಂ... ಆಕಾಸಾನಞ್ಚಾಯತನಂ... ವಿಞ್ಞಾಣಞ್ಚಾಯತನಂ... ಆಕಿಞ್ಚಞ್ಞಾಯತನಂ... ನೇವಸಞ್ಞಾನಾಸಞ್ಞಾಯತನಂ... ದಿಟ್ಠಂ... ಸುತಂ... ಮುತಂ... ವಿಞ್ಞಾತಂ... ಏಕತ್ತಂ... ನಾನತ್ತಂ... ಸಬ್ಬಂ... ನಿಬ್ಬಾನಂ ನಿಬ್ಬಾನತೋ ಅಭಿಜಾನಾತಿ; ನಿಬ್ಬಾನಂ ನಿಬ್ಬಾನತೋ ಅಭಿಞ್ಞಾಯ ನಿಬ್ಬಾನಂ ನ ಮಞ್ಞತಿ, ನಿಬ್ಬಾನಸ್ಮಿಂ ನ ಮಞ್ಞತಿ, ನಿಬ್ಬಾನತೋ ನ ಮಞ್ಞತಿ, ನಿಬ್ಬಾನಂ ಮೇತಿ ನ ಮಞ್ಞತಿ, ನಿಬ್ಬಾನಂ ನಾಭಿನನ್ದತಿ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? 'ನನ್ದೀ ದುಕ್ಖಸ್ಸ ಮೂಲ'ನ್ತಿ - ಇತಿ ವಿದಿತ್ವಾ 'ಭವಾ ಜಾತಿ ಭೂತಸ್ಸ ಜರಾಮರಣ'ನ್ತಿ। ತಸ್ಮಾತಿಹ, ಭಿಕ್ಖವೇ, 'ತಥಾಗತೋ ಸಬ್ಬಸೋ ತಣ್ಹಾನಂ ಖಯಾ ವಿರಾಗಾ ನಿರೋಧಾ ಚಾಗಾ ಪಟಿನಿಸ್ಸಗ್ಗಾ ಅನುತ್ತರಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬೋಧಿಂ ಅಭಿಸಮ್ಬುದ್ಧೋ'ತಿ ವದಾಮೀ"ತಿ।

ತಥಾಗತವಸೇನ ಅಟ್ಠಮನಯಭೂಮಿಪರಿಚ್ಛೇದೋ ನಿಟ್ಠಿತೋ।

ಇದಮವೋಚ ಭಗವಾ। ನ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ [ನ ಅತ್ತಮನಾ ತೇಭಿಕ್ಖೂ (ಸ್ಯಾ॰), ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ (ಪೀ॰ ಕ॰)] ಭಗವತೋ ಭಾಸಿತಂ ಅಭಿನನ್ದುನ್ತಿ।

ಮೂಲಪರಿಯಾಯಸುತ್ತಂ ನಿಟ್ಠಿತಂ ಪಠಮಂ।

೨. ಸಬ್ಬಾಸವಸುತ್ತಂ

೧೪. ಏವಂ ಮೇ ಸುತಂ – ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ ಜೇತವನೇ ಅನಾಥಪಿಣ್ಡಿಕಸ್ಸ ಆರಾಮೇ। ತತ್ರ ಖೋ ಭಗವಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಮನ್ತೇಸಿ – ''ಭಿಕ್ಖವೋ''ತಿ। ''ಭದನ್ತೇ''ತಿ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಭಗವತೋ ಪಚ್ಚಸ್ಸೋಸುಂ। ಭಗವಾ ಏತದವೋಚ – ''ಸಬ್ಬಾಸವಸಂವರಪರಿಯಾಯಂ ವೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದೇಸೇಸ್ಸಾಮಿ। ತಂ ಸುಣಾಥ , ಸಾಧುಕಂ ಮನಸಿ ಕರೋಥ, ಭಾಸಿಸ್ಸಾಮೀ''ತಿ। ''ಏವಂ, ಭನ್ತೇ''ತಿ ಖೋ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಭಗವತೋ ಪಚ್ಚಸ್ಸೋಸುಂ। ಭಗವಾ ಏತದವೋಚ –

೧೫. ''ಜಾನತೋ ಅಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಸ್ಸತೋ ಆಸವಾನಂ ಖಯಂ ವದಾಮಿ, ನೋ ಅಜಾನತೋ ನೋ ಅಪಸ್ಸತೋ। ಕಿಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಜಾನತೋ ಕಿಞ್ಚ ಪಸ್ಸತೋ ಆಸವಾನಂ ಖಯಂ ವದಾಮಿ? ಯೋನಿಸೋ ಚ ಮನಸಿಕಾರಂ ಅಯೋನಿಸೋ ಚ ಮನಸಿಕಾರಂ। ಅಯೋನಿಸೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮನಸಿಕರೋತೋ ಅನುಪ್ಪನ್ನಾ ಚೇವ ಆಸವಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜನ್ತಿ, ಉಪ್ಪನ್ನಾ ಚ ಆಸವಾ ಪವಡ್ಢನ್ತಿ; ಯೋನಿಸೋ ಚ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮನಸಿಕರೋತೋ ಅನುಪ್ಪನ್ನಾ ಚೇವ ಆಸವಾ ನ ಉಪ್ಪಜ್ಜನ್ತಿ, ಉಪ್ಪನ್ನಾ ಚ ಆಸವಾ ಪಹೀಯನ್ತಿ।

೧೬. ''ಅತ್ಥಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆಸವಾ ದಸ್ಸನಾ ಪಹಾತಬ್ಬಾ, ಅತ್ಥಿ ಆಸವಾ ಸಂವರಾ ಪಹಾತಬ್ಬಾ, ಅತ್ಥಿ ಆಸವಾ ಪಟಿಸೇವನಾ ಪಹಾತಬ್ಬಾ, ಅತ್ಥಿ ಆಸವಾ ಅಧಿವಾಸನಾ ಪಹಾತಬ್ಬಾ, ಅತ್ಥಿ ಆಸವಾ ಪರಿವಜ್ಜನಾ ಪಹಾತಬ್ಬಾ, ಅತ್ಥಿ ಆಸವಾ ವಿನೋದನಾ ಪಹಾತಬ್ಬಾ, ಅತ್ಥಿ ಆಸವಾ ಭಾವನಾ ಪಹಾತಬ್ಬಾ।

ದಸ್ಸನಾ ಪಹಾತಬ್ಬಾಸವಾ

೧೭. ''ಕತಮೇ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆಸವಾ ದಸ್ಸನಾ ಪಹಾತಬ್ಬಾ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ , ಅಸ್ಸುತವಾ ಪುಥುಜ್ಜನೋ – ಅರಿಯಾನಂ ಅದಸ್ಸಾವೀ ಅರಿಯಧಮ್ಮಸ್ಸ ಅಕೋವಿದೋ ಅರಿಯಧಮ್ಮೇ ಅವಿನೀತೋ, ಸಪ್ಪುರಿಸಾನಂ ಅದಸ್ಸಾವೀ ಸಪ್ಪುರಿಸಧಮ್ಮಸ್ಸ ಅಕೋವಿದೋ ಸಪ್ಪುರಿಸಧಮ್ಮೇ ಅವಿನೀತೋ – ಮನಸಿಕರಣೀಯೇ ಧಮ್ಮೇ ನಪ್ಪಜಾನಾತಿ, ಅಮನಸಿಕರಣೀಯೇ ಧಮ್ಮೇ ನಪ್ಪಜಾನಾತಿ। ಸೋ ಮನಸಿಕರಣೀಯೇ ಧಮ್ಮೇ ಅಪ್ಪಜಾನನ್ತೋ ಅಮನಸಿಕರಣೀಯೇ ಧಮ್ಮೇ ಅಪ್ಪಜಾನನ್ತೋ, ಯೇ ಧಮ್ಮಾ ನ ಮನಸಿಕರಣೀಯಾ, ತೇ ಧಮ್ಮೇ ಮನಸಿ ಕರೋತಿ, ಯೇ ಧಮ್ಮಾ ಮನಸಿಕರಣೀಯಾ ತೇ ಧಮ್ಮೇ ನ ಮನಸಿ ಕರೋತಿ।

''ಕತಮೇ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮಾ ನ ಮನಸಿಕರಣೀಯಾ ಯೇ ಧಮ್ಮೇ ಮನಸಿ ಕರೋತಿ? ಯಸ್ಸ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮೇ ಮನಸಿಕರೋತೋ ಅನುಪ್ಪನ್ನೋ ವಾ ಕಾಮಾಸವೋ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ, ಉಪ್ಪನ್ನೋ ವಾ ಕಾಮಾಸವೋ ಪವಡ್ಢತಿ; ಅನುಪ್ಪನ್ನೋ ವಾ ಭವಾಸವೋ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ, ಉಪ್ಪನ್ನೋ ವಾ ಭವಾಸವೋ ಪವಡ್ಢತಿ; ಅನುಪ್ಪನ್ನೋ ವಾ ಅವಿಜ್ಜಾಸವೋ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ, ಉಪ್ಪನ್ನೋ ವಾ ಅವಿಜ್ಜಾಸವೋ ಪವಡ್ಢತಿ – ಇಮೇ ಧಮ್ಮಾ ನ ಮನಸಿಕರಣೀಯಾ ಯೇ ಧಮ್ಮೇ ಮನಸಿ ಕರೋತಿ।

''ಕತಮೇ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮಾ ಮನಸಿಕರಣೀಯಾ ಯೇ ಧಮ್ಮೇ ನ ಮನಸಿ ಕರೋತಿ? ಯಸ್ಸ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮೇ ಮನಸಿಕರೋತೋ ಅನುಪ್ಪನ್ನೋ ವಾ ಕಾಮಾಸವೋ ನ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ, ಉಪ್ಪನ್ನೋ ವಾ ಕಾಮಾಸವೋ ಪಹೀಯತಿ; ಅನುಪ್ಪನ್ನೋ ವಾ ಭವಾಸವೋ ನ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ, ಉಪ್ಪನ್ನೋ ವಾ ಭವಾಸವೋ ಪಹೀಯತಿ; ಅನುಪ್ಪನ್ನೋ ವಾ ಅವಿಜ್ಜಾಸವೋ ನ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ, ಉಪ್ಪನ್ನೋ ವಾ ಅವಿಜ್ಜಾಸವೋ ಪಹೀಯತಿ – ಇಮೇ ಧಮ್ಮಾ ಮನಸಿಕರಣೀಯಾ ಯೇ ಧಮ್ಮೇ ನ ಮನಸಿ ಕರೋತಿ।

“ತಸ್ಸ ಅಮನಸಿಕರಣೀಯಾನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಮನಸಿಕಾರಾ ಮನಸಿಕರಣೀಯಾನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಅಮನಸಿಕಾರಾ ಅನುಪ್ಪನ್ನಾ ಚೇವ ಆಸವಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜನ್ತಿ ಉಪ್ಪನ್ನಾ ಚ ಆಸವಾ ಪವಡ್ಢನ್ತಿ।

೧೮. “ಸೋ ಏವಂ ಅಯೋನಿಸೋ ಮನಸಿ ಕರೋತಿ – ‘ಅಹೋಸಿಂ ನು ಖೋ ಅಹಂ ಅತೀತಮದ್ಧಾನಂ? ನ ನು ಖೋ ಅಹೋಸಿಂ ಅತೀತಮದ್ಧಾನಂ? ಕಿಂ ನು ಖೋ ಅಹೋಸಿಂ ಅತೀತಮದ್ಧಾನಂ? ಕಥಂ ನು ಖೋ ಅಹೋಸಿಂ ಅತೀತಮದ್ಧಾನಂ? ಕಿಂ ಹುತ್ವಾ ಕಿಂ ಅಹೋಸಿಂ ನು ಖೋ ಅಹಂ ಅತೀತಮದ್ಧಾನಂ? ಭವಿಸ್ಸಾಮಿ ನು ಖೋ ಅಹಂ ಅನಾಗತಮದ್ಧಾನಂ? ನ ನು ಖೋ ಭವಿಸ್ಸಾಮಿ ಅನಾಗತಮದ್ಧಾನಂ? ಕಿಂ ನು ಖೋ ಭವಿಸ್ಸಾಮಿ ಅನಾಗತಮದ್ಧಾನಂ? ಕಥಂ ನು ಖೋ ಭವಿಸ್ಸಾಮಿ ಅನಾಗತಮದ್ಧಾನಂ? ಕಿಂ ಹುತ್ವಾ ಕಿಂ ಭವಿಸ್ಸಾಮಿ ನು ಖೋ ಅಹಂ ಅನಾಗತಮದ್ಧಾನ’ನ್ತಿ? ಏತರಹಿ ವಾ ಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನಮದ್ಧಾನಂ [ಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನಮದ್ಧಾನಂ ಆರಬ್ಭ (ಸ್ಯಾ॰)] ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಕಥಂಕಥೀ ಹೋತಿ – ‘ಅಹಂ ನು ಖೋಸ್ಮಿ? ನೋ ನು ಖೋಸ್ಮಿ? ಕಿಂ ನು ಖೋಸ್ಮಿ? ಕಥಂ ನು ಖೋಸ್ಮಿ? ಅಯಂ ನು ಖೋ ಸತ್ತೋ ಕುತೋ ಆಗತೋ? ಸೋ ಕುಹಿಂ ಗಾಮೀ ಭವಿಸ್ಸತೀ’ತಿ?

೧೯. “ತಸ್ಸ ಏವಂ ಅಯೋನಿಸೋ ಮನಸಿಕರೋತೋ ಛನ್ನಂ ದಿಟ್ಠೀನಂ ಅಞ್ಞತರಾ ದಿಟ್ಠಿ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ। ‘ಅತ್ಥಿ ಮೇ ಅತ್ತಾ’ತಿ ವಾ ಅಸ್ಸ [ವಾಸ್ಸ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಪೀ॰)] ಸಚ್ಚತೋ ಥೇತತೋ ದಿಟ್ಠಿ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ; ‘ನತ್ಥಿ ಮೇ ಅತ್ತಾ’ತಿ ವಾ ಅಸ್ಸ ಸಚ್ಚತೋ ಥೇತತೋ ದಿಟ್ಠಿ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ; ‘ಅತ್ತನಾವ ಅತ್ತಾನಂ ಸಞ್ಜಾನಾಮೀ’ತಿ ವಾ ಅಸ್ಸ ಸಚ್ಚತೋ ಥೇತತೋ ದಿಟ್ಠಿ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ; ‘ಅತ್ತನಾವ ಅನತ್ತಾನಂ ಸಞ್ಜಾನಾಮೀ’ತಿ ವಾ ಅಸ್ಸ ಸಚ್ಚತೋ ಥೇತತೋ ದಿಟ್ಠಿ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ; ‘ಅನತ್ತನಾವ ಅತ್ತಾನಂ ಸಞ್ಜಾನಾಮೀ’ತಿ ವಾ ಅಸ್ಸ ಸಚ್ಚತೋ ಥೇತತೋ ದಿಟ್ಠಿ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ; ಅಥ ವಾ ಪನಸ್ಸ ಏವಂ ದಿಟ್ಠಿ ಹೋತಿ – ‘ಯೋ ಮೇ ಅಯಂ ಅತ್ತಾ ವದೋ ವೇದೇಯ್ಯೋ ತತ್ರ ತತ್ರ ಕಲ್ಯಾಣಪಾಪಕಾನಂ ಕಮ್ಮಾನಂ ವಿಪಾಕಂ ಪಟಿಸಂವೇದೇತಿ ಸೋ ಖೋ ಪನ ಮೇ ಅಯಂ ಅತ್ತಾ ನಿಚ್ಚೋ ಧುವೋ ಸಸ್ಸತೋ ಅವಿಪರಿಣಾಮಧಮ್ಮೋ ಸಸ್ಸತಿಸಮಂ ತಥೇವ ಠಸ್ಸತೀ’ತಿ। ಇದಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ , ದಿಟ್ಠಿಗತಂ ದಿಟ್ಠಿಗಹನಂ ದಿಟ್ಠಿಕನ್ತಾರಂ ದಿಟ್ಠಿವಿಸೂಕಂ ದಿಟ್ಠಿವಿಪ್ಫನ್ದಿತಂ ದಿಟ್ಠಿಸಂಯೋಜನಂ। ದಿಟ್ಠಿಸಂಯೋಜನಸಂಯುತ್ತೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಸ್ಸುತವಾ ಪುಥುಜ್ಜನೋ ನ ಪರಿಮುಚ್ಚತಿ ಜಾತಿಯಾ ಜರಾಯ ಮರಣೇನ ಸೋಕೇಹಿ ಪರಿದೇವೇಹಿ ದುಕ್ಖೇಹಿ ದೋಮನಸ್ಸೇಹಿ ಉಪಾಯಾಸೇಹಿ; ‘ನ ಪರಿಮುಚ್ಚತಿ ದುಕ್ಖಸ್ಮಾ’ತಿ ವದಾಮಿ।

೨೦. “ಸುತವಾ ಚ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ – ಅರಿಯಾನಂ ದಸ್ಸಾವೀ ಅರಿಯಧಮ್ಮಸ್ಸ ಕೋವಿದೋ ಅರಿಯಧಮ್ಮೇ ಸುವಿನೀತೋ, ಸಪ್ಪುರಿಸಾನಂ ದಸ್ಸಾವೀ ಸಪ್ಪುರಿಸಧಮ್ಮಸ್ಸ ಕೋವಿದೋ ಸಪ್ಪುರಿಸಧಮ್ಮೇ ಸುವಿನೀತೋ – ಮನಸಿಕರಣೀಯೇ ಧಮ್ಮೇ ಪಜಾನಾತಿ ಅಮನಸಿಕರಣೀಯೇ ಧಮ್ಮೇ ಪಜಾನಾತಿ। ಸೋ ಮನಸಿಕರಣೀಯೇ ಧಮ್ಮೇ ಪಜಾನನ್ತೋ ಅಮನಸಿಕರಣೀಯೇ ಧಮ್ಮೇ ಪಜಾನನ್ತೋ ಯೇ ಧಮ್ಮಾ ನ ಮನಸಿಕರಣೀಯಾ ತೇ ಧಮ್ಮೇ ನ ಮನಸಿ ಕರೋತಿ, ಯೇ ಧಮ್ಮಾ ಮನಸಿಕರಣೀಯಾ ತೇ ಧಮ್ಮೇ ಮನಸಿ ಕರೋತಿ।

“ಕತಮೇ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮಾ ನ ಮನಸಿಕರಣೀಯಾ ಯೇ ಧಮ್ಮೇ ನ ಮನಸಿ ಕರೋತಿ? ಯಸ್ಸ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮೇ ಮನಸಿಕರೋತೋ ಅನುಪ್ಪನ್ನೋ ವಾ ಕಾಮಾಸವೋ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ, ಉಪ್ಪನ್ನೋ ವಾ ಕಾಮಾಸವೋ ಪವಡ್ಢತಿ; ಅನುಪ್ಪನ್ನೋ ವಾ ಭವಾಸವೋ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ, ಉಪ್ಪನ್ನೋ ವಾ ಭವಾಸವೋ ಪವಡ್ಢತಿ; ಅನುಪ್ಪನ್ನೋ ವಾ ಅವಿಜ್ಜಾಸವೋ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ, ಉಪ್ಪನ್ನೋ ವಾ ಅವಿಜ್ಜಾಸವೋ ಪವಡ್ಢತಿ – ಇಮೇ ಧಮ್ಮಾ ನ ಮನಸಿಕರಣೀಯಾ, ಯೇ ಧಮ್ಮೇ ನ ಮನಸಿ ಕರೋತಿ।

“ಕತಮೇ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮಾ ಮನಸಿಕರಣೀಯಾ ಯೇ ಧಮ್ಮೇ ಮನಸಿ ಕರೋತಿ? ಯಸ್ಸ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮೇ ಮನಸಿಕರೋತೋ ಅನುಪ್ಪನ್ನೋ ವಾ ಕಾಮಾಸವೋ ನ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ, ಉಪ್ಪನ್ನೋ ವಾ ಕಾಮಾಸವೋ ಪಹೀಯತಿ; ಅನುಪ್ಪನ್ನೋ ವಾ ಭವಾಸವೋ ನ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ , ಉಪ್ಪನ್ನೋ ವಾ ಭವಾಸವೋ ಪಹೀಯತಿ; ಅನುಪ್ಪನ್ನೋ ವಾ ಅವಿಜ್ಜಾಸವೋ ನ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ, ಉಪ್ಪನ್ನೋ ವಾ ಅವಿಜ್ಜಾಸವೋ ಪಹೀಯತಿ – ಇಮೇ ಧಮ್ಮಾ ಮನಸಿಕರಣೀಯಾ ಯೇ ಧಮ್ಮೇ ಮನಸಿ ಕರೋತಿ।

“ತಸ್ಸ ಅಮನಸಿಕರಣೀಯಾನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಅಮನಸಿಕಾರಾ ಮನಸಿಕರಣೀಯಾನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಮನಸಿಕಾರಾ ಅನುಪ್ಪನ್ನಾ ಚೇವ ಆಸವಾ ನ ಉಪ್ಪಜ್ಜನ್ತಿ, ಉಪ್ಪನ್ನಾ ಚ ಆಸವಾ ಪಹೀಯನ್ತಿ।

೧೦. “ಸೋ ‘ಇದಂ ದುಕ್ಖ’ನ್ತಿ ಯೋನಿಸೋ ಮನಸಿ ಕರೋತಿ, ‘ಅಯಂ ದುಕ್ಖಸಮುದಯೋ’ತಿ ಯೋನಿಸೋ ಮನಸಿ ಕರೋತಿ, ‘ಅಯಂ ದುಕ್ಖನಿರೋಧೋ’ತಿ ಯೋನಿಸೋ ಮನಸಿ ಕರೋತಿ, ‘ಅಯಂ ದುಕ್ಖನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ’ತಿ ಯೋನಿಸೋ ಮನಸಿ ಕರೋತಿ। ತಸ್ಸ ಏವಂ ಯೋನಿಸೋ ಮನಸಿಕರೋತೋ ತೀಣಿ ಸಂಯೋಜನಾನಿ ಪಹೀಯನ್ತಿ - ಸಕ್ಕಾಯದಿಟ್ಠಿ, ವಿಚಿಕಿಚ್ಛಾ, ಸೀಲಬ್ಬತಪರಾಮಾಸೋ। ಇಮೇ ವುಚ್ಚನ್ತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆಸವಾ ದಸ್ಸನಾ ಪಹಾತಬ್ಬಾ।

ಸಂವರಾ ಪಹಾತಬ್ಬಾಸವಾ

೧೧. “ಕತಮೇ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆಸವಾ ಸಂವರಾ ಪಹಾತಬ್ಬಾ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಪಟಿಸಙ್ಖಾ ಯೋನಿಸೋ ಚಕ್ಖುನ್ದ್ರಿಯಸಂವರಸಂವುತೋ ವಿಹರತಿ। ಯಞ್ಹಿಸ್ಸ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚಕ್ಖುನ್ದ್ರಿಯಸಂವರಂ ಅಸಂವುತಸ್ಸ ವಿಹರತೋ ಉಪ್ಪಜ್ಜೇಯ್ಯುಂ ಆಸವಾ ವಿಘಾತಪರಿಳಾಹಾ, ಚಕ್ಖುನ್ದ್ರಿಯಸಂವರಂ ಸಂವುತಸ್ಸ ವಿಹರತೋ ಏವಂಸ ತೇ ಆಸವಾ ವಿಘಾತಪರಿಳಾಹಾ ನ ಹೋನ್ತಿ। ಪಟಿಸಙ್ಖಾ ಯೋನಿಸೋ ಸೋತಿನ್ದ್ರಿಯಸಂವರಸಂವುತೋ ವಿಹರತಿ…ಪೇ॰… ಘಾನಿನ್ದ್ರಿಯಸಂವರಸಂವುತೋ ವಿಹರತಿ…ಪೇ॰… ಜಿವ್ಹಿನ್ದ್ರಿಯಸಂವರಸಂವುತೋ ವಿಹರತಿ…ಪೇ॰… ಕಾಯಿನ್ದ್ರಿಯಸಂವರಸಂವುತೋ ವಿಹರತಿ…ಪೇ॰… ಮನಿನ್ದ್ರಿಯಸಂವರಸಂವುತೋ ವಿಹರತಿ। ಯಞ್ಹಿಸ್ಸ, ಭಿಕ್ಖವೇ , ಮನಿನ್ದ್ರಿಯಸಂವರಂ ಅಸಂವುತಸ್ಸ ವಿಹರತೋ ಉಪ್ಪಜ್ಜೇಯ್ಯುಂ ಆಸವಾ ವಿಘಾತಪರಿಳಾಹಾ, ಮನಿನ್ದ್ರಿಯಸಂವರಂ ಸಂವುತಸ್ಸ ವಿಹರತೋ ಏವಂಸ ತೇ ಆಸವಾ ವಿಘಾತಪರಿಳಾಹಾ ನ ಹೋನ್ತಿ।

“ಯಞ್ಹಿಸ್ಸ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಂವರಂ ಅಸಂವುತಸ್ಸ ವಿಹರತೋ ಉಪ್ಪಜ್ಜೇಯ್ಯುಂ ಆಸವಾ ವಿಘಾತಪರಿಳಾಹಾ , ಸಂವರಂ ಸಂವುತಸ್ಸ ವಿಹರತೋ ಏವಂಸ ತೇ ಆಸವಾ ವಿಘಾತಪರಿಳಾಹಾ ನ ಹೋನ್ತಿ। ಇಮೇ ವುಚ್ಚನ್ತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆಸವಾ ಸಂವರಾ ಪಹಾತಬ್ಬಾ।

ಪಟಿಸೇವನಾ ಪಹಾತಬ್ಬಾಸವಾ

೧೨. “ಕತಮೇ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆಸವಾ ಪಟಿಸೇವನಾ ಪಹಾತಬ್ಬಾ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಪಟಿಸಙ್ಖಾ ಯೋನಿಸೋ ಚೀವರಂ ಪಟಿಸೇವತಿ - ‘ಯಾವದೇವ ಸೀತಸ್ಸ ಪಟಿಘಾತಾಯ, ಉಣ್ಹಸ್ಸ ಪಟಿಘಾತಾಯ, ಡಂಸಮಕಸವಾತಾತಪಸರೀಂಸಪ- [ಸಿರಿಂಸಪ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಪೀ॰)] ಸಮ್ಫಸ್ಸಾನಂ ಪಟಿಘಾತಾಯ, ಯಾವದೇವ ಹಿರಿಕೋಪೀನಪ್ಪಟಿಚ್ಛಾದನತ್ಥಂ’।

“ಪಟಿಸಙ್ಖಾ ಯೋನಿಸೋ ಪಿಣ್ಡಪಾತಂ ಪಟಿಸೇವತಿ - ‘ನೇವ ದವಾಯ, ನ ಮದಾಯ, ನ ಮಣ್ಡನಾಯ, ನ ವಿಭೂಸನಾಯ, ಯಾವದೇವ ಇಮಸ್ಸ ಕಾಯಸ್ಸ ಠಿತಿಯಾ ಯಾಪನಾಯ, ವಿಹಿಂಸೂಪರತಿಯಾ, ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಾನುಗ್ಗಹಾಯ, ಇತಿ ಪುರಾಣಞ್ಚ ವೇದನಂ ಪಟಿಹಙ್ಖಾಮಿ ನವಞ್ಚ ವೇದನಂ ನ ಉಪ್ಪಾದೇಸ್ಸಾಮಿ, ಯಾತ್ರಾ ಚ ಮೇ ಭವಿಸ್ಸತಿ ಅನವಜ್ಜತಾ ಚ ಫಾಸುವಿಹಾರೋ ಚ’ [ಚಾತಿ (ಸೀ॰)]।

“ಪಟಿಸಙ್ಖಾ ಯೋನಿಸೋ ಸೇನಾಸನಂ ಪಟಿಸೇವತಿ - ‘ಯಾವದೇವ ಸೀತಸ್ಸ ಪಟಿಘಾತಾಯ, ಉಣ್ಹಸ್ಸ ಪಟಿಘಾತಾಯ, ಡಂಸಮಕಸವಾತಾತಪಸರೀಂಸಪಸಮ್ಫಸ್ಸಾನಂ ಪಟಿಘಾತಾಯ, ಯಾವದೇವ ಉತುಪರಿಸ್ಸಯವಿನೋದನಪಟಿಸಲ್ಲಾನಾರಾಮತ್ಥಂ’।

“ಪಟಿಸಙ್ಖಾ ಯೋನಿಸೋ ಗಿಲಾನಪ್ಪಚ್ಚಯಭೇಸಜ್ಜಪರಿಕ್ಖಾರಂ ಪಟಿಸೇವತಿ - ‘ಯಾವದೇವ ಉಪ್ಪನ್ನಾನಂ ವೇಯ್ಯಾಬಾಧಿಕಾನಂ ವೇದನಾನಂ ಪಟಿಘಾತಾಯ, ಅಬ್ಯಾಬಜ್ಝಪರಮತಾಯ’ [ಅಬ್ಯಾಪಜ್ಝಪರಮತಾಯ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಪೀ॰), ಅಬ್ಯಾಪಜ್ಜಪರಮತಾಯ (ಕ॰)]।

“ಯಞ್ಹಿಸ್ಸ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಪ್ಪಟಿಸೇವತೋ ಉಪ್ಪಜ್ಜೇಯ್ಯುಂ ಆಸವಾ ವಿಘಾತಪರಿಳಾಹಾ, ಪಟಿಸೇವತೋ ಏವಂಸ ತೇ ಆಸವಾ ವಿಘಾತಪರಿಳಾಹಾ ನ ಹೋನ್ತಿ। ಇಮೇ ವುಚ್ಚನ್ತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆಸವಾ ಪಟಿಸೇವನಾ ಪಹಾತಬ್ಬಾ।

ಅಧಿವಾಸನಾ ಪಹಾತಬ್ಬಾಸವಾ

೨೪. “ಕತಮೇ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆಸವಾ ಅಧಿವಾಸನಾ ಪಹಾತಬ್ಬಾ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಪಟಿಸಙ್ಖಾ ಯೋನಿಸೋ ಖಮೋ ಹೋತಿ ಸೀತಸ್ಸ ಉಣ್ಹಸ್ಸ, ಜಿಘಚ್ಛಾಯ ಪಿಪಾಸಾಯ। ಡಂಸಮಕಸವಾತಾತಪಸರೀಂಸಪಸಮ್ಫಸ್ಸಾನಂ, ದುರುತ್ತಾನಂ ದುರಾಗತಾನಂ ವಚನಪಥಾನಂ, ಉಪ್ಪನ್ನಾನಂ ಸಾರೀರಿಕಾನಂ ವೇದನಾನಂ ದುಕ್ಖಾನಂ ತಿಬ್ಬಾನಂ [ತಿಪ್ಪಾನಂ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಪೀ॰)] ಖರಾನಂ ಕಟುಕಾನಂ ಅಸಾತಾನಂ ಅಮನಾಪಾನಂ ಪಾಣಹರಾನಂ ಅಧಿವಾಸಕಜಾತಿಕೋ ಹೋತಿ।

“ಯಞ್ಹಿಸ್ಸ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅನಧಿವಾಸಯತೋ ಉಪ್ಪಜ್ಜೇಯ್ಯುಂ ಆಸವಾ ವಿಘಾತಪರಿಳಾಹಾ, ಅಧಿವಾಸಯತೋ ಏವಂಸ ತೇ ಆಸವಾ ವಿಘಾತಪರಿಳಾಹಾ ನ ಹೋನ್ತಿ। ಇಮೇ ವುಚ್ಚನ್ತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆಸವಾ ಅಧಿವಾಸನಾ ಪಹಾತಬ್ಬಾ।

ಪರಿವಜ್ಜನಾ ಪಹಾತಬ್ಬಾಸವಾ

೨೫. “ಕತಮೇ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆಸವಾ ಪರಿವಜ್ಜನಾ ಪಹಾತಬ್ಬಾ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಪಟಿಸಙ್ಖಾ ಯೋನಿಸೋ ಚಣ್ಡಂ ಹತ್ಥಿಂ ಪರಿವಜ್ಜೇತಿ, ಚಣ್ಡಂ ಅಸ್ಸಂ ಪರಿವಜ್ಜೇತಿ, ಚಣ್ಡಂ ಗೋಣಂ ಪರಿವಜ್ಜೇತಿ, ಚಣ್ಡಂ ಕುಕ್ಕುರಂ ಪರಿವಜ್ಜೇತಿ, ಅಹಿಂ ಖಾಣುಂ ಕಣ್ಟಕಟ್ಠಾನಂ ಸೋಬ್ಭಂ ಪಪಾತಂ ಚನ್ದನಿಕಂ ಓಳಿಗಲ್ಲಂ। ಯಥಾರೂಪೇ ಅನಾಸನೇ ನಿಸಿನ್ನಂ ಯಥಾರೂಪೇ ಅಗೋಚರೇ ಚರನ್ತಂ ಯಥಾರೂಪೇ ಪಾಪಕೇ ಮಿತ್ತೇ ಭಜನ್ತಂ ವಿಞ್ಞೂ ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀ ಪಾಪಕೇಸು ಠಾನೇಸು ಓಕಪ್ಪೇಯ್ಯುಂ, ಸೋ ತಞ್ಚ ಅನಾಸನಂ ತಞ್ಚ ಅಗೋಚರಂ ತೇ ಚ ಪಾಪಕೇ ಮಿತ್ತೇ ಪಟಿಸಙ್ಖಾ ಯೋನಿಸೋ ಪರಿವಜ್ಜೇತಿ।

“ಯಞ್ಹಿಸ್ಸ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಪರಿವಜ್ಜಯತೋ ಉಪ್ಪಜ್ಜೇಯ್ಯುಂ ಆಸವಾ ವಿಘಾತಪರಿಳಾಹಾ, ಪರಿವಜ್ಜಯತೋ ಏವಂಸ ತೇ ಆಸವಾ ವಿಘಾತಪರಿಳಾಹಾ ನ ಹೋನ್ತಿ। ಇಮೇ ವುಚ್ಚನ್ತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆಸವಾ ಪರಿವಜ್ಜನಾ ಪಹಾತಬ್ಬಾ।

ವಿನೋದನಾ ಪಹಾತಬ್ಬಾಸವಾ

೨೬. “ಕತಮೇ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆಸವಾ ವಿನೋದನಾ ಪಹಾತಬ್ಬಾ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಪಟಿಸಙ್ಖಾ ಯೋನಿಸೋ ಉಪ್ಪನ್ನಂ ಕಾಮವಿತಕ್ಕಂ ನಾಧಿವಾಸೇತಿ ಪಜಹತಿ ವಿನೋದೇತಿ ಬ್ಯನ್ತೀಕರೋತಿ ಅನಭಾವಂ ಗಮೇತಿ, ಉಪ್ಪನ್ನಂ ಬ್ಯಾಪಾದವಿತಕ್ಕಂ…ಪೇ॰… ಉಪ್ಪನ್ನಂ ವಿಹಿಂಸಾವಿತಕ್ಕಂ…ಪೇ॰… ಉಪ್ಪನ್ನುಪ್ಪನ್ನೇ ಪಾಪಕೇ ಅಕುಸಲೇ ಧಮ್ಮೇ ನಾಧಿವಾಸೇತಿ ಪಜಹತಿ ವಿನೋದೇತಿ ಬ್ಯನ್ತೀಕರೋತಿ ಅನಭಾವಂ ಗಮೇತಿ।

“ಯಞ್ಹಿಸ್ಸ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅವಿನೋದಯತೋ ಉಪ್ಪಜ್ಜೇಯ್ಯುಂ ಆಸವಾ ವಿಘಾತಪರಿಳಾಹಾ, ವಿನೋದಯತೋ ಏವಂಸ ತೇ ಆಸವಾ ವಿಘಾತಪರಿಳಾಹಾ ನ ಹೋನ್ತಿ। ಇಮೇ ವುಚ್ಚನ್ತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆಸವಾ ವಿನೋದನಾ ಪಹಾತಬ್ಬಾ।

ಭಾವನಾ ಪಹಾತಬ್ಬಾಸವಾ

೨೭. “ಕತಮೇ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆಸವಾ ಭಾವನಾ ಪಹಾತಬ್ಬಾ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಪಟಿಸಙ್ಖಾ ಯೋನಿಸೋ ಸತಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಂ ಭಾವೇತಿ ವಿವೇಕನಿಸ್ಸಿತಂ ವಿರಾಗನಿಸ್ಸಿತಂ ನಿರೋಧನಿಸ್ಸಿತಂ ವೋಸ್ಸಗ್ಗಪರಿಣಾಮಿಂ; ಪಟಿಸಙ್ಖಾ ಯೋನಿಸೋ ಧಮ್ಮವಿಚಯಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಂ ಭಾವೇತಿ…ಪೇ॰… ವೀರಿಯಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಂ ಭಾವೇತಿ… ಪೀತಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಂ ಭಾವೇತಿ…

ಪಸ್ಸದ್ಧಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಂ ಭಾವೇತಿ... ಸಮಾಧಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಂ ಭಾವೇತಿ... ಉಪೇಕ್ಖಾಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಂ ಭಾವೇತಿ ವಿವೇಕನಿಸ್ಸಿತಂ ವಿರಾಗನಿಸ್ಸಿತಂ ನಿರೋಧನಿಸ್ಸಿತಂ ವೋಸ್ಸಗ್ಗಪರಿಣಾಮಿಂ।

"ಯಞ್ಹಿಸ್ಸ, ಭಿಕ್ಖವೇ , ಅಭಾವಯತೋ ಉಪ್ಪಜ್ಜೇಯ್ಯುಂ ಆಸವಾ ವಿಘಾತಪರಿಳಾಹಾ, ಭಾವಯತೋ ಏವಂಸ ತೇ ಆಸವಾ ವಿಘಾತಪರಿಳಾಹಾ ನ ಹೋನ್ತಿ। ಇಮೇ ವುಚ್ಚನ್ತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆಸವಾ ಭಾವನಾ ಪಹಾತಬ್ಬಾ।

೨೮. "ಯತೋ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಯೇ ಆಸವಾ ದಸ್ಸನಾ ಪಹಾತಬ್ಬಾ ತೇ ದಸ್ಸನಾ ಪಹೀನಾ ಹೋನ್ತಿ, ಯೇ ಆಸವಾ ಸಂವರಾ ಪಹಾತಬ್ಬಾ ತೇ ಸಂವರಾ ಪಹೀನಾ ಹೋನ್ತಿ, ಯೇ ಆಸವಾ ಪಟಿಸೇವನಾ ಪಹಾತಬ್ಬಾ ತೇ ಪಟಿಸೇವನಾ ಪಹೀನಾ ಹೋನ್ತಿ, ಯೇ ಆಸವಾ ಅಧಿವಾಸನಾ ಪಹಾತಬ್ಬಾ ತೇ ಅಧಿವಾಸನಾ ಪಹೀನಾ ಹೋನ್ತಿ, ಯೇ ಆಸವಾ ಪರಿವಜ್ಜನಾ ಪಹಾತಬ್ಬಾ ತೇ ಪರಿವಜ್ಜನಾ ಪಹೀನಾ ಹೋನ್ತಿ, ಯೇ ಆಸವಾ ವಿನೋದನಾ ಪಹಾತಬ್ಬಾ ತೇ ವಿನೋದನಾ ಪಹೀನಾ ಹೋನ್ತಿ, ಯೇ ಆಸವಾ ಭಾವನಾ ಪಹಾತಬ್ಬಾ ತೇ ಭಾವನಾ ಪಹೀನಾ ಹೋನ್ತಿ; ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ - 'ಭಿಕ್ಖು ಸಬ್ಬಾಸವಸಂವರಸಂವುತೋ ವಿಹರತಿ, ಅಚ್ಛೇಚ್ಛಿ [ಅಚ್ಛೇಜ್ಜಿ (ಕ॰)] ತಣ್ಹಂ, ವಿವತ್ತಯಿ [ವಾವತ್ತಯಿ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)] ಸಂಯೋಜನಂ, ಸಮ್ಮಾ ಮಾನಾಭಿಸಮಯಾ ಅನ್ತಮಕಾಸಿ ದುಕ್ಖಸ್ಸಾ'"ತಿ।

ಇದಮವೋಚ ಭಗವಾ। ಅತ್ತಮನಾ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಭಗವತೋ ಭಾಸಿತಂ ಅಭಿನನ್ದುನ್ತಿ।

ಸಬ್ಬಾಸವಸುತ್ತಂ ನಿಟ್ಠಿತಂ ದುತಿಯಂ।

೩. ಧಮ್ಮದಾಯಾದಸುತ್ತಂ

೨೯. ಏವಂ ಮೇ ಸುತಂ - ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ ಜೇತವನೇ ಅನಾಥಪಿಣ್ಡಿಕಸ್ಸ ಆರಾಮೇ। ತತ್ರ ಖೋ ಭಗವಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಮನ್ತೇಸಿ - "ಭಿಕ್ಖವೋ"ತಿ। "ಭದನ್ತೇ"ತಿ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಭಗವತೋ ಪಚ್ಚಸ್ಸೋಸುಂ। ಭಗವಾ ಏತದವೋಚ -

"ಧಮ್ಮದಾಯಾದಾ ಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭವಥ, ಮಾ ಆಮಿಸದಾಯಾದಾ। ಅತ್ಥಿ ಮೇ ತುಮ್ಹೇಸು ಅನುಕಮ್ಪಾ - 'ಕಿನ್ತಿ ಮೇ ಸಾವಕಾ ಧಮ್ಮದಾಯಾದಾ ಭವೇಯ್ಯುಂ, ನೋ ಆಮಿಸದಾಯಾದಾ'ತಿ। ತುಮ್ಹೇ ಚ ಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆಮಿಸದಾಯಾದಾ ಭವೇಯ್ಯಾಥ ನೋ ಧಮ್ಮದಾಯಾದಾ, ತುಮ್ಹೇಪಿ ತೇನ ಆದಿಯಾ [ಆದಿಸ್ಸಾ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಪೀ॰)] ಭವೇಯ್ಯಾಥ - 'ಆಮಿಸದಾಯಾದಾ ಸತ್ಥುಸಾವಕಾ ವಿಹರನ್ತಿ, ನೋ ಧಮ್ಮದಾಯಾದಾ'ತಿ; ಅಹಮ್ಪಿ ತೇನ ಆದಿಯೋ ಭವೇಯ್ಯಂ - 'ಆಮಿಸದಾಯಾದಾ ಸತ್ಥುಸಾವಕಾ ವಿಹರನ್ತಿ, ನೋ ಧಮ್ಮದಾಯಾದಾ'ತಿ। ತುಮ್ಹೇ ಚ ಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮದಾಯಾದಾ ಭವೇಯ್ಯಾಥ, ನೋ ಆಮಿಸದಾಯಾದಾ, ತುಮ್ಹೇಪಿ ತೇನ ನ ಆದಿಯಾ ಭವೇಯ್ಯಾಥ - 'ಧಮ್ಮದಾಯಾದಾ ಸತ್ಥುಸಾವಕಾ ವಿಹರನ್ತಿ, ನೋ ಆಮಿಸದಾಯಾದಾ'ತಿ; ಅಹಮ್ಪಿ ತೇನ ನ ಆದಿಯೋ ಭವೇಯ್ಯಂ - 'ಧಮ್ಮದಾಯಾದಾ ಸತ್ಥುಸಾವಕಾ ವಿಹರನ್ತಿ, ನೋ ಆಮಿಸದಾಯಾದಾ'ತಿ। ತಸ್ಮಾತಿಹ ಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮದಾಯಾದಾ ಭವಥ, ಮಾ ಆಮಿಸದಾಯಾದಾ। ಅತ್ಥಿ ಮೇ ತುಮ್ಹೇಸು ಅನುಕಮ್ಪಾ - 'ಕಿನ್ತಿ ಮೇ ಸಾವಕಾ ಧಮ್ಮದಾಯಾದಾ ಭವೇಯ್ಯುಂ, ನೋ ಆಮಿಸದಾಯಾದಾ'ತಿ।

೩೦. "ಇಧಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭುತ್ತಾವೀ ಅಸ್ಸಂ ಪವಾರಿತೋ ಪರಿಪುಣ್ಣೋ ಪರಿಯೋಸಿತೋ ಸುಹಿತೋ ಯಾವದತ್ಥೋ; ಸಿಯಾ ಚ ಮೇ ಪಿಣ್ಡಪಾತೋ ಅತಿರೇಕಧಮ್ಮೋ ಛಡ್ಡನೀಯಧಮ್ಮೋ [ಛಡ್ಡಿಯಧಮ್ಮೋ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಪೀ॰)]। ಅಥ ದ್ವೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಗಚ್ಛೇಯ್ಯುಂ ಜಿಘಚ್ಛಾದುಬ್ಬಲ್ಯ- [ಜಿಘಚ್ಛಾದುಬ್ಬಲ್ಲ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)] ಪರೇತಾ । ತ್ಯಾಹಂ ಏವಂ ವದೇಯ್ಯಂ - 'ಅಹಂ ಖೋಮ್ಹಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭುತ್ತಾವೀ ಪವಾರಿತೋ ಪರಿಪುಣ್ಣೋ ಪರಿಯೋಸಿತೋ ಸುಹಿತೋ ಯಾವದತ್ಥೋ; ಅತ್ಥಿ ಚ ಮೇ ಅಯಂ ಪಿಣ್ಡಪಾತೋ ಅತಿರೇಕಧಮ್ಮೋ ಛಡ್ಡನೀಯಧಮ್ಮೋ। ಸಚೇ ಆಕಙ್ಖಥ, ಭುಞ್ಜಥ, ನೋ ಚೇ ತುಮ್ಹೇ ಭುಞ್ಜಿಸ್ಸಥ [ಸಚೇ ತುಮ್ಹೇ ನ ಭುಞ್ಜಿಸ್ಸಥ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಪೀ॰)],

ಇದಾನಾಹಂ ಅಪ್ಪಹರಿತೇ ವಾ ಛಡ್ಡೇಸ್ಸಾಮಿ, ಅಪ್ಪಾಣಕೇ ವಾ ಉದಕೇ ಓಪಿಲಾಪೇಸ್ಸಾಮೀ'ತಿ। ತತ್ರೇಕಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಏವಮಸ್ಸ - 'ಭಗವಾ ಖೋ ಭುತ್ತಾವೀ ಪವಾರಿತೋ ಪರಿಪುಣ್ಣೋ ಪರಿಯೋಸಿತೋ ಸುಹಿತೋ ಯಾವದತ್ಥೋ; ಅತ್ಥಿ ಚಾಯಂ ಭಗವತೋ ಪಿಣ್ಡಪಾತೋ ಅತಿರೇಕಧಮ್ಮೋ ಛಡ್ಡನೀಯಧಮ್ಮೋ। ಸಚೇ ಮಯಂ ನ ಭುಞ್ಜಿಸ್ಸಾಮ, ಇದಾನಿ ಭಗವಾ ಅಪ್ಪಹರಿತೇ ವಾ ಛಡ್ಡೇಸ್ಸತಿ, ಅಪ್ಪಾಣಕೇ ವಾ ಉದಕೇ ಓಪಿಲಾಪೇಸ್ಸತಿ' । ವುತ್ತಂ ಖೋ ಪನೇತಂ ಭಗವತಾ - 'ಧಮ್ಮದಾಯಾದಾ ಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭವಥ, ಮಾ ಆಮಿಸದಾಯಾದಾ'ತಿ। ಆಮಿಸಞ್ಞತರಂ ಖೋ ಪನೇತಂ, ಯದಿದಂ ಪಿಣ್ಡಪಾತೋ। ಯಂನೂನಾಹಂ ಇಮಂ ಪಿಣ್ಡಪಾತಂ ಅಭುಞ್ಜಿತ್ವಾ ಇಮಿನಾವ ಜಿಘಚ್ಛಾದುಬ್ಬಲ್ಯೇನ ಏವಂ ಇಮಂ ರತ್ತಿನ್ದಿವಂ [ರತ್ತಿದಿವಂ (ಕ॰)] ವೀತಿನಾಮೇಯ್ಯ''ನ್ತಿ। ಸೋ ತಂ ಪಿಣ್ಡಪಾತಂ ಅಭುಞ್ಜಿತ್ವಾ ತೇನೇವ ಜಿಘಚ್ಛಾದುಬ್ಬಲ್ಯೇನ ಏವಂ ತಂ ರತ್ತಿನ್ದಿವಂ ವೀತಿನಾಮೇಯ್ಯ। ಅಥ ದುತಿಯಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಏವಮಸ್ಸ - 'ಭಗವಾ ಖೋ ಭುತ್ತಾವೀ ಪವಾರಿತೋ ಪರಿಪುಣ್ಣೋ ಪರಿಯೋಸಿತೋ ಸುಹಿತೋ ಯಾವದತ್ಥೋ; ಅತ್ಥಿ ಚಾಯಂ ಭಗವತೋ ಪಿಣ್ಡಪಾತೋ ಅತಿರೇಕಧಮ್ಮೋ ಛಡ್ಡನೀಯಧಮ್ಮೋ। ಸಚೇ ಮಯಂ ನ ಭುಞ್ಜಿಸ್ಸಾಮ, ಇದಾನಿ ಭಗವಾ ಅಪ್ಪಹರಿತೇ ವಾ ಛಡ್ಡೇಸ್ಸತಿ, ಅಪ್ಪಾಣಕೇ ವಾ ಉದಕೇ ಓಪಿಲಾಪೇಸ್ಸತಿ। ಯಂನೂನಾಹಂ ಇಮಂ ಪಿಣ್ಡಪಾತಂ ಭುಞ್ಜಿತ್ವಾ ಜಿಘಚ್ಛಾದುಬ್ಬಲ್ಯಂ ಪಟಿವಿನೋದೇತ್ವಾ [ಪಟಿವಿನೇತ್ವಾ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಪೀ॰)] ಏವಂ ಇಮಂ ರತ್ತಿನ್ದಿವಂ ವೀತಿನಾಮೇಯ್ಯ'ನ್ತಿ। ಸೋ ತಂ ಪಿಣ್ಡಪಾತಂ ಭುಞ್ಜಿತ್ವಾ ಜಿಘಚ್ಛಾದುಬ್ಬಲ್ಯಂ ಪಟಿವಿನೋದೇತ್ವಾ ಏವಂ ತಂ ರತ್ತಿನ್ದಿವಂ ವೀತಿನಾಮೇಯ್ಯ। ಕಿಞ್ಚಾಪಿ ಸೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ತಂ ಪಿಣ್ಡಪಾತಂ ಭುಞ್ಜಿತ್ವಾ ಜಿಘಚ್ಛಾದುಬ್ಬಲ್ಯಂ ಪಟಿವಿನೋದೇತ್ವಾ ಏವಂ ತಂ ರತ್ತಿನ್ದಿವಂ ವೀತಿನಾಮೇಯ್ಯ, ಅಥ ಖೋ ಅಸುಯೇವ ಮೇ ಪುರಿಮೋ ಭಿಕ್ಖು ಪುಜ್ಜತರೋ ಚ ಪಾಸಂಸತರೋ ಚ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ತಞ್ಹಿ ತಸ್ಸ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ದೀಘರತ್ತಂ ಅಪ್ಪಿಚ್ಛತಾಯ ಸನ್ತುಟ್ಠಿಯಾ ಸಲ್ಲೇಖಾಯ ಸುಭರತಾಯ ವೀರಿಯಾರಮ್ಭಾಯ ಸಂವತ್ತಿಸ್ಸತಿ। ತಸ್ಮಾತಿಹ ಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮದಾಯಾದಾ ಭವಥ, ಮಾ ಆಮಿಸದಾಯಾದಾ। ಅತ್ಥಿ ಮೇ ತುಮ್ಹೇಸು ಅನುಕಮ್ಪಾ - 'ಕಿನ್ತಿ ಮೇ ಸಾವಕಾ ಧಮ್ಮದಾಯಾದಾ ಭವೇಯ್ಯುಂ, ನೋ ಆಮಿಸದಾಯಾದಾ'''ತಿ।

ಇದಮವೋಚ ಭಗವಾ। ಇದಂ ವತ್ವಾನ [ವತ್ವಾ (ಸೀ॰ ಪೀ॰) ಏವಮೀದಿಸೇಸು ಠಾನೇಸು] ಸುಗತೋ ಉಟ್ಠಾಯಾಸನಾ ವಿಹಾರಂ ಪಾವಿಸಿ।

೩೧. ತತ್ರ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ಅಚಿರಪಕ್ಕನ್ತಸ್ಸ ಭಗವತೋ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಮನ್ತೇಸಿ - ''ಆವುಸೋ ಭಿಕ್ಖವೇ''ತಿ। ''ಆವುಸೋ''ತಿ ಖೋ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಯಸ್ಮತೋ ಸಾರಿಪುತ್ತಸ್ಸ ಪಚ್ಚಸ್ಸೋಸುಂ। ಆಯಸ್ಮಾ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ಏತದವೋಚ -

''ಕಿತ್ತಾವತಾ ನು ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಸತ್ಥು ಪವಿವಿತ್ತಸ್ಸ ವಿಹರತೋ ಸಾವಕಾ ವಿವೇಕಂ ನಾನುಸಿಕ್ಖನ್ತಿ, ಕಿತ್ತಾವತಾ ಚ ಪನ ಸತ್ಥು ಪವಿವಿತ್ತಸ್ಸ ವಿಹರತೋ ಸಾವಕಾ ವಿವೇಕಮನುಸಿಕ್ಖನ್ತೀ''ತಿ? ''ದೂರತೋಪಿ ಖೋ ಮಯಂ, ಆವುಸೋ, ಆಗಚ್ಛಾಮ ಆಯಸ್ಮತೋ ಸಾರಿಪುತ್ತಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕೇ ಏತಸ್ಸ ಭಾಸಿತಸ್ಸ ಅತ್ಥಮಞ್ಞಾತುಂ। ಸಾಧು ವತಾಯಸ್ಮನ್ತಂಯೇವ ಸಾರಿಪುತ್ತಂ ಪಟಿಭಾತು ಏತಸ್ಸ ಭಾಸಿತಸ್ಸ ಅತ್ಥೋ; ಆಯಸ್ಮತೋ ಸಾರಿಪುತ್ತಸ್ಸ ಸುತ್ವಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಧಾರೇಸ್ಸನ್ತೀ''ತಿ। ''ತೇನ ಹಾವುಸೋ, ಸುಣಾಥ, ಸಾಧುಕಂ ಮನಸಿ ಕರೋಥ, ಭಾಸಿಸ್ಸಾಮೀ''ತಿ। ''ಏವಮಾವುಸೋ''ತಿ ಖೋ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಯಸ್ಮತೋ ಸಾರಿಪುತ್ತಸ್ಸ ಪಚ್ಚಸ್ಸೋಸುಂ। ಆಯಸ್ಮಾ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ಏತದವೋಚ -

''ಕಿತ್ತಾವತಾ ನು ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಸತ್ಥು ಪವಿವಿತ್ತಸ್ಸ ವಿಹರತೋ ಸಾವಕಾ ವಿವೇಕಂ ನಾನುಸಿಕ್ಖನ್ತಿ? ಇಧಾವುಸೋ, ಸತ್ಥು ಪವಿವಿತ್ತಸ್ಸ ವಿಹರತೋ ಸಾವಕಾ ವಿವೇಕಂ ನಾನುಸಿಕ್ಖನ್ತಿ, ಯೇಸಞ್ಚ ಧಮ್ಮಾನಂ ಸತ್ಥಾ ಪಹಾನಮಾಹ, ತೇ ಚ ಧಮ್ಮೇ ನಪ್ಪಜಹನ್ತಿ, ಬಾಹುಲಿಕಾ [ಬಾಹುಲ್ಲಿಕಾ (ಸ್ಯಾ॰)] ಚ ಹೋನ್ತಿ, ಸಾಥಲಿಕಾ, ಓಕ್ಕಮನೇ ಪುಬ್ಬಙ್ಗಮಾ, ಪವಿವೇಕೇ ನಿಕ್ಖಿತ್ತಧುರಾ। ತತ್ರಾವುಸೋ, ಥೇರಾ ಭಿಕ್ಖೂ ತೀಹಿ ಠಾನೇಹಿ ಗಾರಯ್ಹಾ ಭವನ್ತಿ। 'ಸತ್ಥು ಪವಿವಿತ್ತಸ್ಸ ವಿಹರತೋ ಸಾವಕಾ ವಿವೇಕಂ ನಾನುಸಿಕ್ಖನ್ತೀ'ತಿ - ಇಮಿನಾ ಪಠಮೇನ ಠಾನೇನ ಥೇರಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಗಾರಯ್ಹಾ ಭವನ್ತಿ। 'ಯೇಸಞ್ಚ ಧಮ್ಮಾನಂ ಸತ್ಥಾ ಪಹಾನಮಾಹ ತೇ ಚ ಧಮ್ಮೇ ನಪ್ಪಜಹನ್ತೀ'ತಿ - ಇಮಿನಾ ದುತಿಯೇನ ಠಾನೇನ ಥೇರಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಗಾರಯ್ಹಾ ಭವನ್ತಿ। 'ಬಾಹುಲಿಕಾ ಚ, ಸಾಥಲಿಕಾ, ಓಕ್ಕಮನೇ ಪುಬ್ಬಙ್ಗಮಾ,

ಪವಿವೇಕೇ ನಿಕ್ಖಿತ್ತಧುರಾ'ತಿ - ಇಮಿನಾ ತತಿಯೇನ ಠಾನೇನ ಥೇರಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಗಾರಯ್ಹಾ ಭವನ್ತಿ। ಥೇರಾ, ಆವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖೂ ಇಮೇಹಿ ತೀಹಿ ಠಾನೇಹಿ ಗಾರಯ್ಹಾ ಭವನ್ತಿ। ತತ್ರಾವುಸೋ, ಮಜ್ಝಿಮಾ ಭಿಕ್ಖೂ...ಪೇ॰... ನವಾ ಭಿಕ್ಖೂ ತೀಹಿ ಠಾನೇಹಿ ಗಾರಯ್ಹಾ ಭವನ್ತಿ। 'ಸತ್ಥು ಪವಿವಿತ್ತಸ್ಸ ವಿಹರತೋ ಸಾವಕಾ ವಿವೇಕಂ ನಾನುಸಿಕ್ಖನ್ತೀ'ತಿ - ಇಮಿನಾ ಪಠಮೇನ ಠಾನೇನ ನವಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಗಾರಯ್ಹಾ ಭವನ್ತಿ। 'ಯೇಸಞ್ಚ ಧಮ್ಮಾನಂ ಸತ್ಥಾ ಪಹಾನಮಾಹ ತೇ ಚ ಧಮ್ಮೇ ನಪ್ಪಜಹನ್ತೀ'ತಿ - ಇಮಿನಾ ದುತಿಯೇನ ಠಾನೇನ ನವಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಗಾರಯ್ಹಾ ಭವನ್ತಿ। 'ಬಾಹುಲಿಕಾ ಚ ಹೋನ್ತಿ, ಸಾಥಲಿಕಾ, ಓಕ್ಕಮನೇ ಪುಬ್ಬಙ್ಗಮಾ, ಪವಿವೇಕೇ ನಿಕ್ಖಿತ್ತಧುರಾ'ತಿ - ಇಮಿನಾ ತತಿಯೇನ ಠಾನೇನ ನವಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಗಾರಯ್ಹಾ ಭವನ್ತಿ। ನವಾ, ಆವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖೂ ಇಮೇಹಿ ತೀಹಿ ಠಾನೇಹಿ ಗಾರಯ್ಹಾ ಭವನ್ತಿ। ಏತ್ತಾವತಾ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಸತ್ಥು ಪವಿವಿತ್ತಸ್ಸ ವಿಹರತೋ ಸಾವಕಾ ವಿವೇಕಂ ನಾನುಸಿಕ್ಖನ್ತಿ।

೩೧. "ಕಿತ್ತಾವತಾ ಚ, ಪನಾವುಸೋ, ಸತ್ಥು ಪವಿವಿತ್ತಸ್ಸ ವಿಹರತೋ ಸಾವಕಾ ವಿವೇಕಮನುಸಿಕ್ಖನ್ತಿ ? ಇಧಾವುಸೋ, ಸತ್ಥು ಪವಿವಿತ್ತಸ್ಸ ವಿಹರತೋ ಸಾವಕಾ ವಿವೇಕಮನುಸಿಕ್ಖನ್ತಿ - ಯೇಸಞ್ಚ ಧಮ್ಮಾನಂ ಸತ್ಥಾ ಪಹಾನಮಾಹ ತೇ ಚ ಧಮ್ಮೇ ಪಜಹನ್ತಿ; ನ ಚ ಬಾಹುಲಿಕಾ ಹೋನ್ತಿ, ನ ಸಾಥಲಿಕಾ ಓಕ್ಕಮನೇ ನಿಕ್ಖಿತ್ತಧುರಾ ಪವಿವೇಕೇ ಪುಬ್ಬಙ್ಗಮಾ। ತತ್ರಾವುಸೋ, ಥೇರಾ ಭಿಕ್ಖೂ ತೀಹಿ ಠಾನೇಹಿ ಪಾಸಂಸಾ ಭವನ್ತಿ। 'ಸತ್ಥು ಪವಿವಿತ್ತಸ್ಸ ವಿಹರತೋ ಸಾವಕಾ ವಿವೇಕಮನುಸಿಕ್ಖನ್ತೀ'ತಿ - ಇಮಿನಾ ಪಠಮೇನ ಠಾನೇನ ಥೇರಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಪಾಸಂಸಾ ಭವನ್ತಿ। 'ಯೇಸಞ್ಚ ಧಮ್ಮಾನಂ ಸತ್ಥಾ ಪಹಾನಮಾಹ ತೇ ಚ ಧಮ್ಮೇ ಪಜಹನ್ತೀ'ತಿ - ಇಮಿನಾ ದುತಿಯೇನ ಠಾನೇನ ಥೇರಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಪಾಸಂಸಾ ಭವನ್ತಿ। 'ನ ಚ ಬಾಹುಲಿಕಾ, ನ ಸಾಥಲಿಕಾ ಓಕ್ಕಮನೇ ನಿಕ್ಖಿತ್ತಧುರಾ ಪವಿವೇಕೇ ಪುಬ್ಬಙ್ಗಮಾ'ತಿ - ಇಮಿನಾ ತತಿಯೇನ ಠಾನೇನ ಥೇರಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಪಾಸಂಸಾ ಭವನ್ತಿ। ಥೇರಾ, ಆವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖೂ ಇಮೇಹಿ ತೀಹಿ ಠಾನೇಹಿ ಪಾಸಂಸಾ ಭವನ್ತಿ । ತತ್ರಾವುಸೋ, ಮಜ್ಝಿಮಾ ಭಿಕ್ಖೂ...ಪೇ॰... ನವಾ ಭಿಕ್ಖೂ ತೀಹಿ ಠಾನೇಹಿ ಪಾಸಂಸಾ ಭವನ್ತಿ। 'ಸತ್ಥು ಪವಿವಿತ್ತಸ್ಸ ವಿಹರತೋ ಸಾವಕಾ ವಿವೇಕಮನುಸಿಕ್ಖನ್ತೀ'ತಿ - ಇಮಿನಾ ಪಠಮೇನ ಠಾನೇನ ನವಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಪಾಸಂಸಾ ಭವನ್ತಿ। 'ಯೇಸಞ್ಚ ಧಮ್ಮಾನಂ ಸತ್ಥಾ ಪಹಾನಮಾಹ ತೇ ಚ ಧಮ್ಮೇ ಪಜಹನ್ತೀ'ತಿ - ಇಮಿನಾ ದುತಿಯೇನ ಠಾನೇನ ನವಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಪಾಸಂಸಾ ಭವನ್ತಿ। 'ನ ಚ ಬಾಹುಲಿಕಾ, ನ ಸಾಥಲಿಕಾ ಓಕ್ಕಮನೇ ನಿಕ್ಖಿತ್ತಧುರಾ ಪವಿವೇಕೇ ಪುಬ್ಬಙ್ಗಮಾ'ತಿ - ಇಮಿನಾ ತತಿಯೇನ ಠಾನೇನ ನವಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಪಾಸಂಸಾ ಭವನ್ತಿ। ನವಾ, ಆವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖೂ ಇಮೇಹಿ ತೀಹಿ ಠಾನೇಹಿ ಪಾಸಂಸಾ ಭವನ್ತಿ। ಏತ್ತಾವತಾ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಸತ್ಥು ಪವಿವಿತ್ತಸ್ಸ ವಿಹರತೋ ಸಾವಕಾ ವಿವೇಕಮನುಸಿಕ್ಖನ್ತಿ।

೩೨. "ತತ್ರಾವುಸೋ, ಲೋಭೋ ಚ ಪಾಪಕೋ ದೋಸೋ ಚ ಪಾಪಕೋ। ಲೋಭಸ್ಸ ಚ ಪಹಾನಾಯ ದೋಸಸ್ಸ ಚ ಪಹಾನಾಯ ಅತ್ಥಿ ಮಜ್ಝಿಮಾ ಪಟಿಪದಾ ಚಕ್ಖುಕರಣೀ ಞಾಣಕರಣೀ ಉಪಸಮಾಯ ಅಭಿಞ್ಞಾಯ ಸಮ್ಬೋಧಾಯ ನಿಬ್ಬಾನಾಯ ಸಂವತ್ತತಿ। ಕತಮಾ ಚ ಸಾ, ಆವುಸೋ, ಮಜ್ಝಿಮಾ ಪಟಿಪದಾ ಚಕ್ಖುಕರಣೀ ಞಾಣಕರಣೀ ಉಪಸಮಾಯ ಅಭಿಞ್ಞಾಯ ಸಮ್ಬೋಧಾಯ ನಿಬ್ಬಾನಾಯ ಸಂವತ್ತತಿ? ಅಯಮೇವ ಅರಿಯೋ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕೋ ಮಗ್ಗೋ, ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ [ಸೇಯ್ಯಥೀದಂ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಪೀ॰)] - ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ ಸಮ್ಮಾಸಙ್ಕಪ್ಪೋ ಸಮ್ಮಾವಾಚಾ ಸಮ್ಮಾಕಮ್ಮನ್ತೋ ಸಮ್ಮಾಆಜೀವೋ ಸಮ್ಮಾವಾಯಾಮೋ ಸಮ್ಮಾಸತಿ ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿ। ಅಯಂ ಖೋ ಸಾ, ಆವುಸೋ, ಮಜ್ಝಿಮಾ ಪಟಿಪದಾ ಚಕ್ಖುಕರಣೀ ಞಾಣಕರಣೀ ಉಪಸಮಾಯ ಅಭಿಞ್ಞಾಯ ಸಮ್ಬೋಧಾಯ ನಿಬ್ಬಾನಾಯ ಸಂವತ್ತತಿ।

"ತತ್ರಾವುಸೋ, ಕೋಧೋ ಚ ಪಾಪಕೋ ಉಪನಾಹೋ ಚ ಪಾಪಕೋ...ಪೇ॰... ಮಕ್ಖೋ ಚ ಪಾಪಕೋ ಪಳಾಸೋ ಚ ಪಾಪಕೋ, ಇಸ್ಸಾ ಚ ಪಾಪಿಕಾ ಮಚ್ಛೇರಞ್ಚ ಪಾಪಕಂ, ಮಾಯಾ ಚ ಪಾಪಿಕಾ ಸಾಠೇಯ್ಯಞ್ಚ ಪಾಪಕಂ, ಥಮ್ಭೋ ಚ ಪಾಪಕೋ ಸಾರಮ್ಭೋ ಚ ಪಾಪಕೋ, ಮಾನೋ ಚ ಪಾಪಕೋ ಅತಿಮಾನೋ ಚ ಪಾಪಕೋ, ಮದೋ ಚ ಪಾಪಕೋ ಪಮಾದೋ ಚ ಪಾಪಕೋ। ಮದಸ್ಸ ಚ ಪಹಾನಾಯ ಪಮಾದಸ್ಸ ಚ ಪಹಾನಾಯ ಅತ್ಥಿ ಮಜ್ಝಿಮಾ ಪಟಿಪದಾ ಚಕ್ಖುಕರಣೀ ಞಾಣಕರಣೀ ಉಪಸಮಾಯ ಅಭಿಞ್ಞಾಯ ಸಮ್ಬೋಧಾಯ ನಿಬ್ಬಾನಾಯ ಸಂವತ್ತತಿ। ಕತಮಾ ಚ ಸಾ, ಆವುಸೋ, ಮಜ್ಝಿಮಾ ಪಟಿಪದಾ ಚಕ್ಖುಕರಣೀ ಞಾಣಕರಣೀ ಉಪಸಮಾಯ ಅಭಿಞ್ಞಾಯ ಸಮ್ಬೋಧಾಯ ನಿಬ್ಬಾನಾಯ ಸಂವತ್ತತಿ? ಅಯಮೇವ ಅರಿಯೋ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕೋ ಮಗ್ಗೋ, ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ - ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ ಸಮ್ಮಾಸಙ್ಕಪ್ಪೋ ಸಮ್ಮಾವಾಚಾ ಸಮ್ಮಾಕಮ್ಮನ್ತೋ ಸಮ್ಮಾಆಜೀವೋ

ಸಮ್ಮಾವಾಯಾಮೋ ಸಮ್ಮಾಸತಿ ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿ। ಅಯಂ ಖೋ ಸಾ, ಆವುಸೋ, ಮಜ್ಝಿಮಾ ಪಟಿಪದಾ ಚಕ್ಖುಕರಣೀ ಞಾಣಕರಣೀ ಉಪಸಮಾಯ ಅಭಿಞ್ಞಾಯ ಸಮ್ಬೋಧಾಯ ನಿಬ್ಬಾನಾಯ ಸಂವತ್ತತೀ"ತಿ।

ಇದಮವೋಚಾಯಸ್ಮಾ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ। ಅತ್ತಮನಾ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಯಸ್ಮತೋ ಸಾರಿಪುತ್ತಸ್ಸ ಭಾಸಿತಂ ಅಭಿನನ್ದುನ್ತಿ।

ಧಮ್ಮದಾಯಾದಸುತ್ತಂ ನಿಟ್ಠಿತಂ ತತಿಯಂ।

೪. ಭಯಭೇರವಸುತ್ತಂ

೩೪. ಏವಂ ಮೇ ಸುತಂ – ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ ಜೇತವನೇ ಅನಾಥಪಿಣ್ಡಿಕಸ್ಸ ಆರಾಮೇ। ಅಥ ಖೋ ಜಾಣುಸ್ಸೋಣಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವತಾ ಸದ್ಧಿಂ ಸಮ್ಮೋದಿ। ಸಮ್ಮೋದನೀಯಂ ಕಥಂ ಸಾರಣೀಯಂ [ಸಾರಾಣೀಯಂ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಪೀ॰)] ವೀತಿಸಾರೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಜಾಣುಸ್ಸೋಣಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ – "ಯೇಮೇ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಕುಲಪುತ್ತಾ ಭವನ್ತಂ ಗೋತಮಂ ಉದ್ದಿಸ್ಸ ಸದ್ಧಾ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜಿತಾ, ಭವಂ ತೇಸಂ ಗೋತಮೋ ಪುಬ್ಬಙ್ಗಮೋ, ಭವಂ ತೇಸಂ ಗೋತಮೋ ಬಹುಕಾರೋ, ಭವಂ ತೇಸಂ ಗೋತಮೋ ಸಮಾದಪೇತಾ [ಸಮಾದಾಪೇತಾ (?)]; ಭೋತೋ ಚ ಪನ ಗೋತಮಸ್ಸ ಸಾ ಜನತಾ ದಿಟ್ಠಾನುಗತಿಂ ಆಪಜ್ಜತೀ"ತಿ। "ಏವಮೇತಂ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಏವಮೇತಂ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ! ಯೇ ತೇ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಕುಲಪುತ್ತಾ ಮಮಂ ಉದ್ದಿಸ್ಸ ಸದ್ಧಾ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜಿತಾ, ಅಹಂ ತೇಸಂ ಪುಬ್ಬಙ್ಗಮೋ, ಅಹಂ ತೇಸಂ ಬಹುಕಾರೋ, ಅಹಂ ತೇಸಂ ಸಮಾದಪೇತಾ; ಮಮ ಚ ಪನ ಸಾ ಜನತಾ ದಿಟ್ಠಾನುಗತಿಂ ಆಪಜ್ಜತೀ"ತಿ। "ದುರಭಿಸಮ್ಭವಾನಿ ಹಿ ಖೋ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಅರಞ್ಞವನಪತ್ಥಾನಿ ಪನ್ತಾನಿ ಸೇನಾಸನಾನಿ, ದುಕ್ಕರಂ ಪವಿವೇಕಂ, ದುರಭಿರಮಂ ಏಕತ್ತೇ, ಹರನ್ತಿ ಮಞ್ಞೇ ಮನೋ ವನಾನಿ ಸಮಾಧಿಂ ಅಲಭಮಾನಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ"ತಿ । "ಏವಮೇತಂ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಏವಮೇತಂ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ! ದುರಭಿಸಮ್ಭವಾನಿ ಹಿ ಖೋ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಅರಞ್ಞವನಪತ್ಥಾನಿ ಪನ್ತಾನಿ ಸೇನಾಸನಾನಿ, ದುಕ್ಕರಂ ಪವಿವೇಕಂ, ದುರಭಿರಮಂ ಏಕತ್ತೇ, ಹರನ್ತಿ ಮಞ್ಞೇ ಮನೋ ವನಾನಿ ಸಮಾಧಿಂ ಅಲಭಮಾನಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ"ತಿ।

೩೫. "ಮಯ್ಹಮ್ಪಿ ಖೋ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಪುಬ್ಬೇವ ಸಮ್ಬೋಧಾ ಅನಭಿಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಬೋಧಿಸತ್ತಸ್ಸೇವ ಸತೋ ಏತದಹೋಸಿ – 'ದುರಭಿಸಮ್ಭವಾನಿ ಹಿ ಖೋ ಅರಞ್ಞವನಪತ್ಥಾನಿ ಪನ್ತಾನಿ ಸೇನಾಸನಾನಿ, ದುಕ್ಕರಂ ಪವಿವೇಕಂ, ದುರಭಿರಮಂ ಏಕತ್ತೇ, ಹರನ್ತಿ ಮಞ್ಞೇ ಮನೋ ವನಾನಿ ಸಮಾಧಿಂ ಅಲಭಮಾನಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ'ತಿ। ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಏತದಹೋಸಿ – 'ಯೇ ಖೋ ಕೇಚಿ ಸಮಣಾ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ವಾ ಅಪರಿಸುದ್ಧಕಾಯಕಮ್ಮನ್ತಾ ಅರಞ್ಞವನಪತ್ಥಾನಿ ಪನ್ತಾನಿ ಸೇನಾಸನಾನಿ ಪಟಿಸೇವನ್ತಿ, ಅಪರಿಸುದ್ಧಕಾಯಕಮ್ಮನ್ತಸನ್ದೋಸಹೇತು ಹವೇ ತೇ ಭೋನ್ತೋ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಅಕುಸಲಂ ಭಯಭೇರವಂ ಅವ್ಹಾಯನ್ತಿ। ನ ಖೋ ಪನಾಹಂ ಅಪರಿಸುದ್ಧಕಾಯಕಮ್ಮನ್ತೋ ಅರಞ್ಞವನಪತ್ಥಾನಿ ಪನ್ತಾನಿ ಸೇನಾಸನಾನಿ ಪಟಿಸೇವಾಮಿ; ಪರಿಸುದ್ಧಕಾಯಕಮ್ಮನ್ತೋಹಮಸ್ಮಿ। ಯೇ ಹಿ ವೋ ಅರಿಯಾ ಪರಿಸುದ್ಧಕಾಯಕಮ್ಮನ್ತಾ ಅರಞ್ಞವನಪತ್ಥಾನಿ ಪನ್ತಾನಿ ಸೇನಾಸನಾನಿ ಪಟಿಸೇವನ್ತಿ ತೇಸಮಹಂ ಅಞ್ಞತರೋ'ತಿ। ಏತಮಹಂ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಪರಿಸುದ್ಧಕಾಯಕಮ್ಮತಂ ಅತ್ತನಿ ಸಮ್ಪಸ್ಸಮಾನೋ ಭಿಯ್ಯೋ ಪಲ್ಲೋಮಮಾಪಾದಿಂ ಅರಞ್ಞೇ ವಿಹಾರಾಯ।

೩೬. "ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಏತದಹೋಸಿ – 'ಯೇ ಖೋ ಕೇಚಿ ಸಮಣಾ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ವಾ ಅಪರಿಸುದ್ಧವಚೀಕಮ್ಮನ್ತಾ... ಪೇ॰... ಅಪರಿಸುದ್ಧಮನೋಕಮ್ಮನ್ತಾ ...ಪೇ॰... ಅಪರಿಸುದ್ಧಾಜೀವಾ ಅರಞ್ಞವನಪತ್ಥಾನಿ ಪನ್ತಾನಿ ಸೇನಾಸನಾನಿ ಪಟಿಸೇವನ್ತಿ, ಅಪರಿಸುದ್ಧಾಜೀವಸನ್ದೋಸಹೇತು ಹವೇ ತೇ ಭೋನ್ತೋ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಅಕುಸಲಂ ಭಯಭೇರವಂ ಅವ್ಹಾಯನ್ತಿ। ನ ಖೋ ಪನಾಹಂ ಅಪರಿಸುದ್ಧಾಜೀವೋ ಅರಞ್ಞವನಪತ್ಥಾನಿ ಪನ್ತಾನಿ ಸೇನಾಸನಾನಿ ಪಟಿಸೇವಾಮಿ; ಪರಿಸುದ್ಧಾಜೀವೋಹಮಸ್ಮಿ। ಯೇ ಹಿ

ವೋ ಅರಿಯಾ ಪರಿಸುದ್ಧಾಜೀವಾ ಅರಞ್ಞವನಪತ್ಥಾನಿ ಪನ್ತಾನಿ ಸೇನಾಸನಾನಿ ಪಟಿಸೇವನ್ತಿ ತೇಸಮಹಂ ಅಞ್ಞತರೋ'ತಿ। ಏತಮಹಂ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಪರಿಸುದ್ಧಾಜೀವತಂ ಅತ್ತನಿ ಸಮ್ಪಸ್ಸಮಾನೋ ಭಿಯ್ಯೋ ಪಲ್ಲೋಮಮಾಪಾದಿಂ ಅರಞ್ಞೇ ವಿಹಾರಾಯ।

೩೭. "ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಏತದಹೋಸಿ - 'ಯೇ ಖೋ ಕೇಚಿ ಸಮಣಾ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ವಾ ಅಭಿಜ್ಝಾಲೂ ಕಾಮೇಸು ತಿಬ್ಬಸಾರಾಗಾ ಅರಞ್ಞವನಪತ್ಥಾನಿ ಪನ್ತಾನಿ ಸೇನಾಸನಾನಿ ಪಟಿಸೇವನ್ತಿ, ಅಭಿಜ್ಝಾಲುಕಾಮೇಸುತಿಬ್ಬಸಾರಾಗಸನ್ದೋಸಹೇತು ಹವೇ ತೇ ಭೋನ್ತೋ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಅಕುಸಲಂ ಭಯಭೇರವಂ ಅವ್ಹಾಯನ್ತಿ। ನ ಖೋ ಪನಾಹಂ ಅಭಿಜ್ಝಾಲು ಕಾಮೇಸು ತಿಬ್ಬಸಾರಾಗೋ ಅರಞ್ಞವನಪತ್ಥಾನಿ ಪನ್ತಾನಿ ಸೇನಾಸನಾನಿ ಪಟಿಸೇವಾಮಿ; ಅನಭಿಜ್ಝಾಲೂಹಮಸ್ಮಿ। ಯೇ ಹಿ ವೋ ಅರಿಯಾ ಅನಭಿಜ್ಝಾಲೂ ಅರಞ್ಞವನಪತ್ಥಾನಿ ಪನ್ತಾನಿ ಸೇನಾಸನಾನಿ ಪಟಿಸೇವನ್ತಿ , ತೇಸಮಹಂ ಅಞ್ಞತರೋ'ತಿ। ಏತಮಹಂ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಅನಭಿಜ್ಝಾಲುತಂ ಅತ್ತನಿ ಸಮ್ಪಸ್ಸಮಾನೋ ಭಿಯ್ಯೋ ಪಲ್ಲೋಮಮಾಪಾದಿಂ ಅರಞ್ಞೇ ವಿಹಾರಾಯ।

೩೮. "ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಏತದಹೋಸಿ - 'ಯೇ ಖೋ ಕೇಚಿ ಸಮಣಾ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ವಾ ಬ್ಯಾಪನ್ನಚಿತ್ತಾ ಪದುಟ್ಠಮನಸಙ್ಕಪ್ಪಾ ಅರಞ್ಞವನಪತ್ಥಾನಿ ಪನ್ತಾನಿ ಸೇನಾಸನಾನಿ ಪಟಿಸೇವನ್ತಿ, ಬ್ಯಾಪನ್ನಚಿತ್ತಪದುಟ್ಠಮನಸಙ್ಕಪ್ಪಸನ್ದೋಸಹೇತು ಹವೇ ತೇ ಭೋನ್ತೋ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಅಕುಸಲಂ ಭಯಭೇರವಂ ಅವ್ಹಾಯನ್ತಿ। ನ ಖೋ ಪನಾಹಂ ಬ್ಯಾಪನ್ನಚಿತ್ತೋ ಪದುಟ್ಠಮನಸಙ್ಕಪ್ಪೋ ಅರಞ್ಞವನಪತ್ಥಾನಿ ಪನ್ತಾನಿ ಸೇನಾಸನಾನಿ ಪಟಿಸೇವಾಮಿ; ಮೇತ್ತಚಿತ್ತೋಹಮಸ್ಮಿ। ಯೇ ಹಿ ವೋ ಅರಿಯಾ ಮೇತ್ತಚಿತ್ತಾ ಅರಞ್ಞವನಪತ್ಥಾನಿ ಪನ್ತಾನಿ ಸೇನಾಸನಾನಿ ಪಟಿಸೇವನ್ತಿ ತೇಸಮಹಂ ಅಞ್ಞತರೋ'ತಿ। ಏತಮಹಂ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಮೇತ್ತಚಿತ್ತತಂ ಅತ್ತನಿ ಸಮ್ಪಸ್ಸಮಾನೋ ಭಿಯ್ಯೋ ಪಲ್ಲೋಮಮಾಪಾದಿಂ ಅರಞ್ಞೇ ವಿಹಾರಾಯ।

೩೯. "ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಏತದಹೋಸಿ - 'ಯೇ ಖೋ ಕೇಚಿ ಸಮಣಾ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ವಾ ಥೀನಮಿದ್ಧಪರಿಯುಟ್ಠಿತಾ ಅರಞ್ಞವನಪತ್ಥಾನಿ ಪನ್ತಾನಿ ಸೇನಾಸನಾನಿ ಪಟಿಸೇವನ್ತಿ, ಥೀನಮಿದ್ಧಪರಿಯುಟ್ಠಾನಸನ್ದೋಸಹೇತು ಹವೇ ತೇ ಭೋನ್ತೋ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಅಕುಸಲಂ ಭಯಭೇರವಂ ಅವ್ಹಾಯನ್ತಿ। ನ ಖೋ ಪನಾಹಂ ಥೀನಮಿದ್ಧಪರಿಯುಟ್ಠಿತೋ ಅರಞ್ಞವನಪತ್ಥಾನಿ ಪನ್ತಾನಿ ಸೇನಾಸನಾನಿ ಪಟಿಸೇವಾಮಿ; ವಿಗತಥೀನಮಿದ್ಧೋಹಮಸ್ಮಿ। ಯೇ ಹಿ ವೋ ಅರಿಯಾ ವಿಗತಥೀನಮಿದ್ಧಾ ಅರಞ್ಞವನಪತ್ಥಾನಿ ಪನ್ತಾನಿ ಸೇನಾಸನಾನಿ ಪಟಿಸೇವನ್ತಿ ತೇಸಮಹಂ ಅಞ್ಞತರೋ'ತಿ। ಏತಮಹಂ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ವಿಗತಥೀನಮಿದ್ಧತಂ ಅತ್ತನಿ ಸಮ್ಪಸ್ಸಮಾನೋ ಭಿಯ್ಯೋ ಪಲ್ಲೋಮಮಾಪಾದಿಂ ಅರಞ್ಞೇ ವಿಹಾರಾಯ।

೪೦. "ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಏತದಹೋಸಿ - 'ಯೇ ಖೋ ಕೇಚಿ ಸಮಣಾ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ವಾ ಉದ್ಧತಾ ಅವೂಪಸನ್ತಚಿತ್ತಾ ಅರಞ್ಞವನಪತ್ಥಾನಿ ಪನ್ತಾನಿ ಸೇನಾಸನಾನಿ ಪಟಿಸೇವನ್ತಿ, ಉದ್ಧತಅವೂಪಸನ್ತಚಿತ್ತಸನ್ದೋಸಹೇತು ಹವೇ ತೇ ಭೋನ್ತೋ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಅಕುಸಲಂ ಭಯಭೇರವಂ ಅವ್ಹಾಯನ್ತಿ। ನ ಖೋ ಪನಾಹಂ ಉದ್ಧತೋ ಅವೂಪಸನ್ತಚಿತ್ತೋ ಅರಞ್ಞವನಪತ್ಥಾನಿ ಪನ್ತಾನಿ ಸೇನಾಸನಾನಿ ಪಟಿಸೇವಾಮಿ; ವೂಪಸನ್ತಚಿತ್ತೋಹಮಸ್ಮಿ। ಯೇ ಹಿ ವೋ ಅರಿಯಾ ವೂಪಸನ್ತಚಿತ್ತಾ ಅರಞ್ಞವನಪತ್ಥಾನಿ ಪನ್ತಾನಿ ಸೇನಾಸನಾನಿ ಪಟಿಸೇವನ್ತಿ, ತೇಸಮಹಂ ಅಞ್ಞತರೋ'ತಿ। ಏತಮಹಂ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ವೂಪಸನ್ತಚಿತ್ತತಂ ಅತ್ತನಿ ಸಮ್ಪಸ್ಸಮಾನೋ ಭಿಯ್ಯೋ ಪಲ್ಲೋಮಮಾಪಾದಿಂ ಅರಞ್ಞೇ ವಿಹಾರಾಯ।

೪೧. "ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಏತದಹೋಸಿ - 'ಯೇ ಖೋ ಕೇಚಿ ಸಮಣಾ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ವಾ ಕಙ್ಖೀ ವಿಚಿಕಿಚ್ಛೀ ಅರಞ್ಞವನಪತ್ಥಾನಿ ಪನ್ತಾನಿ ಸೇನಾಸನಾನಿ ಪಟಿಸೇವನ್ತಿ, ಕಙ್ಖಿವಿಚಿಕಿಚ್ಛಿಸನ್ದೋಸಹೇತು ಹವೇ ತೇ ಭೋನ್ತೋ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಅಕುಸಲಂ ಭಯಭೇರವಂ ಅವ್ಹಾಯನ್ತಿ। ನ ಖೋ ಪನಾಹಂ ಕಙ್ಖೀ ವಿಚಿಕಿಚ್ಛೀ ಅರಞ್ಞವನಪತ್ಥಾನಿ ಪನ್ತಾನಿ ಸೇನಾಸನಾನಿ ಪಟಿಸೇವಾಮಿ; ತಿಣ್ಣವಿಚಿಕಿಚ್ಛೋಹಮಸ್ಮಿ। ಯೇ ಹಿ ವೋ ಅರಿಯಾ ತಿಣ್ಣವಿಚಿಕಿಚ್ಛಾ ಅರಞ್ಞವನಪತ್ಥಾನಿ ಪನ್ತಾನಿ ಸೇನಾಸನಾನಿ ಪಟಿಸೇವನ್ತಿ ತೇಸಮಹಂ ಅಞ್ಞತರೋ'ತಿ। ಏತಮಹಂ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ತಿಣ್ಣವಿಚಿಕಿಚ್ಛತಂ ಅತ್ತನಿ ಸಮ್ಪಸ್ಸಮಾನೋ ಭಿಯ್ಯೋ ಪಲ್ಲೋಮಮಾಪಾದಿಂ ಅರಞ್ಞೇ ವಿಹಾರಾಯ।

೪೧. "ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಏತದಹೋಸಿ – 'ಯೇ ಖೋ ಕೇಚಿ ಸಮಣಾ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ವಾ ಅತ್ತುಕ್ಕಂಸಕಾ ಪರವಮ್ಭೀ ಅರಞ್ಞವನಪತ್ಥಾನಿ ಪನ್ತಾನಿ ಸೇನಾಸನಾನಿ ಪಟಿಸೇವನ್ತಿ, ಅತ್ತುಕ್ಕಂಸನಪರವಮ್ಭನಸನ್ದೋಸಹೇತು ಹವೇ ತೇ ಭೋನ್ತೋ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಅಕುಸಲಂ ಭಯಭೇರವಂ ಅವ್ಹಾಯನ್ತಿ । ನ ಖೋ ಪನಾಹಂ ಅತ್ತುಕ್ಕಂಸಕೋ ಪರವಮ್ಭೀ ಅರಞ್ಞವನಪತ್ಥಾನಿ ಪನ್ತಾನಿ ಸೇನಾಸನಾನಿ ಪಟಿಸೇವಾಮಿ ; ಅನತ್ತುಕ್ಕಂಸಕೋ ಅಪರವಮ್ಭೀಹಮಸ್ಮಿ। ಯೇ ಹಿ ವೋ ಅರಿಯಾ ಅನತ್ತುಕ್ಕಂಸಕಾ ಅಪರವಮ್ಭೀ ಅರಞ್ಞವನಪತ್ಥಾನಿ ಪನ್ತಾನಿ ಸೇನಾಸನಾನಿ ಪಟಿಸೇವನ್ತಿ ತೇಸಮಹಂ ಅಞ್ಞತರೋ'ತಿ। ಏತಮಹಂ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಅನತ್ತುಕ್ಕಂಸಕತಂ ಅಪರವಮ್ಭಿತಂ ಅತ್ತನಿ ಸಮ್ಪಸ್ಸಮಾನೋ ಭಿಯ್ಯೋ ಪಲ್ಲೋಮಮಾಪಾದಿಂ ಅರಞ್ಞೇ ವಿಹಾರಾಯ।

೪೨. "ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಏತದಹೋಸಿ – 'ಯೇ ಖೋ ಕೇಚಿ ಸಮಣಾ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ವಾ ಛಮ್ಭೀ ಭೀರುಕಜಾತಿಕಾ ಅರಞ್ಞವನಪತ್ಥಾನಿ ಪನ್ತಾನಿ ಸೇನಾಸನಾನಿ ಪಟಿಸೇವನ್ತಿ, ಛಮ್ಭಿಭೀರುಕಜಾತಿಕಸನ್ದೋಸಹೇತು ಹವೇ ತೇ ಭೋನ್ತೋ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಅಕುಸಲಂ ಭಯಭೇರವಂ ಅವ್ಹಾಯನ್ತಿ। ನ ಖೋ ಪನಾಹಂ ಛಮ್ಭೀ ಭೀರುಕಜಾತಿಕೋ ಅರಞ್ಞವನಪತ್ಥಾನಿ ಪನ್ತಾನಿ ಸೇನಾಸನಾನಿ ಪಟಿಸೇವಾಮಿ; ವಿಗತಲೋಮಹಂಸೋಹಮಸ್ಮಿ। ಯೇ ಹಿ ವೋ ಅರಿಯಾ ವಿಗತಲೋಮಹಂಸಾ ಅರಞ್ಞವನಪತ್ಥಾನಿ ಪನ್ತಾನಿ ಸೇನಾಸನಾನಿ ಪಟಿಸೇವನ್ತಿ ತೇಸಮಹಂ ಅಞ್ಞತರೋ'ತಿ। ಏತಮಹಂ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ವಿಗತಲೋಮಹಂಸತಂ ಅತ್ತನಿ ಸಮ್ಪಸ್ಸಮಾನೋ ಭಿಯ್ಯೋ ಪಲ್ಲೋಮಮಾಪಾದಿಂ ಅರಞ್ಞೇ ವಿಹಾರಾಯ।

೪೪. "ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಏತದಹೋಸಿ – 'ಯೇ ಖೋ ಕೇಚಿ ಸಮಣಾ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ವಾ ಲಾಭಸಕ್ಕಾರಸಿಲೋಕಂ ನಿಕಾಮಯಮಾನಾ ಅರಞ್ಞವನಪತ್ಥಾನಿ ಪನ್ತಾನಿ ಸೇನಾಸನಾನಿ ಪಟಿಸೇವನ್ತಿ, ಲಾಭಸಕ್ಕಾರಸಿಲೋಕನಿಕಾಮನ [ನಿಕಾಮಯಮಾನ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰)] ಸನ್ದೋಸಹೇತು ಹವೇ ತೇ ಭೋನ್ತೋ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಅಕುಸಲಂ ಭಯಭೇರವಂ ಅವ್ಹಾಯನ್ತಿ। ನ ಖೋ ಪನಾಹಂ ಲಾಭಸಕ್ಕಾರಸಿಲೋಕಂ ನಿಕಾಮಯಮಾನೋ ಅರಞ್ಞವನಪತ್ಥಾನಿ ಪನ್ತಾನಿ ಸೇನಾಸನಾನಿ ಪಟಿಸೇವಾಮಿ; ಅಪ್ಪಿಚ್ಛೋಹಮಸ್ಮಿ। ಯೇ ಹಿ ವೋ ಅರಿಯಾ ಅಪ್ಪಿಚ್ಛಾ ಅರಞ್ಞವನಪತ್ಥಾನಿ ಪನ್ತಾನಿ ಸೇನಾಸನಾನಿ ಪಟಿಸೇವನ್ತಿ ತೇಸಮಹಂ ಅಞ್ಞತರೋ'ತಿ। ಏತಮಹಂ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಅಪ್ಪಿಚ್ಛತಂ ಅತ್ತನಿ ಸಮ್ಪಸ್ಸಮಾನೋ ಭಿಯ್ಯೋ ಪಲ್ಲೋಮಮಾಪಾದಿಂ ಅರಞ್ಞೇ ವಿಹಾರಾಯ।

೪೫. "ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಏತದಹೋಸಿ – 'ಯೇ ಖೋ ಕೇಚಿ ಸಮಣಾ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ವಾ ಕುಸೀತಾ ಹೀನವೀರಿಯಾ ಅರಞ್ಞವನಪತ್ಥಾನಿ ಪನ್ತಾನಿ ಸೇನಾಸನಾನಿ ಪಟಿಸೇವನ್ತಿ , ಕುಸೀತಹೀನವೀರಿಯಸನ್ದೋಸಹೇತು ಹವೇ ತೇ ಭೋನ್ತೋ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಅಕುಸಲಂ ಭಯಭೇರವಂ ಅವ್ಹಾಯನ್ತಿ। ನ ಖೋ ಪನಾಹಂ ಕುಸೀತೋ ಹೀನವೀರಿಯೋ ಅರಞ್ಞವನಪತ್ಥಾನಿ ಪನ್ತಾನಿ ಸೇನಾಸನಾನಿ ಪಟಿಸೇವಾಮಿ; ಆರದ್ಧವೀರಿಯೋಹಮಸ್ಮಿ। ಯೇ ಹಿ ವೋ ಅರಿಯಾ ಆರದ್ಧವೀರಿಯಾ ಅರಞ್ಞವನಪತ್ಥಾನಿ ಪನ್ತಾನಿ ಸೇನಾಸನಾನಿ ಪಟಿಸೇವನ್ತಿ ತೇಸಮಹಂ ಅಞ್ಞತರೋ'ತಿ। ಏತಮಹಂ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಆರದ್ಧವೀರಿಯತಂ ಅತ್ತನಿ ಸಮ್ಪಸ್ಸಮಾನೋ ಭಿಯ್ಯೋ ಪಲ್ಲೋಮಮಾಪಾದಿಂ ಅರಞ್ಞೇ ವಿಹಾರಾಯ।

೪೬. "ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಏತದಹೋಸಿ – 'ಯೇ ಖೋ ಕೇಚಿ ಸಮಣಾ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ವಾ ಮುಟ್ಠಸ್ಸತೀ ಅಸಮ್ಪಜಾನಾ ಅರಞ್ಞವನಪತ್ಥಾನಿ ಪನ್ತಾನಿ ಸೇನಾಸನಾನಿ ಪಟಿಸೇವನ್ತಿ, ಮುಟ್ಠಸ್ಸತಿಅಸಮ್ಪಜಾನಸನ್ದೋಸಹೇತು ಹವೇ ತೇ ಭೋನ್ತೋ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಅಕುಸಲಂ ಭಯಭೇರವಂ ಅವ್ಹಾಯನ್ತಿ। ನ ಖೋ ಪನಾಹಂ ಮುಟ್ಠಸ್ಸತಿ ಅಸಮ್ಪಜಾನೋ ಅರಞ್ಞವನಪತ್ಥಾನಿ ಪನ್ತಾನಿ ಸೇನಾಸನಾನಿ ಪಟಿಸೇವಾಮಿ; ಉಪಟ್ಠಿತಸ್ಸತಿಹಮಸ್ಮಿ। ಯೇ ಹಿ ವೋ ಅರಿಯಾ ಉಪಟ್ಠಿತಸ್ಸತೀ ಅರಞ್ಞವನಪತ್ಥಾನಿ ಪನ್ತಾನಿ ಸೇನಾಸನಾನಿ ಪಟಿಸೇವನ್ತಿ ತೇಸಮಹಂ ಅಞ್ಞತರೋ'ತಿ। ಏತಮಹಂ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಉಪಟ್ಠಿತಸ್ಸತಿತಂ ಅತ್ತನಿ ಸಮ್ಪಸ್ಸಮಾನೋ ಭಿಯ್ಯೋ ಪಲ್ಲೋಮಮಾಪಾದಿಂ ಅರಞ್ಞೇ ವಿಹಾರಾಯ।

೪೭. "ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಏತದಹೋಸಿ – 'ಯೇ ಖೋ ಕೇಚಿ ಸಮಣಾ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ವಾ ಅಸಮಾಹಿತಾ ವಿಬ್ಭನ್ತಚಿತ್ತಾ ಅರಞ್ಞವನಪತ್ಥಾನಿ ಪನ್ತಾನಿ ಸೇನಾಸನಾನಿ ಪಟಿಸೇವನ್ತಿ, ಅಸಮಾಹಿತವಿಬ್ಭನ್ತಚಿತ್ತಸನ್ದೋಸಹೇತು ಹವೇ ತೇ ಭೋನ್ತೋ

ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಅಕುಸಲಂ ಭಯಭೇರವಂ ಅವ್ಹಾಯನ್ತಿ। ನ ಖೋ ಪನಾಹಂ ಅಸಮಾಹಿತೋ ವಿಬ್ಭನ್ತಚಿತ್ತೋ ಅರಞ್ಞವನಪತ್ಥಾನಿ ಪನ್ತಾನಿ ಸೇನಾಸನಾನಿ ಪಟಿಸೇವಾಮಿ; ಸಮಾಧಿಸಮ್ಪನ್ನೋಹಮಸ್ಮಿ। ಯೇ ಹಿ ವೋ ಅರಿಯಾ ಸಮಾಧಿಸಮ್ಪನ್ನಾ ಅರಞ್ಞವನಪತ್ಥಾನಿ ಪನ್ತಾನಿ ಸೇನಾಸನಾನಿ ಪಟಿಸೇವನ್ತಿ ತೇಸಮಹಂ ಅಞ್ಞತರೋ'ತಿ। ಏತಮಹಂ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಸಮಾಧಿಸಮ್ಪದಂ ಅತ್ತನಿ ಸಮ್ಪಸ್ಸಮಾನೋ ಭಿಯ್ಯೋ ಪಲ್ಲೋಮಮಾಪಾದಿಂ ಅರಞ್ಞೇ ವಿಹಾರಾಯ।

೪೮. "ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಏತದಹೋಸಿ – 'ಯೇ ಖೋ ಕೇಚಿ ಸಮಣಾ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ವಾ ದುಪ್ಪಞ್ಞಾ ಏಳಮೂಗಾ ಅರಞ್ಞವನಪತ್ಥಾನಿ ಪನ್ತಾನಿ ಸೇನಾಸನಾನಿ ಪಟಿಸೇವನ್ತಿ, ದುಪ್ಪಞ್ಞಏಳಮೂಗಸನ್ದೋಸಹೇತು ಹವೇ ತೇ ಭೋನ್ತೋ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಅಕುಸಲಂ ಭಯಭೇರವಂ ಅವ್ಹಾಯನ್ತಿ। ನ ಖೋ ಪನಾಹಂ ದುಪ್ಪಞ್ಞೋ ಏಳಮೂಗೋ ಅರಞ್ಞವನಪತ್ಥಾನಿ ಪನ್ತಾನಿ ಸೇನಾಸನಾನಿ ಪಟಿಸೇವಾಮಿ; ಪಞ್ಞಾಸಮ್ಪನ್ನೋಹಮಸ್ಮಿ। ಯೇ ಹಿ ವೋ ಅರಿಯಾ ಪಞ್ಞಾಸಮ್ಪನ್ನಾ ಅರಞ್ಞವನಪತ್ಥಾನಿ ಪನ್ತಾನಿ ಸೇನಾಸನಾನಿ ಪಟಿಸೇವನ್ತಿ ತೇಸಮಹಂ ಅಞ್ಞತರೋ'ತಿ। ಏತಮಹಂ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಪಞ್ಞಾಸಮ್ಪದಂ ಅತ್ತನಿ ಸಮ್ಪಸ್ಸಮಾನೋ ಭಿಯ್ಯೋ ಪಲ್ಲೋಮಮಾಪಾದಿಂ ಅರಞ್ಞೇ ವಿಹಾರಾಯ।

ಸೋಳಸಪರಿಯಾಯಂ ನಿಟ್ಠಿತಂ।

೪೯. "ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಏತದಹೋಸಿ – 'ಯಂನೂನಾಹಂ ಯಾ ತಾ ರತ್ತಿಯೋ ಅಭಿಞ್ಞಾತಾ ಅಭಿಲಕ್ಖಿತಾ – ಚಾತುದ್ದಸೀ ಪಞ್ಚದಸೀ ಅಟ್ಠಮೀ ಚ ಪಕ್ಖಸ್ಸ – ತಥಾರೂಪಾಸು ರತ್ತೀಸು ಯಾನಿ ತಾನಿ ಆರಾಮಚೇತಿಯಾನಿ ವನಚೇತಿಯಾನಿ ರುಕ್ಖಚೇತಿಯಾನಿ ಭಿಂಸನಕಾನಿ ಸಲೋಮಹಂಸಾನಿ ತಥಾರೂಪೇಸು ಸೇನಾಸನೇಸು ವಿಹರೇಯ್ಯಂ ಅಪ್ಪೇವ ನಾಮಾಹಂ ಭಯಭೇರವಂ ಪಸ್ಸೇಯ್ಯ'ನ್ತಿ। ಸೋ ಖೋ ಅಹಂ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಅಪರೇನ ಸಮಯೇನ ಯಾ ತಾ ರತ್ತಿಯೋ ಅಭಿಞ್ಞಾತಾ ಅಭಿಲಕ್ಖಿತಾ – ಚಾತುದ್ದಸೀ ಪಞ್ಚದಸೀ ಅಟ್ಠಮೀ ಚ ಪಕ್ಖಸ್ಸ – ತಥಾರೂಪಾಸು ರತ್ತೀಸು ಯಾನಿ ತಾನಿ ಆರಾಮಚೇತಿಯಾನಿ ವನಚೇತಿಯಾನಿ ರುಕ್ಖಚೇತಿಯಾನಿ ಭಿಂಸನಕಾನಿ ಸಲೋಮಹಂಸಾನಿ ತಥಾರೂಪೇಸು ಸೇನಾಸನೇಸು ವಿಹರಾಮಿ। ತತ್ಥ ಚ ಮೇ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ವಿಹರತೋ ಮಗೋ ವಾ ಆಗಚ್ಛತಿ, ಮೋರೋ ವಾ ಕಟ್ಠಂ ಪಾತೇತಿ, ವಾತೋ ವಾ ಪಣ್ಣಕಸಟಂ [ಪಣ್ಣಸಟಂ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)] ಏರೇತಿ; ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಏತದಹೋಸಿ [ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ ಏವಂ ಹೋತಿ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰)] – 'ಏತಂ ನೂನ ತಂ ಭಯಭೇರವಂ ಆಗಚ್ಛತೀ'ತಿ। ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಏತದಹೋಸಿ – 'ಕಿಂ ನು ಖೋ ಅಹಂ ಅಞ್ಞದತ್ಥು ಭಯಪಟಿಕಙ್ಖೀ [ಭಯಪಾಟಿಕಙ್ಖೀ (ಸೀ॰)] ವಿಹರಾಮಿ? ಯಂನೂನಾಹಂ ಯಥಾಭೂತಂ ಯಥಾಭೂತಸ್ಸ [ಯಥಾಭೂತಸ್ಸ ಯಥಾಭೂತಸ್ಸ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰)] ಮೇ ತಂ ಭಯಭೇರವಂ ಆಗಚ್ಛತಿ, ತಥಾಭೂತಂ ತಥಾಭೂತೋವ [ಯಥಾಭೂತೋ ಯಥಾಭೂತೋವ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰)] ತಂ ಭಯಭೇರವಂ ಪಟಿವಿನೇಯ್ಯ'ನ್ತಿ। ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಚಙ್ಕಮನ್ತಸ್ಸ ತಂ ಭಯಭೇರವಂ ಆಗಚ್ಛತಿ। ಸೋ ಖೋ ಅಹಂ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ನೇವ ತಾವ ತಿಟ್ಠಾಮಿ ನ ನಿಸೀದಾಮಿ ನ ನಿಪಜ್ಜಾಮಿ, ಯಾವ ಚಙ್ಕಮನ್ತೋವ ತಂ ಭಯಭೇರವಂ ಪಟಿವಿನೇಮಿ। ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಠಿತಸ್ಸ ತಂ ಭಯಭೇರವಂ ಆಗಚ್ಛತಿ। ಸೋ ಖೋ ಅಹಂ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ನೇವ ತಾವ ಚಙ್ಕಮಾಮಿ ನ ನಿಸೀದಾಮಿ ನ ನಿಪಜ್ಜಾಮಿ। ಯಾವ ಠಿತೋವ ತಂ ಭಯಭೇರವಂ ಪಟಿವಿನೇಮಿ। ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ನಿಸಿನ್ನಸ್ಸ ತಂ ಭಯಭೇರವಂ ಆಗಚ್ಛತಿ। ಸೋ ಖೋ ಅಹಂ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ನೇವ ತಾವ ನಿಪಜ್ಜಾಮಿ ನ ತಿಟ್ಠಾಮಿ ನ ಚಙ್ಕಮಾಮಿ, ಯಾವ ನಿಸಿನ್ನೋವ ತಂ ಭಯಭೇರವಂ ಪಟಿವಿನೇಮಿ। ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ನಿಪನ್ನಸ್ಸ ತಂ ಭಯಭೇರವಂ ಆಗಚ್ಛತಿ। ಸೋ ಖೋ ಅಹಂ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ನೇವ ತಾವ ನಿಸೀದಾಮಿ ನ ತಿಟ್ಠಾಮಿ ನ ಚಙ್ಕಮಾಮಿ, ಯಾವ ನಿಪನ್ನೋವ ತಂ ಭಯಭೇರವಂ ಪಟಿವಿನೇಮಿ।

೫೦. "ಸನ್ತಿ ಖೋ ಪನ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಏಕೇ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ರತ್ತಿಂಯೇವ ಸಮಾನಂ ದಿವಾತಿ ಸಞ್ಜಾನನ್ತಿ, ದಿವಾಯೇವ ಸಮಾನಂ ರತ್ತೀತಿ ಸಞ್ಜಾನನ್ತಿ। ಇದಮಹಂ ತೇಸಂ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನಂ ಸಮ್ಮೋಹವಿಹಾರಸ್ಮಿಂ ವದಾಮಿ। ಅಹಂ ಖೋ ಪನ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ರತ್ತಿಂಯೇವ ಸಮಾನಂ ರತ್ತೀತಿ ಸಞ್ಜಾನಾಮಿ, ದಿವಾಯೇವ ಸಮಾನಂ ದಿವಾತಿ ಸಞ್ಜಾನಾಮಿ। ಯಂ ಖೋ ತಂ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಸಮ್ಮಾ ವದಮಾನೋ ವದೇಯ್ಯ – 'ಅಸಮ್ಮೋಹಧಮ್ಮೋ ಸತ್ತೋ ಲೋಕೇ ಉಪ್ಪನ್ನೋ ಬಹುಜನಹಿತಾಯ

ಬಹುಜನಸುಖಾಯ ಲೋಕಾನುಕಮ್ಪಾಯ ಅತ್ಥಾಯ ಹಿತಾಯ ಸುಖಾಯ ದೇವಮನುಸ್ಸಾನ'ನ್ತಿ, ಮಮೇವ ತಂ ಸಮ್ಮಾ ವದಮಾನೋ ವದೇಯ್ಯ – 'ಅಸಮ್ಮೋಹಧಮ್ಮೋ ಸತ್ತೋ ಲೋಕೇ ಉಪ್ಪನ್ನೋ ಬಹುಜನಹಿತಾಯ ಬಹುಜನಸುಖಾಯ ಲೋಕಾನುಕಮ್ಪಾಯ ಅತ್ಥಾಯ ಹಿತಾಯ ಸುಖಾಯ ದೇವಮನುಸ್ಸಾನ'ನ್ತಿ।

೫೧. "ಆರದ್ಧಂ ಖೋ ಪನ ಮೇ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ವೀರಿಯಂ ಅಹೋಸಿ ಅಸಲ್ಲೀನಂ, ಉಪಟ್ಠಿತಾ ಸತಿ ಅಸಮ್ಮುಟ್ಠಾ [ಅಪ್ಪಮ್ಮುಟ್ಠಾ (ಸ್ಯಾ॰)], ಪಸ್ಸದ್ಧೋ ಕಾಯೋ ಅಸಾರದ್ಧೋ, ಸಮಾಹಿತಂ ಚಿತ್ತಂ ಏಕಗ್ಗಂ। ಸೋ ಖೋ ಅಹಂ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ವಿವಿಚ್ಚೇವ ಕಾಮೇಹಿ ವಿವಿಚ್ಚ ಅಕುಸಲೇಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸವಿತಕ್ಕಂ ಸವಿಚಾರಂ ವಿವೇಕಜಂ ಪೀತಿಸುಖಂ ಪಠಮಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹಾಸಿಂ। ವಿತಕ್ಕವಿಚಾರಾನಂ ವೂಪಸಮಾ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಸಮ್ಪಸಾದನಂ ಚೇತಸೋ ಏಕೋದಿಭಾವಂ ಅವಿತಕ್ಕಂ ಅವಿಚಾರಂ ಸಮಾಧಿಜಂ ಪೀತಿಸುಖಂ ದುತಿಯಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹಾಸಿಂ। ಪೀತಿಯಾ ಚ ವಿರಾಗಾ ಉಪೇಕ್ಖಕೋ ಚ ವಿಹಾಸಿಂ, ಸತೋ ಚ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಸುಖಞ್ಚ ಕಾಯೇನ ಪಟಿಸಂವೇದೇಸಿಂ; ಯಂ ತಂ ಅರಿಯಾ ಆಚಿಕ್ಖನ್ತಿ – 'ಉಪೇಕ್ಖಕೋ ಸತಿಮಾ ಸುಖವಿಹಾರೀ'ತಿ ತತಿಯಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹಾಸಿಂ। ಸುಖಸ್ಸ ಚ ಪಹಾನಾ ದುಕ್ಖಸ್ಸ ಚ ಪಹಾನಾ ಪುಬ್ಬೇವ ಸೋಮನಸ್ಸದೋಮನಸ್ಸಾನಂ ಅತ್ಥಙ್ಗಮಾ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಂ ಉಪೇಕ್ಖಾಸತಿಪಾರಿಸುದ್ಧಿಂ ಚತುತ್ಥಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹಾಸಿಂ।

೫೨. "ಸೋ ಏವಂ ಸಮಾಹಿತೇ ಚಿತ್ತೇ ಪರಿಸುದ್ಧೇ ಪರಿಯೋದಾತೇ ಅನಙ್ಗಣೇ ವಿಗತೂಪಕ್ಕಿಲೇಸೇ ಮುದುಭೂತೇ ಕಮ್ಮನಿಯೇ ಠಿತೇ ಆನೇಞ್ಜಪ್ಪತ್ತೇ ಪುಬ್ಬೇನಿವಾಸಾನುಸ್ಸತಿಞಾಣಾಯ ಚಿತ್ತಂ ಅಭಿನಿನ್ನಾಮೇಸಿಂ। ಸೋ ಅನೇಕವಿಹಿತಂ ಪುಬ್ಬೇನಿವಾಸಂ ಅನುಸ್ಸರಾಮಿ, ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ – ಏಕಮ್ಪಿ ಜಾತಿಂ ದ್ವೇಪಿ ಜಾತಿಯೋ ತಿಸ್ಸೋಪಿ ಜಾತಿಯೋ ಚತಸ್ಸೋಪಿ ಜಾತಿಯೋ ಪಞ್ಚಪಿ ಜಾತಿಯೋ ದಸಪಿ ಜಾತಿಯೋ ವೀಸಮ್ಪಿ ಜಾತಿಯೋ ತಿಂಸಮ್ಪಿ ಜಾತಿಯೋ ಚತ್ತಾಲೀಸಮ್ಪಿ ಜಾತಿಯೋ ಪಞ್ಞಾಸಮ್ಪಿ ಜಾತಿಯೋ ಜಾತಿಸತಮ್ಪಿ ಜಾತಿಸಹಸ್ಸಮ್ಪಿ ಜಾತಿಸತಸಹಸ್ಸಮ್ಪಿ ಅನೇಕೇಪಿ ಸಂವಟ್ಟಕಪ್ಪೇ ಅನೇಕೇಪಿ ವಿವಟ್ಟಕಪ್ಪೇ ಅನೇಕೇಪಿ ಸಂವಟ್ಟವಿವಟ್ಟಕಪ್ಪೇ – 'ಅಮುತ್ರಾಸಿಂ ಏವಂನಾಮೋ ಏವಂಗೋತ್ತೋ ಏವಂವಣ್ಣೋ ಏವಮಾಹಾರೋ ಏವಂಸುಖದುಕ್ಖಪ್ಪಟಿಸಂವೇದೀ ಏವಮಾಯುಪರಿಯನ್ತೋ, ಸೋ ತತೋ ಚುತೋ ಅಮುತ್ರ ಉದಪಾದಿಂ; ತತ್ರಾಪಾಸಿಂ ಏವಂನಾಮೋ ಏವಂಗೋತ್ತೋ ಏವಂವಣ್ಣೋ ಏವಮಾಹಾರೋ ಏವಂಸುಖದುಕ್ಖಪ್ಪಟಿಸಂವೇದೀ ಏವಮಾಯುಪರಿಯನ್ತೋ, ಸೋ ತತೋ ಚುತೋ ಇಧೂಪಪನ್ನೋ'ತಿ। ಇತಿ ಸಾಕಾರಂ ಸಉದ್ದೇಸಂ ಅನೇಕವಿಹಿತಂ ಪುಬ್ಬೇನಿವಾಸಂ ಅನುಸ್ಸರಾಮಿ। ಅಯಂ ಖೋ ಮೇ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ರತ್ತಿಯಾ ಪಠಮೇ ಯಾಮೇ ಪಠಮಾ ವಿಜ್ಜಾ ಅಧಿಗತಾ, ಅವಿಜ್ಜಾ ವಿಹತಾ ವಿಜ್ಜಾ ಉಪ್ಪನ್ನಾ, ತಮೋ ವಿಹತೋ ಆಲೋಕೋ ಉಪ್ಪನ್ನೋ, ಯಥಾ ತಂ ಅಪ್ಪಮತ್ತಸ್ಸ ಆತಾಪಿನೋ ಪಹಿತತ್ತಸ್ಸ ವಿಹರತೋ।

೫೩. "ಸೋ ಏವಂ ಸಮಾಹಿತೇ ಚಿತ್ತೇ ಪರಿಸುದ್ಧೇ ಪರಿಯೋದಾತೇ ಅನಙ್ಗಣೇ ವಿಗತೂಪಕ್ಕಿಲೇಸೇ ಮುದುಭೂತೇ ಕಮ್ಮನಿಯೇ ಠಿತೇ ಆನೇಞ್ಜಪ್ಪತ್ತೇ ಸತ್ತಾನಂ ಚುತೂಪಪಾತಞಾಣಾಯ ಚಿತ್ತಂ ಅಭಿನಿನ್ನಾಮೇಸಿಂ। ಸೋ ದಿಬ್ಬೇನ ಚಕ್ಖುನಾ ವಿಸುದ್ಧೇನ ಅತಿಕ್ಕನ್ತಮಾನುಸಕೇನ ಸತ್ತೇ ಪಸ್ಸಾಮಿ ಚವಮಾನೇ ಉಪಪಜ್ಜಮಾನೇ ಹೀನೇ ಪಣೀತೇ ಸುವಣ್ಣೇ ದುಬ್ಬಣ್ಣೇ ಸುಗತೇ ದುಗ್ಗತೇ ಯಥಾಕಮ್ಮೂಪಗೇ ಸತ್ತೇ ಪಜಾನಾಮಿ – 'ಇಮೇ ವತ ಭೋನ್ತೋ ಸತ್ತಾ ಕಾಯದುಚ್ಚರಿತೇನ ಸಮನ್ನಾಗತಾ ವಚೀದುಚ್ಚರಿತೇನ ಸಮನ್ನಾಗತಾ ಮನೋದುಚ್ಚರಿತೇನ ಸಮನ್ನಾಗತಾ ಅರಿಯಾನಂ ಉಪವಾದಕಾ ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿಕಾ ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿಕಮ್ಮಸಮಾದಾನಾ; ತೇ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಅಪಾಯಂ ದುಗ್ಗತಿಂ ವಿನಿಪಾತಂ ನಿರಯಂ ಉಪಪನ್ನಾ। ಇಮೇ ವಾ ಪನ ಭೋನ್ತೋ ಸತ್ತಾ ಕಾಯಸುಚರಿತೇನ ಸಮನ್ನಾಗತಾ ವಚೀಸುಚರಿತೇನ ಸಮನ್ನಾಗತಾ ಮನೋಸುಚರಿತೇನ ಸಮನ್ನಾಗತಾ ಅರಿಯಾನಂ ಅನುಪವಾದಕಾ ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿಕಾ ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿಕಮ್ಮಸಮಾದಾನಾ; ತೇ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಸುಗತಿಂ ಸಗ್ಗಂ ಲೋಕಂ ಉಪಪನ್ನಾ'ತಿ। ಇತಿ ದಿಬ್ಬೇನ ಚಕ್ಖುನಾ ವಿಸುದ್ಧೇನ ಅತಿಕ್ಕನ್ತಮಾನುಸಕೇನ ಸತ್ತೇ ಪಸ್ಸಾಮಿ ಚವಮಾನೇ ಉಪಪಜ್ಜಮಾನೇ ಹೀನೇ ಪಣೀತೇ ಸುವಣ್ಣೇ ದುಬ್ಬಣ್ಣೇ ಸುಗತೇ ದುಗ್ಗತೇ ಯಥಾಕಮ್ಮೂಪಗೇ ಸತ್ತೇ ಪಜಾನಾಮಿ। ಅಯಂ ಖೋ ಮೇ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ರತ್ತಿಯಾ ಮಜ್ಝಿಮೇ ಯಾಮೇ ದುತಿಯಾ ವಿಜ್ಜಾ ಅಧಿಗತಾ, ಅವಿಜ್ಜಾ ವಿಹತಾ ವಿಜ್ಜಾ ಉಪ್ಪನ್ನಾ, ತಮೋ ವಿಹತೋ ಆಲೋಕೋ ಉಪ್ಪನ್ನೋ, ಯಥಾ ತಂ ಅಪ್ಪಮತ್ತಸ್ಸ ಆತಾಪಿನೋ ಪಹಿತತ್ತಸ್ಸ ವಿಹರತೋ।

೩೪. "ಸೋ ಏವಂ ಸಮಾಹಿತೇ ಚಿತ್ತೇ ಪರಿಸುದ್ಧೇ ಪರಿಯೋದಾತೇ ಅನಙ್ಗಣೇ ವಿಗತೂಪಕ್ಕಿಲೇಸೇ ಮುದುಭೂತೇ ಕಮ್ಮನಿಯೇ ಠಿತೇ ಆನೇಞ್ಜಪ್ಪತ್ತೇ ಆಸವಾನಂ ಖಯಞಾಣಾಯ ಚಿತ್ತಂ ಅಭಿನಿನ್ನಾಮೇಸಿಂ। ಸೋ 'ಇದಂ ದುಕ್ಖ'ನ್ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಅಬ್ಭಞ್ಞಾಸಿಂ, 'ಅಯಂ ದುಕ್ಖಸಮುದಯೋ'ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಅಬ್ಭಞ್ಞಾಸಿಂ, 'ಅಯಂ ದುಕ್ಖನಿರೋಧೋ'ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಅಬ್ಭಞ್ಞಾಸಿಂ, 'ಅಯಂ ದುಕ್ಖನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ'ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಅಬ್ಭಞ್ಞಾಸಿಂ। 'ಇಮೇ ಆಸವಾ'ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಅಬ್ಭಞ್ಞಾಸಿಂ, 'ಅಯಂ ಆಸವಸಮುದಯೋ'ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಅಬ್ಭಞ್ಞಾಸಿಂ, 'ಅಯಂ ಆಸವನಿರೋಧೋ'ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಅಬ್ಭಞ್ಞಾಸಿಂ, 'ಅಯಂ ಆಸವನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ'ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಅಬ್ಭಞ್ಞಾಸಿಂ। ತಸ್ಸ ಮೇ ಏವಂ ಜಾನತೋ ಏವಂ ಪಸ್ಸತೋ ಕಾಮಾಸವಾಪಿ ಚಿತ್ತಂ ವಿಮುಚ್ಚಿತ್ಥ, ಭವಾಸವಾಪಿ ಚಿತ್ತಂ ವಿಮುಚ್ಚಿತ್ಥ, ಅವಿಜ್ಜಾಸವಾಪಿ ಚಿತ್ತಂ ವಿಮುಚ್ಚಿತ್ಥ। ವಿಮುತ್ತಸ್ಮಿಂ ವಿಮುತ್ತಮಿತಿ ಞಾಣಂ ಅಹೋಸಿ। 'ಖೀಣಾ ಜಾತಿ, ವುಸಿತಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ, ಕತಂ ಕರಣೀಯಂ, ನಾಪರಂ ಇತ್ಥತ್ತಾಯಾ'ತಿ ಅಬ್ಭಞ್ಞಾಸಿಂ। ಅಯಂ ಖೋ ಮೇ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ರತ್ತಿಯಾ ಪಚ್ಛಿಮೇ ಯಾಮೇ ತತಿಯಾ ವಿಜ್ಜಾ ಅಧಿಗತಾ, ಅವಿಜ್ಜಾ ವಿಹತಾ ವಿಜ್ಜಾ ಉಪ್ಪನ್ನಾ, ತಮೋ ವಿಹತೋ ಆಲೋಕೋ ಉಪ್ಪನ್ನೋ, ಯಥಾ ತಂ ಅಪ್ಪಮತ್ತಸ್ಸ ಆತಾಪಿನೋ ಪಹಿತತ್ತಸ್ಸ ವಿಹರತೋ।

೫೫. "ಸಿಯಾ ಖೋ ಪನ ತೇ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಏವಮಸ್ಸ - 'ಅಜ್ಜಾಪಿ ನೂನ ಸಮಣೋ ಗೋತಮೋ ಅವೀತರಾಗೋ ಅವೀತದೋಸೋ ಅವೀತಮೋಹೋ, ತಸ್ಮಾ ಅರಞ್ಞವನಪತ್ಥಾನಿ ಪನ್ತಾನಿ ಸೇನಾಸನಾನಿ ಪಟಿಸೇವತೀ'ತಿ। ನ ಖೋ ಪನೇತಂ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಏವಂ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ। ದ್ವೇ ಖೋ ಅಹಂ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಅತ್ಥವಸೇ ಸಮ್ಪಸ್ಸಮಾನೋ ಅರಞ್ಞವನಪತ್ಥಾನಿ ಪನ್ತಾನಿ ಸೇನಾಸನಾನಿ ಪಟಿಸೇವಾಮಿ - ಅತ್ತನೋ ಚ ದಿಟ್ಠಧಮ್ಮಸುಖವಿಹಾರಂ ಸಮ್ಪಸ್ಸಮಾನೋ, ಪಚ್ಛಿಮಞ್ಚ ಜನತಂ ಅನುಕಮ್ಪಮಾನೋ"ತಿ।

೫೬. "ಅನುಕಮ್ಪಿತರೂಪಾ ವತಾಯಂ ಭೋತಾ ಗೋತಮೇನ ಪಚ್ಛಿಮಾ ಜನತಾ , ಯಥಾ ತಂ ಅರಹತಾ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೇನ। ಅಭಿಕ್ಕನ್ತಂ, ಭೋ ಗೋತಮ! ಅಭಿಕ್ಕನ್ತಂ, ಭೋ ಗೋತಮ! ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭೋ ಗೋತಮ, ನಿಕ್ಕುಜ್ಜಿತಂ ವಾ ಉಕ್ಕುಜ್ಜೇಯ್ಯ, ಪಟಿಚ್ಛನ್ನಂ ವಾ ವಿವರೇಯ್ಯ, ಮೂಳ್ಹಸ್ಸ ವಾ ಮಗ್ಗಂ ಆಚಿಕ್ಖೇಯ್ಯ, ಅನ್ಧಕಾರೇ ವಾ ತೇಲಪಜ್ಜೋತಂ ಧಾರೇಯ್ಯ - 'ಚಕ್ಖುಮನ್ತೋ ರೂಪಾನಿ ದಕ್ಖನ್ತೀ'ತಿ; ಏವಮೇವಂ ಭೋತಾ ಗೋತಮೇನ ಅನೇಕಪರಿಯಾಯೇನ ಧಮ್ಮೋ ಪಕಾಸಿತೋ। ಏಸಾಹಂ ಭವನ್ತಂ ಗೋತಮಂ ಸರಣಂ ಗಚ್ಛಾಮಿ ಧಮ್ಮಞ್ಚ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಞ್ಚ। ಉಪಾಸಕಂ ಮಂ ಭವಂ ಗೋತಮೋ ಧಾರೇತು ಅಜ್ಜತಗ್ಗೇ ಪಾಣುಪೇತಂ ಸರಣಂ ಗತ"ನ್ತಿ।

ಭಯಭೇರವಸುತ್ತಂ ನಿಟ್ಠಿತಂ ಚತುತ್ಥಂ।

೫. ಅನಙ್ಗಣಸುತ್ತಂ

೫೭. ಏವಂ ಮೇ ಸುತಂ - ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ ಜೇತವನೇ ಅನಾಥಪಿಣ್ಡಿಕಸ್ಸ ಆರಾಮೇ। ತತ್ರ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಮನ್ತೇಸಿ - "ಆವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ"ತಿ। "ಆವುಸೋ"ತಿ ಖೋ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಯಸ್ಮತೋ ಸಾರಿಪುತ್ತಸ್ಸ ಪಚ್ಚಸ್ಸೋಸುಂ। ಆಯಸ್ಮಾ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ಏತದವೋಚ -

"ಚತ್ತಾರೋಮೇ, ಆವುಸೋ, ಪುಗ್ಗಲಾ ಸನ್ತೋ ಸಂವಿಜ್ಜಮಾನಾ ಲೋಕಸ್ಮಿಂ। ಕತಮೇ ಚತ್ತಾರೋ? ಇಧಾವುಸೋ, ಏಕಚ್ಚೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಸಾಙ್ಗಣೋವ ಸಮಾನೋ 'ಅತ್ಥಿ ಮೇ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಅಙ್ಗಣ'ನ್ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ನಪ್ಪಜಾನಾತಿ। ಇಧ ಪನಾವುಸೋ, ಏಕಚ್ಚೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಸಾಙ್ಗಣೋವ ಸಮಾನೋ 'ಅತ್ಥಿ ಮೇ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಅಙ್ಗಣ'ನ್ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ। ಇಧಾವುಸೋ, ಏಕಚ್ಚೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಅನಙ್ಗಣೋವ ಸಮಾನೋ 'ನತ್ಥಿ ಮೇ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಅಙ್ಗಣ'ನ್ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ನಪ್ಪಜಾನಾತಿ। ಇಧ ಪನಾವುಸೋ, ಏಕಚ್ಚೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಅನಙ್ಗಣೋವ ಸಮಾನೋ 'ನತ್ಥಿ ಮೇ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಅಙ್ಗಣ'ನ್ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ। ತತ್ರಾವುಸೋ, ಯ್ವಾಯಂ ಪುಗ್ಗಲೋ ಸಾಙ್ಗಣೋವ ಸಮಾನೋ 'ಅತ್ಥಿ ಮೇ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಅಙ್ಗಣ'ನ್ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ನಪ್ಪಜಾನಾತಿ, ಅಯಂ ಇಮೇಸಂ ದ್ವಿನ್ನಂ ಪುಗ್ಗಲಾನಂ ಸಾಙ್ಗಣಾನಂಯೇವ ಸತಂ ಹೀನಪುರಿಸೋ ಅಕ್ಖಾಯತಿ। ತತ್ರಾವುಸೋ, ಯ್ವಾಯಂ ಪುಗ್ಗಲೋ ಸಾಙ್ಗಣೋವ ಸಮಾನೋ 'ಅತ್ಥಿ ಮೇ

ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಅಙ್ಗಣ'ನ್ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ, ಅಯಂ ಇಮೇಸಂ ದ್ವಿನ್ನಂ ಪುಗ್ಗಲಾನಂ ಸಾಙ್ಗಣಾನಂಯೇವ ಸತಂ ಸೇಟ್ಠಪುರಿಸೋ ಅಕ್ಖಾಯತಿ । ತತ್ರಾವುಸೋ, ಯ್ವಾಯಂ ಪುಗ್ಗಲೋ ಅನಙ್ಗಣೋವ ಸಮಾನೋ 'ನತ್ಥಿ ಮೇ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಅಙ್ಗಣ'ನ್ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ನಪ್ಪಜಾನಾತಿ, ಅಯಂ ಇಮೇಸಂ ದ್ವಿನ್ನಂ ಪುಗ್ಗಲಾನಂ ಅನಙ್ಗಣಾನಂಯೇವ ಸತಂ ಹೀನಪುರಿಸೋ ಅಕ್ಖಾಯತಿ। ತತ್ರಾವುಸೋ, ಯ್ವಾಯಂ ಪುಗ್ಗಲೋ ಅನಙ್ಗಣೋವ ಸಮಾನೋ 'ನತ್ಥಿ ಮೇ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಅಙ್ಗಣ'ನ್ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ, ಅಯಂ ಇಮೇಸಂ ದ್ವಿನ್ನಂ ಪುಗ್ಗಲಾನಂ ಅನಙ್ಗಣಾನಂಯೇವ ಸತಂ ಸೇಟ್ಠಪುರಿಸೋ ಅಕ್ಖಾಯತೀ"ತಿ।

೫೮. ಏವಂ ವುತ್ತೇ, ಆಯಸ್ಮಾ ಮಹಾಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನೋ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಸಾರಿಪುತ್ತಂ ಏತದವೋಚ -

"ಕೋ ನು ಖೋ, ಆವುಸೋ ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಹೇತು ಕೋ ಪಚ್ಚಯೋ ಯೇನಿಮೇಸಂ ದ್ವಿನ್ನಂ ಪುಗ್ಗಲಾನಂ ಸಾಙ್ಗಣಾನಂಯೇವ ಸತಂ ಏಕೋ ಹೀನಪುರಿಸೋ ಅಕ್ಖಾಯತಿ, ಏಕೋ ಸೇಟ್ಠಪುರಿಸೋ ಅಕ್ಖಾಯತಿ? ಕೋ ಪನಾವುಸೋ ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಹೇತು ಕೋ ಪಚ್ಚಯೋ ಯೇನಿಮೇಸಂ ದ್ವಿನ್ನಂ ಪುಗ್ಗಲಾನಂ ಅನಙ್ಗಣಾನಂಯೇವ ಸತಂ ಏಕೋ ಹೀನಪುರಿಸೋ ಅಕ್ಖಾಯತಿ, ಏಕೋ ಸೇಟ್ಠಪುರಿಸೋ ಅಕ್ಖಾಯತೀ"ತಿ?

೫೯. "ತತ್ರಾವುಸೋ, ಯ್ವಾಯಂ ಪುಗ್ಗಲೋ ಸಾಙ್ಗಣೋವ ಸಮಾನೋ 'ಅತ್ಥಿ ಮೇ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಅಙ್ಗಣ'ನ್ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ನಪ್ಪಜಾನಾತಿ, ತಸ್ಸೇತಂ ಪಾಟಿಕಙ್ಖಂ - ನ ಛನ್ದಂ ಜನೇಸ್ಸತಿ ನ ವಾಯಮಿಸ್ಸತಿ ನ ವೀರಿಯಂ ಆರಭಿಸ್ಸತಿ ತಸ್ಸಙ್ಗಣಸ್ಸ ಪಹಾನಾಯ; ಸೋ ಸರಾಗೋ ಸದೋಸೋ ಸಮೋಹೋ ಸಾಙ್ಗಣೋ ಸಂಕಿಲಿಟ್ಠಚಿತ್ತೋ ಕಾಲಂ ಕರಿಸ್ಸತಿ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಆವುಸೋ, ಕಂಸಪಾತಿ ಆಭತಾ ಆಪಣಾ ವಾ ಕಮ್ಮಾರಕುಲಾ ವಾ ರಜೇನ ಚ ಮಲೇನ ಚ ಪರಿಯೋನದ್ಧಾ। ತಮೇನಂ ಸಾಮಿಕಾ ನ ಚೇವ ಪರಿಭುಞ್ಜೇಯ್ಯುಂ ನ ಚ ಪರಿಯೋದಪೇಯ್ಯುಂ [ಪರಿಯೋದಾಪೇಯ್ಯುಂ (?)], ರಜಾಪಥೇ ಚ ನಂ ನಿಕ್ಖಿಪೇಯ್ಯುಂ। ಏವಞ್ಹಿ ಸಾ, ಆವುಸೋ, ಕಂಸಪಾತಿ ಅಪರೇನ ಸಮಯೇನ ಸಂಕಿಲಿಟ್ಠತರಾ ಅಸ್ಸ ಮಲಗ್ಗಹಿತಾ"ತಿ? "ಏವಮಾವುಸೋ"ತಿ। "ಏವಮೇವ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಯ್ವಾಯಂ ಪುಗ್ಗಲೋ ಸಾಙ್ಗಣೋವ ಸಮಾನೋ 'ಅತ್ಥಿ ಮೇ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಅಙ್ಗಣ'ನ್ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ನಪ್ಪಜಾನಾತಿ, ತಸ್ಸೇತಂ ಪಾಟಿಕಙ್ಖಂ - ನ ಛನ್ದಂ ಜನೇಸ್ಸತಿ ನ ವಾಯಮಿಸ್ಸತಿ ನ ವೀರಿಯಂ ಆರಭಿಸ್ಸತಿ ತಸ್ಸಙ್ಗಣಸ್ಸ ಪಹಾನಾಯ; ಸೋ ಸರಾಗೋ ಸದೋಸೋ ಸಮೋಹೋ ಸಾಙ್ಗಣೋ ಸಂಕಿಲಿಟ್ಠಚಿತ್ತೋ ಕಾಲಂ ಕರಿಸ್ಸತಿ।

"ತತ್ರಾವುಸೋ, ಯ್ವಾಯಂ ಪುಗ್ಗಲೋ ಸಾಙ್ಗಣೋವ ಸಮಾನೋ 'ಅತ್ಥಿ ಮೇ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಅಙ್ಗಣ'ನ್ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ, ತಸ್ಸೇತಂ ಪಾಟಿಕಙ್ಖಂ - ಛನ್ದಂ ಜನೇಸ್ಸತಿ ವಾಯಮಿಸ್ಸತಿ ವೀರಿಯಂ ಆರಭಿಸ್ಸತಿ ತಸ್ಸಙ್ಗಣಸ್ಸ ಪಹಾನಾಯ; ಸೋ ಅರಾಗೋ ಅದೋಸೋ ಅಮೋಹೋ ಅನಙ್ಗಣೋ ಅಸಂಕಿಲಿಟ್ಠಚಿತ್ತೋ ಕಾಲಂ ಕರಿಸ್ಸತಿ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಆವುಸೋ, ಕಂಸಪಾತಿ ಆಭತಾ ಆಪಣಾ ವಾ ಕಮ್ಮಾರಕುಲಾ ವಾ ರಜೇನ ಚ ಮಲೇನ ಚ ಪರಿಯೋನದ್ಧಾ। ತಮೇನಂ ಸಾಮಿಕಾ ಪರಿಭುಞ್ಜೇಯ್ಯುಞ್ಚೇವ ಪರಿಯೋದಪೇಯ್ಯುಞ್ಚ, ನ ಚ ನಂ ರಜಾಪಥೇ ನಿಕ್ಖಿಪೇಯ್ಯುಂ। ಏವಞ್ಹಿ ಸಾ, ಆವುಸೋ, ಕಂಸಪಾತಿ ಅಪರೇನ ಸಮಯೇನ ಪರಿಸುದ್ಧತರಾ ಅಸ್ಸ ಪರಿಯೋದಾತಾ"ತಿ? "ಏವಮಾವುಸೋ"ತಿ। "ಏವಮೇವ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಯ್ವಾಯಂ ಪುಗ್ಗಲೋ ಸಾಙ್ಗಣೋವ ಸಮಾನೋ 'ಅತ್ಥಿ ಮೇ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಅಙ್ಗಣ'ನ್ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ, ತಸ್ಸೇತಂ ಪಾಟಿಕಙ್ಖಂ - ಛನ್ದಂ ಜನೇಸ್ಸತಿ ವಾಯಮಿಸ್ಸತಿ ವೀರಿಯಂ ಆರಭಿಸ್ಸತಿ ತಸ್ಸಙ್ಗಣಸ್ಸ ಪಹಾನಾಯ; ಸೋ ಅರಾಗೋ ಅದೋಸೋ ಅಮೋಹೋ ಅನಙ್ಗಣೋ ಅಸಂಕಿಲಿಟ್ಠಚಿತ್ತೋ ಕಾಲಂ ಕರಿಸ್ಸತಿ।

"ತತ್ರಾವುಸೋ , ಯ್ವಾಯಂ ಪುಗ್ಗಲೋ ಅನಙ್ಗಣೋವ ಸಮಾನೋ 'ನತ್ಥಿ ಮೇ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಅಙ್ಗಣ'ನ್ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ನಪ್ಪಜಾನಾತಿ, ತಸ್ಸೇತಂ ಪಾಟಿಕಙ್ಖಂ - ಸುಭನಿಮಿತ್ತಂ ಮನಸಿ ಕರಿಸ್ಸತಿ, ತಸ್ಸ ಸುಭನಿಮಿತ್ತಸ್ಸ ಮನಸಿಕಾರಾ ರಾಗೋ ಚಿತ್ತಂ ಅನುದ್ಧಂಸೇಸ್ಸತಿ; ಸೋ ಸರಾಗೋ ಸದೋಸೋ ಸಮೋಹೋ ಸಾಙ್ಗಣೋ ಸಂಕಿಲಿಟ್ಠಚಿತ್ತೋ ಕಾಲಂ ಕರಿಸ್ಸತಿ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಆವುಸೋ, ಕಂಸಪಾತಿ ಆಭತಾ ಆಪಣಾ ವಾ ಕಮ್ಮಾರಕುಲಾ ವಾ ಪರಿಸುದ್ಧಾ ಪರಿಯೋದಾತಾ। ತಮೇನಂ ಸಾಮಿಕಾ ನ ಚೇವ

ಪರಿಭುಞ್ಜೇಯ್ಯುಂ ನ ಚ ಪರಿಯೋದಪೇಯ್ಯುಂ, ರಜಾಪಥೇ ಚ ನಂ ನಿಕ್ಖಿಪೇಯ್ಯುಂ। ಏವಞ್ಹಿ ಸಾ, ಆವುಸೋ, ಕಂಸಪಾತಿ ಅಪರೇನ ಸಮಯೇನ ಸಂಕಿಲಿಟ್ಠತರಾ ಅಸ್ಸ ಮಲಗ್ಗಹಿತಾ"ತಿ? "ಏವಮಾವುಸೋ"ತಿ। "ಏವಮೇವ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಯ್ವಾಯಂ ಪುಗ್ಗಲೋ ಅನಙ್ಗಣೋವ ಸಮಾನೋ 'ನತ್ಥಿ ಮೇ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಅಙ್ಗಣ'ನ್ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ನಪ್ಪಜಾನಾತಿ, ತಸ್ಸೇತಂ ಪಾಟಿಕಙ್ಖಂ - ಸುಭನಿಮಿತ್ತಂ ಮನಸಿ ಕರಿಸ್ಸತಿ, ತಸ್ಸ ಸುಭನಿಮಿತ್ತಸ್ಸ ಮನಸಿಕಾರಾ ರಾಗೋ ಚಿತ್ತಂ ಅನುದ್ಧಂಸೇಸ್ಸತಿ;ಸೋ ಸರಾಗೋ ಸದೋಸೋ ಸಮೋಹೋ ಸಾಙ್ಗಣೋ ಸಂಕಿಲಿಟ್ಠಚಿತ್ತೋಕಾಲಂಕರಿಸ್ಸತಿ।

"ತತ್ರಾವುಸೋ, ಯ್ವಾಯಂ ಪುಗ್ಗಲೋ ಅನಙ್ಗಣೋವ ಸಮಾನೋ 'ನತ್ಥಿ ಮೇ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಅಙ್ಗಣ'ನ್ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ, ತಸ್ಸೇತಂ ಪಾಟಿಕಙ್ಖಂ - ಸುಭನಿಮಿತ್ತಂ ನ ಮನಸಿ ಕರಿಸ್ಸತಿ, ತಸ್ಸ ಸುಭನಿಮಿತ್ತಸ್ಸ ಅಮನಸಿಕಾರಾ ರಾಗೋ ಚಿತ್ತಂ ನಾನುದ್ಧಂಸೇಸ್ಸತಿ; ಸೋ ಅರಾಗೋ ಅದೋಸೋ ಅಮೋಹೋ ಅನಙ್ಗಣೋ ಅಸಂಕಿಲಿಟ್ಠಚಿತ್ತೋ ಕಾಲಂ ಕರಿಸ್ಸತಿ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಆವುಸೋ, ಕಂಸಪಾತಿ ಆಭತಾ ಆಪಣಾ ವಾ ಕಮ್ಮಾರಕುಲಾ ವಾ ಪರಿಸುದ್ಧಾ ಪರಿಯೋದಾತಾ। ತಮೇನಂ ಸಾಮಿಕಾ ಪರಿಭುಞ್ಜೇಯ್ಯುಞ್ಚೇವ ಪರಿಯೋದಪೇಯ್ಯುಞ್ಚ, ನ ಚ ನಂ ರಜಾಪಥೇ ನಿಕ್ಖಿಪೇಯ್ಯುಂ। ಏವಞ್ಹಿ ಸಾ, ಆವುಸೋ, ಕಂಸಪಾತಿ ಅಪರೇನ ಸಮಯೇನ ಪರಿಸುದ್ಧತರಾ ಅಸ್ಸ ಪರಿಯೋದಾತಾ"ತಿ? "ಏವಮಾವುಸೋ"ತಿ। "ಏವಮೇವ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಯ್ವಾಯಂ ಪುಗ್ಗಲೋ ಅನಙ್ಗಣೋವ ಸಮಾನೋ 'ನತ್ಥಿ ಮೇ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಅಙ್ಗಣ'ನ್ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ, ತಸ್ಸೇತಂ ಪಾಟಿಕಙ್ಖಂ - ಸುಭನಿಮಿತ್ತಂ ನ ಮನಸಿ ಕರಿಸ್ಸತಿ, ತಸ್ಸ ಸುಭನಿಮಿತ್ತಸ್ಸ ಅಮನಸಿಕಾರಾ ರಾಗೋ ಚಿತ್ತಂ ನಾನುದ್ಧಂಸೇಸ್ಸತಿ; ಸೋ ಅರಾಗೋ ಅದೋಸೋ ಅಮೋಹೋ ಅನಙ್ಗಣೋ ಅಸಂಕಿಲಿಟ್ಠಚಿತ್ತೋ ಕಾಲಂ ಕರಿಸ್ಸತಿ।

"ಅಯಂ ಖೋ, ಆವುಸೋ ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನ , ಹೇತು ಅಯಂ ಪಚ್ಚಯೋ ಯೇನಿಮೇಸಂ ದ್ವಿನ್ನಂ ಪುಗ್ಗಲಾನಂ ಸಾಙ್ಗಣಾನಂಯೇವ ಸತಂ ಏಕೋ ಹೀನಪುರಿಸೋ ಅಕ್ಖಾಯತಿ, ಏಕೋ ಸೇಟ್ಠಪುರಿಸೋ ಅಕ್ಖಾಯತಿ। ಅಯಂ ಪನಾವುಸೋ ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನ, ಹೇತು ಅಯಂ ಪಚ್ಚಯೋ ಯೇನಿಮೇಸಂ ದ್ವಿನ್ನಂ ಪುಗ್ಗಲಾನಂ ಅನಙ್ಗಣಾನಂಯೇವ ಸತಂ ಏಕೋ ಹೀನಪುರಿಸೋ ಅಕ್ಖಾಯತಿ, ಏಕೋ ಸೇಟ್ಠಪುರಿಸೋ ಅಕ್ಖಾಯತೀ"ತಿ।

೬೦. "ಅಙ್ಗಣಂ ಅಙ್ಗಣನ್ತಿ, ಆವುಸೋ, ವುಚ್ಚತಿ। ಕಿಸ್ಸ ನು ಖೋ ಏತಂ, ಆವುಸೋ, ಅಧಿವಚನಂ ಯದಿದಂ ಅಙ್ಗಣ"ನ್ತಿ? "ಪಾಪಕಾನಂ ಖೋ ಏತಂ, ಆವುಸೋ, ಅಕುಸಲಾನಂ ಇಚ್ಛಾವಚರಾನಂ ಅಧಿವಚನಂ, ಯದಿದಂ ಅಙ್ಗಣ"ನ್ತಿ।

"ಠಾನಂ ಖೋ ಪನೇತಂ, ಆವುಸೋ, ವಿಜ್ಜತಿ ಯಂ ಇಧೇಕಚ್ಚಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಏವಂ ಇಚ್ಛಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜೇಯ್ಯ - 'ಆಪತ್ತಿಞ್ಚ ವತ ಆಪನ್ನೋ ಅಸ್ಸಂ, ನ ಚ ಮಂ ಭಿಕ್ಖೂ ಜಾನೇಯ್ಯುಂ ಆಪತ್ತಿಂ ಆಪನ್ನೋ'ತಿ। ಠಾನಂ ಖೋ ಪನೇತಂ, ಆವುಸೋ, ವಿಜ್ಜತಿ ಯಂ ತಂ ಭಿಕ್ಖುಂ ಭಿಕ್ಖೂ ಜಾನೇಯ್ಯುಂ - 'ಆಪತ್ತಿಂ ಆಪನ್ನೋ'ತಿ। 'ಜಾನನ್ತಿ ಮಂ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಪತ್ತಿಂ ಆಪನ್ನೋ'ತಿ - ಇತಿ ಸೋ ಕುಪಿತೋ ಹೋತಿ ಅಪ್ಪತೀತೋ। ಯೋ ಚೇವ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಕೋಪೋ ಯೋ ಚ ಅಪ್ಪಚ್ಚಯೋ - ಉಭಯಮೇತಂ ಅಙ್ಗಣಂ।

"ಠಾನಂ ಖೋ ಪನೇತಂ, ಆವುಸೋ, ವಿಜ್ಜತಿ ಯಂ ಇಧೇಕಚ್ಚಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಏವಂ ಇಚ್ಛಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜೇಯ್ಯ - 'ಆಪತ್ತಿಞ್ಚ ವತ ಆಪನ್ನೋ ಅಸ್ಸಂ, ಅನುರಹೋ ಮಂ ಭಿಕ್ಖೂ ಚೋದೇಯ್ಯುಂ, ನೋ ಸಙ್ಘಮಜ್ಝೇ'ತಿ। ಠಾನಂ ಖೋ ಪನೇತಂ, ಆವುಸೋ, ವಿಜ್ಜತಿ ಯಂ ತಂ ಭಿಕ್ಖುಂ ಭಿಕ್ಖೂ ಸಙ್ಘಮಜ್ಝೇ ಚೋದೇಯ್ಯುಂ, ನೋ ಅನುರಹೋ। 'ಸಙ್ಘಮಜ್ಝೇ ಮಂ ಭಿಕ್ಖೂ ಚೋದೇನ್ತಿ, ನೋ ಅನುರಹೋ'ತಿ - ಇತಿ ಸೋ ಕುಪಿತೋ ಹೋತಿ ಅಪ್ಪತೀತೋ। ಯೋ ಚೇವ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಕೋಪೋ ಯೋ ಚ ಅಪ್ಪಚ್ಚಯೋ - ಉಭಯಮೇತಂ ಅಙ್ಗಣಂ।

"ಠಾನಂ ಖೋ ಪನೇತಂ, ಆವುಸೋ, ವಿಜ್ಜತಿ ಯಂ ಇಧೇಕಚ್ಚಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಏವಂ ಇಚ್ಛಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜೇಯ್ಯ - 'ಆಪತ್ತಿಞ್ಚ ವತ ಆಪನ್ನೋ ಅಸ್ಸಂ, ಸಪ್ಪಟಿಪುಗ್ಗಲೋ ಮಂ ಚೋದೇಯ್ಯ, ನೋ ಅಪ್ಪಟಿಪುಗ್ಗಲೋ'ತಿ। ಠಾನಂ ಖೋ ಪನೇತಂ, ಆವುಸೋ, ವಿಜ್ಜತಿ ಯಂ ತಂ ಭಿಕ್ಖುಂ ಅಪ್ಪಟಿಪುಗ್ಗಲೋ ಚೋದೇಯ್ಯ, ನೋ ಸಪ್ಪಟಿಪುಗ್ಗಲೋ। 'ಅಪ್ಪಟಿಪುಗ್ಗಲೋ ಮಂ ಚೋದೇತಿ, ನೋ

ಸಪ್ಪಟಿಪುಗ್ಗಲೋ’ತಿ – ಇತಿ ಸೋ ಕುಪಿತೋ ಹೋತಿ ಅಪ್ಪತೀತೋ। ಯೋ ಚೇವ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಕೋಪೋ ಯೋ ಚ ಅಪ್ಪಚ್ಚಯೋ – ಉಭಯಮೇತಂ ಅಙ್ಗಣಂ।

“ಠಾನಂ ಖೋ ಪನೇತಂ, ಆವುಸೋ, ವಿಜ್ಜತಿ ಯಂ ಇಧೇಕಚ್ಚಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಏವಂ ಇಚ್ಛಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜೇಯ್ಯ – ‘ಅಹೋ ವತ ಮಮೇವ ಸತ್ಥಾ ಪಟಿಪುಚ್ಛಿತ್ವಾ ಪಟಿಪುಚ್ಛಿತ್ವಾ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇಯ್ಯ, ನ ಅಞ್ಞಂ ಭಿಕ್ಖುಂ ಸತ್ಥಾ ಪಟಿಪುಚ್ಛಿತ್ವಾ ಪಟಿಪುಚ್ಛಿತ್ವಾ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇಯ್ಯಾ’ತಿ। ಠಾನಂ ಖೋ ಪನೇತಂ, ಆವುಸೋ, ವಿಜ್ಜತಿ ಯಂ ಅಞ್ಞಂ ಭಿಕ್ಖುಂ ಸತ್ಥಾ ಪಟಿಪುಚ್ಛಿತ್ವಾ ಪಟಿಪುಚ್ಛಿತ್ವಾ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇಯ್ಯ, ನ ತಂ ಭಿಕ್ಖುಂ ಸತ್ಥಾ ಪಟಿಪುಚ್ಛಿತ್ವಾ ಪಟಿಪುಚ್ಛಿತ್ವಾ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇಯ್ಯ। ‘ಅಞ್ಞಂ ಭಿಕ್ಖುಂ ಸತ್ಥಾ ಪಟಿಪುಚ್ಛಿತ್ವಾ ಪಟಿಪುಚ್ಛಿತ್ವಾ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತಿ, ನ ಮಂ ಸತ್ಥಾ ಪಟಿಪುಚ್ಛಿತ್ವಾ ಪಟಿಪುಚ್ಛಿತ್ವಾ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತೀ’ತಿ – ಇತಿ ಸೋ ಕುಪಿತೋ ಹೋತಿ ಅಪ್ಪತೀತೋ। ಯೋ ಚೇವ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಕೋಪೋ ಯೋ ಚ ಅಪ್ಪಚ್ಚಯೋ – ಉಭಯಮೇತಂ ಅಙ್ಗಣಂ।

“ಠಾನಂ ಖೋ ಪನೇತಂ, ಆವುಸೋ, ವಿಜ್ಜತಿ ಯಂ ಇಧೇಕಚ್ಚಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಏವಂ ಇಚ್ಛಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜೇಯ್ಯ – ‘ಅಹೋ ವತ ಮಮೇವ ಭಿಕ್ಖೂ ಪುರಕ್ಖತ್ವಾ ಪುರಕ್ಖತ್ವಾ ಗಾಮಂ ಭತ್ತಾಯ ಪವಿಸೇಯ್ಯುಂ, ನ ಅಞ್ಞಂ ಭಿಕ್ಖುಂ ಭಿಕ್ಖೂ ಪುರಕ್ಖತ್ವಾ ಪುರಕ್ಖತ್ವಾ ಗಾಮಂ ಭತ್ತಾಯ ಪವಿಸೇಯ್ಯು’ನ್ತಿ। ಠಾನಂ ಖೋ ಪನೇತಂ, ಆವುಸೋ, ವಿಜ್ಜತಿ ಯಂ ಅಞ್ಞಂ ಭಿಕ್ಖುಂ ಭಿಕ್ಖೂ ಪುರಕ್ಖತ್ವಾ ಪುರಕ್ಖತ್ವಾ ಗಾಮಂ ಭತ್ತಾಯ ಪವಿಸೇಯ್ಯುಂ, ನ ತಂ ಭಿಕ್ಖುಂ ಭಿಕ್ಖೂ ಪುರಕ್ಖತ್ವಾ ಪುರಕ್ಖತ್ವಾ ಗಾಮಂ ಭತ್ತಾಯ ಪವಿಸೇಯ್ಯುಂ। ‘ಅಞ್ಞಂ ಭಿಕ್ಖುಂ ಭಿಕ್ಖೂ ಪುರಕ್ಖತ್ವಾ ಪುರಕ್ಖತ್ವಾ ಗಾಮಂ ಭತ್ತಾಯ ಪವಿಸನ್ತಿ, ನ ಮಂ ಭಿಕ್ಖೂ ಪುರಕ್ಖತ್ವಾ ಪುರಕ್ಖತ್ವಾ ಗಾಮಂ ಭತ್ತಾಯ ಪವಿಸನ್ತೀ’ತಿ – ಇತಿ ಸೋ ಕುಪಿತೋ ಹೋತಿ ಅಪ್ಪತೀತೋ। ಯೋ ಚೇವ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಕೋಪೋ ಯೋ ಚ ಅಪ್ಪಚ್ಚಯೋ – ಉಭಯಮೇತಂ ಅಙ್ಗಣಂ।

“ಠಾನಂ ಖೋ ಪನೇತಂ, ಆವುಸೋ, ವಿಜ್ಜತಿ ಯಂ ಇಧೇಕಚ್ಚಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಏವಂ ಇಚ್ಛಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜೇಯ್ಯ – ‘ಅಹೋ ವತ ಅಹಮೇವ ಲಭೇಯ್ಯಂ ಭತ್ತಗ್ಗೇ ಅಗ್ಗಾಸನಂ ಅಗ್ಗೋದಕಂ ಅಗ್ಗಪಿಣ್ಡಂ, ನ ಅಞ್ಞೋ ಭಿಕ್ಖು ಲಭೇಯ್ಯ ಭತ್ತಗ್ಗೇ ಅಗ್ಗಾಸನಂ ಅಗ್ಗೋದಕಂ ಅಗ್ಗಪಿಣ್ಡ’ನ್ತಿ। ಠಾನಂ ಖೋ ಪನೇತಂ, ಆವುಸೋ, ವಿಜ್ಜತಿ ಯಂ ಅಞ್ಞೋ ಭಿಕ್ಖು ಲಭೇಯ್ಯ ಭತ್ತಗ್ಗೇ ಅಗ್ಗಾಸನಂ ಅಗ್ಗೋದಕಂ ಅಗ್ಗಪಿಣ್ಡಂ, ನ ಸೋ ಭಿಕ್ಖು ಲಭೇಯ್ಯ ಭತ್ತಗ್ಗೇ ಅಗ್ಗಾಸನಂ ಅಗ್ಗೋದಕಂ ಅಗ್ಗಪಿಣ್ಡಂ। ‘ಅಞ್ಞೋ ಭಿಕ್ಖು ಲಭತಿ ಭತ್ತಗ್ಗೇ ಅಗ್ಗಾಸನಂ ಅಗ್ಗೋದಕಂ ಅಗ್ಗಪಿಣ್ಡಂ, ನಾಹಂ ಲಭಾಮಿ ಭತ್ತಗ್ಗೇ ಅಗ್ಗಾಸನಂ ಅಗ್ಗೋದಕಂ ಅಗ್ಗಪಿಣ್ಡ’ನ್ತಿ – ಇತಿ ಸೋ ಕುಪಿತೋ ಹೋತಿ ಅಪ್ಪತೀತೋ। ಯೋ ಚೇವ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಕೋಪೋ ಯೋ ಚ ಅಪ್ಪಚ್ಚಯೋ – ಉಭಯಮೇತಂ ಅಙ್ಗಣಂ।

“ಠಾನಂ ಖೋ ಪನೇತಂ, ಆವುಸೋ, ವಿಜ್ಜತಿ ಯಂ ಇಧೇಕಚ್ಚಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಏವಂ ಇಚ್ಛಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜೇಯ್ಯ – ‘ಅಹೋ ವತ ಅಹಮೇವ ಭತ್ತಗ್ಗೇ ಭುತ್ತಾವೀ ಅನುಮೋದೇಯ್ಯಂ, ನ ಅಞ್ಞೋ ಭಿಕ್ಖು ಭತ್ತಗ್ಗೇ ಭುತ್ತಾವೀ ಅನುಮೋದೇಯ್ಯಾ’ತಿ। ಠಾನಂ ಖೋ ಪನೇತಂ, ಆವುಸೋ, ವಿಜ್ಜತಿ ಯಂ ಅಞ್ಞೋ ಭಿಕ್ಖು ಭತ್ತಗ್ಗೇ ಭುತ್ತಾವೀ ಅನುಮೋದೇಯ್ಯ, ನ ಸೋ ಭಿಕ್ಖು ಭತ್ತಗ್ಗೇ ಭುತ್ತಾವೀ ಅನುಮೋದೇಯ್ಯ। ‘ಅಞ್ಞೋ ಭಿಕ್ಖು ಭತ್ತಗ್ಗೇ ಭುತ್ತಾವೀ ಅನುಮೋದತಿ, ನಾಹಂ ಭತ್ತಗ್ಗೇ ಭುತ್ತಾವೀ ಅನುಮೋದಾಮೀ’ತಿ – ಇತಿ ಸೋ ಕುಪಿತೋ ಹೋತಿ ಅಪ್ಪತೀತೋ। ಯೋ ಚೇವ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಕೋಪೋ ಯೋ ಚ ಅಪ್ಪಚ್ಚಯೋ – ಉಭಯಮೇತಂ ಅಙ್ಗಣಂ।

“ಠಾನಂ ಖೋ ಪನೇತಂ, ಆವುಸೋ, ವಿಜ್ಜತಿ ಯಂ ಇಧೇಕಚ್ಚಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಏವಂ ಇಚ್ಛಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜೇಯ್ಯ – ‘ಅಹೋ ವತ ಅಹಮೇವ ಆರಾಮಗತಾನಂ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇಯ್ಯಂ, ನ ಅಞ್ಞೋ ಭಿಕ್ಖು ಆರಾಮಗತಾನಂ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇಯ್ಯಾ’ತಿ। ಠಾನಂ ಖೋ ಪನೇತಂ, ಆವುಸೋ, ವಿಜ್ಜತಿ ಯಂ ಅಞ್ಞೋ ಭಿಕ್ಖು ಆರಾಮಗತಾನಂ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇಯ್ಯ, ನ ಸೋ ಭಿಕ್ಖು ಆರಾಮಗತಾನಂ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇಯ್ಯ। ‘ಅಞ್ಞೋ ಭಿಕ್ಖು ಆರಾಮಗತಾನಂ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತಿ,

ನಾಹಂ ಆರಾಮಗತಾನಂ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇಮೀ'ತಿ - ಇತಿ ಸೋ ಕುಪಿತೋ ಹೋತಿ ಅಪ್ಪತೀತೋ। ಯೋ ಚೇವ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಕೋಪೋ ಯೋ ಚ ಅಪ್ಪಚ್ಚಯೋ - ಉಭಯಮೇತಂ ಅಙ್ಗಣಂ।

"ಠಾನಂ ಖೋ ಪನೇತಂ, ಆವುಸೋ, ವಿಜ್ಜತಿ ಯಂ ಇಧೇಕಚ್ಚಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಏವಂ ಇಚ್ಛಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜೇಯ್ಯ - 'ಅಹೋ ವತ ಅಹಮೇವ ಆರಾಮಗತಾನಂ ಭಿಕ್ಖುನೀನಂ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇಯ್ಯಂ...ಪೇ॰... ಉಪಾಸಕಾನಂ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇಯ್ಯಂ...ಪೇ॰... ಉಪಾಸಿಕಾನಂ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇಯ್ಯಂ, ನ ಅಞ್ಞೋ ಭಿಕ್ಖು ಆರಾಮಗತಾನಂ ಉಪಾಸಿಕಾನಂ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇಯ್ಯಾ'ತಿ। ಠಾನಂ ಖೋ ಪನೇತಂ, ಆವುಸೋ, ವಿಜ್ಜತಿ ಯಂ ಅಞ್ಞೋ ಭಿಕ್ಖು ಆರಾಮಗತಾನಂ ಉಪಾಸಿಕಾನಂ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇಯ್ಯ, ನ ಸೋ ಭಿಕ್ಖು ಆರಾಮಗತಾನಂ ಉಪಾಸಿಕಾನಂ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇಯ್ಯ। 'ಅಞ್ಞೋ ಭಿಕ್ಖು ಆರಾಮಗತಾನಂ ಉಪಾಸಿಕಾನಂ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತಿ, ನಾಹಂ ಆರಾಮಗತಾನಂ ಉಪಾಸಿಕಾನಂ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇಮೀ'ತಿ - ಇತಿ ಸೋ ಕುಪಿತೋ ಹೋತಿ ಅಪ್ಪತೀತೋ। ಯೋ ಚೇವ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಕೋಪೋ ಯೋ ಚ ಅಪ್ಪಚ್ಚಯೋ - ಉಭಯಮೇತಂ ಅಙ್ಗಣಂ।

"ಠಾನಂ ಖೋ ಪನೇತಂ, ಆವುಸೋ, ವಿಜ್ಜತಿ ಯಂ ಇಧೇಕಚ್ಚಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಏವಂ ಇಚ್ಛಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜೇಯ್ಯ - 'ಅಹೋ ವತ ಮಮೇವ ಭಿಕ್ಖೂ ಸಕ್ಕರೇಯ್ಯುಂ ಗರುಂ ಕರೇಯ್ಯುಂ [ಗರುಕರೇಯ್ಯುಂ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಪೀ॰)] ಮಾನೇಯ್ಯುಂ ಪೂಜೇಯ್ಯುಂ, ನ ಅಞ್ಞಂ ಭಿಕ್ಖುಂ ಭಿಕ್ಖೂ ಸಕ್ಕರೇಯ್ಯುಂ ಗರುಂ ಕರೇಯ್ಯುಂ ಮಾನೇಯ್ಯುಂ ಪೂಜೇಯ್ಯು'ನ್ತಿ। ಠಾನಂ ಖೋ ಪನೇತಂ, ಆವುಸೋ, ವಿಜ್ಜತಿ ಯಂ ಅಞ್ಞಂ ಭಿಕ್ಖುಂ ಭಿಕ್ಖೂ ಸಕ್ಕರೇಯ್ಯುಂ ಗರುಂ ಕರೇಯ್ಯುಂ ಮಾನೇಯ್ಯುಂ ಪೂಜೇಯ್ಯುಂ, ನ ತಂ ಭಿಕ್ಖುಂ ಭಿಕ್ಖೂ ಸಕ್ಕರೇಯ್ಯುಂ ಗರುಂ ಕರೇಯ್ಯುಂ ಮಾನೇಯ್ಯುಂ ಪೂಜೇಯ್ಯುಂ। 'ಅಞ್ಞಂ ಭಿಕ್ಖುಂ ಭಿಕ್ಖೂ ಸಕ್ಕರೋನ್ತಿ ಗರುಂ ಕರೋನ್ತಿ ಮಾನೇನ್ತಿ ಪೂಜೇನ್ತಿ , ನ ಮಂ ಭಿಕ್ಖೂ ಸಕ್ಕರೋನ್ತಿ ಗರುಂ ಕರೋನ್ತಿ ಮಾನೇನ್ತಿ ಪೂಜೇನ್ತೀ'ತಿ - ಇತಿ ಸೋ ಕುಪಿತೋ ಹೋತಿ ಅಪ್ಪತೀತೋ। ಯೋ ಚೇವ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಕೋಪೋ ಯೋ ಚ ಅಪ್ಪಚ್ಚಯೋ - ಉಭಯಮೇತಂ ಅಙ್ಗಣಂ।

"ಠಾನಂ ಖೋ ಪನೇತಂ, ಆವುಸೋ, ವಿಜ್ಜತಿ ಯಂ ಇಧೇಕಚ್ಚಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಏವಂ ಇಚ್ಛಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜೇಯ್ಯ - 'ಅಹೋ ವತ ಮಮೇವ ಭಿಕ್ಖುನಿಯೋ...ಪೇ॰... ಉಪಾಸಕಾ...ಪೇ॰... ಉಪಾಸಿಕಾ ಸಕ್ಕರೇಯ್ಯುಂ ಗರುಂ ಕರೇಯ್ಯುಂ ಮಾನೇಯ್ಯುಂ ಪೂಜೇಯ್ಯುಂ, ನ ಅಞ್ಞಂ ಭಿಕ್ಖುಂ ಉಪಾಸಿಕಾ ಸಕ್ಕರೇಯ್ಯುಂ ಗರುಂ ಕರೇಯ್ಯುಂ ಮಾನೇಯ್ಯುಂ ಪೂಜೇಯ್ಯು'ನ್ತಿ। ಠಾನಂ ಖೋ ಪನೇತಂ, ಆವುಸೋ, ವಿಜ್ಜತಿ ಯಂ ಅಞ್ಞಂ ಭಿಕ್ಖುಂ ಉಪಾಸಿಕಾ ಸಕ್ಕರೇಯ್ಯುಂ ಗರುಂ ಕರೇಯ್ಯುಂ ಮಾನೇಯ್ಯುಂ ಪೂಜೇಯ್ಯುಂ, ನ ತಂ ಭಿಕ್ಖುಂ ಉಪಾಸಿಕಾ ಸಕ್ಕರೇಯ್ಯುಂ ಗರುಂ ಕರೇಯ್ಯುಂ ಮಾನೇಯ್ಯುಂ ಪೂಜೇಯ್ಯುಂ। 'ಅಞ್ಞಂ ಭಿಕ್ಖುಂ ಉಪಾಸಿಕಾ ಸಕ್ಕರೋನ್ತಿ ಗರುಂ ಕರೋನ್ತಿ ಮಾನೇನ್ತಿ ಪೂಜೇನ್ತಿ, ನ ಮಂ ಉಪಾಸಿಕಾ ಸಕ್ಕರೋನ್ತಿ ಗರುಂ ಕರೋನ್ತಿ ಮಾನೇನ್ತಿ ಪೂಜೇನ್ತೀ'ತಿ - ಇತಿ ಸೋ ಕುಪಿತೋ ಹೋತಿ ಅಪ್ಪತೀತೋ। ಯೋ ಚೇವ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಕೋಪೋ ಯೋ ಚ ಅಪ್ಪಚ್ಚಯೋ - ಉಭಯಮೇತಂ ಅಙ್ಗಣಂ।

"ಠಾನಂ ಖೋ ಪನೇತಂ, ಆವುಸೋ, ವಿಜ್ಜತಿ ಯಂ ಇಧೇಕಚ್ಚಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಏವಂ ಇಚ್ಛಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜೇಯ್ಯ - 'ಅಹೋ ವತ ಅಹಮೇವ ಲಾಭೀ ಅಸ್ಸಂ ಪಣೀತಾನಂ ಚೀವರಾನಂ, ನ ಅಞ್ಞೋ ಭಿಕ್ಖು ಲಾಭೀ ಅಸ್ಸ ಪಣೀತಾನಂ ಚೀವರಾನ'ನ್ತಿ। ಠಾನಂ ಖೋ ಪನೇತಂ, ಆವುಸೋ, ವಿಜ್ಜತಿ ಯಂ ಅಞ್ಞೋ ಭಿಕ್ಖು ಲಾಭೀ ಅಸ್ಸ ಪಣೀತಾನಂ ಚೀವರಾನಂ, ನ ಸೋ ಭಿಕ್ಖು ಲಾಭೀ ಅಸ್ಸ ಪಣೀತಾನಂ ಚೀವರಾನಂ। 'ಅಞ್ಞೋ ಭಿಕ್ಖು ಲಾಭೀ [ಲಾಭೀ ಅಸ್ಸ (ಕ॰)] ಪಣೀತಾನಂ ಚೀವರಾನಂ, ನಾಹಂ ಲಾಭೀ [ಲಾಭೀ ಅಸ್ಸಂ (ಕ॰)] ಪಣೀತಾನಂ ಚೀವರಾನ'ನ್ತಿ - ಇತಿ ಸೋ ಕುಪಿತೋ ಹೋತಿ ಅಪ್ಪತೀತೋ। ಯೋ ಚೇವ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಕೋಪೋ ಯೋ ಚ ಅಪ್ಪಚ್ಚಯೋ - ಉಭಯಮೇತಂ ಅಙ್ಗಣಂ।

"ಠಾನಂ ಖೋ ಪನೇತಂ, ಆವುಸೋ, ವಿಜ್ಜತಿ ಯಂ ಇಧೇಕಚ್ಚಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಏವಂ ಇಚ್ಛಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜೇಯ್ಯ - 'ಅಹೋ ವತ ಅಹಮೇವ ಲಾಭೀ ಅಸ್ಸಂ ಪಣೀತಾನಂ ಪಿಣ್ಡಪಾತಾನಂ...ಪೇ॰... ಪಣೀತಾನಂ ಸೇನಾಸನಾನಂ...ಪೇ॰... ಪಣೀತಾನಂ ಗಿಲಾನಪ್ಪಚ್ಚಯಭೇಸಜ್ಜಪರಿಕ್ಖಾರಾನಂ, ನ ಅಞ್ಞೋ ಭಿಕ್ಖು ಲಾಭೀ ಅಸ್ಸ ಪಣೀತಾನಂ ಗಿಲಾನಪ್ಪಚ್ಚಯಭೇಸಜ್ಜಪರಿಕ್ಖಾರಾನ'ನ್ತಿ।

ಠಾನಂ ಖೋ ಪನೇತಂ, ಆವುಸೋ, ವಿಜ್ಜತಿ ಯಂ ಅಞ್ಞೋ ಭಿಕ್ಖು ಲಾಭೀ ಅಸ್ಸ ಪಣೀತಾನಂ ಗಿಲಾನಪ್ಪಚ್ಚಯಭೇಸಜ್ಜಪರಿಕ್ಖಾರಾನಂ, ನ ಸೋ ಭಿಕ್ಖು ಲಾಭೀ ಅಸ್ಸ ಪಣೀತಾನಂ ಗಿಲಾನಪ್ಪಚ್ಚಯಭೇಸಜ್ಜಪರಿಕ್ಖಾರಾನಂ। 'ಅಞ್ಞೋ ಭಿಕ್ಖು ಲಾಭೀ [ಲಾಭೀ ಅಸ್ಸ (ಕ॰)] ಪಣೀತಾನಂ ಗಿಲಾನಪ್ಪಚ್ಚಯಭೇಸಜ್ಜಪರಿಕ್ಖಾರಾನಂ, ನಾಹಂ ಲಾಭೀ [ಲಾಭೀ ಅಸ್ಸಂ (ಕ॰)] ಪಣೀತಾನಂ ಗಿಲಾನಪ್ಪಚ್ಚಯಭೇಸಜ್ಜಪರಿಕ್ಖಾರಾನ'ನ್ತಿ - ಇತಿ ಸೋ ಕುಪಿತೋ ಹೋತಿ ಅಪ್ಪತೀತೋ। ಯೋ ಚೇವ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಕೋಪೋ ಯೋ ಚ ಅಪ್ಪಚ್ಚಯೋ - ಉಭಯಮೇತಂ ಅಙ್ಗಣಂ।

"ಇಮೇಸಂ ಖೋ ಏತಂ, ಆವುಸೋ, ಪಾಪಕಾನಂ ಅಕುಸಲಾನಂ ಇಚ್ಛಾವಚರಾನಂ ಅಧಿವಚನಂ, ಯದಿದಂ ಅಙ್ಗಣ"ನ್ತಿ।

೬೦. "ಯಸ್ಸ ಕಸ್ಸಚಿ, ಆವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಇಮೇ ಪಾಪಕಾ ಅಕುಸಲಾ ಇಚ್ಛಾವಚರಾ ಅಪ್ಪಹೀನಾ ದಿಸ್ಸನ್ತಿ ಚೇವ ಸೂಯನ್ತಿ ಚ, ಕಿಞ್ಚಾಪಿ ಸೋ ಹೋತಿ ಆರಞ್ಞಿಕೋ ಪನ್ತಸೇನಾಸನೋ ಪಿಣ್ಡಪಾತಿಕೋ ಸಪದಾನಚಾರೀ ಪಂಸುಕೂಲಿಕೋ ಲೂಖಚೀವರಧರೋ, ಅಥ ಖೋ ನಂ ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀ ನ ಚೇವ ಸಕ್ಕರೋನ್ತಿ ನ ಗರುಂ ಕರೋನ್ತಿ ನ ಮಾನೇನ್ತಿ ನ ಪೂಜೇನ್ತಿ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ತೇ ಹಿ ತಸ್ಸ ಆಯಸ್ಮತೋ ಪಾಪಕಾ ಅಕುಸಲಾ ಇಚ್ಛಾವಚರಾ ಅಪ್ಪಹೀನಾ ದಿಸ್ಸನ್ತಿ ಚೇವ ಸೂಯನ್ತಿ ಚ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಆವುಸೋ, ಕಂಸಪಾತಿ ಆಭತಾ ಆಪಣಾ ವಾ ಕಮ್ಮಾರಕುಲಾ ವಾ ಪರಿಸುದ್ಧಾ ಪರಿಯೋದಾತಾ। ತಮೇನಂ ಸಾಮಿಕಾ ಅಹಿಕುಣಪಂ ವಾ ಕುಕ್ಕುರಕುಣಪಂ ವಾ ಮನುಸ್ಸಕುಣಪಂ ವಾ ರಚಯಿತ್ವಾ ಅಞ್ಞಿಸ್ಸಾ ಕಂಸಪಾತಿಯಾ ಪಟಿಕುಜ್ಜಿತ್ವಾ ಅನ್ತರಾಪಣಂ ಪಟಿಪಜ್ಜೇಯ್ಯುಂ। ತಮೇನಂ ಜನೋ ದಿಸ್ವಾ ಏವಂ ವದೇಯ್ಯ - 'ಅಮ್ಭೋ, ಕಿಮೇವಿದಂ ಹರೀಯತಿ ಜಞ್ಞಜಞ್ಞಂ ವಿಯಾ'ತಿ? ತಮೇನಂ ಉಟ್ಠಹಿತ್ವಾ ಅಪಾಪುರಿತ್ವಾ [ಅವಾಪುರಿತ್ವಾ (ಸೀ॰)] ಓಲೋಕೇಯ್ಯ। ತಸ್ಸ ಸಹದಸ್ಸನೇನ ಅಮನಾಪತಾ ಚ ಸಣ್ಠಹೇಯ್ಯ, ಪಾಟಿಕುಲ್ಯತಾ [ಪಟಿಕೂಲತಾ (ಕ॰), ಪಾಟಿಕೂಲ್ಯತಾ (ಸ್ಯಾ॰)] ಚ ಸಣ್ಠಹೇಯ್ಯ, ಜೇಗುಚ್ಛತಾ ಚ [ಜೇಗುಚ್ಛಿತಾ ಚ (ಪೀ॰ ಕ॰)] ಸಣ್ಠಹೇಯ್ಯ; ಜಿಘಚ್ಛಿತಾನಮ್ಪಿ ನ ಭೋತ್ತುಕಮ್ಯತಾ ಅಸ್ಸ, ಪಗೇವ ಸುಹಿತಾನಂ। ಏವಮೇವ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಯಸ್ಸ ಕಸ್ಸಚಿ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಇಮೇ ಪಾಪಕಾ ಅಕುಸಲಾ ಇಚ್ಛಾವಚರಾ ಅಪ್ಪಹೀನಾ ದಿಸ್ಸನ್ತಿ ಚೇವ ಸೂಯನ್ತಿ ಚ, ಕಿಞ್ಚಾಪಿ ಸೋ ಹೋತಿ ಆರಞ್ಞಿಕೋ ಪನ್ತಸೇನಾಸನೋ ಪಿಣ್ಡಪಾತಿಕೋ ಸಪದಾನಚಾರೀ ಪಂಸುಕೂಲಿಕೋ ಲೂಖಚೀವರಧರೋ, ಅಥ ಖೋ ನಂ ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀ ನ ಚೇವ ಸಕ್ಕರೋನ್ತಿ ನ ಗರುಂ ಕರೋನ್ತಿ ನ ಮಾನೇನ್ತಿ ನ ಪೂಜೇನ್ತಿ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ತೇ ಹಿ ತಸ್ಸ ಆಯಸ್ಮತೋ ಪಾಪಕಾ ಅಕುಸಲಾ ಇಚ್ಛಾವಚರಾ ಅಪ್ಪಹೀನಾ ದಿಸ್ಸನ್ತಿ ಚೇವ ಸೂಯನ್ತಿ ಚ।

೬೧. "ಯಸ್ಸ ಕಸ್ಸಚಿ, ಆವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಇಮೇ ಪಾಪಕಾ ಅಕುಸಲಾ ಇಚ್ಛಾವಚರಾ ಪಹೀನಾ ದಿಸ್ಸನ್ತಿ ಚೇವ ಸೂಯನ್ತಿ ಚ, ಕಿಞ್ಚಾಪಿ ಸೋ ಹೋತಿ ಗಾಮನ್ತವಿಹಾರೀ ನೇಮನ್ತನಿಕೋ ಗಹಪತಿಚೀವರಧರೋ, ಅಥ ಖೋ ನಂ ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀ ಸಕ್ಕರೋನ್ತಿ ಗರುಂ ಕರೋನ್ತಿ ಮಾನೇನ್ತಿ ಪೂಜೇನ್ತಿ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು ? ತೇ ಹಿ ತಸ್ಸ ಆಯಸ್ಮತೋ ಪಾಪಕಾ ಅಕುಸಲಾ ಇಚ್ಛಾವಚರಾ ಪಹೀನಾ ದಿಸ್ಸನ್ತಿ ಚೇವ ಸೂಯನ್ತಿ ಚ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಆವುಸೋ, ಕಂಸಪಾತಿ ಆಭತಾ ಆಪಣಾ ವಾ ಕಮ್ಮಾರಕುಲಾ ವಾ ಪರಿಸುದ್ಧಾ ಪರಿಯೋದಾತಾ। ತಮೇನಂ ಸಾಮಿಕಾ ಸಾಲೀನಂ ಓದನಂ ವಿಚಿತಕಾಳಕಂ [ವಿಚಿನಿತಕಾಳಕಂ (ಕ॰)] ಅನೇಕಸೂಪಂ ಅನೇಕಬ್ಯಞ್ಜನಂ ರಚಯಿತ್ವಾ ಅಞ್ಞಿಸ್ಸಾ ಕಂಸಪಾತಿಯಾ ಪಟಿಕುಜ್ಜಿತ್ವಾ ಅನ್ತರಾಪಣಂ ಪಟಿಪಜ್ಜೇಯ್ಯುಂ। ತಮೇನಂ ಜನೋ ದಿಸ್ವಾ ಏವಂ ವದೇಯ್ಯ - 'ಅಮ್ಭೋ, ಕಿಮೇವಿದಂ ಹರೀಯತಿ ಜಞ್ಞಜಞ್ಞಂ ವಿಯಾ'ತಿ? ತಮೇನಂ ಉಟ್ಠಹಿತ್ವಾ ಅಪಾಪುರಿತ್ವಾ ಓಲೋಕೇಯ್ಯ। ತಸ್ಸ ಸಹ ದಸ್ಸನೇನ ಮನಾಪತಾ ಚ ಸಣ್ಠಹೇಯ್ಯ, ಅಪ್ಪಾಟಿಕುಲ್ಯತಾ ಚ ಸಣ್ಠಹೇಯ್ಯ, ಅಜೇಗುಚ್ಛತಾ ಚ ಸಣ್ಠಹೇಯ್ಯ; ಸುಹಿತಾನಮ್ಪಿ ಭೋತ್ತುಕಮ್ಯತಾ ಅಸ್ಸ, ಪಗೇವ ಜಿಘಚ್ಛಿತಾನಂ। ಏವಮೇವ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಯಸ್ಸ ಕಸ್ಸಚಿ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಇಮೇ ಪಾಪಕಾ ಅಕುಸಲಾ ಇಚ್ಛಾವಚರಾ ಪಹೀನಾ ದಿಸ್ಸನ್ತಿ ಚೇವ ಸೂಯನ್ತಿ ಚ, ಕಿಞ್ಚಾಪಿ ಸೋ ಹೋತಿ ಗಾಮನ್ತವಿಹಾರೀ ನೇಮನ್ತನಿಕೋ ಗಹಪತಿಚೀವರಧರೋ, ಅಥ ಖೋ ನಂ ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀ ಸಕ್ಕರೋನ್ತಿ ಗರುಂ ಕರೋನ್ತಿ ಮಾನೇನ್ತಿ ಪೂಜೇನ್ತಿ । ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ತೇ ಹಿ ತಸ್ಸ ಆಯಸ್ಮತೋ ಪಾಪಕಾ ಅಕುಸಲಾ ಇಚ್ಛಾವಚರಾ ಪಹೀನಾ ದಿಸ್ಸನ್ತಿ ಚೇವ ಸೂಯನ್ತಿ ಚಾ"ತಿ।

೬೩. ಏವಂ ವುತ್ತೇ, ಆಯಸ್ಮಾ ಮಹಾಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನೋ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಸಾರಿಪುತ್ತಂ ಏತದವೋಚ - ‘‘ಉಪಮಾ ಮಂ, ಆವುಸೋ ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಪಟಿಭಾತೀ’’ತಿ। ‘‘ಪಟಿಭಾತು ತಂ, ಆವುಸೋ ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನಾ’’ತಿ। ‘‘ಏಕಮಿದಾಹಂ, ಆವುಸೋ, ಸಮಯಂ ರಾಜಗಹೇ ವಿಹರಾಮಿ ಗಿರಿಬ್ಬಜೇ। ಅಥ ಖ್ವಾಹಂ, ಆವುಸೋ, ಪುಬ್ಬಣ್ಹಸಮಯಂ ನಿವಾಸೇತ್ವಾ ಪತ್ತಚೀವರಮಾದಾಯ ರಾಜಗಹಂ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಪಾವಿಸಿಂ। ತೇನ ಖೋ ಪನ ಸಮಯೇನ ಸಮೀತಿ ಯಾನಕಾರಪುತ್ತೋ ರಥಸ್ಸ ನೇಮಿಂ ತಚ್ಛತಿ। ತಮೇನಂ ಪಣ್ಡುಪುತ್ತೋ ಆಜೀವಕೋ ಪುರಾಣಯಾನಕಾರಪುತ್ತೋ ಪಚ್ಚುಪಟ್ಠಿತೋ ಹೋತಿ। ಅಥ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಪಣ್ಡುಪುತ್ತಸ್ಸ ಆಜೀವಕಸ್ಸ ಪುರಾಣಯಾನಕಾರಪುತ್ತಸ್ಸ ಏವಂ ಚೇತಸೋ ಪರಿವಿತಕ್ಕೋ ಉದಪಾದಿ - ‘ಅಹೋ ವತಾಯಂ ಸಮೀತಿ ಯಾನಕಾರಪುತ್ತೋ ಇಮಿಸ್ಸಾ ನೇಮಿಯಾ ಇಮಞ್ಚ ವಙ್ಕಂ ಇಮಞ್ಚ ಜಿಮ್ಹಂ ಇಮಞ್ಚ ದೋಸಂ ತಚ್ಛೇಯ್ಯ, ಏವಾಯಂ ನೇಮಿ ಅಪಗತವಙ್ಕಾ ಅಪಗತಜಿಮ್ಹಾ ಅಪಗತದೋಸಾ ಸುದ್ಧಾ ಅಸ್ಸ [ಸುದ್ಧಾಸ್ಸ (ಸೀ॰ ಪೀ॰), ಸುದ್ಧಾ (ಕ॰)] ಸಾರೇ ಪತಿಟ್ಠಿತಾ’ತಿ । ಯಥಾ ಯಥಾ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಪಣ್ಡುಪುತ್ತಸ್ಸ ಆಜೀವಕಸ್ಸ ಪುರಾಣಯಾನಕಾರಪುತ್ತಸ್ಸ ಚೇತಸೋ ಪರಿವಿತಕ್ಕೋ ಹೋತಿ, ತಥಾ ತಥಾ ಸಮೀತಿ ಯಾನಕಾರಪುತ್ತೋ ತಸ್ಸಾ ನೇಮಿಯಾ ತಞ್ಚ ವಙ್ಕಂ ತಞ್ಚ ಜಿಮ್ಹಂ ತಞ್ಚ ದೋಸಂ ತಚ್ಛತಿ। ಅಥ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಪಣ್ಡುಪುತ್ತೋ ಆಜೀವಕೋ ಪುರಾಣಯಾನಕಾರಪುತ್ತೋ ಅತ್ತಮನೋ ಅತ್ತಮನವಾಚಂ ನಿಚ್ಛಾರೇಸಿ - ‘ಹದಯಾ ಹದಯಂ ಮಞ್ಞೇ ಅಞ್ಞಾಯ ತಚ್ಛತೀ’ತಿ।

‘‘ಏವಮೇವ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಯೇ ತೇ ಪುಗ್ಗಲಾ ಅಸ್ಸದ್ಧಾ, ಜೀವಿಕತ್ಥಾ ನ ಸದ್ಧಾ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜಿತಾ, ಸಠಾ ಮಾಯಾವಿನೋ ಕೇತಬಿನೋ [ಕೇಟುಭಿನೋ (ಬಹೂಸು)] ಉದ್ಧತಾ ಉನ್ನಳಾ ಚಪಲಾ ಮುಖರಾ ವಿಕಿಣ್ಣವಾಚಾ, ಇನ್ದ್ರಿಯೇಸು ಅಗುತ್ತದ್ವಾರಾ, ಭೋಜನೇ ಅಮತ್ತಞ್ಞುನೋ, ಜಾಗರಿಯಂ ಅನನುಯುತ್ತಾ, ಸಾಮಞ್ಞೇ ಅನಪೇಕ್ಖವನ್ತೋ, ಸಿಕ್ಖಾಯ ನ ತಿಬ್ಬಗಾರವಾ, ಬಾಹುಲಿಕಾ ಸಾಥಲಿಕಾ, ಓಕ್ಕಮನೇ ಪುಬ್ಬಙ್ಗಮಾ, ಪವಿವೇಕೇ ನಿಕ್ಖಿತ್ತಧುರಾ, ಕುಸೀತಾ ಹೀನವೀರಿಯಾ ಮುಟ್ಠಸ್ಸತೀ ಅಸಮ್ಪಜಾನಾ ಅಸಮಾಹಿತಾ ವಿಬ್ಭನ್ತಚಿತ್ತಾ ದುಪ್ಪಞ್ಞಾ ಏಳಮೂಗಾ, ತೇಸಂ ಆಯಸ್ಮಾ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ಇಮಿನಾ ಧಮ್ಮಪರಿಯಾಯೇನ ಹದಯಾ ಹದಯಂ ಮಞ್ಞೇ ಅಞ್ಞಾಯ ತಚ್ಛತಿ।

‘‘ಯೇ ಪನ ತೇ ಕುಲಪುತ್ತಾ ಸದ್ಧಾ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜಿತಾ, ಅಸಠಾ ಅಮಾಯಾವಿನೋ ಅಕೇತಬಿನೋ ಅನುದ್ಧತಾ ಅನುನ್ನಳಾ ಅಚಪಲಾ ಅಮುಖರಾ ಅವಿಕಿಣ್ಣವಾಚಾ, ಇನ್ದ್ರಿಯೇಸು ಗುತ್ತದ್ವಾರಾ, ಭೋಜನೇ ಮತ್ತಞ್ಞುನೋ, ಜಾಗರಿಯಂ ಅನುಯುತ್ತಾ, ಸಾಮಞ್ಞೇ ಅಪೇಕ್ಖವನ್ತೋ, ಸಿಕ್ಖಾಯ ತಿಬ್ಬಗಾರವಾ, ನ ಬಾಹುಲಿಕಾ ನ ಸಾಥಲಿಕಾ, ಓಕ್ಕಮನೇ ನಿಕ್ಖಿತ್ತಧುರಾ, ಪವಿವೇಕೇ ಪುಬ್ಬಙ್ಗಮಾ, ಆರದ್ಧವೀರಿಯಾ ಪಹಿತತ್ತಾ ಉಪಟ್ಠಿತಸ್ಸತೀ ಸಮ್ಪಜಾನಾ ಸಮಾಹಿತಾ ಏಕಗ್ಗಚಿತ್ತಾ ಪಞ್ಞವನ್ತೋ ಅನೇಳಮೂಗಾ, ತೇ ಆಯಸ್ಮತೋ ಸಾರಿಪುತ್ತಸ್ಸ ಇಮಂ ಧಮ್ಮಪರಿಯಾಯಂ ಸುತ್ವಾ ಪಿವನ್ತಿ ಮಞ್ಞೇ, ಘಸನ್ತಿ ಮಞ್ಞೇ ವಚಸಾ ಚೇವ ಮನಸಾ ಚ - ‘ಸಾಧು ವತ, ಭೋ, ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀ ಅಕುಸಲಾ ವುಟ್ಠಾಪೇತ್ವಾ ಕುಸಲೇ ಪತಿಟ್ಠಾಪೇತೀ’ತಿ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಆವುಸೋ, ಇತ್ಥೀ ವಾ ಪುರಿಸೋ ವಾ ದಹರೋ ಯುವಾ ಮಣ್ಡನಕಜಾತಿಕೋ ಸೀಸಂನ್ಹಾತೋ ಉಪ್ಪಲಮಾಲಂ ವಾ ವಸ್ಸಿಕಮಾಲಂ ವಾ ಅತಿಮುತ್ತಕಮಾಲಂ [ಅಧಿಮುತ್ತಕಮಾಲಂ (ಸ್ಯಾ॰)] ವಾ ಲಭಿತ್ವಾ ಉಭೋಹಿ ಹತ್ಥೇಹಿ ಪಟಿಗ್ಗಹೇತ್ವಾ ಉತ್ತಮಙ್ಗೇ ಸಿರಸ್ಮಿಂ ಪತಿಟ್ಠಪೇಯ್ಯ, ಏವಮೇವ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಯೇ ತೇ ಕುಲಪುತ್ತಾ ಸದ್ಧಾ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜಿತಾ, ಅಸಠಾ ಅಮಾಯಾವಿನೋ ಅಕೇತಬಿನೋ ಅನುದ್ಧತಾ ಅನುನ್ನಳಾ ಅಚಪಲಾ ಅಮುಖರಾ ಅವಿಕಿಣ್ಣವಾಚಾ, ಇನ್ದ್ರಿಯೇಸು ಗುತ್ತದ್ವಾರಾ, ಭೋಜನೇ ಮತ್ತಞ್ಞುನೋ, ಜಾಗರಿಯಂ ಅನುಯುತ್ತಾ, ಸಾಮಞ್ಞೇ ಅಪೇಕ್ಖವನ್ತೋ, ಸಿಕ್ಖಾಯ ತಿಬ್ಬಗಾರವಾ, ನ ಬಾಹುಲಿಕಾ ನ ಸಾಥಲಿಕಾ, ಓಕ್ಕಮನೇ ನಿಕ್ಖಿತ್ತಧುರಾ, ಪವಿವೇಕೇ ಪುಬ್ಬಙ್ಗಮಾ, ಆರದ್ಧವೀರಿಯಾ ಪಹಿತತ್ತಾ ಉಪಟ್ಠಿತಸ್ಸತೀ ಸಮ್ಪಜಾನಾ ಸಮಾಹಿತಾ ಏಕಗ್ಗಚಿತ್ತಾ ಪಞ್ಞವನ್ತೋ ಅನೇಳಮೂಗಾ, ತೇ ಆಯಸ್ಮತೋ ಸಾರಿಪುತ್ತಸ್ಸ ಇಮಂ ಧಮ್ಮಪರಿಯಾಯಂ ಸುತ್ವಾ ಪಿವನ್ತಿ ಮಞ್ಞೇ, ಘಸನ್ತಿ ಮಞ್ಞೇ ವಚಸಾ ಚೇವ ಮನಸಾ ಚ - ‘ಸಾಧು ವತ, ಭೋ, ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀ ಅಕುಸಲಾ ವುಟ್ಠಾಪೇತ್ವಾ ಕುಸಲೇ ಪತಿಟ್ಠಾಪೇತೀ’ತಿ। ಇತಿಹ ತೇ ಉಭೋ ಮಹಾನಾಗಾ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಸ್ಸ ಸುಭಾಸಿತಂ ಸಮನುಮೋದಿಂಸೂ’’ತಿ।

ಅನಙ್ಗಣಸುತ್ತಂ ನಿಟ್ಠಿತಂ ಪಞ್ಚಮಂ।

೬. ಆಕಙ್ಖೇಯ್ಯಸುತ್ತಂ

೬೪. ಏವಂ ಮೇ ಸುತಂ – ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ ಜೇತವನೇ ಅನಾಥಪಿಣ್ಡಿಕಸ್ಸ ಆರಾಮೇ। ತತ್ರ ಖೋ ಭಗವಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಮನ್ತೇಸಿ – "ಭಿಕ್ಖವೋ"ತಿ। "ಭದನ್ತೇ"ತಿ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಭಗವತೋ ಪಚ್ಚಸ್ಸೋಸುಂ। ಭಗವಾ ಏತದವೋಚ –

"ಸಮ್ಪನ್ನಸೀಲಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಿಹರಥ ಸಮ್ಪನ್ನಪಾತಿಮೋಕ್ಖಾ; ಪಾತಿಮೋಕ್ಖಸಂವರಸಂವುತಾ ವಿಹರಥ ಆಚಾರಗೋಚರಸಮ್ಪನ್ನಾ ಅಣುಮತ್ತೇಸು ವಜ್ಜೇಸು ಭಯದಸ್ಸಾವಿನೋ; ಸಮಾದಾಯ ಸಿಕ್ಖಥ ಸಿಕ್ಖಾಪದೇಸು।

೬೫. "ಆಕಙ್ಖೇಯ್ಯ ಚೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು – 'ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀನಂ ಪಿಯೋ ಚ ಅಸ್ಸಂ ಮನಾಪೋ ಚ ಗರು ಚ ಭಾವನೀಯೋ ಚಾ'ತಿ [ಮನಾಪೋ ಗರುಭಾವನಿಯೋ ಚಾತಿ (ಸೀ॰)], ಸೀಲೇಸ್ವೇವಸ್ಸ ಪರಿಪೂರಕಾರೀ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಚೇತೋಸಮಥಮನುಯುತ್ತೋ ಅನಿರಾಕತಜ್ಝಾನೋ ವಿಪಸ್ಸನಾಯ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಬ್ರೂಹೇತಾ ಸುಞ್ಞಾಗಾರಾನಂ।

"ಆಕಙ್ಖೇಯ್ಯ ಚೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು – 'ಲಾಭೀ ಅಸ್ಸಂ ಚೀವರಪಿಣ್ಡಪಾತಸೇನಾಸನಗಿಲಾನಪ್ಪಚ್ಚಯಭೇಸಜ್ಜಪರಿಕ್ಖಾರಾನ'ನ್ತಿ, ಸೀಲೇಸ್ವೇವಸ್ಸ ಪರಿಪೂರಕಾರೀ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಚೇತೋಸಮಥಮನುಯುತ್ತೋ ಅನಿರಾಕತಜ್ಝಾನೋ ವಿಪಸ್ಸನಾಯ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಬ್ರೂಹೇತಾ ಸುಞ್ಞಾಗಾರಾನಂ।

"ಆಕಙ್ಖೇಯ್ಯ ಚೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು – 'ಯೇಸಾಹಂ ಚೀವರಪಿಣ್ಡಪಾತಸೇನಾಸನ ಗಿಲಾನಪ್ಪಚ್ಚಯಭೇಸಜ್ಜಪರಿಕ್ಖಾರಂ ಪರಿಭುಞ್ಜಾಮಿ ತೇಸಂ ತೇ ಕಾರಾ ಮಹಪ್ಫಲಾ ಅಸ್ಸು ಮಹಾನಿಸಂಸಾ'ತಿ, ಸೀಲೇಸ್ವೇವಸ್ಸ ಪರಿಪೂರಕಾರೀ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಚೇತೋಸಮಥಮನುಯುತ್ತೋ ಅನಿರಾಕತಜ್ಝಾನೋ ವಿಪಸ್ಸನಾಯ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಬ್ರೂಹೇತಾ ಸುಞ್ಞಾಗಾರಾನಂ।

"ಆಕಙ್ಖೇಯ್ಯ ಚೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು – 'ಯೇ ಮಂ [ಯೇ ಮೇ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰)] ಞಾತೀ ಸಾಲೋಹಿತಾ ಪೇತಾ ಕಾಲಙ್ಕತಾ [ಕಾಲಕತಾ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಪೀ॰)] ಪಸನ್ನಚಿತ್ತಾ ಅನುಸ್ಸರನ್ತಿ ತೇಸಂ ತಂ ಮಹಪ್ಫಲಂ ಅಸ್ಸ ಮಹಾನಿಸಂಸ'ನ್ತಿ, ಸೀಲೇಸ್ವೇವಸ್ಸ ಪರಿಪೂರಕಾರೀ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಚೇತೋಸಮಥಮನುಯುತ್ತೋ ಅನಿರಾಕತಜ್ಝಾನೋ ವಿಪಸ್ಸನಾಯ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಬ್ರೂಹೇತಾ ಸುಞ್ಞಾಗಾರಾನಂ।

೬೬. "ಆಕಙ್ಖೇಯ್ಯ ಚೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು – 'ಅರತಿರತಿಸಹೋ ಅಸ್ಸಂ, ನ ಚ ಮಂ ಅರತಿ ಸಹೇಯ್ಯ, ಉಪ್ಪನ್ನಂ ಅರತಿಂ ಅಭಿಭುಯ್ಯ ಅಭಿಭುಯ್ಯ ವಿಹರೇಯ್ಯ'ನ್ತಿ, ಸೀಲೇಸ್ವೇವಸ್ಸ ಪರಿಪೂರಕಾರೀ…ಪೇ॰… ಬ್ರೂಹೇತಾ ಸುಞ್ಞಾಗಾರಾನಂ।

"ಆಕಙ್ಖೇಯ್ಯ ಚೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು – 'ಭಯಭೇರವಸಹೋ ಅಸ್ಸಂ, ನ ಚ ಮಂ ಭಯಭೇರವಂ ಸಹೇಯ್ಯ, ಉಪ್ಪನ್ನಂ ಭಯಭೇರವಂ ಅಭಿಭುಯ್ಯ ಅಭಿಭುಯ್ಯ ವಿಹರೇಯ್ಯ'ನ್ತಿ, ಸೀಲೇಸ್ವೇವಸ್ಸ ಪರಿಪೂರಕಾರೀ…ಪೇ॰… ಬ್ರೂಹೇತಾ ಸುಞ್ಞಾಗಾರಾನಂ।

"ಆಕಙ್ಖೇಯ್ಯ ಚೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು – 'ಚತುನ್ನಂ ಝಾನಾನಂ ಆಭಿಚೇತಸಿಕಾನಂ ದಿಟ್ಠಧಮ್ಮಸುಖವಿಹಾರಾನಂ ನಿಕಾಮಲಾಭೀ ಅಸ್ಸಂ ಅಕಿಚ್ಛಲಾಭೀ ಅಕಸಿರಲಾಭೀ'ತಿ, ಸೀಲೇಸ್ವೇವಸ್ಸ ಪರಿಪೂರಕಾರೀ…ಪೇ॰… ಬ್ರೂಹೇತಾ ಸುಞ್ಞಾಗಾರಾನಂ।

"ಆಕಙ್ಖೇಯ್ಯ ಚೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು – 'ಯೇ ತೇ ಸನ್ತಾ ವಿಮೋಕ್ಖಾ ಅತಿಕ್ಕಮ್ಮ ರೂಪೇ ಆರುಪ್ಪಾ, ತೇ ಕಾಯೇನ ಫುಸಿತ್ವಾ ವಿಹರೇಯ್ಯ'ನ್ತಿ, ಸೀಲೇಸ್ವೇವಸ್ಸ ಪರಿಪೂರಕಾರೀ…ಪೇ॰… ಬ್ರೂಹೇತಾ ಸುಞ್ಞಾಗಾರಾನಂ।

೬೭. "ಆಕಙ್ಖೇಯ್ಯ ಚೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು – 'ತಿಣ್ಣಂ ಸಂಯೋಜನಾನಂ ಪರಿಕ್ಖಯಾ ಸೋತಾಪನ್ನೋ ಅಸ್ಸಂ ಅವಿನಿಪಾತಧಮ್ಮೋ ನಿಯತೋ ಸಮ್ಬೋಧಿಪರಾಯಣೋ'ತಿ, ಸೀಲೇಸ್ವೇವಸ್ಸ ಪರಿಪೂರಕಾರೀ…ಪೇ॰… ಬ್ರೂಹೇತಾ

ಸುಞ್ಞಾಗಾರಾನಂ।

“ಆಕಙ್ಖೇಯ್ಯ ಚೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು – ‘ತಿಣ್ಣಂ ಸಂಯೋಜನಾನಂ ಪರಿಕ್ಖಯಾ ರಾಗದೋಸಮೋಹಾನಂ ತನುತ್ತಾ ಸಕದಾಗಾಮೀ ಅಸ್ಸಂ ಸಕಿದೇವ ಇಮಂ ಲೋಕಂ ಆಗನ್ತ್ವಾ ದುಕ್ಖಸ್ಸನ್ತಂ ಕರೇಯ್ಯ’ನ್ತಿ, ಸೀಲೇಸ್ವೇವಸ್ಸ ಪರಿಪೂರಕಾರೀ…ಪೇ॰… ಬ್ರೂಹೇತಾ ಸುಞ್ಞಾಗಾರಾನಂ।

“ಆಕಙ್ಖೇಯ್ಯ ಚೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು – ‘ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಓರಮ್ಭಾಗಿಯಾನಂ ಸಂಯೋಜನಾನಂ ಪರಿಕ್ಖಯಾ ಓಪಪಾತಿಕೋ ಅಸ್ಸಂ ತತ್ಥ ಪರಿನಿಬ್ಬಾಯೀ ಅನಾವತ್ತಿಧಮ್ಮೋ ತಸ್ಮಾ ಲೋಕಾ’ತಿ, ಸೀಲೇಸ್ವೇವಸ್ಸ ಪರಿಪೂರಕಾರೀ…ಪೇ॰… ಬ್ರೂಹೇತಾ ಸುಞ್ಞಾಗಾರಾನಂ।

೬೮. “ಆಕಙ್ಖೇಯ್ಯ ಚೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು – ‘ಅನೇಕವಿಹಿತಂ ಇದ್ಧಿವಿಧಂ ಪಚ್ಚನುಭವೇಯ್ಯಂ – ಏಕೋಪಿ ಹುತ್ವಾ ಬಹುಧಾ ಅಸ್ಸಂ, ಬಹುಧಾಪಿ ಹುತ್ವಾ ಏಕೋ ಅಸ್ಸಂ; ಆವಿಭಾವಂ ತಿರೋಭಾವಂ; ತಿರೋಕುಟ್ಟಂ ತಿರೋಪಾಕಾರಂ ತಿರೋಪಬ್ಬತಂ ಅಸಜ್ಜಮಾನೋ ಗಚ್ಛೇಯ್ಯಂ, ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ಆಕಾಸೇ; ಪಥವಿಯಾಪಿ ಉಮ್ಮುಜ್ಜನಿಮುಜ್ಜಂ ಕರೇಯ್ಯಂ, ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ಉದಕೇ; ಉದಕೇಪಿ ಅಭಿಜ್ಜಮಾನೇ ಗಚ್ಛೇಯ್ಯಂ, ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ಪಥವಿಯಂ; ಆಕಾಸೇಪಿ ಪಲ್ಲಙ್ಕೇನ ಕಮೇಯ್ಯಂ, ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ಪಕ್ಖೀ ಸಕುಣೋ; ಇಮೇಪಿ ಚನ್ದಿಮಸೂರಿಯೇ ಏವಂಮಹಿದ್ಧಿಕೇ ಏವಂಮಹಾನುಭಾವೇ ಪಾಣಿನಾ ಪರಾಮಸೇಯ್ಯಂ ಪರಿಮಜ್ಜೇಯ್ಯಂ; ಯಾವ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕಾಪಿ ಕಾಯೇನ ವಸಂ ವತ್ತೇಯ್ಯ’ನ್ತಿ, ಸೀಲೇಸ್ವೇವಸ್ಸ ಪರಿಪೂರಕಾರೀ…ಪೇ॰… ಬ್ರೂಹೇತಾ ಸುಞ್ಞಾಗಾರಾನಂ।

“ಆಕಙ್ಖೇಯ್ಯ ಚೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು – ‘ದಿಬ್ಬಾಯ ಸೋತಧಾತುಯಾ ವಿಸುದ್ಧಾಯ ಅತಿಕ್ಕನ್ತಮಾನುಸಿಕಾಯ ಉಭೋ ಸದ್ದೇ ಸುಣೇಯ್ಯಂ – ದಿಬ್ಬೇ ಚ ಮಾನುಸೇ ಚ ಯೇ ದೂರೇ ಸನ್ತಿಕೇ ಚಾ’ತಿ, ಸೀಲೇಸ್ವೇವಸ್ಸ ಪರಿಪೂರಕಾರೀ…ಪೇ॰… ಬ್ರೂಹೇತಾ ಸುಞ್ಞಾಗಾರಾನಂ।

“ಆಕಙ್ಖೇಯ್ಯ ಚೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು – ‘ಪರಸತ್ತಾನಂ ಪರಪುಗ್ಗಲಾನಂ ಚೇತಸಾ ಚೇತೋ ಪರಿಚ್ಚ ಪಜಾನೇಯ್ಯಂ – ಸರಾಗಂ ವಾ ಚಿತ್ತಂ ಸರಾಗಂ ಚಿತ್ತನ್ತಿ ಪಜಾನೇಯ್ಯಂ, ವೀತರಾಗಂ ವಾ ಚಿತ್ತಂ ವೀತರಾಗಂ ಚಿತ್ತನ್ತಿ ಪಜಾನೇಯ್ಯಂ; ಸದೋಸಂ ವಾ ಚಿತ್ತಂ ಸದೋಸಂ ಚಿತ್ತನ್ತಿ ಪಜಾನೇಯ್ಯಂ, ವೀತದೋಸಂ ವಾ ಚಿತ್ತಂ ವೀತದೋಸಂ ಚಿತ್ತನ್ತಿ ಪಜಾನೇಯ್ಯಂ; ಸಮೋಹಂ ವಾ ಚಿತ್ತಂ ಸಮೋಹಂ ಚಿತ್ತನ್ತಿ ಪಜಾನೇಯ್ಯಂ, ವೀತಮೋಹಂ ವಾ ಚಿತ್ತಂ ವೀತಮೋಹಂ ಚಿತ್ತನ್ತಿ ಪಜಾನೇಯ್ಯಂ; ಸಂಖಿತ್ತಂ ವಾ ಚಿತ್ತಂ ಸಂಖಿತ್ತಂ ಚಿತ್ತನ್ತಿ ಪಜಾನೇಯ್ಯಂ, ವಿಕ್ಖಿತ್ತಂ ವಾ ಚಿತ್ತಂ ವಿಕ್ಖಿತ್ತಂ ಚಿತ್ತನ್ತಿ ಪಜಾನೇಯ್ಯಂ; ಮಹಗ್ಗತಂ ವಾ ಚಿತ್ತಂ ಮಹಗ್ಗತಂ ಚಿತ್ತನ್ತಿ ಪಜಾನೇಯ್ಯಂ, ಅಮಹಗ್ಗತಂ ವಾ ಚಿತ್ತಂ ಅಮಹಗ್ಗತಂ ಚಿತ್ತನ್ತಿ ಪಜಾನೇಯ್ಯಂ; ಸಉತ್ತರಂ ವಾ ಚಿತ್ತಂ ಸಉತ್ತರಂ ಚಿತ್ತನ್ತಿ ಪಜಾನೇಯ್ಯಂ, ಅನುತ್ತರಂ ವಾ ಚಿತ್ತಂ ಅನುತ್ತರಂ ಚಿತ್ತನ್ತಿ ಪಜಾನೇಯ್ಯಂ; ಸಮಾಹಿತಂ ವಾ ಚಿತ್ತಂ ಸಮಾಹಿತಂ ಚಿತ್ತನ್ತಿ ಪಜಾನೇಯ್ಯಂ, ಅಸಮಾಹಿತಂ ವಾ ಚಿತ್ತಂ ಅಸಮಾಹಿತಂ ಚಿತ್ತನ್ತಿ ಪಜಾನೇಯ್ಯಂ; ವಿಮುತ್ತಂ ವಾ ಚಿತ್ತಂ ವಿಮುತ್ತಂ ಚಿತ್ತನ್ತಿ ಪಜಾನೇಯ್ಯಂ, ಅವಿಮುತ್ತಂ ವಾ ಚಿತ್ತಂ ಅವಿಮುತ್ತಂ ಚಿತ್ತನ್ತಿ ಪಜಾನೇಯ್ಯ’ನ್ತಿ, ಸೀಲೇಸ್ವೇವಸ್ಸ ಪರಿಪೂರಕಾರೀ…ಪೇ॰… ಬ್ರೂಹೇತಾ ಸುಞ್ಞಾಗಾರಾನಂ।

“ಆಕಙ್ಖೇಯ್ಯ ಚೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು – ‘ಅನೇಕವಿಹಿತಂ ಪುಬ್ಬೇನಿವಾಸಂ ಅನುಸ್ಸರೇಯ್ಯಂ, ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ – ಏಕಮ್ಪಿ ಜಾತಿಂ ದ್ವೇಪಿ ಜಾತಿಯೋ ತಿಸ್ಸೋಪಿ ಜಾತಿಯೋ ಚತಸ್ಸೋಪಿ ಜಾತಿಯೋ ಪಞ್ಚಪಿ ಜಾತಿಯೋ ದಸಪಿ ಜಾತಿಯೋ ವೀಸಮ್ಪಿ ಜಾತಿಯೋ ತಿಂಸಮ್ಪಿ ಜಾತಿಯೋ ಚತ್ತಾಲೀಸಮ್ಪಿ ಜಾತಿಯೋ ಪಞ್ಞಾಸಮ್ಪಿ ಜಾತಿಯೋ ಜಾತಿಸತಮ್ಪಿ ಜಾತಿಸಹಸ್ಸಮ್ಪಿ ಜಾತಿ ಸತಸಹಸ್ಸಮ್ಪಿ ಅನೇಕೇಪಿ ಸಂವಟ್ಟಕಪ್ಪೇ ಅನೇಕೇಪಿ ವಿವಟ್ಟಕಪ್ಪೇ ಅನೇಕೇಪಿ ಸಂವಟ್ಟವಿವಟ್ಟಕಪ್ಪೇ – ಅಮುತ್ರಾಸಿಂ ಏವಂನಾಮೋ ಏವಂಗೋತ್ತೋ ಏವಂವಣ್ಣೋ ಏವಮಾಹಾರೋ ಏವಂಸುಖದುಕ್ಖಪ್ಪಟಿಸಂವೇದೀ ಏವಮಾಯುಪರಿಯನ್ತೋ, ಸೋ ತತೋ ಚುತೋ ಅಮುತ್ರ ಉದಪಾದಿಂ; ತತ್ರಾಪಾಸಿಂ ಏವಂನಾಮೋ ಏವಂಗೋತ್ತೋ ಏವಂವಣ್ಣೋ ಏವಮಾಹಾರೋ

ಏವಂಸುಖದುಕ್ಖಪ್ಪಟಿಸಂವೇದೀ ಏವಮಾಯುಪರಿಯನ್ತೋ, ಸೋ ತತೋ ಚುತೋ ಇಧೂಪಪನ್ನೋ’ತಿ। ಇತಿ ಸಾಕಾರಂ ಸಉದ್ದೇಸಂ ಅನೇಕವಿಹಿತಂ ಪುಬ್ಬೇನಿವಾಸಂ ಅನುಸ್ಸರೇಯ್ಯ’ನ್ತಿ, ಸೀಲೇಸ್ವೇವಸ್ಸ ಪರಿಪೂರಕಾರೀ…ಪೇ॰… ಬ್ರೂಹೇತಾ ಸುಞ್ಞಾಗಾರಾನಂ।

“ಆಕಙ್ಖೇಯ್ಯ ಚೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು – ‘ದಿಬ್ಬೇನ ಚಕ್ಖುನಾ ವಿಸುದ್ಧೇನ ಅತಿಕ್ಕನ್ತಮಾನುಸಕೇನ ಸತ್ತೇ ಪಸ್ಸೇಯ್ಯಂ ಚವಮಾನೇ ಉಪಪಜ್ಜಮಾನೇ ಹೀನೇ ಪಣೀತೇ ಸುವಣ್ಣೇ ದುಬ್ಬಣ್ಣೇ ಸುಗತೇ ದುಗ್ಗತೇ ಯಥಾಕಮ್ಮೂಪಗೇ ಸತ್ತೇ ಪಜಾನೇಯ್ಯಂ – ಇಮೇ ವತ ಭೋನ್ತೋ ಸತ್ತಾ ಕಾಯದುಚ್ಚರಿತೇನ ಸಮನ್ನಾಗತಾ ವಚೀದುಚ್ಚರಿತೇನ ಸಮನ್ನಾಗತಾ ಮನೋದುಚ್ಚರಿತೇನ ಸಮನ್ನಾಗತಾ ಅರಿಯಾನಂ ಉಪವಾದಕಾ ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿಕಾ ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿಕಮ್ಮಸಮಾದಾನಾ, ತೇ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಅಪಾಯಂ ದುಗ್ಗತಿಂ ವಿನಿಪಾತಂ ನಿರಯಂ ಉಪಪನ್ನಾ; ಇಮೇ ವಾ ಪನ ಭೋನ್ತೋ ಸತ್ತಾ ಕಾಯಸುಚರಿತೇನ ಸಮನ್ನಾಗತಾ ವಚೀಸುಚರಿತೇನ ಸಮನ್ನಾಗತಾ ಮನೋಸುಚರಿತೇನ ಸಮನ್ನಾಗತಾ ಅರಿಯಾನಂ ಅನುಪವಾದಕಾ ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿಕಾ ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿಕಮ್ಮಸಮಾದಾನಾ, ತೇ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಸುಗತಿಂ ಸಗ್ಗಂ ಲೋಕಂ ಉಪಪನ್ನಾತಿ, ಇತಿ ದಿಬ್ಬೇನ ಚಕ್ಖುನಾ ವಿಸುದ್ಧೇನ ಅತಿಕ್ಕನ್ತಮಾನುಸಕೇನ ಸತ್ತೇ ಪಸ್ಸೇಯ್ಯಂ ಚವಮಾನೇ ಉಪಪಜ್ಜಮಾನೇ ಹೀನೇ ಪಣೀತೇ ಸುವಣ್ಣೇ ದುಬ್ಬಣ್ಣೇ ಸುಗತೇ ದುಗ್ಗತೇ ಯಥಾಕಮ್ಮೂಪಗೇ ಸತ್ತೇ ಪಜಾನೇಯ್ಯ’ನ್ತಿ, ಸೀಲೇಸ್ವೇವಸ್ಸ ಪರಿಪೂರಕಾರೀ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಚೇತೋಸಮಥಮನುಯುತ್ತೋ ಅನಿರಾಕತಜ್ಝಾನೋ ವಿಪಸ್ಸನಾಯ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಬ್ರೂಹೇತಾ ಸುಞ್ಞಾಗಾರಾನಂ।

೬೯. “ಆಕಙ್ಖೇಯ್ಯ ಚೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು – ‘ಆಸವಾನಂ ಖಯಾ ಅನಾಸವಂ ಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿಂ ಪಞ್ಞಾವಿಮುತ್ತಿಂ ದಿಟ್ಠೇವಧಮ್ಮೇ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರೇಯ್ಯ’ನ್ತಿ, ಸೀಲೇಸ್ವೇವಸ್ಸ ಪರಿಪೂರಕಾರೀ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಚೇತೋಸಮಥಮನುಯುತ್ತೋ ಅನಿರಾಕತಜ್ಝಾನೋ ವಿಪಸ್ಸನಾಯ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಬ್ರೂಹೇತಾ ಸುಞ್ಞಾಗಾರಾನಂ।

“ಸಮ್ಪನ್ನಸೀಲಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಿಹರಥ ಸಮ್ಪನ್ನಪಾತಿಮೋಕ್ಖಾ; ಪಾತಿಮೋಕ್ಖಸಂವರಸಂವುತಾ ವಿಹರಥ ಆಚಾರಗೋಚರಸಮ್ಪನ್ನಾ ಅಣುಮತ್ತೇಸು ವಜ್ಜೇಸು ಭಯದಸ್ಸಾವಿನೋ; ಸಮಾದಾಯ ಸಿಕ್ಖಥ ಸಿಕ್ಖಾಪದೇಸೂ”ತಿ – ಇತಿ ಯಂ ತಂ ವುತ್ತಂ ಇದಮೇತಂ ಪಟಿಚ್ಚ ವುತ್ತ”ನ್ತಿ।

ಇದಮವೋಚ ಭಗವಾ। ಅತ್ತಮನಾ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಭಗವತೋ ಭಾಸಿತಂ ಅಭಿನನ್ದುನ್ತಿ।

ಆಕಙ್ಖೇಯ್ಯಸುತ್ತಂ ನಿಟ್ಠಿತಂ ಛಟ್ಠಂ।

೭. ವತ್ಥಸುತ್ತಂ

೭೦. ಏವಂ ಮೇ ಸುತಂ – ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ ಜೇತವನೇ ಅನಾಥಪಿಣ್ಡಿಕಸ್ಸ ಆರಾಮೇ। ತತ್ರ ಖೋ ಭಗವಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಮನ್ತೇಸಿ – “ಭಿಕ್ಖವೋ”ತಿ। “ಭದನ್ತೇ”ತಿ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಭಗವತೋ ಪಚ್ಚಸ್ಸೋಸುಂ। ಭಗವಾ ಏತದವೋಚ –

“ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವತ್ಥಂ ಸಂಕಿಲಿಟ್ಠಂ ಮಲಗ್ಗಹಿತಂ; ತಮೇನಂ ರಜಕೋ ಯಸ್ಮಿಂ ಯಸ್ಮಿಂ ರಙ್ಗಜಾತೇ ಉಪಸಂಹರೇಯ್ಯ – ಯದಿ ನೀಲಕಾಯ ಯದಿ ಪೀತಕಾಯ ಯದಿ ಲೋಹಿತಕಾಯ ಯದಿ ಮಞ್ಜಿಟ್ಠಕಾಯ [ಮಞ್ಜೇಟ್ಠಕಾಯ (ಸೀ॰ ಪೀ॰), ಮಞ್ಜೇಟ್ಠಿಕಾಯ (ಸ್ಯಾ॰)] ದುರತ್ತವಣ್ಣಮೇವಸ್ಸ ಅಪರಿಸುದ್ಧವಣ್ಣಮೇವಸ್ಸ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ಅಪರಿಸುದ್ಧತ್ತಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವತ್ಥಸ್ಸ। ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚಿತ್ತೇ ಸಂಕಿಲಿಟ್ಠೇ, ದುಗ್ಗತಿ ಪಾಟಿಕಙ್ಖಾ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವತ್ಥಂ ಪರಿಸುದ್ಧಂ ಪರಿಯೋದಾತಂ; ತಮೇನಂ ರಜಕೋ ಯಸ್ಮಿಂ ಯಸ್ಮಿಂ ರಙ್ಗಜಾತೇ ಉಪಸಂಹರೇಯ್ಯ – ಯದಿ ನೀಲಕಾಯ ಯದಿ ಪೀತಕಾಯ ಯದಿ ಲೋಹಿತಕಾಯ ಯದಿ ಮಞ್ಜಿಟ್ಠಕಾಯ – ಸುರತ್ತವಣ್ಣಮೇವಸ್ಸ ಪರಿಸುದ್ಧವಣ್ಣಮೇವಸ್ಸ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ಪರಿಸುದ್ಧತ್ತಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವತ್ಥಸ್ಸ। ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚಿತ್ತೇ ಅಸಂಕಿಲಿಟ್ಠೇ, ಸುಗತಿ ಪಾಟಿಕಙ್ಖಾ।

೭೧. “ಕತಮೇ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸಾ? ಅಭಿಜ್ಝಾವಿಸಮಲೋಭೋ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸೋ, ಬ್ಯಾಪಾದೋ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸೋ, ಕೋಧೋ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸೋ, ಉಪನಾಹೋ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸೋ, ಮಕ್ಖೋ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸೋ, ಪಳಾಸೋ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸೋ, ಇಸ್ಸಾ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸೋ, ಮಚ್ಛರಿಯಂ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸೋ, ಮಾಯಾ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸೋ, ಸಾಠೇಯ್ಯಂ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸೋ, ಥಮ್ಭೋ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸೋ, ಸಾರಮ್ಭೋ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸೋ, ಮಾನೋ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸೋ, ಅತಿಮಾನೋ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸೋ, ಮದೋ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸೋ, ಪಮಾದೋ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸೋ।

೭೨. “ಸ ಖೋ ಸೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ‘ಅಭಿಜ್ಝಾವಿಸಮಲೋಭೋ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸೋ’ತಿ – ಇತಿ ವಿದಿತ್ವಾ ಅಭಿಜ್ಝಾವಿಸಮಲೋಭಂ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸಂ ಪಜಹತಿ; ‘ಬ್ಯಾಪಾದೋ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸೋ’ತಿ – ಇತಿ ವಿದಿತ್ವಾ ಬ್ಯಾಪಾದಂ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸಂ ಪಜಹತಿ ; ‘ಕೋಧೋ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸೋ’ತಿ – ಇತಿ ವಿದಿತ್ವಾ ಕೋಧಂ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸಂ ಪಜಹತಿ; ‘ಉಪನಾಹೋ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸೋ’ತಿ – ಇತಿ ವಿದಿತ್ವಾ ಉಪನಾಹಂ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸಂ ಪಜಹತಿ; ‘ಮಕ್ಖೋ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸೋ’ತಿ – ಇತಿ ವಿದಿತ್ವಾ ಮಕ್ಖಂ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸಂ ಪಜಹತಿ; ‘ಪಳಾಸೋ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸೋ’ತಿ – ಇತಿ ವಿದಿತ್ವಾ ಪಳಾಸಂ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸಂ ಪಜಹತಿ; ‘ಇಸ್ಸಾ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸೋ’ತಿ – ಇತಿ ವಿದಿತ್ವಾ ಇಸ್ಸಂ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸಂ ಪಜಹತಿ; ‘ಮಚ್ಛರಿಯಂ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸೋ’ತಿ – ಇತಿ ವಿದಿತ್ವಾ ಮಚ್ಛರಿಯಂ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸಂ ಪಜಹತಿ; ‘ಮಾಯಾ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸೋ’ತಿ – ಇತಿ ವಿದಿತ್ವಾ ಮಾಯಂ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸಂ ಪಜಹತಿ; ‘ಸಾಠೇಯ್ಯಂ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸೋ’ತಿ – ಇತಿ ವಿದಿತ್ವಾ ಸಾಠೇಯ್ಯಂ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸಂ ಪಜಹತಿ; ‘ಥಮ್ಭೋ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸೋ’ತಿ – ಇತಿ ವಿದಿತ್ವಾ ಥಮ್ಭಂ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸಂ ಪಜಹತಿ; ‘ಸಾರಮ್ಭೋ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸೋ’ತಿ – ಇತಿ ವಿದಿತ್ವಾ ಸಾರಮ್ಭಂ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸಂ ಪಜಹತಿ; ‘ಮಾನೋ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸೋ’ತಿ – ಇತಿ ವಿದಿತ್ವಾ ಮಾನಂ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸಂ ಪಜಹತಿ; ‘ಅತಿಮಾನೋ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸೋ’ತಿ – ಇತಿ ವಿದಿತ್ವಾ ಅತಿಮಾನಂ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸಂ ಪಜಹತಿ; ‘ಮದೋ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸೋ’ತಿ – ಇತಿ ವಿದಿತ್ವಾ ಮದಂ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸಂ ಪಜಹತಿ; ‘ಪಮಾದೋ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸೋ’ತಿ – ಇತಿ ವಿದಿತ್ವಾ ಪಮಾದಂ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸಂ ಪಜಹತಿ।

೭೩. “ಯತೋ ಖೋ [ಯತೋ ಚ ಖೋ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰)], ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ‘ಅಭಿಜ್ಝಾವಿಸಮಲೋಭೋ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸೋ’ತಿ – ಇತಿ ವಿದಿತ್ವಾ ಅಭಿಜ್ಝಾವಿಸಮಲೋಭೋ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸೋ ಪಹೀನೋ ಹೋತಿ, ‘ಬ್ಯಾಪಾದೋ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸೋ’ತಿ – ಇತಿ ವಿದಿತ್ವಾ ಬ್ಯಾಪಾದೋ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸೋ ಪಹೀನೋ ಹೋತಿ; ‘ಕೋಧೋ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸೋ’ತಿ – ಇತಿ ವಿದಿತ್ವಾ ಕೋಧೋ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸೋ ಪಹೀನೋ ಹೋತಿ; ‘ಉಪನಾಹೋ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸೋ’ತಿ – ಇತಿ ವಿದಿತ್ವಾ ಉಪನಾಹೋ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸೋ ಪಹೀನೋ ಹೋತಿ; ‘ಮಕ್ಖೋ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸೋ’ತಿ – ಇತಿ ವಿದಿತ್ವಾ ಮಕ್ಖೋ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸೋ ಪಹೀನೋ ಹೋತಿ; ‘ಪಳಾಸೋ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸೋ’ತಿ – ಇತಿ ವಿದಿತ್ವಾ ಪಳಾಸೋ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸೋ ಪಹೀನೋ ಹೋತಿ; ‘ಇಸ್ಸಾ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸೋ’ತಿ – ಇತಿ ವಿದಿತ್ವಾ ಇಸ್ಸಾ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸೋ ಪಹೀನೋ ಹೋತಿ; ‘ಮಚ್ಛರಿಯಂ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸೋ’ತಿ – ಇತಿ ವಿದಿತ್ವಾ ಮಚ್ಛರಿಯಂ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸೋ ಪಹೀನೋ ಹೋತಿ; ‘ಮಾಯಾ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸೋ’ತಿ – ಇತಿ ವಿದಿತ್ವಾ ಮಾಯಾ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸೋ ಪಹೀನೋ ಹೋತಿ; ‘ಸಾಠೇಯ್ಯಂ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸೋ’ತಿ – ಇತಿ ವಿದಿತ್ವಾ ಸಾಠೇಯ್ಯಂ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸೋ ಪಹೀನೋ ಹೋತಿ; ‘ಥಮ್ಭೋ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸೋ’ತಿ – ಇತಿ ವಿದಿತ್ವಾ ಥಮ್ಭೋ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸೋ ಪಹೀನೋ ಹೋತಿ; ‘ಸಾರಮ್ಭೋ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸೋ’ತಿ – ಇತಿ ವಿದಿತ್ವಾ ಸಾರಮ್ಭೋ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸೋ ಪಹೀನೋ ಹೋತಿ; ‘ಮಾನೋ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸೋ’ತಿ – ಇತಿ ವಿದಿತ್ವಾ ಮಾನೋ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸೋ ಪಹೀನೋ ಹೋತಿ; ‘ಅತಿಮಾನೋ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸೋ’ತಿ – ಇತಿ ವಿದಿತ್ವಾ ಅತಿಮಾನೋ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸೋ ಪಹೀನೋ ಹೋತಿ; ‘ಮದೋ ಚಿತ್ತಸ್ಸ

ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸೋ’ತಿ - ಇತಿ ವಿದಿತ್ವಾ ಮದೋ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸೋ ಪಹೀನೋ ಹೋತಿ; ‘ಪಮಾದೋ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸೋ’ತಿ - ಇತಿ ವಿದಿತ್ವಾ ಪಮಾದೋ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸೋ ಪಹೀನೋ ಹೋತಿ।

೭೪. “ಸೋ ಬುದ್ಧೇ ಅವೇಚ್ಚಪ್ಪಸಾದೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಹೋತಿ - ‘ಇತಿಪಿ ಸೋ ಭಗವಾ ಅರಹಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ವಿಜ್ಜಾಚರಣಸಮ್ಪನ್ನೋ ಸುಗತೋ ಲೋಕವಿದೂ ಅನುತ್ತರೋ ಪುರಿಸದಮ್ಮಸಾರಥಿ ಸತ್ಥಾ ದೇವಮನುಸ್ಸಾನಂ ಬುದ್ಧೋ ಭಗವಾ’ತಿ; ಧಮ್ಮೇ ಅವೇಚ್ಚಪ್ಪಸಾದೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಹೋತಿ - ‘ಸ್ವಾಕ್ಖಾತೋ ಭಗವತಾ ಧಮ್ಮೋ ಸನ್ದಿಟ್ಠಿಕೋ ಅಕಾಲಿಕೋ ಏಹಿಪಸ್ಸಿಕೋ ಓಪನೇಯ್ಯಿಕೋ ಪಚ್ಚತ್ತಂ ವೇದಿತಬ್ಬೋ ವಿಞ್ಞೂಹೀ’ತಿ; ಸಙ್ಘೇ ಅವೇಚ್ಚಪ್ಪಸಾದೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಹೋತಿ - ‘ಸುಪ್ಪಟಿಪನ್ನೋ ಭಗವತೋ ಸಾವಕಸಙ್ಘೋ, ಉಜುಪ್ಪಟಿಪನ್ನೋ ಭಗವತೋ ಸಾವಕಸಙ್ಘೋ, ಞಾಯಪ್ಪಟಿಪನ್ನೋ ಭಗವತೋ ಸಾವಕಸಙ್ಘೋ, ಸಾಮೀಚಿಪ್ಪಟಿಪನ್ನೋ ಭಗವತೋ ಸಾವಕಸಙ್ಘೋ, ಯದಿದಂ ಚತ್ತಾರಿ ಪುರಿಸಯುಗಾನಿ, ಅಟ್ಠ ಪುರಿಸಪುಗ್ಗಲಾ। ಏಸ ಭಗವತೋ ಸಾವಕಸಙ್ಘೋ ಆಹುನೇಯ್ಯೋ ಪಾಹುನೇಯ್ಯೋ ದಕ್ಖಿಣೇಯ್ಯೋ ಅಞ್ಜಲಿಕರಣೀಯೋ , ಅನುತ್ತರಂ ಪುಞ್ಞಕ್ಖೇತ್ತಂ ಲೋಕಸ್ಸಾ’ತಿ।

೭೫. “ಯಥೋಧಿ [ಯತೋಧಿ (ಅಟ್ಠಕಥಾಯಂ ಪಾಠನ್ತರಂ)] ಖೋ ಪನಸ್ಸ ಚತ್ತಂ ಹೋತಿ ವನ್ತಂ ಮುತ್ತಂ ಪಹೀನಂ ಪಟಿನಿಸ್ಸಟ್ಠಂ, ಸೋ ‘ಬುದ್ಧೇ ಅವೇಚ್ಚಪ್ಪಸಾದೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋಮ್ಹೀ’ತಿ ಲಭತಿ ಅತ್ಥವೇದಂ, ಲಭತಿ ಧಮ್ಮವೇದಂ, ಲಭತಿ ಧಮ್ಮೂಪಸಂಹಿತಂ ಪಾಮೋಜ್ಜಂ। ಪಮುದಿತಸ್ಸ ಪೀತಿ ಜಾಯತಿ, ಪೀತಿಮನಸ್ಸ ಕಾಯೋ ಪಸ್ಸಮ್ಭತಿ, ಪಸ್ಸದ್ಧಕಾಯೋ ಸುಖಂ ವೇದೇತಿ, ಸುಖಿನೋ ಚಿತ್ತಂ ಸಮಾಧಿಯತಿ; ‘ಧಮ್ಮೇ…ಪೇ॰… ಸಙ್ಘೇ ಅವೇಚ್ಚಪ್ಪಸಾದೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋಮ್ಹೀ’ತಿ ಲಭತಿ ಅತ್ಥವೇದಂ, ಲಭತಿ ಧಮ್ಮವೇದಂ, ಲಭತಿ ಧಮ್ಮೂಪಸಂಹಿತಂ ಪಾಮೋಜ್ಜಂ; ಪಮುದಿತಸ್ಸ ಪೀತಿ ಜಾಯತಿ, ಪೀತಿಮನಸ್ಸ ಕಾಯೋ ಪಸ್ಸಮ್ಭತಿ, ಪಸ್ಸದ್ಧಕಾಯೋ ಸುಖಂ ವೇದೇತಿ, ಸುಖಿನೋ ಚಿತ್ತಂ ಸಮಾಧಿಯತಿ। ‘ಯಥೋಧಿ ಖೋ ಪನ ಮೇ ಚತ್ತಂ ವನ್ತಂ ಮುತ್ತಂ ಪಹೀನಂ ಪಟಿನಿಸ್ಸಟ್ಠ’ನ್ತಿ ಲಭತಿ ಅತ್ಥವೇದಂ, ಲಭತಿ ಧಮ್ಮವೇದಂ, ಲಭತಿ ಧಮ್ಮೂಪಸಂಹಿತಂ ಪಾಮೋಜ್ಜಂ; ಪಮುದಿತಸ್ಸ ಪೀತಿ ಜಾಯತಿ, ಪೀತಿಮನಸ್ಸ ಕಾಯೋ ಪಸ್ಸಮ್ಭತಿ, ಪಸ್ಸದ್ಧಕಾಯೋ ಸುಖಂ ವೇದೇತಿ, ಸುಖಿನೋ ಚಿತ್ತಂ ಸಮಾಧಿಯತಿ।

೭೬. “ಸ ಖೋ ಸೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಏವಂಸೀಲೋ ಏವಂಧಮ್ಮೋ ಏವಂಪಞ್ಞೋ ಸಾಲೀನಂ ಚೇಪಿ ಪಿಣ್ಡಪಾತಂ ಭುಞ್ಜತಿ ವಿಚಿತಕಾಳಕಂ ಅನೇಕಸೂಪಂ ಅನೇಕಬ್ಯಞ್ಜನಂ, ನೇವಸ್ಸ ತಂ ಹೋತಿ ಅನ್ತರಾಯಾಯ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವತ್ಥಂ ಸಂಕಿಲಿಟ್ಠಂ ಮಲಗ್ಗಹಿತಂ ಅಚ್ಛೋದಕಂ ಆಗಮ್ಮ ಪರಿಸುದ್ಧಂ ಹೋತಿ ಪರಿಯೋದಾತಂ , ಉಕ್ಕಾಮುಖಂ ವಾ ಪನಾಗಮ್ಮ ಜಾತರೂಪಂ ಪರಿಸುದ್ಧಂ ಹೋತಿ ಪರಿಯೋದಾತಂ, ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಏವಂಸೀಲೋ ಏವಂಧಮ್ಮೋ ಏವಂಪಞ್ಞೋ ಸಾಲೀನಂ ಚೇಪಿ ಪಿಣ್ಡಪಾತಂ ಭುಞ್ಜತಿ ವಿಚಿತಕಾಳಕಂ ಅನೇಕಸೂಪಂ ಅನೇಕಬ್ಯಞ್ಜನಂ , ನೇವಸ್ಸ ತಂ ಹೋತಿ ಅನ್ತರಾಯಾಯ।

೭೭. “ಸೋ ಮೇತ್ತಾಸಹಗತೇನ ಚೇತಸಾ ಏಕಂ ದಿಸಂ ಫರಿತ್ವಾ ವಿಹರತಿ, ತಥಾ ದುತಿಯಂ, ತಥಾ ತತಿಯಂ, ತಥಾ ಚತುತ್ಥಂ [ಚತುತ್ಥಿಂ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)]। ಇತಿ ಉದ್ಧಮಧೋ ತಿರಿಯಂ ಸಬ್ಬಧಿ ಸಬ್ಬತ್ತತಾಯ ಸಬ್ಬಾವನ್ತಂ ಲೋಕಂ ಮೇತ್ತಾಸಹಗತೇನ ಚೇತಸಾ ವಿಪುಲೇನ ಮಹಗ್ಗತೇನ ಅಪ್ಪಮಾಣೇನ ಅವೇರೇನ ಅಬ್ಯಾಪಜ್ಜೇನ ಫರಿತ್ವಾ ವಿಹರತಿ; ಕರುಣಾಸಹಗತೇನ ಚೇತಸಾ… ಪೇ॰… ಮುದಿತಾಸಹಗತೇನ ಚೇತಸಾ…ಪೇ॰… ಉಪೇಕ್ಖಾಸಹಗತೇನ ಚೇತಸಾ ಏಕಂ ದಿಸಂ ಫರಿತ್ವಾ ವಿಹರತಿ, ತಥಾ ದುತಿಯಂ, ತಥಾ ತತಿಯಂ, ತಥಾ ಚತುತ್ಥಂ। ಇತಿ ಉದ್ಧಮಧೋ ತಿರಿಯಂ ಸಬ್ಬಧಿ ಸಬ್ಬತ್ತತಾಯ ಸಬ್ಬಾವನ್ತಂ ಲೋಕಂ ಉಪೇಕ್ಖಾಸಹಗತೇನ ಚೇತಸಾ ವಿಪುಲೇನ ಮಹಗ್ಗತೇನ ಅಪ್ಪಮಾಣೇನ ಅವೇರೇನ ಅಬ್ಯಾಪಜ್ಜೇನ ಫರಿತ್ವಾ ವಿಹರತಿ।

೭೮. “ಸೋ ‘ಅತ್ಥಿ ಇದಂ, ಅತ್ಥಿ ಹೀನಂ, ಅತ್ಥಿ ಪಣೀತಂ, ಅತ್ಥಿ ಇಮಸ್ಸ ಸಞ್ಞಾಗತಸ್ಸ ಉತ್ತರಿಂ ನಿಸ್ಸರಣ’ನ್ತಿ ಪಜಾನಾತಿ। ತಸ್ಸ ಏವಂ ಜಾನತೋ ಏವಂ ಪಸ್ಸತೋ ಕಾಮಾಸವಾಪಿ ಚಿತ್ತಂ ವಿಮುಚ್ಚತಿ, ಭವಾಸವಾಪಿ ಚಿತ್ತಂ ವಿಮುಚ್ಚತಿ, ಅವಿಜ್ಜಾಸವಾಪಿ ಚಿತ್ತಂ ವಿಮುಚ್ಚತಿ। ವಿಮುತ್ತಸ್ಮಿಂ ವಿಮುತ್ತಮಿತಿ ಞಾಣಂ ಹೋತಿ। ‘ಖೀಣಾ ಜಾತಿ, ವುಸಿತಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ, ಕತಂ ಕರಣೀಯಂ, ನಾಪರಂ ಇತ್ಥತ್ತಾಯಾ’ತಿ ಪಜಾನಾತಿ । ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ - ‘ಭಿಕ್ಖು ಸಿನಾತೋ ಅನ್ತರೇನ ಸಿನಾನೇನಾ’”ತಿ।

೭೯. ತೇನ ಖೋ ಪನ ಸಮಯೇನ ಸುನ್ದರಿಕಭಾರದ್ವಾಜೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಭಗವತೋ ಅವಿದೂರೇ ನಿಸಿನ್ನೋ ಹೋತಿ। ಅಥ ಖೋ ಸುನ್ದರಿಕಭಾರದ್ವಾಜೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ - ''ಗಚ್ಛತಿ ಪನ ಭವಂ ಗೋತಮೋ ಬಾಹುಕಂ ನದಿಂ ಸಿನಾಯಿತು''ನ್ತಿ? ''ಕಿಂ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಬಾಹುಕಾಯ ನದಿಯಾ? ಕಿಂ ಬಾಹುಕಾ ನದೀ ಕರಿಸ್ಸತೀ''ತಿ? ''ಲೋಕ್ಖಸಮ್ಮತಾ [ಲೋಕ್ಯಸಮ್ಮತಾ (ಸೀ॰), ಮೋಕ್ಖಸಮ್ಮತಾ (ಪೀ॰)] ಹಿ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಬಾಹುಕಾ ನದೀ ಬಹುಜನಸ್ಸ, ಪುಞ್ಞಸಮ್ಮತಾ ಹಿ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಬಾಹುಕಾ ನದೀ ಬಹುಜನಸ್ಸ, ಬಾಹುಕಾಯ ಪನ ನದಿಯಾ ಬಹುಜನೋ ಪಾಪಕಮ್ಮಂ ಕತಂ ಪವಾಹೇತೀ''ತಿ। ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ಸುನ್ದರಿಕಭಾರದ್ವಾಜಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ ಗಾಥಾಹಿ ಅಜ್ಝಭಾಸಿ -

''ಬಾಹುಕಂ ಅಧಿಕಕ್ಕಞ್ಚ, ಗಯಂ ಸುನ್ದರಿಕಂ ಮಪಿ [ಸುನ್ದರಿಕಾಮಪಿ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಪೀ॰), ಸುನ್ದರಿಕಂ ಮಹಿಂ (ಇತಿಪಿ)]।
ಸರಸ್ಸತಿಂ ಪಯಾಗಞ್ಚ, ಅಥೋ ಬಾಹುಮತಿಂ ನದಿಂ।
ನಿಚ್ಚಮ್ಪಿ ಬಾಲೋ ಪಕ್ಖನ್ದೋ [ಪಕ್ಖನ್ನೋ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಪೀ॰)], ಕಣ್ಹಕಮ್ಮೋ ನ ಸುಜ್ಝತಿ॥

''ಕಿಂ ಸುನ್ದರಿಕಾ ಕರಿಸ್ಸತಿ, ಕಿಂ ಪಯಾಗಾ [ಪಯಾಗೋ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಪೀ॰)] ಕಿಂ ಬಾಹುಕಾ ನದೀ।
ವೇರಿಂ ಕತಕಿಬ್ಬಿಸಂ ನರಂ, ನ ಹಿ ನಂ ಸೋಧಯೇ ಪಾಪಕಮ್ಮಿನಂ॥

''ಸುದ್ಧಸ್ಸ ವೇ ಸದಾ ಫಗ್ಗು, ಸುದ್ಧಸ್ಸುಪೋಸಥೋ ಸದಾ।
ಸುದ್ಧಸ್ಸ ಸುಚಿಕಮ್ಮಸ್ಸ, ಸದಾ ಸಮ್ಪಜ್ಜತೇ ವತಂ।
ಇಧೇವ ಸಿನಾಹಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಸಬ್ಬಭೂತೇಸು ಕರೋಹಿ ಖೇಮತಂ॥

''ಸಚೇ ಮುಸಾ ನ ಭಣಸಿ, ಸಚೇ ಪಾಣಂ ನ ಹಿಂಸಸಿ।
ಸಚೇ ಅದಿನ್ನಂ ನಾದಿಯಸಿ, ಸದ್ದಹಾನೋ ಅಮಚ್ಛರೀ।
ಕಿಂ ಕಾಹಸಿ ಗಯಂ ಗನ್ತ್ವಾ, ಉದಪಾನೋಪಿ ತೇ ಗಯಾ''ತಿ॥

೮೦. ಏವಂ ವುತ್ತೇ, ಸುನ್ದರಿಕಭಾರದ್ವಾಜೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ - ''ಅಭಿಕ್ಕನ್ತಂ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಅಭಿಕ್ಕನ್ತಂ, ಭೋ ಗೋತಮ! ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭೋ ಗೋತಮ, ನಿಕ್ಕುಜ್ಜಿತಂ ವಾ ಉಕ್ಕುಜ್ಜೇಯ್ಯ, ಪಟಿಚ್ಛನ್ನಂ ವಾ ವಿವರೇಯ್ಯ, ಮೂಳ್ಹಸ್ಸ ವಾ ಮಗ್ಗಂ ಆಚಿಕ್ಖೇಯ್ಯ, ಅನ್ಧಕಾರೇ ವಾ ತೇಲಪಜ್ಜೋತಂ ಧಾರೇಯ್ಯ - ಚಕ್ಖುಮನ್ತೋ ರೂಪಾನಿ ದಕ್ಖನ್ತೀತಿ; ಏವಮೇವಂ ಭೋತಾ ಗೋತಮೇನ ಅನೇಕಪರಿಯಾಯೇನ ಧಮ್ಮೋ ಪಕಾಸಿತೋ। ಏಸಾಹಂ ಭವನ್ತಂ ಗೋತಮಂ ಸರಣಂ ಗಚ್ಛಾಮಿ ಧಮ್ಮಞ್ಚ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಞ್ಚ। ಲಭೇಯ್ಯಾಹಂ ಭೋತೋ ಗೋತಮಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕೇ ಪಬ್ಬಜ್ಜಂ, ಲಭೇಯ್ಯಂ ಉಪಸಮ್ಪದ''ನ್ತಿ। ಅಲತ್ಥ ಖೋ ಸುನ್ದರಿಕಭಾರದ್ವಾಜೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಭಗವತೋ ಸನ್ತಿಕೇ ಪಬ್ಬಜ್ಜಂ, ಅಲತ್ಥ ಉಪಸಮ್ಪದಂ। ಅಚಿರೂಪಸಮ್ಪನ್ನೋ ಖೋ ಪನಾಯಸ್ಮಾ ಭಾರದ್ವಾಜೋ ಏಕೋ ವೂಪಕಟ್ಠೋ ಅಪ್ಪಮತ್ತೋ ಆತಾಪೀ ಪಹಿತತ್ತೋ ವಿಹರನ್ತೋ ನಚಿರಸ್ಸೇವ - ಯಸ್ಸತ್ಥಾಯ ಕುಲಪುತ್ತಾ ಸಮ್ಮದೇವ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜನ್ತಿ ತದನುತ್ತರಂ - ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಪರಿಯೋಸಾನಂ ದಿಟ್ಠೇವಧಮ್ಮೇ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹಾಸಿ। ''ಖೀಣಾ ಜಾತಿ, ವುಸಿತಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ, ಕತಂ ಕರಣೀಯಂ, ನಾಪರಂ ಇತ್ಥತ್ತಾಯಾ''ತಿ ಅಬ್ಭಞ್ಞಾಸಿ। ಅಞ್ಞತರೋ ಖೋ ಪನಾಯಸ್ಮಾ ಭಾರದ್ವಾಜೋ ಅರಹತಂ ಅಹೋಸೀತಿ।

ವತ್ಥಸುತ್ತಂ ನಿಟ್ಠಿತಂ ಸತ್ತಮಂ।

೮. ಸಲ್ಲೇಖಸುತ್ತಂ

೮೧. ಏವಂ ಮೇ ಸುತಂ – ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ ಜೇತವನೇ ಅನಾಥಪಿಣ್ಡಿಕಸ್ಸ ಆರಾಮೇ। ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಮಹಾಚುನ್ದೋ ಸಾಯನ್ಹಸಮಯಂ ಪಟಿಸಲ್ಲಾನಾ ವುಟ್ಠಿತೋ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಮಹಾಚುನ್ದೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ – "ಯಾ ಇಮಾ, ಭನ್ತೇ, ಅನೇಕವಿಹಿತಾ ದಿಟ್ಠಿಯೋ ಲೋಕೇ ಉಪ್ಪಜ್ಜನ್ತಿ – ಅತ್ತವಾದಪಟಿಸಂಯುತ್ತಾ ವಾ ಲೋಕವಾದಪಟಿಸಂಯುತ್ತಾ ವಾ – ಆದಿಮೇವ ನು ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಮನಸಿಕರೋತೋ ಏವಮೇತಾಸಂ ದಿಟ್ಠೀನಂ ಪಹಾನಂ ಹೋತಿ, ಏವಮೇತಾಸಂ ದಿಟ್ಠೀನಂ ಪಟಿನಿಸ್ಸಗ್ಗೋ ಹೋತೀ"ತಿ?

೮೨. "ಯಾ ಇಮಾ, ಚುನ್ದ, ಅನೇಕವಿಹಿತಾ ದಿಟ್ಠಿಯೋ ಲೋಕೇ ಉಪ್ಪಜ್ಜನ್ತಿ – ಅತ್ತವಾದಪಟಿಸಂಯುತ್ತಾ ವಾ ಲೋಕವಾದಪಟಿಸಂಯುತ್ತಾ ವಾ – ಯತ್ಥ ಚೇತಾ ದಿಟ್ಠಿಯೋ ಉಪ್ಪಜ್ಜನ್ತಿ ಯತ್ಥ ಚ ಅನುಸೇನ್ತಿ ಯತ್ಥ ಚ ಸಮುದಾಚರನ್ತಿ ತಂ 'ನೇತಂ ಮಮ, ನೇಸೋಹಮಸ್ಮಿ, ನ ಮೇ ಸೋ ಅತ್ತಾ'ತಿ – ಏವಮೇತಂ ಯಥಾಭೂತಂ ಸಮ್ಮಪ್ಪಞ್ಞಾಯ ಪಸ್ಸತೋ ಏವಮೇತಾಸಂ ದಿಟ್ಠೀನಂ ಪಹಾನಂ ಹೋತಿ, ಏವಮೇತಾಸಂ ದಿಟ್ಠೀನಂ ಪಟಿನಿಸ್ಸಗ್ಗೋ ಹೋತಿ।

"ಠಾನಂ ಖೋ ಪನೇತಂ, ಚುನ್ದ, ವಿಜ್ಜತಿ ಯಂ ಇಧೇಕಚ್ಚೋ ಭಿಕ್ಖು ವಿವಿಚ್ಚೇವ ಕಾಮೇಹಿ ವಿವಿಚ್ಚ ಅಕುಸಲೇಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸವಿತಕ್ಕಂ ಸವಿಚಾರಂ ವಿವೇಕಜಂ ಪೀತಿಸುಖಂ ಪಠಮಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರೇಯ್ಯ। ತಸ್ಸ ಏವಮಸ್ಸ – 'ಸಲ್ಲೇಖೇನ ವಿಹರಾಮೀ'ತಿ। ನ ಖೋ ಪನೇತೇ, ಚುನ್ದ, ಅರಿಯಸ್ಸ ವಿನಯೇ ಸಲ್ಲೇಖಾ ವುಚ್ಚನ್ತಿ। ದಿಟ್ಠಧಮ್ಮಸುಖವಿಹಾರಾ ಏತೇ ಅರಿಯಸ್ಸ ವಿನಯೇ ವುಚ್ಚನ್ತಿ।

"ಠಾನಂ ಖೋ ಪನೇತಂ, ಚುನ್ದ, ವಿಜ್ಜತಿ ಯಂ ಇಧೇಕಚ್ಚೋ ಭಿಕ್ಖು ವಿತಕ್ಕವಿಚಾರಾನಂ ವೂಪಸಮಾ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಸಮ್ಪಸಾದನಂ ಚೇತಸೋ ಏಕೋದಿಭಾವಂ ಅವಿತಕ್ಕಂ ಅವಿಚಾರಂ ಸಮಾಧಿಜಂ ಪೀತಿಸುಖಂ ದುತಿಯಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರೇಯ್ಯ। ತಸ್ಸ ಏವಮಸ್ಸ – 'ಸಲ್ಲೇಖೇನ ವಿಹರಾಮೀ'ತಿ। ನ ಖೋ ಪನೇತೇ, ಚುನ್ದ, ಅರಿಯಸ್ಸ ವಿನಯೇ ಸಲ್ಲೇಖಾ ವುಚ್ಚನ್ತಿ। ದಿಟ್ಠಧಮ್ಮಸುಖವಿಹಾರಾ ಏತೇ ಅರಿಯಸ್ಸ ವಿನಯೇ ವುಚ್ಚನ್ತಿ।

"ಠಾನಂ ಖೋ ಪನೇತಂ, ಚುನ್ದ, ವಿಜ್ಜತಿ ಯಂ ಇಧೇಕಚ್ಚೋ ಭಿಕ್ಖು ಪೀತಿಯಾ ಚ ವಿರಾಗಾ ಉಪೇಕ್ಖಕೋ ಚ ವಿಹರೇಯ್ಯ, ಸತೋ ಚ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಸುಖಞ್ಚ ಕಾಯೇನ ಪಟಿಸಂವೇದೇಯ್ಯ, ಯಂ ತಂ ಅರಿಯಾ ಆಚಿಕ್ಖನ್ತಿ – 'ಉಪೇಕ್ಖಕೋ ಸತಿಮಾ ಸುಖವಿಹಾರೀ'ತಿ ತತಿಯಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರೇಯ್ಯ। ತಸ್ಸ ಏವಮಸ್ಸ – 'ಸಲ್ಲೇಖೇನ ವಿಹರಾಮೀ'ತಿ। ನ ಖೋ ಪನೇತೇ, ಚುನ್ದ, ಅರಿಯಸ್ಸ ವಿನಯೇ ಸಲ್ಲೇಖಾ ವುಚ್ಚನ್ತಿ। ದಿಟ್ಠಧಮ್ಮಸುಖವಿಹಾರಾ ಏತೇ ಅರಿಯಸ್ಸ ವಿನಯೇ ವುಚ್ಚನ್ತಿ।

"ಠಾನಂ ಖೋ ಪನೇತಂ, ಚುನ್ದ, ವಿಜ್ಜತಿ ಯಂ ಇಧೇಕಚ್ಚೋ ಭಿಕ್ಖು ಸುಖಸ್ಸ ಚ ಪಹಾನಾ ದುಕ್ಖಸ್ಸ ಚ ಪಹಾನಾ ಪುಬ್ಬೇವ ಸೋಮನಸ್ಸದೋಮನಸ್ಸಾನಂ ಅತ್ಥಙ್ಗಮಾ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಂ ಉಪೇಕ್ಖಾಸತಿಪಾರಿಸುದ್ಧಿಂ ಚತುತ್ಥಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರೇಯ್ಯ। ತಸ್ಸ ಏವಮಸ್ಸ – 'ಸಲ್ಲೇಖೇನ ವಿಹರಾಮೀ'ತಿ। ನ ಖೋ ಪನೇತೇ, ಚುನ್ದ, ಅರಿಯಸ್ಸ ವಿನಯೇ ಸಲ್ಲೇಖಾ ವುಚ್ಚನ್ತಿ। ದಿಟ್ಠಧಮ್ಮಸುಖವಿಹಾರಾ ಏತೇ ಅರಿಯಸ್ಸ ವಿನಯೇ ವುಚ್ಚನ್ತಿ।

"ಠಾನಂ ಖೋ ಪನೇತಂ, ಚುನ್ದ, ವಿಜ್ಜತಿ ಯಂ ಇಧೇಕಚ್ಚೋ ಭಿಕ್ಖು ಸಬ್ಬಸೋ ರೂಪಸಞ್ಞಾನಂ ಸಮತಿಕ್ಕಮಾ, ಪಟಿಘಸಞ್ಞಾನಂ ಅತ್ಥಙ್ಗಮಾ, ನಾನತ್ತಸಞ್ಞಾನಂ ಅಮನಸಿಕಾರಾ, 'ಅನನ್ತೋ ಆಕಾಸೋ'ತಿ ಆಕಾಸಾನಞ್ಚಾಯತನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರೇಯ್ಯ। ತಸ್ಸ ಏವಮಸ್ಸ – 'ಸಲ್ಲೇಖೇನ ವಿಹರಾಮೀ'ತಿ। ನ ಖೋ ಪನೇತೇ, ಚುನ್ದ, ಅರಿಯಸ್ಸ ವಿನಯೇ ಸಲ್ಲೇಖಾ ವುಚ್ಚನ್ತಿ। ಸನ್ತಾ ಏತೇ ವಿಹಾರಾ ಅರಿಯಸ್ಸ ವಿನಯೇ ವುಚ್ಚನ್ತಿ।

“ಠಾನಂ ಖೋ ಪನೇತಂ, ಚುನ್ದ, ವಿಜ್ಜತಿ ಯಂ ಇಧೇಕಚ್ಚೋ ಭಿಕ್ಖು ಸಬ್ಬಸೋ ಆಕಾಸಾನಞ್ಚಾಯತನಂ ಸಮತಿಕ್ಕಮ್ಮ ‘ಅನನ್ತಂ ವಿಞ್ಞಾಣ’ನ್ತಿ ವಿಞ್ಞಾಣಞ್ಚಾಯತನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರೇಯ್ಯ। ತಸ್ಸ ಏವಮಸ್ಸ - ‘ಸಲ್ಲೇಖೇನ ವಿಹರಾಮೀ’ತಿ। ನ ಖೋ ಪನೇತೇ, ಚುನ್ದ, ಅರಿಯಸ್ಸ ವಿನಯೇ ಸಲ್ಲೇಖಾ ವುಚ್ಚನ್ತಿ। ಸನ್ತಾ ಏತೇ ವಿಹಾರಾ ಅರಿಯಸ್ಸ ವಿನಯೇ ವುಚ್ಚನ್ತಿ।

“ಠಾನಂ ಖೋ ಪನೇತಂ, ಚುನ್ದ, ವಿಜ್ಜತಿ ಯಂ ಇಧೇಕಚ್ಚೋ ಭಿಕ್ಖು ಸಬ್ಬಸೋ ವಿಞ್ಞಾಣಞ್ಚಾಯತನಂ ಸಮತಿಕ್ಕಮ್ಮ ‘ನತ್ಥಿ ಕಿಞ್ಚೀ’ತಿ ಆಕಿಞ್ಚಞ್ಞಾಯತನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರೇಯ್ಯ। ತಸ್ಸ ಏವಮಸ್ಸ - ‘ಸಲ್ಲೇಖೇನ ವಿಹರಾಮೀ’ತಿ। ನ ಖೋ ಪನೇತೇ, ಚುನ್ದ, ಅರಿಯಸ್ಸ ವಿನಯೇ ಸಲ್ಲೇಖಾ ವುಚ್ಚನ್ತಿ। ಸನ್ತಾ ಏತೇ ವಿಹಾರಾ ಅರಿಯಸ್ಸ ವಿನಯೇ ವುಚ್ಚನ್ತಿ।

“ಠಾನಂ ಖೋ ಪನೇತಂ, ಚುನ್ದ, ವಿಜ್ಜತಿ ಯಂ ಇಧೇಕಚ್ಚೋ ಭಿಕ್ಖು ಸಬ್ಬಸೋ ಆಕಿಞ್ಚಞ್ಞಾಯತನಂ ಸಮತಿಕ್ಕಮ್ಮ ನೇವಸಞ್ಞಾನಾಸಞ್ಞಾಯತನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರೇಯ್ಯ। ತಸ್ಸ ಏವಮಸ್ಸ - ‘ಸಲ್ಲೇಖೇನ ವಿಹರಾಮೀ’ತಿ । ನ ಖೋ ಪನೇತೇ, ಚುನ್ದ, ಅರಿಯಸ್ಸ ವಿನಯೇ ಸಲ್ಲೇಖಾ ವುಚ್ಚನ್ತಿ। ಸನ್ತಾ ಏತೇ ವಿಹಾರಾ ಅರಿಯಸ್ಸ ವಿನಯೇ ವುಚ್ಚನ್ತಿ।

೮೩. “ಇಧ ಖೋ ಪನ ವೋ, ಚುನ್ದ, ಸಲ್ಲೇಖೋ ಕರಣೀಯೋ। ‘ಪರೇ ವಿಹಿಂಸಕಾ ಭವಿಸ್ಸನ್ತಿ, ಮಯಮೇತ್ಥ ಅವಿಹಿಂಸಕಾ ಭವಿಸ್ಸಾಮಾ’ತಿ ಸಲ್ಲೇಖೋ ಕರಣೀಯೋ। ‘ಪರೇ ಪಾಣಾತಿಪಾತೀ ಭವಿಸ್ಸನ್ತಿ, ಮಯಮೇತ್ಥ ಪಾಣಾತಿಪಾತಾ ಪಟಿವಿರತಾ ಭವಿಸ್ಸಾಮಾ’ತಿ ಸಲ್ಲೇಖೋ ಕರಣೀಯೋ। ‘ಪರೇ ಅದಿನ್ನಾದಾಯೀ ಭವಿಸ್ಸನ್ತಿ, ಮಯಮೇತ್ಥ ಅದಿನ್ನಾದಾನಾ ಪಟಿವಿರತಾ ಭವಿಸ್ಸಾಮಾ’ತಿ ಸಲ್ಲೇಖೋ ಕರಣೀಯೋ। ‘ಪರೇ ಅಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀ ಭವಿಸ್ಸನ್ತಿ, ಮಯಮೇತ್ಥ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀ ಭವಿಸ್ಸಾಮಾ’ತಿ ಸಲ್ಲೇಖೋ ಕರಣೀಯೋ। ‘ಪರೇ ಮುಸಾವಾದೀ ಭವಿಸ್ಸನ್ತಿ, ಮಯಮೇತ್ಥ ಮುಸಾವಾದಾ ಪಟಿವಿರತಾ ಭವಿಸ್ಸಾಮಾ’ತಿ ಸಲ್ಲೇಖೋ ಕರಣೀಯೋ। ‘ಪರೇ ಪಿಸುಣವಾಚಾ [ಪಿಸುಣಾ ವಾಚಾ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)] ಭವಿಸ್ಸನ್ತಿ, ಮಯಮೇತ್ಥ ಪಿಸುಣಾಯ ವಾಚಾಯ ಪಟಿವಿರತಾ ಭವಿಸ್ಸಾಮಾ’ತಿ ಸಲ್ಲೇಖೋ ಕರಣೀಯೋ। ‘ಪರೇ ಫರುಸವಾಚಾ [ಫರುಸಾ ವಾಚಾ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)] ಭವಿಸ್ಸನ್ತಿ, ಮಯಮೇತ್ಥ ಫರುಸಾಯ ವಾಚಾಯ ಪಟಿವಿರತಾ ಭವಿಸ್ಸಾಮಾ’ತಿ ಸಲ್ಲೇಖೋ ಕರಣೀಯೋ। ‘ಪರೇ ಸಮ್ಫಪ್ಪಲಾಪೀ ಭವಿಸ್ಸನ್ತಿ, ಮಯಮೇತ್ಥ ಸಮ್ಫಪ್ಪಲಾಪಾ ಪಟಿವಿರತಾ ಭವಿಸ್ಸಾಮಾ’ತಿ ಸಲ್ಲೇಖೋ ಕರಣೀಯೋ। ‘ಪರೇ ಅಭಿಜ್ಝಾಲೂ ಭವಿಸ್ಸನ್ತಿ, ಮಯಮೇತ್ಥ ಅನಭಿಜ್ಝಾಲೂ ಭವಿಸ್ಸಾಮಾ’ತಿ ಸಲ್ಲೇಖೋ ಕರಣೀಯೋ। ‘ಪರೇ ಬ್ಯಾಪನ್ನಚಿತ್ತಾ ಭವಿಸ್ಸನ್ತಿ, ಮಯಮೇತ್ಥ ಅಬ್ಯಾಪನ್ನಚಿತ್ತಾ ಭವಿಸ್ಸಾಮಾ’ತಿ ಸಲ್ಲೇಖೋ ಕರಣೀಯೋ। ‘ಪರೇ ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠೀ ಭವಿಸ್ಸನ್ತಿ, ಮಯಮೇತ್ಥ ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠೀ ಭವಿಸ್ಸಾಮಾ’ತಿ ಸಲ್ಲೇಖೋ ಕರಣೀಯೋ। ‘ಪರೇ ಮಿಚ್ಛಾಸಙ್ಕಪ್ಪಾ ಭವಿಸ್ಸನ್ತಿ, ಮಯಮೇತ್ಥ ಸಮ್ಮಾಸಙ್ಕಪ್ಪಾ ಭವಿಸ್ಸಾಮಾ’ತಿ ಸಲ್ಲೇಖೋ ಕರಣೀಯೋ। ‘ಪರೇ ಮಿಚ್ಛಾವಾಚಾ ಭವಿಸ್ಸನ್ತಿ, ಮಯಮೇತ್ಥ ಸಮ್ಮಾವಾಚಾ ಭವಿಸ್ಸಾಮಾ’ತಿ ಸಲ್ಲೇಖೋ ಕರಣೀಯೋ। ‘ಪರೇ ಮಿಚ್ಛಾಕಮ್ಮನ್ತಾ ಭವಿಸ್ಸನ್ತಿ, ಮಯಮೇತ್ಥ ಸಮ್ಮಾಕಮ್ಮನ್ತಾ ಭವಿಸ್ಸಾಮಾ’ತಿ ಸಲ್ಲೇಖೋ ಕರಣೀಯೋ। ‘ಪರೇ ಮಿಚ್ಛಾಆಜೀವಾ ಭವಿಸ್ಸನ್ತಿ, ಮಯಮೇತ್ಥ ಸಮ್ಮಾಆಜೀವಾ ಭವಿಸ್ಸಾಮಾ’ತಿ ಸಲ್ಲೇಖೋ ಕರಣೀಯೋ। ‘ಪರೇ ಮಿಚ್ಛಾವಾಯಾಮಾ ಭವಿಸ್ಸನ್ತಿ, ಮಯಮೇತ್ಥ ಸಮ್ಮಾವಾಯಾಮಾ ಭವಿಸ್ಸಾಮಾ’ತಿ ಸಲ್ಲೇಖೋ ಕರಣೀಯೋ। ‘ಪರೇ ಮಿಚ್ಛಾಸತೀ ಭವಿಸ್ಸನ್ತಿ, ಮಯಮೇತ್ಥ ಸಮ್ಮಾಸತೀ ಭವಿಸ್ಸಾಮಾ’ತಿ ಸಲ್ಲೇಖೋ ಕರಣೀಯೋ। ‘ಪರೇ ಮಿಚ್ಛಾಸಮಾಧಿ ಭವಿಸ್ಸನ್ತಿ, ಮಯಮೇತ್ಥ ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧೀ ಭವಿಸ್ಸಾಮಾ’ತಿ ಸಲ್ಲೇಖೋ ಕರಣೀಯೋ। ‘ಪರೇ ಮಿಚ್ಛಾಞಾಣೀ ಭವಿಸ್ಸನ್ತಿ, ಮಯಮೇತ್ಥ ಸಮ್ಮಾಞಾಣೀ ಭವಿಸ್ಸಾಮಾ’ತಿ ಸಲ್ಲೇಖೋ ಕರಣೀಯೋ। ‘ಪರೇ ಮಿಚ್ಛಾವಿಮುತ್ತೀ ಭವಿಸ್ಸನ್ತಿ, ಮಯಮೇತ್ಥ ಸಮ್ಮಾವಿಮುತ್ತೀ ಭವಿಸ್ಸಾಮಾ’ತಿ ಸಲ್ಲೇಖೋ ಕರಣೀಯೋ।

“‘ಪರೇ ಥೀನಮಿದ್ಧಪರಿಯುಟ್ಠಿತಾ ಭವಿಸ್ಸನ್ತಿ, ಮಯಮೇತ್ಥ ವಿಗತಥೀನಮಿದ್ಧಾ ಭವಿಸ್ಸಾಮಾ’ತಿ ಸಲ್ಲೇಖೋ ಕರಣೀಯೋ । ‘ಪರೇ ಉದ್ಧತಾ ಭವಿಸ್ಸನ್ತಿ, ಮಯಮೇತ್ಥ ಅನುದ್ಧತಾ ಭವಿಸ್ಸಾಮಾ’ತಿ ಸಲ್ಲೇಖೋ ಕರಣೀಯೋ। ‘ಪರೇ ವಿಚಿಕಿಚ್ಛೀ [ವೇಚಿಕಿಚ್ಛೀ (ಸೀ॰ ಪೀ॰ ಕ॰)] ಭವಿಸ್ಸನ್ತಿ, ಮಯಮೇತ್ಥ ತಿಣ್ಣವಿಚಿಕಿಚ್ಛಾ ಭವಿಸ್ಸಾಮಾ’ತಿ ಸಲ್ಲೇಖೋ ಕರಣೀಯೋ। ‘ಪರೇ ಕೋಧನಾ ಭವಿಸ್ಸನ್ತಿ, ಮಯಮೇತ್ಥ ಅಕ್ಕೋಧನಾ ಭವಿಸ್ಸಾಮಾ’ತಿ ಸಲ್ಲೇಖೋ ಕರಣೀಯೋ। ‘ಪರೇ ಉಪನಾಹೀ ಭವಿಸ್ಸನ್ತಿ, ಮಯಮೇತ್ಥ ಅನುಪನಾಹೀ ಭವಿಸ್ಸಾಮಾ’ತಿ ಸಲ್ಲೇಖೋ ಕರಣೀಯೋ। ‘ಪರೇ ಮಕ್ಖೀ ಭವಿಸ್ಸನ್ತಿ , ಮಯಮೇತ್ಥ ಅಮಕ್ಖೀ ಭವಿಸ್ಸಾಮಾ’ತಿ ಸಲ್ಲೇಖೋ ಕರಣೀಯೋ। ‘ಪರೇ

ಪಳಾಸೀ ಭವಿಸ್ಸನ್ತಿ, ಮಯಮೇತ್ಥ ಅಪಳಾಸೀ ಭವಿಸ್ಸಾಮಾ’ತಿ ಸಲ್ಲೇಖೋ ಕರಣೀಯೋ। ‘ಪರೇ ಇಸ್ಸುಕೀ ಭವಿಸ್ಸನ್ತಿ, ಮಯಮೇತ್ಥ ಅನಿಸ್ಸುಕೀ ಭವಿಸ್ಸಾಮಾ’ತಿ ಸಲ್ಲೇಖೋ ಕರಣೀಯೋ। ‘ಪರೇ ಮಚ್ಛರೀ ಭವಿಸ್ಸನ್ತಿ, ಮಯಮೇತ್ಥ ಅಮಚ್ಛರೀ ಭವಿಸ್ಸಾಮಾ’ತಿ ಸಲ್ಲೇಖೋ ಕರಣೀಯೋ। ‘ಪರೇ ಸಠಾ ಭವಿಸ್ಸನ್ತಿ, ಮಯಮೇತ್ಥ ಅಸಠಾ ಭವಿಸ್ಸಾಮಾ’ತಿ ಸಲ್ಲೇಖೋ ಕರಣೀಯೋ। ‘ಪರೇ ಮಾಯಾವೀ ಭವಿಸ್ಸನ್ತಿ, ಮಯಮೇತ್ಥ ಅಮಾಯಾವೀ ಭವಿಸ್ಸಾಮಾ’ತಿ ಸಲ್ಲೇಖೋ ಕರಣೀಯೋ। ‘ಪರೇ ಥದ್ಧಾ ಭವಿಸ್ಸನ್ತಿ, ಮಯಮೇತ್ಥ ಅತ್ಥದ್ಧಾ ಭವಿಸ್ಸಾಮಾ’ತಿ ಸಲ್ಲೇಖೋ ಕರಣೀಯೋ। ‘ಪರೇ ಅತಿಮಾನೀ ಭವಿಸ್ಸನ್ತಿ, ಮಯಮೇತ್ಥ ಅನತಿಮಾನೀ ಭವಿಸ್ಸಾಮಾ’ತಿ ಸಲ್ಲೇಖೋ ಕರಣೀಯೋ। ‘ಪರೇ ದುಬ್ಬಚಾ ಭವಿಸ್ಸನ್ತಿ, ಮಯಮೇತ್ಥ ಸುವಚಾ ಭವಿಸ್ಸಾಮಾ’ತಿ ಸಲ್ಲೇಖೋ ಕರಣೀಯೋ। ‘ಪರೇ ಪಾಪಮಿತ್ತಾ ಭವಿಸ್ಸನ್ತಿ, ಮಯಮೇತ್ಥ ಕಲ್ಯಾಣಮಿತ್ತಾ ಭವಿಸ್ಸಾಮಾ’ತಿ ಸಲ್ಲೇಖೋ ಕರಣೀಯೋ। ‘ಪರೇ ಪಮತ್ತಾ ಭವಿಸ್ಸನ್ತಿ, ಮಯಮೇತ್ಥ ಅಪ್ಪಮತ್ತಾ ಭವಿಸ್ಸಾಮಾ’ತಿ ಸಲ್ಲೇಖೋ ಕರಣೀಯೋ। ‘ಪರೇ ಅಸ್ಸದ್ಧಾ ಭವಿಸ್ಸನ್ತಿ, ಮಯಮೇತ್ಥ ಸದ್ಧಾ ಭವಿಸ್ಸಾಮಾ’ತಿ ಸಲ್ಲೇಖೋ ಕರಣೀಯೋ। ‘ಪರೇ ಅಹಿರಿಕಾ ಭವಿಸ್ಸನ್ತಿ, ಮಯಮೇತ್ಥ ಹಿರಿಮನಾ ಭವಿಸ್ಸಾಮಾ’ತಿ ಸಲ್ಲೇಖೋ ಕರಣೀಯೋ। ‘ಪರೇ ಅನೋತ್ತಾಪೀ [ಅನೋತ್ತಪ್ಪೀ (ಕ॰)] ಭವಿಸ್ಸನ್ತಿ, ಮಯಮೇತ್ಥ ಓತ್ತಾಪೀ ಭವಿಸ್ಸಾಮಾ’ತಿ ಸಲ್ಲೇಖೋ ಕರಣೀಯೋ। ‘ಪರೇ ಅಪ್ಪಸ್ಸುತಾ ಭವಿಸ್ಸನ್ತಿ, ಮಯಮೇತ್ಥ ಬಹುಸ್ಸುತಾ ಭವಿಸ್ಸಾಮಾ’ತಿ ಸಲ್ಲೇಖೋ ಕರಣೀಯೋ। ‘ಪರೇ ಕುಸೀತಾ ಭವಿಸ್ಸನ್ತಿ, ಮಯಮೇತ್ಥ ಆರದ್ಧವೀರಿಯಾ ಭವಿಸ್ಸಾಮಾ’ತಿ ಸಲ್ಲೇಖೋ ಕರಣೀಯೋ। ‘ಪರೇ ಮುಟ್ಠಸ್ಸತೀ ಭವಿಸ್ಸನ್ತಿ, ಮಯಮೇತ್ಥ ಉಪಟ್ಠಿತಸ್ಸತೀ ಭವಿಸ್ಸಾಮಾ’ತಿ ಸಲ್ಲೇಖೋ ಕರಣೀಯೋ। ‘ಪರೇ ದುಪ್ಪಞ್ಞಾ ಭವಿಸ್ಸನ್ತಿ, ಮಯಮೇತ್ಥ ಪಞ್ಞಾಸಮ್ಪನ್ನಾ ಭವಿಸ್ಸಾಮಾ’ತಿ ಸಲ್ಲೇಖೋ ಕರಣೀಯೋ। ‘ಪರೇ ಸನ್ದಿಟ್ಠಿಪರಾಮಾಸೀ ಆಧಾನಗ್ಗಾಹೀ ದುಪ್ಪಟಿನಿಸ್ಸಗ್ಗೀ ಭವಿಸ್ಸನ್ತಿ, ಮಯಮೇತ್ಥ ಅಸನ್ದಿಟ್ಠಿಪರಾಮಾಸೀ ಅನಾಧಾನಗ್ಗಾಹೀ ಸುಪ್ಪಟಿನಿಸ್ಸಗ್ಗೀ ಭವಿಸ್ಸಾಮಾ’ತಿ ಸಲ್ಲೇಖೋ ಕರಣೀಯೋ।

೮೪. “ಚಿತ್ತುಪ್ಪಾದಮ್ಪಿ ಖೋ ಅಹಂ, ಚುನ್ದ, ಕುಸಲೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು ಬಹುಕಾರಂ [ಬಹೂಪಕಾರಂ (ಕ॰)] ವದಾಮಿ, ಕೋ ಪನ ವಾದೋ ಕಾಯೇನ ವಾಚಾಯ ಅನುವಿಧೀಯನಾಸು! ತಸ್ಮಾತಿಹ, ಚುನ್ದ, ‘ಪರೇ ವಿಹಿಂಸಕಾ ಭವಿಸ್ಸನ್ತಿ, ಮಯಮೇತ್ಥ ಅವಿಹಿಂಸಕಾ ಭವಿಸ್ಸಾಮಾ’ತಿ ಚಿತ್ತಂ ಉಪ್ಪಾದೇತಬ್ಬಂ। ‘ಪರೇ ಪಾಣಾತಿಪಾತೀ ಭವಿಸ್ಸನ್ತಿ, ಮಯಮೇತ್ಥ ಪಾಣಾತಿಪಾತಾ ಪಟಿವಿರತಾ ಭವಿಸ್ಸಾಮಾ’ತಿ ಚಿತ್ತಂ ಉಪ್ಪಾದೇತಬ್ಬಂ…‘ಪರೇ ಸನ್ದಿಟ್ಠಿಪರಾಮಾಸೀ ಆಧಾನಗ್ಗಾಹೀ ದುಪ್ಪಟಿನಿಸ್ಸಗ್ಗೀ ಭವಿಸ್ಸನ್ತಿ, ಮಯಮೇತ್ಥ ಅಸನ್ದಿಟ್ಠಿಪರಾಮಾಸೀ ಅನಾಧಾನಗ್ಗಾಹೀ ಸುಪ್ಪಟಿನಿಸ್ಸಗ್ಗೀ ಭವಿಸ್ಸಾಮಾ’ತಿ ಚಿತ್ತಂ ಉಪ್ಪಾದೇತಬ್ಬಂ।

೮೫. “ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಚುನ್ದ, ವಿಸಮೋ ಮಗ್ಗೋ ಅಸ್ಸ, ತಸ್ಸ [ಮಗ್ಗೋ ತಸ್ಸಾಸ್ಸ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಪೀ॰)] ಅಞ್ಞೋ ಸಮೋ ಮಗ್ಗೋ ಪರಿಕ್ಕಮನಾಯ; ಸೇಯ್ಯಥಾ ವಾ ಪನ, ಚುನ್ದ, ವಿಸಮಂ ತಿತ್ಥಂ ಅಸ್ಸ, ತಸ್ಸ ಅಞ್ಞಂ ಸಮಂ ತಿತ್ಥಂ ಪರಿಕ್ಕಮನಾಯ; ಏವಮೇವ ಖೋ, ಚುನ್ದ, ವಿಹಿಂಸಕಸ್ಸ ಪುರಿಸಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ಅವಿಹಿಂಸಾ ಹೋತಿ ಪರಿಕ್ಕಮನಾಯ, ಪಾಣಾತಿಪಾತಿಸ್ಸ ಪುರಿಸಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ಪಾಣಾತಿಪಾತಾ ವೇರಮಣೀ ಹೋತಿ ಪರಿಕ್ಕಮನಾಯ, ಅದಿನ್ನಾದಾಯಿಸ್ಸ ಪುರಿಸಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ಅದಿನ್ನಾದಾನಾ ವೇರಮಣೀ ಹೋತಿ ಪರಿಕ್ಕಮನಾಯ, ಅಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಸ್ಸ ಪುರಿಸಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ಅಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಾ ವೇರಮಣೀ ಹೋತಿ ಪರಿಕ್ಕಮನಾಯ , ಮುಸಾವಾದಿಸ್ಸ ಪುರಿಸಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ಮುಸಾವಾದಾ ವೇರಮಣೀ ಹೋತಿ ಪರಿಕ್ಕಮನಾಯ, ಪಿಸುಣವಾಚಸ್ಸ ಪುರಿಸಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ಪಿಸುಣಾಯ ವಾಚಾಯ ವೇರಮಣೀ ಹೋತಿ ಪರಿಕ್ಕಮನಾಯ, ಫರುಸವಾಚಸ್ಸ ಪುರಿಸಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ಫರುಸಾಯ ವಾಚಾಯ ವೇರಮಣೀ ಹೋತಿ ಪರಿಕ್ಕಮನಾಯ, ಸಮ್ಫಪ್ಪಲಾಪಿಸ್ಸ ಪುರಿಸಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ಸಮ್ಫಪ್ಪಲಾಪಾ ವೇರಮಣೀ ಹೋತಿ ಪರಿಕ್ಕಮನಾಯ, ಅಭಿಜ್ಝಾಲುಸ್ಸ ಪುರಿಸಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ಅನಭಿಜ್ಝಾ ಹೋತಿ ಪರಿಕ್ಕಮನಾಯ, ಬ್ಯಾಪನ್ನಚಿತ್ತಸ್ಸ ಪುರಿಸಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ಅಬ್ಯಾಪಾದೋ ಹೋತಿ ಪರಿಕ್ಕಮನಾಯ, ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿಸ್ಸ ಪುರಿಸಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ ಹೋತಿ ಪರಿಕ್ಕಮನಾಯ, ಮಿಚ್ಛಾಸಙ್ಕಪ್ಪಸ್ಸ ಪುರಿಸಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ಸಮ್ಮಾಸಙ್ಕಪ್ಪೋ ಹೋತಿ ಪರಿಕ್ಕಮನಾಯ, ಮಿಚ್ಛಾವಾಚಸ್ಸ ಪುರಿಸಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ಸಮ್ಮಾವಾಚಾ ಹೋತಿ ಪರಿಕ್ಕಮನಾಯ, ಮಿಚ್ಛಾಕಮ್ಮನ್ತಸ್ಸ ಪುರಿಸಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ಸಮ್ಮಾಕಮ್ಮನ್ತೋ ಹೋತಿ ಪರಿಕ್ಕಮನಾಯ, ಮಿಚ್ಛಾಆಜೀವಸ್ಸ ಪುರಿಸಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ಸಮ್ಮಾಆಜೀವೋ ಹೋತಿ ಪರಿಕ್ಕಮನಾಯ, ಮಿಚ್ಛಾವಾಯಾಮಸ್ಸ ಪುರಿಸಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ಸಮ್ಮಾವಾಯಾಮೋ ಹೋತಿ ಪರಿಕ್ಕಮನಾಯ, ಮಿಚ್ಛಾಸತಿಸ್ಸ ಪುರಿಸಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ಸಮ್ಮಾಸತಿ ಹೋತಿ ಪರಿಕ್ಕಮನಾಯ, ಮಿಚ್ಛಾಸಮಾಧಿಸ್ಸ ಪುರಿಸಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿ ಹೋತಿ ಪರಿಕ್ಕಮನಾಯ, ಮಿಚ್ಛಾಞಾಣಿಸ್ಸ

ಪುರಿಸಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ಸಮ್ಮಾಞಾಣಂ ಹೋತಿ ಪರಿಕ್ಕಮನಾಯ, ಮಿಚ್ಛಾವಿಮುತ್ತಿಸ್ಸ ಪುರಿಸಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ಸಮ್ಮಾವಿಮುತ್ತಿ ಹೋತಿ ಪರಿಕ್ಕಮನಾಯ।

“ಥೀನಮಿದ್ಧಪರಿಯುಟ್ಠಿತಸ್ಸ ಪುರಿಸಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ವಿಗತಥಿನಮಿದ್ಧತಾ ಹೋತಿ ಪರಿಕ್ಕಮನಾಯ, ಉದ್ಧತಸ್ಸ ಪುರಿಸಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ಅನುದ್ಧಚ್ಚಂ ಹೋತಿ ಪರಿಕ್ಕಮನಾಯ, ವಿಚಿಕಿಚ್ಛಿಸ್ಸ ಪುರಿಸಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ತಿಣ್ಣವಿಚಿಕಿಚ್ಛತಾ ಹೋತಿ ಪರಿಕ್ಕಮನಾಯ, ಕೋಧನಸ್ಸ ಪುರಿಸಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ಅಕ್ಕೋಧೋ ಹೋತಿ ಪರಿಕ್ಕಮನಾಯ, ಉಪನಾಹಿಸ್ಸ ಪುರಿಸಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ಅನುಪನಾಹೋ ಹೋತಿ ಪರಿಕ್ಕಮನಾಯ, ಮಕ್ಖಿಸ್ಸ ಪುರಿಸಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ಅಮಕ್ಖೋ ಹೋತಿ ಪರಿಕ್ಕಮನಾಯ, ಪಳಾಸಿಸ್ಸ ಪುರಿಸಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ಅಪಳಾಸೋ ಹೋತಿ ಪರಿಕ್ಕಮನಾಯ , ಇಸ್ಸುಕಿಸ್ಸ ಪುರಿಸಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ಅನಿಸ್ಸುಕಿತಾ ಹೋತಿ ಪರಿಕ್ಕಮನಾಯ, ಮಚ್ಛರಿಸ್ಸ ಪುರಿಸಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ಅಮಚ್ಛರಿಯಂ ಹೋತಿ ಪರಿಕ್ಕಮನಾಯ, ಸಠಸ್ಸ ಪುರಿಸಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ಅಸಾಠೇಯ್ಯಂ ಹೋತಿ ಪರಿಕ್ಕಮನಾಯ, ಮಾಯಾವಿಸ್ಸ ಪುರಿಸಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ಅಮಾಯಾ [ಅಮಾಯಾವಿತಾ (ಕ॰)] ಹೋತಿ ಪರಿಕ್ಕಮನಾಯ, ಥದ್ಧಸ್ಸ ಪುರಿಸಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ಅತ್ಥದ್ಧಿಯಂ ಹೋತಿ ಪರಿಕ್ಕಮನಾಯ, ಅತಿಮಾನಿಸ್ಸ ಪುರಿಸಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ಅನತಿಮಾನೋ ಹೋತಿ ಪರಿಕ್ಕಮನಾಯ, ದುಬ್ಬಚಸ್ಸ ಪುರಿಸಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ಸೋವಚಸ್ಸತಾ ಹೋತಿ ಪರಿಕ್ಕಮನಾಯ, ಪಾಪಮಿತ್ತಸ್ಸ ಪುರಿಸಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ಕಲ್ಯಾಣಮಿತ್ತತಾ ಹೋತಿ ಪರಿಕ್ಕಮನಾಯ, ಪಮತ್ತಸ್ಸ ಪುರಿಸಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ಅಪ್ಪಮಾದೋ ಹೋತಿ ಪರಿಕ್ಕಮನಾಯ, ಅಸ್ಸದ್ಧಸ್ಸ ಪುರಿಸಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ಸದ್ಧಾ ಹೋತಿ ಪರಿಕ್ಕಮನಾಯ, ಅಹಿರಿಕಸ್ಸ ಪುರಿಸಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ಹಿರೀ ಹೋತಿ ಪರಿಕ್ಕಮನಾಯ, ಅನೋತ್ತಾಪಿಸ್ಸ ಪುರಿಸಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ಓತ್ತಪ್ಪಂ ಹೋತಿ ಪರಿಕ್ಕಮನಾಯ, ಅಪ್ಪಸ್ಸುತಸ್ಸ ಪುರಿಸಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ಬಾಹುಸಚ್ಚಂ ಹೋತಿ ಪರಿಕ್ಕಮನಾಯ, ಕುಸೀತಸ್ಸ ಪುರಿಸಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ವೀರಿಯಾರಮ್ಭೋ ಹೋತಿ ಪರಿಕ್ಕಮನಾಯ, ಮುಟ್ಠಸ್ಸತಿಸ್ಸ ಪುರಿಸಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ಉಪಟ್ಠಿತಸ್ಸತಿತಾ ಹೋತಿ ಪರಿಕ್ಕಮನಾಯ, ದುಪ್ಪಞ್ಞಸ್ಸ ಪುರಿಸಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ಪಞ್ಞಾಸಮ್ಪದಾ ಹೋತಿ ಪರಿಕ್ಕಮನಾಯ , ಸನ್ದಿಟ್ಠಿಪರಾಮಾಸಿ-ಆಧಾನಗ್ಗಾಹಿ-ದುಪ್ಪಟಿನಿಸ್ಸಗ್ಗಿಸ್ಸ ಪುರಿಸಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ಅಸನ್ದಿಟ್ಠಿಪರಾಮಾಸಿಅನಾಧಾನಗ್ಗಾಹಿ-ಸುಪ್ಪಟಿನಿಸ್ಸಗ್ಗಿತಾ ಹೋತಿ ಪರಿಕ್ಕಮನಾಯ।

೮೬. “ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಚುನ್ದ, ಯೇ ಕೇಚಿ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಸಬ್ಬೇ ತೇ ಅಧೋಭಾಗಙ್ಗಮನೀಯಾ [ಅಧೋಭಾವಙ್ಗಮನೀಯಾ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಪೀ॰)], ಯೇ ಕೇಚಿ ಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಸಬ್ಬೇ ತೇ ಉಪರಿಭಾಗಙ್ಗಮನೀಯಾ [ಉಪರಿಭಾವಙ್ಗಮನೀಯಾ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಪೀ॰)], ಏವಮೇವ ಖೋ, ಚುನ್ದ, ವಿಹಿಂಸಕಸ್ಸ ಪುರಿಸಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ಅವಿಹಿಂಸಾ ಹೋತಿ ಉಪರಿಭಾಗಾಯ [ಉಪರಿಭಾವಾಯ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕ॰)], ಪಾಣಾತಿಪಾತಿಸ್ಸ ಪುರಿಸಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ಪಾಣಾತಿಪಾತಾ ವೇರಮಣೀ ಹೋತಿ ಉಪರಿಭಾಗಾಯ…ಪೇ॰… ಸನ್ದಿಟ್ಠಿಪರಾಮಾಸಿ-ಆಧಾನಗ್ಗಾಹಿ-ದುಪ್ಪಟಿನಿಸ್ಸಗ್ಗಿಸ್ಸ ಪುರಿಸಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ಅಸನ್ದಿಟ್ಠಿಪರಾಮಾಸಿ-ಅನಾಧಾನಗ್ಗಾಹಿ-ಸುಪ್ಪಟಿನಿಸ್ಸಗ್ಗಿತಾ ಹೋತಿ ಉಪರಿಭಾಗಾಯ।

೮೭. “ಸೋ ವತ, ಚುನ್ದ, ಅತ್ತನಾ ಪಲಿಪಪಲಿಪನ್ನೋ ಪರಂ ಪಲಿಪಪಲಿಪನ್ನಂ ಉದ್ಧರಿಸ್ಸತೀತಿ ನೇತಂ ಠಾನಂ ವಿಜ್ಜತಿ। ಸೋ ವತ, ಚುನ್ದ, ಅತ್ತನಾ ಅಪಲಿಪಪಲಿಪನ್ನೋ ಪರಂ ಪಲಿಪಪಲಿಪನ್ನಂ ಉದ್ಧರಿಸ್ಸತೀತಿ ಠಾನಮೇತಂ ವಿಜ್ಜತಿ। ಸೋ ವತ, ಚುನ್ದ, ಅತ್ತನಾ ಅದನ್ತೋ ಅವಿನೀತೋ ಅಪರಿನಿಬ್ಬುತೋ ಪರಂ ದಮೇಸ್ಸತಿ ವಿನೇಸ್ಸತಿ ಪರಿನಿಬ್ಬಾಪೇಸ್ಸತೀತಿ ನೇತಂ ಠಾನಂ ವಿಜ್ಜತಿ। ಸೋ ವತ , ಚುನ್ದ, ಅತ್ತನಾ ದನ್ತೋ ವಿನೀತೋ ಪರಿನಿಬ್ಬುತೋ ಪರಂ ದಮೇಸ್ಸತಿ ವಿನೇಸ್ಸತಿ ಪರಿನಿಬ್ಬಾಪೇಸ್ಸತೀತಿ ಠಾನಮೇತಂ ವಿಜ್ಜತಿ। ಏವಮೇವ ಖೋ, ಚುನ್ದ, ವಿಹಿಂಸಕಸ್ಸ ಪುರಿಸಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ಅವಿಹಿಂಸಾ ಹೋತಿ ಪರಿನಿಬ್ಬಾನಾಯ, ಪಾಣಾತಿಪಾತಿಸ್ಸ ಪುರಿಸಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ಪಾಣಾತಿಪಾತಾ ವೇರಮಣೀ ಹೋತಿ ಪರಿನಿಬ್ಬಾನಾಯ। ಅದಿನ್ನಾದಾಯಿಸ್ಸ ಪುರಿಸಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ಅದಿನ್ನಾದಾನಾ ವೇರಮಣೀ ಹೋತಿ ಪರಿನಿಬ್ಬಾನಾಯ। ಅಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಸ್ಸ ಪುರಿಸಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ಅಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಾ ವೇರಮಣೀ ಹೋತಿ ಪರಿನಿಬ್ಬಾನಾಯ। ಮುಸಾವಾದಿಸ್ಸ ಪುರಿಸಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ಮುಸಾವಾದಾ ವೇರಮಣೀ ಹೋತಿ ಪರಿನಿಬ್ಬಾನಾಯ। ಪಿಸುಣವಾಚಸ್ಸ ಪುರಿಸಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ಪಿಸುಣಾಯ ವಾಚಾಯ ವೇರಮಣೀ ಹೋತಿ ಪರಿನಿಬ್ಬಾನಾಯ। ಫರುಸವಾಚಸ್ಸ ಪುರಿಸಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ಫರುಸಾಯ ವಾಚಾಯ ವೇರಮಣೀ ಹೋತಿ ಪರಿನಿಬ್ಬಾನಾಯ। ಸಮ್ಫಪ್ಪಲಾಪಿಸ್ಸ ಪುರಿಸಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ಸಮ್ಫಪ್ಪಲಾಪಾ ವೇರಮಣೀ ಹೋತಿ ಪರಿನಿಬ್ಬಾನಾಯ। ಅಭಿಜ್ಝಾಲುಸ್ಸ ಪುರಿಸಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ಅನಭಿಜ್ಝಾ ಹೋತಿ ಪರಿನಿಬ್ಬಾನಾಯ। ಬ್ಯಾಪನ್ನಚಿತ್ತಸ್ಸ ಪುರಿಸಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ಅಬ್ಯಾಪಾದೋ ಹೋತಿ

ಪರಿನಿಬ್ಬಾನಾಯ। ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿಸ್ಸ ಪುರಿಸಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ ಹೋತಿ ಪರಿನಿಬ್ಬಾನಾಯ। ಮಿಚ್ಛಾಸಙ್ಕಪ್ಪಸ್ಸ ಪುರಿಸಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ಸಮ್ಮಾಸಙ್ಕಪ್ಪೋ ಹೋತಿ ಪರಿನಿಬ್ಬಾನಾಯ। ಮಿಚ್ಛಾವಾಚಸ್ಸ ಪುರಿಸಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ಸಮ್ಮಾವಾಚಾ ಹೋತಿ ಪರಿನಿಬ್ಬಾನಾಯ। ಮಿಚ್ಛಾಕಮ್ಮನ್ತಸ್ಸ ಪುರಿಸಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ಸಮ್ಮಾಕಮ್ಮನ್ತೋ ಹೋತಿ ಪರಿನಿಬ್ಬಾನಾಯ। ಮಿಚ್ಛಾಆಜೀವಸ್ಸ ಪುರಿಸಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ಸಮ್ಮಾಆಜೀವೋ ಹೋತಿ ಪರಿನಿಬ್ಬಾನಾಯ। ಮಿಚ್ಛಾವಾಯಾಮಸ್ಸ ಪುರಿಸಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ಸಮ್ಮಾವಾಯಾಮೋ ಹೋತಿ ಪರಿನಿಬ್ಬಾನಾಯ। ಮಿಚ್ಛಾಸತಿಸ್ಸ ಪುರಿಸಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ಸಮ್ಮಾಸತಿ ಹೋತಿ ಪರಿನಿಬ್ಬಾನಾಯ। ಮಿಚ್ಛಾಸಮಾಧಿಸ್ಸ ಪುರಿಸಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿ ಹೋತಿ ಪರಿನಿಬ್ಬಾನಾಯ। ಮಿಚ್ಛಾಞಾಣಿಸ್ಸ ಪುರಿಸಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ಸಮ್ಮಾಞಾಣಂ ಹೋತಿ ಪರಿನಿಬ್ಬಾನಾಯ। ಮಿಚ್ಛಾವಿಮುತ್ತಿಸ್ಸ ಪುರಿಸಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ಸಮ್ಮಾವಿಮುತ್ತಿ ಹೋತಿ ಪರಿನಿಬ್ಬಾನಾಯ।

“ಥೀನಮಿದ್ಧಪರಿಯುಟ್ಠಿತಸ್ಸ ಪುರಿಸಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ವಿಗತಥಿನಮಿದ್ಧತಾ ಹೋತಿ ಪರಿನಿಬ್ಬಾನಾಯ। ಉದ್ಧತಸ್ಸ ಪುರಿಸಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ಅನುದ್ಧಚ್ಚಂ ಹೋತಿ ಪರಿನಿಬ್ಬಾನಾಯ। ವಿಚಿಕಿಚ್ಛಿಸ್ಸ ಪುರಿಸಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ತಿಣ್ಣವಿಚಿಕಿಚ್ಛತಾ ಹೋತಿ ಪರಿನಿಬ್ಬಾನಾಯ। ಕೋಧನಸ್ಸ ಪುರಿಸಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ಅಕ್ಕೋಧೋ ಹೋತಿ ಪರಿನಿಬ್ಬಾನಾಯ। ಉಪನಾಹಿಸ್ಸ ಪುರಿಸಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ಅನುಪನಾಹೋ ಹೋತಿ ಪರಿನಿಬ್ಬಾನಾಯ। ಮಕ್ಖಿಸ್ಸ ಪುರಿಸಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ಅಮಕ್ಖೋ ಹೋತಿ ಪರಿನಿಬ್ಬಾನಾಯ। ಪಳಾಸಿಸ್ಸ ಪುರಿಸಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ಅಪಳಾಸೋ ಹೋತಿ ಪರಿನಿಬ್ಬಾನಾಯ। ಇಸ್ಸುಕಿಸ್ಸ ಪುರಿಸಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ಅನಿಸ್ಸುಕಿತಾ ಹೋತಿ ಪರಿನಿಬ್ಬಾನಾಯ। ಮಚ್ಛರಿಸ್ಸ ಪುರಿಸಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ಅಮಚ್ಛರಿಯಂ ಹೋತಿ ಪರಿನಿಬ್ಬಾನಾಯ। ಸಠಸ್ಸ ಪುರಿಸಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ಅಸಾಠೇಯ್ಯಂ ಹೋತಿ ಪರಿನಿಬ್ಬಾನಾಯ। ಮಾಯಾವಿಸ್ಸ ಪುರಿಸಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ಅಮಾಯಾ ಹೋತಿ ಪರಿನಿಬ್ಬಾನಾಯ। ಥದ್ಧಸ್ಸ ಪುರಿಸಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ಅತ್ಥದ್ಧಿಯಂ ಹೋತಿ ಪರಿನಿಬ್ಬಾನಾಯ। ಅತಿಮಾನಿಸ್ಸ ಪುರಿಸಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ಅನತಿಮಾನೋ ಹೋತಿ ಪರಿನಿಬ್ಬಾನಾಯ। ದುಬ್ಬಚಸ್ಸ ಪುರಿಸಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ಸೋವಚಸ್ಸತಾ ಹೋತಿ ಪರಿನಿಬ್ಬಾನಾಯ। ಪಾಪಮಿತ್ತಸ್ಸ ಪುರಿಸಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ಕಲ್ಯಾಣಮಿತ್ತತಾ ಹೋತಿ ಪರಿನಿಬ್ಬಾನಾಯ। ಪಮತ್ತಸ್ಸ ಪುರಿಸಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ಅಪ್ಪಮಾದೋ ಹೋತಿ ಪರಿನಿಬ್ಬಾನಾಯ। ಅಸ್ಸದ್ಧಸ್ಸ ಪುರಿಸಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ಸದ್ಧಾ ಹೋತಿ ಪರಿನಿಬ್ಬಾನಾಯ। ಅಹಿರಿಕಸ್ಸ ಪುರಿಸಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ಹಿರೀ ಹೋತಿ ಪರಿನಿಬ್ಬಾನಾಯ। ಅನೋತ್ತಾಪಿಸ್ಸ ಪುರಿಸಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ಓತ್ತಪ್ಪಂ ಹೋತಿ ಪರಿನಿಬ್ಬಾನಾಯ। ಅಪ್ಪಸ್ಸುತಸ್ಸ ಪುರಿಸಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ಬಾಹುಸಚ್ಚಂ ಹೋತಿ ಪರಿನಿಬ್ಬಾನಾಯ। ಕುಸೀತಸ್ಸ ಪುರಿಸಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ವೀರಿಯಾರಮ್ಭೋ ಹೋತಿ ಪರಿನಿಬ್ಬಾನಾಯ। ಮುಟ್ಠಸ್ಸತಿಸ್ಸ ಪುರಿಸಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ಉಪಟ್ಠಿತಸ್ಸತಿತಾ ಹೋತಿ ಪರಿನಿಬ್ಬಾನಾಯ। ದುಪ್ಪಞ್ಞಸ್ಸ ಪುರಿಸಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ಪಞ್ಞಾಸಮ್ಪದಾ ಹೋತಿ ಪರಿನಿಬ್ಬಾನಾಯ। ಸನ್ದಿಟ್ಠಿಪರಾಮಾಸಿ-ಆಧಾನಗ್ಗಾಹಿ-ದುಪ್ಪಟಿನಿಸ್ಸಗ್ಗಿಸ್ಸ ಪುರಿಸಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ಅಸನ್ದಿಟ್ಠಿಪರಾಮಾಸಿ-ಅನಾಧಾನಗ್ಗಾಹಿ-ಸುಪ್ಪಟಿನಿಸ್ಸಗ್ಗಿತಾ ಹೋತಿ ಪರಿನಿಬ್ಬಾನಾಯ।

೮೮. “ಇತಿ ಖೋ, ಚುನ್ದ, ದೇಸಿತೋ ಮಯಾ ಸಲ್ಲೇಖಪರಿಯಾಯೋ, ದೇಸಿತೋ ಚಿತ್ತುಪ್ಪಾದಪರಿಯಾಯೋ, ದೇಸಿತೋ ಪರಿಕ್ಕಮನಪರಿಯಾಯೋ, ದೇಸಿತೋ ಉಪರಿಭಾಗಪರಿಯಾಯೋ, ದೇಸಿತೋ ಪರಿನಿಬ್ಬಾನಪರಿಯಾಯೋ। ಯಂ ಖೋ, ಚುನ್ದ, ಸತ್ಥಾರಾ ಕರಣೀಯಂ ಸಾವಕಾನಂ ಹಿತೇಸಿನಾ ಅನುಕಮ್ಪಕೇನ ಅನುಕಮ್ಪಂ ಉಪಾದಾಯ, ಕತಂ ವೋ ತಂ ಮಯಾ। ‘ಏತಾನಿ, ಚುನ್ದ, ರುಕ್ಖಮೂಲಾನಿ, ಏತಾನಿ ಸುಞ್ಞಾಗಾರಾನಿ, ಝಾಯಥ, ಚುನ್ದ, ಮಾ ಪಮಾದತ್ಥ, ಮಾ ಪಚ್ಛಾವಿಪ್ಪಟಿಸಾರಿನೋ ಅಹುವತ್ಥ’ - ಅಯಂ ಖೋ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಅನುಸಾಸನೀ”ತಿ।

ಇದಮವೋಚ ಭಗವಾ। ಅತ್ತಮನೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಮಹಾಚುನ್ದೋ ಭಗವತೋ ಭಾಸಿತಂ ಅಭಿನನ್ದೀತಿ।

ಚತುತ್ತಾಲೀಸಪದಾ ವುತ್ತಾ, ಸನ್ಧಯೋ ಪಞ್ಚ ದೇಸಿತಾ।
ಸಲ್ಲೇಖೋ ನಾಮ ಸುತ್ತನ್ತೋ, ಗಮ್ಭೀರೋ ಸಾಗರೂಪಮೋತಿ॥

ಸಲ್ಲೇಖಸುತ್ತಂ ನಿಟ್ಠಿತಂ ಅಟ್ಠಮಂ।

೯. ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿಸುತ್ತಂ

೮೯. ಏವಂ ಮೇ ಸುತಂ - ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ ಜೇತವನೇ ಅನಾಥಪಿಣ್ಡಿಕಸ್ಸ ಆರಾಮೇ। ತತ್ರ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಮನ್ತೇಸಿ - "ಆವುಸೋ ಭಿಕ್ಖವೇ"ತಿ। "ಆವುಸೋ"ತಿ ಖೋ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಯಸ್ಮತೋ ಸಾರಿಪುತ್ತಸ್ಸ ಪಚ್ಚಸ್ಸೋಸುಂ। ಆಯಸ್ಮಾ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ಏತದವೋಚ -

"'ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ [ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠೀ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰)] ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠೀ'ತಿ, ಆವುಸೋ, ವುಚ್ಚತಿ। ಕಿತ್ತಾವತಾ ನು ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ ಹೋತಿ, ಉಜುಗತಾಸ್ಸ ದಿಟ್ಠಿ, ಧಮ್ಮೇ ಅವೇಚ್ಚಪ್ಪಸಾದೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ, ಆಗತೋ ಇಮಂ ಸದ್ಧಮ್ಮ"ನ್ತಿ?

"ದೂರತೋಪಿ ಖೋ ಮಯಂ, ಆವುಸೋ, ಆಗಚ್ಛೇಯ್ಯಾಮ ಆಯಸ್ಮತೋ ಸಾರಿಪುತ್ತಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕೇ ಏತಸ್ಸ ಭಾಸಿತಸ್ಸ ಅತ್ಥಮಞ್ಞಾತುಂ। ಸಾಧು ವತಾಯಸ್ಮನ್ತಂಯೇವ ಸಾರಿಪುತ್ತಂ ಪಟಿಭಾತು ಏತಸ್ಸ ಭಾಸಿತಸ್ಸ ಅತ್ಥೋ। ಆಯಸ್ಮತೋ ಸಾರಿಪುತ್ತಸ್ಸ ಸುತ್ವಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಧಾರೇಸ್ಸನ್ತೀ"ತಿ। "ತೇನ ಹಿ, ಆವುಸೋ, ಸುಣಾಥ, ಸಾಧುಕಂ ಮನಸಿ ಕರೋಥ, ಭಾಸಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ। "ಏವಮಾವುಸೋ"ತಿ ಖೋ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಯಸ್ಮತೋ ಸಾರಿಪುತ್ತಸ್ಸ ಪಚ್ಚಸ್ಸೋಸುಂ। ಆಯಸ್ಮಾ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ಏತದವೋಚ -

"ಯತೋ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಅಕುಸಲಞ್ಚ ಪಜಾನಾತಿ, ಅಕುಸಲಮೂಲಞ್ಚ ಪಜಾನಾತಿ, ಕುಸಲಞ್ಚ ಪಜಾನಾತಿ, ಕುಸಲಮೂಲಞ್ಚ ಪಜಾನಾತಿ - ಏತ್ತಾವತಾಪಿ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ ಹೋತಿ, ಉಜುಗತಾಸ್ಸ ದಿಟ್ಠಿ, ಧಮ್ಮೇ ಅವೇಚ್ಚಪ್ಪಸಾದೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ, ಆಗತೋ ಇಮಂ ಸದ್ಧಮ್ಮಂ। ಕತಮಂ ಪನಾವುಸೋ, ಅಕುಸಲಂ, ಕತಮಂ ಅಕುಸಲಮೂಲಂ, ಕತಮಂ ಕುಸಲಂ, ಕತಮಂ ಕುಸಲಮೂಲಂ? ಪಾಣಾತಿಪಾತೋ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಅಕುಸಲಂ, ಅದಿನ್ನಾದಾನಂ ಅಕುಸಲಂ, ಕಾಮೇಸುಮಿಚ್ಛಾಚಾರೋ ಅಕುಸಲಂ, ಮುಸಾವಾದೋ ಅಕುಸಲಂ, ಪಿಸುಣಾ ವಾಚಾ [ಪಿಸುಣವಾಚಾ (ಕ॰)] ಅಕುಸಲಂ, ಫರುಸಾ ವಾಚಾ [ಫರುಸವಾಚಾ (ಕ॰)] ಅಕುಸಲಂ, ಸಮ್ಫಪ್ಪಲಾಪೋ ಅಕುಸಲಂ, ಅಭಿಜ್ಝಾ ಅಕುಸಲಂ, ಬ್ಯಾಪಾದೋ ಅಕುಸಲಂ, ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿ ಅಕುಸಲಂ - ಇದಂ ವುಚ್ಚತಾವುಸೋ ಅಕುಸಲಂ। ಕತಮಞ್ಚಾವುಸೋ, ಅಕುಸಲಮೂಲಂ? ಲೋಭೋ ಅಕುಸಲಮೂಲಂ, ದೋಸೋ ಅಕುಸಲಮೂಲಂ, ಮೋಹೋ ಅಕುಸಲಮೂಲಂ - ಇದಂ ವುಚ್ಚತಾವುಸೋ, ಅಕುಸಲಮೂಲಂ।

"ಕತಮಞ್ಚಾವುಸೋ , ಕುಸಲಂ? ಪಾಣಾತಿಪಾತಾ ವೇರಮಣೀ ಕುಸಲಂ, ಅದಿನ್ನಾದಾನಾ ವೇರಮಣೀ ಕುಸಲಂ, ಕಾಮೇಸುಮಿಚ್ಛಾಚಾರಾ ವೇರಮಣೀ ಕುಸಲಂ, ಮುಸಾವಾದಾ ವೇರಮಣೀ ಕುಸಲಂ, ಪಿಸುಣಾಯ ವಾಚಾಯ ವೇರಮಣೀ ಕುಸಲಂ, ಫರುಸಾಯ ವಾಚಾಯ ವೇರಮಣೀ ಕುಸಲಂ, ಸಮ್ಫಪ್ಪಲಾಪಾ ವೇರಮಣೀ ಕುಸಲಂ, ಅನಭಿಜ್ಝಾ ಕುಸಲಂ, ಅಬ್ಯಾಪಾದೋ ಕುಸಲಂ, ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ ಕುಸಲಂ - ಇದಂ ವುಚ್ಚತಾವುಸೋ, ಕುಸಲಂ। ಕತಮಞ್ಚಾವುಸೋ, ಕುಸಲಮೂಲಂ? ಅಲೋಭೋ ಕುಸಲಮೂಲಂ, ಅದೋಸೋ ಕುಸಲಮೂಲಂ, ಅಮೋಹೋ ಕುಸಲಮೂಲಂ - ಇದಂ ವುಚ್ಚತಾವುಸೋ, ಕುಸಲಮೂಲಂ।

"ಯತೋ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಏವಂ ಅಕುಸಲಂ ಪಜಾನಾತಿ, ಏವಂ ಅಕುಸಲಮೂಲಂ ಪಜಾನಾತಿ, ಏವಂ ಕುಸಲಂ ಪಜಾನಾತಿ, ಏವಂ ಕುಸಲಮೂಲಂ ಪಜಾನಾತಿ, ಸೋ ಸಬ್ಬಸೋ ರಾಗಾನುಸಯಂ ಪಹಾಯ, ಪಟಿಘಾನುಸಯಂ ಪಟಿವಿನೋದೇತ್ವಾ, 'ಅಸ್ಮೀ'ತಿ ದಿಟ್ಠಿಮಾನಾನುಸಯಂ ಸಮೂಹನಿತ್ವಾ, ಅವಿಜ್ಜಂ ಪಹಾಯ ವಿಜ್ಜಂ ಉಪ್ಪಾದೇತ್ವಾ, ದಿಟ್ಠೇವಧಮ್ಮೇ ದುಕ್ಖಸ್ಸನ್ತಕರೋ ಹೋತಿ - ಏತ್ತಾವತಾಪಿ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ ಹೋತಿ, ಉಜುಗತಾಸ್ಸ ದಿಟ್ಠಿ, ಧಮ್ಮೇ ಅವೇಚ್ಚಪ್ಪಸಾದೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ, ಆಗತೋ ಇಮಂ ಸದ್ಧಮ್ಮ"ನ್ತಿ।

೯೦. "ಸಾಧಾವುಸೋ"ತಿ ಖೋ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಯಸ್ಮತೋ ಸಾರಿಪುತ್ತಸ್ಸ ಭಾಸಿತಂ ಅಭಿನನ್ದಿತ್ವಾ ಅನುಮೋದಿತ್ವಾ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಸಾರಿಪುತ್ತಂ ಉತ್ತರಿ [ಉತ್ತರಿಂ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಪೀ॰)] ಪಞ್ಹಂ ಅಪುಚ್ಛುಂ [ಅಪುಚ್ಛಿಂಸು (ಸ್ಯಾ॰)] - "ಸಿಯಾ ಪನಾವುಸೋ, ಅಞ್ಞೋಪಿ

ಪರಿಯಾಯೋ ಯಥಾ ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ ಹೋತಿ, ಉಜುಗತಾಸ್ಸ ದಿಟ್ಠಿ, ಧಮ್ಮೇ ಅವೇಚ್ಚಪ್ಪಸಾದೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ, ಆಗತೋ ಇಮಂ ಸದ್ಧಮ್ಮ''ನ್ತಿ?

''ಸಿಯಾ, ಆವುಸೋ। ಯತೋ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಆಹಾರಞ್ಚ ಪಜಾನಾತಿ, ಆಹಾರಸಮುದಯಞ್ಚ ಪಜಾನಾತಿ, ಆಹಾರನಿರೋಧಞ್ಚ ಪಜಾನಾತಿ, ಆಹಾರನಿರೋಧಗಾಮಿನಿಂ ಪಟಿಪದಞ್ಚ ಪಜಾನಾತಿ - ಏತ್ತಾವತಾಪಿ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ ಹೋತಿ, ಉಜುಗತಾಸ್ಸ ದಿಟ್ಠಿ, ಧಮ್ಮೇ ಅವೇಚ್ಚಪ್ಪಸಾದೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ, ಆಗತೋ ಇಮಂ ಸದ್ಧಮ್ಮಂ। ಕತಮೋ ಪನಾವುಸೋ, ಆಹಾರೋ, ಕತಮೋ ಆಹಾರಸಮುದಯೋ, ಕತಮೋ ಆಹಾರನಿರೋಧೋ, ಕತಮಾ ಆಹಾರನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ? ಚತ್ತಾರೋಮೇ, ಆವುಸೋ, ಆಹಾರಾ ಭೂತಾನಂ ವಾ ಸತ್ತಾನಂ ಠಿತಿಯಾ, ಸಮ್ಭವೇಸೀನಂ ವಾ ಅನುಗ್ಗಹಾಯ। ಕತಮೇ ಚತ್ತಾರೋ? ಕಬಳೀಕಾರೋ ಆಹಾರೋ ಓಳಾರಿಕೋ ವಾ ಸುಖುಮೋ ವಾ, ಫಸ್ಸೋ ದುತಿಯೋ, ಮನೋಸಞ್ಚೇತನಾ ತತಿಯಾ, ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಚತುತ್ಥಂ। ತಣ್ಹಾಸಮುದಯಾ ಆಹಾರಸಮುದಯೋ, ತಣ್ಹಾನಿರೋಧಾ ಆಹಾರನಿರೋಧೋ, ಅಯಮೇವ ಅರಿಯೋ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕೋ ಮಗ್ಗೋ ಆಹಾರನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ, ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ - ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ ಸಮ್ಮಾಸಙ್ಕಪ್ಪೋ ಸಮ್ಮಾವಾಚಾ ಸಮ್ಮಾಕಮ್ಮನ್ತೋ , ಸಮ್ಮಾಆಜೀವೋ ಸಮ್ಮಾವಾಯಾಮೋ ಸಮ್ಮಾಸತಿ ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿ'।

''ಯತೋ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಏವಂ ಆಹಾರಂ ಪಜಾನಾತಿ, ಏವಂ ಆಹಾರಸಮುದಯಂ ಪಜಾನಾತಿ, ಏವಂ ಆಹಾರನಿರೋಧಂ ಪಜಾನಾತಿ, ಏವಂ ಆಹಾರನಿರೋಧಗಾಮಿನಿಂ ಪಟಿಪದಂ ಪಜಾನಾತಿ, ಸೋ ಸಬ್ಬಸೋ ರಾಗಾನುಸಯಂ ಪಹಾಯ, ಪಟಿಘಾನುಸಯಂ ಪಟಿವಿನೋದೇತ್ವಾ, 'ಅಸ್ಮೀ'ತಿ ದಿಟ್ಠಿಮಾನಾನುಸಯಂ ಸಮೂಹನಿತ್ವಾ, ಅವಿಜ್ಜಂ ಪಹಾಯ ವಿಜ್ಜಂ ಉಪ್ಪಾದೇತ್ವಾ, ದಿಟ್ಠೇವಧಮ್ಮೇ ದುಕ್ಖಸ್ಸನ್ತಕರೋ ಹೋತಿ - ಏತ್ತಾವತಾಪಿ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ ಹೋತಿ, ಉಜುಗತಾಸ್ಸ ದಿಟ್ಠಿ, ಧಮ್ಮೇ ಅವೇಚ್ಚಪ್ಪಸಾದೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ, ಆಗತೋ ಇಮಂ ಸದ್ಧಮ್ಮ''ನ್ತಿ।

೯೧. ''ಸಾಧಾವುಸೋ''ತಿ ಖೋ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಯಸ್ಮತೋ ಸಾರಿಪುತ್ತಸ್ಸ ಭಾಸಿತಂ ಅಭಿನನ್ದಿತ್ವಾ ಅನುಮೋದಿತ್ವಾ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಸಾರಿಪುತ್ತಂ ಉತ್ತರಿ ಪಞ್ಹಂ ಅಪುಚ್ಛುಂ - ''ಸಿಯಾ ಪನಾವುಸೋ, ಅಞ್ಞೋಪಿ ಪರಿಯಾಯೋ ಯಥಾ ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ ಹೋತಿ, ಉಜುಗತಾಸ್ಸ ದಿಟ್ಠಿ, ಧಮ್ಮೇ ಅವೇಚ್ಚಪ್ಪಸಾದೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ, ಆಗತೋ ಇಮಂ ಸದ್ಧಮ್ಮ''ನ್ತಿ?

''ಸಿಯಾ, ಆವುಸೋ। ಯತೋ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ದುಕ್ಖಞ್ಚ ಪಜಾನಾತಿ, ದುಕ್ಖಸಮುದಯಞ್ಚ ಪಜಾನಾತಿ, ದುಕ್ಖನಿರೋಧಞ್ಚ ಪಜಾನಾತಿ, ದುಕ್ಖನಿರೋಧಗಾಮಿನಿಂ ಪಟಿಪದಞ್ಚ ಪಜಾನಾತಿ - ಏತ್ತಾವತಾಪಿ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ ಹೋತಿ, ಉಜುಗತಾಸ್ಸ ದಿಟ್ಠಿ, ಧಮ್ಮೇ ಅವೇಚ್ಚಪ್ಪಸಾದೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ, ಆಗತೋ ಇಮಂ ಸದ್ಧಮ್ಮಂ। ಕತಮಂ ಪನಾವುಸೋ, ದುಕ್ಖಂ, ಕತಮೋ ದುಕ್ಖಸಮುದಯೋ, ಕತಮೋ ದುಕ್ಖನಿರೋಧೋ, ಕತಮಾ ದುಕ್ಖನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ? ಜಾತಿಪಿ ದುಕ್ಖಾ, ಜರಾಪಿ ದುಕ್ಖಾ, ಮರಣಮ್ಪಿ ದುಕ್ಖಂ, ಸೋಕಪರಿದೇವದುಕ್ಖದೋಮನಸ್ಸುಪಾಯಾಸಾಪಿ ದುಕ್ಖಾ, ಅಪ್ಪಿಯೇಹಿ ಸಮ್ಪಯೋಗೋಪಿ ದುಕ್ಖೋ, ಪಿಯೇಹಿ ವಿಪ್ಪಯೋಗೋಪಿ ದುಕ್ಖೋ, ಯಮ್ಪಿಚ್ಛಂ ನ ಲಭತಿ ತಮ್ಪಿ ದುಕ್ಖಂ, ಸಂಖಿತ್ತೇನ ಪಞ್ಚುಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧಾ [ಪಞ್ಚುಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧಾಪಿ (ಕ॰)] ದುಕ್ಖಾ - ಇದಂ ವುಚ್ಚತಾವುಸೋ, ದುಕ್ಖಂ। ಕತಮೋ ಚಾವುಸೋ, ದುಕ್ಖಸಮುದಯೋ? ಯಾಯಂ ತಣ್ಹಾ ಪೋನೋಬ್ಭವಿಕಾ ನನ್ದೀರಾಗಸಹಗತಾ [ಪೋನೋಭವಿಕಾ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)] ತತ್ರತತ್ರಾಭಿನನ್ದಿನೀ [ನನ್ದಿರಾಗಸಹಗತಾ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)], ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ, ಕಾಮತಣ್ಹಾ ಭವತಣ್ಹಾ ವಿಭವತಣ್ಹಾ - ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಾವುಸೋ, ದುಕ್ಖಸಮುದಯೋ। ಕತಮೋ ಚಾವುಸೋ, ದುಕ್ಖನಿರೋಧೋ? ಯೋ ತಸ್ಸಾಯೇವ ತಣ್ಹಾಯ ಅಸೇಸವಿರಾಗನಿರೋಧೋ ಚಾಗೋ ಪಟಿನಿಸ್ಸಗ್ಗೋ ಮುತ್ತಿ ಅನಾಲಯೋ - ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಾವುಸೋ, ದುಕ್ಖನಿರೋಧೋ। ಕತಮಾ ಚಾವುಸೋ, ದುಕ್ಖನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ? ಅಯಮೇವ ಅರಿಯೋ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕೋ ಮಗ್ಗೋ, ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ, ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ...ಪೇ॰... ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿ - ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಾವುಸೋ, ದುಕ್ಖನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ।

“ಯತೋ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಏವಂ ದುಕ್ಖಂ ಪಜಾನಾತಿ, ಏವಂ ದುಕ್ಖಸಮುದಯಂ ಪಜಾನಾತಿ, ಏವಂ ದುಕ್ಖನಿರೋಧಂ ಪಜಾನಾತಿ, ಏವಂ ದುಕ್ಖನಿರೋಧಗಾಮಿನಿಂ ಪಟಿಪದಂ ಪಜಾನಾತಿ, ಸೋ ಸಬ್ಬಸೋ ರಾಗಾನುಸಯಂ ಪಹಾಯ, ಪಟಿಘಾನುಸಯಂ ಪಟಿವಿನೋದೇತ್ವಾ, ‘ಅಸ್ಮೀ’ತಿ ದಿಟ್ಠಿಮಾನಾನುಸಯಂ ಸಮೂಹನಿತ್ವಾ, ಅವಿಜ್ಜಂ ಪಹಾಯ ವಿಜ್ಜಂ ಉಪ್ಪಾದೇತ್ವಾ, ದಿಟ್ಠೇವಧಮ್ಮೇ ದುಕ್ಖಸ್ಸನ್ತಕರೋ ಹೋತಿ - ಏತ್ತಾವತಾಪಿ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ ಹೋತಿ, ಉಜುಗತಾಸ್ಸ ದಿಟ್ಠಿ, ಧಮ್ಮೇ ಅವೇಚ್ಚಪ್ಪಸಾದೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ, ಆಗತೋ ಇಮಂ ಸದ್ಧಮ್ಮ”ನ್ತಿ।

೯೧. “ಸಾಧಾವುಸೋ”ತಿ ಖೋ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಯಸ್ಮತೋ ಸಾರಿಪುತ್ತಸ್ಸ ಭಾಸಿತಂ ಅಭಿನನ್ದಿತ್ವಾ ಅನುಮೋದಿತ್ವಾ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಸಾರಿಪುತ್ತಂ ಉತ್ತರಿ ಪಞ್ಹಂ ಅಪುಚ್ಛುಂ - “ಸಿಯಾ ಪನಾವುಸೋ, ಅಞ್ಞೋಪಿ ಪರಿಯಾಯೋ ಯಥಾ ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ ಹೋತಿ, ಉಜುಗತಾಸ್ಸ ದಿಟ್ಠಿ, ಧಮ್ಮೇ ಅವೇಚ್ಚಪ್ಪಸಾದೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ, ಆಗತೋ ಇಮಂ ಸದ್ಧಮ್ಮ”ನ್ತಿ?

“ಸಿಯಾ, ಆವುಸೋ। ಯತೋ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಜರಾಮರಣಞ್ಚ ಪಜಾನಾತಿ, ಜರಾಮರಣಸಮುದಯಞ್ಚ ಪಜಾನಾತಿ, ಜರಾಮರಣನಿರೋಧಞ್ಚ ಪಜಾನಾತಿ, ಜರಾಮರಣನಿರೋಧಗಾಮಿನಿಂ ಪಟಿಪದಞ್ಚ ಪಜಾನಾತಿ - ಏತ್ತಾವತಾಪಿ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ ಹೋತಿ, ಉಜುಗತಾಸ್ಸ ದಿಟ್ಠಿ, ಧಮ್ಮೇ ಅವೇಚ್ಚಪ್ಪಸಾದೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ, ಆಗತೋ ಇಮಂ ಸದ್ಧಮ್ಮಂ। ಕತಮಂ ಪನಾವುಸೋ, ಜರಾಮರಣಂ, ಕತಮೋ ಜರಾಮರಣಸಮುದಯೋ, ಕತಮೋ ಜರಾಮರಣನಿರೋಧೋ, ಕತಮಾ ಜರಾಮರಣನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ? ಯಾ ತೇಸಂ ತೇಸಂ ಸತ್ತಾನಂ ತಮ್ಹಿ ತಮ್ಹಿ ಸತ್ತನಿಕಾಯೇ ಜರಾ ಜೀರಣತಾ ಖಣ್ಡಿಚ್ಚಂ ಪಾಲಿಚ್ಚಂ ವಲಿತ್ತಚತಾ ಆಯುನೋ ಸಂಹಾನಿ ಇನ್ದ್ರಿಯಾನಂ ಪರಿಪಾಕೋ - ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಾವುಸೋ, ಜರಾ। ಕತಮಞ್ಚಾವುಸೋ, ಮರಣಂ? ಯಾ [ಯಂ (ಪೀ॰ ಕ॰), ಸತಿಪಟ್ಠಾನಸುತ್ತೇಪಿ] ತೇಸಂ ತೇಸಂ ಸತ್ತಾನಂ ತಮ್ಹಾ ತಮ್ಹಾ ಸತ್ತನಿಕಾಯಾ ಚುತಿ ಚವನತಾ ಭೇದೋ ಅನ್ತರಧಾನಂ ಮಚ್ಚು ಮರಣಂ ಕಾಲಂಕಿರಿಯಾ ಖನ್ಧಾನಂ ಭೇದೋ, ಕಳೇವರಸ್ಸ ನಿಕ್ಖೇಪೋ, ಜೀವಿತಿನ್ದ್ರಿಯಸ್ಸುಪಚ್ಛೇದೋ - ಇದಂ ವುಚ್ಚತಾವುಸೋ, ಮರಣಂ। ಇತಿ ಅಯಞ್ಚ ಜರಾ ಇದಞ್ಚ ಮರಣಂ - ಇದಂ ವುಚ್ಚತಾವುಸೋ, ಜರಾಮರಣಂ। ಜಾತಿಸಮುದಯಾ ಜರಾಮರಣಸಮುದಯೋ, ಜಾತಿನಿರೋಧಾ ಜರಾಮರಣನಿರೋಧೋ, ಅಯಮೇವ ಅರಿಯೋ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕೋ ಮಗ್ಗೋ ಜರಾಮರಣನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ, ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ - ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ…ಪೇ॰… ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿ।

“ಯತೋ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಏವಂ ಜರಾಮರಣಂ ಪಜಾನಾತಿ, ಏವಂ ಜರಾಮರಣಸಮುದಂ ಪಜಾನಾತಿ, ಏವಂ ಜರಾಮರಣನಿರೋಧಂ ಪಜಾನಾತಿ, ಏವಂ ಜರಾಮರಣನಿರೋಧಗಾಮಿನಿಂ ಪಟಿಪದಂ ಪಜಾನಾತಿ, ಸೋ ಸಬ್ಬಸೋ ರಾಗಾನುಸಯಂ ಪಹಾಯ…ಪೇ॰… ದುಕ್ಖಸ್ಸನ್ತಕರೋ ಹೋತಿ - ಏತ್ತಾವತಾಪಿ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ ಹೋತಿ, ಉಜುಗತಾಸ್ಸ ದಿಟ್ಠಿ, ಧಮ್ಮೇ ಅವೇಚ್ಚಪ್ಪಸಾದೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ, ಆಗತೋ ಇಮಂ ಸದ್ಧಮ್ಮ”ನ್ತಿ।

೯೨. “ಸಾಧಾವುಸೋ”ತಿ ಖೋ…ಪೇ॰… ಅಪುಚ್ಛುಂ - ಸಿಯಾ ಪನಾವುಸೋ…ಪೇ॰… “ಸಿಯಾ, ಆವುಸೋ। ಯತೋ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಜಾತಿಞ್ಚ ಪಜಾನಾತಿ, ಜಾತಿಸಮುದಯಞ್ಚ ಪಜಾನಾತಿ, ಜಾತಿನಿರೋಧಞ್ಚ ಪಜಾನಾತಿ, ಜಾತಿನಿರೋಧಗಾಮಿನಿಂ ಪಟಿಪದಞ್ಚ ಪಜಾನಾತಿ - ಏತ್ತಾವತಾಪಿ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ ಹೋತಿ, ಉಜುಗತಾಸ್ಸ ದಿಟ್ಠಿ, ಧಮ್ಮೇ ಅವೇಚ್ಚಪ್ಪಸಾದೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ, ಆಗತೋ ಇಮಂ ಸದ್ಧಮ್ಮಂ। ಕತಮಾ ಪನಾವುಸೋ, ಜಾತಿ, ಕತಮೋ ಜಾತಿಸಮುದಯೋ, ಕತಮೋ ಜಾತಿನಿರೋಧೋ, ಕತಮಾ ಜಾತಿನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ? ಯಾ ತೇಸಂ ತೇಸಂ ಸತ್ತಾನಂ ತಮ್ಹಿ ತಮ್ಹಿ ಸತ್ತನಿಕಾಯೇ ಜಾತಿ ಸಞ್ಜಾತಿ ಓಕ್ಕನ್ತಿ ಅಭಿನಿಬ್ಬತ್ತಿ ಖನ್ಧಾನಂ ಪಾತುಭಾವೋ, ಆಯತನಾನಂ ಪಟಿಲಾಭೋ - ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಾವುಸೋ, ಜಾತಿ। ಭವಸಮುದಯಾ ಜಾತಿಸಮುದಯೋ, ಭವನಿರೋಧಾ ಜಾತಿನಿರೋಧೋ, ಅಯಮೇವ ಅರಿಯೋ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕೋ ಮಗ್ಗೋ ಜಾತಿನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ, ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ - ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ…ಪೇ॰… ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿ।

“ಯತೋ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಏವಂ ಜಾತಿಂ ಪಜಾನಾತಿ, ಏವಂ ಜಾತಿಸಮುದಯಂ ಪಜಾನಾತಿ, ಏವಂ ಜಾತಿನಿರೋಧಂ ಪಜಾನಾತಿ, ಏವಂ ಜಾತಿನಿರೋಧಗಾಮಿನಿಂ ಪಟಿಪದಂ ಪಜಾನಾತಿ, ಸೋ ಸಬ್ಬಸೋ ರಾಗಾನುಸಯಂ ಪಹಾಯ...ಪೇ॰... ದುಕ್ಖಸ್ಸನ್ತಕರೋ ಹೋತಿ - ಏತ್ತಾವತಾಪಿ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ ಹೋತಿ, ಉಜುಗತಾಸ್ಸ ದಿಟ್ಠಿ, ಧಮ್ಮೇ ಅವೇಚ್ಚಪ್ಪಸಾದೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ, ಆಗತೋ ಇಮಂ ಸದ್ಧಮ್ಮ”ನ್ತಿ।

೯೪. “ಸಾಧಾವುಸೋ”ತಿ ಖೋ...ಪೇ॰... ಅಪುಚ್ಛುಂ - ಸಿಯಾ ಪನಾವುಸೋ...ಪೇ॰... “ಸಿಯಾ, ಆವುಸೋ। ಯತೋ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಭವಞ್ಚ ಪಜಾನಾತಿ, ಭವಸಮುದಯಞ್ಚ ಪಜಾನಾತಿ, ಭವನಿರೋಧಞ್ಚ ಪಜಾನಾತಿ, ಭವನಿರೋಧಗಾಮಿನಿಂ ಪಟಿಪದಞ್ಚ ಪಜಾನಾತಿ - ಏತ್ತಾವತಾಪಿ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ ಹೋತಿ, ಉಜುಗತಾಸ್ಸ ದಿಟ್ಠಿ, ಧಮ್ಮೇ ಅವೇಚ್ಚಪ್ಪಸಾದೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ, ಆಗತೋ ಇಮಂ ಸದ್ಧಮ್ಮಂ। ಕತಮೋ ಪನಾವುಸೋ, ಭವೋ, ಕತಮೋ ಭವಸಮುದಯೋ, ಕತಮೋ ಭವನಿರೋಧೋ, ಕತಮಾ ಭವನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ? ತಯೋಮೇ, ಆವುಸೋ, ಭವಾ - ಕಾಮಭವೋ, ರೂಪಭವೋ, ಅರೂಪಭವೋ। ಉಪಾದಾನಸಮುದಯಾ ಭವಸಮುದಯೋ, ಉಪಾದಾನನಿರೋಧಾ ಭವನಿರೋಧೋ, ಅಯಮೇವ ಅರಿಯೋ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕೋ ಮಗ್ಗೋ ಭವನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ, ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ - ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ...ಪೇ॰... ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿ।

“ಯತೋ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಏವಂ ಭವಂ ಪಜಾನಾತಿ, ಏವಂ ಭವಸಮುದಯಂ ಪಜಾನಾತಿ, ಏವಂ ಭವನಿರೋಧಂ ಪಜಾನಾತಿ, ಏವಂ ಭವನಿರೋಧಗಾಮಿನಿಂ ಪಟಿಪದಂ ಪಜಾನಾತಿ, ಸೋ ಸಬ್ಬಸೋ ರಾಗಾನುಸಯಂ ಪಹಾಯ...ಪೇ॰... ದುಕ್ಖಸ್ಸನ್ತಕರೋ ಹೋತಿ। ಏತ್ತಾವತಾಪಿ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ ಹೋತಿ, ಉಜುಗತಾಸ್ಸ ದಿಟ್ಠಿ, ಧಮ್ಮೇ ಅವೇಚ್ಚಪ್ಪಸಾದೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ, ಆಗತೋ ಇಮಂ ಸದ್ಧಮ್ಮ”ನ್ತಿ।

೯೫. “ಸಾಧಾವುಸೋ”ತಿ ಖೋ...ಪೇ॰... ಅಪುಚ್ಛುಂ - ಸಿಯಾ ಪನಾವುಸೋ...ಪೇ॰... “ಸಿಯಾ, ಆವುಸೋ। ಯತೋ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಉಪಾದಾನಞ್ಚ ಪಜಾನಾತಿ, ಉಪಾದಾನಸಮುದಯಞ್ಚ ಪಜಾನಾತಿ, ಉಪಾದಾನನಿರೋಧಞ್ಚ ಪಜಾನಾತಿ, ಉಪಾದಾನನಿರೋಧಗಾಮಿನಿಂ ಪಟಿಪದಞ್ಚ ಪಜಾನಾತಿ - ಏತ್ತಾವತಾಪಿ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ ಹೋತಿ, ಉಜುಗತಾಸ್ಸ ದಿಟ್ಠಿ, ಧಮ್ಮೇ ಅವೇಚ್ಚಪ್ಪಸಾದೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ, ಆಗತೋ ಇಮಂ ಸದ್ಧಮ್ಮಂ। ಕತಮಂ ಪನಾವುಸೋ, ಉಪಾದಾನಂ, ಕತಮೋ ಉಪಾದಾನಸಮುದಯೋ, ಕತಮೋ ಉಪಾದಾನನಿರೋಧೋ, ಕತಮಾ ಉಪಾದಾನನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ? ಚತ್ತಾರಿಮಾನಿ, ಆವುಸೋ, ಉಪಾದಾನಾನಿ - ಕಾಮುಪಾದಾನಂ, ದಿಟ್ಠುಪಾದಾನಂ, ಸೀಲಬ್ಬತುಪಾದಾನಂ, ಅತ್ತವಾದುಪಾದಾನಂ। ತಣ್ಹಾಸಮುದಯಾ ಉಪಾದಾನಸಮುದಯೋ, ತಣ್ಹಾನಿರೋಧಾ ಉಪಾದಾನನಿರೋಧೋ, ಅಯಮೇವ ಅರಿಯೋ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕೋ ಮಗ್ಗೋ ಉಪಾದಾನನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ, ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ - ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ...ಪೇ॰... ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿ।

“ಯತೋ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಏವಂ ಉಪಾದಾನಂ ಪಜಾನಾತಿ, ಏವಂ ಉಪಾದಾನಸಮುದಯಂ ಪಜಾನಾತಿ, ಏವಂ ಉಪಾದಾನನಿರೋಧಂ ಪಜಾನಾತಿ, ಏವಂ ಉಪಾದಾನನಿರೋಧಗಾಮಿನಿಂ ಪಟಿಪದಂ ಪಜಾನಾತಿ, ಸೋ ಸಬ್ಬಸೋ ರಾಗಾನುಸಯಂ ಪಹಾಯ...ಪೇ॰... ದುಕ್ಖಸ್ಸನ್ತಕರೋ ಹೋತಿ - ಏತ್ತಾವತಾಪಿ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ ಹೋತಿ, ಉಜುಗತಾಸ್ಸ ದಿಟ್ಠಿ, ಧಮ್ಮೇ ಅವೇಚ್ಚಪ್ಪಸಾದೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ, ಆಗತೋ ಇಮಂ ಸದ್ಧಮ್ಮ”ನ್ತಿ।

೯೬. “ಸಾಧಾವುಸೋ”ತಿ ಖೋ...ಪೇ॰... ಅಪುಚ್ಛುಂ - ಸಿಯಾ ಪನಾವುಸೋ...ಪೇ॰... “ಸಿಯಾ, ಆವುಸೋ। ಯತೋ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ತಣ್ಹಞ್ಚ ಪಜಾನಾತಿ, ತಣ್ಹಾಸಮುದಯಞ್ಚ ಪಜಾನಾತಿ, ತಣ್ಹಾನಿರೋಧಞ್ಚ ಪಜಾನಾತಿ, ತಣ್ಹಾನಿರೋಧಗಾಮಿನಿಂ ಪಟಿಪದಞ್ಚ ಪಜಾನಾತಿ - ಏತ್ತಾವತಾಪಿ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ ಹೋತಿ,

ಉಜುಗತಾಸ್ಸ ದಿಟ್ಠಿ, ಧಮ್ಮೇ ಅವೇಚ್ಚಪ್ಪಸಾದೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ, ಆಗತೋ ಇಮಂ ಸದ್ಧಮ್ಮಂ। ಕತಮಾ ಪನಾವುಸೋ, ತಣ್ಹಾ, ಕತಮೋ ತಣ್ಹಾಸಮುದಯೋ, ಕತಮೋ ತಣ್ಹಾನಿರೋಧೋ, ಕತಮಾ ತಣ್ಹಾನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ? ಛಯಿಮೇ, ಆವುಸೋ, ತಣ್ಹಾಕಾಯಾ - ರೂಪತಣ್ಹಾ, ಸದ್ದತಣ್ಹಾ, ಗನ್ಧತಣ್ಹಾ, ರಸತಣ್ಹಾ, ಫೋಟ್ಠಬ್ಬತಣ್ಹಾ, ಧಮ್ಮತಣ್ಹಾ। ವೇದನಾಸಮುದಯಾ ತಣ್ಹಾಸಮುದಯೋ, ವೇದನಾನಿರೋಧಾ ತಣ್ಹಾನಿರೋಧೋ, ಅಯಮೇವ ಅರಿಯೋ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕೋ ಮಗ್ಗೋ ತಣ್ಹಾನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ, ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ - ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ...ಪೇ॰... ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿ।

"ಯತೋ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಏವಂ ತಣ್ಹಂ ಪಜಾನಾತಿ, ಏವಂ ತಣ್ಹಾಸಮುದಯಂ ಪಜಾನಾತಿ, ಏವಂ ತಣ್ಹಾನಿರೋಧಂ ಪಜಾನಾತಿ, ಏವಂ ತಣ್ಹಾನಿರೋಧಗಾಮಿನಿಂ ಪಟಿಪದಂ ಪಜಾನಾತಿ, ಸೋ ಸಬ್ಬಸೋ ರಾಗಾನುಸಯಂ ಪಹಾಯ...ಪೇ॰... ದುಕ್ಖಸ್ಸನ್ತಕರೋ ಹೋತಿ - ಏತ್ತಾವತಾಪಿ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ ಹೋತಿ, ಉಜುಗತಾಸ್ಸ ದಿಟ್ಠಿ, ಧಮ್ಮೇ ಅವೇಚ್ಚಪ್ಪಸಾದೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ, ಆಗತೋ ಇಮಂ ಸದ್ಧಮ್ಮ"ನ್ತಿ।

೯೭. "ಸಾಧಾವುಸೋ"ತಿ ಖೋ...ಪೇ॰... ಅಪುಚ್ಛುಂ - ಸಿಯಾ ಪನಾವುಸೋ...ಪೇ॰... "ಸಿಯಾ, ಆವುಸೋ। ಯತೋ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ವೇದನಞ್ಚ ಪಜಾನಾತಿ, ವೇದನಾಸಮುದಯಞ್ಚ ಪಜಾನಾತಿ, ವೇದನಾನಿರೋಧಞ್ಚ ಪಜಾನಾತಿ, ವೇದನಾನಿರೋಧಗಾಮಿನಿಂ ಪಟಿಪದಞ್ಚ ಪಜಾನಾತಿ - ಏತ್ತಾವತಾಪಿ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ ಹೋತಿ, ಉಜುಗತಾಸ್ಸ ದಿಟ್ಠಿ, ಧಮ್ಮೇ ಅವೇಚ್ಚಪ್ಪಸಾದೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ, ಆಗತೋ ಇಮಂ ಸದ್ಧಮ್ಮಂ। ಕತಮಾ ಪನಾವುಸೋ, ವೇದನಾ, ಕತಮೋ ವೇದನಾಸಮುದಯೋ, ಕತಮೋ ವೇದನಾನಿರೋಧೋ, ಕತಮಾ ವೇದನಾನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ? ಛಯಿಮೇ, ಆವುಸೋ, ವೇದನಾಕಾಯಾ - ಚಕ್ಖುಸಮ್ಫಸ್ಸಜಾ ವೇದನಾ, ಸೋತಸಮ್ಫಸ್ಸಜಾ ವೇದನಾ, ಘಾನಸಮ್ಫಸ್ಸಜಾ ವೇದನಾ, ಜಿವ್ಹಾಸಮ್ಫಸ್ಸಜಾ ವೇದನಾ, ಕಾಯಸಮ್ಫಸ್ಸಜಾ ವೇದನಾ, ಮನೋಸಮ್ಫಸ್ಸಜಾ ವೇದನಾ। ಫಸ್ಸಸಮುದಯಾ ವೇದನಾಸಮುದಯೋ, ಫಸ್ಸನಿರೋಧಾ ವೇದನಾನಿರೋಧೋ, ಅಯಮೇವ ಅರಿಯೋ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕೋ ಮಗ್ಗೋ ವೇದನಾನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ, ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ - ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ...ಪೇ॰... ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿ।

"ಯತೋ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಏವಂ ವೇದನಂ ಪಜಾನಾತಿ, ಏವಂ ವೇದನಾಸಮುದಯಂ ಪಜಾನಾತಿ, ಏವಂ ವೇದನಾನಿರೋಧಂ ಪಜಾನಾತಿ, ಏವಂ ವೇದನಾನಿರೋಧಗಾಮಿನಿಂ ಪಟಿಪದಂ ಪಜಾನಾತಿ, ಸೋ ಸಬ್ಬಸೋ ರಾಗಾನುಸಯಂ ಪಹಾಯ...ಪೇ॰... ದುಕ್ಖಸ್ಸನ್ತಕರೋ ಹೋತಿ - ಏತ್ತಾವತಾಪಿ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ ಹೋತಿ, ಉಜುಗತಾಸ್ಸ ದಿಟ್ಠಿ, ಧಮ್ಮೇ ಅವೇಚ್ಚಪ್ಪಸಾದೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ, ಆಗತೋ ಇಮಂ ಸದ್ಧಮ್ಮ"ನ್ತಿ।

೯೮. "ಸಾಧಾವುಸೋ"ತಿ ಖೋ...ಪೇ॰... ಅಪುಚ್ಛುಂ - ಸಿಯಾ ಪನಾವುಸೋ...ಪೇ॰... "ಸಿಯಾ, ಆವುಸೋ। ಯತೋ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಫಸ್ಸಞ್ಚ ಪಜಾನಾತಿ, ಫಸ್ಸಸಮುದಯಞ್ಚ ಪಜಾನಾತಿ, ಫಸ್ಸನಿರೋಧಞ್ಚ ಪಜಾನಾತಿ, ಫಸ್ಸನಿರೋಧಗಾಮಿನಿಂ ಪಟಿಪದಞ್ಚ ಪಜಾನಾತಿ - ಏತ್ತಾವತಾಪಿ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ ಹೋತಿ, ಉಜುಗತಾಸ್ಸ ದಿಟ್ಠಿ, ಧಮ್ಮೇ ಅವೇಚ್ಚಪ್ಪಸಾದೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ, ಆಗತೋ ಇಮಂ ಸದ್ಧಮ್ಮಂ। ಕತಮೋ ಪನಾವುಸೋ, ಫಸ್ಸೋ, ಕತಮೋ ಫಸ್ಸಸಮುದಯೋ, ಕತಮೋ ಫಸ್ಸನಿರೋಧೋ, ಕತಮಾ ಫಸ್ಸನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ? ಛಯಿಮೇ, ಆವುಸೋ, ಫಸ್ಸಕಾಯಾ - ಚಕ್ಖುಸಮ್ಫಸ್ಸೋ, ಸೋತಸಮ್ಫಸ್ಸೋ , ಘಾನಸಮ್ಫಸ್ಸೋ, ಜಿವ್ಹಾಸಮ್ಫಸ್ಸೋ, ಕಾಯಸಮ್ಫಸ್ಸೋ, ಮನೋಸಮ್ಫಸ್ಸೋ। ಸಳಾಯತನಸಮುದಯಾ ಫಸ್ಸಸಮುದಯೋ, ಸಳಾಯತನನಿರೋಧಾ ಫಸ್ಸನಿರೋಧೋ, ಅಯಮೇವ ಅರಿಯೋ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕೋ ಮಗ್ಗೋ ಫಸ್ಸನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ, ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ - ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ...ಪೇ॰... ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿ।

"ಯತೋ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಏವಂ ಫಸ್ಸಂ ಪಜಾನಾತಿ, ಏವಂ ಫಸ್ಸಸಮುದಯಂ ಪಜಾನಾತಿ, ಏವಂ ಫಸ್ಸನಿರೋಧಂ ಪಜಾನಾತಿ, ಏವಂ ಫಸ್ಸನಿರೋಧಗಾಮಿನಿಂ ಪಟಿಪದಂ ಪಜಾನಾತಿ, ಸೋ ಸಬ್ಬಸೋ ರಾಗಾನುಸಯಂ ಪಹಾಯ...

ಪೇ॰… ದುಕ್ಖಸ್ಸನ್ತಕರೋ ಹೋತಿ - ಏತ್ತಾವತಾಪಿ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ ಹೋತಿ, ಉಜುಗತಾಸ್ಸ ದಿಟ್ಠಿ, ಧಮ್ಮೇ ಅವೇಚ್ಚಪ್ಪಸಾದೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ, ಆಗತೋ ಇಮಂ ಸದ್ಧಮ್ಮ''ನ್ತಿ।

೯೯. ''ಸಾಧಾವುಸೋ''ತಿ ಖೋ…ಪೇ॰… ಅಪುಚ್ಛುಂ - ಸಿಯಾ ಪನಾವುಸೋ…ಪೇ॰… ''ಸಿಯಾ, ಆವುಸೋ। ಯತೋ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಸಳಾಯತನಞ್ಚ ಪಜಾನಾತಿ, ಸಳಾಯತನಸಮುದಯಞ್ಚ ಪಜಾನಾತಿ, ಸಳಾಯತನನಿರೋಧಞ್ಚ ಪಜಾನಾತಿ, ಸಳಾಯತನನಿರೋಧಗಾಮಿನಿಂ ಪಟಿಪದಞ್ಚ ಪಜಾನಾತಿ - ಏತ್ತಾವತಾಪಿ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ ಹೋತಿ, ಉಜುಗತಾಸ್ಸ ದಿಟ್ಠಿ, ಧಮ್ಮೇ ಅವೇಚ್ಚಪ್ಪಸಾದೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ, ಆಗತೋ ಇಮಂ ಸದ್ಧಮ್ಮಂ। ಕತಮಂ ಪನಾವುಸೋ, ಸಳಾಯತನಂ, ಕತಮೋ ಸಳಾಯತನಸಮುದಯೋ, ಕತಮೋ ಸಳಾಯತನನಿರೋಧೋ, ಕತಮಾ ಸಳಾಯತನನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ ? ಛಯಿಮಾನಿ, ಆವುಸೋ, ಆಯತನಾನಿ - ಚಕ್ಖಾಯತನಂ, ಸೋತಾಯತನಂ, ಘಾನಾಯತನಂ, ಜಿವ್ಹಾಯತನಂ, ಕಾಯಾಯತನಂ, ಮನಾಯತನಂ। ನಾಮರೂಪಸಮುದಯಾ ಸಳಾಯತನಸಮುದಯೋ, ನಾಮರೂಪನಿರೋಧಾ ಸಳಾಯತನನಿರೋಧೋ, ಅಯಮೇವ ಅರಿಯೋ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕೋ ಮಗ್ಗೋ ಸಳಾಯತನನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ, ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ - ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ…ಪೇ॰… ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿ।

''ಯತೋ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಏವಂ ಸಳಾಯತನಂ ಪಜಾನಾತಿ, ಏವಂ ಸಳಾಯತನಸಮುದಯಂ ಪಜಾನಾತಿ, ಏವಂ ಸಳಾಯತನನಿರೋಧಂ ಪಜಾನಾತಿ , ಏವಂ ಸಳಾಯತನನಿರೋಧಗಾಮಿನಿಂ ಪಟಿಪದಂ ಪಜಾನಾತಿ, ಸೋ ಸಬ್ಬಸೋ ರಾಗಾನುಸಯಂ ಪಹಾಯ…ಪೇ… ದುಕ್ಖಸ್ಸನ್ತಕರೋ ಹೋತಿ - ಏತ್ತಾವತಾಪಿ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ ಹೋತಿ, ಉಜುಗತಾಸ್ಸ ದಿಟ್ಠಿ, ಧಮ್ಮೇ ಅವೇಚ್ಚಪ್ಪಸಾದೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ, ಆಗತೋ ಇಮಂ ಸದ್ಧಮ್ಮ''ನ್ತಿ।

೧೦೦. ''ಸಾಧಾವುಸೋ''ತಿ ಖೋ…ಪೇ॰… ಅಪುಚ್ಛುಂ - ಸಿಯಾ ಪನಾವುಸೋ…ಪೇ॰… ''ಸಿಯಾ, ಆವುಸೋ। ಯತೋ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ನಾಮರೂಪಞ್ಚ ಪಜಾನಾತಿ, ನಾಮರೂಪಸಮುದಯಞ್ಚ ಪಜಾನಾತಿ, ನಾಮರೂಪನಿರೋಧಞ್ಚ ಪಜಾನಾತಿ, ನಾಮರೂಪನಿರೋಧಗಾಮಿನಿಂ ಪಟಿಪದಞ್ಚ ಪಜಾನಾತಿ - ಏತ್ತಾವತಾಪಿ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ ಹೋತಿ, ಉಜುಗತಾಸ್ಸ ದಿಟ್ಠಿ, ಧಮ್ಮೇ ಅವೇಚ್ಚಪ್ಪಸಾದೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ, ಆಗತೋ ಇಮಂ ಸದ್ಧಮ್ಮಂ। ಕತಮಂ ಪನಾವುಸೋ, ನಾಮರೂಪಂ, ಕತಮೋ ನಾಮರೂಪಸಮುದಯೋ, ಕತಮೋ ನಾಮರೂಪನಿರೋಧೋ, ಕತಮಾ ನಾಮರೂಪನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ? ವೇದನಾ, ಸಞ್ಞಾ, ಚೇತನಾ, ಫಸ್ಸೋ, ಮನಸಿಕಾರೋ - ಇದಂ ವುಚ್ಚತಾವುಸೋ, ನಾಮಂ; ಚತ್ತಾರಿ ಚ ಮಹಾಭೂತಾನಿ, ಚತುನ್ನಞ್ಚ ಮಹಾಭೂತಾನಂ ಉಪಾದಾಯರೂಪಂ - ಇದಂ ವುಚ್ಚತಾವುಸೋ, ರೂಪಂ। ಇತಿ ಇದಞ್ಚ ನಾಮಂ ಇದಞ್ಚ ರೂಪಂ - ಇದಂ ವುಚ್ಚತಾವುಸೋ, ನಾಮರೂಪಂ। ವಿಞ್ಞಾಣಸಮುದಯಾ ನಾಮರೂಪಸಮುದಯೋ, ವಿಞ್ಞಾಣನಿರೋಧಾ ನಾಮರೂಪನಿರೋಧೋ, ಅಯಮೇವ ಅರಿಯೋ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕೋ ಮಗ್ಗೋ ನಾಮರೂಪನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ, ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ - ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ…ಪೇ॰… ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿ।

''ಯತೋ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಏವಂ ನಾಮರೂಪಂ ಪಜಾನಾತಿ, ಏವಂ ನಾಮರೂಪಸಮುದಯಂ ಪಜಾನಾತಿ, ಏವಂ ನಾಮರೂಪನಿರೋಧಂ ಪಜಾನಾತಿ, ಏವಂ ನಾಮರೂಪನಿರೋಧಗಾಮಿನಿಂ ಪಟಿಪದಂ ಪಜಾನಾತಿ, ಸೋ ಸಬ್ಬಸೋ ರಾಗಾನುಸಯಂ ಪಹಾಯ…ಪೇ॰… ದುಕ್ಖಸ್ಸನ್ತಕರೋ ಹೋತಿ - ಏತ್ತಾವತಾಪಿ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ ಹೋತಿ, ಉಜುಗತಾಸ್ಸ ದಿಟ್ಠಿ, ಧಮ್ಮೇ ಅವೇಚ್ಚಪ್ಪಸಾದೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ, ಆಗತೋ ಇಮಂ ಸದ್ಧಮ್ಮ''ನ್ತಿ।

೧೦೧. ''ಸಾಧಾವುಸೋ''ತಿ ಖೋ…ಪೇ॰… ಅಪುಚ್ಛುಂ - ಸಿಯಾ ಪನಾವುಸೋ…ಪೇ॰… ''ಸಿಯಾ, ಆವುಸೋ। ಯತೋ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ವಿಞ್ಞಾಣಞ್ಚ ಪಜಾನಾತಿ, ವಿಞ್ಞಾಣಸಮುದಯಞ್ಚ ಪಜಾನಾತಿ, ವಿಞ್ಞಾಣನಿರೋಧಞ್ಚ ಪಜಾನಾತಿ, ವಿಞ್ಞಾಣನಿರೋಧಗಾಮಿನಿಂ ಪಟಿಪದಞ್ಚ ಪಜಾನಾತಿ - ಏತ್ತಾವತಾಪಿ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ ಹೋತಿ,

ಉಜುಗತಾಸ್ಸ ದಿಟ್ಠಿ, ಧಮ್ಮೇ ಅವೇಚ್ಚಪ್ಪಸಾದೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ, ಆಗತೋ ಇಮಂ ಸದ್ಧಮ್ಮಂ। ಕತಮಂ ಪನಾವುಸೋ, ವಿಞ್ಞಾಣಂ, ಕತಮೋ ವಿಞ್ಞಾಣಸಮುದಯೋ, ಕತಮೋ ವಿಞ್ಞಾಣನಿರೋಧೋ, ಕತಮಾ ವಿಞ್ಞಾಣನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ? ಛಯಿಮೇ, ಆವುಸೋ, ವಿಞ್ಞಾಣಕಾಯಾ - ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞಾಣಂ, ಸೋತವಿಞ್ಞಾಣಂ, ಘಾನವಿಞ್ಞಾಣಂ, ಜಿವ್ಹಾವಿಞ್ಞಾಣಂ, ಕಾಯವಿಞ್ಞಾಣಂ, ಮನೋವಿಞ್ಞಾಣಂ। ಸಙ್ಖಾರಸಮುದಯಾ ವಿಞ್ಞಾಣಸಮುದಯೋ, ಸಙ್ಖಾರನಿರೋಧಾ ವಿಞ್ಞಾಣನಿರೋಧೋ, ಅಯಮೇವ ಅರಿಯೋ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕೋ ಮಗ್ಗೋ ವಿಞ್ಞಾಣನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ, ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ - ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ…ಪೇ॰… ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿ।

"ಯತೋ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಏವಂ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಪಜಾನಾತಿ, ಏವಂ ವಿಞ್ಞಾಣಸಮುದಯಂ ಪಜಾನಾತಿ, ಏವಂ ವಿಞ್ಞಾಣನಿರೋಧಂ ಪಜಾನಾತಿ, ಏವಂ ವಿಞ್ಞಾಣನಿರೋಧಗಾಮಿನಿಂ ಪಟಿಪದಂ ಪಜಾನಾತಿ , ಸೋ ಸಬ್ಬಸೋ ರಾಗಾನುಸಯಂ ಪಹಾಯ…ಪೇ॰… ದುಕ್ಖಸ್ಸನ್ತಕರೋ ಹೋತಿ - ಏತ್ತಾವತಾಪಿ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ ಹೋತಿ, ಉಜುಗತಾಸ್ಸ ದಿಟ್ಠಿ, ಧಮ್ಮೇ ಅವೇಚ್ಚಪ್ಪಸಾದೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ, ಆಗತೋ ಇಮಂ ಸದ್ಧಮ್ಮ"ನ್ತಿ।

೧೦೨. "ಸಾಧಾವುಸೋ"ತಿ ಖೋ…ಪೇ॰… ಅಪುಚ್ಛುಂ - ಸಿಯಾ ಪನಾವುಸೋ…ಪೇ॰… "ಸಿಯಾ, ಆವುಸೋ। ಯತೋ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಸಙ್ಖಾರೇ ಚ ಪಜಾನಾತಿ, ಸಙ್ಖಾರಸಮುದಯಞ್ಚ ಪಜಾನಾತಿ, ಸಙ್ಖಾರನಿರೋಧಞ್ಚ ಪಜಾನಾತಿ, ಸಙ್ಖಾರನಿರೋಧಗಾಮಿನಿಂ ಪಟಿಪದಞ್ಚ ಪಜಾನಾತಿ - ಏತ್ತಾವತಾಪಿ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ ಹೋತಿ, ಉಜುಗತಾಸ್ಸ ದಿಟ್ಠಿ, ಧಮ್ಮೇ ಅವೇಚ್ಚಪ್ಪಸಾದೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ, ಆಗತೋ ಇಮಂ ಸದ್ಧಮ್ಮಂ। ಕತಮೇ ಪನಾವುಸೋ, ಸಙ್ಖಾರಾ, ಕತಮೋ ಸಙ್ಖಾರಸಮುದಯೋ, ಕತಮೋ ಸಙ್ಖಾರನಿರೋಧೋ, ಕತಮಾ ಸಙ್ಖಾರನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ? ತಯೋಮೇ, ಆವುಸೋ, ಸಙ್ಖಾರಾ - ಕಾಯಸಙ್ಖಾರೋ, ವಚೀಸಙ್ಖಾರೋ, ಚಿತ್ತಸಙ್ಖಾರೋ। ಅವಿಜ್ಜಾಸಮುದಯಾ ಸಙ್ಖಾರಸಮುದಯೋ, ಅವಿಜ್ಜಾನಿರೋಧಾ ಸಙ್ಖಾರನಿರೋಧೋ, ಅಯಮೇವ ಅರಿಯೋ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕೋ ಮಗ್ಗೋ ಸಙ್ಖಾರನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ, ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ - ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ…ಪೇ॰… ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿ।

"ಯತೋ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಏವಂ ಸಙ್ಖಾರೇ ಪಜಾನಾತಿ, ಏವಂ ಸಙ್ಖಾರಸಮುದಯಂ ಪಜಾನಾತಿ, ಏವಂ ಸಙ್ಖಾರನಿರೋಧಂ ಪಜಾನಾತಿ, ಏವಂ ಸಙ್ಖಾರನಿರೋಧಗಾಮಿನಿಂ ಪಟಿಪದಂ ಪಜಾನಾತಿ, ಸೋ ಸಬ್ಬಸೋ ರಾಗಾನುಸಯಂ ಪಹಾಯ, ಪಟಿಘಾನುಸಯಂ ಪಟಿವಿನೋದೇತ್ವಾ, 'ಅಸ್ಮೀ'ತಿ ದಿಟ್ಠಿಮಾನಾನುಸಯಂ ಸಮೂಹನಿತ್ವಾ, ಅವಿಜ್ಜಂ ಪಹಾಯ ವಿಜ್ಜಂ ಉಪ್ಪಾದೇತ್ವಾ, ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ದುಕ್ಖಸ್ಸನ್ತಕರೋ ಹೋತಿ - ಏತ್ತಾವತಾಪಿ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ ಹೋತಿ, ಉಜುಗತಾಸ್ಸ ದಿಟ್ಠಿ, ಧಮ್ಮೇ ಅವೇಚ್ಚಪ್ಪಸಾದೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ, ಆಗತೋ ಇಮಂ ಸದ್ಧಮ್ಮ"ನ್ತಿ।

೧೦೩. "ಸಾಧಾವುಸೋ"ತಿ ಖೋ…ಪೇ॰… ಅಪುಚ್ಛುಂ - ಸಿಯಾ ಪನಾವುಸೋ…ಪೇ॰… "ಸಿಯಾ, ಆವುಸೋ। ಯತೋ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಅವಿಜ್ಜಞ್ಚ ಪಜಾನಾತಿ, ಅವಿಜ್ಜಾಸಮುದಯಞ್ಚ ಪಜಾನಾತಿ, ಅವಿಜ್ಜಾನಿರೋಧಞ್ಚ ಪಜಾನಾತಿ, ಅವಿಜ್ಜಾನಿರೋಧಗಾಮಿನಿಂ ಪಟಿಪದಞ್ಚ ಪಜಾನಾತಿ - ಏತ್ತಾವತಾಪಿ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ ಹೋತಿ, ಉಜುಗತಾಸ್ಸ ದಿಟ್ಠಿ, ಧಮ್ಮೇ ಅವೇಚ್ಚಪ್ಪಸಾದೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ, ಆಗತೋ ಇಮಂ ಸದ್ಧಮ್ಮಂ। ಕತಮಾ ಪನಾವುಸೋ, ಅವಿಜ್ಜಾ, ಕತಮೋ ಅವಿಜ್ಜಾಸಮುದಯೋ, ಕತಮೋ ಅವಿಜ್ಜಾನಿರೋಧೋ, ಕತಮಾ ಅವಿಜ್ಜಾನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ? ಯಂ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ದುಕ್ಖೇ ಅಞ್ಞಾಣಂ, ದುಕ್ಖಸಮುದಯೇ ಅಞ್ಞಾಣಂ, ದುಕ್ಖನಿರೋಧೇ ಅಞ್ಞಾಣಂ, ದುಕ್ಖನಿರೋಧಗಾಮಿನಿಯಾ ಪಟಿಪದಾಯ ಅಞ್ಞಾಣಂ - ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಾವುಸೋ, ಅವಿಜ್ಜಾ। ಆಸವಸಮುದಯಾ ಅವಿಜ್ಜಾಸಮುದಯೋ, ಆಸವನಿರೋಧಾ ಅವಿಜ್ಜಾನಿರೋಧೋ, ಅಯಮೇವ ಅರಿಯೋ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕೋ ಮಗ್ಗೋ ಅವಿಜ್ಜಾನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ, ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ - ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ…ಪೇ॰… ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿ।

“ಯತೋ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಏವಂ ಅವಿಜ್ಜಂ ಪಜಾನಾತಿ, ಏವಂ ಅವಿಜ್ಜಾಸಮುದಯಂ ಪಜಾನಾತಿ, ಏವಂ ಅವಿಜ್ಜಾನಿರೋಧಂ ಪಜಾನಾತಿ, ಏವಂ ಅವಿಜ್ಜಾನಿರೋಧಗಾಮಿನಿಂ ಪಟಿಪದಂ ಪಜಾನಾತಿ, ಸೋ ಸಬ್ಬಸೋ ರಾಗಾನುಸಯಂ ಪಹಾಯ, ಪಟಿಘಾನುಸಯಂ ಪಟಿವಿನೋದೇತ್ವಾ, ‘ಅಸ್ಮೀ’ತಿ ದಿಟ್ಠಿಮಾನಾನುಸಯಂ ಸಮೂಹನಿತ್ವಾ, ಅವಿಜ್ಜಂ ಪಹಾಯ ವಿಜ್ಜಂ ಉಪ್ಪಾದೇತ್ವಾ, ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ದುಕ್ಖಸ್ಸನ್ತಕರೋ ಹೋತಿ - ಏತ್ತಾವತಾಪಿ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ ಹೋತಿ, ಉಜುಗತಾಸ್ಸ ದಿಟ್ಠಿ, ಧಮ್ಮೇ ಅವೇಚ್ಚಪ್ಪಸಾದೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ, ಆಗತೋ ಇಮಂ ಸದ್ಧಮ್ಮ”ನ್ತಿ।

೧೦೪. “ಸಾಧಾವುಸೋ”ತಿ ಖೋ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಯಸ್ಮತೋ ಸಾರಿಪುತ್ತಸ್ಸ ಭಾಸಿತಂ ಅಭಿನನ್ದಿತ್ವಾ ಅನುಮೋದಿತ್ವಾ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಸಾರಿಪುತ್ತಂ ಉತ್ತರಿ ಪಞ್ಹಂ ಅಪುಚ್ಛುಂ - “ಸಿಯಾ ಪನಾವುಸೋ, ಅಞ್ಞೋಪಿ ಪರಿಯಾಯೋ ಯಥಾ ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ ಹೋತಿ, ಉಜುಗತಾಸ್ಸ ದಿಟ್ಠಿ, ಧಮ್ಮೇ ಅವೇಚ್ಚಪ್ಪಸಾದೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ, ಆಗತೋ ಇಮಂ ಸದ್ಧಮ್ಮ”ನ್ತಿ?

“ಸಿಯಾ, ಆವುಸೋ। ಯತೋ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಆಸವಞ್ಚ ಪಜಾನಾತಿ, ಆಸವಸಮುದಯಞ್ಚ ಪಜಾನಾತಿ, ಆಸವನಿರೋಧಞ್ಚ ಪಜಾನಾತಿ, ಆಸವನಿರೋಧಗಾಮಿನಿಂ ಪಟಿಪದಞ್ಚ ಪಜಾನಾತಿ - ಏತ್ತಾವತಾಪಿ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ ಹೋತಿ, ಉಜುಗತಾಸ್ಸ ದಿಟ್ಠಿ, ಧಮ್ಮೇ ಅವೇಚ್ಚಪ್ಪಸಾದೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ, ಆಗತೋ ಇಮಂ ಸದ್ಧಮ್ಮಂ। ಕತಮೋ ಪನಾವುಸೋ, ಆಸವೋ, ಕತಮೋ ಆಸವಸಮುದಯೋ, ಕತಮೋ ಆಸವನಿರೋಧೋ, ಕತಮಾ ಆಸವನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾತಿ? ತಯೋಮೇ, ಆವುಸೋ, ಆಸವಾ - ಕಾಮಾಸವೋ, ಭವಾಸವೋ, ಅವಿಜ್ಜಾಸವೋ। ಅವಿಜ್ಜಾಸಮುದಯಾ ಆಸವಸಮುದಯೋ, ಅವಿಜ್ಜಾನಿರೋಧಾ ಆಸವನಿರೋಧೋ, ಅಯಮೇವ ಅರಿಯೋ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕೋ ಮಗ್ಗೋ ಆಸವನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ, ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ - ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ…ಪೇ॰… ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿ।

“ಯತೋ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಏವಂ ಆಸವಂ ಪಜಾನಾತಿ, ಏವಂ ಆಸವಸಮುದಯಂ ಪಜಾನಾತಿ, ಏವಂ ಆಸವನಿರೋಧಂ ಪಜಾನಾತಿ, ಏವಂ ಆಸವನಿರೋಧಗಾಮಿನಿಂ ಪಟಿಪದಂ ಪಜಾನಾತಿ, ಸೋ ಸಬ್ಬಸೋ ರಾಗಾನುಸಯಂ ಪಹಾಯ, ಪಟಿಘಾನುಸಯಂ ಪಟಿವಿನೋದೇತ್ವಾ, ‘ಅಸ್ಮೀ’ತಿ ದಿಟ್ಠಿಮಾನಾನುಸಯಂ ಸಮೂಹನಿತ್ವಾ, ಅವಿಜ್ಜಂ ಪಹಾಯ ವಿಜ್ಜಂ ಉಪ್ಪಾದೇತ್ವಾ, ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ದುಕ್ಖಸ್ಸನ್ತಕರೋ ಹೋತಿ - ಏತ್ತಾವತಾಪಿ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ ಹೋತಿ , ಉಜುಗತಾಸ್ಸ ದಿಟ್ಠಿ, ಧಮ್ಮೇ ಅವೇಚ್ಚಪ್ಪಸಾದೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ, ಆಗತೋ ಇಮಂ ಸದ್ಧಮ್ಮ”ನ್ತಿ।

ಇದಮವೋಚಾಯಸ್ಮಾ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ। ಅತ್ತಮನಾ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಯಸ್ಮತೋ ಸಾರಿಪುತ್ತಸ್ಸ ಭಾಸಿತಂ ಅಭಿನನ್ದುನ್ತಿ।

ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿಸುತ್ತಂ ನಿಟ್ಠಿತಂ ನವಮಂ। [ಇತೋ ಪರಂ ಕೇಸುಚಿ ಪೋತ್ಥಕೇಸು ಇಮಾಪಿ ಗಾಥಾಯೋ§ಏವಂ ದಿಸ್ಸನ್ತಿ -§ದುಕ್ಖಂ ಜರಾಮರಣಂ ಉಪಾದಾನಂ, ಸಳಾಯತನಂ ನಾಮರೂಪಂ। ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಯಾ ಸಾ ಪರೇ, ಕತಮಾ ಪನಾವುಸೋ ಪದಾನಂ॥§ಕಿಂ ಜಾತಿ ತಣ್ಹಾ ಚ ವೇದನಾ, ಅವಿಜ್ಜಾಯ ಚತುಕ್ಕನಯೋ। ಚತ್ತಾರಿ ಪರೇ ಕತಮಾ, ಪನಾವುಸೋ ಪದಾನಂ ಕೇವಲಂ॥§ಆಹಾರೋ ಚ ಭವೋ ಫಸ್ಸೋ, ಸಙ್ಖಾರೋ ಆಸವಪಞ್ಚಮೋ। ಯಾವ ಪಞ್ಚ ಪರೇ ಕತಮಾ, ಪನಾವುಸೋ ಪದಾನಂ ಕಿಂ॥§ಕತಮನ್ತಿ ಛಬ್ಬಿಧಾ ವುತ್ತಂ, ಕತಮಾನಿ ಚತುಬ್ಬಿಧಾನಿ। ಕತಮೋ ಪಞ್ಚವಿಧೋ ವುತ್ತೋ, ಸಬ್ಬೇಸಂ ಏಕಸಙ್ಖಾನಂ ಪಞ್ಚನಯಪದಾನಿ ಚಾತಿ॥]

೧೦. ಮಹಾಸತಿಪಟ್ಠಾನಸುತ್ತಂ

೧೦೫. ಏವಂ ಮೇ ಸುತಂ - ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ಕುರೂಸು ವಿಹರತಿ ಕಮ್ಮಾಸಧಮ್ಮಂ ನಾಮ ಕುರೂನಂ ನಿಗಮೋ। ತತ್ರ ಖೋ ಭಗವಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಮನ್ತೇಸಿ - “ಭಿಕ್ಖವೋ”ತಿ। “ಭದನ್ತೇ”ತಿ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಭಗವತೋ ಪಚ್ಚಸ್ಸೋಸುಂ। ಭಗವಾ ಏತದವೋಚ -

ಉದ್ದೇಸೋ

೧೦೬. “ಏಕಾಯನೋ ಅಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಗ್ಗೋ ಸತ್ತಾನಂ ವಿಸುದ್ಧಿಯಾ, ಸೋಕಪರಿದೇವಾನಂ [ಪರಿದ್ದವಾನಂ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)] ಸಮತಿಕ್ಕಮಾಯ, ದುಕ್ಖದೋಮನಸ್ಸಾನಂ ಅತ್ಥಙ್ಗಮಾಯ, ಞಾಯಸ್ಸ ಅಧಿಗಮಾಯ, ನಿಬ್ಬಾನಸ್ಸ ಸಚ್ಛಿಕಿರಿಯಾಯ, ಯದಿದಂ ಚತ್ತಾರೋ ಸತಿಪಟ್ಠಾನಾ।

“ಕತಮೇ ಚತ್ತಾರೋ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಕಾಯೇ ಕಾಯಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ ಆತಾಪೀ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಸತಿಮಾ, ವಿನೇಯ್ಯ ಲೋಕೇ ಅಭಿಜ್ಝಾದೋಮನಸ್ಸಂ; ವೇದನಾಸು ವೇದನಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ ಆತಾಪೀ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಸತಿಮಾ, ವಿನೇಯ್ಯ ಲೋಕೇ ಅಭಿಜ್ಝಾದೋಮನಸ್ಸಂ; ಚಿತ್ತೇ ಚಿತ್ತಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ ಆತಾಪೀ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಸತಿಮಾ, ವಿನೇಯ್ಯ ಲೋಕೇ ಅಭಿಜ್ಝಾದೋಮನಸ್ಸಂ; ಧಮ್ಮೇಸು ಧಮ್ಮಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ ಆತಾಪೀ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಸತಿಮಾ, ವಿನೇಯ್ಯ ಲೋಕೇ ಅಭಿಜ್ಝಾದೋಮನಸ್ಸಂ।

ಉದ್ದೇಸೋ ನಿಟ್ಠಿತೋ।

ಕಾಯಾನುಪಸ್ಸನಾ ಆನಾಪಾನಪಬ್ಬಂ

೧೦೭. “ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಕಾಯೇ ಕಾಯಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಅರಞ್ಞಗತೋ ವಾ ರುಕ್ಖಮೂಲಗತೋ ವಾ ಸುಞ್ಞಾಗಾರಗತೋ ವಾ ನಿಸೀದತಿ, ಪಲ್ಲಙ್ಕಂ ಆಭುಜಿತ್ವಾ, ಉಜುಂ ಕಾಯಂ ಪಣಿಧಾಯ, ಪರಿಮುಖಂ ಸತಿಂ ಉಪಟ್ಠಪೇತ್ವಾ। ಸೋ ಸತೋವ ಅಸ್ಸಸತಿ, ಸತೋವ [ಸತೋ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰)] ಪಸ್ಸಸತಿ। ದೀಘಂ ವಾ ಅಸ್ಸಸನ್ತೋ ‘ದೀಘಂ ಅಸ್ಸಸಾಮೀ’ತಿ ಪಜಾನಾತಿ, ದೀಘಂ ವಾ ಪಸ್ಸಸನ್ತೋ ‘ದೀಘಂ ಪಸ್ಸಸಾಮೀ’ತಿ ಪಜಾನಾತಿ, ರಸ್ಸಂ ವಾ ಅಸ್ಸಸನ್ತೋ ‘ರಸ್ಸಂ ಅಸ್ಸಸಾಮೀ’ತಿ ಪಜಾನಾತಿ, ರಸ್ಸಂ ವಾ ಪಸ್ಸಸನ್ತೋ ‘ರಸ್ಸಂ ಪಸ್ಸಸಾಮೀ’ತಿ ಪಜಾನಾತಿ, ‘ಸಬ್ಬಕಾಯಪಟಿಸಂವೇದೀ ಅಸ್ಸಸಿಸ್ಸಾಮೀ’ತಿ ಸಿಕ್ಖತಿ, ‘ಸಬ್ಬಕಾಯಪಟಿಸಂವೇದೀ ಪಸ್ಸಸಿಸ್ಸಾಮೀ’ತಿ ಸಿಕ್ಖತಿ , ‘ಪಸ್ಸಮ್ಭಯಂ ಕಾಯಸಙ್ಖಾರಂ ಅಸ್ಸಸಿಸ್ಸಾಮೀ’ತಿ ಸಿಕ್ಖತಿ, ‘ಪಸ್ಸಮ್ಭಯಂ ಕಾಯಸಙ್ಖಾರಂ ಪಸ್ಸಸಿಸ್ಸಾಮೀ’ತಿ ಸಿಕ್ಖತಿ।

“ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದಕ್ಖೋ ಭಮಕಾರೋ ವಾ ಭಮಕಾರನ್ತೇವಾಸೀ ವಾ ದೀಘಂ ವಾ ಅಞ್ಛನ್ತೋ ‘ದೀಘಂ ಅಞ್ಛಾಮೀ’ತಿ ಪಜಾನಾತಿ, ರಸ್ಸಂ ವಾ ಅಞ್ಛನ್ತೋ ‘ರಸ್ಸಂ ಅಞ್ಛಾಮೀ’ತಿ ಪಜಾನಾತಿ; ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ದೀಘಂ ವಾ ಅಸ್ಸಸನ್ತೋ ‘ದೀಘಂ ಅಸ್ಸಸಾಮೀ’ತಿ ಪಜಾನಾತಿ, ದೀಘಂ ವಾ ಪಸ್ಸಸನ್ತೋ ‘ದೀಘಂ ಪಸ್ಸಸಾಮೀ’ತಿ ಪಜಾನಾತಿ, ರಸ್ಸಂ ವಾ ಅಸ್ಸಸನ್ತೋ ‘ರಸ್ಸಂ ಅಸ್ಸಸಾಮೀ’ತಿ ಪಜಾನಾತಿ, ರಸ್ಸಂ ವಾ ಪಸ್ಸಸನ್ತೋ ‘ರಸ್ಸಂ ಪಸ್ಸಸಾಮೀ’ತಿ ಪಜಾನಾತಿ; ‘ಸಬ್ಬಕಾಯಪಟಿಸಂವೇದೀ ಅಸ್ಸಸಿಸ್ಸಾಮೀ’ತಿ ಸಿಕ್ಖತಿ, ‘ಸಬ್ಬಕಾಯಪಟಿಸಂವೇದೀ ಪಸ್ಸಸಿಸ್ಸಾಮೀ’ತಿ ಸಿಕ್ಖತಿ; ‘ಪಸ್ಸಮ್ಭಯಂ ಕಾಯಸಙ್ಖಾರಂ ಅಸ್ಸಸಿಸ್ಸಾಮೀ’ತಿ ಸಿಕ್ಖತಿ, ‘ಪಸ್ಸಮ್ಭಯಂ ಕಾಯಸಙ್ಖಾರಂ ಪಸ್ಸಸಿಸ್ಸಾಮೀ’ತಿ ಸಿಕ್ಖತಿ। ಇತಿ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ವಾ ಕಾಯೇ ಕಾಯಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ, ಬಹಿದ್ಧಾ ವಾ ಕಾಯೇ ಕಾಯಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ, ಅಜ್ಝತ್ತಬಹಿದ್ಧಾ ವಾ ಕಾಯೇ ಕಾಯಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ; ಸಮುದಯಧಮ್ಮಾನುಪಸ್ಸೀ ವಾ ಕಾಯಸ್ಮಿಂ ವಿಹರತಿ, ವಯಧಮ್ಮಾನುಪಸ್ಸೀ ವಾ ಕಾಯಸ್ಮಿಂ ವಿಹರತಿ, ಸಮುದಯವಯಧಮ್ಮಾನುಪಸ್ಸೀ ವಾ ಕಾಯಸ್ಮಿಂ ವಿಹರತಿ। ‘ಅತ್ಥಿ ಕಾಯೋ’ತಿ ವಾ ಪನಸ್ಸ ಸತಿ ಪಚ್ಚುಪಟ್ಠಿತಾ ಹೋತಿ। ಯಾವದೇವ ಞಾಣಮತ್ತಾಯ ಪಟಿಸ್ಸತಿಮತ್ತಾಯ ಅನಿಸ್ಸಿತೋ ಚ ವಿಹರತಿ, ನ ಚ ಕಿಞ್ಚಿ ಲೋಕೇ ಉಪಾದಿಯತಿ। ಏವಮ್ಪಿ ಖೋ [ಏವಮ್ಪಿ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಪೀ॰)], ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಕಾಯೇ ಕಾಯಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ।

ಆನಾಪಾನಪಬ್ಬಂ ನಿಟ್ಠಿತಂ।

ಕಾಯಾನುಪಸ್ಸನಾ ಇರಿಯಾಪಥಪಬ್ಬಂ

೧೦೮. “ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಗಚ್ಛನ್ತೋ ವಾ ‘ಗಚ್ಛಾಮೀ’ತಿ ಪಜಾನಾತಿ, ಠಿತೋ ವಾ ‘ಠಿತೋಮ್ಹೀ’ತಿ ಪಜಾನಾತಿ, ನಿಸಿನ್ನೋ ವಾ ‘ನಿಸಿನ್ನೋಮ್ಹೀ’ತಿ ಪಜಾನಾತಿ, ಸಯಾನೋ ವಾ ‘ಸಯಾನೋಮ್ಹೀ’ತಿ ಪಜಾನಾತಿ। ಯಥಾ ಯಥಾ ವಾ ಪನಸ್ಸ ಕಾಯೋ ಪಣಿಹಿತೋ ಹೋತಿ ತಥಾ ತಥಾ ನಂ ಪಜಾನಾತಿ। ಇತಿ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ವಾ ಕಾಯೇ ಕಾಯಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ, ಬಹಿದ್ಧಾ ವಾ ಕಾಯೇ ಕಾಯಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ, ಅಜ್ಝತ್ತಬಹಿದ್ಧಾ ವಾ ಕಾಯೇ ಕಾಯಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ; ಸಮುದಯಧಮ್ಮಾನುಪಸ್ಸೀ ವಾ ಕಾಯಸ್ಮಿಂ ವಿಹರತಿ, ವಯಧಮ್ಮಾನುಪಸ್ಸೀ ವಾ ಕಾಯಸ್ಮಿಂ ವಿಹರತಿ, ಸಮುದಯವಯಧಮ್ಮಾನುಪಸ್ಸೀ ವಾ ಕಾಯಸ್ಮಿಂ ವಿಹರತಿ। ‘ಅತ್ಥಿ ಕಾಯೋ’ತಿ ವಾ ಪನಸ್ಸ ಸತಿ ಪಚ್ಚುಪಟ್ಠಿತಾ ಹೋತಿ। ಯಾವದೇವ ಞಾಣಮತ್ತಾಯ ಪಟಿಸ್ಸತಿಮತ್ತಾಯ ಅನಿಸ್ಸಿತೋ ಚ ವಿಹರತಿ, ನ ಚ ಕಿಞ್ಚಿ ಲೋಕೇ ಉಪಾದಿಯತಿ। ಏವಮ್ಪಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಕಾಯೇ ಕಾಯಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ।

ಇರಿಯಾಪಥಪಬ್ಬಂ ನಿಟ್ಠಿತಂ।

ಕಾಯಾನುಪಸ್ಸನಾ ಸಮ್ಪಜಾನಪಬ್ಬಂ

೧೦೯. “ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಅಭಿಕ್ಕನ್ತೇ ಪಟಿಕ್ಕನ್ತೇ ಸಮ್ಪಜಾನಕಾರೀ ಹೋತಿ, ಆಲೋಕಿತೇ ವಿಲೋಕಿತೇ ಸಮ್ಪಜಾನಕಾರೀ ಹೋತಿ, ಸಮಿಞ್ಜಿತೇ ಪಸಾರಿತೇ ಸಮ್ಪಜಾನಕಾರೀ ಹೋತಿ, ಸಙ್ಘಾಟಿಪತ್ತಚೀವರಧಾರಣೇ ಸಮ್ಪಜಾನಕಾರೀ ಹೋತಿ, ಅಸಿತೇ ಪೀತೇ ಖಾಯಿತೇ ಸಾಯಿತೇ ಸಮ್ಪಜಾನಕಾರೀ ಹೋತಿ, ಉಚ್ಚಾರಪಸ್ಸಾವಕಮ್ಮೇ ಸಮ್ಪಜಾನಕಾರೀ ಹೋತಿ, ಗತೇ ಠಿತೇ ನಿಸಿನ್ನೇ ಸುತ್ತೇ ಜಾಗರಿತೇ ಭಾಸಿತೇ ತುಣ್ಹೀಭಾವೇ ಸಮ್ಪಜಾನಕಾರೀ ಹೋತಿ। ಇತಿ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ವಾ ಕಾಯೇ ಕಾಯಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ…ಪೇ॰… ಏವಮ್ಪಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಕಾಯೇ ಕಾಯಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ।

ಸಮ್ಪಜಾನಪಬ್ಬಂ ನಿಟ್ಠಿತಂ।

ಕಾಯಾನುಪಸ್ಸನಾ ಪಟಿಕೂಲಮನಸಿಕಾರಪಬ್ಬಂ

೧೧೦. “ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಇಮಮೇವ ಕಾಯಂ ಉದ್ಧಂ ಪಾದತಲಾ, ಅಧೋ ಕೇಸಮತ್ಥಕಾ, ತಚಪರಿಯನ್ತಂ ಪೂರಂ ನಾನಪ್ಪಕಾರಸ್ಸ ಅಸುಚಿನೋ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖತಿ – ‘ಅತ್ಥಿ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಕಾಯೇ ಕೇಸಾ ಲೋಮಾ ನಖಾ ದನ್ತಾ ತಚೋ ಮಂಸಂ ನ್ಹಾರು [ನಹಾರು (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಪೀ॰)] ಅಟ್ಠಿ ಅಟ್ಠಿಮಿಞ್ಜಂ ವಕ್ಕಂ ಹದಯಂ ಯಕನಂ ಕಿಲೋಮಕಂ ಪಿಹಕಂ ಪಪ್ಫಾಸಂ ಅನ್ತಂ ಅನ್ತಗುಣಂ ಉದರಿಯಂ ಕರೀಸಂ ಪಿತ್ತಂ ಸೇಮ್ಹಂ ಪುಬ್ಬೋ ಲೋಹಿತಂ ಸೇದೋ ಮೇದೋ ಅಸ್ಸು ವಸಾ ಖೇಳೋ ಸಿಙ್ಘಾಣಿಕಾ ಲಸಿಕಾ ಮುತ್ತ’ನ್ತಿ [ಮುತ್ತಂ ಮತ್ಥಲುಙ್ಗನ್ತಿ (ಕ॰)]।

“ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಉಭತೋಮುಖಾ ಪುತೋಳಿ [ಮೂತೋಳೀ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಪೀ॰)] ಪೂರಾ ನಾನಾವಿಹಿತಸ್ಸ ಧಞ್ಞಸ್ಸ, ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ – ಸಾಲೀನಂ ವೀಹೀನಂ ಮುಗ್ಗಾನಂ ಮಾಸಾನಂ ತಿಲಾನಂ ತಣ್ಡುಲಾನಂ। ತಮೇನಂ ಚಕ್ಖುಮಾ ಪುರಿಸೋ ಮುಞ್ಚಿತ್ವಾ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖೇಯ್ಯ – ‘ಇಮೇ ಸಾಲೀ ಇಮೇ ವೀಹೀ ಇಮೇ ಮುಗ್ಗಾ ಇಮೇ ಮಾಸಾ ಇಮೇ ತಿಲಾ ಇಮೇ ತಣ್ಡುಲಾ’ತಿ। ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಇಮಮೇವ ಕಾಯಂ ಉದ್ಧಂ ಪಾದತಲಾ, ಅಧೋ ಕೇಸಮತ್ಥಕಾ, ತಚಪರಿಯನ್ತಂ ಪೂರಂ ನಾನಪ್ಪಕಾರಸ್ಸ ಅಸುಚಿನೋ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖತಿ – ‘ಅತ್ಥಿ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಕಾಯೇ ಕೇಸಾ ಲೋಮಾ…ಪೇ॰… ಮುತ್ತ’ನ್ತಿ।

“ಇತಿ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ವಾ ಕಾಯೇ ಕಾಯಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ…ಪೇ॰… ಏವಮ್ಪಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಕಾಯೇ ಕಾಯಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ।

ಪಟಿಕೂಲಮನಸಿಕಾರಪಬ್ಬಂ ನಿಟ್ಠಿತಂ।

ಕಾಯಾನುಪಸ್ಸನಾ ಧಾತುಮನಸಿಕಾರಪಬ್ಬಂ

೧೧೧. "ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಇಮಮೇವ ಕಾಯಂ ಯಥಾಠಿತಂ ಯಥಾಪಣಿಹಿತಂ ಧಾತುಸೋ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖತಿ – 'ಅತ್ಥಿ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಕಾಯೇ ಪಥವೀಧಾತು ಆಪೋಧಾತು ತೇಜೋಧಾತು ವಾಯೋಧಾತೂ'ತಿ।

"ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ದಕ್ಖೋ ಗೋಘಾತಕೋ ವಾ ಗೋಘಾತಕನ್ತೇವಾಸೀ ವಾ ಗಾವಿಂ ವಧಿತ್ವಾ ಚತುಮಹಾಪಥೇ [ಚಾತುಮ್ಮಹಾಪಥೇ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಪೀ॰)] ಬಿಲಸೋ ವಿಭಜಿತ್ವಾ ನಿಸಿನ್ನೋ ಅಸ್ಸ। ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಇಮಮೇವ ಕಾಯಂ ಯಥಾಠಿತಂ ಯಥಾಪಣಿಹಿತಂ ಧಾತುಸೋ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖತಿ – 'ಅತ್ಥಿ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಕಾಯೇ ಪಥವೀಧಾತು ಆಪೋಧಾತು ತೇಜೋಧಾತು ವಾಯೋಧಾತೂ'ತಿ। ಇತಿ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ವಾ ಕಾಯೇ ಕಾಯಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ…ಪೇ॰… ಏವಮ್ಪಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ , ಭಿಕ್ಖು ಕಾಯೇ ಕಾಯಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ।

ಧಾತುಮನಸಿಕಾರಪಬ್ಬಂ ನಿಟ್ಠಿತಂ।

ಕಾಯಾನುಪಸ್ಸನಾ ನವಸಿವಥಿಕಪಬ್ಬಂ

೧೧೨. "ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ಪಸ್ಸೇಯ್ಯ ಸರೀರಂ ಸಿವಥಿಕಾಯ ಛಡ್ಡಿತಂ ಏಕಾಹಮತಂ ವಾ ದ್ವೀಹಮತಂ ವಾ ತೀಹಮತಂ ವಾ ಉದ್ಧುಮಾತಕಂ ವಿನೀಲಕಂ ವಿಪುಬ್ಬಕಜಾತಂ। ಸೋ ಇಮಮೇವ ಕಾಯಂ ಉಪಸಂಹರತಿ – 'ಅಯಮ್ಪಿ ಖೋ ಕಾಯೋ ಏವಂಧಮ್ಮೋ ಏವಂಭಾವೀ ಏವಂಅನತೀತೋ'ತಿ [ಏತಂ ಅನತೀತೋತಿ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)]। ಇತಿ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ವಾ ಕಾಯೇ ಕಾಯಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ…ಪೇ॰… ಏವಮ್ಪಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಕಾಯೇ ಕಾಯಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ।

"ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ಪಸ್ಸೇಯ್ಯ ಸರೀರಂ ಸಿವಥಿಕಾಯ ಛಡ್ಡಿತಂ ಕಾಕೇಹಿ ವಾ ಖಜ್ಜಮಾನಂ ಕುಲಲೇಹಿ ವಾ ಖಜ್ಜಮಾನಂ ಗಿಜ್ಝೇಹಿ ವಾ ಖಜ್ಜಮಾನಂ ಕಙ್ಕೇಹಿ ವಾ ಖಜ್ಜಮಾನಂ ಸುನಖೇಹಿ ವಾ ಖಜ್ಜಮಾನಂ ಬ್ಯಗ್ಘೇಹಿ ವಾ ಖಜ್ಜಮಾನಂ ದೀಪೀಹಿ ವಾ ಖಜ್ಜಮಾನಂ ಸಿಙ್ಗಾಲೇಹಿ ವಾ [ಗಿಜ್ಝೇಹಿ ವಾ ಖಜ್ಜಮಾನಂ, ಸುವಾನೇಹಿ ವಾ ಖಜ್ಜಮಾನಂ, ಸಿಗಾಲೇಹಿ ವಾ (ಸ್ಯಾ॰ ಪೀ॰)] ಖಜ್ಜಮಾನಂ ವಿವಿಧೇಹಿ ವಾ ಪಾಣಕಜಾತೇಹಿ ಖಜ್ಜಮಾನಂ। ಸೋ ಇಮಮೇವ ಕಾಯಂ ಉಪಸಂಹರತಿ – 'ಅಯಮ್ಪಿ ಖೋ ಕಾಯೋ ಏವಂಧಮ್ಮೋ ಏವಂಭಾವೀ ಏವಂಅನತೀತೋ'ತಿ। ಇತಿ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ವಾ ಕಾಯೇ ಕಾಯಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ…ಪೇ॰… ಏವಮ್ಪಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಕಾಯೇ ಕಾಯಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ।

"ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ಪಸ್ಸೇಯ್ಯ ಸರೀರಂ ಸಿವಥಿಕಾಯ ಛಡ್ಡಿತಂ ಅಟ್ಠಿಕಸಙ್ಖಲಿಕಂ ಸಮಂಸಲೋಹಿತಂ ನ್ಹಾರುಸಮ್ಬನ್ಧಂ…ಪೇ॰… ಅಟ್ಠಿಕಸಙ್ಖಲಿಕಂ ನಿಮಂಸಲೋಹಿತಮಕ್ಖಿತಂ ನ್ಹಾರುಸಮ್ಬನ್ಧಂ…ಪೇ॰… ಅಟ್ಠಿಕಸಙ್ಖಲಿಕಂ ಅಪಗತಮಂಸಲೋಹಿತಂ ನ್ಹಾರುಸಮ್ಬನ್ಧಂ…ಪೇ॰… ಅಟ್ಠಿಕಾನಿ ಅಪಗತಸಮ್ಬನ್ಧಾನಿ [ಅಪಗತನ್ಹಾರುಸಮ್ಬನ್ಧಾನಿ (ಸ್ಯಾ॰)] ದಿಸಾ ವಿದಿಸಾ ವಿಕ್ಖಿತ್ತಾನಿ, ಅಞ್ಞೇನ ಹತ್ಥಟ್ಠಿಕಂ ಅಞ್ಞೇನ ಪಾದಟ್ಠಿಕಂ ಅಞ್ಞೇನ ಗೋಪ್ಫಕಟ್ಠಿಕಂ ["ಅಞ್ಞೇನ ಗೋಪ್ಫಕಟ್ಠಿಕ"ನ್ತಿ ಇದಂ ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಪೀ॰ ಪೋತ್ಥಕೇಸು ನತ್ಥಿ] ಅಞ್ಞೇನ ಜಙ್ಘಟ್ಠಿಕಂ ಅಞ್ಞೇನ ಊರುಟ್ಠಿಕಂ ಅಞ್ಞೇನ ಕಟಿಟ್ಠಿಕಂ [ಅಞ್ಞೇನ ಕಟಟ್ಠಿಕಂ ಅಞ್ಞೇನ ಪಿಟ್ಠಟ್ಠಿಕಂ ಅಞ್ಞೇನ ಕಣ್ಟಕಟ್ಠಿಕಂ ಅಞ್ಞೇನ ಫಾಸುಕಟ್ಠಿಕಂ ಅಞ್ಞೇನ ಉರಟ್ಠಿಕಂ ಅಞ್ಞೇನ ಅಂಸಟ್ಠಿಕಂ ಅಞ್ಞೇನ ಬಾಹುಟ್ಠಿಕಂ (ಸ್ಯಾ॰)] ಅಞ್ಞೇನ ಫಾಸುಕಟ್ಠಿಕಂ ಅಞ್ಞೇನ ಪಿಟ್ಠಿಟ್ಠಿಕಂ ಅಞ್ಞೇನ ಖನ್ಧಟ್ಠಿಕಂ [ಅಞ್ಞೇನ ಕಟಟ್ಠಿಕಂ ಅಞ್ಞೇನ ಪಿಟ್ಠಟ್ಠಿಕಂ ಅಞ್ಞೇನ ಕಣ್ಟಕಟ್ಠಿಕಂ ಅಞ್ಞೇನ ಫಾಸುಕಟ್ಠಿಕಂ ಅಞ್ಞೇನ ಉರಟ್ಠಿಕಂ ಅಞ್ಞೇನ ಅಂಸಟ್ಠಿಕಂ ಅಞ್ಞೇನ ಬಾಹುಟ್ಠಿಕಂ (ಸ್ಯಾ॰)] ಅಞ್ಞೇನ ಗೀವಟ್ಠಿಕಂ ಅಞ್ಞೇನ ಹನುಕಟ್ಠಿಕಂ ಅಞ್ಞೇನ ದನ್ತಟ್ಠಿಕಂ ಅಞ್ಞೇನ ಸೀಸಕಟಾಹಂ। ಸೋ ಇಮಮೇವ ಕಾಯಂ ಉಪಸಂಹರತಿ – 'ಅಯಮ್ಪಿ ಖೋ ಕಾಯೋ

ಏವಂಧಮ್ಮೋ ಏವಂಭಾವೀ ಏವಂಅನತೀತೋ'ತಿ। ಇತಿ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ವಾ ಕಾಯೇ ಕಾಯಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ...ಪೇ॰... ಏವಮ್ಪಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಕಾಯೇ ಕಾಯಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ।

"ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ಪಸ್ಸೇಯ್ಯ ಸರೀರಂ ಸಿವಥಿಕಾಯ ಛಡ್ಡಿತಂ, ಅಟ್ಠಿಕಾನಿ ಸೇತಾನಿ ಸಙ್ಖವಣ್ಣಪಟಿಭಾಗಾನಿ [ಸಙ್ಖವಣ್ಣೂಪನಿಭಾನಿ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಪೀ॰)] ...ಪೇ॰... ಅಟ್ಠಿಕಾನಿ ಪುಞ್ಜಕಿತಾನಿ ತೇರೋವಸ್ಸಿಕಾನಿ...ಪೇ॰... ಅಟ್ಠಿಕಾನಿ ಪೂತೀನಿ ಚುಣ್ಣಕಜಾತಾನಿ । ಸೋ ಇಮಮೇವ ಕಾಯಂ ಉಪಸಂಹರತಿ - 'ಅಯಮ್ಪಿ ಖೋ ಕಾಯೋ ಏವಂಧಮ್ಮೋ ಏವಂಭಾವೀ ಏವಂಅನತೀತೋ'ತಿ। ಇತಿ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ವಾ ಕಾಯೇ ಕಾಯಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ, ಬಹಿದ್ಧಾ ವಾ ಕಾಯೇ ಕಾಯಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ, ಅಜ್ಝತ್ತಬಹಿದ್ಧಾ ವಾ ಕಾಯೇ ಕಾಯಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ; ಸಮುದಯಧಮ್ಮಾನುಪಸ್ಸೀ ವಾ ಕಾಯಸ್ಮಿಂ ವಿಹರತಿ, ವಯಧಮ್ಮಾನುಪಸ್ಸೀ ವಾ ಕಾಯಸ್ಮಿಂ ವಿಹರತಿ, ಸಮುದಯವಯಧಮ್ಮಾನುಪಸ್ಸೀ ವಾ ಕಾಯಸ್ಮಿಂ ವಿಹರತಿ। 'ಅತ್ಥಿ ಕಾಯೋ'ತಿ ವಾ ಪನಸ್ಸ ಸತಿ ಪಚ್ಚುಪಟ್ಠಿತಾ ಹೋತಿ। ಯಾವದೇವ ಞಾಣಮತ್ತಾಯ ಪಟಿಸ್ಸತಿಮತ್ತಾಯ ಅನಿಸ್ಸಿತೋ ಚ ವಿಹರತಿ, ನ ಚ ಕಿಞ್ಚಿ ಲೋಕೇ ಉಪಾದಿಯತಿ। ಏವಮ್ಪಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಕಾಯೇ ಕಾಯಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ।

ನವಸಿವಥಿಕಪಬ್ಬಂ ನಿಟ್ಠಿತಂ।

ಚುದ್ದಸಕಾಯಾನುಪಸ್ಸನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ವೇದನಾನುಪಸ್ಸನಾ

೧೧೩. "ಕಥಞ್ಚ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ವೇದನಾಸು ವೇದನಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸುಖಂ ವಾ [ಸುಖಂ, ದುಕ್ಖಂ, ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಂ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಪೀ॰ ಕ॰)] ವೇದನಂ ವೇದಯಮಾನೋ 'ಸುಖಂ ವೇದನಂ ವೇದಯಾಮೀ'ತಿ ಪಜಾನಾತಿ; ದುಕ್ಖಂ ವಾ [ಸುಖಂ, ದುಕ್ಖಂ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಂ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಪೀ॰ ಕ॰)] ವೇದನಂ ವೇದಯಮಾನೋ 'ದುಕ್ಖಂ ವೇದನಂ ವೇದಯಾಮೀ'ತಿ ಪಜಾನಾತಿ; ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಂ ವಾ ವೇದನಂ ವೇದಯಮಾನೋ 'ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಂ ವೇದನಂ ವೇದಯಾಮೀ'ತಿ ಪಜಾನಾತಿ; ಸಾಮಿಸಂ ವಾ ಸುಖಂ ವೇದನಂ ವೇದಯಮಾನೋ 'ಸಾಮಿಸಂ ಸುಖಂ ವೇದನಂ ವೇದಯಾಮೀ'ತಿ ಪಜಾನಾತಿ; ನಿರಾಮಿಸಂ ವಾ ಸುಖಂ ವೇದನಂ ವೇದಯಮಾನೋ 'ನಿರಾಮಿಸಂ ಸುಖಂ ವೇದನಂ ವೇದಯಾಮೀ'ತಿ ಪಜಾನಾತಿ; ಸಾಮಿಸಂ ವಾ ದುಕ್ಖಂ ವೇದನಂ ವೇದಯಮಾನೋ 'ಸಾಮಿಸಂ ದುಕ್ಖಂ ವೇದನಂ ವೇದಯಾಮೀ'ತಿ ಪಜಾನಾತಿ; ನಿರಾಮಿಸಂ ವಾ ದುಕ್ಖಂ ವೇದನಂ ವೇದಯಮಾನೋ 'ನಿರಾಮಿಸಂ ದುಕ್ಖಂ ವೇದನಂ ವೇದಯಾಮೀ'ತಿ ಪಜಾನಾತಿ; ಸಾಮಿಸಂ ವಾ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಂ ವೇದನಂ ವೇದಯಮಾನೋ 'ಸಾಮಿಸಂ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಂ ವೇದನಂ ವೇದಯಾಮೀ'ತಿ ಪಜಾನಾತಿ; ನಿರಾಮಿಸಂ ವಾ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಂ ವೇದನಂ ವೇದಯಮಾನೋ 'ನಿರಾಮಿಸಂ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಂ ವೇದನಂ ವೇದಯಾಮೀ'ತಿ ಪಜಾನಾತಿ; ಇತಿ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ವಾ ವೇದನಾಸು ವೇದನಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ, ಬಹಿದ್ಧಾ ವಾ ವೇದನಾಸು ವೇದನಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ, ಅಜ್ಝತ್ತಬಹಿದ್ಧಾ ವಾ ವೇದನಾಸು ವೇದನಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ; ಸಮುದಯಧಮ್ಮಾನುಪಸ್ಸೀ ವಾ ವೇದನಾಸು ವಿಹರತಿ, ವಯಧಮ್ಮಾನುಪಸ್ಸೀ ವಾ ವೇದನಾಸು ವಿಹರತಿ, ಸಮುದಯವಯಧಮ್ಮಾನುಪಸ್ಸೀ ವಾ ವೇದನಾಸು ವಿಹರತಿ। 'ಅತ್ಥಿ ವೇದನಾ'ತಿ ವಾ ಪನಸ್ಸ ಸತಿ ಪಚ್ಚುಪಟ್ಠಿತಾ ಹೋತಿ। ಯಾವದೇವ ಞಾಣಮತ್ತಾಯ ಪಟಿಸ್ಸತಿಮತ್ತಾಯ ಅನಿಸ್ಸಿತೋ ಚ ವಿಹರತಿ , ನ ಚ ಕಿಞ್ಚಿ ಲೋಕೇ ಉಪಾದಿಯತಿ। ಏವಮ್ಪಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ವೇದನಾಸು ವೇದನಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ।

ವೇದನಾನುಪಸ್ಸನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ಚಿತ್ತಾನುಪಸ್ಸನಾ

೧೧೪. “ಕಥಞ್ಚ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಚಿತ್ತೇ ಚಿತ್ತಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸರಾಗಂ ವಾ ಚಿತ್ತಂ ‘ಸರಾಗಂ ಚಿತ್ತ’ನ್ತಿ ಪಜಾನಾತಿ, ವೀತರಾಗಂ ವಾ ಚಿತ್ತಂ ‘ವೀತರಾಗಂ ಚಿತ್ತ’ನ್ತಿ ಪಜಾನಾತಿ; ಸದೋಸಂ ವಾ ಚಿತ್ತಂ ‘ಸದೋಸಂ ಚಿತ್ತ’ನ್ತಿ ಪಜಾನಾತಿ, ವೀತದೋಸಂ ವಾ ಚಿತ್ತಂ ‘ವೀತದೋಸಂ ಚಿತ್ತ’ನ್ತಿ ಪಜಾನಾತಿ; ಸಮೋಹಂ ವಾ ಚಿತ್ತಂ ‘ಸಮೋಹಂ ಚಿತ್ತ’ನ್ತಿ ಪಜಾನಾತಿ, ವೀತಮೋಹಂ ವಾ ಚಿತ್ತಂ ‘ವೀತಮೋಹಂ ಚಿತ್ತ’ನ್ತಿ ಪಜಾನಾತಿ; ಸಂಖಿತ್ತಂ ವಾ ಚಿತ್ತಂ ‘ಸಂಖಿತ್ತಂ ಚಿತ್ತ’ನ್ತಿ ಪಜಾನಾತಿ, ವಿಕ್ಖಿತ್ತಂ ವಾ ಚಿತ್ತಂ ‘ವಿಕ್ಖಿತ್ತಂ ಚಿತ್ತ’ನ್ತಿ ಪಜಾನಾತಿ; ಮಹಗ್ಗತಂ ವಾ ಚಿತ್ತಂ ‘ಮಹಗ್ಗತಂ ಚಿತ್ತ’ನ್ತಿ ಪಜಾನಾತಿ, ಅಮಹಗ್ಗತಂ ವಾ ಚಿತ್ತಂ ‘ಅಮಹಗ್ಗತಂ ಚಿತ್ತ’ನ್ತಿ ಪಜಾನಾತಿ; ಸಉತ್ತರಂ ವಾ ಚಿತ್ತಂ ‘ಸಉತ್ತರಂ ಚಿತ್ತ’ನ್ತಿ ಪಜಾನಾತಿ, ಅನುತ್ತರಂ ವಾ ಚಿತ್ತಂ ‘ಅನುತ್ತರಂ ಚಿತ್ತ’ನ್ತಿ ಪಜಾನಾತಿ; ಸಮಾಹಿತಂ ವಾ ಚಿತ್ತಂ ‘ಸಮಾಹಿತಂ ಚಿತ್ತ’ನ್ತಿ ಪಜಾನಾತಿ, ಅಸಮಾಹಿತಂ ವಾ ಚಿತ್ತಂ ‘ಅಸಮಾಹಿತಂ ಚಿತ್ತ’ನ್ತಿ ಪಜಾನಾತಿ; ವಿಮುತ್ತಂ ವಾ ಚಿತ್ತಂ ‘ವಿಮುತ್ತಂ ಚಿತ್ತ’ನ್ತಿ ಪಜಾನಾತಿ, ಅವಿಮುತ್ತಂ ವಾ ಚಿತ್ತಂ ‘ಅವಿಮುತ್ತಂ ಚಿತ್ತ’ನ್ತಿ ಪಜಾನಾತಿ। ಇತಿ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ವಾ ಚಿತ್ತೇ ಚಿತ್ತಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ, ಬಹಿದ್ಧಾ ವಾ ಚಿತ್ತೇ ಚಿತ್ತಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ, ಅಜ್ಝತ್ತಬಹಿದ್ಧಾ ವಾ ಚಿತ್ತೇ ಚಿತ್ತಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ; ಸಮುದಯಧಮ್ಮಾನುಪಸ್ಸೀ ವಾ ಚಿತ್ತಸ್ಮಿಂ ವಿಹರತಿ, ವಯಧಮ್ಮಾನುಪಸ್ಸೀ ವಾ ಚಿತ್ತಸ್ಮಿಂ ವಿಹರತಿ, ಸಮುದಯವಯಧಮ್ಮಾನುಪಸ್ಸೀ ವಾ ಚಿತ್ತಸ್ಮಿಂ ವಿಹರತಿ। ‘ಅತ್ಥಿ ಚಿತ್ತ’ನ್ತಿ ವಾ ಪನಸ್ಸ ಸತಿ ಪಚ್ಚುಪಟ್ಠಿತಾ ಹೋತಿ। ಯಾವದೇವ ಞಾಣಮತ್ತಾಯ ಪಟಿಸ್ಸತಿಮತ್ತಾಯ ಅನಿಸ್ಸಿತೋ ಚ ವಿಹರತಿ, ನ ಚ ಕಿಞ್ಚಿ ಲೋಕೇ ಉಪಾದಿಯತಿ । ಏವಮ್ಪಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಚಿತ್ತೇ ಚಿತ್ತಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ।

ಚಿತ್ತಾನುಪಸ್ಸನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ಧಮ್ಮಾನುಪಸ್ಸನಾ ನೀವರಣಪಬ್ಬಂ

೧೧೫. “ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಧಮ್ಮೇಸು ಧಮ್ಮಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಧಮ್ಮೇಸು ಧಮ್ಮಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ ಪಞ್ಚಸು ನೀವರಣೇಸು। ಕಥಞ್ಚ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಧಮ್ಮೇಸು ಧಮ್ಮಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ ಪಞ್ಚಸು ನೀವರಣೇಸು?

“ಇಧ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸನ್ತಂ ವಾ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಕಾಮಚ್ಛನ್ದಂ ‘ಅತ್ಥಿ ಮೇ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಕಾಮಚ್ಛನ್ದೋ’ತಿ ಪಜಾನಾತಿ, ಅಸನ್ತಂ ವಾ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಕಾಮಚ್ಛನ್ದಂ ‘ನತ್ಥಿ ಮೇ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಕಾಮಚ್ಛನ್ದೋ’ತಿ ಪಜಾನಾತಿ; ಯಥಾ ಚ ಅನುಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ ಕಾಮಚ್ಛನ್ದಸ್ಸ ಉಪ್ಪಾದೋ ಹೋತಿ ತಞ್ಚ ಪಜಾನಾತಿ, ಯಥಾ ಚ ಉಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ ಕಾಮಚ್ಛನ್ದಸ್ಸ ಪಹಾನಂ ಹೋತಿ ತಞ್ಚ ಪಜಾನಾತಿ, ಯಥಾ ಚ ಪಹೀನಸ್ಸ ಕಾಮಚ್ಛನ್ದಸ್ಸ ಆಯತಿಂ ಅನುಪ್ಪಾದೋ ಹೋತಿ ತಞ್ಚ ಪಜಾನಾತಿ।

“ಸನ್ತಂ ವಾ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಬ್ಯಾಪಾದಂ ‘ಅತ್ಥಿ ಮೇ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಬ್ಯಾಪಾದೋ’ತಿ ಪಜಾನಾತಿ, ಅಸನ್ತಂ ವಾ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಬ್ಯಾಪಾದಂ ‘ನತ್ಥಿ ಮೇ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಬ್ಯಾಪಾದೋ’ತಿ ಪಜಾನಾತಿ; ಯಥಾ ಚ ಅನುಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ ಬ್ಯಾಪಾದಸ್ಸ ಉಪ್ಪಾದೋ ಹೋತಿ ತಞ್ಚ ಪಜಾನಾತಿ, ಯಥಾ ಚ ಉಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ ಬ್ಯಾಪಾದಸ್ಸ ಪಹಾನಂ ಹೋತಿ ತಞ್ಚ ಪಜಾನಾತಿ, ಯಥಾ ಚ ಪಹೀನಸ್ಸ ಬ್ಯಾಪಾದಸ್ಸ ಆಯತಿಂ ಅನುಪ್ಪಾದೋ ಹೋತಿ ತಞ್ಚ ಪಜಾನಾತಿ।

“ಸನ್ತಂ ವಾ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಥೀನಮಿದ್ಧಂ ‘ಅತ್ಥಿ ಮೇ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಥೀನಮಿದ್ಧ’ನ್ತಿ ಪಜಾನಾತಿ, ಅಸನ್ತಂ ವಾ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಥೀನಮಿದ್ಧಂ ‘ನತ್ಥಿ ಮೇ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಥೀನಮಿದ್ಧ’ನ್ತಿ ಪಜಾನಾತಿ, ಯಥಾ ಚ ಅನುಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ ಥೀನಮಿದ್ಧಸ್ಸ ಉಪ್ಪಾದೋ ಹೋತಿ ತಞ್ಚ ಪಜಾನಾತಿ, ಯಥಾ ಚ ಉಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ ಥೀನಮಿದ್ಧಸ್ಸ ಪಹಾನಂ ಹೋತಿ ತಞ್ಚ ಪಜಾನಾತಿ, ಯಥಾ ಚ ಪಹೀನಸ್ಸ ಥೀನಮಿದ್ಧಸ್ಸ ಆಯತಿಂ ಅನುಪ್ಪಾದೋ ಹೋತಿ ತಞ್ಚ ಪಜಾನಾತಿ।

“ಸನ್ತಂ ವಾ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಉದ್ಧಚ್ಚಕುಕ್ಕುಚ್ಚಂ ‘ಅತ್ಥಿ ಮೇ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಉದ್ಧಚ್ಚಕುಕ್ಕುಚ್ಚ’ನ್ತಿ ಪಜಾನಾತಿ, ಅಸನ್ತಂ ವಾ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಉದ್ಧಚ್ಚಕುಕ್ಕುಚ್ಚಂ ‘ನತ್ಥಿ ಮೇ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಉದ್ಧಚ್ಚಕುಕ್ಕುಚ್ಚ’ನ್ತಿ ಪಜಾನಾತಿ; ಯಥಾ ಚ ಅನುಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ ಉದ್ಧಚ್ಚಕುಕ್ಕುಚ್ಚಸ್ಸ ಉಪ್ಪಾದೋ

ಹೋತಿ ತಞ್ಚ ಪಜಾನಾತಿ, ಯಥಾ ಚ ಉಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ ಉದ್ಧಚ್ಚಕುಕ್ಕುಚ್ಚಸ್ಸ ಪಹಾನಂ ಹೋತಿ ತಞ್ಚ ಪಜಾನಾತಿ, ಯಥಾ ಚ ಪಹೀನಸ್ಸ ಉದ್ಧಚ್ಚಕುಕ್ಕುಚ್ಚಸ್ಸ ಆಯತಿಂ ಅನುಪ್ಪಾದೋ ಹೋತಿ ತಞ್ಚ ಪಜಾನಾತಿ।

"ಸನ್ತಂ ವಾ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ವಿಚಿಕಿಚ್ಛಂ 'ಅತ್ಥಿ ಮೇ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ವಿಚಿಕಿಚ್ಛಾ'ತಿ ಪಜಾನಾತಿ, ಅಸನ್ತಂ ವಾ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ವಿಚಿಕಿಚ್ಛಂ 'ನತ್ಥಿ ಮೇ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ವಿಚಿಕಿಚ್ಛಾ'ತಿ ಪಜಾನಾತಿ; ಯಥಾ ಚ ಅನುಪ್ಪನ್ನಾಯ ವಿಚಿಕಿಚ್ಛಾಯ ಉಪ್ಪಾದೋ ಹೋತಿ ತಞ್ಚ ಪಜಾನಾತಿ, ಯಥಾ ಚ ಉಪ್ಪನ್ನಾಯ ವಿಚಿಕಿಚ್ಛಾಯ ಪಹಾನಂ ಹೋತಿ ತಞ್ಚ ಪಜಾನಾತಿ, ಯಥಾ ಚ ಪಹೀನಾಯ ವಿಚಿಕಿಚ್ಛಾಯ ಆಯತಿಂ ಅನುಪ್ಪಾದೋ ಹೋತಿ ತಞ್ಚ ಪಜಾನಾತಿ।

"ಇತಿ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ವಾ ಧಮ್ಮೇಸು ಧಮ್ಮಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ, ಬಹಿದ್ಧಾ ವಾ ಧಮ್ಮೇಸು ಧಮ್ಮಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ, ಅಜ್ಝತ್ತಬಹಿದ್ಧಾ ವಾ ಧಮ್ಮೇಸು ಧಮ್ಮಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ; ಸಮುದಯಧಮ್ಮಾನುಪಸ್ಸೀ ವಾ ಧಮ್ಮೇಸು ವಿಹರತಿ, ವಯಧಮ್ಮಾನುಪಸ್ಸೀ ವಾ ಧಮ್ಮೇಸು ವಿಹರತಿ , ಸಮುದಯವಯಧಮ್ಮಾನುಪಸ್ಸೀ ವಾ ಧಮ್ಮೇಸು ವಿಹರತಿ। 'ಅತ್ಥಿ ಧಮ್ಮಾ'ತಿ ವಾ ಪನಸ್ಸ ಸತಿ ಪಚ್ಚುಪಟ್ಠಿತಾ ಹೋತಿ। ಯಾವದೇವ ಞಾಣಮತ್ತಾಯ ಪಟಿಸ್ಸತಿಮತ್ತಾಯ ಅನಿಸ್ಸಿತೋ ಚ ವಿಹರತಿ, ನ ಚ ಕಿಞ್ಚಿ ಲೋಕೇ ಉಪಾದಿಯತಿ। ಏವಮ್ಪಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಧಮ್ಮೇಸು ಧಮ್ಮಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ ಪಞ್ಚಸು ನೀವರಣೇಸು।

ನೀವರಣಪಬ್ಬಂ ನಿಟ್ಠಿತಂ।

ಧಮ್ಮಾನುಪಸ್ಸನಾ ಖನ್ಧಪಬ್ಬಂ

೧೧೯. "ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಧಮ್ಮೇಸು ಧಮ್ಮಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ ಪಞ್ಚಸು ಉಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧೇಸು। ಕಥಞ್ಚ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಧಮ್ಮೇಸು ಧಮ್ಮಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ ಪಞ್ಚಸು ಉಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧೇಸು? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು - 'ಇತಿ ರೂಪಂ, ಇತಿ ರೂಪಸ್ಸ ಸಮುದಯೋ, ಇತಿ ರೂಪಸ್ಸ ಅತ್ಥಙ್ಗಮೋ; ಇತಿ ವೇದನಾ, ಇತಿ ವೇದನಾಯ ಸಮುದಯೋ, ಇತಿ ವೇದನಾಯ ಅತ್ಥಙ್ಗಮೋ; ಇತಿ ಸಞ್ಞಾ, ಇತಿ ಸಞ್ಞಾಯ ಸಮುದಯೋ, ಇತಿ ಸಞ್ಞಾಯ ಅತ್ಥಙ್ಗಮೋ; ಇತಿ ಸಙ್ಖಾರಾ, ಇತಿ ಸಙ್ಖಾರಾನಂ ಸಮುದಯೋ, ಇತಿ ಸಙ್ಖಾರಾನಂ ಅತ್ಥಙ್ಗಮೋ; ಇತಿ ವಿಞ್ಞಾಣಂ, ಇತಿ ವಿಞ್ಞಾಣಸ್ಸ ಸಮುದಯೋ, ಇತಿ ವಿಞ್ಞಾಣಸ್ಸ ಅತ್ಥಙ್ಗಮೋ'ತಿ; ಇತಿ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ವಾ ಧಮ್ಮೇಸು ಧಮ್ಮಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ, ಬಹಿದ್ಧಾ ವಾ ಧಮ್ಮೇಸು ಧಮ್ಮಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ, ಅಜ್ಝತ್ತಬಹಿದ್ಧಾ ವಾ ಧಮ್ಮೇಸು ಧಮ್ಮಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ; ಸಮುದಯಧಮ್ಮಾನುಪಸ್ಸೀ ವಾ ಧಮ್ಮೇಸು ವಿಹರತಿ, ವಯಧಮ್ಮಾನುಪಸ್ಸೀ ವಾ ಧಮ್ಮೇಸು ವಿಹರತಿ, ಸಮುದಯವಯಧಮ್ಮಾನುಪಸ್ಸೀ ವಾ ಧಮ್ಮೇಸು ವಿಹರತಿ। 'ಅತ್ಥಿ ಧಮ್ಮಾ'ತಿ ವಾ ಪನಸ್ಸ ಸತಿ ಪಚ್ಚುಪಟ್ಠಿತಾ ಹೋತಿ। ಯಾವದೇವ ಞಾಣಮತ್ತಾಯ ಪಟಿಸ್ಸತಿಮತ್ತಾಯ ಅನಿಸ್ಸಿತೋ ಚ ವಿಹರತಿ, ನ ಚ ಕಿಞ್ಚಿ ಲೋಕೇ ಉಪಾದಿಯತಿ। ಏವಮ್ಪಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಧಮ್ಮೇಸು ಧಮ್ಮಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ ಪಞ್ಚಸು ಉಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧೇಸು।

ಖನ್ಧಪಬ್ಬಂ ನಿಟ್ಠಿತಂ।

ಧಮ್ಮಾನುಪಸ್ಸನಾ ಆಯತನಪಬ್ಬಂ

೧೨೦. "ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಧಮ್ಮೇಸು ಧಮ್ಮಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ ಛಸು ಅಜ್ಝತ್ತಿಕಬಾಹಿರೇಸು ಆಯತನೇಸು। ಕಥಞ್ಚ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಧಮ್ಮೇಸು ಧಮ್ಮಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ ಛಸು ಅಜ್ಝತ್ತಿಕಬಾಹಿರೇಸು ಆಯತನೇಸು?

"ಇಧ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಚಕ್ಖುಞ್ಚ ಪಜಾನಾತಿ, ರೂಪೇ ಚ ಪಜಾನಾತಿ, ಯಞ್ಚ ತದುಭಯಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಸಂಯೋಜನಂ ತಞ್ಚ ಪಜಾನಾತಿ, ಯಥಾ ಚ ಅನುಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ ಸಂಯೋಜನಸ್ಸ ಉಪ್ಪಾದೋ ಹೋತಿ ತಞ್ಚ ಪಜಾನಾತಿ, ಯಥಾ ಚ ಉಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ

ಸಂಯೋಜನಸ್ಸ ಪಹಾನಂ ಹೋತಿ ತಞ್ಚ ಪಜಾನಾತಿ, ಯಥಾ ಚ ಪಹೀನಸ್ಸ ಸಂಯೋಜನಸ್ಸ ಆಯತಿಂ ಅನುಪ್ಪಾದೋ ಹೋತಿ ತಞ್ಚ ಪಜಾನಾತಿ।

"ಸೋತಞ್ಚ ಪಜಾನಾತಿ, ಸದ್ದೇ ಚ ಪಜಾನಾತಿ, ಯಞ್ಚ ತದುಭಯಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಸಂಯೋಜನಂ ತಞ್ಚ ಪಜಾನಾತಿ, ಯಥಾ ಚ ಅನುಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ ಸಂಯೋಜನಸ್ಸ ಉಪ್ಪಾದೋ ಹೋತಿ ತಞ್ಚ ಪಜಾನಾತಿ, ಯಥಾ ಚ ಉಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ ಸಂಯೋಜನಸ್ಸ ಪಹಾನಂ ಹೋತಿ ತಞ್ಚ ಪಜಾನಾತಿ, ಯಥಾ ಚ ಪಹೀನಸ್ಸ ಸಂಯೋಜನಸ್ಸ ಆಯತಿಂ ಅನುಪ್ಪಾದೋ ಹೋತಿ ತಞ್ಚ ಪಜಾನಾತಿ।

"ಘಾನಞ್ಚ ಪಜಾನಾತಿ, ಗನ್ಧೇ ಚ ಪಜಾನಾತಿ, ಯಞ್ಚ ತದುಭಯಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಸಂಯೋಜನಂ ತಞ್ಚ ಪಜಾನಾತಿ, ಯಥಾ ಚ ಅನುಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ ಸಂಯೋಜನಸ್ಸ ಉಪ್ಪಾದೋ ಹೋತಿ ತಞ್ಚ ಪಜಾನಾತಿ, ಯಥಾ ಚ ಉಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ ಸಂಯೋಜನಸ್ಸ ಪಹಾನಂ ಹೋತಿ ತಞ್ಚ ಪಜಾನಾತಿ, ಯಥಾ ಚ ಪಹೀನಸ್ಸ ಸಂಯೋಜನಸ್ಸ ಆಯತಿಂ ಅನುಪ್ಪಾದೋ ಹೋತಿ ತಞ್ಚ ಪಜಾನಾತಿ।

"ಜಿವ್ಹಞ್ಚ ಪಜಾನಾತಿ, ರಸೇ ಚ ಪಜಾನಾತಿ, ಯಞ್ಚ ತದುಭಯಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಸಂಯೋಜನಂ ತಞ್ಚ ಪಜಾನಾತಿ, ಯಥಾ ಚ ಅನುಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ ಸಂಯೋಜನಸ್ಸ ಉಪ್ಪಾದೋ ಹೋತಿ ತಞ್ಚ ಪಜಾನಾತಿ, ಯಥಾ ಚ ಉಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ ಸಂಯೋಜನಸ್ಸ ಪಹಾನಂ ಹೋತಿ ತಞ್ಚ ಪಜಾನಾತಿ, ಯಥಾ ಚ ಪಹೀನಸ್ಸ ಸಂಯೋಜನಸ್ಸ ಆಯತಿಂ ಅನುಪ್ಪಾದೋ ಹೋತಿ ತಞ್ಚ ಪಜಾನಾತಿ।

"ಕಾಯಞ್ಚ ಪಜಾನಾತಿ, ಫೋಟ್ಠಬ್ಬೇ ಚ ಪಜಾನಾತಿ, ಯಞ್ಚ ತದುಭಯಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಸಂಯೋಜನಂ ತಞ್ಚ ಪಜಾನಾತಿ, ಯಥಾ ಚ ಅನುಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ ಸಂಯೋಜನಸ್ಸ ಉಪ್ಪಾದೋ ಹೋತಿ ತಞ್ಚ ಪಜಾನಾತಿ, ಯಥಾ ಚ ಉಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ ಸಂಯೋಜನಸ್ಸ ಪಹಾನಂ ಹೋತಿ ತಞ್ಚ ಪಜಾನಾತಿ, ಯಥಾ ಚ ಪಹೀನಸ್ಸ ಸಂಯೋಜನಸ್ಸ ಆಯತಿಂ ಅನುಪ್ಪಾದೋ ಹೋತಿ ತಞ್ಚ ಪಜಾನಾತಿ।

"ಮನಞ್ಚ ಪಜಾನಾತಿ, ಧಮ್ಮೇ ಚ ಪಜಾನಾತಿ, ಯಞ್ಚ ತದುಭಯಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಸಂಯೋಜನಂ ತಞ್ಚ ಪಜಾನಾತಿ, ಯಥಾ ಚ ಅನುಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ ಸಂಯೋಜನಸ್ಸ ಉಪ್ಪಾದೋ ಹೋತಿ ತಞ್ಚ ಪಜಾನಾತಿ, ಯಥಾ ಚ ಉಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ ಸಂಯೋಜನಸ್ಸ ಪಹಾನಂ ಹೋತಿ ತಞ್ಚ ಪಜಾನಾತಿ, ಯಥಾ ಚ ಪಹೀನಸ್ಸ ಸಂಯೋಜನಸ್ಸ ಆಯತಿಂ ಅನುಪ್ಪಾದೋ ಹೋತಿ ತಞ್ಚ ಪಜಾನಾತಿ।

"ಇತಿ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ವಾ ಧಮ್ಮೇಸು ಧಮ್ಮಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ, ಬಹಿದ್ಧಾ ವಾ ಧಮ್ಮೇಸು ಧಮ್ಮಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ, ಅಜ್ಝತ್ತಬಹಿದ್ಧಾ ವಾ ಧಮ್ಮೇಸು ಧಮ್ಮಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ; ಸಮುದಯಧಮ್ಮಾನುಪಸ್ಸೀ ವಾ ಧಮ್ಮೇಸು ವಿಹರತಿ, ವಯಧಮ್ಮಾನುಪಸ್ಸೀ ವಾ ಧಮ್ಮೇಸು ವಿಹರತಿ, ಸಮುದಯವಯಧಮ್ಮಾನುಪಸ್ಸೀ ವಾ ಧಮ್ಮೇಸು ವಿಹರತಿ। 'ಅತ್ಥಿ ಧಮ್ಮಾ'ತಿ ವಾ ಪನಸ್ಸ ಸತಿ ಪಚ್ಚುಪಟ್ಠಿತಾ ಹೋತಿ। ಯಾವದೇವ ಞಾಣಮತ್ತಾಯ ಪಟಿಸ್ಸತಿಮತ್ತಾಯ ಅನಿಸ್ಸಿತೋ ಚ ವಿಹರತಿ ನ ಚ ಕಿಞ್ಚಿ ಲೋಕೇ ಉಪಾದಿಯತಿ। ಏವಮ್ಪಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಧಮ್ಮೇಸು ಧಮ್ಮಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ ಛಸು ಅಜ್ಝತ್ತಿಕಬಾಹಿರೇಸು ಆಯತನೇಸು।

ಆಯತನಪಬ್ಬಂ ನಿಟ್ಠಿತಂ।

ಧಮ್ಮಾನುಪಸ್ಸನಾ ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಪಬ್ಬಂ

೧೧೮. "ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಧಮ್ಮೇಸು ಧಮ್ಮಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ ಸತ್ತಸು ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೇಸು। ಕಥಞ್ಚ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಧಮ್ಮೇಸು ಧಮ್ಮಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ ಸತ್ತಸು ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೇಸು? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸನ್ತಂ ವಾ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಸತಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಂ 'ಅತ್ಥಿ ಮೇ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಸತಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೋ'ತಿ ಪಜಾನಾತಿ, ಅಸನ್ತಂ ವಾ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಸತಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಂ 'ನತ್ಥಿ ಮೇ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಸತಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೋ'ತಿ ಪಜಾನಾತಿ, ಯಥಾ ಚ ಅನುಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ ಸತಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಸ್ಸ ಉಪ್ಪಾದೋ ಹೋತಿ ತಞ್ಚ ಪಜಾನಾತಿ, ಯಥಾ ಚ ಉಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ ಸತಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಸ್ಸ ಭಾವನಾಯ ಪಾರಿಪೂರೀ ಹೋತಿ ತಞ್ಚ ಪಜಾನಾತಿ।

“ಸನ್ತಂ ವಾ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಧಮ್ಮವಿಚಯಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಂ ‘ಅತ್ಥಿ ಮೇ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಧಮ್ಮವಿಚಯಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೋ’ತಿ ಪಜಾನಾತಿ, ಅಸನ್ತಂ ವಾ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಧಮ್ಮವಿಚಯಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಂ ‘ನತ್ಥಿ ಮೇ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಧಮ್ಮವಿಚಯಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೋ’ತಿ ಪಜಾನಾತಿ, ಯಥಾ ಚ ಅನುಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ ಧಮ್ಮವಿಚಯಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಸ್ಸ ಉಪ್ಪಾದೋ ಹೋತಿ ತಞ್ಚ ಪಜಾನಾತಿ, ಯಥಾ ಚ ಉಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ ಧಮ್ಮವಿಚಯಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಸ್ಸ ಭಾವನಾಯ ಪಾರಿಪೂರೀ ಹೋತಿ ತಞ್ಚ ಪಜಾನಾತಿ।

“ಸನ್ತಂ ವಾ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ವೀರಿಯಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಂ ‘ಅತ್ಥಿ ಮೇ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ವೀರಿಯಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೋ’ತಿ ಪಜಾನಾತಿ, ಅಸನ್ತಂ ವಾ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ವೀರಿಯಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಂ ‘ನತ್ಥಿ ಮೇ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ವೀರಿಯಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೋ’ತಿ ಪಜಾನಾತಿ, ಯಥಾ ಚ ಅನುಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ ವೀರಿಯಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಸ್ಸ ಉಪ್ಪಾದೋ ಹೋತಿ ತಞ್ಚ ಪಜಾನಾತಿ, ಯಥಾ ಚ ಉಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ ವೀರಿಯಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಸ್ಸ ಭಾವನಾಯ ಪಾರಿಪೂರೀ ಹೋತಿ ತಞ್ಚ ಪಜಾನಾತಿ।

“ಸನ್ತಂ ವಾ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಪೀತಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಂ ‘ಅತ್ಥಿ ಮೇ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಪೀತಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೋ’ತಿ ಪಜಾನಾತಿ, ಅಸನ್ತಂ ವಾ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಪೀತಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಂ ‘ನತ್ಥಿ ಮೇ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಪೀತಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೋ’ತಿ ಪಜಾನಾತಿ , ಯಥಾ ಚ ಅನುಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ ಪೀತಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಸ್ಸ ಉಪ್ಪಾದೋ ಹೋತಿ ತಞ್ಚ ಪಜಾನಾತಿ, ಯಥಾ ಚ ಉಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ ಪೀತಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಸ್ಸ ಭಾವನಾಯ ಪಾರಿಪೂರೀ ಹೋತಿ ತಞ್ಚ ಪಜಾನಾತಿ।

“ಸನ್ತಂ ವಾ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಪಸ್ಸದ್ಧಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಂ ‘ಅತ್ಥಿ ಮೇ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಪಸ್ಸದ್ಧಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೋ’ತಿ ಪಜಾನಾತಿ, ಅಸನ್ತಂ ವಾ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಪಸ್ಸದ್ಧಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಂ ‘ನತ್ಥಿ ಮೇ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಪಸ್ಸದ್ಧಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೋ’ತಿ ಪಜಾನಾತಿ, ಯಥಾ ಚ ಅನುಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ ಪಸ್ಸದ್ಧಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಸ್ಸ ಉಪ್ಪಾದೋ ಹೋತಿ ತಞ್ಚ ಪಜಾನಾತಿ, ಯಥಾ ಚ ಉಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ ಪಸ್ಸದ್ಧಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಸ್ಸ ಭಾವನಾಯ ಪಾರಿಪೂರೀ ಹೋತಿ ತಞ್ಚ ಪಜಾನಾತಿ।

“ಸನ್ತಂ ವಾ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಸಮಾಧಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಂ ‘ಅತ್ಥಿ ಮೇ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಸಮಾಧಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೋ’ತಿ ಪಜಾನಾತಿ, ಅಸನ್ತಂ ವಾ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಸಮಾಧಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಂ ‘ನತ್ಥಿ ಮೇ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಸಮಾಧಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೋ’ತಿ ಪಜಾನಾತಿ, ಯಥಾ ಚ ಅನುಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ ಸಮಾಧಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಸ್ಸ ಉಪ್ಪಾದೋ ಹೋತಿ ತಞ್ಚ ಪಜಾನಾತಿ, ಯಥಾ ಚ ಉಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ ಸಮಾಧಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಸ್ಸ ಭಾವನಾಯ ಪಾರಿಪೂರೀ ಹೋತಿ ತಞ್ಚ ಪಜಾನಾತಿ।

“ಸನ್ತಂ ವಾ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಉಪೇಕ್ಖಾಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಂ ‘ಅತ್ಥಿ ಮೇ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಉಪೇಕ್ಖಾಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೋ’ತಿ ಪಜಾನಾತಿ, ಅಸನ್ತಂ ವಾ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಉಪೇಕ್ಖಾಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಂ ‘ನತ್ಥಿ ಮೇ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಉಪೇಕ್ಖಾಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೋ’ತಿ ಪಜಾನಾತಿ, ಯಥಾ ಚ ಅನುಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ ಉಪೇಕ್ಖಾಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಸ್ಸ ಉಪ್ಪಾದೋ ಹೋತಿ ತಞ್ಚ ಪಜಾನಾತಿ, ಯಥಾ ಚ ಉಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ ಉಪೇಕ್ಖಾಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಸ್ಸ ಭಾವನಾಯ ಪಾರಿಪೂರೀ ಹೋತಿ ತಞ್ಚ ಪಜಾನಾತಿ ।

“ಇತಿ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ವಾ ಧಮ್ಮೇಸು ಧಮ್ಮಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ, ಬಹಿದ್ಧಾ ವಾ ಧಮ್ಮೇಸು ಧಮ್ಮಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ, ಅಜ್ಝತ್ತಬಹಿದ್ಧಾ ವಾ ಧಮ್ಮೇಸು ಧಮ್ಮಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ; ಸಮುದಯಧಮ್ಮಾನುಪಸ್ಸೀ ವಾ ಧಮ್ಮೇಸು ವಿಹರತಿ, ವಯಧಮ್ಮಾನುಪಸ್ಸೀ ವಾ ಧಮ್ಮೇಸು ವಿಹರತಿ, ಸಮುದಯವಯಧಮ್ಮಾನುಪಸ್ಸೀ ವಾ ಧಮ್ಮೇಸು ವಿಹರತಿ। ‘ಅತ್ಥಿ ಧಮ್ಮಾ’ತಿ ವಾ ಪನಸ್ಸ ಸತಿ ಪಚ್ಚುಪಟ್ಠಿತಾ ಹೋತಿ। ಯಾವದೇವ ಞಾಣಮತ್ತಾಯ ಪಟಿಸ್ಸತಿಮತ್ತಾಯ ಅನಿಸ್ಸಿತೋ ಚ ವಿಹರತಿ, ನ ಚ ಕಿಞ್ಚಿ ಲೋಕೇ ಉಪಾದಿಯತಿ। ಏವಮ್ಪಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಧಮ್ಮೇಸು ಧಮ್ಮಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ ಸತ್ತಸು ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೇಸು।

ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಪಬ್ಬಂ ನಿಟ್ಠಿತಂ [ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಪಬ್ಬಂ ನಿಟ್ಠಿತಂ। ಪಠಮಭಾಣವಾರಂ (ಸ್ಯಾ॰)]।

ಧಮ್ಮಾನುಪಸ್ಸನಾ ಸಚ್ಚಪಬ್ಬಂ

೧೧೯. "ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಧಮ್ಮೇಸು ಧಮ್ಮಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ ಚತೂಸು ಅರಿಯಸಚ್ಚೇಸು। ಕಥಞ್ಚ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಧಮ್ಮೇಸು ಧಮ್ಮಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ ಚತೂಸು ಅರಿಯಸಚ್ಚೇಸು? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು 'ಇದಂ ದುಕ್ಖ'ನ್ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ, 'ಅಯಂ ದುಕ್ಖಸಮುದಯೋ'ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ, 'ಅಯಂ ದುಕ್ಖನಿರೋಧೋ'ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ, 'ಅಯಂ ದುಕ್ಖನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ'ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ।

ಪಠಮಭಾಣವಾರೋ ನಿಟ್ಠಿತೋ।

ದುಕ್ಖಸಚ್ಚನಿದ್ದೇಸೋ

೧೨೦. "ಕತಮಞ್ಚ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ದುಕ್ಖಂ ಅರಿಯಸಚ್ಚಂ? ಜಾತಿಪಿ ದುಕ್ಖಾ, ಜರಾಪಿ ದುಕ್ಖಾ, ಮರಣಮ್ಪಿ ದುಕ್ಖಂ, ಸೋಕಪರಿದೇವದುಕ್ಖದೋಮನಸ್ಸುಪಾಯಾಸಾಪಿ ದುಕ್ಖಾ, ಅಪ್ಪಿಯೇಹಿ ಸಮ್ಪಯೋಗೋಪಿ ದುಕ್ಖೋ, ಪಿಯೇಹಿ ವಿಪ್ಪಯೋಗೋಪಿ ದುಕ್ಖೋ ["ಅಪ್ಪಿಯೇಹಿ…ಪೇ॰… ವಿಪ್ಪಯೋಗೋಪಿ ದುಕ್ಖೋ"ತಿ ಪಾಠೋ ಚೇವ ತಂನಿದ್ದೇಸೋ ಚ ಸೀ॰ ಪೀ॰ ಪೋತ್ಥಕೇಸು ನ ದಿಸ್ಸತಿ, ಸುಮಙ್ಗಲವಿಲಾಸಿನಿಯಂಪಿ ತಂಸಂವಣ್ಣನಾ ನತ್ಥಿ], ಯಮ್ಪಿಚ್ಛಂ ನ ಲಭತಿ ತಮ್ಪಿ ದುಕ್ಖಂ, ಸಂಖಿತ್ತೇನ ಪಞ್ಚುಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧಾ [ಪಞ್ಚುಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧಾಪಿ (ಕ॰)] ದುಕ್ಖಾ।

೧೨೧. "ಕತಮಾ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಜಾತಿ? ಯಾ ತೇಸಂ ತೇಸಂ ಸತ್ತಾನಂ ತಮ್ಹಿ ತಮ್ಹಿ ಸತ್ತನಿಕಾಯೇ ಜಾತಿ ಸಞ್ಜಾತಿ ಓಕ್ಕನ್ತಿ ಅಭಿನಿಬ್ಬತ್ತಿ ಖನ್ಧಾನಂ ಪಾತುಭಾವೋ ಆಯತನಾನಂ ಪಟಿಲಾಭೋ, ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಜಾತಿ।

೧೨೨. "ಕತಮಾ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಜರಾ? ಯಾ ತೇಸಂ ತೇಸಂ ಸತ್ತಾನಂ ತಮ್ಹಿ ತಮ್ಹಿ ಸತ್ತನಿಕಾಯೇ ಜರಾ ಜೀರಣತಾ ಖಣ್ಡಿಚ್ಚಂ ಪಾಲಿಚ್ಚಂ ವಲಿತ್ತಚತಾ ಆಯುನೋ ಸಂಹಾನಿ ಇನ್ದ್ರಿಯಾನಂ ಪರಿಪಾಕೋ, ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಜರಾ।

೧೨೩. "ಕತಮಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮರಣಂ? ಯಂ [ಸುಮಙ್ಗಲವಿಲಾಸಿನೀ ಓಲೋಕೇತಬ್ಬಾ] ತೇಸಂ ತೇಸಂ ಸತ್ತಾನಂ ತಮ್ಹಾ ತಮ್ಹಾ ಸತ್ತನಿಕಾಯಾ ಚುತಿ ಚವನತಾ ಭೇದೋ ಅನ್ತರಧಾನಂ ಮಚ್ಚು ಮರಣಂ ಕಾಲಙ್ಕಿರಿಯಾ ಖನ್ಧಾನಂ ಭೇದೋ ಕಳೇವರಸ್ಸ ನಿಕ್ಖೇಪೋ ಜೀವಿತಿನ್ದ್ರಿಯಸ್ಸುಪಚ್ಛೇದೋ, ಇದಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮರಣಂ।

೧೨೪. "ಕತಮೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸೋಕೋ? ಯೋ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಞ್ಞತರಞ್ಞತರೇನ ಬ್ಯಸನೇನ ಸಮನ್ನಾಗತಸ್ಸ ಅಞ್ಞತರಞ್ಞತರೇನ ದುಕ್ಖಧಮ್ಮೇನ ಫುಟ್ಠಸ್ಸ ಸೋಕೋ ಸೋಚನಾ ಸೋಚಿತತ್ತಂ ಅನ್ತೋಸೋಕೋ ಅನ್ತೋಪರಿಸೋಕೋ, ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸೋಕೋ।

೧೨೫. "ಕತಮೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪರಿದೇವೋ? ಯೋ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಞ್ಞತರಞ್ಞತರೇನ ಬ್ಯಸನೇನ ಸಮನ್ನಾಗತಸ್ಸ ಅಞ್ಞತರಞ್ಞತರೇನ ದುಕ್ಖಧಮ್ಮೇನ ಫುಟ್ಠಸ್ಸ ಆದೇವೋ ಪರಿದೇವೋ ಆದೇವನಾ ಪರಿದೇವನಾ ಆದೇವಿತತ್ತಂ ಪರಿದೇವಿತತ್ತಂ, ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪರಿದೇವೋ।

೧೨೬. "ಕತಮಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದುಕ್ಖಂ? ಯಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕಾಯಿಕಂ ದುಕ್ಖಂ ಕಾಯಿಕಂ ಅಸಾತಂ ಕಾಯಸಮ್ಫಸ್ಸಜಂ ದುಕ್ಖಂ ಅಸಾತಂ ವೇದಯಿತಂ, ಇದಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದುಕ್ಖಂ।

೧೨೭. “ಕತಮಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದೋಮನಸ್ಸಂ? ಯಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚೇತಸಿಕಂ ದುಕ್ಖಂ ಚೇತಸಿಕಂ ಅಸಾತಂ ಮನೋಸಮ್ಫಸ್ಸಜಂ ದುಕ್ಖಂ ಅಸಾತಂ ವೇದಯಿತಂ, ಇದಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದೋಮನಸ್ಸಂ।

೧೨೮. “ಕತಮೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಉಪಾಯಾಸೋ? ಯೋ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಞ್ಞತರಞ್ಞತರೇನ ಬ್ಯಸನೇನ ಸಮನ್ನಾಗತಸ್ಸ ಅಞ್ಞತರಞ್ಞತರೇನ ದುಕ್ಖಧಮ್ಮೇನ ಫುಟ್ಠಸ್ಸ ಆಯಾಸೋ ಉಪಾಯಾಸೋ ಆಯಾಸಿತತ್ತಂ ಉಪಾಯಾಸಿತತ್ತಂ, ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಉಪಾಯಾಸೋ।

೧೨೯. “ಕತಮೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಪ್ಪಿಯೇಹಿ ಸಮ್ಪಯೋಗೋ ದುಕ್ಖೋ? ಇಧ ಯಸ್ಸ ತೇ ಹೋನ್ತಿ ಅನಿಟ್ಠಾ ಅಕನ್ತಾ ಅಮನಾಪಾ ರೂಪಾ ಸದ್ದಾ ಗನ್ಧಾ ರಸಾ ಫೋಟ್ಠಬ್ಬಾ ಧಮ್ಮಾ, ಯೇ ವಾ ಪನಸ್ಸ ತೇ ಹೋನ್ತಿ ಅನತ್ಥಕಾಮಾ ಅಹಿತಕಾಮಾ ಅಫಾಸುಕಕಾಮಾ ಅಯೋಗಕ್ಖೇಮಕಾಮಾ, ಯಾ ತೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಸಙ್ಗತಿ ಸಮಾಗಮೋ ಸಮೋಧಾನಂ ಮಿಸ್ಸೀಭಾವೋ, ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಪ್ಪಿಯೇಹಿ ಸಮ್ಪಯೋಗೋ ದುಕ್ಖೋ।

೧೩೦. “ಕತಮೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಿಯೇಹಿ ವಿಪ್ಪಯೋಗೋ ದುಕ್ಖೋ? ಇಧ ಯಸ್ಸ ತೇ ಹೋನ್ತಿ ಇಟ್ಠಾ ಕನ್ತಾ ಮನಾಪಾ ರೂಪಾ ಸದ್ದಾ ಗನ್ಧಾ ರಸಾ ಫೋಟ್ಠಬ್ಬಾ ಧಮ್ಮಾ, ಯೇ ವಾ ಪನಸ್ಸ ತೇ ಹೋನ್ತಿ ಅತ್ಥಕಾಮಾ ಹಿತಕಾಮಾ ಫಾಸುಕಕಾಮಾ ಯೋಗಕ್ಖೇಮಕಾಮಾ ಮಾತಾ ವಾ ಪಿತಾ ವಾ ಭಾತಾ ವಾ ಭಗಿನೀ ವಾ ಮಿತ್ತಾ ವಾ ಅಮಚ್ಚಾ ವಾ ಞಾತಿಸಾಲೋಹಿತಾ ವಾ, ಯಾ ತೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಅಸಙ್ಗತಿ ಅಸಮಾಗಮೋ ಅಸಮೋಧಾನಂ ಅಮಿಸ್ಸೀಭಾವೋ, ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಿಯೇಹಿ ವಿಪ್ಪಯೋಗೋ ದುಕ್ಖೋ।

೧೩೧. “ಕತಮಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯಮ್ಪಿಚ್ಛಂ ನ ಲಭತಿ ತಮ್ಪಿ ದುಕ್ಖಂ? ಜಾತಿಧಮ್ಮಾನಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ , ಸತ್ತಾನಂ ಏವಂ ಇಚ್ಛಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ - ‘ಅಹೋ ವತ ಮಯಂ ನ ಜಾತಿಧಮ್ಮಾ ಅಸ್ಸಾಮ, ನ ಚ ವತ ನೋ ಜಾತಿ ಆಗಚ್ಛೇಯ್ಯಾ’ತಿ। ನ ಖೋ ಪನೇತಂ ಇಚ್ಛಾಯ ಪತ್ತಬ್ಬಂ, ಇದಮ್ಪಿ ಯಮ್ಪಿಚ್ಛಂ ನ ಲಭತಿ ತಮ್ಪಿ ದುಕ್ಖಂ। ಜರಾಧಮ್ಮಾನಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತ್ತಾನಂ ಏವಂ ಇಚ್ಛಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ - ‘ಅಹೋ ವತ ಮಯಂ ನ ಜರಾಧಮ್ಮಾ ಅಸ್ಸಾಮ, ನ ಚ ವತ ನೋ ಜರಾ ಆಗಚ್ಛೇಯ್ಯಾ’ತಿ। ನ ಖೋ ಪನೇತಂ ಇಚ್ಛಾಯ ಪತ್ತಬ್ಬಂ, ಇದಮ್ಪಿ ಯಮ್ಪಿಚ್ಛಂ ನ ಲಭತಿ ತಮ್ಪಿ ದುಕ್ಖಂ। ಬ್ಯಾಧಿಧಮ್ಮಾನಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತ್ತಾನಂ ಏವಂ ಇಚ್ಛಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ - ‘ಅಹೋ ವತ ಮಯಂ ನ ಬ್ಯಾಧಿಧಮ್ಮಾ ಅಸ್ಸಾಮ, ನ ಚ ವತ ನೋ ಬ್ಯಾಧಿ ಆಗಚ್ಛೇಯ್ಯಾ’ತಿ। ನ ಖೋ ಪನೇತಂ ಇಚ್ಛಾಯ ಪತ್ತಬ್ಬಂ, ಇದಮ್ಪಿ ಯಮ್ಪಿಚ್ಛಂ ನ ಲಭತಿ ತಮ್ಪಿ ದುಕ್ಖಂ। ಮರಣಧಮ್ಮಾನಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತ್ತಾನಂ ಏವಂ ಇಚ್ಛಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ - ‘ಅಹೋ ವತ ಮಯಂ ನ ಮರಣಧಮ್ಮಾ ಅಸ್ಸಾಮ, ನ ಚ ವತ ನೋ ಮರಣಂ ಆಗಚ್ಛೇಯ್ಯಾ’ತಿ। ನ ಖೋ ಪನೇತಂ ಇಚ್ಛಾಯ ಪತ್ತಬ್ಬಂ, ಇದಮ್ಪಿ ಯಮ್ಪಿಚ್ಛಂ ನ ಲಭತಿ ತಮ್ಪಿ ದುಕ್ಖಂ। ಸೋಕಪರಿದೇವದುಕ್ಖದೋಮನಸ್ಸುಪಾಯಾಸಧಮ್ಮಾನಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತ್ತಾನಂ ಏವಂ ಇಚ್ಛಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ - ‘ಅಹೋ ವತ ಮಯಂ ನ ಸೋಕಪರಿದೇವದುಕ್ಖದೋಮನಸ್ಸುಪಾಯಾಸಧಮ್ಮಾ ಅಸ್ಸಾಮ, ನ ಚ ವತ ನೋ ಸೋಕಪರಿದೇವದುಕ್ಖದೋಮನಸ್ಸುಪಾಯಾಸಧಮ್ಮಾ ಆಗಚ್ಛೇಯ್ಯು’ನ್ತಿ। ನ ಖೋ ಪನೇತಂ ಇಚ್ಛಾಯ ಪತ್ತಬ್ಬಂ, ಇದಮ್ಪಿ ಯಮ್ಪಿಚ್ಛಂ ನ ಲಭತಿ ತಮ್ಪಿ ದುಕ್ಖಂ।

೧೩೨. “ಕತಮೇ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಂಖಿತ್ತೇನ ಪಞ್ಚುಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧಾ ದುಕ್ಖಾ? ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ - ರೂಪುಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧೋ, ವೇದನುಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧೋ, ಸಞ್ಞುಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧೋ, ಸಙ್ಖಾರುಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧೋ, ವಿಞ್ಞಾಣುಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧೋ। ಇಮೇ ವುಚ್ಚನ್ತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಂಖಿತ್ತೇನ ಪಞ್ಚುಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧಾ ದುಕ್ಖಾ। ಇದಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದುಕ್ಖಂ ಅರಿಯಸಚ್ಚಂ।

ಸಮುದಯಸಚ್ಚನಿದ್ದೇಸೋ

೧೩೩. “ಕತಮಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದುಕ್ಖಸಮುದಯಂ [ದುಕ್ಖಸಮುದಯೋ (ಸ್ಯಾ॰)] ಅರಿಯಸಚ್ಚಂ? ಯಾಯಂ ತಣ್ಹಾ ಪೋನೋಬ್ಭವಿಕಾ [ಪೋನೋಭವಿಕಾ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)] ನನ್ದೀರಾಗಸಹಗತಾ [ನನ್ದಿರಾಗಸಹಗತಾ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಪೀ॰)] ತತ್ರತತ್ರಾಭಿನನ್ದಿನೀ। ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ - ಕಾಮತಣ್ಹಾ ಭವತಣ್ಹಾ ವಿಭವತಣ್ಹಾ।

“ಸಾ ಖೋ ಪನೇಸಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಣ್ಹಾ ಕತ್ಥ ಉಪ್ಪಜ್ಜಮಾನಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ, ಕತ್ಥ ನಿವಿಸಮಾನಾ ನಿವಿಸತಿ? ಯಂ ಲೋಕೇ ಪಿಯರೂಪಂ ಸಾತರೂಪಂ, ಏತ್ಥೇಸಾ ತಣ್ಹಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜಮಾನಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ, ಏತ್ಥ ನಿವಿಸಮಾನಾ ನಿವಿಸತಿ।

“ಕಿಞ್ಚ ಲೋಕೇ ಪಿಯರೂಪಂ ಸಾತರೂಪಂ? ಚಕ್ಖು ಲೋಕೇ ಪಿಯರೂಪಂ ಸಾತರೂಪಂ, ಏತ್ಥೇಸಾ ತಣ್ಹಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜಮಾನಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ, ಏತ್ಥ ನಿವಿಸಮಾನಾ ನಿವಿಸತಿ। ಸೋತಂ ಲೋಕೇ...ಪೇ॰... ಘಾನಂ ಲೋಕೇ... ಜಿವ್ಹಾ ಲೋಕೇ... ಕಾಯೋ ಲೋಕೇ... ಮನೋ ಲೋಕೇ ಪಿಯರೂಪಂ ಸಾತರೂಪಂ, ಏತ್ಥೇಸಾ ತಣ್ಹಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜಮಾನಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ, ಏತ್ಥ ನಿವಿಸಮಾನಾ ನಿವಿಸತಿ।

“ರೂಪಾ ಲೋಕೇ... ಸದ್ದಾ ಲೋಕೇ... ಗನ್ಧಾ ಲೋಕೇ... ರಸಾ ಲೋಕೇ... ಫೋಟ್ಠಬ್ಬಾ ಲೋಕೇ... ಧಮ್ಮಾ ಲೋಕೇ ಪಿಯರೂಪಂ ಸಾತರೂಪಂ, ಏತ್ಥೇಸಾ ತಣ್ಹಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜಮಾನಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ, ಏತ್ಥ ನಿವಿಸಮಾನಾ ನಿವಿಸತಿ।

“ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞಾಣಂ ಲೋಕೇ... ಸೋತವಿಞ್ಞಾಣಂ ಲೋಕೇ... ಘಾನವಿಞ್ಞಾಣಂ ಲೋಕೇ... ಜಿವ್ಹಾವಿಞ್ಞಾಣಂ ಲೋಕೇ... ಕಾಯವಿಞ್ಞಾಣಂ ಲೋಕೇ... ಮನೋವಿಞ್ಞಾಣಂ ಲೋಕೇ ಪಿಯರೂಪಂ ಸಾತರೂಪಂ, ಏತ್ಥೇಸಾ ತಣ್ಹಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜಮಾನಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ, ಏತ್ಥ ನಿವಿಸಮಾನಾ ನಿವಿಸತಿ।

“ಚಕ್ಖುಸಮ್ಫಸ್ಸೋ ಲೋಕೇ... ಸೋತಸಮ್ಫಸ್ಸೋ ಲೋಕೇ... ಘಾನಸಮ್ಫಸ್ಸೋ ಲೋಕೇ... ಜಿವ್ಹಾಸಮ್ಫಸ್ಸೋ ಲೋಕೇ... ಕಾಯಸಮ್ಫಸ್ಸೋ ಲೋಕೇ... ಮನೋಸಮ್ಫಸ್ಸೋ ಲೋಕೇ ಪಿಯರೂಪಂ ಸಾತರೂಪಂ, ಏತ್ಥೇಸಾ ತಣ್ಹಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜಮಾನಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ, ಏತ್ಥ ನಿವಿಸಮಾನಾ ನಿವಿಸತಿ।

“ಚಕ್ಖುಸಮ್ಫಸ್ಸಜಾ ವೇದನಾ ಲೋಕೇ... ಸೋತಸಮ್ಫಸ್ಸಜಾ ವೇದನಾ ಲೋಕೇ... ಘಾನಸಮ್ಫಸ್ಸಜಾ ವೇದನಾ ಲೋಕೇ... ಜಿವ್ಹಾಸಮ್ಫಸ್ಸಜಾ ವೇದನಾ ಲೋಕೇ... ಕಾಯಸಮ್ಫಸ್ಸಜಾ ವೇದನಾ ಲೋಕೇ... ಮನೋಸಮ್ಫಸ್ಸಜಾ ವೇದನಾ ಲೋಕೇ ಪಿಯರೂಪಂ ಸಾತರೂಪಂ, ಏತ್ಥೇಸಾ ತಣ್ಹಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜಮಾನಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ, ಏತ್ಥ ನಿವಿಸಮಾನಾ ನಿವಿಸತಿ।

“ರೂಪಸಞ್ಞಾ ಲೋಕೇ... ಸದ್ದಸಞ್ಞಾ ಲೋಕೇ... ಗನ್ಧಸಞ್ಞಾ ಲೋಕೇ... ರಸಸಞ್ಞಾ ಲೋಕೇ... ಫೋಟ್ಠಬ್ಬಸಞ್ಞಾ ಲೋಕೇ... ಧಮ್ಮಸಞ್ಞಾ ಲೋಕೇ ಪಿಯರೂಪಂ ಸಾತರೂಪಂ, ಏತ್ಥೇಸಾ ತಣ್ಹಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜಮಾನಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ, ಏತ್ಥ ನಿವಿಸಮಾನಾ ನಿವಿಸತಿ।

“ರೂಪಸಞ್ಚೇತನಾ ಲೋಕೇ... ಸದ್ದಸಞ್ಚೇತನಾ ಲೋಕೇ... ಗನ್ಧಸಞ್ಚೇತನಾ ಲೋಕೇ... ರಸಸಞ್ಚೇತನಾ ಲೋಕೇ... ಫೋಟ್ಠಬ್ಬಸಞ್ಚೇತನಾ ಲೋಕೇ... ಧಮ್ಮಸಞ್ಚೇತನಾ ಲೋಕೇ ಪಿಯರೂಪಂ ಸಾತರೂಪಂ, ಏತ್ಥೇಸಾ ತಣ್ಹಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜಮಾನಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ, ಏತ್ಥ ನಿವಿಸಮಾನಾ ನಿವಿಸತಿ।

“ರೂಪತಣ್ಹಾ ಲೋಕೇ... ಸದ್ದತಣ್ಹಾ ಲೋಕೇ... ಗನ್ಧತಣ್ಹಾ ಲೋಕೇ... ರಸತಣ್ಹಾ ಲೋಕೇ... ಫೋಟ್ಠಬ್ಬತಣ್ಹಾ ಲೋಕೇ... ಧಮ್ಮತಣ್ಹಾ ಲೋಕೇ ಪಿಯರೂಪಂ ಸಾತರೂಪಂ, ಏತ್ಥೇಸಾ ತಣ್ಹಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜಮಾನಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ, ಏತ್ಥ ನಿವಿಸಮಾನಾ ನಿವಿಸತಿ।

“ರೂಪವಿತಕ್ಕೋ ಲೋಕೇ... ಸದ್ದವಿತಕ್ಕೋ ಲೋಕೇ... ಗನ್ಧವಿತಕ್ಕೋ ಲೋಕೇ... ರಸವಿತಕ್ಕೋ ಲೋಕೇ... ಫೋಟ್ಠಬ್ಬವಿತಕ್ಕೋ ಲೋಕೇ... ಧಮ್ಮವಿತಕ್ಕೋ ಲೋಕೇ ಪಿಯರೂಪಂ ಸಾತರೂಪಂ, ಏತ್ಥೇಸಾ ತಣ್ಹಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜಮಾನಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ, ಏತ್ಥ ನಿವಿಸಮಾನಾ ನಿವಿಸತಿ।

“ರೂಪವಿಚಾರೋ ಲೋಕೇ… ಸದ್ದವಿಚಾರೋ ಲೋಕೇ… ಗನ್ಧವಿಚಾರೋ ಲೋಕೇ… ರಸವಿಚಾರೋ ಲೋಕೇ… ಫೋಟ್ಠಬ್ಬವಿಚಾರೋ ಲೋಕೇ… ಧಮ್ಮವಿಚಾರೋ ಲೋಕೇ ಪಿಯರೂಪಂ ಸಾತರೂಪಂ, ಏತ್ಥೇಸಾ ತಣ್ಹಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜಮಾನಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ, ಏತ್ಥ ನಿವಿಸಮಾನಾ ನಿವಿಸತಿ। ಇದಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದುಕ್ಖಸಮುದಯಂ ಅರಿಯಸಚ್ಚಂ।

ನಿರೋಧಸಚ್ಚನಿದ್ದೇಸೋ

೧೩೪. “ಕತಮಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದುಕ್ಖನಿರೋಧಂ [ದುಕ್ಖನಿರೋಧೋ (ಸ್ಯಾ॰)] ಅರಿಯಸಚ್ಚಂ? ಯೋ ತಸ್ಸಾಯೇವ ತಣ್ಹಾಯ ಅಸೇಸವಿರಾಗನಿರೋಧೋ ಚಾಗೋ ಪಟಿನಿಸ್ಸಗ್ಗೋ ಮುತ್ತಿ ಅನಾಲಯೋ।

“ಸಾ ಖೋ ಪನೇಸಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಣ್ಹಾ ಕತ್ಥ ಪಹೀಯಮಾನಾ ಪಹೀಯತಿ, ಕತ್ಥ ನಿರುಜ್ಝಮಾನಾ ನಿರುಜ್ಝತಿ? ಯಂ ಲೋಕೇ ಪಿಯರೂಪಂ ಸಾತರೂಪಂ, ಏತ್ಥೇಸಾ ತಣ್ಹಾ ಪಹೀಯಮಾನಾ ಪಹೀಯತಿ, ಏತ್ಥ ನಿರುಜ್ಝಮಾನಾ ನಿರುಜ್ಝತಿ।

“ಕಿಞ್ಚ ಲೋಕೇ ಪಿಯರೂಪಂ ಸಾತರೂಪಂ? ಚಕ್ಖು ಲೋಕೇ ಪಿಯರೂಪಂ ಸಾತರೂಪಂ, ಏತ್ಥೇಸಾ ತಣ್ಹಾ ಪಹೀಯಮಾನಾ ಪಹೀಯತಿ, ಏತ್ಥ ನಿರುಜ್ಝಮಾನಾ ನಿರುಜ್ಝತಿ। ಸೋತಂ ಲೋಕೇ…ಪೇ॰… ಘಾನಂ ಲೋಕೇ… ಜಿವ್ಹಾ ಲೋಕೇ… ಕಾಯೋ ಲೋಕೇ… ಮನೋ ಲೋಕೇ ಪಿಯರೂಪಂ ಸಾತರೂಪಂ, ಏತ್ಥೇಸಾ ತಣ್ಹಾ ಪಹೀಯಮಾನಾ ಪಹೀಯತಿ, ಏತ್ಥ ನಿರುಜ್ಝಮಾನಾ ನಿರುಜ್ಝತಿ।

“ರೂಪಾ ಲೋಕೇ… ಸದ್ದಾ ಲೋಕೇ… ಗನ್ಧಾ ಲೋಕೇ… ರಸಾ ಲೋಕೇ… ಫೋಟ್ಠಬ್ಬಾ ಲೋಕೇ… ಧಮ್ಮಾ ಲೋಕೇ ಪಿಯರೂಪಂ ಸಾತರೂಪಂ, ಏತ್ಥೇಸಾ ತಣ್ಹಾ ಪಹೀಯಮಾನಾ ಪಹೀಯತಿ, ಏತ್ಥ ನಿರುಜ್ಝಮಾನಾ ನಿರುಜ್ಝತಿ।

“ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞಾಣಂ ಲೋಕೇ… ಸೋತವಿಞ್ಞಾಣಂ ಲೋಕೇ… ಘಾನವಿಞ್ಞಾಣಂ ಲೋಕೇ… ಜಿವ್ಹಾವಿಞ್ಞಾಣಂ ಲೋಕೇ… ಕಾಯವಿಞ್ಞಾಣಂ ಲೋಕೇ… ಮನೋವಿಞ್ಞಾಣಂ ಲೋಕೇ ಪಿಯರೂಪಂ ಸಾತರೂಪಂ, ಏತ್ಥೇಸಾ ತಣ್ಹಾ ಪಹೀಯಮಾನಾ ಪಹೀಯತಿ, ಏತ್ಥ ನಿರುಜ್ಝಮಾನಾ ನಿರುಜ್ಝತಿ।

“ಚಕ್ಖುಸಮ್ಫಸ್ಸೋ ಲೋಕೇ… ಸೋತಸಮ್ಫಸ್ಸೋ ಲೋಕೇ… ಘಾನಸಮ್ಫಸ್ಸೋ ಲೋಕೇ… ಜಿವ್ಹಾಸಮ್ಫಸ್ಸೋ ಲೋಕೇ… ಕಾಯಸಮ್ಫಸ್ಸೋ ಲೋಕೇ… ಮನೋಸಮ್ಫಸ್ಸೋ ಲೋಕೇ ಪಿಯರೂಪಂ ಸಾತರೂಪಂ, ಏತ್ಥೇಸಾ ತಣ್ಹಾ ಪಹೀಯಮಾನಾ ಪಹೀಯತಿ, ಏತ್ಥ ನಿರುಜ್ಝಮಾನಾ ನಿರುಜ್ಝತಿ।

“ಚಕ್ಖುಸಮ್ಫಸ್ಸಜಾ ವೇದನಾ ಲೋಕೇ… ಸೋತಸಮ್ಫಸ್ಸಜಾ ವೇದನಾ ಲೋಕೇ… ಘಾನಸಮ್ಫಸ್ಸಜಾ ವೇದನಾ ಲೋಕೇ… ಜಿವ್ಹಾಸಮ್ಫಸ್ಸಜಾ ವೇದನಾ ಲೋಕೇ… ಕಾಯಸಮ್ಫಸ್ಸಜಾ ವೇದನಾ ಲೋಕೇ… ಮನೋಸಮ್ಫಸ್ಸಜಾ ವೇದನಾ ಲೋಕೇ ಪಿಯರೂಪಂ ಸಾತರೂಪಂ, ಏತ್ಥೇಸಾ ತಣ್ಹಾ ಪಹೀಯಮಾನಾ ಪಹೀಯತಿ, ಏತ್ಥ ನಿರುಜ್ಝಮಾನಾ ನಿರುಜ್ಝತಿ।

“ರೂಪಸಞ್ಞಾ ಲೋಕೇ… ಸದ್ದಸಞ್ಞಾ ಲೋಕೇ… ಗನ್ಧಸಞ್ಞಾ ಲೋಕೇ… ರಸಸಞ್ಞಾ ಲೋಕೇ… ಫೋಟ್ಠಬ್ಬಸಞ್ಞಾ ಲೋಕೇ… ಧಮ್ಮಸಞ್ಞಾ ಲೋಕೇ ಪಿಯರೂಪಂ ಸಾತರೂಪಂ, ಏತ್ಥೇಸಾ ತಣ್ಹಾ ಪಹೀಯಮಾನಾ ಪಹೀಯತಿ, ಏತ್ಥ ನಿರುಜ್ಝಮಾನಾ ನಿರುಜ್ಝತಿ।

“ರೂಪಸಞ್ಚೇತನಾ ಲೋಕೇ… ಸದ್ದಸಞ್ಚೇತನಾ ಲೋಕೇ… ಗನ್ಧಸಞ್ಚೇತನಾ ಲೋಕೇ… ರಸಸಞ್ಚೇತನಾ ಲೋಕೇ… ಫೋಟ್ಠಬ್ಬಸಞ್ಚೇತನಾ ಲೋಕೇ… ಧಮ್ಮಸಞ್ಚೇತನಾ ಲೋಕೇ ಪಿಯರೂಪಂ ಸಾತರೂಪಂ, ಏತ್ಥೇಸಾ ತಣ್ಹಾ ಪಹೀಯಮಾನಾ ಪಹೀಯತಿ, ಏತ್ಥ ನಿರುಜ್ಝಮಾನಾ ನಿರುಜ್ಝತಿ।

“ರೂಪತಣ್ಹಾ ಲೋಕೇ... ಸದ್ದತಣ್ಹಾ ಲೋಕೇ... ಗನ್ಧತಣ್ಹಾ ಲೋಕೇ... ರಸತಣ್ಹಾ ಲೋಕೇ... ಫೋಟ್ಠಬ್ಬತಣ್ಹಾ ಲೋಕೇ... ಧಮ್ಮತಣ್ಹಾ ಲೋಕೇ ಪಿಯರೂಪಂ ಸಾತರೂಪಂ, ಏತ್ಥೇಸಾ ತಣ್ಹಾ ಪಹೀಯಮಾನಾ ಪಹೀಯತಿ, ಏತ್ಥ ನಿರುಜ್ಝಮಾನಾ ನಿರುಜ್ಝತಿ।

“ರೂಪವಿತಕ್ಕೋ ಲೋಕೇ... ಸದ್ದವಿತಕ್ಕೋ ಲೋಕೇ... ಗನ್ಧವಿತಕ್ಕೋ ಲೋಕೇ... ರಸವಿತಕ್ಕೋ ಲೋಕೇ... ಫೋಟ್ಠಬ್ಬವಿತಕ್ಕೋ ಲೋಕೇ... ಧಮ್ಮವಿತಕ್ಕೋ ಲೋಕೇ ಪಿಯರೂಪಂ ಸಾತರೂಪಂ, ಏತ್ಥೇಸಾ ತಣ್ಹಾ ಪಹೀಯಮಾನಾ ಪಹೀಯತಿ, ಏತ್ಥ ನಿರುಜ್ಝಮಾನಾ ನಿರುಜ್ಝತಿ।

“ರೂಪವಿಚಾರೋ ಲೋಕೇ... ಸದ್ದವಿಚಾರೋ ಲೋಕೇ... ಗನ್ಧವಿಚಾರೋ ಲೋಕೇ... ರಸವಿಚಾರೋ ಲೋಕೇ... ಫೋಟ್ಠಬ್ಬವಿಚಾರೋ ಲೋಕೇ... ಧಮ್ಮವಿಚಾರೋ ಲೋಕೇ ಪಿಯರೂಪಂ ಸಾತರೂಪಂ। ಏತ್ಥೇಸಾ ತಣ್ಹಾ ಪಹೀಯಮಾನಾ ಪಹೀಯತಿ, ಏತ್ಥ ನಿರುಜ್ಝಮಾನಾ ನಿರುಜ್ಝತಿ। ಇದಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದುಕ್ಖನಿರೋಧಂ ಅರಿಯಸಚ್ಚಂ।

ಮಗ್ಗಸಚ್ಚನಿದ್ದೇಸೋ

೧೩೫. “ಕತಮಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದುಕ್ಖನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ ಅರಿಯಸಚ್ಚಂ? ಅಯಮೇವ ಅರಿಯೋ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕೋ ಮಗ್ಗೋ ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ - ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ ಸಮ್ಮಾಸಙ್ಕಪ್ಪೋ ಸಮ್ಮಾವಾಚಾ ಸಮ್ಮಾಕಮ್ಮನ್ತೋ ಸಮ್ಮಾಆಜೀವೋ ಸಮ್ಮಾವಾಯಾಮೋ ಸಮ್ಮಾಸತಿ ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿ।

“ಕತಮಾ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ? ಯಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದುಕ್ಖೇ ಞಾಣಂ, ದುಕ್ಖಸಮುದಯೇ ಞಾಣಂ, ದುಕ್ಖನಿರೋಧೇ ಞಾಣಂ, ದುಕ್ಖನಿರೋಧಗಾಮಿನಿಯಾ ಪಟಿಪದಾಯ ಞಾಣಂ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ।

“ಕತಮೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮ್ಮಾಸಙ್ಕಪ್ಪೋ? ನೇಕ್ಖಮ್ಮಸಙ್ಕಪ್ಪೋ ಅಬ್ಯಾಪಾದಸಙ್ಕಪ್ಪೋ ಅವಿಹಿಂಸಾಸಙ್ಕಪ್ಪೋ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮ್ಮಾಸಙ್ಕಪ್ಪೋ।

“ಕತಮಾ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮ್ಮಾವಾಚಾ? ಮುಸಾವಾದಾ ವೇರಮಣೀ [ವೇರಮಣಿ (ಕ॰)], ಪಿಸುಣಾಯ ವಾಚಾಯ ವೇರಮಣೀ, ಫರುಸಾಯ ವಾಚಾಯ ವೇರಮಣೀ, ಸಮ್ಫಪ್ಪಲಾಪಾ ವೇರಮಣೀ । ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮ್ಮಾವಾಚಾ।

“ಕತಮೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮ್ಮಾಕಮ್ಮನ್ತೋ? ಪಾಣಾತಿಪಾತಾ ವೇರಮಣೀ, ಅದಿನ್ನಾದಾನಾ ವೇರಮಣೀ, ಕಾಮೇಸುಮಿಚ್ಛಾಚಾರಾ ವೇರಮಣೀ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮ್ಮಾಕಮ್ಮನ್ತೋ।

“ಕತಮೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮ್ಮಾಆಜೀವೋ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಮಿಚ್ಛಾಆಜೀವಂ ಪಹಾಯ ಸಮ್ಮಾಆಜೀವೇನ ಜೀವಿತಂ ಕಪ್ಪೇತಿ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮ್ಮಾಆಜೀವೋ।

“ಕತಮೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮ್ಮಾವಾಯಾಮೋ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಅನುಪ್ಪನ್ನಾನಂ ಪಾಪಕಾನಂ ಅಕುಸಲಾನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಅನುಪ್ಪಾದಾಯ ಛನ್ದಂ ಜನೇತಿ ವಾಯಮತಿ ವೀರಿಯಂ ಆರಭತಿ ಚಿತ್ತಂ ಪಗ್ಗಣ್ಹಾತಿ ಪದಹತಿ; ಉಪ್ಪನ್ನಾನಂ ಪಾಪಕಾನಂ ಅಕುಸಲಾನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಪಹಾನಾಯ ಛನ್ದಂ ಜನೇತಿ ವಾಯಮತಿ ವೀರಿಯಂ ಆರಭತಿ ಚಿತ್ತಂ ಪಗ್ಗಣ್ಹಾತಿ ಪದಹತಿ; ಅನುಪ್ಪನ್ನಾನಂ ಕುಸಲಾನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಉಪ್ಪಾದಾಯ ಛನ್ದಂ ಜನೇತಿ ವಾಯಮತಿ ವೀರಿಯಂ ಆರಭತಿ ಚಿತ್ತಂ ಪಗ್ಗಣ್ಹಾತಿ ಪದಹತಿ; ಉಪ್ಪನ್ನಾನಂ ಕುಸಲಾನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಠಿತಿಯಾ ಅಸಮ್ಮೋಸಾಯ ಭಿಯ್ಯೋಭಾವಾಯ ವೇಪುಲ್ಲಾಯ ಭಾವನಾಯ ಪಾರಿಪೂರಿಯಾ ಛನ್ದಂ ಜನೇತಿ ವಾಯಮತಿ ವೀರಿಯಂ ಆರಭತಿ ಚಿತ್ತಂ ಪಗ್ಗಣ್ಹಾತಿ ಪದಹತಿ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮ್ಮಾವಾಯಾಮೋ।

“ಕತಮಾ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮ್ಮಾಸತಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಕಾಯೇ ಕಾಯಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ ಆತಾಪೀ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಸತಿಮಾ ವಿನೇಯ್ಯ ಲೋಕೇ ಅಭಿಜ್ಝಾದೋಮನಸ್ಸಂ; ವೇದನಾಸು ವೇದನಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ ಆತಾಪೀ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಸತಿಮಾ ವಿನೇಯ್ಯ ಲೋಕೇ ಅಭಿಜ್ಝಾದೋಮನಸ್ಸಂ; ಚಿತ್ತೇ ಚಿತ್ತಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ ಆತಾಪೀ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಸತಿಮಾ ವಿನೇಯ್ಯ ಲೋಕೇ ಅಭಿಜ್ಝಾದೋಮನಸ್ಸಂ; ಧಮ್ಮೇಸು ಧಮ್ಮಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ ಆತಾಪೀ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಸತಿಮಾ ವಿನೇಯ್ಯ ಲೋಕೇ ಅಭಿಜ್ಝಾದೋಮನಸ್ಸಂ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮ್ಮಾಸತಿ।

“ಕತಮೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ವಿವಿಚ್ಚೇವ ಕಾಮೇಹಿ ವಿವಿಚ್ಚ ಅಕುಸಲೇಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸವಿತಕ್ಕಂ ಸವಿಚಾರಂ ವಿವೇಕಜಂ ಪೀತಿಸುಖಂ ಪಠಮಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ। ವಿತಕ್ಕವಿಚಾರಾನಂ ವೂಪಸಮಾ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಸಮ್ಪಸಾದನಂ ಚೇತಸೋ ಏಕೋದಿಭಾವಂ ಅವಿತಕ್ಕಂ ಅವಿಚಾರಂ ಸಮಾಧಿಜಂ ಪೀತಿಸುಖಂ ದುತಿಯಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ। ಪೀತಿಯಾ ಚ ವಿರಾಗಾ ಉಪೇಕ್ಖಕೋ ಚ ವಿಹರತಿ, ಸತೋ ಚ ಸಮ್ಪಜಾನೋ, ಸುಖಞ್ಚ ಕಾಯೇನ ಪಟಿಸಂವೇದೇತಿ, ಯಂ ತಂ ಅರಿಯಾ ಆಚಿಕ್ಖನ್ತಿ ‘ಉಪೇಕ್ಖಕೋ ಸತಿಮಾ ಸುಖವಿಹಾರೀ’ತಿ ತತಿಯಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ। ಸುಖಸ್ಸ ಚ ಪಹಾನಾ ದುಕ್ಖಸ್ಸ ಚ ಪಹಾನಾ ಪುಬ್ಬೇವ ಸೋಮನಸ್ಸದೋಮನಸ್ಸಾನಂ ಅತ್ಥಙ್ಗಮಾ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಂ ಉಪೇಕ್ಖಾಸತಿಪಾರಿಸುದ್ಧಿಂ ಚತುತ್ಥಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿ। ಇದಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದುಕ್ಖನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ ಅರಿಯಸಚ್ಚಂ।

೧೩೭. “ಇತಿ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ವಾ ಧಮ್ಮೇಸು ಧಮ್ಮಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ, ಬಹಿದ್ಧಾ ವಾ ಧಮ್ಮೇಸು ಧಮ್ಮಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ, ಅಜ್ಝತ್ತಬಹಿದ್ಧಾ ವಾ ಧಮ್ಮೇಸು ಧಮ್ಮಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ; ಸಮುದಯಧಮ್ಮಾನುಪಸ್ಸೀ ವಾ ಧಮ್ಮೇಸು ವಿಹರತಿ, ವಯಧಮ್ಮಾನುಪಸ್ಸೀ ವಾ ಧಮ್ಮೇಸು ವಿಹರತಿ, ಸಮುದಯವಯಧಮ್ಮಾನುಪಸ್ಸೀ ವಾ ಧಮ್ಮೇಸು ವಿಹರತಿ। ‘ಅತ್ಥಿ ಧಮ್ಮಾ’ತಿ ವಾ ಪನಸ್ಸ ಸತಿ ಪಚ್ಚುಪಟ್ಠಿತಾ ಹೋತಿ। ಯಾವದೇವ ಞಾಣಮತ್ತಾಯ ಪಟಿಸ್ಸತಿಮತ್ತಾಯ ಅನಿಸ್ಸಿತೋ ಚ ವಿಹರತಿ, ನ ಚ ಕಿಞ್ಚಿ ಲೋಕೇ ಉಪಾದಿಯತಿ। ಏವಮ್ಪಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಧಮ್ಮೇಸು ಧಮ್ಮಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ ಚತೂಸು ಅರಿಯಸಚ್ಚೇಸು।

ಸಚ್ಚಪಬ್ಬಂ ನಿಟ್ಠಿತಂ।

ಧಮ್ಮಾನುಪಸ್ಸನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೧೩೮. “ಯೋ ಹಿ ಕೋಚಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಮೇ ಚತ್ತಾರೋ ಸತಿಪಟ್ಠಾನೇ ಏವಂ ಭಾವೇಯ್ಯ ಸತ್ತ ವಸ್ಸಾನಿ, ತಸ್ಸ ದ್ವಿನ್ನಂ ಫಲಾನಂ ಅಞ್ಞತರಂ ಫಲಂ ಪಾಟಿಕಙ್ಖಂ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ಅಞ್ಞಾ; ಸತಿ ವಾ ಉಪಾದಿಸೇಸೇ ಅನಾಗಾಮಿತಾ।

“ತಿಟ್ಠನ್ತು, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತ್ತ ವಸ್ಸಾನಿ। ಯೋ ಹಿ ಕೋಚಿ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಮೇ ಚತ್ತಾರೋ ಸತಿಪಟ್ಠಾನೇ ಏವಂ ಭಾವೇಯ್ಯ ಛ ವಸ್ಸಾನಿ…ಪೇ॰… ಪಞ್ಚ ವಸ್ಸಾನಿ… ಚತ್ತಾರಿ ವಸ್ಸಾನಿ… ತೀಣಿ ವಸ್ಸಾನಿ… ದ್ವೇ ವಸ್ಸಾನಿ… ಏಕಂ ವಸ್ಸಂ… ತಿಟ್ಠತು, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಂ ವಸ್ಸಂ। ಯೋ ಹಿ ಕೋಚಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಮೇ ಚತ್ತಾರೋ ಸತಿಪಟ್ಠಾನೇ ಏವಂ ಭಾವೇಯ್ಯ ಸತ್ತ ಮಾಸಾನಿ, ತಸ್ಸ ದ್ವಿನ್ನಂ ಫಲಾನಂ ಅಞ್ಞತರಂ ಫಲಂ ಪಾಟಿಕಙ್ಖಂ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ಅಞ್ಞಾ; ಸತಿ ವಾ ಉಪಾದಿಸೇಸೇ ಅನಾಗಾಮಿತಾ। ತಿಟ್ಠನ್ತು, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತ್ತ ಮಾಸಾನಿ। ಯೋ ಹಿ ಕೋಚಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಮೇ ಚತ್ತಾರೋ ಸತಿಪಟ್ಠಾನೇ ಏವಂ ಭಾವೇಯ್ಯ ಛ ಮಾಸಾನಿ…ಪೇ॰… ಪಞ್ಚ ಮಾಸಾನಿ… ಚತ್ತಾರಿ ಮಾಸಾನಿ… ತೀಣಿ ಮಾಸಾನಿ… ದ್ವೇ ಮಾಸಾನಿ… ಏಕಂ ಮಾಸಂ… ಅಡ್ಢಮಾಸಂ… ತಿಟ್ಠತು, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಡ್ಢಮಾಸೋ। ಯೋ ಹಿ ಕೋಚಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಮೇ ಚತ್ತಾರೋ ಸತಿಪಟ್ಠಾನೇ ಏವಂ ಭಾವೇಯ್ಯ ಸತ್ತಾಹಂ, ತಸ್ಸ ದ್ವಿನ್ನಂ ಫಲಾನಂ ಅಞ್ಞತರಂ ಫಲಂ ಪಾಟಿಕಙ್ಖಂ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ಅಞ್ಞಾ ಸತಿ ವಾ ಉಪಾದಿಸೇಸೇ ಅನಾಗಾಮಿತಾ”ತಿ।

೧೩೮. '''ಏಕಾಯನೋ ಅಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಗ್ಗೋ ಸತ್ತಾನಂ ವಿಸುದ್ಧಿಯಾ ಸೋಕಪರಿದೇವಾನಂ ಸಮತಿಕ್ಕಮಾಯ ದುಕ್ಖದೋಮನಸ್ಸಾನಂ ಅತ್ಥಙ್ಗಮಾಯ ಞಾಯಸ್ಸ ಅಧಿಗಮಾಯ ನಿಬ್ಬಾನಸ್ಸ ಸಚ್ಛಿಕಿರಿಯಾಯ ಯದಿದಂ ಚತ್ತಾರೋ ಸತಿಪಟ್ಠಾನಾ'ತಿ। ಇತಿ ಯಂ ತಂ ವುತ್ತಂ, ಇದಮೇತಂ ಪಟಿಚ್ಚ ವುತ್ತ''ನ್ತಿ।

ಇದಮವೋಚ ಭಗವಾ। ಅತ್ತಮನಾ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಭಗವತೋ ಭಾಸಿತಂ ಅಭಿನನ್ದುನ್ತಿ।

ಮಹಾಸತಿಪಟ್ಠಾನಸುತ್ತಂ ನಿಟ್ಠಿತಂ ದಸಮಂ।

ಮೂಲಪರಿಯಾಯವಗ್ಗೋ ನಿಟ್ಠಿತೋ ಪಠಮೋ।

ತಸ್ಸುದ್ದಾನಂ - [ಇತೋ ಪರಂ ಕೇಸುಚಿ ಪೋತ್ಥಕೇಸು ಇಮಾಪಿ ಗಾಥಾಯೋ ಏವಂ ದಿಸ್ಸನ್ತಿ -§ಅಜರಂ ಅಮತಂ ಅಮತಾಧಿಗಮಂ, ಫಲಮಗ್ಗನಿದಸ್ಸನಂ ದುಕ್ಖನುದಂ। ಸಹಿತತ್ತಂ ಮಹಾರಸಹಸ್ಸಕರಂ, ಭೂತಮಿತಿ ಸಾರಂ ವಿವಿಧಂ ಸುಣಾಥ॥ §ತಳಾಕಂ ವಸುಪೂರಿತಂ ಫಮ್ಮಪಥೇ, ತಿವಿಧಗ್ಗಿಪಿಳೇಸಿತನಿಬ್ಬಾಪನಂ। ಬ್ಯಾಧಿಪನುದನಓಸಧಯೋ, ಪಚ್ಛಿಮಸುತ್ತಪವರಾ ಠಪಿತಾ॥ §ಮಧುಮನ್ದವರಸಾಮದಾನಂ, ಖಿಡ್ಡಾರತಿ ಜನನಿಮನುಸಞ್ಞಾತಂ। ತಥಾ ಸುತ್ತೇ ವೇಯ್ಯಾಕರಣಾ ಠಪಿತಾ, ಸಕ್ಯಪುತ್ತಾನಮಭಿದಮನತ್ಥಾಯ॥§ಪಞ್ಞಾಸಂ ಚ ದಿಯಡ್ಢಸತಂ, ದ್ವೇ ಚ ವೇಯ್ಯಾಕರಣಂ ಅಪರೇ ಚ। ತೇವನಾಮಗತಂ ಚ ಅನುಪುಬ್ಬಂ, ಏಕಮನಾ ನಿಸಾಮೇಥ ಮುದಗ್ಗಂ॥]

ಮೂಲಸುಸಂವರಧಮ್ಮದಾಯಾದಾ, ಭೇರವಾನಙ್ಗಣಾಕಙ್ಖೇಯ್ಯವತ್ಥಂ।
ಸಲ್ಲೇಖಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿಸತಿಪಟ್ಠಂ, ವಗ್ಗವರೋ ಅಸಮೋ ಸುಸಮತ್ತೋ॥

೨. ಸೀಹನಾದವಗ್ಗೋ

೧. ಚೂಳಸೀಹನಾದಸುತ್ತಂ

೧೩೯. ಏವಂ ಮೇ ಸುತಂ – ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ ಜೇತವನೇ ಅನಾಥಪಿಣ್ಡಿಕಸ್ಸ ಆರಾಮೇ। ತತ್ರ ಖೋ ಭಗವಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಮನ್ತೇಸಿ – ‘‘ಭಿಕ್ಖವೋ’’ತಿ। ‘‘ಭದನ್ತೇ’’ತಿ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಭಗವತೋ ಪಚ್ಚಸ್ಸೋಸುಂ। ಭಗವಾ ಏತದವೋಚ –

‘‘ಇಧೇವ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮಣೋ, ಇಧ ದುತಿಯೋ ಸಮಣೋ, ಇಧ ತತಿಯೋ ಸಮಣೋ, ಇಧ ಚತುತ್ಥೋ ಸಮಣೋ; ಸುಞ್ಞಾ ಪರಪ್ಪವಾದಾ ಸಮಣೇಭಿ ಅಞ್ಞೇಹೀತಿ [ಸಮಣೇಹಿ ಅಞ್ಞೇತಿ (ಸೀ॰ ಪೀ॰ ಕ॰) ಏತ್ಥ ಅಞ್ಞೇಹೀತಿ ಸಕಾಯ ಪಟಿಞ್ಞಾಯ ಸಚ್ಚಾಭಿಞ್ಞೇಹೀತಿ ಅತ್ಥೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ]। ಏವಮೇತಂ [ಏವಮೇವ (ಸ್ಯಾ॰ ಕ॰)], ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮ್ಮಾ ಸೀಹನಾದಂ ನದಥ।

೧೪೦. ‘‘ಠಾನಂ ಖೋ ಪನೇತಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಿಜ್ಜತಿ ಯಂ ಅಞ್ಞತಿತ್ಥಿಯಾ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕಾ ಏವಂ ವದೇಯ್ಯುಂ – ‘ಕೋ ಪನಾಯಸ್ಮನ್ತಾನಂ ಅಸ್ಸಾಸೋ, ಕಿಂ ಬಲಂ, ಯೇನ ತುಮ್ಹೇ ಆಯಸ್ಮನ್ತೋ ಏವಂ ವದೇಥ – ಇಧೇವ ಸಮಣೋ, ಇಧ ದುತಿಯೋ ಸಮಣೋ, ಇಧ ತತಿಯೋ ಸಮಣೋ, ಇಧ ಚತುತ್ಥೋ ಸಮಣೋ; ಸುಞ್ಞಾ ಪರಪ್ಪವಾದಾ ಸಮಣೇಭಿ ಅಞ್ಞೇಹೀ’ತಿ? ಏವಂವಾದಿನೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಞ್ಞತಿತ್ಥಿಯಾ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕಾ ಏವಮಸ್ಸು ವಚನೀಯಾ – ‘ಅತ್ಥಿ ಖೋ ನೋ, ಆವುಸೋ, ತೇನ ಭಗವತಾ ಜಾನತಾ ಪಸ್ಸತಾ ಅರಹತಾ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೇನ ಚತ್ತಾರೋ ಧಮ್ಮಾ ಅಕ್ಖಾತಾ ಯೇ ಮಯಂ ಅತ್ತನಿ ಸಮ್ಪಸ್ಸಮಾನಾ ಏವಂ ವದೇಮ – ಇಧೇವ ಸಮಣೋ, ಇಧ ದುತಿಯೋ ಸಮಣೋ, ಇಧ ತತಿಯೋ ಸಮಣೋ, ಇಧ ಚತುತ್ಥೋ ಸಮಣೋ; ಸುಞ್ಞಾ ಪರಪ್ಪವಾದಾ ಸಮಣೇಭಿ ಅಞ್ಞೇಹೀತಿ। ಕತಮೇ ಚತ್ತಾರೋ? ಅತ್ಥಿ ಖೋ ನೋ, ಆವುಸೋ, ಸತ್ಥರಿ ಪಸಾದೋ, ಅತ್ಥಿ ಧಮ್ಮೇ ಪಸಾದೋ, ಅತ್ಥಿ ಸೀಲೇಸು ಪರಿಪೂರಕಾರಿತಾ; ಸಹಧಮ್ಮಿಕಾ ಖೋ ಪನ ಪಿಯಾ ಮನಾಪಾ – ಗಹಟ್ಠಾ ಚೇವ ಪಬ್ಬಜಿತಾ ಚ। ಇಮೇ ಖೋ ನೋ, ಆವುಸೋ, ತೇನ ಭಗವತಾ ಜಾನತಾ ಪಸ್ಸತಾ ಅರಹತಾ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೇನ ಚತ್ತಾರೋ ಧಮ್ಮಾ ಅಕ್ಖಾತಾ ಯೇ ಮಯಂ ಅತ್ತನಿ ಸಮ್ಪಸ್ಸಮಾನಾ ಏವಂ ವದೇಮ – ಇಧೇವ ಸಮಣೋ, ಇಧ ದುತಿಯೋ ಸಮಣೋ, ಇಧ ತತಿಯೋ ಸಮಣೋ, ಇಧ ಚತುತ್ಥೋ ಸಮಣೋ; ಸುಞ್ಞಾ ಪರಪ್ಪವಾದಾ ಸಮಣೇಭಿ ಅಞ್ಞೇಹೀ’ತಿ।

೧೪೧. ‘‘ಠಾನಂ ಖೋ ಪನೇತಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಿಜ್ಜತಿ ಯಂ ಅಞ್ಞತಿತ್ಥಿಯಾ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕಾ ಏವಂ ವದೇಯ್ಯುಂ – ‘ಅಮ್ಹಾಕಮ್ಪಿ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಅತ್ಥಿ ಸತ್ಥರಿ ಪಸಾದೋ ಯೋ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಸತ್ಥಾ, ಅಮ್ಹಾಕಮ್ಪಿ ಅತ್ಥಿ ಧಮ್ಮೇ ಪಸಾದೋ ಯೋ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಧಮ್ಮೋ, ಮಯಮ್ಪಿ ಸೀಲೇಸು ಪರಿಪೂರಕಾರಿನೋ ಯಾನಿ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಸೀಲಾನಿ, ಅಮ್ಹಾಕಮ್ಪಿ ಸಹಧಮ್ಮಿಕಾ ಪಿಯಾ ಮನಾಪಾ – ಗಹಟ್ಠಾ ಚೇವ ಪಬ್ಬಜಿತಾ ಚ। ಇಧ ನೋ, ಆವುಸೋ, ಕೋ ವಿಸೇಸೋ ಕೋ ಅಧಿಪ್ಪಯಾಸೋ [ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ (ಕ॰ ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಪೀ॰), ಅಧಿಪ್ಪಯೋಗೋ (ಕ॰)] ಕಿಂ ನಾನಾಕರಣಂ ಯದಿದಂ ತುಮ್ಹಾಕಞ್ಚೇವ ಅಮ್ಹಾಕಞ್ಚಾ’ತಿ?

‘‘ಏವಂವಾದಿನೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಞ್ಞತಿತ್ಥಿಯಾ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕಾ ಏವಮಸ್ಸು ವಚನೀಯಾ – ‘ಕಿಂ ಪನಾವುಸೋ, ಏಕಾ ನಿಟ್ಠಾ, ಉದಾಹು ಪುಥು ನಿಟ್ಠಾ’ತಿ? ಸಮ್ಮಾ ಬ್ಯಾಕರಮಾನಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಞ್ಞತಿತ್ಥಿಯಾ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕಾ ಏವಂ ಬ್ಯಾಕರೇಯ್ಯುಂ – ‘ಏಕಾವುಸೋ, ನಿಟ್ಠಾ, ನ ಪುಥು ನಿಟ್ಠಾ’ತಿ।

‘‘‘ಸಾ ಪನಾವುಸೋ, ನಿಟ್ಠಾ ಸರಾಗಸ್ಸ ಉದಾಹು ವೀತರಾಗಸ್ಸಾ’ತಿ? ಸಮ್ಮಾ ಬ್ಯಾಕರಮಾನಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಞ್ಞತಿತ್ಥಿಯಾ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕಾ ಏವಂ ಬ್ಯಾಕರೇಯ್ಯುಂ – ‘ವೀತರಾಗಸ್ಸಾವುಸೋ, ಸಾ ನಿಟ್ಠಾ, ನ ಸಾ ನಿಟ್ಠಾ ಸರಾಗಸ್ಸಾ’ತಿ।

‘‘‘ಸಾ ಪನಾವುಸೋ, ನಿಟ್ಠಾ ಸದೋಸಸ್ಸ ಉದಾಹು ವೀತದೋಸಸ್ಸಾ’ತಿ? ಸಮ್ಮಾ ಬ್ಯಾಕರಮಾನಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಞ್ಞತಿತ್ಥಿಯಾ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕಾ ಏವಂ ಬ್ಯಾಕರೇಯ್ಯುಂ – ‘ವೀತದೋಸಸ್ಸಾವುಸೋ, ಸಾ ನಿಟ್ಠಾ, ನ ಸಾ ನಿಟ್ಠಾ ಸದೋಸಸ್ಸಾ’ತಿ।

‘‘‘ಸಾ ಪನಾವುಸೋ, ನಿಟ್ಠಾ ಸಮೋಹಸ್ಸ ಉದಾಹು ವೀತಮೋಹಸ್ಸಾ’ತಿ? ಸಮ್ಮಾ ಬ್ಯಾಕರಮಾನಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಞ್ಞತಿತ್ಥಿಯಾ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕಾ ಏವಂ ಬ್ಯಾಕರೇಯ್ಯುಂ – ‘ವೀತಮೋಹಸ್ಸಾವುಸೋ, ಸಾ ನಿಟ್ಠಾ, ನ ಸಾ ನಿಟ್ಠಾ ಸಮೋಹಸ್ಸಾ’ತಿ।

‘‘‘ಸಾ ಪನಾವುಸೋ, ನಿಟ್ಠಾ ಸತಣ್ಹಸ್ಸ ಉದಾಹು ವೀತತಣ್ಹಸ್ಸಾ’ತಿ? ಸಮ್ಮಾ ಬ್ಯಾಕರಮಾನಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಞ್ಞತಿತ್ಥಿಯಾ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕಾ ಏವಂ ಬ್ಯಾಕರೇಯ್ಯುಂ – ‘ವೀತತಣ್ಹಸ್ಸಾವುಸೋ, ಸಾ ನಿಟ್ಠಾ, ನ ಸಾ ನಿಟ್ಠಾ ಸತಣ್ಹಸ್ಸಾ’ತಿ।

‘‘‘ಸಾ ಪನಾವುಸೋ, ನಿಟ್ಠಾ ಸಉಪಾದಾನಸ್ಸ ಉದಾಹು ಅನುಪಾದಾನಸ್ಸಾ’ತಿ? ಸಮ್ಮಾ ಬ್ಯಾಕರಮಾನಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ , ಅಞ್ಞತಿತ್ಥಿಯಾ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕಾ ಏವಂ ಬ್ಯಾಕರೇಯ್ಯುಂ – ‘ಅನುಪಾದಾನಸ್ಸಾವುಸೋ, ಸಾ ನಿಟ್ಠಾ, ನ ಸಾ ನಿಟ್ಠಾ ಸಉಪಾದಾನಸ್ಸಾ’ತಿ।

‘‘‘ಸಾ ಪನಾವುಸೋ, ನಿಟ್ಠಾ ವಿದ್ದಸುನೋ ಉದಾಹು ಅವಿದ್ದಸುನೋ’ತಿ? ಸಮ್ಮಾ ಬ್ಯಾಕರಮಾನಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಞ್ಞತಿತ್ಥಿಯಾ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕಾ ಏವಂ ಬ್ಯಾಕರೇಯ್ಯುಂ – ‘ವಿದ್ದಸುನೋ, ಆವುಸೋ, ಸಾ ನಿಟ್ಠಾ, ನ ಸಾ ನಿಟ್ಠಾ ಅವಿದ್ದಸುನೋ’ತಿ।

‘‘‘ಸಾ ಪನಾವುಸೋ, ನಿಟ್ಠಾ ಅನುರುದ್ಧಪ್ಪಟಿವಿರುದ್ಧಸ್ಸ ಉದಾಹು ಅನನುರುದ್ಧಅಪ್ಪಟಿವಿರುದ್ಧಸ್ಸಾ’ತಿ? ಸಮ್ಮಾ ಬ್ಯಾಕರಮಾನಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಞ್ಞತಿತ್ಥಿಯಾ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕಾ ಏವಂ ಬ್ಯಾಕರೇಯ್ಯುಂ – ‘ಅನನುರುದ್ಧಅಪ್ಪಟಿವಿರುದ್ಧಸ್ಸಾವುಸೋ, ಸಾ ನಿಟ್ಠಾ, ನ ಸಾ ನಿಟ್ಠಾ ಅನುರುದ್ಧಪ್ಪಟಿವಿರುದ್ಧಸ್ಸಾ’ತಿ।

‘‘‘ಸಾ ಪನಾವುಸೋ, ನಿಟ್ಠಾ ಪಪಞ್ಚಾರಾಮಸ್ಸ ಪಪಞ್ಚರತಿನೋ ಉದಾಹು ನಿಪ್ಪಪಞ್ಚಾರಾಮಸ್ಸ ನಿಪ್ಪಪಞ್ಚರತಿನೋ’ತಿ? ಸಮ್ಮಾ ಬ್ಯಾಕರಮಾನಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಞ್ಞತಿತ್ಥಿಯಾ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕಾ ಏವಂ ಬ್ಯಾಕರೇಯ್ಯುಂ – ‘ನಿಪ್ಪಪಞ್ಚಾರಾಮಸ್ಸಾವುಸೋ, ಸಾ ನಿಟ್ಠಾ ನಿಪ್ಪಪಞ್ಚರತಿನೋ, ನ ಸಾ ನಿಟ್ಠಾ ಪಪಞ್ಚಾರಾಮಸ್ಸ ಪಪಞ್ಚರತಿನೋ’ತಿ।

೧೪೧. ‘‘ದ್ವೇಮಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದಿಟ್ಠಿಯೋ – ಭವದಿಟ್ಠಿ ಚ ವಿಭವದಿಟ್ಠಿ ಚ। ಯೇ ಹಿ ಕೇಚಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮಣಾ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ವಾ ಭವದಿಟ್ಠಿಂ ಅಲ್ಲೀನಾ ಭವದಿಟ್ಠಿಂ ಉಪಗತಾ ಭವದಿಟ್ಠಿಂ ಅಜ್ಝೋಸಿತಾ, ವಿಭವದಿಟ್ಠಿಯಾ ತೇ ಪಟಿವಿರುದ್ಧಾ। ಯೇ ಹಿ ಕೇಚಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮಣಾ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ವಾ ವಿಭವದಿಟ್ಠಿಂ ಅಲ್ಲೀನಾ ವಿಭವದಿಟ್ಠಿಂ ಉಪಗತಾ ವಿಭವದಿಟ್ಠಿಂ ಅಜ್ಝೋಸಿತಾ, ಭವದಿಟ್ಠಿಯಾ ತೇ ಪಟಿವಿರುದ್ಧಾ। ಯೇ ಹಿ ಕೇಚಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮಣಾ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ವಾ ಇಮಾಸಂ ದ್ವಿನ್ನಂ ದಿಟ್ಠೀನಂ ಸಮುದಯಞ್ಚ ಅತ್ಥಙ್ಗಮಞ್ಚ ಅಸ್ಸಾದಞ್ಚ ಆದೀನವಞ್ಚ ನಿಸ್ಸರಣಞ್ಚ ಯಥಾಭೂತಂ ನಪ್ಪಜಾನನ್ತಿ, ‘ತೇ ಸರಾಗಾ ತೇ ಸದೋಸಾ ತೇ ಸಮೋಹಾ ತೇ ಸತಣ್ಹಾ ತೇ ಸಉಪಾದಾನಾ ತೇ ಅವಿದ್ದಸುನೋ ತೇ ಅನುರುದ್ಧಪ್ಪಟಿವಿರುದ್ಧಾ ತೇ ಪಪಞ್ಚಾರಾಮಾ ಪಪಞ್ಚರತಿನೋ; ತೇ ನ ಪರಿಮುಚ್ಚನ್ತಿ ಜಾತಿಯಾ ಜರಾಯ ಮರಣೇನ ಸೋಕೇಹಿ ಪರಿದೇವೇಹಿ ದುಕ್ಖೇಹಿ ದೋಮನಸ್ಸೇಹಿ ಉಪಾಯಾಸೇಹಿ; ನ ಪರಿಮುಚ್ಚನ್ತಿ ದುಕ್ಖಸ್ಮಾ’ತಿ ವದಾಮಿ। ಯೇ ಚ ಖೋ ಕೇಚಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮಣಾ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ವಾ ಇಮಾಸಂ ದ್ವಿನ್ನಂ ದಿಟ್ಠೀನಂ ಸಮುದಯಞ್ಚ ಅತ್ಥಙ್ಗಮಞ್ಚ ಅಸ್ಸಾದಞ್ಚ ಆದೀನವಞ್ಚ ನಿಸ್ಸರಣಞ್ಚ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನನ್ತಿ, ‘ತೇ ವೀತರಾಗಾ ತೇ ವೀತದೋಸಾ ತೇ ವೀತಮೋಹಾ ತೇ ವೀತತಣ್ಹಾ ತೇ ಅನುಪಾದಾನಾ ತೇ ವಿದ್ದಸುನೋ ತೇ ಅನನುರುದ್ಧಅಪ್ಪಟಿವಿರುದ್ಧಾ ತೇ ನಿಪ್ಪಪಞ್ಚಾರಾಮಾ ನಿಪ್ಪಪಞ್ಚರತಿನೋ; ತೇ ಪರಿಮುಚ್ಚನ್ತಿ ಜಾತಿಯಾ ಜರಾಯ ಮರಣೇನ ಸೋಕೇಹಿ ಪರಿದೇವೇಹಿ ದುಕ್ಖೇಹಿ ದೋಮನಸ್ಸೇಹಿ ಉಪಾಯಾಸೇಹಿ; ಪರಿಮುಚ್ಚನ್ತಿ ದುಕ್ಖಸ್ಮಾ’ತಿ ವದಾಮಿ।

೧೪೨. ‘‘ಚತ್ತಾರಿಮಾನಿ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಉಪಾದಾನಾನಿ। ಕತಮಾನಿ ಚತ್ತಾರಿ? ಕಾಮುಪಾದಾನಂ, ದಿಟ್ಠುಪಾದಾನಂ, ಸೀಲಬ್ಬತುಪಾದಾನಂ, ಅತ್ತವಾದುಪಾದಾನಂ। ಸನ್ತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕೇ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಸಬ್ಬುಪಾದಾನಪರಿಞ್ಞಾವಾದಾ ಪಟಿಜಾನಮಾನಾ। ತೇ ನ ಸಮ್ಮಾ ಸಬ್ಬುಪಾದಾನಪರಿಞ್ಞಂ ಪಞ್ಞಪೇನ್ತಿ – ಕಾಮುಪಾದಾನಸ್ಸ ಪರಿಞ್ಞಂ ಪಞ್ಞಪೇನ್ತಿ, ನ ದಿಟ್ಠುಪಾದಾನಸ್ಸ ಪರಿಞ್ಞಂ ಪಞ್ಞಪೇನ್ತಿ, ನ ಸೀಲಬ್ಬತುಪಾದಾನಸ್ಸ ಪರಿಞ್ಞಂ ಪಞ್ಞಪೇನ್ತಿ, ನ ಅತ್ತವಾದುಪಾದಾನಸ್ಸ ಪರಿಞ್ಞಂ ಪಞ್ಞಪೇನ್ತಿ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ಇಮಾನಿ ಹಿ ತೇ ಭೋನ್ತೋ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ತೀಣಿ ಠಾನಾನಿ ಯಥಾಭೂತಂ ನಪ್ಪಜಾನನ್ತಿ। ತಸ್ಮಾ

ತೇ ಭೋನ್ತೋ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಸಬ್ಬುಪಾದಾನಪರಿಞ್ಞಾವಾದಾ ಪಟಿಜಾನಮಾನಾ; ತೇ ನ ಸಮ್ಮಾ ಸಬ್ಬುಪಾದಾನಪರಿಞ್ಞಂ ಪಞ್ಞಪೇನ್ತಿ - ಕಾಮುಪಾದಾನಸ್ಸ ಪರಿಞ್ಞಂ ಪಞ್ಞಪೇನ್ತಿ, ನ ದಿಟ್ಠುಪಾದಾನಸ್ಸ ಪರಿಞ್ಞಂ ಪಞ್ಞಪೇನ್ತಿ, ನ ಸೀಲಬ್ಬತುಪಾದಾನಸ್ಸ ಪರಿಞ್ಞಂ ಪಞ್ಞಪೇನ್ತಿ, ನ ಅತ್ತವಾದುಪಾದಾನಸ್ಸ ಪರಿಞ್ಞಂ ಪಞ್ಞಪೇನ್ತಿ।

"ಸನ್ತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕೇ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಸಬ್ಬುಪಾದಾನಪರಿಞ್ಞಾವಾದಾ ಪಟಿಜಾನಮಾನಾ। ತೇ ನ ಸಮ್ಮಾ ಸಬ್ಬುಪಾದಾನಪರಿಞ್ಞಂ ಪಞ್ಞಪೇನ್ತಿ - ಕಾಮುಪಾದಾನಸ್ಸ ಪರಿಞ್ಞಂ ಪಞ್ಞಪೇನ್ತಿ, ದಿಟ್ಠುಪಾದಾನಸ್ಸ ಪರಿಞ್ಞಂ ಪಞ್ಞಪೇನ್ತಿ, ನ ಸೀಲಬ್ಬತುಪಾದಾನಸ್ಸ ಪರಿಞ್ಞಂ ಪಞ್ಞಪೇನ್ತಿ, ನ ಅತ್ತವಾದುಪಾದಾನಸ್ಸ ಪರಿಞ್ಞಂ ಪಞ್ಞಪೇನ್ತಿ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ಇಮಾನಿ ಹಿ ತೇ ಭೋನ್ತೋ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ದ್ವೇ ಠಾನಾನಿ ಯಥಾಭೂತಂ ನಪ್ಪಜಾನನ್ತಿ। ತಸ್ಮಾ ತೇ ಭೋನ್ತೋ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಸಬ್ಬುಪಾದಾನಪರಿಞ್ಞಾವಾದಾ ಪಟಿಜಾನಮಾನಾ; ತೇ ನ ಸಮ್ಮಾ [ಪಟಿಜಾನಮಾನಾ ನ ಸಮ್ಮಾ (?)] ಸಬ್ಬುಪಾದಾನಪರಿಞ್ಞಂ ಪಞ್ಞಪೇನ್ತಿ - ಕಾಮುಪಾದಾನಸ್ಸ ಪರಿಞ್ಞಂ ಪಞ್ಞಪೇನ್ತಿ, ದಿಟ್ಠುಪಾದಾನಸ್ಸ ಪರಿಞ್ಞಂ ಪಞ್ಞಪೇನ್ತಿ, ನ ಸೀಲಬ್ಬತುಪಾದಾನಸ್ಸ ಪರಿಞ್ಞಂ ಪಞ್ಞಪೇನ್ತಿ, ನ ಅತ್ತವಾದುಪಾದಾನಸ್ಸ ಪರಿಞ್ಞಂ ಪಞ್ಞಪೇನ್ತಿ।

"ಸನ್ತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕೇ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಸಬ್ಬುಪಾದಾನಪರಿಞ್ಞಾವಾದಾ ಪಟಿಜಾನಮಾನಾ। ತೇ ನ ಸಮ್ಮಾ ಸಬ್ಬುಪಾದಾನಪರಿಞ್ಞಂ ಪಞ್ಞಪೇನ್ತಿ - ಕಾಮುಪಾದಾನಸ್ಸ ಪರಿಞ್ಞಂ ಪಞ್ಞಪೇನ್ತಿ, ದಿಟ್ಠುಪಾದಾನಸ್ಸ ಪರಿಞ್ಞಂ ಪಞ್ಞಪೇನ್ತಿ, ಸೀಲಬ್ಬತುಪಾದಾನಸ್ಸ ಪರಿಞ್ಞಂ ಪಞ್ಞಪೇನ್ತಿ, ನ ಅತ್ತವಾದುಪಾದಾನಸ್ಸ ಪರಿಞ್ಞಂ ಪಞ್ಞಪೇನ್ತಿ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ಇಮಞ್ಹಿ ತೇ ಭೋನ್ತೋ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಏಕಂ ಠಾನಂ ಯಥಾಭೂತಂ ನಪ್ಪಜಾನನ್ತಿ। ತಸ್ಮಾ ತೇ ಭೋನ್ತೋ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಸಬ್ಬುಪಾದಾನಪರಿಞ್ಞಾವಾದಾ ಪಟಿಜಾನಮಾನಾ; ತೇ ನ ಸಮ್ಮಾ [ಪಟಿಜಾನಮಾನಾ ನ ಸಮ್ಮಾ (?)] ಸಬ್ಬುಪಾದಾನಪರಿಞ್ಞಂ ಪಞ್ಞಪೇನ್ತಿ - ಕಾಮುಪಾದಾನಸ್ಸ ಪರಿಞ್ಞಂ ಪಞ್ಞಪೇನ್ತಿ, ದಿಟ್ಠುಪಾದಾನಸ್ಸ ಪರಿಞ್ಞಂ ಪಞ್ಞಪೇನ್ತಿ, ಸೀಲಬ್ಬತುಪಾದಾನಸ್ಸ ಪರಿಞ್ಞಂ ಪಞ್ಞಪೇನ್ತಿ, ನ ಅತ್ತವಾದುಪಾದಾನಸ್ಸ ಪರಿಞ್ಞಂ ಪಞ್ಞಪೇನ್ತಿ।

"ಏವರೂಪೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮವಿನಯೇ ಯೋ ಸತ್ಥರಿ ಪಸಾದೋ ಸೋ ನ ಸಮ್ಮಗ್ಗತೋ ಅಕ್ಖಾಯತಿ; ಯೋ ಧಮ್ಮೇ ಪಸಾದೋ ಸೋ ನ ಸಮ್ಮಗ್ಗತೋ ಅಕ್ಖಾಯತಿ; ಯಾ ಸೀಲೇಸು ಪರಿಪೂರಕಾರಿತಾ ಸಾ ನ ಸಮ್ಮಗ್ಗತಾ ಅಕ್ಖಾಯತಿ; ಯಾ ಸಹಧಮ್ಮಿಕೇಸು ಪಿಯಮನಾಪತಾ ಸಾ ನ ಸಮ್ಮಗ್ಗತಾ ಅಕ್ಖಾಯತಿ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ಏವಞ್ಹೇತಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಹೋತಿ ಯಥಾ ತಂ ದುರಕ್ಖಾತೇ ಧಮ್ಮವಿನಯೇ ದುಪ್ಪವೇದಿತೇ ಅನಿಯ್ಯಾನಿಕೇ ಅನುಪಸಮಸಂವತ್ತನಿಕೇ ಅಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಪ್ಪವೇದಿತೇ।

೧೪೪. "ತಥಾಗತೋ ಚ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಹಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ಸಬ್ಬುಪಾದಾನಪರಿಞ್ಞಾವಾದೋ ಪಟಿಜಾನಮಾನೋ ಸಮ್ಮಾ ಸಬ್ಬುಪಾದಾನಪರಿಞ್ಞಂ ಪಞ್ಞಪೇತಿ - ಕಾಮುಪಾದಾನಸ್ಸ ಪರಿಞ್ಞಂ ಪಞ್ಞಪೇತಿ, ದಿಟ್ಠುಪಾದಾನಸ್ಸ ಪರಿಞ್ಞಂ ಪಞ್ಞಪೇತಿ, ಸೀಲಬ್ಬತುಪಾದಾನಸ್ಸ ಪರಿಞ್ಞಂ ಪಞ್ಞಪೇತಿ, ಅತ್ತವಾದುಪಾದಾನಸ್ಸ ಪರಿಞ್ಞಂ ಪಞ್ಞಪೇತಿ। ಏವರೂಪೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮವಿನಯೇ ಯೋ ಸತ್ಥರಿ ಪಸಾದೋ ಸೋ ಸಮ್ಮಗ್ಗತೋ ಅಕ್ಖಾಯತಿ; ಯೋ ಧಮ್ಮೇ ಪಸಾದೋ ಸೋ ಸಮ್ಮಗ್ಗತೋ ಅಕ್ಖಾಯತಿ; ಯಾ ಸೀಲೇಸು ಪರಿಪೂರಕಾರಿತಾ ಸಾ ಸಮ್ಮಗ್ಗತಾ ಅಕ್ಖಾಯತಿ; ಯಾ ಸಹಧಮ್ಮಿಕೇಸು ಪಿಯಮನಾಪತಾ ಸಾ ಸಮ್ಮಗ್ಗತಾ ಅಕ್ಖಾಯತಿ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ಏವಞ್ಹೇತಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಹೋತಿ ಯಥಾ ತಂ ಸ್ವಾಕ್ಖಾತೇ ಧಮ್ಮವಿನಯೇ ಸುಪ್ಪವೇದಿತೇ ನಿಯ್ಯಾನಿಕೇ ಉಪಸಮಸಂವತ್ತನಿಕೇ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಪ್ಪವೇದಿತೇ।

೧೪೫. "ಇಮೇ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತ್ತಾರೋ ಉಪಾದಾನಾ। ಕಿಂನಿದಾನಾ ಕಿಂಸಮುದಯಾ ಕಿಂಜಾತಿಕಾ ಕಿಂಪಭವಾ? ಇಮೇ ಚತ್ತಾರೋ ಉಪಾದಾನಾ ತಣ್ಹಾನಿದಾನಾ ತಣ್ಹಾಸಮುದಯಾ ತಣ್ಹಾಜಾತಿಕಾ ತಣ್ಹಾಪಭವಾ। ತಣ್ಹಾ ಚಾಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕಿಂನಿದಾನಾ ಕಿಂಸಮುದಯಾ ಕಿಂಜಾತಿಕಾ ಕಿಂಪಭವಾ? ತಣ್ಹಾ ವೇದನಾನಿದಾನಾ ವೇದನಾಸಮುದಯಾ ವೇದನಾಜಾತಿಕಾ ವೇದನಾಪಭವಾ। ವೇದನಾ ಚಾಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕಿಂನಿದಾನಾ ಕಿಂಸಮುದಯಾ ಕಿಂಜಾತಿಕಾ ಕಿಂಪಭವಾ? ವೇದನಾ ಫಸ್ಸನಿದಾನಾ ಫಸ್ಸಸಮುದಯಾ

ಫಸ್ಸಜಾತಿಕಾ ಫಸ್ಸಪಭವಾ। ಫಸ್ಸೋ ಚಾಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕಿಂನಿದಾನೋ ಕಿಂಸಮುದಯೋ ಕಿಂಜಾತಿಕೋ ಕಿಂಪಭವೋ? ಫಸ್ಸೋ ಸಳಾಯತನನಿದಾನೋ ಸಳಾಯತನಸಮುದಯೋ ಸಳಾಯತನಜಾತಿಕೋ ಸಳಾಯತನಪಭವೋ। ಸಳಾಯತನಞ್ಚಿದಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕಿಂನಿದಾನಂ ಕಿಂಸಮುದಯಂ ಕಿಂಜಾತಿಕಂ ಕಿಂಪಭವಂ? ಸಳಾಯತನಂ ನಾಮರೂಪನಿದಾನಂ ನಾಮರೂಪಸಮುದಯಂ ನಾಮರೂಪಜಾತಿಕಂ ನಾಮರೂಪಪಭವಂ। ನಾಮರೂಪಞ್ಚಿದಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕಿಂನಿದಾನಂ ಕಿಂಸಮುದಯಂ ಕಿಂಜಾತಿಕಂ ಕಿಂಪಭವಂ? ನಾಮರೂಪಂ ವಿಞ್ಞಾಣನಿದಾನಂ ವಿಞ್ಞಾಣಸಮುದಯಂ ವಿಞ್ಞಾಣಜಾತಿಕಂ ವಿಞ್ಞಾಣಪಭವಂ। ವಿಞ್ಞಾಣಞ್ಚಿದಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ , ಕಿಂನಿದಾನಂ ಕಿಂಸಮುದಯಂ ಕಿಂಜಾತಿಕಂ ಕಿಂಪಭವಂ? ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಸಙ್ಖಾರನಿದಾನಂ ಸಙ್ಖಾರಸಮುದಯಂ ಸಙ್ಖಾರಜಾತಿಕಂ ಸಙ್ಖಾರಪಭವಂ। ಸಙ್ಖಾರಾ ಚಿಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕಿಂನಿದಾನಾ ಕಿಂಸಮುದಯಾ ಕಿಂಜಾತಿಕಾ ಕಿಂಪಭವಾ? ಸಙ್ಖಾರಾ ಅವಿಜ್ಜಾನಿದಾನಾ ಅವಿಜ್ಜಾಸಮುದಯಾ ಅವಿಜ್ಜಾಜಾತಿಕಾ ಅವಿಜ್ಜಾಪಭವಾ।

“ಯತೋ ಚ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಅವಿಜ್ಜಾ ಪಹೀನಾ ಹೋತಿ ವಿಜ್ಜಾ ಉಪ್ಪನ್ನಾ, ಸೋ ಅವಿಜ್ಜಾವಿರಾಗಾ ವಿಜ್ಜುಪ್ಪಾದಾ ನೇವ ಕಾಮುಪಾದಾನಂ ಉಪಾದಿಯತಿ, ನ ದಿಟ್ಠುಪಾದಾನಂ ಉಪಾದಿಯತಿ, ನ ಸೀಲಬ್ಬತುಪಾದಾನಂ ಉಪಾದಿಯತಿ, ನ ಅತ್ತವಾದುಪಾದಾನಂ ಉಪಾದಿಯತಿ। ಅನುಪಾದಿಯಂ ನ ಪರಿತಸ್ಸತಿ, ಅಪರಿತಸ್ಸಂ ಪಚ್ಚತ್ತಞ್ಞೇವ ಪರಿನಿಬ್ಬಾಯತಿ। ‘ಖೀಣಾ ಜಾತಿ, ವುಸಿತಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ, ಕತಂ ಕರಣೀಯಂ, ನಾಪರಂ ಇತ್ಥತ್ತಾಯಾ’ತಿ ಪಜಾನಾತೀ”ತಿ।

ಇದಮವೋಚ ಭಗವಾ। ಅತ್ತಮನಾ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಭಗವತೋ ಭಾಸಿತಂ ಅಭಿನನ್ದುನ್ತಿ।

ಚೂಳಸೀಹನಾದಸುತ್ತಂ ನಿಟ್ಠಿತಂ ಪಠಮಂ।

೨. ಮಹಾಸೀಹನಾದಸುತ್ತಂ

೧೪೬. ಏವಂ ಮೇ ಸುತಂ – ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ವೇಸಾಲಿಯಂ ವಿಹರತಿ ಬಹಿನಗರೇ ಅಪರಪುರೇ ವನಸಣ್ಡೇ। ತೇನ ಖೋ ಪನ ಸಮಯೇನ ಸುನಕ್ಖತ್ತೋ ಲಿಚ್ಛವಿಪುತ್ತೋ ಅಚಿರಪಕ್ಕನ್ತೋ ಹೋತಿ ಇಮಸ್ಮಾ ಧಮ್ಮವಿನಯಾ। ಸೋ ವೇಸಾಲಿಯಂ ಪರಿಸತಿ [ಪರಿಸತಿಂ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)] ಏವಂ [ಏತಂ (ಪೀ॰ ಕ॰)] ವಾಚಂ ಭಾಸತಿ – “ನತ್ಥಿ ಸಮಣಸ್ಸ ಗೋತಮಸ್ಸ ಉತ್ತರಿ [ಉತ್ತರಿಂ (ಪೀ॰)] ಮನುಸ್ಸಧಮ್ಮಾ ಅಲಮರಿಯಞಾಣದಸ್ಸನವಿಸೇಸೋ। ತಕ್ಕಪರಿಯಾಹತಂ ಸಮಣೋ ಗೋತಮೋ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತಿ ವೀಮಂಸಾನುಚರಿತಂ ಸಯಂಪಟಿಭಾನಂ। ಯಸ್ಸ ಚ ಖ್ವಾಸ್ಸ ಅತ್ಥಾಯ ಧಮ್ಮೋ ದೇಸಿತೋ ಸೋ ನಿಯ್ಯಾತಿ ತಕ್ಕರಸ್ಸ ಸಮ್ಮಾ ದುಕ್ಖಕ್ಖಯಾಯಾ”ತಿ।

ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ಪುಬ್ಬಣ್ಹಸಮಯಂ ನಿವಾಸೇತ್ವಾ ಪತ್ತಚೀವರಮಾದಾಯ ವೇಸಾಲಿಂ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಪಾವಿಸಿ। ಅಸ್ಸೋಸಿ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ಸುನಕ್ಖತ್ತಸ್ಸ ಲಿಚ್ಛವಿಪುತ್ತಸ್ಸ ವೇಸಾಲಿಯಂ ಪರಿಸತಿ ಏವಂ ವಾಚಂ ಭಾಸಮಾನಸ್ಸ – “ನತ್ಥಿ ಸಮಣಸ್ಸ ಗೋತಮಸ್ಸ ಉತ್ತರಿಮನುಸ್ಸಧಮ್ಮಾ ಅಲಮರಿಯಞಾಣದಸ್ಸನವಿಸೇಸೋ। ತಕ್ಕಪರಿಯಾಹತಂ ಸಮಣೋ ಗೋತಮೋ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತಿ ವೀಮಂಸಾನುಚರಿತಂ ಸಯಂಪಟಿಭಾನಂ। ಯಸ್ಸ ಚ ಖ್ವಾಸ್ಸ ಅತ್ಥಾಯ ಧಮ್ಮೋ ದೇಸಿತೋ ಸೋ ನಿಯ್ಯಾತಿ ತಕ್ಕರಸ್ಸ ಸಮ್ಮಾ ದುಕ್ಖಕ್ಖಯಾಯಾ”ತಿ।

ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ವೇಸಾಲಿಯಂ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಚರಿತ್ವಾ ಪಚ್ಛಾಭತ್ತಂ ಪಿಣ್ಡಪಾತಪಟಿಕ್ಕನ್ತೋ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ – “ಸುನಕ್ಖತ್ತೋ, ಭನ್ತೇ, ಲಿಚ್ಛವಿಪುತ್ತೋ ಅಚಿರಪಕ್ಕನ್ತೋ ಇಮಸ್ಮಾ ಧಮ್ಮವಿನಯಾ। ಸೋ ವೇಸಾಲಿಯಂ ಪರಿಸತಿ ಏವಂ ವಾಚಂ ಭಾಸತಿ – ‘ನತ್ಥಿ ಸಮಣಸ್ಸ ಗೋತಮಸ್ಸ ಉತ್ತರಿಮನುಸ್ಸಧಮ್ಮಾ

ಅಲಮರಿಯಞಾಣದಸ್ಸನವಿಸೇಸೋ। ತಕ್ಕಪರಿಯಾಹತಂ ಸಮಣೋ ಗೋತಮೋ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತಿ ವೀಮಂಸಾನುಚರಿತಂ ಸಯಂಪಟಿಭಾನಂ। ಯಸ್ಸ ಚ ಖ್ವಾಸ್ಸ ಅತ್ಥಾಯ ಧಮ್ಮೋ ದೇಸಿತೋ ಸೋ ನಿಯ್ಯಾತಿ ತಕ್ಕರಸ್ಸ ಸಮ್ಮಾ ದುಕ್ಖಕ್ಖಯಾಯಾ'''ತಿ।

೧೪೭. "ಕೋಧನೋ ಹೇಸೋ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಸುನಕ್ಖತ್ತೋ ಮೋಘಪುರಿಸೋ। ಕೋಧಾ ಚ ಪನಸ್ಸ ಏಸಾ ವಾಚಾ ಭಾಸಿತಾ। 'ಅವಣ್ಣಂ ಭಾಸಿಸ್ಸಾಮೀ'ತಿ ಖೋ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಸುನಕ್ಖತ್ತೋ ಮೋಘಪುರಿಸೋ ವಣ್ಣಂಯೇವ ತಥಾಗತಸ್ಸ ಭಾಸತಿ । ವಣ್ಣೋ ಹೇಸೋ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ತಥಾಗತಸ್ಸ ಯೋ ಏವಂ ವದೇಯ್ಯ - 'ಯಸ್ಸ ಚ ಖ್ವಾಸ್ಸ ಅತ್ಥಾಯ ಧಮ್ಮೋ ದೇಸಿತೋ ಸೋ ನಿಯ್ಯಾತಿ ತಕ್ಕರಸ್ಸ ಸಮ್ಮಾ ದುಕ್ಖಕ್ಖಯಾಯಾ'ತಿ।

"ಅಯಮ್ಪಿ ಹಿ ನಾಮ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಸುನಕ್ಖತ್ತಸ್ಸ ಮೋಘಪುರಿಸಸ್ಸ ಮಯಿ ಧಮ್ಮನ್ವಯೋ ನ ಭವಿಸ್ಸತಿ - 'ಇತಿಪಿ ಸೋ ಭಗವಾ ಅರಹಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ವಿಜ್ಜಾಚರಣಸಮ್ಪನ್ನೋ ಸುಗತೋ ಲೋಕವಿದೂ ಅನುತ್ತರೋ ಪುರಿಸದಮ್ಮಸಾರಥಿ, ಸತ್ಥಾ ದೇವಮನುಸ್ಸಾನಂ, ಬುದ್ಧೋ ಭಗವಾ'ತಿ।

"ಅಯಮ್ಪಿ ಹಿ ನಾಮ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಸುನಕ್ಖತ್ತಸ್ಸ ಮೋಘಪುರಿಸಸ್ಸ ಮಯಿ ಧಮ್ಮನ್ವಯೋ ನ ಭವಿಸ್ಸತಿ - 'ಇತಿಪಿ ಸೋ ಭಗವಾ ಅನೇಕವಿಹಿತಂ ಇದ್ಧಿವಿಧಂ ಪಚ್ಚನುಭೋತಿ - ಏಕೋಪಿ ಹುತ್ವಾ ಬಹುಧಾ ಹೋತಿ, ಬಹುಧಾಪಿ ಹುತ್ವಾ ಏಕೋ ಹೋತಿ; ಆವಿಭಾವಂ, ತಿರೋಭಾವಂ; ತಿರೋಕುಟ್ಟಂ ತಿರೋಪಾಕಾರಂ ತಿರೋಪಬ್ಬತಂ ಅಸಜ್ಜಮಾನೋ ಗಚ್ಛತಿ, ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ಆಕಾಸೇ; ಪಥವಿಯಾಪಿ ಉಮ್ಮುಜ್ಜನಿಮುಜ್ಜಂ ಕರೋತಿ, ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ಉದಕೇ; ಉದಕೇಪಿ ಅಭಿಜ್ಜಮಾನೋ ಗಚ್ಛತಿ, ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ಪಥವಿಯಂ; ಆಕಾಸೇಪಿ ಪಲ್ಲಙ್ಕೇನ ಕಮತಿ, ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ಪಕ್ಖೀ ಸಕುಣೋ; ಇಮೇಪಿ ಚನ್ದಿಮಸೂರಿಯೇ ಏವಂಮಹಿದ್ಧಿಕೇ ಏವಂಮಹಾನುಭಾವೇ ಪಾಣಿನಾ ಪರಿಮಸತಿ ಪರಿಮಜ್ಜತಿ; ಯಾವ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕಾಪಿ ಕಾಯೇನ ವಸಂ ವತ್ತೇತೀ'ತಿ।

"ಅಯಮ್ಪಿ ಹಿ ನಾಮ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಸುನಕ್ಖತ್ತಸ್ಸ ಮೋಘಪುರಿಸಸ್ಸ ಮಯಿ ಧಮ್ಮನ್ವಯೋ ನ ಭವಿಸ್ಸತಿ - 'ಇತಿಪಿ ಸೋ ಭಗವಾ ದಿಬ್ಬಾಯ ಸೋತಧಾತುಯಾ ವಿಸುದ್ಧಾಯ ಅತಿಕ್ಕನ್ತಮಾನುಸಿಕಾಯ ಉಭೋ ಸದ್ದೇ ಸುಣಾತಿ - ದಿಬ್ಬೇ ಚ ಮಾನುಸೇ ಚ, ಯೇ ದೂರೇ ಸನ್ತಿಕೇ ಚಾ'ತಿ।

"ಅಯಮ್ಪಿ ಹಿ ನಾಮ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಸುನಕ್ಖತ್ತಸ್ಸ ಮೋಘಪುರಿಸಸ್ಸ ಮಯಿ ಧಮ್ಮನ್ವಯೋ ನ ಭವಿಸ್ಸತಿ - 'ಇತಿಪಿ ಸೋ ಭಗವಾ ಪರಸತ್ತಾನಂ ಪರಪುಗ್ಗಲಾನಂ ಚೇತಸಾ ಚೇತೋ ಪರಿಚ್ಚ ಪಜಾನಾತಿ - ಸರಾಗಂ ವಾ ಚಿತ್ತಂ ಸರಾಗಂ ಚಿತ್ತನ್ತಿ ಪಜಾನಾತಿ, ವೀತರಾಗಂ ವಾ ಚಿತ್ತಂ ವೀತರಾಗಂ ಚಿತ್ತನ್ತಿ ಪಜಾನಾತಿ; ಸದೋಸಂ ವಾ ಚಿತ್ತಂ ಸದೋಸಂ ಚಿತ್ತನ್ತಿ ಪಜಾನಾತಿ, ವೀತದೋಸಂ ವಾ ಚಿತ್ತಂ ವೀತದೋಸಂ ಚಿತ್ತನ್ತಿ ಪಜಾನಾತಿ; ಸಮೋಹಂ ವಾ ಚಿತ್ತಂ ಸಮೋಹಂ ಚಿತ್ತನ್ತಿ ಪಜಾನಾತಿ, ವೀತಮೋಹಂ ವಾ ಚಿತ್ತಂ ವೀತಮೋಹಂ ಚಿತ್ತನ್ತಿ ಪಜಾನಾತಿ; ಸಂಖಿತ್ತಂ ವಾ ಚಿತ್ತಂ ಸಂಖಿತ್ತಂ ಚಿತ್ತನ್ತಿ ಪಜಾನಾತಿ , ವಿಕ್ಖಿತ್ತಂ ವಾ ಚಿತ್ತಂ ವಿಕ್ಖಿತ್ತಂ ಚಿತ್ತನ್ತಿ ಪಜಾನಾತಿ; ಮಹಗ್ಗತಂ ವಾ ಚಿತ್ತಂ ಮಹಗ್ಗತಂ ಚಿತ್ತನ್ತಿ ಪಜಾನಾತಿ, ಅಮಹಗ್ಗತಂ ವಾ ಚಿತ್ತಂ ಅಮಹಗ್ಗತಂ ಚಿತ್ತನ್ತಿ ಪಜಾನಾತಿ; ಸಉತ್ತರಂ ವಾ ಚಿತ್ತಂ ಸಉತ್ತರಂ ಚಿತ್ತನ್ತಿ ಪಜಾನಾತಿ, ಅನುತ್ತರಂ ವಾ ಚಿತ್ತಂ ಅನುತ್ತರಂ ಚಿತ್ತನ್ತಿ ಪಜಾನಾತಿ; ಸಮಾಹಿತಂ ವಾ ಚಿತ್ತಂ ಸಮಾಹಿತಂ ಚಿತ್ತನ್ತಿ ಪಜಾನಾತಿ, ಅಸಮಾಹಿತಂ ವಾ ಚಿತ್ತಂ ಅಸಮಾಹಿತಂ ಚಿತ್ತನ್ತಿ ಪಜಾನಾತಿ; ವಿಮುತ್ತಂ ವಾ ಚಿತ್ತಂ ವಿಮುತ್ತಂ ಚಿತ್ತನ್ತಿ ಪಜಾನಾತಿ, ಅವಿಮುತ್ತಂ ವಾ ಚಿತ್ತಂ ಅವಿಮುತ್ತಂ ಚಿತ್ತನ್ತಿ ಪಜಾನಾತೀ'ತಿ।

೧೪೮. "ದಸ ಖೋ ಪನಿಮಾನಿ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ತಥಾಗತಸ್ಸ ತಥಾಗತಬಲಾನಿ ಯೇಹಿ ಬಲೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ತಥಾಗತೋ ಆಸಭಂ ಠಾನಂ ಪಟಿಜಾನಾತಿ, ಪರಿಸಾಸು ಸೀಹನಾದಂ ನದತಿ, ಬ್ರಹ್ಮಚಕ್ಕಂ ಪವತ್ತೇತಿ। ಕತಮಾನಿ ದಸ?

"ಇಧ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ತಥಾಗತೋ ಠಾನಞ್ಚ ಠಾನತೋ ಅಟ್ಠಾನಞ್ಚ ಅಟ್ಠಾನತೋ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ। ಯಮ್ಪಿ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ತಥಾಗತೋ ಠಾನಞ್ಚ ಠಾನತೋ ಅಟ್ಠಾನಞ್ಚ ಅಟ್ಠಾನತೋ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ, ಇದಮ್ಪಿ, ಸಾರಿಪುತ್ತ,

ತಥಾಗತಸ್ಸ ತಥಾಗತಬಲಂ ಹೋತಿ ಯಂ ಬಲಂ ಆಗಮ್ಮ ತಥಾಗತೋ ಆಸಭಂ ಠಾನಂ ಪಟಿಜಾನಾತಿ, ಪರಿಸಾಸು ಸೀಹನಾದಂ ನದತಿ, ಬ್ರಹ್ಮಚಕ್ಕಂ ಪವತ್ತೇತಿ।

"ಪುನ ಚಪರಂ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ತಥಾಗತೋ ಅತೀತಾನಾಗತಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನಾನಂ ಕಮ್ಮಸಮಾದಾನಾನಂ ಠಾನಸೋ ಹೇತುಸೋ ವಿಪಾಕಂ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ। ಯಮ್ಪಿ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ತಥಾಗತೋ ಅತೀತಾನಾಗತಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನಾನಂ ಕಮ್ಮಸಮಾದಾನಾನಂ ಠಾನಸೋ ಹೇತುಸೋ ವಿಪಾಕಂ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ, ಇದಮ್ಪಿ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ತಥಾಗತಸ್ಸ ತಥಾಗತಬಲಂ ಹೋತಿ ಯಂ ಬಲಂ ಆಗಮ್ಮ ತಥಾಗತೋ ಆಸಭಂ ಠಾನಂ ಪಟಿಜಾನಾತಿ, ಪರಿಸಾಸು ಸೀಹನಾದಂ ನದತಿ, ಬ್ರಹ್ಮಚಕ್ಕಂ ಪವತ್ತೇತಿ।

"ಪುನ ಚಪರಂ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ತಥಾಗತೋ ಸಬ್ಬತ್ಥಗಾಮಿನಿಂ ಪಟಿಪದಂ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ। ಯಮ್ಪಿ , ಸಾರಿಪುತ್ತ, ತಥಾಗತೋ ಸಬ್ಬತ್ಥಗಾಮಿನಿಂ ಪಟಿಪದಂ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ, ಇದಮ್ಪಿ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ತಥಾಗತಸ್ಸ ತಥಾಗತಬಲಂ ಹೋತಿ ಯಂ ಬಲಂ ಆಗಮ್ಮ ತಥಾಗತೋ ಆಸಭಂ ಠಾನಂ ಪಟಿಜಾನಾತಿ, ಪರಿಸಾಸು ಸೀಹನಾದಂ ನದತಿ, ಬ್ರಹ್ಮಚಕ್ಕಂ ಪವತ್ತೇತಿ।

"ಪುನ ಚಪರಂ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ತಥಾಗತೋ ಅನೇಕಧಾತುನಾನಾಧಾತುಲೋಕಂ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ। ಯಮ್ಪಿ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ತಥಾಗತೋ ಅನೇಕಧಾತುನಾನಾಧಾತುಲೋಕಂ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ, ಇದಮ್ಪಿ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ತಥಾಗತಸ್ಸ ತಥಾಗತಬಲಂ ಹೋತಿ ಯಂ ಬಲಂ ಆಗಮ್ಮ ತಥಾಗತೋ ಆಸಭಂ ಠಾನಂ ಪಟಿಜಾನಾತಿ, ಪರಿಸಾಸು ಸೀಹನಾದಂ ನದತಿ, ಬ್ರಹ್ಮಚಕ್ಕಂ ಪವತ್ತೇತಿ।

"ಪುನ ಚಪರಂ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ತಥಾಗತೋ ಸತ್ತಾನಂ ನಾನಾಧಿಮುತ್ತಿಕತಂ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ। ಯಮ್ಪಿ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ತಥಾಗತೋ ಸತ್ತಾನಂ ನಾನಾಧಿಮುತ್ತಿಕತಂ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ, ಇದಮ್ಪಿ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ತಥಾಗತಸ್ಸ ತಥಾಗತಬಲಂ ಹೋತಿ ಯಂ ಬಲಂ ಆಗಮ್ಮ ತಥಾಗತೋ ಆಸಭಂ ಠಾನಂ ಪಟಿಜಾನಾತಿ, ಪರಿಸಾಸು ಸೀಹನಾದಂ ನದತಿ, ಬ್ರಹ್ಮಚಕ್ಕಂ ಪವತ್ತೇತಿ।

"ಪುನ ಚಪರಂ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ತಥಾಗತೋ ಪರಸತ್ತಾನಂ ಪರಪುಗ್ಗಲಾನಂ ಇನ್ದ್ರಿಯಪರೋಪರಿಯತ್ತಂ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ। ಯಮ್ಪಿ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ತಥಾಗತೋ ಪರಸತ್ತಾನಂ ಪರಪುಗ್ಗಲಾನಂ ಇನ್ದ್ರಿಯಪರೋಪರಿಯತ್ತಂ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ, ಇದಮ್ಪಿ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ತಥಾಗತಸ್ಸ ತಥಾಗತಬಲಂ ಹೋತಿ ಯಂ ಬಲಂ ಆಗಮ್ಮ ತಥಾಗತೋ ಆಸಭಂ ಠಾನಂ ಪಟಿಜಾನಾತಿ, ಪರಿಸಾಸು ಸೀಹನಾದಂ ನದತಿ, ಬ್ರಹ್ಮಚಕ್ಕಂ ಪವತ್ತೇತಿ।

"ಪುನ ಚಪರಂ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ತಥಾಗತೋ ಝಾನವಿಮೋಕ್ಖಸಮಾಧಿಸಮಾಪತ್ತೀನಂ ಸಂಕಿಲೇಸಂ ವೋದಾನಂ ವುಟ್ಠಾನಂ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ। ಯಮ್ಪಿ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ತಥಾಗತೋ ಝಾನವಿಮೋಕ್ಖಸಮಾಧಿಸಮಾಪತ್ತೀನಂ ಸಂಕಿಲೇಸಂ ವೋದಾನಂ ವುಟ್ಠಾನಂ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ, ಇದಮ್ಪಿ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ತಥಾಗತಸ್ಸ ತಥಾಗತಬಲಂ ಹೋತಿ ಯಂ ಬಲಂ ಆಗಮ್ಮ ತಥಾಗತೋ ಆಸಭಂ ಠಾನಂ ಪಟಿಜಾನಾತಿ, ಪರಿಸಾಸು ಸೀಹನಾದಂ ನದತಿ, ಬ್ರಹ್ಮಚಕ್ಕಂ ಪವತ್ತೇತಿ।

"ಪುನ ಚಪರಂ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ತಥಾಗತೋ ಅನೇಕವಿಹಿತಂ ಪುಬ್ಬೇನಿವಾಸಂ ಅನುಸ್ಸರತಿ, ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ - ಏಕಮ್ಪಿ ಜಾತಿಂ ದ್ವೇಪಿ ಜಾತಿಯೋ ತಿಸ್ಸೋಪಿ ಜಾತಿಯೋ ಚತಸ್ಸೋಪಿ ಜಾತಿಯೋ ಪಞ್ಚಪಿ ಜಾತಿಯೋ ದಸಪಿ ಜಾತಿಯೋ ವೀಸಮ್ಪಿ ಜಾತಿಯೋ ತಿಂಸಮ್ಪಿ ಜಾತಿಯೋ ಚತ್ತಾಲೀಸಮ್ಪಿ ಜಾತಿಯೋ ಪಞ್ಞಾಸಮ್ಪಿ ಜಾತಿಯೋ ಜಾತಿಸತಮ್ಪಿ ಜಾತಿಸಹಸ್ಸಮ್ಪಿ ಜಾತಿಸತಸಹಸ್ಸಮ್ಪಿ ಅನೇಕೇಪಿ ಸಂವಟ್ಟಕಪ್ಪೇ ಅನೇಕೇಪಿ ವಿವಟ್ಟಕಪ್ಪೇ ಅನೇಕೇಪಿ ಸಂವಟ್ಟವಿವಟ್ಟಕಪ್ಪೇ - 'ಅಮುತ್ರಾಸಿಂ ಏವಂನಾಮೋ ಏವಂಗೋತ್ತೋ ಏವಂವಣ್ಣೋ ಏವಮಾಹಾರೋ ಏವಂಸುಖದುಕ್ಖಪ್ಪಟಿಸಂವೇದೀ ಏವಮಾಯುಪರಿಯನ್ತೋ, ಸೋ ತತೋ ಚುತೋ ಅಮುತ್ರ ಉದಪಾದಿಂ; ತತ್ರಾಪಾಸಿಂ ಏವಂನಾಮೋ ಏವಂಗೋತ್ತೋ ಏವಂವಣ್ಣೋ ಏವಮಾಹಾರೋ ಏವಂಸುಖದುಕ್ಖಪ್ಪಟಿಸಂವೇದೀ ಏವಮಾಯುಪರಿಯನ್ತೋ, ಸೋ ತತೋ ಚುತೋ ಇಧೂಪಪನ್ನೋ'ತಿ। ಇತಿ ಸಾಕಾರಂ

ಸಉದ್ದೇಸಂ ಅನೇಕವಿಹಿತಂ ಪುಬ್ಬೇನಿವಾಸಂ ಅನುಸ್ಸರತಿ। ಯಮ್ಪಿ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ತಥಾಗತೋ ಅನೇಕವಿಹಿತಂ ಪುಬ್ಬೇನಿವಾಸಂ ಅನುಸ್ಸರತಿ, ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ - ಏಕಮ್ಪಿ ಜಾತಿಂ ದ್ವೇಪಿ ಜಾತಿಯೋ...ಪೇ॰... ಇತಿ ಸಾಕಾರಂ ಸಉದ್ದೇಸಂ ಅನೇಕವಿಹಿತಂ ಪುಬ್ಬೇನಿವಾಸಂ ಅನುಸ್ಸರತಿ, ಇದಮ್ಪಿ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ತಥಾಗತಸ್ಸ ತಥಾಗತಬಲಂ ಹೋತಿ ಯಂ ಬಲಂ ಆಗಮ್ಮ ತಥಾಗತೋ ಆಸಭಂ ಠಾನಂ ಪಟಿಜಾನಾತಿ, ಪರಿಸಾಸು ಸೀಹನಾದಂ ನದತಿ, ಬ್ರಹ್ಮಚಕ್ಕಂ ಪವತ್ತೇತಿ।

"ಪುನ ಚಪರಂ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ತಥಾಗತೋ ದಿಬ್ಬೇನ ಚಕ್ಖುನಾ ವಿಸುದ್ಧೇನ ಅತಿಕ್ಕನ್ತಮಾನುಸಕೇನ ಸತ್ತೇ ಪಸ್ಸತಿ ಚವಮಾನೇ ಉಪಪಜ್ಜಮಾನೇ ಹೀನೇ ಪಣೀತೇ ಸುವಣ್ಣೇ ದುಬ್ಬಣ್ಣೇ ಸುಗತೇ ದುಗ್ಗತೇ ಯಥಾಕಮ್ಮೂಪಗೇ ಸತ್ತೇ ಪಜಾನಾತಿ - 'ಇಮೇ ವತ ಭೋನ್ತೋ ಸತ್ತಾ ಕಾಯದುಚ್ಚರಿತೇನ ಸಮನ್ನಾಗತಾ ವಚೀದುಚ್ಚರಿತೇನ ಸಮನ್ನಾಗತಾ ಮನೋದುಚ್ಚರಿತೇನ ಸಮನ್ನಾಗತಾ ಅರಿಯಾನಂ ಉಪವಾದಕಾ ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿಕಾ ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿಕಮ್ಮಸಮಾದಾನಾ, ತೇ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಅಪಾಯಂ ದುಗ್ಗತಿಂ ವಿನಿಪಾತಂ ನಿರಯಂ ಉಪಪನ್ನಾ। ಇಮೇ ವಾ ಪನ ಭೋನ್ತೋ ಸತ್ತಾ ಕಾಯಸುಚರಿತೇನ ಸಮನ್ನಾಗತಾ ವಚೀಸುಚರಿತೇನ ಸಮನ್ನಾಗತಾ ಮನೋಸುಚರಿತೇನ ಸಮನ್ನಾಗತಾ ಅರಿಯಾನಂ ಅನುಪವಾದಕಾ ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿಕಾ ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿಕಮ್ಮಸಮಾದಾನಾ, ತೇ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಸುಗತಿಂ ಸಗ್ಗಂ ಲೋಕಂ ಉಪಪನ್ನಾ'ತಿ। ಇತಿ ದಿಬ್ಬೇನ ಚಕ್ಖುನಾ ವಿಸುದ್ಧೇನ ಅತಿಕ್ಕನ್ತಮಾನುಸಕೇನ ಸತ್ತೇ ಪಸ್ಸತಿ ಚವಮಾನೇ ಉಪಪಜ್ಜಮಾನೇ ಹೀನೇ ಪಣೀತೇ ಸುವಣ್ಣೇ ದುಬ್ಬಣ್ಣೇ ಸುಗತೇ ದುಗ್ಗತೇ ಯಥಾಕಮ್ಮೂಪಗೇ ಸತ್ತೇ ಪಜಾನಾತಿ। ಯಮ್ಪಿ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ತಥಾಗತೋ ದಿಬ್ಬೇನ ಚಕ್ಖುನಾ ವಿಸುದ್ಧೇನ ಅತಿಕ್ಕನ್ತಮಾನುಸಕೇನ ಸತ್ತೇ ಪಸ್ಸತಿ ಚವಮಾನೇ ಉಪಪಜ್ಜಮಾನೇ ಹೀನೇ ಪಣೀತೇ ಸುವಣ್ಣೇ ದುಬ್ಬಣ್ಣೇ ಸುಗತೇ ದುಗ್ಗತೇ ಯಥಾಕಮ್ಮೂಪಗೇ ಸತ್ತೇ ಪಜಾನಾತಿ - 'ಇಮೇ ವತ ಭೋನ್ತೋ ಸತ್ತಾ ಕಾಯದುಚ್ಚರಿತೇನ ಸಮನ್ನಾಗತಾ ವಚೀದುಚ್ಚರಿತೇನ ಸಮನ್ನಾಗತಾ ಮನೋದುಚ್ಚರಿತೇನ ಸಮನ್ನಾಗತಾ ಅರಿಯಾನಂ ಉಪವಾದಕಾ ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿಕಾ ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿಕಮ್ಮಸಮಾದಾನಾ, ತೇ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಅಪಾಯಂ ದುಗ್ಗತಿಂ ವಿನಿಪಾತಂ ನಿರಯಂ ಉಪಪನ್ನಾ। ಇಮೇ ವಾ ಪನ ಭೋನ್ತೋ ಸತ್ತಾ ಕಾಯಸುಚರಿತೇನ ಸಮನ್ನಾಗತಾ ವಚೀಸುಚರಿತೇನ ಸಮನ್ನಾಗತಾ ಮನೋಸುಚರಿತೇನ ಸಮನ್ನಾಗತಾ ಅರಿಯಾನಂ ಅನುಪವಾದಕಾ ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿಕಾ ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿಕಮ್ಮಸಮಾದಾನಾ, ತೇ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಸುಗತಿಂ ಸಗ್ಗಂ ಲೋಕಂ ಉಪಪನ್ನಾ'ತಿ। ಇತಿ ದಿಬ್ಬೇನ ಚಕ್ಖುನಾ ವಿಸುದ್ಧೇನ ಅತಿಕ್ಕನ್ತಮಾನುಸಕೇನ ಸತ್ತೇ ಪಸ್ಸತಿ ಚವಮಾನೇ ಉಪಪಜ್ಜಮಾನೇ ಹೀನೇ ಪಣೀತೇ ಸುವಣ್ಣೇ ದುಬ್ಬಣ್ಣೇ ಸುಗತೇ ದುಗ್ಗತೇ ಯಥಾಕಮ್ಮೂಪಗೇ ಸತ್ತೇ ಪಜಾನಾತಿ। ಇದಮ್ಪಿ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ತಥಾಗತಸ್ಸ ತಥಾಗತಬಲಂ ಹೋತಿ ಯಂ ಬಲಂ ಆಗಮ್ಮ ತಥಾಗತೋ ಆಸಭಂ ಠಾನಂ ಪಟಿಜಾನಾತಿ, ಪರಿಸಾಸು ಸೀಹನಾದಂ ನದತಿ, ಬ್ರಹ್ಮಚಕ್ಕಂ ಪವತ್ತೇತಿ।

"ಪುನ ಚಪರಂ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ತಥಾಗತೋ ಆಸವಾನಂ ಖಯಾ ಅನಾಸವಂ ಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿಂ ಪಞ್ಞಾವಿಮುತ್ತಿಂ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ। ಯಮ್ಪಿ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ತಥಾಗತೋ ಆಸವಾನಂ ಖಯಾ ಅನಾಸವಂ ಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿಂ ಪಞ್ಞಾವಿಮುತ್ತಿಂ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ, ಇದಮ್ಪಿ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ತಥಾಗತಸ್ಸ ತಥಾಗತಬಲಂ ಹೋತಿ ಯಂ ಬಲಂ ಆಗಮ್ಮ ತಥಾಗತೋ ಆಸಭಂ ಠಾನಂ ಪಟಿಜಾನಾತಿ, ಪರಿಸಾಸು ಸೀಹನಾದಂ ನದತಿ, ಬ್ರಹ್ಮಚಕ್ಕಂ ಪವತ್ತೇತಿ।

"ಇಮಾನಿ ಖೋ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ದಸ ತಥಾಗತಸ್ಸ ತಥಾಗತಬಲಾನಿ ಯೇಹಿ ಬಲೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ತಥಾಗತೋ ಆಸಭಂ ಠಾನಂ ಪಟಿಜಾನಾತಿ, ಪರಿಸಾಸು ಸೀಹನಾದಂ ನದತಿ, ಬ್ರಹ್ಮಚಕ್ಕಂ ಪವತ್ತೇತಿ।

೧೪೯. "ಯೋ ಖೋ ಮಂ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಏವಂ ಜಾನನ್ತಂ ಏವಂ ಪಸ್ಸನ್ತಂ ಏವಂ ವದೇಯ್ಯ - 'ನತ್ಥಿ ಸಮಣಸ್ಸ ಗೋತಮಸ್ಸ ಉತ್ತರಿಮನುಸ್ಸಧಮ್ಮಾ ಅಲಮರಿಯಞಾಣದಸ್ಸನವಿಸೇಸೋ; ತಕ್ಕಪರಿಯಾಹತಂ ಸಮಣೋ ಗೋತಮೋ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತಿ ವೀಮಂಸಾನುಚರಿತಂ ಸಯಂಪಟಿಭಾನ'ನ್ತಿ, ತಂ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ವಾಚಂ ಅಪ್ಪಹಾಯ ತಂ ಚಿತ್ತಂ ಅಪ್ಪಹಾಯ ತಂ ದಿಟ್ಠಿಂ

ಅಪ್ಪಟಿನಿಸ್ಸಜ್ಜಿತ್ವಾ ಯಥಾಭತಂ ನಿಕ್ಖಿತ್ತೋ ಏವಂ ನಿರಯೇ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಭಿಕ್ಖು ಸೀಲಸಮ್ಪನ್ನೋ ಸಮಾಧಿಸಮ್ಪನ್ನೋ ಪಞ್ಞಾಸಮ್ಪನ್ನೋ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ಅಞ್ಞಂ ಆರಾಧೇಯ್ಯ, ಏವಂ ಸಮ್ಪದಮಿದಂ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ವದಾಮಿ। ತಂ ವಾಚಂ ಅಪ್ಪಹಾಯ, ತಂ ಚಿತ್ತಂ ಅಪ್ಪಹಾಯ ತಂ ದಿಟ್ಠಿಂ ಅಪ್ಪಟಿನಿಸ್ಸಜ್ಜಿತ್ವಾ ಯಥಾಭತಂ ನಿಕ್ಖಿತ್ತೋ ಏವಂ ನಿರಯೇ।

೧೫೦. "ಚತ್ತಾರಿಮಾನಿ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ತಥಾಗತಸ್ಸ ವೇಸಾರಜ್ಜಾನಿ ಯೇಹಿ ವೇಸಾರಜ್ಜೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ತಥಾಗತೋ ಆಸಭಂ ಠಾನಂ ಪಟಿಜಾನಾತಿ, ಪರಿಸಾಸು ಸೀಹನಾದಂ ನದತಿ, ಬ್ರಹ್ಮಚಕ್ಕಂ ಪವತ್ತೇತಿ। ಕತಮಾನಿ ಚತ್ತಾರಿ?

"'ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸ ತೇ ಪಟಿಜಾನತೋ ಇಮೇ ಧಮ್ಮಾ ಅನಭಿಸಮ್ಬುದ್ಧಾ'ತಿ। ತತ್ರ ವತ ಮಂ ಸಮಣೋ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ವಾ ದೇವೋ ವಾ ಮಾರೋ ವಾ ಬ್ರಹ್ಮಾ ವಾ ಕೋಚಿ ವಾ ಲೋಕಸ್ಮಿಂ ಸಹಧಮ್ಮೇನ ಪಟಿಚೋದೇಸ್ಸತೀತಿ ನಿಮಿತ್ತಮೇತಂ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ನ ಸಮನುಪಸ್ಸಾಮಿ। ಏತಮಹಂ [ಏತಮ್ಪಹಂ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)], ಸಾರಿಪುತ್ತ, ನಿಮಿತ್ತಂ ಅಸಮನುಪಸ್ಸನ್ತೋ ಖೇಮಪ್ಪತ್ತೋ ಅಭಯಪ್ಪತ್ತೋ ವೇಸಾರಜ್ಜಪ್ಪತ್ತೋ ವಿಹರಾಮಿ।

"'ಖೀಣಾಸವಸ್ಸ ತೇ ಪಟಿಜಾನತೋ ಇಮೇ ಆಸವಾ ಅಪರಿಕ್ಖೀಣಾ'ತಿ। ತತ್ರ ವತ ಮಂ ಸಮಣೋ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ವಾ ದೇವೋ ವಾ ಮಾರೋ ವಾ ಬ್ರಹ್ಮಾ ವಾ ಕೋಚಿ ವಾ ಲೋಕಸ್ಮಿಂ ಸಹಧಮ್ಮೇನ ಪಟಿಚೋದೇಸ್ಸತೀತಿ ನಿಮಿತ್ತಮೇತಂ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ನ ಸಮನುಪಸ್ಸಾಮಿ। ಏತಮಹಂ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ನಿಮಿತ್ತಂ ಅಸಮನುಪಸ್ಸನ್ತೋ ಖೇಮಪ್ಪತ್ತೋ ಅಭಯಪ್ಪತ್ತೋ ವೇಸಾರಜ್ಜಪ್ಪತ್ತೋ ವಿಹರಾಮಿ।

"'ಯೇ ಖೋ ಪನ ತೇ ಅನ್ತರಾಯಿಕಾ ಧಮ್ಮಾ ವುತ್ತಾ, ತೇ ಪಟಿಸೇವತೋ ನಾಲಂ ಅನ್ತರಾಯಾಯಾ'ತಿ। ತತ್ರ ವತ ಮಂ ಸಮಣೋ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ವಾ ದೇವೋ ವಾ ಮಾರೋ ವಾ ಬ್ರಹ್ಮಾ ವಾ ಕೋಚಿ ವಾ ಲೋಕಸ್ಮಿಂ ಸಹಧಮ್ಮೇನ ಪಟಿಚೋದೇಸ್ಸತೀತಿ ನಿಮಿತ್ತಮೇತಂ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ನ ಸಮನುಪಸ್ಸಾಮಿ। ಏತಮಹಂ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ನಿಮಿತ್ತಂ ಅಸಮನುಪಸ್ಸನ್ತೋ ಖೇಮಪ್ಪತ್ತೋ ಅಭಯಪ್ಪತ್ತೋ ವೇಸಾರಜ್ಜಪ್ಪತ್ತೋ ವಿಹರಾಮಿ।

"'ಯಸ್ಸ ಖೋ ಪನ ತೇ ಅತ್ಥಾಯ ಧಮ್ಮೋ ದೇಸಿತೋ, ಸೋ ನ ನಿಯ್ಯಾತಿ ತಕ್ಕರಸ್ಸ ಸಮ್ಮಾ ದುಕ್ಖಕ್ಖಯಾಯಾ'ತಿ । ತತ್ರ ವತ ಮಂ ಸಮಣೋ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ವಾ ದೇವೋ ವಾ ಮಾರೋ ವಾ ಬ್ರಹ್ಮಾ ವಾ ಕೋಚಿ ವಾ ಲೋಕಸ್ಮಿಂ ಸಹಧಮ್ಮೇನ ಪಟಿಚೋದೇಸ್ಸತೀ'ತಿ ನಿಮಿತ್ತಮೇತಂ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ನ ಸಮನುಪಸ್ಸಾಮಿ। ಏತಮಹಂ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ನಿಮಿತ್ತಂ ಅಸಮನುಪಸ್ಸನ್ತೋ ಖೇಮಪ್ಪತ್ತೋ ಅಭಯಪ್ಪತ್ತೋ ವೇಸಾರಜ್ಜಪ್ಪತ್ತೋ ವಿಹರಾಮಿ।

"ಇಮಾನಿ ಖೋ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಚತ್ತಾರಿ ತಥಾಗತಸ್ಸ ವೇಸಾರಜ್ಜಾನಿ ಯೇಹಿ ವೇಸಾರಜ್ಜೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ತಥಾಗತೋ ಆಸಭಂ ಠಾನಂ ಪಟಿಜಾನಾತಿ, ಪರಿಸಾಸು ಸೀಹನಾದಂ ನದತಿ, ಬ್ರಹ್ಮಚಕ್ಕಂ ಪವತ್ತೇತಿ।

"ಯೋ ಖೋ ಮಂ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಏವಂ ಜಾನನ್ತಂ ಏವಂ ಪಸ್ಸನ್ತಂ ಏವಂ ವದೇಯ್ಯ – 'ನತ್ಥಿ ಸಮಣಸ್ಸ ಗೋತಮಸ್ಸ ಉತ್ತರಿಮನುಸ್ಸಧಮ್ಮಾ ಅಲಮರಿಯಞಾಣದಸ್ಸನವಿಸೇಸೋ, ತಕ್ಕಪರಿಯಾಹತಂ ಸಮಣೋ ಗೋತಮೋ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತಿ ವೀಮಂಸಾನುಚರಿತಂ ಸಯಂಪಟಿಭಾನ'ನ್ತಿ, ತಂ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ವಾಚಂ ಅಪ್ಪಹಾಯ ತಂ ಚಿತ್ತಂ ಅಪ್ಪಹಾಯ ತಂ ದಿಟ್ಠಿಂ ಅಪ್ಪಟಿನಿಸ್ಸಜ್ಜಿತ್ವಾ ಯಥಾಭತಂ ನಿಕ್ಖಿತ್ತೋ ಏವಂ ನಿರಯೇ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಭಿಕ್ಖು ಸೀಲಸಮ್ಪನ್ನೋ ಸಮಾಧಿಸಮ್ಪನ್ನೋ ಪಞ್ಞಾಸಮ್ಪನ್ನೋ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ಅಞ್ಞಂ ಆರಾಧೇಯ್ಯ, ಏವಂ ಸಮ್ಪದಮಿದಂ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ವದಾಮಿ। ತಂ ವಾಚಂ ಅಪ್ಪಹಾಯ ತಂ ಚಿತ್ತಂ ಅಪ್ಪಹಾಯ ತಂ ದಿಟ್ಠಿಂ ಅಪ್ಪಟಿನಿಸ್ಸಜ್ಜಿತ್ವಾ ಯಥಾಭತಂ ನಿಕ್ಖಿತ್ತೋ ಏವಂ ನಿರಯೇ।

೧೫೧. “ಅಟ್ಠ ಖೋ ಇಮಾ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಪರಿಸಾ। ಕತಮಾ ಅಟ್ಠ? ಖತ್ತಿಯಪರಿಸಾ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣಪರಿಸಾ, ಗಹಪತಿಪರಿಸಾ, ಸಮಣಪರಿಸಾ, ಚಾತುಮಹಾರಾಜಿಕಪರಿಸಾ [ಚಾತುಮ್ಮಹಾರಾಜಿಕಾ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಪೀ॰)], ತಾವತಿಂಸಪರಿಸಾ, ಮಾರಪರಿಸಾ, ಬ್ರಹ್ಮಪರಿಸಾ - ಇಮಾ ಖೋ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಅಟ್ಠ ಪರಿಸಾ। ಇಮೇಹಿ ಖೋ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಚತೂಹಿ ವೇಸಾರಜ್ಜೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ತಥಾಗತೋ ಇಮಾ ಅಟ್ಠ ಪರಿಸಾ ಉಪಸಙ್ಕಮತಿ ಅಜ್ಝೋಗಾಹತಿ। ಅಭಿಜಾನಾಮಿ ಖೋ ಪನಾಹಂ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಅನೇಕಸತಂ ಖತ್ತಿಯಪರಿಸಂ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತಾ। ತತ್ರಪಿ ಮಯಾ ಸನ್ನಿಸಿನ್ನಪುಬ್ಬಞ್ಚೇವ, ಸಲ್ಲಪಿತಪುಬ್ಬಞ್ಚ, ಸಾಕಚ್ಛಾ ಚ ಸಮಾಪಜ್ಜಿತಪುಬ್ಬಾ। ತತ್ರ ವತ ಮಂ ಭಯಂ ವಾ ಸಾರಜ್ಜಂ ವಾ ಓಕ್ಕಮಿಸ್ಸತೀತಿ ನಿಮಿತ್ತಮೇತಂ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ನ ಸಮನುಪಸ್ಸಾಮಿ। ಏತಮಹಂ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ನಿಮಿತ್ತಂ ಅಸಮನುಪಸ್ಸನ್ತೋ ಖೇಮಪ್ಪತ್ತೋ ಅಭಯಪ್ಪತ್ತೋ ವೇಸಾರಜ್ಜಪ್ಪತ್ತೋ ವಿಹರಾಮಿ।

“ಅಭಿಜಾನಾಮಿ ಖೋ ಪನಾಹಂ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಅನೇಕಸತಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಪರಿಸಂ…ಪೇ॰… ಗಹಪತಿಪರಿಸಂ… ಸಮಣಪರಿಸಂ… ಚಾತುಮಹಾರಾಜಿಕಪರಿಸಂ… ತಾವತಿಂಸಪರಿಸಂ… ಮಾರಪರಿಸಂ… ಬ್ರಹ್ಮಪರಿಸಂ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತಾ। ತತ್ರಪಿ ಮಯಾ ಸನ್ನಿಸಿನ್ನಪುಬ್ಬಞ್ಚೇವ, ಸಲ್ಲಪಿತಪುಬ್ಬಞ್ಚ, ಸಾಕಚ್ಛಾ ಚ ಸಮಾಪಜ್ಜಿತಪುಬ್ಬಾ। ತತ್ರ ವತ ಮಂ ಭಯಂ ವಾ ಸಾರಜ್ಜಂ ವಾ ಓಕ್ಕಮಿಸ್ಸತೀತಿ ನಿಮಿತ್ತಮೇತಂ, ಸಾರಿಪುತ್ತ , ನ ಸಮನುಪಸ್ಸಾಮಿ। ಏತಮಹಂ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ನಿಮಿತ್ತಂ ಅಸಮನುಪಸ್ಸನ್ತೋ ಖೇಮಪ್ಪತ್ತೋ ಅಭಯಪ್ಪತ್ತೋ ವೇಸಾರಜ್ಜಪ್ಪತ್ತೋ ವಿಹರಾಮಿ।

“ಯೋ ಖೋ ಮಂ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಏವಂ ಜಾನನ್ತಂ ಏವಂ ಪಸ್ಸನ್ತಂ ಏವಂ ವದೇಯ್ಯ - ‘ನತ್ಥಿ ಸಮಣಸ್ಸ ಗೋತಮಸ್ಸ ಉತ್ತರಿಮನುಸ್ಸಧಮ್ಮಾ ಅಲಮರಿಯಞಾಣದಸ್ಸನವಿಸೇಸೋ, ತಕ್ಕಪರಿಯಾಹತಂ ಸಮಣೋ ಗೋತಮೋ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತಿ ವೀಮಂಸಾನುಚರಿತಂ ಸಯಂಪಟಿಭಾನ’ನ್ತಿ, ತಂ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ವಾಚಂ ಅಪ್ಪಹಾಯ ತಂ ಚಿತ್ತಂ ಅಪ್ಪಹಾಯ ತಂ ದಿಟ್ಠಿಂ ಅಪ್ಪಟಿನಿಸ್ಸಜ್ಜಿತ್ವಾ ಯಥಾಭತಂ ನಿಕ್ಖಿತ್ತೋ ಏವಂ ನಿರಯೇ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಭಿಕ್ಖು ಸೀಲಸಮ್ಪನ್ನೋ ಸಮಾಧಿಸಮ್ಪನ್ನೋ ಪಞ್ಞಾಸಮ್ಪನ್ನೋ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ಅಞ್ಞಂ ಆರಾಧೇಯ್ಯ, ಏವಂ ಸಮ್ಪದಮಿದಂ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ವದಾಮಿ। ತಂ ವಾಚಂ ಅಪ್ಪಹಾಯ ತಂ ಚಿತ್ತಂ ಅಪ್ಪಹಾಯ ತಂ ದಿಟ್ಠಿಂ ಅಪ್ಪಟಿನಿಸ್ಸಜ್ಜಿತ್ವಾ ಯಥಾಭತಂ ನಿಕ್ಖಿತ್ತೋ ಏವಂ ನಿರಯೇ।

೧೫೨. “ಚತಸ್ಸೋ ಖೋ ಇಮಾ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಯೋನಿಯೋ। ಕತಮಾ ಚತಸ್ಸೋ? ಅಣ್ಡಜಾ ಯೋನಿ, ಜಲಾಬುಜಾ ಯೋನಿ, ಸಂಸೇದಜಾ ಯೋನಿ, ಓಪಪಾತಿಕಾ ಯೋನಿ। ಕತಮಾ ಚ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಅಣ್ಡಜಾ ಯೋನಿ? ಯೇ ಖೋ ತೇ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಸತ್ತಾ ಅಣ್ಡಕೋಸಂ ಅಭಿನಿಬ್ಭಿಜ್ಜ ಜಾಯನ್ತಿ - ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಅಣ್ಡಜಾ ಯೋನಿ। ಕತಮಾ ಚ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಜಲಾಬುಜಾ ಯೋನಿ? ಯೇ ಖೋ ತೇ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಸತ್ತಾ ವತ್ಥಿಕೋಸಂ ಅಭಿನಿಬ್ಭಿಜ್ಜ ಜಾಯನ್ತಿ - ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಜಲಾಬುಜಾ ಯೋನಿ। ಕತಮಾ ಚ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಸಂಸೇದಜಾ ಯೋನಿ? ಯೇ ಖೋ ತೇ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಸತ್ತಾ ಪೂತಿಮಚ್ಛೇ ವಾ ಜಾಯನ್ತಿ ಪೂತಿಕುಣಪೇ ವಾ ಪೂತಿಕುಮ್ಮಾಸೇ ವಾ ಚನ್ದನಿಕಾಯೇ ವಾ ಓಳಿಗಲ್ಲೇ ವಾ ಜಾಯನ್ತಿ - ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಸಂಸೇದಜಾ ಯೋನಿ। ಕತಮಾ ಚ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಓಪಪಾತಿಕಾ ಯೋನಿ? ದೇವಾ, ನೇರಯಿಕಾ, ಏಕಚ್ಚೇ ಚ ಮನುಸ್ಸಾ, ಏಕಚ್ಚೇ ಚ ವಿನಿಪಾತಿಕಾ - ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಓಪಪಾತಿಕಾ ಯೋನಿ। ಇಮಾ ಖೋ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಚತಸ್ಸೋ ಯೋನಿಯೋ।

“ಯೋ ಖೋ ಮಂ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಏವಂ ಜಾನನ್ತಂ ಏವಂ ಪಸ್ಸನ್ತಂ ಏವಂ ವದೇಯ್ಯ - ‘ನತ್ಥಿ ಸಮಣಸ್ಸ ಗೋತಮಸ್ಸ ಉತ್ತರಿಮನುಸ್ಸಧಮ್ಮಾ ಅಲಮರಿಯಞಾಣದಸ್ಸನವಿಸೇಸೋ, ತಕ್ಕಪರಿಯಾಹತಂ ಸಮಣೋ ಗೋತಮೋ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತಿ ವೀಮಂಸಾನುಚರಿತಂ ಸಯಂಪಟಿಭಾನ’ನ್ತಿ, ತಂ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ವಾಚಂ ಅಪ್ಪಹಾಯ ತಂ ಚಿತ್ತಂ ಅಪ್ಪಹಾಯ ತಂ ದಿಟ್ಠಿಂ ಅಪ್ಪಟಿನಿಸ್ಸಜ್ಜಿತ್ವಾ ಯಥಾಭತಂ ನಿಕ್ಖಿತ್ತೋ ಏವಂ ನಿರಯೇ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಭಿಕ್ಖು ಸೀಲಸಮ್ಪನ್ನೋ ಸಮಾಧಿಸಮ್ಪನ್ನೋ ಪಞ್ಞಾಸಮ್ಪನ್ನೋ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ಅಞ್ಞಂ ಆರಾಧೇಯ್ಯ, ಏವಂ ಸಮ್ಪದಮಿದಂ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ವದಾಮಿ। ತಂ ವಾಚಂ ಅಪ್ಪಹಾಯ ತಂ ಚಿತ್ತಂ ಅಪ್ಪಹಾಯ ತಂ ದಿಟ್ಠಿಂ ಅಪ್ಪಟಿನಿಸ್ಸಜ್ಜಿತ್ವಾ ಯಥಾಭತಂ ನಿಕ್ಖಿತ್ತೋ ಏವಂ ನಿರಯೇ।

೧೫೩. “ಪಞ್ಚ ಖೋ ಇಮಾ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಗತಿಯೋ। ಕತಮಾ ಪಞ್ಚ? ನಿರಯೋ, ತಿರಚ್ಛಾನಯೋನಿ, ಪೇತ್ತಿವಿಸಯೋ, ಮನುಸ್ಸಾ, ದೇವಾ। ನಿರಯಞ್ಚಾಹಂ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಪಜಾನಾಮಿ, ನಿರಯಗಾಮಿಞ್ಚ ಮಗ್ಗಂ, ನಿರಯಗಾಮಿನಿಞ್ಚ ಪಟಿಪದಂ; ಯಥಾ ಪಟಿಪನ್ನೋ ಚ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಅಪಾಯಂ ದುಗ್ಗತಿಂ ವಿನಿಪಾತಂ ನಿರಯಂ ಉಪಪಜ್ಜತಿ ತಞ್ಚ ಪಜಾನಾಮಿ। ತಿರಚ್ಛಾನಯೋನಿಞ್ಚಾಹಂ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಪಜಾನಾಮಿ, ತಿರಚ್ಛಾನಯೋನಿಗಾಮಿಞ್ಚ ಮಗ್ಗಂ, ತಿರಚ್ಛಾನಯೋನಿಗಾಮಿನಿಞ್ಚ ಪಟಿಪದಂ; ಯಥಾ ಪಟಿಪನ್ನೋ ಚ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ತಿರಚ್ಛಾನಯೋನಿಂ ಉಪಪಜ್ಜತಿ ತಞ್ಚ ಪಜಾನಾಮಿ। ಪೇತ್ತಿವಿಸಯಂ ಚಾಹಂ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಪಜಾನಾಮಿ, ಪೇತ್ತಿವಿಸಯಗಾಮಿಞ್ಚ ಮಗ್ಗಂ, ಪೇತ್ತಿವಿಸಯಗಾಮಿನಿಞ್ಚ ಪಟಿಪದಂ; ಯಥಾ ಪಟಿಪನ್ನೋ ಚ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಪೇತ್ತಿವಿಸಯಂ ಉಪಪಜ್ಜತಿ ತಞ್ಚ ಪಜಾನಾಮಿ। ಮನುಸ್ಸೇ ಚಾಹಂ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಪಜಾನಾಮಿ, ಮನುಸ್ಸಲೋಕಗಾಮಿಞ್ಚ ಮಗ್ಗಂ , ಮನುಸ್ಸಲೋಕಗಾಮಿನಿಞ್ಚ ಪಟಿಪದಂ; ಯಥಾ ಪಟಿಪನ್ನೋ ಚ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಮನುಸ್ಸೇಸು ಉಪಪಜ್ಜತಿ ತಞ್ಚ ಪಜಾನಾಮಿ। ದೇವೇ ಚಾಹಂ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಪಜಾನಾಮಿ, ದೇವಲೋಕಗಾಮಿಞ್ಚ ಮಗ್ಗಂ, ದೇವಲೋಕಗಾಮಿನಿಞ್ಚ ಪಟಿಪದಂ; ಯಥಾ ಪಟಿಪನ್ನೋ ಚ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಸುಗತಿಂ ಸಗ್ಗಂ ಲೋಕಂ ಉಪಪಜ್ಜತಿ ತಞ್ಚ ಪಜಾನಾಮಿ। ನಿಬ್ಬಾನಞ್ಚಾಹಂ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಪಜಾನಾಮಿ, ನಿಬ್ಬಾನಗಾಮಿಞ್ಚ ಮಗ್ಗಂ, ನಿಬ್ಬಾನಗಾಮಿನಿಞ್ಚ ಪಟಿಪದಂ; ಯಥಾ ಪಟಿಪನ್ನೋ ಚ ಆಸವಾನಂ ಖಯಾ ಅನಾಸವಂ ಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿಂ ಪಞ್ಞಾವಿಮುತ್ತಿಂ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ ತಞ್ಚ ಪಜಾನಾಮಿ।

೧೫೪. “ಇಧಾಹಂ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಏಕಚ್ಚಂ ಪುಗ್ಗಲಂ ಏವಂ ಚೇತಸಾ ಚೇತೋ ಪರಿಚ್ಚ ಪಜಾನಾಮಿ - ತಥಾಯಂ ಪುಗ್ಗಲೋ ಪಟಿಪನ್ನೋ ತಥಾ ಚ ಇರಿಯತಿ ತಞ್ಚ ಮಗ್ಗಂ ಸಮಾರೂಳ್ಹೋ, ಯಥಾ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಅಪಾಯಂ ದುಗ್ಗತಿಂ ವಿನಿಪಾತಂ ನಿರಯಂ ಉಪಪಜ್ಜಿಸ್ಸತೀತಿ। ತಮೇನಂ ಪಸ್ಸಾಮಿ ಅಪರೇನ ಸಮಯೇನ ದಿಬ್ಬೇನ ಚಕ್ಖುನಾ ವಿಸುದ್ಧೇನ ಅತಿಕ್ಕನ್ತಮಾನುಸಕೇನ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಅಪಾಯಂ ದುಗ್ಗತಿಂ ವಿನಿಪಾತಂ ನಿರಯಂ ಉಪಪನ್ನಂ, ಏಕನ್ತದುಕ್ಖಾ ತಿಬ್ಬಾ ಕಟುಕಾ ವೇದನಾ ವೇದಯಮಾನಂ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಅಙ್ಗಾರಕಾಸು ಸಾಧಿಕಪೋರಿಸಾ ಪೂರಾ ಅಙ್ಗಾರಾನಂ ವೀತಚ್ಚಿಕಾನಂ ವೀತಧೂಮಾನಂ। ಅಥ ಪುರಿಸೋ ಆಗಚ್ಛೇಯ್ಯ ಘಮ್ಮಾಭಿತತ್ತೋ ಘಮ್ಮಪರೇತೋ ಕಿಲನ್ತೋ ತಸಿತೋ ಪಿಪಾಸಿತೋ ಏಕಾಯನೇನ ಮಗ್ಗೇನ ತಮೇವ ಅಙ್ಗಾರಕಾಸುಂ ಪಣಿಧಾಯ। ತಮೇನಂ ಚಕ್ಖುಮಾ ಪುರಿಸೋ ದಿಸ್ವಾ ಏವಂ ವದೇಯ್ಯ - ‘ತಥಾಯಂ ಭವಂ ಪುರಿಸೋ ಪಟಿಪನ್ನೋ ತಥಾ ಚ ಇರಿಯತಿ ತಞ್ಚ ಮಗ್ಗಂ ಸಮಾರೂಳ್ಹೋ, ಯಥಾ ಇಮಂಯೇವ ಅಙ್ಗಾರಕಾಸುಂ ಆಗಮಿಸ್ಸತೀ’ತಿ । ತಮೇನಂ ಪಸ್ಸೇಯ್ಯ ಅಪರೇನ ಸಮಯೇನ ತಸ್ಸಾ ಅಙ್ಗಾರಕಾಸುಯಾ ಪತಿತಂ, ಏಕನ್ತದುಕ್ಖಾ ತಿಬ್ಬಾ ಕಟುಕಾ ವೇದನಾ ವೇದಯಮಾನಂ। ಏವಮೇವ ಖೋ ಅಹಂ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಇಧೇಕಚ್ಚಂ ಪುಗ್ಗಲಂ ಏವಂ ಚೇತಸಾ ಚೇತೋ ಪರಿಚ್ಚ ಪಜಾನಾಮಿ - ತಥಾಯಂ ಪುಗ್ಗಲೋ ಪಟಿಪನ್ನೋ ತಥಾ ಚ ಇರಿಯತಿ ತಞ್ಚ ಮಗ್ಗಂ ಸಮಾರೂಳ್ಹೋ ಯಥಾ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಅಪಾಯಂ ದುಗ್ಗತಿಂ ವಿನಿಪಾತಂ ನಿರಯಂ ಉಪಪಜ್ಜಿಸ್ಸತೀತಿ। ತಮೇನಂ ಪಸ್ಸಾಮಿ ಅಪರೇನ ಸಮಯೇನ ದಿಬ್ಬೇನ ಚಕ್ಖುನಾ ವಿಸುದ್ಧೇನ ಅತಿಕ್ಕನ್ತಮಾನುಸಕೇನ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಅಪಾಯಂ ದುಗ್ಗತಿಂ ವಿನಿಪಾತಂ ನಿರಯಂ ಉಪಪನ್ನಂ, ಏಕನ್ತದುಕ್ಖಾ ತಿಬ್ಬಾ ಕಟುಕಾ ವೇದನಾ ವೇದಯಮಾನಂ।

“ಇಧ ಪನಾಹಂ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಏಕಚ್ಚಂ ಪುಗ್ಗಲಂ ಏವಂ ಚೇತಸಾ ಚೇತೋ ಪರಿಚ್ಚ ಪಜಾನಾಮಿ - ತಥಾಯಂ ಪುಗ್ಗಲೋ ಪಟಿಪನ್ನೋ ತಥಾ ಚ ಇರಿಯತಿ ತಞ್ಚ ಮಗ್ಗಂ ಸಮಾರೂಳ್ಹೋ, ಯಥಾ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ತಿರಚ್ಛಾನಯೋನಿಂ ಉಪಪಜ್ಜಿಸ್ಸತೀತಿ। ತಮೇನಂ ಪಸ್ಸಾಮಿ ಅಪರೇನ ಸಮಯೇನ ದಿಬ್ಬೇನ ಚಕ್ಖುನಾ ವಿಸುದ್ಧೇನ ಅತಿಕ್ಕನ್ತಮಾನುಸಕೇನ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ತಿರಚ್ಛಾನಯೋನಿಂ ಉಪಪನ್ನಂ, ದುಕ್ಖಾ ತಿಬ್ಬಾ ಕಟುಕಾ ವೇದನಾ ವೇದಯಮಾನಂ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಗೂಥಕೂಪೋ ಸಾಧಿಕಪೋರಿಸೋ, ಪೂರೋ ಗೂಥಸ್ಸ। ಅಥ ಪುರಿಸೋ ಆಗಚ್ಛೇಯ್ಯ ಘಮ್ಮಾಭಿತತ್ತೋ ಘಮ್ಮಪರೇತೋ ಕಿಲನ್ತೋ ತಸಿತೋ ಪಿಪಾಸಿತೋ ಏಕಾಯನೇನ ಮಗ್ಗೇನ ತಮೇವ ಗೂಥಕೂಪಂ ಪಣಿಧಾಯ। ತಮೇನಂ ಚಕ್ಖುಮಾ ಪುರಿಸೋ ದಿಸ್ವಾ ಏವಂ ವದೇಯ್ಯ - ‘ತಥಾಯಂ ಭವಂ ಪುರಿಸೋ ಪಟಿಪನ್ನೋ ತಥಾ ಚ ಇರಿಯತಿ ತಞ್ಚ ಮಗ್ಗಂ ಸಮಾರೂಳ್ಹೋ ಯಥಾ

ಇಮಂಯೇವ ಗೂಥಕೂಪಂ ಆಗಮಿಸ್ಸತೀ'ತಿ। ತಮೇನಂ ಪಸ್ಸೇಯ್ಯ ಅಪರೇನ ಸಮಯೇನ ತಸ್ಮಿಂ ಗೂಥಕೂಪೇ ಪತಿತಂ, ದುಕ್ಖಾ ತಿಬ್ಬಾ ಕಟುಕಾ ವೇದನಾ ವೇದಯಮಾನಂ। ಏವಮೇವ ಖೋ ಅಹಂ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಇಧೇಕಚ್ಚಂ ಪುಗ್ಗಲಂ ಏವಂ ಚೇತಸಾ ಚೇತೋ ಪರಿಚ್ಚ ಪಜಾನಾಮಿ - ತಥಾಯಂ ಪುಗ್ಗಲೋ ಪಟಿಪನ್ನೋ ತಥಾ ಚ ಇರಿಯತಿ ತಞ್ಚ ಮಗ್ಗಂ ಸಮಾರೂಳ್ಹೋ, ಯಥಾ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ತಿರಚ್ಛಾನಯೋನಿಂ ಉಪಪಜ್ಜಿಸ್ಸತೀತಿ। ತಮೇನಂ ಪಸ್ಸಾಮಿ ಅಪರೇನ ಸಮಯೇನ ದಿಬ್ಬೇನ ಚಕ್ಖುನಾ ವಿಸುದ್ಧೇನ ಅತಿಕ್ಕನ್ತಮಾನುಸಕೇನ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ತಿರಚ್ಛಾನಯೋನಿಂ ಉಪಪನ್ನಂ, ದುಕ್ಖಾ ತಿಬ್ಬಾ ಕಟುಕಾ ವೇದನಾ ವೇದಯಮಾನಂ।

"ಇಧ ಪನಾಹಂ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಏಕಚ್ಚಂ ಪುಗ್ಗಲಂ ಏವಂ ಚೇತಸಾ ಚೇತೋ ಪರಿಚ್ಚ ಪಜಾನಾಮಿ - ತಥಾಯಂ ಪುಗ್ಗಲೋ ಪಟಿಪನ್ನೋ ತಥಾ ಚ ಇರಿಯತಿ ತಞ್ಚ ಮಗ್ಗಂ ಸಮಾರೂಳ್ಹೋ, ಯಥಾ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಪೇತ್ತಿವಿಸಯಂ ಉಪಪಜ್ಜಿಸ್ಸತೀತಿ। ತಮೇನಂ ಪಸ್ಸಾಮಿ ಅಪರೇನ ಸಮಯೇನ ದಿಬ್ಬೇನ ಚಕ್ಖುನಾ ವಿಸುದ್ಧೇನ ಅತಿಕ್ಕನ್ತಮಾನುಸಕೇನ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಪೇತ್ತಿವಿಸಯಂ ಉಪಪನ್ನಂ, ದುಕ್ಖಬಹುಲಾ ವೇದನಾ ವೇದಯಮಾನಂ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ರುಕ್ಖೋ ವಿಸಮೇ ಭೂಮಿಭಾಗೇ ಜಾತೋ ತನುಪತ್ತಪಲಾಸೋ ಕಬರಚ್ಛಾಯೋ । ಅಥ ಪುರಿಸೋ ಆಗಚ್ಛೇಯ್ಯ ಘಮ್ಮಾಭಿತತ್ತೋ ಘಮ್ಮಪರೇತೋ ಕಿಲನ್ತೋ ತಸಿತೋ ಪಿಪಾಸಿತೋ ಏಕಾಯನೇನ ಮಗ್ಗೇನ ತಮೇವ ರುಕ್ಖಂ ಪಣಿಧಾಯ। ತಮೇನಂ ಚಕ್ಖುಮಾ ಪುರಿಸೋ ದಿಸ್ವಾ ಏವಂ ವದೇಯ್ಯ - 'ತಥಾಯಂ ಭವಂ ಪುರಿಸೋ ಪಟಿಪನ್ನೋ ತಥಾ ಚ ಇರಿಯತಿ ತಞ್ಚ ಮಗ್ಗಂ ಸಮಾರೂಳ್ಹೋ, ಯಥಾ ಇಮಂಯೇವ ರುಕ್ಖಂ ಆಗಮಿಸ್ಸತೀ'ತಿ। ತಮೇನಂ ಪಸ್ಸೇಯ್ಯ, ಅಪರೇನ ಸಮಯೇನ ತಸ್ಸ ರುಕ್ಖಸ್ಸ ಛಾಯಾಯ ನಿಸಿನ್ನಂ ವಾ ನಿಪನ್ನಂ ವಾ ದುಕ್ಖಬಹುಲಾ ವೇದನಾ ವೇದಯಮಾನಂ। ಏವಮೇವ ಖೋ ಅಹಂ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಇಧೇಕಚ್ಚಂ ಪುಗ್ಗಲಂ ಏವಂ ಚೇತಸಾ ಚೇತೋ ಪರಿಚ್ಚ ಪಜಾನಾಮಿ - ತಥಾಯಂ ಪುಗ್ಗಲೋ ಪಟಿಪನ್ನೋ ತಥಾ ಚ ಇರಿಯತಿ ತಞ್ಚ ಮಗ್ಗಂ ಸಮಾರೂಳ್ಹೋ, ಯಥಾ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಪೇತ್ತಿವಿಸಯಂ ಉಪಪಜ್ಜಿಸ್ಸತೀತಿ। ತಮೇನಂ ಪಸ್ಸಾಮಿ ಅಪರೇನ ಸಮಯೇನ ದಿಬ್ಬೇನ ಚಕ್ಖುನಾ ವಿಸುದ್ಧೇನ ಅತಿಕ್ಕನ್ತಮಾನುಸಕೇನ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಪೇತ್ತಿವಿಸಯಂ ಉಪಪನ್ನಂ, ದುಕ್ಖಬಹುಲಾ ವೇದನಾ ವೇದಯಮಾನಂ।

"ಇಧ ಪನಾಹಂ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಏಕಚ್ಚಂ ಪುಗ್ಗಲಂ ಏವಂ ಚೇತಸಾ ಚೇತೋ ಪರಿಚ್ಚ ಪಜಾನಾಮಿ - ತಥಾಯಂ ಪುಗ್ಗಲೋ ಪಟಿಪನ್ನೋ ತಥಾ ಚ ಇರಿಯತಿ ತಞ್ಚ ಮಗ್ಗಂ ಸಮಾರೂಳ್ಹೋ ಯಥಾ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಮನುಸ್ಸೇಸು ಉಪಪಜ್ಜಿಸ್ಸತೀತಿ। ತಮೇನಂ ಪಸ್ಸಾಮಿ ಅಪರೇನ ಸಮಯೇನ ದಿಬ್ಬೇನ ಚಕ್ಖುನಾ ವಿಸುದ್ಧೇನ ಅತಿಕ್ಕನ್ತಮಾನುಸಕೇನ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಮನುಸ್ಸೇಸು ಉಪಪನ್ನಂ, ಸುಖಬಹುಲಾ ವೇದನಾ ವೇದಯಮಾನಂ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ರುಕ್ಖೋ ಸಮೇ ಭೂಮಿಭಾಗೇ ಜಾತೋ ಬಹಲಪತ್ತಪಲಾಸೋ ಸನ್ದಚ್ಛಾಯೋ [ಸಣ್ಡಚ್ಛಾಯೋ (ಸ್ಯಾ॰), ಸನ್ತಚ್ಛಾಯೋ (ಕ॰)]। ಅಥ ಪುರಿಸೋ ಆಗಚ್ಛೇಯ್ಯ ಘಮ್ಮಾಭಿತತ್ತೋ ಘಮ್ಮಪರೇತೋ ಕಿಲನ್ತೋ ತಸಿತೋ ಪಿಪಾಸಿತೋ ಏಕಾಯನೇನ ಮಗ್ಗೇನ ತಮೇವ ರುಕ್ಖಂ ಪಣಿಧಾಯ। ತಮೇನಂ ಚಕ್ಖುಮಾ ಪುರಿಸೋ ದಿಸ್ವಾ ಏವಂ ವದೇಯ್ಯ - 'ತಥಾಯಂ ಭವಂ ಪುರಿಸೋ ಪಟಿಪನ್ನೋ ತಥಾ ಚ ಇರಿಯತಿ ತಞ್ಚ ಮಗ್ಗಂ ಸಮಾರೂಳ್ಹೋ, ಯಥಾ ಇಮಮೇವ ರುಕ್ಖಂ ಆಗಮಿಸ್ಸತೀ'ತಿ। ತಮೇನಂ ಪಸ್ಸೇಯ್ಯ ಅಪರೇನ ಸಮಯೇನ ತಸ್ಸ ರುಕ್ಖಸ್ಸ ಛಾಯಾಯ ನಿಸಿನ್ನಂ ವಾ ನಿಪನ್ನಂ ವಾ ಸುಖಬಹುಲಾ ವೇದನಾ ವೇದಯಮಾನಂ। ಏವಮೇವ ಖೋ ಅಹಂ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಇಧೇಕಚ್ಚಂ ಪುಗ್ಗಲಂ ಏವಂ ಚೇತಸಾ ಚೇತೋ ಪರಿಚ್ಚ ಪಜಾನಾಮಿ - ತಥಾಯಂ ಪುಗ್ಗಲೋ ಪಟಿಪನ್ನೋ ತಥಾ ಚ ಇರಿಯತಿ ತಞ್ಚ ಮಗ್ಗಂ ಸಮಾರೂಳ್ಹೋ ಯಥಾ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಮನುಸ್ಸೇಸು ಉಪಪಜ್ಜಿಸ್ಸತೀತಿ। ತಮೇನಂ ಪಸ್ಸಾಮಿ ಅಪರೇನ ಸಮಯೇನ ದಿಬ್ಬೇನ ಚಕ್ಖುನಾ ವಿಸುದ್ಧೇನ ಅತಿಕ್ಕನ್ತಮಾನುಸಕೇನ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಮನುಸ್ಸೇಸು ಉಪಪನ್ನಂ, ಸುಖಬಹುಲಾ ವೇದನಾ ವೇದಯಮಾನಂ।

"ಇಧ ಪನಾಹಂ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಏಕಚ್ಚಂ ಪುಗ್ಗಲಂ ಏವಂ ಚೇತಸಾ ಚೇತೋ ಪರಿಚ್ಚ ಪಜಾನಾಮಿ - ತಥಾಯಂ ಪುಗ್ಗಲೋ ಪಟಿಪನ್ನೋ ತಥಾ ಚ ಇರಿಯತಿ ತಞ್ಚ ಮಗ್ಗಂ ಸಮಾರೂಳ್ಹೋ, ಯಥಾ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಸುಗತಿಂ ಸಗ್ಗಂ ಲೋಕಂ

ಉಪಪಜ್ಜಿಸ್ಸತೀ'ತಿ। ತಮೇನಂ ಪಸ್ಸಾಮಿ ಅಪರೇನ ಸಮಯೇನ ದಿಬ್ಬೇನ ಚಕ್ಖುನಾ ವಿಸುದ್ಧೇನ ಅತಿಕ್ಕನ್ತಮಾನುಸಕೇನ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಸುಗತಿಂ ಸಗ್ಗಂ ಲೋಕಂ ಉಪಪನ್ನಂ, ಏಕನ್ತಸುಖಾ ವೇದನಾ ವೇದಯಮಾನಂ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಪಾಸಾದೋ, ತತ್ರಾಸ್ಸ ಕೂಟಾಗಾರಂ ಉಲ್ಲಿತ್ತಾವಲಿತ್ತಂ ನಿವಾತಂ ಫುಸಿತಗ್ಗಳಂ ಪಿಹಿತವಾತಪಾನಂ। ತತ್ರಾಸ್ಸ ಪಲ್ಲಙ್ಕೋ ಗೋನಕತ್ಥತೋ ಪಟಿಕತ್ಥತೋ ಪಟಲಿಕತ್ಥತೋ ಕದಲಿಮಿಗಪವರಪಚ್ಚತ್ಥರಣೋ ಸಉತ್ತರಚ್ಛದೋ ಉಭತೋಲೋಹಿತಕೂಪಧಾನೋ। ಅಥ ಪುರಿಸೋ ಆಗಚ್ಛೇಯ್ಯ ಘಮ್ಮಾಭಿತತ್ತೋ ಘಮ್ಮಪರೇತೋ ಕಿಲನ್ತೋ ತಸಿತೋ ಪಿಪಾಸಿತೋ ಏಕಾಯನೇನ ಮಗ್ಗೇನ ತಮೇವ ಪಾಸಾದಂ ಪಣಿಧಾಯ। ತಮೇನಂ ಚಕ್ಖುಮಾ ಪುರಿಸೋ ದಿಸ್ವಾ ಏವಂ ವದೇಯ್ಯ - 'ತಥಾಯಂ ಭವಂ ಪುರಿಸೋ ಪಟಿಪನ್ನೋ ತಥಾ ಚ ಇರಿಯತಿ ತಞ್ಚ ಮಗ್ಗಂ ಸಮಾರೂಳ್ಹೋ, ಯಥಾ ಇಮಂಯೇವ ಪಾಸಾದಂ ಆಗಮಿಸ್ಸತೀ'ತಿ। ತಮೇನಂ ಪಸ್ಸೇಯ್ಯ ಅಪರೇನ ಸಮಯೇನ ತಸ್ಮಿಂ ಪಾಸಾದೇ ತಸ್ಮಿಂ ಕೂಟಾಗಾರೇ ತಸ್ಮಿಂ ಪಲ್ಲಙ್ಕೇ ನಿಸಿನ್ನಂ ವಾ ನಿಪನ್ನಂ ವಾ ಏಕನ್ತಸುಖಾ ವೇದನಾ ವೇದಯಮಾನಂ। ಏವಮೇವ ಖೋ ಅಹಂ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಇಧೇಕಚ್ಚಂ ಪುಗ್ಗಲಂ ಏವಂ ಚೇತಸಾ ಚೇತೋ ಪರಿಚ್ಚ ಪಜಾನಾಮಿ - ತಥಾಯಂ ಪುಗ್ಗಲೋ ಪಟಿಪನ್ನೋ ತಥಾ ಚ ಇರಿಯತಿ ತಞ್ಚ ಮಗ್ಗಂ ಸಮಾರೂಳ್ಹೋ ಯಥಾ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಸುಗತಿಂ ಸಗ್ಗಂ ಲೋಕಂ ಉಪಪಜ್ಜಿಸ್ಸತೀತಿ। ತಮೇನಂ ಪಸ್ಸಾಮಿ ಅಪರೇನ ಸಮಯೇನ ದಿಬ್ಬೇನ ಚಕ್ಖುನಾ ವಿಸುದ್ಧೇನ ಅತಿಕ್ಕನ್ತಮಾನುಸಕೇನ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಸುಗತಿಂ ಸಗ್ಗಂ ಲೋಕಂ ಉಪಪನ್ನಂ, ಏಕನ್ತಸುಖಾ ವೇದನಾ ವೇದಯಮಾನಂ।

"ಇಧ ಪನಾಹಂ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಏಕಚ್ಚಂ ಪುಗ್ಗಲಂ ಚೇತಸಾ ಚೇತೋ ಪರಿಚ್ಚ ಪಜಾನಾಮಿ - ತಥಾಯಂ ಪುಗ್ಗಲೋ ಪಟಿಪನ್ನೋ ತಥಾ ಚ ಇರಿಯತಿ ತಞ್ಚ ಮಗ್ಗಂ ಸಮಾರೂಳ್ಹೋ, ಯಥಾ ಆಸವಾನಂ ಖಯಾ ಅನಾಸಂ ಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿಂ ಪಞ್ಞಾವಿಮುತ್ತಿಂ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರಿಸ್ಸತೀತಿ। ತಮೇನಂ ಪಸ್ಸಾಮಿ ಅಪರೇನ ಸಮಯೇನ ಆಸವಾನಂ ಖಯಾ ಅನಾಸವಂ ಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿಂ ಪಞ್ಞಾವಿಮುತ್ತಿಂ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರನ್ತಂ, ಏಕನ್ತಸುಖಾ ವೇದನಾ ವೇದಯಮಾನಂ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಪೋಕ್ಖರಣೀ ಅಚ್ಛೋದಕಾ ಸಾತೋದಕಾ ಸೀತೋದಕಾ ಸೇತಕಾ ಸುಪತಿತ್ಥಾ ರಮಣೀಯಾ। ಅವಿದೂರೇ ಚಸ್ಸಾ ತಿಬ್ಬೋ ವನಸಣ್ಡೋ। ಅಥ ಪುರಿಸೋ ಆಗಚ್ಛೇಯ್ಯ ಘಮ್ಮಾಭಿತತ್ತೋ ಘಮ್ಮಪರೇತೋ ಕಿಲನ್ತೋ ತಸಿತೋ ಪಿಪಾಸಿತೋ ಏಕಾಯನೇನ ಮಗ್ಗೇನ ತಮೇವ ಪೋಕ್ಖರಣಿಂ ಪಣಿಧಾಯ। ತಮೇನಂ ಚಕ್ಖುಮಾ ಪುರಿಸೋ ದಿಸ್ವಾ ಏವಂ ವದೇಯ್ಯ - 'ತಥಾ ಭವಂ ಪುರಿಸೋ ಪಟಿಪನ್ನೋ ತಥಾ ಚ ಇರಿಯತಿ ತಞ್ಚ ಮಗ್ಗಂ ಸಮಾರೂಳ್ಹೋ, ಯಥಾ ಇಮಂಯೇವ ಪೋಕ್ಖರಣಿಂ ಆಗಮಿಸ್ಸತೀ'ತಿ। ತಮೇನಂ ಪಸ್ಸೇಯ್ಯ ಅಪರೇನ ಸಮಯೇನ ತಂ ಪೋಕ್ಖರಣಿಂ ಓಗಾಹೇತ್ವಾ ನ್ಹಾಯಿತ್ವಾ ಚ ಪಿವಿತ್ವಾ ಚ ಸಬ್ಬದರಥಕಿಲಮಥಪರಿಳಾಹಂ ಪಟಿಪ್ಪಸ್ಸಮ್ಭೇತ್ವಾ ಪಚ್ಚುತ್ತರಿತ್ವಾ ತಸ್ಮಿಂ ವನಸಣ್ಡೇ ನಿಸಿನ್ನಂ ವಾ ನಿಪನ್ನಂ ವಾ, ಏಕನ್ತಸುಖಾ ವೇದನಾ ವೇದಯಮಾನಂ। ಏವಮೇವ ಖೋ ಅಹಂ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಇಧೇಕಚ್ಚಂ ಪುಗ್ಗಲಂ ಏವಂ ಚೇತಸಾ ಚೇತೋ ಪರಿಚ್ಚ ಪಜಾನಾಮಿ - ತಥಾಯಂ ಪುಗ್ಗಲೋ ಪಟಿಪನ್ನೋ ತಥಾ ಚ ಇರಿಯತಿ ತಞ್ಚ ಮಗ್ಗಂ ಸಮಾರೂಳ್ಹೋ, ಯಥಾ ಆಸವಾನಂ ಖಯಾ ಅನಾಸವಂ ಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿಂ ಪಞ್ಞಾವಿಮುತ್ತಿಂ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರಿಸ್ಸತೀ'ತಿ। ತಮೇನಂ ಪಸ್ಸಾಮಿ ಅಪರೇನ ಸಮಯೇನ ಆಸವಾನಂ ಖಯಾ ಅನಾಸವಂ ಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿಂ ಪಞ್ಞಾವಿಮುತ್ತಿಂ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರನ್ತಂ, ಏಕನ್ತಸುಖಾ ವೇದನಾ ವೇದಯಮಾನಂ। ಇಮಾ ಖೋ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಪಞ್ಚ ಗತಿಯೋ।

"ಯೋ ಖೋ ಮಂ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಏವಂ ಜಾನನ್ತಂ ಏವಂ ಪಸ್ಸನ್ತಂ ಏವಂ ವದೇಯ್ಯ - 'ನತ್ಥಿ ಸಮಣಸ್ಸ ಗೋತಮಸ್ಸ ಉತ್ತರಿಮನುಸ್ಸಧಮ್ಮಾ ಅಲಮರಿಯಞಾಣದಸ್ಸನವಿಸೇಸೋ; ತಕ್ಕಪರಿಯಾಹತಂ ಸಮಣೋ ಗೋತಮೋ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತಿ ವೀಮಂಸಾನುಚರಿತಂ ಸಯಂಪಟಿಭಾನ'ನ್ತಿ ತಂ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ವಾಚಂ ಅಪ್ಪಹಾಯ ತಂ ಚಿತ್ತಂ ಅಪ್ಪಹಾಯ ತಂ ದಿಟ್ಠಿಂ ಅಪ್ಪಟಿನಿಸ್ಸಜ್ಜಿತ್ವಾ ಯಥಾಭತಂ ನಿಕ್ಖಿತ್ತೋ ಏವಂ ನಿರಯೇ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಭಿಕ್ಖು ಸೀಲಸಮ್ಪನ್ನೋ ಸಮಾಧಿಸಮ್ಪನ್ನೋ

ಪಞ್ಞಾಸಮ್ಪನ್ನೋ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ಅಞ್ಞಂ ಆರಾಧೇಯ್ಯ, ಏವಂ ಸಮ್ಪದಮಿದಂ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ವದಾಮಿ 'ತಂ ವಾಚಂ ಅಪ್ಪಹಾಯ ತಂ ಚಿತ್ತಂ ಅಪ್ಪಹಾಯ ತಂ ದಿಟ್ಠಿಂ ಅಪ್ಪಟಿನಿಸ್ಸಜ್ಜಿತ್ವಾ ಯಥಾಭತಂ ನಿಕ್ಖಿತ್ತೋ ಏವಂ ನಿರಯೇ'।

೧೫೫. "ಅಭಿಜಾನಾಮಿ ಖೋ ಪನಾಹಂ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಚತುರಙ್ಗಸಮನ್ನಾಗತಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಚರಿತಾ [ಚರಿತ್ವಾ (ಕ॰)] - ತಪಸ್ಸೀ ಸುದಂ ಹೋಮಿ ಪರಮತಪಸ್ಸೀ, ಲೂಖೋ ಸುದಂ [ಲೂಖಸ್ಸುದಂ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)] ಹೋಮಿ ಪರಮಲೂಖೋ, ಜೇಗುಚ್ಛೀ ಸುದಂ ಹೋಮಿ ಪರಮಜೇಗುಚ್ಛೀ, ಪವಿವಿತ್ತೋ ಸುದಂ [ಪವಿವಿತ್ತಸ್ಸುದಂ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)] ಹೋಮಿ ಪರಮಪವಿವಿತ್ತೋ । ತತ್ರಾಸ್ಸು ಮೇ ಇದಂ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ತಪಸ್ಸಿತಾಯ ಹೋತಿ - ಅಚೇಲಕೋ ಹೋಮಿ ಮುತ್ತಾಚಾರೋ ಹತ್ಥಾಪಲೇಖನೋ [ಹತ್ಥಾವಲೇಖನೋ (ಸ್ಯಾ॰)], ನ ಏಹಿಭದ್ದನ್ತಿಕೋ ನ ತಿಟ್ಠಭದ್ದನ್ತಿಕೋ; ನಾಭಿಹಟಂ ನ ಉದ್ದಿಸ್ಸಕತಂ ನ ನಿಮನ್ತನಂ ಸಾದಿಯಾಮಿ। ಸೋ ನ ಕುಮ್ಭಿಮುಖಾ ಪಟಿಗ್ಗಣ್ಹಾಮಿ, ನ ಕಳೋಪಿಮುಖಾ ಪಟಿಗ್ಗಣ್ಹಾಮಿ, ನ ಏಳಕಮನ್ತರಂ, ನ ದಣ್ಡಮನ್ತರಂ, ನ ಮುಸಲಮನ್ತರಂ, ನ ದ್ವಿನ್ನಂ ಭುಞ್ಜಮಾನಾನಂ, ನ ಗಬ್ಭಿನಿಯಾ, ನ ಪಾಯಮಾನಾಯ [ಪಾಯನ್ತಿಯಾ (ಕ॰)], ನ ಪುರಿಸನ್ತರಗತಾಯ, ನ ಸಙ್ಕಿತ್ತೀಸು, ನ ಯತ್ಥ ಸಾ ಉಪಟ್ಠಿತೋ ಹೋತಿ, ನ ಯತ್ಥ ಮಕ್ಖಿಕಾ ಸಣ್ಡಸಣ್ಡಚಾರಿನೀ; ನ ಮಚ್ಛಂ ನ ಮಂಸಂ ನ ಸುರಂ ನ ಮೇರಯಂ ನ ಥುಸೋದಕಂ ಪಿವಾಮಿ; ಸೋ ಏಕಾಗಾರಿಕೋ ವಾ ಹೋಮಿ ಏಕಾಲೋಪಿಕೋ, ದ್ವಾಗಾರಿಕೋ ವಾ ಹೋಮಿ ದ್ವಾಲೋಪಿಕೋ...ಪೇ॰... ಸತ್ತಾಗಾರಿಕೋ ವಾ ಹೋಮಿ ಸತ್ತಾಲೋಪಿಕೋ; ಏಕಿಸ್ಸಾಪಿ ದತ್ತಿಯಾ ಯಾಪೇಮಿ, ದ್ವೀಹಿಪಿ ದತ್ತೀಹಿ ಯಾಪೇಮಿ...ಪೇ॰... ಸತ್ತಹಿಪಿ ದತ್ತೀಹಿ ಯಾಪೇಮಿ; ಏಕಾಹಿಕಮ್ಪಿ ಆಹಾರಂ ಆಹಾರೇಮಿ, ದ್ವೀಹಿಕಮ್ಪಿ ಆಹಾರಂ ಆಹಾರೇಮಿ...ಪೇ॰... ಸತ್ತಾಹಿಕಮ್ಪಿ ಆಹಾರಂ ಆಹಾರೇಮಿ; ಇತಿ ಏವರೂಪಂ ಅದ್ಧಮಾಸಿಕಮ್ಪಿ ಪರಿಯಾಯಭತ್ತಭೋಜನಾನುಯೋಗಮನುಯುತ್ತೋ ವಿಹರಾಮಿ।

"ಸೋ ಸಾಕಭಕ್ಖೋ ವಾ ಹೋಮಿ, ಸಾಮಾಕಭಕ್ಖೋ ವಾ ಹೋಮಿ, ನೀವಾರಭಕ್ಖೋ ವಾ ಹೋಮಿ, ದದ್ದುಲಭಕ್ಖೋ ವಾ ಹೋಮಿ, ಹಟಭಕ್ಖೋ ವಾ ಹೋಮಿ, ಕಣಭಕ್ಖೋ ವಾ ಹೋಮಿ, ಆಚಾಮಭಕ್ಖೋ ವಾ ಹೋಮಿ , ಪಿಞ್ಞಾಕಭಕ್ಖೋ ವಾ ಹೋಮಿ, ತಿಣಭಕ್ಖೋ ವಾ ಹೋಮಿ, ಗೋಮಯಭಕ್ಖೋ ವಾ ಹೋಮಿ, ವನಮೂಲಫಲಾಹಾರೋ ಯಾಪೇಮಿ ಪವತ್ತಫಲಭೋಜೀ।

"ಸೋ ಸಾಣಾನಿಪಿ ಧಾರೇಮಿ, ಮಸಾಣಾನಿಪಿ ಧಾರೇಮಿ, ಛವದುಸ್ಸಾನಿಪಿ ಧಾರೇಮಿ, ಪಂಸುಕೂಲಾನಿಪಿ ಧಾರೇಮಿ, ತಿರೀಟಾನಿಪಿ ಧಾರೇಮಿ, ಅಜಿನಮ್ಪಿ ಧಾರೇಮಿ, ಅಜಿನಕ್ಖಿಪಮ್ಪಿ ಧಾರೇಮಿ, ಕುಸಚೀರಮ್ಪಿ ಧಾರೇಮಿ, ವಾಕಚೀರಮ್ಪಿ ಧಾರೇಮಿ, ಫಲಕಚೀರಮ್ಪಿ ಧಾರೇಮಿ, ಕೇಸಕಮ್ಬಲಮ್ಪಿ ಧಾರೇಮಿ, ವಾಳಕಮ್ಬಲಮ್ಪಿ ಧಾರೇಮಿ, ಉಲೂಕಪಕ್ಖಮ್ಪಿ ಧಾರೇಮಿ; ಕೇಸಮಸ್ಸುಲೋಚಕೋಪಿ ಹೋಮಿ ಕೇಸಮಸ್ಸುಲೋಚನಾನುಯೋಗಮನುಯುತ್ತೋ; ಉಬ್ಭಟ್ಠಕೋಪಿ ಹೋಮಿ ಆಸನಪಟಿಕ್ಖಿತ್ತೋ; ಉಕ್ಕುಟಿಕೋಪಿ ಹೋಮಿ ಉಕ್ಕುಟಿಕಪ್ಪಧಾನಮನುಯುತ್ತೋ; ಕಣ್ಟಕಾಪಸ್ಸಯಿಕೋಪಿ ಹೋಮಿ ಕಣ್ಟಕಾಪಸ್ಸಯೇ ಸೇಯ್ಯಂ ಕಪ್ಪೇಮಿ [ಇಮಸ್ಸಾನನ್ತರೇ ಅಞ್ಞೋಪಿ ಕೋಚಿ ಪಾಠಪದೇಸೋ ಅಞ್ಞೇಸು ಆಜೀವಕವತದೀಪಕಸುತ್ತೇಸು ದಿಸ್ಸತಿ]; ಸಾಯತತಿಯಕಮ್ಪಿ ಉದಕೋರೋಹನಾನುಯೋಗಮನುಯುತ್ತೋ ವಿಹರಾಮಿ - ಇತಿ ಏವರೂಪಂ ಅನೇಕವಿಹಿತಂ ಕಾಯಸ್ಸ ಆತಾಪನಪರಿತಾಪನಾನುಯೋಗಮನುಯುತ್ತೋ ವಿಹರಾಮಿ। ಇದಂಸು ಮೇ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ತಪಸ್ಸಿತಾಯ ಹೋತಿ।

೧೫೬. "ತತ್ರಾಸ್ಸು ಮೇ ಇದಂ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಲೂಖಸ್ಮಿಂ ಹೋತಿ - ನೇಕವಸ್ಸಗಣಿಕಂ ರಜೋಜಲ್ಲಂ ಕಾಯೇ ಸನ್ನಿಚಿತಂ ಹೋತಿ ಪಪಟಿಕಜಾತಂ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ತಿನ್ದುಕಖಾಣು ನೇಕವಸ್ಸಗಣಿಕೋ ಸನ್ನಿಚಿತೋ ಹೋತಿ ಪಪಟಿಕಜಾತೋ, ಏವಮೇವಾಸ್ಸು ಮೇ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ನೇಕವಸ್ಸಗಣಿಕಂ ರಜೋಜಲ್ಲಂ ಕಾಯೇ ಸನ್ನಿಚಿತಂ ಹೋತಿ ಪಪಟಿಕಜಾತಂ। ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ನ ಏವಂ ಹೋತಿ - 'ಅಹೋ ವತಾಹಂ ಇಮಂ ರಜೋಜಲ್ಲಂ ಪಾಣಿನಾ ಪರಿಮಜ್ಜೇಯ್ಯಂ, ಅಞ್ಞೇ ವಾ ಪನ ಮೇ ಇಮಂ ರಜೋಜಲ್ಲಂ ಪಾಣಿನಾ ಪರಿಮಜ್ಜೇಯ್ಯು'ನ್ತಿ। ಏವಮ್ಪಿ ಮೇ, ಸಾರಿಪುತ್ತ , ನ ಹೋತಿ। ಇದಂಸು ಮೇ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಲೂಖಸ್ಮಿಂ ಹೋತಿ।

"ತತ್ರಾಸ್ಸು ಮೇ ಇದಂ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಜೇಗುಚ್ಛಿಸ್ಮಿಂ ಹೋತಿ - ಸೋ ಖೋ ಅಹಂ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಸತೋವ ಅಭಿಕ್ಕಮಾಮಿ, ಸತೋವ ಪಟಿಕ್ಕಮಾಮಿ, ಯಾವ ಉದಕಬಿನ್ದುಮ್ಹಿಪಿ ಮೇ ದಯಾ ಪಚ್ಚುಪಟ್ಠಿತಾ ಹೋತಿ - 'ಮಾಹಂ ಖುದ್ದಕೇ ಪಾಣೇ ವಿಸಮಗತೇ

ಸಙ್ಘಾತಂ ಆಪಾದೇಸಿ’ನ್ತಿ। ಇದಂಸು ಮೇ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಜೇಗುಚ್ಛಿಸ್ಮಿಂ ಹೋತಿ।

“ತತ್ರಾಸ್ಸು ಮೇ ಇದಂ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಪವಿವಿತ್ತಸ್ಮಿಂ ಹೋತಿ - ಸೋ ಖೋ ಅಹಂ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಅಞ್ಞತರಂ ಅರಞ್ಞಾಯತನಂ ಅಜ್ಝೋಗಾಹೇತ್ವಾ ವಿಹರಾಮಿ। ಯದಾ ಪಸ್ಸಾಮಿ ಗೋಪಾಲಕಂ ವಾ ಪಸುಪಾಲಕಂ ವಾ ತಿಣಹಾರಕಂ ವಾ ಕಟ್ಠಹಾರಕಂ ವಾ ವನಕಮ್ಮಿಕಂ ವಾ, ವನೇನ ವನಂ ಗಹನೇನ ಗಹನಂ ನಿನ್ನೇನ ನಿನ್ನಂ ಥಲೇನ ಥಲಂ ಸಂಪತಾಮಿ [ಪಪತಾಮಿ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಪೀ॰)]। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ಮಾ ಮಂ ತೇ ಅದ್ದಸಂಸು ಅಹಞ್ಚ ಮಾ ತೇ ಅದ್ದಸನ್ತಿ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಆರಞ್ಞಕೋ ಮಗೋ ಮನುಸ್ಸೇ ದಿಸ್ವಾ ವನೇನ ವನಂ ಗಹನೇನ ಗಹನಂ ನಿನ್ನೇನ ನಿನ್ನಂ ಥಲೇನ ಥಲಂ ಸಂಪತತಿ, ಏವಮೇವ ಖೋ ಅಹಂ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಯದಾ ಪಸ್ಸಾಮಿ ಗೋಪಾಲಕಂ ವಾ ಪಸುಪಾಲಕಂ ವಾ ತಿಣಹಾರಕಂ ವಾ ಕಟ್ಠಹಾರಕಂ ವಾ ವನಕಮ್ಮಿಕಂ ವಾ ವನೇನ ವನಂ ಗಹನೇನ ಗಹನಂ ನಿನ್ನೇನ ನಿನ್ನಂ ಥಲೇನ ಥಲಂ ಸಂಪತಾಮಿ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ಮಾ ಮಂ ತೇ ಅದ್ದಸಂಸು ಅಹಞ್ಚ ಮಾ ತೇ ಅದ್ದಸನ್ತಿ। ಇದಂಸು ಮೇ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಪವಿವಿತ್ತಸ್ಮಿಂ ಹೋತಿ।

“ಸೋ ಖೋ ಅಹಂ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಯೇ ತೇ ಗೋಟ್ಠಾ ಪಟ್ಠಿತಗಾವೋ ಅಪಗತಗೋಪಾಲಕಾ, ತತ್ಥ ಚತುಕ್ಕುಣ್ಡಿಕೋ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಯಾನಿ ತಾನಿ ವಚ್ಛಕಾನಂ ತರುಣಕಾನಂ ಧೇನುಪಕಾನಂ ಗೋಮಯಾನಿ ತಾನಿ ಸುದಂ ಆಹಾರೇಮಿ। ಯಾವಕೀವಞ್ಚ ಮೇ , ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಸಕಂ ಮುತ್ತಕರೀಸಂ ಅಪರಿಯಾದಿನ್ನಂ ಹೋತಿ, ಸಕಂಯೇವ ಸುದಂ ಮುತ್ತಕರೀಸಂ ಆಹಾರೇಮಿ। ಇದಂಸು ಮೇ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಮಹಾವಿಕಟಭೋಜನಸ್ಮಿಂ ಹೋತಿ।

೧೫೭. “ಸೋ ಖೋ ಅಹಂ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಅಞ್ಞತರಂ ಭಿಂಸನಕಂ ವನಸಣ್ಡಂ ಅಜ್ಝೋಗಾಹೇತ್ವಾ ವಿಹರಾಮಿ। ತತ್ರಾಸ್ಸುದಂ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಭಿಂಸನಕಸ್ಸ ವನಸಣ್ಡಸ್ಸ ಭಿಂಸನಕತಸ್ಮಿಂ ಹೋತಿ - ಯೋ ಕೋಚಿ ಅವೀತರಾಗೋ ತಂ ವನಸಣ್ಡಂ ಪವಿಸತಿ, ಯೇಭುಯ್ಯೇನ ಲೋಮಾನಿ ಹಂಸನ್ತಿ। ಸೋ ಖೋ ಅಹಂ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಯಾ ತಾ ರತ್ತಿಯೋ ಸೀತಾ ಹೇಮನ್ತಿಕಾ ಅನ್ತರಟ್ಠಕಾ ಹಿಮಪಾತಸಮಯಾ [ಅನ್ತರಟ್ಠಕೇ ಹಿಮಪಾತಸಮಯೇ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)] ತಥಾರೂಪಾಸು ರತ್ತೀಸು ರತ್ತಿಂ ಅಬ್ಭೋಕಾಸೇ ವಿಹರಾಮಿ, ದಿವಾ ವನಸಣ್ಡೇ; ಗಿಮ್ಹಾನಂ ಪಚ್ಛಿಮೇ ಮಾಸೇ ದಿವಾ ಅಬ್ಭೋಕಾಸೇ ವಿಹರಾಮಿ, ರತ್ತಿಂ ವನಸಣ್ಡೇ। ಅಪಿಸ್ಸು ಮಂ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಅಯಂ ಅನಚ್ಛರಿಯಗಾಥಾ ಪಟಿಭಾಸಿ ಪುಬ್ಬೇ ಅಸ್ಸುತಪುಬ್ಬಾ -

> “ಸೋತತ್ತೋ ಸೋಸಿನ್ನೋ [ಸೋಸೀನೋ (ಸೀ॰ ಪೀ॰ ಕ॰), ಸೋಸಿನೋ (ಸ್ಯಾ॰), ಸೋಸಿನ್ದೋ (ಸದ್ದನೀತಿ)] ಚೇವ,
> ಏಕೋ ಭಿಂಸನಕೇ ವನೇ।
> ನಗ್ಗೋ ನ ಚಗ್ಗಿಮಾಸೀನೋ, ಏಸನಾಪಸುತೋ ಮುನೀ”ತಿ॥

“ಸೋ ಖೋ ಅಹಂ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಸುಸಾನೇ ಸೇಯ್ಯಂ ಕಪ್ಪೇಮಿ ಛವಟ್ಠಿಕಾನಿ ಉಪಧಾಯ। ಅಪಿಸ್ಸು ಮಂ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಗಾಮಣ್ಡಲಾ [ಗೋಮಣ್ಡಲಾ (ಬಹೂಸು) ಚರಿಯಾಪಿಟಕಅಟ್ಠಕಥಾ ಓಲೋಕೇತಬ್ಬಾ] ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಓಟ್ಠುಭನ್ತಿಪಿ, ಓಮುತ್ತೇನ್ತಿಪಿ, ಪಂಸುಕೇನಪಿ ಓಕಿರನ್ತಿ, ಕಣ್ಣಸೋತೇಸುಪಿ ಸಲಾಕಂ ಪವೇಸೇನ್ತಿ। ನ ಖೋ ಪನಾಹಂ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಅಭಿಜಾನಾಮಿ ತೇಸು ಪಾಪಕಂ ಚಿತ್ತಂ ಉಪ್ಪಾದೇತಾ। ಇದಂಸು ಮೇ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಉಪೇಕ್ಖಾವಿಹಾರಸ್ಮಿಂ ಹೋತಿ।

೧೫೮. “ಸನ್ತಿ ಖೋ ಪನ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಏಕೇ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಏವಂವಾದಿನೋ ಏವಂದಿಟ್ಠಿನೋ - ‘ಆಹಾರೇನ ಸುದ್ಧೀ’ತಿ। ತೇ ಏವಮಾಹಂಸು - ‘ಕೋಲೇಹಿ ಯಾಪೇಮಾ’ತಿ। ತೇ ಕೋಲಮ್ಪಿ ಖಾದನ್ತಿ, ಕೋಲಚುಣ್ಣಮ್ಪಿ ಖಾದನ್ತಿ, ಕೋಲೋದಕಮ್ಪಿ ಪಿವನ್ತಿ - ಅನೇಕವಿಹಿತಮ್ಪಿ ಕೋಲವಿಕತಿಂ ಪರಿಭುಞ್ಜನ್ತಿ। ಅಭಿಜಾನಾಮಿ ಖೋ ಪನಾಹಂ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಏಕಂಯೇವ ಕೋಲಂ ಆಹಾರಂ ಆಹಾರಿತಾ। ಸಿಯಾ ಖೋ ಪನ ತೇ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಏವಮಸ್ಸ - ‘ಮಹಾ ನೂನ ತೇನ ಸಮಯೇನ ಕೋಲೋ ಅಹೋಸೀ’ತಿ। ನ ಖೋ ಪನೇತಂ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಏವಂ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ। ತದಾಪಿ ಏತಪರಮೋಯೇವ ಕೋಲೋ ಅಹೋಸಿ ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ಏತರಹಿ। ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಏಕಂಯೇವ ಕೋಲಂ ಆಹಾರಂ ಆಹಾರಯತೋ ಅಧಿಮತ್ತಕಸಿಮಾನಂ ಪತ್ತೋ ಕಾಯೋ ಹೋತಿ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ನಾಮ

ಆಸೀತಿಕಪಬ್ಬಾನಿ ವಾ ಕಾಳಪಬ್ಬಾನಿ ವಾ, ಏವಮೇವಸ್ಸು ಮೇ ಅಙ್ಗಪಚ್ಚಙ್ಗಾನಿ ಭವನ್ತಿ ತಾಯೇವಪ್ಪಾಹಾರತಾಯ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ನಾಮ ಓಟ್ಠಪದಂ, ಏವಮೇವಸ್ಸು ಮೇ ಆನಿಸದಂ ಹೋತಿ ತಾಯೇವಪ್ಪಾಹಾರತಾಯ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ನಾಮ ವಟ್ಟನಾವಳೀ, ಏವಮೇವಸ್ಸು ಮೇ ಪಿಟ್ಠಿಕಣ್ಟಕೋ ಉನ್ನತಾವನತೋ ಹೋತಿ ತಾಯೇವಪ್ಪಾಹಾರತಾಯ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ನಾಮ ಜರಸಾಲಾಯ ಗೋಪಾನಸಿಯೋ ಓಲುಗ್ಗವಿಲುಗ್ಗಾ ಭವನ್ತಿ, ಏವಮೇವಸ್ಸು ಮೇ ಫಾಸುಳಿಯೋ ಓಲುಗ್ಗವಿಲುಗ್ಗಾ ಭವನ್ತಿ ತಾಯೇವಪ್ಪಾಹಾರತಾಯ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ನಾಮ ಗಮ್ಭೀರೇ ಉದಪಾನೇ ಉದಕತಾರಕಾ ಗಮ್ಭೀರಗತಾ ಓಕ್ಖಾಯಿಕಾ ದಿಸ್ಸನ್ತಿ, ಏವಮೇವಸ್ಸು ಮೇ ಅಕ್ಖಿಕೂಪೇಸು ಅಕ್ಖಿತಾರಕಾ ಗಮ್ಭೀರಗತಾ ಓಕ್ಖಾಯಿಕಾ ದಿಸ್ಸನ್ತಿ ತಾಯೇವಪ್ಪಾಹಾರತಾಯ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ನಾಮ ತಿತ್ತಕಾಲಾಬುಆಮಕಚ್ಛಿನ್ನೋ ವಾತಾತಪೇನ ಸಂಫುಟಿತೋ [ಸಮ್ಫುಸಿತೋ (ಸ್ಯಾ॰), ಸಂಪುಟಿತೋ (ಪೀ॰ ಕ॰) ಏತ್ಥ ಸಂಫುಟಿತೋತಿ ಸಙ್ಕುಚಿತೋತಿ ಅತ್ಥೋ] ಹೋತಿ ಸಮ್ಮಿಲಾತೋ, ಏವಮೇವಸ್ಸು ಮೇ ಸೀಸಚ್ಛವಿ ಸಂಫುಟಿತಾ ಹೋತಿ ಸಮ್ಮಿಲಾತಾ ತಾಯೇವಪ್ಪಾಹಾರತಾಯ। ಸೋ ಖೋ ಅಹಂ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, 'ಉದರಚ್ಛವಿಂ ಪರಿಮಸಿಸ್ಸಾಮೀ'ತಿ ಪಿಟ್ಠಿಕಣ್ಟಕಂಯೇವ ಪರಿಗ್ಗಣ್ಹಾಮಿ, 'ಪಿಟ್ಠಿಕಣ್ಟಕಂ ಪರಿಮಸಿಸ್ಸಾಮೀ'ತಿ ಉದರಚ್ಛವಿಂಯೇವ ಪರಿಗ್ಗಣ್ಹಾಮಿ, ಯಾವಸ್ಸು ಮೇ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಉದರಚ್ಛವಿ ಪಿಟ್ಠಿಕಣ್ಟಕಂ ಅಲ್ಲೀನಾ ಹೋತಿ ತಾಯೇವಪ್ಪಾಹಾರತಾಯ। ಸೋ ಖೋ ಅಹಂ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, 'ವಚ್ಚಂ ವಾ ಮುತ್ತಂ ವಾ ಕರಿಸ್ಸಾಮೀ'ತಿ ತತ್ಥೇವ ಅವಕುಜ್ಜೋ ಪಪತಾಮಿ ತಾಯೇವಪ್ಪಾಹಾರತಾಯ। ಸೋ ಖೋ ಅಹಂ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ತಮೇವ ಕಾಯಂ ಅಸ್ಸಾಸೇನ್ತೋ ಪಾಣಿನಾ ಗತ್ತಾನಿ ಅನೋಮಜ್ಜಾಮಿ। ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಪಾಣಿನಾ ಗತ್ತಾನಿ ಅನೋಮಜ್ಜತೋ ಪೂತಿಮೂಲಾನಿ ಲೋಮಾನಿ ಕಾಯಸ್ಮಾ ಪತನ್ತಿ ತಾಯೇವಪ್ಪಾಹಾರತಾಯ।

೧೫೬. "ಸನ್ತಿ ಖೋ ಪನ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಏಕೇ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಏವಂವಾದಿನೋ ಏವಂದಿಟ್ಠಿನೋ – 'ಆಹಾರೇನ ಸುದ್ಧೀ'ತಿ। ತೇ ಏವಮಾಹಂಸು – 'ಮುಗ್ಗೇಹಿ ಯಾಪೇಮ…ಪೇ॰… ತಿಲೇಹಿ ಯಾಪೇಮ…ಪೇ॰… ತಣ್ಡುಲೇಹಿ ಯಾಪೇಮಾ'ತಿ। ತೇ ತಣ್ಡುಲಮ್ಪಿ ಖಾದನ್ತಿ, ತಣ್ಡುಲಚುಣ್ಣಮ್ಪಿ ಖಾದನ್ತಿ, ತಣ್ಡುಲೋದಕಮ್ಪಿ ಪಿವನ್ತಿ – ಅನೇಕವಿಹಿತಮ್ಪಿ ತಣ್ಡುಲವಿಕತಿಂ ಪರಿಭುಞ್ಜನ್ತಿ। ಅಭಿಜಾನಾಮಿ ಖೋ ಪನಾಹಂ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಏಕಂಯೇವ ತಣ್ಡುಲಂ ಆಹಾರಂ ಆಹಾರಿತಾ। ಸಿಯಾ ಖೋ ಪನ ತೇ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಏವಮಸ್ಸ – 'ಮಹಾ ನೂನ ತೇನ ಸಮಯೇನ ತಣ್ಡುಲೋ ಅಹೋಸೀ'ತಿ। ನ ಖೋ ಪನೇತಂ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಏವಂ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ। ತದಾಪಿ ಏತಪರಮೋಯೇವ ತಣ್ಡುಲೋ ಅಹೋಸಿ , ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ಏತರಹಿ। ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಏಕಂಯೇವ ತಣ್ಡುಲಂ ಆಹಾರಂ ಆಹಾರಯತೋ ಅಧಿಮತ್ತಕಸಿಮಾನಂ ಪತ್ತೋ ಕಾಯೋ ಹೋತಿ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ನಾಮ ಆಸೀತಿಕಪಬ್ಬಾನಿ ವಾ ಕಾಳಪಬ್ಬಾನಿ ವಾ, ಏವಮೇವಸ್ಸು ಮೇ ಅಙ್ಗಪಚ್ಚಙ್ಗಾನಿ ಭವನ್ತಿ ತಾಯೇವಪ್ಪಾಹಾರತಾಯ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ನಾಮ ಓಟ್ಠಪದಂ, ಏವಮೇವಸ್ಸು ಮೇ ಆನಿಸದಂ ಹೋತಿ ತಾಯೇವಪ್ಪಾಹಾರತಾಯ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ನಾಮ ವಟ್ಟನಾವಳೀ, ಏವಮೇವಸ್ಸು ಮೇ ಪಿಟ್ಠಿಕಣ್ಟಕೋ ಉನ್ನತಾವನತೋ ಹೋತಿ ತಾಯೇವಪ್ಪಾಹಾರತಾಯ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ನಾಮ ಜರಸಾಲಾಯ ಗೋಪಾನಸಿಯೋ ಓಲುಗ್ಗವಿಲುಗ್ಗಾ ಭವನ್ತಿ, ಏವಮೇವಸ್ಸು ಮೇ ಫಾಸುಳಿಯೋ ಓಲುಗ್ಗವಿಲುಗ್ಗಾ ಭವನ್ತಿ ತಾಯೇವಪ್ಪಾಹಾರತಾಯ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ನಾಮ ಗಮ್ಭೀರೇ ಉದಪಾನೇ ಉದಕತಾರಕಾ ಗಮ್ಭೀರಗತಾ ಓಕ್ಖಾಯಿಕಾ ದಿಸ್ಸನ್ತಿ, ಏವಮೇವಸ್ಸು ಮೇ ಅಕ್ಖಿಕೂಪೇಸು ಅಕ್ಖಿತಾರಕಾ ಗಮ್ಭೀರಗತಾ ಓಕ್ಖಾಯಿಕಾ ದಿಸ್ಸನ್ತಿ ತಾಯೇವಪ್ಪಾಹಾರತಾಯ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ನಾಮ ತಿತ್ತಕಾಲಾಬು ಆಮಕಚ್ಛಿನ್ನೋ ವಾತಾತಪೇನ ಸಂಫುಟಿತೋ ಹೋತಿ ಸಮ್ಮಿಲಾತೋ, ಏವಮೇವಸ್ಸು ಮೇ ಸೀಸಚ್ಛವಿ ಸಂಫುಟಿತಾ ಹೋತಿ ಸಮ್ಮಿಲಾತಾ ತಾಯೇವಪ್ಪಾಹಾರತಾಯ। ಸೋ ಖೋ ಅಹಂ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, 'ಉದರಚ್ಛವಿಂ ಪರಿಮಸಿಸ್ಸಾಮೀ'ತಿ ಪಿಟ್ಠಿಕಣ್ಟಕಂಯೇವ ಪರಿಗ್ಗಣ್ಹಾಮಿ, 'ಪಿಟ್ಠಿಕಣ್ಟಕಂ ಪರಿಮಸಿಸ್ಸಾಮೀ'ತಿ ಉದರಚ್ಛವಿಂಯೇವ ಪರಿಗ್ಗಣ್ಹಾಮಿ। ಯಾವಸ್ಸು ಮೇ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಉದರಚ್ಛವಿ ಪಿಟ್ಠಿಕಣ್ಟಕಂ ಅಲ್ಲೀನಾ ಹೋತಿ ತಾಯೇವಪ್ಪಾಹಾರತಾಯ। ಸೋ ಖೋ ಅಹಂ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, 'ವಚ್ಚಂ ವಾ ಮುತ್ತಂ ವಾ ಕರಿಸ್ಸಾಮೀ'ತಿ ತತ್ಥೇವ ಅವಕುಜ್ಜೋ ಪಪತಾಮಿ ತಾಯೇವಪ್ಪಾಹಾರತಾಯ। ಸೋ ಖೋ ಅಹಂ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ತಮೇವ ಕಾಯಂ ಅಸ್ಸಾಸೇನ್ತೋ ಪಾಣಿನಾ ಗತ್ತಾನಿ ಅನೋಮಜ್ಜಾಮಿ। ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಪಾಣಿನಾ ಗತ್ತಾನಿ ಅನೋಮಜ್ಜತೋ ಪೂತಿಮೂಲಾನಿ ಲೋಮಾನಿ ಕಾಯಸ್ಮಾ ಪತನ್ತಿ ತಾಯೇವಪ್ಪಾಹಾರತಾಯ।

“ತಾಯಪಿ ಖೋ ಅಹಂ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಇರಿಯಾಯ ತಾಯ ಪಟಿಪದಾಯ ತಾಯ ದುಕ್ಕರಕಾರಿಕಾಯ ನಾಜ್ಝಗಮಂ ಉತ್ತರಿಂ ಮನುಸ್ಸಧಮ್ಮಾ ಅಲಮರಿಯಞಾಣದಸ್ಸನವಿಸೇಸಂ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ಇಮಿಸ್ಸಾಯೇವ ಅರಿಯಾಯ ಪಞ್ಞಾಯ ಅನಧಿಗಮಾ, ಯಾಯಂ ಅರಿಯಾ ಪಞ್ಞಾ ಅಧಿಗತಾ ಅರಿಯಾ ನಿಯ್ಯಾನಿಕಾ, ನಿಯ್ಯಾತಿ ತಕ್ಕರಸ್ಸ ಸಮ್ಮಾ ದುಕ್ಖಕ್ಖಯಾಯ।

೧೬೦. “ಸನ್ತಿ ಖೋ ಪನ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಏಕೇ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಏವಂವಾದಿನೋ ಏವಂದಿಟ್ಠಿನೋ – ‘ಸಂಸಾರೇನ ಸುದ್ಧೀ’ತಿ। ನ ಖೋ ಪನ ಸೋ [ನ ಖೋ ಪನೇಸೋ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰)], ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಸಂಸಾರೋ ಸುಲಭರೂಪೋ ಯೋ ಮಯಾ ಅಸಂಸರಿತಪುಬ್ಬೋ ಇಮಿನಾ ದೀಘೇನ ಅದ್ಧುನಾ, ಅಞ್ಞತ್ರ ಸುದ್ಧಾವಾಸೇಹಿ ದೇವೇಹಿ। ಸುದ್ಧಾವಾಸೇ ಚಾಹಂ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ದೇವೇ ಸಂಸರೇಯ್ಯಂ, ನಯಿಮಂ ಲೋಕಂ ಪುನರಾಗಚ್ಛೇಯ್ಯಂ।

“ಸನ್ತಿ ಖೋ ಪನ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಏಕೇ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಏವಂವಾದಿನೋ ಏವಂದಿಟ್ಠಿನೋ – ‘ಉಪಪತ್ತಿಯಾ ಸುದ್ಧೀ’ತಿ। ನ ಖೋ ಪನ ಸಾ, ಸಾರಿಪುತ್ತ , ಉಪಪತ್ತಿ ಸುಲಭರೂಪಾ ಯಾ ಮಯಾ ಅನುಪಪನ್ನಪುಬ್ಬಾ ಇಮಿನಾ ದೀಘೇನ ಅದ್ಧುನಾ, ಅಞ್ಞತ್ರ ಸುದ್ಧಾವಾಸೇಹಿ ದೇವೇಹಿ। ಸುದ್ಧಾವಾಸೇ ಚಾಹಂ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ದೇವೇ ಉಪಪಜ್ಜೇಯ್ಯಂ, ನಯಿಮಂ ಲೋಕಂ ಪುನರಾಗಚ್ಛೇಯ್ಯಂ।

“ಸನ್ತಿ ಖೋ ಪನ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಏಕೇ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಏವಂವಾದಿನೋ ಏವಂದಿಟ್ಠಿನೋ – ‘ಆವಾಸೇನ ಸುದ್ಧೀ’ತಿ। ನ ಖೋ ಪನ ಸೋ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಆವಾಸೋ ಸುಲಭರೂಪೋ ಯೋ ಮಯಾ ಅನಾವುಟ್ಠಪುಬ್ಬೋ [ಅನಾವುತ್ಥಪುಬ್ಬೋ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)] ಇಮಿನಾ ದೀಘೇನ ಅದ್ಧುನಾ, ಅಞ್ಞತ್ರ ಸುದ್ಧಾವಾಸೇಹಿ ದೇವೇಹಿ। ಸುದ್ಧಾವಾಸೇ ಚಾಹಂ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ದೇವೇ ಆವಸೇಯ್ಯಂ, ನಯಿಮಂ ಲೋಕಂ ಪುನರಾಗಚ್ಛೇಯ್ಯಂ।

“ಸನ್ತಿ ಖೋ ಪನ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಏಕೇ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಏವಂವಾದಿನೋ ಏವಂದಿಟ್ಠಿನೋ – ‘ಯಞ್ಞೇನ ಸುದ್ಧೀ’ತಿ। ನ ಖೋ ಪನ ಸೋ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಯಞ್ಞೋ ಸುಲಭರೂಪೋ ಯೋ ಮಯಾ ಅಯಿಟ್ಠಪುಬ್ಬೋ ಇಮಿನಾ ದೀಘೇನ ಅದ್ಧುನಾ, ತಞ್ಚ ಖೋ ರಞ್ಞಾ ವಾ ಸತಾ ಖತ್ತಿಯೇನ ಮುದ್ಧಾವಸಿತ್ತೇನ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇನ ವಾ ಮಹಾಸಾಲೇನ।

“ಸನ್ತಿ ಖೋ ಪನ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಏಕೇ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಏವಂವಾದಿನೋ ಏವಂದಿಟ್ಠಿನೋ – ‘ಅಗ್ಗಿಪರಿಚರಿಯಾಯ ಸುದ್ಧೀ’ತಿ। ನ ಖೋ ಪನ ಸೋ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಅಗ್ಗಿ ಸುಲಭರೂಪೋ ಯೋ ಮಯಾ ಅಪರಿಚಿಣ್ಣಪುಬ್ಬೋ ಇಮಿನಾ ದೀಘೇನ ಅದ್ಧುನಾ, ತಞ್ಚ ಖೋ ರಞ್ಞಾ ವಾ ಸತಾ ಖತ್ತಿಯೇನ ಮುದ್ಧಾವಸಿತ್ತೇನ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇನ ವಾ ಮಹಾಸಾಲೇನ।

೧೬೧. “ಸನ್ತಿ ಖೋ ಪನ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಏಕೇ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಏವಂವಾದಿನೋ ಏವಂದಿಟ್ಠಿನೋ – ‘ಯಾವದೇವಾಯಂ ಭವಂ ಪುರಿಸೋ ದಹರೋ ಹೋತಿ ಯುವಾ ಸುಸುಕಾಳಕೇಸೋ ಭದ್ರೇನ ಯೋಬ್ಬನೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಪಠಮೇನ ವಯಸಾ ತಾವದೇವ ಪರಮೇನ ಪಞ್ಞಾವೇಯ್ಯತ್ತಿಯೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಹೋತಿ। ಯತೋ ಚ ಖೋ ಅಯಂ ಭವಂ ಪುರಿಸೋ ಜಿಣ್ಣೋ ಹೋತಿ ವುದ್ಧೋ ಮಹಲ್ಲಕೋ ಅದ್ಧಗತೋ ವಯೋಅನುಪ್ಪತ್ತೋ, ಆಸೀತಿಕೋ ವಾ ನಾವುತಿಕೋ ವಾ ವಸ್ಸಸತಿಕೋ ವಾ ಜಾತಿಯಾ, ಅಥ ತಮ್ಹಾ ಪಞ್ಞಾವೇಯ್ಯತ್ತಿಯಾ, ಪರಿಹಾಯತೀ’ತಿ। ನ ಖೋ ಪನೇತಂ, ಸಾರಿಪುತ್ತ , ಏವಂ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ। ಅಹಂ ಖೋ ಪನ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಏತರಹಿ ಜಿಣ್ಣೋ ವುದ್ಧೋ ಮಹಲ್ಲಕೋ ಅದ್ಧಗತೋ ವಯೋಅನುಪ್ಪತ್ತೋ, ಆಸೀತಿಕೋ ಮೇ ವಯೋ ವತ್ತತಿ। ಇಧ ಮೇ ಅಸ್ಸು, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಚತ್ತಾರೋ ಸಾವಕಾ ವಸ್ಸಸತಾಯುಕಾ ವಸ್ಸಸತಜೀವಿನೋ, ಪರಮಾಯ ಸತಿಯಾ ಚ ಗತಿಯಾ ಚ ಧಿತಿಯಾ ಚ ಸಮನ್ನಾಗತಾ ಪರಮೇನ ಚ ಪಞ್ಞಾವೇಯ್ಯತ್ತಿಯೇನ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ದಳ್ಹಧಮ್ಮಾ [ದಳ್ಹಧಮ್ಮೋ (ಬಹೂಸು) ಟೀಕಾ ಚ ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನಬ್ಯಾಕರಣಂ ಚ ಓಲೋಕೇತಬ್ಬಂ] ಧನುಗ್ಗಹೋ ಸಿಕ್ಖಿತೋ ಕತಹತ್ಥೋ ಕತೂಪಾಸನೋ ಲಹುಕೇನ ಅಸನೇನ ಅಪ್ಪಕಸಿರೇನೇವ ತಿರಿಯಂ ತಾಲಚ್ಛಾಯಂ ಅತಿಪಾತೇಯ್ಯ, ಏವಂ ಅಧಿಮತ್ತಸತಿಮನ್ತೋ ಏವಂ ಅಧಿಮತ್ತಗತಿಮನ್ತೋ ಏವಂ ಅಧಿಮತ್ತಧಿತಿಮನ್ತೋ ಏವಂ ಪರಮೇನ ಪಞ್ಞಾವೇಯ್ಯತ್ತಿಯೇನ ಸಮನ್ನಾಗತಾ। ತೇ ಮಂ ಚತುನ್ನಂ ಸತಿಪಟ್ಠಾನಾನಂ ಉಪಾದಾಯುಪಾದಾಯ ಪಞ್ಹಂ ಪುಚ್ಛೇಯ್ಯುಂ, ಪುಟ್ಠೋ ಪುಟ್ಠೋ ಚಾಹಂ ತೇಸಂ ಬ್ಯಾಕರೇಯ್ಯಂ, ಬ್ಯಾಕತಞ್ಚ ಮೇ ಬ್ಯಾಕತತೋ

ಧಾರೇಯ್ಯುಂ, ನ ಚ ಮಂ ದುತಿಯಕಂ ಉತ್ತರಿ ಪಟಿಪುಚ್ಛೇಯ್ಯುಂ। ಅಞ್ಞತ್ರ ಅಸಿತಪೀತಖಾಯಿತಸಾಯಿತಾ ಅಞ್ಞತ್ರ ಉಚ್ಚಾರಪಸ್ಸಾವಕಮ್ಮಾ, ಅಞ್ಞತ್ರ ನಿದ್ದಾಕಿಲಮಥಪಟಿವಿನೋದನಾ ಅಪರಿಯಾದಿನ್ನಾಯೇವಸ್ಸ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ತಥಾಗತಸ್ಸ ಧಮ್ಮದೇಸನಾ, ಅಪರಿಯಾದಿನ್ನಂಯೇವಸ್ಸ ತಥಾಗತಸ್ಸ ಧಮ್ಮಪದಬ್ಯಞ್ಜನಂ, ಅಪರಿಯಾದಿನ್ನಂಯೇವಸ್ಸ ತಥಾಗತಸ್ಸ ಪಞ್ಹಪಟಿಭಾನಂ । ಅಥ ಮೇ ತೇ ಚತ್ತಾರೋ ಸಾವಕಾ ವಸ್ಸಸತಾಯುಕಾ ವಸ್ಸಸತಜೀವಿನೋ ವಸ್ಸಸತಸ್ಸ ಅಚ್ಚಯೇನ ಕಾಲಂ ಕರೇಯ್ಯುಂ। ಮಞ್ಚಕೇನ ಚೇಪಿ ಮಂ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಪರಿಹರಿಸ್ಸಥ, ನೇವತ್ಥಿ ತಥಾಗತಸ್ಸ ಪಞ್ಞಾವೇಯ್ಯತ್ತಿಯಸ್ಸ ಅಞ್ಞಥತ್ತಂ। ಯಂ ಖೋ ತಂ [ಯಂ ಖೋ ಪನೇತಂ (ಸೀ॰)], ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಸಮ್ಮಾ ವದಮಾನೋ ವದೇಯ್ಯ - 'ಅಸಮ್ಮೋಹಧಮ್ಮೋ ಸತ್ತೋ ಲೋಕೇ ಉಪ್ಪನ್ನೋ ಬಹುಜನಹಿತಾಯ ಬಹುಜನಸುಖಾಯ ಲೋಕಾನುಕಮ್ಪಾಯ ಅತ್ಥಾಯ ಹಿತಾಯ ಸುಖಾಯ ದೇವಮನುಸ್ಸಾನ'ನ್ತಿ, ಮಮೇವ ತಂ ಸಮ್ಮಾ ವದಮಾನೋ ವದೇಯ್ಯ 'ಅಸಮ್ಮೋಹಧಮ್ಮೋ ಸತ್ತೋ ಲೋಕೇ ಉಪ್ಪನ್ನೋ ಬಹುಜನಹಿತಾಯ ಬಹುಜನಸುಖಾಯ ಲೋಕಾನುಕಮ್ಪಾಯ ಅತ್ಥಾಯ ಹಿತಾಯ ಸುಖಾಯ ದೇವಮನುಸ್ಸಾನ'"ನ್ತಿ।

೧೬೨. ತೇನ ಖೋ ಪನ ಸಮಯೇನ ಆಯಸ್ಮಾ ನಾಗಸಮಾಲೋ ಭಗವತೋ ಪಿಟ್ಠಿತೋ ಠಿತೋ ಹೋತಿ ಭಗವನ್ತಂ ಬೀಜಯಮಾನೋ। ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ನಾಗಸಮಾಲೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ - "ಅಚ್ಛರಿಯಂ, ಭನ್ತೇ, ಅಬ್ಭುತಂ, ಭನ್ತೇ! ಅಪಿ ಹಿ ಮೇ, ಭನ್ತೇ, ಇಮಂ ಧಮ್ಮಪರಿಯಾಯಂ ಸುತ್ವಾ ಲೋಮಾನಿ ಹಟ್ಠಾನಿ। ಕೋನಾಮೋ ಅಯಂ, ಭನ್ತೇ, ಧಮ್ಮಪರಿಯಾಯೋ"ತಿ? "ತಸ್ಮಾತಿಹ ತ್ವಂ, ನಾಗಸಮಾಲ, ಇಮಂ ಧಮ್ಮಪರಿಯಾಯಂ ಲೋಮಹಂಸನಪರಿಯಾಯೋ ತ್ವೇವ ನಂ ಧಾರೇಹೀ"ತಿ।

ಇದಮವೋಚ ಭಗವಾ। ಅತ್ತಮನೋ ಆಯಸ್ಮಾ ನಾಗಸಮಾಲೋ ಭಗವತೋ ಭಾಸಿತಂ ಅಭಿನನ್ದೀತಿ।

ಮಹಾಸೀಹನಾದಸುತ್ತಂ ನಿಟ್ಠಿತಂ ದುತಿಯಂ।

೩. ಮಹಾದುಕ್ಖಕ್ಖನ್ಧಸುತ್ತಂ

೧೬೩. ಏವಂ ಮೇ ಸುತಂ - ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ ಜೇತವನೇ ಅನಾಥಪಿಣ್ಡಿಕಸ್ಸ ಆರಾಮೇ। ಅಥ ಖೋ ಸಮ್ಬಹುಲಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಪುಬ್ಬಣ್ಹಸಮಯಂ ನಿವಾಸೇತ್ವಾ ಪತ್ತಚೀವರಮಾದಾಯ ಸಾವತ್ಥಿಂ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಪಾವಿಸಿಂಸು। ಅಥ ಖೋ ತೇಸಂ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಏತದಹೋಸಿ - "ಅತಿಪ್ಪಗೋ ಖೋ ತಾವ ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಚರಿತುಂ, ಯಂ ನೂನ ಮಯಂ ಯೇನ ಅಞ್ಞತಿತ್ಥಿಯಾನಂ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕಾನಂ ಆರಾಮೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮೇಯ್ಯಾಮಾ"ತಿ। ಅಥ ಖೋ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಯೇನ ಅಞ್ಞತಿತ್ಥಿಯಾನಂ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕಾನಂ ಆರಾಮೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿಂಸು; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ತೇಹಿ ಅಞ್ಞತಿತ್ಥಿಯೇಹಿ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಸಮ್ಮೋದಿಂಸು; ಸಮ್ಮೋದನೀಯಂ ಕಥಂ ಸಾರಣೀಯಂ ವೀತಿಸಾರೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿಂಸು। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೇ ಖೋ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ತೇ ಅಞ್ಞತಿತ್ಥಿಯಾ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕಾ ಏತದವೋಚುಂ - "ಸಮಣೋ, ಆವುಸೋ, ಗೋತಮೋ ಕಾಮಾನಂ ಪರಿಞ್ಞಂ ಪಞ್ಞಪೇತಿ, ಮಯಮ್ಪಿ ಕಾಮಾನಂ ಪರಿಞ್ಞಂ ಪಞ್ಞಪೇಮ; ಸಮಣೋ, ಆವುಸೋ, ಗೋತಮೋ ರೂಪಾನಂ ಪರಿಞ್ಞಂ ಪಞ್ಞಪೇತಿ, ಮಯಮ್ಪಿ ರೂಪಾನಂ ಪರಿಞ್ಞಂ ಪಞ್ಞಪೇಮ; ಸಮಣೋ, ಆವುಸೋ, ಗೋತಮೋ ವೇದನಾನಂ ಪರಿಞ್ಞಂ ಪಞ್ಞಪೇತಿ, ಮಯಮ್ಪಿ ವೇದನಾನಂ ಪರಿಞ್ಞಂ ಪಞ್ಞಪೇಮ; ಇಧ ನೋ, ಆವುಸೋ, ಕೋ ವಿಸೇಸೋ, ಕೋ ಅಧಿಪ್ಪಯಾಸೋ, ಕಿಂ ನಾನಾಕರಣಂ ಸಮಣಸ್ಸ ವಾ ಗೋತಮಸ್ಸ ಅಮ್ಹಾಕಂ ವಾ - ಯದಿದಂ ಧಮ್ಮದೇಸನಾಯ ವಾ ಧಮ್ಮದೇಸನಂ, ಅನುಸಾಸನಿಯಾ ವಾ ಅನುಸಾಸನಿ"ನ್ತಿ? ಅಥ ಖೋ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ತೇಸಂ ಅಞ್ಞತಿತ್ಥಿಯಾನಂ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕಾನಂ ಭಾಸಿತಂ ನೇವ ಅಭಿನನ್ದಿಂಸು, ನಪ್ಪಟಿಕ್ಕೋಸಿಂಸು; ಅನಭಿನನ್ದಿತ್ವಾ ಅಪ್ಪಟಿಕ್ಕೋಸಿತ್ವಾ ಉಟ್ಠಾಯಾಸನಾ ಪಕ್ಕಮಿಂಸು - "ಭಗವತೋ ಸನ್ತಿಕೇ ಏತಸ್ಸ ಭಾಸಿತಸ್ಸ ಅತ್ಥಂ ಆಜಾನಿಸ್ಸಾಮಾ"ತಿ।

೧೬೪. ಅಥ ಖೋ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಚರಿತ್ವಾ ಪಚ್ಛಾಭತ್ತಂ ಪಿಣ್ಡಪಾತಪಟಿಕ್ಕನ್ತಾ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿಂಸು; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿಂಸು। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನಾ ಖೋ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚುಂ - "ಇಧ ಮಯಂ, ಭನ್ತೇ, ಪುಬ್ಬಣ್ಹಸಮಯಂ ನಿವಾಸೇತ್ವಾ ಪತ್ತಚೀವರಮಾದಾಯ ಸಾವತ್ಥಿಂ ಪಿಣ್ಡಾಯ

ಪಾವಿಸಿಮ್ಹ। ತೇಸಂ ನೋ, ಭನ್ತೇ, ಅಮ್ಹಾಕಂ ಏತದಹೋಸಿ - 'ಅತಿಪ್ಪಗೋ ಖೋ ತಾವ ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಚರಿತುಂ, ಯಂನೂನ ಮಯಂ ಯೇನ ಅಞ್ಞತಿತ್ಥಿಯಾನಂ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕಾನಂ ಆರಾಮೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮೇಯ್ಯಾಮಾ'ತಿ। ಅಥ ಖೋ ಮಯಂ, ಭನ್ತೇ, ಯೇನ ಅಞ್ಞತಿತ್ಥಿಯಾನಂ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕಾನಂ ಆರಾಮೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿಮ್ಹ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ತೇಹಿ ಅಞ್ಞತಿತ್ಥಿಯೇಹಿ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಸಮ್ಮೋದಿಮ್ಹ; ಸಮ್ಮೋದನೀಯಂ ಕಥಂ ಸಾರಣೀಯಂ ವೀತಿಸಾರೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿಮ್ಹ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೇ ಖೋ ಅಮ್ಹೇ, ಭನ್ತೇ, ತೇ ಅಞ್ಞತಿತ್ಥಿಯಾ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕಾ ಏತದವೋಚುಂ - 'ಸಮಣೋ, ಆವುಸೋ, ಗೋತಮೋ ಕಾಮಾನಂ ಪರಿಞ್ಞಂ ಪಞ್ಞಪೇತಿ, ಮಯಮ್ಪಿ ಕಾಮಾನಂ ಪರಿಞ್ಞಂ ಪಞ್ಞಪೇಮ । ಸಮಣೋ, ಆವುಸೋ, ಗೋತಮೋ ರೂಪಾನಂ ಪರಿಞ್ಞಂ ಪಞ್ಞಪೇತಿ, ಮಯಮ್ಪಿ ರೂಪಾನಂ ಪರಿಞ್ಞಂ ಪಞ್ಞಪೇಮ। ಸಮಣೋ, ಆವುಸೋ, ಗೋತಮೋ ವೇದನಾನಂ ಪರಿಞ್ಞಂ ಪಞ್ಞಪೇತಿ, ಮಯಮ್ಪಿ ವೇದನಾನಂ ಪರಿಞ್ಞಂ ಪಞ್ಞಪೇಮ। ಇಧ ನೋ, ಆವುಸೋ, ಕೋ ವಿಸೇಸೋ, ಕೋ ಅಧಿಪ್ಪಯಾಸೋ, ಕಿಂ ನಾನಾಕರಣಂ ಸಮಣಸ್ಸ ವಾ ಗೋತಮಸ್ಸ ಅಮ್ಹಾಕಂ ವಾ, ಯದಿದಂ ಧಮ್ಮದೇಸನಾಯ ವಾ ಧಮ್ಮದೇಸನಂ ಅನುಸಾಸನಿಯಾ ವಾ ಅನುಸಾಸನಿ'ನ್ತಿ। ಅಥ ಖೋ ಮಯಂ, ಭನ್ತೇ, ತೇಸಂ ಅಞ್ಞತಿತ್ಥಿಯಾನಂ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕಾನಂ ಭಾಸಿತಂ ನೇವ ಅಭಿನನ್ದಿಮ್ಹ, ನಪ್ಪಟಿಕ್ಕೋಸಿಮ್ಹ; ಅನಭಿನನ್ದಿತ್ವಾ ಅಪ್ಪಟಿಕ್ಕೋಸಿತ್ವಾ ಉಟ್ಠಾಯಾಸನಾ ಪಕ್ಕಮಿಮ್ಹ - 'ಭಗವತೋ ಸನ್ತಿಕೇ ಏತಸ್ಸ ಭಾಸಿತಸ್ಸ ಅತ್ಥಂ ಆಜಾನಿಸ್ಸಾಮಾ'"ತಿ।

೧೬೫. "ಏವಂವಾದಿನೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಞ್ಞತಿತ್ಥಿಯಾ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕಾ ಏವಮಸ್ಸು ವಚನೀಯಾ - 'ಕೋ ಪನಾವುಸೋ, ಕಾಮಾನಂ ಅಸ್ಸಾದೋ, ಕೋ ಆದೀನವೋ, ಕಿಂ ನಿಸ್ಸರಣಂ? ಕೋ ರೂಪಾನಂ ಅಸ್ಸಾದೋ, ಕೋ ಆದೀನವೋ, ಕಿಂ ನಿಸ್ಸರಣಂ? ಕೋ ವೇದನಾನಂ ಅಸ್ಸಾದೋ, ಕೋ ಆದೀನವೋ, ಕಿಂ ನಿಸ್ಸರಣ'ನ್ತಿ? ಏವಂ ಪುಟ್ಠಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಞ್ಞತಿತ್ಥಿಯಾ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕಾ ನ ಚೇವ ಸಮ್ಪಾಯಿಸ್ಸನ್ತಿ, ಉತ್ತರಿಞ್ಚ ವಿಘಾತಂ ಆಪಜ್ಜಿಸ್ಸನ್ತಿ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ಯಥಾ ತಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅವಿಸಯಸ್ಮಿಂ। ನಾಹಂ ತಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಸ್ಸಾಮಿ ಸದೇವಕೇ ಲೋಕೇ ಸಮಾರಕೇ ಸಬ್ರಹ್ಮಕೇ ಸಸ್ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಿಯಾ ಪಜಾಯ ಸದೇವಮನುಸ್ಸಾಯ ಯೋ ಇಮೇಸಂ ಪಞ್ಹಾನಂ ವೇಯ್ಯಾಕರಣೇನ ಚಿತ್ತಂ ಆರಾಧೇಯ್ಯ, ಅಞ್ಞತ್ರ ತಥಾಗತೇನ ವಾ ತಥಾಗತಸಾವಕೇನ ವಾ, ಇತೋ ವಾ ಪನ ಸುತ್ವಾ।

೧೬೬. "ಕೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕಾಮಾನಂ ಅಸ್ಸಾದೋ? ಪಞ್ಚಿಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕಾಮಗುಣಾ। ಕತಮೇ ಪಞ್ಚ? ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಾ ರೂಪಾ ಇಟ್ಠಾ ಕನ್ತಾ ಮನಾಪಾ ಪಿಯರೂಪಾ ಕಾಮೂಪಸಂಹಿತಾ ರಜನೀಯಾ, ಸೋತವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಾ ಸದ್ದಾ...ಪೇ॰... ಘಾನವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಾ ಗನ್ಧಾ ... ಜಿವ್ಹಾವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಾ ರಸಾ... ಕಾಯವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಾ ಫೋಟ್ಠಬ್ಬಾ ಇಟ್ಠಾ ಕನ್ತಾ ಮನಾಪಾ ಪಿಯರೂಪಾ ಕಾಮೂಪಸಂಹಿತಾ ರಜನೀಯಾ - ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚ ಕಾಮಗುಣಾ। ಯಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಮೇ ಪಞ್ಚ ಕಾಮಗುಣೇ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಸುಖಂ ಸೋಮನಸ್ಸಂ - ಅಯಂ ಕಾಮಾನಂ ಅಸ್ಸಾದೋ।

೧೬೭. "ಕೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕಾಮಾನಂ ಆದೀನವೋ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕುಲಪುತ್ತೋ ಯೇನ ಸಿಪ್ಪಟ್ಠಾನೇನ ಜೀವಿಕಂ ಕಪ್ಪೇತಿ - ಯದಿ ಮುದ್ದಾಯ ಯದಿ ಗಣನಾಯ ಯದಿ ಸಙ್ಖಾನೇನ [ಸಙ್ಖಾಯ (ಕ॰)] ಯದಿ ಕಸಿಯಾ ಯದಿ ವಣಿಜ್ಜಾಯ ಯದಿ ಗೋರಕ್ಖೇನ ಯದಿ ಇಸ್ಸತ್ಥೇನ ಯದಿ ರಾಜಪೋರಿಸೇನ ಯದಿ ಸಿಪ್ಪಞ್ಞತರೇನ - ಸೀತಸ್ಸ ಪುರಕ್ಖತೋ ಉಣ್ಹಸ್ಸ ಪುರಕ್ಖತೋ ಡಂಸಮಕಸವಾತಾತಪಸರೀಂಸಪಸಮ್ಫಸ್ಸೇಹಿ ರಿಸ್ಸಮಾನೋ [ಈರಯಮಾನೋ (ಕ॰), ಸಮ್ಫಸ್ಸಮಾನೋ (ಚೂಳನಿ॰ ಖಗ್ಗವಿಸಾಣಸುತ್ತ ೧೩೬)] ಖುಪ್ಪಿಪಾಸಾಯ ಮೀಯಮಾನೋ; ಅಯಮ್ಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕಾಮಾನಂ ಆದೀನವೋ ಸನ್ದಿಟ್ಠಿಕೋ, ದುಕ್ಖಕ್ಖನ್ಧೋ ಕಾಮಹೇತು ಕಾಮನಿದಾನಂ ಕಾಮಾಧಿಕರಣಂ ಕಾಮಾನಮೇವ ಹೇತು।

"ತಸ್ಸ ಚೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕುಲಪುತ್ತಸ್ಸ ಏವಂ ಉಟ್ಠಹತೋ ಘಟತೋ ವಾಯಮತೋ ತೇ ಭೋಗಾ ನಾಭಿನಿಪ್ಫಜ್ಜನ್ತಿ। ಸೋ ಸೋಚತಿ ಕಿಲಮತಿ ಪರಿದೇವತಿ ಉರತ್ತಾಳಿಂ ಕನ್ದತಿ, ಸಮ್ಮೋಹಂ ಆಪಜ್ಜತಿ - 'ಮೋಘಂ ವತ ಮೇ ಉಟ್ಠಾನಂ, ಅಫಲೋ ವತ ಮೇ

ವಾಯಾಮೋ’ತಿ। ಅಯಮ್ಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕಾಮಾನಂ ಆದೀನವೋ ಸನ್ದಿಟ್ಠಿಕೋ ದುಕ್ಖಕ್ಖನ್ಧೋ ಕಾಮಹೇತು ಕಾಮನಿದಾನಂ ಕಾಮಾಧಿಕರಣಂ ಕಾಮಾನಮೇವ ಹೇತು।

“ತಸ್ಸ ಚೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕುಲಪುತ್ತಸ್ಸ ಏವಂ ಉಟ್ಠಹತೋ ಘಟತೋ ವಾಯಮತೋ ತೇ ಭೋಗಾ ಅಭಿನಿಪ್ಫಜ್ಜನ್ತಿ। ಸೋ ತೇಸಂ ಭೋಗಾನಂ ಆರಕ್ಖಾಧಿಕರಣಂ ದುಕ್ಖಂ ದೋಮನಸ್ಸಂ ಪಟಿಸಂವೇದೇತಿ – ‘ಕಿನ್ತಿ ಮೇ ಭೋಗೇ ನೇವ ರಾಜಾನೋ ಹರೇಯ್ಯುಂ, ನ ಚೋರಾ ಹರೇಯ್ಯುಂ, ನ ಅಗ್ಗಿ ದಹೇಯ್ಯ, ನ ಉದಕಂ ವಹೇಯ್ಯ [ವಾಹೇಯ್ಯ (ಕ॰)], ನ ಅಪ್ಪಿಯಾ ದಾಯಾದಾ ಹರೇಯ್ಯು’ನ್ತಿ। ತಸ್ಸ ಏವಂ ಆರಕ್ಖತೋ ಗೋಪಯತೋ ತೇ ಭೋಗೇ ರಾಜಾನೋ ವಾ ಹರನ್ತಿ, ಚೋರಾ ವಾ ಹರನ್ತಿ, ಅಗ್ಗಿ ವಾ ದಹತಿ, ಉದಕಂ ವಾ ವಹತಿ, ಅಪ್ಪಿಯಾ ವಾ ದಾಯಾದಾ ಹರನ್ತಿ। ಸೋ ಸೋಚತಿ ಕಿಲಮತಿ ಪರಿದೇವತಿ ಉರತ್ತಾಳಿಂ ಕನ್ದತಿ, ಸಮ್ಮೋಹಂ ಆಪಜ್ಜತಿ – ‘ಯಮ್ಪಿ ಮೇ ಅಹೋಸಿ ತಮ್ಪಿ ನೋ ನತ್ಥೀ’ತಿ। ಅಯಮ್ಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕಾಮಾನಂ ಆದೀನವೋ ಸನ್ದಿಟ್ಠಿಕೋ, ದುಕ್ಖಕ್ಖನ್ಧೋ ಕಾಮಹೇತು ಕಾಮನಿದಾನಂ ಕಾಮಾಧಿಕರಣಂ ಕಾಮಾನಮೇವ ಹೇತು।

೧೭೮. “ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕಾಮಹೇತು ಕಾಮನಿದಾನಂ ಕಾಮಾಧಿಕರಣಂ ಕಾಮಾನಮೇವ ಹೇತು ರಾಜಾನೋಪಿ ರಾಜೂಹಿ ವಿವದನ್ತಿ, ಖತ್ತಿಯಾಪಿ ಖತ್ತಿಯೇಹಿ ವಿವದನ್ತಿ , ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಪಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇಹಿ ವಿವದನ್ತಿ, ಗಹಪತೀಪಿ ಗಹಪತೀಹಿ ವಿವದನ್ತಿ, ಮಾತಾಪಿ ಪುತ್ತೇನ ವಿವದತಿ, ಪುತ್ತೋಪಿ ಮಾತರಾ ವಿವದತಿ, ಪಿತಾಪಿ ಪುತ್ತೇನ ವಿವದತಿ, ಪುತ್ತೋಪಿ ಪಿತರಾ ವಿವದತಿ, ಭಾತಾಪಿ ಭಾತರಾ ವಿವದತಿ, ಭಾತಾಪಿ ಭಗಿನಿಯಾ ವಿವದತಿ, ಭಗಿನೀಪಿ ಭಾತರಾ ವಿವದತಿ, ಸಹಾಯೋಪಿ ಸಹಾಯೇನ ವಿವದತಿ। ತೇ ತತ್ಥ ಕಲಹವಿಗ್ಗಹವಿವಾದಾಪನ್ನಾ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ಪಾಣೀಹಿಪಿ ಉಪಕ್ಕಮನ್ತಿ, ಲೇಡ್ಡೂಹಿಪಿ ಉಪಕ್ಕಮನ್ತಿ, ದಣ್ಡೇಹಿಪಿ ಉಪಕ್ಕಮನ್ತಿ, ಸತ್ಥೇಹಿಪಿ ಉಪಕ್ಕಮನ್ತಿ। ತೇ ತತ್ಥ ಮರಣಮ್ಪಿ ನಿಗಚ್ಛನ್ತಿ, ಮರಣಮತ್ತಮ್ಪಿ ದುಕ್ಖಂ । ಅಯಮ್ಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕಾಮಾನಂ ಆದೀನವೋ ಸನ್ದಿಟ್ಠಿಕೋ, ದುಕ್ಖಕ್ಖನ್ಧೋ ಕಾಮಹೇತು ಕಾಮನಿದಾನಂ ಕಾಮಾಧಿಕರಣಂ ಕಾಮಾನಮೇವ ಹೇತು।

“ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕಾಮಹೇತು ಕಾಮನಿದಾನಂ ಕಾಮಾಧಿಕರಣಂ ಕಾಮಾನಮೇವ ಹೇತು ಅಸಿಚಮ್ಮಂ ಗಹೇತ್ವಾ, ಧನುಕಲಾಪಂ ಸನ್ನಯ್ಹಿತ್ವಾ, ಉಭತೋಬ್ಯೂಳ್ಹಂ ಸಙ್ಗಾಮಂ ಪಕ್ಖನ್ದನ್ತಿ ಉಸೂಸುಪಿ ಖಿಪ್ಪಮಾನೇಸು , ಸತ್ತೀಸುಪಿ ಖಿಪ್ಪಮಾನಾಸು, ಅಸೀಸುಪಿ ವಿಜ್ಜೋತಲನ್ತೇಸು। ತೇ ತತ್ಥ ಉಸೂಹಿಪಿ ವಿಜ್ಝನ್ತಿ, ಸತ್ತಿಯಾಪಿ ವಿಜ್ಝನ್ತಿ, ಅಸಿನಾಪಿ ಸೀಸಂ ಛಿನ್ದನ್ತಿ। ತೇ ತತ್ಥ ಮರಣಮ್ಪಿ ನಿಗಚ್ಛನ್ತಿ, ಮರಣಮತ್ತಮ್ಪಿ ದುಕ್ಖಂ। ಅಯಮ್ಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕಾಮಾನಂ ಆದೀನವೋ ಸನ್ದಿಟ್ಠಿಕೋ, ದುಕ್ಖಕ್ಖನ್ಧೋ ಕಾಮಹೇತು ಕಾಮನಿದಾನಂ ಕಾಮಾಧಿಕರಣಂ ಕಾಮಾನಮೇವ ಹೇತು।

“ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕಾಮಹೇತು ಕಾಮನಿದಾನಂ ಕಾಮಾಧಿಕರಣಂ ಕಾಮಾನಮೇವ ಹೇತು ಅಸಿಚಮ್ಮಂ ಗಹೇತ್ವಾ, ಧನುಕಲಾಪಂ ಸನ್ನಯ್ಹಿತ್ವಾ, ಅದ್ದಾವಲೇಪನಾ [ಅಟ್ಟಾವಲೇಪನಾ (ಸ್ಯಾ॰ ಕ॰)] ಉಪಕಾರಿಯೋ ಪಕ್ಖನ್ದನ್ತಿ ಉಸೂಸುಪಿ ಖಿಪ್ಪಮಾನೇಸು, ಸತ್ತೀಸುಪಿ ಖಿಪ್ಪಮಾನಾಸು , ಅಸೀಸುಪಿ ವಿಜ್ಜೋತಲನ್ತೇಸು। ತೇ ತತ್ಥ ಉಸೂಹಿಪಿ ವಿಜ್ಝನ್ತಿ, ಸತ್ತಿಯಾಪಿ ವಿಜ್ಝನ್ತಿ, ಛಕಣಕಾಯಪಿ [ಪಕಟ್ಠಿಯಾಪಿ (ಸೀ॰)] ಓಸಿಞ್ಚನ್ತಿ, ಅಭಿವಗ್ಗೇನಪಿ ಓಮದ್ದನ್ತಿ, ಅಸಿನಾಪಿ ಸೀಸಂ ಛಿನ್ದನ್ತಿ। ತೇ ತತ್ಥ ಮರಣಮ್ಪಿ ನಿಗಚ್ಛನ್ತಿ, ಮರಣಮತ್ತಮ್ಪಿ ದುಕ್ಖಂ। ಅಯಮ್ಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕಾಮಾನಂ ಆದೀನವೋ ಸನ್ದಿಟ್ಠಿಕೋ, ದುಕ್ಖಕ್ಖನ್ಧೋ ಕಾಮಹೇತು ಕಾಮನಿದಾನಂ ಕಾಮಾಧಿಕರಣಂ ಕಾಮಾನಮೇವ ಹೇತು।

೧೭೯. “ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕಾಮಹೇತು ಕಾಮನಿದಾನಂ ಕಾಮಾಧಿಕರಣಂ ಕಾಮಾನಮೇವ ಹೇತು ಸನ್ಧಿಮ್ಪಿ ಛಿನ್ದನ್ತಿ, ನಿಲ್ಲೋಪಮ್ಪಿ ಹರನ್ತಿ, ಏಕಾಗಾರಿಕಮ್ಪಿ ಕರೋನ್ತಿ, ಪರಿಪನ್ಥೇಪಿ ತಿಟ್ಠನ್ತಿ, ಪರದಾರಮ್ಪಿ ಗಚ್ಛನ್ತಿ। ತಮೇನಂ ರಾಜಾನೋ ಗಹೇತ್ವಾ ವಿವಿಧಾ ಕಮ್ಮಕಾರಣಾ ಕಾರೇನ್ತಿ – ಕಸಾಹಿಪಿ ತಾಳೇನ್ತಿ, ವೇತ್ತೇಹಿಪಿ ತಾಳೇನ್ತಿ, ಅಡ್ಢದಣ್ಡಕೇಹಿಪಿ ತಾಳೇನ್ತಿ; ಹತ್ಥಮ್ಪಿ ಛಿನ್ದನ್ತಿ, ಪಾದಮ್ಪಿ ಛಿನ್ದನ್ತಿ, ಹತ್ಥಪಾದಮ್ಪಿ ಛಿನ್ದನ್ತಿ, ಕಣ್ಣಮ್ಪಿ ಛಿನ್ದನ್ತಿ, ನಾಸಮ್ಪಿ ಛಿನ್ದನ್ತಿ, ಕಣ್ಣನಾಸಮ್ಪಿ ಛಿನ್ದನ್ತಿ; ಬಿಲಙ್ಗಥಾಲಿಕಮ್ಪಿ ಕರೋನ್ತಿ , ಸಙ್ಖಮುಣ್ಡಿಕಮ್ಪಿ ಕರೋನ್ತಿ, ರಾಹುಮುಖಮ್ಪಿ ಕರೋನ್ತಿ, ಜೋತಿಮಾಲಿಕಮ್ಪಿ ಕರೋನ್ತಿ, ಹತ್ಥಪಜ್ಜೋತಿಕಮ್ಪಿ ಕರೋನ್ತಿ, ಏರಕವತ್ತಿಕಮ್ಪಿ

ಕರೋನ್ತಿ, ಚೀರಕವಾಸಿಕಮ್ಪಿ ಕರೋನ್ತಿ, ಏಣೇಯ್ಯಕಮ್ಪಿ ಕರೋನ್ತಿ, ಬಳಿಸಮಂಸಿಕಮ್ಪಿ ಕರೋನ್ತಿ, ಕಹಾಪಣಿಕಮ್ಪಿ ಕರೋನ್ತಿ, ಖಾರಾಪತಚ್ಛಿಕಮ್ಪಿ ಕರೋನ್ತಿ, ಪಲಿಘಪರಿವತ್ತಿಕಮ್ಪಿ ಕರೋನ್ತಿ, ಪಲಾಲಪೀಠಕಮ್ಪಿ ಕರೋನ್ತಿ, ತತ್ತೇನಪಿ ತೇಲೇನ ಓಸಿಞ್ಚನ್ತಿ, ಸುನಖೇಹಿಪಿ ಖಾದಾಪೇನ್ತಿ, ಜೀವನ್ತಮ್ಪಿ ಸೂಲೇ ಉತ್ತಾಸೇನ್ತಿ, ಅಸಿನಾಪಿ ಸೀಸಂ ಛಿನ್ದನ್ತಿ । ತೇ ತತ್ಥ ಮರಣಮ್ಪಿ ನಿಗಚ್ಛನ್ತಿ, ಮರಣಮತ್ತಮ್ಪಿ ದುಕ್ಖಂ। ಅಯಮ್ಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕಾಮಾನಂ ಆದೀನವೋ ಸನ್ದಿಟ್ಠಿಕೋ, ದುಕ್ಖಕ್ಖನ್ಧೋ ಕಾಮಹೇತು ಕಾಮನಿದಾನಂ ಕಾಮಾಧಿಕರಣಂ ಕಾಮಾನಮೇವ ಹೇತು।

“ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕಾಮಹೇತು ಕಾಮನಿದಾನಂ ಕಾಮಾಧಿಕರಣಂ ಕಾಮಾನಮೇವ ಹೇತು ಕಾಯೇನ ದುಚ್ಚರಿತಂ ಚರನ್ತಿ, ವಾಚಾಯ ದುಚ್ಚರಿತಂ ಚರನ್ತಿ, ಮನಸಾ ದುಚ್ಚರಿತಂ ಚರನ್ತಿ। ತೇ ಕಾಯೇನ ದುಚ್ಚರಿತಂ ಚರಿತ್ವಾ, ವಾಚಾಯ ದುಚ್ಚರಿತಂ ಚರಿತ್ವಾ, ಮನಸಾ ದುಚ್ಚರಿತಂ ಚರಿತ್ವಾ, ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಅಪಾಯಂ ದುಗ್ಗತಿಂ ವಿನಿಪಾತಂ ನಿರಯಂ ಉಪಪಜ್ಜನ್ತಿ। ಅಯಮ್ಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕಾಮಾನಂ ಆದೀನವೋ ಸಮ್ಪರಾಯಿಕೋ, ದುಕ್ಖಕ್ಖನ್ಧೋ ಕಾಮಹೇತು ಕಾಮನಿದಾನಂ ಕಾಮಾಧಿಕರಣಂ ಕಾಮಾನಮೇವ ಹೇತು।

೧೭೦. “ಕಿಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕಾಮಾನಂ ನಿಸ್ಸರಣಂ? ಯೋ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕಾಮೇಸು ಛನ್ದರಾಗವಿನಯೋ ಛನ್ದರಾಗಪ್ಪಹಾನಂ - ಇದಂ ಕಾಮಾನಂ ನಿಸ್ಸರಣಂ।

“ಯೇ ಹಿ ಕೇಚಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮಣಾ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ವಾ ಏವಂ ಕಾಮಾನಂ ಅಸ್ಸಾದಞ್ಚ ಅಸ್ಸಾದತೋ ಆದೀನವಞ್ಚ ಆದೀನವತೋ ನಿಸ್ಸರಣಞ್ಚ ನಿಸ್ಸರಣತೋ ಯಥಾಭೂತಂ ನಪ್ಪಜಾನನ್ತಿ ತೇ ವತ ಸಾಮಂ ವಾ ಕಾಮೇ ಪರಿಜಾನಿಸ್ಸನ್ತಿ, ಪರಂ ವಾ ತಥತ್ತಾಯ ಸಮಾದಪೇಸ್ಸನ್ತಿ ಯಥಾ ಪಟಿಪನ್ನೋ ಕಾಮೇ ಪರಿಜಾನಿಸ್ಸತೀತಿ - ನೇತಂ ಠಾನಂ ವಿಜ್ಜತಿ। ಯೇ ಚ ಖೋ ಕೇಚಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮಣಾ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ವಾ ಏವಂ ಕಾಮಾನಂ ಅಸ್ಸಾದಞ್ಚ ಅಸ್ಸಾದತೋ ಆದೀನವಞ್ಚ ಆದೀನವತೋ ನಿಸ್ಸರಣಞ್ಚ ನಿಸ್ಸರಣತೋ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನನ್ತಿ, ತೇ ವತ ಸಾಮಂ ವಾ ಕಾಮೇ ಪರಿಜಾನಿಸ್ಸನ್ತಿ ಪರಂ ವಾ ತಥತ್ತಾಯ ಸಮಾದಪೇಸ್ಸನ್ತಿ ಯಥಾ ಪಟಿಪನ್ನೋ ಕಾಮೇ ಪರಿಜಾನಿಸ್ಸತೀತಿ - ಠಾನಮೇತಂ ವಿಜ್ಜತಿ।

೧೭೧. “ಕೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ರೂಪಾನಂ ಅಸ್ಸಾದೋ? ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಖತ್ತಿಯಕಞ್ಞಾ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಕಞ್ಞಾ ವಾ ಗಹಪತಿಕಞ್ಞಾ ವಾ ಪನ್ನರಸವಸ್ಸುದ್ದೇಸಿಕಾ ವಾ ಸೋಳಸವಸ್ಸುದ್ದೇಸಿಕಾ ವಾ, ನಾತಿದೀಘಾ ನಾತಿರಸ್ಸಾ ನಾತಿಕಿಸಾ ನಾತಿಥೂಲಾ ನಾತಿಕಾಳೀ ನಾಚ್ಚೋದಾತಾ ಪರಮಾ ಸಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಸುಭಾ ವಣ್ಣನಿಭಾತಿ? ‘ಏವಂ, ಭನ್ತೇ’। ಯಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸುಭಂ ವಣ್ಣನಿಭಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಸುಖಂ ಸೋಮನಸ್ಸಂ - ಅಯಂ ರೂಪಾನಂ ಅಸ್ಸಾದೋ।

“ಕೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ರೂಪಾನಂ ಆದೀನವೋ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಮೇವ ಭಗಿನಿಂ ಪಸ್ಸೇಯ್ಯ ಅಪರೇನ ಸಮಯೇನ ಆಸೀತಿಕಂ ವಾ ನಾವುತಿಕಂ ವಾ ವಸ್ಸಸತಿಕಂ ವಾ ಜಾತಿಯಾ, ಜಿಣ್ಣಂ ಗೋಪಾನಸಿವಙ್ಕಂ ಭೋಗ್ಗಂ ದಣ್ಡಪರಾಯನಂ ಪವೇಧಮಾನಂ ಗಚ್ಛನ್ತಿಂ ಆತುರಂ ಗತಯೋಬ್ಬನಂ ಖಣ್ಡದನ್ತಂ [ಖಣ್ಡದನ್ತಿಂ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)] ಪಲಿತಕೇಸಂ [ಪಲಿತಕೇಸಿಂ], ವಿಲೂನಂ ಖಲಿತಸಿರಂ ವಲಿನಂ ತಿಲಕಾಹತಗತ್ತಂ [ತಿಲಕಾಹತಗತ್ತಿಂ (ಬಹೂಸು) ಅಟ್ಠಕಥಾ ಟೀಕಾ ಓಲೋಕೇತಬ್ಬಾ]। ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಥ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯಾ ಪುರಿಮಾ ಸುಭಾ ವಣ್ಣನಿಭಾ ಸಾ ಅನ್ತರಹಿತಾ, ಆದೀನವೋ ಪಾತುಭೂತೋತಿ? ‘ಏವಂ, ಭನ್ತೇ’। ಅಯಮ್ಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ರೂಪಾನಂ ಆದೀನವೋ।

“ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಮೇವ ಭಗಿನಿಂ ಪಸ್ಸೇಯ್ಯ ಆಬಾಧಿಕಂ ದುಕ್ಖಿತಂ ಬಾಳ್ಹಗಿಲಾನಂ, ಸಕೇ ಮುತ್ತಕರೀಸೇ ಪಲಿಪನ್ನಂ ಸೇಮಾನಂ [ಸೇಯ್ಯಮಾನಂ (ಕ॰)], ಅಞ್ಞೇಹಿ ವುಟ್ಠಾಪಿಯಮಾನಂ, ಅಞ್ಞೇಹಿ ಸಂವೇಸಿಯಮಾನಂ। ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಥ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯಾ ಪುರಿಮಾ ಸುಭಾ ವಣ್ಣನಿಭಾ ಸಾ ಅನ್ತರಹಿತಾ, ಆದೀನವೋ ಪಾತುಭೂತೋತಿ? ‘ಏವಂ, ಭನ್ತೇ’। ಅಯಮ್ಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ರೂಪಾನಂ ಆದೀನವೋ।

೧೭೨. “ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಮೇವ ಭಗಿನಿಂ ಪಸ್ಸೇಯ್ಯ ಸರೀರಂ ಸಿವಥಿಕಾಯ ಛಡ್ಡಿತಂ - ಏಕಾಹಮತಂ ವಾ ದ್ವೀಹಮತಂ ವಾ ತೀಹಮತಂ ವಾ, ಉದ್ಧುಮಾತಕಂ ವಿನೀಲಕಂ ವಿಪುಬ್ಬಕಜಾತಂ। ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಥ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯಾ ಪುರಿಮಾ ಸುಭಾ ವಣ್ಣನಿಭಾ ಸಾ ಅನ್ತರಹಿತಾ, ಆದೀನವೋ ಪಾತುಭೂತೋತಿ? ‘ಏವಂ, ಭನ್ತೇ’। ಅಯಮ್ಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ರೂಪಾನಂ ಆದೀನವೋ।

“ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಮೇವ ಭಗಿನಿಂ ಪಸ್ಸೇಯ್ಯ ಸರೀರಂ ಸಿವಥಿಕಾಯ ಛಡ್ಡಿತಂ - ಕಾಕೇಹಿ ವಾ ಖಜ್ಜಮಾನಂ, ಕುಲಲೇಹಿ ವಾ ಖಜ್ಜಮಾನಂ, ಗಿಜ್ಝೇಹಿ ವಾ ಖಜ್ಜಮಾನಂ, ಕಙ್ಕೇಹಿ ವಾ ಖಜ್ಜಮಾನಂ, ಸುನಖೇಹಿ ವಾ ಖಜ್ಜಮಾನಂ, ಬ್ಯಗ್ಘೇಹಿ ವಾ ಖಜ್ಜಮಾನಂ, ದೀಪೀಹಿ ವಾ ಖಜ್ಜಮಾನಂ, ಸಿಙ್ಗಾಲೇಹಿ ವಾ ಖಜ್ಜಮಾನಂ, ವಿವಿಧೇಹಿ ವಾ ಪಾಣಕಜಾತೇಹಿ ಖಜ್ಜಮಾನಂ। ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಥ, ಭಿಕ್ಖವೇ , ಯಾ ಪುರಿಮಾ ಸುಭಾ ವಣ್ಣನಿಭಾ ಸಾ ಅನ್ತರಹಿತಾ, ಆದೀನವೋ ಪಾತುಭೂತೋತಿ? ‘ಏವಂ, ಭನ್ತೇ’। ಅಯಮ್ಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ರೂಪಾನಂ ಆದೀನವೋ।

“ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಮೇವ ಭಗಿನಿಂ ಪಸ್ಸೇಯ್ಯ ಸರೀರಂ ಸಿವಥಿಕಾಯ ಛಡ್ಡಿತಂ - ಅಟ್ಠಿಕಸಙ್ಖಲಿಕಂ ಸಮಂಸಲೋಹಿತಂ ನ್ಹಾರುಸಮ್ಬನ್ಧಂ, ಅಟ್ಠಿಕಸಙ್ಖಲಿಕಂ ನಿಮಂಸಲೋಹಿತಮಕ್ಖಿತಂ ನ್ಹಾರುಸಮ್ಬನ್ಧಂ, ಅಟ್ಠಿಕಸಙ್ಖಲಿಕಂ ಅಪಗತಮಂಸಲೋಹಿತಂ ನ್ಹಾರುಸಮ್ಬನ್ಧಂ, ಅಟ್ಠಿಕಾನಿ ಅಪಗತಸಮ್ಬನ್ಧಾನಿ ದಿಸಾವಿದಿಸಾವಿಕ್ಖಿತ್ತಾನಿ - ಅಞ್ಞೇನ ಹತ್ಥಟ್ಠಿಕಂ, ಅಞ್ಞೇನ ಪಾದಟ್ಠಿಕಂ, ಅಞ್ಞೇನ ಗೋಪ್ಫಕಟ್ಠಿಕಂ, ಅಞ್ಞೇನ ಜಙ್ಘಟ್ಠಿಕಂ, ಅಞ್ಞೇನ ಊರುಟ್ಠಿಕಂ, ಅಞ್ಞೇನ ಕಟಿಟ್ಠಿಕಂ, ಅಞ್ಞೇನ ಫಾಸುಕಟ್ಠಿಕಂ, ಅಞ್ಞೇನ ಪಿಟ್ಠಿಟ್ಠಿಕಂ, ಅಞ್ಞೇನ ಖನ್ಧಟ್ಠಿಕಂ, ಅಞ್ಞೇನ ಗೀವಟ್ಠಿಕಂ, ಅಞ್ಞೇನ ಹನುಕಟ್ಠಿಕಂ, ಅಞ್ಞೇನ ದನ್ತಟ್ಠಿಕಂ, ಅಞ್ಞೇನ ಸೀಸಕಟಾಹಂ। ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಥ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯಾ ಪುರಿಮಾ ಸುಭಾ ವಣ್ಣನಿಭಾ ಸಾ ಅನ್ತರಹಿತಾ, ಆದೀನವೋ ಪಾತುಭೂತೋತಿ? ‘ಏವಂ, ಭನ್ತೇ’। ಅಯಮ್ಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ರೂಪಾನಂ ಆದೀನವೋ।

“ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಮೇವ ಭಗಿನಿಂ ಪಸ್ಸೇಯ್ಯ ಸರೀರಂ ಸಿವಥಿಕಾಯ ಛಡ್ಡಿತಂ - ಅಟ್ಠಿಕಾನಿ ಸೇತಾನಿ ಸಙ್ಖವಣ್ಣಪಟಿಭಾಗಾನಿ, ಅಟ್ಠಿಕಾನಿ ಪುಞ್ಜಕಿತಾನಿ ತೇರೋವಸ್ಸಿಕಾನಿ, ಅಟ್ಠಿಕಾನಿ ಪೂತೀನಿ ಚುಣ್ಣಕಜಾತಾನಿ। ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಥ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯಾ ಪುರಿಮಾ ಸುಭಾ ವಣ್ಣನಿಭಾ ಸಾ ಅನ್ತರಹಿತಾ, ಆದೀನವೋ ಪಾತುಭೂತೋತಿ? ‘ಏವಂ, ಭನ್ತೇ’। ಅಯಮ್ಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ರೂಪಾನಂ ಆದೀನವೋ।

“ಕಿಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ರೂಪಾನಂ ನಿಸ್ಸರಣಂ? ಯೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ರೂಪೇಸು ಛನ್ದರಾಗವಿನಯೋ ಛನ್ದರಾಗಪ್ಪಹಾನಂ - ಇದಂ ರೂಪಾನಂ ನಿಸ್ಸರಣಂ।

“ಯೇ ಹಿ ಕೇಚಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮಣಾ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ವಾ ಏವಂ ರೂಪಾನಂ ಅಸ್ಸಾದಞ್ಚ ಅಸ್ಸಾದತೋ ಆದೀನವಞ್ಚ ಆದೀನವತೋ ನಿಸ್ಸರಣಞ್ಚ ನಿಸ್ಸರಣತೋ ಯಥಾಭೂತಂ ನಪ್ಪಜಾನನ್ತಿ ತೇ ವತ ಸಾಮಂ ವಾ ರೂಪೇ ಪರಿಜಾನಿಸ್ಸನ್ತಿ, ಪರಂ ವಾ ತಥತ್ತಾಯ ಸಮಾದಪೇಸ್ಸನ್ತಿ ಯಥಾ ಪಟಿಪನ್ನೋ ರೂಪೇ ಪರಿಜಾನಿಸ್ಸತೀತಿ - ನೇತಂ ಠಾನಂ ವಿಜ್ಜತಿ। ಯೇ ಚ ಖೋ ಕೇಚಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮಣಾ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ವಾ ಏವಂ ರೂಪಾನಂ ಅಸ್ಸಾದಞ್ಚ ಅಸ್ಸಾದತೋ ಆದೀನವಞ್ಚ ಆದೀನವತೋ ನಿಸ್ಸರಣಞ್ಚ ನಿಸ್ಸರಣತೋ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನನ್ತಿ ತೇ ವತ ಸಾಮಂ ವಾ ರೂಪೇ ಪರಿಜಾನಿಸ್ಸನ್ತಿ ಪರಂ ವಾ ತಥತ್ತಾಯ ಸಮಾದಪೇಸ್ಸನ್ತಿ ಯಥಾ ಪಟಿಪನ್ನೋ ರೂಪೇ ಪರಿಜಾನಿಸ್ಸತೀತಿ - ಠಾನಮೇತಂ ವಿಜ್ಜತಿ।

೧೭೩. “ಕೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವೇದನಾನಂ ಅಸ್ಸಾದೋ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ವಿವಿಚ್ಚೇವ ಕಾಮೇಹಿ ವಿವಿಚ್ಚ ಅಕುಸಲೇಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸವಿತಕ್ಕಂ ಸವಿಚಾರಂ ವಿವೇಕಜಂ ಪೀತಿಸುಖಂ ಪಠಮಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ। ಯಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ವಿವಿಚ್ಚೇವ ಕಾಮೇಹಿ ವಿವಿಚ್ಚ ಅಕುಸಲೇಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸವಿತಕ್ಕಂ ಸವಿಚಾರಂ ವಿವೇಕಜಂ ಪೀತಿಸುಖಂ ಪಠಮಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ, ನೇವ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಅತ್ತಬ್ಯಾಬಾಧಾಯಪಿ ಚೇತೇತಿ, ನ ಪರಬ್ಯಾಬಾಧಾಯಪಿ ಚೇತೇತಿ, ನ

ಉಭಯಬ್ಯಾಬಾಧಾಯಪಿ ಚೇತೇತಿ ; ಅಬ್ಯಾಬಜ್ಝಂಯೇವ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ವೇದನಂ ವೇದೇತಿ। ಅಬ್ಯಾಬಜ್ಝಪರಮಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವೇದನಾನಂ ಅಸ್ಸಾದಂ ವದಾಮಿ।

"ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ವಿತಕ್ಕವಿಚಾರಾನಂ ವೂಪಸಮಾ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಸಮ್ಪಸಾದನಂ ಚೇತಸೋ ಏಕೋದಿಭಾವಂ ಅವಿತಕ್ಕಂ ಅವಿಚಾರಂ ಸಮಾಧಿಜಂ ಪೀತಿಸುಖಂ ದುತಿಯಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ…ಪೇ॰… ಯಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಪೀತಿಯಾ ಚ ವಿರಾಗಾ, ಉಪೇಕ್ಖಕೋ ಚ ವಿಹರತಿ, ಸತೋ ಚ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಸುಖಞ್ಚ ಕಾಯೇನ ಪಟಿಸಂವೇದೇತಿ ಯಂ ತಂ ಅರಿಯಾ ಆಚಿಕ್ಖನ್ತಿ – 'ಉಪೇಕ್ಖಕೋ ಸತಿಮಾ ಸುಖವಿಹಾರೀ'ತಿ ತತಿಯಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ…ಪೇ॰… ಯಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸುಖಸ್ಸ ಚ ಪಹಾನಾ ದುಕ್ಖಸ್ಸ ಚ ಪಹಾನಾ ಪುಬ್ಬೇವ ಸೋಮನಸ್ಸದೋಮನಸ್ಸಾನಂ ಅತ್ಥಙ್ಗಮಾ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಂ ಉಪೇಕ್ಖಾಸತಿಪಾರಿಸುದ್ಧಿಂ ಚತುತ್ಥಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ, ನೇವ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಅತ್ತಬ್ಯಾಬಾಧಾಯಪಿ ಚೇತೇತಿ, ನ ಪರಬ್ಯಾಬಾಧಾಯಪಿ ಚೇತೇತಿ, ನ ಉಭಯಬ್ಯಾಬಾಧಾಯಪಿ ಚೇತೇತಿ; ಅಬ್ಯಾಬಜ್ಝಂಯೇವ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ವೇದನಂ ವೇದೇತಿ। ಅಬ್ಯಾಬಜ್ಝಪರಮಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವೇದನಾನಂ ಅಸ್ಸಾದಂ ವದಾಮಿ।

೧೭೪. "ಕೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವೇದನಾನಂ ಆದೀನವೋ? ಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವೇದನಾ ಅನಿಚ್ಚಾ ದುಕ್ಖಾ ವಿಪರಿಣಾಮಧಮ್ಮಾ – ಅಯಂ ವೇದನಾನಂ ಆದೀನವೋ।

"ಕಿಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವೇದನಾನಂ ನಿಸ್ಸರಣಂ? ಯೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವೇದನಾಸು ಛನ್ದರಾಗವಿನಯೋ, ಛನ್ದರಾಗಪ್ಪಹಾನಂ – ಇದಂ ವೇದನಾನಂ ನಿಸ್ಸರಣಂ।

"ಯೇ ಹಿ ಕೇಚಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮಣಾ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ವಾ ಏವಂ ವೇದನಾನಂ ಅಸ್ಸಾದಞ್ಚ ಅಸ್ಸಾದತೋ ಆದೀನವಞ್ಚ ಆದೀನವತೋ ನಿಸ್ಸರಣಞ್ಚ ನಿಸ್ಸರಣತೋ ಯಥಾಭೂತಂ ನಪ್ಪಜಾನನ್ತಿ, ತೇ ವತ ಸಾಮಂ ವಾ ವೇದನಂ ಪರಿಜಾನಿಸ್ಸನ್ತಿ, ಪರಂ ವಾ ತಥತ್ತಾಯ ಸಮಾದಪೇಸ್ಸನ್ತಿ ಯಥಾ ಪಟಿಪನ್ನೋ ವೇದನಂ ಪರಿಜಾನಿಸ್ಸತೀತಿ – ನೇತಂ ಠಾನಂ ವಿಜ್ಜತಿ। ಯೇ ಚ ಖೋ ಕೇಚಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮಣಾ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ವಾ ಏವಂ ವೇದನಾನಂ ಅಸ್ಸಾದಞ್ಚ ಅಸ್ಸಾದತೋ ಆದೀನವಞ್ಚ ಆದೀನವತೋ ನಿಸ್ಸರಣಞ್ಚ ನಿಸ್ಸರಣತೋ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನನ್ತಿ ತೇ ವತ ಸಾಮಂ ವಾ ವೇದನಂ ಪರಿಜಾನಿಸ್ಸನ್ತಿ, ಪರಂ ವಾ ತಥತ್ತಾಯ ಸಮಾದಪೇಸ್ಸನ್ತಿ ಯಥಾ ಪಟಿಪನ್ನೋ ವೇದನಂ ಪರಿಜಾನಿಸ್ಸತೀತಿ – ಠಾನಮೇತಂ ವಿಜ್ಜತೀ"ತಿ।

ಇದಮವೋಚ ಭಗವಾ। ಅತ್ತಮನಾ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಭಗವತೋ ಭಾಸಿತಂ ಅಭಿನನ್ದುನ್ತಿ।

ಮಹಾದುಕ್ಖಕ್ಖನ್ಧಸುತ್ತಂ ನಿಟ್ಠಿತಂ ತತಿಯಂ।

೪. ಚೂಳದುಕ್ಖಕ್ಖನ್ಧಸುತ್ತಂ

೧೭೫. ಏವಂ ಮೇ ಸುತಂ – ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ಸಕ್ಕೇಸು ವಿಹರತಿ ಕಪಿಲವತ್ಥುಸ್ಮಿಂ ನಿಗ್ರೋಧಾರಾಮೇ। ಅಥ ಖೋ ಮಹಾನಾಮೋ ಸಕ್ಕೋ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಮಹಾನಾಮೋ ಸಕ್ಕೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ – "ದೀಘರತ್ತಾಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವತಾ ಏವಂ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸಿತಂ ಆಜಾನಾಮಿ – 'ಲೋಭೋ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸೋ, ದೋಸೋ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸೋ, ಮೋಹೋ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸೋ'ತಿ। ಏವಞ್ಚಾಹಂ [ಏವಂಪಾಹಂ (ಕ॰)], ಭನ್ತೇ, ಭಗವತಾ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸಿತಂ ಆಜಾನಾಮಿ – 'ಲೋಭೋ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸೋ, ದೋಸೋ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸೋ, ಮೋಹೋ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸೋ'ತಿ। ಅಥ ಚ ಪನ ಮೇ ಏಕದಾ ಲೋಭಧಮ್ಮಾಪಿ ಚಿತ್ತಂ ಪರಿಯಾದಾಯ ತಿಟ್ಠನ್ತಿ, ದೋಸಧಮ್ಮಾಪಿ ಚಿತ್ತಂ ಪರಿಯಾದಾಯ ತಿಟ್ಠನ್ತಿ, ಮೋಹಧಮ್ಮಾಪಿ ಚಿತ್ತಂ

ಪರಿಯಾದಾಯ ತಿಟ್ಠನ್ತಿ। ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಏವಂ ಹೋತಿ – ‘ಕೋಸು ನಾಮ ಮೇ ಧಮ್ಮೋ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಅಪ್ಪಹೀನೋ ಯೇನ ಮೇ ಏಕದಾ ಲೋಭಧಮ್ಮಾಪಿ ಚಿತ್ತಂ ಪರಿಯಾದಾಯ ತಿಟ್ಠನ್ತಿ, ದೋಸಧಮ್ಮಾಪಿ ಚಿತ್ತಂ ಪರಿಯಾದಾಯ ತಿಟ್ಠನ್ತಿ, ಮೋಹಧಮ್ಮಾಪಿ ಚಿತ್ತಂ ಪರಿಯಾದಾಯ ತಿಟ್ಠನ್ತೀ’”ತಿ।

೧೭೬. “ಸೋ ಏವ ಖೋ ತೇ, ಮಹಾನಾಮ, ಧಮ್ಮೋ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಅಪ್ಪಹೀನೋ ಯೇನ ತೇ ಏಕದಾ ಲೋಭಧಮ್ಮಾಪಿ ಚಿತ್ತಂ ಪರಿಯಾದಾಯ ತಿಟ್ಠನ್ತಿ, ದೋಸಧಮ್ಮಾಪಿ ಚಿತ್ತಂ ಪರಿಯಾದಾಯ ತಿಟ್ಠನ್ತಿ, ಮೋಹಧಮ್ಮಾಪಿ ಚಿತ್ತಂ ಪರಿಯಾದಾಯ ತಿಟ್ಠನ್ತಿ। ಸೋ ಚ ಹಿ ತೇ, ಮಹಾನಾಮ, ಧಮ್ಮೋ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಪಹೀನೋ ಅಭವಿಸ್ಸ, ನ ತ್ವಂ ಅಗಾರಂ ಅಜ್ಝಾವಸೇಯ್ಯಾಸಿ, ನ ಕಾಮೇ ಪರಿಭುಞ್ಜೇಯ್ಯಾಸಿ। ಯಸ್ಮಾ ಚ ಖೋ ತೇ, ಮಹಾನಾಮ, ಸೋ ಏವ ಧಮ್ಮೋ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಅಪ್ಪಹೀನೋ ತಸ್ಮಾ ತ್ವಂ ಅಗಾರಂ ಅಜ್ಝಾವಸಸಿ, ಕಾಮೇ ಪರಿಭುಞ್ಜಸಿ।

೧೭೭. “‘ಅಪ್ಪಸ್ಸಾದಾ ಕಾಮಾ ಬಹುದುಕ್ಖಾ ಬಹುಪಾಯಾಸಾ, ಆದೀನವೋ [ಬಹೂಪಾಯಾಸಾ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಪೀ॰)] ಏತ್ಥ ಭಿಯ್ಯೋ’ತಿ – ಇತಿ ಚೇಪಿ, ಮಹಾನಾಮ, ಅರಿಯಸಾವಕಸ್ಸ ಯಥಾಭೂತಂ ಸಮ್ಮಪ್ಪಞ್ಞಾಯ ಸುದಿಟ್ಠಂ ಹೋತಿ, ಸೋ ಚ [ಸೋವ (ಕ॰)] ಅಞ್ಞತ್ರೇವ ಕಾಮೇಹಿ ಅಞ್ಞತ್ರ ಅಕುಸಲೇಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಪೀತಿಸುಖಂ ನಾಧಿಗಚ್ಛತಿ, ಅಞ್ಞಂ ವಾ ತತೋ ಸನ್ತತರಂ; ಅಥ ಖೋ ಸೋ ನೇವ ತಾವ ಅನಾವಟ್ಟೀ ಕಾಮೇಸು ಹೋತಿ। ಯತೋ ಚ ಖೋ, ಮಹಾನಾಮ, ಅರಿಯಸಾವಕಸ್ಸ ‘ಅಪ್ಪಸ್ಸಾದಾ ಕಾಮಾ ಬಹುದುಕ್ಖಾ ಬಹುಪಾಯಾಸಾ, ಆದೀನವೋ ಏತ್ಥ ಭಿಯ್ಯೋ’ತಿ – ಏವಮೇತಂ ಯಥಾಭೂತಂ ಸಮ್ಮಪ್ಪಞ್ಞಾಯ ಸುದಿಟ್ಠಂ ಹೋತಿ, ಸೋ ಚ ಅಞ್ಞತ್ರೇವ ಕಾಮೇಹಿ ಅಞ್ಞತ್ರ ಅಕುಸಲೇಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಪೀತಿಸುಖಂ ಅಧಿಗಚ್ಛತಿ ಅಞ್ಞಂ ವಾ ತತೋ ಸನ್ತತರಂ; ಅಥ ಖೋ ಸೋ ಅನಾವಟ್ಟೀ ಕಾಮೇಸು ಹೋತಿ।

“ಮಯ್ಹಮ್ಪಿ ಖೋ, ಮಹಾನಾಮ , ಪುಬ್ಬೇವ ಸಮ್ಬೋಧಾ, ಅನಭಿಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಬೋಧಿಸತ್ತಸ್ಸೇವ ಸತೋ, ‘ಅಪ್ಪಸ್ಸಾದಾ ಕಾಮಾ ಬಹುದುಕ್ಖಾ ಬಹುಪಾಯಾಸಾ, ಆದೀನವೋ ಏತ್ಥ ಭಿಯ್ಯೋ’ತಿ – ಏವಮೇತಂ ಯಥಾಭೂತಂ ಸಮ್ಮಪ್ಪಞ್ಞಾಯ ಸುದಿಟ್ಠಂ ಹೋತಿ, ಸೋ ಚ ಅಞ್ಞತ್ರೇವ ಕಾಮೇಹಿ ಅಞ್ಞತ್ರ ಅಕುಸಲೇಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಪೀತಿಸುಖಂ ನಾಜ್ಝಗಮಂ, ಅಞ್ಞಂ ವಾ ತತೋ ಸನ್ತತರಂ; ಅಥ ಖ್ವಾಹಂ ನೇವ ತಾವ ಅನಾವಟ್ಟೀ ಕಾಮೇಸು ಪಚ್ಚಞ್ಞಾಸಿಂ। ಯತೋ ಚ ಖೋ ಮೇ, ಮಹಾನಾಮ, ‘ಅಪ್ಪಸ್ಸಾದಾ ಕಾಮಾ ಬಹುದುಕ್ಖಾ ಬಹುಪಾಯಾಸಾ, ಆದೀನವೋ ಏತ್ಥ ಭಿಯ್ಯೋ’ತಿ – ಏವಮೇತಂ ಯಥಾಭೂತಂ ಸಮ್ಮಪ್ಪಞ್ಞಾಯ ಸುದಿಟ್ಠಂ ಅಹೋಸಿ, ಸೋ ಚ [ಸೋವ (ಕ॰)] ಅಞ್ಞತ್ರೇವ ಕಾಮೇಹಿ ಅಞ್ಞತ್ರ ಅಕುಸಲೇಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಪೀತಿಸುಖಂ ಅಜ್ಝಗಮಂ, ಅಞ್ಞಂ ವಾ ತತೋ ಸನ್ತತರಂ; ಅಥಾಹಂ ಅನಾವಟ್ಟೀ ಕಾಮೇಸು ಪಚ್ಚಞ್ಞಾಸಿಂ।

೧೭೮. “ಕೋ ಚ, ಮಹಾನಾಮ, ಕಾಮಾನಂ ಅಸ್ಸಾದೋ? ಪಞ್ಚಿಮೇ, ಮಹಾನಾಮ, ಕಾಮಗುಣಾ। ಕತಮೇ ಪಞ್ಚ? ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಾ ರೂಪಾ ಇಟ್ಠಾ ಕನ್ತಾ ಮನಾಪಾ ಪಿಯರೂಪಾ ಕಾಮೂಪಸಂಹಿತಾ ರಜನೀಯಾ; ಸೋತವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಾ ಸದ್ದಾ… ಪೇ॰… ಘಾನವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಾ ಗನ್ಧಾ… ಜಿವ್ಹಾವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಾ ರಸಾ… ಕಾಯವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಾ ಫೋಟ್ಠಬ್ಬಾ ಇಟ್ಠಾ ಕನ್ತಾ ಮನಾಪಾ ಪಿಯರೂಪಾ ಕಾಮೂಪಸಂಹಿತಾ ರಜನೀಯಾ – ಇಮೇ ಖೋ, ಮಹಾನಾಮ, ಪಞ್ಚ ಕಾಮಗುಣಾ। ಯಂ ಖೋ, ಮಹಾನಾಮ, ಇಮೇ ಪಞ್ಚ ಕಾಮಗುಣೇ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಸುಖಂ ಸೋಮನಸ್ಸಂ – ಅಯಂ ಕಾಮಾನಂ ಅಸ್ಸಾದೋ।

“ಕೋ ಚ, ಮಹಾನಾಮ, ಕಾಮಾನಂ ಆದೀನವೋ? ಇಧ, ಮಹಾನಾಮ, ಕುಲಪುತ್ತೋ ಯೇನ ಸಿಪ್ಪಟ್ಠಾನೇನ ಜೀವಿಕಂ ಕಪ್ಪೇತಿ – ಯದಿ ಮುದ್ದಾಯ ಯದಿ ಗಣನಾಯ ಯದಿ ಸಙ್ಖಾನೇನ ಯದಿ ಕಸಿಯಾ ಯದಿ ವಣಿಜ್ಜಾಯ ಯದಿ ಗೋರಕ್ಖೇನ ಯದಿ ಇಸ್ಸತ್ಥೇನ ಯದಿ ರಾಜಪೋರಿಸೇನ ಯದಿ ಸಿಪ್ಪಞ್ಞತರೇನ, ಸೀತಸ್ಸ ಪುರಕ್ಖತೋ ಉಣ್ಹಸ್ಸ ಪುರಕ್ಖತೋ ಡಂಸಮಕಸವಾತಾತಪಸರೀಂಸಪಸಮ್ಫಸ್ಸೇಹಿ ರಿಸ್ಸಮಾನೋ ಖುಪ್ಪಿಪಾಸಾಯ ಮೀಯಮಾನೋ; ಅಯಮ್ಪಿ, ಮಹಾನಾಮ, ಕಾಮಾನಂ ಆದೀನವೋ ಸನ್ದಿಟ್ಠಿಕೋ ದುಕ್ಖಕ್ಖನ್ಧೋ ಕಾಮಹೇತು ಕಾಮನಿದಾನಂ ಕಾಮಾಧಿಕರಣಂ ಕಾಮಾನಮೇವ ಹೇತು।

“ತಸ್ಸ ಚೇ ಮಹಾನಾಮ ಕುಲಪುತ್ತಸ್ಸ ಏವಂ ಉಟ್ಠಹತೋ ಘಟತೋ ವಾಯಮತೋ ತೇ ಭೋಗಾ ನಾಭಿನಿಪ್ಫಜ್ಜನ್ತಿ, ಸೋ ಸೋಚತಿ ಕಿಲಮತಿ ಪರಿದೇವತಿ ಉರತ್ತಾಳಿಂ ಕನ್ದತಿ ಸಮ್ಮೋಹಂ ಆಪಜ್ಜತಿ 'ಮೋಘಂ ವತ ಮೇ ಉಟ್ಠಾನಂ, ಅಫಲೋ ವತ ಮೇ ವಾಯಾಮೋ'ತಿ। ಅಯಮ್ಪಿ, ಮಹಾನಾಮ, ಕಾಮಾನಂ ಆದೀನವೋ ಸನ್ದಿಟ್ಠಿಕೋ ದುಕ್ಖಕ್ಖನ್ಧೋ ಕಾಮಹೇತು ಕಾಮನಿದಾನಂ ಕಾಮಾಧಿಕರಣಂ ಕಾಮಾನಮೇವ ಹೇತು।

“ತಸ್ಸ ಚೇ, ಮಹಾನಾಮ, ಕುಲಪುತ್ತಸ್ಸ ಏವಂ ಉಟ್ಠಹತೋ ಘಟತೋ ವಾಯಮತೋ ತೇ ಭೋಗಾ ಅಭಿನಿಪ್ಫಜ್ಜನ್ತಿ। ಸೋ ತೇಸಂ ಭೋಗಾನಂ ಆರಕ್ಖಾಧಿಕರಣಂ ದುಕ್ಖಂ ದೋಮನಸ್ಸಂ ಪಟಿಸಂವೇದೇತಿ - 'ಕಿನ್ತಿ ಮೇ ಭೋಗೇ ನೇವ ರಾಜಾನೋ ಹರೇಯ್ಯುಂ, ನ ಚೋರಾ ಹರೇಯ್ಯುಂ, ನ ಅಗ್ಗಿ ದಹೇಯ್ಯ, ನ ಉದಕಂ ವಹೇಯ್ಯ, ನ ಅಪ್ಪಿಯಾ ವಾ ದಾಯಾದಾ ಹರೇಯ್ಯು'ನ್ತಿ। ತಸ್ಸ ಏವಂ ಆರಕ್ಖತೋ ಗೋಪಯತೋ ತೇ ಭೋಗೇ ರಾಜಾನೋ ವಾ ಹರನ್ತಿ, ಚೋರಾ ವಾ ಹರನ್ತಿ, ಅಗ್ಗಿ ವಾ ದಹತಿ, ಉದಕಂ ವಾ ವಹತಿ, ಅಪ್ಪಿಯಾ ವಾ ದಾಯಾದಾ ಹರನ್ತಿ। ಸೋ ಸೋಚತಿ ಕಿಲಮತಿ ಪರಿದೇವತಿ ಉರತ್ತಾಳಿಂ ಕನ್ದತಿ ಸಮ್ಮೋಹಂ ಆಪಜ್ಜತಿ - 'ಯಮ್ಪಿ ಮೇ ಅಹೋಸಿ ತಮ್ಪಿ ನೋ ನತ್ಥೀ'ತಿ। ಅಯಮ್ಪಿ, ಮಹಾನಾಮ, ಕಾಮಾನಂ ಆದೀನವೋ ಸನ್ದಿಟ್ಠಿಕೋ ದುಕ್ಖಕ್ಖನ್ಧೋ ಕಾಮಹೇತು ಕಾಮನಿದಾನಂ ಕಾಮಾಧಿಕರಣಂ ಕಾಮಾನಮೇವ ಹೇತು।

“ಪುನ ಚಪರಂ, ಮಹಾನಾಮ, ಕಾಮಹೇತು ಕಾಮನಿದಾನಂ ಕಾಮಾಧಿಕರಣಂ ಕಾಮಾನಮೇವ ಹೇತು ರಾಜಾನೋಪಿ ರಾಜೂಹಿ ವಿವದನ್ತಿ, ಖತ್ತಿಯಾಪಿ ಖತ್ತಿಯೇಹಿ ವಿವದನ್ತಿ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಪಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇಹಿ ವಿವದನ್ತಿ, ಗಹಪತೀಪಿ ಗಹಪತೀಹಿ ವಿವದನ್ತಿ, ಮಾತಾಪಿ ಪುತ್ತೇನ ವಿವದತಿ, ಪುತ್ತೋಪಿ ಮಾತರಾ ವಿವದತಿ, ಪಿತಾಪಿ ಪುತ್ತೇನ ವಿವದತಿ, ಪುತ್ತೋಪಿ ಪಿತರಾ ವಿವದತಿ, ಭಾತಾಪಿ ಭಾತರಾ ವಿವದತಿ, ಭಾತಾಪಿ ಭಗಿನಿಯಾ ವಿವದತಿ, ಭಗಿನೀಪಿ ಭಾತರಾ ವಿವದತಿ, ಸಹಾಯೋಪಿ ಸಹಾಯೇನ ವಿವದತಿ। ತೇ ತತ್ಥ ಕಲಹವಿಗ್ಗಹವಿವಾದಾಪನ್ನಾ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ಪಾಣೀಹಿಪಿ ಉಪಕ್ಕಮನ್ತಿ, ಲೇಡ್ಡೂಹಿಪಿ ಉಪಕ್ಕಮನ್ತಿ, ದಣ್ಡೇಹಿಪಿ ಉಪಕ್ಕಮನ್ತಿ, ಸತ್ಥೇಹಿಪಿ ಉಪಕ್ಕಮನ್ತಿ। ತೇ ತತ್ಥ ಮರಣಮ್ಪಿ ನಿಗಚ್ಛನ್ತಿ, ಮರಣಮತ್ತಮ್ಪಿ ದುಕ್ಖಂ । ಅಯಮ್ಪಿ, ಮಹಾನಾಮ, ಕಾಮಾನಂ ಆದೀನವೋ ಸನ್ದಿಟ್ಠಿಕೋ ದುಕ್ಖಕ್ಖನ್ಧೋ ಕಾಮಹೇತು ಕಾಮನಿದಾನಂ ಕಾಮಾಧಿಕರಣಂ ಕಾಮಾನಮೇವ ಹೇತು।

“ಪುನ ಚಪರಂ, ಮಹಾನಾಮ, ಕಾಮಹೇತು ಕಾಮನಿದಾನಂ ಕಾಮಾಧಿಕರಣಂ ಕಾಮಾನಮೇವ ಹೇತು ಅಸಿಚಮ್ಮಂ ಗಹೇತ್ವಾ, ಧನುಕಲಾಪಂ ಸನ್ನಯ್ಹಿತ್ವಾ, ಉಭತೋಬ್ಯೂಳ್ಹಂ ಸಙ್ಗಾಮಂ ಪಕ್ಖನ್ದನ್ತಿ ಉಸೂಸುಪಿ ಖಿಪ್ಪಮಾನೇಸು, ಸತ್ತೀಸುಪಿ ಖಿಪ್ಪಮಾನಾಸು, ಅಸೀಸುಪಿ ವಿಜ್ಜೋತಲನ್ತೇಸು। ತೇ ತತ್ಥ ಉಸೂಹಿಪಿ ವಿಜ್ಝನ್ತಿ, ಸತ್ತಿಯಾಪಿ ವಿಜ್ಝನ್ತಿ, ಅಸಿನಾಪಿ ಸೀಸಂ ಛಿನ್ದನ್ತಿ। ತೇ ತತ್ಥ ಮರಣಮ್ಪಿ ನಿಗಚ್ಛನ್ತಿ, ಮರಣಮತ್ತಮ್ಪಿ ದುಕ್ಖಂ। ಅಯಮ್ಪಿ, ಮಹಾನಾಮ, ಕಾಮಾನಂ ಆದೀನವೋ ಸನ್ದಿಟ್ಠಿಕೋ ದುಕ್ಖಕ್ಖನ್ಧೋ ಕಾಮಹೇತು ಕಾಮನಿದಾನಂ ಕಾಮಾಧಿಕರಣಂ ಕಾಮಾನಮೇವ ಹೇತು।

“ಪುನ ಚಪರಂ, ಮಹಾನಾಮ, ಕಾಮಹೇತು ಕಾಮನಿದಾನಂ ಕಾಮಾಧಿಕರಣಂ ಕಾಮಾನಮೇವ ಹೇತು ಅಸಿಚಮ್ಮಂ ಗಹೇತ್ವಾ, ಧನುಕಲಾಪಂ ಸನ್ನಯ್ಹಿತ್ವಾ, ಅದ್ದಾವಲೇಪನಾ ಉಪಕಾರಿಯೋ ಪಕ್ಖನ್ದನ್ತಿ ಉಸೂಸುಪಿ ಖಿಪ್ಪಮಾನೇಸು, ಸತ್ತೀಸುಪಿ ಖಿಪ್ಪಮಾನಾಸು, ಅಸೀಸುಪಿ ವಿಜ್ಜೋತಲನ್ತೇಸು। ತೇ ತತ್ಥ ಉಸೂಹಿಪಿ ವಿಜ್ಝನ್ತಿ, ಸತ್ತಿಯಾಪಿ ವಿಜ್ಝನ್ತಿ, ಛಕಣಕಾಯಪಿ ಓಸಿಞ್ಚನ್ತಿ, ಅಭಿವಗ್ಗೇನಪಿ ಓಮದ್ದನ್ತಿ, ಅಸಿನಾಪಿ ಸೀಸಂ ಛಿನ್ದನ್ತಿ। ತೇ ತತ್ಥ ಮರಣಮ್ಪಿ ನಿಗಚ್ಛನ್ತಿ, ಮರಣಮತ್ತಮ್ಪಿ ದುಕ್ಖಂ। ಅಯಮ್ಪಿ, ಮಹಾನಾಮ, ಕಾಮಾನಂ ಆದೀನವೋ ಸನ್ದಿಟ್ಠಿಕೋ ದುಕ್ಖಕ್ಖನ್ಧೋ ಕಾಮಹೇತು ಕಾಮನಿದಾನಂ ಕಾಮಾಧಿಕರಣಂ ಕಾಮಾನಮೇವ ಹೇತು।

“ಪುನ ಚಪರಂ, ಮಹಾನಾಮ, ಕಾಮಹೇತು ಕಾಮನಿದಾನಂ ಕಾಮಾಧಿಕರಣಂ ಕಾಮಾನಮೇವ ಹೇತು ಸನ್ಧಿಮ್ಪಿ ಛಿನ್ದನ್ತಿ, ನಿಲ್ಲೋಪಮ್ಪಿ ಹರನ್ತಿ, ಏಕಾಗಾರಿಕಮ್ಪಿ ಕರೋನ್ತಿ, ಪರಿಪನ್ಥೇಪಿ ತಿಟ್ಠನ್ತಿ, ಪರದಾರಮ್ಪಿ ಗಚ್ಛನ್ತಿ। ತಮೇನಂ ರಾಜಾನೋ ಗಹೇತ್ವಾ ವಿವಿಧಾ ಕಮ್ಮಕಾರಣಾ ಕಾರೇನ್ತಿ - ಕಸಾಹಿಪಿ ತಾಳೇನ್ತಿ, ವೇತ್ತೇಹಿಪಿ ತಾಳೇನ್ತಿ, ಅಡ್ಢದಣ್ಡಕೇಹಿಪಿ ತಾಳೇನ್ತಿ; ಹತ್ಥಮ್ಪಿ ಛಿನ್ದನ್ತಿ, ಪಾದಮ್ಪಿ

ಛಿನ್ದನ್ತಿ, ಹತ್ಥಪಾದಮ್ಪಿ ಛಿನ್ದನ್ತಿ, ಕಣ್ಣಮ್ಪಿ ಛಿನ್ದನ್ತಿ, ನಾಸಮ್ಪಿ ಛಿನ್ದನ್ತಿ, ಕಣ್ಣನಾಸಮ್ಪಿ ಛಿನ್ದನ್ತಿ; ಬಿಲಙ್ಗಥಾಲಿಕಮ್ಪಿ ಕರೋನ್ತಿ, ಸಙ್ಖಮುಣ್ಡಿಕಮ್ಪಿ ಕರೋನ್ತಿ, ರಾಹುಮುಖಮ್ಪಿ ಕರೋನ್ತಿ, ಜೋತಿಮಾಲಿಕಮ್ಪಿ ಕರೋನ್ತಿ, ಹತ್ಥಪಜ್ಜೋತಿಕಮ್ಪಿ ಕರೋನ್ತಿ, ಏರಕವತ್ತಿಕಮ್ಪಿ ಕರೋನ್ತಿ, ಚೀರಕವಾಸಿಕಮ್ಪಿ ಕರೋನ್ತಿ, ಏಣೇಯ್ಯಕಮ್ಪಿ ಕರೋನ್ತಿ, ಬಳಿಸಮಂಸಿಕಮ್ಪಿ ಕರೋನ್ತಿ, ಕಹಾಪಣಿಕಮ್ಪಿ ಕರೋನ್ತಿ, ಖಾರಾಪತಚ್ಛಿಕಮ್ಪಿ ಕರೋನ್ತಿ, ಪಲಿಘಪರಿವತ್ತಿಕಮ್ಪಿ ಕರೋನ್ತಿ, ಪಲಾಲಪೀಠಕಮ್ಪಿ ಕರೋನ್ತಿ, ತತ್ತೇನಪಿ ತೇಲೇನ ಓಸಿಞ್ಚನ್ತಿ, ಸುನಖೇಹಿಪಿ ಖಾದಾಪೇನ್ತಿ, ಜೀವನ್ತಮ್ಪಿ ಸೂಲೇ ಉತ್ತಾಸೇನ್ತಿ, ಅಸಿನಾಪಿ ಸೀಸಂ ಛಿನ್ದನ್ತಿ। ತೇ ತತ್ಥ ಮರಣಮ್ಪಿ ನಿಗಚ್ಛನ್ತಿ, ಮರಣಮತ್ತಮ್ಪಿ ದುಕ್ಖಂ। ಅಯಮ್ಪಿ, ಮಹಾನಾಮ, ಕಾಮಾನಂ ಆದೀನವೋ ಸನ್ದಿಟ್ಠಿಕೋ ದುಕ್ಖಕ್ಖನ್ಧೋ ಕಾಮಹೇತು ಕಾಮನಿದಾನಂ ಕಾಮಾಧಿಕರಣಂ ಕಾಮಾನಮೇವ ಹೇತು।

"ಪುನ ಚಪರಂ, ಮಹಾನಾಮ, ಕಾಮಹೇತು ಕಾಮನಿದಾನಂ ಕಾಮಾಧಿಕರಣಂ ಕಾಮಾನಮೇವ ಹೇತು ಕಾಯೇನ ದುಚ್ಚರಿತಂ ಚರನ್ತಿ, ವಾಚಾಯ ದುಚ್ಚರಿತಂ ಚರನ್ತಿ, ಮನಸಾ ದುಚ್ಚರಿತಂ ಚರನ್ತಿ। ತೇ ಕಾಯೇನ ದುಚ್ಚರಿತಂ ಚರಿತ್ವಾ, ವಾಚಾಯ ದುಚ್ಚರಿತಂ ಚರಿತ್ವಾ, ಮನಸಾ ದುಚ್ಚರಿತಂ ಚರಿತ್ವಾ, ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ, ಅಪಾಯಂ ದುಗ್ಗತಿಂ ವಿನಿಪಾತಂ ನಿರಯಂ ಉಪಪಜ್ಜನ್ತಿ। ಅಯಮ್ಪಿ, ಮಹಾನಾಮ, ಕಾಮಾನಂ ಆದೀನವೋ ಸಮ್ಪರಾಯಿಕೋ , ದುಕ್ಖಕ್ಖನ್ಧೋ ಕಾಮಹೇತು ಕಾಮನಿದಾನಂ ಕಾಮಾಧಿಕರಣಂ ಕಾಮಾನಮೇವ ಹೇತು।

೧೭೯. "ಏಕಮಿದಾಹಂ, ಮಹಾನಾಮ, ಸಮಯಂ ರಾಜಗಹೇ ವಿಹರಾಮಿ ಗಿಜ್ಝಕೂಟೇ ಪಬ್ಬತೇ। ತೇನ ಖೋ ಪನ ಸಮಯೇನ ಸಮ್ಬಹುಲಾ ನಿಗಣ್ಠಾ [ನಿಗನ್ಥಾ (ಸ್ಯಾ॰ ಕ॰)] ಇಸಿಗಿಲಿಪಸ್ಸೇ ಕಾಳಸಿಲಾಯಂ ಉಬ್ಭಟ್ಠಕಾ ಹೋನ್ತಿ ಆಸನಪಟಿಕ್ಖಿತ್ತಾ, ಓಪಕ್ಕಮಿಕಾ ದುಕ್ಖಾ ತಿಬ್ಬಾ ಖರಾ ಕಟುಕಾ ವೇದನಾ ವೇದಯನ್ತಿ। ಅಥ ಖ್ವಾಹಂ, ಮಹಾನಾಮ, ಸಾಯನ್ಹಸಮಯಂ ಪಟಿಸಲ್ಲಾನಾ ವುಟ್ಠಿತೋ ಯೇನ ಇಸಿಗಿಲಿಪಸ್ಸೇ ಕಾಳಸಿಲಾ ಯೇನ ತೇ ನಿಗಣ್ಠಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿಂ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ತೇ ನಿಗಣ್ಠೇ ಏತದವೋಚಂ - 'ಕಿನ್ನು ತುಮ್ಹೇ, ಆವುಸೋ, ನಿಗಣ್ಠಾ ಉಬ್ಭಟ್ಠಕಾ ಆಸನಪಟಿಕ್ಖಿತ್ತಾ, ಓಪಕ್ಕಮಿಕಾ ದುಕ್ಖಾ ತಿಬ್ಬಾ ಖರಾ ಕಟುಕಾ ವೇದನಾ ವೇದಯಥಾ'ತಿ? ಏವಂ ವುತ್ತೇ, ಮಹಾನಾಮ, ತೇ ನಿಗಣ್ಠಾ ಮಂ ಏತದವೋಚುಂ - 'ನಿಗಣ್ಠೋ, ಆವುಸೋ, ನಾಟಪುತ್ತೋ [ನಾಥಪುತ್ತೋ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)] ಸಬ್ಬಞ್ಞೂ ಸಬ್ಬದಸ್ಸಾವೀ ಅಪರಿಸೇಸಂ ಞಾಣದಸ್ಸನಂ ಪಟಿಜಾನಾತಿ - "ಚರತೋ ಚ ಮೇ ತಿಟ್ಠತೋ ಚ ಸುತ್ತಸ್ಸ ಚ ಜಾಗರಸ್ಸ ಚ ಸತತಂ ಸಮಿತಂ ಞಾಣದಸ್ಸನಂ ಪಚ್ಚುಪಟ್ಠಿತ"ನ್ತಿ। ಸೋ ಏವಮಾಹ - "ಅತ್ಥಿ ಖೋ ವೋ [ಅತ್ಥಿ ಖೋ ಭೋ (ಸ್ಯಾ॰ ಕ॰)], ನಿಗಣ್ಠಾ, ಪುಬ್ಬೇ ಪಾಪಕಮ್ಮಂ ಕತಂ, ತಂ ಇಮಾಯ ಕಟುಕಾಯ ದುಕ್ಕರಕಾರಿಕಾಯ ನಿಜ್ಜೀರೇಥ [ನಿಜ್ಜರೇಥ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಪೀ॰)]; ಯಂ ಪನೇತ್ಥ [ಮಯಂ ಪನೇತ್ಥ (ಕ॰)] ಏತರಹಿ ಕಾಯೇನ ಸಂವುತಾ ವಾಚಾಯ ಸಂವುತಾ ಮನಸಾ ಸಂವುತಾ ತಂ ಆಯತಿಂ ಪಾಪಸ್ಸ ಕಮ್ಮಸ್ಸ ಅಕರಣಂ; ಇತಿ ಪುರಾಣಾನಂ ಕಮ್ಮಾನಂ ತಪಸಾ ಬ್ಯನ್ತಿಭಾವಾ, ನವಾನಂ ಕಮ್ಮಾನಂ ಅಕರಣಾ, ಆಯತಿಂ ಅನವಸ್ಸವೋ; ಆಯತಿಂ ಅನವಸ್ಸವಾ ಕಮ್ಮಕ್ಖಯೋ, ಕಮ್ಮಕ್ಖಯಾ ದುಕ್ಖಕ್ಖಯೋ, ದುಕ್ಖಕ್ಖಯಾ ವೇದನಾಕ್ಖಯೋ, ವೇದನಾಕ್ಖಯಾ ಸಬ್ಬಂ ದುಕ್ಖಂ ನಿಜ್ಜಿಣ್ಣಂ ಭವಿಸ್ಸತೀ"ತಿ। ತಞ್ಚ ಪನಮ್ಹಾಕಂ ರುಚ್ಚತಿ ಚೇವ ಖಮತಿ ಚ, ತೇನ ಚಮ್ಹ ಅತ್ತಮನಾ'ತಿ।

೧೮೦. "ಏವಂ ವುತ್ತೇ, ಅಹಂ, ಮಹಾನಾಮ, ತೇ ನಿಗಣ್ಠೇ ಏತದವೋಚಂ - 'ಕಿಂ ಪನ ತುಮ್ಹೇ, ಆವುಸೋ ನಿಗಣ್ಠಾ, ಜಾನಾಥ - ಅಹುವಮ್ಹೇವ ಮಯಂ ಪುಬ್ಬೇ ನ ನಾಹುವಮ್ಹಾ'ತಿ? 'ನೋ ಹಿದಂ, ಆವುಸೋ'। 'ಕಿಂ ಪನ ತುಮ್ಹೇ, ಆವುಸೋ ನಿಗಣ್ಠಾ, ಜಾನಾಥ - ಅಕರಮ್ಹೇವ ಮಯಂ ಪುಬ್ಬೇ ಪಾಪಕಮ್ಮಂ ನ ನಾಕರಮ್ಹಾ'ತಿ? 'ನೋ ಹಿದಂ, ಆವುಸೋ'। 'ಕಿಂ ಪನ ತುಮ್ಹೇ, ಆವುಸೋ ನಿಗಣ್ಠಾ, ಜಾನಾಥ - ಏವರೂಪಂ ವಾ ಏವರೂಪಂ ವಾ ಪಾಪಕಮ್ಮಂ ಅಕರಮ್ಹಾ'ತಿ? 'ನೋ ಹಿದಂ, ಆವುಸೋ'। 'ಕಿಂ ಪನ ತುಮ್ಹೇ, ಆವುಸೋ ನಿಗಣ್ಠಾ, ಜಾನಾಥ - ಏತ್ತಕಂ ವಾ ದುಕ್ಖಂ ನಿಜ್ಜಿಣ್ಣಂ, ಏತ್ತಕಂ ವಾ ದುಕ್ಖಂ ನಿಜ್ಜೀರೇತಬ್ಬಂ , ಏತ್ತಕಮ್ಹಿ ವಾ ದುಕ್ಖೇ ನಿಜ್ಜಿಣ್ಣೇ ಸಬ್ಬಂ ದುಕ್ಖಂ ನಿಜ್ಜಿಣ್ಣಂ ಭವಿಸ್ಸತೀ'ತಿ? 'ನೋ ಹಿದಂ, ಆವುಸೋ'। 'ಕಿಂ ಪನ ತುಮ್ಹೇ, ಆವುಸೋ ನಿಗಣ್ಠಾ, ಜಾನಾಥ - ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ಅಕುಸಲಾನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಪಹಾನಂ, ಕುಸಲಾನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪದ'ನ್ತಿ? 'ನೋ ಹಿದಂ, ಆವುಸೋ'।

‘‘‘ಇತಿ ಕಿರ ತುಮ್ಹೇ, ಆವುಸೋ ನಿಗಣ್ಠಾ, ನ ಜಾನಾಥ - ಅಹುವಮ್ಹೇವ ಮಯಂ ಪುಬ್ಬೇ ನ ನಾಹುವಮ್ಹಾತಿ, ನ ಜಾನಾಥ - ಅಕರಮ್ಹೇವ ಮಯಂ ಪುಬ್ಬೇ ಪಾಪಕಮ್ಮಂ ನ ನಾಕರಮ್ಹಾತಿ, ನ ಜಾನಾಥ - ಏವರೂಪಂ ವಾ ಏವರೂಪಂ ವಾ ಪಾಪಕಮ್ಮಂ ಅಕರಮ್ಹಾತಿ, ನ ಜಾನಾಥ - ಏತ್ತಕಂ ವಾ ದುಕ್ಖಂ ನಿಜ್ಜಿಣ್ಣಂ, ಏತ್ತಕಂ ವಾ ದುಕ್ಖಂ ನಿಜ್ಜೀರೇತಬ್ಬಂ, ಏತ್ತಕಮ್ಹಿ ವಾ ದುಕ್ಖೇ ನಿಜ್ಜಿಣ್ಣೇ ಸಬ್ಬಂ ದುಕ್ಖಂ ನಿಜ್ಜಿಣ್ಣಂ ಭವಿಸ್ಸತೀತಿ। ನ ಜಾನಾಥ - ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ಅಕುಸಲಾನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಪಹಾನಂ, ಕುಸಲಾನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪದಂ। ಏವಂ ಸನ್ತೇ, ಆವುಸೋ ನಿಗಣ್ಠಾ, ಯೇ ಲೋಕೇ ಲುದ್ದಾ ಲೋಹಿತಪಾಣಿನೋ ಕುರೂರಕಮ್ಮನ್ತಾ ಮನುಸ್ಸೇಸು ಪಚ್ಚಾಜಾತಾ ತೇ ನಿಗಣ್ಠೇಸು ಪಬ್ಬಜನ್ತೀ’ತಿ? ‘ನ ಖೋ, ಆವುಸೋ ಗೋತಮ, ಸುಖೇನ ಸುಖಂ ಅಧಿಗನ್ತಬ್ಬಂ, ದುಕ್ಖೇನ ಖೋ ಸುಖಂ ಅಧಿಗನ್ತಬ್ಬಂ; ಸುಖೇನ ಚಾವುಸೋ ಗೋತಮ, ಸುಖಂ ಅಧಿಗನ್ತಬ್ಬಂ ಅಭವಿಸ್ಸ, ರಾಜಾ ಮಾಗಧೋ ಸೇನಿಯೋ ಬಿಮ್ಬಿಸಾರೋ ಸುಖಂ ಅಧಿಗಚ್ಛೇಯ್ಯ, ರಾಜಾ ಮಾಗಧೋ ಸೇನಿಯೋ ಬಿಮ್ಬಿಸಾರೋ ಸುಖವಿಹಾರಿತರೋ ಆಯಸ್ಮತಾ ಗೋತಮೇನಾ’ತಿ।

‘‘‘ಅದ್ಧಾಯಸ್ಮನ್ತೇಹಿ ನಿಗಣ್ಠೇಹಿ ಸಹಸಾ ಅಪ್ಪಟಿಸಙ್ಖಾ ವಾಚಾ ಭಾಸಿತಾ - ನ ಖೋ, ಆವುಸೋ ಗೋತಮ, ಸುಖೇನ ಸುಖಂ ಅಧಿಗನ್ತಬ್ಬಂ, ದುಕ್ಖೇನ ಖೋ ಸುಖಂ ಅಧಿಗನ್ತಬ್ಬಂ; ಸುಖೇನ ಚಾವುಸೋ ಗೋತಮ, ಸುಖಂ ಅಧಿಗನ್ತಬ್ಬಂ ಅಭವಿಸ್ಸ, ರಾಜಾ ಮಾಗಧೋ ಸೇನಿಯೋ ಬಿಮ್ಬಿಸಾರೋ ಸುಖಂ ಅಧಿಗಚ್ಛೇಯ್ಯ, ರಾಜಾ ಮಾಗಧೋ ಸೇನಿಯೋ ಬಿಮ್ಬಿಸಾರೋ ಸುಖವಿಹಾರಿತರೋ ಆಯಸ್ಮತಾ ಗೋತಮೇನಾ’’ತಿ। ಅಪಿ ಚ ಅಹಮೇವ ತತ್ಥ ಪಟಿಪುಚ್ಛಿತಬ್ಬೋ - ಕೋ ನು ಖೋ ಆಯಸ್ಮನ್ತಾನಂ ಸುಖವಿಹಾರಿತರೋ ರಾಜಾ ವಾ ಮಾಗಧೋ ಸೇನಿಯೋ ಬಿಮ್ಬಿಸಾರೋ ಆಯಸ್ಮಾ ವಾ ಗೋತಮೋ’ತಿ? ಅದ್ಧಾವುಸೋ ಗೋತಮ, ಅಮ್ಹೇಹಿ ಸಹಸಾ ಅಪ್ಪಟಿಸಙ್ಖಾ ವಾಚಾ ಭಾಸಿತಾ, ನ ಖೋ, ಆವುಸೋ ಗೋತಮ, ಸುಖೇನ ಸುಖಂ ಅಧಿಗನ್ತಬ್ಬಂ, ದುಕ್ಖೇನ ಖೋ ಸುಖಂ ಅಧಿಗನ್ತಬ್ಬಂ; ಸುಖೇನ ಚಾವುಸೋ ಗೋತಮ, ಸುಖಂ ಅಧಿಗನ್ತಬ್ಬಂ ಅಭವಿಸ್ಸ, ರಾಜಾ ಮಾಗಧೋ ಸೇನಿಯೋ ಬಿಮ್ಬಿಸಾರೋ ಸುಖಂ ಅಧಿಗಚ್ಛೇಯ್ಯ, ರಾಜಾ ಮಾಗಧೋ ಸೇನಿಯೋ ಬಿಮ್ಬಿಸಾರೋ ಸುಖವಿಹಾರಿತರೋ ಆಯಸ್ಮತಾ ಗೋತಮೇನಾತಿ। ಅಪಿ ಚ ತಿಟ್ಠತೇತಂ, ಇದಾನಿಪಿ ಮಯಂ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಗೋತಮಂ ಪುಚ್ಛಾಮ - ಕೋ ನು ಖೋ ಆಯಸ್ಮನ್ತಾನಂ ಸುಖವಿಹಾರಿತರೋ ರಾಜಾ ವಾ ಮಾಗಧೋ ಸೇನಿಯೋ ಬಿಮ್ಬಿಸಾರೋ ಆಯಸ್ಮಾ ವಾ ಗೋತಮೋ’ತಿ?

‘‘‘ತೇನ ಹಾವುಸೋ ನಿಗಣ್ಠಾ, ತುಮ್ಹೇವ ತತ್ಥ ಪಟಿಪುಚ್ಛಿಸ್ಸಾಮಿ, ಯಥಾ ವೋ ಖಮೇಯ್ಯ ತಥಾ ನಂ ಬ್ಯಾಕರೇಯ್ಯಾಥ। ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಥಾವುಸೋ ನಿಗಣ್ಠಾ, ಪಹೋತಿ ರಾಜಾ ಮಾಗಧೋ ಸೇನಿಯೋ ಬಿಮ್ಬಿಸಾರೋ, ಅನಿಞ್ಜಮಾನೋ ಕಾಯೇನ, ಅಭಾಸಮಾನೋ ವಾಚಂ, ಸತ್ತ ರತ್ತಿನ್ದಿವಾನಿ ಏಕನ್ತಸುಖಂ ಪಟಿಸಂವೇದೀ ವಿಹರಿತು’ನ್ತಿ? ‘ನೋ ಹಿದಂ, ಆವುಸೋ’।

‘‘‘ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಥಾವುಸೋ ನಿಗಣ್ಠಾ, ಪಹೋತಿ ರಾಜಾ ಮಾಗಧೋ ಸೇನಿಯೋ ಬಿಮ್ಬಿಸಾರೋ, ಅನಿಞ್ಜಮಾನೋ ಕಾಯೇನ, ಅಭಾಸಮಾನೋ ವಾಚಂ, ಛ ರತ್ತಿನ್ದಿವಾನಿ...ಪೇ॰... ಪಞ್ಚ ರತ್ತಿನ್ದಿವಾನಿ... ಚತ್ತಾರಿ ರತ್ತಿನ್ದಿವಾನಿ... ತೀಣಿ ರತ್ತಿನ್ದಿವಾನಿ... ದ್ವೇ ರತ್ತಿನ್ದಿವಾನಿ... ಏಕಂ ರತ್ತಿನ್ದಿವಂ ಏಕನ್ತಸುಖಂ ಪಟಿಸಂವೇದೀ ವಿಹರಿತು’ನ್ತಿ? ‘ನೋ ಹಿದಂ, ಆವುಸೋ’।

‘‘‘ಅಹಂ ಖೋ, ಆವುಸೋ ನಿಗಣ್ಠಾ, ಪಹೋಮಿ ಅನಿಞ್ಜಮಾನೋ ಕಾಯೇನ, ಅಭಾಸಮಾನೋ ವಾಚಂ, ಏಕಂ ರತ್ತಿನ್ದಿವಂ ಏಕನ್ತಸುಖಂ ಪಟಿಸಂವೇದೀ ವಿಹರಿತುಂ। ಅಹಂ ಖೋ, ಆವುಸೋ ನಿಗಣ್ಠಾ, ಪಹೋಮಿ ಅನಿಞ್ಜಮಾನೋ ಕಾಯೇನ, ಅಭಾಸಮಾನೋ ವಾಚಂ, ದ್ವೇ ರತ್ತಿನ್ದಿವಾನಿ... ತೀಣಿ ರತ್ತಿನ್ದಿವಾನಿ... ಚತ್ತಾರಿ ರತ್ತಿನ್ದಿವಾನಿ... ಪಞ್ಚ ರತ್ತಿನ್ದಿವಾನಿ... ಛ ರತ್ತಿನ್ದಿವಾನಿ... ಸತ್ತ ರತ್ತಿನ್ದಿವಾನಿ ಏಕನ್ತಸುಖಂ ಪಟಿಸಂವೇದೀ ವಿಹರಿತುಂ। ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಥಾವುಸೋ ನಿಗಣ್ಠಾ, ಏವಂ ಸನ್ತೇ ಕೋ ಸುಖವಿಹಾರಿತರೋ ರಾಜಾ ವಾ ಮಾಗಧೋ ಸೇನಿಯೋ ಬಿಮ್ಬಿಸಾರೋ ಅಹಂ ವಾ’ತಿ? ‘ಏವಂ ಸನ್ತೇ ಆಯಸ್ಮಾವ ಗೋತಮೋ ಸುಖವಿಹಾರಿತರೋ ರಞ್ಞಾ ಮಾಗಧೇನ ಸೇನಿಯೇನ ಬಿಮ್ಬಿಸಾರೇನಾ’’’ತಿ।

ಇದಮವೋಚ ಭಗವಾ। ಅತ್ತಮನೋ ಮಹಾನಾಮೋ ಸಕ್ಕೋ ಭಗವತೋ ಭಾಸಿತಂ ಅಭಿನನ್ದೀತಿ।

ಚೂಳದುಕ್ಖಕ್ಖನ್ಧಸುತ್ತಂ ನಿಟ್ಠಿತಂ ಚತುತ್ಥಂ।

೫. ಅನುಮಾನಸುತ್ತಂ

೧೮೧. ಏವಂ ಮೇ ಸುತಂ – ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಆಯಸ್ಮಾ ಮಹಾಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನೋ ಭಗ್ಗೇಸು ವಿಹರತಿ ಸುಸುಮಾರಗಿರೇ [ಸುಂಸುಮಾರಗಿರೇ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಪೀ॰)] ಭೇಸಕಳಾವನೇ ಮಿಗದಾಯೇ। ತತ್ರ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಮಹಾಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನೋ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಮನ್ತೇಸಿ – "ಆವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖವೋ"ತಿ। "ಆವುಸೋ"ತಿ ಖೋ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಯಸ್ಮತೋ ಮಹಾಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನಸ್ಸ ಪಚ್ಚಸ್ಸೋಸುಂ। ಆಯಸ್ಮಾ ಮಹಾಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನೋ ಏತದವೋಚ –

"ಪವಾರೇತಿ ಚೇಪಿ, ಆವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖು – 'ವದನ್ತು ಮಂ ಆಯಸ್ಮನ್ತೋ, ವಚನೀಯೋಮ್ಹಿ ಆಯಸ್ಮನ್ತೇಹೀ'ತಿ, ಸೋ ಚ ಹೋತಿ ದುಬ್ಬಚೋ, ದೋವಚಸ್ಸಕರಣೇಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ, ಅಕ್ಖಮೋ ಅಪ್ಪದಕ್ಖಿಣಗ್ಗಾಹೀ ಅನುಸಾಸನಿಂ, ಅಥ ಖೋ ನಂ ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀ ನ ಚೇವ ವತ್ತಬ್ಬಂ ಮಞ್ಞನ್ತಿ, ನ ಚ ಅನುಸಾಸಿತಬ್ಬಂ ಮಞ್ಞನ್ತಿ, ನ ಚ ತಸ್ಮಿಂ ಪುಗ್ಗಲೇ ವಿಸ್ಸಾಸಂ ಆಪಜ್ಜಿತಬ್ಬಂ ಮಞ್ಞನ್ತಿ।

"ಕತಮೇ ಚಾವುಸೋ, ದೋವಚಸ್ಸಕರಣಾ ಧಮ್ಮಾ? ಇಧಾವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖು ಪಾಪಿಚ್ಛೋ ಹೋತಿ, ಪಾಪಿಕಾನಂ ಇಚ್ಛಾನಂ ವಸಂ ಗತೋ। ಯಮ್ಪಾವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖು ಪಾಪಿಚ್ಛೋ ಹೋತಿ, ಪಾಪಿಕಾನಂ ಇಚ್ಛಾನಂ ವಸಂ ಗತೋ – ಅಯಮ್ಪಿ ಧಮ್ಮೋ ದೋವಚಸ್ಸಕರಣೋ।

"ಪುನ ಚಪರಂ, ಆವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖು ಅತ್ತುಕ್ಕಂಸಕೋ ಹೋತಿ ಪರವಮ್ಭೀ। ಯಮ್ಪಾವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖು ಅತ್ತುಕ್ಕಂಸಕೋ ಹೋತಿ ಪರವಮ್ಭೀ – ಅಯಮ್ಪಿ ಧಮ್ಮೋ ದೋವಚಸ್ಸಕರಣೋ।

"ಪುನ ಚಪರಂ, ಆವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖು ಕೋಧನೋ ಹೋತಿ ಕೋಧಾಭಿಭೂತೋ। ಯಮ್ಪಾವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖು ಕೋಧನೋ ಹೋತಿ ಕೋಧಾಭಿಭೂತೋ – ಅಯಮ್ಪಿ ಧಮ್ಮೋ ದೋವಚಸ್ಸಕರಣೋ।

"ಪುನ ಚಪರಂ, ಆವುಸೋ , ಭಿಕ್ಖು ಕೋಧನೋ ಹೋತಿ ಕೋಧಹೇತು ಉಪನಾಹೀ। ಯಮ್ಪಾವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖು ಕೋಧನೋ ಹೋತಿ ಕೋಧಹೇತು ಉಪನಾಹೀ – ಅಯಮ್ಪಿ ಧಮ್ಮೋ ದೋವಚಸ್ಸಕರಣೋ।

"ಪುನ ಚಪರಂ, ಆವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖು ಕೋಧನೋ ಹೋತಿ ಕೋಧಹೇತು ಅಭಿಸಙ್ಗೀ। ಯಮ್ಪಾವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖು ಕೋಧನೋ ಹೋತಿ ಕೋಧಹೇತು ಅಭಿಸಙ್ಗೀ – ಅಯಮ್ಪಿ ಧಮ್ಮೋ ದೋವಚಸ್ಸಕರಣೋ।

"ಪುನ ಚಪರಂ, ಆವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖು ಕೋಧನೋ ಹೋತಿ ಕೋಧಸಾಮನ್ತಾ [ಕೋಧಸಾಮನ್ತಂ (ಸ್ಯಾ॰ ಪೀ॰ ಕ॰)] ವಾಚಂ ನಿಚ್ಛಾರೇತಾ। ಯಮ್ಪಾವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖು ಕೋಧನೋ ಹೋತಿ ಕೋಧಸಾಮನ್ತಾ ವಾಚಂ ನಿಚ್ಛಾರೇತಾ – ಅಯಮ್ಪಿ ಧಮ್ಮೋ ದೋವಚಸ್ಸಕರಣೋ।

"ಪುನ ಚಪರಂ, ಆವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖು ಚೋದಿತೋ [ಚುದಿತೋ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಪೀ॰)] ಚೋದಕೇನ ಚೋದಕಂ ಪಟಿಪ್ಫರತಿ। ಯಮ್ಪಾವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖು ಚೋದಿತೋ ಚೋದಕೇನ ಚೋದಕಂ ಪಟಿಪ್ಫರತಿ – ಅಯಮ್ಪಿ ಧಮ್ಮೋ ದೋವಚಸ್ಸಕರಣೋ।

"ಪುನ ಚಪರಂ, ಆವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖು ಚೋದಿತೋ ಚೋದಕೇನ ಚೋದಕಂ ಅಪಸಾದೇತಿ। ಯಮ್ಪಾವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖು ಚೋದಿತೋ ಚೋದಕೇನ ಚೋದಕಂ ಅಪಸಾದೇತಿ – ಅಯಮ್ಪಿ ಧಮ್ಮೋ ದೋವಚಸ್ಸಕರಣೋ।

“ಪುನ ಚಪರಂ , ಆವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖು ಚೋದಿತೋ ಚೋದಕೇನ ಚೋದಕಸ್ಸ ಪಚ್ಚಾರೋಪೇತಿ। ಯಮ್ಪಾವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖು ಚೋದಿತೋ ಚೋದಕೇನ ಚೋದಕಸ್ಸ ಪಚ್ಚಾರೋಪೇತಿ - ಅಯಮ್ಪಿ ಧಮ್ಮೋ ದೋವಚಸ್ಸಕರಣೋ।

“ಪುನ ಚಪರಂ, ಆವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖು ಚೋದಿತೋ ಚೋದಕೇನ ಅಞ್ಞೇನಞ್ಞಂ ಪಟಿಚರತಿ, ಬಹಿದ್ಧಾ ಕಥಂ ಅಪನಾಮೇತಿ, ಕೋಪಞ್ಚ ದೋಸಞ್ಚ ಅಪ್ಪಚ್ಚಯಞ್ಚ ಪಾತುಕರೋತಿ। ಯಮ್ಪಾವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖು ಚೋದಿತೋ ಚೋದಕೇನ ಅಞ್ಞೇನಞ್ಞಂ ಪಟಿಚರತಿ, ಬಹಿದ್ಧಾ ಕಥಂ ಅಪನಾಮೇತಿ, ಕೋಪಞ್ಚ ದೋಸಞ್ಚ ಅಪ್ಪಚ್ಚಯಞ್ಚ ಪಾತುಕರೋತಿ - ಅಯಮ್ಪಿ ಧಮ್ಮೋ ದೋವಚಸ್ಸಕರಣೋ।

“ಪುನ ಚಪರಂ, ಆವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖು ಚೋದಿತೋ ಚೋದಕೇನ ಅಪದಾನೇ ನ ಸಮ್ಪಾಯತಿ। ಯಮ್ಪಾವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖು ಚೋದಿತೋ ಚೋದಕೇನ ಅಪದಾನೇ ನ ಸಮ್ಪಾಯತಿ - ಅಯಮ್ಪಿ ಧಮ್ಮೋ ದೋವಚಸ್ಸಕರಣೋ।

“ಪುನ ಚಪರಂ, ಆವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖು ಮಕ್ಖೀ ಹೋತಿ ಪಳಾಸೀ। ಯಮ್ಪಾವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖು ಮಕ್ಖೀ ಹೋತಿ ಪಳಾಸೀ - ಅಯಮ್ಪಿ ಧಮ್ಮೋ ದೋವಚಸ್ಸಕರಣೋ।

“ಪುನ ಚಪರಂ, ಆವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖು ಇಸ್ಸುಕೀ ಹೋತಿ ಮಚ್ಛರೀ। ಯಮ್ಪಾವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖು ಇಸ್ಸುಕೀ ಹೋತಿ ಮಚ್ಛರೀ - ಅಯಮ್ಪಿ ಧಮ್ಮೋ ದೋವಚಸ್ಸಕರಣೋ।

“ಪುನ ಚಪರಂ, ಆವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖು ಸಠೋ ಹೋತಿ ಮಾಯಾವೀ। ಯಮ್ಪಾವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖು ಸಠೋ ಹೋತಿ ಮಾಯಾವೀ - ಅಯಮ್ಪಿ ಧಮ್ಮೋ ದೋವಚಸ್ಸಕರಣೋ।

“ಪುನ ಚಪರಂ, ಆವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖು ಥದ್ಧೋ ಹೋತಿ ಅತಿಮಾನೀ। ಯಮ್ಪಾವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖು ಥದ್ಧೋ ಹೋತಿ ಅತಿಮಾನೀ - ಅಯಮ್ಪಿ ಧಮ್ಮೋ ದೋವಚಸ್ಸಕರಣೋ।

“ಪುನ ಚಪರಂ, ಆವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖು ಸನ್ದಿಟ್ಠಿಪರಾಮಾಸೀ ಹೋತಿ ಆಧಾನಗ್ಗಾಹೀ ದುಪ್ಪಟಿನಿಸ್ಸಗ್ಗೀ। ಯಮ್ಪಾವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖು ಸನ್ದಿಟ್ಠಿಪರಾಮಾಸೀ ಹೋತಿ ಆಧಾನಗ್ಗಾಹೀ ದುಪ್ಪಟಿನಿಸ್ಸಗ್ಗೀ - ಅಯಮ್ಪಿ ಧಮ್ಮೋ ದೋವಚಸ್ಸಕರಣೋ। ಇಮೇ ವುಚ್ಚನ್ತಾವುಸೋ, ದೋವಚಸ್ಸಕರಣಾ ಧಮ್ಮಾ।

೧೮೨. “ನೋ ಚೇಪಿ, ಆವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖು ಪವಾರೇತಿ - ‘ವದನ್ತು ಮಂ ಆಯಸ್ಮನ್ತೋ, ವಚನೀಯೋಮ್ಹಿ ಆಯಸ್ಮನ್ತೇಹೀ’ತಿ, ಸೋ ಚ ಹೋತಿ ಸುವಚೋ, ಸೋವಚಸ್ಸಕರಣೇಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ, ಖಮೋ ಪದಕ್ಖಿಣಗ್ಗಾಹೀ ಅನುಸಾಸನಿಂ, ಅಥ ಖೋ ನಂ ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀ ವತ್ತಬ್ಬಞ್ಚೇವ ಮಞ್ಞನ್ತಿ, ಅನುಸಾಸಿತಬ್ಬಞ್ಚ ಮಞ್ಞನ್ತಿ, ತಸ್ಮಿಞ್ಚ ಪುಗ್ಗಲೇ ವಿಸ್ಸಾಸಂ ಆಪಜ್ಜಿತಬ್ಬಂ ಮಞ್ಞನ್ತಿ।

“ಕತಮೇ ಚಾವುಸೋ, ಸೋವಚಸ್ಸಕರಣಾ ಧಮ್ಮಾ? ಇಧಾವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖು ನ ಪಾಪಿಚ್ಛೋ ಹೋತಿ, ನ ಪಾಪಿಕಾನಂ ಇಚ್ಛಾನಂ ವಸಂ ಗತೋ। ಯಮ್ಪಾವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖು ನ ಪಾಪಿಚ್ಛೋ ಹೋತಿ ನ ಪಾಪಿಕಾನಂ ಇಚ್ಛಾನಂ ವಸಂ ಗತೋ - ಅಯಮ್ಪಿ ಧಮ್ಮೋ ಸೋವಚಸ್ಸಕರಣೋ।

“ಪುನ ಚಪರಂ, ಆವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖು ಅನತ್ತುಕ್ಕಂಸಕೋ ಹೋತಿ ಅಪರವಮ್ಭೀ। ಯಮ್ಪಾವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖು ಅನತ್ತುಕ್ಕಂಸಕೋ ಹೋತಿ ಅಪರವಮ್ಭೀ - ಅಯಮ್ಪಿ ಧಮ್ಮೋ ಸೋವಚಸ್ಸಕರಣೋ।

“ಪುನ ಚಪರಂ, ಆವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖು ನ ಕೋಧನೋ ಹೋತಿ ನ ಕೋಧಾಭಿಭೂತೋ। ಯಮ್ಪಾವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖು ನ ಕೋಧನೋ ಹೋತಿ ನ ಕೋಧಾಭಿಭೂತೋ - ಅಯಮ್ಪಿ ಧಮ್ಮೋ ಸೋವಚಸ್ಸಕರಣೋ।

“ಪುನ ಚಪರಂ, ಆವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖು ನ ಕೋಧನೋ ಹೋತಿ ನ ಕೋಧಹೇತು ಉಪನಾಹೀ। ಯಮ್ಪಾವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖು ನ ಕೋಧನೋ ಹೋತಿ ನ ಕೋಧಹೇತು ಉಪನಾಹೀ - ಅಯಮ್ಪಿ ಧಮ್ಮೋ ಸೋವಚಸ್ಸಕರಣೋ।

“ಪುನ ಚಪರಂ, ಆವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖು ನ ಕೋಧನೋ ಹೋತಿ ನ ಕೋಧಹೇತು ಅಭಿಸಙ್ಗೀ। ಯಮ್ಪಾವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖು ನ ಕೋಧನೋ ಹೋತಿ ನ ಕೋಧಹೇತು ಅಭಿಸಙ್ಗೀ - ಅಯಮ್ಪಿ ಧಮ್ಮೋ ಸೋವಚಸ್ಸಕರಣೋ।

“ಪುನ ಚಪರಂ, ಆವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖು ನ ಕೋಧನೋ ಹೋತಿ ನ ಕೋಧಸಾಮನ್ತಾ ವಾಚಂ ನಿಚ್ಛಾರೇತಾ। ಯಮ್ಪಾವುಸೋ , ಭಿಕ್ಖು ನ ಕೋಧನೋ ಹೋತಿ ನ ಕೋಧಸಾಮನ್ತಾ ವಾಚಂ ನಿಚ್ಛಾರೇತಾ - ಅಯಮ್ಪಿ ಧಮ್ಮೋ ಸೋವಚಸ್ಸಕರಣೋ।

“ಪುನ ಚಪರಂ, ಆವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖು ಚೋದಿತೋ ಚೋದಕೇನ ಚೋದಕಂ ನಪ್ಪಟಿಪ್ಫರತಿ। ಯಮ್ಪಾವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖು ಚೋದಿತೋ ಚೋದಕೇನ ಚೋದಕಂ ನಪ್ಪಟಿಪ್ಫರತಿ - ಅಯಮ್ಪಿ ಧಮ್ಮೋ ಸೋವಚಸ್ಸಕರಣೋ ।

“ಪುನ ಚಪರಂ, ಆವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖು ಚೋದಿತೋ ಚೋದಕೇನ ಚೋದಕಂ ನ ಅಪಸಾದೇತಿ। ಯಮ್ಪಾವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖು ಚೋದಿತೋ ಚೋದಕೇನ ಚೋದಕಂ ನ ಅಪಸಾದೇತಿ - ಅಯಮ್ಪಿ ಧಮ್ಮೋ ಸೋವಚಸ್ಸಕರಣೋ।

“ಪುನ ಚಪರಂ, ಆವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖು ಚೋದಿತೋ ಚೋದಕೇನ ಚೋದಕಸ್ಸ ನ ಪಚ್ಚಾರೋಪೇತಿ। ಯಮ್ಪಾವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖು ಚೋದಿತೋ ಚೋದಕೇನ ಚೋದಕಸ್ಸ ನ ಪಚ್ಚಾರೋಪೇತಿ - ಅಯಮ್ಪಿ ಧಮ್ಮೋ ಸೋವಚಸ್ಸಕರಣೋ।

“ಪುನ ಚಪರಂ, ಆವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖು ಚೋದಿತೋ ಚೋದಕೇನ ನ ಅಞ್ಞೇನಞ್ಞಂ ಪಟಿಚರತಿ, ನ ಬಹಿದ್ಧಾ ಕಥಂ ಅಪನಾಮೇತಿ, ನ ಕೋಪಞ್ಚ ದೋಸಞ್ಚ ಅಪ್ಪಚ್ಚಯಞ್ಚ ಪಾತುಕರೋತಿ। ಯಮ್ಪಾವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖು ಚೋದಿತೋ ಚೋದಕೇನ ನ ಅಞ್ಞೇನಞ್ಞಂ ಪಟಿಚರತಿ, ನ ಬಹಿದ್ಧಾ ಕಥಂ ಅಪನಾಮೇತಿ, ನ ಕೋಪಞ್ಚ ದೋಸಞ್ಚ ಅಪ್ಪಚ್ಚಯಞ್ಚ ಪಾತುಕರೋತಿ - ಅಯಮ್ಪಿ ಧಮ್ಮೋ ಸೋವಚಸ್ಸಕರಣೋ।

“ಪುನ ಚಪರಂ, ಆವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖು ಚೋದಿತೋ ಚೋದಕೇನ ಅಪದಾನೇ ಸಮ್ಪಾಯತಿ। ಯಮ್ಪಾವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖು ಚೋದಿತೋ ಚೋದಕೇನ ಅಪದಾನೇ ಸಮ್ಪಾಯತಿ - ಅಯಮ್ಪಿ ಧಮ್ಮೋ ಸೋವಚಸ್ಸಕರಣೋ।

“ಪುನ ಚಪರಂ, ಆವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖು ಅಮಕ್ಖೀ ಹೋತಿ ಅಪಳಾಸೀ। ಯಮ್ಪಾವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖು ಅಮಕ್ಖೀ ಹೋತಿ ಅಪಳಾಸೀ - ಅಯಮ್ಪಿ ಧಮ್ಮೋ ಸೋವಚಸ್ಸಕರಣೋ।

“ಪುನ ಚಪರಂ, ಆವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖು ಅನಿಸ್ಸುಕೀ ಹೋತಿ ಅಮಚ್ಛರೀ। ಯಮ್ಪಾವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖು ಅನಿಸ್ಸುಕೀ ಹೋತಿ ಅಮಚ್ಛರೀ - ಅಯಮ್ಪಿ ಧಮ್ಮೋ ಸೋವಚಸ್ಸಕರಣೋ।

“ಪುನ ಚಪರಂ, ಆವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖು ಅಸಠೋ ಹೋತಿ ಅಮಾಯಾವೀ। ಯಮ್ಪಾವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖು ಅಸಠೋ ಹೋತಿ ಅಮಾಯಾವೀ - ಅಯಮ್ಪಿ ಧಮ್ಮೋ ಸೋವಚಸ್ಸಕರಣೋ।

“ಪುನ ಚಪರಂ, ಆವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖು ಅತ್ಥದ್ಧೋ ಹೋತಿ ಅನತಿಮಾನೀ। ಯಮ್ಪಾವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖು ಅತ್ಥದ್ಧೋ ಹೋತಿ ಅನತಿಮಾನೀ - ಅಯಮ್ಪಿ ಧಮ್ಮೋ ಸೋವಚಸ್ಸಕರಣೋ।

“ಪುನ ಚಪರಂ, ಆವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖು ಅಸನ್ದಿಟ್ಠಿಪರಾಮಾಸೀ ಹೋತಿ ಅನಾಧಾನಗ್ಗಾಹೀ ಸುಪ್ಪಟಿನಿಸ್ಸಗ್ಗೀ। ಯಮ್ಪಾವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖು ಅಸನ್ದಿಟ್ಠಿಪರಾಮಾಸೀ ಹೋತಿ, ಅನಾಧಾನಗ್ಗಾಹೀ ಸುಪ್ಪಟಿನಿಸ್ಸಗ್ಗೀ - ಅಯಮ್ಪಿ ಧಮ್ಮೋ ಸೋವಚಸ್ಸಕರಣೋ। ಇಮೇ

ವುಚ್ಚನ್ತಾವುಸೋ, ಸೋವಚಸ್ಸಕರಣಾ ಧಮ್ಮಾ।

೧೮೩. ‘‘ತತ್ರಾವುಸೋ , ಭಿಕ್ಖುನಾ ಅತ್ತನಾವ ಅತ್ತಾನಂ ಏವಂ ಅನುಮಿನಿತಬ್ಬಂ [ಅನುಮಾನಿತಬ್ಬಂ (ಸೀ॰)] – ‘ಯೋ ಖ್ವಾಯಂ ಪುಗ್ಗಲೋ ಪಾಪಿಚ್ಛೋ, ಪಾಪಿಕಾನಂ ಇಚ್ಛಾನಂ ವಸಂ ಗತೋ, ಅಯಂ ಮೇ ಪುಗ್ಗಲೋ ಅಪ್ಪಿಯೋ ಅಮನಾಪೋ; ಅಹಞ್ಚೇವ ಖೋ ಪನಸ್ಸಂ ಪಾಪಿಚ್ಛೋ ಪಾಪಿಕಾನಂ ಇಚ್ಛಾನಂ ವಸಂ ಗತೋ, ಅಹಂಪಾಸ್ಸಂ ಪರೇಸಂ ಅಪ್ಪಿಯೋ ಅಮನಾಪೋ’ತಿ। ಏವಂ ಜಾನನ್ತೇನಾವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖುನಾ ‘ನ ಪಾಪಿಚ್ಛೋ ಭವಿಸ್ಸಾಮಿ, ನ ಪಾಪಿಕಾನಂ ಇಚ್ಛಾನಂ ವಸಂ ಗತೋ’ತಿ ಚಿತ್ತಂ ಉಪ್ಪಾದೇತಬ್ಬಂ।

‘‘‘ಯೋ ಖ್ವಾಯಂ ಪುಗ್ಗಲೋ ಅತ್ತುಕ್ಕಂಸಕೋ ಪರವಮ್ಭೀ, ಅಯಂ ಮೇ ಪುಗ್ಗಲೋ ಅಪ್ಪಿಯೋ ಅಮನಾಪೋ; ಅಹಞ್ಚೇವ ಖೋ ಪನಸ್ಸಂ ಅತ್ತುಕ್ಕಂಸಕೋ ಪರವಮ್ಭೀ, ಅಹಂಪಾಸ್ಸಂ ಪರೇಸಂ ಅಪ್ಪಿಯೋ ಅಮನಾಪೋ’ತಿ। ಏವಂ ಜಾನನ್ತೇನಾವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖುನಾ ‘ಅನತ್ತುಕ್ಕಂಸಕೋ ಭವಿಸ್ಸಾಮಿ ಅಪರವಮ್ಭೀ’ತಿ ಚಿತ್ತಂ ಉಪ್ಪಾದೇತಬ್ಬಂ।

‘‘‘ಯೋ ಖ್ವಾಯಂ ಪುಗ್ಗಲೋ ಕೋಧನೋ ಕೋಧಾಭಿಭೂತೋ, ಅಯಂ ಮೇ ಪುಗ್ಗಲೋ ಅಪ್ಪಿಯೋ ಅಮನಾಪೋ। ಅಹಞ್ಚೇವ ಖೋ ಪನಸ್ಸಂ ಕೋಧನೋ ಕೋಧಾಭಿಭೂತೋ, ಅಹಂಪಾಸ್ಸಂ ಪರೇಸಂ ಅಪ್ಪಿಯೋ ಅಮನಾಪೋ’ತಿ। ಏವಂ ಜಾನನ್ತೇನಾವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖುನಾ ‘ನ ಕೋಧನೋ ಭವಿಸ್ಸಾಮಿ ನ ಕೋಧಾಭಿಭೂತೋ’ತಿ ಚಿತ್ತಂ ಉಪ್ಪಾದೇತಬ್ಬಂ।

‘‘‘ಯೋ ಖ್ವಾಯಂ ಪುಗ್ಗಲೋ ಕೋಧನೋ ಕೋಧಹೇತು ಉಪನಾಹೀ, ಅಯಂ ಮೇ ಪುಗ್ಗಲೋ ಅಪ್ಪಿಯೋ ಅಮನಾಪೋ; ಅಹಞ್ಚೇವ ಖೋ ಪನಸ್ಸಂ ಕೋಧನೋ ಕೋಧಹೇತು ಉಪನಾಹೀ, ಅಹಂಪಾಸ್ಸಂ ಪರೇಸಂ ಅಪ್ಪಿಯೋ ಅಮನಾಪೋ’ತಿ। ಏವಂ ಜಾನನ್ತೇನಾವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖುನಾ ‘ನ ಕೋಧನೋ ಭವಿಸ್ಸಾಮಿ ನ ಕೋಧಹೇತು ಉಪನಾಹೀ’ತಿ ಚಿತ್ತಂ ಉಪ್ಪಾದೇತಬ್ಬಂ।

‘‘‘ಯೋ ಖ್ವಾಯಂ ಪುಗ್ಗಲೋ ಕೋಧನೋ ಕೋಧಹೇತು ಅಭಿಸಙ್ಗೀ, ಅಯಂ ಮೇ ಪುಗ್ಗಲೋ ಅಪ್ಪಿಯೋ ಅಮನಾಪೋ; ಅಹಞ್ಚೇವ ಖೋ ಪನಸ್ಸಂ ಕೋಧನೋ ಕೋಧಹೇತು ಅಭಿಸಙ್ಗೀ, ಅಹಂಪಾಸ್ಸಂ ಪರೇಸಂ ಅಪ್ಪಿಯೋ ಅಮನಾಪೋ’ತಿ। ಏವಂ ಜಾನನ್ತೇನಾವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖುನಾ ‘ನ ಕೋಧನೋ ಭವಿಸ್ಸಾಮಿ ನ ಕೋಧಹೇತು ಅಭಿಸಙ್ಗೀ’ತಿ ಚಿತ್ತಂ ಉಪ್ಪಾದೇತಬ್ಬಂ।

‘‘‘ಯೋ ಖ್ವಾಯಂ ಪುಗ್ಗಲೋ ಕೋಧನೋ ಕೋಧಸಾಮನ್ತಾ ವಾಚಂ ನಿಚ್ಛಾರೇತಾ, ಅಯಂ ಮೇ ಪುಗ್ಗಲೋ ಅಪ್ಪಿಯೋ ಅಮನಾಪೋ; ಅಹಞ್ಚೇವ ಖೋ ಪನಸ್ಸಂ ಕೋಧನೋ ಕೋಧಸಾಮನ್ತಾ ವಾಚಂ ನಿಚ್ಛಾರೇತಾ, ಅಹಂಪಾಸ್ಸಂ ಪರೇಸಂ ಅಪ್ಪಿಯೋ ಅಮನಾಪೋ’ತಿ। ಏವಂ ಜಾನನ್ತೇನಾವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖುನಾ ‘ನ ಕೋಧನೋ ಭವಿಸ್ಸಾಮಿ ನ ಕೋಧಸಾಮನ್ತಾ ವಾಚಂ ನಿಚ್ಛಾರೇಸ್ಸಾಮೀ’ತಿ ಚಿತ್ತಂ ಉಪ್ಪಾದೇತಬ್ಬಂ।

‘‘‘ಯೋ ಖ್ವಾಯಂ ಪುಗ್ಗಲೋ ಚೋದಿತೋ ಚೋದಕೇನ ಚೋದಕಂ ಪಟಿಪ್ಫರತಿ, ಅಯಂ ಮೇ ಪುಗ್ಗಲೋ ಅಪ್ಪಿಯೋ ಅಮನಾಪೋ; ಅಹಞ್ಚೇವ ಖೋ ಪನ ಚೋದಿತೋ ಚೋದಕೇನ ಚೋದಕಂ ಪಟಿಪ್ಫರೇಯ್ಯಂ , ಅಹಂಪಾಸ್ಸಂ ಪರೇಸಂ ಅಪ್ಪಿಯೋ ಅಮನಾಪೋ’ತಿ। ಏವಂ ಜಾನನ್ತೇನಾವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖುನಾ ‘ಚೋದಿತೋ ಚೋದಕೇನ ಚೋದಕಂ ನಪ್ಪಟಿಪ್ಫರಿಸ್ಸಾಮೀ’ತಿ ಚಿತ್ತಂ ಉಪ್ಪಾದೇತಬ್ಬಂ।

‘‘‘ಯೋ ಖ್ವಾಯಂ ಪುಗ್ಗಲೋ ಚೋದಿತೋ ಚೋದಕೇನ ಚೋದಕಂ ಅಪಸಾದೇತಿ, ಅಯಂ ಮೇ ಪುಗ್ಗಲೋ ಅಪ್ಪಿಯೋ ಅಮನಾಪೋ; ಅಹಞ್ಚೇವ ಖೋ ಪನ ಚೋದಿತೋ ಚೋದಕೇನ ಚೋದಕಂ ಅಪಸಾದೇಯ್ಯಂ, ಅಹಂಪಾಸ್ಸಂ ಪರೇಸಂ ಅಪ್ಪಿಯೋ ಅಮನಾಪೋ’ತಿ। ಏವಂ ಜಾನನ್ತೇನಾವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖುನಾ ‘ಚೋದಿತೋ ಚೋದಕೇನ ಚೋದಕಂ ನ ಅಪಸಾದೇಸ್ಸಾಮೀ’ತಿ ಚಿತ್ತಂ ಉಪ್ಪಾದೇತಬ್ಬಂ।

‘‘‘ಯೋ ಖ್ವಾಯಂ ಪುಗ್ಗಲೋ ಚೋದಿತೋ ಚೋದಕೇನ ಚೋದಕಸ್ಸ ಪಚ್ಚಾರೋಪೇತಿ, ಅಯಂ ಮೇ ಪುಗ್ಗಲೋ ಅಪ್ಪಿಯೋ ಅಮನಾಪೋ; ಅಹಞ್ಚೇವ ಖೋ ಪನ ಚೋದಿತೋ ಚೋದಕೇನ ಚೋದಕಸ್ಸ ಪಚ್ಚಾರೋಪೇಯ್ಯಂ, ಅಹಂಪಾಸ್ಸಂ ಪರೇಸಂ ಅಪ್ಪಿಯೋ ಅಮನಾಪೋ’ತಿ। ಏವಂ ಜಾನನ್ತೇನಾವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖುನಾ ‘ಚೋದಿತೋ ಚೋದಕೇನ ಚೋದಕಸ್ಸ ನ ಪಚ್ಚಾರೋಪೇಸ್ಸಾಮೀ’ತಿ ಚಿತ್ತಂ ಉಪ್ಪಾದೇತಬ್ಬಂ।

‘‘‘ಯೋ ಖ್ವಾಯಂ ಪುಗ್ಗಲೋ ಚೋದಿತೋ ಚೋದಕೇನ ಅಞ್ಞೇನಞ್ಞಂ ಪಟಿಚರತಿ, ಬಹಿದ್ಧಾ ಕಥಂ ಅಪನಾಮೇತಿ, ಕೋಪಞ್ಚ ದೋಸಞ್ಚ ಅಪ್ಪಚ್ಚಯಞ್ಚ ಪಾತುಕರೋತಿ, ಅಯಂ ಮೇ ಪುಗ್ಗಲೋ ಅಪ್ಪಿಯೋ ಅಮನಾಪೋ; ಅಹಞ್ಚೇವ ಖೋ ಪನ ಚೋದಿತೋ ಚೋದಕೇನ ಅಞ್ಞೇನಞ್ಞಂ ಪಟಿಚರೇಯ್ಯಂ, ಬಹಿದ್ಧಾ ಕಥಂ ಅಪನಾಮೇಯ್ಯಂ , ಕೋಪಞ್ಚ ದೋಸಞ್ಚ ಅಪ್ಪಚ್ಚಯಞ್ಚ ಪಾತುಕರೇಯ್ಯಂ, ಅಹಂಪಾಸ್ಸಂ ಪರೇಸಂ ಅಪ್ಪಿಯೋ ಅಮನಾಪೋ’ತಿ। ಏವಂ ಜಾನನ್ತೇನಾವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖುನಾ ‘ಚೋದಿತೋ ಚೋದಕೇನ ನ ಅಞ್ಞೇನಞ್ಞಂ ಪಟಿಚರಿಸ್ಸಾಮಿ, ನ ಬಹಿದ್ಧಾ ಕಥಂ ಅಪನಾಮೇಸ್ಸಾಮಿ, ನ ಕೋಪಞ್ಚ ದೋಸಞ್ಚ ಅಪ್ಪಚ್ಚಯಞ್ಚ ಪಾತುಕರಿಸ್ಸಾಮೀ’ತಿ ಚಿತ್ತಂ ಉಪ್ಪಾದೇತಬ್ಬಂ।

‘‘‘ಯೋ ಖ್ವಾಯಂ ಪುಗ್ಗಲೋ ಚೋದಿತೋ ಚೋದಕೇನ ಅಪದಾನೇ ನ ಸಮ್ಪಾಯತಿ, ಅಯಂ ಮೇ ಪುಗ್ಗಲೋ ಅಪ್ಪಿಯೋ ಅಮನಾಪೋ; ಅಹಞ್ಚೇವ ಖೋ ಪನ ಚೋದಿತೋ ಚೋದಕೇನ ಅಪದಾನೇ ನ ಸಮ್ಪಾಯೇಯ್ಯಂ, ಅಹಂಪಾಸ್ಸಂ ಪರೇಸಂ ಅಪ್ಪಿಯೋ ಅಮನಾಪೋ’ತಿ। ಏವಂ ಜಾನನ್ತೇನಾವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖುನಾ ‘ಚೋದಿತೋ ಚೋದಕೇನ ಅಪದಾನೇ ಸಮ್ಪಾಯಿಸ್ಸಾಮೀ’ತಿ ಚಿತ್ತಂ ಉಪ್ಪಾದೇತಬ್ಬಂ।

‘‘‘ಯೋ ಖ್ವಾಯಂ ಪುಗ್ಗಲೋ ಮಕ್ಖೀ ಪಳಾಸೀ, ಅಯಂ ಮೇ ಪುಗ್ಗಲೋ ಅಪ್ಪಿಯೋ ಅಮನಾಪೋ; ಅಹಞ್ಚೇವ ಖೋ ಪನಸ್ಸಂ ಮಕ್ಖೀ ಪಳಾಸೀ, ಅಹಂಪಾಸ್ಸಂ ಪರೇಸಂ ಅಪ್ಪಿಯೋ ಅಮನಾಪೋ’ತಿ। ಏವಂ ಜಾನನ್ತೇನಾವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖುನಾ ‘ಅಮಕ್ಖೀ ಭವಿಸ್ಸಾಮಿ ಅಪಳಾಸೀ’ತಿ ಚಿತ್ತಂ ಉಪ್ಪಾದೇತಬ್ಬಂ।

‘‘‘ಯೋ ಖ್ವಾಯಂ ಪುಗ್ಗಲೋ ಇಸ್ಸುಕೀ ಮಚ್ಛರೀ, ಅಯಂ ಮೇ ಪುಗ್ಗಲೋ ಅಪ್ಪಿಯೋ ಅಮನಾಪೋ; ಅಹಞ್ಚೇವ ಖೋ ಪನಸ್ಸಂ ಇಸ್ಸುಕೀ ಮಚ್ಛರೀ, ಅಹಂಪಾಸ್ಸಂ ಪರೇಸಂ ಅಪ್ಪಿಯೋ ಅಮನಾಪೋ’ತಿ। ಏವಂ ಜಾನನ್ತೇನಾವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖುನಾ ‘ಅನಿಸ್ಸುಕೀ ಭವಿಸ್ಸಾಮಿ ಅಮಚ್ಛರೀ’ತಿ ಚಿತ್ತಂ ಉಪ್ಪಾದೇತಬ್ಬಂ।

‘‘‘ಯೋ ಖ್ವಾಯಂ ಪುಗ್ಗಲೋ ಸಠೋ ಮಾಯಾವೀ, ಅಯಂ ಮೇ ಪುಗ್ಗಲೋ ಅಪ್ಪಿಯೋ ಅಮನಾಪೋ; ಅಹಞ್ಚೇವ ಖೋ ಪನಸ್ಸಂ ಸಠೋ ಮಾಯಾವೀ, ಅಹಂಪಾಸ್ಸಂ ಪರೇಸಂ ಅಪ್ಪಿಯೋ ಅಮನಾಪೋ’ತಿ। ಏವಂ ಜಾನನ್ತೇನಾವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖುನಾ ‘ಅಸಠೋ ಭವಿಸ್ಸಾಮಿ ಅಮಾಯಾವೀ’ತಿ ಚಿತ್ತಂ ಉಪ್ಪಾದೇತಬ್ಬಂ।

‘‘‘ಯೋ ಖ್ವಾಯಂ ಪುಗ್ಗಲೋ ಥದ್ಧೋ ಅತಿಮಾನೀ, ಅಯಂ ಮೇ ಪುಗ್ಗಲೋ ಅಪ್ಪಿಯೋ ಅಮನಾಪೋ; ಅಹಞ್ಚೇವ ಖೋ ಪನಸ್ಸಂ ಥದ್ಧೋ ಅತಿಮಾನೀ, ಅಹಂಪಾಸ್ಸಂ ಪರೇಸಂ ಅಪ್ಪಿಯೋ ಅಮನಾಪೋ’ತಿ। ಏವಂ ಜಾನನ್ತೇನಾವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖುನಾ ‘ಅತ್ಥದ್ಧೋ ಭವಿಸ್ಸಾಮಿ ಅನತಿಮಾನೀ’ತಿ ಚಿತ್ತಂ ಉಪ್ಪಾದೇತಬ್ಬಂ।

‘‘‘ಯೋ ಖ್ವಾಯಂ ಪುಗ್ಗಲೋ ಸನ್ದಿಟ್ಠಿಪರಾಮಾಸೀ ಆಧಾನಗ್ಗಾಹೀ ದುಪ್ಪಟಿನಿಸ್ಸಗ್ಗೀ, ಅಯಂ ಮೇ ಪುಗ್ಗಲೋ ಅಪ್ಪಿಯೋ ಅಮನಾಪೋ; ಅಹಞ್ಚೇವ ಖೋ ಪನಸ್ಸಂ ಸನ್ದಿಟ್ಠಿಪರಾಮಾಸೀ ಆಧಾನಗ್ಗಾಹೀ ದುಪ್ಪಟಿನಿಸ್ಸಗ್ಗೀ, ಅಹಂಪಾಸ್ಸಂ ಪರೇಸಂ ಅಪ್ಪಿಯೋ ಅಮನಾಪೋ’ತಿ। ಏವಂ ಜಾನನ್ತೇನಾವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖುನಾ ‘ಅಸನ್ದಿಟ್ಠಿಪರಾಮಾಸೀ ಭವಿಸ್ಸಾಮಿ ಅನಾಧಾನಗ್ಗಾಹೀ ಸುಪ್ಪಟಿನಿಸ್ಸಗ್ಗೀ’ತಿ ಚಿತ್ತಂ ಉಪ್ಪಾದೇತಬ್ಬಂ।

೧೮೪. “ತತ್ರಾವುಸೋ , ಭಿಕ್ಖುನಾ ಅತ್ತನಾವ ಅತ್ತಾನಂ ಏವಂ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಿತಬ್ಬಂ – ‘ಕಿಂ ನು ಖೋಮ್ಹಿ ಪಾಪಿಚ್ಛೋ, ಪಾಪಿಕಾನಂ ಇಚ್ಛಾನಂ ವಸಂ ಗತೋ’ತಿ? ಸಚೇ, ಆವುಸೋ , ಭಿಕ್ಖು ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಮಾನೋ ಏವಂ ಜಾನಾತಿ – ‘ಪಾಪಿಚ್ಛೋ ಖೋಮ್ಹಿ, ಪಾಪಿಕಾನಂ ಇಚ್ಛಾನಂ ವಸಂ ಗತೋ’ತಿ, ತೇನಾವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖುನಾ ತೇಸಂಯೇವ ಪಾಪಕಾನಂ ಅಕುಸಲಾನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಪಹಾನಾಯ ವಾಯಮಿತಬ್ಬಂ। ಸಚೇ ಪನಾವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖು ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಮಾನೋ ಏವಂ ಜಾನಾತಿ – ‘ನ ಖೋಮ್ಹಿ ಪಾಪಿಚ್ಛೋ, ನ ಪಾಪಿಕಾನಂ ಇಚ್ಛಾನಂ ವಸಂ ಗತೋ’ತಿ, ತೇನಾವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖುನಾ ತೇನೇವ ಪೀತಿಪಾಮೋಜ್ಜೇನ ವಿಹಾತಬ್ಬಂ ಅಹೋರತ್ತಾನುಸಿಕ್ಖಿನಾ ಕುಸಲೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು।

“ಪುನ ಚಪರಂ, ಆವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖುನಾ ಅತ್ತನಾವ ಅತ್ತಾನಂ ಏವಂ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಿತಬ್ಬಂ – ‘ಕಿಂ ನು ಖೋಮ್ಹಿ ಅತ್ತುಕ್ಕಂಸಕೋ ಪರವಮ್ಭೀ’ತಿ? ಸಚೇ, ಆವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖು ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಮಾನೋ ಏವಂ ಜಾನಾತಿ – ‘ಅತ್ತುಕ್ಕಂಸಕೋ ಖೋಮ್ಹಿ ಪರವಮ್ಭೀ’ತಿ, ತೇನಾವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖುನಾ ತೇಸಂಯೇವ ಪಾಪಕಾನಂ ಅಕುಸಲಾನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಪಹಾನಾಯ ವಾಯಮಿತಬ್ಬಂ। ಸಚೇ ಪನಾವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖು ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಮಾನೋ ಏವಂ ಜಾನಾತಿ – ‘ಅನತ್ತುಕ್ಕಂಸಕೋ ಖೋಮ್ಹಿ ಅಪರವಮ್ಭೀ’ತಿ, ತೇನಾವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖುನಾ ತೇನೇವ ಪೀತಿಪಾಮೋಜ್ಜೇನ ವಿಹಾತಬ್ಬಂ ಅಹೋರತ್ತಾನುಸಿಕ್ಖಿನಾ ಕುಸಲೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು।

“ಪುನ ಚಪರಂ, ಆವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖುನಾ ಅತ್ತನಾವ ಅತ್ತಾನಂ ಏವಂ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಿತಬ್ಬಂ – ‘ಕಿಂ ನು ಖೋಮ್ಹಿ ಕೋಧನೋ ಕೋಧಾಭಿಭೂತೋ’ತಿ? ಸಚೇ, ಆವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖು ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಮಾನೋ ಏವಂ ಜಾನಾತಿ – ‘ಕೋಧನೋ ಖೋಮ್ಹಿ ಕೋಧಾಭಿಭೂತೋ’ತಿ, ತೇನಾವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖುನಾ ತೇಸಂಯೇವ ಪಾಪಕಾನಂ ಅಕುಸಲಾನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಪಹಾನಾಯ ವಾಯಮಿತಬ್ಬಂ। ಸಚೇ ಪನಾವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖು ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಮಾನೋ ಏವಂ ಜಾನಾತಿ – ‘ನ ಖೋಮ್ಹಿ ಕೋಧನೋ ಕೋಧಾಭಿಭೂತೋ’ತಿ, ತೇನಾವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖುನಾ ತೇನೇವ ಪೀತಿಪಾಮೋಜ್ಜೇನ ವಿಹಾತಬ್ಬಂ ಅಹೋರತ್ತಾನುಸಿಕ್ಖಿನಾ ಕುಸಲೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು।

“ಪುನ ಚಪರಂ, ಆವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖುನಾ ಅತ್ತನಾವ ಅತ್ತಾನಂ ಏವಂ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಿತಬ್ಬಂ – ‘ಕಿಂ ನು ಖೋಮ್ಹಿ ಕೋಧನೋ ಕೋಧಹೇತು ಉಪನಾಹೀ’ತಿ? ಸಚೇ, ಆವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖು ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಮಾನೋ ಏವಂ ಜಾನಾತಿ ‘ಕೋಧನೋ ಖೋಮ್ಹಿ ಕೋಧಹೇತು ಉಪನಾಹೀ’ತಿ, ತೇನಾವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖುನಾ ತೇಸಂಯೇವ ಪಾಪಕಾನಂ ಅಕುಸಲಾನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಪಹಾನಾಯ ವಾಯಮಿತಬ್ಬಂ। ಸಚೇ ಪನಾವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖು ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಮಾನೋ ಏವಂ ಜಾನಾತಿ ‘ನ ಖೋಮ್ಹಿ ಕೋಧನೋ ಕೋಧಹೇತು ಉಪನಾಹೀ’ತಿ, ತೇನಾವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖುನಾ ತೇನೇವ ಪೀತಿಪಾಮೋಜ್ಜೇನ ವಿಹಾತಬ್ಬಂ ಅಹೋರತ್ತಾನುಸಿಕ್ಖಿನಾ ಕುಸಲೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು।

“ಪುನ ಚಪರಂ, ಆವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖುನಾ ಅತ್ತನಾವ ಅತ್ತಾನಂ ಏವಂ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಿತಬ್ಬಂ – ‘ಕಿಂ ನು ಖೋಮ್ಹಿ ಕೋಧನೋ ಕೋಧಹೇತು ಅಭಿಸಙ್ಗೀ’ತಿ? ಸಚೇ, ಆವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖು ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಮಾನೋ ಏವಂ ಜಾನಾತಿ – ‘ಕೋಧನೋ ಖೋಮ್ಹಿ ಕೋಧಹೇತು ಅಭಿಸಙ್ಗೀ’ತಿ, ತೇನಾವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖುನಾ ತೇಸಂಯೇವ ಪಾಪಕಾನಂ ಅಕುಸಲಾನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಪಹಾನಾಯ ವಾಯಮಿತಬ್ಬಂ। ಸಚೇ ಪನಾವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖು ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಮಾನೋ ಏವಂ ಜಾನಾತಿ – ‘ನ ಖೋಮ್ಹಿ ಕೋಧನೋ ಕೋಧಹೇತು ಅಭಿಸಙ್ಗೀ’ತಿ, ತೇನಾವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖುನಾ ತೇನೇವ ಪೀತಿಪಾಮೋಜ್ಜೇನ ವಿಹಾತಬ್ಬಂ ಅಹೋರತ್ತಾನುಸಿಕ್ಖಿನಾ ಕುಸಲೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು।

“ಪುನ ಚಪರಂ, ಆವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖುನಾ ಅತ್ತನಾವ ಅತ್ತಾನಂ ಏವಂ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಿತಬ್ಬಂ – ‘ಕಿಂ ನು ಖೋಮ್ಹಿ ಕೋಧನೋ ಕೋಧಸಾಮನ್ತಾ ವಾಚಂ ನಿಚ್ಛಾರೇತಾ’ತಿ? ಸಚೇ, ಆವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖು ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಮಾನೋ ಏವಂ ಜಾನಾತಿ – ‘ಕೋಧನೋ ಖೋಮ್ಹಿ ಕೋಧಸಾಮನ್ತಾ ವಾಚಂ ನಿಚ್ಛಾರೇತಾ’ತಿ, ತೇನಾವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖುನಾ ತೇಸಂಯೇವ ಪಾಪಕಾನಂ ಅಕುಸಲಾನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಪಹಾನಾಯ ವಾಯಮಿತಬ್ಬಂ। ಸಚೇ ಪನಾವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖು ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಮಾನೋ ಏವಂ ಜಾನಾತಿ – ‘ನ ಖೋಮ್ಹಿ ಕೋಧನೋ

ಕೋಧಸಾಮನ್ತಾ ವಾಚಂ ನಿಚ್ಛಾರೇತಾ’ತಿ, ತೇನಾವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖುನಾ ತೇನೇವ ಪೀತಿಪಾಮೋಜ್ಜೇನ ವಿಹಾತಬ್ಬಂ ಅಹೋರತ್ತಾನುಸಿಕ್ಖಿನಾ ಕುಸಲೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು।

“ಪುನ ಚಪರಂ, ಆವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖುನಾ ಅತ್ತನಾವ ಅತ್ತಾನಂ ಏವಂ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಿತಬ್ಬಂ - ‘ಕಿಂ ನು ಖೋಮ್ಹಿ ಚೋದಿತೋ ಚೋದಕೇನ ಚೋದಕಂ ಪಟಿಪ್ಫರಾಮೀ’ತಿ? ಸಚೇ, ಆವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖು ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಮಾನೋ ಏವಂ ಜಾನಾತಿ ‘ಚೋದಿತೋ ಖೋಮ್ಹಿ ಚೋದಕೇನ ಚೋದಕಂ ಪಟಿಪ್ಫರಾಮೀ’ತಿ, ತೇನಾವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖುನಾ ತೇಸಂಯೇವ ಪಾಪಕಾನಂ ಅಕುಸಲಾನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಪಹಾನಾಯ ವಾಯಮಿತಬ್ಬಂ। ಸಚೇ ಪನಾವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖು ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಮಾನೋ ಏವಂ ಜಾನಾತಿ - ‘ಚೋದಿತೋ ಖೋಮ್ಹಿ ಚೋದಕೇನ ಚೋದಕಂ ನಪ್ಪಟಿಪ್ಫರಾಮೀ’ತಿ, ತೇನಾವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖುನಾ ತೇನೇವ ಪೀತಿಪಾಮೋಜ್ಜೇನ ವಿಹಾತಬ್ಬಂ ಅಹೋರತ್ತಾನುಸಿಕ್ಖಿನಾ ಕುಸಲೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು।

“ಪುನ ಚಪರಂ, ಆವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖುನಾ ಅತ್ತನಾವ ಅತ್ತಾನಂ ಏವಂ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಿತಬ್ಬಂ - ‘ಕಿಂ ನು ಖೋಮ್ಹಿ ಚೋದಿತೋ ಚೋದಕೇನ ಚೋದಕಂ ಅಪಸಾದೇಮೀ’ತಿ? ಸಚೇ, ಆವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖು ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಮಾನೋ ಏವಂ ಜಾನಾತಿ ‘ಚೋದಿತೋ ಖೋಮ್ಹಿ ಚೋದಕೇನ ಚೋದಕಂ ಅಪಸಾದೇಮೀ’ತಿ, ತೇನಾವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖುನಾ ತೇಸಂಯೇವ ಪಾಪಕಾನಂ ಅಕುಸಲಾನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಪಹಾನಾಯ ವಾಯಮಿತಬ್ಬಂ। ಸಚೇ ಪನಾವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖು ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಮಾನೋ ಏವಂ ಜಾನಾತಿ - ‘ಚೋದಿತೋ ಖೋಮ್ಹಿ ಚೋದಕೇನ ಚೋದಕಂ ನ ಅಪಸಾದೇಮೀ’ತಿ, ತೇನಾವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖುನಾ ತೇನೇವ ಪೀತಿಪಾಮೋಜ್ಜೇನ ವಿಹಾತಬ್ಬಂ ಅಹೋರತ್ತಾನುಸಿಕ್ಖಿನಾ ಕುಸಲೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು।

“ಪುನ ಚಪರಂ, ಆವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖುನಾ ಅತ್ತನಾವ ಅತ್ತಾನಂ ಏವಂ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಿತಬ್ಬಂ - ‘ಕಿಂ ನು ಖೋಮ್ಹಿ ಚೋದಿತೋ ಚೋದಕೇನ ಚೋದಕಸ್ಸ ಪಚ್ಚಾರೋಪೇಮೀ’ತಿ? ಸಚೇ, ಆವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖು ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಮಾನೋ ಏವಂ ಜಾನಾತಿ - ‘ಚೋದಿತೋ ಖೋಮ್ಹಿ ಚೋದಕೇನ ಚೋದಕಸ್ಸ ಪಚ್ಚಾರೋಪೇಮೀ’ತಿ, ತೇನಾವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖುನಾ ತೇಸಂಯೇವ ಪಾಪಕಾನಂ ಅಕುಸಲಾನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಪಹಾನಾಯ ವಾಯಮಿತಬ್ಬಂ। ಸಚೇ ಪನಾವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖು ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಮಾನೋ ಏವಂ ಜಾನಾತಿ - ‘ಚೋದಿತೋ ಖೋಮ್ಹಿ ಚೋದಕೇನ ಚೋದಕಸ್ಸ ನ ಪಚ್ಚಾರೋಪೇಮೀ’ತಿ, ತೇನಾವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖುನಾ ತೇನೇವ ಪೀತಿಪಾಮೋಜ್ಜೇನ ವಿಹಾತಬ್ಬಂ ಅಹೋರತ್ತಾನುಸಿಕ್ಖಿನಾ ಕುಸಲೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು।

“ಪುನ ಚಪರಂ, ಆವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖುನಾ ಅತ್ತನಾವ ಅತ್ತಾನಂ ಏವಂ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಿತಬ್ಬಂ - ‘ಕಿಂ ನು ಖೋಮ್ಹಿ ಚೋದಿತೋ ಚೋದಕೇನ ಅಞ್ಞೇನಞ್ಞಂ ಪಟಿಚರಾಮಿ, ಬಹಿದ್ಧಾ ಕಥಂ ಅಪನಾಮೇಮಿ, ಕೋಪಞ್ಚ ದೋಸಞ್ಚ ಅಪ್ಪಚ್ಚಯಞ್ಚ ಪಾತುಕರೋಮೀ’ತಿ? ಸಚೇ, ಆವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖು ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಮಾನೋ ಏವಂ ಜಾನಾತಿ - ‘ಚೋದಿತೋ ಖೋಮ್ಹಿ ಚೋದಕೇನ ಅಞ್ಞೇನಞ್ಞಂ ಪಟಿಚರಾಮಿ, ಬಹಿದ್ಧಾ ಕಥಂ ಅಪನಾಮೇಮಿ, ಕೋಪಞ್ಚ ದೋಸಞ್ಚ ಅಪ್ಪಚ್ಚಯಞ್ಚ ಪಾತುಕರೋಮೀ’ತಿ, ತೇನಾವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖುನಾ ತೇಸಂಯೇವ ಪಾಪಕಾನಂ ಅಕುಸಲಾನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಪಹಾನಾಯ ವಾಯಮಿತಬ್ಬಂ। ಸಚೇ ಪನಾವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖು ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಮಾನೋ ಏವಂ ಜಾನಾತಿ - ‘ಚೋದಿತೋ ಖೋಮ್ಹಿ ಚೋದಕೇನ ನ ಅಞ್ಞೇನಞ್ಞಂ ಪಟಿಚರಾಮಿ, ನ ಬಹಿದ್ಧಾ ಕಥಂ ಅಪನಾಮೇಮಿ, ನ ಕೋಪಞ್ಚ ದೋಸಞ್ಚ ಅಪ್ಪಚ್ಚಯಞ್ಚ ಪಾತುಕರೋಮೀ’ತಿ, ತೇನಾವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖುನಾ ತೇನೇವ ಪೀತಿಪಾಮೋಜ್ಜೇನ ವಿಹಾತಬ್ಬಂ ಅಹೋರತ್ತಾನುಸಿಕ್ಖಿನಾ ಕುಸಲೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು।

“ಪುನ ಚಪರಂ, ಆವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖುನಾ ಅತ್ತನಾವ ಅತ್ತಾನಂ ಏವಂ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಿತಬ್ಬಂ - ‘ಕಿಂ ನು ಖೋಮ್ಹಿ ಚೋದಿತೋ ಚೋದಕೇನ ಅಪದಾನೇ ನ ಸಮ್ಪಾಯಾಮೀ’ತಿ? ಸಚೇ, ಆವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖು ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಮಾನೋ ಏವಂ ಜಾನಾತಿ - ‘ಚೋದಿತೋ ಖೋಮ್ಹಿ ಚೋದಕೇನ ಅಪದಾನೇ ನ ಸಮ್ಪಾಯಾಮೀ’ತಿ, ತೇನಾವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖುನಾ ತೇಸಂಯೇವ ಪಾಪಕಾನಂ ಅಕುಸಲಾನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಪಹಾನಾಯ ವಾಯಮಿತಬ್ಬಂ। ಸಚೇ ಪನಾವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖು ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಮಾನೋ ಏವಂ ಜಾನಾತಿ - ‘ಚೋದಿತೋ

ಖೋಮ್ಹಿ ಚೋದಕೇನ ಅಪದಾನೇ ಸಮ್ಪಾಯಾಮೀ'ತಿ, ತೇನಾವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖುನಾ ತೇನೇವ ಪೀತಿಪಾಮೋಜ್ಜೇನ ವಿಹಾತಬ್ಬಂ ಅಹೋರತ್ತಾನುಸಿಕ್ಖಿನಾ ಕುಸಲೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು।

"ಪುನ ಚಪರಂ , ಆವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖುನಾ ಅತ್ತನಾವ ಅತ್ತಾನಂ ಏವಂ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಿತಬ್ಬಂ - 'ಕಿಂ ನು ಖೋಮ್ಹಿ ಮಕ್ಖೀ ಪಳಾಸೀ'ತಿ? ಸಚೇ, ಆವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖು ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಮಾನೋ ಏವಂ ಜಾನಾತಿ - 'ಮಕ್ಖೀ ಖೋಮ್ಹಿ ಪಳಾಸೀ'ತಿ, ತೇನಾವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖುನಾ ತೇಸಂಯೇವ ಪಾಪಕಾನಂ ಅಕುಸಲಾನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಪಹಾನಾಯ ವಾಯಮಿತಬ್ಬಂ। ಸಚೇ ಪನಾವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖು ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಮಾನೋ ಏವಂ ಜಾನಾತಿ - 'ಅಮಕ್ಖೀ ಖೋಮ್ಹಿ ಅಪಳಾಸೀ'ತಿ, ತೇನಾವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖುನಾ ತೇನೇವ ಪೀತಿಪಾಮೋಜ್ಜೇನ ವಿಹಾತಬ್ಬಂ ಅಹೋರತ್ತಾನುಸಿಕ್ಖಿನಾ ಕುಸಲೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು।

"ಪುನ ಚಪರಂ, ಆವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖುನಾ ಅತ್ತನಾವ ಅತ್ತಾನಂ ಏವಂ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಿತಬ್ಬಂ - 'ಕಿಂ ನು ಖೋಮ್ಹಿ ಇಸ್ಸುಕೀ ಮಚ್ಛರೀ'ತಿ? ಸಚೇ, ಆವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖು ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಮಾನೋ ಏವಂ ಜಾನಾತಿ - 'ಇಸ್ಸುಕೀ ಖೋಮ್ಹಿ ಮಚ್ಛರೀ'ತಿ, ತೇನಾವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖುನಾ ತೇಸಂಯೇವ ಪಾಪಕಾನಂ ಅಕುಸಲಾನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಪಹಾನಾಯ ವಾಯಮಿತಬ್ಬಂ। ಸಚೇ ಪನಾವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖು ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಮಾನೋ ಏವಂ ಜಾನಾತಿ - 'ಅನಿಸ್ಸುಕೀ ಖೋಮ್ಹಿ ಅಮಚ್ಛರೀ'ತಿ, ತೇನಾವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖುನಾ ತೇನೇವ ಪೀತಿಪಾಮೋಜ್ಜೇನ ವಿಹಾತಬ್ಬಂ ಅಹೋರತ್ತಾನುಸಿಕ್ಖಿನಾ ಕುಸಲೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು।

"ಪುನ ಚಪರಂ, ಆವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖುನಾ ಅತ್ತನಾವ ಅತ್ತಾನಂ ಏವಂ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಿತಬ್ಬಂ - 'ಕಿಂ ನು ಖೋಮ್ಹಿ ಸಠೋ ಮಾಯಾವೀ'ತಿ? ಸಚೇ, ಆವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖು ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಮಾನೋ ಏವಂ ಜಾನಾತಿ - 'ಸಠೋ ಖೋಮ್ಹಿ ಮಾಯಾವೀ'ತಿ, ತೇನಾವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖುನಾ ತೇಸಂಯೇವ ಪಾಪಕಾನಂ ಅಕುಸಲಾನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಪಹಾನಾಯ ವಾಯಮಿತಬ್ಬಂ। ಸಚೇ ಪನಾವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖು ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಮಾನೋ ಏವಂ ಜಾನಾತಿ - 'ಅಸಠೋ ಖೋಮ್ಹಿ ಅಮಾಯಾವೀ'ತಿ, ತೇನಾವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖುನಾ ತೇನೇವ ಪೀತಿಪಾಮೋಜ್ಜೇನ ವಿಹಾತಬ್ಬಂ ಅಹೋರತ್ತಾನುಸಿಕ್ಖಿನಾ ಕುಸಲೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು।

"ಪುನ ಚಪರಂ, ಆವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖುನಾ ಅತ್ತನಾವ ಅತ್ತಾನಂ ಏವಂ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಿತಬ್ಬಂ - 'ಕಿಂ ನು ಖೋಮ್ಹಿ ಥದ್ಧೋ ಅತಿಮಾನೀ'ತಿ? ಸಚೇ, ಆವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖು ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಮಾನೋ ಏವಂ ಜಾನಾತಿ - 'ಥದ್ಧೋ ಖೋಮ್ಹಿ ಅತಿಮಾನೀ'ತಿ, ತೇನಾವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖುನಾ ತೇಸಂಯೇವ ಪಾಪಕಾನಂ ಅಕುಸಲಾನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಪಹಾನಾಯ ವಾಯಮಿತಬ್ಬಂ। ಸಚೇ ಪನಾವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖು ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಮಾನೋ ಏವಂ ಜಾನಾತಿ - 'ಅತ್ಥದ್ಧೋ ಖೋಮ್ಹಿ ಅನತಿಮಾನೀ'ತಿ, ತೇನಾವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖುನಾ ತೇನೇವ ಪೀತಿಪಾಮೋಜ್ಜೇನ ವಿಹಾತಬ್ಬಂ ಅಹೋರತ್ತಾನುಸಿಕ್ಖಿನಾ ಕುಸಲೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು।

"ಪುನ ಚಪರಂ, ಆವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖುನಾ ಅತ್ತನಾವ ಅತ್ತಾನಂ ಏವಂ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಿತಬ್ಬಂ - 'ಕಿಂ ನು ಖೋಮ್ಹಿ ಸನ್ದಿಟ್ಠಿಪರಾಮಾಸೀ ಆಧಾನಗ್ಗಾಹೀ ದುಪ್ಪಟಿನಿಸ್ಸಗ್ಗೀ'ತಿ? ಸಚೇ, ಆವುಸೋ , ಭಿಕ್ಖು ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಮಾನೋ ಏವಂ ಜಾನಾತಿ - 'ಸನ್ದಿಟ್ಠಿಪರಾಮಾಸೀ ಖೋಮ್ಹಿ ಆಧಾನಗ್ಗಾಹೀ ದುಪ್ಪಟಿನಿಸ್ಸಗ್ಗೀ'ತಿ, ತೇನಾವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖುನಾ ತೇಸಂಯೇವ ಪಾಪಕಾನಂ ಅಕುಸಲಾನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಪಹಾನಾಯ ವಾಯಮಿತಬ್ಬಂ। ಸಚೇ ಪನಾವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖು ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಮಾನೋ ಏವಂ ಜಾನಾತಿ - 'ಅಸನ್ದಿಟ್ಠಿಪರಾಮಾಸೀ ಖೋಮ್ಹಿ ಅನಾಧಾನಗ್ಗಾಹೀ ಸುಪ್ಪಟಿನಿಸ್ಸಗ್ಗೀ'ತಿ, ತೇನಾವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖುನಾ ತೇನೇವ ಪೀತಿಪಾಮೋಜ್ಜೇನ ವಿಹಾತಬ್ಬಂ ಅಹೋರತ್ತಾನುಸಿಕ್ಖಿನಾ ಕುಸಲೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು।

"ಸಚೇ , ಆವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖು ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಮಾನೋ ಸಬ್ಬೇಪಿಮೇ ಪಾಪಕೇ ಅಕುಸಲೇ ಧಮ್ಮೇ ಅಪ್ಪಹೀನೇ ಅತ್ತನಿ ಸಮನುಪಸ್ಸತಿ, ತೇನಾವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖುನಾ ಸಬ್ಬೇಸಂಯೇವ ಇಮೇಸಂ ಪಾಪಕಾನಂ ಅಕುಸಲಾನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಪಹಾನಾಯ ವಾಯಮಿತಬ್ಬಂ। ಸಚೇ ಪನಾವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖು ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಮಾನೋ ಸಬ್ಬೇಪಿಮೇ ಪಾಪಕೇ ಅಕುಸಲೇ ಧಮ್ಮೇ ಪಹೀನೇ ಅತ್ತನಿ ಸಮನುಪಸ್ಸತಿ, ತೇನಾವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖುನಾ ತೇನೇವ ಪೀತಿಪಾಮೋಜ್ಜೇನ ವಿಹಾತಬ್ಬಂ, ಅಹೋರತ್ತಾನುಸಿಕ್ಖಿನಾ ಕುಸಲೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು।

‘‘ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಆವುಸೋ, ಇತ್ಥೀ ವಾ ಪುರಿಸೋ ವಾ, ದಹರೋ ಯುವಾ ಮಣ್ಡನಜಾತಿಕೋ, ಆದಾಸೇ ವಾ ಪರಿಸುದ್ಧೇ ಪರಿಯೋದಾತೇ, ಅಚ್ಛೇ ವಾ ಉದಕಪತ್ತೇ, ಸಕಂ ಮುಖನಿಮಿತ್ತಂ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಮಾನೋ, ಸಚೇ ತತ್ಥ ಪಸ್ಸತಿ ರಜಂ ವಾ ಅಙ್ಗಣಂ ವಾ, ತಸ್ಸೇವ ರಜಸ್ಸ ವಾ ಅಙ್ಗಣಸ್ಸ ವಾ ಪಹಾನಾಯ ವಾಯಮತಿ; ನೋ ಚೇ ತತ್ಥ ಪಸ್ಸತಿ ರಜಂ ವಾ ಅಙ್ಗಣಂ ವಾ, ತೇನೇವ ಅತ್ತಮನೋ ಹೋತಿ – ‘ಲಾಭಾ ವತ ಮೇ, ಪರಿಸುದ್ಧಂ ವತ ಮೇ’ತಿ। ಏವಮೇವ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಸಚೇ ಭಿಕ್ಖು ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಮಾನೋ ಸಬ್ಬೇಪಿಮೇ ಪಾಪಕೇ ಅಕುಸಲೇ ಧಮ್ಮೇ ಅಪ್ಪಹೀನೇ ಅತ್ತನಿ ಸಮನುಪಸ್ಸತಿ, ತೇನಾವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖುನಾ ಸಬ್ಬೇಸಂಯೇವ ಇಮೇಸಂ ಪಾಪಕಾನಂ ಅಕುಸಲಾನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಪಹಾನಾಯ ವಾಯಮಿತಬ್ಬಂ। ಸಚೇ ಪನಾವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖು ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಮಾನೋ ಸಬ್ಬೇಪಿಮೇ ಪಾಪಕೇ ಅಕುಸಲೇ ಧಮ್ಮೇ ಪಹೀನೇ ಅತ್ತನಿ ಸಮನುಪಸ್ಸತಿ, ತೇನಾವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖುನಾ ತೇನೇವ ಪೀತಿಪಾಮೋಜ್ಜೇನ ವಿಹಾತಬ್ಬಂ, ಅಹೋರತ್ತಾನುಸಿಕ್ಖಿನಾ ಕುಸಲೇಸು ಧಮ್ಮೇಸೂ’’ತಿ।

ಇದಮವೋಚಾಯಸ್ಮಾ ಮಹಾಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನೋ। ಅತ್ತಮನಾ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಯಸ್ಮತೋ ಮಹಾಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನಸ್ಸ ಭಾಸಿತಂ ಅಭಿನನ್ದುನ್ತಿ।

ಅನುಮಾನಸುತ್ತಂ ನಿಟ್ಠಿತಂ ಪಞ್ಚಮಂ।

೬. ಚೇತೋಖಿಲಸುತ್ತಂ

೧೮೫. ಏವಂ ಮೇ ಸುತಂ – ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ ಜೇತವನೇ ಅನಾಥಪಿಣ್ಡಿಕಸ್ಸ ಆರಾಮೇ। ತತ್ರ ಖೋ ಭಗವಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಮನ್ತೇಸಿ – ‘‘ಭಿಕ್ಖವೋ’’ತಿ। ‘‘ಭದನ್ತೇ’’ತಿ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಭಗವತೋ ಪಚ್ಚಸ್ಸೋಸುಂ। ಭಗವಾ ಏತದವೋಚ –

‘‘ಯಸ್ಸ ಕಸ್ಸಚಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಪಞ್ಚ ಚೇತೋಖಿಲಾ ಅಪ್ಪಹೀನಾ, ಪಞ್ಚ ಚೇತಸೋವಿನಿಬನ್ಧಾ [ಚೇತಸೋವಿನಿಬದ್ಧಾ (ಸೀ॰), ಚೇತೋವಿನಿಬದ್ಧಾ (ಸಾರತ್ಥದೀಪನೀಟೀಕಾ)] ಅಸಮುಚ್ಛಿನ್ನಾ, ಸೋ ವತಿಮಸ್ಮಿಂ ಧಮ್ಮವಿನಯೇ ವುದ್ಧಿಂ ವಿರೂಳ್ಹಿಂ ವೇಪುಲ್ಲಂ ಆಪಜ್ಜಿಸ್ಸತೀತಿ – ನೇತಂ ಠಾನಂ ವಿಜ್ಜತಿ।

‘‘ಕತಮಾಸ್ಸ ಪಞ್ಚ ಚೇತೋಖಿಲಾ ಅಪ್ಪಹೀನಾ ಹೋನ್ತಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸತ್ಥರಿ ಕಙ್ಖತಿ ವಿಚಿಕಿಚ್ಛತಿ ನಾಧಿಮುಚ್ಚತಿ ನ ಸಮ್ಪಸೀದತಿ। ಯೋ ಸೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸತ್ಥರಿ ಕಙ್ಖತಿ ವಿಚಿಕಿಚ್ಛತಿ ನಾಧಿಮುಚ್ಚತಿ ನ ಸಮ್ಪಸೀದತಿ ತಸ್ಸ ಚಿತ್ತಂ ನ ನಮತಿ ಆತಪ್ಪಾಯ ಅನುಯೋಗಾಯ ಸಾತಚ್ಚಾಯ ಪಧಾನಾಯ। ಯಸ್ಸ ಚಿತ್ತಂ ನ ನಮತಿ ಆತಪ್ಪಾಯ ಅನುಯೋಗಾಯ ಸಾತಚ್ಚಾಯ ಪಧಾನಾಯ, ಏವಮಸ್ಸಾಯಂ ಪಠಮೋ ಚೇತೋಖಿಲೋ ಅಪ್ಪಹೀನೋ ಹೋತಿ।

‘‘ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಧಮ್ಮೇ ಕಙ್ಖತಿ ವಿಚಿಕಿಚ್ಛತಿ ನಾಧಿಮುಚ್ಚತಿ ನ ಸಮ್ಪಸೀದತಿ…ಪೇ॰… ಏವಮಸ್ಸಾಯಂ ದುತಿಯೋ ಚೇತೋಖಿಲೋ ಅಪ್ಪಹೀನೋ ಹೋತಿ।

‘‘ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸಙ್ಘೇ ಕಙ್ಖತಿ ವಿಚಿಕಿಚ್ಛತಿ ನಾಧಿಮುಚ್ಚತಿ ನ ಸಮ್ಪಸೀದತಿ…ಪೇ॰… ಏವಮಸ್ಸಾಯಂ ತತಿಯೋ ಚೇತೋಖಿಲೋ ಅಪ್ಪಹೀನೋ ಹೋತಿ।

‘‘ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸಿಕ್ಖಾಯ ಕಙ್ಖತಿ ವಿಚಿಕಿಚ್ಛತಿ ನಾಧಿಮುಚ್ಚತಿ ನ ಸಮ್ಪಸೀದತಿ। ಯೋ ಸೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸಿಕ್ಖಾಯ ಕಙ್ಖತಿ ವಿಚಿಕಿಚ್ಛತಿ ನಾಧಿಮುಚ್ಚತಿ ನ ಸಮ್ಪಸೀದತಿ, ತಸ್ಸ ಚಿತ್ತಂ ನ ನಮತಿ ಆತಪ್ಪಾಯ ಅನುಯೋಗಾಯ ಸಾತಚ್ಚಾಯ ಪಧಾನಾಯ। ಯಸ್ಸ ಚಿತ್ತಂ ನ ನಮತಿ ಆತಪ್ಪಾಯ ಅನುಯೋಗಾಯ ಸಾತಚ್ಚಾಯ ಪಧಾನಾಯ, ಏವಮಸ್ಸಾಯಂ ಚತುತ್ಥೋ ಚೇತೋಖಿಲೋ ಅಪ್ಪಹೀನೋ ಹೋತಿ।

“ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀಸು ಕುಪಿತೋ ಹೋತಿ ಅನತ್ತಮನೋ ಆಹತಚಿತ್ತೋ ಖಿಲಜಾತೋ। ಯೋ ಸೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀಸು ಕುಪಿತೋ ಹೋತಿ ಅನತ್ತಮನೋ ಆಹತಚಿತ್ತೋ ಖಿಲಜಾತೋ, ತಸ್ಸ ಚಿತ್ತಂ ನ ನಮತಿ ಆತಪ್ಪಾಯ ಅನುಯೋಗಾಯ ಸಾತಚ್ಚಾಯ ಪಧಾನಾಯ। ಯಸ್ಸ ಚಿತ್ತಂ ನ ನಮತಿ ಆತಪ್ಪಾಯ ಅನುಯೋಗಾಯ ಸಾತಚ್ಚಾಯ ಪಧಾನಾಯ, ಏವಮಸ್ಸಾಯಂ ಪಞ್ಚಮೋ ಚೇತೋಖಿಲೋ ಅಪ್ಪಹೀನೋ ಹೋತಿ। ಇಮಾಸ್ಸ ಪಞ್ಚ ಚೇತೋಖಿಲಾ ಅಪ್ಪಹೀನಾ ಹೋನ್ತಿ।

೧೮೬. “ಕತಮಾಸ್ಸ ಪಞ್ಚ ಚೇತಸೋವಿನಿಬನ್ಧಾ ಅಸಮುಚ್ಛಿನ್ನಾ ಹೋನ್ತಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಕಾಮೇ ಅವೀತರಾಗೋ [ಅವಿಗತರಾಗೋ (ಕತ್ಥಚಿ)] ಹೋತಿ ಅವಿಗತಚ್ಛನ್ದೋ ಅವಿಗತಪೇಮೋ ಅವಿಗತಪಿಪಾಸೋ ಅವಿಗತಪರಿಳಾಹೋ ಅವಿಗತತಣ್ಹೋ। ಯೋ ಸೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಕಾಮೇ ಅವೀತರಾಗೋ ಹೋತಿ ಅವಿಗತಚ್ಛನ್ದೋ ಅವಿಗತಪೇಮೋ ಅವಿಗತಪಿಪಾಸೋ ಅವಿಗತಪರಿಳಾಹೋ ಅವಿಗತತಣ್ಹೋ, ತಸ್ಸ ಚಿತ್ತಂ ನ ನಮತಿ ಆತಪ್ಪಾಯ ಅನುಯೋಗಾಯ ಸಾತಚ್ಚಾಯ ಪಧಾನಾಯ। ಯಸ್ಸ ಚಿತ್ತಂ ನ ನಮತಿ ಆತಪ್ಪಾಯ ಅನುಯೋಗಾಯ ಸಾತಚ್ಚಾಯ ಪಧಾನಾಯ, ಏವಮಸ್ಸಾಯಂ ಪಠಮೋ ಚೇತಸೋವಿನಿಬನ್ಧೋ ಅಸಮುಚ್ಛಿನ್ನೋ ಹೋತಿ।

“ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಕಾಯೇ ಅವೀತರಾಗೋ ಹೋತಿ…ಪೇ॰… ಏವಮಸ್ಸಾಯಂ ದುತಿಯೋ ಚೇತಸೋವಿನಿಬನ್ಧೋ ಅಸಮುಚ್ಛಿನ್ನೋ ಹೋತಿ।

“ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ರೂಪೇ ಅವೀತರಾಗೋ ಹೋತಿ…ಪೇ॰… ಏವಮಸ್ಸಾಯಂ ತತಿಯೋ ಚೇತಸೋವಿನಿಬನ್ಧೋ ಅಸಮುಚ್ಛಿನ್ನೋ ಹೋತಿ।

“ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಯಾವದತ್ಥಂ ಉದರಾವದೇಹಕಂ ಭುಞ್ಜಿತ್ವಾ ಸೇಯ್ಯಸುಖಂ ಪಸ್ಸಸುಖಂ ಮಿದ್ಧಸುಖಂ ಅನುಯುತ್ತೋ ವಿಹರತಿ। ಯೋ ಸೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಯಾವದತ್ಥಂ ಉದರಾವದೇಹಕಂ ಭುಞ್ಜಿತ್ವಾ ಸೇಯ್ಯಸುಖಂ ಪಸ್ಸಸುಖಂ ಮಿದ್ಧಸುಖಂ ಅನುಯುತ್ತೋ ವಿಹರತಿ, ತಸ್ಸ ಚಿತ್ತಂ ನ ನಮತಿ ಆತಪ್ಪಾಯ ಅನುಯೋಗಾಯ ಸಾತಚ್ಚಾಯ ಪಧಾನಾಯ। ಯಸ್ಸ ಚಿತ್ತಂ ನ ನಮತಿ ಆತಪ್ಪಾಯ ಅನುಯೋಗಾಯ ಸಾತಚ್ಚಾಯ ಪಧಾನಾಯ, ಏವಮಸ್ಸಾಯಂ ಚತುತ್ಥೋ ಚೇತಸೋವಿನಿಬನ್ಧೋ ಅಸಮುಚ್ಛಿನ್ನೋ ಹೋತಿ।

“ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಅಞ್ಞತರಂ ದೇವನಿಕಾಯಂ ಪಣಿಧಾಯ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಚರತಿ – ‘ಇಮಿನಾಹಂ ಸೀಲೇನ ವಾ ವತೇನ ವಾ ತಪೇನ ವಾ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯೇನ ವಾ ದೇವೋ ವಾ ಭವಿಸ್ಸಾಮಿ ದೇವಞ್ಞತರೋ ವಾ’ತಿ। ಯೋ ಸೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಅಞ್ಞತರಂ ದೇವನಿಕಾಯಂ ಪಣಿಧಾಯ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಚರತಿ – ‘ಇಮಿನಾಹಂ ಸೀಲೇನ ವಾ ವತೇನ ವಾ ತಪೇನ ವಾ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯೇನ ವಾ ದೇವೋ ವಾ ಭವಿಸ್ಸಾಮಿ ದೇವಞ್ಞತರೋ ವಾ’ತಿ, ತಸ್ಸ ಚಿತ್ತಂ ನ ನಮತಿ ಆತಪ್ಪಾಯ ಅನುಯೋಗಾಯ ಸಾತಚ್ಚಾಯ ಪಧಾನಾಯ । ಯಸ್ಸ ಚಿತ್ತಂ ನ ನಮತಿ ಆತಪ್ಪಾಯ ಅನುಯೋಗಾಯ ಸಾತಚ್ಚಾಯ ಪಧಾನಾಯ, ಏವಮಸ್ಸಾಯಂ ಪಞ್ಚಮೋ ಚೇತಸೋವಿನಿಬನ್ಧೋ ಅಸಮುಚ್ಛಿನ್ನೋ ಹೋತಿ। ಇಮಾಸ್ಸ ಪಞ್ಚ ಚೇತಸೋವಿನಿಬನ್ಧಾ ಅಸಮುಚ್ಛಿನ್ನಾ ಹೋನ್ತಿ।

“ಯಸ್ಸ ಕಸ್ಸಚಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಇಮೇ ಪಞ್ಚ ಚೇತೋಖಿಲಾ ಅಪ್ಪಹೀನಾ, ಇಮೇ ಪಞ್ಚ ಚೇತಸೋವಿನಿಬನ್ಧಾ ಅಸಮುಚ್ಛಿನ್ನಾ, ಸೋ ವತಿಮಸ್ಮಿಂ ಧಮ್ಮವಿನಯೇ ವುದ್ಧಿಂ ವಿರೂಳ್ಹಿಂ ವೇಪುಲ್ಲಂ ಆಪಜ್ಜಿಸ್ಸತೀತಿ – ನೇತಂ ಠಾನಂ ವಿಜ್ಜತಿ।

೧೮೭. “ಯಸ್ಸ ಕಸ್ಸಚಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಪಞ್ಚ ಚೇತೋಖಿಲಾ ಪಹೀನಾ, ಪಞ್ಚ ಚೇತಸೋವಿನಿಬನ್ಧಾ ಸುಸಮುಚ್ಛಿನ್ನಾ, ಸೋ ವತಿಮಸ್ಮಿಂ ಧಮ್ಮವಿನಯೇ ವುದ್ಧಿಂ ವಿರೂಳ್ಹಿಂ ವೇಪುಲ್ಲಂ ಆಪಜ್ಜಿಸ್ಸತೀತಿ – ಠಾನಮೇತಂ ವಿಜ್ಜತಿ।

“ಕತಮಾಸ್ಸ ಪಞ್ಚ ಚೇತೋಖಿಲಾ ಪಹೀನಾ ಹೋನ್ತಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸತ್ಥರಿ ನ ಕಙ್ಖತಿ ನ ವಿಚಿಕಿಚ್ಛತಿ ಅಧಿಮುಚ್ಚತಿ ಸಮ್ಪಸೀದತಿ। ಯೋ ಸೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸತ್ಥರಿ ನ ಕಙ್ಖತಿ ನ ವಿಚಿಕಿಚ್ಛತಿ ಅಧಿಮುಚ್ಚತಿ ಸಮ್ಪಸೀದತಿ, ತಸ್ಸ ಚಿತ್ತಂ ನಮತಿ ಆತಪ್ಪಾಯ ಅನುಯೋಗಾಯ ಸಾತಚ್ಚಾಯ ಪಧಾನಾಯ। ಯಸ್ಸ ಚಿತ್ತಂ ನಮತಿ ಆತಪ್ಪಾಯ ಅನುಯೋಗಾಯ ಸಾತಚ್ಚಾಯ ಪಧಾನಾಯ, ಏವಮಸ್ಸಾಯಂ ಪಠಮೋ ಚೇತೋಖಿಲೋ ಪಹೀನೋ ಹೋತಿ।

“ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಧಮ್ಮೇ ನ ಕಙ್ಖತಿ ನ ವಿಚಿಕಿಚ್ಛತಿ ಅಧಿಮುಚ್ಚತಿ ಸಮ್ಪಸೀದತಿ…ಪೇ॰… ಏವಮಸ್ಸಾಯಂ ದುತಿಯೋ ಚೇತೋಖಿಲೋ ಪಹೀನೋ ಹೋತಿ।

“ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸಙ್ಘೇ ನ ಕಙ್ಖತಿ ನ ವಿಚಿಕಿಚ್ಛತಿ ಅಧಿಮುಚ್ಚತಿ ಸಮ್ಪಸೀದತಿ…ಪೇ॰… ಏವಮಸ್ಸಾಯಂ ತತಿಯೋ ಚೇತೋಖಿಲೋ ಪಹೀನೋ ಹೋತಿ।

“ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸಿಕ್ಖಾಯ ನ ಕಙ್ಖತಿ ನ ವಿಚಿಕಿಚ್ಛತಿ ಅಧಿಮುಚ್ಚತಿ ಸಮ್ಪಸೀದತಿ…ಪೇ॰… ಏವಮಸ್ಸಾಯಂ ಚತುತ್ಥೋ ಚೇತೋಖಿಲೋ ಪಹೀನೋ ಹೋತಿ।

“ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀಸು ನ ಕುಪಿತೋ ಹೋತಿ ನ ಅನತ್ತಮನೋ [ಅತ್ತಮನೋ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)] ಅನಾಹತಚಿತ್ತೋ ಅಖಿಲಜಾತೋ। ಯೋ ಸೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀಸು ನ ಕುಪಿತೋ ಹೋತಿ ನ ಅನತ್ತಮನೋ ಅನಾಹತಚಿತ್ತೋ ಅಖಿಲಜಾತೋ, ತಸ್ಸ ಚಿತ್ತಂ ನಮತಿ ಆತಪ್ಪಾಯ ಅನುಯೋಗಾಯ ಸಾತಚ್ಚಾಯ ಪಧಾನಾಯ। ಯಸ್ಸ ಚಿತ್ತಂ ನಮತಿ ಆತಪ್ಪಾಯ ಅನುಯೋಗಾಯ ಸಾತಚ್ಚಾಯ ಪಧಾನಾಯ, ಏವಮಸ್ಸಾಯಂ ಪಞ್ಚಮೋ ಚೇತೋಖಿಲೋ ಪಹೀನೋ ಹೋತಿ। ಇಮಾಸ್ಸ ಪಞ್ಚ ಚೇತೋಖಿಲಾ ಪಹೀನಾ ಹೋನ್ತಿ।

೧೮೮. “ಕತಮಾಸ್ಸ ಪಞ್ಚ ಚೇತಸೋವಿನಿಬನ್ಧಾ ಸುಸಮುಚ್ಛಿನ್ನಾ ಹೋನ್ತಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಕಾಮೇ ವೀತರಾಗೋ ಹೋತಿ ವಿಗತಚ್ಛನ್ದೋ ವಿಗತಪೇಮೋ ವಿಗತಪಿಪಾಸೋ ವಿಗತಪರಿಳಾಹೋ ವಿಗತತಣ್ಹೋ। ಯೋ ಸೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಕಾಮೇ ವೀತರಾಗೋ ಹೋತಿ ವಿಗತಚ್ಛನ್ದೋ ವಿಗತಪೇಮೋ ವಿಗತಪಿಪಾಸೋ ವಿಗತಪರಿಳಾಹೋ ವಿಗತತಣ್ಹೋ, ತಸ್ಸ ಚಿತ್ತಂ ನಮತಿ ಆತಪ್ಪಾಯ ಅನುಯೋಗಾಯ ಸಾತಚ್ಚಾಯ ಪಧಾನಾಯ। ಯಸ್ಸ ಚಿತ್ತಂ ನಮತಿ ಆತಪ್ಪಾಯ ಅನುಯೋಗಾಯ ಸಾತಚ್ಚಾಯ ಪಧಾನಾಯ, ಏವಮಸ್ಸಾಯಂ ಪಠಮೋ ಚೇತಸೋವಿನಿಬನ್ಧೋ ಸುಸಮುಚ್ಛಿನ್ನೋ ಹೋತಿ।

“ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಕಾಯೇ ವೀತರಾಗೋ ಹೋತಿ…ಪೇ॰… ರೂಪೇ ವೀತರಾಗೋ ಹೋತಿ…ಪೇ॰… ನ ಯಾವದತ್ಥಂ ಉದರಾವದೇಹಕಂ ಭುಞ್ಜಿತ್ವಾ ಸೇಯ್ಯಸುಖಂ ಪಸ್ಸಸುಖಂ ಮಿದ್ಧಸುಖಂ ಅನುಯುತ್ತೋ ವಿಹರತಿ। ಯೋ ಸೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ನ ಯಾವದತ್ಥಂ ಉದರಾವದೇಹಕಂ ಭುಞ್ಜಿತ್ವಾ ಸೇಯ್ಯಸುಖಂ ಪಸ್ಸಸುಖಂ ಮಿದ್ಧಸುಖಂ ಅನುಯುತ್ತೋ ವಿಹರತಿ, ತಸ್ಸ ಚಿತ್ತಂ ನಮತಿ ಆತಪ್ಪಾಯ ಅನುಯೋಗಾಯ ಸಾತಚ್ಚಾಯ ಪಧಾನಾಯ। ಯಸ್ಸ ಚಿತ್ತಂ ನಮತಿ ಆತಪ್ಪಾಯ ಅನುಯೋಗಾಯ ಸಾತಚ್ಚಾಯ ಪಧಾನಾಯ, ಏವಮಸ್ಸಾಯಂ ಚತುತ್ಥೋ ಚೇತಸೋವಿನಿಬನ್ಧೋ ಸುಸಮುಚ್ಛಿನ್ನೋ ಹೋತಿ।

“ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ನ ಅಞ್ಞತರಂ ದೇವನಿಕಾಯಂ ಪಣಿಧಾಯ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಚರತಿ – ‘ಇಮಿನಾಹಂ ಸೀಲೇನ ವಾ ವತೇನ ವಾ ತಪೇನ ವಾ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯೇನ ವಾ ದೇವೋ ವಾ ಭವಿಸ್ಸಾಮಿ ದೇವಞ್ಞತರೋ ವಾ’ತಿ। ಯೋ ಸೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ನ ಅಞ್ಞತರಂ ದೇವನಿಕಾಯಂ ಪಣಿಧಾಯ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಚರತಿ – ‘ಇಮಿನಾಹಂ ಸೀಲೇನ ವಾ ವತೇನ ವಾ ತಪೇನ ವಾ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯೇನ ವಾ ದೇವೋ ವಾ ಭವಿಸ್ಸಾಮಿ ದೇವಞ್ಞತರೋ ವಾ’ತಿ, ತಸ್ಸ ಚಿತ್ತಂ ನಮತಿ ಆತಪ್ಪಾಯ ಅನುಯೋಗಾಯ ಸಾತಚ್ಚಾಯ ಪಧಾನಾಯ। ಯಸ್ಸ ಚಿತ್ತಂ ನಮತಿ ಆತಪ್ಪಾಯ ಅನುಯೋಗಾಯ ಸಾತಚ್ಚಾಯ ಪಧಾನಾಯ, ಏವಮಸ್ಸಾಯಂ ಪಞ್ಚಮೋ ಚೇತಸೋವಿನಿಬನ್ಧೋ ಸುಸಮುಚ್ಛಿನ್ನೋ ಹೋತಿ। ಇಮಾಸ್ಸ ಪಞ್ಚ ಚೇತಸೋವಿನಿಬನ್ಧಾ ಸುಸಮುಚ್ಛಿನ್ನಾ ಹೋನ್ತಿ।

“ಯಸ್ಸ ಕಸ್ಸಚಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಇಮೇ ಪಞ್ಚ ಚೇತೋಖಿಲಾ ಪಹೀನಾ, ಇಮೇ ಪಞ್ಚ ಚೇತಸೋವಿನಿಬನ್ಧಾ ಸುಸಮುಚ್ಛಿನ್ನಾ, ಸೋ ವತಿಮಸ್ಮಿಂ ಧಮ್ಮವಿನಯೇ ವುದ್ಧಿಂ ವಿರೂಳ್ಹಿಂ ವೇಪುಲ್ಲಂ ಆಪಜ್ಜಿಸ್ಸತೀತಿ - ಠಾನಮೇತಂ ವಿಜ್ಜತಿ।

೧೮೯. “ಸೋ ಛನ್ದಸಮಾಧಿಪಧಾನಸಙ್ಖಾರಸಮನ್ನಾಗತಂ ಇದ್ಧಿಪಾದಂ ಭಾವೇತಿ, ವೀರಿಯಸಮಾಧಿಪಧಾನಸಙ್ಖಾರಸಮನ್ನಾಗತಂ ಇದ್ಧಿಪಾದಂ ಭಾವೇತಿ, ಚಿತ್ತಸಮಾಧಿಪಧಾನಸಙ್ಖಾರಸಮನ್ನಾಗತಂ ಇದ್ಧಿಪಾದಂ ಭಾವೇತಿ, ವೀಮಂಸಾಸಮಾಧಿಪಧಾನಸಙ್ಖಾರಸಮನ್ನಾಗತಂ ಇದ್ಧಿಪಾದಂ ಭಾವೇತಿ, ಉಸ್ಸೋಳ್ಹೀಯೇವ ಪಞ್ಚಮೀ। ಸ ಖೋ ಸೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏವಂ ಉಸ್ಸೋಳ್ಹಿಪನ್ನರಸಙ್ಗಸಮನ್ನಾಗತೋ ಭಿಕ್ಖು ಭಬ್ಬೋ ಅಭಿನಿಬ್ಬಿದಾಯ, ಭಬ್ಬೋ ಸಮ್ಬೋಧಾಯ, ಭಬ್ಬೋ ಅನುತ್ತರಸ್ಸ ಯೋಗಕ್ಖೇಮಸ್ಸ ಅಧಿಗಮಾಯ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕುಕ್ಕುಟಿಯಾ ಅಣ್ಡಾನಿ ಅಟ್ಠ ವಾ ದಸ ವಾ ದ್ವಾದಸ ವಾ। ತಾನಸ್ಸು ಕುಕ್ಕುಟಿಯಾ ಸಮ್ಮಾ ಅಧಿಸಯಿತಾನಿ ಸಮ್ಮಾ ಪರಿಸೇದಿತಾನಿ ಸಮ್ಮಾ ಪರಿಭಾವಿತಾನಿ। ಕಿಞ್ಚಾಪಿ ತಸ್ಸಾ ಕುಕ್ಕುಟಿಯಾ ನ ಏವಂ ಇಚ್ಛಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜೇಯ್ಯ - ‘ಅಹೋ ವತಿಮೇ ಕುಕ್ಕುಟಪೋತಕಾ ಪಾದನಖಸಿಖಾಯ ವಾ ಮುಖತುಣ್ಡಕೇನ ವಾ ಅಣ್ಡಕೋಸಂ ಪದಾಲೇತ್ವಾ ಸೋತ್ಥಿನಾ ಅಭಿನಿಬ್ಭಿಜ್ಜೇಯ್ಯುಂ’ನ್ತಿ। ಅಥ ಖೋ ಭಬ್ಬಾವ ತೇ ಕುಕ್ಕುಟಪೋತಕಾ ಪಾದನಖಸಿಖಾಯ ವಾ ಮುಖತುಣ್ಡಕೇನ ವಾ ಅಣ್ಡಕೋಸಂ ಪದಾಲೇತ್ವಾ ಸೋತ್ಥಿನಾ ಅಭಿನಿಬ್ಭಿಜ್ಜಿತುಂ। ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏವಂ ಉಸ್ಸೋಳ್ಹಿಪನ್ನರಸಙ್ಗಸಮನ್ನಾಗತೋ ಭಿಕ್ಖು ಭಬ್ಬೋ ಅಭಿನಿಬ್ಬಿದಾಯ, ಭಬ್ಬೋ ಸಮ್ಬೋಧಾಯ, ಭಬ್ಬೋ ಅನುತ್ತರಸ್ಸ ಯೋಗಕ್ಖೇಮಸ್ಸ ಅಧಿಗಮಾಯಾ”ತಿ।

ಇದಮವೋಚ ಭಗವಾ। ಅತ್ತಮನಾ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಭಗವತೋ ಭಾಸಿತಂ ಅಭಿನನ್ದುನ್ತಿ।

ಚೇತೋಖಿಲಸುತ್ತಂ ನಿಟ್ಠಿತಂ ಛಟ್ಠಂ।

೭. ವನಪತ್ಥಸುತ್ತಂ

೧೯೦. ಏವಂ ಮೇ ಸುತಂ - ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ ಜೇತವನೇ ಅನಾಥಪಿಣ್ಡಿಕಸ್ಸ ಆರಾಮೇ। ತತ್ರ ಖೋ ಭಗವಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಮನ್ತೇಸಿ - “ಭಿಕ್ಖವೋ”ತಿ। “ಭದನ್ತೇ”ತಿ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಭಗವತೋ ಪಚ್ಚಸ್ಸೋಸುಂ। ಭಗವಾ ಏತದವೋಚ - “ವನಪತ್ಥಪರಿಯಾಯಂ ವೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದೇಸೇಸ್ಸಾಮಿ, ತಂ ಸುಣಾಥ, ಸಾಧುಕಂ ಮನಸಿಕರೋಥ, ಭಾಸಿಸ್ಸಾಮೀ”ತಿ। “ಏವಂ, ಭನ್ತೇ”ತಿ ಖೋ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಭಗವತೋ ಪಚ್ಚಸ್ಸೋಸುಂ। ಭಗವಾ ಏತದವೋಚ -

೧೯೧. “ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಅಞ್ಞತರಂ ವನಪತ್ಥಂ ಉಪನಿಸ್ಸಾಯ ವಿಹರತಿ। ತಸ್ಸ ತಂ ವನಪತ್ಥಂ ಉಪನಿಸ್ಸಾಯ ವಿಹರತೋ ಅನುಪಟ್ಠಿತಾ ಚೇವ ಸತಿ ನ ಉಪಟ್ಠಾತಿ, ಅಸಮಾಹಿತಞ್ಚ ಚಿತ್ತಂ ನ ಸಮಾಧಿಯತಿ, ಅಪರಿಕ್ಖೀಣಾ ಚ ಆಸವಾ ನ ಪರಿಕ್ಖಯಂ ಗಚ್ಛನ್ತಿ, ಅನನುಪ್ಪತ್ತಞ್ಚ ಅನುತ್ತರಂ ಯೋಗಕ್ಖೇಮಂ ನಾನುಪಾಪುಣಾತಿ। ಯೇ ಚ ಖೋ ಇಮೇ ಪಬ್ಬಜಿತೇನ ಜೀವಿತಪರಿಕ್ಖಾರಾ ಸಮುದಾನೇತಬ್ಬಾ - ಚೀವರಪಿಣ್ಡಪಾತಸೇನಾಸನಗಿಲಾನಪ್ಪಚ್ಚಯಭೇಸಜ್ಜಪರಿಕ್ಖಾರಾ - ತೇ ಕಸಿರೇನ ಸಮುದಾಗಚ್ಛನ್ತಿ। ತೇನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನಾ ಇತಿ ಪಟಿಸಞ್ಚಿಕ್ಖಿತಬ್ಬಂ - ‘ಅಹಂ ಖೋ ಇಮಂ ವನಪತ್ಥಂ ಉಪನಿಸ್ಸಾಯ ವಿಹರಾಮಿ, ತಸ್ಸ ಮೇ ಇಮಂ ವನಪತ್ಥಂ ಉಪನಿಸ್ಸಾಯ ವಿಹರತೋ ಅನುಪಟ್ಠಿತಾ ಚೇವ ಸತಿ ನ ಉಪಟ್ಠಾತಿ, ಅಸಮಾಹಿತಞ್ಚ ಚಿತ್ತಂ ನ ಸಮಾಧಿಯತಿ, ಅಪರಿಕ್ಖೀಣಾ ಚ ಆಸವಾ ನ ಪರಿಕ್ಖಯಂ ಗಚ್ಛನ್ತಿ, ಅನನುಪ್ಪತ್ತಞ್ಚ ಅನುತ್ತರಂ ಯೋಗಕ್ಖೇಮಂ ನಾನುಪಾಪುಣಾಮಿ। ಯೇ ಚ ಖೋ ಇಮೇ ಪಬ್ಬಜಿತೇನ ಜೀವಿತಪರಿಕ್ಖಾರಾ ಸಮುದಾನೇತಬ್ಬಾ - ಚೀವರಪಿಣ್ಡಪಾತಸೇನಾಸನಗಿಲಾನಪ್ಪಚ್ಚಯಭೇಸಜ್ಜಪರಿಕ್ಖಾರಾ - ತೇ ಕಸಿರೇನ ಸಮುದಾಗಚ್ಛನ್ತೀ’ತಿ। ತೇನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನಾ ರತ್ತಿಭಾಗಂ ವಾ ದಿವಸಭಾಗಂ ವಾ ತಮ್ಹಾ ವನಪತ್ಥಾ ಪಕ್ಕಮಿತಬ್ಬಂ, ನ ವತ್ಥಬ್ಬಂ।

೧೯೨. “ಇಧ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಅಞ್ಞತರಂ ವನಪತ್ಥಂ ಉಪನಿಸ್ಸಾಯ ವಿಹರತಿ। ತಸ್ಸ ತಂ ವನಪತ್ಥಂ ಉಪನಿಸ್ಸಾಯ ವಿಹರತೋ ಅನುಪಟ್ಠಿತಾ ಚೇವ ಸತಿ ನ ಉಪಟ್ಠಾತಿ, ಅಸಮಾಹಿತಞ್ಚ ಚಿತ್ತಂ ನ ಸಮಾಧಿಯತಿ, ಅಪರಿಕ್ಖೀಣಾ ಚ ಆಸವಾ ನ ಪರಿಕ್ಖಯಂ ಗಚ್ಛನ್ತಿ, ಅನನುಪ್ಪತ್ತಞ್ಚ ಅನುತ್ತರಂ ಯೋಗಕ್ಖೇಮಂ ನಾನುಪಾಪುಣಾತಿ। ಯೇ ಚ ಖೋ ಇಮೇ ಪಬ್ಬಜಿತೇನ ಜೀವಿತಪರಿಕ್ಖಾರಾ ಸಮುದಾನೇತಬ್ಬಾ - ಚೀವರಪಿಣ್ಡಪಾತಸೇನಾಸನಗಿಲಾನಪ್ಪಚ್ಚಯಭೇಸಜ್ಜಪರಿಕ್ಖಾರಾ - ತೇ ಅಪ್ಪಕಸಿರೇನ ಸಮುದಾಗಚ್ಛನ್ತಿ। ತೇನ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನಾ ಇತಿ ಪಟಿಸಞ್ಚಿಕ್ಖಿತಬ್ಬಂ - ‘ಅಹಂ ಖೋ ಇಮಂ ವನಪತ್ಥಂ ಉಪನಿಸ್ಸಾಯ ವಿಹರಾಮಿ। ತಸ್ಸ ಮೇ ಇಮಂ ವನಪತ್ಥಂ ಉಪನಿಸ್ಸಾಯ ವಿಹರತೋ ಅನುಪಟ್ಠಿತಾ ಚೇವ ಸತಿ ನ ಉಪಟ್ಠಾತಿ ಅಸಮಾಹಿತಞ್ಚ ಚಿತ್ತಂ ನ ಸಮಾಧಿಯತಿ, ಅಪರಿಕ್ಖೀಣಾ ಚ ಆಸವಾ ನ ಪರಿಕ್ಖಯಂ ಗಚ್ಛನ್ತಿ, ಅನನುಪ್ಪತ್ತಞ್ಚ ಅನುತ್ತರಂ ಯೋಗಕ್ಖೇಮಂ ನಾನುಪಾಪುಣಾಮಿ। ಯೇ ಚ ಖೋ ಇಮೇ ಪಬ್ಬಜಿತೇನ ಜೀವಿತಪರಿಕ್ಖಾರಾ ಸಮುದಾನೇತಬ್ಬಾ - ಚೀವರಪಿಣ್ಡಪಾತಸೇನಾಸನಗಿಲಾನಪ್ಪಚ್ಚಯಭೇಸಜ್ಜಪರಿಕ್ಖಾರಾ - ತೇ ಅಪ್ಪಕಸಿರೇನ ಸಮುದಾಗಚ್ಛನ್ತಿ। ನ ಖೋ ಪನಾಹಂ ಚೀವರಹೇತು ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜಿತೋ ನ ಪಿಣ್ಡಪಾತಹೇತು…ಪೇ॰… ನ ಸೇನಾಸನಹೇತು…ಪೇ॰… ನ ಗಿಲಾನಪ್ಪಚ್ಚಯಭೇಸಜ್ಜಪರಿಕ್ಖಾರಹೇತು ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜಿತೋ। ಅಥ ಚ ಪನ ಮೇ ಇಮಂ ವನಪತ್ಥಂ ಉಪನಿಸ್ಸಾಯ ವಿಹರತೋ ಅನುಪಟ್ಠಿತಾ ಚೇವ ಸತಿ ನ ಉಪಟ್ಠಾತಿ, ಅಸಮಾಹಿತಞ್ಚ ಚಿತ್ತಂ ನ ಸಮಾಧಿಯತಿ, ಅಪರಿಕ್ಖೀಣಾ ಚ ಆಸವಾ ನ ಪರಿಕ್ಖಯಂ ಗಚ್ಛನ್ತಿ, ಅನನುಪ್ಪತ್ತಞ್ಚ ಅನುತ್ತರಂ ಯೋಗಕ್ಖೇಮಂ ನಾನುಪಾಪುಣಾಮೀ’ತಿ। ತೇನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನಾ ಸಙ್ಖಾಪಿ ತಮ್ಹಾ ವನಪತ್ಥಾ ಪಕ್ಕಮಿತಬ್ಬಂ, ನ ವತ್ಥಬ್ಬಂ।

೧೯೩. “ಇಧ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಅಞ್ಞತರಂ ವನಪತ್ಥಂ ಉಪನಿಸ್ಸಾಯ ವಿಹರತಿ। ತಸ್ಸ ತಂ ವನಪತ್ಥಂ ಉಪನಿಸ್ಸಾಯ ವಿಹರತೋ ಅನುಪಟ್ಠಿತಾ ಚೇವ ಸತಿ ಉಪಟ್ಠಾತಿ, ಅಸಮಾಹಿತಞ್ಚ ಚಿತ್ತಂ ಸಮಾಧಿಯತಿ, ಅಪರಿಕ್ಖೀಣಾ ಚ ಆಸವಾ ಪರಿಕ್ಖಯಂ ಗಚ್ಛನ್ತಿ, ಅನನುಪ್ಪತ್ತಞ್ಚ ಅನುತ್ತರಂ ಯೋಗಕ್ಖೇಮಂ ಅನುಪಾಪುಣಾತಿ। ಯೇ ಚ ಖೋ ಇಮೇ ಪಬ್ಬಜಿತೇನ ಜೀವಿತಪರಿಕ್ಖಾರಾ ಸಮುದಾನೇತಬ್ಬಾ - ಚೀವರಪಿಣ್ಡಪಾತಸೇನಾಸನಗಿಲಾನಪ್ಪಚ್ಚಯಭೇಸಜ್ಜಪರಿಕ್ಖಾರಾ, ತೇ ಕಸಿರೇನ ಸಮುದಾಗಚ್ಛನ್ತಿ। ತೇನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನಾ ಇತಿ ಪಟಿಸಞ್ಚಿಕ್ಖಿತಬ್ಬಂ - ‘ಅಹಂ ಖೋ ಇಮಂ ವನಪತ್ಥಂ ಉಪನಿಸ್ಸಾಯ ವಿಹರಾಮಿ। ತಸ್ಸ ಮೇ ಇಮಂ ವನಪತ್ಥಂ ಉಪನಿಸ್ಸಾಯ ವಿಹರತೋ ಅನುಪಟ್ಠಿತಾ ಚೇವ ಸತಿ ಉಪಟ್ಠಾತಿ ಅಸಮಾಹಿತಞ್ಚ ಚಿತ್ತಂ ಸಮಾಧಿಯತಿ, ಅಪರಿಕ್ಖೀಣಾ ಚ ಆಸವಾ ಪರಿಕ್ಖಯಂ ಗಚ್ಛನ್ತಿ, ಅನನುಪ್ಪತ್ತಞ್ಚ ಅನುತ್ತರಂ ಯೋಗಕ್ಖೇಮಂ ಅನುಪಾಪುಣಾಮಿ। ಯೇ ಚ ಖೋ ಇಮೇ ಪಬ್ಬಜಿತೇನ ಜೀವಿತಪರಿಕ್ಖಾರಾ ಸಮುದಾನೇತಬ್ಬಾ - ಚೀವರಪಿಣ್ಡಪಾತಸೇನಾಸನಗಿಲಾನಪ್ಪಚ್ಚಯಭೇಸಜ್ಜಪರಿಕ್ಖಾರಾ - ತೇ ಕಸಿರೇನ ಸಮುದಾಗಚ್ಛನ್ತಿ। ನ ಖೋ ಪನಾಹಂ ಚೀವರಹೇತು ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜಿತೋ, ನ ಪಿಣ್ಡಪಾತಹೇತು…ಪೇ॰… ನ ಸೇನಾಸನಹೇತು…ಪೇ॰… ನ ಗಿಲಾನಪ್ಪಚ್ಚಯಭೇಸಜ್ಜಪರಿಕ್ಖಾರಹೇತು ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜಿತೋ । ಅಥ ಚ ಪನ ಮೇ ಇಮಂ ವನಪತ್ಥಂ ಉಪನಿಸ್ಸಾಯ ವಿಹರತೋ ಅನುಪಟ್ಠಿತಾ ಚೇವ ಸತಿ ಉಪಟ್ಠಾತಿ, ಅಸಮಾಹಿತಞ್ಚ ಚಿತ್ತಂ ಸಮಾಧಿಯತಿ, ಅಪರಿಕ್ಖೀಣಾ ಚ ಆಸವಾ ಪರಿಕ್ಖಯಂ ಗಚ್ಛನ್ತಿ, ಅನನುಪ್ಪತ್ತಞ್ಚ ಅನುತ್ತರಂ ಯೋಗಕ್ಖೇಮಂ ಅನುಪಾಪುಣಾಮೀ’ತಿ। ತೇನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನಾ ಸಙ್ಖಾಪಿ ತಸ್ಮಿಂ ವನಪತ್ಥೇ ವತ್ಥಬ್ಬಂ, ನ ಪಕ್ಕಮಿತಬ್ಬಂ।

೧೯೪. “ಇಧ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಅಞ್ಞತರಂ ವನಪತ್ಥಂ ಉಪನಿಸ್ಸಾಯ ವಿಹರತಿ। ತಸ್ಸ ತಂ ವನಪತ್ಥಂ ಉಪನಿಸ್ಸಾಯ ವಿಹರತೋ ಅನುಪಟ್ಠಿತಾ ಚೇವ ಸತಿ ಉಪಟ್ಠಾತಿ, ಅಸಮಾಹಿತಞ್ಚ ಚಿತ್ತಂ ಸಮಾಧಿಯತಿ, ಅಪರಿಕ್ಖೀಣಾ ಚ ಆಸವಾ ಪರಿಕ್ಖಯಂ ಗಚ್ಛನ್ತಿ, ಅನನುಪ್ಪತ್ತಞ್ಚ ಅನುತ್ತರಂ ಯೋಗಕ್ಖೇಮಂ ಅನುಪಾಪುಣಾತಿ। ಯೇ ಚ ಖೋ ಇಮೇ ಪಬ್ಬಜಿತೇನ ಜೀವಿತಪರಿಕ್ಖಾರಾ ಸಮುದಾನೇತಬ್ಬಾ - ಚೀವರಪಿಣ್ಡಪಾತಸೇನಾಸನಗಿಲಾನಪ್ಪಚ್ಚಯಭೇಸಜ್ಜಪರಿಕ್ಖಾರಾ - ತೇ ಅಪ್ಪಕಸಿರೇನ ಸಮುದಾಗಚ್ಛನ್ತಿ। ತೇನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನಾ ಇತಿ ಪಟಿಸಞ್ಚಿಕ್ಖಿತಬ್ಬಂ - ‘ಅಹಂ ಖೋ ಇಮಂ ವನಪತ್ಥಂ ಉಪನಿಸ್ಸಾಯ ವಿಹರಾಮಿ। ತಸ್ಸ ಮೇ ಇಮಂ ವನಪತ್ಥಂ ಉಪನಿಸ್ಸಾಯ ವಿಹರತೋ ಅನುಪಟ್ಠಿತಾ ಚೇವ ಸತಿ ಉಪಟ್ಠಾತಿ ಅಸಮಾಹಿತಞ್ಚ ಚಿತ್ತಂ ಸಮಾಧಿಯತಿ, ಅಪರಿಕ್ಖೀಣಾ ಚ ಆಸವಾ ಪರಿಕ್ಖಯಂ ಗಚ್ಛನ್ತಿ, ಅನನುಪ್ಪತ್ತಞ್ಚ ಅನುತ್ತರಂ ಯೋಗಕ್ಖೇಮಂ ಅನುಪಾಪುಣಾಮಿ। ಯೇ ಚ ಖೋ ಇಮೇ ಪಬ್ಬಜಿತೇನ

ಜೀವಿತಪರಿಕ್ಖಾರಾ ಸಮುದಾನೇತಬ್ಬಾ - ಚೀವರಪಿಣ್ಡಪಾತಸೇನಾಸನಗಿಲಾನಪ್ಪಚ್ಚಯಭೇಸಜ್ಜಪರಿಕ್ಖಾರಾ - ತೇ ಅಪ್ಪಕಸಿರೇನ ಸಮುದಾಗಚ್ಛನ್ತೀ'ತಿ । ತೇನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನಾ ಯಾವಜೀವಮ್ಪಿ ತಸ್ಮಿಂ ವನಪತ್ಥೇ ವತ್ಥಬ್ಬಂ, ನ ಪಕ್ಕಮಿತಬ್ಬಂ।

೧೯೫. "ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಅಞ್ಞತರಂ ಗಾಮಂ ಉಪನಿಸ್ಸಾಯ ವಿಹರತಿ ...ಪೇ॰... ಅಞ್ಞತರಂ ನಿಗಮಂ ಉಪನಿಸ್ಸಾಯ ವಿಹರತಿ...ಪೇ॰... ಅಞ್ಞತರಂ ನಗರಂ ಉಪನಿಸ್ಸಾಯ ವಿಹರತಿ...ಪೇ॰... ಅಞ್ಞತರಂ ಜನಪದಂ ಉಪನಿಸ್ಸಾಯ ವಿಹರತಿ...ಪೇ॰... ಅಞ್ಞತರಂ ಪುಗ್ಗಲಂ ಉಪನಿಸ್ಸಾಯ ವಿಹರತಿ। ತಸ್ಸ ತಂ ಪುಗ್ಗಲಂ ಉಪನಿಸ್ಸಾಯ ವಿಹರತೋ ಅನುಪಟ್ಠಿತಾ ಚೇವ ಸತಿ ನ ಉಪಟ್ಠಾತಿ, ಅಸಮಾಹಿತಞ್ಚ ಚಿತ್ತಂ ನ ಸಮಾಧಿಯತಿ, ಅಪರಿಕ್ಖೀಣಾ ಚ ಆಸವಾ ನ ಪರಿಕ್ಖಯಂ ಗಚ್ಛನ್ತಿ, ಅನನುಪ್ಪತ್ತಞ್ಚ ಅನುತ್ತರಂ ಯೋಗಕ್ಖೇಮಂ ನಾನುಪಾಪುಣಾತಿ। ಯೇ ಚ ಖೋ ಇಮೇ ಪಬ್ಬಜಿತೇನ ಜೀವಿತಪರಿಕ್ಖಾರಾ ಸಮುದಾನೇತಬ್ಬಾ - ಚೀವರಪಿಣ್ಡಪಾತಸೇನಾಸನಗಿಲಾನಪ್ಪಚ್ಚಯಭೇಸಜ್ಜಪರಿಕ್ಖಾರಾ - ತೇ ಕಸಿರೇನ ಸಮುದಾಗಚ್ಛನ್ತಿ। ತೇನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನಾ ಇತಿ ಪಟಿಸಞ್ಚಿಕ್ಖಿತಬ್ಬಂ - 'ಅಹಂ ಖೋ ಇಮಂ ಪುಗ್ಗಲಂ ಉಪನಿಸ್ಸಾಯ ವಿಹರಾಮಿ। ತಸ್ಸ ಮೇ ಇಮಂ ಪುಗ್ಗಲಂ ಉಪನಿಸ್ಸಾಯ ವಿಹರತೋ ಅನುಪಟ್ಠಿತಾ ಚೇವ ಸತಿ ನ ಉಪಟ್ಠಾತಿ, ಅಸಮಾಹಿತಞ್ಚ ಚಿತ್ತಂ ನ ಸಮಾಧಿಯತಿ, ಅಪರಿಕ್ಖೀಣಾ ಚ ಆಸವಾ ನ ಪರಿಕ್ಖಯಂ ಗಚ್ಛನ್ತಿ, ಅನನುಪ್ಪತ್ತಞ್ಚ ಅನುತ್ತರಂ ಯೋಗಕ್ಖೇಮಂ ನಾನುಪಾಪುಣಾಮಿ। ಯೇ ಚ ಖೋ ಇಮೇ ಪಬ್ಬಜಿತೇನ ಜೀವಿತಪರಿಕ್ಖಾರಾ ಸಮುದಾನೇತಬ್ಬಾ - ಚೀವರಪಿಣ್ಡಪಾತಸೇನಾಸನಗಿಲಾನಪ್ಪಚ್ಚಯಭೇಸಜ್ಜಪರಿಕ್ಖಾರಾ - ತೇ ಕಸಿರೇನ ಸಮುದಾಗಚ್ಛನ್ತೀ'ತಿ। ತೇನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನಾ ರತ್ತಿಭಾಗಂ ವಾ ದಿವಸಭಾಗಂ ವಾ ಸೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಅನಾಪುಚ್ಛಾ ಪಕ್ಕಮಿತಬ್ಬಂ, ನಾನುಬನ್ಧಿತಬ್ಬೋ।

೧೯೬. "ಇಧ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಅಞ್ಞತರಂ ಪುಗ್ಗಲಂ ಉಪನಿಸ್ಸಾಯ ವಿಹರತಿ। ತಸ್ಸ ತಂ ಪುಗ್ಗಲಂ ಉಪನಿಸ್ಸಾಯ ವಿಹರತೋ ಅನುಪಟ್ಠಿತಾ ಚೇವ ಸತಿ ನ ಉಪಟ್ಠಾತಿ, ಅಸಮಾಹಿತಞ್ಚ ಚಿತ್ತಂ ನ ಸಮಾಧಿಯತಿ, ಅಪರಿಕ್ಖೀಣಾ ಚ ಆಸವಾ ನ ಪರಿಕ್ಖಯಂ ಗಚ್ಛನ್ತಿ, ಅನನುಪ್ಪತ್ತಞ್ಚ ಅನುತ್ತರಂ ಯೋಗಕ್ಖೇಮಂ ನಾನುಪಾಪುಣಾತಿ। ಯೇ ಚ ಖೋ ಇಮೇ ಪಬ್ಬಜಿತೇನ ಜೀವಿತಪರಿಕ್ಖಾರಾ ಸಮುದಾನೇತಬ್ಬಾ - ಚೀವರಪಿಣ್ಡಪಾತಸೇನಾಸನಗಿಲಾನಪ್ಪಚ್ಚಯಭೇಸಜ್ಜಪರಿಕ್ಖಾರಾ, ತೇ ಅಪ್ಪಕಸಿರೇನ ಸಮುದಾಗಚ್ಛನ್ತಿ। ತೇನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನಾ ಇತಿ ಪಟಿಸಞ್ಚಿಕ್ಖಿತಬ್ಬಂ - 'ಅಹಂ ಖೋ ಇಮಂ ಪುಗ್ಗಲಂ ಉಪನಿಸ್ಸಾಯ ವಿಹರಾಮಿ। ತಸ್ಸ ಮೇ ಇಮಂ ಪುಗ್ಗಲಂ ಉಪನಿಸ್ಸಾಯ ವಿಹರತೋ ಅನುಪಟ್ಠಿತಾ ಚೇವ ಸತಿ ನ ಉಪಟ್ಠಾತಿ, ಅಸಮಾಹಿತಞ್ಚ ಚಿತ್ತಂ ನ ಸಮಾಧಿಯತಿ, ಅಪರಿಕ್ಖೀಣಾ ಚ ಆಸವಾ ನ ಪರಿಕ್ಖಯಂ ಗಚ್ಛನ್ತಿ, ಅನನುಪ್ಪತ್ತಞ್ಚ ಅನುತ್ತರಂ ಯೋಗಕ್ಖೇಮಂ ನಾನುಪಾಪುಣಾಮಿ। ಯೇ ಚ ಖೋ ಇಮೇ ಪಬ್ಬಜಿತೇನ ಜೀವಿತಪರಿಕ್ಖಾರಾ ಸಮುದಾನೇತಬ್ಬಾ - ಚೀವರಪಿಣ್ಡಪಾತಸೇನಾಸನಗಿಲಾನಪ್ಪಚ್ಚಯಭೇಸಜ್ಜಪರಿಕ್ಖಾರಾ - ತೇ ಅಪ್ಪಕಸಿರೇನ ಸಮುದಾಗಚ್ಛನ್ತಿ। ನ ಖೋ ಪನಾಹಂ ಚೀವರಹೇತು ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜಿತೋ, ನ ಪಿಣ್ಡಪಾತಹೇತು...ಪೇ॰... ನ ಸೇನಾಸನಹೇತು...ಪೇ॰... ನ ಗಿಲಾನಪ್ಪಚ್ಚಯಭೇಸಜ್ಜಪರಿಕ್ಖಾರಹೇತು ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜಿತೋ। ಅಥ ಚ ಪನ ಮೇ ಇಮಂ ಪುಗ್ಗಲಂ ಉಪನಿಸ್ಸಾಯ ವಿಹರತೋ ಅನುಪಟ್ಠಿತಾ ಚೇವ ಸತಿ ನ ಉಪಟ್ಠಾತಿ, ಅಸಮಾಹಿತಞ್ಚ ಚಿತ್ತಂ ನ ಸಮಾಧಿಯತಿ, ಅಪರಿಕ್ಖೀಣಾ ಚ ಆಸವಾ ನ ಪರಿಕ್ಖಯಂ ಗಚ್ಛನ್ತಿ, ಅನನುಪ್ಪತ್ತಞ್ಚ ಅನುತ್ತರಂ ಯೋಗಕ್ಖೇಮಂ ನಾನುಪಾಪುಣಾಮೀ'ತಿ। ತೇನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನಾ ಸಙ್ಖಾಪಿ ಸೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಆಪುಚ್ಛಾ ಪಕ್ಕಮಿತಬ್ಬಂ, ನಾನುಬನ್ಧಿತಬ್ಬೋ।

೧೯೭. "ಇಧ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಅಞ್ಞತರಂ ಪುಗ್ಗಲಂ ಉಪನಿಸ್ಸಾಯ ವಿಹರತಿ। ತಸ್ಸ ತಂ ಪುಗ್ಗಲಂ ಉಪನಿಸ್ಸಾಯ ವಿಹರತೋ ಅನುಪಟ್ಠಿತಾ ಚೇವ ಸತಿ ಉಪಟ್ಠಾತಿ, ಅಸಮಾಹಿತಞ್ಚ ಚಿತ್ತಂ ಸಮಾಧಿಯತಿ, ಅಪರಿಕ್ಖೀಣಾ ಚ ಆಸವಾ ಪರಿಕ್ಖಯಂ ಗಚ್ಛನ್ತಿ, ಅನನುಪ್ಪತ್ತಞ್ಚ ಅನುತ್ತರಂ ಯೋಗಕ್ಖೇಮಂ ಅನುಪಾಪುಣಾತಿ। ಯೇ ಚ ಖೋ ಇಮೇ ಪಬ್ಬಜಿತೇನ ಜೀವಿತಪರಿಕ್ಖಾರಾ ಸಮುದಾನೇತಬ್ಬಾ - ಚೀವರಪಿಣ್ಡಪಾತಸೇನಾಸನಗಿಲಾನಪ್ಪಚ್ಚಯಭೇಸಜ್ಜಪರಿಕ್ಖಾರಾ - ತೇ ಕಸಿರೇನ ಸಮುದಾಗಚ್ಛನ್ತಿ। ತೇನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನಾ ಇತಿ ಪಟಿಸಞ್ಚಿಕ್ಖಿತಬ್ಬಂ - 'ಅಹಂ ಖೋ ಇಮಂ ಪುಗ್ಗಲಂ ಉಪನಿಸ್ಸಾಯ ವಿಹರಾಮಿ। ತಸ್ಸ ಮೇ ಇಮಂ ಪುಗ್ಗಲಂ ಉಪನಿಸ್ಸಾಯ ವಿಹರತೋ ಅನುಪಟ್ಠಿತಾ ಚೇವ ಸತಿ ಉಪಟ್ಠಾತಿ, ಅಸಮಾಹಿತಞ್ಚ ಚಿತ್ತಂ ಸಮಾಧಿಯತಿ, ಅಪರಿಕ್ಖೀಣಾ ಚ ಆಸವಾ

ಪರಿಕ್ಖಯಂ ಗಚ್ಛನ್ತಿ, ಅನನುಪ್ಪತ್ತಞ್ಚ ಅನುತ್ತರಂ ಯೋಗಕ್ಖೇಮಂ ಅನುಪಾಪುಣಾಮಿ। ಯೇ ಚ ಖೋ ಇಮೇ ಪಬ್ಬಜಿತೇನ ಜೀವಿತಪರಿಕ್ಖಾರಾ ಸಮುದಾನೇತಬ್ಬಾ - ಚೀವರಪಿಣ್ಡಪಾತಸೇನಾಸನಗಿಲಾನಪ್ಪಚ್ಚಯಭೇಸಜ್ಜಪರಿಕ್ಖಾರಾ - ತೇ ಕಸಿರೇನ ಸಮುದಾಗಚ್ಛನ್ತಿ। ನ ಖೋ ಪನಾಹಂ ಚೀವರಹೇತು ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜಿತೋ, ನ ಪಿಣ್ಡಪಾತಹೇತು…ಪೇ॰… ನ ಸೇನಾಸನಹೇತು…ಪೇ॰… ನ ಗಿಲಾನಪ್ಪಚ್ಚಯಭೇಸಜ್ಜಪರಿಕ್ಖಾರಹೇತು ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜಿತೋ। ಅಥ ಚ ಪನ ಮೇ ಇಮಂ ಪುಗ್ಗಲಂ ಉಪನಿಸ್ಸಾಯ ವಿಹರತೋ ಅನುಪಟ್ಠಿತಾ ಚೇವ ಸತಿ ಉಪಟ್ಠಾತಿ, ಅಸಮಾಹಿತಞ್ಚ ಚಿತ್ತಂ ಸಮಾಧಿಯತಿ, ಅಪರಿಕ್ಖೀಣಾ ಚ ಆಸವಾ ಪರಿಕ್ಖಯಂ ಗಚ್ಛನ್ತಿ, ಅನನುಪ್ಪತ್ತಞ್ಚ ಅನುತ್ತರಂ ಯೋಗಕ್ಖೇಮಂ ಅನುಪಾಪುಣಾಮೀ'ತಿ। ತೇನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನಾ ಸಙ್ಖಾಪಿ ಸೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಅನುಬನ್ಧಿತಬ್ಬೋ, ನ ಪಕ್ಕಮಿತಬ್ಬಂ।

೧೯೮. "ಇಧ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಅಞ್ಞತರಂ ಪುಗ್ಗಲಂ ಉಪನಿಸ್ಸಾಯ ವಿಹರತಿ। ತಸ್ಸ ತಂ ಪುಗ್ಗಲಂ ಉಪನಿಸ್ಸಾಯ ವಿಹರತೋ ಅನುಪಟ್ಠಿತಾ ಚೇವ ಸತಿ ಉಪಟ್ಠಾತಿ, ಅಸಮಾಹಿತಞ್ಚ ಚಿತ್ತಂ ಸಮಾಧಿಯತಿ, ಅಪರಿಕ್ಖೀಣಾ ಚ ಆಸವಾ ಪರಿಕ್ಖಯಂ ಗಚ್ಛನ್ತಿ , ಅನನುಪ್ಪತ್ತಞ್ಚ ಅನುತ್ತರಂ ಯೋಗಕ್ಖೇಮಂ ಅನುಪಾಪುಣಾತಿ। ಯೇ ಚ ಖೋ ಇಮೇ ಪಬ್ಬಜಿತೇನ ಜೀವಿತಪರಿಕ್ಖಾರಾ ಸಮುದಾನೇತಬ್ಬಾ - ಚೀವರಪಿಣ್ಡಪಾತಸೇನಾಸನಗಿಲಾನಪ್ಪಚ್ಚಯಭೇಸಜ್ಜಪರಿಕ್ಖಾರಾ - ತೇ ಅಪ್ಪಕಸಿರೇನ ಸಮುದಾಗಚ್ಛನ್ತಿ। ತೇನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನಾ ಇತಿ ಪಟಿಸಞ್ಚಿಕ್ಖಿತಬ್ಬಂ - 'ಅಹಂ ಖೋ ಇಮಂ ಪುಗ್ಗಲಂ ಉಪನಿಸ್ಸಾಯ ವಿಹರಾಮಿ । ತಸ್ಸ ಮೇ ಇಮಂ ಪುಗ್ಗಲಂ ಉಪನಿಸ್ಸಾಯ ವಿಹರತೋ ಅನುಪಟ್ಠಿತಾ ಚೇವ ಸತಿ ಉಪಟ್ಠಾತಿ, ಅಸಮಾಹಿತಞ್ಚ ಚಿತ್ತಂ ಸಮಾಧಿಯತಿ, ಅಪರಿಕ್ಖೀಣಾ ಚ ಆಸವಾ ಪರಿಕ್ಖಯಂ ಗಚ್ಛನ್ತಿ, ಅನನುಪ್ಪತ್ತಞ್ಚ ಅನುತ್ತರಂ ಯೋಗಕ್ಖೇಮಂ ಅನುಪಾಪುಣಾಮಿ। ಯೇ ಚ ಖೋ ಇಮೇ ಪಬ್ಬಜಿತೇನ ಜೀವಿತಪರಿಕ್ಖಾರಾ ಸಮುದಾನೇತಬ್ಬಾ - ಚೀವರಪಿಣ್ಡಪಾತಸೇನಾಸನಗಿಲಾನಪ್ಪಚ್ಚಯಭೇಸಜ್ಜಪರಿಕ್ಖಾರಾ - ತೇ ಅಪ್ಪಕಸಿರೇನ ಸಮುದಾಗಚ್ಛನ್ತೀ'ತಿ। ತೇನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನಾ ಯಾವಜೀವಮ್ಪಿ ಸೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಅನುಬನ್ಧಿತಬ್ಬೋ, ನ ಪಕ್ಕಮಿತಬ್ಬಂ, ಅಪಿ ಪನುಜ್ಜಮಾನೇನಪೀ"ತಿ [ಅಪಿ ಪಣುಜ್ಜಮಾನೇನಾತಿ (?)]।

ಇದಮವೋಚ ಭಗವಾ। ಅತ್ತಮನಾ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಭಗವತೋ ಭಾಸಿತಂ ಅಭಿನನ್ದುನ್ತಿ।

ವನಪತ್ಥಸುತ್ತಂ ನಿಟ್ಠಿತಂ ಸತ್ತಮಂ।

೮. ಮಧುಪಿಣ್ಡಿಕಸುತ್ತಂ

೧೯೯. ಏವಂ ಮೇ ಸುತಂ - ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ಸಕ್ಕೇಸು ವಿಹರತಿ ಕಪಿಲವತ್ಥುಸ್ಮಿಂ ನಿಗ್ರೋಧಾರಾಮೇ। ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ಪುಬ್ಬಣ್ಹಸಮಯಂ ನಿವಾಸೇತ್ವಾ ಪತ್ತಚೀವರಮಾದಾಯ ಕಪಿಲವತ್ಥುಂ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಪಾವಿಸಿ। ಕಪಿಲವತ್ಥುಸ್ಮಿಂ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಚರಿತ್ವಾ ಪಚ್ಛಾಭತ್ತಂ ಪಿಣ್ಡಪಾತಪಟಿಕ್ಕನ್ತೋ ಯೇನ ಮಹಾವನಂ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ ದಿವಾವಿಹಾರಾಯ। ಮಹಾವನಂ ಅಜ್ಝೋಗಾಹೇತ್ವಾ ಬೇಲುವಲಟ್ಠಿಕಾಯ ಮೂಲೇ ದಿವಾವಿಹಾರಂ ನಿಸೀದಿ। ದಣ್ಡಪಾಣಿಪಿ ಖೋ ಸಕ್ಕೋ ಜಙ್ಘಾವಿಹಾರಂ [ಜಙ್ಘವಿಹಾರಂ (ಕ॰)] ಅನುಚಙ್ಕಮಮಾನೋ ಅನುವಿಚರಮಾನೋ ಯೇನ ಮಹಾವನಂ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ। ಮಹಾವನಂ ಅಜ್ಝೋಗಾಹೇತ್ವಾ ಯೇನ ಬೇಲುವಲಟ್ಠಿಕಾ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವತಾ ಸದ್ಧಿಂ ಸಮ್ಮೋದಿ। ಸಮ್ಮೋದನೀಯಂ ಕಥಂ ಸಾರಣೀಯಂ ವೀತಿಸಾರೇತ್ವಾ ದಣ್ಡಮೋಲುಬ್ಭ ಏಕಮನ್ತಂ ಅಟ್ಠಾಸಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ಠಿತೋ ಖೋ ದಣ್ಡಪಾಣಿ ಸಕ್ಕೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ - "ಕಿಂವಾದೀ ಸಮಣೋ ಕಿಮಕ್ಖಾಯೀ"ತಿ? "ಯಥಾವಾದೀ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಸದೇವಕೇ ಲೋಕೇ ಸಮಾರಕೇ ಸಬ್ರಹ್ಮಕೇ ಸಸ್ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಿಯಾ ಪಜಾಯ ಸದೇವಮನುಸ್ಸಾಯ ನ ಕೇನಚಿ ಲೋಕೇ ವಿಗ್ಗಯ್ಹ ತಿಟ್ಠತಿ, ಯಥಾ ಚ ಪನ ಕಾಮೇಹಿ ವಿಸಂಯುತ್ತಂ ವಿಹರನ್ತಂ ತಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ ಅಕಥಂಕಥಿಂ ಛಿನ್ನಕುಕ್ಕುಚ್ಚಂ ಭವಾಭವೇ ವೀತತಣ್ಹಂ ಸಞ್ಞಾ ನಾನುಸೇನ್ತಿ - ಏವಂವಾದೀ ಖೋ ಅಹಂ, ಆವುಸೋ, ಏವಮಕ್ಖಾಯೀ"ತಿ।

“ಏವಂ ವುತ್ತೇ ದಣ್ಡಪಾಣಿ ಸಕ್ಕೋ ಸೀಸಂ ಓಕಮ್ಪೇತ್ವಾ , ಜಿವ್ಹಂ ನಿಲ್ಲಾಳೇತ್ವಾ, ತಿವಿಸಾಖಂ ನಲಾಟಿಕಂ ನಲಾಟೇ ವುಟ್ಠಾಪೇತ್ವಾ ದಣ್ಡಮೋಲುಬ್ಭ ಪಕ್ಕಾಮಿ।

೨೦೦. ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ಸಾಯನ್ಹಸಮಯಂ ಪಟಿಸಲ್ಲಾನಾ ವುಟ್ಠಿತೋ ಯೇನ ನಿಗ್ರೋಧಾರಾಮೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಪಞ್ಞತ್ತೇ ಆಸನೇ ನಿಸೀದಿ। ನಿಸಜ್ಜ ಖೋ ಭಗವಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಮನ್ತೇಸಿ - “ಇಧಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಬ್ಬಣ್ಹಸಮಯಂ ನಿವಾಸೇತ್ವಾ ಪತ್ತಚೀವರಮಾದಾಯ ಕಪಿಲವತ್ಥುಂ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಪಾವಿಸಿಂ। ಕಪಿಲವತ್ಥುಸ್ಮಿಂ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಚರಿತ್ವಾ ಪಚ್ಛಾಭತ್ತಂ ಪಿಣ್ಡಪಾತಪಟಿಕ್ಕನ್ತೋ ಯೇನ ಮಹಾವನಂ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿಂ ದಿವಾವಿಹಾರಾಯ। ಮಹಾವನಂ ಅಜ್ಝೋಗಾಹೇತ್ವಾ ಬೇಲುವಲಟ್ಠಿಕಾಯ ಮೂಲೇ ದಿವಾವಿಹಾರಂ ನಿಸೀದಿಂ। ದಣ್ಡಪಾಣಿಪಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಕ್ಕೋ ಜಙ್ಘಾವಿಹಾರಂ ಅನುಚಙ್ಕಮಮಾನೋ ಅನುವಿಚರಮಾನೋ ಯೇನ ಮಹಾವನಂ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ। ಮಹಾವನಂ ಅಜ್ಝೋಗಾಹೇತ್ವಾ ಯೇನ ಬೇಲುವಲಟ್ಠಿಕಾ ಯೇನಾಹಂ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಮಯಾ ಸದ್ಧಿಂ ಸಮ್ಮೋದಿ। ಸಮ್ಮೋದನೀಯಂ ಕಥಂ ಸಾರಣೀಯಂ ವೀತಿಸಾರೇತ್ವಾ ದಣ್ಡಮೋಲುಬ್ಭ ಏಕಮನ್ತಂ ಅಟ್ಠಾಸಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ಠಿತೋ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದಣ್ಡಪಾಣಿ ಸಕ್ಕೋ ಮಂ ಏತದವೋಚ - ‘ಕಿಂವಾದೀ ಸಮಣೋ ಕಿಮಕ್ಖಾಯೀ’ತಿ?

“ಏವಂ ವುತ್ತೇ ಅಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದಣ್ಡಪಾಣಿಂ ಸಕ್ಕಂ ಏತದವೋಚಂ - ಯಥಾವಾದೀ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಸದೇವಕೇ ಲೋಕೇ ಸಮಾರಕೇ ಸಬ್ರಹ್ಮಕೇ ಸಸ್ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಿಯಾ ಪಜಾಯ ಸದೇವಮನುಸ್ಸಾಯ ನ ಕೇನಚಿ ಲೋಕೇ ವಿಗ್ಗಯ್ಹ ತಿಟ್ಠತಿ, ಯಥಾ ಚ ಪನ ಕಾಮೇಹಿ ವಿಸಂಯುತ್ತಂ ವಿಹರನ್ತಂ ತಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ ಅಕಥಂಕಥಿಂ ಛಿನ್ನಕುಕ್ಕುಚ್ಚಂ ಭವಾಭವೇ ವೀತತಣ್ಹಂ ಸಞ್ಞಾ ನಾನುಸೇನ್ತಿ - ಏವಂವಾದೀ ಖೋ ಅಹಂ, ಆವುಸೋ, ಏವಮಕ್ಖಾಯೀ”ತಿ। “ಏವಂ ವುತ್ತೇ ಭಿಕ್ಖವೇ, ದಣ್ಡಪಾಣಿ ಸಕ್ಕೋ ಸೀಸಂ ಓಕಮ್ಪೇತ್ವಾ, ಜಿವ್ಹಂ ನಿಲ್ಲಾಳೇತ್ವಾ, ತಿವಿಸಾಖಂ ನಲಾಟಿಕಂ ನಲಾಟೇ ವುಟ್ಠಾಪೇತ್ವಾ ದಣ್ಡಮೋಲುಬ್ಭ ಪಕ್ಕಾಮೀ”ತಿ।

೨೦೧. ಏವಂ ವುತ್ತೇ ಅಞ್ಞತರೋ ಭಿಕ್ಖು ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ - “ಕಿಂವಾದೀ ಪನ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವಾ ಸದೇವಕೇ ಲೋಕೇ ಸಮಾರಕೇ ಸಬ್ರಹ್ಮಕೇ ಸಸ್ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಿಯಾ ಪಜಾಯ ಸದೇವಮನುಸ್ಸಾಯ ನ ಕೇನಚಿ ಲೋಕೇ ವಿಗ್ಗಯ್ಹ ತಿಟ್ಠತಿ? ಕಥಞ್ಚ ಪನ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವನ್ತಂ ಕಾಮೇಹಿ ವಿಸಂಯುತ್ತಂ ವಿಹರನ್ತಂ ತಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ ಅಕಥಂಕಥಿಂ ಛಿನ್ನಕುಕ್ಕುಚ್ಚಂ ಭವಾಭವೇ ವೀತತಣ್ಹಂ ಸಞ್ಞಾ ನಾನುಸೇನ್ತೀ”ತಿ? “ಯತೋನಿದಾನಂ, ಭಿಕ್ಖು, ಪುರಿಸಂ ಪಪಞ್ಚಸಞ್ಞಾಸಙ್ಖಾ ಸಮುದಾಚರನ್ತಿ। ಏತ್ಥ ಚೇ ನತ್ಥಿ ಅಭಿನನ್ದಿತಬ್ಬಂ ಅಭಿವದಿತಬ್ಬಂ ಅಜ್ಝೋಸಿತಬ್ಬಂ। ಏಸೇವನ್ತೋ ರಾಗಾನುಸಯಾನಂ, ಏಸೇವನ್ತೋ ಪಟಿಘಾನುಸಯಾನಂ, ಏಸೇವನ್ತೋ ದಿಟ್ಠಾನುಸಯಾನಂ , ಏಸೇವನ್ತೋ ವಿಚಿಕಿಚ್ಛಾನುಸಯಾನಂ, ಏಸೇವನ್ತೋ ಮಾನಾನುಸಯಾನಂ, ಏಸೇವನ್ತೋ ಭವರಾಗಾನುಸಯಾನಂ, ಏಸೇವನ್ತೋ ಅವಿಜ್ಜಾನುಸಯಾನಂ, ಏಸೇವನ್ತೋ ದಣ್ಡಾದಾನ-ಸತ್ಥಾದಾನ-ಕಲಹ-ವಿಗ್ಗಹ-ವಿವಾದ-ತುವಂತುವಂ-ಪೇಸುಞ್ಞ-ಮುಸಾವಾದಾನಂ। ಏತ್ಥೇತೇ ಪಾಪಕಾ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಅಪರಿಸೇಸಾ ನಿರುಜ್ಝನ್ತೀ’ತಿ। ಇದಮವೋಚ ಭಗವಾ। ಇದಂ ವತ್ವಾನ ಸುಗತೋ ಉಟ್ಠಾಯಾಸನಾ ವಿಹಾರಂ ಪಾವಿಸಿ।

೨೦೨. ಅಥ ಖೋ ತೇಸಂ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಅಚಿರಪಕ್ಕನ್ತಸ್ಸ ಭಗವತೋ ಏತದಹೋಸಿ - “ಇದಂ ಖೋ ನೋ, ಆವುಸೋ, ಭಗವಾ ಸಂಖಿತ್ತೇನ ಉದ್ದೇಸಂ ಉದ್ದಿಸಿತ್ವಾ, ವಿತ್ಥಾರೇನ ಅತ್ಥಂ ಅವಿಭಜಿತ್ವಾ, ಉಟ್ಠಾಯಾಸನಾ ವಿಹಾರಂ ಪವಿಟ್ಠೋ - ‘ಯತೋನಿದಾನಂ, ಭಿಕ್ಖು, ಪುರಿಸಂ ಪಪಞ್ಚಸಞ್ಞಾಸಙ್ಖಾ ಸಮುದಾಚರನ್ತಿ। ಏತ್ಥ ಚೇ ನತ್ಥಿ ಅಭಿನನ್ದಿತಬ್ಬಂ ಅಭಿವದಿತಬ್ಬಂ ಅಜ್ಝೋಸಿತಬ್ಬಂ। ಏಸೇವನ್ತೋ ರಾಗಾನುಸಯಾನಂ...ಪೇ॰... ಏತ್ಥೇತೇ ಪಾಪಕಾ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಅಪರಿಸೇಸಾ ನಿರುಜ್ಝನ್ತೀ’ತಿ । ಕೋ ನು ಖೋ ಇಮಸ್ಸ ಭಗವತಾ ಸಂಖಿತ್ತೇನ ಉದ್ದೇಸಸ್ಸ ಉದ್ದಿಟ್ಠಸ್ಸ ವಿತ್ಥಾರೇನ ಅತ್ಥಂ ಅವಿಭತ್ತಸ್ಸ ವಿತ್ಥಾರೇನ ಅತ್ಥಂ ವಿಭಜೇಯ್ಯಾ”ತಿ? ಅಥ ಖೋ ತೇಸಂ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಏತದಹೋಸಿ - “ಅಯಂ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಮಹಾಕಚ್ಚಾನೋ ಸತ್ಥು ಚೇವ ಸಂವಣ್ಣಿತೋ ಸಮ್ಭಾವಿತೋ ಚ ವಿಞ್ಞೂನಂ ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀನಂ। ಪಹೋತಿ ಚಾಯಸ್ಮಾ ಮಹಾಕಚ್ಚಾನೋ ಇಮಸ್ಸ ಭಗವತಾ ಸಂಖಿತ್ತೇನ ಉದ್ದೇಸಸ್ಸ ಉದ್ದಿಟ್ಠಸ್ಸ

ವಿತ್ಥಾರೇನ ಅತ್ಥಂ ಅವಿಭತ್ತಸ್ಸ ವಿತ್ಥಾರೇನ ಅತ್ಥಂ ವಿಭಜಿತುಂ। ಯಂನೂನ ಮಯಂ ಯೇನಾಯಸ್ಮಾ ಮಹಾಕಚ್ಚಾನೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮೇಯ್ಯಾಮ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಮಹಾಕಚ್ಚಾನಂ ಏತಮತ್ಥಂ ಪಟಿಪುಚ್ಛೇಯ್ಯಾಮಾ"ತಿ।

ಅಥ ಖೋ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಯೇನಾಯಸ್ಮಾ ಮಹಾಕಚ್ಚಾನೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿಂಸು; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಆಯಸ್ಮತಾ ಮಹಾಕಚ್ಚಾನೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಸಮ್ಮೋದಿಂಸು। ಸಮ್ಮೋದನೀಯಂ ಕಥಂ ಸಾರಣೀಯಂ ವೀತಿಸಾರೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿಂಸು। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನಾ ಖೋ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಮಹಾಕಚ್ಚಾನಂ ಏತದವೋಚುಂ - "ಇದಂ ಖೋ ನೋ, ಆವುಸೋ ಕಚ್ಚಾನ, ಭಗವಾ ಸಂಖಿತ್ತೇನ ಉದ್ದೇಸಂ ಉದ್ದಿಸಿತ್ವಾ ವಿತ್ಥಾರೇನ ಅತ್ಥಂ ಅವಿಭಜಿತ್ವಾ ಉಟ್ಠಾಯಾಸನಾ ವಿಹಾರಂ ಪವಿಟ್ಠೋ - 'ಯತೋನಿದಾನಂ, ಭಿಕ್ಖು, ಪುರಿಸಂ ಪಪಞ್ಚಸಞ್ಞಾಸಙ್ಖಾ ಸಮುದಾಚರನ್ತಿ। ಏತ್ಥ ಚೇ ನತ್ಥಿ ಅಭಿನನ್ದಿತಬ್ಬಂ ಅಭಿವದಿತಬ್ಬಂ ಅಜ್ಝೋಸಿತಬ್ಬಂ। ಏಸೇವನ್ತೋ ರಾಗಾನುಸಯಾನಂ...ಪೇ॰... ಏತ್ಥೇತೇ ಪಾಪಕಾ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಅಪರಿಸೇಸಾ ನಿರುಜ್ಝನ್ತೀ'ತಿ। ತೇಸಂ ನೋ, ಆವುಸೋ ಕಚ್ಚಾನ, ಅಮ್ಹಾಕಂ ಅಚಿರಪಕ್ಕನ್ತಸ್ಸ ಭಗವತೋ ಏತದಹೋಸಿ - 'ಇದಂ ಖೋ ನೋ, ಆವುಸೋ, ಭಗವಾ ಸಂಖಿತ್ತೇನ ಉದ್ದೇಸಂ ಉದ್ದಿಸಿತ್ವಾ ವಿತ್ಥಾರೇನ ಅತ್ಥಂ ಅವಿಭಜಿತ್ವಾ ಉಟ್ಠಾಯಾಸನಾ ವಿಹಾರಂ ಪವಿಟ್ಠೋ - "ಯತೋನಿದಾನಂ, ಭಿಕ್ಖು, ಪುರಿಸಂ ಪಪಞ್ಚಸಞ್ಞಾಸಙ್ಖಾ ಸಮುದಾಚರನ್ತಿ। ಏತ್ಥ ಚೇ ನತ್ಥಿ ಅಭಿನನ್ದಿತಬ್ಬಂ ಅಭಿವದಿತಬ್ಬಂ ಅಜ್ಝೋಸಿತಬ್ಬಂ। ಏಸೇವನ್ತೋ ರಾಗಾನುಸಯಾನಂ...ಪೇ॰... ಏತ್ಥೇತೇ ಪಾಪಕಾ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಅಪರಿಸೇಸಾ ನಿರುಜ್ಝನ್ತೀ"ತಿ। ಕೋ ನು ಖೋ ಇಮಸ್ಸ ಭಗವತಾ ಸಂಖಿತ್ತೇನ ಉದ್ದೇಸಸ್ಸ ಉದ್ದಿಟ್ಠಸ್ಸ ವಿತ್ಥಾರೇನ ಅತ್ಥಂ ಅವಿಭತ್ತಸ್ಸ ವಿತ್ಥಾರೇನ ಅತ್ಥಂ ವಿಭಜೇಯ್ಯಾತಿ? ತೇಸಂ ನೋ, ಆವುಸೋ ಕಚ್ಚಾನ, ಅಮ್ಹಾಕಂ ಏತದಹೋಸಿ - 'ಅಯಂ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಮಹಾಕಚ್ಚಾನೋ ಸತ್ಥು ಚೇವ ಸಂವಣ್ಣಿತೋ ಸಮ್ಭಾವಿತೋ ಚ ವಿಞ್ಞೂನಂ ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀನಂ, ಪಹೋತಿ ಚಾಯಸ್ಮಾ ಮಹಾಕಚ್ಚಾನೋ ಇಮಸ್ಸ ಭಗವತಾ ಸಂಖಿತ್ತೇನ ಉದ್ದೇಸಸ್ಸ ಉದ್ದಿಟ್ಠಸ್ಸ ವಿತ್ಥಾರೇನ ಅತ್ಥಂ ಅವಿಭತ್ತಸ್ಸ ವಿತ್ಥಾರೇನ ಅತ್ಥಂ ವಿಭಜಿತುಂ। ಯಂನೂನ ಮಯಂ ಯೇನಾಯಸ್ಮಾ ಮಹಾಕಚ್ಚಾನೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮೇಯ್ಯಾಮ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಮಹಾಕಚ್ಚಾನಂ ಏತಮತ್ಥಂ ಪಟಿಪುಚ್ಛೇಯ್ಯಾಮಾ'ತಿ। ವಿಭಜತಾಯಸ್ಮಾ ಮಹಾಕಚ್ಚಾನೋ"ತಿ।

೨೦೩. "ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಆವುಸೋ, ಪುರಿಸೋ ಸಾರತ್ಥಿಕೋ ಸಾರಗವೇಸೀ ಸಾರಪರಿಯೇಸನಂ ಚರಮಾನೋ ಮಹತೋ ರುಕ್ಖಸ್ಸ ತಿಟ್ಠತೋ ಸಾರವತೋ ಅತಿಕ್ಕಮ್ಮೇವ ಮೂಲಂ, ಅತಿಕ್ಕಮ್ಮ ಖನ್ಧಂ, ಸಾಖಾಪಲಾಸೇ ಸಾರಂ ಪರಿಯೇಸಿತಬ್ಬಂ ಮಞ್ಞೇಯ್ಯ; ಏವಂಸಮ್ಪದಮಿದಂ ಆಯಸ್ಮನ್ತಾನಂ ಸತ್ಥರಿ ಸಮ್ಮುಖೀಭೂತೇ, ತಂ ಭಗವನ್ತಂ ಅತಿಸಿತ್ವಾ , ಅಮ್ಹೇ ಏತಮತ್ಥಂ ಪಟಿಪುಚ್ಛಿತಬ್ಬಂ ಮಞ್ಞಥ। ಸೋ ಹಾವುಸೋ, ಭಗವಾ ಜಾನಂ ಜಾನಾತಿ, ಪಸ್ಸಂ ಪಸ್ಸತಿ, ಚಕ್ಖುಭೂತೋ ಞಾಣಭೂತೋ ಧಮ್ಮಭೂತೋ ಬ್ರಹ್ಮಭೂತೋ, ವತ್ತಾ ಪವತ್ತಾ, ಅತ್ಥಸ್ಸ ನಿನ್ನೇತಾ, ಅಮತಸ್ಸ ದಾತಾ, ಧಮ್ಮಸ್ಸಾಮೀ ತಥಾಗತೋ। ಸೋ ಚೇವ ಪನೇತಸ್ಸ ಕಾಲೋ ಅಹೋಸಿ, ಯಂ ಭಗವನ್ತಂಯೇವ ಏತಮತ್ಥಂ ಪಟಿಪುಚ್ಛೇಯ್ಯಾಥ। ಯಥಾ ವೋ ಭಗವಾ ಬ್ಯಾಕರೇಯ್ಯ ತಥಾ ನಂ ಧಾರೇಯ್ಯಾಥಾ"ತಿ। "ಅದ್ಧಾವುಸೋ ಕಚ್ಚಾನ, ಭಗವಾ ಜಾನಂ ಜಾನಾತಿ, ಪಸ್ಸಂ ಪಸ್ಸತಿ, ಚಕ್ಖುಭೂತೋ ಞಾಣಭೂತೋ ಧಮ್ಮಭೂತೋ ಬ್ರಹ್ಮಭೂತೋ, ವತ್ತಾ ಪವತ್ತಾ, ಅತ್ಥಸ್ಸ ನಿನ್ನೇತಾ, ಅಮತಸ್ಸ ದಾತಾ, ಧಮ್ಮಸ್ಸಾಮೀ ತಥಾಗತೋ। ಸೋ ಚೇವ ಪನೇತಸ್ಸ ಕಾಲೋ ಅಹೋಸಿ, ಯಂ ಭಗವನ್ತಂಯೇವ ಏತಮತ್ಥಂ ಪಟಿಪುಚ್ಛೇಯ್ಯಾಮ। ಯಥಾ ನೋ ಭಗವಾ ಬ್ಯಾಕರೇಯ್ಯ ತಥಾ ನಂ ಧಾರೇಯ್ಯಾಮ। ಅಪಿ ಚಾಯಸ್ಮಾ ಮಹಾಕಚ್ಚಾನೋ ಸತ್ಥು ಚೇವ ಸಂವಣ್ಣಿತೋ ಸಮ್ಭಾವಿತೋ ಚ ವಿಞ್ಞೂನಂ ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀನಂ, ಪಹೋತಿ ಚಾಯಸ್ಮಾ ಮಹಾಕಚ್ಚಾನೋ ಇಮಸ್ಸ ಭಗವತಾ ಸಂಖಿತ್ತೇನ ಉದ್ದೇಸಸ್ಸ ಉದ್ದಿಟ್ಠಸ್ಸ ವಿತ್ಥಾರೇನ ಅತ್ಥಂ ಅವಿಭತ್ತಸ್ಸ ವಿತ್ಥಾರೇನ ಅತ್ಥಂ ವಿಭಜಿತುಂ। ವಿಭಜತಾಯಸ್ಮಾ ಮಹಾಕಚ್ಚಾನೋ ಅಗರುಂ ಕತ್ವಾ"ತಿ [ಅಗರುಕತ್ವಾ (ಸೀ॰), ಅಗರುಕರಿತ್ವಾ (ಸ್ಯಾ॰ ಪೀ॰)]। "ತೇನ ಹಾವುಸೋ, ಸುಣಾಥ, ಸಾಧುಕಂ ಮನಸಿಕರೋಥ, ಭಾಸಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ। "ಏವಮಾವುಸೋ"ತಿ ಖೋ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಯಸ್ಮತೋ ಮಹಾಕಚ್ಚಾನಸ್ಸ ಪಚ್ಚಸ್ಸೋಸುಂ। ಆಯಸ್ಮಾ ಮಹಾಕಚ್ಚಾನೋ ಏತದವೋಚ -

೨೦೪. "ಯಂ ಖೋ ನೋ, ಆವುಸೋ, ಭಗವಾ ಸಂಖಿತ್ತೇನ ಉದ್ದೇಸಂ ಉದ್ದಿಸಿತ್ವಾ ವಿತ್ಥಾರೇನ ಅತ್ಥಂ ಅವಿಭಜಿತ್ವಾ ಉಟ್ಠಾಯಾಸನಾ ವಿಹಾರಂ ಪವಿಟ್ಠೋ - 'ಯತೋನಿದಾನಂ, ಭಿಕ್ಖು, ಪುರಿಸಂ ಪಪಞ್ಚಸಞ್ಞಾಸಙ್ಖಾ ಸಮುದಾಚರನ್ತಿ । ಏತ್ಥ ಚೇ ನತ್ಥಿ

ಅಭಿನನ್ದಿತಬ್ಬಂ ಅಭಿವದಿತಬ್ಬಂ ಅಜ್ಝೋಸಿತಬ್ಬಂ, ಏಸೇವನ್ತೋ ರಾಗಾನುಸಯಾನಂ...ಪೇ॰... ಏತ್ಥೇತೇ ಪಾಪಕಾ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಅಪರಿಸೇಸಾ ನಿರುಜ್ಝನ್ತೀ'ತಿ, ಇಮಸ್ಸ ಖೋ ಅಹಂ, ಆವುಸೋ, ಭಗವತಾ ಸಂಖಿತ್ತೇನ ಉದ್ದೇಸಸ್ಸ ಉದ್ದಿಟ್ಠಸ್ಸ ವಿತ್ಥಾರೇನ ಅತ್ಥಂ ಅವಿಭತ್ತಸ್ಸ ಏವಂ ವಿತ್ಥಾರೇನ ಅತ್ಥಂ ಆಜಾನಾಮಿ -

"ಚಕ್ಖುಞ್ಚಾವುಸೋ, ಪಟಿಚ್ಚ ರೂಪೇ ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞಾಣಂ, ತಿಣ್ಣಂ ಸಙ್ಗತಿ ಫಸ್ಸೋ, ಫಸ್ಸಪಚ್ಚಯಾ ವೇದನಾ, ಯಂ ವೇದೇತಿ ತಂ ಸಞ್ಜಾನಾತಿ , ಯಂ ಸಞ್ಜಾನಾತಿ ತಂ ವಿತಕ್ಕೇತಿ, ಯಂ ವಿತಕ್ಕೇತಿ ತಂ ಪಪಞ್ಚೇತಿ, ಯಂ ಪಪಞ್ಚೇತಿ ತತೋನಿದಾನಂ ಪುರಿಸಂ ಪಪಞ್ಚಸಞ್ಞಾಸಙ್ಖಾ ಸಮುದಾಚರನ್ತಿ ಅತೀತಾನಾಗತಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನೇಸು ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞೇಯ್ಯೇಸು ರೂಪೇಸು। ಸೋತಞ್ಚಾವುಸೋ, ಪಟಿಚ್ಚ ಸದ್ದೇ ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಸೋತವಿಞ್ಞಾಣಂ...ಪೇ॰... ಘಾನಞ್ಚಾವುಸೋ, ಪಟಿಚ್ಚ ಗನ್ಧೇ ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಘಾನವಿಞ್ಞಾಣಂ...ಪೇ॰... ಜಿವ್ಹಞ್ಚಾವುಸೋ, ಪಟಿಚ್ಚ ರಸೇ ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಜಿವ್ಹಾವಿಞ್ಞಾಣಂ...ಪೇ॰... ಕಾಯಞ್ಚಾವುಸೋ, ಪಟಿಚ್ಚ ಫೋಟ್ಠಬ್ಬೇ ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಕಾಯವಿಞ್ಞಾಣಂ...ಪೇ॰... ಮನಞ್ಚಾವುಸೋ, ಪಟಿಚ್ಚ ಧಮ್ಮೇ ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಮನೋವಿಞ್ಞಾಣಂ, ತಿಣ್ಣಂ ಸಙ್ಗತಿ ಫಸ್ಸೋ, ಫಸ್ಸಪಚ್ಚಯಾ ವೇದನಾ, ಯಂ ವೇದೇತಿ ತಂ ಸಞ್ಜಾನಾತಿ, ಯಂ ಸಞ್ಜಾನಾತಿ ತಂ ವಿತಕ್ಕೇತಿ, ಯಂ ವಿತಕ್ಕೇತಿ ತಂ ಪಪಞ್ಚೇತಿ, ಯಂ ಪಪಞ್ಚೇತಿ ತತೋನಿದಾನಂ ಪುರಿಸಂ ಪಪಞ್ಚಸಞ್ಞಾಸಙ್ಖಾ ಸಮುದಾಚರನ್ತಿ ಅತೀತಾನಾಗತಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನೇಸು ಮನೋವಿಞ್ಞೇಯ್ಯೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು।

"ಸೋ ವತಾವುಸೋ, ಚಕ್ಖುಸ್ಮಿಂ ಸತಿ ರೂಪೇ ಸತಿ ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞಾಣೇ ಸತಿ ಫಸ್ಸಪಞ್ಞತ್ತಿಂ ಪಞ್ಞಾಪೇಸ್ಸತೀತಿ - ಠಾನಮೇತಂ ವಿಜ್ಜತಿ। ಫಸ್ಸಪಞ್ಞತ್ತಿಯಾ ಸತಿ ವೇದನಾಪಞ್ಞತ್ತಿಂ ಪಞ್ಞಾಪೇಸ್ಸತೀತಿ - ಠಾನಮೇತಂ ವಿಜ್ಜತಿ। ವೇದನಾಪಞ್ಞತ್ತಿಯಾ ಸತಿ ಸಞ್ಞಾಪಞ್ಞತ್ತಿಂ ಪಞ್ಞಾಪೇಸ್ಸತೀತಿ - ಠಾನಮೇತಂ ವಿಜ್ಜತಿ। ಸಞ್ಞಾಪಞ್ಞತ್ತಿಯಾ ಸತಿ ವಿತಕ್ಕಪಞ್ಞತ್ತಿಂ ಪಞ್ಞಾಪೇಸ್ಸತೀತಿ - ಠಾನಮೇತಂ ವಿಜ್ಜತಿ। ವಿತಕ್ಕಪಞ್ಞತ್ತಿಯಾ ಸತಿ ಪಪಞ್ಚಸಞ್ಞಾಸಙ್ಖಾಸಮುದಾಚರಣಪಞ್ಞತ್ತಿಂ ಪಞ್ಞಾಪೇಸ್ಸತೀತಿ - ಠಾನಮೇತಂ ವಿಜ್ಜತಿ। ಸೋ ವತಾವುಸೋ, ಸೋತಸ್ಮಿಂ ಸತಿ ಸದ್ದೇ ಸತಿ...ಪೇ॰... ಘಾನಸ್ಮಿಂ ಸತಿ ಗನ್ಧೇ ಸತಿ...ಪೇ॰... ಜಿವ್ಹಾಯ ಸತಿ ರಸೇ ಸತಿ...ಪೇ॰... ಕಾಯಸ್ಮಿಂ ಸತಿ ಫೋಟ್ಠಬ್ಬೇ ಸತಿ...ಪೇ॰... ಮನಸ್ಮಿಂ ಸತಿ ಧಮ್ಮೇ ಸತಿ ಮನೋವಿಞ್ಞಾಣೇ ಸತಿ ಫಸ್ಸಪಞ್ಞತ್ತಿಂ ಪಞ್ಞಾಪೇಸ್ಸತೀತಿ - ಠಾನಮೇತಂ ವಿಜ್ಜತಿ। ಫಸ್ಸಪಞ್ಞತ್ತಿಯಾ ಸತಿ ವೇದನಾಪಞ್ಞತ್ತಿಂ ಪಞ್ಞಾಪೇಸ್ಸತೀತಿ - ಠಾನಮೇತಂ ವಿಜ್ಜತಿ। ವೇದನಾಪಞ್ಞತ್ತಿಯಾ ಸತಿ ಸಞ್ಞಾಪಞ್ಞತ್ತಿಂ ಪಞ್ಞಾಪೇಸ್ಸತೀತಿ - ಠಾನಮೇತಂ ವಿಜ್ಜತಿ। ಸಞ್ಞಾಪಞ್ಞತ್ತಿಯಾ ಸತಿ ವಿತಕ್ಕಪಞ್ಞತ್ತಿಂ ಪಞ್ಞಾಪೇಸ್ಸತೀತಿ - ಠಾನಮೇತಂ ವಿಜ್ಜತಿ। ವಿತಕ್ಕಪಞ್ಞತ್ತಿಯಾ ಸತಿ ಪಪಞ್ಚಸಞ್ಞಾಸಙ್ಖಾಸಮುದಾಚರಣಪಞ್ಞತ್ತಿಂ ಪಞ್ಞಾಪೇಸ್ಸತೀತಿ - ಠಾನಮೇತಂ ವಿಜ್ಜತಿ।

"ಸೋ ವತಾವುಸೋ, ಚಕ್ಖುಸ್ಮಿಂ ಅಸತಿ ರೂಪೇ ಅಸತಿ ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞಾಣೇ ಅಸತಿ ಫಸ್ಸಪಞ್ಞತ್ತಿಂ ಪಞ್ಞಾಪೇಸ್ಸತೀತಿ - ನೇತಂ ಠಾನಂ ವಿಜ್ಜತಿ। ಫಸ್ಸಪಞ್ಞತ್ತಿಯಾ ಅಸತಿ ವೇದನಾಪಞ್ಞತ್ತಿಂ ಪಞ್ಞಾಪೇಸ್ಸತೀತಿ - ನೇತಂ ಠಾನಂ ವಿಜ್ಜತಿ। ವೇದನಾಪಞ್ಞತ್ತಿಯಾ ಅಸತಿ ಸಞ್ಞಾಪಞ್ಞತ್ತಿಂ ಪಞ್ಞಾಪೇಸ್ಸತೀತಿ - ನೇತಂ ಠಾನಂ ವಿಜ್ಜತಿ। ಸಞ್ಞಾಪಞ್ಞತ್ತಿಯಾ ಅಸತಿ ವಿತಕ್ಕಪಞ್ಞತ್ತಿಂ ಪಞ್ಞಾಪೇಸ್ಸತೀತಿ - ನೇತಂ ಠಾನಂ ವಿಜ್ಜತಿ। ವಿತಕ್ಕಪಞ್ಞತ್ತಿಯಾ ಅಸತಿ ಪಪಞ್ಚಸಞ್ಞಾಸಙ್ಖಾಸಮುದಾಚರಣಪಞ್ಞತ್ತಿಂ ಪಞ್ಞಾಪೇಸ್ಸತೀತಿ - ನೇತಂ ಠಾನಂ ವಿಜ್ಜತಿ। ಸೋ ವತಾವುಸೋ, ಸೋತಸ್ಮಿಂ ಅಸತಿ ಸದ್ದೇ ಅಸತಿ...ಪೇ॰... ಘಾನಸ್ಮಿಂ ಅಸತಿ ಗನ್ಧೇ ಅಸತಿ...ಪೇ॰... ಜಿವ್ಹಾಯ ಅಸತಿ ರಸೇ ಅಸತಿ...ಪೇ॰... ಕಾಯಸ್ಮಿಂ ಅಸತಿ ಫೋಟ್ಠಬ್ಬೇ ಅಸತಿ...ಪೇ॰... ಮನಸ್ಮಿಂ ಅಸತಿ ಧಮ್ಮೇ ಅಸತಿ ಮನೋವಿಞ್ಞಾಣೇ ಅಸತಿ ಫಸ್ಸಪಞ್ಞತ್ತಿಂ ಪಞ್ಞಾಪೇಸ್ಸತೀತಿ - ನೇತಂ ಠಾನಂ ವಿಜ್ಜತಿ। ಫಸ್ಸಪಞ್ಞತ್ತಿಯಾ ಅಸತಿ ವೇದನಾಪಞ್ಞತ್ತಿಂ ಪಞ್ಞಾಪೇಸ್ಸತೀತಿ - ನೇತಂ ಠಾನಂ ವಿಜ್ಜತಿ। ವೇದನಾಪಞ್ಞತ್ತಿಯಾ ಅಸತಿ ಸಞ್ಞಾಪಞ್ಞತ್ತಿಂ ಪಞ್ಞಾಪೇಸ್ಸತೀತಿ - ನೇತಂ ಠಾನಂ ವಿಜ್ಜತಿ। ಸಞ್ಞಾಪಞ್ಞತ್ತಿಯಾ ಅಸತಿ ವಿತಕ್ಕಪಞ್ಞತ್ತಿಂ ಪಞ್ಞಾಪೇಸ್ಸತೀತಿ - ನೇತಂ ಠಾನಂ ವಿಜ್ಜತಿ। ವಿತಕ್ಕಪಞ್ಞತ್ತಿಯಾ ಅಸತಿ ಪಪಞ್ಚಸಞ್ಞಾಸಙ್ಖಾಸಮುದಾಚರಣಪಞ್ಞತ್ತಿಂ ಪಞ್ಞಾಪೇಸ್ಸತೀತಿ - ನೇತಂ ಠಾನಂ ವಿಜ್ಜತಿ।

“ಯಂ ಖೋ ನೋ, ಆವುಸೋ, ಭಗವಾ ಸಂಖಿತ್ತೇನ ಉದ್ದೇಸಂ ಉದ್ದಿಸಿತ್ವಾ ವಿತ್ಥಾರೇನ ಅತ್ಥಂ ಅವಿಭಜಿತ್ವಾ ಉಟ್ಠಾಯಾಸನಾ ವಿಹಾರಂ ಪವಿಟ್ಠೋ - ‘ಯತೋನಿದಾನಂ, ಭಿಕ್ಖು, ಪುರಿಸಂ ಪಪಞ್ಚಸಞ್ಞಾಸಙ್ಖಾ ಸಮುದಾಚರನ್ತಿ ಏತ್ಥ ಚೇ ನತ್ಥಿ ಅಭಿನನ್ದಿತಬ್ಬಂ ಅಭಿವದಿತಬ್ಬಂ ಅಜ್ಝೋಸಿತಬ್ಬಂ ಏಸೇವನ್ತೋ ರಾಗಾನುಸಯಾನಂ...ಪೇ॰... ಏತ್ಥೇತೇ ಪಾಪಕಾ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಅಪರಿಸೇಸಾ ನಿರುಜ್ಝನ್ತೀ’ತಿ, ಇಮಸ್ಸ ಖೋ ಅಹಂ, ಆವುಸೋ, ಭಗವತಾ ಸಂಖಿತ್ತೇನ ಉದ್ದೇಸಸ್ಸ ಉದ್ದಿಟ್ಠಸ್ಸ ವಿತ್ಥಾರೇನ ಅತ್ಥಂ ಅವಿಭತ್ತಸ್ಸ ಏವಂ ವಿತ್ಥಾರೇನ ಅತ್ಥಂ ಆಜಾನಾಮಿ। ಆಕಙ್ಖಮಾನಾ ಚ ಪನ ತುಮ್ಹೇ ಆಯಸ್ಮನ್ತೋ ಭಗವನ್ತಂಯೇವ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಏತಮತ್ಥಂ ಪಟಿಪುಚ್ಛೇಯ್ಯಾಥ। ಯಥಾ ನೋ ಭಗವಾ ಬ್ಯಾಕರೋತಿ ತಥಾ ನಂ ಧಾರೇಯ್ಯಾಥಾ”ತಿ।

೨೦೫. ಅಥ ಖೋ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಯಸ್ಮತೋ ಮಹಾಕಚ್ಚಾನಸ್ಸ ಭಾಸಿತಂ ಅಭಿನನ್ದಿತ್ವಾ ಅನುಮೋದಿತ್ವಾ ಉಟ್ಠಾಯಾಸನಾ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿಂಸು; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿಂಸು। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನಾ ಖೋ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚುಂ - “ಯಂ ಖೋ ನೋ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವಾ ಸಂಖಿತ್ತೇನ ಉದ್ದೇಸಂ ಉದ್ದಿಸಿತ್ವಾ ವಿತ್ಥಾರೇನ ಅತ್ಥಂ ಅವಿಭಜಿತ್ವಾ ಉಟ್ಠಾಯಾಸನಾ ವಿಹಾರಂ ಪವಿಟ್ಠೋ - ‘ಯತೋನಿದಾನಂ, ಭಿಕ್ಖು, ಪುರಿಸಂ ಪಪಞ್ಚಸಞ್ಞಾಸಙ್ಖಾ ಸಮುದಾಚರನ್ತಿ। ಏತ್ಥ ಚೇ ನತ್ಥಿ ಅಭಿನನ್ದಿತಬ್ಬಂ ಅಭಿವದಿತಬ್ಬಂ ಅಜ್ಝೋಸಿತಬ್ಬಂ। ಏಸೇವನ್ತೋ ರಾಗಾನುಸಯಾನಂ...ಪೇ॰... ಏತ್ಥೇತೇ ಪಾಪಕಾ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಅಪರಿಸೇಸಾ ನಿರುಜ್ಝನ್ತೀ’ತಿ। ತೇಸಂ ನೋ, ಭನ್ತೇ, ಅಮ್ಹಾಕಂ ಅಚಿರಪಕ್ಕನ್ತಸ್ಸ ಭಗವತೋ ಏತದಹೋಸಿ - ‘ಇದಂ ಖೋ ನೋ, ಆವುಸೋ, ಭಗವಾ ಸಂಖಿತ್ತೇನ ಉದ್ದೇಸಂ ಉದ್ದಿಸಿತ್ವಾ ವಿತ್ಥಾರೇನ ಅತ್ಥಂ ಅವಿಭಜಿತ್ವಾ ಉಟ್ಠಾಯಾಸನಾ ವಿಹಾರಂ ಪವಿಟ್ಠೋ - “ಯತೋನಿದಾನಂ, ಭಿಕ್ಖು, ಪುರಿಸಂ ಪಪಞ್ಚಸಞ್ಞಾಸಙ್ಖಾ ಸಮುದಾಚರನ್ತಿ। ಏತ್ಥ ಚೇ ನತ್ಥಿ ಅಭಿನನ್ದಿತಬ್ಬಂ ಅಭಿವದಿತಬ್ಬಂ ಅಜ್ಝೋಸಿತಬ್ಬಂ। ಏಸೇವನ್ತೋ ರಾಗಾನುಸಯಾನಂ, ಏಸೇವನ್ತೋ ಪಟಿಘಾನುಸಯಾನಂ, ಏಸೇವನ್ತೋ ದಿಟ್ಠಾನುಸಯಾನಂ, ಏಸೇವನ್ತೋ ವಿಚಿಕಿಚ್ಛಾನುಸಯಾನಂ, ಏಸೇವನ್ತೋ ಮಾನಾನುಸಯಾನಂ, ಏಸೇವನ್ತೋ ಭವರಾಗಾನುಸಯಾನಂ , ಏಸೇವನ್ತೋ ಅವಿಜ್ಜಾನುಸಯಾನಂ, ಏಸೇವನ್ತೋ ದಣ್ಡಾದಾನ-ಸತ್ಥಾದಾನ-ಕಲಹ-ವಿಗ್ಗಹ-ವಿವಾದತುವಂತುವಂ-ಪೇಸುಞ್ಞ-ಮುಸಾವಾದಾನಂ। ಏತ್ಥೇತೇ ಪಾಪಕಾ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಅಪರಿಸೇಸಾ ನಿರುಜ್ಝನ್ತೀ”ತಿ। ಕೋ ನು ಖೋ ಇಮಸ್ಸ ಭಗವತಾ ಸಂಖಿತ್ತೇನ ಉದ್ದೇಸಸ್ಸ ಉದ್ದಿಟ್ಠಸ್ಸ ವಿತ್ಥಾರೇನ ಅತ್ಥಂ ಅವಿಭತ್ತಸ್ಸ ವಿತ್ಥಾರೇನ ಅತ್ಥಂ ವಿಭಜೇಯ್ಯಾ’ತಿ? ತೇಸಂ ನೋ, ಭನ್ತೇ, ಅಮ್ಹಾಕಂ ಏತದಹೋಸಿ - ‘ಅಯಂ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಮಹಾಕಚ್ಚಾನೋ ಸತ್ಥು ಚೇವ ಸಂವಣ್ಣಿತೋ ಸಮ್ಭಾವಿತೋ ಚ ವಿಞ್ಞೂನಂ ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀನಂ, ಪಹೋತಿ ಚಾಯಸ್ಮಾ ಮಹಾಕಚ್ಚಾನೋ ಇಮಸ್ಸ ಭಗವತಾ ಸಂಖಿತ್ತೇನ ಉದ್ದೇಸಸ್ಸ ಉದ್ದಿಟ್ಠಸ್ಸ ವಿತ್ಥಾರೇನ ಅತ್ಥಂ ಅವಿಭತ್ತಸ್ಸ ವಿತ್ಥಾರೇನ ಅತ್ಥಂ ವಿಭಜಿತುಂ, ಯಂನೂನ ಮಯಂ ಯೇನಾಯಸ್ಮಾ ಮಹಾಕಚ್ಚಾನೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮೇಯ್ಯಾಮ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಮಹಾಕಚ್ಚಾನಂ ಏತಮತ್ಥಂ ಪಟಿಪುಚ್ಛೇಯ್ಯಾಮಾ’ತಿ। ಅಥ ಖೋ ಮಯಂ, ಭನ್ತೇ, ಯೇನಾಯಸ್ಮಾ ಮಹಾಕಚ್ಚಾನೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿಮ್ಹ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಮಹಾಕಚ್ಚಾನಂ ಏತಮತ್ಥಂ ಪಟಿಪುಚ್ಛಿಮ್ಹ। ತೇಸಂ ನೋ, ಭನ್ತೇ, ಆಯಸ್ಮತಾ ಮಹಾಕಚ್ಚಾನೇನ ಇಮೇಹಿ ಆಕಾರೇಹಿ ಇಮೇಹಿ ಪದೇಹಿ ಇಮೇಹಿ ಬ್ಯಞ್ಜನೇಹಿ ಅತ್ಥೋ ವಿಭತ್ತೋ”ತಿ। “ಪಣ್ಡಿತೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಹಾಕಚ್ಚಾನೋ; ಮಹಾಪಞ್ಞೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಹಾಕಚ್ಚಾನೋ। ಮಂ ಚೇಪಿ ತುಮ್ಹೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏತಮತ್ಥಂ ಪಟಿಪುಚ್ಛೇಯ್ಯಾಥ, ಅಹಮ್ಪಿ ತಂ ಏವಮೇವಂ ಬ್ಯಾಕರೇಯ್ಯಂ ಯಥಾ ತಂ ಮಹಾಕಚ್ಚಾನೇನ ಬ್ಯಾಕತಂ। ಏಸೋ ಚೇವೇತಸ್ಸ ಅತ್ಥೋ। ಏವಞ್ಚ [ಏವೇಮೇವ ಚ (ಕ॰)] ನಂ ಧಾರೇಥಾ”ತಿ।

ಏವಂ ವುತ್ತೇ ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ - “ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭನ್ತೇ, ಪುರಿಸೋ ಜಿಘಚ್ಛಾದುಬ್ಬಲ್ಯಪರೇತೋ ಮಧುಪಿಣ್ಡಿಕಂ ಅಧಿಗಚ್ಛೇಯ್ಯ, ಸೋ ಯತೋ ಯತೋ ಸಾಯೇಯ್ಯ, ಲಭೇಥೇವ ಸಾದುರಸಂ ಅಸೇಚನಕಂ। ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಚೇತಸೋ ಭಿಕ್ಖು ದಬ್ಬಜಾತಿಕೋ, ಯತೋ ಯತೋ ಇಮಸ್ಸ ಧಮ್ಮಪರಿಯಾಯಸ್ಸ ಪಞ್ಞಾಯ ಅತ್ಥಂ ಉಪಪರಿಕ್ಖೇಯ್ಯ, ಲಭೇಥೇವ ಅತ್ತಮನತಂ, ಲಭೇಥೇವ ಚೇತಸೋ ಪಸಾದಂ। ಕೋ ನಾಮೋ ಅಯಂ [ಕೋ ನಾಮಾಯಂ (ಸ್ಯಾ॰)], ಭನ್ತೇ, ಧಮ್ಮಪರಿಯಾಯೋ”ತಿ? “ತಸ್ಮಾತಿಹ ತ್ವಂ, ಆನನ್ದ, ಇಮಂ ಧಮ್ಮಪರಿಯಾಯಂ ಮಧುಪಿಣ್ಡಿಕಪರಿಯಾಯೋ ತ್ವೇವ ನಂ ಧಾರೇಹೀ”ತಿ।

ಇದಮವೋಚ ಭಗವಾ। ಅತ್ತಮನೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಭಗವತೋ ಭಾಸಿತಂ ಅಭಿನನ್ದೀತಿ।

ಮಧುಪಿಣ್ಡಿಕಸುತ್ತಂ ನಿಟ್ಠಿತಂ ಅಟ್ಠಮಂ।

೯. ದ್ವೇಧಾವಿತಕ್ಕಸುತ್ತಂ

೨೦೬. ಏವಂ ಮೇ ಸುತಂ - ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ ಜೇತವನೇ ಅನಾಥಪಿಣ್ಡಿಕಸ್ಸ ಆರಾಮೇ। ತತ್ರ ಖೋ ಭಗವಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಮನ್ತೇಸಿ - "ಭಿಕ್ಖವೋ"ತಿ। "ಭದನ್ತೇ"ತಿ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಭಗವತೋ ಪಚ್ಚಸ್ಸೋಸುಂ। ಭಗವಾ ಏತದವೋಚ -

"ಪುಬ್ಬೇವ ಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮ್ಬೋಧಾ ಅನಭಿಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಬೋಧಿಸತ್ತಸ್ಸೇವ ಸತೋ ಏತದಹೋಸಿ - 'ಯಂನೂನಾಹಂ ದ್ವಿಧಾ ಕತ್ವಾ ದ್ವಿಧಾ ಕತ್ವಾ ವಿತಕ್ಕೇ ವಿಹರೇಯ್ಯ'ನ್ತಿ। ಸೋ ಖೋ ಅಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯೋ ಚಾಯಂ ಕಾಮವಿತಕ್ಕೋ ಯೋ ಚ ಬ್ಯಾಪಾದವಿತಕ್ಕೋ ಯೋ ಚ ವಿಹಿಂಸಾವಿತಕ್ಕೋ - ಇಮಂ ಏಕಂ ಭಾಗಮಕಾಸಿಂ ; ಯೋ ಚಾಯಂ ನೇಕ್ಖಮ್ಮವಿತಕ್ಕೋ ಯೋ ಚ ಅಬ್ಯಾಪಾದವಿತಕ್ಕೋ ಯೋ ಚ ಅವಿಹಿಂಸಾವಿತಕ್ಕೋ - ಇಮಂ ದುತಿಯಂ ಭಾಗಮಕಾಸಿಂ।

೨೦೭. "ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏವಂ ಅಪ್ಪಮತ್ತಸ್ಸ ಆತಾಪಿನೋ ಪಹಿತತ್ತಸ್ಸ ವಿಹರತೋ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಕಾಮವಿತಕ್ಕೋ। ಸೋ ಏವಂ ಪಜಾನಾಮಿ - 'ಉಪ್ಪನ್ನೋ ಖೋ ಮೇ ಅಯಂ ಕಾಮವಿತಕ್ಕೋ। ಸೋ ಚ ಖೋ ಅತ್ತಬ್ಯಾಬಾಧಾಯಪಿ ಸಂವತ್ತತಿ, ಪರಬ್ಯಾಬಾಧಾಯಪಿ ಸಂವತ್ತತಿ, ಉಭಯಬ್ಯಾಬಾಧಾಯಪಿ ಸಂವತ್ತತಿ, ಪಞ್ಞಾನಿರೋಧಿಕೋ ವಿಘಾತಪಕ್ಖಿಕೋ ಅನಿಬ್ಬಾನಸಂವತ್ತನಿಕೋ' [ಅನಿಬ್ಬಾನಸಂವತ್ತನಿಕೋ"ತಿ (?)]। 'ಅತ್ತಬ್ಯಾಬಾಧಾಯ ಸಂವತ್ತತೀ'ತಿಪಿ ಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಟಿಸಞ್ಚಿಕ್ಖತೋ ಅಬ್ಭತ್ಥಂ ಗಚ್ಛತಿ; 'ಪರಬ್ಯಾಬಾಧಾಯ ಸಂವತ್ತತೀ'ತಿಪಿ ಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಟಿಸಞ್ಚಿಕ್ಖತೋ ಅಬ್ಭತ್ಥಂ ಗಚ್ಛತಿ; 'ಉಭಯಬ್ಯಾಬಾಧಾಯ ಸಂವತ್ತತೀ'ತಿಪಿ ಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಟಿಸಞ್ಚಿಕ್ಖತೋ ಅಬ್ಭತ್ಥಂ ಗಚ್ಛತಿ; 'ಪಞ್ಞಾನಿರೋಧಿಕೋ ವಿಘಾತಪಕ್ಖಿಕೋ ಅನಿಬ್ಬಾನಸಂವತ್ತನಿಕೋ'ತಿಪಿ ಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಟಿಸಞ್ಚಿಕ್ಖತೋ ಅಬ್ಭತ್ಥಂ ಗಚ್ಛತಿ। ಸೋ ಖೋ ಅಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಉಪ್ಪನ್ನುಪ್ಪನ್ನಂ ಕಾಮವಿತಕ್ಕಂ ಪಜಹಮೇವ [ಅತೀತಕಾಲಿಕಕಿರಿಯಾಪದಾನಿಯೇವ] ವಿನೋದಮೇವ [ಅತೀತಕಾಲಿಕಕಿರಿಯಾಪದಾನಿಯೇವ] ಬ್ಯನ್ತಮೇವ [ಬ್ಯನ್ತೇವ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಪೀ॰)] ನಂ ಅಕಾಸಿಂ।

೨೦೮. "ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏವಂ ಅಪ್ಪಮತ್ತಸ್ಸ ಆತಾಪಿನೋ ಪಹಿತತ್ತಸ್ಸ ವಿಹರತೋ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಬ್ಯಾಪಾದವಿತಕ್ಕೋ… ಪೇ॰… ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ವಿಹಿಂಸಾವಿತಕ್ಕೋ। ಸೋ ಏವಂ ಪಜಾನಾಮಿ - 'ಉಪ್ಪನ್ನೋ ಖೋ ಮೇ ಅಯಂ ವಿಹಿಂಸಾವಿತಕ್ಕೋ। ಸೋ ಚ ಖೋ ಅತ್ತಬ್ಯಾಬಾಧಾಯಪಿ ಸಂವತ್ತತಿ, ಪರಬ್ಯಾಬಾಧಾಯಪಿ ಸಂವತ್ತತಿ, ಉಭಯಬ್ಯಾಬಾಧಾಯಪಿ ಸಂವತ್ತತಿ, ಪಞ್ಞಾನಿರೋಧಿಕೋ ವಿಘಾತಪಕ್ಖಿಕೋ ಅನಿಬ್ಬಾನಸಂವತ್ತನಿಕೋ'। 'ಅತ್ತಬ್ಯಾಬಾಧಾಯ ಸಂವತ್ತತೀ'ತಿಪಿ ಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಟಿಸಞ್ಚಿಕ್ಖತೋ ಅಬ್ಭತ್ಥಂ ಗಚ್ಛತಿ; 'ಪರಬ್ಯಾಬಾಧಾಯ ಸಂವತ್ತತೀ'ತಿಪಿ ಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಟಿಸಞ್ಚಿಕ್ಖತೋ ಅಬ್ಭತ್ಥಂ ಗಚ್ಛತಿ; 'ಉಭಯಬ್ಯಾಬಾಧಾಯ ಸಂವತ್ತತೀ'ತಿಪಿ ಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಟಿಸಞ್ಚಿಕ್ಖತೋ ಅಬ್ಭತ್ಥಂ ಗಚ್ಛತಿ; 'ಪಞ್ಞಾನಿರೋಧಿಕೋ ವಿಘಾತಪಕ್ಖಿಕೋ ಅನಿಬ್ಬಾನಸಂವತ್ತನಿಕೋ'ತಿಪಿ ಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಟಿಸಞ್ಚಿಕ್ಖತೋ ಅಬ್ಭತ್ಥಂ ಗಚ್ಛತಿ। ಸೋ ಖೋ ಅಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಉಪ್ಪನ್ನುಪ್ಪನ್ನಂ ವಿಹಿಂಸಾವಿತಕ್ಕಂ ಪಜಹಮೇವ ವಿನೋದಮೇವ ಬ್ಯನ್ತಮೇವ ನಂ ಅಕಾಸಿಂ।

"ಯಞ್ಞದೇವ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಬಹುಲಮನುವಿತಕ್ಕೇತಿ ಅನುವಿಚಾರೇತಿ, ತಥಾ ತಥಾ ನತಿ ಹೋತಿ ಚೇತಸೋ। ಕಾಮವಿತಕ್ಕಂ ಚೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಬಹುಲಮನುವಿತಕ್ಕೇತಿ ಅನುವಿಚಾರೇತಿ, ಪಹಾಸಿ ನೇಕ್ಖಮ್ಮವಿತಕ್ಕಂ, ಕಾಮವಿತಕ್ಕಂ ಬಹುಲಮಕಾಸಿ, ತಸ್ಸ ತಂ ಕಾಮವಿತಕ್ಕಾಯ ಚಿತ್ತಂ ನಮತಿ। ಬ್ಯಾಪಾದವಿತಕ್ಕಂ ಚೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ…ಪೇ॰… ವಿಹಿಂಸಾವಿತಕ್ಕಂ ಚೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಬಹುಲಮನುವಿತಕ್ಕೇತಿ ಅನುವಿಚಾರೇತಿ, ಪಹಾಸಿ ಅವಿಹಿಂಸಾವಿತಕ್ಕಂ, ವಿಹಿಂಸಾವಿತಕ್ಕಂ ಬಹುಲಮಕಾಸಿ, ತಸ್ಸ ತಂ ವಿಹಿಂಸಾವಿತಕ್ಕಾಯ ಚಿತ್ತಂ ನಮತಿ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಸ್ಸಾನಂ ಪಚ್ಛಿಮೇ ಮಾಸೇ ಸರದಸಮಯೇ ಕಿಟ್ಠಸಮ್ಬಾಧೇ

ಗೋಪಾಲಕೋ ಗಾವೋ ರಕ್ಖೇಯ್ಯ। ಸೋ ತಾ ಗಾವೋ ತತೋ ತತೋ ದಣ್ಡೇನ ಆಕೋಟೇಯ್ಯ ಪಟಿಕೋಟೇಯ್ಯ ಸನ್ನಿರುನ್ಧೇಯ್ಯ ಸನ್ನಿವಾರೇಯ್ಯ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ಪಸ್ಸತಿ ಹಿ ಸೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಗೋಪಾಲಕೋ ತತೋನಿದಾನಂ ವಧಂ ವಾ ಬನ್ಧನಂ ವಾ ಜಾನಿಂ ವಾ ಗರಹಂ ವಾ। ಏವಮೇವ ಖೋ ಅಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅದ್ದಸಂ ಅಕುಸಲಾನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಆದೀನವಂ ಓಕಾರಂ ಸಂಕಿಲೇಸಂ, ಕುಸಲಾನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ನೇಕ್ಖಮ್ಮೇ ಆನಿಸಂಸಂ ವೋದಾನಪಕ್ಖಂ।

೨೦೯. "ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏವಂ ಅಪ್ಪಮತ್ತಸ್ಸ ಆತಾಪಿನೋ ಪಹಿತತ್ತಸ್ಸ ವಿಹರತೋ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ನೇಕ್ಖಮ್ಮವಿತಕ್ಕೋ। ಸೋ ಏವಂ ಪಜಾನಾಮಿ - 'ಉಪ್ಪನ್ನೋ ಖೋ ಮೇ ಅಯಂ ನೇಕ್ಖಮ್ಮವಿತಕ್ಕೋ। ಸೋ ಚ ಖೋ ನೇವತ್ತಬ್ಯಾಬಾಧಾಯ ಸಂವತ್ತತಿ, ನ ಪರಬ್ಯಾಬಾಧಾಯ ಸಂವತ್ತತಿ, ನ ಉಭಯಬ್ಯಾಬಾಧಾಯ ಸಂವತ್ತತಿ, ಪಞ್ಞಾವುದ್ಧಿಕೋ ಅವಿಘಾತಪಕ್ಖಿಕೋ ನಿಬ್ಬಾನಸಂವತ್ತನಿಕೋ'। ರತ್ತಿಂ ಚೇಪಿ ನಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅನುವಿತಕ್ಕೇಯ್ಯಂ ಅನುವಿಚಾರೇಯ್ಯಂ, ನೇವ ತತೋನಿದಾನಂ ಭಯಂ ಸಮನುಪಸ್ಸಾಮಿ। ದಿವಸಂ ಚೇಪಿ ನಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅನುವಿತಕ್ಕೇಯ್ಯಂ ಅನುವಿಚಾರೇಯ್ಯಂ, ನೇವ ತತೋನಿದಾನಂ ಭಯಂ ಸಮನುಪಸ್ಸಾಮಿ। ರತ್ತಿನ್ದಿವಂ ಚೇಪಿ ನಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅನುವಿತಕ್ಕೇಯ್ಯಂ ಅನುವಿಚಾರೇಯ್ಯಂ, ನೇವ ತತೋನಿದಾನಂ ಭಯಂ ಸಮನುಪಸ್ಸಾಮಿ। ಅಪಿ ಚ ಖೋ ಮೇ ಅತಿಚಿರಂ ಅನುವಿತಕ್ಕಯತೋ ಅನುವಿಚಾರಯತೋ ಕಾಯೋ ಕಿಲಮೇಯ್ಯ । ಕಾಯೇ ಕಿಲನ್ತೇ [ಕಿಲಮನ್ತೇ (ಕ॰)] ಚಿತ್ತಂ ಊಹಞ್ಞೇಯ್ಯ। ಊಹತೇ ಚಿತ್ತೇ ಆರಾ ಚಿತ್ತಂ ಸಮಾಧಿಮ್ಹಾತಿ। ಸೋ ಖೋ ಅಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಜ್ಝತ್ತಮೇವ ಚಿತ್ತಂ ಸಣ್ಠಪೇಮಿ ಸನ್ನಿಸಾದೇಮಿ ಏಕೋದಿಂ ಕರೋಮಿ [ಏಕೋದಿ ಕರೋಮಿ (ಪೀ॰)] ಸಮಾದಹಾಮಿ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? 'ಮಾ ಮೇ ಚಿತ್ತಂ ಊಹಞ್ಞೀ'ತಿ [ಉಗ್ಘಾಟೀತಿ (ಸ್ಯಾ॰ ಕ॰), ಊಹನೀತಿ (ಪೀ॰)]।

೨೧೦. "ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏವಂ ಅಪ್ಪಮತ್ತಸ್ಸ ಆತಾಪಿನೋ ಪಹಿತತ್ತಸ್ಸ ವಿಹರತೋ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಅಬ್ಯಾಪಾದವಿತಕ್ಕೋ...ಪೇ॰... ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಅವಿಹಿಂಸಾವಿತಕ್ಕೋ। ಸೋ ಏವಂ ಪಜಾನಾಮಿ - 'ಉಪ್ಪನ್ನೋ ಖೋ ಮೇ ಅಯಂ ಅವಿಹಿಂಸಾವಿತಕ್ಕೋ। ಸೋ ಚ ಖೋ ನೇವತ್ತಬ್ಯಾಬಾಧಾಯ ಸಂವತ್ತತಿ, ನ ಪರಬ್ಯಾಬಾಧಾಯ ಸಂವತ್ತತಿ, ನ ಉಭಯಬ್ಯಾಬಾಧಾಯ ಸಂವತ್ತತಿ, ಪಞ್ಞಾವುದ್ಧಿಕೋ ಅವಿಘಾತಪಕ್ಖಿಕೋ ನಿಬ್ಬಾನಸಂವತ್ತನಿಕೋ'। ರತ್ತಿಂ ಚೇಪಿ ನಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅನುವಿತಕ್ಕೇಯ್ಯಂ ಅನುವಿಚಾರೇಯ್ಯಂ, ನೇವ ತತೋನಿದಾನಂ ಭಯಂ ಸಮನುಪಸ್ಸಾಮಿ। ದಿವಸಂ ಚೇಪಿ ನಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅನುವಿತಕ್ಕೇಯ್ಯಂ ಅನುವಿಚಾರೇಯ್ಯಂ, ನೇವ ತತೋನಿದಾನಂ ಭಯಂ ಸಮನುಪಸ್ಸಾಮಿ। ರತ್ತಿನ್ದಿವಂ ಚೇಪಿ ನಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅನುವಿತಕ್ಕೇಯ್ಯಂ ಅನುವಿಚಾರೇಯ್ಯಂ, ನೇವ ತತೋನಿದಾನಂ ಭಯಂ ಸಮನುಪಸ್ಸಾಮಿ। ಅಪಿ ಚ ಖೋ ಮೇ ಅತಿಚಿರಂ ಅನುವಿತಕ್ಕಯತೋ ಅನುವಿಚಾರಯತೋ ಕಾಯೋ ಕಿಲಮೇಯ್ಯ। ಕಾಯೇ ಕಿಲನ್ತೇ ಚಿತ್ತಂ ಊಹಞ್ಞೇಯ್ಯ। ಊಹತೇ ಚಿತ್ತೇ ಆರಾ ಚಿತ್ತಂ ಸಮಾಧಿಮ್ಹಾತಿ। ಸೋ ಖೋ ಅಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಜ್ಝತ್ತಮೇವ ಚಿತ್ತಂ ಸಣ್ಠಪೇಮಿ, ಸನ್ನಿಸಾದೇಮಿ, ಏಕೋದಿಂ ಕರೋಮಿ ಸಮಾದಹಾಮಿ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? 'ಮಾ ಮೇ ಚಿತ್ತಂ ಊಹಞ್ಞೀ'ತಿ।

"ಯಞ್ಞದೇವ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಬಹುಲಮನುವಿತಕ್ಕೇತಿ ಅನುವಿಚಾರೇತಿ, ತಥಾ ತಥಾ ನತಿ ಹೋತಿ ಚೇತಸೋ। ನೇಕ್ಖಮ್ಮವಿತಕ್ಕಞ್ಚೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಬಹುಲಮನುವಿತಕ್ಕೇತಿ ಅನುವಿಚಾರೇತಿ, ಪಹಾಸಿ ಕಾಮವಿತಕ್ಕಂ, ನೇಕ್ಖಮ್ಮವಿತಕ್ಕಂ ಬಹುಲಮಕಾಸಿ, ತಸ್ಸಂ ತಂ ನೇಕ್ಖಮ್ಮವಿತಕ್ಕಾಯ ಚಿತ್ತಂ ನಮತಿ। ಅಬ್ಯಾಪಾದವಿತಕ್ಕಞ್ಚೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ...ಪೇ॰... ಅವಿಹಿಂಸಾವಿತಕ್ಕಞ್ಚೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಬಹುಲಮನುವಿತಕ್ಕೇತಿ ಅನುವಿಚಾರೇತಿ, ಪಹಾಸಿ ವಿಹಿಂಸಾವಿತಕ್ಕಂ, ಅವಿಹಿಂಸಾವಿತಕ್ಕಂ ಬಹುಲಮಕಾಸಿ, ತಸ್ಸ ತಂ ಅವಿಹಿಂಸಾವಿತಕ್ಕಾಯ ಚಿತ್ತಂ ನಮತಿ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಗಿಮ್ಹಾನಂ ಪಚ್ಛಿಮೇ ಮಾಸೇ ಸಬ್ಬಸಸ್ಸೇಸು ಗಾಮನ್ತಸಮ್ಭತೇಸು ಗೋಪಾಲಕೋ ಗಾವೋ ರಕ್ಖೇಯ್ಯ , ತಸ್ಸ ರುಕ್ಖಮೂಲಗತಸ್ಸ ವಾ ಅಬ್ಭೋಕಾಸಗತಸ್ಸ ವಾ ಸತಿಕರಣೀಯಮೇವ ಹೋತಿ - 'ಏತಾ [ಏತೇ (ಕ॰)] ಗಾವೋ'ತಿ। ಏವಮೇವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತಿಕರಣೀಯಮೇವ ಅಹೋಸಿ - 'ಏತೇ ಧಮ್ಮಾ'ತಿ।

೧೧೧. "ಆರದ್ಧಂ ಖೋ ಪನ ಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವೀರಿಯಂ ಅಹೋಸಿ ಅಸಲ್ಲೀನಂ, ಉಪಟ್ಠಿತಾ ಸತಿ ಅಸಮ್ಮುಟ್ಠಾ , ಪಸ್ಸದ್ಧೋ ಕಾಯೋ ಅಸಾರದ್ಧೋ, ಸಮಾಹಿತಂ ಚಿತ್ತಂ ಏಕಗ್ಗಂ। ಸೋ ಖೋ ಅಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಿವಿಚ್ಚೇವ ಕಾಮೇಹಿ ವಿವಿಚ್ಚ ಅಕುಸಲೇಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸವಿತಕ್ಕಂ ಸವಿಚಾರಂ ವಿವೇಕಜಂ ಪೀತಿಸುಖಂ ಪಠಮಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹಾಸಿಂ। ವಿತಕ್ಕವಿಚಾರಾನಂ ವೂಪಸಮಾ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಸಮ್ಪಸಾದನಂ ಚೇತಸೋ ಏಕೋದಿಭಾವಂ ಅವಿತಕ್ಕಂ ಅವಿಚಾರಂ ಸಮಾಧಿಜಂ ಪೀತಿಸುಖಂ ದುತಿಯಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹಾಸಿಂ। ಪೀತಿಯಾ ಚ ವಿರಾಗಾ ಉಪೇಕ್ಖಕೋ ಚ ವಿಹಾಸಿಂ ಸತೋ ಚ ಸಮ್ಪಜಾನೋ, ಸುಖಞ್ಚ ಕಾಯೇನ ಪಟಿಸಂವೇದೇಸಿಂ, ಯಂ ತಂ ಅರಿಯಾ ಆಚಿಕ್ಖನ್ತಿ 'ಉಪೇಕ್ಖಕೋ ಸತಿಮಾ ಸುಖವಿಹಾರೀ'ತಿ, ತತಿಯಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹಾಸಿಂ। ಸುಖಸ್ಸ ಚ ಪಹಾನಾ ದುಕ್ಖಸ್ಸ ಚ ಪಹಾನಾ ಪುಬ್ಬೇವ ಸೋಮನಸ್ಸದೋಮನಸ್ಸಾನಂ ಅತ್ಥಙ್ಗಮಾ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಂ ಉಪೇಕ್ಖಾಸತಿಪಾರಿಸುದ್ಧಿಂ ಚತುತ್ಥಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹಾಸಿಂ।

೧೧೨. "ಸೋ ಏವಂ ಸಮಾಹಿತೇ ಚಿತ್ತೇ ಪರಿಸುದ್ಧೇ ಪರಿಯೋದಾತೇ ಅನಙ್ಗಣೇ ವಿಗತೂಪಕ್ಕಿಲೇಸೇ ಮುದುಭೂತೇ ಕಮ್ಮನಿಯೇ ಠಿತೇ ಆನೇಞ್ಜಪ್ಪತ್ತೇ ಪುಬ್ಬೇನಿವಾಸಾನುಸ್ಸತಿಞಾಣಾಯ ಚಿತ್ತಂ ಅಭಿನಿನ್ನಾಮೇಸಿಂ। ಸೋ ಅನೇಕವಿಹಿತಂ ಪುಬ್ಬೇನಿವಾಸಂ ಅನುಸ್ಸರಾಮಿ। ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ, ಏಕಮ್ಪಿ ಜಾತಿಂ...ಪೇ॰... ಇತಿ ಸಾಕಾರಂ ಸಉದ್ದೇಸಂ ಅನೇಕವಿಹಿತಂ ಪುಬ್ಬೇನಿವಾಸಂ ಅನುಸ್ಸರಾಮಿ। ಅಯಂ ಖೋ ಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ರತ್ತಿಯಾ ಪಠಮೇ ಯಾಮೇ ಪಠಮಾ ವಿಜ್ಜಾ ಅಧಿಗತಾ; ಅವಿಜ್ಜಾ ವಿಹತಾ ವಿಜ್ಜಾ ಉಪ್ಪನ್ನಾ; ತಮೋ ವಿಹತೋ ಆಲೋಕೋ ಉಪ್ಪನ್ನೋ; ಯಥಾ ತಂ ಅಪ್ಪಮತ್ತಸ್ಸ ಆತಾಪಿನೋ ಪಹಿತತ್ತಸ್ಸ ವಿಹರತೋ।

೧೧೩. "ಸೋ ಏವಂ ಸಮಾಹಿತೇ ಚಿತ್ತೇ ಪರಿಸುದ್ಧೇ ಪರಿಯೋದಾತೇ ಅನಙ್ಗಣೇ ವಿಗತೂಪಕ್ಕಿಲೇಸೇ ಮುದುಭೂತೇ ಕಮ್ಮನಿಯೇ ಠಿತೇ ಆನೇಞ್ಜಪ್ಪತ್ತೇ ಸತ್ತಾನಂ ಚುತೂಪಪಾತಞಾಣಾಯ ಚಿತ್ತಂ ಅಭಿನಿನ್ನಾಮೇಸಿಂ। ಸೋ ದಿಬ್ಬೇನ ಚಕ್ಖುನಾ ವಿಸುದ್ಧೇನ ಅತಿಕ್ಕನ್ತಮಾನುಸಕೇನ ಸತ್ತೇ ಪಸ್ಸಾಮಿ ಚವಮಾನೇ ಉಪಪಜ್ಜಮಾನೇ...ಪೇ॰... ಇಮೇ ವತ ಭೋನ್ತೋ ಸತ್ತಾ ಕಾಯದುಚ್ಚರಿತೇನ ಸಮನ್ನಾಗತಾ...ಪೇ॰... ಇತಿ ದಿಬ್ಬೇನ ಚಕ್ಖುನಾ ವಿಸುದ್ಧೇನ ಅತಿಕ್ಕನ್ತಮಾನುಸಕೇನ ಸತ್ತೇ ಪಸ್ಸಾಮಿ ಚವಮಾನೇ ಉಪಪಜ್ಜಮಾನೇ ಹೀನೇ ಪಣೀತೇ ಸುವಣ್ಣೇ ದುಬ್ಬಣ್ಣೇ ಸುಗತೇ ದುಗ್ಗತೇ, ಯಥಾಕಮ್ಮೂಪಗೇ ಸತ್ತೇ ಪಜಾನಾಮಿ। ಅಯಂ ಖೋ ಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ರತ್ತಿಯಾ ಮಜ್ಝಿಮೇ ಯಾಮೇ ದುತಿಯಾ ವಿಜ್ಜಾ ಅಧಿಗತಾ; ಅವಿಜ್ಜಾ ವಿಹತಾ ವಿಜ್ಜಾ ಉಪ್ಪನ್ನಾ; ತಮೋ ವಿಹತೋ ಆಲೋಕೋ ಉಪ್ಪನ್ನೋ; ಯಥಾ ತಂ ಅಪ್ಪಮತ್ತಸ್ಸ ಆತಾಪಿನೋ ಪಹಿತತ್ತಸ್ಸ ವಿಹರತೋ।

೧೧೪. "ಸೋ ಏವಂ ಸಮಾಹಿತೇ ಚಿತ್ತೇ ಪರಿಸುದ್ಧೇ ಪರಿಯೋದಾತೇ ಅನಙ್ಗಣೇ ವಿಗತೂಪಕ್ಕಿಲೇಸೇ ಮುದುಭೂತೇ ಕಮ್ಮನಿಯೇ ಠಿತೇ ಆನೇಞ್ಜಪ್ಪತ್ತೇ ಆಸವಾನಂ ಖಯಞಾಣಾಯ ಚಿತ್ತಂ ಅಭಿನಿನ್ನಾಮೇಸಿಂ। ಸೋ 'ಇದಂ ದುಕ್ಖ'ನ್ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಅಬ್ಭಞ್ಞಾಸಿಂ, 'ಅಯಂ ದುಕ್ಖಸಮುದಯೋ'ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಅಬ್ಭಞ್ಞಾಸಿಂ, 'ಅಯಂ ದುಕ್ಖನಿರೋಧೋ'ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಅಬ್ಭಞ್ಞಾಸಿಂ, 'ಅಯಂ ದುಕ್ಖನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ'ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಅಬ್ಭಞ್ಞಾಸಿಂ । 'ಇಮೇ ಆಸವಾ'ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಅಬ್ಭಞ್ಞಾಸಿಂ, 'ಅಯಂ ಆಸವಸಮುದಯೋ'ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಅಬ್ಭಞ್ಞಾಸಿಂ, 'ಅಯಂ ಆಸವನಿರೋಧೋ'ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಅಬ್ಭಞ್ಞಾಸಿಂ, 'ಅಯಂ ಆಸವನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ'ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಅಬ್ಭಞ್ಞಾಸಿಂ। ತಸ್ಸ ಮೇ ಏವಂ ಜಾನತೋ ಏವಂ ಪಸ್ಸತೋ ಕಾಮಾಸವಾಪಿ ಚಿತ್ತಂ ವಿಮುಚ್ಚಿತ್ಥ, ಭವಾಸವಾಪಿ ಚಿತ್ತಂ ವಿಮುಚ್ಚಿತ್ಥ, ಅವಿಜ್ಜಾಸವಾಪಿ ಚಿತ್ತಂ ವಿಮುಚ್ಚಿತ್ಥ, ವಿಮುತ್ತಸ್ಮಿಂ ವಿಮುತ್ತಮಿತಿ ಞಾಣಂ ಅಹೋಸಿ - 'ಖೀಣಾ ಜಾತಿ, ವುಸಿತಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ, ಕತಂ ಕರಣೀಯಂ, ನಾಪರಂ ಇತ್ಥತ್ತಾಯಾ'ತಿ ಅಬ್ಭಞ್ಞಾಸಿಂ। ಅಯಂ ಖೋ ಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ರತ್ತಿಯಾ ಪಚ್ಛಿಮೇ ಯಾಮೇ ತತಿಯಾ ವಿಜ್ಜಾ ಅಧಿಗತಾ; ಅವಿಜ್ಜಾ ವಿಹತಾ ವಿಜ್ಜಾ ಉಪ್ಪನ್ನಾ; ತಮೋ ವಿಹತೋ ಆಲೋಕೋ ಉಪ್ಪನ್ನೋ; ಯಥಾ ತಂ ಅಪ್ಪಮತ್ತಸ್ಸ ಆತಾಪಿನೋ ಪಹಿತತ್ತಸ್ಸ ವಿಹರತೋ।

೧೧೫. "ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಞ್ಞೇ ಪವನೇ ಮಹನ್ತಂ ನಿನ್ನಂ ಪಲ್ಲಲಂ। ತಮೇನಂ ಮಹಾಮಿಗಸಙ್ಘೋ ಉಪನಿಸ್ಸಾಯ ವಿಹರೇಯ್ಯ। ತಸ್ಸ ಕೋಚಿದೇವ ಪುರಿಸೋ ಉಪ್ಪಜ್ಜೇಯ್ಯ ಅನತ್ಥಕಾಮೋ ಅಹಿತಕಾಮೋ ಅಯೋಗಕ್ಖೇಮಕಾಮೋ। ಸೋ ಯ್ವಾಸ್ಸ

ಮಗ್ಗೋ ಖೇಮೋ ಸೋವತ್ಥಿಕೋ ಪೀತಿಗಮನೀಯೋ ತಂ ಮಗ್ಗಂ ಪಿದಹೇಯ್ಯ, ವಿವರೇಯ್ಯ ಕುಮ್ಮಗ್ಗಂ, ಓದಹೇಯ್ಯ ಓಕಚರಂ, ಠಪೇಯ್ಯ ಓಕಚಾರಿಕಂ। ಏವಞ್ಹಿ ಸೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಹಾಮಿಗಸಙ್ಘೋ ಅಪರೇನ ಸಮಯೇನ ಅನಯಬ್ಯಸನಂ [ಅನಯಬ್ಯಸನಂ ತನುತ್ತಂ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಪೀ॰)] ಆಪಜ್ಜೇಯ್ಯ। ತಸ್ಸೇವ ಖೋ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಹತೋ ಮಿಗಸಙ್ಘಸ್ಸ ಕೋಚಿದೇವ ಪುರಿಸೋ ಉಪ್ಪಜ್ಜೇಯ್ಯ ಅತ್ಥಕಾಮೋ ಹಿತಕಾಮೋ ಯೋಗಕ್ಖೇಮಕಾಮೋ। ಸೋ ಯ್ವಾಸ್ಸ ಮಗ್ಗೋ ಖೇಮೋ ಸೋವತ್ಥಿಕೋ ಪೀತಿಗಮನೀಯೋ ತಂ ಮಗ್ಗಂ ವಿವರೇಯ್ಯ, ಪಿದಹೇಯ್ಯ ಕುಮ್ಮಗ್ಗಂ, ಊಹನೇಯ್ಯ ಓಕಚರಂ, ನಾಸೇಯ್ಯ ಓಕಚಾರಿಕಂ। ಏವಞ್ಹಿ ಸೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಹಾಮಿಗಸಙ್ಘೋ ಅಪರೇನ ಸಮಯೇನ ವುದ್ಧಿಂ ವಿರೂಳ್ಹಿಂ ವೇಪುಲ್ಲಂ ಆಪಜ್ಜೇಯ್ಯ।

"ಉಪಮಾ ಖೋ ಮೇ ಅಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕತಾ ಅತ್ಥಸ್ಸ ವಿಞ್ಞಾಪನಾಯ । ಅಯಂ ಚೇವೇತ್ಥ ಅತ್ಥೋ - ಮಹನ್ತಂ ನಿನ್ನಂ ಪಲ್ಲಲನ್ತಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕಾಮಾನಮೇತಂ ಅಧಿವಚನಂ। ಮಹಾಮಿಗಸಙ್ಘೋತಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತ್ತಾನಮೇತಂ ಅಧಿವಚನಂ। ಪುರಿಸೋ ಅನತ್ಥಕಾಮೋ ಅಹಿತಕಾಮೋ ಅಯೋಗಕ್ಖೇಮಕಾಮೋತಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಾರಸ್ಸೇತಂ ಪಾಪಿಮತೋ ಅಧಿವಚನಂ। ಕುಮ್ಮಗ್ಗೋತಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಸ್ಸೇತಂ ಮಿಚ್ಛಾಮಗ್ಗಸ್ಸ ಅಧಿವಚನಂ, ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ - ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿಯಾ ಮಿಚ್ಛಾಸಙ್ಕಪ್ಪಸ್ಸ ಮಿಚ್ಛಾವಾಚಾಯ ಮಿಚ್ಛಾಕಮ್ಮನ್ತಸ್ಸ ಮಿಚ್ಛಾಆಜೀವಸ್ಸ ಮಿಚ್ಛಾವಾಯಾಮಸ್ಸ ಮಿಚ್ಛಾಸತಿಯಾ ಮಿಚ್ಛಾಸಮಾಧಿಸ್ಸ। ಓಕಚರೋತಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ನನ್ದೀರಾಗಸ್ಸೇತಂ ಅಧಿವಚನಂ। ಓಕಚಾರಿಕಾತಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅವಿಜ್ಜಾಯೇತಂ ಅಧಿವಚನಂ। ಪುರಿಸೋ ಅತ್ಥಕಾಮೋ ಹಿತಕಾಮೋ ಯೋಗಕ್ಖೇಮಕಾಮೋತಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಥಾಗತಸ್ಸೇತಂ ಅಧಿವಚನಂ ಅರಹತೋ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸ। ಖೇಮೋ ಮಗ್ಗೋ ಸೋವತ್ಥಿಕೋ ಪೀತಿಗಮನೀಯೋತಿ ಖೋ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಿಯಸ್ಸೇತಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಸ್ಸ ಮಗ್ಗಸ್ಸ ಅಧಿವಚನಂ, ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ - ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿಯಾ ಸಮ್ಮಾಸಙ್ಕಪ್ಪಸ್ಸ ಸಮ್ಮಾವಾಚಾಯ ಸಮ್ಮಾಕಮ್ಮನ್ತಸ್ಸ ಸಮ್ಮಾಆಜೀವಸ್ಸ ಸಮ್ಮಾವಾಯಾಮಸ್ಸ ಸಮ್ಮಾಸತಿಯಾ ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿಸ್ಸ।

"ಇತಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಿವಟೋ ಮಯಾ ಖೇಮೋ ಮಗ್ಗೋ ಸೋವತ್ಥಿಕೋ ಪೀತಿಗಮನೀಯೋ, ಪಿಹಿತೋ ಕುಮ್ಮಗ್ಗೋ, ಊಹತೋ ಓಕಚರೋ, ನಾಸಿತಾ ಓಕಚಾರಿಕಾ। ಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತ್ಥಾರಾ ಕರಣೀಯಂ ಸಾವಕಾನಂ ಹಿತೇಸಿನಾ ಅನುಕಮ್ಪಕೇನ ಅನುಕಮ್ಪಂ ಉಪಾದಾಯ, ಕತಂ ವೋ ತಂ ಮಯಾ। ಏತಾನಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ , ರುಕ್ಖಮೂಲಾನಿ, ಏತಾನಿ ಸುಞ್ಞಾಗಾರಾನಿ; ಝಾಯಥ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಾ ಪಮಾದತ್ಥ; ಮಾ ಪಚ್ಛಾ ವಿಪ್ಪಟಿಸಾರಿನೋ ಅಹುವತ್ಥ। ಅಯಂ ವೋ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಅನುಸಾಸನೀ"ತಿ।

ಇದಮವೋಚ ಭಗವಾ। ಅತ್ತಮನಾ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಭಗವತೋ ಭಾಸಿತಂ ಅಭಿನನ್ದುನ್ತಿ।

ದ್ವೇಧಾವಿತಕ್ಕಸುತ್ತಂ ನಿಟ್ಠಿತಂ ನವಮಂ।

೧೦. ವಿತಕ್ಕಸಣ್ಠಾನಸುತ್ತಂ

೨೧೬. ಏವಂ ಮೇ ಸುತಂ - ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ ಜೇತವನೇ ಅನಾಥಪಿಣ್ಡಿಕಸ್ಸ ಆರಾಮೇ। ತತ್ರ ಖೋ ಭಗವಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಮನ್ತೇಸಿ - "ಭಿಕ್ಖವೋ"ತಿ। "ಭದನ್ತೇ"ತಿ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಭಗವತೋ ಪಚ್ಚಸ್ಸೋಸುಂ। ಭಗವಾ ಏತದವೋಚ -

"ಅಧಿಚಿತ್ತಮನುಯುತ್ತೇನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನಾ ಪಞ್ಚ ನಿಮಿತ್ತಾನಿ ಕಾಲೇನ ಕಾಲಂ ಮನಸಿ ಕಾತಬ್ಬಾನಿ। ಕತಮಾನಿ ಪಞ್ಚ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಯಂ ನಿಮಿತ್ತಂ ಆಗಮ್ಮ ಯಂ ನಿಮಿತ್ತಂ ಮನಸಿಕರೋತೋ ಉಪ್ಪಜ್ಜನ್ತಿ ಪಾಪಕಾ ಅಕುಸಲಾ ವಿತಕ್ಕಾ ಛನ್ದೂಪಸಂಹಿತಾಪಿ ದೋಸೂಪಸಂಹಿತಾಪಿ ಮೋಹೂಪಸಂಹಿತಾಪಿ, ತೇನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನಾ ತಮ್ಹಾ ನಿಮಿತ್ತಾ ಅಞ್ಞಂ ನಿಮಿತ್ತಂ ಮನಸಿ ಕಾತಬ್ಬಂ ಕುಸಲೂಪಸಂಹಿತಂ। ತಸ್ಸ ತಮ್ಹಾ ನಿಮಿತ್ತಾ ಅಞ್ಞಂ ನಿಮಿತ್ತಂ ಮನಸಿಕರೋತೋ ಕುಸಲೂಪಸಂಹಿತಂ ಯೇ ಪಾಪಕಾ ಅಕುಸಲಾ ವಿತಕ್ಕಾ ಛನ್ದೂಪಸಂಹಿತಾಪಿ ದೋಸೂಪಸಂಹಿತಾಪಿ ಮೋಹೂಪಸಂಹಿತಾಪಿ ತೇ ಪಹೀಯನ್ತಿ ತೇ ಅಬ್ಭತ್ಥಂ ಗಚ್ಛನ್ತಿ। ತೇಸಂ ಪಹಾನಾ ಅಜ್ಝತ್ತಮೇವ ಚಿತ್ತಂ ಸನ್ತಿಟ್ಠತಿ ಸನ್ನಿಸೀದತಿ ಏಕೋದಿ ಹೋತಿ [ಏಕೋದಿಭೋತಿ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)]

ಸಮಾಧಿಯತಿ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದಕ್ಖೋ ಪಲಗಣ್ಡೋ ವಾ ಪಲಗಣ್ಡನ್ತೇವಾಸೀ ವಾ ಸುಖುಮಾಯ ಆಣಿಯಾ ಓಳಾರಿಕಂ ಆಣಿಂ ಅಭಿನಿಹನೇಯ್ಯ ಅಭಿನೀಹರೇಯ್ಯ ಅಭಿನಿವತ್ತೇಯ್ಯ [ಅಭಿನಿವಜ್ಜೇಯ್ಯ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)]; ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಯಂ ನಿಮಿತ್ತಂ ಆಗಮ್ಮ ಯಂ ನಿಮಿತ್ತಂ ಮನಸಿಕರೋತೋ ಉಪ್ಪಜ್ಜನ್ತಿ ಪಾಪಕಾ ಅಕುಸಲಾ ವಿತಕ್ಕಾ ಛನ್ದೂಪಸಂಹಿತಾಪಿ ದೋಸೂಪಸಂಹಿತಾಪಿ ಮೋಹೂಪಸಂಹಿತಾಪಿ, ತೇನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನಾ ತಮ್ಹಾ ನಿಮಿತ್ತಾ ಅಞ್ಞಂ ನಿಮಿತ್ತಂ ಮನಸಿ ಕಾತಬ್ಬಂ ಕುಸಲೂಪಸಂಹಿತಂ। ತಸ್ಸ ತಮ್ಹಾ ನಿಮಿತ್ತಾ ಅಞ್ಞಂ ನಿಮಿತ್ತಂ ಮನಸಿಕರೋತೋ ಕುಸಲೂಪಸಂಹಿತಂ ಯೇ ಪಾಪಕಾ ಅಕುಸಲಾ ವಿತಕ್ಕಾ ಛನ್ದೂಪಸಂಹಿತಾಪಿ ದೋಸೂಪಸಂಹಿತಾಪಿ ಮೋಹೂಪಸಂಹಿತಾಪಿ ತೇ ಪಹೀಯನ್ತಿ ತೇ ಅಬ್ಭತ್ಥಂ ಗಚ್ಛನ್ತಿ। ತೇಸಂ ಪಹಾನಾ ಅಜ್ಝತ್ತಮೇವ ಚಿತ್ತಂ ಸನ್ತಿಟ್ಠತಿ ಸನ್ನಿಸೀದತಿ ಏಕೋದಿ ಹೋತಿ ಸಮಾಧಿಯತಿ।

೨೧೭. "ತಸ್ಸ ಚೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ತಮ್ಹಾ ನಿಮಿತ್ತಾ ಅಞ್ಞಂ ನಿಮಿತ್ತಂ ಮನಸಿಕರೋತೋ ಕುಸಲೂಪಸಂಹಿತಂ ಉಪ್ಪಜ್ಜನ್ತೇವ ಪಾಪಕಾ ಅಕುಸಲಾ ವಿತಕ್ಕಾ ಛನ್ದೂಪಸಂಹಿತಾಪಿ ದೋಸೂಪಸಂಹಿತಾಪಿ ಮೋಹೂಪಸಂಹಿತಾಪಿ, ತೇನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನಾ ತೇಸಂ ವಿತಕ್ಕಾನಂ ಆದೀನವೋ ಉಪಪರಿಕ್ಖಿತಬ್ಬೋ - 'ಇತಿಪಿಮೇ ವಿತಕ್ಕಾ ಅಕುಸಲಾ, ಇತಿಪಿಮೇ ವಿತಕ್ಕಾ ಸಾವಜ್ಜಾ, ಇತಿಪಿಮೇ ವಿತಕ್ಕಾ ದುಕ್ಖವಿಪಾಕಾ'ತಿ। ತಸ್ಸ ತೇಸಂ ವಿತಕ್ಕಾನಂ ಆದೀನವಂ ಉಪಪರಿಕ್ಖತೋ ಯೇ ಪಾಪಕಾ ಅಕುಸಲಾ ವಿತಕ್ಕಾ ಛನ್ದೂಪಸಂಹಿತಾಪಿ ದೋಸೂಪಸಂಹಿತಾಪಿ ಮೋಹೂಪಸಂಹಿತಾಪಿ ತೇ ಪಹೀಯನ್ತಿ ತೇ ಅಬ್ಭತ್ಥಂ ಗಚ್ಛನ್ತಿ। ತೇಸಂ ಪಹಾನಾ ಅಜ್ಝತ್ತಮೇವ ಚಿತ್ತಂ ಸನ್ತಿಟ್ಠತಿ ಸನ್ನಿಸೀದತಿ ಏಕೋದಿ ಹೋತಿ ಸಮಾಧಿಯತಿ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇತ್ಥೀ ವಾ ಪುರಿಸೋ ವಾ ದಹರೋ ಯುವಾ ಮಣ್ಡನಕಜಾತಿಕೋ ಅಹಿಕುಣಪೇನ ವಾ ಕುಕ್ಕುರಕುಣಪೇನ ವಾ ಮನುಸ್ಸಕುಣಪೇನ ವಾ ಕಣ್ಠೇ ಆಸತ್ತೇನ ಅಟ್ಟಿಯೇಯ್ಯ ಹರಾಯೇಯ್ಯ ಜಿಗುಚ್ಛೇಯ್ಯ; ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಸ್ಸ ಚೇ ಭಿಕ್ಖುನೋ ತಮ್ಹಾಪಿ ನಿಮಿತ್ತಾ ಅಞ್ಞಂ ನಿಮಿತ್ತಂ ಮನಸಿಕರೋತೋ ಕುಸಲೂಪಸಂಹಿತಂ ಉಪ್ಪಜ್ಜನ್ತೇವ ಪಾಪಕಾ ಅಕುಸಲಾ ವಿತಕ್ಕಾ ಛನ್ದೂಪಸಂಹಿತಾಪಿ ದೋಸೂಪಸಂಹಿತಾಪಿ ಮೋಹೂಪಸಂಹಿತಾಪಿ, ತೇನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನಾ ತೇಸಂ ವಿತಕ್ಕಾನಂ ಆದೀನವೋ ಉಪಪರಿಕ್ಖಿತಬ್ಬೋ - 'ಇತಿಪಿಮೇ ವಿತಕ್ಕಾ ಅಕುಸಲಾ, ಇತಿಪಿಮೇ ವಿತಕ್ಕಾ ಸಾವಜ್ಜಾ, ಇತಿಪಿಮೇ ವಿತಕ್ಕಾ ದುಕ್ಖವಿಪಾಕಾ'ತಿ। ತಸ್ಸ ತೇಸಂ ವಿತಕ್ಕಾನಂ ಆದೀನವಂ ಉಪಪರಿಕ್ಖತೋ ಯೇ ಪಾಪಕಾ ಅಕುಸಲಾ ವಿತಕ್ಕಾ ಛನ್ದೂಪಸಂಹಿತಾಪಿ ದೋಸೂಪಸಂಹಿತಾಪಿ ಮೋಹೂಪಸಂಹಿತಾಪಿ ತೇ ಪಹೀಯನ್ತಿ ತೇ ಅಬ್ಭತ್ಥಂ ಗಚ್ಛನ್ತಿ। ತೇಸಂ ಪಹಾನಾ ಅಜ್ಝತ್ತಮೇವ ಚಿತ್ತಂ ಸನ್ತಿಟ್ಠತಿ ಸನ್ನಿಸೀದತಿ ಏಕೋದಿ ಹೋತಿ ಸಮಾಧಿಯತಿ।

೨೧೮. "ತಸ್ಸ ಚೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ತೇಸಮ್ಪಿ ವಿತಕ್ಕಾನಂ ಆದೀನವಂ ಉಪಪರಿಕ್ಖತೋ ಉಪ್ಪಜ್ಜನ್ತೇವ ಪಾಪಕಾ ಅಕುಸಲಾ ವಿತಕ್ಕಾ ಛನ್ದೂಪಸಂಹಿತಾಪಿ ದೋಸೂಪಸಂಹಿತಾಪಿ ಮೋಹೂಪಸಂಹಿತಾಪಿ, ತೇನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನಾ ತೇಸಂ ವಿತಕ್ಕಾನಂ ಅಸತಿಅಮನಸಿಕಾರೋ ಆಪಜ್ಜಿತಬ್ಬೋ। ತಸ್ಸ ತೇಸಂ ವಿತಕ್ಕಾನಂ ಅಸತಿಅಮನಸಿಕಾರಂ ಆಪಜ್ಜತೋ ಯೇ ಪಾಪಕಾ ಅಕುಸಲಾ ವಿತಕ್ಕಾ ಛನ್ದೂಪಸಂಹಿತಾಪಿ ದೋಸೂಪಸಂಹಿತಾಪಿ ಮೋಹೂಪಸಂಹಿತಾಪಿ ತೇ ಪಹೀಯನ್ತಿ ತೇ ಅಬ್ಭತ್ಥಂ ಗಚ್ಛನ್ತಿ। ತೇಸಂ ಪಹಾನಾ ಅಜ್ಝತ್ತಮೇವ ಚಿತ್ತಂ ಸನ್ತಿಟ್ಠತಿ ಸನ್ನಿಸೀದತಿ ಏಕೋದಿ ಹೋತಿ ಸಮಾಧಿಯತಿ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚಕ್ಖುಮಾ ಪುರಿಸೋ ಆಪಾಥಗತಾನಂ ರೂಪಾನಂ ಅದಸ್ಸನಕಾಮೋ ಅಸ್ಸ; ಸೋ ನಿಮೀಲೇಯ್ಯ ವಾ ಅಞ್ಞೇನ ವಾ ಅಪಲೋಕೇಯ್ಯ। ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಸ್ಸ ಚೇ ಭಿಕ್ಖುನೋ ತೇಸಮ್ಪಿ ವಿತಕ್ಕಾನಂ ಆದೀನವಂ ಉಪಪರಿಕ್ಖತೋ ಉಪ್ಪಜ್ಜನ್ತೇವ ಪಾಪಕಾ ಅಕುಸಲಾ ವಿತಕ್ಕಾ ಛನ್ದೂಪಸಂಹಿತಾಪಿ ದೋಸೂಪಸಂಹಿತಾಪಿ ಮೋಹೂಪಸಂಹಿತಾಪಿ, ತೇ ಪಹೀಯನ್ತಿ ತೇ ಅಬ್ಭತ್ಥಂ ಗಚ್ಛನ್ತಿ। ತೇಸಂ ಪಹಾನಾ ಅಜ್ಝತ್ತಮೇವ ಚಿತ್ತಂ ಸನ್ತಿಟ್ಠತಿ ಸನ್ನಿಸೀದತಿ ಏಕೋದಿ ಹೋತಿ ಸಮಾಧಿಯತಿ।

೨೧೯. "ತಸ್ಸ ಚೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ತೇಸಮ್ಪಿ ವಿತಕ್ಕಾನಂ ಅಸತಿಅಮನಸಿಕಾರಂ ಆಪಜ್ಜತೋ ಉಪ್ಪಜ್ಜನ್ತೇವ ಪಾಪಕಾ ಅಕುಸಲಾ ವಿತಕ್ಕಾ ಛನ್ದೂಪಸಂಹಿತಾಪಿ ದೋಸೂಪಸಂಹಿತಾಪಿ ಮೋಹೂಪಸಂಹಿತಾಪಿ, ತೇನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನಾ ತೇಸಂ ವಿತಕ್ಕಾನಂ ವಿತಕ್ಕಸಙ್ಖಾರಸಣ್ಠಾನಂ ಮನಸಿಕಾತಬ್ಬಂ। ತಸ್ಸ ತೇಸಂ ವಿತಕ್ಕಾನಂ ವಿತಕ್ಕಸಙ್ಖಾರಸಣ್ಠಾನಂ ಮನಸಿಕರೋತೋ ಯೇ ಪಾಪಕಾ ಅಕುಸಲಾ ವಿತಕ್ಕಾ ಛನ್ದೂಪಸಂಹಿತಾಪಿ ದೋಸೂಪಸಂಹಿತಾಪಿ ಮೋಹೂಪಸಂಹಿತಾಪಿ ತೇ ಪಹೀಯನ್ತಿ ತೇ ಅಬ್ಭತ್ಥಂ ಗಚ್ಛನ್ತಿ। ತೇಸಂ ಪಹಾನಾ ಅಜ್ಝತ್ತಮೇವ ಚಿತ್ತಂ ಸನ್ತಿಟ್ಠತಿ ಸನ್ನಿಸೀದತಿ ಏಕೋದಿ ಹೋತಿ ಸಮಾಧಿಯತಿ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ,

ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುರಿಸೋ ಸೀಘಂ ಗಚ್ಛೇಯ್ಯ। ತಸ್ಸ ಏವಮಸ್ಸ - ‘ಕಿಂ ನು ಖೋ ಅಹಂ ಸೀಘಂ ಗಚ್ಛಾಮಿ? ಯಂನೂನಾಹಂ ಸಣಿಕಂ ಗಚ್ಛೇಯ್ಯ’ನ್ತಿ। ಸೋ ಸಣಿಕಂ ಗಚ್ಛೇಯ್ಯ। ತಸ್ಸ ಏವಮಸ್ಸ - ‘ಕಿಂ ನು ಖೋ ಅಹಂ ಸಣಿಕಂ ಗಚ್ಛಾಮಿ? ಯಂನೂನಾಹಂ ತಿಟ್ಠೇಯ್ಯ’ನ್ತಿ। ಸೋ ತಿಟ್ಠೇಯ್ಯ । ತಸ್ಸ ಏವಮಸ್ಸ - ‘ಕಿಂ ನು ಖೋ ಅಹಂ ಠಿತೋ? ಯಂನೂನಾಹಂ ನಿಸೀದೇಯ್ಯ’ನ್ತಿ। ಸೋ ನಿಸೀದೇಯ್ಯ। ತಸ್ಸ ಏವಮಸ್ಸ - ‘ಕಿಂ ನು ಖೋ ಅಹಂ ನಿಸಿನ್ನೋ? ಯಂನೂನಾಹಂ ನಿಪಜ್ಜೇಯ್ಯ’ನ್ತಿ। ಸೋ ನಿಪಜ್ಜೇಯ್ಯ। ಏವಞ್ಹಿ ಸೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುರಿಸೋ ಓಳಾರಿಕಂ ಓಳಾರಿಕಂ ಇರಿಯಾಪಥಂ ಅಭಿನಿವಜ್ಜೇತ್ವಾ [ಅಭಿನಿಸ್ಸಜ್ಜೇತ್ವಾ (ಸ್ಯಾ॰)] ಸುಖುಮಂ ಸುಖುಮಂ ಇರಿಯಾಪಥಂ ಕಪ್ಪೇಯ್ಯ। ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಸ್ಸ ಚೇ ಭಿಕ್ಖುನೋ ತೇಸಮ್ಪಿ ವಿತಕ್ಕಾನಂ ಅಸತಿಅಮನಸಿಕಾರಂ ಆಪಜ್ಜತೋ ಉಪ್ಪಜ್ಜನ್ತೇವ ಪಾಪಕಾ ಅಕುಸಲಾ ವಿತಕ್ಕಾ ಛನ್ದೂಪಸಂಹಿತಾಪಿ ದೋಸೂಪಸಂಹಿತಾಪಿ ಮೋಹೂಪಸಂಹಿತಾಪಿ ತೇ ಪಹೀಯನ್ತಿ ತೇ ಅಬ್ಭತ್ಥಂ ಗಚ್ಛನ್ತಿ। ತೇಸಂ ಪಹಾನಾ ಅಜ್ಝತ್ತಮೇವ ಚಿತ್ತಂ ಸನ್ತಿಟ್ಠತಿ ಸನ್ನಿಸೀದತಿ ಏಕೋದಿ ಹೋತಿ ಸಮಾಧಿಯತಿ।

೨೨೦. “ತಸ್ಸ ಚೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ತೇಸಮ್ಪಿ ವಿತಕ್ಕಾನಂ ವಿತಕ್ಕಸಙ್ಖಾರಸಣ್ಠಾನಂ ಮನಸಿಕರೋತೋ ಉಪ್ಪಜ್ಜನ್ತೇವ ಪಾಪಕಾ ಅಕುಸಲಾ ವಿತಕ್ಕಾ ಛನ್ದೂಪಸಂಹಿತಾಪಿ ದೋಸೂಪಸಂಹಿತಾಪಿ ಮೋಹೂಪಸಂಹಿತಾಪಿ। ತೇನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನಾ ದನ್ತೇಭಿದನ್ತಮಾಧಾಯ [ದನ್ತೇ + ಅಭಿದನ್ತಂ + ಆಧಾಯಾತಿ ಟೀಕಾಯಂ ಪದಚ್ಛೇದೋ, ದನ್ತೇಭೀತಿ ಪನೇತ್ಥ ಕರಣತ್ಥೋ ಯುತ್ತೋ ವಿಯ ದಿಸ್ಸತಿ] ಜಿವ್ಹಾಯ ತಾಲುಂ ಆಹಚ್ಚ ಚೇತಸಾ ಚಿತ್ತಂ ಅಭಿನಿಗ್ಗಣ್ಹಿತಬ್ಬಂ ಅಭಿನಿಪ್ಪೀಳೇತಬ್ಬಂ ಅಭಿಸನ್ತಾಪೇತಬ್ಬಂ । ತಸ್ಸ ದನ್ತೇಭಿದನ್ತಮಾಧಾಯ ಜಿವ್ಹಾಯ ತಾಲುಂ ಆಹಚ್ಚ ಚೇತಸಾ ಚಿತ್ತಂ ಅಭಿನಿಗ್ಗಣ್ಹತೋ ಅಭಿನಿಪ್ಪೀಳಯತೋ ಅಭಿಸನ್ತಾಪಯತೋ ಯೇ ಪಾಪಕಾ ಅಕುಸಲಾ ವಿತಕ್ಕಾ ಛನ್ದೂಪಸಂಹಿತಾಪಿ ದೋಸೂಪಸಂಹಿತಾಪಿ ಮೋಹೂಪಸಂಹಿತಾಪಿ ತೇ ಪಹೀಯನ್ತಿ ತೇ ಅಬ್ಭತ್ಥಂ ಗಚ್ಛನ್ತಿ। ತೇಸಂ ಪಹಾನಾ ಅಜ್ಝತ್ತಮೇವ ಚಿತ್ತಂ ಸನ್ತಿಟ್ಠತಿ ಸನ್ನಿಸೀದತಿ ಏಕೋದಿ ಹೋತಿ ಸಮಾಧಿಯತಿ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಬಲವಾ ಪುರಿಸೋ ದುಬ್ಬಲತರಂ ಪುರಿಸಂ ಸೀಸೇ ವಾ ಗಲೇ ವಾ ಖನ್ಧೇ ವಾ ಗಹೇತ್ವಾ ಅಭಿನಿಗ್ಗಣ್ಹೇಯ್ಯ ಅಭಿನಿಪ್ಪೀಳೇಯ್ಯ ಅಭಿಸನ್ತಾಪೇಯ್ಯ; ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಸ್ಸ ಚೇ ಭಿಕ್ಖುನೋ ತೇಸಮ್ಪಿ ವಿತಕ್ಕಾನಂ ವಿತಕ್ಕಸಙ್ಖಾರಸಣ್ಠಾನಂ ಮನಸಿಕರೋತೋ ಉಪ್ಪಜ್ಜನ್ತೇವ ಪಾಪಕಾ ಅಕುಸಲಾ ವಿತಕ್ಕಾ ಛನ್ದೂಪಸಂಹಿತಾಪಿ ದೋಸೂಪಸಂಹಿತಾಪಿ ಮೋಹೂಪಸಂಹಿತಾಪಿ। ತೇನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನಾ ದನ್ತೇಭಿದನ್ತಮಾಧಾಯ ಜಿವ್ಹಾಯ ತಾಲುಂ ಆಹಚ್ಚ ಚೇತಸಾ ಚಿತ್ತಂ ಅಭಿನಿಗ್ಗಣ್ಹಿತಬ್ಬಂ ಅಭಿನಿಪ್ಪೀಳೇತಬ್ಬಂ ಅಭಿಸನ್ತಾಪೇತಬ್ಬಂ। ತಸ್ಸ ದನ್ತೇಭಿದನ್ತಮಾಧಾಯ ಜಿವ್ಹಾಯ ತಾಲುಂ ಆಹಚ್ಚ ಚೇತಸಾ ಚಿತ್ತಂ ಅಭಿನಿಗ್ಗಣ್ಹತೋ ಅಭಿನಿಪ್ಪೀಳಯತೋ ಅಭಿಸನ್ತಾಪಯತೋ ಯೇ ಪಾಪಕಾ ಅಕುಸಲಾ ವಿತಕ್ಕಾ ಛನ್ದೂಪಸಂಹಿತಾಪಿ ದೋಸೂಪಸಂಹಿತಾಪಿ ಮೋಹೂಪಸಂಹಿತಾಪಿ ತೇ ಪಹೀಯನ್ತಿ ತೇ ಅಬ್ಭತ್ಥಂ ಗಚ್ಛನ್ತಿ। ತೇಸಂ ಪಹಾನಾ ಅಜ್ಝತ್ತಮೇವ ಚಿತ್ತಂ ಸನ್ತಿಟ್ಠತಿ ಸನ್ನಿಸೀದತಿ ಏಕೋದಿ ಹೋತಿ ಸಮಾಧಿಯತಿ।

೨೨೧. “ಯತೋ ಖೋ [ಯತೋ ಚ ಖೋ (ಸ್ಯಾ॰ ಕ॰)], ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಯಂ ನಿಮಿತ್ತಂ ಆಗಮ್ಮ ಯಂ ನಿಮಿತ್ತಂ ಮನಸಿಕರೋತೋ ಉಪ್ಪಜ್ಜನ್ತಿ ಪಾಪಕಾ ಅಕುಸಲಾ ವಿತಕ್ಕಾ ಛನ್ದೂಪಸಂಹಿತಾಪಿ ದೋಸೂಪಸಂಹಿತಾಪಿ ಮೋಹೂಪಸಂಹಿತಾಪಿ, ತಸ್ಸ ತಮ್ಹಾ ನಿಮಿತ್ತಾ ಅಞ್ಞಂ ನಿಮಿತ್ತಂ ಮನಸಿಕರೋತೋ ಕುಸಲೂಪಸಂಹಿತಂ ಯೇ ಪಾಪಕಾ ಅಕುಸಲಾ ವಿತಕ್ಕಾ ಛನ್ದೂಪಸಂಹಿತಾಪಿ ದೋಸೂಪಸಂಹಿತಾಪಿ ಮೋಹೂಪಸಂಹಿತಾಪಿ ತೇ ಪಹೀಯನ್ತಿ ತೇ ಅಬ್ಭತ್ಥಂ ಗಚ್ಛನ್ತಿ। ತೇಸಂ ಪಹಾನಾ ಅಜ್ಝತ್ತಮೇವ ಚಿತ್ತಂ ಸನ್ತಿಟ್ಠತಿ ಸನ್ನಿಸೀದತಿ ಏಕೋದಿ ಹೋತಿ ಸಮಾಧಿಯತಿ। ತೇಸಮ್ಪಿ ವಿತಕ್ಕಾನಂ ಆದೀನವಂ ಉಪಪರಿಕ್ಖತೋ ಯೇ ಪಾಪಕಾ ಅಕುಸಲಾ ವಿತಕ್ಕಾ ಛನ್ದೂಪಸಂಹಿತಾಪಿ ದೋಸೂಪಸಂಹಿತಾಪಿ ಮೋಹೂಪಸಂಹಿತಾಪಿ ತೇ ಪಹೀಯನ್ತಿ ತೇ ಅಬ್ಭತ್ಥಂ ಗಚ್ಛನ್ತಿ। ತೇಸಂ ಪಹಾನಾ ಅಜ್ಝತ್ತಮೇವ ಚಿತ್ತಂ ಸನ್ತಿಟ್ಠತಿ ಸನ್ನಿಸೀದತಿ ಏಕೋದಿ ಹೋತಿ ಸಮಾಧಿಯತಿ। ತೇಸಮ್ಪಿ ವಿತಕ್ಕಾನಂ ಅಸತಿಅಮನಸಿಕಾರಂ ಆಪಜ್ಜತೋ ಯೇ ಪಾಪಕಾ ಅಕುಸಲಾ ವಿತಕ್ಕಾ ಛನ್ದೂಪಸಂಹಿತಾಪಿ ದೋಸೂಪಸಂಹಿತಾಪಿ ಮೋಹೂಪಸಂಹಿತಾಪಿ ತೇ ಪಹೀಯನ್ತಿ ತೇ ಅಬ್ಭತ್ಥಂ ಗಚ್ಛನ್ತಿ। ತೇಸಂ ಪಹಾನಾ ಅಜ್ಝತ್ತಮೇವ ಚಿತ್ತಂ ಸನ್ತಿಟ್ಠತಿ ಸನ್ನಿಸೀದತಿ ಏಕೋದಿ ಹೋತಿ ಸಮಾಧಿಯತಿ। ತೇಸಮ್ಪಿ ವಿತಕ್ಕಾನಂ ವಿತಕ್ಕಸಙ್ಖಾರಸಣ್ಠಾನಂ ಮನಸಿಕರೋತೋ ಯೇ ಪಾಪಕಾ ಅಕುಸಲಾ ವಿತಕ್ಕಾ ಛನ್ದೂಪಸಂಹಿತಾಪಿ ದೋಸೂಪಸಂಹಿತಾಪಿ ಮೋಹೂಪಸಂಹಿತಾಪಿ ತೇ ಪಹೀಯನ್ತಿ ತೇ ಅಬ್ಭತ್ಥಂ ಗಚ್ಛನ್ತಿ। ತೇಸಂ ಪಹಾನಾ

ಅಜ್ಝತ್ತಮೇವ ಚಿತ್ತಂ ಸನ್ತಿಟ್ಠತಿ ಸನ್ನಿಸೀದತಿ ಏಕೋದಿ ಹೋತಿ ಸಮಾಧಿಯತಿ। ದನ್ತೇಭಿದನ್ತಮಾಧಾಯ ಜಿವ್ಹಾಯ ತಾಲುಂ ಆಹಚ್ಚ ಚೇತಸಾ ಚಿತ್ತಂ ಅಭಿನಿಗ್ಗಣ್ಹತೋ ಅಭಿನಿಪ್ಪೀಳಯತೋ ಅಭಿಸನ್ತಾಪಯತೋ ಯೇ ಪಾಪಕಾ ಅಕುಸಲಾ ವಿತಕ್ಕಾ ಛನ್ದೂಪಸಂಹಿತಾಪಿ ದೋಸೂಪಸಂಹಿತಾಪಿ ಮೋಹೂಪಸಂಹಿತಾಪಿ ತೇ ಪಹೀಯನ್ತಿ ತೇ ಅಬ್ಭತ್ಥಂ ಗಚ್ಛನ್ತಿ। ತೇಸಂ ಪಹಾನಾ ಅಜ್ಝತ್ತಮೇವ ಚಿತ್ತಂ ಸನ್ತಿಟ್ಠತಿ ಸನ್ನಿಸೀದತಿ ಏಕೋದಿ ಹೋತಿ ಸಮಾಧಿಯತಿ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ವಸೀ ವಿತಕ್ಕಪರಿಯಾಯಪಥೇಸು। ಯಂ ವಿತಕ್ಕಂ ಆಕಙ್ಖಿಸ್ಸತಿ ತಂ ವಿತಕ್ಕಂ ವಿತಕ್ಕೇಸ್ಸತಿ, ಯಂ ವಿತಕ್ಕಂ ನಾಕಙ್ಖಿಸ್ಸತಿ ನ ತಂ ವಿತಕ್ಕಂ ವಿತಕ್ಕೇಸ್ಸತಿ। ಅಚ್ಛೇಚ್ಛಿ ತಣ್ಹಂ, ವಿವತ್ತಯಿ [ವಾವತ್ತಯಿ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)] ಸಂಯೋಜನಂ, ಸಮ್ಮಾ ಮಾನಾಭಿಸಮಯಾ ಅನ್ತಮಕಾಸಿ ದುಕ್ಖಸ್ಸಾ"ತಿ।

ಇದಮವೋಚ ಭಗವಾ। ಅತ್ತಮನಾ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಭಗವತೋ ಭಾಸಿತಂ ಅಭಿನನ್ದುನ್ತಿ।

ವಿತಕ್ಕಸಣ್ಠಾನಸುತ್ತಂ ನಿಟ್ಠಿತಂ ದಸಮಂ।

ಸೀಹನಾದವಗ್ಗೋ ನಿಟ್ಠಿತೋ ದುತಿಯೋ।

ತಸ್ಸುದ್ದಾನಂ –

ಚೂಳಸೀಹನಾದಲೋಮಹಂಸವರೋ, ಮಹಾಚೂಳದುಕ್ಖಕ್ಖನ್ಧಅನುಮಾನಿಕಸುತ್ತಂ।
ಖಿಲಪತ್ಥಮಧುಪಿಣ್ಡಿಕದ್ವಿಧಾವಿತಕ್ಕ, ಪಞ್ಚನಿಮಿತ್ತಕಥಾ ಪುನ ವಗ್ಗೋ॥

೩. ಓಪಮ್ಮವಗ್ಗೋ

೧. ಕಕಚೂಪಮಸುತ್ತಂ

೨೨೨. ಏವಂ ಮೇ ಸುತಂ – ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ ಜೇತವನೇ ಅನಾಥಪಿಣ್ಡಿಕಸ್ಸ ಆರಾಮೇ। ತೇನ ಖೋ ಪನ ಸಮಯೇನ ಆಯಸ್ಮಾ ಮೋಳಿಯಫಗ್ಗುನೋ ಭಿಕ್ಖುನೀಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಅತಿವೇಲಂ ಸಂಸಟ್ಠೋ ವಿಹರತಿ। ಏವಂ ಸಂಸಟ್ಠೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಮೋಳಿಯಫಗ್ಗುನೋ ಭಿಕ್ಖುನೀಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ವಿಹರತಿ – ಸಚೇ ಕೋಚಿ ಭಿಕ್ಖು ಆಯಸ್ಮತೋ ಮೋಳಿಯಫಗ್ಗುನಸ್ಸ ಸಮ್ಮುಖಾ ತಾಸಂ ಭಿಕ್ಖುನೀನಂ ಅವಣ್ಣಂ ಭಾಸತಿ, ತೇನಾಯಸ್ಮಾ ಮೋಳಿಯಫಗ್ಗುನೋ ಕುಪಿತೋ ಅನತ್ತಮನೋ ಅಧಿಕರಣಮ್ಪಿ ಕರೋತಿ। ಸಚೇ ಪನ ಕೋಚಿ ಭಿಕ್ಖು ತಾಸಂ ಭಿಕ್ಖುನೀನಂ ಸಮ್ಮುಖಾ ಆಯಸ್ಮತೋ ಮೋಳಿಯಫಗ್ಗುನಸ್ಸ ಅವಣ್ಣಂ ಭಾಸತಿ, ತೇನ ತಾ ಭಿಕ್ಖುನಿಯೋ ಕುಪಿತಾ ಅನತ್ತಮನಾ ಅಧಿಕರಣಮ್ಪಿ ಕರೋನ್ತಿ। ಏವಂ ಸಂಸಟ್ಠೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಮೋಳಿಯಫಗ್ಗುನೋ ಭಿಕ್ಖುನೀಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ವಿಹರತಿ। ಅಥ ಖೋ ಅಞ್ಞತರೋ ಭಿಕ್ಖು ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಸೋ ಭಿಕ್ಖು ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ – "ಆಯಸ್ಮಾ, ಭನ್ತೇ, ಮೋಳಿಯಫಗ್ಗುನೋ ಭಿಕ್ಖುನೀಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಅತಿವೇಲಂ ಸಂಸಟ್ಠೋ ವಿಹರತಿ। ಏವಂ ಸಂಸಟ್ಠೋ, ಭನ್ತೇ, ಆಯಸ್ಮಾ ಮೋಳಿಯಫಗ್ಗುನೋ ಭಿಕ್ಖುನೀಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ವಿಹರತಿ – ಸಚೇ ಕೋಚಿ ಭಿಕ್ಖು ಆಯಸ್ಮತೋ ಮೋಳಿಯಫಗ್ಗುನಸ್ಸ ಸಮ್ಮುಖಾ ತಾಸಂ ಭಿಕ್ಖುನೀನಂ ಅವಣ್ಣಂ ಭಾಸತಿ, ತೇನಾಯಸ್ಮಾ ಮೋಳಿಯಫಗ್ಗುನೋ ಕುಪಿತೋ ಅನತ್ತಮನೋ ಅಧಿಕರಣಮ್ಪಿ ಕರೋತಿ। ಸಚೇ ಪನ ಕೋಚಿ ಭಿಕ್ಖು ತಾಸಂ ಭಿಕ್ಖುನೀನಂ ಸಮ್ಮುಖಾ ಆಯಸ್ಮತೋ ಮೋಳಿಯಫಗ್ಗುನಸ್ಸ ಅವಣ್ಣಂ ಭಾಸತಿ, ತೇನ ತಾ ಭಿಕ್ಖುನಿಯೋ ಕುಪಿತಾ ಅನತ್ತಮನಾ ಅಧಿಕರಣಮ್ಪಿ ಕರೋನ್ತಿ। ಏವಂ ಸಂಸಟ್ಠೋ, ಭನ್ತೇ, ಆಯಸ್ಮಾ ಮೋಳಿಯಫಗ್ಗುನೋ ಭಿಕ್ಖುನೀಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ವಿಹರತೀ"ತಿ।

೨೨೩. ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ಅಞ್ಞತರಂ ಭಿಕ್ಖುಂ ಆಮನ್ತೇಸಿ – "ಏಹಿ ತ್ವಂ , ಭಿಕ್ಖು, ಮಮ ವಚನೇನ ಮೋಳಿಯಫಗ್ಗುನಂ ಭಿಕ್ಖುಂ ಆಮನ್ತೇಹಿ – 'ಸತ್ಥಾ ತಂ, ಆವುಸೋ ಫಗ್ಗುನ, ಆಮನ್ತೇತೀ'"ತಿ। "ಏವಂ , ಭನ್ತೇ"ತಿ ಖೋ ಸೋ ಭಿಕ್ಖು ಭಗವತೋ ಪಟಿಸ್ಸುತ್ವಾ ಯೇನಾಯಸ್ಮಾ ಮೋಳಿಯಫಗ್ಗುನೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಮೋಳಿಯಫಗ್ಗುನಂ ಏತದವೋಚ – "ಸತ್ಥಾ ತಂ, ಆವುಸೋ ಫಗ್ಗುನ, ಆಮನ್ತೇತೀ"ತಿ। "ಏವಮಾವುಸೋ"ತಿ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಮೋಳಿಯಫಗ್ಗುನೋ ತಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಪಟಿಸ್ಸುತ್ವಾ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನಂ ಖೋ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಮೋಳಿಯಫಗ್ಗುನಂ ಭಗವಾ ಏತದವೋಚ –

"ಸಚ್ಚಂ ಕಿರ ತ್ವಂ, ಫಗ್ಗುನ, ಭಿಕ್ಖುನೀಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಅತಿವೇಲಂ ಸಂಸಟ್ಠೋ ವಿಹರಸಿ? ಏವಂ ಸಂಸಟ್ಠೋ ಕಿರ ತ್ವಂ, ಫಗ್ಗುನ, ಭಿಕ್ಖುನೀಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ವಿಹರಸಿ – ಸಚೇ ಕೋಚಿ ಭಿಕ್ಖು ತುಯ್ಹಂ ಸಮ್ಮುಖಾ ತಾಸಂ ಭಿಕ್ಖುನೀನಂ ಅವಣ್ಣಂ ಭಾಸತಿ, ತೇನ ತ್ವಂ ಕುಪಿತೋ ಅನತ್ತಮನೋ ಅಧಿಕರಣಮ್ಪಿ ಕರೋಸಿ। ಸಚೇ ಪನ ಕೋಚಿ ಭಿಕ್ಖು ತಾಸಂ ಭಿಕ್ಖುನೀನಂ ಸಮ್ಮುಖಾ ತುಯ್ಹಂ ಅವಣ್ಣಂ ಭಾಸತಿ, ತೇನ ತಾ ಭಿಕ್ಖುನಿಯೋ ಕುಪಿತಾ ಅನತ್ತಮನಾ ಅಧಿಕರಣಮ್ಪಿ ಕರೋನ್ತಿ। ಏವಂ ಸಂಸಟ್ಠೋ ಕಿರ ತ್ವಂ, ಫಗ್ಗುನ, ಭಿಕ್ಖುನೀಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ವಿಹರಸೀ"ತಿ? "ಏವಂ, ಭನ್ತೇ"ತಿ। "ನನು ತ್ವಂ, ಫಗ್ಗುನ, ಕುಲಪುತ್ತೋ ಸದ್ಧಾ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜಿತೋ"ತಿ? "ಏವಂ, ಭನ್ತೇ"ತಿ।

೨೨೪. "ನ ಖೋ ತೇ ಏತಂ, ಫಗ್ಗುನ, ಪತಿರೂಪಂ ಕುಲಪುತ್ತಸ್ಸ ಸದ್ಧಾ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜಿತಸ್ಸ, ಯಂ ತ್ವಂ ಭಿಕ್ಖುನೀಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಅತಿವೇಲಂ ಸಂಸಟ್ಠೋ ವಿಹರೇಯ್ಯಾಸಿ। ತಸ್ಮಾತಿಹ, ಫಗ್ಗುನ, ತವ ಚೇಪಿ ಕೋಚಿ ಸಮ್ಮುಖಾ ತಾಸಂ ಭಿಕ್ಖುನೀನಂ ಅವಣ್ಣಂ ಭಾಸೇಯ್ಯ, ತತ್ರಾಪಿ ತ್ವಂ, ಫಗ್ಗುನ, ಯೇ ಗೇಹಸಿತಾ [ಗೇಹಸ್ಸಿತಾ (?)] ಛನ್ದಾ ಯೇ ಗೇಹಸಿತಾ ವಿತಕ್ಕಾ ತೇ ಪಜಹೇಯ್ಯಾಸಿ। ತತ್ರಾಪಿ ತೇ, ಫಗ್ಗುನ, ಏವಂ ಸಿಕ್ಖಿತಬ್ಬಂ – 'ನ ಚೇವ ಮೇ ಚಿತ್ತಂ ವಿಪರಿಣತಂ ಭವಿಸ್ಸತಿ, ನ ಚ ಪಾಪಿಕಂ ವಾಚಂ ನಿಚ್ಛಾರೇಸ್ಸಾಮಿ, ಹಿತಾನುಕಮ್ಪೀ ಚ ವಿಹರಿಸ್ಸಾಮಿ ಮೇತ್ತಚಿತ್ತೋ, ನ ದೋಸನ್ತರೋ'ತಿ। ಏವಞ್ಹಿ ತೇ, ಫಗ್ಗುನ, ಸಿಕ್ಖಿತಬ್ಬಂ।

“ತಸ್ಮಾತಿಹ, ಫಗ್ಗುನ, ತವ ಚೇಪಿ ಕೋಚಿ ಸಮ್ಮುಖಾ ತಾಸಂ ಭಿಕ್ಖುನೀನಂ ಪಾಣಿನಾ ಪಹಾರಂ ದದೇಯ್ಯ, ಲೇಡ್ಡುನಾ ಪಹಾರಂ ದದೇಯ್ಯ, ದಣ್ಡೇನ ಪಹಾರಂ ದದೇಯ್ಯ, ಸತ್ಥೇನ ಪಹಾರಂ ದದೇಯ್ಯ। ತತ್ರಾಪಿ ತ್ವಂ, ಫಗ್ಗುನ, ಯೇ ಗೇಹಸಿತಾ ಛನ್ದಾ ಯೇ ಗೇಹಸಿತಾ ವಿತಕ್ಕಾ ತೇ ಪಜಹೇಯ್ಯಾಸಿ। ತತ್ರಾಪಿ ತೇ, ಫಗ್ಗುನ, ಏವಂ ಸಿಕ್ಖಿತಬ್ಬಂ ‘ನ ಚೇವ ಮೇ ಚಿತ್ತಂ ವಿಪರಿಣತಂ ಭವಿಸ್ಸತಿ, ನ ಚ ಪಾಪಿಕಂ ವಾಚಂ ನಿಚ್ಛಾರೇಸ್ಸಾಮಿ, ಹಿತಾನುಕಮ್ಪೀ ಚ ವಿಹರಿಸ್ಸಾಮಿ ಮೇತ್ತಚಿತ್ತೋ, ನ ದೋಸನ್ತರೋ’ತಿ। ಏವಞ್ಹಿ ತೇ, ಫಗ್ಗುನ, ಸಿಕ್ಖಿತಬ್ಬಂ।

“ತಸ್ಮಾತಿಹ, ಫಗ್ಗುನ, ತವ ಚೇಪಿ ಕೋಚಿ ಸಮ್ಮುಖಾ ಅವಣ್ಣಂ ಭಾಸೇಯ್ಯ, ತತ್ರಾಪಿ ತ್ವಂ, ಫಗ್ಗುನ , ಯೇ ಗೇಹಸಿತಾ ಛನ್ದಾ ಯೇ ಗೇಹಸಿತಾ ವಿತಕ್ಕಾ ತೇ ಪಜಹೇಯ್ಯಾಸಿ। ತತ್ರಾಪಿ ತೇ, ಫಗ್ಗುನ, ಏವಂ ಸಿಕ್ಖಿತಬ್ಬಂ ‘ನ ಚೇವ ಮೇ ಚಿತ್ತಂ ವಿಪರಿಣತಂ ಭವಿಸ್ಸತಿ, ನ ಚ ಪಾಪಿಕಂ ವಾಚಂ ನಿಚ್ಛಾರೇಸ್ಸಾಮಿ, ಹಿತಾನುಕಮ್ಪೀ ಚ ವಿಹರಿಸ್ಸಾಮಿ ಮೇತ್ತಚಿತ್ತೋ, ನ ದೋಸನ್ತರೋ’ತಿ। ಏವಞ್ಹಿ ತೇ, ಫಗ್ಗುನ, ಸಿಕ್ಖಿತಬ್ಬಂ।

“ತಸ್ಮಾತಿಹ, ಫಗ್ಗುನ, ತವ ಚೇಪಿ ಕೋಚಿ ಪಾಣಿನಾ ಪಹಾರಂ ದದೇಯ್ಯ, ಲೇಡ್ಡುನಾ ಪಹಾರಂ ದದೇಯ್ಯ, ದಣ್ಡೇನ ಪಹಾರಂ ದದೇಯ್ಯ, ಸತ್ಥೇನ ಪಹಾರಂ ದದೇಯ್ಯ, ತತ್ರಾಪಿ ತ್ವಂ, ಫಗ್ಗುನ, ಯೇ ಗೇಹಸಿತಾ ಛನ್ದಾ ಯೇ ಗೇಹಸಿತಾ ವಿತಕ್ಕಾ ತೇ ಪಜಹೇಯ್ಯಾಸಿ। ತತ್ರಾಪಿ ತೇ, ಫಗ್ಗುನ, ಏವಂ ಸಿಕ್ಖಿತಬ್ಬಂ ‘ನ ಚೇವ ಮೇ ಚಿತ್ತಂ ವಿಪರಿಣತಂ ಭವಿಸ್ಸತಿ, ನ ಚ ಪಾಪಿಕಂ ವಾಚಂ ನಿಚ್ಛಾರೇಸ್ಸಾಮಿ, ಹಿತಾನುಕಮ್ಪೀ ಚ ವಿಹರಿಸ್ಸಾಮಿ ಮೇತ್ತಚಿತ್ತೋ, ನ ದೋಸನ್ತರೋ’ತಿ। ಏವಞ್ಹಿ ತೇ, ಫಗ್ಗುನ, ಸಿಕ್ಖಿತಬ್ಬ”ನ್ತಿ।

೨೨೫. ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಮನ್ತೇಸಿ – “ಆರಾಧಯಿಂಸು ವತ ಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖೂ ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಚಿತ್ತಂ। ಇಧಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖೂ ಆಮನ್ತೇಸಿಂ – ಅಹಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಾಸನಭೋಜನಂ ಭುಞ್ಜಾಮಿ। ಏಕಾಸನಭೋಜನಂ ಖೋ ಅಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭುಞ್ಜಮಾನೋ ಅಪ್ಪಾಬಾಧತಞ್ಚ ಸಞ್ಜಾನಾಮಿ ಅಪ್ಪಾತಙ್ಕತಞ್ಚ ಲಹುಟ್ಠಾನಞ್ಚ ಬಲಞ್ಚ ಫಾಸುವಿಹಾರಞ್ಚ। ಏಥ ತುಮ್ಹೇಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಾಸನಭೋಜನಂ ಭುಞ್ಜಥ। ಏಕಾಸನಭೋಜನಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತುಮ್ಹೇಪಿ ಭುಞ್ಜಮಾನಾ ಅಪ್ಪಾಬಾಧತಞ್ಚ ಸಞ್ಜಾನಿಸ್ಸಥ ಅಪ್ಪಾತಙ್ಕತಞ್ಚ ಲಹುಟ್ಠಾನಞ್ಚ ಬಲಞ್ಚ ಫಾಸುವಿಹಾರಞ್ಚಾತಿ। ನ ಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತೇಸು ಭಿಕ್ಖೂಸು ಅನುಸಾಸನೀ ಕರಣೀಯಾ ಅಹೋಸಿ; ಸತುಪ್ಪಾದಕರಣೀಯಮೇವ ಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತೇಸು ಭಿಕ್ಖೂಸು ಅಹೋಸಿ।

“ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸುಭೂಮಿಯಂ ಚತುಮಹಾಪಥೇ ಆಜಞ್ಞರಥೋ ಯುತ್ತೋ ಅಸ್ಸ ಠಿತೋ ಓಧಸ್ತಪತೋದೋ। ತಮೇನಂ ದಕ್ಖೋ ಯೋಗ್ಗಾಚರಿಯೋ ಅಸ್ಸದಮ್ಮಸಾರಥಿ ಅಭಿರುಹಿತ್ವಾ, ವಾಮೇನ ಹತ್ಥೇನ ರಸ್ಮಿಯೋ ಗಹೇತ್ವಾ, ದಕ್ಖಿಣೇನ ಹತ್ಥೇನ ಪತೋದಂ ಗಹೇತ್ವಾ, ಯೇನಿಚ್ಛಕಂ ಯದಿಚ್ಛಕಂ ಸಾರೇಯ್ಯಪಿ ಪಚ್ಚಾಸಾರೇಯ್ಯಪಿ। ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ನ ಮೇ ತೇಸು ಭಿಕ್ಖೂಸು ಅನುಸಾಸನೀ ಕರಣೀಯಾ ಅಹೋಸಿ, ಸತುಪ್ಪಾದಕರಣೀಯಮೇವ ಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತೇಸು ಭಿಕ್ಖೂಸು ಅಹೋಸಿ। ತಸ್ಮಾತಿಹ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತುಮ್ಹೇಪಿ ಅಕುಸಲಂ ಪಜಹಥ, ಕುಸಲೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು ಆಯೋಗಂ ಕರೋಥ। ಏವಞ್ಹಿ ತುಮ್ಹೇಪಿ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಧಮ್ಮವಿನಯೇ ವುದ್ಧಿಂ ವಿರೂಳ್ಹಿಂ ವೇಪುಲ್ಲಂ ಆಪಜ್ಜಿಸ್ಸಥ।

“ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಗಾಮಸ್ಸ ವಾ ನಿಗಮಸ್ಸ ವಾ ಅವಿದೂರೇ ಮಹನ್ತಂ ಸಾಲವನಂ। ತಞ್ಚಸ್ಸ ಏಳಣ್ಡೇಹಿ ಸಞ್ಛನ್ನಂ। ತಸ್ಸ ಕೋಚಿದೇವ ಪುರಿಸೋ ಉಪ್ಪಜ್ಜೇಯ್ಯ ಅತ್ಥಕಾಮೋ ಹಿತಕಾಮೋ ಯೋಗಕ್ಖೇಮಕಾಮೋ। ಸೋ ಯಾ ತಾ ಸಾಲಲಟ್ಠಿಯೋ ಕುಟಿಲಾ ಓಜಾಪಹರಣಿಯೋ [ಓಜಹರಣಿಯೋ (ಕ॰)] ತಾ ಛೇತ್ವಾ [ತಚ್ಛೇತ್ವಾ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಪೀ॰)] ಬಹಿದ್ಧಾ ನೀಹರೇಯ್ಯ, ಅನ್ತೋವನಂ ಸುವಿಸೋಧಿತಂ ವಿಸೋಧೇಯ್ಯ। ಯಾ ಪನ ತಾ ಸಾಲಲಟ್ಠಿಯೋ ಉಜುಕಾ ಸುಜಾತಾ ತಾ ಸಮ್ಮಾ ಪರಿಹರೇಯ್ಯ। ಏವಞ್ಹೇತಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಾಲವನಂ ಅಪರೇನ ಸಮಯೇನ ವುದ್ಧಿಂ ವಿರೂಳ್ಹಿಂ ವೇಪುಲ್ಲಂ ಆಪಜ್ಜೇಯ್ಯ। ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತುಮ್ಹೇಪಿ ಅಕುಸಲಂ ಪಜಹಥ, ಕುಸಲೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು ಆಯೋಗಂ ಕರೋಥ। ಏವಞ್ಹಿ ತುಮ್ಹೇಪಿ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಧಮ್ಮವಿನಯೇ ವುದ್ಧಿಂ ವಿರೂಳ್ಹಿಂ ವೇಪುಲ್ಲಂ ಆಪಜ್ಜಿಸ್ಸಥ।

೨೨೬. “ಭೂತಪುಬ್ಬಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಮಿಸ್ಸಾಯೇವ ಸಾವತ್ಥಿಯಾ ವೇದೇಹಿಕಾ ನಾಮ ಗಹಪತಾನೀ ಅಹೋಸಿ। ವೇದೇಹಿಕಾಯ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಗಹಪತಾನಿಯಾ ಏವಂ ಕಲ್ಯಾಣೋ ಕಿತ್ತಿಸದ್ದೋ ಅಬ್ಭುಗ್ಗತೋ - ‘ಸೋರತಾ ವೇದೇಹಿಕಾ ಗಹಪತಾನೀ, ನಿವಾತಾ ವೇದೇಹಿಕಾ ಗಹಪತಾನೀ, ಉಪಸನ್ತಾ ವೇದೇಹಿಕಾ ಗಹಪತಾನೀ’ತಿ। ವೇದೇಹಿಕಾಯ ಖೋ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಗಹಪತಾನಿಯಾ ಕಾಳೀ ನಾಮ ದಾಸೀ ಅಹೋಸಿ ದಕ್ಖಾ ಅನಲಸಾ ಸುಸಂವಿಹಿತಕಮ್ಮನ್ತಾ।

“ಅಥ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕಾಳಿಯಾ ದಾಸಿಯಾ ಏತದಹೋಸಿ - ‘ಮಯ್ಹಂ ಖೋ ಅಯ್ಯಾಯ ಏವಂ ಕಲ್ಯಾಣೋ ಕಿತ್ತಿಸದ್ದೋ ಅಬ್ಭುಗ್ಗತೋ - “ಸೋರತಾ ವೇದೇಹಿಕಾ ಗಹಪತಾನೀ, ನಿವಾತಾ ವೇದೇಹಿಕಾ ಗಹಪತಾನೀ, ಉಪಸನ್ತಾ ವೇದೇಹಿಕಾ ಗಹಪತಾನೀ”ತಿ। ಕಿಂ ನು ಖೋ ಮೇ ಅಯ್ಯಾ ಸನ್ತಂಯೇವ ನು ಖೋ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಕೋಪಂ ನ ಪಾತುಕರೋತಿ ಉದಾಹು ಅಸನ್ತಂ ಉದಾಹು ಮಯ್ಹಮೇವೇತೇ [ಮಯ್ಹೇವೇತೇ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)] ಕಮ್ಮನ್ತಾ ಸುಸಂವಿಹಿತಾ ಯೇನ ಮೇ ಅಯ್ಯಾ ಸನ್ತಂಯೇವ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಕೋಪಂ ನ ಪಾತುಕರೋತಿ, ನೋ ಅಸನ್ತಂ? ಯಂನೂನಾಹಂ ಅಯ್ಯಂ ವೀಮಂಸೇಯ್ಯ’ನ್ತಿ। ಅಥ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕಾಳೀ ದಾಸೀ ದಿವಾ ಉಟ್ಠಾಸಿ। ಅಥ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವೇದೇಹಿಕಾ ಗಹಪತಾನೀ ಕಾಳಿಂ ದಾಸಿಂ ಏತದವೋಚ - ‘ಹೇ ಜೇ ಕಾಳೀ’ತಿ। ‘ಕಿಂ, ಅಯ್ಯೇ’ತಿ? ‘ಕಿಂ, ಜೇ, ದಿವಾ ಉಟ್ಠಾಸೀ’ತಿ? ‘ನ ಖ್ವಯ್ಯೇ [ನ ಖೋ ಅಯ್ಯೇ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)], ಕಿಞ್ಚೀ’ತಿ। ‘ನೋ ವತ ರೇ ಕಿಞ್ಚಿ, ಪಾಪಿ ದಾಸಿ [ಪಾಪದಾಸಿ (ಸ್ಯಾ॰ ಕ॰)], ದಿವಾ ಉಟ್ಠಾಸೀ’ತಿ ಕುಪಿತಾ ಅನತ್ತಮನಾ ಭಾಕುಟಿಂ [ಭೂಕುಟಿಂ (ಸೀ॰ ಪೀ॰), ಭಕುಟೀಂ (ಸ್ಯಾ॰)] ಅಕಾಸಿ। ಅಥ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕಾಳಿಯಾ ದಾಸಿಯಾ ಏತದಹೋಸಿ - ‘ಸನ್ತಂಯೇವ ಖೋ ಮೇ ಅಯ್ಯಾ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಕೋಪಂ ನ ಪಾತುಕರೋತಿ, ನೋ ಅಸನ್ತಂ; ಮಯ್ಹಮೇವೇತೇ ಕಮ್ಮನ್ತಾ ಸುಸಂವಿಹಿತಾ, ಯೇನ ಮೇ ಅಯ್ಯಾ ಸನ್ತಂಯೇವ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಕೋಪಂ ನ ಪಾತುಕರೋತಿ, ನೋ ಅಸನ್ತಂ। ಯಂನೂನಾಹಂ ಭಿಯ್ಯೋಸೋಮತ್ತಾಯ ಅಯ್ಯಂ ವೀಮಂಸೇಯ್ಯ’”ನ್ತಿ।

“ಅಥ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕಾಳೀ ದಾಸೀ ದಿವಾತರಂಯೇವ ಉಟ್ಠಾಸಿ। ಅಥ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವೇದೇಹಿಕಾ ಗಹಪತಾನೀ ಕಾಳಿಂ ದಾಸಿಂ ಏತದವೋಚ - ‘ಹೇ ಜೇ, ಕಾಳೀ’ತಿ। ‘ಕಿಂ, ಅಯ್ಯೇ’ತಿ? ‘ಕಿಂ, ಜೇ, ದಿವಾತರಂ ಉಟ್ಠಾಸೀ’ತಿ? ‘ನ ಖ್ವಯ್ಯೇ, ಕಿಞ್ಚೀ’ತಿ। ‘ನೋ ವತ ರೇ ಕಿಞ್ಚಿ, ಪಾಪಿ ದಾಸಿ, ದಿವಾತರಂ ಉಟ್ಠಾಸೀ’ತಿ ಕುಪಿತಾ ಅನತ್ತಮನಾ ಅನತ್ತಮನವಾಚಂ ನಿಚ್ಛಾರೇಸಿ। ಅಥ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕಾಳಿಯಾ ದಾಸಿಯಾ ಏತದಹೋಸಿ - ‘ಸನ್ತಂಯೇವ ಖೋ ಮೇ ಅಯ್ಯಾ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಕೋಪಂ ನ ಪಾತುಕರೋತಿ, ನೋ ಅಸನ್ತಂ। ಮಯ್ಹಮೇವೇತೇ ಕಮ್ಮನ್ತಾ ಸುಸಂವಿಹಿತಾ, ಯೇನ ಮೇ ಅಯ್ಯಾ ಸನ್ತಂಯೇವ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಕೋಪಂ ನ ಪಾತುಕರೋತಿ, ನೋ ಅಸನ್ತಂ। ಯಂನೂನಾಹಂ ಭಿಯ್ಯೋಸೋಮತ್ತಾಯ ಅಯ್ಯಂ ವೀಮಂಸೇಯ್ಯ’ನ್ತಿ।

“ಅಥ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕಾಳೀ ದಾಸೀ ದಿವಾತರಂಯೇವ ಉಟ್ಠಾಸಿ। ಅಥ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವೇದೇಹಿಕಾ ಗಹಪತಾನೀ ಕಾಳಿಂ ದಾಸಿಂ ಏತದವೋಚ - ‘ಹೇ ಜೇ, ಕಾಳೀ’ತಿ। ‘ಕಿಂ, ಅಯ್ಯೇ’ತಿ? ‘ಕಿಂ, ಜೇ, ದಿವಾ ಉಟ್ಠಾಸೀ’ತಿ? ‘ನ ಖ್ವಯ್ಯೇ, ಕಿಞ್ಚೀ’ತಿ। ‘ನೋ ವತ ರೇ ಕಿಞ್ಚಿ, ಪಾಪಿ ದಾಸಿ, ದಿವಾ ಉಟ್ಠಾಸೀ’ತಿ ಕುಪಿತಾ ಅನತ್ತಮನಾ ಅಗ್ಗಳಸೂಚಿಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಸೀಸೇ ಪಹಾರಂ ಅದಾಸಿ, ಸೀಸಂ ವೋಭಿನ್ದಿ [ವಿ + ಅವ + ಭಿನ್ದಿ = ವೋಭಿನ್ದಿ]। ಅಥ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕಾಳೀ ದಾಸೀ ಭಿನ್ನೇನ ಸೀಸೇನ ಲೋಹಿತೇನ ಗಲನ್ತೇನ ಪಟಿವಿಸ್ಸಕಾನಂ ಉಜ್ಝಾಪೇಸಿ - ‘ಪಸ್ಸಥಯ್ಯೇ, ಸೋರತಾಯ ಕಮ್ಮಂ; ಪಸ್ಸಥಯ್ಯೇ, ನಿವಾತಾಯ ಕಮ್ಮಂ, ಪಸ್ಸಥಯ್ಯೇ, ಉಪಸನ್ತಾಯ ಕಮ್ಮಂ! ಕಥಞ್ಹಿ ನಾಮ ಏಕದಾಸಿಕಾಯ ದಿವಾ ಉಟ್ಠಾಸೀತಿ ಕುಪಿತಾ ಅನತ್ತಮನಾ ಅಗ್ಗಳಸೂಚಿಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಸೀಸೇ ಪಹಾರಂ ದಸ್ಸತಿ, ಸೀಸಂ ವೋಭಿನ್ದಿಸ್ಸತೀ’ತಿ।

“ಅಥ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವೇದೇಹಿಕಾಯ ಗಹಪತಾನಿಯಾ ಅಪರೇನ ಸಮಯೇನ ಏವಂ ಪಾಪಕೋ ಕಿತ್ತಿಸದ್ದೋ ಅಬ್ಭುಗ್ಗಚ್ಛಿ - ‘ಚಣ್ಡೀ ವೇದೇಹಿಕಾ ಗಹಪತಾನೀ, ಅನಿವಾತಾ ವೇದೇಹಿಕಾ ಗಹಪತಾನೀ, ಅನುಪಸನ್ತಾ ವೇದೇಹಿಕಾ ಗಹಪತಾನೀ’ತಿ।

“ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಧೇಕಚ್ಚೋ ಭಿಕ್ಖು ತಾವದೇವ ಸೋರತಸೋರತೋ ಹೋತಿ ನಿವಾತನಿವಾತೋ ಹೋತಿ ಉಪಸನ್ತೂಪಸನ್ತೋ ಹೋತಿ ಯಾವ ನ ಅಮನಾಪಾ ವಚನಪಥಾ ಫುಸನ್ತಿ। ಯತೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುಂ ಅಮನಾಪಾ ವಚನಪಥಾ

ಫುಸನ್ತಿ, ಅಥ ಭಿಕ್ಖು 'ಸೋರತೋ'ತಿ ವೇದಿತಬ್ಬೋ, 'ನಿವಾತೋ'ತಿ ವೇದಿತಬ್ಬೋ, 'ಉಪಸನ್ತೋ'ತಿ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। ನಾಹಂ ತಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುಂ 'ಸುವಚೋ'ತಿ ವದಾಮಿ ಯೋ ಚೀವರಪಿಣ್ಡಪಾತಸೇನಾಸನಗಿಲಾನಪ್ಪಚ್ಚಯಭೇಸಜ್ಜಪರಿಕ್ಖಾರಹೇತು ಸುವಚೋ ಹೋತಿ, ಸೋವಚಸ್ಸತಂ ಆಪಜ್ಜತಿ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ತಞ್ಹಿ ಸೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಚೀವರಪಿಣ್ಡಪಾತಸೇನಾಸನಗಿಲಾನಪ್ಪಚ್ಚಯಭೇಸಜ್ಜಪರಿಕ್ಖಾರಂ ಅಲಭಮಾನೋ ನ ಸುವಚೋ ಹೋತಿ, ನ ಸೋವಚಸ್ಸತಂ ಆಪಜ್ಜತಿ। ಯೋ ಚ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಧಮ್ಮಂಯೇವ ಸಕ್ಕರೋನ್ತೋ, ಧಮ್ಮಂ ಗರುಂ ಕರೋನ್ತೋ, ಧಮ್ಮಂ ಮಾನೇನ್ತೋ, ಧಮ್ಮಂ ಪೂಜೇನ್ತೋ, ಧಮ್ಮಂ ಅಪಚಾಯಮಾನೋ [ಧಮ್ಮಂ ಯೇವ ಸಕ್ಕರೋನ್ತೋ ಧಮ್ಮಂ ಗರುಕರೋನ್ತೋ ಧಮ್ಮಂ ಅಪಚಾಯಮಾನೋ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಪೀ॰)] ಸುವಚೋ ಹೋತಿ, ಸೋವಚಸ್ಸತಂ ಆಪಜ್ಜತಿ, ತಮಹಂ 'ಸುವಚೋ'ತಿ ವದಾಮಿ। ತಸ್ಮಾತಿಹ, ಭಿಕ್ಖವೇ, 'ಧಮ್ಮಂಯೇವ ಸಕ್ಕರೋನ್ತಾ, ಧಮ್ಮಂ ಗರುಂ ಕರೋನ್ತಾ, ಧಮ್ಮಂ ಮಾನೇನ್ತಾ, ಧಮ್ಮಂ ಪೂಜೇನ್ತಾ, ಧಮ್ಮಂ ಅಪಚಾಯಮಾನಾ ಸುವಚಾ ಭವಿಸ್ಸಾಮ, ಸೋವಚಸ್ಸತಂ ಆಪಜ್ಜಿಸ್ಸಾಮಾ'ತಿ। ಏವಞ್ಹಿ ವೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಿಕ್ಖಿತಬ್ಬಂ।

೨೨೭. "ಪಞ್ಚಿಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಚನಪಥಾ ಯೇಹಿ ವೋ ಪರೇ ವದಮಾನಾ ವದೇಯ್ಯುಂ - ಕಾಲೇನ ವಾ ಅಕಾಲೇನ ವಾ; ಭೂತೇನ ವಾ ಅಭೂತೇನ ವಾ; ಸಣ್ಹೇನ ವಾ ಫರುಸೇನ ವಾ; ಅತ್ಥಸಂಹಿತೇನ ವಾ ಅನತ್ಥಸಂಹಿತೇನ ವಾ; ಮೇತ್ತಚಿತ್ತಾ ವಾ ದೋಸನ್ತರಾ ವಾ। ಕಾಲೇನ ವಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪರೇ ವದಮಾನಾ ವದೇಯ್ಯುಂ ಅಕಾಲೇನ ವಾ; ಭೂತೇನ ವಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪರೇ ವದಮಾನಾ ವದೇಯ್ಯುಂ ಅಭೂತೇನ ವಾ; ಸಣ್ಹೇನ ವಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪರೇ ವದಮಾನಾ ವದೇಯ್ಯುಂ ಫರುಸೇನ ವಾ; ಅತ್ಥಸಂಹಿತೇನ ವಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪರೇ ವದಮಾನಾ ವದೇಯ್ಯುಂ ಅನತ್ಥಸಂಹಿತೇನ ವಾ ; ಮೇತ್ತಚಿತ್ತಾ ವಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪರೇ ವದಮಾನಾ ವದೇಯ್ಯುಂ ದೋಸನ್ತರಾ ವಾ। ತತ್ರಾಪಿ ವೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏವಂ ಸಿಕ್ಖಿತಬ್ಬಂ - 'ನ ಚೇವ ನೋ ಚಿತ್ತಂ ವಿಪರಿಣತಂ ಭವಿಸ್ಸತಿ, ನ ಚ ಪಾಪಿಕಂ ವಾಚಂ ನಿಚ್ಛಾರೇಸ್ಸಾಮ, ಹಿತಾನುಕಮ್ಪೀ ಚ ವಿಹರಿಸ್ಸಾಮ ಮೇತ್ತಚಿತ್ತಾ, ನ ದೋಸನ್ತರಾ। ತಞ್ಚ ಪುಗ್ಗಲಂ ಮೇತ್ತಾಸಹಗತೇನ ಚೇತಸಾ ಫರಿತ್ವಾ ವಿಹರಿಸ್ಸಾಮ, ತದಾರಮ್ಮಣಞ್ಚ ಸಬ್ಬಾವನ್ತಂ ಲೋಕಂ ಮೇತ್ತಾಸಹಗತೇನ ಚಿತ್ತೇನ ವಿಪುಲೇನ ಮಹಗ್ಗತೇನ ಅಪ್ಪಮಾಣೇನ ಅವೇರೇನ ಅಬ್ಯಾಬಜ್ಝೇನ [ಅಬ್ಯಾಪಜ್ಝೇನ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಪೀ॰), ಅಬ್ಯಾಪಜ್ಜೇನ (ಕ॰) ಅಙ್ಗುತ್ತರತಿಕನಿಪಾತಟೀಕಾ ಓಲೋಕೇತಬ್ಬಾ] ಫರಿತ್ವಾ ವಿಹರಿಸ್ಸಾಮಾ'ತಿ। ಏವಞ್ಹಿ ವೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಿಕ್ಖಿತಬ್ಬಂ।

೨೨೮. "ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುರಿಸೋ ಆಗಚ್ಛೇಯ್ಯ ಕುದಾಲಪಿಟಕಂ [ಕುದ್ದಾಲಪಿಟಕಂ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಪೀ॰)] ಆದಾಯ। ಸೋ ಏವಂ ವದೇಯ್ಯ - 'ಅಹಂ ಇಮಂ ಮಹಾಪಥವಿಂ ಅಪಥವಿಂ ಕರಿಸ್ಸಾಮೀ'ತಿ । ಸೋ ತತ್ರ ತತ್ರ ವಿಖಣೇಯ್ಯ [ಖಣೇಯ್ಯ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಪೀ॰)], ತತ್ರ ತತ್ರ ವಿಕಿರೇಯ್ಯ, ತತ್ರ ತತ್ರ ಓಟ್ಠುಭೇಯ್ಯ, ತತ್ರ ತತ್ರ ಓಮುತ್ತೇಯ್ಯ - 'ಅಪಥವೀ ಭವಸಿ, ಅಪಥವೀ ಭವಸೀ'ತಿ। ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಥ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಪಿ ನು ಸೋ ಪುರಿಸೋ ಇಮಂ ಮಹಾಪಥವಿಂ ಅಪಥವಿಂ ಕರೇಯ್ಯಾ"ತಿ? "ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ"। "ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು"? "ಅಯಞ್ಹಿ, ಭನ್ತೇ, ಮಹಾಪಥವೀ ಗಮ್ಭೀರಾ ಅಪ್ಪಮೇಯ್ಯಾ। ಸಾ ನ ಸುಕರಾ ಅಪಥವೀ ಕಾತುಂ; ಯಾವದೇವ ಚ ಪನ ಸೋ ಪುರಿಸೋ ಕಿಲಮಥಸ್ಸ ವಿಘಾತಸ್ಸ ಭಾಗೀ ಅಸ್ಸಾ"ತಿ। "ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚಿಮೇ ವಚನಪಥಾ ಯೇಹಿ ವೋ ಪರೇ ವದಮಾನಾ ವದೇಯ್ಯುಂ - ಕಾಲೇನ ವಾ ಅಕಾಲೇನ ವಾ; ಭೂತೇನ ವಾ ಅಭೂತೇನ ವಾ; ಸಣ್ಹೇನ ವಾ ಫರುಸೇನ ವಾ; ಅತ್ಥಸಂಹಿತೇನ ವಾ ಅನತ್ಥಸಂಹಿತೇನ ವಾ; ಮೇತ್ತಚಿತ್ತಾ ವಾ ದೋಸನ್ತರಾ ವಾ। ಕಾಲೇನ ವಾ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪರೇ ವದಮಾನಾ ವದೇಯ್ಯುಂ ಅಕಾಲೇನ ವಾ; ಭೂತೇನ ವಾ ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪರೇ ವದಮಾನಾ ವದೇಯ್ಯುಂ ಅಭೂತೇನ ವಾ; ಸಣ್ಹೇನ ವಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪರೇ ವದಮಾನಾ ವದೇಯ್ಯುಂ ಫರುಸೇನ ವಾ; ಅತ್ಥಸಂಹಿತೇನ ವಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪರೇ ವದಮಾನಾ ವದೇಯ್ಯುಂ ಅನತ್ಥಸಂಹಿತೇನ ವಾ; ಮೇತ್ತಚಿತ್ತಾ ವಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪರೇ ವದಮಾನಾ ವದೇಯ್ಯುಂ ದೋಸನ್ತರಾ ವಾ। ತತ್ರಾಪಿ ವೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏವಂ ಸಿಕ್ಖಿತಬ್ಬಂ - 'ನ ಚೇವ ನೋ ಚಿತ್ತಂ ವಿಪರಿಣತಂ ಭವಿಸ್ಸತಿ, ನ ಚ ಪಾಪಿಕಂ ವಾಚಂ ನಿಚ್ಛಾರೇಸ್ಸಾಮ, ಹಿತಾನುಕಮ್ಪೀ ಚ ವಿಹರಿಸ್ಸಾಮ ಮೇತ್ತಚಿತ್ತಾ ನ ದೋಸನ್ತರಾ। ತಞ್ಚ ಪುಗ್ಗಲಂ ಮೇತ್ತಾಸಹಗತೇನ ಚೇತಸಾ ಫರಿತ್ವಾ ವಿಹರಿಸ್ಸಾಮ, ತದಾರಮ್ಮಣಞ್ಚ ಸಬ್ಬಾವನ್ತಂ ಲೋಕಂ ಪಥವಿಸಮೇನ ಚೇತಸಾ ವಿಪುಲೇನ ಮಹಗ್ಗತೇನ ಅಪ್ಪಮಾಣೇನ ಅವೇರೇನ ಅಬ್ಯಾಬಜ್ಝೇನ ಫರಿತ್ವಾ ವಿಹರಿಸ್ಸಾಮಾ'ತಿ। ಏವಞ್ಹಿ ವೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಿಕ್ಖಿತಬ್ಬಂ।

೨೨೯. “ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುರಿಸೋ ಆಗಚ್ಛೇಯ್ಯ ಲಾಖಂ ವಾ ಹಲಿದ್ದಿಂ ವಾ ನೀಲಂ ವಾ ಮಞ್ಜಿಟ್ಠಂ ವಾ ಆದಾಯ। ಸೋ ಏವಂ ವದೇಯ್ಯ - ‘ಅಹಂ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಆಕಾಸೇ ರೂಪಂ ಲಿಖಿಸ್ಸಾಮಿ, ರೂಪಪಾತುಭಾವಂ ಕರಿಸ್ಸಾಮೀ’ತಿ। ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಥ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಪಿ ನು ಸೋ ಪುರಿಸೋ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಆಕಾಸೇ ರೂಪಂ ಲಿಖೇಯ್ಯ, ರೂಪಪಾತುಭಾವಂ ಕರೇಯ್ಯಾ”ತಿ? “ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ”। “ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು”? “ಅಯಞ್ಹಿ, ಭನ್ತೇ, ಆಕಾಸೋ ಅರೂಪೀ ಅನಿದಸ್ಸನೋ। ತತ್ಥ ನ ಸುಕರಂ ರೂಪಂ ಲಿಖಿತುಂ, ರೂಪಪಾತುಭಾವಂ ಕಾತುಂ; ಯಾವದೇವ ಚ ಪನ ಸೋ ಪುರಿಸೋ ಕಿಲಮಥಸ್ಸ ವಿಘಾತಸ್ಸ ಭಾಗೀ ಅಸ್ಸಾ”ತಿ। “ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚಿಮೇ ವಚನಪಥಾ ಯೇಹಿ ವೋ ಪರೇ ವದಮಾನಾ ವದೇಯ್ಯುಂ ಕಾಲೇನ ವಾ ಅಕಾಲೇನ ವಾ ...ಪೇ॰... ‘ನ ಚೇವ... ತದಾರಮ್ಮಣಞ್ಚ ಸಬ್ಬಾವನ್ತಂ ಲೋಕಂ ಆಕಾಸಸಮೇನ ಚೇತಸಾ ವಿಪುಲೇನ ಮಹಗ್ಗತೇನ ಅಪ್ಪಮಾಣೇನ ಅವೇರೇನ ಅಬ್ಯಾಬಜ್ಝೇನ ಫರಿತ್ವಾ ವಿಹರಿಸ್ಸಾಮಾ’ತಿ। ಏವಞ್ಹಿ ವೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಿಕ್ಖಿತಬ್ಬಂ।

೨೩೦. “ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುರಿಸೋ ಆಗಚ್ಛೇಯ್ಯ ಆದಿತ್ತಂ ತಿಣುಕ್ಕಂ ಆದಾಯ। ಸೋ ಏವಂ ವದೇಯ್ಯ - ‘ಅಹಂ ಇಮಾಯ ಆದಿತ್ತಾಯ ತಿಣುಕ್ಕಾಯ ಗಙ್ಗಂ ನದಿಂ ಸನ್ತಾಪೇಸ್ಸಾಮಿ ಸಂಪರಿತಾಪೇಸ್ಸಾಮೀ’ತಿ। ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಥ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಪಿ ನು ಸೋ ಪುರಿಸೋ ಆದಿತ್ತಾಯ ತಿಣುಕ್ಕಾಯ ಗಙ್ಗಂ ನದಿಂ ಸನ್ತಾಪೇಯ್ಯ ಸಂಪರಿತಾಪೇಯ್ಯಾ”ತಿ? “ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ”। “ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು”? “ಗಙ್ಗಾ ಹಿ, ಭನ್ತೇ, ನದೀ ಗಮ್ಭೀರಾ ಅಪ್ಪಮೇಯ್ಯಾ। ಸಾ ನ ಸುಕರಾ ಆದಿತ್ತಾಯ ತಿಣುಕ್ಕಾಯ ಸನ್ತಾಪೇತುಂ ಸಂಪರಿತಾಪೇತುಂ; ಯಾವದೇವ ಚ ಪನ ಸೋ ಪುರಿಸೋ ಕಿಲಮಥಸ್ಸ ವಿಘಾತಸ್ಸ ಭಾಗೀ ಅಸ್ಸಾ”ತಿ। “ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚಿಮೇ ವಚನಪಥಾ ಯೇಹಿ ವೋ ಪರೇ ವದಮಾನಾ ವದೇಯ್ಯುಂ ಕಾಲೇನ ವಾ ಅಕಾಲೇನ ವಾ...ಪೇ॰... ‘ನ ಚೇವ... ತದಾರಮ್ಮಣಞ್ಚ ಸಬ್ಬಾವನ್ತಂ ಲೋಕಂ ಗಙ್ಗಾಸಮೇನ ಚೇತಸಾ ವಿಪುಲೇನ ಮಹಗ್ಗತೇನ ಅಪ್ಪಮಾಣೇನ ಅವೇರೇನ ಅಬ್ಯಾಬಜ್ಝೇನ ಫರಿತ್ವಾ ವಿಹರಿಸ್ಸಾಮಾ”ತಿ। ಏವಞ್ಹಿ ವೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಿಕ್ಖಿತಬ್ಬಂ।

೨೩೧. “ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಬಿಳಾರಭಸ್ತಾ ಮದ್ದಿತಾ ಸುಮದ್ದಿತಾ ಸುಪರಿಮದ್ದಿತಾ, ಮುದುಕಾ ತೂಲಿನೀ ಛಿನ್ನಸಸ್ಸರಾ ಛಿನ್ನಭಬ್ಭರಾ। ಅಥ ಪುರಿಸೋ ಆಗಚ್ಛೇಯ್ಯ ಕಟ್ಠಂ ವಾ ಕಥಲಂ [ಕಠಲಂ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಪೀ॰)] ವಾ ಆದಾಯ। ಸೋ ಏವಂ ವದೇಯ್ಯ - ‘ಅಹಂ ಇಮಂ ಬಿಳಾರಭಸ್ತಂ ಮದ್ದಿತಂ ಸುಮದ್ದಿತಂ ಸುಪರಿಮದ್ದಿತಂ, ಮುದುಕಂ ತೂಲಿನಿಂ, ಛಿನ್ನಸಸ್ಸರಂ ಛಿನ್ನಭಬ್ಭರಂ ಕಟ್ಠೇನ ವಾ ಕಥಲೇನ ವಾ ಸರಸರಂ ಕರಿಸ್ಸಾಮಿ ಭರಭರಂ ಕರಿಸ್ಸಾಮೀ’ತಿ । ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಥ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಪಿ ನು ಸೋ ಪುರಿಸೋ ಅಮುಂ ಬಿಳಾರಭಸ್ತಂ ಮದ್ದಿತಂ ಸುಮದ್ದಿತಂ ಸುಪರಿಮದ್ದಿತಂ, ಮುದುಕಂ ತೂಲಿನಿಂ, ಛಿನ್ನಸಸ್ಸರಂ ಛಿನ್ನಭಬ್ಭರಂ ಕಟ್ಠೇನ ವಾ ಕಥಲೇನ ವಾ ಸರಸರಂ ಕರೇಯ್ಯ, ಭರಭರಂ ಕರೇಯ್ಯಾ”ತಿ? “ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ”। “ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು”? “ಅಮು ಹಿ, ಭನ್ತೇ, ಬಿಳಾರಭಸ್ತಾ ಮದ್ದಿತಾ ಸುಮದ್ದಿತಾ ಸುಪರಿಮದ್ದಿತಾ, ಮುದುಕಾ ತೂಲಿನೀ, ಛಿನ್ನಸಸ್ಸರಾ ಛಿನ್ನಭಬ್ಭರಾ। ಸಾ ನ ಸುಕರಾ ಕಟ್ಠೇನ ವಾ ಕಥಲೇನ ವಾ ಸರಸರಂ ಕಾತುಂ ಭರಭರಂ ಕಾತುಂ; ಯಾವದೇವ ಚ ಪನ ಸೋ ಪುರಿಸೋ ಕಿಲಮಥಸ್ಸ ವಿಘಾತಸ್ಸ ಭಾಗೀ ಅಸ್ಸಾ”ತಿ। “ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚಿಮೇ ವಚನಪಥಾ ಯೇಹಿ ವೋ ಪರೇ ವದಮಾನಾ ವದೇಯ್ಯುಂ ಕಾಲೇನ ವಾ ಅಕಾಲೇನ ವಾ; ಭೂತೇನ ವಾ ಅಭೂತೇನ ವಾ; ಸಣ್ಹೇನ ವಾ ಫರುಸೇನ ವಾ; ಅತ್ಥಸಂಹಿತೇನ ವಾ ಅನತ್ಥಸಂಹಿತೇನ ವಾ; ಮೇತ್ತಚಿತ್ತಾ ವಾ ದೋಸನ್ತರಾ ವಾ। ಕಾಲೇನ ವಾ ಭಿಕ್ಖವೇ ಪರೇ ವದಮಾನಾ ವದೇಯ್ಯುಂ ಅಕಾಲೇನ ವಾ; ಭೂತೇನ ವಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪರೇ ವದಮಾನಾ ವದೇಯ್ಯುಂ ಅಭೂತೇನ ವಾ; ಸಣ್ಹೇನ ವಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪರೇ ವದಮಾನಾ ವದೇಯ್ಯುಂ ಫರುಸೇನ ವಾ; ಅತ್ಥಸಂಹಿತೇನ ವಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪರೇ ವದಮಾನಾ ವದೇಯ್ಯುಂ ಅನತ್ಥಸಂಹಿತೇನ ವಾ; ಮೇತ್ತಚಿತ್ತಾ ವಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪರೇ ವದಮಾನಾ ವದೇಯ್ಯುಂ ದೋಸನ್ತರಾ ವಾ। ತತ್ರಾಪಿ ವೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏವಂ ಸಿಕ್ಖಿತಬ್ಬಂ - ‘ನ ಚೇವ ನೋ ಚಿತ್ತಂ ವಿಪರಿಣತಂ ಭವಿಸ್ಸತಿ, ನ ಚ ಪಾಪಿಕಂ ವಾಚಂ ನಿಚ್ಛಾರೇಸ್ಸಾಮ ಹಿತಾನುಕಮ್ಪೀ ಚ ವಿಹರಿಸ್ಸಾಮ ಮೇತ್ತಚಿತ್ತಾ ನ ದೋಸನ್ತರಾ। ತಞ್ಚ ಪುಗ್ಗಲಂ ಮೇತ್ತಾಸಹಗತೇನ ಚೇತಸಾ ಫರಿತ್ವಾ ವಿಹರಿಸ್ಸಾಮ, ತದಾರಮ್ಮಣಞ್ಚ ಸಬ್ಬಾವನ್ತಂ ಲೋಕಂ ಬಿಳಾರಭಸ್ತಾಸಮೇನ ಚೇತಸಾ ವಿಪುಲೇನ ಮಹಗ್ಗತೇನ ಅಪ್ಪಮಾಣೇನ ಅವೇರೇನ ಅಬ್ಯಾಬಜ್ಝೇನ ಫರಿತ್ವಾ ವಿಹರಿಸ್ಸಾಮಾ’ತಿ। ಏವಞ್ಹಿ ವೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಿಕ್ಖಿತಬ್ಬಂ।

೨೩೨. “ಉಭತೋದಣ್ಡಕೇನ ಚೇಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕಕಚೇನ ಚೋರಾ ಓಚರಕಾ ಅಙ್ಗಮಙ್ಗಾನಿ ಓಕನ್ತೇಯ್ಯುಂ, ತತ್ರಾಪಿ ಯೋ ಮನೋ ಪದೂಸೇಯ್ಯ, ನ ಮೇ ಸೋ ತೇನ ಸಾಸನಕರೋ। ತತ್ರಾಪಿ ವೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ , ಏವಂ ಸಿಕ್ಖಿತಬ್ಬಂ – ‘ನ ಚೇವ ನೋ ಚಿತ್ತಂ ವಿಪರಿಣತಂ ಭವಿಸ್ಸತಿ, ನ ಚ ಪಾಪಿಕಂ ವಾಚಂ ನಿಚ್ಛಾರೇಸ್ಸಾಮ, ಹಿತಾನುಕಮ್ಪೀ ಚ ವಿಹರಿಸ್ಸಾಮ ಮೇತ್ತಚಿತ್ತಾ ನ ದೋಸನ್ತರಾ। ತಞ್ಚ ಪುಗ್ಗಲಂ ಮೇತ್ತಾಸಹಗತೇನ ಚೇತಸಾ ಫರಿತ್ವಾ ವಿಹರಿಸ್ಸಾಮ ತದಾರಮ್ಮಣಞ್ಚ ಸಬ್ಬಾವನ್ತಂ ಲೋಕಂ ಮೇತ್ತಾಸಹಗತೇನ ಚೇತಸಾ ವಿಪುಲೇನ ಮಹಗ್ಗತೇನ ಅಪ್ಪಮಾಣೇನ ಅವೇರೇನ ಅಬ್ಯಾಬಜ್ಝೇನ ಫರಿತ್ವಾ ವಿಹರಿಸ್ಸಾಮಾ’ತಿ। ಏವಞ್ಹಿ ವೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಿಕ್ಖಿತಬ್ಬಂ।

೨೩೩. “ಇಮಞ್ಚ [ಇಮಞ್ಚೇ (?)] ತುಮ್ಹೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕಕಚೂಪಮಂ ಓವಾದಂ ಅಭಿಕ್ಖಣಂ ಮನಸಿ ಕರೇಯ್ಯಾಥ। ಪಸ್ಸಥ ನೋ ತುಮ್ಹೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಂ ವಚನಪಥಂ, ಅಣುಂ ವಾ ಥೂಲಂ ವಾ, ಯಂ ತುಮ್ಹೇ ನಾಧಿವಾಸೇಯ್ಯಾಥಾ”ತಿ? “ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ”। “ತಸ್ಮಾತಿಹ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಮಂ ಕಕಚೂಪಮಂ ಓವಾದಂ ಅಭಿಕ್ಖಣಂ ಮನಸಿಕರೋಥ। ತಂ ವೋ ಭವಿಸ್ಸತಿ ದೀಘರತ್ತಂ ಹಿತಾಯ ಸುಖಾಯಾ”ತಿ।

ಇದಮವೋಚ ಭಗವಾ। ಅತ್ತಮನಾ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಭಗವತೋ ಭಾಸಿತಂ ಅಭಿನನ್ದುನ್ತಿ।

ಕಕಚೂಪಮಸುತ್ತಂ ನಿಟ್ಠಿತಂ ಪಠಮಂ।

೨. ಅಲಗದ್ದೂಪಮಸುತ್ತಂ

೨೩೪. ಏವಂ ಮೇ ಸುತಂ – ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ ಜೇತವನೇ ಅನಾಥಪಿಣ್ಡಿಕಸ್ಸ ಆರಾಮೇ। ತೇನ ಖೋ ಪನ ಸಮಯೇನ ಅರಿಟ್ಠಸ್ಸ ನಾಮ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಗದ್ಧಬಾಧಿಪುಬ್ಬಸ್ಸ [ಗನ್ಧಬಾಧಿಪುಬ್ಬಸ್ಸ (ಕ॰)] ಏವರೂಪಂ ಪಾಪಕಂ ದಿಟ್ಠಿಗತಂ ಉಪ್ಪನ್ನಂ ಹೋತಿ – “ತಥಾಹಂ ಭಗವತಾ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸಿತಂ ಆಜಾನಾಮಿ ಯಥಾ ಯೇಮೇ ಅನ್ತರಾಯಿಕಾ ಧಮ್ಮಾ ವುತ್ತಾ ಭಗವತಾ ತೇ ಪಟಿಸೇವತೋ ನಾಲಂ ಅನ್ತರಾಯಾಯಾ”ತಿ। ಅಸ್ಸೋಸುಂ ಖೋ ಸಮ್ಬಹುಲಾ ಭಿಕ್ಖೂ – “ಅರಿಟ್ಠಸ್ಸ ಕಿರ ನಾಮ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಗದ್ಧಬಾಧಿಪುಬ್ಬಸ್ಸ ಏವರೂಪಂ ಪಾಪಕಂ ದಿಟ್ಠಿಗತಂ ಉಪ್ಪನ್ನಂ – ‘ತಥಾಹಂ ಭಗವತಾ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸಿತಂ ಆಜಾನಾಮಿ ಯಥಾ ಯೇಮೇ ಅನ್ತರಾಯಿಕಾ ಧಮ್ಮಾ ವುತ್ತಾ ಭಗವತಾ ತೇ ಪಟಿಸೇವತೋ ನಾಲಂ ಅನ್ತರಾಯಾಯಾ’”ತಿ। ಅಥ ಖೋ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಯೇನ ಅರಿಟ್ಠೋ ಭಿಕ್ಖು ಗದ್ಧಬಾಧಿಪುಬ್ಬೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿಂಸು; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಅರಿಟ್ಠಂ ಭಿಕ್ಖುಂ ಗದ್ಧಬಾಧಿಪುಬ್ಬಂ ಏತದವೋಚುಂ – “ಸಚ್ಚಂ ಕಿರ ತೇ, ಆವುಸೋ ಅರಿಟ್ಠ, ಏವರೂಪಂ ಪಾಪಕಂ ದಿಟ್ಠಿಗತಂ ಉಪ್ಪನ್ನಂ – ‘ತಥಾಹಂ ಭಗವತಾ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸಿತಂ ಆಜಾನಾಮಿ ಯಥಾ ಯೇಮೇ ಅನ್ತರಾಯಿಕಾ ಧಮ್ಮಾ ವುತ್ತಾ ಭಗವತಾ ತೇ ಪಟಿಸೇವತೋ ನಾಲಂ ಅನ್ತರಾಯಾಯಾ’”ತಿ। “ಏವಂಬ್ಯಾಖೋ [ಏವಂ ಖೋ (?) ಭಗವತೋ ಸಮ್ಮುಖಾಯೇವಸ್ಸ “ಏವಂಬ್ಯಾಖೋ”ತಿ] ಅಹಂ, ಆವುಸೋ, ಭಗವತಾ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸಿತಂ ಆಜಾನಾಮಿ ಯಥಾ ಯೇಮೇ ಅನ್ತರಾಯಿಕಾ ಧಮ್ಮಾ ವುತ್ತಾ ಭಗವತಾ ತೇ ಪಟಿಸೇವತೋ ನಾಲಂ ಅನ್ತರಾಯಾಯಾ”ತಿ।

ಅಥ ಖೋ ತೇಪಿ ಭಿಕ್ಖೂ ಅರಿಟ್ಠಂ ಭಿಕ್ಖುಂ ಗದ್ಧಬಾಧಿಪುಬ್ಬಂ ಏತಸ್ಮಾ ಪಾಪಕಾ ದಿಟ್ಠಿಗತಾ ವಿವೇಚೇತುಕಾಮಾ ಸಮನುಯುಞ್ಜನ್ತಿ ಸಮನುಗಾಹನ್ತಿ [ಸಮನುಗ್ಗಾಹನ್ತಿ (ಸ್ಯಾ॰)] ಸಮನುಭಾಸನ್ತಿ – “ಮಾ ಹೇವಂ, ಆವುಸೋ ಅರಿಟ್ಠ, ಅವಚ, ಮಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಬ್ಭಾಚಿಕ್ಖಿ; ನ ಹಿ ಸಾಧು ಭಗವತೋ ಅಬ್ಭಕ್ಖಾನಂ [ಅಬ್ಭಾಚಿಕ್ಖನಂ (ಕ॰)], ನ ಹಿ ಭಗವಾ ಏವಂ ವದೇಯ್ಯ। ಅನೇಕಪರಿಯಾಯೇನಾವುಸೋ ಅರಿಟ್ಠ, ಅನ್ತರಾಯಿಕಾ ಧಮ್ಮಾ ಅನ್ತರಾಯಿಕಾ ವುತ್ತಾ ಭಗವತಾ, ಅಲಞ್ಚ ಪನ ತೇ ಪಟಿಸೇವತೋ ಅನ್ತರಾಯಾಯ। ಅಪ್ಪಸ್ಸಾದಾ ಕಾಮಾ ವುತ್ತಾ ಭಗವತಾ ಬಹುದುಕ್ಖಾ ಬಹುಪಾಯಾಸಾ,ಆದೀನವೋ ಏತ್ಥ ಭಿಯ್ಯೋ। ಅಟ್ಠಿಕಙ್ಕಲೂಪಮಾ ಕಾಮಾ ವುತ್ತಾ ಭಗವತಾ…ಪೇ॰… ಮಂಸಪೇಸೂಪಮಾ ಕಾಮಾ ವುತ್ತಾ ಭಗವತಾ… ತಿಣುಕ್ಕೂಪಮಾ ಕಾಮಾ ವುತ್ತಾ ಭಗವತಾ… ಅಙ್ಗಾರಕಾಸೂಪಮಾ ಕಾಮಾ ವುತ್ತಾ ಭಗವತಾ… ಸುಪಿನಕೂಪಮಾ ಕಾಮಾ ವುತ್ತಾ ಭಗವತಾ…

ಯಾಚಿತಕೂಪಮಾ ಕಾಮಾ ವುತ್ತಾ ಭಗವತಾ... ರುಕ್ಖಫಲೂಪಮಾ ಕಾಮಾ ವುತ್ತಾ ಭಗವತಾ... ಅಸಿಸೂನೂಪಮಾ ಕಾಮಾ ವುತ್ತಾ ಭಗವತಾ... ಸತ್ತಿಸೂಲೂಪಮಾ ಕಾಮಾ ವುತ್ತಾ ಭಗವತಾ... ಸಪ್ಪಸಿರೂಪಮಾ ಕಾಮಾ ವುತ್ತಾ ಭಗವತಾ ಬಹುದುಕ್ಖಾ ಬಹುಪಾಯಾಸಾ, ಆದೀನವೋ ಏತ್ಥ ಭಿಯ್ಯೋ"ತಿ। ಏವಮ್ಪಿ ಖೋ ಅರಿಟ್ಠೋ ಭಿಕ್ಖು ಗದ್ಧಬಾಧಿಪುಬ್ಬೋ ತೇಹಿ ಭಿಕ್ಖೂಹಿ ಸಮನುಯುಞ್ಜಿಯಮಾನೋ ಸಮನುಗಾಹಿಯಮಾನೋ [ಸಮನುಗ್ಗಾಹಿಯಮಾನೋ (ಸ್ಯಾ॰ ವಿನಯೇಪಿ)] ಸಮನುಭಾಸಿಯಮಾನೋ ತದೇವ [ತಥೇವ ತಂ (ವಿನಯೇ)] ಪಾಪಕಂ ದಿಟ್ಠಿಗತಂ ಥಾಮಸಾ ಪರಾಮಾಸಾ ಅಭಿನಿವಿಸ್ಸ ವೋಹರತಿ – "ಏವಂಬ್ಯಾಖೋ ಅಹಂ, ಆವುಸೋ, ಭಗವತಾ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸಿತಂ ಆಜಾನಾಮಿ ಯಥಾ ಯೇಮೇ ಅನ್ತರಾಯಿಕಾ ಧಮ್ಮಾ ವುತ್ತಾ ಭಗವತಾ ತೇ ಪಟಿಸೇವತೋ ನಾಲಂ ಅನ್ತರಾಯಾಯಾ"ತಿ।

೨೩೫. ಯತೋ ಖೋ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ನಾಸಕ್ಖಿಂಸು ಅರಿಟ್ಠಂ ಭಿಕ್ಖುಂ ಗದ್ಧಬಾಧಿಪುಬ್ಬಂ ಏತಸ್ಮಾ ಪಾಪಕಾ ದಿಟ್ಠಿಗತಾ ವಿವೇಚೇತುಂ, ಅಥ ಖೋ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿಂಸು; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿಂಸು। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನಾ ಖೋ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚುಂ – "ಅರಿಟ್ಠಸ್ಸ ನಾಮ, ಭನ್ತೇ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಗದ್ಧಬಾಧಿಪುಬ್ಬಸ್ಸ ಏವರೂಪಂ ಪಾಪಕಂ ದಿಟ್ಠಿಗತಂ ಉಪ್ಪನ್ನಂ – 'ತಥಾಹಂ ಭಗವತಾ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸಿತಂ ಆಜಾನಾಮಿ ಯಥಾ ಯೇಮೇ ಅನ್ತರಾಯಿಕಾ ಧಮ್ಮಾ ವುತ್ತಾ ಭಗವತಾ ತೇ ಪಟಿಸೇವತೋ ನಾಲಂ ಅನ್ತರಾಯಾಯಾ'ತಿ। ಅಸ್ಸುಮ್ಹ ಖೋ ಮಯಂ, ಭನ್ತೇ – 'ಅರಿಟ್ಠಸ್ಸ ಕಿರ ನಾಮ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಗದ್ಧಬಾಧಿಪುಬ್ಬಸ್ಸ ಏವರೂಪಂ ಪಾಪಕಂ ದಿಟ್ಠಿಗತಂ ಉಪ್ಪನ್ನಂ – ತಥಾಹಂ ಭಗವತಾ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸಿತಂ ಆಜಾನಾಮಿ ಯಥಾ ಯೇಮೇ ಅನ್ತರಾಯಿಕಾ ಧಮ್ಮಾ ವುತ್ತಾ ಭಗವತಾ ತೇ ಪಟಿಸೇವತೋ ನಾಲಂ ಅನ್ತರಾಯಾಯಾ'ತಿ। ಅಥ ಖೋ ಮಯಂ, ಭನ್ತೇ, ಯೇನ ಅರಿಟ್ಠೋ ಭಿಕ್ಖು ಗದ್ಧಬಾಧಿಪುಬ್ಬೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿಮ್ಹ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಅರಿಟ್ಠಂ ಭಿಕ್ಖುಂ ಗದ್ಧಬಾಧಿಪುಬ್ಬಂ ಏತದವೋಚುಮ್ಹ – 'ಸಚ್ಚಂ ಕಿರ ತೇ, ಆವುಸೋ ಅರಿಟ್ಠ, ಏವರೂಪಂ ಪಾಪಕಂ ದಿಟ್ಠಿಗತಂ ಉಪ್ಪನ್ನಂ – ತಥಾಹಂ ಭಗವತಾ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸಿತಂ ಆಜಾನಾಮಿ ಯಥಾ ಯೇಮೇ ಅನ್ತರಾಯಿಕಾ ಧಮ್ಮಾ ವುತ್ತಾ ಭಗವತಾ ತೇ ಪಟಿಸೇವತೋ ನಾಲಂ ಅನ್ತರಾಯಾಯಾ'ತಿ?

"ಏವಂ ವುತ್ತೇ, ಭನ್ತೇ, ಅರಿಟ್ಠೋ ಭಿಕ್ಖು ಗದ್ಧಬಾಧಿಪುಬ್ಬೋ ಅಮ್ಹೇ ಏತದವೋಚ – 'ಏವಂಬ್ಯಾಖೋ ಅಹಂ, ಆವುಸೋ, ಭಗವತಾ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸಿತಂ ಆಜಾನಾಮಿ ಯಥಾ ಯೇಮೇ ಅನ್ತರಾಯಿಕಾ ಧಮ್ಮಾ ವುತ್ತಾ ಭಗವತಾ ತೇ ಪಟಿಸೇವತೋ ನಾಲಂ ಅನ್ತರಾಯಾಯಾ'ತಿ। ಅಥ ಖೋ ಮಯಂ, ಭನ್ತೇ, ಅರಿಟ್ಠಂ ಭಿಕ್ಖುಂ ಗದ್ಧಬಾಧಿಪುಬ್ಬಂ ಏತಸ್ಮಾ ಪಾಪಕಾ ದಿಟ್ಠಿಗತಾ ವಿವೇಚೇತುಕಾಮಾ ಸಮನುಯುಞ್ಜಿಮ್ಹ ಸಮನುಗಾಹಿಮ್ಹ ಸಮನುಭಾಸಿಮ್ಹ – 'ಮಾ ಹೇವಂ, ಆವುಸೋ ಅರಿಟ್ಠ, ಅವಚ, ಮಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಬ್ಭಾಚಿಕ್ಖಿ; ನ ಹಿ ಸಾಧು ಭಗವತೋ ಅಬ್ಭಕ್ಖಾನಂ , ನ ಹಿ ಭಗವಾ ಏವಂ ವದೇಯ್ಯ। ಅನೇಕಪರಿಯಾಯೇನಾವುಸೋ ಅರಿಟ್ಠ, ಅನ್ತರಾಯಿಕಾ ಧಮ್ಮಾ ಅನ್ತರಾಯಿಕಾ ವುತ್ತಾ ಭಗವತಾ, ಅಲಞ್ಚ ಪನ ತೇ ಪಟಿಸೇವತೋ ಅನ್ತರಾಯಾಯ। ಅಪ್ಪಸ್ಸಾದಾ ಕಾಮಾ ವುತ್ತಾ ಭಗವತಾ ಬಹುದುಕ್ಖಾ ಬಹುಪಾಯಾಸಾ, ಆದೀನವೋ ಏತ್ಥ ಭಿಯ್ಯೋ। ಅಟ್ಠಿಕಙ್ಕಲೂಪಮಾ ಕಾಮಾ ವುತ್ತಾ ಭಗವತಾ...ಪೇ॰... ಸಪ್ಪಸಿರೂಪಮಾ ಕಾಮಾ ವುತ್ತಾ ಭಗವತಾ ಬಹುದುಕ್ಖಾ ಬಹುಪಾಯಾಸಾ, ಆದೀನವೋ ಏತ್ಥ ಭಿಯ್ಯೋ'ತಿ। ಏವಮ್ಪಿ ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಅರಿಟ್ಠೋ ಭಿಕ್ಖು ಗದ್ಧಬಾಧಿಪುಬ್ಬೋ ಅಮ್ಹೇಹಿ ಸಮನುಯುಞ್ಜಿಯಮಾನೋ ಸಮನುಗಾಹಿಯಮಾನೋ ಸಮನುಭಾಸಿಯಮಾನೋ ತದೇವ ಪಾಪಕಂ ದಿಟ್ಠಿಗತಂ ಥಾಮಸಾ ಪರಾಮಾಸಾ ಅಭಿನಿವಿಸ್ಸ ವೋಹರತಿ – 'ಏವಂಬ್ಯಾಖೋ ಅಹಂ, ಆವುಸೋ, ಭಗವತಾ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸಿತಂ ಆಜಾನಾಮಿ ಯಥಾ ಯೇಮೇ ಅನ್ತರಾಯಿಕಾ ಧಮ್ಮಾ ವುತ್ತಾ ಭಗವತಾ ತೇ ಪಟಿಸೇವತೋ ನಾಲಂ ಅನ್ತರಾಯಾಯಾ'ತಿ। ಯತೋ ಖೋ ಮಯಂ, ಭನ್ತೇ, ನಾಸಕ್ಖಿಮ್ಹ ಅರಿಟ್ಠಂ ಭಿಕ್ಖುಂ ಗದ್ಧಬಾಧಿಪುಬ್ಬಂ ಏತಸ್ಮಾ ಪಾಪಕಾ ದಿಟ್ಠಿಗತಾ ವಿವೇಚೇತುಂ, ಅಥ ಮಯಂ ಏತಮತ್ಥಂ ಭಗವತೋ ಆರೋಚೇಮಾ"ತಿ।

೨೩೬. ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ಅಞ್ಞತರಂ ಭಿಕ್ಖುಂ ಆಮನ್ತೇಸಿ – "ಏಹಿ ತ್ವಂ, ಭಿಕ್ಖು, ಮಮ ವಚನೇನ ಅರಿಟ್ಠಂ ಭಿಕ್ಖುಂ ಗದ್ಧಬಾಧಿಪುಬ್ಬಂ ಆಮನ್ತೇಹಿ – 'ಸತ್ಥಾ ತಂ, ಆವುಸೋ ಅರಿಟ್ಠ, ಆಮನ್ತೇತೀ'"ತಿ। "ಏವಂ , ಭನ್ತೇ"ತಿ ಖೋ ಸೋ ಭಿಕ್ಖು ಭಗವತೋ ಪಟಿಸ್ಸುತ್ವಾ, ಯೇನ ಅರಿಟ್ಠೋ ಭಿಕ್ಖು ಗದ್ಧಬಾಧಿಪುಬ್ಬೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಅರಿಟ್ಠಂ ಭಿಕ್ಖುಂ ಗದ್ಧಬಾಧಿಪುಬ್ಬಂ

ಏತದವೋಚ – “ಸತ್ಥಾ ತಂ, ಆವುಸೋ ಅರಿಟ್ಠ, ಆಮನ್ತೇತೀ”ತಿ। “ಏವಮಾವುಸೋ”ತಿ ಖೋ ಅರಿಟ್ಠೋ ಭಿಕ್ಖು ಗದ್ಧಬಾಧಿಪುಬ್ಬೋ ತಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಪಟಿಸ್ಸುತ್ವಾ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನಂ ಖೋ ಅರಿಟ್ಠಂ ಭಿಕ್ಖುಂ ಗದ್ಧಬಾಧಿಪುಬ್ಬಂ ಭಗವಾ ಏತದವೋಚ – “ಸಚ್ಚಂ ಕಿರ ತೇ, ಅರಿಟ್ಠ, ಏವರೂಪಂ ಪಾಪಕಂ ದಿಟ್ಠಿಗತಂ ಉಪ್ಪನ್ನಂ – ‘ತಥಾಹಂ ಭಗವತಾ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸಿತಂ ಆಜಾನಾಮಿ ಯಥಾ ಯೇಮೇ ಅನ್ತರಾಯಿಕಾ ಧಮ್ಮಾ ವುತ್ತಾ ಭಗವತಾ ತೇ ಪಟಿಸೇವತೋ ನಾಲಂ ಅನ್ತರಾಯಾಯಾ’”ತಿ?

“ಏವಂಬ್ಯಾ ಖೋ ಅಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವತಾ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸಿತಂ ಆಜಾನಾಮಿ – ‘ಯಥಾ ಯೇಮೇ ಅನ್ತರಾಯಿಕಾ ಧಮ್ಮಾ ವುತ್ತಾ ಭಗವತಾ ತೇ ಪಟಿಸೇವತೋ ನಾಲಂ ಅನ್ತರಾಯಾಯಾ’”ತಿ। “ಕಸ್ಸ ಖೋ ನಾಮ ತ್ವಂ, ಮೋಘಪುರಿಸ, ಮಯಾ ಏವಂ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸಿತಂ ಆಜಾನಾಸಿ? ನನು ಮಯಾ, ಮೋಘಪುರಿಸ, ಅನೇಕಪರಿಯಾಯೇನ ಅನ್ತರಾಯಿಕಾ ಧಮ್ಮಾ ಅನ್ತರಾಯಿಕಾ ವುತ್ತಾ? ಅಲಞ್ಚ ಪನ ತೇ ಪಟಿಸೇವತೋ ಅನ್ತರಾಯಾಯ। ಅಪ್ಪಸ್ಸಾದಾ ಕಾಮಾ ವುತ್ತಾ ಮಯಾ, ಬಹುದುಕ್ಖಾ ಬಹುಪಾಯಾಸಾ, ಆದೀನವೋ ಏತ್ಥ ಭಿಯ್ಯೋ। ಅಟ್ಠಿಕಙ್ಕಲೂಪಮಾ ಕಾಮಾ ವುತ್ತಾ ಮಯಾ... ಮಂಸಪೇಸೂಪಮಾ ಕಾಮಾ ವುತ್ತಾ ಮಯಾ... ತಿಣುಕ್ಕೂಪಮಾ ಕಾಮಾ ವುತ್ತಾ ಮಯಾ... ಅಙ್ಗಾರಕಾಸೂಪಮಾ ಕಾಮಾ ವುತ್ತಾ ಮಯಾ... ಸುಪಿನಕೂಪಮಾ ಕಾಮಾ ವುತ್ತಾ ಮಯಾ... ಯಾಚಿತಕೂಪಮಾ ಕಾಮಾ ವುತ್ತಾ ಮಯಾ... ರುಕ್ಖಫಲೂಪಮಾ ಕಾಮಾ ವುತ್ತಾ ಮಯಾ... ಅಸಿಸೂನೂಪಮಾ ಕಾಮಾ ವುತ್ತಾ ಮಯಾ... ಸತ್ತಿಸೂಲೂಪಮಾ ಕಾಮಾ ವುತ್ತಾ ಮಯಾ... ಸಪ್ಪಸಿರೂಪಮಾ ಕಾಮಾ ವುತ್ತಾ ಮಯಾ, ಬಹುದುಕ್ಖಾ ಬಹುಪಾಯಾಸಾ, ಆದೀನವೋ ಏತ್ಥ ಭಿಯ್ಯೋ। ಅಥ ಚ ಪನ ತ್ವಂ, ಮೋಘಪುರಿಸ, ಅತ್ತನಾ ದುಗ್ಗಹಿತೇನ ಅಮ್ಹೇ ಚೇವ ಅಬ್ಭಾಚಿಕ್ಖಸಿ, ಅತ್ತಾನಞ್ಚ ಖನಸಿ, ಬಹುಞ್ಚ ಅಪುಞ್ಞಂ ಪಸವಸಿ। ತಞ್ಹಿ ತೇ, ಮೋಘಪುರಿಸ, ಭವಿಸ್ಸತಿ ದೀಘರತ್ತಂ ಅಹಿತಾಯ ದುಕ್ಖಾಯಾ”ತಿ।

ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಮನ್ತೇಸಿ – “ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಥ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಪಿ ನಾಯಂ ಅರಿಟ್ಠೋ ಭಿಕ್ಖು ಗದ್ಧಬಾಧಿಪುಬ್ಬೋ ಉಸ್ಮೀಕತೋಪಿ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಧಮ್ಮವಿನಯೇ”ತಿ? “ಕಿಞ್ಹಿ [ಕಿಂತಿ (ಕ॰)] ಸಿಯಾ, ಭನ್ತೇ; ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ”ತಿ। ಏವಂ ವುತ್ತೇ, ಅರಿಟ್ಠೋ ಭಿಕ್ಖು ಗದ್ಧಬಾಧಿಪುಬ್ಬೋ ತುಣ್ಹೀಭೂತೋ ಮಙ್ಕುಭೂತೋ ಪತ್ತಕ್ಖನ್ಧೋ ಅಧೋಮುಖೋ ಪಜ್ಝಾಯನ್ತೋ ಅಪ್ಪಟಿಭಾನೋ ನಿಸೀದಿ। ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ಅರಿಟ್ಠಂ ಭಿಕ್ಖುಂ ಗದ್ಧಬಾಧಿಪುಬ್ಬಂ ತುಣ್ಹೀಭೂತಂ ಮಙ್ಕುಭೂತಂ ಪತ್ತಕ್ಖನ್ಧಂ ಅಧೋಮುಖಂ ಪಜ್ಝಾಯನ್ತಂ ಅಪ್ಪಟಿಭಾನಂ ವಿದಿತ್ವಾ ಅರಿಟ್ಠಂ ಭಿಕ್ಖುಂ ಗದ್ಧಬಾಧಿಪುಬ್ಬಂ ಏತದವೋಚ – “ಪಞ್ಞಾಯಿಸ್ಸಸಿ ಖೋ ತ್ವಂ, ಮೋಘಪುರಿಸ, ಏತೇನ ಸಕೇನ ಪಾಪಕೇನ ದಿಟ್ಠಿಗತೇನ। ಇಧಾಹಂ ಭಿಕ್ಖೂ ಪಟಿಪುಚ್ಛಿಸ್ಸಾಮೀ”ತಿ।

೨೩೭. ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಮನ್ತೇಸಿ – “ತುಮ್ಹೇಪಿ ಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ , ಏವಂ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸಿತಂ ಆಜಾನಾಥ ಯಥಾಯಂ ಅರಿಟ್ಠೋ ಭಿಕ್ಖು ಗದ್ಧಬಾಧಿಪುಬ್ಬೋ ಅತ್ತನಾ ದುಗ್ಗಹಿತೇನ ಅಮ್ಹೇ ಚೇವ ಅಬ್ಭಾಚಿಕ್ಖತಿ, ಅತ್ತಾನಞ್ಚ ಖನತಿ, ಬಹುಞ್ಚ ಅಪುಞ್ಞಂ ಪಸವತೀ”ತಿ? “ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ। ಅನೇಕಪರಿಯಾಯೇನ ಹಿ ನೋ, ಭನ್ತೇ, ಅನ್ತರಾಯಿಕಾ ಧಮ್ಮಾ ಅನ್ತರಾಯಿಕಾ ವುತ್ತಾ ಭಗವತಾ; ಅಲಞ್ಚ ಪನ ತೇ ಪಟಿಸೇವತೋ ಅನ್ತರಾಯಾಯ। ಅಪ್ಪಸ್ಸಾದಾ ಕಾಮಾ ವುತ್ತಾ ಭಗವತಾ ಬಹುದುಕ್ಖಾ ಬಹುಪಾಯಾಸಾ, ಆದೀನವೋ ಏತ್ಥ ಭಿಯ್ಯೋ। ಅಟ್ಠಿಕಙ್ಕಲೂಪಮಾ ಕಾಮಾ ವುತ್ತಾ ಭಗವತಾ...ಪೇ॰... ಸಪ್ಪಸಿರೂಪಮಾ ಕಾಮಾ ವುತ್ತಾ ಭಗವತಾ ಬಹುದುಕ್ಖಾ ಬಹುಪಾಯಾಸಾ , ಆದೀನವೋ ಏತ್ಥ ಭಿಯ್ಯೋ”ತಿ। “ಸಾಧು ಸಾಧು, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಾಧು, ಖೋ ಮೇ ತುಮ್ಹೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏವಂ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸಿತಂ ಆಜಾನಾಥ। ಅನೇಕಪರಿಯಾಯೇನ ಹಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅನ್ತರಾಯಿಕಾ ಧಮ್ಮಾ ವುತ್ತಾ ಮಯಾ, ಅಲಞ್ಚ ಪನ ತೇ ಪಟಿಸೇವತೋ ಅನ್ತರಾಯಾಯ। ಅಪ್ಪಸ್ಸಾದಾ ಕಾಮಾ ವುತ್ತಾ ಮಯಾ , ಬಹುದುಕ್ಖಾ ಬಹುಪಾಯಾಸಾ, ಆದೀನವೋ ಏತ್ಥ ಭಿಯ್ಯೋ। ಅಟ್ಠಿಕಙ್ಕಲೂಪಮಾ ಕಾಮಾ ವುತ್ತಾ ಮಯಾ...ಪೇ॰... ಸಪ್ಪಸಿರೂಪಮಾ ಕಾಮಾ ವುತ್ತಾ ಮಯಾ, ಬಹುದುಕ್ಖಾ ಬಹುಪಾಯಾಸಾ, ಆದೀನವೋ ಏತ್ಥ ಭಿಯ್ಯೋ। ಅಥ ಚ ಪನಾಯಂ ಅರಿಟ್ಠೋ ಭಿಕ್ಖು ಗದ್ಧಬಾಧಿಪುಬ್ಬೋ ಅತ್ತನಾ ದುಗ್ಗಹಿತೇನ ಅಮ್ಹೇ ಚೇವ ಅಬ್ಭಾಚಿಕ್ಖತಿ, ಅತ್ತಾನಞ್ಚ ಖನತಿ, ಬಹುಞ್ಚ ಅಪುಞ್ಞಂ ಪಸವತಿ। ತಞ್ಹಿ ತಸ್ಸ ಮೋಘಪುರಿಸಸ್ಸ ಭವಿಸ್ಸತಿ ದೀಘರತ್ತಂ ಅಹಿತಾಯ ದುಕ್ಖಾಯ। ಸೋ ವತ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಞ್ಞತ್ರೇವ ಕಾಮೇಹಿ ಅಞ್ಞತ್ರ ಕಾಮಸಞ್ಞಾಯ ಅಞ್ಞತ್ರ ಕಾಮವಿತಕ್ಕೇಹಿ ಕಾಮೇ ಪಟಿಸೇವಿಸ್ಸತೀತಿ – ನೇತಂ ಠಾನಂ ವಿಜ್ಜತಿ”।

೨೩೮. “ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೇ ಮೋಘಪುರಿಸಾ ಧಮ್ಮಂ ಪರಿಯಾಪುಣನ್ತಿ - ಸುತ್ತಂ, ಗೇಯ್ಯಂ, ವೇಯ್ಯಾಕರಣಂ, ಗಾಥಂ, ಉದಾನಂ, ಇತಿವುತ್ತಕಂ, ಜಾತಕಂ, ಅಬ್ಭುತಧಮ್ಮಂ, ವೇದಲ್ಲಂ। ತೇ ತಂ ಧಮ್ಮಂ ಪರಿಯಾಪುಣಿತ್ವಾ ತೇಸಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಪಞ್ಞಾಯ ಅತ್ಥಂ ನ ಉಪಪರಿಕ್ಖನ್ತಿ। ತೇಸಂ ತೇ ಧಮ್ಮಾ ಪಞ್ಞಾಯ ಅತ್ಥಂ ಅನುಪಪರಿಕ್ಖತಂ ನ ನಿಜ್ಝಾನಂ ಖಮನ್ತಿ। ತೇ ಉಪಾರಮ್ಭಾನಿಸಂಸಾ ಚೇವ ಧಮ್ಮಂ ಪರಿಯಾಪುಣನ್ತಿ ಇತಿವಾದಪ್ಪಮೋಕ್ಖಾನಿಸಂಸಾ ಚ। ಯಸ್ಸ ಚತ್ಥಾಯ ಧಮ್ಮಂ ಪರಿಯಾಪುಣನ್ತಿ ತಞ್ಚಸ್ಸ ಅತ್ಥಂ ನಾನುಭೋನ್ತಿ। ತೇಸಂ ತೇ ಧಮ್ಮಾ ದುಗ್ಗಹಿತಾ ದೀಘರತ್ತಂ ಅಹಿತಾಯ ದುಕ್ಖಾಯ ಸಂವತ್ತನ್ತಿ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ದುಗ್ಗಹಿತತ್ತಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮಾನಂ।

“ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುರಿಸೋ ಅಲಗದ್ದತ್ಥಿಕೋ ಅಲಗದ್ದಗವೇಸೀ ಅಲಗದ್ದಪರಿಯೇಸನಂ ಚರಮಾನೋ। ಸೋ ಪಸ್ಸೇಯ್ಯ ಮಹನ್ತಂ ಅಲಗದ್ದಂ। ತಮೇನಂ ಭೋಗೇ ವಾ ನಙ್ಗುಟ್ಠೇ ವಾ ಗಣ್ಹೇಯ್ಯ। ತಸ್ಸ ಸೋ ಅಲಗದ್ದೋ ಪಟಿಪರಿವತ್ತಿತ್ವಾ [ಪಟಿನಿವತ್ತಿತ್ವಾ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)] ಹತ್ಥೇ ವಾ ಬಾಹಾಯ ವಾ ಅಞ್ಞತರಸ್ಮಿಂ ವಾ ಅಙ್ಗಪಚ್ಚಙ್ಗೇ ಡಂಸೇಯ್ಯ [ಡಸೇಯ್ಯ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)]। ಸೋ ತತೋನಿದಾನಂ ಮರಣಂ ವಾ ನಿಗಚ್ಛೇಯ್ಯ ಮರಣಮತ್ತಂ ವಾ ದುಕ್ಖಂ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ದುಗ್ಗಹಿತತ್ತಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಲಗದ್ದಸ್ಸ। ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಧೇಕಚ್ಚೇ ಮೋಘಪುರಿಸಾ ಧಮ್ಮಂ ಪರಿಯಾಪುಣನ್ತಿ - ಸುತ್ತಂ, ಗೇಯ್ಯಂ, ವೇಯ್ಯಾಕರಣಂ, ಗಾಥಂ, ಉದಾನಂ, ಇತಿವುತ್ತಕಂ, ಜಾತಕಂ, ಅಬ್ಭುತಧಮ್ಮಂ, ವೇದಲ್ಲಂ। ತೇ ತಂ ಧಮ್ಮಂ ಪರಿಯಾಪುಣಿತ್ವಾ ತೇಸಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಪಞ್ಞಾಯ ಅತ್ಥಂ ನ ಉಪಪರಿಕ್ಖನ್ತಿ। ತೇಸಂ ತೇ ಧಮ್ಮಾ ಪಞ್ಞಾಯ ಅತ್ಥಂ ಅನುಪಪರಿಕ್ಖತಂ ನ ನಿಜ್ಝಾನಂ ಖಮನ್ತಿ। ತೇ ಉಪಾರಮ್ಭಾನಿಸಂಸಾ ಚೇವ ಧಮ್ಮಂ ಪರಿಯಾಪುಣನ್ತಿ ಇತಿವಾದಪ್ಪಮೋಕ್ಖಾನಿಸಂಸಾ ಚ। ಯಸ್ಸ ಚತ್ಥಾಯ ಧಮ್ಮಂ ಪರಿಯಾಪುಣನ್ತಿ ತಞ್ಚಸ್ಸ ಅತ್ಥಂ ನಾನುಭೋನ್ತಿ। ತೇಸಂ ತೇ ಧಮ್ಮಾ ದುಗ್ಗಹಿತಾ ದೀಘರತ್ತಂ ಅಹಿತಾಯ ದುಕ್ಖಾಯ ಸಂವತ್ತನ್ತಿ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ದುಗ್ಗಹಿತತ್ತಾ ಭಿಕ್ಖವೇ ಧಮ್ಮಾನಂ।

೨೩೯. “ಇಧ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೇ ಕುಲಪುತ್ತಾ ಧಮ್ಮಂ ಪರಿಯಾಪುಣನ್ತಿ - ಸುತ್ತಂ, ಗೇಯ್ಯಂ, ವೇಯ್ಯಾಕರಣಂ, ಗಾಥಂ, ಉದಾನಂ, ಇತಿವುತ್ತಕಂ, ಜಾತಕಂ, ಅಬ್ಭುತಧಮ್ಮಂ, ವೇದಲ್ಲಂ। ತೇ ತಂ ಧಮ್ಮಂ ಪರಿಯಾಪುಣಿತ್ವಾ ತೇಸಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಪಞ್ಞಾಯ ಅತ್ಥಂ ಉಪಪರಿಕ್ಖನ್ತಿ। ತೇಸಂ ತೇ ಧಮ್ಮಾ ಪಞ್ಞಾಯ ಅತ್ಥಂ ಉಪಪರಿಕ್ಖತಂ ನಿಜ್ಝಾನಂ ಖಮನ್ತಿ। ತೇ ನ ಚೇವ ಉಪಾರಮ್ಭಾನಿಸಂಸಾ ಧಮ್ಮಂ ಪರಿಯಾಪುಣನ್ತಿ ನ ಇತಿವಾದಪ್ಪಮೋಕ್ಖಾನಿಸಂಸಾ ಚ [ನ ಚ ಇತಿವಾದಪ್ಪಮೋಕ್ಖಾನಿಸಂಸಾ (?)]। ಯಸ್ಸ ಚತ್ಥಾಯ ಧಮ್ಮಂ ಪರಿಯಾಪುಣನ್ತಿ ತಞ್ಚಸ್ಸ ಅತ್ಥಂ ಅನುಭೋನ್ತಿ। ತೇಸಂ ತೇ ಧಮ್ಮಾ ಸುಗ್ಗಹಿತಾ ದೀಘರತ್ತಂ ಹಿತಾಯ ಸುಖಾಯ ಸಂವತ್ತನ್ತಿ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ಸುಗ್ಗಹಿತತ್ತಾ ಭಿಕ್ಖವೇ ಧಮ್ಮಾನಂ।

“ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುರಿಸೋ ಅಲಗದ್ದತ್ಥಿಕೋ ಅಲಗದ್ದಗವೇಸೀ ಅಲಗದ್ದಪರಿಯೇಸನಂ ಚರಮಾನೋ। ಸೋ ಪಸ್ಸೇಯ್ಯ ಮಹನ್ತಂ ಅಲಗದ್ದಂ। ತಮೇನಂ ಅಜಪದೇನ ದಣ್ಡೇನ ಸುನಿಗ್ಗಹಿತಂ ನಿಗ್ಗಣ್ಹೇಯ್ಯ। ಅಜಪದೇನ ದಣ್ಡೇನ ಸುನಿಗ್ಗಹಿತಂ ನಿಗ್ಗಹಿತ್ವಾ, ಗೀವಾಯ ಸುಗ್ಗಹಿತಂ ಗಣ್ಹೇಯ್ಯ। ಕಿಞ್ಚಾಪಿ ಸೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ , ಅಲಗದ್ದೋ ತಸ್ಸ ಪುರಿಸಸ್ಸ ಹತ್ಥಂ ವಾ ಬಾಹಂ ವಾ ಅಞ್ಞತರಂ ವಾ ಅಙ್ಗಪಚ್ಚಙ್ಗಂ ಭೋಗೇಹಿ ಪಲಿವೇಠೇಯ್ಯ, ಅಥ ಖೋ ಸೋ ನೇವ ತತೋನಿದಾನಂ ಮರಣಂ ವಾ ನಿಗಚ್ಛೇಯ್ಯ ಮರಣಮತ್ತಂ ವಾ ದುಕ್ಖಂ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ಸುಗ್ಗಹಿತತ್ತಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಲಗದ್ದಸ್ಸ। ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಧೇಕಚ್ಚೇ ಕುಲಪುತ್ತಾ ಧಮ್ಮಂ ಪರಿಯಾಪುಣನ್ತಿ - ಸುತ್ತಂ, ಗೇಯ್ಯಂ, ವೇಯ್ಯಾಕರಣಂ, ಗಾಥಂ, ಉದಾನಂ, ಇತಿವುತ್ತಕಂ, ಜಾತಕಂ, ಅಬ್ಭುತಧಮ್ಮಂ, ವೇದಲ್ಲಂ। ತೇ ತಂ ಧಮ್ಮಂ ಪರಿಯಾಪುಣಿತ್ವಾ ತೇಸಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಪಞ್ಞಾಯ ಅತ್ಥಂ ಉಪಪರಿಕ್ಖನ್ತಿ। ತೇಸಂ ತೇ ಧಮ್ಮಾ ಪಞ್ಞಾಯ ಅತ್ಥಂ ಉಪಪರಿಕ್ಖತಂ ನಿಜ್ಝಾನಂ ಖಮನ್ತಿ। ತೇ ನ ಚೇವ ಉಪಾರಮ್ಭಾನಿಸಂಸಾ ಧಮ್ಮಂ ಪರಿಯಾಪುಣನ್ತಿ, ನ ಇತಿವಾದಪ್ಪಮೋಕ್ಖಾನಿಸಂಸಾ ಚ। ಯಸ್ಸ ಚತ್ಥಾಯ ಧಮ್ಮಂ ಪರಿಯಾಪುಣನ್ತಿ, ತಞ್ಚಸ್ಸ ಅತ್ಥಂ ಅನುಭೋನ್ತಿ। ತೇಸಂ ತೇ ಧಮ್ಮಾ ಸುಗ್ಗಹಿತಾ ದೀಘರತ್ತಂ ಅತ್ಥಾಯ ಹಿತಾಯ ಸುಖಾಯ ಸಂವತ್ತನ್ತಿ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ಸುಗ್ಗಹಿತತ್ತಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮಾನಂ। ತಸ್ಮಾತಿಹ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯಸ್ಸ ಮೇ ಭಾಸಿತಸ್ಸ ಅತ್ಥಂ ಆಜಾನೇಯ್ಯಾಥ, ತಥಾ ನಂ ಧಾರೇಯ್ಯಾಥ। ಯಸ್ಸ ಚ ಪನ ಮೇ ಭಾಸಿತಸ್ಸ ಅತ್ಥಂ ನ ಆಜಾನೇಯ್ಯಾಥ, ಅಹಂ ವೋ ತತ್ಥ ಪಟಿಪುಚ್ಛಿತಬ್ಬೋ, ಯೇ ವಾ ಪನಾಸ್ಸು ವಿಯತ್ತಾ ಭಿಕ್ಖೂ।

೨೪೦. “ಕುಲ್ಲೂಪಮಂ ವೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇಸ್ಸಾಮಿ ನಿತ್ಥರಣತ್ಥಾಯ, ನೋ ಗಹಣತ್ಥಾಯ। ತಂ ಸುಣಾಥ, ಸಾಧುಕಂ ಮನಸಿಕರೋಥ, ಭಾಸಿಸ್ಸಾಮೀ”ತಿ। “ಏವಂ, ಭನ್ತೇ”ತಿ ಖೋ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಭಗವತೋ ಪಚ್ಚಸ್ಸೋಸುಂ। ಭಗವಾ ಏತದವೋಚ – “ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುರಿಸೋ ಅದ್ಧಾನಮಗ್ಗಪ್ಪಟಿಪನ್ನೋ। ಸೋ ಪಸ್ಸೇಯ್ಯ ಮಹನ್ತಂ ಉದಕಣ್ಣವಂ, ಓರಿಮಂ ತೀರಂ ಸಾಸಙ್ಕಂ ಸಪ್ಪಟಿಭಯಂ, ಪಾರಿಮಂ ತೀರಂ ಖೇಮಂ ಅಪ್ಪಟಿಭಯಂ; ನ ಚಸ್ಸ ನಾವಾ ಸನ್ತಾರಣೀ ಉತ್ತರಸೇತು ವಾ ಅಪಾರಾ ಪಾರಂ ಗಮನಾಯ। ತಸ್ಸ ಏವಮಸ್ಸ – ‘ಅಯಂ ಖೋ ಮಹಾಉದಕಣ್ಣವೋ, ಓರಿಮಂ ತೀರಂ ಸಾಸಙ್ಕಂ ಸಪ್ಪಟಿಭಯಂ, ಪಾರಿಮಂ ತೀರಂ ಖೇಮಂ ಅಪ್ಪಟಿಭಯಂ; ನತ್ಥಿ ಚ ನಾವಾ ಸನ್ತಾರಣೀ ಉತ್ತರಸೇತು ವಾ ಅಪಾರಾ ಪಾರಂ ಗಮನಾಯ। ಯಂನೂನಾಹಂ ತಿಣಕಟ್ಠಸಾಖಾಪಲಾಸಂ ಸಂಕಡ್ಢಿತ್ವಾ, ಕುಲ್ಲಂ ಬನ್ಧಿತ್ವಾ, ತಂ ಕುಲ್ಲಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಹತ್ಥೇಹಿ ಚ ಪಾದೇಹಿ ಚ ವಾಯಮಮಾನೋ ಸೋತ್ಥಿನಾ ಪಾರಂ ಉತ್ತರೇಯ್ಯ’ನ್ತಿ। ಅಥ ಖೋ ಸೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುರಿಸೋ ತಿಣಕಟ್ಠಸಾಖಾಪಲಾಸಂ ಸಂಕಡ್ಢಿತ್ವಾ, ಕುಲ್ಲಂ ಬನ್ಧಿತ್ವಾ ತಂ ಕುಲ್ಲಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಹತ್ಥೇಹಿ ಚ ಪಾದೇಹಿ ಚ ವಾಯಮಮಾನೋ ಸೋತ್ಥಿನಾ ಪಾರಂ ಉತ್ತರೇಯ್ಯ। ತಸ್ಸ ಪುರಿಸಸ್ಸ ಉತ್ತಿಣ್ಣಸ್ಸ [ತಿಣ್ಣಸ್ಸ (ಪೀ॰ ಕ॰)] ಪಾರಙ್ಗತಸ್ಸ ಏವಮಸ್ಸ – ‘ಬಹುಕಾರೋ ಖೋ ಮೇ ಅಯಂ ಕುಲ್ಲೋ; ಇಮಾಹಂ ಕುಲ್ಲಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಹತ್ಥೇಹಿ ಚ ಪಾದೇಹಿ ಚ ವಾಯಮಮಾನೋ ಸೋತ್ಥಿನಾ ಪಾರಂ ಉತ್ತಿಣ್ಣೋ। ಯಂನೂನಾಹಂ ಇಮಂ ಕುಲ್ಲಂ ಸೀಸೇ ವಾ ಆರೋಪೇತ್ವಾ ಖನ್ಧೇ ವಾ ಉಚ್ಚಾರೇತ್ವಾ [ಉಚ್ಚೋಪೇತ್ವಾ (ಕ॰)] ಯೇನ ಕಾಮಂ ಪಕ್ಕಮೇಯ್ಯ’ನ್ತಿ। ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಥ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಪಿ ನು ಸೋ ಪುರಿಸೋ ಏವಂಕಾರೀ ತಸ್ಮಿಂ ಕುಲ್ಲೇ ಕಿಚ್ಚಕಾರೀ ಅಸ್ಸಾ”ತಿ? “ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ”। “ಕಥಂಕಾರೀ ಚ ಸೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುರಿಸೋ ತಸ್ಮಿಂ ಕುಲ್ಲೇ ಕಿಚ್ಚಕಾರೀ ಅಸ್ಸ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಸ್ಸ ಪುರಿಸಸ್ಸ ಉತ್ತಿಣ್ಣಸ್ಸ ಪಾರಙ್ಗತಸ್ಸ ಏವಮಸ್ಸ – ‘ಬಹುಕಾರೋ ಖೋ ಮೇ ಅಯಂ ಕುಲ್ಲೋ; ಇಮಾಹಂ ಕುಲ್ಲಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಹತ್ಥೇಹಿ ಚ ಪಾದೇಹಿ ಚ ವಾಯಮಮಾನೋ ಸೋತ್ಥಿನಾ ಪಾರಂ ಉತ್ತಿಣ್ಣೋ। ಯಂನೂನಾಹಂ ಇಮಂ ಕುಲ್ಲಂ ಥಲೇ ವಾ ಉಸ್ಸಾದೇತ್ವಾ [ಉಸ್ಸಾರೇತ್ವಾ (ಕ॰)] ಉದಕೇ ವಾ ಓಪಿಲಾಪೇತ್ವಾ ಯೇನ ಕಾಮಂ ಪಕ್ಕಮೇಯ್ಯ’ನ್ತಿ। ಏವಂಕಾರೀ ಖೋ ಸೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುರಿಸೋ ತಸ್ಮಿಂ ಕುಲ್ಲೇ ಕಿಚ್ಚಕಾರೀ ಅಸ್ಸ। ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕುಲ್ಲೂಪಮೋ ಮಯಾ ಧಮ್ಮೋ ದೇಸಿತೋ ನಿತ್ಥರಣತ್ಥಾಯ, ನೋ ಗಹಣತ್ಥಾಯ। ಕುಲ್ಲೂಪಮಂ ವೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮಂ ದೇಸಿತಂ, ಆಜಾನನ್ತೇಹಿ ಧಮ್ಮಾಪಿ ವೋ ಪಹಾತಬ್ಬಾ ಪಗೇವ ಅಧಮ್ಮಾ।

೨೪೧. “ಛಯಿಮಾನಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದಿಟ್ಠಿಟ್ಠಾನಾನಿ। ಕತಮಾನಿ ಛ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಸ್ಸುತವಾ ಪುಥುಜ್ಜನೋ ಅರಿಯಾನಂ ಅದಸ್ಸಾವೀ ಅರಿಯಧಮ್ಮಸ್ಸ ಅಕೋವಿದೋ ಅರಿಯಧಮ್ಮೇ ಅವಿನೀತೋ, ಸಪ್ಪುರಿಸಾನಂ ಅದಸ್ಸಾವೀ ಸಪ್ಪುರಿಸಧಮ್ಮಸ್ಸ ಅಕೋವಿದೋ ಸಪ್ಪುರಿಸಧಮ್ಮೇ ಅವಿನೀತೋ, ರೂಪಂ ‘ಏತಂ ಮಮ, ಏಸೋಹಮಸ್ಮಿ, ಏಸೋ ಮೇ ಅತ್ತಾ’ತಿ ಸಮನುಪಸ್ಸತಿ; ವೇದನಂ ‘ಏತಂ ಮಮ, ಏಸೋಹಮಸ್ಮಿ, ಏಸೋ ಮೇ ಅತ್ತಾ’ತಿ ಸಮನುಪಸ್ಸತಿ; ಸಞ್ಞಂ ‘ಏತಂ ಮಮ, ಏಸೋಹಮಸ್ಮಿ, ಏಸೋ ಮೇ ಅತ್ತಾ’ತಿ ಸಮನುಪಸ್ಸತಿ; ಸಙ್ಖಾರೇ ‘ಏತಂ ಮಮ, ಏಸೋಹಮಸ್ಮಿ, ಏಸೋ ಮೇ ಅತ್ತಾ’ತಿ ಸಮನುಪಸ್ಸತಿ; ಯಮ್ಪಿ ತಂ ದಿಟ್ಠಂ ಸುತಂ ಮುತಂ ವಿಞ್ಞಾತಂ ಪತ್ತಂ ಪರಿಯೇಸಿತಂ, ಅನುವಿಚರಿತಂ ಮನಸಾ ತಮ್ಪಿ ‘ಏತಂ ಮಮ, ಏಸೋಹಮಸ್ಮಿ, ಏಸೋ ಮೇ ಅತ್ತಾ’ತಿ ಸಮನುಪಸ್ಸತಿ; ಯಮ್ಪಿ ತಂ ದಿಟ್ಠಿಟ್ಠಾನಂ – ಸೋ ಲೋಕೋ ಸೋ ಅತ್ತಾ, ಸೋ ಪೇಚ್ಚ ಭವಿಸ್ಸಾಮಿ ನಿಚ್ಚೋ ಧುವೋ ಸಸ್ಸತೋ ಅವಿಪರಿಣಾಮಧಮ್ಮೋ , ಸಸ್ಸತಿಸಮಂ ತಥೇವ ಠಸ್ಸಾಮೀತಿ – ತಮ್ಪಿ ‘ಏತಂ ಮಮ, ಏಸೋಹಮಸ್ಮಿ, ಏಸೋ ಮೇ ಅತ್ತಾ’ತಿ ಸಮನುಪಸ್ಸತಿ। ಸುತವಾ ಚ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಅರಿಯಾನಂ ದಸ್ಸಾವೀ ಅರಿಯಧಮ್ಮಸ್ಸ ಕೋವಿದೋ ಅರಿಯಧಮ್ಮೇ ಸುವಿನೀತೋ, ಸಪ್ಪುರಿಸಾನಂ ದಸ್ಸಾವೀ ಸಪ್ಪುರಿಸಧಮ್ಮಸ್ಸ ಕೋವಿದೋ ಸಪ್ಪುರಿಸಧಮ್ಮೇ ಸುವಿನೀತೋ, ರೂಪಂ ‘ನೇತಂ ಮಮ, ನೇಸೋಹಮಸ್ಮಿ, ನ ಮೇಸೋ ಅತ್ತಾ’ತಿ ಸಮನುಪಸ್ಸತಿ; ವೇದನಂ ‘ನೇತಂ ಮಮ, ನೇಸೋಹಮಸ್ಮಿ, ನ ಮೇಸೋ ಅತ್ತಾ’ತಿ ಸಮನುಪಸ್ಸತಿ; ಸಞ್ಞಂ ‘ನೇತಂ ಮಮ, ನೇಸೋಹಮಸ್ಮಿ, ನ ಮೇಸೋ ಅತ್ತಾ’ತಿ ಸಮನುಪಸ್ಸತಿ; ಸಙ್ಖಾರೇ ‘ನೇತಂ ಮಮ, ನೇಸೋಹಮಸ್ಮಿ, ನ ಮೇಸೋ ಅತ್ತಾ’ತಿ ಸಮನುಪಸ್ಸತಿ; ಯಮ್ಪಿ ತಂ ದಿಟ್ಠಂ ಸುತಂ ಮುತಂ ವಿಞ್ಞಾತಂ ಪತ್ತಂ ಪರಿಯೇಸಿತಂ, ಅನುವಿಚರಿತಂ ಮನಸಾ, ತಮ್ಪಿ ‘ನೇತಂ ಮಮ, ನೇಸೋಹಮಸ್ಮಿ, ನ ಮೇಸೋ ಅತ್ತಾ’ತಿ ಸಮನುಪಸ್ಸತಿ; ಯಮ್ಪಿ ತಂ ದಿಟ್ಠಿಟ್ಠಾನಂ – ಸೋ ಲೋಕೋ ಸೋ ಅತ್ತಾ, ಸೋ ಪೇಚ್ಚ ಭವಿಸ್ಸಾಮಿ ನಿಚ್ಚೋ ಧುವೋ ಸಸ್ಸತೋ ಅವಿಪರಿಣಾಮಧಮ್ಮೋ,

ಸಸ್ಸತಿಸಮಂ ತಥೇವ ಠಸ್ಸಾಮೀತಿ - ತಮ್ಪಿ 'ನೇತಂ ಮಮ, ನೇಸೋಹಮಸ್ಮಿ, ನ ಮೇಸೋ ಅತ್ತಾ'ತಿ ಸಮನುಪಸ್ಸತಿ। ಸೋ ಏವಂ ಸಮನುಪಸ್ಸನ್ತೋ ಅಸತಿ ನ ಪರಿತಸ್ಸತೀ"ತಿ।

೨೪೨. ಏವಂ ವುತ್ತೇ, ಅಞ್ಞತರೋ ಭಿಕ್ಖು ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ - "ಸಿಯಾ ನು ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಬಹಿದ್ಧಾ ಅಸತಿ ಪರಿತಸ್ಸನಾ"ತಿ? "ಸಿಯಾ, ಭಿಕ್ಖೂ"ತಿ - ಭಗವಾ ಅವೋಚ। "ಇಧ ಭಿಕ್ಖು ಏಕಚ್ಚಸ್ಸ ಏವಂ ಹೋತಿ - 'ಅಹು ವತ ಮೇ, ತಂ ವತ ಮೇ ನತ್ಥಿ; ಸಿಯಾ ವತ ಮೇ, ತಂ ವತಾಹಂ ನ ಲಭಾಮೀ'ತಿ। ಸೋ ಸೋಚತಿ ಕಿಲಮತಿ ಪರಿದೇವತಿ ಉರತ್ತಾಳಿಂ ಕನ್ದತಿ ಸಮ್ಮೋಹಂ ಆಪಜ್ಜತಿ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖು, ಬಹಿದ್ಧಾ ಅಸತಿ ಪರಿತಸ್ಸನಾ ಹೋತೀ"ತಿ।

"ಸಿಯಾ ಪನ, ಭನ್ತೇ, ಬಹಿದ್ಧಾ ಅಸತಿ ಅಪರಿತಸ್ಸನಾ"ತಿ? "ಸಿಯಾ, ಭಿಕ್ಖೂ"ತಿ - ಭಗವಾ ಅವೋಚ। "ಇಧ ಭಿಕ್ಖು ಏಕಚ್ಚಸ್ಸ ನ ಏವಂ ಹೋತಿ - 'ಅಹು ವತ ಮೇ, ತಂ ವತ ಮೇ ನತ್ಥಿ; ಸಿಯಾ ವತ ಮೇ, ತಂ ವತಾಹಂ ನ ಲಭಾಮೀ'ತಿ। ಸೋ ನ ಸೋಚತಿ ನ ಕಿಲಮತಿ ನ ಪರಿದೇವತಿ ನ ಉರತ್ತಾಳಿಂ ಕನ್ದತಿ ನ ಸಮ್ಮೋಹಂ ಆಪಜ್ಜತಿ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖು, ಬಹಿದ್ಧಾ ಅಸತಿ ಅಪರಿತಸ್ಸನಾ ಹೋತೀ"ತಿ।

"ಸಿಯಾ ನು ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಅಸತಿ ಪರಿತಸ್ಸನಾ"ತಿ? "ಸಿಯಾ, ಭಿಕ್ಖೂ"ತಿ - ಭಗವಾ ಅವೋಚ। "ಇಧ, ಭಿಕ್ಖು, ಏಕಚ್ಚಸ್ಸ ಏವಂ ದಿಟ್ಠಿ ಹೋತಿ - 'ಸೋ ಲೋಕೋ ಸೋ ಅತ್ತಾ, ಸೋ ಪೇಚ್ಚ ಭವಿಸ್ಸಾಮಿ ನಿಚ್ಚೋ ಧುವೋ ಸಸ್ಸತೋ ಅವಿಪರಿಣಾಮಧಮ್ಮೋ, ಸಸ್ಸತಿಸಮಂ ತಥೇವ ಠಸ್ಸಾಮೀ'ತಿ। ಸೋ ಸುಣಾತಿ ತಥಾಗತಸ್ಸ ವಾ ತಥಾಗತಸಾವಕಸ್ಸ ವಾ ಸಬ್ಬೇಸಂ ದಿಟ್ಠಿಟ್ಠಾನಾಧಿಟ್ಠಾನಪರಿಯುಟ್ಠಾನಾಭಿನಿವೇಸಾನುಸಯಾನಂ ಸಮುಗ್ಘಾತಾಯ ಸಬ್ಬಸಙ್ಖಾರಸಮಥಾಯ ಸಬ್ಬೂಪಧಿಪಟಿನಿಸ್ಸಗ್ಗಾಯ ತಣ್ಹಾಕ್ಖಯಾಯ ವಿರಾಗಾಯ ನಿರೋಧಾಯ ನಿಬ್ಬಾನಾಯ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇನ್ತಸ್ಸ। ತಸ್ಸ ಏವಂ ಹೋತಿ - 'ಉಚ್ಛಿಜ್ಜಿಸ್ಸಾಮಿ ನಾಮಸ್ಸು, ವಿನಸ್ಸಿಸ್ಸಾಮಿ ನಾಮಸ್ಸು, ನಸ್ಸು ನಾಮ ಭವಿಸ್ಸಾಮೀ'ತಿ। ಸೋ ಸೋಚತಿ ಕಿಲಮತಿ ಪರಿದೇವತಿ ಉರತ್ತಾಳಿಂ ಕನ್ದತಿ ಸಮ್ಮೋಹಂ ಆಪಜ್ಜತಿ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖು, ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಅಸತಿ ಪರಿತಸ್ಸನಾ ಹೋತೀ"ತಿ।

"ಸಿಯಾ ಪನ, ಭನ್ತೇ, ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಅಸತಿ ಅಪರಿತಸ್ಸನಾ"ತಿ? "ಸಿಯಾ, ಭಿಕ್ಖೂ"ತಿ ಭಗವಾ ಅವೋಚ। "ಇಧ, ಭಿಕ್ಖು, ಏಕಚ್ಚಸ್ಸ ನ ಏವಂ ದಿಟ್ಠಿ ಹೋತಿ - 'ಸೋ ಲೋಕೋ ಸೋ ಅತ್ತಾ, ಸೋ ಪೇಚ್ಚ ಭವಿಸ್ಸಾಮಿ ನಿಚ್ಚೋ ಧುವೋ ಸಸ್ಸತೋ ಅವಿಪರಿಣಾಮಧಮ್ಮೋ, ಸಸ್ಸತಿಸಮಂ ತಥೇವ ಠಸ್ಸಾಮೀ'ತಿ। ಸೋ ಸುಣಾತಿ ತಥಾಗತಸ್ಸ ವಾ ತಥಾಗತಸಾವಕಸ್ಸ ವಾ ಸಬ್ಬೇಸಂ ದಿಟ್ಠಿಟ್ಠಾನಾಧಿಟ್ಠಾನಪರಿಯುಟ್ಠಾನಾಭಿನಿವೇಸಾನುಸಯಾನಂ ಸಮುಗ್ಘಾತಾಯ ಸಬ್ಬಸಙ್ಖಾರಸಮಥಾಯ ಸಬ್ಬೂಪಧಿಪಟಿನಿಸ್ಸಗ್ಗಾಯ ತಣ್ಹಾಕ್ಖಯಾಯ ವಿರಾಗಾಯ ನಿರೋಧಾಯ ನಿಬ್ಬಾನಾಯ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇನ್ತಸ್ಸ। ತಸ್ಸ ನ ಏವಂ ಹೋತಿ - 'ಉಚ್ಛಿಜ್ಜಿಸ್ಸಾಮಿ ನಾಮಸ್ಸು, ವಿನಸ್ಸಿಸ್ಸಾಮಿ ನಾಮಸ್ಸು, ನಸ್ಸು ನಾಮ ಭವಿಸ್ಸಾಮೀ'ತಿ। ಸೋ ನ ಸೋಚತಿ ನ ಕಿಲಮತಿ ನ ಪರಿದೇವತಿ ನ ಉರತ್ತಾಳಿಂ ಕನ್ದತಿ ನ ಸಮ್ಮೋಹಂ ಆಪಜ್ಜತಿ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖು, ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಅಸತಿ ಅಪರಿತಸ್ಸನಾ ಹೋತಿ"।

೨೪೩. "ತಂ [ತಞ್ಚ (ಕ॰)], ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪರಿಗ್ಗಹಂ ಪರಿಗ್ಗಣ್ಹೇಯ್ಯಾಥ, ಯ್ವಾಸ್ಸ [ಯ್ವಾಸ್ಸು (ಕ॰)] ಪರಿಗ್ಗಹೋ ನಿಚ್ಚೋ ಧುವೋ ಸಸ್ಸತೋ ಅವಿಪರಿಣಾಮಧಮ್ಮೋ, ಸಸ್ಸತಿಸಮಂ ತಥೇವ ತಿಟ್ಠೇಯ್ಯ। ಪಸ್ಸಥ ನೋ ತುಮ್ಹೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಂ ಪರಿಗ್ಗಹಂ ಯ್ವಾಸ್ಸ ಪರಿಗ್ಗಹೋ ನಿಚ್ಚೋ ಧುವೋ ಸಸ್ಸತೋ ಅವಿಪರಿಣಾಮಧಮ್ಮೋ, ಸಸ್ಸತಿಸಮಂ ತಥೇವ ತಿಟ್ಠೇಯ್ಯಾ"ತಿ? "ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ"। "ಸಾಧು, ಭಿಕ್ಖವೇ। ಅಹಮ್ಪಿ ಖೋ ತಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪರಿಗ್ಗಹಂ ನ ಸಮನುಪಸ್ಸಾಮಿ ಯ್ವಾಸ್ಸ ಪರಿಗ್ಗಹೋ ನಿಚ್ಚೋ ಧುವೋ ಸಸ್ಸತೋ ಅವಿಪರಿಣಾಮಧಮ್ಮೋ ಸಸ್ಸತಿಸಮಂ ತಥೇವ ತಿಟ್ಠೇಯ್ಯ।

"ತಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅತ್ತವಾದುಪಾದಾನಂ ಉಪಾದಿಯೇಥ, ಯಂಸ [ಯಸ್ಸ (ಸ್ಯಾ॰ ಕ॰)] ಅತ್ತವಾದುಪಾದಾನಂ ಉಪಾದಿಯತೋ ನ ಉಪ್ಪಜ್ಜೇಯ್ಯುಂ ಸೋಕಪರಿದೇವದುಕ್ಖದೋಮನಸ್ಸುಪಾಯಾಸಾ। ಪಸ್ಸಥ ನೋ ತುಮ್ಹೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಂ ಅತ್ತವಾದುಪಾದಾನಂ ಯಂಸ ಅತ್ತವಾದುಪಾದಾನಂ ಉಪಾದಿಯತೋ ನ ಉಪ್ಪಜ್ಜೇಯ್ಯುಂ ಸೋಕಪರಿದೇವದುಕ್ಖದೋಮನಸ್ಸುಪಾಯಾಸಾ"ತಿ? "ನೋ

ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ"। "ಸಾಧು, ಭಿಕ್ಖವೇ। ಅಹಮ್ಪಿ ಖೋ ತಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅತ್ತವಾದುಪಾದಾನಂ ನ ಸಮನುಪಸ್ಸಾಮಿ ಯಂಸ ಅತ್ತವಾದುಪಾದಾನಂ ಉಪಾದಿಯತೋ ನ ಉಪ್ಪಜ್ಜೇಯ್ಯುಂ ಸೋಕಪರಿದೇವದುಕ್ಖದೋಮನಸ್ಸುಪಾಯಾಸಾ।

"ತಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದಿಟ್ಠಿನಿಸ್ಸಯಂ ನಿಸ್ಸಯೇಥ ಯಂಸ ದಿಟ್ಠಿನಿಸ್ಸಯಂ ನಿಸ್ಸಯತೋ ನ ಉಪ್ಪಜ್ಜೇಯ್ಯುಂ ಸೋಕಪರಿದೇವದುಕ್ಖದೋಮನಸ್ಸುಪಾಯಾಸಾ। ಪಸ್ಸಥ ನೋ ತುಮ್ಹೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಂ ದಿಟ್ಠಿನಿಸ್ಸಯಂ ಯಂಸ ದಿಟ್ಠಿನಿಸ್ಸಯಂ ನಿಸ್ಸಯತೋ ನ ಉಪ್ಪಜ್ಜೇಯ್ಯುಂ ಸೋಕಪರಿದೇವದುಕ್ಖದೋಮನಸ್ಸುಪಾಯಾಸಾ"ತಿ? "ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ"। "ಸಾಧು, ಭಿಕ್ಖವೇ। ಅಹಮ್ಪಿ ಖೋ ತಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದಿಟ್ಠಿನಿಸ್ಸಯಂ ನ ಸಮನುಪಸ್ಸಾಮಿ ಯಂಸ ದಿಟ್ಠಿನಿಸ್ಸಯಂ ನಿಸ್ಸಯತೋ ನ ಉಪ್ಪಜ್ಜೇಯ್ಯುಂ ಸೋಕಪರಿದೇವದುಕ್ಖದೋಮನಸ್ಸುಪಾಯಾಸಾ"।

೨೪೪. "ಅತ್ತನಿ ವಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತಿ ಅತ್ತನಿಯಂ ಮೇ ತಿ ಅಸ್ಸಾ"ತಿ?

"ಏವಂ, ಭನ್ತೇ"।

"ಅತ್ತನಿಯೇ ವಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತಿ ಅತ್ತಾ ಮೇ ತಿ ಅಸ್ಸಾ"ತಿ? "ಏವಂ, ಭನ್ತೇ"।

"ಅತ್ತನಿ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅತ್ತನಿಯೇ ಚ ಸಚ್ಚತೋ ಥೇತತೋ ಅನುಪಲಬ್ಭಮಾನೇ, ಯಮ್ಪಿ ತಂ ದಿಟ್ಠಿಟ್ಠಾನಂ – 'ಸೋ ಲೋಕೋ ಸೋ ಅತ್ತಾ, ಸೋ ಪೇಚ್ಚ ಭವಿಸ್ಸಾಮಿ ನಿಚ್ಚೋ ಧುವೋ ಸಸ್ಸತೋ ಅವಿಪರಿಣಾಮಧಮ್ಮೋ, ಸಸ್ಸತಿಸಮಂ ತಥೇವ ಠಸ್ಸಾಮೀ'ತಿ – ನನಾಯಂ [ನ ಚ ಖೋಯಂ (ಕ॰)], ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕೇವಲೋ ಪರಿಪೂರೋ ಬಾಲಧಮ್ಮೋ'"ತಿ?

"ಕಿಞ್ಹಿ ನೋ ಸಿಯಾ, ಭನ್ತೇ, ಕೇವಲೋ ಹಿ, ಭನ್ತೇ, ಪರಿಪೂರೋ [ಕೇವಲೋ ಪರಿಪೂರೋ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)] ಬಾಲಧಮ್ಮೋ"ತಿ।

"ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಥ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ರೂಪಂ ನಿಚ್ಚಂ ವಾ ಅನಿಚ್ಚಂ ವಾ"ತಿ?

"ಅನಿಚ್ಚಂ, ಭನ್ತೇ" ।

"ಯಂ ಪನಾನಿಚ್ಚಂ, ದುಕ್ಖಂ ವಾ ತಂ ಸುಖಂ ವಾ"ತಿ?

"ದುಕ್ಖಂ, ಭನ್ತೇ"।

"ಯಂ ಪನಾನಿಚ್ಚಂ ದುಕ್ಖಂ ವಿಪರಿಣಾಮಧಮ್ಮಂ, ಕಲ್ಲಂ ನು ತಂ ಸಮನುಪಸ್ಸಿತುಂ – ಏತಂ ಮಮ, ಏಸೋಹಮಸ್ಮಿ, ಏಸೋ ಮೇ ಅತ್ತಾ"ತಿ?

"ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ"।

"ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಥ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವೇದನಾ...ಪೇ॰... ಸಞ್ಞಾ... ಸಙ್ಖಾರಾ... ವಿಞ್ಞಾಣಂ ನಿಚ್ಚಂ ವಾ ಅನಿಚ್ಚಂ ವಾ"ತಿ?

"ಅನಿಚ್ಚಂ, ಭನ್ತೇ"।

"ಯಂ ಪನಾನಿಚ್ಚಂ, ದುಕ್ಖಂ ವಾ ತಂ ಸುಖಂ ವಾ"ತಿ?

"ದುಕ್ಖಂ, ಭನ್ತೇ"।

"ಯಂ ಪನಾನಿಚ್ಚಂ ದುಕ್ಖಂ ವಿಪರಿಣಾಮಧಮ್ಮಂ, ಕಲ್ಲಂ ನು ತಂ ಸಮನುಪಸ್ಸಿತುಂ - ಏತಂ ಮಮ, ಏಸೋಹಮಸ್ಮಿ, ಏಸೋ ಮೇ ಅತ್ತಾ"ತಿ?

"ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ"।

"ತಸ್ಮಾತಿಹ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯಂ ಕಿಞ್ಚಿ ರೂಪಂ ಅತೀತಾನಾಗತಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನಂ, ಅಜ್ಝತ್ತಂ ವಾ ಬಹಿದ್ಧಾ ವಾ , ಓಳಾರಿಕಂ ವಾ ಸುಖುಮಂ ವಾ, ಹೀನಂ ವಾ ಪಣೀತಂ ವಾ, ಯಂ ದೂರೇ ಸನ್ತಿಕೇ ವಾ, ಸಬ್ಬಂ ರೂಪಂ 'ನೇತಂ ಮಮ, ನೇಸೋಹಮಸ್ಮಿ, ನ ಮೇಸೋ ಅತ್ತಾ'ತಿ - ಏವಮೇತಂ ಯಥಾಭೂತಂ ಸಮ್ಮಪ್ಪಞ್ಞಾಯ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ। ಯಾ ಕಾಚಿ ವೇದನಾ...ಪೇ॰... ಯಾ ಕಾಚಿ ಸಞ್ಞಾ... ಯೇ ಕೇಚಿ ಸಙ್ಖಾರಾ... ಯಂ ಕಿಞ್ಚಿ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಅತೀತಾನಾಗತಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನಂ, ಅಜ್ಝತ್ತಂ ವಾ ಬಹಿದ್ಧಾ ವಾ, ಓಳಾರಿಕಂ ವಾ ಸುಖುಮಂ ವಾ, ಹೀನಂ ವಾ ಪಣೀತಂ ವಾ, ಯಂ ದೂರೇ ಸನ್ತಿಕೇ ವಾ, ಸಬ್ಬಂ ವಿಞ್ಞಾಣಂ 'ನೇತಂ ಮಮ, ನೇಸೋಹಮಸ್ಮಿ, ನ ಮೇಸೋ ಅತ್ತಾ'ತಿ - ಏವಮೇತಂ ಯಥಾಭೂತಂ ಸಮ್ಮಪ್ಪಞ್ಞಾಯ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ"।

೨೪೫. "ಏವಂ ಪಸ್ಸಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸುತವಾ ಅರಿಯಸಾವಕೋ ರೂಪಸ್ಮಿಂ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ, ವೇದನಾಯ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ, ಸಞ್ಞಾಯ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ, ಸಙ್ಖಾರೇಸು ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ, ವಿಞ್ಞಾಣಸ್ಮಿಂ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ, ನಿಬ್ಬಿದಾ ವಿರಜ್ಜತಿ [ನಿಬ್ಬಿನ್ದಂ ವಿರಜ್ಜತಿ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಪೀ॰)], ವಿರಾಗಾ ವಿಮುಚ್ಚತಿ , ವಿಮುತ್ತಸ್ಮಿಂ ವಿಮುತ್ತಮಿತಿ ಞಾಣಂ ಹೋತಿ। 'ಖೀಣಾ ಜಾತಿ, ವುಸಿತಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ, ಕತಂ ಕರಣೀಯಂ, ನಾಪರಂ ಇತ್ಥತ್ತಾಯಾ'ತಿ ಪಜಾನಾತಿ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಉಕ್ಖಿತ್ತಪಲಿಘೋ ಇತಿಪಿ, ಸಂಕಿಣ್ಣಪರಿಕ್ಖೋ ಇತಿಪಿ, ಅಬ್ಬೂಳ್ಹೇಸಿಕೋ ಇತಿಪಿ, ನಿರಗ್ಗಳೋ ಇತಿಪಿ, ಅರಿಯೋ ಪನ್ನದ್ಧಜೋ ಪನ್ನಭಾರೋ ವಿಸಂಯುತ್ತೋ ಇತಿಪಿ।

"ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಉಕ್ಖಿತ್ತಪಲಿಘೋ ಹೋತಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಅವಿಜ್ಜಾ ಪಹೀನಾ ಹೋತಿ, ಉಚ್ಛಿನ್ನಮೂಲಾ ತಾಲಾವತ್ಥುಕತಾ ಅನಭಾವಂಕತಾ, ಆಯತಿಂ ಅನುಪ್ಪಾದಧಮ್ಮಾ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಉಕ್ಖಿತ್ತಪಲಿಘೋ ಹೋತಿ।

"ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸಂಕಿಣ್ಣಪರಿಕ್ಖೋ ಹೋತಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಪೋನೋಬ್ಭವಿಕೋ ಜಾತಿಸಂಸಾರೋ ಪಹೀನೋ ಹೋತಿ, ಉಚ್ಛಿನ್ನಮೂಲೋ ತಾಲಾವತ್ಥುಕತೋ ಅನಭಾವಂಕತೋ, ಆಯತಿಂ ಅನುಪ್ಪಾದಧಮ್ಮೋ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸಂಕಿಣ್ಣಪರಿಕ್ಖೋ ಹೋತಿ।

"ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಅಬ್ಬೂಳ್ಹೇಸಿಕೋ ಹೋತಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ತಣ್ಹಾ ಪಹೀನಾ ಹೋತಿ, ಉಚ್ಛಿನ್ನಮೂಲಾ ತಾಲಾವತ್ಥುಕತಾ ಅನಭಾವಂಕತಾ, ಆಯತಿಂ ಅನುಪ್ಪಾದಧಮ್ಮಾ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಅಬ್ಬೂಳ್ಹೇಸಿಕೋ ಹೋತಿ।

"ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ನಿರಗ್ಗಳೋ ಹೋತಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಪಞ್ಚ ಓರಮ್ಭಾಗಿಯಾನಿ ಸಂಯೋಜನಾನಿ ಪಹೀನಾನಿ ಹೋನ್ತಿ, ಉಚ್ಛಿನ್ನಮೂಲಾನಿ ತಾಲಾವತ್ಥುಕತಾನಿ ಅನಭಾವಂಕತಾನಿ, ಆಯತಿಂ ಅನುಪ್ಪಾದಧಮ್ಮಾನಿ । ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ನಿರಗ್ಗಳೋ ಹೋತಿ।

"ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಅರಿಯೋ ಪನ್ನದ್ಧಜೋ ಪನ್ನಭಾರೋ ವಿಸಂಯುತ್ತೋ ಹೋತಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಅಸ್ಮಿಮಾನೋ ಪಹೀನೋ ಹೋತಿ, ಉಚ್ಛಿನ್ನಮೂಲೋ ತಾಲಾವತ್ಥುಕತೋ ಅನಭಾವಂಕತೋ , ಆಯತಿಂ ಅನುಪ್ಪಾದಧಮ್ಮೋ । ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಅರಿಯೋ ಪನ್ನದ್ಧಜೋ ಪನ್ನಭಾರೋ ವಿಸಂಯುತ್ತೋ ಹೋತಿ।

೨೪೬. "ಏವಂ ವಿಮುತ್ತಚಿತ್ತಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುಂ ಸಇನ್ದಾ ದೇವಾ ಸಬ್ರಹ್ಮಕಾ ಸಪಜಾಪತಿಕಾ ಅನ್ವೇಸಂ ನಾಧಿಗಚ್ಛನ್ತಿ - 'ಇದಂ ನಿಸ್ಸಿತಂ ತಥಾಗತಸ್ಸ ವಿಞ್ಞಾಣ'ನ್ತಿ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ದಿಟ್ಠೇವಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮೇ ತಥಾಗತಂ ಅನನುವಿಜ್ಜೋತಿ ವದಾಮಿ। ಏವಂವಾದಿಂ ಖೋ ಮಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏವಮಕ್ಖಾಯಿಂ ಏಕೇ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಅಸತಾ ತುಚ್ಛಾ ಮುಸಾ ಅಭೂತೇನ

ಅಬ್ಭಾಚಿಕ್ಖನ್ತಿ – ‘ವೇನಯಿಕೋ ಸಮಣೋ ಗೋತಮೋ, ಸತೋ ಸತ್ತಸ್ಸ ಉಚ್ಛೇದಂ ವಿನಾಸಂ ವಿಭವಂ ಪಞ್ಞಾಪೇತೀ’ತಿ। ಯಥಾ ಚಾಹಂ ನ, ಭಿಕ್ಖವೇ [ಭಿಕ್ಖವೇ ನ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಪೀ॰)], ಯಥಾ ಚಾಹಂ ನ ವದಾಮಿ, ತಥಾ ಮಂ ತೇ ಭೋನ್ತೋ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಅಸತಾ ತುಚ್ಛಾ ಮುಸಾ ಅಭೂತೇನ ಅಬ್ಭಾಚಿಕ್ಖನ್ತಿ – ‘ವೇನಯಿಕೋ ಸಮಣೋ ಗೋತಮೋ, ಸತೋ ಸತ್ತಸ್ಸ ಉಚ್ಛೇದಂ ವಿನಾಸಂ ವಿಭವಂ ಪಞ್ಞಾಪೇತೀ’ತಿ। ಪುಬ್ಬೇ ಚಾಹಂ ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏತರಹಿ ಚ ದುಕ್ಖಞ್ಚೇವ ಪಞ್ಞಾಪೇಮಿ, ದುಕ್ಖಸ್ಸ ಚ ನಿರೋಧಂ। ತತ್ರ ಚೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪರೇ ತಥಾಗತಂ ಅಕ್ಕೋಸನ್ತಿ ಪರಿಭಾಸನ್ತಿ ರೋಸೇನ್ತಿ ವಿಹೇಸೇನ್ತಿ, ತತ್ರ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಥಾಗತಸ್ಸ ನ ಹೋತಿ ಆಘಾತೋ ನ ಅಪ್ಪಚ್ಚಯೋ ನ ಚೇತಸೋ ಅನಭಿರದ್ಧಿ।

“ತತ್ರ ಚೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪರೇ ತಥಾಗತಂ ಸಕ್ಕರೋನ್ತಿ ಗರುಂ ಕರೋನ್ತಿ ಮಾನೇನ್ತಿ ಪೂಜೇನ್ತಿ, ತತ್ರ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಥಾಗತಸ್ಸ ನ ಹೋತಿ ಆನನ್ದೋ ನ ಸೋಮನಸ್ಸಂ ನ ಚೇತಸೋ ಉಪ್ಪಿಲಾವಿತತ್ತಂ। ತತ್ರ ಚೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ , ಪರೇ ವಾ ತಥಾಗತಂ ಸಕ್ಕರೋನ್ತಿ ಗರುಂ ಕರೋನ್ತಿ ಮಾನೇನ್ತಿ ಪೂಜೇನ್ತಿ, ತತ್ರ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಥಾಗತಸ್ಸ ಏವಂ ಹೋತಿ – ‘ಯಂ ಖೋ ಇದಂ ಪುಬ್ಬೇ ಪರಿಞ್ಞಾತಂ ತತ್ಥ ಮೇ ಏವರೂಪಾ ಕಾರಾ [ಸಕ್ಕಾರಾ (ಕ॰)] ಕರೀಯನ್ತೀ’ತಿ। ತಸ್ಮಾತಿಹ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತುಮ್ಹೇ ಚೇಪಿ ಪರೇ ಅಕ್ಕೋಸೇಯ್ಯುಂ ಪರಿಭಾಸೇಯ್ಯುಂ ರೋಸೇಯ್ಯುಂ ವಿಹೇಸೇಯ್ಯುಂ, ತತ್ರ ತುಮ್ಹೇ ಹಿ ನ ಆಘಾತೋ ನ ಅಪ್ಪಚ್ಚಯೋ ನ ಚೇತಸೋ ಅನಭಿರದ್ಧಿ ಕರಣೀಯಾ। ತಸ್ಮಾತಿಹ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತುಮ್ಹೇ ಚೇಪಿ ಪರೇ ಸಕ್ಕರೇಯ್ಯುಂ ಗರುಂ ಕರೇಯ್ಯುಂ ಮಾನೇಯ್ಯುಂ ಪೂಜೇಯ್ಯುಂ, ತತ್ರ ತುಮ್ಹೇಹಿ ನ ಆನನ್ದೋ ನ ಸೋಮನಸ್ಸಂ ನ ಚೇತಸೋ ಉಪ್ಪಿಲಾವಿತತ್ತಂ ಕರಣೀಯಂ। ತಸ್ಮಾತಿಹ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತುಮ್ಹೇ ಚೇಪಿ ಪರೇ ಸಕ್ಕರೇಯ್ಯುಂ ಗರುಂ ಕರೇಯ್ಯುಂ ಮಾನೇಯ್ಯುಂ ಪೂಜೇಯ್ಯುಂ, ತತ್ರ ತುಮ್ಹಾಕಂ ಏವಮಸ್ಸ – ‘ಯಂ ಖೋ ಇದಂ ಪುಬ್ಬೇ ಪರಿಞ್ಞಾತಂ, ತತ್ಥ ಮೇ [ತತ್ಥ ನೋ (ಕ॰) ತತ್ಥ + ಇಮೇತಿ ಪದಚ್ಛೇದೋ] ಏವರೂಪಾ ಕಾರಾ ಕರೀಯನ್ತೀ’ತಿ।

೨೪೭. “ತಸ್ಮಾತಿಹ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯಂ ನ ತುಮ್ಹಾಕಂ ತಂ ಪಜಹಥ; ತಂ ವೋ ಪಹೀನಂ ದೀಘರತ್ತಂ ಹಿತಾಯ ಸುಖಾಯ ಭವಿಸ್ಸತಿ। ಕಿಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ನ ತುಮ್ಹಾಕಂ? ರೂಪಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ನ ತುಮ್ಹಾಕಂ, ತಂ ಪಜಹಥ; ತಂ ವೋ ಪಹೀನಂ ದೀಘರತ್ತಂ ಹಿತಾಯ ಸುಖಾಯ ಭವಿಸ್ಸತಿ। ವೇದನಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ನ ತುಮ್ಹಾಕಂ, ತಂ ಪಜಹಥ; ಸಾ ವೋ ಪಹೀನಾ ದೀಘರತ್ತಂ ಹಿತಾಯ ಸುಖಾಯ ಭವಿಸ್ಸತಿ। ಸಞ್ಞಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ನ ತುಮ್ಹಾಕಂ, ತಂ ಪಜಹಥ; ಸಾ ವೋ ಪಹೀನಾ ದೀಘರತ್ತಂ ಹಿತಾಯ ಸುಖಾಯ ಭವಿಸ್ಸತಿ। ಸಙ್ಖಾರಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ನ ತುಮ್ಹಾಕಂ, ತೇ ಪಜಹಥ; ತೇ ವೋ ಪಹೀನಾ ದೀಘರತ್ತಂ ಹಿತಾಯ ಸುಖಾಯ ಭವಿಸ್ಸನ್ತಿ। ವಿಞ್ಞಾಣಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ನ ತುಮ್ಹಾಕಂ, ತಂ ಪಜಹಥ; ತಂ ವೋ ಪಹೀನಂ ದೀಘರತ್ತಂ ಹಿತಾಯ ಸುಖಾಯ ಭವಿಸ್ಸತಿ। ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಥ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯಂ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಜೇತವನೇ ತಿಣಕಟ್ಠಸಾಖಾಪಲಾಸಂ, ತಂ ಜನೋ ಹರೇಯ್ಯ ವಾ ದಹೇಯ್ಯ ವಾ ಯಥಾಪಚ್ಚಯಂ ವಾ ಕರೇಯ್ಯ। ಅಪಿ ನು ತುಮ್ಹಾಕಂ ಏವಮಸ್ಸ – ‘ಅಮ್ಹೇ ಜನೋ ಹರತಿ ವಾ ದಹತಿ ವಾ ಯಥಾಪಚ್ಚಯಂ ವಾ ಕರೋತೀ’ತಿ? “ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ”। “ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು”? “ನ ಹಿ ನೋ ಏತಂ, ಭನ್ತೇ, ಅತ್ತಾ ವಾ ಅತ್ತನಿಯಂ ವಾ”ತಿ। “ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯಂ ನ ತುಮ್ಹಾಕಂ ತಂ ಪಜಹಥ; ತಂ ವೋ ಪಹೀನಂ ದೀಘರತ್ತಂ ಹಿತಾಯ ಸುಖಾಯ ಭವಿಸ್ಸತಿ। ಕಿಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ನ ತುಮ್ಹಾಕಂ? ರೂಪಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ನ ತುಮ್ಹಾಕಂ, ತಂ ಪಜಹಥ; ತಂ ವೋ ಪಹೀನಂ ದೀಘರತ್ತಂ ಹಿತಾಯ ಸುಖಾಯ ಭವಿಸ್ಸತಿ। ವೇದನಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ…ಪೇ॰… ಸಞ್ಞಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ… ಸಙ್ಖಾರಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ…ಪೇ॰… ವಿಞ್ಞಾಣಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ನ ತುಮ್ಹಾಕಂ, ತಂ ಪಜಹಥ; ತಂ ವೋ ಪಹೀನಂ ದೀಘರತ್ತಂ ಹಿತಾಯ ಸುಖಾಯ ಭವಿಸ್ಸತಿ।

೨೪೮. “ಏವಂ ಸ್ವಾಕ್ಖಾತೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಯಾ ಧಮ್ಮೋ ಉತ್ತಾನೋ ವಿವಟೋ ಪಕಾಸಿತೋ ಛಿನ್ನಪಿಲೋತಿಕೋ। ಏವಂ ಸ್ವಾಕ್ಖಾತೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಯಾ ಧಮ್ಮೇ ಉತ್ತಾನೇ ವಿವಟೇ ಪಕಾಸಿತೇ ಛಿನ್ನಪಿಲೋತಿಕೇ ಯೇ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಅರಹನ್ತೋ ಖೀಣಾಸವಾ ವುಸಿತವನ್ತೋ ಕತಕರಣೀಯಾ ಓಹಿತಭಾರಾ ಅನುಪ್ಪತ್ತಸದತ್ಥಾ ಪರಿಕ್ಖೀಣಭವಸಂಯೋಜನಾ ಸಮ್ಮದಞ್ಞಾ ವಿಮುತ್ತಾ, ವಟ್ಟಂ ತೇಸಂ ನತ್ಥಿ ಪಞ್ಞಾಪನಾಯ। ಏವಂ ಸ್ವಾಕ್ಖಾತೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಯಾ ಧಮ್ಮೋ ಉತ್ತಾನೋ ವಿವಟೋ ಪಕಾಸಿತೋ ಛಿನ್ನಪಿಲೋತಿಕೋ। ಏವಂ ಸ್ವಾಕ್ಖಾತೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಯಾ ಧಮ್ಮೇ ಉತ್ತಾನೇ ವಿವಟೇ ಪಕಾಸಿತೇ ಛಿನ್ನಪಿಲೋತಿಕೇ ಯೇಸಂ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಪಞ್ಚೋರಮ್ಭಾಗಿಯಾನಿ ಸಂಯೋಜನಾನಿ ಪಹೀನಾನಿ, ಸಬ್ಬೇ ತೇ ಓಪಪಾತಿಕಾ, ತತ್ಥ ಪರಿನಿಬ್ಬಾಯಿನೋ,

ಅನಾವತ್ತಿಧಮ್ಮಾ ತಸ್ಮಾ ಲೋಕಾ। ಏವಂ ಸ್ವಾಕ್ಖಾತೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಯಾ ಧಮ್ಮೋ ಉತ್ತಾನೋ ವಿವಟೋ ಪಕಾಸಿತೋ ಛಿನ್ನಪಿಲೋತಿಕೋ। ಏವಂ ಸ್ವಾಕ್ಖಾತೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಯಾ ಧಮ್ಮೇ ಉತ್ತಾನೇ ವಿವಟೇ ಪಕಾಸಿತೇ ಛಿನ್ನಪಿಲೋತಿಕೇ ಯೇಸಂ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ತೀಣಿ ಸಂಯೋಜನಾನಿ ಪಹೀನಾನಿ, ರಾಗದೋಸಮೋಹಾ ತನುಭೂತಾ, ಸಬ್ಬೇ ತೇ ಸಕದಾಗಾಮಿನೋ, ಸಕಿದೇವ ಇಮಂ ಲೋಕಂ ಆಗನ್ತ್ವಾ ದುಕ್ಖಸ್ಸನ್ತಂ ಕರಿಸ್ಸನ್ತಿ। ಏವಂ ಸ್ವಾಕ್ಖಾತೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಯಾ ಧಮ್ಮೋ ಉತ್ತಾನೋ ವಿವಟೋ ಪಕಾಸಿತೋ ಛಿನ್ನಪಿಲೋತಿಕೋ। ಏವಂ ಸ್ವಾಕ್ಖಾತೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಯಾ ಧಮ್ಮೇ ಉತ್ತಾನೇ ವಿವಟೇ ಪಕಾಸಿತೇ ಛಿನ್ನಪಿಲೋತಿಕೇ ಯೇಸಂ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ತೀಣಿ ಸಂಯೋಜನಾನಿ ಪಹೀನಾನಿ, ಸಬ್ಬೇ ತೇ ಸೋತಾಪನ್ನಾ, ಅವಿನಿಪಾತಧಮ್ಮಾ , ನಿಯತಾ ಸಮ್ಬೋಧಿಪರಾಯನಾ। ಏವಂ ಸ್ವಾಕ್ಖಾತೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಯಾ ಧಮ್ಮೋ ಉತ್ತಾನೋ ವಿವಟೋ ಪಕಾಸಿತೋ ಛಿನ್ನಪಿಲೋತಿಕೋ। ಏವಂ ಸ್ವಾಕ್ಖಾತೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಯಾ ಧಮ್ಮೇ ಉತ್ತಾನೇ ವಿವಟೇ ಪಕಾಸಿತೇ ಛಿನ್ನಪಿಲೋತಿಕೇ ಯೇ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಧಮ್ಮಾನುಸಾರಿನೋ ಸದ್ಧಾನುಸಾರಿನೋ ಸಬ್ಬೇ ತೇ ಸಮ್ಬೋಧಿಪರಾಯನಾ। ಏವಂ ಸ್ವಾಕ್ಖಾತೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಯಾ ಧಮ್ಮೋ ಉತ್ತಾನೋ ವಿವಟೋ ಪಕಾಸಿತೋ ಛಿನ್ನಪಿಲೋತಿಕೋ। ಏವಂ ಸ್ವಾಕ್ಖಾತೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಯಾ ಧಮ್ಮೇ ಉತ್ತಾನೇ ವಿವಟೇ ಪಕಾಸಿತೇ ಛಿನ್ನಪಿಲೋತಿಕೇ ಯೇಸಂ ಮಯಿ ಸದ್ಧಾಮತ್ತಂ ಪೇಮಮತ್ತಂ ಸಬ್ಬೇ ತೇ ಸಗ್ಗಪರಾಯನಾ"ತಿ।

ಇದಮವೋಚ ಭಗವಾ। ಅತ್ತಮನಾ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಭಗವತೋ ಭಾಸಿತಂ ಅಭಿನನ್ದುನ್ತಿ।

ಅಲಗದ್ದೂಪಮಸುತ್ತಂ ನಿಟ್ಠಿತಂ ದುತಿಯಂ।

೩. ವಮ್ಮಿಕಸುತ್ತಂ

೨೪೯. ಏವಂ ಮೇ ಸುತಂ – ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ ಜೇತವನೇ ಅನಾಥಪಿಣ್ಡಿಕಸ್ಸ ಆರಾಮೇ। ತೇನ ಖೋ ಪನ ಸಮಯೇನ ಆಯಸ್ಮಾ ಕುಮಾರಕಸ್ಸಪೋ ಅನ್ಧವನೇ ವಿಹರತಿ। ಅಥ ಖೋ ಅಞ್ಞತರಾ ದೇವತಾ ಅಭಿಕ್ಕನ್ತಾಯ ರತ್ತಿಯಾ ಅಭಿಕ್ಕನ್ತವಣ್ಣಾ ಕೇವಲಕಪ್ಪಂ ಅನ್ಧವನಂ ಓಭಾಸೇತ್ವಾ ಯೇನಾಯಸ್ಮಾ ಕುಮಾರಕಸ್ಸಪೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ಅಟ್ಠಾಸಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ಠಿತಾ ಖೋ ಸಾ ದೇವತಾ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಕುಮಾರಕಸ್ಸಪಂ ಏತದವೋಚ –

"ಭಿಕ್ಖು ಭಿಕ್ಖು, ಅಯಂ ವಮ್ಮಿಕೋ [ವಮ್ಮೀಕೋ (ಕತ್ಥಚಿ) ಸಕ್ಕತಾನುರೂಪಂ] ರತ್ತಿಂ ಧೂಮಾಯತಿ, ದಿವಾ ಪಜ್ಜಲತಿ। ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಏವಮಾಹ – 'ಅಭಿಕ್ಖಣ, ಸುಮೇಧ, ಸತ್ಥಂ ಆದಾಯಾ'ತಿ। ಅಭಿಕ್ಖಣನ್ತೋ ಸುಮೇಧೋ ಸತ್ಥಂ ಆದಾಯ ಅದ್ದಸ ಲಙ್ಗಿಂ 'ಲಙ್ಗೀ, ಭದನ್ತೇ'ತಿ। ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಏವಮಾಹ – 'ಉಕ್ಖಿಪ ಲಙ್ಗಿಂ; ಅಭಿಕ್ಖಣ, ಸುಮೇಧ, ಸತ್ಥಂ ಆದಾಯಾ'ತಿ। ಅಭಿಕ್ಖಣನ್ತೋ ಸುಮೇಧೋ ಸತ್ಥಂ ಆದಾಯ ಅದ್ದಸ ಉದ್ಧುಮಾಯಿಕಂ। 'ಉದ್ಧುಮಾಯಿಕಾ, ಭದನ್ತೇ'ತಿ। ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಏವಮಾಹ – 'ಉಕ್ಖಿಪ ಉದ್ಧುಮಾಯಿಕಂ; ಅಭಿಕ್ಖಣ, ಸುಮೇಧ, ಸತ್ಥಂ ಆದಾಯಾ'ತಿ। ಅಭಿಕ್ಖಣನ್ತೋ ಸುಮೇಧೋ ಸತ್ಥಂ ಆದಾಯ ಅದ್ದಸ ದ್ವಿಧಾಪಥಂ। 'ದ್ವಿಧಾಪಥೋ, ಭದನ್ತೇ'ತಿ। ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಏವಮಾಹ – 'ಉಕ್ಖಿಪ ದ್ವಿಧಾಪಥಂ; ಅಭಿಕ್ಖಣ, ಸುಮೇಧ, ಸತ್ಥಂ ಆದಾಯಾ'ತಿ। ಅಭಿಕ್ಖಣನ್ತೋ ಸುಮೇಧೋ ಸತ್ಥಂ ಆದಾಯ ಅದ್ದಸ ಚಙ್ಗವಾರಂ [ಪಙ್ಕವಾರಂ (ಸ್ಯಾ॰), ಚಙ್ಕವಾರಂ (ಕ॰)]। 'ಚಙ್ಗವಾರೋ, ಭದನ್ತೇ'ತಿ। ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಏವಮಾಹ – 'ಉಕ್ಖಿಪ ಚಙ್ಗವಾರಂ; ಅಭಿಕ್ಖಣ, ಸುಮೇಧ, ಸತ್ಥಂ ಆದಾಯಾ'ತಿ। ಅಭಿಕ್ಖಣನ್ತೋ ಸುಮೇಧೋ ಸತ್ಥಂ ಆದಾಯ ಅದ್ದಸ ಕುಮ್ಮಂ। 'ಕುಮ್ಮೋ , ಭದನ್ತೇ'ತಿ। ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಏವಮಾಹ – 'ಉಕ್ಖಿಪ ಕುಮ್ಮಂ; ಅಭಿಕ್ಖಣ, ಸುಮೇಧ, ಸತ್ಥಂ ಆದಾಯಾ'ತಿ। ಅಭಿಕ್ಖಣನ್ತೋ ಸುಮೇಧೋ ಸತ್ಥಂ ಆದಾಯ ಅದ್ದಸ ಅಸಿಸೂನಂ। 'ಅಸಿಸೂನಾ, ಭದನ್ತೇ'ತಿ। ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಏವಮಾಹ – 'ಉಕ್ಖಿಪ ಅಸಿಸೂನಂ; ಅಭಿಕ್ಖಣ, ಸುಮೇಧ, ಸತ್ಥಂ ಆದಾಯಾ'ತಿ। ಅಭಿಕ್ಖಣನ್ತೋ ಸುಮೇಧೋ ಸತ್ಥಂ ಆದಾಯ ಅದ್ದಸ ಮಂಸಪೇಸಿಂ। 'ಮಂಸಪೇಸಿ, ಭದನ್ತೇ'ತಿ। ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಏವಮಾಹ – 'ಉಕ್ಖಿಪ ಮಂಸಪೇಸಿಂ; ಅಭಿಕ್ಖಣ, ಸುಮೇಧ, ಸತ್ಥಂ ಆದಾಯಾ'ತಿ। ಅಭಿಕ್ಖಣನ್ತೋ ಸುಮೇಧೋ ಸತ್ಥಂ ಆದಾಯ ಅದ್ದಸ ನಾಗಂ। 'ನಾಗೋ, ಭದನ್ತೇ'ತಿ। ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಏವಮಾಹ – 'ತಿಟ್ಠತು ನಾಗೋ, ಮಾ ನಾಗಂ ಘಟ್ಟೇಸಿ; ನಮೋ ಕರೋಹಿ ನಾಗಸ್ಸಾ'"ತಿ।

“ಇಮೇ ಖೋ ತ್ವಂ, ಭಿಕ್ಖು, ಪಞ್ಹೇ ಭಗವನ್ತಂ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಪುಚ್ಛೇಯ್ಯಾಸಿ, ಯಥಾ ಚ ತೇ ಭಗವಾ ಬ್ಯಾಕರೋತಿ ತಥಾ ನಂ ಧಾರೇಯ್ಯಾಸಿ। ನಾಹಂ ತಂ, ಭಿಕ್ಖು, ಪಸ್ಸಾಮಿ ಸದೇವಕೇ ಲೋಕೇ ಸಮಾರಕೇ ಸಬ್ರಹ್ಮಕೇ ಸಸ್ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಿಯಾ ಪಜಾಯ ಸದೇವಮನುಸ್ಸಾಯ, ಯೋ ಇಮೇಸಂ ಪಞ್ಹಾನಂ ವೇಯ್ಯಾಕರಣೇನ ಚಿತ್ತಂ ಆರಾಧೇಯ್ಯ ಅಞ್ಞತ್ರ ತಥಾಗತೇನ ವಾ, ತಥಾಗತಸಾವಕೇನ ವಾ, ಇತೋ ವಾ ಪನ ಸುತ್ವಾ”ತಿ - ಇದಮವೋಚ ಸಾ ದೇವತಾ। ಇದಂ ವತ್ವಾ ತತ್ಥೇವನ್ತರಧಾಯಿ।

೨೫೦. ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಕುಮಾರಕಸ್ಸಪೋ ತಸ್ಸಾ ರತ್ತಿಯಾ ಅಚ್ಚಯೇನ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಕುಮಾರಕಸ್ಸಪೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ - “ಇಮಂ, ಭನ್ತೇ, ರತ್ತಿಂ ಅಞ್ಞತರಾ ದೇವತಾ ಅಭಿಕ್ಕನ್ತಾಯ ರತ್ತಿಯಾ ಅಭಿಕ್ಕನ್ತವಣ್ಣಾ ಕೇವಲಕಪ್ಪಂ ಅನ್ಧವನಂ ಓಭಾಸೇತ್ವಾ ಯೇನಾಹಂ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ಅಟ್ಠಾಸಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ಠಿತಾ ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಸಾ ದೇವತಾ ಮಂ ಏತದವೋಚ - ‘ಭಿಕ್ಖು ಭಿಕ್ಖು, ಅಯಂ ವಮ್ಮಿಕೋ ರತ್ತಿಂ ಧೂಮಾಯತಿ, ದಿವಾ ಪಜ್ಜಲತಿ’। ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಏವಮಾಹ - ‘ಅಭಿಕ್ಖಣ, ಸುಮೇಧ, ಸತ್ಥಂ ಆದಾಯಾ’ತಿ। ಅಭಿಕ್ಖಣನ್ತೋ ಸುಮೇಧೋ ಸತ್ಥಂ ಆದಾಯ…ಪೇ॰… ಇತೋ ವಾ ಪನ ಸುತ್ವಾತಿ। ಇದಮವೋಚ, ಭನ್ತೇ, ಸಾ ದೇವತಾ। ಇದಂ ವತ್ವಾ ತತ್ಥೇವನ್ತರಧಾಯಿ। ‘ಕೋ ನು ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ವಮ್ಮಿಕೋ, ಕಾ ರತ್ತಿಂ ಧೂಮಾಯನಾ, ಕಾ ದಿವಾ ಪಜ್ಜಲನಾ, ಕೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ, ಕೋ ಸುಮೇಧೋ, ಕಿಂ ಸತ್ಥಂ, ಕಿಂ ಅಭಿಕ್ಖಣಂ, ಕಾ ಲಙ್ಗೀ, ಕಾ ಉದ್ಧುಮಾಯಿಕಾ, ಕೋ ದ್ವಿಧಾಪಥೋ, ಕಿಂ ಚಙ್ಗವಾರಂ, ಕೋ ಕುಮ್ಮೋ, ಕಾ ಅಸಿಸೂನಾ , ಕಾ ಮಂಸಪೇಸಿ, ಕೋ ನಾಗೋ’”ತಿ?

೨೫೧. “‘ವಮ್ಮಿಕೋ’ತಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖು, ಇಮಸ್ಸೇತಂ ಚಾತುಮಹಾಭೂತಿಕಸ್ಸ [ಚಾತುಮ್ಮಹಾಭೂತಿಕಸ್ಸ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಪೀ॰)] ಕಾಯಸ್ಸ ಅಧಿವಚನಂ, ಮಾತಾಪೇತ್ತಿಕಸಮ್ಭವಸ್ಸ ಓದನಕುಮ್ಮಾಸೂಪಚಯಸ್ಸ ಅನಿಚ್ಚುಚ್ಛಾದನ-ಪರಿಮದ್ದನಭೇದನ-ವಿದ್ಧಂಸನ-ಧಮ್ಮಸ್ಸ।

“ಯಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖು, ದಿವಾ ಕಮ್ಮನ್ತೇ [ಕಮ್ಮನ್ತಂ (ಕ॰)] ಆರಬ್ಭ ರತ್ತಿಂ ಅನುವಿತಕ್ಕೇತಿ ಅನುವಿಚಾರೇತಿ - ಅಯಂ ರತ್ತಿಂ ಧೂಮಾಯನಾ। ಯಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖು, ರತ್ತಿಂ ಅನುವಿತಕ್ಕೇತ್ವಾ ಅನುವಿಚಾರೇತ್ವಾ ದಿವಾ ಕಮ್ಮನ್ತೇ ಪಯೋಜೇತಿ ಕಾಯೇನ ವಾಚಾಯ ‘ಮನಸಾ’ [( ) ನತ್ಥಿ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰)] - ಅಯಂ ದಿವಾ ಪಜ್ಜಲನಾ।

“‘ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ’ತಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖು, ತಥಾಗತಸ್ಸೇತಂ ಅಧಿವಚನಂ ಅರಹತೋ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸ। ‘ಸುಮೇಧೋ’ತಿ ಖೋ ಭಿಕ್ಖು ಸೇಕ್ಖಸ್ಸೇತಂ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಅಧಿವಚನಂ।

“‘ಸತ್ಥ’ನ್ತಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖು, ಅರಿಯಾಯೇತಂ ಪಞ್ಞಾಯ ಅಧಿವಚನಂ। ‘ಅಭಿಕ್ಖಣ’ನ್ತಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖು, ವೀರಿಯಾರಮ್ಭಸ್ಸೇತಂ ಅಧಿವಚನಂ।

“‘ಲಙ್ಗೀ’ತಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖು, ಅವಿಜ್ಜಾಯೇತಂ ಅಧಿವಚನಂ। ಉಕ್ಖಿಪ ಲಙ್ಗಿಂ, ಪಜಹ ಅವಿಜ್ಜಂ; ಅಭಿಕ್ಖಣ, ಸುಮೇಧ, ಸತ್ಥಂ ಆದಾಯಾತಿ ಅಯಮೇತಸ್ಸ ಅತ್ಥೋ।

“‘ಉದ್ಧುಮಾಯಿಕಾ’ತಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖು, ಕೋಧೂಪಾಯಾಸಸ್ಸೇತಂ ಅಧಿವಚನಂ। ಉಕ್ಖಿಪ ಉದ್ಧುಮಾಯಿಕಂ, ಪಜಹ ಕೋಧೂಪಾಯಾಸಂ; ಅಭಿಕ್ಖಣ, ಸುಮೇಧ, ಸತ್ಥಂ ಆದಾಯಾತಿ ಅಯಮೇತಸ್ಸ ಅತ್ಥೋ।

“‘ದ್ವಿಧಾಪಥೋ’ತಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖು, ವಿಚಿಕಿಚ್ಛಾಯೇತಂ ಅಧಿವಚನಂ। ಉಕ್ಖಿಪ ದ್ವಿಧಾಪಥಂ, ಪಜಹ ವಿಚಿಕಿಚ್ಛಂ; ಅಭಿಕ್ಖಣ, ಸುಮೇಧ, ಸತ್ಥಂ ಆದಾಯಾತಿ ಅಯಮೇತಸ್ಸ ಅತ್ಥೋ।

“‘ಚಙ್ಗವಾರ’ನ್ತಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖು, ಪಞ್ಚನ್ನೇತಂ ನೀವರಣಾನಂ ಅಧಿವಚನಂ, ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ - ಕಾಮಚ್ಛನ್ದನೀವರಣಸ್ಸ, ಬ್ಯಾಪಾದನೀವರಣಸ್ಸ, ಥೀನಮಿದ್ಧನೀವರಣಸ್ಸ, ಉದ್ಧಚ್ಚಕುಕ್ಕುಚ್ಚನೀವರಣಸ್ಸ, ವಿಚಿಕಿಚ್ಛಾನೀವರಣಸ್ಸ। ಉಕ್ಖಿಪ ಚಙ್ಗವಾರಂ, ಪಜಹ ಪಞ್ಚ ನೀವರಣೇ ; ಅಭಿಕ್ಖಣ, ಸುಮೇಧ, ಸತ್ಥಂ ಆದಾಯಾತಿ ಅಯಮೇತಸ್ಸ ಅತ್ಥೋ।

“‘ಕುಮ್ಮೋ’ತಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖು, ಪಞ್ಚನ್ನೇತಂ ಉಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧಾನಂ ಅಧಿವಚನಂ, ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ - ರೂಪುಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧಸ್ಸ, ವೇದನುಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧಸ್ಸ, ಸಞ್ಞುಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧಸ್ಸ, ಸಙ್ಖಾರುಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧಸ್ಸ, ವಿಞ್ಞಾಣುಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧಸ್ಸ। ಉಕ್ಖಿಪ ಕುಮ್ಮಂ, ಪಜಹ ಪಞ್ಚುಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧೇ; ಅಭಿಕ್ಖಣ, ಸುಮೇಧ, ಸತ್ಥಂ ಆದಾಯಾತಿ ಅಯಮೇತಸ್ಸ ಅತ್ಥೋ।

“‘ಅಸಿಸೂನಾ’ತಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖು, ಪಞ್ಚನ್ನೇತಂ ಕಾಮಗುಣಾನಂ ಅಧಿವಚನಂ - ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಾನಂ ರೂಪಾನಂ ಇಟ್ಠಾನಂ ಕನ್ತಾನಂ ಮನಾಪಾನಂ ಪಿಯರೂಪಾನಂ ಕಾಮೂಪಸಂಹಿತಾನಂ ರಜನೀಯಾನಂ, ಸೋತವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಾನಂ ಸದ್ದಾನಂ…ಪೇ॰… ಘಾನವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಾನಂ ಗನ್ಧಾನಂ…ಪೇ॰… ಜಿವ್ಹಾವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಾನಂ ರಸಾನಂ…ಪೇ॰… ಕಾಯವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಾನಂ ಫೋಟ್ಠಬ್ಬಾನಂ ಇಟ್ಠಾನಂ ಕನ್ತಾನಂ ಮನಾಪಾನಂ ಪಿಯರೂಪಾನಂ ಕಾಮೂಪಸಂಹಿತಾನಂ ರಜನೀಯಾನಂ। ಉಕ್ಖಿಪ ಅಸಿಸೂನಂ, ಪಜಹ ಪಞ್ಚ ಕಾಮಗುಣೇ; ಅಭಿಕ್ಖಣ, ಸುಮೇಧ, ಸತ್ಥಂ ಆದಾಯಾತಿ ಅಯಮೇತಸ್ಸ ಅತ್ಥೋ।

“‘ಮಂಸಪೇಸೀ’ತಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖು, ನನ್ದೀರಾಗಸ್ಸೇತಂ ಅಧಿವಚನಂ। ಉಕ್ಖಿಪ ಮಂಸಪೇಸಿಂ, ಪಜಹ ನನ್ದೀರಾಗಂ; ಅಭಿಕ್ಖಣ, ಸುಮೇಧ, ಸತ್ಥಂ ಆದಾಯಾತಿ ಅಯಮೇತಸ್ಸ ಅತ್ಥೋ।

“‘ನಾಗೋ’ತಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖು, ಖೀಣಾಸವಸ್ಸೇತಂ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಅಧಿವಚನಂ। ತಿಟ್ಠತು ನಾಗೋ, ಮಾ ನಾಗಂ ಘಟ್ಟೇಸಿ; ನಮೋ ಕರೋಹಿ ನಾಗಸ್ಸಾತಿ ಅಯಮೇತಸ್ಸ ಅತ್ಥೋ”ತಿ।

ಇದಮವೋಚ ಭಗವಾ। ಅತ್ತಮನೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಕುಮಾರಕಸ್ಸಪೋ ಭಗವತೋ ಭಾಸಿತಂ ಅಭಿನನ್ದೀತಿ।

ವಮ್ಮಿಕಸುತ್ತಂ ನಿಟ್ಠಿತಂ ತತಿಯಂ।

೪. ರಥವಿನೀತಸುತ್ತಂ

೨೫೨. ಏವಂ ಮೇ ಸುತಂ - ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ರಾಜಗಹೇ ವಿಹರತಿ ವೇಳುವನೇ ಕಲನ್ದಕನಿವಾಪೇ। ಅಥ ಖೋ ಸಮ್ಬಹುಲಾ ಜಾತಿಭೂಮಕಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಜಾತಿಭೂಮಿಯಂ ವಸ್ಸಂವುಟ್ಠಾ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿಂಸು; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿಂಸು। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೇ ಖೋ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಭಗವಾ ಏತದವೋಚ -

“ಕೋ ನು ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಜಾತಿಭೂಮಿಯಂ ಜಾತಿಭೂಮಕಾನಂ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀನಂ ಏವಂ ಸಮ್ಭಾವಿತೋ - ‘ಅತ್ತನಾ ಚ ಅಪ್ಪಿಚ್ಛೋ ಅಪ್ಪಿಚ್ಛಕಥಞ್ಚ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಕತ್ತಾ, ಅತ್ತನಾ ಚ ಸನ್ತುಟ್ಠೋ ಸನ್ತುಟ್ಠಿಕಥಞ್ಚ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಕತ್ತಾ, ಅತ್ತನಾ ಚ ಪವಿವಿತ್ತೋ ಪವಿವೇಕಕಥಞ್ಚ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಕತ್ತಾ, ಅತ್ತನಾ ಚ ಅಸಂಸಟ್ಠೋ ಅಸಂಸಗ್ಗಕಥಞ್ಚ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಕತ್ತಾ, ಅತ್ತನಾ ಚ ಆರದ್ಧವೀರಿಯೋ ವೀರಿಯಾರಮ್ಭಕಥಞ್ಚ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಕತ್ತಾ, ಅತ್ತನಾ ಚ ಸೀಲಸಮ್ಪನ್ನೋ ಸೀಲಸಮ್ಪದಾಕಥಞ್ಚ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಕತ್ತಾ, ಅತ್ತನಾ ಚ ಸಮಾಧಿಸಮ್ಪನ್ನೋ ಸಮಾಧಿಸಮ್ಪದಾಕಥಞ್ಚ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಕತ್ತಾ, ಅತ್ತನಾ ಚ ಪಞ್ಞಾಸಮ್ಪನ್ನೋ ಪಞ್ಞಾಸಮ್ಪದಾಕಥಞ್ಚ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಕತ್ತಾ, ಅತ್ತನಾ ಚ ವಿಮುತ್ತಿಸಮ್ಪನ್ನೋ ವಿಮುತ್ತಿಸಮ್ಪದಾಕಥಞ್ಚ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಕತ್ತಾ, ಅತ್ತನಾ ಚ ವಿಮುತ್ತಿಞಾಣದಸ್ಸನಸಮ್ಪನ್ನೋ ವಿಮುತ್ತಿಞಾಣದಸ್ಸನಸಮ್ಪದಾಕಥಞ್ಚ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಕತ್ತಾ, ಓವಾದಕೋ ವಿಞ್ಞಾಪಕೋ ಸನ್ದಸ್ಸಕೋ ಸಮಾದಪಕೋ ಸಮುತ್ತೇಜಕೋ ಸಮ್ಪಹಂಸಕೋ ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀನ’”ನ್ತಿ? “ಪುಣ್ಣೋ ನಾಮ, ಭನ್ತೇ, ಆಯಸ್ಮಾ ಮನ್ತಾಣಿಪುತ್ತೋ ಜಾತಿಭೂಮಿಯಂ ಜಾತಿಭೂಮಕಾನಂ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀನಂ ಏವಂ ಸಮ್ಭಾವಿತೋ - ‘ಅತ್ತನಾ ಚ ಅಪ್ಪಿಚ್ಛೋ ಅಪ್ಪಿಚ್ಛಕಥಞ್ಚ

ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಕತ್ತಾ, ಅತ್ತನಾ ಚ ಸನ್ತುಟ್ಠೋ…ಪೇ॰… ಓವಾದಕೋ ವಿಞ್ಞಾಪಕೋ ಸನ್ದಸ್ಸಕೋ ಸಮಾದಪಕೋ ಸಮುತ್ತೇಜಕೋ ಸಮ್ಪಹಂಸಕೋ ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀನ'''ನ್ತಿ।

೨೫೩. ತೇನ ಖೋ ಪನ ಸಮಯೇನ ಆಯಸ್ಮಾ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ಭಗವತೋ ಅವಿದೂರೇ ನಿಸಿನ್ನೋ ಹೋತಿ। ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮತೋ ಸಾರಿಪುತ್ತಸ್ಸ ಏತದಹೋಸಿ – ''ಲಾಭಾ ಆಯಸ್ಮತೋ ಪುಣ್ಣಸ್ಸ ಮನ್ತಾಣಿಪುತ್ತಸ್ಸ, ಸುಲದ್ಧಲಾಭಾ ಆಯಸ್ಮತೋ ಪುಣ್ಣಸ್ಸ ಮನ್ತಾಣಿಪುತ್ತಸ್ಸ, ಯಸ್ಸ ವಿಞ್ಞೂ ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀ ಸತ್ಥು ಸಮ್ಮುಖಾ ಅನುಮಸ್ಸ ಅನುಮಸ್ಸ ವಣ್ಣಂ ಭಾಸನ್ತಿ, ತಞ್ಚ ಸತ್ಥಾ ಅಬ್ಭನುಮೋದತಿ। ಅಪ್ಪೇವ ನಾಮ ಮಯಮ್ಪಿ ಕದಾಚಿ ಕರಹಚಿ ಆಯಸ್ಮತಾ ಪುಣ್ಣೇನ ಮನ್ತಾಣಿಪುತ್ತೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಸಮಾಗಚ್ಛೇಯ್ಯಾಮ [ಸಮಾಗಮಂ ಗಚ್ಛೇಯ್ಯ (ಕ॰)], ಅಪ್ಪೇವ ನಾಮ ಸಿಯಾ ಕೋಚಿದೇವ ಕಥಾಸಲ್ಲಾಪೋ''ತಿ।

೨೫೪. ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ರಾಜಗಹೇ ಯಥಾಭಿರನ್ತಂ ವಿಹರಿತ್ವಾ ಯೇನ ಸಾವತ್ಥಿ ತೇನ ಚಾರಿಕಂ ಪಕ್ಕಾಮಿ। ಅನುಪುಬ್ಬೇನ ಚಾರಿಕಂ ಚರಮಾನೋ ಯೇನ ಸಾವತ್ಥಿ ತದವಸರಿ। ತತ್ರ ಸುದಂ ಭಗವಾ ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ ಜೇತವನೇ ಅನಾಥಪಿಣ್ಡಿಕಸ್ಸ ಆರಾಮೇ। ಅಸ್ಸೋಸಿ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಪುಣ್ಣೋ ಮನ್ತಾಣಿಪುತ್ತೋ – ''ಭಗವಾ ಕಿರ ಸಾವತ್ಥಿಂ ಅನುಪ್ಪತ್ತೋ; ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ ಜೇತವನೇ ಅನಾಥಪಿಣ್ಡಿಕಸ್ಸ ಆರಾಮೇ''ತಿ।

೨೫೫. ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಪುಣ್ಣೋ ಮನ್ತಾಣಿಪುತ್ತೋ ಸೇನಾಸನಂ ಸಂಸಾಮೇತ್ವಾ ಪತ್ತಚೀವರಮಾದಾಯ ಯೇನ ಸಾವತ್ಥಿ ತೇನ ಚಾರಿಕಂ ಪಕ್ಕಾಮಿ। ಅನುಪುಬ್ಬೇನ ಚಾರಿಕಂ ಚರಮಾನೋ ಯೇನ ಸಾವತ್ಥಿ ಜೇತವನಂ ಅನಾಥಪಿಣ್ಡಿಕಸ್ಸ ಆರಾಮೋ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನಂ ಖೋ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಪುಣ್ಣಂ ಮನ್ತಾಣಿಪುತ್ತಂ ಭಗವಾ ಧಮ್ಮಿಯಾ ಕಥಾಯ ಸನ್ದಸ್ಸೇಸಿ ಸಮಾದಪೇಸಿ ಸಮುತ್ತೇಜೇಸಿ ಸಮ್ಪಹಂಸೇಸಿ। ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಪುಣ್ಣೋ ಮನ್ತಾಣಿಪುತ್ತೋ ಭಗವತಾ ಧಮ್ಮಿಯಾ ಕಥಾಯ ಸನ್ದಸ್ಸಿತೋ ಸಮಾದಪಿತೋ ಸಮುತ್ತೇಜಿತೋ ಸಮ್ಪಹಂಸಿತೋ ಭಗವತೋ ಭಾಸಿತಂ ಅಭಿನನ್ದಿತ್ವಾ ಅನುಮೋದಿತ್ವಾ ಉಟ್ಠಾಯಾಸನಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಪದಕ್ಖಿಣಂ ಕತ್ವಾ ಯೇನ ಅನ್ಧವನಂ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ ದಿವಾವಿಹಾರಾಯ।

೨೫೬. ಅಥ ಖೋ ಅಞ್ಞತರೋ ಭಿಕ್ಖು ಯೇನಾಯಸ್ಮಾ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಸಾರಿಪುತ್ತಂ ಏತದವೋಚ – ''ಯಸ್ಸ ಖೋ ತ್ವಂ, ಆವುಸೋ ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಪುಣ್ಣಸ್ಸ ನಾಮ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಮನ್ತಾಣಿಪುತ್ತಸ್ಸ ಅಭಿಣ್ಹಂ ಕಿತ್ತಯಮಾನೋ ಅಹೋಸಿ, ಸೋ ಭಗವತಾ ಧಮ್ಮಿಯಾ ಕಥಾಯ ಸನ್ದಸ್ಸಿತೋ ಸಮಾದಪಿತೋ ಸಮುತ್ತೇಜಿತೋ ಸಮ್ಪಹಂಸಿತೋ ಭಗವತೋ ಭಾಸಿತಂ ಅಭಿನನ್ದಿತ್ವಾ ಅನುಮೋದಿತ್ವಾ ಉಟ್ಠಾಯಾಸನಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಪದಕ್ಖಿಣಂ ಕತ್ವಾ ಯೇನ ಅನ್ಧವನಂ ತೇನ ಪಕ್ಕನ್ತೋ ದಿವಾವಿಹಾರಾಯಾ''ತಿ।

ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ತರಮಾನರೂಪೋ ನಿಸೀದನಂ ಆದಾಯ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಪುಣ್ಣಂ ಮನ್ತಾಣಿಪುತ್ತಂ ಪಿಟ್ಠಿತೋ ಪಿಟ್ಠಿತೋ ಅನುಬನ್ಧಿ ಸೀಸಾನುಲೋಕೀ। ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಪುಣ್ಣೋ ಮನ್ತಾಣಿಪುತ್ತೋ ಅನ್ಧವನಂ ಅಜ್ಝೋಗಾಹೇತ್ವಾ ಅಞ್ಞತರಸ್ಮಿಂ ರುಕ್ಖಮೂಲೇ ದಿವಾವಿಹಾರಂ ನಿಸೀದಿ। ಆಯಸ್ಮಾಪಿ ಖೋ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ಅನ್ಧವನಂ ಅಜ್ಝೋಗಾಹೇತ್ವಾ ಅಞ್ಞತರಸ್ಮಿಂ ರುಕ್ಖಮೂಲೇ ದಿವಾವಿಹಾರಂ ನಿಸೀದಿ।

ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ಸಾಯನ್ಹಸಮಯಂ ಪಟಿಸಲ್ಲಾನಾ ವುಟ್ಠಿತೋ ಯೇನಾಯಸ್ಮಾ ಪುಣ್ಣೋ ಮನ್ತಾಣಿಪುತ್ತೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಆಯಸ್ಮತಾ ಪುಣ್ಣೇನ ಮನ್ತಾಣಿಪುತ್ತೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಸಮ್ಮೋದಿ। ಸಮ್ಮೋದನೀಯಂ ಕಥಂ ಸಾರಣೀಯಂ ವೀತಿಸಾರೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಪುಣ್ಣಂ ಮನ್ತಾಣಿಪುತ್ತಂ ಏತದವೋಚ –

೨೫೭. "ಭಗವತಿ ನೋ, ಆವುಸೋ, ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ವುಸ್ಸತೀ"ತಿ?

"ಏವಮಾವುಸೋ"ತಿ।

"ಕಿಂ ನು ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಸೀಲವಿಸುದ್ಧತ್ಥಂ ಭಗವತಿ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ವುಸ್ಸತೀ"ತಿ?

"ನೋ ಹಿದಂ, ಆವುಸೋ"।

"ಕಿಂ ಪನಾವುಸೋ, ಚಿತ್ತವಿಸುದ್ಧತ್ಥಂ ಭಗವತಿ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ವುಸ್ಸತೀ"ತಿ?

"ನೋ ಹಿದಂ, ಆವುಸೋ"।

"ಕಿಂ ನು ಖೋ, ಆವುಸೋ, ದಿಟ್ಠಿವಿಸುದ್ಧತ್ಥಂ ಭಗವತಿ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ವುಸ್ಸತೀ"ತಿ?

"ನೋ ಹಿದಂ, ಆವುಸೋ"।

"ಕಿಂ ಪನಾವುಸೋ, ಕಙ್ಖಾವಿತರಣವಿಸುದ್ಧತ್ಥಂ ಭಗವತಿ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ವುಸ್ಸತೀ"ತಿ?

"ನೋ ಹಿದಂ, ಆವುಸೋ"।

"ಕಿಂ ನು ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಮಗ್ಗಾಮಗ್ಗಞಾಣದಸ್ಸನವಿಸುದ್ಧತ್ಥಂ ಭಗವತಿ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ವುಸ್ಸತೀ"ತಿ?

"ನೋ ಹಿದಂ, ಆವುಸೋ"।

"ಕಿಂ ಪನಾವುಸೋ, ಪಟಿಪದಾಞಾಣದಸ್ಸನವಿಸುದ್ಧತ್ಥಂ ಭಗವತಿ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ವುಸ್ಸತೀ"ತಿ?

"ನೋ ಹಿದಂ, ಆವುಸೋ"।

"ಕಿಂ ನು ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಞಾಣದಸ್ಸನವಿಸುದ್ಧತ್ಥಂ ಭಗವತಿ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ವುಸ್ಸತೀ"ತಿ?

"ನೋ ಹಿದಂ, ಆವುಸೋ"।

"'ಕಿಂ ನು ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಸೀಲವಿಸುದ್ಧತ್ಥಂ ಭಗವತಿ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ವುಸ್ಸತೀ'ತಿ ಇತಿ ಪುಟ್ಠೋ ಸಮಾನೋ 'ನೋ ಹಿದಂ, ಆವುಸೋ'ತಿ ವದೇಸಿ। 'ಕಿಂ ಪನಾವುಸೋ, ಚಿತ್ತವಿಸುದ್ಧತ್ಥಂ ಭಗವತಿ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ವುಸ್ಸತೀ'ತಿ ಇತಿ ಪುಟ್ಠೋ ಸಮಾನೋ 'ನೋ ಹಿದಂ, ಆವುಸೋ'ತಿ ವದೇಸಿ। 'ಕಿಂ ನು ಖೋ, ಆವುಸೋ, ದಿಟ್ಠಿವಿಸುದ್ಧತ್ಥಂ...ಪೇ॰... ಕಙ್ಖಾವಿತರಣವಿಸುದ್ಧತ್ಥಂ...ಪೇ॰... ಮಗ್ಗಾಮಗ್ಗಞಾಣದಸ್ಸನವಿಸುದ್ಧತ್ಥಂ...ಪೇ॰... ಪಟಿಪದಾಞಾಣದಸ್ಸನವಿಸುದ್ಧತ್ಥಂ...ಪೇ॰... ಕಿಂ ನು ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಞಾಣದಸ್ಸನವಿಸುದ್ಧತ್ಥಂ ಭಗವತಿ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ವುಸ್ಸತೀ'ತಿ ಇತಿ ಪುಟ್ಠೋ ಸಮಾನೋ 'ನೋ ಹಿದಂ ಆವುಸೋ'ತಿ ವದೇಸಿ। ಕಿಮತ್ಥಂ ಚರಹಾವುಸೋ, ಭಗವತಿ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ವುಸ್ಸತೀ"ತಿ? "ಅನುಪಾದಾಪರಿನಿಬ್ಬಾನತ್ಥಂ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಭಗವತಿ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ವುಸ್ಸತೀ"ತಿ।

"ಕಿಂ ನು ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಸೀಲವಿಸುದ್ಧಿ ಅನುಪಾದಾಪರಿನಿಬ್ಬಾನ"ನ್ತಿ?

“ನೋ ಹಿದಂ, ಆವುಸೋ”।

“ಕಿಂ ಪನಾವುಸೋ, ಚಿತ್ತವಿಸುದ್ಧಿ ಅನುಪಾದಾಪರಿನಿಬ್ಬಾನ”ನ್ತಿ?

“ನೋ ಹಿದಂ, ಆವುಸೋ”।

“ಕಿಂ ನು ಖೋ, ಆವುಸೋ, ದಿಟ್ಠಿವಿಸುದ್ಧಿ ಅನುಪಾದಾಪರಿನಿಬ್ಬಾನ”ನ್ತಿ?

“ನೋ ಹಿದಂ, ಆವುಸೋ”।

“ಕಿಂ ಪನಾವುಸೋ ಕಙ್ಖಾವಿತರಣವಿಸುದ್ಧಿ ಅನುಪಾದಾಪರಿನಿಬ್ಬಾನ”ನ್ತಿ ?

“ನೋ ಹಿದಂ, ಆವುಸೋ”।

“ಕಿಂ ನು ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಮಗ್ಗಾಮಗ್ಗಞಾಣದಸ್ಸನವಿಸುದ್ಧಿ ಅನುಪಾದಾಪರಿನಿಬ್ಬಾನ”ನ್ತಿ?

“ನೋ ಹಿದಂ, ಆವುಸೋ”।

“ಕಿಂ ಪನಾವುಸೋ, ಪಟಿಪದಾಞಾಣದಸ್ಸನವಿಸುದ್ಧಿ ಅನುಪಾದಾಪರಿನಿಬ್ಬಾನ”ನ್ತಿ?

“ನೋ ಹಿದಂ, ಆವುಸೋ”।

“ಕಿಂ ನು ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಞಾಣದಸ್ಸನವಿಸುದ್ಧಿ ಅನುಪಾದಾಪರಿನಿಬ್ಬಾನ”ನ್ತಿ?

“ನೋ ಹಿದಂ , ಆವುಸೋ”।

“ಕಿಂ ಪನಾವುಸೋ, ಅಞ್ಞತ್ರ ಇಮೇಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಅನುಪಾದಾಪರಿನಿಬ್ಬಾನ”ನ್ತಿ?

“ನೋ ಹಿದಂ, ಆವುಸೋ”।

“‘ಕಿಂ ನು ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಸೀಲವಿಸುದ್ಧಿ ಅನುಪಾದಾಪರಿನಿಬ್ಬಾನ’ನ್ತಿ ಇತಿ ಪುಟ್ಠೋ ಸಮಾನೋ ‘ನೋ ಹಿದಂ, ಆವುಸೋ’ತಿ ವದೇಸಿ। ‘ಕಿಂ ಪನಾವುಸೋ, ಚಿತ್ತವಿಸುದ್ಧಿ ಅನುಪಾದಾಪರಿನಿಬ್ಬಾನ’ನ್ತಿ ಇತಿ ಪುಟ್ಠೋ ಸಮಾನೋ ‘ನೋ ಹಿದಂ, ಆವುಸೋ’ತಿ ವದೇಸಿ। ‘ಕಿಂ ನು ಖೋ, ಆವುಸೋ, ದಿಟ್ಠಿವಿಸುದ್ಧಿ ಅನುಪಾದಾಪರಿನಿಬ್ಬಾನ’ನ್ತಿ…ಪೇ॰… ಕಙ್ಖಾವಿತರಣವಿಸುದ್ಧಿ… ಮಗ್ಗಾಮಗ್ಗಞಾಣದಸ್ಸನವಿಸುದ್ಧಿ… ಪಟಿಪದಾಞಾಣದಸ್ಸನವಿಸುದ್ಧಿ… ‘ಕಿಂ ನು ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಞಾಣದಸ್ಸನವಿಸುದ್ಧಿ ಅನುಪಾದಾಪರಿನಿಬ್ಬಾನ’ನ್ತಿ ಇತಿ ಪುಟ್ಠೋ ಸಮಾನೋ ‘ನೋ ಹಿದಂ, ಆವುಸೋ’ತಿ ವದೇಸಿ। ‘ಕಿಂ ಪನಾವುಸೋ, ಅಞ್ಞತ್ರ ಇಮೇಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಅನುಪಾದಾಪರಿನಿಬ್ಬಾನ’ನ್ತಿ ಇತಿ ಪುಟ್ಠೋ ಸಮಾನೋ ‘ನೋ ಹಿದಂ, ಆವುಸೋ’ತಿ ವದೇಸಿ। ಯಥಾಕಥಂ ಪನಾವುಸೋ, ಇಮಸ್ಸ ಭಾಸಿತಸ್ಸ ಅತ್ಥೋ ದಟ್ಠಬ್ಬೋ”ತಿ?

೨೫೮. “ಸೀಲವಿಸುದ್ಧಿಂ ಚೇ, ಆವುಸೋ, ಭಗವಾ ಅನುಪಾದಾಪರಿನಿಬ್ಬಾನಂ ಪಞ್ಞಪೇಯ್ಯ, ಸಉಪಾದಾನಂಯೇವ ಸಮಾನಂ ಅನುಪಾದಾಪರಿನಿಬ್ಬಾನಂ ಪಞ್ಞಪೇಯ್ಯ [ಪಞ್ಞಾಪೇಸ್ಸ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰) ಏವಮಞ್ಞತ್ಥಪಿ]। ಚಿತ್ತವಿಸುದ್ಧಿಂ ಚೇ, ಆವುಸೋ, ಭಗವಾ ಅನುಪಾದಾಪರಿನಿಬ್ಬಾನಂ ಪಞ್ಞಪೇಯ್ಯ, ಸಉಪಾದಾನಂಯೇವ ಸಮಾನಂ ಅನುಪಾದಾಪರಿನಿಬ್ಬಾನಂ ಪಞ್ಞಪೇಯ್ಯ। ದಿಟ್ಠಿವಿಸುದ್ಧಿಂ

ಚೇ, ಆವುಸೋ, ಭಗವಾ ಅನುಪಾದಾಪರಿನಿಬ್ಬಾನಂ ಪಞ್ಞಪೇಯ್ಯ, ಸಉಪಾದಾನಂಯೇವ ಸಮಾನಂ ಅನುಪಾದಾಪರಿನಿಬ್ಬಾನಂ ಪಞ್ಞಪೇಯ್ಯ। ಕಙ್ಖಾವಿತರಣವಿಸುದ್ಧಿಂ ಚೇ, ಆವುಸೋ, ಭಗವಾ ಅನುಪಾದಾಪರಿನಿಬ್ಬಾನಂ ಪಞ್ಞಪೇಯ್ಯ, ಸಉಪಾದಾನಂಯೇವ ಸಮಾನಂ ಅನುಪಾದಾಪರಿನಿಬ್ಬಾನಂ ಪಞ್ಞಪೇಯ್ಯ । ಮಗ್ಗಾಮಗ್ಗಞಾಣದಸ್ಸನವಿಸುದ್ಧಿಂ ಚೇ, ಆವುಸೋ, ಭಗವಾ ಅನುಪಾದಾಪರಿನಿಬ್ಬಾನಂ ಪಞ್ಞಪೇಯ್ಯ, ಸಉಪಾದಾನಂಯೇವ ಸಮಾನಂ ಅನುಪಾದಾಪರಿನಿಬ್ಬಾನಂ ಪಞ್ಞಪೇಯ್ಯ। ಪಟಿಪದಾಞಾಣದಸ್ಸನವಿಸುದ್ಧಿಂ ಚೇ, ಆವುಸೋ, ಭಗವಾ ಅನುಪಾದಾಪರಿನಿಬ್ಬಾನಂ ಪಞ್ಞಪೇಯ್ಯ, ಸಉಪಾದಾನಂಯೇವ ಸಮಾನಂ ಅನುಪಾದಾಪರಿನಿಬ್ಬಾನಂ ಪಞ್ಞಪೇಯ್ಯ। ಞಾಣದಸ್ಸನವಿಸುದ್ಧಿಂ ಚೇ, ಆವುಸೋ, ಭಗವಾ ಅನುಪಾದಾಪರಿನಿಬ್ಬಾನಂ ಪಞ್ಞಪೇಯ್ಯ, ಸಉಪಾದಾನಂಯೇವ ಸಮಾನಂ ಅನುಪಾದಾಪರಿನಿಬ್ಬಾನಂ ಪಞ್ಞಪೇಯ್ಯ। ಅಞ್ಞತ್ರ ಚೇ, ಆವುಸೋ, ಇಮೇಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಅನುಪಾದಾಪರಿನಿಬ್ಬಾನಂ ಅಭವಿಸ್ಸ, ಪುಥುಜ್ಜನೋ ಪರಿನಿಬ್ಬಾಯೇಯ್ಯ। ಪುಥುಜ್ಜನೋ ಹಿ, ಆವುಸೋ, ಅಞ್ಞತ್ರ ಇಮೇಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ। ತೇನ ಹಾವುಸೋ, ಉಪಮಂ ತೇ ಕರಿಸ್ಸಾಮಿ; ಉಪಮಾಯಪಿಧೇಕಚ್ಚೇ ವಿಞ್ಞೂ ಪುರಿಸಾ ಭಾಸಿತಸ್ಸ ಅತ್ಥಂ ಆಜಾನನ್ತಿ।

೨೫೯. "ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಆವುಸೋ, ರಞ್ಞೋ ಪಸೇನದಿಸ್ಸ ಕೋಸಲಸ್ಸ ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ಪಟಿವಸನ್ತಸ್ಸ ಸಾಕೇತೇ ಕಿಞ್ಚಿದೇವ ಅಚ್ಚಾಯಿಕಂ ಕರಣೀಯಂ ಉಪ್ಪಜ್ಜೇಯ್ಯ। ತಸ್ಸ ಅನ್ತರಾ ಚ ಸಾವತ್ಥಿಂ ಅನ್ತರಾ ಚ ಸಾಕೇತಂ ಸತ್ತ ರಥವಿನೀತಾನಿ ಉಪಟ್ಠಪೇಯ್ಯುಂ। ಅಥ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ರಾಜಾ ಪಸೇನದಿ ಕೋಸಲೋ ಸಾವತ್ಥಿಯಾ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ಅನ್ತೇಪುರದ್ವಾರಾ ಪಠಮಂ ರಥವಿನೀತಂ ಅಭಿರುಹೇಯ್ಯ, ಪಠಮೇನ ರಥವಿನೀತೇನ ದುತಿಯಂ ರಥವಿನೀತಂ ಪಾಪುಣೇಯ್ಯ, ಪಠಮಂ ರಥವಿನೀತಂ ವಿಸ್ಸಜ್ಜೇಯ್ಯ ದುತಿಯಂ ರಥವಿನೀತಂ ಅಭಿರುಹೇಯ್ಯ। ದುತಿಯೇನ ರಥವಿನೀತೇನ ತತಿಯಂ ರಥವಿನೀತಂ ಪಾಪುಣೇಯ್ಯ, ದುತಿಯಂ ರಥವಿನೀತಂ ವಿಸ್ಸಜ್ಜೇಯ್ಯ, ತತಿಯಂ ರಥವಿನೀತಂ ಅಭಿರುಹೇಯ್ಯ। ತತಿಯೇನ ರಥವಿನೀತೇನ ಚತುತ್ಥಂ ರಥವಿನೀತಂ ಪಾಪುಣೇಯ್ಯ, ತತಿಯಂ ರಥವಿನೀತಂ ವಿಸ್ಸಜ್ಜೇಯ್ಯ, ಚತುತ್ಥಂ ರಥವಿನೀತಂ ಅಭಿರುಹೇಯ್ಯ। ಚತುತ್ಥೇನ ರಥವಿನೀತೇನ ಪಞ್ಚಮಂ ರಥವಿನೀತಂ ಪಾಪುಣೇಯ್ಯ, ಚತುತ್ಥಂ ರಥವಿನೀತಂ ವಿಸ್ಸಜ್ಜೇಯ್ಯ, ಪಞ್ಚಮಂ ರಥವಿನೀತಂ ಅಭಿರುಹೇಯ್ಯ। ಪಞ್ಚಮೇನ ರಥವಿನೀತೇನ ಛಟ್ಠಂ ರಥವಿನೀತಂ ಪಾಪುಣೇಯ್ಯ, ಪಞ್ಚಮಂ ರಥವಿನೀತಂ ವಿಸ್ಸಜ್ಜೇಯ್ಯ, ಛಟ್ಠಂ ರಥವಿನೀತಂ ಅಭಿರುಹೇಯ್ಯ। ಛಟ್ಠೇನ ರಥವಿನೀತೇನ ಸತ್ತಮಂ ರಥವಿನೀತಂ ಪಾಪುಣೇಯ್ಯ, ಛಟ್ಠಂ ರಥವಿನೀತಂ ವಿಸ್ಸಜ್ಜೇಯ್ಯ, ಸತ್ತಮಂ ರಥವಿನೀತಂ ಅಭಿರುಹೇಯ್ಯ। ಸತ್ತಮೇನ ರಥವಿನೀತೇನ ಸಾಕೇತಂ ಅನುಪಾಪುಣೇಯ್ಯ ಅನ್ತೇಪುರದ್ವಾರಂ। ತಮೇನಂ ಅನ್ತೇಪುರದ್ವಾರಗತಂ ಸಮಾನಂ ಮಿತ್ತಾಮಚ್ಚಾ ಞಾತಿಸಾಲೋಹಿತಾ ಏವಂ ಪುಚ್ಛೇಯ್ಯುಂ - 'ಇಮಿನಾ ತ್ವಂ, ಮಹಾರಾಜ, ರಥವಿನೀತೇನ ಸಾವತ್ಥಿಯಾ ಸಾಕೇತಂ ಅನುಪ್ಪತ್ತೋ ಅನ್ತೇಪುರದ್ವಾರ'ನ್ತಿ ? ಕಥಂ ಬ್ಯಾಕರಮಾನೋ ನು ಖೋ, ಆವುಸೋ, ರಾಜಾ ಪಸೇನದಿ ಕೋಸಲೋ ಸಮ್ಮಾ ಬ್ಯಾಕರಮಾನೋ ಬ್ಯಾಕರೇಯ್ಯಾ"ತಿ?

"ಏವಂ ಬ್ಯಾಕರಮಾನೋ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ರಾಜಾ ಪಸೇನದಿ ಕೋಸಲೋ ಸಮ್ಮಾ ಬ್ಯಾಕರಮಾನೋ ಬ್ಯಾಕರೇಯ್ಯ - 'ಇಧ ಮೇ ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ಪಟಿವಸನ್ತಸ್ಸ ಸಾಕೇತೇ ಕಿಞ್ಚಿದೇವ ಅಚ್ಚಾಯಿಕಂ ಕರಣೀಯಂ ಉಪ್ಪಜ್ಜಿ [ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ (ಕ॰)]। ತಸ್ಸ ಮೇ ಅನ್ತರಾ ಚ ಸಾವತ್ಥಿಂ ಅನ್ತರಾ ಚ ಸಾಕೇತಂ ಸತ್ತ ರಥವಿನೀತಾನಿ ಉಪಟ್ಠಪೇಸುಂ। ಅಥ ಖ್ವಾಹಂ ಸಾವತ್ಥಿಯಾ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ಅನ್ತೇಪುರದ್ವಾರಾ ಪಠಮಂ ರಥವಿನೀತಂ ಅಭಿರುಹಿಂ। ಪಠಮೇನ ರಥವಿನೀತೇನ ದುತಿಯಂ ರಥವಿನೀತಂ ಪಾಪುಣಿಂ, ಪಠಮಂ ರಥವಿನೀತಂ ವಿಸ್ಸಜ್ಜಿಂ ದುತಿಯಂ ರಥವಿನೀತಂ ಅಭಿರುಹಿಂ। ದುತಿಯೇನ ರಥವಿನೀತೇನ ತತಿಯಂ ರಥವಿನೀತಂ ಪಾಪುಣಿಂ, ದುತಿಯಂ ರಥವಿನೀತಂ ವಿಸ್ಸಜ್ಜಿಂ, ತತಿಯಂ ರಥವಿನೀತಂ ಅಭಿರುಹಿಂ। ತತಿಯೇನ ರಥವಿನೀತೇನ ಚತುತ್ಥಂ ರಥವಿನೀತಂ ಪಾಪುಣಿಂ, ತತಿಯಂ ರಥವಿನೀತಂ ವಿಸ್ಸಜ್ಜಿಂ, ಚತುತ್ಥಂ ರಥವಿನೀತಂ ಅಭಿರುಹಿಂ। ಚತುತ್ಥೇನ ರಥವಿನೀತೇನ ಪಞ್ಚಮಂ ರಥವಿನೀತಂ ಪಾಪುಣಿಂ, ಚತುತ್ಥಂ ರಥವಿನೀತಂ ವಿಸ್ಸಜ್ಜಿಂ, ಪಞ್ಚಮಂ ರಥವಿನೀತಂ ಅಭಿರುಹಿಂ। ಪಞ್ಚಮೇನ ರಥವಿನೀತೇನ ಛಟ್ಠಂ ರಥವಿನೀತಂ ಪಾಪುಣಿಂ, ಪಞ್ಚಮಂ ರಥವಿನೀತಂ ವಿಸ್ಸಜ್ಜಿಂ, ಛಟ್ಠಂ ರಥವಿನೀತಂ ಅಭಿರುಹಿಂ। ಛಟ್ಠೇನ ರಥವಿನೀತೇನ ಸತ್ತಮಂ ರಥವಿನೀತಂ ಪಾಪುಣಿಂ, ಛಟ್ಠಂ ರಥವಿನೀತಂ ವಿಸ್ಸಜ್ಜಿಂ, ಸತ್ತಮಂ ರಥವಿನೀತಂ ಅಭಿರುಹಿಂ। ಸತ್ತಮೇನ ರಥವಿನೀತೇನ ಸಾಕೇತಂ ಅನುಪ್ಪತ್ತೋ

ಅನ್ತೇಪುರದ್ವಾರ’ನ್ತಿ। ಏವಂ ಬ್ಯಾಕರಮಾನೋ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ರಾಜಾ ಪಸೇನದಿ ಕೋಸಲೋ ಸಮ್ಮಾ ಬ್ಯಾಕರಮಾನೋ ಬ್ಯಾಕರೇಯ್ಯಾ’’ತಿ।

‘‘ಏವಮೇವ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಸೀಲವಿಸುದ್ಧಿ ಯಾವದೇವ ಚಿತ್ತವಿಸುದ್ಧತ್ಥಾ, ಚಿತ್ತವಿಸುದ್ಧಿ ಯಾವದೇವ ದಿಟ್ಠಿವಿಸುದ್ಧತ್ಥಾ, ದಿಟ್ಠಿವಿಸುದ್ಧಿ ಯಾವದೇವ ಕಙ್ಖಾವಿತರಣವಿಸುದ್ಧತ್ಥಾ, ಕಙ್ಖಾವಿತರಣವಿಸುದ್ಧಿ ಯಾವದೇವ ಮಗ್ಗಾಮಗ್ಗಞಾಣದಸ್ಸನವಿಸುದ್ಧತ್ಥಾ, ಮಗ್ಗಾಮಗ್ಗಞಾಣದಸ್ಸನವಿಸುದ್ಧಿ ಯಾವದೇವ ಪಟಿಪದಾಞಾಣದಸ್ಸನವಿಸುದ್ಧತ್ಥಾ, ಪಟಿಪದಾಞಾಣದಸ್ಸನವಿಸುದ್ಧಿ ಯಾವದೇವ ಞಾಣದಸ್ಸನವಿಸುದ್ಧತ್ಥಾ, ಞಾಣದಸ್ಸನವಿಸುದ್ಧಿ ಯಾವದೇವ ಅನುಪಾದಾಪರಿನಿಬ್ಬಾನತ್ಥಾ। ಅನುಪಾದಾಪರಿನಿಬ್ಬಾನತ್ಥಂ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಭಗವತಿ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ವುಸ್ಸತೀ’’ತಿ।

೨೬೦. ಏವಂ ವುತ್ತೇ, ಆಯಸ್ಮಾ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಪುಣ್ಣಂ ಮನ್ತಾಣಿಪುತ್ತಂ ಏತದವೋಚ – ‘‘ಕೋನಾಮೋ ಆಯಸ್ಮಾ, ಕಥಞ್ಚ ಪನಾಯಸ್ಮನ್ತಂ ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀ ಜಾನನ್ತೀ’’ತಿ? ‘‘ಪುಣ್ಣೋತಿ ಖೋ ಮೇ, ಆವುಸೋ, ನಾಮಂ; ಮನ್ತಾಣಿಪುತ್ತೋತಿ ಚ ಪನ ಮಂ ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀ ಜಾನನ್ತೀ’’ತಿ। ‘‘ಅಚ್ಛರಿಯಂ, ಆವುಸೋ, ಅಬ್ಭುತಂ, ಆವುಸೋ! ಯಥಾ ತಂ ಸುತವತಾ ಸಾವಕೇನ ಸಮ್ಮದೇವ ಸತ್ಥುಸಾಸನಂ ಆಜಾನನ್ತೇನ, ಏವಮೇವ ಆಯಸ್ಮತಾ ಪುಣ್ಣೇನ ಮನ್ತಾಣಿಪುತ್ತೇನ ಗಮ್ಭೀರಾ ಗಮ್ಭೀರಪಞ್ಹಾ ಅನುಮಸ್ಸ ಅನುಮಸ್ಸ ಬ್ಯಾಕತಾ। ಲಾಭಾ ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀನಂ, ಸುಲದ್ಧಲಾಭಾ ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀನಂ, ಯೇ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಪುಣ್ಣಂ ಮನ್ತಾಣಿಪುತ್ತಂ ಲಭನ್ತಿ ದಸ್ಸನಾಯ, ಲಭನ್ತಿ ಪಯಿರೂಪಾಸನಾಯ। ಚೇಲಣ್ಡುಕೇನ [ಚೇಲಣ್ಡಕೇನ (ಕ॰), ಚೇಲಣ್ಡುಪೇಕೇನ (?)] ಚೇಪಿ ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಪುಣ್ಣಂ ಮನ್ತಾಣಿಪುತ್ತಂ ಮುದ್ಧನಾ ಪರಿಹರನ್ತಾ ಲಭೇಯ್ಯುಂ ದಸ್ಸನಾಯ, ಲಭೇಯ್ಯುಂ ಪಯಿರೂಪಾಸನಾಯ, ತೇಸಮ್ಪಿ ಲಾಭಾ ತೇಸಮ್ಪಿ ಸುಲದ್ಧಂ, ಅಮ್ಹಾಕಮ್ಪಿ ಲಾಭಾ ಅಮ್ಹಾಕಮ್ಪಿ ಸುಲದ್ಧಂ, ಯೇ ಮಯಂ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಪುಣ್ಣಂ ಮನ್ತಾಣಿಪುತ್ತಂ ಲಭಾಮ ದಸ್ಸನಾಯ, ಲಭಾಮ ಪಯಿರೂಪಾಸನಾಯಾ’’ತಿ।

ಏವಂ ವುತ್ತೇ, ಆಯಸ್ಮಾ ಪುಣ್ಣೋ ಮನ್ತಾಣಿಪುತ್ತೋ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಸಾರಿಪುತ್ತಂ ಏತದವೋಚ – ‘‘ಕೋ ನಾಮೋ ಆಯಸ್ಮಾ, ಕಥಞ್ಚ ಪನಾಯಸ್ಮನ್ತಂ ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀ ಜಾನನ್ತೀ’’ತಿ? ‘‘ಉಪತಿಸ್ಸೋತಿ ಖೋ ಮೇ, ಆವುಸೋ, ನಾಮಂ; ಸಾರಿಪುತ್ತೋತಿ ಚ ಪನ ಮಂ ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀ ಜಾನನ್ತೀ’’ತಿ। ‘‘ಸತ್ಥುಕಪ್ಪೇನ ವತ ಕಿರ, ಭೋ [ಖೋ (ಕ॰)], ಸಾವಕೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಮನ್ತಯಮಾನಾ ನ ಜಾನಿಮ್ಹ – ‘ಆಯಸ್ಮಾ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ’ತಿ। ಸಚೇ ಹಿ ಮಯಂ ಜಾನೇಯ್ಯಾಮ ‘ಆಯಸ್ಮಾ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ’ತಿ, ಏತ್ತಕಮ್ಪಿ ನೋ ನಪ್ಪಟಿಭಾಸೇಯ್ಯ [ನಪ್ಪಟಿಭೇಯ್ಯ (?)]। ಅಚ್ಛರಿಯಂ, ಆವುಸೋ, ಅಬ್ಭುತಂ, ಆವುಸೋ! ಯಥಾ ತಂ ಸುತವತಾ ಸಾವಕೇನ ಸಮ್ಮದೇವ ಸತ್ಥುಸಾಸನಂ ಆಜಾನನ್ತೇನ, ಏವಮೇವ ಆಯಸ್ಮತಾ ಸಾರಿಪುತ್ತೇನ ಗಮ್ಭೀರಾ ಗಮ್ಭೀರಪಞ್ಹಾ ಅನುಮಸ್ಸ ಅನುಮಸ್ಸ ಪುಚ್ಛಿತಾ। ಲಾಭಾ ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀನಂ ಸುಲದ್ಧಲಾಭಾ ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀನಂ, ಯೇ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಸಾರಿಪುತ್ತಂ ಲಭನ್ತಿ ದಸ್ಸನಾಯ, ಲಭನ್ತಿ ಪಯಿರೂಪಾಸನಾಯ। ಚೇಲಣ್ಡುಕೇನ ಚೇಪಿ ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಸಾರಿಪುತ್ತಂ ಮುದ್ಧನಾ ಪರಿಹರನ್ತಾ ಲಭೇಯ್ಯುಂ ದಸ್ಸನಾಯ, ಲಭೇಯ್ಯುಂ ಪಯಿರೂಪಾಸನಾಯ, ತೇಸಮ್ಪಿ ಲಾಭಾ ತೇಸಮ್ಪಿ ಸುಲದ್ಧಂ, ಅಮ್ಹಾಕಮ್ಪಿ ಲಾಭಾ ಅಮ್ಹಾಕಮ್ಪಿ ಸುಲದ್ಧಂ, ಯೇ ಮಯಂ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಸಾರಿಪುತ್ತಂ ಲಭಾಮ ದಸ್ಸನಾಯ, ಲಭಾಮ ಪಯಿರೂಪಾಸನಾಯಾ’’ತಿ।

ಇತಿಹ ತೇ ಉಭೋಪಿ ಮಹಾನಾಗಾ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಸ್ಸ ಸುಭಾಸಿತಂ ಸಮನುಮೋದಿಂಸೂತಿ।

ರಥವಿನೀತಸುತ್ತಂ ನಿಟ್ಠಿತಂ ಚತುತ್ಥಂ।

೫. ನಿವಾಪಸುತ್ತಂ

೨೬೧. ಏವಂ ಮೇ ಸುತಂ – ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ ಜೇತವನೇ ಅನಾಥಪಿಣ್ಡಿಕಸ್ಸ ಆರಾಮೇ। ತತ್ರ ಖೋ ಭಗವಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಮನ್ತೇಸಿ – ‘‘ಭಿಕ್ಖವೋ’’ತಿ। ‘‘ಭದನ್ತೇ’’ತಿ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಭಗವತೋ ಪಚ್ಚಸ್ಸೋಸುಂ। ಭಗವಾ ಏತದವೋಚ –

“ನ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ನೇವಾಪಿಕೋ ನಿವಾಪಂ ನಿವಪತಿ ಮಿಗಜಾತಾನಂ - ‘ಇಮಂ ಮೇ ನಿವಾಪಂ ನಿವುತ್ತಂ ಮಿಗಜಾತಾ ಪರಿಭುಞ್ಜನ್ತಾ ದೀಘಾಯುಕಾ ವಣ್ಣವನ್ತೋ ಚಿರಂ ದೀಘಮದ್ಧಾನಂ ಯಾಪೇನ್ತೂ’ತಿ। ಏವಞ್ಚ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ನೇವಾಪಿಕೋ ನಿವಾಪಂ ನಿವಪತಿ ಮಿಗಜಾತಾನಂ - ‘ಇಮಂ ಮೇ ನಿವಾಪಂ ನಿವುತ್ತಂ ಮಿಗಜಾತಾ ಅನುಪಖಜ್ಜ ಮುಚ್ಛಿತಾ ಭೋಜನಾನಿ ಭುಞ್ಜಿಸ್ಸನ್ತಿ, ಅನುಪಖಜ್ಜ ಮುಚ್ಛಿತಾ ಭೋಜನಾನಿ ಭುಞ್ಜಮಾನಾ ಮದಂ ಆಪಜ್ಜಿಸ್ಸನ್ತಿ, ಮತ್ತಾ ಸಮಾನಾ ಪಮಾದಂ ಆಪಜ್ಜಿಸ್ಸನ್ತಿ, ಪಮತ್ತಾ ಸಮಾನಾ ಯಥಾಕಾಮಕರಣೀಯಾ ಭವಿಸ್ಸನ್ತಿ ಇಮಸ್ಮಿಂ ನಿವಾಪೇ’ತಿ।

೨೬೧. “ತತ್ರ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಠಮಾ ಮಿಗಜಾತಾ ಅಮುಂ ನಿವಾಪಂ ನಿವುತ್ತಂ ನೇವಾಪಿಕಸ್ಸ ಅನುಪಖಜ್ಜ ಮುಚ್ಛಿತಾ ಭೋಜನಾನಿ ಭುಞ್ಜಿಂಸು, ತೇ ತತ್ಥ ಅನುಪಖಜ್ಜ ಮುಚ್ಛಿತಾ ಭೋಜನಾನಿ ಭುಞ್ಜಮಾನಾ ಮದಂ ಆಪಜ್ಜಿಂಸು, ಮತ್ತಾ ಸಮಾನಾ ಪಮಾದಂ ಆಪಜ್ಜಿಂಸು, ಪಮತ್ತಾ ಸಮಾನಾ ಯಥಾಕಾಮಕರಣೀಯಾ ಅಹೇಸುಂ ನೇವಾಪಿಕಸ್ಸ ಅಮುಸ್ಮಿಂ ನಿವಾಪೇ। ಏವಞ್ಹಿ ತೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಠಮಾ ಮಿಗಜಾತಾ ನ ಪರಿಮುಚ್ಚಿಂಸು ನೇವಾಪಿಕಸ್ಸ ಇದ್ಧಾನುಭಾವಾ।

೨೬೨. “ತತ್ರ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದುತಿಯಾ ಮಿಗಜಾತಾ ಏವಂ ಸಮಚಿನ್ತೇಸುಂ - ‘ಯೇ ಖೋ ತೇ ಪಠಮಾ ಮಿಗಜಾತಾ ಅಮುಂ ನಿವಾಪಂ ನಿವುತ್ತಂ ನೇವಾಪಿಕಸ್ಸ ಅನುಪಖಜ್ಜ ಮುಚ್ಛಿತಾ ಭೋಜನಾನಿ ಭುಞ್ಜಿಂಸು। ತೇ ತತ್ಥ ಅನುಪಖಜ್ಜ ಮುಚ್ಛಿತಾ ಭೋಜನಾನಿ ಭುಞ್ಜಮಾನಾ ಮದಂ ಆಪಜ್ಜಿಂಸು, ಮತ್ತಾ ಸಮಾನಾ ಪಮಾದಂ ಆಪಜ್ಜಿಂಸು, ಪಮತ್ತಾ ಸಮಾನಾ ಯಥಾಕಾಮಕರಣೀಯಾ ಅಹೇಸುಂ ನೇವಾಪಿಕಸ್ಸ ಅಮುಸ್ಮಿಂ ನಿವಾಪೇ। ಏವಞ್ಹಿ ತೇ ಪಠಮಾ ಮಿಗಜಾತಾ ನ ಪರಿಮುಚ್ಚಿಂಸು ನೇವಾಪಿಕಸ್ಸ ಇದ್ಧಾನುಭಾವಾ। ಯಂನೂನ ಮಯಂ ಸಬ್ಬಸೋ ನಿವಾಪಭೋಜನಾ ಪಟಿವಿರಮೇಯ್ಯಾಮ, ಭಯಭೋಗಾ ಪಟಿವಿರತಾ ಅರಞ್ಞಾಯತನಾನಿ ಅಜ್ಝೋಗಾಹೇತ್ವಾ ವಿಹರೇಯ್ಯಾಮಾ’ತಿ। ತೇ ಸಬ್ಬಸೋ ನಿವಾಪಭೋಜನಾ ಪಟಿವಿರಮಿಂಸು, ಭಯಭೋಗಾ ಪಟಿವಿರತಾ ಅರಞ್ಞಾಯತನಾನಿ ಅಜ್ಝೋಗಾಹೇತ್ವಾ ವಿಹರಿಂಸು। ತೇಸಂ ಗಿಮ್ಹಾನಂ ಪಚ್ಛಿಮೇ ಮಾಸೇ, ತಿಣೋದಕಸಙ್ಖಯೇ, ಅಧಿಮತ್ತಕಸಿಮಾನಂ ಪತ್ತೋ ಕಾಯೋ ಹೋತಿ। ತೇಸಂ ಅಧಿಮತ್ತಕಸಿಮಾನಂ ಪತ್ತಕಾಯಾನಂ ಬಲವೀರಿಯಂ ಪರಿಹಾಯಿ। ಬಲವೀರಿಯೇ ಪರಿಹೀನೇ ತಮೇವ ನಿವಾಪಂ ನಿವುತ್ತಂ ನೇವಾಪಿಕಸ್ಸ ಪಚ್ಚಾಗಮಿಂಸು। ತೇ ತತ್ಥ ಅನುಪಖಜ್ಜ ಮುಚ್ಛಿತಾ ಭೋಜನಾನಿ ಭುಞ್ಜಿಂಸು। ತೇ ತತ್ಥ ಅನುಪಖಜ್ಜ ಮುಚ್ಛಿತಾ ಭೋಜನಾನಿ ಭುಞ್ಜಮಾನಾ ಮದಂ ಆಪಜ್ಜಿಂಸು, ಮತ್ತಾ ಸಮಾನಾ ಪಮಾದಂ ಆಪಜ್ಜಿಂಸು, ಪಮತ್ತಾ ಸಮಾನಾ ಯಥಾಕಾಮಕರಣೀಯಾ ಅಹೇಸುಂ ನೇವಾಪಿಕಸ್ಸ ಅಮುಸ್ಮಿಂ ನಿವಾಪೇ। ಏವಞ್ಹಿ ತೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದುತಿಯಾಪಿ ಮಿಗಜಾತಾ ನ ಪರಿಮುಚ್ಚಿಂಸು ನೇವಾಪಿಕಸ್ಸ ಇದ್ಧಾನುಭಾವಾ।

೨೬೪. “ತತ್ರ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ತತಿಯಾ ಮಿಗಜಾತಾ ಏವಂ ಸಮಚಿನ್ತೇಸುಂ - ‘ಯೇ ಖೋ ತೇ ಪಠಮಾ ಮಿಗಜಾತಾ ಅಮುಂ ನಿವಾಪಂ ನಿವುತ್ತಂ ನೇವಾಪಿಕಸ್ಸ...ಪೇ॰... ಏವಞ್ಹಿ ತೇ ಪಠಮಾ ಮಿಗಜಾತಾ ನ ಪರಿಮುಚ್ಚಿಂಸು ನೇವಾಪಿಕಸ್ಸ ಇದ್ಧಾನುಭಾವಾ। ಯೇಪಿ ತೇ ದುತಿಯಾ ಮಿಗಜಾತಾ ಏವಂ ಸಮಚಿನ್ತೇಸುಂ - ಯೇ ಖೋ ತೇ ಪಠಮಾ ಮಿಗಜಾತಾ ಅಮುಂ ನಿವಾಪಂ ನಿವುತ್ತಂ ನೇವಾಪಿಕಸ್ಸ...ಪೇ॰... ಏವಞ್ಹಿ ತೇ ಪಠಮಾ ಮಿಗಜಾತಾ ನ ಪರಿಮುಚ್ಚಿಂಸು ನೇವಾಪಿಕಸ್ಸ ಇದ್ಧಾನುಭಾವಾ। ಯಂನೂನ ಮಯಂ ಸಬ್ಬಸೋ ನಿವಾಪಭೋಜನಾ ಪಟಿವಿರಮೇಯ್ಯಾಮ, ಭಯಭೋಗಾ ಪಟಿವಿರತಾ ಅರಞ್ಞಾಯತನಾನಿ ಅಜ್ಝೋಗಾಹೇತ್ವಾ ವಿಹರೇಯ್ಯಾಮಾತಿ। ತೇ ಸಬ್ಬಸೋ ನಿವಾಪಭೋಜನಾ ಪಟಿವಿರಮಿಂಸು, ಭಯಭೋಗಾ ಪಟಿವಿರತಾ ಅರಞ್ಞಾಯತನಾನಿ ಅಜ್ಝೋಗಾಹೇತ್ವಾ ವಿಹರಿಂಸು। ತೇಸಂ ಗಿಮ್ಹಾನಂ ಪಚ್ಛಿಮೇ ಮಾಸೇ ತಿಣೋದಕಸಙ್ಖಯೇ ಅಧಿಮತ್ತಕಸಿಮಾನಂ ಪತ್ತೋ ಕಾಯೋ ಹೋತಿ। ತೇಸಂ ಅಧಿಮತ್ತಕಸಿಮಾನಂ ಪತ್ತಕಾಯಾನಂ ಬಲವೀರಿಯಂ ಪರಿಹಾಯಿ। ಬಲವೀರಿಯೇ ಪರಿಹೀನೇ ತಮೇವ ನಿವಾಪಂ ನಿವುತ್ತಂ ನೇವಾಪಿಕಸ್ಸ ಪಚ್ಚಾಗಮಿಂಸು। ತೇ ತತ್ಥ ಅನುಪಖಜ್ಜ ಮುಚ್ಛಿತಾ ಭೋಜನಾನಿ ಭುಞ್ಜಿಂಸು। ತೇ ತತ್ಥ ಅನುಪಖಜ್ಜ ಮುಚ್ಛಿತಾ ಭೋಜನಾನಿ ಭುಞ್ಜಮಾನಾ ಮದಂ ಆಪಜ್ಜಿಂಸು, ಮತ್ತಾ ಸಮಾನಾ ಪಮಾದಂ ಆಪಜ್ಜಿಂಸು, ಪಮತ್ತಾ ಸಮಾನಾ ಯಥಾಕಾಮಕರಣೀಯಾ ಅಹೇಸುಂ ನೇವಾಪಿಕಸ್ಸ ಅಮುಸ್ಮಿಂ ನಿವಾಪೇ। ಏವಞ್ಹಿ ತೇ ದುತಿಯಾಪಿ ಮಿಗಜಾತಾ ನ ಪರಿಮುಚ್ಚಿಂಸು ನೇವಾಪಿಕಸ್ಸ ಇದ್ಧಾನುಭಾವಾ। ಯಂನೂನ ಮಯಂ ಅಮುಂ ನಿವಾಪಂ ನಿವುತ್ತಂ ನೇವಾಪಿಕಸ್ಸ ಉಪನಿಸ್ಸಾಯ ಆಸಯಂ ಕಪ್ಪೇಯ್ಯಾಮ। ತತ್ರಾಸಯಂ ಕಪ್ಪೇತ್ವಾ ಅಮುಂ ನಿವಾಪಂ ನಿವುತ್ತಂ ನೇವಾಪಿಕಸ್ಸ ಅನನುಪಖಜ್ಜ ಅಮುಚ್ಛಿತಾ ಭೋಜನಾನಿ

ಭುಞ್ಜಿಸ್ಸಾಮ, ಅನನುಪಖಜ್ಜ ಅಮುಚ್ಛಿತಾ ಭೋಜನಾನಿ ಭುಞ್ಜಮಾನಾ ನ ಮದಂ ಆಪಜ್ಜಿಸ್ಸಾಮ, ಅಮತ್ತಾ ಸಮಾನಾ ನ ಪಮಾದಂ ಆಪಜ್ಜಿಸ್ಸಾಮ, ಅಪ್ಪಮತ್ತಾ ಸಮಾನಾ ನ ಯಥಾಕಾಮಕರಣೀಯಾ ಭವಿಸ್ಸಾಮ ನೇವಾಪಿಕಸ್ಸ ಅಮುಸ್ಮಿಂ ನಿವಾಪೇ'ತಿ। ತೇ ಅಮುಂ ನಿವಾಪಂ ನಿವುತ್ತಂ ನೇವಾಪಿಕಸ್ಸ ಉಪನಿಸ್ಸಾಯ ಆಸಯಂ ಕಪ್ಪಯಿಂಸು। ತತ್ರಾಸಯಂ ಕಪ್ಪೇತ್ವಾ ಅಮುಂ ನಿವಾಪಂ ನಿವುತ್ತಂ ನೇವಾಪಿಕಸ್ಸ ಅನನುಪಖಜ್ಜ ಅಮುಚ್ಛಿತಾ ಭೋಜನಾನಿ ಭುಞ್ಜಿಂಸು, ತೇ ತತ್ಥ ಅನನುಪಖಜ್ಜ ಅಮುಚ್ಛಿತಾ ಭೋಜನಾನಿ ಭುಞ್ಜಮಾನಾ ನ ಮದಂ ಆಪಜ್ಜಿಂಸು, ಅಮತ್ತಾ ಸಮಾನಾ ನ ಪಮಾದಂ ಆಪಜ್ಜಿಂಸು, ಅಪ್ಪಮತ್ತಾ ಸಮಾನಾ ನ ಯಥಾಕಾಮಕರಣೀಯಾ ಅಹೇಸುಂ ನೇವಾಪಿಕಸ್ಸ ಅಮುಸ್ಮಿಂ ನಿವಾಪೇ।

"ತತ್ರ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ನೇವಾಪಿಕಸ್ಸ ಚ ನೇವಾಪಿಕಪರಿಸಾಯ ಚ ಏತದಹೋಸಿ – 'ಸಠಾಸ್ಸುನಾಮಿಮೇ ತತಿಯಾ ಮಿಗಜಾತಾ ಕೇತಬಿನೋ, ಇದ್ಧಿಮನ್ತಾಸ್ಸುನಾಮಿಮೇ ತತಿಯಾ ಮಿಗಜಾತಾ ಪರಜನಾ; ಇಮಞ್ಚ ನಾಮ ನಿವಾಪಂ ನಿವುತ್ತಂ ಪರಿಭುಞ್ಜನ್ತಿ, ನ ಚ ನೇಸಂ ಜಾನಾಮ ಆಗತಿಂ ವಾ ಗತಿಂ ವಾ। ಯಂನೂನ ಮಯಂ ಇಮಂ ನಿವಾಪಂ ನಿವುತ್ತಂ ಮಹತೀಹಿ ದಣ್ಡವಾಕರಾಹಿ [ದಣ್ಡವಾಗುರಾಹಿ (ಸ್ಯಾ॰)] ಸಮನ್ತಾ ಸಪ್ಪದೇಸಂ ಅನುಪರಿವಾರೇಯ್ಯಾಮ – ಅಪ್ಪೇವ ನಾಮ ತತಿಯಾನಂ ಮಿಗಜಾತಾನಂ ಆಸಯಂ ಪಸ್ಸೇಯ್ಯಾಮ, ಯತ್ಥ ತೇ ಗಾಹಂ ಗಚ್ಛೇಯ್ಯು'ನ್ತಿ। ತೇ ಅಮುಂ ನಿವಾಪಂ ನಿವುತ್ತಂ ಮಹತೀಹಿ ದಣ್ಡವಾಕರಾಹಿ ಸಮನ್ತಾ ಸಪ್ಪದೇಸಂ ಅನುಪರಿವಾರೇಸುಂ। ಅದ್ದಸಂಸು ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ನೇವಾಪಿಕೋ ಚ ನೇವಾಪಿಕಪರಿಸಾ ಚ ತತಿಯಾನಂ ಮಿಗಜಾತಾನಂ ಆಸಯಂ, ಯತ್ಥ ತೇ ಗಾಹಂ ಅಗಮಂಸು। ಏವಞ್ಹಿ ತೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತತಿಯಾಪಿ ಮಿಗಜಾತಾ ನ ಪರಿಮುಚ್ಚಿಂಸು ನೇವಾಪಿಕಸ್ಸ ಇದ್ಧಾನುಭಾವಾ।

೨೬೫. "ತತ್ರ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತುತ್ಥಾ ಮಿಗಜಾತಾ ಏವಂ ಸಮಚಿನ್ತೇಸುಂ – 'ಯೇ ಖೋ ತೇ ಪಠಮಾ ಮಿಗಜಾತಾ...ಪೇ॰... ಏವಞ್ಹಿ ತೇ ಪಠಮಾ ಮಿಗಜಾತಾ ನ ಪರಿಮುಚ್ಚಿಂಸು ನೇವಾಪಿಕಸ್ಸ ಇದ್ಧಾನುಭಾವಾ। ಯೇಪಿ ತೇ ದುತಿಯಾ ಮಿಗಜಾತಾ ಏವಂ ಸಮಚಿನ್ತೇಸುಂ 'ಯೇ ಖೋ ತೇ ಪಠಮಾ ಮಿಗಜಾತಾ...ಪೇ॰... ಏವಞ್ಹಿ ತೇ ಪಠಮಾ ಮಿಗಜಾತಾ ನ ಪರಿಮುಚ್ಚಿಂಸು ನೇವಾಪಿಕಸ್ಸ ಇದ್ಧಾನುಭಾವಾ। ಯಂನೂನ ಮಯಂ ಸಬ್ಬಸೋ ನಿವಾಪಭೋಜನಾ ಪಟಿವಿರಮೇಯ್ಯಾಮ, ಭಯಭೋಗಾ ಪಟಿವಿರತಾ ಅರಞ್ಞಾಯತನಾನಿ ಅಜ್ಝೋಗಾಹೇತ್ವಾ ವಿಹರೇಯ್ಯಾಮಾ'ತಿ। ತೇ ಸಬ್ಬಸೋ ನಿವಾಪಭೋಜನಾ ಪಟಿವಿರಮಿಂಸು...ಪೇ॰... ಏವಞ್ಹಿ ತೇ ದುತಿಯಾಪಿ ಮಿಗಜಾತಾ ನ ಪರಿಮುಚ್ಚಿಂಸು ನೇವಾಪಿಕಸ್ಸ ಇದ್ಧಾನುಭಾವಾ। ಯೇಪಿ ತೇ ತತಿಯಾ ಮಿಗಜಾತಾ ಏವಂ ಸಮಚಿನ್ತೇಸುಂ 'ಯೇ ಖೋ ತೇ ಪಠಮಾ ಮಿಗಜಾತಾ...ಪೇ॰... ಏವಞ್ಹಿ ತೇ ಪಠಮಾ ಮಿಗಜಾತಾ ನ ಪರಿಮುಚ್ಚಿಂಸು ನೇವಾಪಿಕಸ್ಸ ಇದ್ಧಾನುಭಾವಾ। ಯೇಪಿ ತೇ ದುತಿಯಾ ಮಿಗಜಾತಾ ಏವಂ ಸಮಚಿನ್ತೇಸುಂ 'ಯೇ ಖೋ ತೇ ಪಠಮಾ ಮಿಗಜಾತಾ...ಪೇ॰... ಏವಞ್ಹಿ ತೇ ಪಠಮಾ ಮಿಗಜಾತಾ ನ ಪರಿಮುಚ್ಚಿಂಸು ನೇವಾಪಿಕಸ್ಸ ಇದ್ಧಾನುಭಾವಾ। ಯಂನೂನ ಮಯಂ ಸಬ್ಬಸೋ ನಿವಾಪಭೋಜನಾ ಪಟಿವಿರಮೇಯ್ಯಾಮ, ಭಯಭೋಗಾ ಪಟಿವಿರತಾ ಅರಞ್ಞಾಯತನಾನಿ ಅಜ್ಝೋಗಾಹೇತ್ವಾ ವಿಹರೇಯ್ಯಾಮಾ'ತಿ। ತೇ ಸಬ್ಬಸೋ ನಿವಾಪಭೋಜನಾ ಪಟಿವಿರಮಿಂಸು...ಪೇ॰... ಏವಞ್ಹಿ ತೇ ದುತಿಯಾಪಿ ಮಿಗಜಾತಾ ನ ಪರಿಮುಚ್ಚಿಂಸು ನೇವಾಪಿಕಸ್ಸ ಇದ್ಧಾನುಭಾವಾ। ಯಂನೂನ ಮಯಂ ಅಮುಂ ನಿವಾಪಂ ನಿವುತ್ತಂ ನೇವಾಪಿಕಸ್ಸ ಉಪನಿಸ್ಸಾಯ ಆಸಯಂ ಕಪ್ಪೇಯ್ಯಾಮ, ತತ್ರಾಸಯಂ ಕಪ್ಪೇತ್ವಾ ಅಮುಂ ನಿವಾಪಂ ನಿವುತ್ತಂ ನೇವಾಪಿಕಸ್ಸ ಅನನುಪಖಜ್ಜ ಅಮುಚ್ಛಿತಾ ಭೋಜನಾನಿ ಭುಞ್ಜಿಸ್ಸಾಮ, ಅನನುಪಖಜ್ಜ ಅಮುಚ್ಛಿತಾ ಭೋಜನಾನಿ ಭುಞ್ಜಮಾನಾ ನ ಮದಂ ಆಪಜ್ಜಿಸ್ಸಾಮ, ಅಮತ್ತಾ ಸಮಾನಾ ನ ಪಮಾದಂ ಆಪಜ್ಜಿಸ್ಸಾಮ, ಅಪ್ಪಮತ್ತಾ ಸಮಾನಾ ನ ಯಥಾಕಾಮಕರಣೀಯಾ ಭವಿಸ್ಸಾಮ ನೇವಾಪಿಕಸ್ಸ ಅಮುಸ್ಮಿಂ ನಿವಾಪೇ'ತಿ। ತೇ ಅಮುಂ ನಿವಾಪಂ ನಿವುತ್ತಂ ನೇವಾಪಿಕಸ್ಸ ಉಪನಿಸ್ಸಾಯ ಆಸಯಂ ಕಪ್ಪಯಿಂಸು, ತತ್ರಾಸಯಂ ಕಪ್ಪೇತ್ವಾ ಅಮುಂ ನಿವಾಪಂ ನಿವುತ್ತಂ ನೇವಾಪಿಕಸ್ಸ ಅನನುಪಖಜ್ಜ ಅಮುಚ್ಛಿತಾ ಭೋಜನಾನಿ ಭುಞ್ಜಿಂಸು, ತೇ ತತ್ಥ ಅನನುಪಖಜ್ಜ ಅಮುಚ್ಛಿತಾ ಭೋಜನಾನಿ ಭುಞ್ಜಮಾನಾ ನ ಮದಂ ಆಪಜ್ಜಿಂಸು, ಅಮತ್ತಾ ಸಮಾನಾ ನ ಪಮಾದಂ ಆಪಜ್ಜಿಂಸು, ಅಪ್ಪಮತ್ತಾ ಸಮಾನಾ ನ ಯಥಾಕಾಮಕರಣೀಯಾ ಅಹೇಸುಂ ನೇವಾಪಿಕಸ್ಸ ಅಮುಸ್ಮಿಂ ನಿವಾಪೇ।

“ತತ್ರ ನೇವಾಪಿಕಸ್ಸ ಚ ನೇವಾಪಿಕಪರಿಸಾಯ ಚ ಏತದಹೋಸಿ - ‘ಸಠಾಸ್ಸುನಾಮಿಮೇ ತತಿಯಾ ಮಿಗಜಾತಾ ಕೇತಬಿನೋ, ಇದ್ಧಿಮನ್ತಾಸ್ಸುನಾಮಿಮೇ ತತಿಯಾ ಮಿಗಜಾತಾ ಪರಜನಾ, ಇಮಞ್ಚ ನಾಮ ನಿವಾಪಂ ನಿವುತ್ತಂ ಪರಿಭುಞ್ಜನ್ತಿ। ನ ಚ ನೇಸಂ ಜಾನಾಮ ಆಗತಿಂ ವಾ ಗತಿಂ ವಾ। ಯಂನೂನ ಮಯಂ ಇಮಂ ನಿವಾಪಂ ನಿವುತ್ತಂ ಮಹತೀತಿ ದಣ್ಡವಾಕರಾಹಿ ಸಮನ್ತಾ ಸಪ್ಪದೇಸಂ ಅನುಪರಿವಾರೇಯ್ಯಾಮ, ಅಪ್ಪೇವ ನಾಮ ತತಿಯಾನಂ ಮಿಗಜಾತಾನಂ ಆಸಯಂ ಪಸ್ಸೇಯ್ಯಾಮ, ಯತ್ಥ ತೇ ಗಾಹಂ ಗಚ್ಛೇಯ್ಯು’ನ್ತಿ। ತೇ ಅಮುಂ ನಿವಾಪಂ ನಿವುತ್ತಂ ಮಹತೀತಿ ದಣ್ಡವಾಕರಾಹಿ ಸಮನ್ತಾ ಸಪ್ಪದೇಸಂ ಅನುಪರಿವಾರೇಸುಂ। ಅದ್ದಸಂಸು ಖೋ ನೇವಾಪಿಕೋ ಚ ನೇವಾಪಿಕಪರಿಸಾ ಚ ತತಿಯಾನಂ ಮಿಗಜಾತಾನಂ ಆಸಯಂ, ಯತ್ಥ ತೇ ಗಾಹಂ ಅಗಮಂಸು। ಏವಞ್ಹಿ ತೇ ತತಿಯಾಪಿ ಮಿಗಜಾತಾ ನ ಪರಿಮುಚ್ಚಿಂಸು ನೇವಾಪಿಕಸ್ಸ ಇದ್ಧಾನುಭಾವಾ। ಯಂನೂನ ಮಯಂ ಯತ್ಥ ಅಗತಿ ನೇವಾಪಿಕಸ್ಸ ಚ ನೇವಾಪಿಕಪರಿಸಾಯ ಚ ತತ್ರಾಸಯಂ ಕಪ್ಪೇಯ್ಯಾಮ, ತತ್ರಾಸಯಂ ಕಪ್ಪೇತ್ವಾ ಅಮುಂ ನಿವಾಪಂ ನಿವುತ್ತಂ ನೇವಾಪಿಕಸ್ಸ ಅನನುಪಖಜ್ಜ ಅಮುಚ್ಛಿತಾ ಭೋಜನಾನಿ ಭುಞ್ಜಿಸ್ಸಾಮ, ಅನನುಪಖಜ್ಜ ಅಮುಚ್ಛಿತಾ ಭೋಜನಾನಿ ಭುಞ್ಜಮಾನಾ ನ ಮದಂ ಆಪಜ್ಜಿಸ್ಸಾಮ, ಅಮತ್ತಾ ಸಮಾನಾ ನ ಪಮಾದಂ ಆಪಜ್ಜಿಸ್ಸಾಮ, ಅಪ್ಪಮತ್ತಾ ಸಮಾನಾ ನ ಯಥಾಕಾಮಕರಣೀಯಾ ಭವಿಸ್ಸಾಮ ನೇವಾಪಿಕಸ್ಸ ಅಮುಸ್ಮಿಂ ನಿವಾಪೇ’ತಿ। ತೇ ಯತ್ಥ ಅಗತಿ ನೇವಾಪಿಕಸ್ಸ ಚ ನೇವಾಪಿಕಪರಿಸಾಯ ಚ ತತ್ರಾಸಯಂ ಕಪ್ಪಯಿಂಸು। ತತ್ರಾಸಯಂ ಕಪ್ಪೇತ್ವಾ ಅಮುಂ ನಿವಾಪಂ ನಿವುತ್ತಂ ನೇವಾಪಿಕಸ್ಸ ಅನನುಪಖಜ್ಜ ಅಮುಚ್ಛಿತಾ ಭೋಜನಾನಿ ಭುಞ್ಜಿಂಸು, ತೇ ತತ್ಥ ಅನನುಪಖಜ್ಜ ಅಮುಚ್ಛಿತಾ ಭೋಜನಾನಿ ಭುಞ್ಜಮಾನಾ ನ ಮದಂ ಆಪಜ್ಜಿಂಸು, ಅಮತ್ತಾ ಸಮಾನಾ ನ ಪಮಾದಂ ಆಪಜ್ಜಿಂಸು, ಅಪ್ಪಮತ್ತಾ ಸಮಾನಾ ನ ಯಥಾಕಾಮಕರಣೀಯಾ ಅಹೇಸುಂ ನೇವಾಪಿಕಸ್ಸ ಅಮುಸ್ಮಿಂ ನಿವಾಪೇ।

“ತತ್ರ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ನೇವಾಪಿಕಸ್ಸ ಚ ನೇವಾಪಿಕಪರಿಸಾಯ ಚ ಏತದಹೋಸಿ - ‘ಸಠಾಸ್ಸುನಾಮಿಮೇ ಚತುತ್ಥಾ ಮಿಗಜಾತಾ ಕೇತಬಿನೋ, ಇದ್ಧಿಮನ್ತಾಸ್ಸುನಾಮಿಮೇ ಚತುತ್ಥಾ ಮಿಗಜಾತಾ ಪರಜನಾ। ಇಮಞ್ಚ ನಾಮ ನಿವಾಪಂ ನಿವುತ್ತಂ ಪರಿಭುಞ್ಜನ್ತಿ, ನ ಚ ನೇಸಂ ಜಾನಾಮ ಆಗತಿಂ ವಾ ಗತಿಂ ವಾ। ಯಂನೂನ ಮಯಂ ಇಮಂ ನಿವಾಪಂ ನಿವುತ್ತಂ ಮಹತೀಹಿ ದಣ್ಡವಾಕರಾಹಿ ಸಮನ್ತಾ ಸಪ್ಪದೇಸಂ ಅನುಪರಿವಾರೇಯ್ಯಾಮ, ಅಪ್ಪೇವ ನಾಮ ಚತುತ್ಥಾನಂ ಮಿಗಜಾತಾನಂ ಆಸಯಂ ಪಸ್ಸೇಯ್ಯಾಮ ಯತ್ಥ ತೇ ಗಾಹಂ ಗಚ್ಛೇಯ್ಯು’ನ್ತಿ। ತೇ ಅಮುಂ ನಿವಾಪಂ ನಿವುತ್ತಂ ಮಹತೀಹಿ ದಣ್ಡವಾಕರಾಹಿ ಸಮನ್ತಾ ಸಪ್ಪದೇಸಂ ಅನುಪರಿವಾರೇಸುಂ। ನೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅದ್ದಸಂಸು ನೇವಾಪಿಕೋ ಚ ನೇವಾಪಿಕಪರಿಸಾ ಚ ಚತುತ್ಥಾನಂ ಮಿಗಜಾತಾನಂ ಆಸಯಂ, ಯತ್ಥ ತೇ ಗಾಹಂ ಗಚ್ಛೇಯ್ಯುಂ। ತತ್ರ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ನೇವಾಪಿಕಸ್ಸ ಚ ನೇವಾಪಿಕಪರಿಸಾಯ ಚ ಏತದಹೋಸಿ - ‘ಸಚೇ ಖೋ ಮಯಂ ಚತುತ್ಥೇ ಮಿಗಜಾತೇ ಘಟ್ಟೇಸ್ಸಾಮ, ತೇ ಘಟ್ಟಿತಾ ಅಞ್ಞೇ ಘಟ್ಟಿಸ್ಸನ್ತಿ ತೇ ಘಟ್ಟಿತಾ ಅಞ್ಞೇ ಘಟ್ಟಿಸ್ಸನ್ತಿ। ಏವಂ ಇಮಂ ನಿವಾಪಂ ನಿವುತ್ತಂ ಸಬ್ಬಸೋ ಮಿಗಜಾತಾ ಪರಿಮುಞ್ಚಿಸ್ಸನ್ತಿ। ಯಂನೂನ ಮಯಂ ಚತುತ್ಥೇ ಮಿಗಜಾತೇ ಅಜ್ಝುಪೇಕ್ಖೇಯ್ಯಾಮಾ’ತಿ। ಅಜ್ಝುಪೇಕ್ಖಿಂಸು ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ನೇವಾಪಿಕೋ ಚ ನೇವಾಪಿಕಪರಿಸಾ ಚ ಚತುತ್ಥೇ ಮಿಗಜಾತೇ। ಏವಞ್ಹಿ ತೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತುತ್ಥಾ ಮಿಗಜಾತಾ ಪರಿಮುಚ್ಚಿಂಸು ನೇವಾಪಿಕಸ್ಸ ಇದ್ಧಾನುಭಾವಾ।

೨೬೭. “ಉಪಮಾ ಖೋ ಮೇ ಅಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕತಾ ಅತ್ಥಸ್ಸ ವಿಞ್ಞಾಪನಾಯ। ಅಯಂ ಚೇವೇತ್ಥ ಅತ್ಥೋ - ನಿವಾಪೋತಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚನ್ನೇತಂ ಕಾಮಗುಣಾನಂ ಅಧಿವಚನಂ। ನೇವಾಪಿಕೋತಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಾರಸ್ಸೇತಂ ಪಾಪಿಮತೋ ಅಧಿವಚನಂ। ನೇವಾಪಿಕಪರಿಸಾತಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಾರಪರಿಸಾಯೇತಂ ಅಧಿವಚನಂ। ಮಿಗಜಾತಾತಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನಮೇತಂ ಅಧಿವಚನಂ।

೨೬೮. “ತತ್ರ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಠಮಾ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಅಮುಂ ನಿವಾಪಂ ನಿವುತ್ತಂ ಮಾರಸ್ಸ ಅಮೂನಿ ಚ ಲೋಕಾಮಿಸಾನಿ ಅನುಪಖಜ್ಜ ಮುಚ್ಛಿತಾ ಭೋಜನಾನಿ ಭುಞ್ಜಿಂಸು। ತೇ ತತ್ಥ ಅನುಪಖಜ್ಜ ಮುಚ್ಛಿತಾ ಭೋಜನಾನಿ ಭುಞ್ಜಮಾನಾ ಮದಂ ಆಪಜ್ಜಿಂಸು, ಮತ್ತಾ ಸಮಾನಾ ಪಮಾದಂ ಆಪಜ್ಜಿಂಸು, ಪಮತ್ತಾ ಸಮಾನಾ ಯಥಾಕಾಮಕರಣೀಯಾ ಅಹೇಸುಂ ಮಾರಸ್ಸ ಅಮುಸ್ಮಿಂ ನಿವಾಪೇ ಅಮುಸ್ಮಿಞ್ಚ ಲೋಕಾಮಿಸೇ । ಏವಞ್ಹಿ ತೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಠಮಾ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ನ ಪರಿಮುಚ್ಚಿಂಸು ಮಾರಸ್ಸ ಇದ್ಧಾನುಭಾವಾ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ತೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಠಮಾ ಮಿಗಜಾತಾ ತಥೂಪಮೇ ಅಹಂ ಇಮೇ ಪಠಮೇ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣೇ ವದಾಮಿ।

೨೬೮. "ತತ್ರ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದುತಿಯಾ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಏವಂ ಸಮಚಿನ್ತೇಸುಂ – 'ಯೇ ಖೋ ತೇ ಪಠಮಾ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಅಮುಂ ನಿವಾಪಂ ನಿವುತ್ತಂ ಮಾರಸ್ಸ ಅಮೂನಿ ಚ ಲೋಕಾಮಿಸಾನಿ ಅನುಪಖಜ್ಜ ಮುಚ್ಛಿತಾ ಭೋಜನಾನಿ ಭುಞ್ಜಿಂಸು। ತೇ ತತ್ಥ ಅನುಪಖಜ್ಜ ಮುಚ್ಛಿತಾ ಭೋಜನಾನಿ ಭುಞ್ಜಮಾನಾ ಮದಂ ಆಪಜ್ಜಿಂಸು, ಮತ್ತಾ ಸಮಾನಾ ಪಮಾದಂ ಆಪಜ್ಜಿಂಸು, ಪಮತ್ತಾ ಸಮಾನಾ ಯಥಾಕಾಮಕರಣೀಯಾ ಅಹೇಸುಂ ಮಾರಸ್ಸ ಅಮುಸ್ಮಿಂ ನಿವಾಪೇ ಅಮುಸ್ಮಿಞ್ಚ ಲೋಕಾಮಿಸೇ। ಏವಞ್ಹಿ ತೇ ಪಠಮಾ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ನ ಪರಿಮುಚ್ಚಿಂಸು ಮಾರಸ್ಸ ಇದ್ಧಾನುಭಾವಾ। ಯಂನೂನ ಮಯಂ ಸಬ್ಬಸೋ ನಿವಾಪಭೋಜನಾ ಲೋಕಾಮಿಸಾ ಪಟಿವಿರಮೇಯ್ಯಾಮ, ಭಯಭೋಗಾ ಪಟಿವಿರತಾ ಅರಞ್ಞಾಯತನಾನಿ ಅಜ್ಝೋಗಾಹೇತ್ವಾ ವಿಹರೇಯ್ಯಾಮಾ'ತಿ। ತೇ ಸಬ್ಬಸೋ ನಿವಾಪಭೋಜನಾ ಲೋಕಾಮಿಸಾ ಪಟಿವಿರಮಿಂಸು, ಭಯಭೋಗಾ ಪಟಿವಿರತಾ ಅರಞ್ಞಾಯತನಾನಿ ಅಜ್ಝೋಗಾಹೇತ್ವಾ ವಿಹರೇಯ್ಯಾಮಾತಿ। ತೇ ಸಬ್ಬಸೋ ನಿವಾಪಭೋಜನಾ ಲೋಕಾಮಿಸಾ ಪಟಿವಿರಮಿಂಸು, ಭಯಭೋಗಾ ಪಟಿವಿರತಾ ಅರಞ್ಞಾಯತನಾನಿ ಅಜ್ಝೋಗಾಹೇತ್ವಾ ವಿಹರಿಂಸು। ತೇ ತತ್ಥ ಸಾಕಭಕ್ಖಾಪಿ ಅಹೇಸುಂ, ಸಾಮಾಕಭಕ್ಖಾಪಿ ಅಹೇಸುಂ, ನೀವಾರಭಕ್ಖಾಪಿ ಅಹೇಸುಂ, ದದ್ದುಲಭಕ್ಖಾಪಿ ಅಹೇಸುಂ, ಹಟಭಕ್ಖಾಪಿ ಅಹೇಸುಂ, ಕಣಭಕ್ಖಾಪಿ ಅಹೇಸುಂ, ಆಚಾಮಭಕ್ಖಾಪಿ ಅಹೇಸುಂ, ಪಿಞ್ಞಾಕಭಕ್ಖಾಪಿ ಅಹೇಸುಂ, ತಿಣಭಕ್ಖಾಪಿ ಅಹೇಸುಂ, ಗೋಮಯಭಕ್ಖಾಪಿ ಅಹೇಸುಂ, ವನಮೂಲಫಲಾಹಾರಾ ಯಾಪೇಸುಂ ಪವತ್ತಫಲಭೋಜೀ।

"ತೇಸಂ ಗಿಮ್ಹಾನಂ ಪಚ್ಛಿಮೇ ಮಾಸೇ, ತಿಣೋದಕಸಙ್ಖಯೇ, ಅಧಿಮತ್ತಕಸಿಮಾನಂ ಪತ್ತೋ ಕಾಯೋ ಹೋತಿ। ತೇಸಂ ಅಧಿಮತ್ತಕಸಿಮಾನಂ ಪತ್ತಕಾಯಾನಂ ಬಲವೀರಿಯಂ ಪರಿಹಾಯಿ। ಬಲವೀರಿಯೇ ಪರಿಹೀನೇ ಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿ ಪರಿಹಾಯಿ। ಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿಯಾ ಪರಿಹೀನಾಯ ತಮೇವ ನಿವಾಪಂ ನಿವುತ್ತಂ ಮಾರಸ್ಸ ಪಚ್ಚಾಗಮಿಂಸು ತಾನಿ ಚ ಲೋಕಾಮಿಸಾನಿ। ತೇ ತತ್ಥ ಅನುಪಖಜ್ಜ ಮುಚ್ಛಿತಾ ಭೋಜನಾನಿ ಭುಞ್ಜಿಂಸು। ತೇ ತತ್ಥ ಅನುಪಖಜ್ಜ ಮುಚ್ಛಿತಾ ಭೋಜನಾನಿ ಭುಞ್ಜಮಾನಾ ಮದಂ ಆಪಜ್ಜಿಂಸು, ಮತ್ತಾ ಸಮಾನಾ ಪಮಾದಂ ಆಪಜ್ಜಿಂಸು, ಪಮತ್ತಾ ಸಮಾನಾ ಯಥಾಕಾಮಕರಣೀಯಾ ಅಹೇಸುಂ ಮಾರಸ್ಸ ಅಮುಸ್ಮಿಂ ನಿವಾಪೇ ಅಮುಸ್ಮಿಞ್ಚ ಲೋಕಾಮಿಸೇ। ಏವಞ್ಹಿ ತೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದುತಿಯಾಪಿ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ನ ಪರಿಮುಚ್ಚಿಂಸು ಮಾರಸ್ಸ ಇದ್ಧಾನುಭಾವಾ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ತೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದುತಿಯಾ ಮಿಗಜಾತಾ ತಥೂಪಮೇ ಅಹಂ ಇಮೇ ದುತಿಯೇ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣೇ ವದಾಮಿ।

೨೬೯. "ತತ್ರ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತತಿಯಾ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಏವಂ ಸಮಚಿನ್ತೇಸುಂ – 'ಯೇ ಖೋ ತೇ ಪಠಮಾ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಅಮುಂ ನಿವಾಪಂ ನಿವುತ್ತಂ ಮಾರಸ್ಸ ಅಮೂನಿ ಚ ಲೋಕಾಮಿಸಾನಿ...ಪೇ॰...। ಏವಞ್ಹಿ ತೇ ಪಠಮಾ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ನ ಪರಿಮುಚ್ಚಿಂಸು ಮಾರಸ್ಸ ಇದ್ಧಾನುಭಾವಾ। ಯೇಪಿ ತೇ ದುತಿಯಾ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಏವಂ ಸಮಚಿನ್ತೇಸುಂ – 'ಯೇ ಖೋ ತೇ ಪಠಮಾ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಅಮುಂ ನಿವಾಪಂ ನಿವುತ್ತಂ ಮಾರಸ್ಸ ಅಮೂನಿ ಚ ಲೋಕಾಮಿಸಾನಿ...ಪೇ॰...। ಏವಞ್ಹಿ ತೇ ಪಠಮಾ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ನ ಪರಿಮುಚ್ಚಿಂಸು ಮಾರಸ್ಸ ಇದ್ಧಾನುಭಾವಾ। ಯಂನೂನ ಮಯಂ ಸಬ್ಬಸೋ ನಿವಾಪಭೋಜನಾ ಲೋಕಾಮಿಸಾ ಪಟಿವಿರಮೇಯ್ಯಾಮ, ಭಯಭೋಗಾ ಪಟಿವಿರತಾ ಅರಞ್ಞಾಯತನಾನಿ ಅಜ್ಝೋಗಾಹೇತ್ವಾ ವಿಹರೇಯ್ಯಾಮಾ'ತಿ। ತೇ ಸಬ್ಬಸೋ ನಿವಾಪಭೋಜನಾ ಲೋಕಾಮಿಸಾ ಪಟಿವಿರಮಿಂಸು। ಭಯಭೋಗಾ ಪಟಿವಿರತಾ ಅರಞ್ಞಾಯತನಾನಿ ಅಜ್ಝೋಗಾಹೇತ್ವಾ ವಿಹರಿಂಸು। ತೇ ತತ್ಥ ಸಾಕಭಕ್ಖಾಪಿ ಅಹೇಸುಂ...ಪೇ॰... ಪವತ್ತಫಲಭೋಜೀ। ತೇಸಂ ಗಿಮ್ಹಾನಂ ಪಚ್ಛಿಮೇ ಮಾಸೇ ತಿಣೋದಕಸಙ್ಖಯೇ ಅಧಿಮತ್ತಕಸಿಮಾನಂ ಪತ್ತೋ ಕಾಯೋ ಹೋತಿ। ತೇಸಂ ಅಧಿಮತ್ತಕಸಿಮಾನಂ ಪತ್ತಕಾಯಾನಂ ಬಲವೀರಿಯಂ ಪರಿಹಾಯಿ, ಬಲವೀರಿಯೇ ಪರಿಹೀನೇ ಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿ ಪರಿಹಾಯಿ, ಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿಯಾ ಪರಿಹೀನಾಯ ತಮೇವ ನಿವಾಪಂ ನಿವುತ್ತಂ ಮಾರಸ್ಸ ಪಚ್ಚಾಗಮಿಂಸು ತಾನಿ ಚ ಲೋಕಾಮಿಸಾನಿ। ತೇ ತತ್ಥ ಅನುಪಖಜ್ಜ ಮುಚ್ಛಿತಾ ಭೋಜನಾನಿ ಭುಞ್ಜಿಂಸು। ತೇ ತತ್ಥ ಅನುಪಖಜ್ಜ ಮುಚ್ಛಿತಾ ಭೋಜನಾನಿ ಭುಞ್ಜಮಾನಾ ಮದಂ ಆಪಜ್ಜಿಂಸು, ಮತ್ತಾ ಸಮಾನಾ ಪಮಾದಂ ಆಪಜ್ಜಿಂಸು, ಪಮತ್ತಾ ಸಮಾನಾ ಯಥಾಕಾಮಕರಣೀಯಾ ಅಹೇಸುಂ ಮಾರಸ್ಸ ಅಮುಸ್ಮಿಂ ನಿವಾಪೇ ಅಮುಸ್ಮಿಞ್ಚ ಲೋಕಾಮಿಸೇ। ಏವಞ್ಹಿ ತೇ ದುತಿಯಾಪಿ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ನ ಪರಿಮುಚ್ಚಿಂಸು ಮಾರಸ್ಸ ಇದ್ಧಾನುಭಾವಾ। ಯಂನೂನ ಮಯಂ ಅಮುಂ ನಿವಾಪಂ ನಿವುತ್ತಂ ಮಾರಸ್ಸ ಅಮೂನಿ ಚ ಲೋಕಾಮಿಸಾನಿ ಉಪನಿಸ್ಸಾಯ ಆಸಯಂ ಕಪ್ಪೇಯ್ಯಾಮ, ತತ್ರಾಸಯಂ ಕಪ್ಪೇತ್ವಾ ಅಮುಂ ನಿವಾಪಂ

ನಿವುತ್ತಂ ಮಾರಸ್ಸ ಅಮೂನಿ ಚ ಲೋಕಾಮಿಸಾನಿ ಅನನುಪಖಜ್ಜ ಅಮುಚ್ಛಿತಾ ಭೋಜನಾನಿ ಭುಞ್ಜಿಸ್ಸಾಮ, ಅನನುಪಖಜ್ಜ ಅಮುಚ್ಛಿತಾ ಭೋಜನಾನಿ ಭುಞ್ಜಮಾನಾ ನ ಮದಂ ಆಪಜ್ಜಿಸ್ಸಾಮ, ಅಮತ್ತಾ ಸಮಾನಾ ನ ಪಮಾದಂ ಆಪಜ್ಜಿಸ್ಸಾಮ, ಅಪ್ಪಮತ್ತಾ ಸಮಾನಾ ನ ಯಥಾಕಾಮಕರಣೀಯಾ ಭವಿಸ್ಸಾಮ ಮಾರಸ್ಸ ಅಮುಸ್ಮಿಂ ನಿವಾಪೇ ಅಮುಸ್ಮಿಞ್ಚ ಲೋಕಾಮಿಸೇ"ತಿ।

"ತೇ ಅಮುಂ ನಿವಾಪಂ ನಿವುತ್ತಂ ಮಾರಸ್ಸ ಅಮೂನಿ ಚ ಲೋಕಾಮಿಸಾನಿ ಉಪನಿಸ್ಸಾಯ ಆಸಯಂ ಕಪ್ಪಯಿಂಸು। ತತ್ರಾಸಯಂ ಕಪ್ಪೇತ್ವಾ ಅಮುಂ ನಿವಾಪಂ ನಿವುತ್ತಂ ಮಾರಸ್ಸ ಅಮೂನಿ ಚ ಲೋಕಾಮಿಸಾನಿ ಅನನುಪಖಜ್ಜ ಅಮುಚ್ಛಿತಾ ಭೋಜನಾನಿ ಭುಞ್ಜಿಂಸು। ತೇ ತತ್ಥ ಅನನುಪಖಜ್ಜ ಅಮುಚ್ಛಿತಾ ಭೋಜನಾನಿ ಭುಞ್ಜಮಾನಾ ನ ಮದಂ ಆಪಜ್ಜಿಂಸು, ಅಮತ್ತಾ ಸಮಾನಾ ನ ಪಮಾದಂ ಆಪಜ್ಜಿಂಸು, ಅಪ್ಪಮತ್ತಾ ಸಮಾನಾ ನ ಯಥಾಕಾಮಕರಣೀಯಾ ಅಹೇಸುಂ ಮಾರಸ್ಸ ಅಮುಸ್ಮಿಂ ನಿವಾಪೇ ಅಮುಸ್ಮಿಞ್ಚ ಲೋಕಾಮಿಸೇ । ಅಪಿ ಚ ಖೋ ಏವಂದಿಟ್ಠಿಕಾ ಅಹೇಸುಂ – ಸಸ್ಸತೋ ಲೋಕೋ ಇತಿಪಿ, ಅಸಸ್ಸತೋ ಲೋಕೋ ಇತಿಪಿ; ಅನ್ತವಾ ಲೋಕೋ ಇತಿಪಿ, ಅನನ್ತವಾ ಲೋಕೋ ಇತಿಪಿ; ತಂ ಜೀವಂ ತಂ ಸರೀರಂ ಇತಿಪಿ, ಅಞ್ಞಂ ಜೀವಂ ಅಞ್ಞಂ ಸರೀರಂ ಇತಿಪಿ; ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ ಇತಿಪಿ, ನ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ ಇತಿಪಿ, ಹೋತಿ ಚ ನ ಚ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ ಇತಿಪಿ, ನೇವ ಹೋತಿ ನ ನ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ ಇತಿಪಿ । ಏವಞ್ಹಿ ತೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತತಿಯಾಪಿ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ನ ಪರಿಮುಚ್ಚಿಂಸು ಮಾರಸ್ಸ ಇದ್ಧಾನುಭಾವಾ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ತೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತತಿಯಾ ಮಿಗಜಾತಾ ತಥೂಪಮೇ ಅಹಂ ಇಮೇ ತತಿಯೇ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣೇ ವದಾಮಿ।

೨೭೦. "ತತ್ರ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತುತ್ಥಾ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಏವಂ ಸಮಚಿನ್ತೇಸುಂ – 'ಯೇ ಖೋ ತೇ ಪಠಮಾ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಅಮುಂ ನಿವಾಪಂ ನಿವುತ್ತಂ ಮಾರಸ್ಸ...ಪೇ॰...। ಏವಞ್ಹಿ ತೇ ಪಠಮಾ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ನ ಪರಿಮುಚ್ಚಿಂಸು ಮಾರಸ್ಸ ಇದ್ಧಾನುಭಾವಾ। ಯೇಪಿ ತೇ ದುತಿಯಾ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಏವಂ ಸಮಚಿನ್ತೇಸುಂ – 'ಯೇ ಖೋ ತೇ ಪಠಮಾ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ... ಪೇ॰...। ಏವಞ್ಹಿ ತೇ ಪಠಮಾ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ನ ಪರಿಮುಚ್ಚಿಂಸು ಮಾರಸ್ಸ ಇದ್ಧಾನುಭಾವಾ। ಯಂನೂನ ಮಯಂ ಸಬ್ಬಸೋ ನಿವಾಪಭೋಜನಾ ಲೋಕಾಮಿಸಾ ಪಟಿವಿರಮೇಯ್ಯಾಮ ಭಯಭೋಗಾ ಪಟಿವಿರತಾ ಅರಞ್ಞಾಯತನಾನಿ ಅಜ್ಝೋಗಾಹೇತ್ವಾ ವಿಹರೇಯ್ಯಾಮಾ'ತಿ। ತೇ ಸಬ್ಬಸೋ ನಿವಾಪಭೋಜನಾ ಲೋಕಾಮಿಸಾ ಪಟಿವಿರಮಿಂಸು...ಪೇ॰...। ಏವಞ್ಹಿ ತೇ ದುತಿಯಾಪಿ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ನ ಪರಿಮುಚ್ಚಿಂಸು ಮಾರಸ್ಸ ಇದ್ಧಾನುಭಾವಾ। ಯೇಪಿ ತೇ ತತಿಯಾ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಏವಂ ಸಮಚಿನ್ತೇಸುಂ ಯೇ ಖೋ ತೇ ಪಠಮಾ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ...ಪೇ॰...। ಏವಞ್ಹಿ ತೇ ಪಠಮಾ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ನ ಪರಿಮುಚ್ಚಿಂಸು ಮಾರಸ್ಸ ಇದ್ಧಾನುಭಾವಾ। ಯೇಪಿ ತೇ ದುತಿಯಾ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಏವಂ ಸಮಚಿನ್ತೇಸುಂ ಯೇ ಖೋ ತೇ ಪಠಮಾ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ... ಪೇ॰...। ಏವಞ್ಹಿ ತೇ ಪಠಮಾ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ನ ಪರಿಮುಚ್ಚಿಂಸು ಮಾರಸ್ಸ ಇದ್ಧಾನುಭಾವಾ। ಯಂನೂನ ಮಯಂ ಸಬ್ಬಸೋ ನಿವಾಪಭೋಜನಾ ಲೋಕಾಮಿಸಾ ಪಟಿವಿರಮೇಯ್ಯಾಮ, ಭಯಭೋಗಾ ಪಟಿವಿರತಾ ಅರಞ್ಞಾಯತನಾನಿ ಅಜ್ಝೋಗಾಹೇತ್ವಾ ವಿಹರೇಯ್ಯಾಮಾ'ತಿ। ತೇ ಸಬ್ಬಸೋ ನಿವಾಪಭೋಜನಾ ಲೋಕಾಮಿಸಾ ಪಟಿವಿರಮಿಂಸು...ಪೇ॰...। ಏವಞ್ಹಿ ತೇ ದುತಿಯಾಪಿ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ನ ಪರಿಮುಚ್ಚಿಂಸು ಮಾರಸ್ಸ ಇದ್ಧಾನುಭಾವಾ। ಯಂನೂನ ಮಯಂ ಅಮುಂ ನಿವಾಪಂ ನಿವುತ್ತಂ ಮಾರಸ್ಸ ಅಮೂನಿ ಚ ಲೋಕಾಮಿಸಾನಿ ಉಪನಿಸ್ಸಾಯ ಆಸಯಂ ಕಪ್ಪೇಯ್ಯಾಮ। ತತ್ರಾಸಯಂ ಕಪ್ಪೇತ್ವಾ ಅಮುಂ ನಿವಾಪಂ ನಿವುತ್ತಂ ಮಾರಸ್ಸ ಅಮೂನಿ ಚ ಲೋಕಾಮಿಸಾನಿ ಅನನುಪಖಜ್ಜ ಅಮುಚ್ಛಿತಾ ಭೋಜನಾನಿ ಭುಞ್ಜಿಸ್ಸಾಮ, ಅನನುಪಖಜ್ಜ ಅಮುಚ್ಛಿತಾ ಭೋಜನಾನಿ ಭುಞ್ಜಮಾನಾ ನ ಮದಂ ಆಪಜ್ಜಿಸ್ಸಾಮ, ಅಮತ್ತಾ ಸಮಾನಾ ನ ಪಮಾದಂ ಆಪಜ್ಜಿಸ್ಸಾಮ, ಅಪ್ಪಮತ್ತಾ ಸಮಾನಾ ನ ಯಥಾಕಾಮಕರಣೀಯಾ ಭವಿಸ್ಸಾಮ ಮಾರಸ್ಸ ಅಮುಸ್ಮಿಂ ನಿವಾಪೇ ಅಮುಸ್ಮಿಞ್ಚ ಲೋಕಾಮಿಸೇತಿ।

"ತೇ ಅಮುಂ ನಿವಾಪಂ ನಿವುತ್ತಂ ಮಾರಸ್ಸ ಅಮೂನಿ ಚ ಲೋಕಾಮಿಸಾನಿ ಉಪನಿಸ್ಸಾಯ ಆಸಯಂ ಕಪ್ಪಯಿಂಸು। ತತ್ರಾಸಯಂ ಕಪ್ಪೇತ್ವಾ ಅಮುಂ ನಿವಾಪಂ ನಿವುತ್ತಂ ಮಾರಸ್ಸ ಅಮೂನಿ ಚ ಲೋಕಾಮಿಸಾನಿ ಅನನುಪಖಜ್ಜ ಅಮುಚ್ಛಿತಾ ಭೋಜನಾನಿ ಭುಞ್ಜಿಂಸು। ತೇ ತತ್ಥ ಅನನುಪಖಜ್ಜ ಅಮುಚ್ಛಿತಾ ಭೋಜನಾನಿ ಭುಞ್ಜಮಾನಾ ನ ಮದಂ ಆಪಜ್ಜಿಂಸು। ಅಮತ್ತಾ ಸಮಾನಾ ನ ಪಮಾದಂ ಆಪಜ್ಜಿಂಸು। ಅಪ್ಪಮತ್ತಾ ಸಮಾನಾ ನ ಯಥಾಕಾಮಕರಣೀಯಾ ಅಹೇಸುಂ ಮಾರಸ್ಸ ಅಮುಸ್ಮಿಂ ನಿವಾಪೇ

ಅಮುಸ್ಮಿಞ್ಚ ಲೋಕಾಮಿಸೇ। ಅಪಿ ಚ ಖೋ ಏವಂದಿಟ್ಠಿಕಾ ಅಹೇಸುಂ ಸಸ್ಸತೋ ಲೋಕೋ ಇತಿಪಿ...ಪೇ॰... ನೇವ ಹೋತಿ ನ ನ ಹೋತಿ ತಥಾಗತೋ ಪರಂ ಮರಣಾ ಇತಿಪಿ। ಏವಞ್ಹಿ ತೇ ತತಿಯಾಪಿ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ನ ಪರಿಮುಚ್ಚಿಂಸು ಮಾರಸ್ಸ ಇದ್ಧಾನುಭಾವಾ। ಯಂನೂನ ಮಯಂ ಯತ್ಥ ಅಗತಿ ಮಾರಸ್ಸ ಚ ಮಾರಪರಿಸಾಯ ಚ ತತ್ರಾಸಯಂ ಕಪ್ಪೇಯಾಮ। ತತ್ರಾಸಯಂ ಕಪ್ಪೇತ್ವಾ ಅಮುಂ ನಿವಾಪಂ ನಿವುತ್ತಂ ಮಾರಸ್ಸ ಅಮೂನಿ ಚ ಲೋಕಾಮಿಸಾನಿ ಅನನುಪಖಜ್ಜ ಅಮುಚ್ಛಿತಾ ಭೋಜನಾನಿ ಭುಞ್ಜಿಸ್ಸಾಮ, ಅನನುಪಖಜ್ಜ ಅಮುಚ್ಛಿತಾ ಭೋಜನಾನಿ ಭುಞ್ಜಮಾನಾ ನ ಮದಂ ಆಪಜ್ಜಿಸ್ಸಾಮ, ಅಮತ್ತಾ ಸಮಾನಾ ನ ಪಮಾದಂ ಆಪಜ್ಜಿಸ್ಸಾಮ, ಅಪ್ಪಮತ್ತಾ ಸಮಾನಾ ನ ಯಥಾಕಾಮಕರಣೀಯಾ ಭವಿಸ್ಸಾಮ ಮಾರಸ್ಸ ಅಮುಸ್ಮಿಂ ನಿವಾಪೇ ಅಮುಸ್ಮಿಞ್ಚ ಲೋಕಾಮಿಸೇತಿ।

‘‘ತೇ ಯತ್ಥ ಅಗತಿ ಮಾರಸ್ಸ ಚ ಮಾರಪರಿಸಾಯ ಚ ತತ್ರಾಸಯಂ ಕಪ್ಪಯಿಂಸು। ತತ್ರಾಸಯಂ ಕಪ್ಪೇತ್ವಾ ಅಮುಂ ನಿವಾಪಂ ನಿವುತ್ತಂ ಮಾರಸ್ಸ ಅಮೂನಿ ಚ ಲೋಕಾಮಿಸಾನಿ ಅನನುಪಖಜ್ಜ ಅಮುಚ್ಛಿತಾ ಭೋಜನಾನಿ ಭುಞ್ಜಿಂಸು, ತೇ ತತ್ಥ ಅನನುಪಖಜ್ಜ ಅಮುಚ್ಛಿತಾ ಭೋಜನಾನಿ ಭುಞ್ಜಮಾನಾ ನ ಮದಂ ಆಪಜ್ಜಿಂಸು, ಅಮತ್ತಾ ಸಮಾನಾ ನ ಪಮಾದಂ ಆಪಜ್ಜಿಂಸು, ಅಪ್ಪಮತ್ತಾ ಸಮಾನಾ ನ ಯಥಾಕಾಮಕರಣೀಯಾ ಅಹೇಸುಂ ಮಾರಸ್ಸ ಅಮುಸ್ಮಿಂ ನಿವಾಪೇ ಅಮುಸ್ಮಿಞ್ಚ ಲೋಕಾಮಿಸೇ। ಏವಞ್ಹಿ ತೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತುತ್ಥಾ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಪರಿಮುಚ್ಚಿಂಸು ಮಾರಸ್ಸ ಇದ್ಧಾನುಭಾವಾ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ತೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತುತ್ಥಾ ಮಿಗಜಾತಾ ತಥೂಪಮೇ ಅಹಂ ಇಮೇ ಚತುತ್ಥೇ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣೇ ವದಾಮಿ।

೨೭೧. ‘‘ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಗತಿ ಮಾರಸ್ಸ ಚ ಮಾರಪರಿಸಾಯ ಚ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ವಿವಿಚ್ಚೇವ ಕಾಮೇಹಿ ವಿವಿಚ್ಚ ಅಕುಸಲೇಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸವಿತಕ್ಕಂ ಸವಿಚಾರಂ ವಿವೇಕಜಂ ಪೀತಿಸುಖಂ ಪಠಮಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಅನ್ಧಮಕಾಸಿ ಮಾರಂ, ಅಪದಂ ವಧಿತ್ವಾ ಮಾರಚಕ್ಖುಂ ಅದಸ್ಸನಂ ಗತೋ ಪಾಪಿಮತೋ।

‘‘ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ವಿತಕ್ಕವಿಚಾರಾನಂ ವೂಪಸಮಾ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಸಮ್ಪಸಾದನಂ ಚೇತಸೋ ಏಕೋದಿಭಾವಂ ಅವಿತಕ್ಕಂ ಅವಿಚಾರಂ ಸಮಾಧಿಜಂ ಪೀತಿಸುಖಂ ದುತಿಯಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ...ಪೇ॰... ಪಾಪಿಮತೋ।

‘‘ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಪೀತಿಯಾ ಚ ವಿರಾಗಾ ಉಪೇಕ್ಖಕೋ ಚ ವಿಹರತಿ ಸತೋ ಚ ಸಮ್ಪಜಾನೋ, ಸುಖಞ್ಚ ಕಾಯೇನ ಪಟಿಸಂವೇದೇತಿ ಯಂ ತಂ ಅರಿಯಾ ಆಚಿಕ್ಖನ್ತಿ ‘ಉಪೇಕ್ಖಕೋ ಸತಿಮಾ ಸುಖವಿಹಾರೀ’ತಿ ತತಿಯಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ...ಪೇ॰... ಪಾಪಿಮತೋ।

‘‘ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸುಖಸ್ಸ ಚ ಪಹಾನಾ ದುಕ್ಖಸ್ಸ ಚ ಪಹಾನಾ, ಪುಬ್ಬೇವ ಸೋಮನಸ್ಸದೋಮನಸ್ಸಾನಂ ಅತ್ಥಙ್ಗಮಾ, ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಂ ಉಪೇಕ್ಖಾಸತಿಪಾರಿಸುದ್ಧಿಂ ಚತುತ್ಥಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ...ಪೇ॰... ಪಾಪಿಮತೋ।

‘‘ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸಬ್ಬಸೋ ರೂಪಸಞ್ಞಾನಂ ಸಮತಿಕ್ಕಮಾ ಪಟಿಘಸಞ್ಞಾನಂ ಅತ್ಥಙ್ಗಮಾ ನಾನತ್ತಸಞ್ಞಾನಂ ಅಮನಸಿಕಾರಾ ‘ಅನನ್ತೋ ಆಕಾಸೋ’ತಿ ಆಕಾಸಾನಞ್ಚಾಯತನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ...ಪೇ॰... ಪಾಪಿಮತೋ।

‘‘ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸಬ್ಬಸೋ ಆಕಾಸಾನಞ್ಚಾಯತನಂ ಸಮತಿಕ್ಕಮ್ಮ ‘ಅನನ್ತಂ ವಿಞ್ಞಾಣ’ನ್ತಿ ವಿಞ್ಞಾಣಞ್ಚಾಯತನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ...ಪೇ॰... ಪಾಪಿಮತೋ।

“ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸಬ್ಬಸೋ ವಿಞ್ಞಾಣಞ್ಚಾಯತನಂ ಸಮತಿಕ್ಕಮ್ಮ ‘ನತ್ಥಿ ಕಿಞ್ಚೀ’ತಿ ಆಕಿಞ್ಚಞ್ಞಾಯತನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ…ಪೇ॰… ಪಾಪಿಮತೋ।

“ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸಬ್ಬಸೋ ಆಕಿಞ್ಚಞ್ಞಾಯತನಂ ಸಮತಿಕ್ಕಮ್ಮ ನೇವಸಞ್ಞಾನಾಸಞ್ಞಾಯತನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ…ಪೇ॰… ಪಾಪಿಮತೋ।

“ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸಬ್ಬಸೋ ನೇವಸಞ್ಞಾನಾಸಞ್ಞಾಯತನಂ ಸಮತಿಕ್ಕಮ್ಮ ಸಞ್ಞಾವೇದಯಿತನಿರೋಧಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ। ಪಞ್ಞಾಯ ಚಸ್ಸ ದಿಸ್ವಾ ಆಸವಾ ಪರಿಕ್ಖೀಣಾ ಹೋನ್ತಿ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಅನ್ಧಮಕಾಸಿ ಮಾರಂ, ಅಪದಂ ವಧಿತ್ವಾ ಮಾರಚಕ್ಖುಂ ಅದಸ್ಸನಂ ಗತೋ ಪಾಪಿಮತೋ ತಿಣ್ಣೋ ಲೋಕೇ ವಿಸತ್ತಿಕ”ನ್ತಿ।

ಇದಮವೋಚ ಭಗವಾ। ಅತ್ತಮನಾ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಭಗವತೋ ಭಾಸಿತಂ ಅಭಿನನ್ದುನ್ತಿ।

ನಿವಾಪಸುತ್ತಂ ನಿಟ್ಠಿತಂ ಪಞ್ಚಮಂ।

೬. ಪಾಸರಾಸಿಸುತ್ತಂ

೨೭೨. ಏವಂ ಮೇ ಸುತಂ – ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ ಜೇತವನೇ ಅನಾಥಪಿಣ್ಡಿಕಸ್ಸ ಆರಾಮೇ। ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ಪುಬ್ಬಣ್ಹಸಮಯಂ ನಿವಾಸೇತ್ವಾ ಪತ್ತಚೀವರಮಾದಾಯ ಸಾವತ್ಥಿಂ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಪಾವಿಸಿ। ಅಥ ಖೋ ಸಮ್ಬಹುಲಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಯೇನಾಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿಂಸು; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಆನನ್ದಂ ಏತದವೋಚುಂ – “ಚಿರಸ್ಸುತಾ ನೋ, ಆವುಸೋ ಆನನ್ದ, ಭಗವತೋ ಸಮ್ಮುಖಾ ಧಮ್ಮೀ ಕಥಾ। ಸಾಧು ಮಯಂ, ಆವುಸೋ ಆನನ್ದ, ಲಭೇಯ್ಯಾಮ ಭಗವತೋ ಸಮ್ಮುಖಾ ಧಮ್ಮಿಂ ಕಥಂ ಸವನಾಯಾ”ತಿ। “ತೇನ ಹಾಯಸ್ಮನ್ತೋ ಯೇನ ರಮ್ಮಕಸ್ಸ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಸ ಅಸ್ಸಮೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಥ; ಅಪ್ಪೇವ ನಾಮ ಲಭೇಯ್ಯಾಥ ಭಗವತೋ ಸಮ್ಮುಖಾ ಧಮ್ಮಿಂ ಕಥಂ ಸವನಾಯಾ”ತಿ। “ಏವಮಾವುಸೋ”ತಿ ಖೋ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಯಸ್ಮತೋ ಆನನ್ದಸ್ಸ ಪಚ್ಚಸ್ಸೋಸುಂ।

ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಚರಿತ್ವಾ ಪಚ್ಛಾಭತ್ತಂ ಪಿಣ್ಡಪಾತಪಟಿಕ್ಕನ್ತೋ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಆನನ್ದಂ ಆಮನ್ತೇಸಿ – “ಆಯಾಮಾನನ್ದ, ಯೇನ ಪುಬ್ಬಾರಾಮೋ ಮಿಗಾರಮಾತುಪಾಸಾದೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿಸ್ಸಾಮ ದಿವಾವಿಹಾರಾಯಾ”ತಿ। “ಏವಂ, ಭನ್ತೇ”ತಿ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಭಗವತೋ ಪಚ್ಚಸ್ಸೋಸಿ। ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ಆಯಸ್ಮತಾ ಆನನ್ದೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಯೇನ ಪುಬ್ಬಾರಾಮೋ ಮಿಗಾರಮಾತುಪಾಸಾದೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ ದಿವಾವಿಹಾರಾಯ। ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ಸಾಯನ್ಹಸಮಯಂ ಪಟಿಸಲ್ಲಾನಾ ವುಟ್ಠಿತೋ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಆನನ್ದಂ ಆಮನ್ತೇಸಿ – “ಆಯಾಮಾನನ್ದ, ಯೇನ ಪುಬ್ಬಕೋಟ್ಠಕೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿಸ್ಸಾಮ ಗತ್ತಾನಿ ಪರಿಸಿಞ್ಚಿತು”ನ್ತಿ। “ಏವಂ, ಭನ್ತೇ”ತಿ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಭಗವತೋ ಪಚ್ಚಸ್ಸೋಸಿ।

೨೭೩. ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ಆಯಸ್ಮತಾ ಆನನ್ದೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಯೇನ ಪುಬ್ಬಕೋಟ್ಠಕೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ ಗತ್ತಾನಿ ಪರಿಸಿಞ್ಚಿತುಂ। ಪುಬ್ಬಕೋಟ್ಠಕೇ ಗತ್ತಾನಿ ಪರಿಸಿಞ್ಚಿತ್ವಾ ಪಚ್ಚುತ್ತರಿತ್ವಾ ಏಕಚೀವರೋ ಅಟ್ಠಾಸಿ ಗತ್ತಾನಿ ಪುಬ್ಬಾಪಯಮಾನೋ। ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ – “ಅಯಂ, ಭನ್ತೇ, ರಮ್ಮಕಸ್ಸ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಸ ಅಸ್ಸಮೋ ಅವಿದೂರೇ। ರಮಣೀಯೋ, ಭನ್ತೇ, ರಮ್ಮಕಸ್ಸ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಸ ಅಸ್ಸಮೋ; ಪಾಸಾದಿಕೋ, ಭನ್ತೇ, ರಮ್ಮಕಸ್ಸ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಸ ಅಸ್ಸಮೋ। ಸಾಧು, ಭನ್ತೇ, ಭಗವಾ ಯೇನ ರಮ್ಮಕಸ್ಸ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಸ ಅಸ್ಸಮೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮತು ಅನುಕಮ್ಪಂ ಉಪಾದಾಯಾ”ತಿ। ಅಧಿವಾಸೇಸಿ ಭಗವಾ ತುಣ್ಹೀಭಾವೇನ।

ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ಯೇನ ರಮ್ಮಕಸ್ಸ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಸ ಅಸ್ಸಮೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ। ತೇನ ಖೋ ಪನ ಸಮಯೇನ ಸಮ್ಬಹುಲಾ ಭಿಕ್ಖೂ ರಮ್ಮಕಸ್ಸ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಸ ಅಸ್ಸಮೇ ಧಮ್ಮಿಯಾ ಕಥಾಯ ಸನ್ನಿಸಿನ್ನಾ ಹೋನ್ತಿ। ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ಬಹಿದ್ವಾರಕೋಟ್ಠಕೇ ಅಟ್ಠಾಸಿ

ಕಥಾಪರಿಯೋಸಾನಂ ಆಗಮಯಮಾನೋ। ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ಕಥಾಪರಿಯೋಸಾನಂ ವಿದಿತ್ವಾ ಉಕ್ಕಾಸಿತ್ವಾ ಅಗ್ಗಳಂ ಆಕೋಟೇಸಿ। ವಿವರಿಂಸು ಖೋ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಭಗವತೋ ದ್ವಾರಂ। ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ರಮ್ಮಕಸ್ಸ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಸ ಅಸ್ಸಮಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ಪಞ್ಞತ್ತೇ ಆಸನೇ ನಿಸೀದಿ। ನಿಸಜ್ಜ ಖೋ ಭಗವಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಮನ್ತೇಸಿ - "ಕಾಯನುತ್ಥ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏತರಹಿ ಕಥಾಯ ಸನ್ನಿಸಿನ್ನಾ? ಕಾ ಚ ಪನ ವೋ ಅನ್ತರಾಕಥಾ ವಿಪ್ಪಕತಾ"ತಿ ? "ಭಗವನ್ತಮೇವ ಖೋ ನೋ, ಭನ್ತೇ, ಆರಬ್ಭ ಧಮ್ಮೀ ಕಥಾ ವಿಪ್ಪಕತಾ, ಅಥ ಭಗವಾ ಅನುಪ್ಪತ್ತೋ"ತಿ। "ಸಾಧು, ಭಿಕ್ಖವೇ! ಏತಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತುಮ್ಹಾಕಂ ಪತಿರೂಪಂ ಕುಲಪುತ್ತಾನಂ ಸದ್ಧಾ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜಿತಾನಂ ಯಂ ತುಮ್ಹೇ ಧಮ್ಮಿಯಾ ಕಥಾಯ ಸನ್ನಿಸೀದೇಯ್ಯಾಥ। ಸನ್ನಿಪತಿತಾನಂ ವೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದ್ವಯಂ ಕರಣೀಯಂ - ಧಮ್ಮೀ ವಾ ಕಥಾ, ಅರಿಯೋ ವಾ ತುಣ್ಹೀಭಾವೋ"।

೨೭೪. "ದ್ವೇಮಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪರಿಯೇಸನಾ - ಅರಿಯಾ ಚ ಪರಿಯೇಸನಾ, ಅನರಿಯಾ ಚ ಪರಿಯೇಸನಾ।

"ಕತಮಾ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅನರಿಯಾ ಪರಿಯೇಸನಾ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಅತ್ತನಾ ಜಾತಿಧಮ್ಮೋ ಸಮಾನೋ ಜಾತಿಧಮ್ಮಂಯೇವ ಪರಿಯೇಸತಿ, ಅತ್ತನಾ ಜರಾಧಮ್ಮೋ ಸಮಾನೋ ಜರಾಧಮ್ಮಂಯೇವ ಪರಿಯೇಸತಿ, ಅತ್ತನಾ ಬ್ಯಾಧಿಧಮ್ಮೋ ಸಮಾನೋ ಬ್ಯಾಧಿಧಮ್ಮಂಯೇವ ಪರಿಯೇಸತಿ, ಅತ್ತನಾ ಮರಣಧಮ್ಮೋ ಸಮಾನೋ ಮರಣಧಮ್ಮಂಯೇವ ಪರಿಯೇಸತಿ, ಅತ್ತನಾ ಸೋಕಧಮ್ಮೋ ಸಮಾನೋ ಸೋಕಧಮ್ಮಂಯೇವ ಪರಿಯೇಸತಿ, ಅತ್ತನಾ ಸಂಕಿಲೇಸಧಮ್ಮೋ ಸಮಾನೋ ಸಂಕಿಲೇಸಧಮ್ಮಂಯೇವ ಪರಿಯೇಸತಿ।

"ಕಿಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಜಾತಿಧಮ್ಮಂ ವದೇಥ? ಪುತ್ತಭರಿಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಜಾತಿಧಮ್ಮಂ, ದಾಸಿದಾಸಂ ಜಾತಿಧಮ್ಮಂ, ಅಜೇಳಕಂ ಜಾತಿಧಮ್ಮಂ, ಕುಕ್ಕುಟಸೂಕರಂ ಜಾತಿಧಮ್ಮಂ, ಹತ್ಥಿಗವಾಸ್ಸವಳವಂ ಜಾತಿಧಮ್ಮಂ, ಜಾತರೂಪರಜತಂ ಜಾತಿಧಮ್ಮಂ। ಜಾತಿಧಮ್ಮಾ ಹೇತೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಉಪಧಯೋ। ಏತ್ಥಾಯಂ ಗಥಿತೋ [ಗಧಿತೋ (ಸ್ಯಾ॰ ಕ॰)] ಮುಚ್ಛಿತೋ ಅಜ್ಝೋಪನ್ನೋ ಅತ್ತನಾ ಜಾತಿಧಮ್ಮೋ ಸಮಾನೋ ಜಾತಿಧಮ್ಮಂಯೇವ ಪರಿಯೇಸತಿ।

"ಕಿಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಜರಾಧಮ್ಮಂ ವದೇಥ? ಪುತ್ತಭರಿಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಜರಾಧಮ್ಮಂ, ದಾಸಿದಾಸಂ ಜರಾಧಮ್ಮಂ, ಅಜೇಳಕಂ ಜರಾಧಮ್ಮಂ, ಕುಕ್ಕುಟಸೂಕರಂ ಜರಾಧಮ್ಮಂ, ಹತ್ಥಿಗವಾಸ್ಸವಳವಂ ಜರಾಧಮ್ಮಂ , ಜಾತರೂಪರಜತಂ ಜರಾಧಮ್ಮಂ। ಜರಾಧಮ್ಮಾ ಹೇತೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಉಪಧಯೋ। ಏತ್ಥಾಯಂ ಗಥಿತೋ ಮುಚ್ಛಿತೋ ಅಜ್ಝೋಪನ್ನೋ ಅತ್ತನಾ ಜರಾಧಮ್ಮೋ ಸಮಾನೋ ಜರಾಧಮ್ಮಂಯೇವ ಪರಿಯೇಸತಿ।

"ಕಿಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಬ್ಯಾಧಿಧಮ್ಮಂ ವದೇಥ? ಪುತ್ತಭರಿಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಬ್ಯಾಧಿಧಮ್ಮಂ, ದಾಸಿದಾಸಂ ಬ್ಯಾಧಿಧಮ್ಮಂ, ಅಜೇಳಕಂ ಬ್ಯಾಧಿಧಮ್ಮಂ, ಕುಕ್ಕುಟಸೂಕರಂ ಬ್ಯಾಧಿಧಮ್ಮಂ, ಹತ್ಥಿಗವಾಸ್ಸವಳವಂ ಬ್ಯಾಧಿಧಮ್ಮಂ। ಬ್ಯಾಧಿಧಮ್ಮಾ ಹೇತೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಉಪಧಯೋ। ಏತ್ಥಾಯಂ ಗಥಿತೋ ಮುಚ್ಛಿತೋ ಅಜ್ಝೋಪನ್ನೋ ಅತ್ತನಾ ಬ್ಯಾಧಿಧಮ್ಮೋ ಸಮಾನೋ ಬ್ಯಾಧಿಧಮ್ಮಂಯೇವ ಪರಿಯೇಸತಿ।

"ಕಿಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮರಣಧಮ್ಮಂ ವದೇಥ? ಪುತ್ತಭರಿಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮರಣಧಮ್ಮಂ, ದಾಸಿದಾಸಂ ಮರಣಧಮ್ಮಂ, ಅಜೇಳಕಂ ಮರಣಧಮ್ಮಂ, ಕುಕ್ಕುಟಸೂಕರಂ ಮರಣಧಮ್ಮಂ, ಹತ್ಥಿಗವಾಸ್ಸವಳವಂ ಮರಣಧಮ್ಮಂ। ಮರಣಧಮ್ಮಾ ಹೇತೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಉಪಧಯೋ। ಏತ್ಥಾಯಂ ಗಥಿತೋ ಮುಚ್ಛಿತೋ ಅಜ್ಝೋಪನ್ನೋ ಅತ್ತನಾ ಮರಣಧಮ್ಮೋ ಸಮಾನೋ ಮರಣಧಮ್ಮಂಯೇವ ಪರಿಯೇಸತಿ।

"ಕಿಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸೋಕಧಮ್ಮಂ ವದೇಥ? ಪುತ್ತಭರಿಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸೋಕಧಮ್ಮಂ, ದಾಸಿದಾಸಂ ಸೋಕಧಮ್ಮಂ, ಅಜೇಳಕಂ ಸೋಕಧಮ್ಮಂ, ಕುಕ್ಕುಟಸೂಕರಂ ಸೋಕಧಮ್ಮಂ, ಹತ್ಥಿಗವಾಸ್ಸವಳವಂ ಸೋಕಧಮ್ಮಂ। ಸೋಕಧಮ್ಮಾ ಹೇತೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ,

ಉಪಧಯೋ। ಏತ್ಥಾಯಂ ಗಧಿತೋ ಮುಚ್ಛಿತೋ ಅಜ್ಝೋಪನ್ನೋ ಅತ್ತನಾ ಸೋಕಧಮ್ಮೋ ಸಮಾನೋ ಸೋಕಧಮ್ಮಂಯೇವ ಪರಿಯೇಸತಿ।

“ಕಿಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಂಕಿಲೇಸಧಮ್ಮಂ ವದೇಥ? ಪುತ್ತಭರಿಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಂಕಿಲೇಸಧಮ್ಮಂ, ದಾಸಿದಾಸಂ ಸಂಕಿಲೇಸಧಮ್ಮಂ, ಅಜೇಳಕಂ ಸಂಕಿಲೇಸಧಮ್ಮಂ , ಕುಕ್ಕುಟಸೂಕರಂ ಸಂಕಿಲೇಸಧಮ್ಮಂ, ಹತ್ಥಿಗವಾಸ್ಸವಳವಂ ಸಂಕಿಲೇಸಧಮ್ಮಂ, ಜಾತರೂಪರಜತಂ ಸಂಕಿಲೇಸಧಮ್ಮಂ। ಸಂಕಿಲೇಸಧಮ್ಮಾ ಹೇತೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಉಪಧಯೋ। ಏತ್ಥಾಯಂ ಗಧಿತೋ ಮುಚ್ಛಿತೋ ಅಜ್ಝೋಪನ್ನೋ ಅತ್ತನಾ ಸಂಕಿಲೇಸಧಮ್ಮೋ ಸಮಾನೋ ಸಂಕಿಲೇಸಧಮ್ಮಂಯೇವ ಪರಿಯೇಸತಿ। ಅಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅನರಿಯಾ ಪರಿಯೇಸನಾ।

೨೭೫. “ಕತಮಾ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಿಯಾ ಪರಿಯೇಸನಾ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಅತ್ತನಾ ಜಾತಿಧಮ್ಮೋ ಸಮಾನೋ ಜಾತಿಧಮ್ಮೇ ಆದೀನವಂ ವಿದಿತ್ವಾ ಅಜಾತಂ ಅನುತ್ತರಂ ಯೋಗಕ್ಖೇಮಂ ನಿಬ್ಬಾನಂ ಪರಿಯೇಸತಿ, ಅತ್ತನಾ ಜರಾಧಮ್ಮೋ ಸಮಾನೋ ಜರಾಧಮ್ಮೇ ಆದೀನವಂ ವಿದಿತ್ವಾ ಅಜರಂ ಅನುತ್ತರಂ ಯೋಗಕ್ಖೇಮಂ ನಿಬ್ಬಾನಂ ಪರಿಯೇಸತಿ, ಅತ್ತನಾ ಬ್ಯಾಧಿಧಮ್ಮೋ ಸಮಾನೋ ಬ್ಯಾಧಿಧಮ್ಮೇ ಆದೀನವಂ ವಿದಿತ್ವಾ ಅಬ್ಯಾಧಿಂ ಅನುತ್ತರಂ ಯೋಗಕ್ಖೇಮಂ ನಿಬ್ಬಾನಂ ಪರಿಯೇಸತಿ, ಅತ್ತನಾ ಮರಣಧಮ್ಮೋ ಸಮಾನೋ ಮರಣಧಮ್ಮೇ ಆದೀನವಂ ವಿದಿತ್ವಾ ಅಮತಂ ಅನುತ್ತರಂ ಯೋಗಕ್ಖೇಮಂ ನಿಬ್ಬಾನಂ ಪರಿಯೇಸತಿ, ಅತ್ತನಾ ಸೋಕಧಮ್ಮೋ ಸಮಾನೋ ಸೋಕಧಮ್ಮೇ ಆದೀನವಂ ವಿದಿತ್ವಾ ಅಸೋಕಂ ಅನುತ್ತರಂ ಯೋಗಕ್ಖೇಮಂ ನಿಬ್ಬಾನಂ ಪರಿಯೇಸತಿ, ಅತ್ತನಾ ಸಂಕಿಲೇಸಧಮ್ಮೋ ಸಮಾನೋ ಸಂಕಿಲೇಸಧಮ್ಮೇ ಆದೀನವಂ ವಿದಿತ್ವಾ ಅಸಂಕಿಲಿಟ್ಠಂ ಅನುತ್ತರಂ ಯೋಗಕ್ಖೇಮಂ ನಿಬ್ಬಾನಂ ಪರಿಯೇಸತಿ। ಅಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಿಯಾ ಪರಿಯೇಸನಾ।

೨೭೬. “ಅಹಮ್ಪಿ ಸುದಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುಬ್ಬೇವ ಸಮ್ಬೋಧಾ ಅನಭಿಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ಬೋಧಿಸತ್ತೋವ ಸಮಾನೋ ಅತ್ತನಾ ಜಾತಿಧಮ್ಮೋ ಸಮಾನೋ ಜಾತಿಧಮ್ಮಂಯೇವ ಪರಿಯೇಸಾಮಿ, ಅತ್ತನಾ ಜರಾಧಮ್ಮೋ ಸಮಾನೋ ಜರಾಧಮ್ಮಂಯೇವ ಪರಿಯೇಸಾಮಿ, ಅತ್ತನಾ ಬ್ಯಾಧಿಧಮ್ಮೋ ಸಮಾನೋ ಬ್ಯಾಧಿಧಮ್ಮಂಯೇವ ಪರಿಯೇಸಾಮಿ, ಅತ್ತನಾ ಮರಣಧಮ್ಮೋ ಸಮಾನೋ ಮರಣಧಮ್ಮಂಯೇವ ಪರಿಯೇಸಾಮಿ, ಅತ್ತನಾ ಸೋಕಧಮ್ಮೋ ಸಮಾನೋ ಸೋಕಧಮ್ಮಂಯೇವ ಪರಿಯೇಸಾಮಿ, ಅತ್ತನಾ ಸಂಕಿಲೇಸಧಮ್ಮೋ ಸಮಾನೋ ಸಂಕಿಲೇಸಧಮ್ಮಂಯೇವ ಪರಿಯೇಸಾಮಿ। ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏತದಹೋಸಿ - ‘ಕಿಂ ನು ಖೋ ಅಹಂ ಅತ್ತನಾ ಜಾತಿಧಮ್ಮೋ ಸಮಾನೋ ಜಾತಿಧಮ್ಮಂಯೇವ ಪರಿಯೇಸಾಮಿ, ಅತ್ತನಾ ಜರಾಧಮ್ಮೋ ಸಮಾನೋ...ಪೇ॰... ಬ್ಯಾಧಿಧಮ್ಮೋ ಸಮಾನೋ... ಮರಣಧಮ್ಮೋ ಸಮಾನೋ... ಸೋಕಧಮ್ಮೋ ಸಮಾನೋ... ಅತ್ತನಾ ಸಂಕಿಲೇಸಧಮ್ಮೋ ಸಮಾನೋ ಸಂಕಿಲೇಸಧಮ್ಮಂಯೇವ ಪರಿಯೇಸಾಮಿ? ಯಂನೂನಾಹಂ ಅತ್ತನಾ ಜಾತಿಧಮ್ಮೋ ಸಮಾನೋ ಜಾತಿಧಮ್ಮೇ ಆದೀನವಂ ವಿದಿತ್ವಾ ಅಜಾತಂ ಅನುತ್ತರಂ ಯೋಗಕ್ಖೇಮಂ ನಿಬ್ಬಾನಂ ಪರಿಯೇಸೇಯ್ಯಂ, ಅತ್ತನಾ ಜರಾಧಮ್ಮೋ ಸಮಾನೋ ಜರಾಧಮ್ಮೇ ಆದೀನವಂ ವಿದಿತ್ವಾ ಅಜರಂ ಅನುತ್ತರಂ ಯೋಗಕ್ಖೇಮಂ ನಿಬ್ಬಾನಂ ಪರಿಯೇಸೇಯ್ಯಂ, ಅತ್ತನಾ ಬ್ಯಾಧಿಧಮ್ಮೋ ಸಮಾನೋ ಬ್ಯಾಧಿಧಮ್ಮೇ ಆದೀನವಂ ವಿದಿತ್ವಾ ಅಬ್ಯಾಧಿಂ ಅನುತ್ತರಂ ಯೋಗಕ್ಖೇಮಂ ನಿಬ್ಬಾನಂ ಪರಿಯೇಸೇಯ್ಯಂ, ಅತ್ತನಾ ಮರಣಧಮ್ಮೋ ಸಮಾನೋ ಮರಣಧಮ್ಮೇ ಆದೀನವಂ ವಿದಿತ್ವಾ ಅಮತಂ ಅನುತ್ತರಂ ಯೋಗಕ್ಖೇಮಂ ನಿಬ್ಬಾನಂ ಪರಿಯೇಸೇಯ್ಯಂ, ಅತ್ತನಾ ಸೋಕಧಮ್ಮೋ ಸಮಾನೋ ಸೋಕಧಮ್ಮೇ ಆದೀನವಂ ವಿದಿತ್ವಾ ಅಸೋಕಂ ಅನುತ್ತರಂ ಯೋಗಕ್ಖೇಮಂ ನಿಬ್ಬಾನಂ ಪರಿಯೇಸೇಯ್ಯಂ, ಅತ್ತನಾ ಸಂಕಿಲೇಸಧಮ್ಮೋ ಸಮಾನೋ ಸಂಕಿಲೇಸಧಮ್ಮೇ ಆದೀನವಂ ವಿದಿತ್ವಾ ಅಸಂಕಿಲಿಟ್ಠಂ ಅನುತ್ತರಂ ಯೋಗಕ್ಖೇಮಂ ನಿಬ್ಬಾನಂ ಪರಿಯೇಸೇಯ್ಯ’ನ್ತಿ।

೨೭೭. “ಸೋ ಖೋ ಅಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಪರೇನ ಸಮಯೇನ ದಹರೋವ ಸಮಾನೋ ಸುಸುಕಾಳಕೇಸೋ , ಭದ್ರೇನ ಯೋಬ್ಬನೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಪಠಮೇನ ವಯಸಾ ಅಕಾಮಕಾನಂ ಮಾತಾಪಿತೂನಂ ಅಸ್ಸುಮುಖಾನಂ ರುದನ್ತಾನಂ ಕೇಸಮಸ್ಸುಂ ಓಹಾರೇತ್ವಾ ಕಾಸಾಯಾನಿ ವತ್ಥಾನಿ ಅಚ್ಛಾದೇತ್ವಾ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜಿಂ। ಸೋ ಏವಂ ಪಬ್ಬಜಿತೋ ಸಮಾನೋ ಕಿಂ

ಕುಸಲಗವೇಸೀ [ಕಿಂಕುಸಲಂಗವೇಸೀ (ಕ॰)] ಅನುತ್ತರಂ ಸನ್ತಿವರಪದಂ ಪರಿಯೇಸಮಾನೋ ಯೇನ ಆಳಾರೋ ಕಾಲಾಮೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿಂ। ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಆಳಾರಂ ಕಾಲಾಮಂ ಏತದವೋಚಂ – 'ಇಚ್ಛಾಮಹಂ, ಆವುಸೋ ಕಾಲಾಮ, ಇಮಸ್ಮಿಂ ಧಮ್ಮವಿನಯೇ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಚರಿತು'ನ್ತಿ। ಏವಂ ವುತ್ತೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆಳಾರೋ ಕಾಲಾಮೋ ಮಂ ಏತದವೋಚ – 'ವಿಹರತಾಯಸ್ಮಾ; ತಾದಿಸೋ ಅಯಂ ಧಮ್ಮೋ ಯತ್ಥ ವಿಞ್ಞೂ ಪುರಿಸೋ ನಚಿರಸ್ಸೇವ ಸಕಂ ಆಚರಿಯಕಂ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರೇಯ್ಯಾ'ತಿ। ಸೋ ಖೋ ಅಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ನಚಿರಸ್ಸೇವ ಖಿಪ್ಪಮೇವ ತಂ ಧಮ್ಮಂ ಪರಿಯಾಪುಣಿಂ। ಸೋ ಖೋ ಅಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಾವತಕೇನೇವ ಓಟ್ಠಪಹತಮತ್ತೇನ ಲಪಿತಲಾಪನಮತ್ತೇನ ಞಾಣವಾದಞ್ಚ ವದಾಮಿ ಥೇರವಾದಞ್ಚ, 'ಜಾನಾಮಿ ಪಸ್ಸಾಮೀ'ತಿ ಚ ಪಟಿಜಾನಾಮಿ ಅಹಞ್ಚೇವ ಅಞ್ಞೇ ಚ। ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏತದಹೋಸಿ – 'ನ ಖೋ ಆಳಾರೋ ಕಾಲಾಮೋ ಇಮಂ ಧಮ್ಮಂ ಕೇವಲಂ ಸದ್ಧಾಮತ್ತಕೇನ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರಾಮೀತಿ ಪವೇದೇತಿ; ಅದ್ಧಾ ಆಳಾರೋ ಕಾಲಾಮೋ ಇಮಂ ಧಮ್ಮಂ ಜಾನಂ ಪಸ್ಸಂ ವಿಹರತೀ'ತಿ।

"ಅಥ ಖ್ವಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯೇನ ಆಳಾರೋ ಕಾಲಾಮೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿಂ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಆಳಾರಂ ಕಾಲಾಮಂ ಏತದವೋಚಂ – 'ಕಿತ್ತಾವತಾ ನೋ, ಆವುಸೋ ಕಾಲಾಮ, ಇಮಂ ಧಮ್ಮಂ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರಾಮೀತಿ ಪವೇದೇಸೀ'ತಿ [ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ಪವೇದೇಸೀತಿ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಪೀ॰)]? ಏವಂ ವುತ್ತೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆಳಾರೋ ಕಾಲಾಮೋ ಆಕಿಞ್ಚಞ್ಞಾಯತನಂ ಪವೇದೇಸಿ। ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏತದಹೋಸಿ – 'ನ ಖೋ ಆಳಾರಸ್ಸೇವ ಕಾಲಾಮಸ್ಸ ಅತ್ಥಿ ಸದ್ಧಾ, ಮಯ್ಹಂಪತ್ಥಿ ಸದ್ಧಾ; ನ ಖೋ ಆಳಾರಸ್ಸೇವ ಕಾಲಾಮಸ್ಸ ಅತ್ಥಿ ವೀರಿಯಂ, ಮಯ್ಹಂಪತ್ಥಿ ವೀರಿಯಂ; ನ ಖೋ ಆಳಾರಸ್ಸೇವ ಕಾಲಾಮಸ್ಸ ಅತ್ಥಿ ಸತಿ, ಮಯ್ಹಂಪತ್ಥಿ ಸತಿ; ನ ಖೋ ಆಳಾರಸ್ಸೇವ ಕಾಲಾಮಸ್ಸ ಅತ್ಥಿ ಸಮಾಧಿ, ಮಯ್ಹಂಪತ್ಥಿ ಸಮಾಧಿ; ನ ಖೋ ಆಳಾರಸ್ಸೇವ ಕಾಲಾಮಸ್ಸ ಅತ್ಥಿ ಪಞ್ಞಾ, ಮಯ್ಹಂಪತ್ಥಿ ಪಞ್ಞಾ। ಯಂನೂನಾಹಂ ಯಂ ಧಮ್ಮಂ ಆಳಾರೋ ಕಾಲಾಮೋ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರಾಮೀತಿ ಪವೇದೇತಿ, ತಸ್ಸ ಧಮ್ಮಸ್ಸ ಸಚ್ಛಿಕಿರಿಯಾಯ ಪದಹೇಯ್ಯ'ನ್ತಿ। ಸೋ ಖೋ ಅಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ನಚಿರಸ್ಸೇವ ಖಿಪ್ಪಮೇವ ತಂ ಧಮ್ಮಂ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹಾಸಿಂ।

"ಅಥ ಖ್ವಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯೇನ ಆಳಾರೋ ಕಾಲಾಮೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿಂ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಆಳಾರಂ ಕಾಲಾಮಂ ಏತದವೋಚಂ –

'ಏತ್ತಾವತಾ ನೋ, ಆವುಸೋ ಕಾಲಾಮ, ಇಮಂ ಧಮ್ಮಂ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ಪವೇದೇಸೀ'ತಿ?

'ಏತ್ತಾವತಾ ಖೋ ಅಹಂ, ಆವುಸೋ, ಇಮಂ ಧಮ್ಮಂ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ಪವೇದೇಮೀ'ತಿ।

'ಅಹಮ್ಪಿ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಏತ್ತಾವತಾ ಇಮಂ ಧಮ್ಮಂ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರಾಮೀ'ತಿ।

'ಲಾಭಾ ನೋ, ಆವುಸೋ, ಸುಲದ್ಧಂ ನೋ, ಆವುಸೋ, ಯೇ ಮಯಂ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ತಾದಿಸಂ ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಂ ಪಸ್ಸಾಮ। ಇತಿ ಯಾಹಂ ಧಮ್ಮಂ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ಪವೇದೇಮಿ ತಂ ತ್ವಂ ಧಮ್ಮಂ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರಸಿ। ಯಂ ತ್ವಂ ಧಮ್ಮಂ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರಸಿ ತಮಹಂ ಧಮ್ಮಂ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ಪವೇದೇಮಿ। ಇತಿ ಯಾಹಂ ಧಮ್ಮಂ ಜಾನಾಮಿ ತಂ ತ್ವಂ ಧಮ್ಮಂ ಜಾನಾಸಿ, ಯಂ ತ್ವಂ ಧಮ್ಮಂ ಜಾನಾಸಿ ತಮಹಂ ಧಮ್ಮಂ ಜಾನಾಮಿ। ಇತಿ ಯಾದಿಸೋ ಅಹಂ ತಾದಿಸೋ ತುವಂ, ಯಾದಿಸೋ ತುವಂ ತಾದಿಸೋ ಅಹಂ। ಏಹಿ ದಾನಿ, ಆವುಸೋ, ಉಭೋವ ಸನ್ತಾ ಇಮಂ ಗಣಂ ಪರಿಹರಾಮಾ'ತಿ। ಇತಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆಳಾರೋ ಕಾಲಾಮೋ ಆಚರಿಯೋ ಮೇ ಸಮಾನೋ (ಅತ್ತನೋ) [( ) ನತ್ಥಿ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಪೀ॰)] ಅನ್ತೇವಾಸಿಂ ಮಂ ಸಮಾನಂ ಅತ್ತನಾ [ಅತ್ತನೋ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)] ಸಮಸಮಂ ಠಪೇಸಿ, ಉಳಾರಾಯ ಚ ಮಂ ಪೂಜಾಯ ಪೂಜೇಸಿ। ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏತದಹೋಸಿ – 'ನಾಯಂ ಧಮ್ಮೋ ನಿಬ್ಬಿದಾಯ ನ

ವಿರಾಗಾಯ ನ ನಿರೋಧಾಯ ನ ಉಪಸಮಾಯ ನ ಅಭಿಞ್ಞಾಯ ನ ಸಮ್ಬೋಧಾಯ ನ ನಿಬ್ಬಾನಾಯ ಸಂವತ್ತತಿ, ಯಾವದೇವ ಆಕಿಞ್ಚಞ್ಞಾಯತನೂಪಪತ್ತಿಯಾ'ತಿ। ಸೋ ಖೋ ಅಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಂ ಧಮ್ಮಂ ಅನಲಙ್ಕರಿತ್ವಾ ತಸ್ಮಾ ಧಮ್ಮಾ ನಿಬ್ಬಿಜ್ಜ ಅಪಕ್ಕಮಿಂ।

೨೭೮. "ಸೋ ಖೋ ಅಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕಿಂ ಕುಸಲಗವೇಸೀ ಅನುತ್ತರಂ ಸನ್ತಿವರಪದಂ ಪರಿಯೇಸಮಾನೋ ಯೇನ ಉದಕೋ [ಉದ್ದಕೋ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಪೀ॰)] ರಾಮಪುತ್ತೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿಂ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಉದಕಂ ರಾಮಪುತ್ತಂ ಏತದವೋಚಂ – 'ಇಚ್ಛಾಮಹಂ, ಆವುಸೋ [ಆವುಸೋ ರಾಮ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕ॰) ಮಹಾಸತ್ತೋ ರಾಮಪುತ್ತಮೇವ ಅವೋಚ, ನ ರಾಮಂ, ರಾಮೋ ಹಿ ತತ್ಥ ಗಣಾಚರಿಯೋ ಭವೇಯ್ಯ, ತದಾ ಚ ಕಾಲಙ್ಕತೋ ಅಸನ್ತೋ। ತೇನೇವೇತ್ಥ ರಾಮಾಯತ್ತಾನಿ ಕ್ರಿಯಪದಾನಿ ಅತೀತಕಾಲವಸೇನ ಆಗತಾನಿ, ಉದಕೋ ಚ ರಾಮಪುತ್ತೋ ಮಹಾಸತ್ತಸ್ಸ ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀತ್ವೇವ ವುತ್ತೋ, ನ ಆಚರಿಯೋತಿ। ಟೀಕಾಯಂ ಚ "ಪಾಳಿಯಂ ರಾಮಸ್ಸೇವ ಸಮಾಪತ್ತಿಲಾಭಿತಾ ಆಗತಾ ನ ಉದಕಸ್ಸಾ"ತಿ ಆದಿ ಪಚ್ಛಾಭಾಗೇ ಪಕಾಸಿತಾ], ಇಮಸ್ಮಿಂ ಧಮ್ಮವಿನಯೇ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಚರಿತು'ನ್ತಿ। ಏವಂ ವುತ್ತೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಉದಕೋ ರಾಮಪುತ್ತೋ ಮಂ ಏತದವೋಚ – 'ವಿಹರತಾಯಸ್ಮಾ; ತಾದಿಸೋ ಅಯಂ ಧಮ್ಮೋ ಯತ್ಥ ವಿಞ್ಞೂ ಪುರಿಸೋ ನಚಿರಸ್ಸೇವ ಸಕಂ ಆಚರಿಯಕಂ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರೇಯ್ಯಾ'ತಿ। ಸೋ ಖೋ ಅಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ನಚಿರಸ್ಸೇವ ಖಿಪ್ಪಮೇವ ತಂ ಧಮ್ಮಂ ಪರಿಯಾಪುಣಿಂ। ಸೋ ಖೋ ಅಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಾವತಕೇನೇವ ಓಟ್ಠಪಹತಮತ್ತೇನ ಲಪಿತಲಾಪನಮತ್ತೇನ ಞಾಣವಾದಞ್ಚ ವದಾಮಿ ಥೇರವಾದಞ್ಚ, 'ಜಾನಾಮಿ ಪಸ್ಸಾಮೀ'ತಿ ಚ ಪಟಿಜಾನಾಮಿ ಅಹಞ್ಚೇವ ಅಞ್ಞೇ ಚ। ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏತದಹೋಸಿ – 'ನ ಖೋ ರಾಮೋ ಇಮಂ ಧಮ್ಮಂ ಕೇವಲಂ ಸದ್ಧಾಮತ್ತಕೇನ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರಾಮೀತಿ ಪವೇದೇಸಿ; ಅದ್ಧಾ ರಾಮೋ ಇಮಂ ಧಮ್ಮಂ ಜಾನಂ ಪಸ್ಸಂ ವಿಹಾಸೀ'ತಿ।

"ಅಥ ಖ್ವಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯೇನ ಉದಕೋ ರಾಮಪುತ್ತೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿಂ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಉದಕಂ ರಾಮಪುತ್ತಂ ಏತದವೋಚಂ – 'ಕಿತ್ತಾವತಾ ನೋ, ಆವುಸೋ, ರಾಮೋ ಇಮಂ ಧಮ್ಮಂ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರಾಮೀತಿ ಪವೇದೇಸೀ'ತಿ? ಏವಂ ವುತ್ತೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಉದಕೋ ರಾಮಪುತ್ತೋ ನೇವಸಞ್ಞಾನಾಸಞ್ಞಾಯತನಂ ಪವೇದೇಸಿ। ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏತದಹೋಸಿ – 'ನ ಖೋ ರಾಮಸ್ಸೇವ ಅಹೋಸಿ ಸದ್ಧಾ, ಮಯ್ಹಂಪತ್ಥಿ ಸದ್ಧಾ; ನ ಖೋ ರಾಮಸ್ಸೇವ ಅಹೋಸಿ ವೀರಿಯಂ , ಮಯ್ಹಂಪತ್ಥಿ ವೀರಿಯಂ; ನ ಖೋ ರಾಮಸ್ಸೇವ ಅಹೋಸಿ ಸತಿ, ಮಯ್ಹಂಪತ್ಥಿ ಸತಿ; ನ ಖೋ ರಾಮಸ್ಸೇವ ಅಹೋಸಿ ಸಮಾಧಿ, ಮಯ್ಹಂಪತ್ಥಿ ಸಮಾಧಿ, ನ ಖೋ ರಾಮಸ್ಸೇವ ಅಹೋಸಿ ಪಞ್ಞಾ, ಮಯ್ಹಂಪತ್ಥಿ ಪಞ್ಞಾ। ಯಂನೂನಾಹಂ ಯಂ ಧಮ್ಮಂ ರಾಮೋ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರಾಮೀತಿ ಪವೇದೇಸಿ, ತಸ್ಸ ಧಮ್ಮಸ್ಸ ಸಚ್ಛಿಕಿರಿಯಾಯ ಪದಹೇಯ್ಯ'ನ್ತಿ। ಸೋ ಖೋ ಅಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ನಚಿರಸ್ಸೇವ ಖಿಪ್ಪಮೇವ ತಂ ಧಮ್ಮಂ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹಾಸಿಂ।

"ಅಥ ಖ್ವಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯೇನ ಉದಕೋ ರಾಮಪುತ್ತೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿಂ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಉದಕಂ ರಾಮಪುತ್ತಂ ಏತದವೋಚಂ –

'ಏತ್ತಾವತಾ ನೋ, ಆವುಸೋ, ರಾಮೋ ಇಮಂ ಧಮ್ಮಂ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ಪವೇದೇಸೀ'ತಿ?

'ಏತ್ತಾವತಾ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ರಾಮೋ ಇಮಂ ಧಮ್ಮಂ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ಪವೇದೇಸೀ'ತಿ।

'ಅಹಮ್ಪಿ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಏತ್ತಾವತಾ ಇಮಂ ಧಮ್ಮಂ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರಾಮೀ'ತಿ।

'ಲಾಭಾ ನೋ, ಆವುಸೋ, ಸುಲದ್ಧಂ ನೋ, ಆವುಸೋ, ಯೇ ಮಯಂ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ತಾದಿಸಂ ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಂ ಪಸ್ಸಾಮ। ಇತಿ ಯಂ ಧಮ್ಮಂ ರಾಮೋ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ಪವೇದೇಸಿ, ತಂ ತ್ವಂ ಧಮ್ಮಂ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರಸಿ। ಯಂ ತ್ವಂ ಧಮ್ಮಂ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರಸಿ, ತಂ ಧಮ್ಮಂ ರಾಮೋ ಸಯಂ

ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ಪವೇದೇಸಿ। ಇತಿ ಯಂ ಧಮ್ಮಂ ರಾಮೋ ಅಭಿಞ್ಞಾಸಿ ತಂ ತ್ವಂ ಧಮ್ಮಂ ಜಾನಾಸಿ, ಯಂ ತ್ವಂ ಧಮ್ಮಂ ಜಾನಾಸಿ, ತಂ ಧಮ್ಮಂ ರಾಮೋ ಅಭಿಞ್ಞಾಸಿ। ಇತಿ ಯಾದಿಸೋ ರಾಮೋ ಅಹೋಸಿ ತಾದಿಸೋ ತುವಂ, ಯಾದಿಸೋ ತುವಂ ತಾದಿಸೋ ರಾಮೋ ಅಹೋಸಿ। ಏಹಿ ದಾನಿ, ಆವುಸೋ, ತುವಂ ಇಮಂ ಗಣಂ ಪರಿಹರಾ'ತಿ । ಇತಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ , ಉದಕೋ ರಾಮಪುತ್ತೋ ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀ ಮೇ ಸಮಾನೋ ಆಚರಿಯಟ್ಠಾನೇ ಮಂ ಠಪೇಸಿ, ಉಳಾರಾಯ ಚ ಮಂ ಪೂಜಾಯ ಪೂಜೇಸಿ। ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏತದಹೋಸಿ – 'ನಾಯಂ ಧಮ್ಮೋ ನಿಬ್ಬಿದಾಯ ನ ವಿರಾಗಾಯ ನ ನಿರೋಧಾಯ ನ ಉಪಸಮಾಯ ನ ಅಭಿಞ್ಞಾಯ ನ ಸಮ್ಬೋಧಾಯ ನ ನಿಬ್ಬಾನಾಯ ಸಂವತ್ತತಿ, ಯಾವದೇವ ನೇವಸಞ್ಞಾನಾಸಞ್ಞಾಯತನೂಪಪತ್ತಿಯಾ'ತಿ। ಸೋ ಖೋ ಅಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಂ ಧಮ್ಮಂ ಅನಲಙ್ಕರಿತ್ವಾ ತಸ್ಮಾ ಧಮ್ಮಾ ನಿಬ್ಬಿಜ್ಜ ಅಪಕ್ಕಮಿಂ।

೨೭೯. "ಸೋ ಖೋ ಅಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕಿಂ ಕುಸಲಗವೇಸೀ ಅನುತ್ತರಂ ಸನ್ತಿವರಪದಂ ಪರಿಯೇಸಮಾನೋ ಮಗಧೇಸು ಅನುಪುಬ್ಬೇನ ಚಾರಿಕಂ ಚರಮಾನೋ ಯೇನ ಉರುವೇಲಾ ಸೇನಾನಿಗಮೋ ತದವಸರಿಂ। ತತ್ಥದ್ದಸಂ ರಮಣೀಯಂ ಭೂಮಿಭಾಗಂ, ಪಾಸಾದಿಕಞ್ಚ ವನಸಣ್ಡಂ, ನದಿಞ್ಚ ಸನ್ದನ್ತಿಂ ಸೇತಕಂ ಸುಪತಿತ್ಥಂ ರಮಣೀಯಂ, ಸಮನ್ತಾ [ಸಾಮನ್ತಾ (?)] ಚ ಗೋಚರಗಾಮಂ । ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏತದಹೋಸಿ – 'ರಮಣೀಯೋ ವತ, ಭೋ, ಭೂಮಿಭಾಗೋ, ಪಾಸಾದಿಕೋ ಚ ವನಸಣ್ಡೋ, ನದೀ ಚ ಸನ್ದತಿ ಸೇತಕಾ ಸುಪತಿತ್ಥಾ ರಮಣೀಯಾ, ಸಮನ್ತಾ ಚ ಗೋಚರಗಾಮೋ। ಅಲಂ ವತಿದಂ ಕುಲಪುತ್ತಸ್ಸ ಪಧಾನತ್ಥಿಕಸ್ಸ ಪಧಾನಾಯಾ'ತಿ। ಸೋ ಖೋ ಅಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತತ್ಥೇವ ನಿಸೀದಿಂ – ಅಲಮಿದಂ ಪಧಾನಾಯಾತಿ।

೨೮೦. "ಸೋ ಖೋ ಅಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅತ್ತನಾ ಜಾತಿಧಮ್ಮೋ ಸಮಾನೋ ಜಾತಿಧಮ್ಮೇ ಆದೀನವಂ ವಿದಿತ್ವಾ ಅಜಾತಂ ಅನುತ್ತರಂ ಯೋಗಕ್ಖೇಮಂ ನಿಬ್ಬಾನಂ ಪರಿಯೇಸಮಾನೋ ಅಜಾತಂ ಅನುತ್ತರಂ ಯೋಗಕ್ಖೇಮಂ ನಿಬ್ಬಾನಂ ಅಜ್ಝಗಮಂ, ಅತ್ತನಾ ಜರಾಧಮ್ಮೋ ಸಮಾನೋ ಜರಾಧಮ್ಮೇ ಆದೀನವಂ ವಿದಿತ್ವಾ ಅಜರಂ ಅನುತ್ತರಂ ಯೋಗಕ್ಖೇಮಂ ನಿಬ್ಬಾನಂ ಪರಿಯೇಸಮಾನೋ ಅಜರಂ ಅನುತ್ತರಂ ಯೋಗಕ್ಖೇಮಂ ನಿಬ್ಬಾನಂ ಅಜ್ಝಗಮಂ, ಅತ್ತನಾ ಬ್ಯಾಧಿಧಮ್ಮೋ ಸಮಾನೋ ಬ್ಯಾಧಿಧಮ್ಮೇ ಆದೀನವಂ ವಿದಿತ್ವಾ ಅಬ್ಯಾಧಿಂ ಅನುತ್ತರಂ ಯೋಗಕ್ಖೇಮಂ ನಿಬ್ಬಾನಂ ಪರಿಯೇಸಮಾನೋ ಅಬ್ಯಾಧಿಂ ಅನುತ್ತರಂ ಯೋಗಕ್ಖೇಮಂ ನಿಬ್ಬಾನಂ ಅಜ್ಝಗಮಂ, ಅತ್ತನಾ ಮರಣಧಮ್ಮೋ ಸಮಾನೋ ಮರಣಧಮ್ಮೇ ಆದೀನವಂ ವಿದಿತ್ವಾ ಅಮತಂ ಅನುತ್ತರಂ ಯೋಗಕ್ಖೇಮಂ ನಿಬ್ಬಾನಂ ಅಜ್ಝಗಮಂ, ಅತ್ತನಾ ಸೋಕಧಮ್ಮೋ ಸಮಾನೋ ಸೋಕಧಮ್ಮೇ ಆದೀನವಂ ವಿದಿತ್ವಾ ಅಸೋಕಂ ಅನುತ್ತರಂ ಯೋಗಕ್ಖೇಮಂ ನಿಬ್ಬಾನಂ ಅಜ್ಝಗಮಂ, ಅತ್ತನಾ ಸಂಕಿಲೇಸಧಮ್ಮೋ ಸಮಾನೋ ಸಂಕಿಲೇಸಧಮ್ಮೇ ಆದೀನವಂ ವಿದಿತ್ವಾ ಅಸಂಕಿಲಿಟ್ಠಂ ಅನುತ್ತರಂ ಯೋಗಕ್ಖೇಮಂ ನಿಬ್ಬಾನಂ ಪರಿಯೇಸಮಾನೋ ಅಸಂಕಿಲಿಟ್ಠಂ ಅನುತ್ತರಂ ಯೋಗಕ್ಖೇಮಂ ನಿಬ್ಬಾನಂ ಅಜ್ಝಗಮಂ। ಞಾಣಞ್ಚ ಪನ ಮೇ ದಸ್ಸನಂ ಉದಪಾದಿ – 'ಅಕುಪ್ಪಾ ಮೇ ವಿಮುತ್ತಿ, ಅಯಮನ್ತಿಮಾ ಜಾತಿ, ನತ್ಥಿ ದಾನಿ ಪುನಬ್ಭವೋ'ತಿ।

೨೮೧. "ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏತದಹೋಸಿ – 'ಅಧಿಗತೋ ಖೋ ಮ್ಯಾಯಂ ಧಮ್ಮೋ ಗಮ್ಭೀರೋ ದುದ್ದಸೋ ದುರನುಬೋಧೋ ಸನ್ತೋ ಪಣೀತೋ ಅತಕ್ಕಾವಚರೋ ನಿಪುಣೋ ಪಣ್ಡಿತವೇದನೀಯೋ। ಆಲಯರಾಮಾ ಖೋ ಪನಾಯಂ ಪಜಾ ಆಲಯರತಾ ಆಲಯಸಮ್ಮುದಿತಾ। ಆಲಯರಾಮಾಯ ಖೋ ಪನ ಪಜಾಯ ಆಲಯರತಾಯ ಆಲಯಸಮ್ಮುದಿತಾಯ ದುದ್ದಸಂ ಇದಂ ಠಾನಂ ಯದಿದಂ – ಇದಪ್ಪಚ್ಚಯತಾ ಪಟಿಚ್ಚಸಮುಪ್ಪಾದೋ। ಇದಮ್ಪಿ ಖೋ ಠಾನಂ ದುದ್ದಸಂ ಯದಿದಂ – ಸಬ್ಬಸಙ್ಖಾರಸಮಥೋ ಸಬ್ಬೂಪಧಿಪಟಿನಿಸ್ಸಗ್ಗೋ ತಣ್ಹಾಕ್ಖಯೋ ವಿರಾಗೋ ನಿರೋಧೋ ನಿಬ್ಬಾನಂ। ಅಹಞ್ಚೇವ ಖೋ ಪನ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇಯ್ಯಂ, ಪರೇ ಚ ಮೇ ನ ಆಜಾನೇಯ್ಯುಂ, ಸೋ ಮಮಸ್ಸ ಕಿಲಮಥೋ, ಸಾ ಮಮಸ್ಸ ವಿಹೇಸಾ'ತಿ। ಅಪಿಸ್ಸು ಮಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಮಾ ಅನಚ್ಛರಿಯಾ ಗಾಥಾಯೋ ಪಟಿಭಂಸು ಪುಬ್ಬೇ ಅಸ್ಸುತಪುಬ್ಬಾ –

'ಕಿಚ್ಛೇನ ಮೇ ಅಧಿಗತಂ, ಹಲಂ ದಾನಿ ಪಕಾಸಿತುಂ।

ರಾಗದೋಸಪರೇತೇಹಿ, ನಾಯಂ ಧಮ್ಮೋ ಸುಸಮ್ಬುಧೋ॥

‘ಪಟಿಸೋತಗಾಮಿಂ ನಿಪುಣಂ, ಗಮ್ಭೀರಂ ದುದ್ದಸಂ ಅಣುಂ।
ರಾಗರತ್ತಾ ನ ದಕ್ಖನ್ತಿ, ತಮೋಖನ್ಧೇನ ಆವುಟಾ’”ತಿ [ಆವಟಾತಿ (ಸೀ॰), ಆವುತಾ (ಸ್ಯಾ॰)]॥

೨೮೨. “ಇತಿಹ ಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಟಿಸಞ್ಚಿಕ್ಖತೋ ಅಪ್ಪೋಸ್ಸುಕ್ಕತಾಯ ಚಿತ್ತಂ ನಮತಿ, ನೋ ಧಮ್ಮದೇಸನಾಯ। ಅಥ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಬ್ರಹ್ಮುನೋ ಸಹಮ್ಪತಿಸ್ಸ ಮಮ ಚೇತಸಾ ಚೇತೋಪರಿವಿತಕ್ಕಮಞ್ಞಾಯ ಏತದಹೋಸಿ - ‘ನಸ್ಸತಿ ವತ ಭೋ ಲೋಕೋ, ವಿನಸ್ಸತಿ ವತ ಭೋ ಲೋಕೋ, ಯತ್ರ ಹಿ ನಾಮ ತಥಾಗತಸ್ಸ ಅರಹತೋ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಅಪ್ಪೋಸ್ಸುಕ್ಕತಾಯ ಚಿತ್ತಂ ನಮತಿ [ನಮಿಸ್ಸತಿ (?)], ನೋ ಧಮ್ಮದೇಸನಾಯಾ’ತಿ। ಅಥ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಬ್ರಹ್ಮಾ ಸಹಮ್ಪತಿ - ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ನಾಮ ಬಲವಾ ಪುರಿಸೋ ಸಮಿಞ್ಜಿತಂ ವಾ ಬಾಹಂ ಪಸಾರೇಯ್ಯ, ಪಸಾರಿತಂ ವಾ ಬಾಹಂ ಸಮಿಞ್ಜೇಯ್ಯ, ಏವಮೇವ - ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕೇ ಅನ್ತರಹಿತೋ ಮಮ ಪುರತೋ ಪಾತುರಹೋಸಿ। ಅಥ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಬ್ರಹ್ಮಾ ಸಹಮ್ಪತಿ ಏಕಂಸಂ ಉತ್ತರಾಸಙ್ಗಂ ಕರಿತ್ವಾ ಯೇನಾಹಂ ತೇನಞ್ಜಲಿಂ ಪಣಾಮೇತ್ವಾ ಮಂ ಏತದವೋಚ - ‘ದೇಸೇತು, ಭನ್ತೇ, ಭಗವಾ ಧಮ್ಮಂ, ದೇಸೇತು ಸುಗತೋ ಧಮ್ಮಂ। ಸನ್ತಿ ಸತ್ತಾ ಅಪ್ಪರಜಕ್ಖಜಾತಿಕಾ, ಅಸ್ಸವನತಾ ಧಮ್ಮಸ್ಸ ಪರಿಹಾಯನ್ತಿ। ಭವಿಸ್ಸನ್ತಿ ಧಮ್ಮಸ್ಸ ಅಞ್ಞಾತಾರೋ’ತಿ। ಇದಮವೋಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಬ್ರಹ್ಮಾ ಸಹಮ್ಪತಿ। ಇದಂ ವತ್ವಾ ಅಥಾಪರಂ ಏತದವೋಚ -

‘ಪಾತುರಹೋಸಿ ಮಗಧೇಸು ಪುಬ್ಬೇ,
ಧಮ್ಮೋ ಅಸುದ್ಧೋ ಸಮಲೇಹಿ ಚಿನ್ತಿತೋ।
ಅಪಾಪುರೇತಂ [ಅವಾಪುರೇತಂ (ಸೀ॰)] ಅಮತಸ್ಸ ದ್ವಾರಂ,
ಸುಣನ್ತು ಧಮ್ಮಂ ವಿಮಲೇನಾನುಬುದ್ಧಂ॥

‘ಸೇಲೇ ಯಥಾ ಪಬ್ಬತಮುದ್ಧನಿಟ್ಠಿತೋ,
ಯಥಾಪಿ ಪಸ್ಸೇ ಜನತಂ ಸಮನ್ತತೋ।
ತಥೂಪಮಂ ಧಮ್ಮಮಯಂ ಸುಮೇಧ,
ಪಾಸಾದಮಾರುಯ್ಹ ಸಮನ್ತಚಕ್ಖು।
ಸೋಕಾವತಿಣ್ಣಂ [ಸೋಕಾವಕಿಣ್ಣಂ (ಸ್ಯಾ॰)] ಜನತಮಪೇತಸೋಕೋ,
ಅವೇಕ್ಖಸ್ಸು ಜಾತಿಜರಾಭಿಭೂತಂ॥

‘ಉಟ್ಠೇಹಿ ವೀರ ವಿಜಿತಸಙ್ಗಾಮ,
ಸತ್ಥವಾಹ ಅಣಣ ವಿಚರ ಲೋಕೇ।
ದೇಸಸ್ಸು [ದೇಸೇತು (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)] ಭಗವಾ ಧಮ್ಮಂ,
ಅಞ್ಞಾತಾರೋ ಭವಿಸ್ಸನ್ತೀ’”ತಿ॥

೨೮೩. “ಅಥ ಖೋ ಅಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಬ್ರಹ್ಮುನೋ ಚ ಅಜ್ಝೇಸನಂ ವಿದಿತ್ವಾ ಸತ್ತೇಸು ಚ ಕಾರುಞ್ಞತಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಬುದ್ಧಚಕ್ಖುನಾ ಲೋಕಂ ವೋಲೋಕೇಸಿಂ। ಅದ್ದಸಂ ಖೋ ಅಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಬುದ್ಧಚಕ್ಖುನಾ ಲೋಕಂ ವೋಲೋಕೇನ್ತೋ ಸತ್ತೇ ಅಪ್ಪರಜಕ್ಖೇ ಮಹಾರಜಕ್ಖೇ, ತಿಕ್ಖಿನ್ದ್ರಿಯೇ ಮುದಿನ್ದ್ರಿಯೇ, ಸ್ವಾಕಾರೇ ದ್ವಾಕಾರೇ, ಸುವಿಞ್ಞಾಪಯೇ ದುವಿಞ್ಞಾಪಯೇ, ಅಪ್ಪೇಕಚ್ಚೇ ಪರಲೋಕವಜ್ಜಭಯದಸ್ಸಾವಿನೇ [ದಸ್ಸಾವಿನೋ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಕ॰)] ವಿಹರನ್ತೇ, ಅಪ್ಪೇಕಚ್ಚೇ ನ ಪರಲೋಕವಜ್ಜಭಯದಸ್ಸಾವಿನೇ [ದಸ್ಸಾವಿನೋ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಕ॰)] ವಿಹರನ್ತೇ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ನಾಮ ಉಪ್ಪಲಿನಿಯಂ ವಾ ಪದುಮಿನಿಯಂ ವಾ ಪುಣ್ಡರೀಕಿನಿಯಂ ವಾ ಅಪ್ಪೇಕಚ್ಚಾನಿ ಉಪ್ಪಲಾನಿ ವಾ ಪದುಮಾನಿ ವಾ ಪುಣ್ಡರೀಕಾನಿ ವಾ ಉದಕೇ ಜಾತಾನಿ ಉದಕೇ ಸಂವಡ್ಢಾನಿ ಉದಕಾನುಗ್ಗತಾನಿ

ಅನ್ತೋನಿಮುಗ್ಗಪೋಸೀನಿ, ಅಪ್ಪೇಕಚ್ಚಾನಿ ಉಪ್ಪಲಾನಿ ವಾ ಪದುಮಾನಿ ವಾ ಪುಣ್ಡರೀಕಾನಿ ವಾ ಉದಕೇ ಜಾತಾನಿ ಉದಕೇ ಸಂವಡ್ಢಾನಿ ಉದಕಾನುಗ್ಗತಾನಿ ಸಮೋದಕಂ ಠಿತಾನಿ, ಅಪ್ಪೇಕಚ್ಚಾನಿ ಉಪ್ಪಲಾನಿ ವಾ ಪದುಮಾನಿ ವಾ ಪುಣ್ಡರೀಕಾನಿ ವಾ ಉದಕೇ ಜಾತಾನಿ ಉದಕೇ ಸಂವಡ್ಢಾನಿ ಉದಕಂ ಅಚ್ಚುಗ್ಗಮ್ಮ ಠಿತಾನಿ [ತಿಟ್ಠನ್ತಿ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಪೀ॰)] ಅನುಪಲಿತ್ತಾನಿ ಉದಕೇನ; ಏವಮೇವ ಖೋ ಅಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಬುದ್ಧಚಕ್ಖುನಾ ಲೋಕಂ ವೋಲೋಕೇನ್ತೋ ಅದ್ದಸಂ ಸತ್ತೇ ಅಪ್ಪರಜಕ್ಖೇ ಮಹಾರಜಕ್ಖೇ, ತಿಕ್ಖಿನ್ದ್ರಿಯೇ ಮುದಿನ್ದ್ರಿಯೇ, ಸ್ವಾಕಾರೇ ದ್ವಾಕಾರೇ, ಸುವಿಞ್ಞಾಪಯೇ ದುವಿಞ್ಞಾಪಯೇ, ಅಪ್ಪೇಕಚ್ಚೇ ಪರಲೋಕವಜ್ಜಭಯದಸ್ಸಾವಿನೇ ವಿಹರನ್ತೇ, ಅಪ್ಪೇಕಚ್ಚೇ ನ ಪರಲೋಕವಜ್ಜಭಯದಸ್ಸಾವಿನೇ ವಿಹರನ್ತೇ। ಅಥ ಖ್ವಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಬ್ರಹ್ಮಾನಂ ಸಹಮ್ಪತಿಂ ಗಾಥಾಯ ಪಚ್ಚಭಾಸಿಂ –

'ಅಪಾರುತಾ ತೇಸಂ ಅಮತಸ್ಸ ದ್ವಾರಾ,
ಯೇ ಸೋತವನ್ತೋ ಪಮುಞ್ಚನ್ತು ಸದ್ಧಂ।
ವಿಹಿಂಸಸಞ್ಞೀ ಪಗುಣಂ ನ ಭಾಸಿಂ,
ಧಮ್ಮಂ ಪಣೀತಂ ಮನುಜೇಸು ಬ್ರಹ್ಮೇ'"ತಿ॥

"ಅಥ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಬ್ರಹ್ಮಾ ಸಹಮ್ಪತಿ 'ಕತಾವಕಾಸೋ ಖೋಮ್ಹಿ ಭಗವತಾ ಧಮ್ಮದೇಸನಾಯಾ'ತಿ ಮಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಪದಕ್ಖಿಣಂ ಕತ್ವಾ ತತ್ಥೇವನ್ತರಧಾಯಿ।

೨೮೪. "ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏತದಹೋಸಿ – 'ಕಸ್ಸ ನು ಖೋ ಅಹಂ ಪಠಮಂ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇಯ್ಯಂ; ಕೋ ಇಮಂ ಧಮ್ಮಂ ಖಿಪ್ಪಮೇವ ಆಜಾನಿಸ್ಸತೀ'ತಿ? ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏತದಹೋಸಿ – 'ಅಯಂ ಖೋ ಆಳಾರೋ ಕಾಲಾಮೋ ಪಣ್ಡಿತೋ ವಿಯತ್ತೋ ಮೇಧಾವೀ ದೀಘರತ್ತಂ ಅಪ್ಪರಜಕ್ಖಜಾತಿಕೋ। ಯಂನೂನಾಹಂ ಆಳಾರಸ್ಸ ಕಾಲಾಮಸ್ಸ ಪಠಮಂ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇಯ್ಯಂ। ಸೋ ಇಮಂ ಧಮ್ಮಂ ಖಿಪ್ಪಮೇವ ಆಜಾನಿಸ್ಸತೀ'ತಿ। ಅಥ ಖೋ ಮಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದೇವತಾ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಏತದವೋಚ – 'ಸತ್ತಾಹಕಾಲಙ್ಕತೋ, ಭನ್ತೇ, ಆಳಾರೋ ಕಾಲಾಮೋ'ತಿ। ಞಾಣಞ್ಚ ಪನ ಮೇ ದಸ್ಸನಂ ಉದಪಾದಿ – 'ಸತ್ತಾಹಕಾಲಙ್ಕತೋ ಆಳಾರೋ ಕಾಲಾಮೋ'ತಿ। ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏತದಹೋಸಿ – 'ಮಹಾಜಾನಿಯೋ ಖೋ ಆಳಾರೋ ಕಾಲಾಮೋ। ಸಚೇ ಹಿ ಸೋ ಇಮಂ ಧಮ್ಮಂ ಸುಣೇಯ್ಯ, ಖಿಪ್ಪಮೇವ ಆಜಾನೇಯ್ಯಾ'ತಿ।

"ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏತದಹೋಸಿ – 'ಕಸ್ಸ ನು ಖೋ ಅಹಂ ಪಠಮಂ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇಯ್ಯಂ; ಕೋ ಇಮಂ ಧಮ್ಮಂ ಖಿಪ್ಪಮೇವ ಆಜಾನಿಸ್ಸತೀ'ತಿ? ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏತದಹೋಸಿ – 'ಅಯಂ ಖೋ ಉದಕೋ ರಾಮಪುತ್ತೋ ಪಣ್ಡಿತೋ ವಿಯತ್ತೋ ಮೇಧಾವೀ ದೀಘರತ್ತಂ ಅಪ್ಪರಜಕ್ಖಜಾತಿಕೋ। ಯಂನೂನಾಹಂ ಉದಕಸ್ಸ ರಾಮಪುತ್ತಸ್ಸ ಪಠಮಂ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇಯ್ಯಂ। ಸೋ ಇಮಂ ಧಮ್ಮಂ ಖಿಪ್ಪಮೇವ ಆಜಾನಿಸ್ಸತೀ'ತಿ। ಅಥ ಖೋ ಮಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದೇವತಾ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಏತದವೋಚ – 'ಅಭಿದೋಸಕಾಲಙ್ಕತೋ, ಭನ್ತೇ, ಉದಕೋ ರಾಮಪುತ್ತೋ'ತಿ। ಞಾಣಞ್ಚ ಪನ ಮೇ ದಸ್ಸನಂ ಉದಪಾದಿ – 'ಅಭಿದೋಸಕಾಲಙ್ಕತೋ ಉದಕೋ ರಾಮಪುತ್ತೋ'ತಿ। ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏತದಹೋಸಿ – 'ಮಹಾಜಾನಿಯೋ ಖೋ ಉದಕೋ ರಾಮಪುತ್ತೋ। ಸಚೇ ಹಿ ಸೋ ಇಮಂ ಧಮ್ಮಂ ಸುಣೇಯ್ಯ , ಖಿಪ್ಪಮೇವ ಆಜಾನೇಯ್ಯಾ'ತಿ।

"ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏತದಹೋಸಿ – 'ಕಸ್ಸ ನು ಖೋ ಅಹಂ ಪಠಮಂ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇಯ್ಯಂ; ಕೋ ಇಮಂ ಧಮ್ಮಂ ಖಿಪ್ಪಮೇವ ಆಜಾನಿಸ್ಸತೀ'ತಿ? ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏತದಹೋಸಿ – 'ಬಹುಕಾರಾ ಖೋ ಮೇ ಪಞ್ಚವಗ್ಗಿಯಾ ಭಿಕ್ಖೂ, ಯೇ ಮಂ ಪಧಾನಪಹಿತತ್ತಂ ಉಪಟ್ಠಹಿಂಸು। ಯಂನೂನಾಹಂ ಪಞ್ಚವಗ್ಗಿಯಾನಂ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಪಠಮಂ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇಯ್ಯ'ನ್ತಿ। ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏತದಹೋಸಿ – 'ಕಹಂ ನು ಖೋ ಏತರಹಿ ಪಞ್ಚವಗ್ಗಿಯಾ ಭಿಕ್ಖೂ ವಿಹರನ್ತೀ'ತಿ? ಅದ್ದಸಂ ಖೋ ಅಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದಿಬ್ಬೇನ ಚಕ್ಖುನಾ ವಿಸುದ್ಧೇನ ಅತಿಕ್ಕನ್ತಮಾನುಸಕೇನ ಪಞ್ಚವಗ್ಗಿಯೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಬಾರಾಣಸಿಯಂ ವಿಹರನ್ತೇ ಇಸಿಪತನೇ ಮಿಗದಾಯೇ। ಅಥ

ಖ್ವಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಉರುವೇಲಾಯಂ ಯಥಾಭಿರನ್ತಂ ವಿಹರಿತ್ವಾ ಯೇನ ಬಾರಾಣಸೀ ತೇನ ಚಾರಿಕಂ ಪಕ್ಕಮಿಂ [ಪಕ್ಕಾಮಿಂ (ಸ್ಯಾ॰ ಪೀ॰ ಕ॰)]।

೨೮೫. "ಅದ್ದಸಾ ಖೋ ಮಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಉಪಕೋ ಆಜೀವಕೋ ಅನ್ತರಾ [ಆಜೀವಿಕೋ (ಸೀ॰ ಪೀ॰ ಕ॰)] ಚ ಗಯಂ ಅನ್ತರಾ ಚ ಬೋಧಿಂ ಅದ್ಧಾನಮಗ್ಗಪ್ಪಟಿಪನ್ನಂ। ದಿಸ್ವಾನ ಮಂ ಏತದವೋಚ - 'ವಿಪ್ಪಸನ್ನಾನಿ ಖೋ ತೇ, ಆವುಸೋ, ಇನ್ದ್ರಿಯಾನಿ, ಪರಿಸುದ್ಧೋ ಛವಿವಣ್ಣೋ ಪರಿಯೋದಾತೋ! ಕಂಸಿ ತ್ವಂ, ಆವುಸೋ, ಉದ್ದಿಸ್ಸ ಪಬ್ಬಜಿತೋ, ಕೋ ವಾ ತೇ ಸತ್ಥಾ, ಕಸ್ಸ ವಾ ತ್ವಂ ಧಮ್ಮಂ ರೋಚೇಸೀ'ತಿ ? ಏವಂ ವುತ್ತೇ, ಅಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಉಪಕಂ ಆಜೀವಕಂ ಗಾಥಾಹಿ ಅಜ್ಝಭಾಸಿಂ -

'ಸಬ್ಬಾಭಿಭೂ ಸಬ್ಬವಿದೂಹಮಸ್ಮಿ, ಸಬ್ಬೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು ಅನೂಪಲಿತ್ತೋ।
ಸಬ್ಬಞ್ಜಹೋ ತಣ್ಹಾಕ್ಖಯೇ ವಿಮುತ್ತೋ, ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾಯ ಕಮುದ್ದಿಸೇಯ್ಯಂ॥

'ನ ಮೇ ಆಚರಿಯೋ ಅತ್ಥಿ, ಸದಿಸೋ ಮೇ ನ ವಿಜ್ಜತಿ।
ಸದೇವಕಸ್ಮಿಂ ಲೋಕಸ್ಮಿಂ, ನತ್ಥಿ ಮೇ ಪಟಿಪುಗ್ಗಲೋ॥

'ಅಹಞ್ಹಿ ಅರಹಾ ಲೋಕೇ, ಅಹಂ ಸತ್ಥಾ ಅನುತ್ತರೋ।
ಏಕೋಮ್ಹಿ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ, ಸೀತಿಭೂತೋಸ್ಮಿ ನಿಬ್ಬುತೋ॥

'ಧಮ್ಮಚಕ್ಕಂ ಪವತ್ತೇತುಂ, ಗಚ್ಛಾಮಿ ಕಾಸಿನಂ ಪುರಂ।
ಅನ್ಧೀಭೂತಸ್ಮಿಂ [ಅನ್ಧಭೂತಸ್ಮಿಂ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಪೀ॰)] ಲೋಕಸ್ಮಿಂ, ಆಹಞ್ಛಂ ಅಮತದುನ್ದುಭಿ'ನ್ತಿ॥

'ಯಥಾ ಖೋ ತ್ವಂ, ಆವುಸೋ, ಪಟಿಜಾನಾಸಿ, ಅರಹಸಿ ಅನನ್ತಜಿನೋ'ತಿ!

'ಮಾದಿಸಾ ವೇ ಜಿನಾ ಹೋನ್ತಿ, ಯೇ ಪತ್ತಾ ಆಸವಕ್ಖಯಂ।
ಜಿತಾ ಮೇ ಪಾಪಕಾ ಧಮ್ಮಾ, ತಸ್ಮಾಹಮುಪಕ ಜಿನೋ'ತಿ॥

"ಏವಂ ವುತ್ತೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಉಪಕೋ ಆಜೀವಕೋ 'ಹುಪೇಯ್ಯಪಾವುಸೋ'ತಿ [ಹುವೇಯ್ಯಪಾವುಸೋ (ಸೀ॰ ಪೀ॰), ಹುವೇಯ್ಯಾವುಸೋ (ಸ್ಯಾ॰)] ವತ್ವಾ ಸೀಸಂ ಓಕಮ್ಪೇತ್ವಾ ಉಮ್ಮಗ್ಗಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಪಕ್ಕಾಮಿ।

೨೮೬. "ಅಥ ಖ್ವಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅನುಪುಬ್ಬೇನ ಚಾರಿಕಂ ಚರಮಾನೋ ಯೇನ ಬಾರಾಣಸೀ ಇಸಿಪತನಂ ಮಿಗದಾಯೋ ಯೇನ ಪಞ್ಚವಗ್ಗಿಯಾ ಭಿಕ್ಖೂ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿಂ। ಅದ್ದಸಂಸು ಖೋ ಮಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚವಗ್ಗಿಯಾ ಭಿಕ್ಖೂ ದೂರತೋ ಆಗಚ್ಛನ್ತಂ। ದಿಸ್ವಾನ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ಸಣ್ಠಪೇಸುಂ [ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ಕತಿಕಂ ಸಣ್ಠಪೇಸುಂ (ವಿನಯಪಿಟಕೇ ಮಹಾವಗ್ಗೇ)] - 'ಅಯಂ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಸಮಣೋ ಗೋತಮೋ ಆಗಚ್ಛತಿ ಬಾಹುಲ್ಲಿಕೋ [ಬಾಹುಲಿಕೋ (ಸೀ॰ ಪೀ॰) ಸಾರತ್ಥದೀಪನೀಟೀಕಾಯ ಸಮೇತಿ] ಪಧಾನವಿಬ್ಭನ್ತೋ ಆವತ್ತೋ ಬಾಹುಲ್ಲಾಯ। ಸೋ ನೇವ ಅಭಿವಾದೇತಬ್ಬೋ, ನ ಪಚ್ಚುಟ್ಠಾತಬ್ಬೋ; ನಾಸ್ಸ ಪತ್ತಚೀವರಂ ಪಟಿಗ್ಗಹೇತಬ್ಬಂ। ಅಪಿ ಚ ಖೋ ಆಸನಂ ಠಪೇತಬ್ಬಂ, ಸಚೇ ಆಕಙ್ಖಿಸ್ಸತಿ ನಿಸೀದಿಸ್ಸತೀ'ತಿ। ಯಥಾ ಯಥಾ ಖೋ ಅಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಉಪಸಙ್ಕಮಿಂ ತಥಾ ತಥಾ ಪಞ್ಚವಗ್ಗಿಯಾ ಭಿಕ್ಖೂ ನಾಸಕ್ಖಿಂಸು ಸಕಾಯ ಕತಿಕಾಯ ಸಣ್ಠಾತುಂ। ಅಪ್ಪೇಕಚ್ಚೇ ಮಂ ಪಚ್ಚುಗ್ಗನ್ತ್ವಾ ಪತ್ತಚೀವರಂ ಪಟಿಗ್ಗಹೇಸುಂ, ಅಪ್ಪೇಕಚ್ಚೇ ಆಸನಂ ಪಞ್ಞಪೇಸುಂ, ಅಪ್ಪೇಕಚ್ಚೇ ಪಾದೋದಕಂ ಉಪಟ್ಠಪೇಸುಂ। ಅಪಿ ಚ ಖೋ ಮಂ ನಾಮೇನ ಚ ಆವುಸೋವಾದೇನ ಚ ಸಮುದಾಚರನ್ತಿ।

“ಏವಂ ವುತ್ತೇ, ಅಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚವಗ್ಗಿಯೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಏತದವೋಚಂ – ‘ಮಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಥಾಗತಂ ನಾಮೇನ ಚ ಆವುಸೋವಾದೇನ ಚ ಸಮುದಾಚರಥ [ಸಮುದಾಚರಿತ್ಥ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಪೀ॰)]। ಅರಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಥಾಗತೋ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ । ಓದಹಥ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸೋತಂ, ಅಮತಮಧಿಗತಂ, ಅಹಮನುಸಾಸಾಮಿ, ಅಹಂ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇಮಿ। ಯಥಾನುಸಿಟ್ಠಂ ತಥಾ ಪಟಿಪಜ್ಜಮಾನಾ ನಚಿರಸ್ಸೇವ – ಯಸ್ಸತ್ಥಾಯ ಕುಲಪುತ್ತಾ ಸಮ್ಮದೇವ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜನ್ತಿ ತದನುತ್ತರಂ – ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಪರಿಯೋಸಾನಂ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರಿಸ್ಸಥಾ’ತಿ। ಏವಂ ವುತ್ತೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚವಗ್ಗಿಯಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಮಂ ಏತದವೋಚುಂ – ‘ತಾಯಪಿ ಖೋ ತ್ವಂ, ಆವುಸೋ ಗೋತಮ, ಇರಿಯಾಯ ತಾಯ ಪಟಿಪದಾಯ ತಾಯ ದುಕ್ಕರಕಾರಿಕಾಯ ನಾಜ್ಝಗಮಾ ಉತ್ತರಿಮನುಸ್ಸಧಮ್ಮಾ ಅಲಮರಿಯಞಾಣದಸ್ಸನವಿಸೇಸಂ, ಕಿಂ ಪನ ತ್ವಂ ಏತರಹಿ ಬಾಹುಲ್ಲಿಕೋ ಪಧಾನವಿಬ್ಭನ್ತೋ ಆವತ್ತೋ ಬಾಹುಲ್ಲಾಯ ಅಧಿಗಮಿಸ್ಸಸಿ ಉತ್ತರಿಮನುಸ್ಸಧಮ್ಮಾ ಅಲಮರಿಯಞಾಣದಸ್ಸನವಿಸೇಸ’ನ್ತಿ? ಏವಂ ವುತ್ತೇ, ಅಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚವಗ್ಗಿಯೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಏತದವೋಚಂ – ‘ನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಥಾಗತೋ ಬಾಹುಲ್ಲಿಕೋ, ನ ಪಧಾನವಿಬ್ಭನ್ತೋ, ನ ಆವತ್ತೋ ಬಾಹುಲ್ಲಾಯ । ಅರಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಥಾಗತೋ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ। ಓದಹಥ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸೋತಂ, ಅಮತಮಧಿಗತಂ, ಅಹಮನುಸಾಸಾಮಿ, ಅಹಂ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇಮಿ। ಯಥಾನುಸಿಟ್ಠಂ ತಥಾ ಪಟಿಪಜ್ಜಮಾನಾ ನಚಿರಸ್ಸೇವ – ಯಸ್ಸತ್ಥಾಯ ಕುಲಪುತ್ತಾ ಸಮ್ಮದೇವ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜನ್ತಿ ತದನುತ್ತರಂ – ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಪರಿಯೋಸಾನಂ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರಿಸ್ಸಥಾ’ತಿ। ದುತಿಯಮ್ಪಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚವಗ್ಗಿಯಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಮಂ ಏತದವೋಚುಂ – ‘ತಾಯಪಿ ಖೋ ತ್ವಂ, ಆವುಸೋ ಗೋತಮ, ಇರಿಯಾಯ ತಾಯ ಪಟಿಪದಾಯ ತಾಯ ದುಕ್ಕರಕಾರಿಕಾಯ ನಾಜ್ಝಗಮಾ ಉತ್ತರಿಮನುಸ್ಸಧಮ್ಮಾ ಅಲಮರಿಯಞಾಣದಸ್ಸನವಿಸೇಸಂ, ಕಿಂ ಪನ ತ್ವಂ ಏತರಹಿ ಬಾಹುಲ್ಲಿಕೋ ಪಧಾನವಿಬ್ಭನ್ತೋ ಆವತ್ತೋ ಬಾಹುಲ್ಲಾಯ ಅಧಿಗಮಿಸ್ಸಸಿ ಉತ್ತರಿಮನುಸ್ಸಧಮ್ಮಾ ಅಲಮರಿಯಞಾಣದಸ್ಸನವಿಸೇಸ’ನ್ತಿ? ದುತಿಯಮ್ಪಿ ಖೋ ಅಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚವಗ್ಗಿಯೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಏತದವೋಚಂ – ‘ನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಥಾಗತೋ ಬಾಹುಲ್ಲಿಕೋ…ಪೇ॰… ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರಿಸ್ಸಥಾ’ತಿ। ತತಿಯಮ್ಪಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚವಗ್ಗಿಯಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಮಂ ಏತದವೋಚುಂ – ‘ತಾಯಪಿ ಖೋ ತ್ವಂ, ಆವುಸೋ ಗೋತಮ, ಇರಿಯಾಯ ತಾಯ ಪಟಿಪದಾಯ ತಾಯ ದುಕ್ಕರಕಾರಿಕಾಯ ನಾಜ್ಝಗಮಾ ಉತ್ತರಿಮನುಸ್ಸಧಮ್ಮಾ ಅಲಮರಿಯಞಾಣದಸ್ಸನವಿಸೇಸಂ, ಕಿಂ ಪನ ತ್ವಂ ಏತರಹಿ ಬಾಹುಲ್ಲಿಕೋ ಪಧಾನವಿಬ್ಭನ್ತೋ ಆವತ್ತೋ ಬಾಹುಲ್ಲಾಯ ಅಧಿಗಮಿಸ್ಸಸಿ ಉತ್ತರಿಮನುಸ್ಸಧಮ್ಮಾ ಅಲಮರಿಯಞಾಣದಸ್ಸನವಿಸೇಸ’ನ್ತಿ?

“ಏವಂ ವುತ್ತೇ, ಅಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚವಗ್ಗಿಯೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಏತದವೋಚಂ – ‘ಅಭಿಜಾನಾಥ ಮೇ ನೋ ತುಮ್ಹೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇತೋ ಪುಬ್ಬೇ ಏವರೂಪಂ ಪಭಾವಿತಮೇತ’ನ್ತಿ [ಭಾಸಿತಮೇತನ್ತಿ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ವಿನಯೇಪಿ)]? ‘ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ’। ‘ಅರಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಥಾಗತೋ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ। ಓದಹಥ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸೋತಂ, ಅಮತಮಧಿಗತಂ, ಅಹಮನುಸಾಸಾಮಿ, ಅಹಂ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇಮಿ। ಯಥಾನುಸಿಟ್ಠಂ ತಥಾ ಪಟಿಪಜ್ಜಮಾನಾ ನಚಿರಸ್ಸೇವ – ಯಸ್ಸತ್ಥಾಯ ಕುಲಪುತ್ತಾ ಸಮ್ಮದೇವ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜನ್ತಿ ತದನುತ್ತರಂ – ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಪರಿಯೋಸಾನಂ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರಿಸ್ಸಥಾ’ತಿ।

“ಅಸಕ್ಖಿಂ ಖೋ ಅಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚವಗ್ಗಿಯೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಸಞ್ಞಾಪೇತುಂ। ದ್ವೇಪಿ ಸುದಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖೂ ಓವದಾಮಿ, ತಯೋ ಭಿಕ್ಖೂ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಚರನ್ತಿ। ಯಂ ತಯೋ ಭಿಕ್ಖೂ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಚರಿತ್ವಾ ಆಹರನ್ತಿ ತೇನ ಛಬ್ಬಗ್ಗಿಯಾ [ಛಬ್ಬಗ್ಗಾ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰)] ಯಾಪೇಮ। ತಯೋಪಿ ಸುದಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖೂ ಓವದಾಮಿ, ದ್ವೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಚರನ್ತಿ। ಯಂ ದ್ವೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಚರಿತ್ವಾ ಆಹರನ್ತಿ ತೇನ ಛಬ್ಬಗ್ಗಿಯಾ ಯಾಪೇಮ। ಅಥ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚವಗ್ಗಿಯಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಮಯಾ ಏವಂ ಓವದಿಯಮಾನಾ ಏವಂ ಅನುಸಾಸಿಯಮಾನಾ ಅತ್ತನಾ ಜಾತಿಧಮ್ಮಾ ಸಮಾನಾ ಜಾತಿಧಮ್ಮೇ ಆದೀನವಂ ವಿದಿತ್ವಾ ಅಜಾತಂ ಅನುತ್ತರಂ ಯೋಗಕ್ಖೇಮಂ ನಿಬ್ಬಾನಂ ಪರಿಯೇಸಮಾನಾ ಅಜಾತಂ ಅನುತ್ತರಂ ಯೋಗಕ್ಖೇಮಂ ನಿಬ್ಬಾನಂ ಅಜ್ಝಗಮಂಸು, ಅತ್ತನಾ ಜರಾಧಮ್ಮಾ ಸಮಾನಾ

ಜರಾಧಮ್ಮೇ ಆದೀನವಂ ವಿದಿತ್ವಾ ಅಜರಂ ಅನುತ್ತರಂ ಯೋಗಕ್ಖೇಮಂ ನಿಬ್ಬಾನಂ ಪರಿಯೇಸಮಾನಾ ಅಜರಂ ಅನುತ್ತರಂ ಯೋಗಕ್ಖೇಮಂ ನಿಬ್ಬಾನಂ ಅಜ್ಝಗಮಂಸು, ಅತ್ತನಾ ಬ್ಯಾಧಿಧಮ್ಮಾ ಸಮಾನಾ...ಪೇ॰... ಅತ್ತನಾ ಮರಣಧಮ್ಮಾ ಸಮಾನಾ... ಅತ್ತನಾ ಸೋಕಧಮ್ಮಾ ಸಮಾನಾ... ಅತ್ತನಾ ಸಂಕಿಲೇಸಧಮ್ಮಾ ಸಮಾನಾ ಸಂಕಿಲೇಸಧಮ್ಮೇ ಆದೀನವಂ ವಿದಿತ್ವಾ ಅಸಂಕಿಲಿಟ್ಠಂ ಅನುತ್ತರಂ ಯೋಗಕ್ಖೇಮಂ ನಿಬ್ಬಾನಂ ಪರಿಯೇಸಮಾನಾ ಅಸಂಕಿಲಿಟ್ಠಂ ಅನುತ್ತರಂ ಯೋಗಕ್ಖೇಮಂ ನಿಬ್ಬಾನಂ ಅಜ್ಝಗಮಂಸು। ಞಾಣಞ್ಚ ಪನ ನೇಸಂ ದಸ್ಸನಂ ಉದಪಾದಿ - 'ಅಕುಪ್ಪಾ ನೋ ವಿಮುತ್ತಿ [ಅಕುಪ್ಪಾ ನೇಸಂ ವಿಮುತ್ತಿ (ಕ॰)], ಅಯಮನ್ತಿಮಾ ಜಾತಿ, ನತ್ಥಿ ದಾನಿ ಪುನಬ್ಭವೋ'ತಿ।

೨೮೭. "ಪಞ್ಚಿಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕಾಮಗುಣಾ। ಕತಮೇ ಪಞ್ಚ? ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಾ ರೂಪಾ ಇಟ್ಠಾ ಕನ್ತಾ ಮನಾಪಾ ಪಿಯರೂಪಾ ಕಾಮೂಪಸಂಹಿತಾ ರಜನೀಯಾ, ಸೋತವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಾ ಸದ್ದಾ...ಪೇ॰... ಘಾನವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಾ ಗನ್ಧಾ... ಜಿವ್ಹಾವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಾ ರಸಾ... ಕಾಯವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಾ ಫೋಟ್ಠಬ್ಬಾ ಇಟ್ಠಾ ಕನ್ತಾ ಮನಾಪಾ ಪಿಯರೂಪಾ ಕಾಮೂಪಸಂಹಿತಾ ರಜನೀಯಾ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚ ಕಾಮಗುಣಾ। ಯೇ ಹಿ ಕೇಚಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮಣಾ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ವಾ ಇಮೇ ಪಞ್ಚ ಕಾಮಗುಣೇ ಗಧಿತಾ ಮುಚ್ಛಿತಾ ಅಜ್ಝೋಪನ್ನಾ ಅನಾದೀನವದಸ್ಸಾವಿನೋ ಅನಿಸ್ಸರಣಪಞ್ಞಾ ಪರಿಭುಞ್ಜನ್ತಿ, ತೇ ಏವಮಸ್ಸು ವೇದಿತಬ್ಬಾ - 'ಅನಯಮಾಪನ್ನಾ ಬ್ಯಸನಮಾಪನ್ನಾ ಯಥಾಕಾಮಕರಣೀಯಾ ಪಾಪಿಮತೋ' [ಪಾಪಿಮತೋ"ತಿ (?)]। 'ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆರಞ್ಞಕೋ ಮಗೋ ಬದ್ಧೋ ಪಾಸರಾಸಿಂ ಅಧಿಸಯೇಯ್ಯ। ಸೋ ಏವಮಸ್ಸ ವೇದಿತಬ್ಬೋ - ಅನಯಮಾಪನ್ನೋ ಬ್ಯಸನಮಾಪನ್ನೋ ಯಥಾಕಾಮಕರಣೀಯೋ ಲುದ್ದಸ್ಸ। ಆಗಚ್ಛನ್ತೇ ಚ ಪನ ಲುದ್ದೇ ಯೇನ ಕಾಮಂ ನ ಪಕ್ಕಮಿಸ್ಸತೀ'ತಿ। ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯೇ ಹಿ ಕೇಚಿ ಸಮಣಾ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ವಾ ಇಮೇ ಪಞ್ಚ ಕಾಮಗುಣೇ ಗಧಿತಾ ಮುಚ್ಛಿತಾ ಅಜ್ಝೋಪನ್ನಾ ಅನಾದೀನವದಸ್ಸಾವಿನೋ ಅನಿಸ್ಸರಣಪಞ್ಞಾ ಪರಿಭುಞ್ಜನ್ತಿ, ತೇ ಏವಮಸ್ಸು ವೇದಿತಬ್ಬಾ - 'ಅನಯಮಾಪನ್ನಾ ಬ್ಯಸನಮಾಪನ್ನಾ ಯಥಾಕಾಮಕರಣೀಯಾ ಪಾಪಿಮತೋ'। ಯೇ ಚ ಖೋ ಕೇಚಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮಣಾ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ವಾ ಇಮೇ ಪಞ್ಚ ಕಾಮಗುಣೇ ಅಗಧಿತಾ ಅಮುಚ್ಛಿತಾ ಅನಜ್ಝೋಪನ್ನಾ ಆದೀನವದಸ್ಸಾವಿನೋ ನಿಸ್ಸರಣಪಞ್ಞಾ ಪರಿಭುಞ್ಜನ್ತಿ, ತೇ ಏವಮಸ್ಸು ವೇದಿತಬ್ಬಾ - 'ನ ಅನಯಮಾಪನ್ನಾ ನ ಬ್ಯಸನಮಾಪನ್ನಾ ನ ಯಥಾಕಾಮಕರಣೀಯಾ ಪಾಪಿಮತೋ'।

"ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆರಞ್ಞಕೋ ಮಗೋ ಅಬದ್ಧೋ ಪಾಸರಾಸಿಂ ಅಧಿಸಯೇಯ್ಯ। ಸೋ ಏವಮಸ್ಸ ವೇದಿತಬ್ಬೋ - 'ನ ಅನಯಮಾಪನ್ನೋ ನ ಬ್ಯಸನಮಾಪನ್ನೋ ನ ಯಥಾಕಾಮಕರಣೀಯೋ ಲುದ್ದಸ್ಸ। ಆಗಚ್ಛನ್ತೇ ಚ ಪನ ಲುದ್ದೇ ಯೇನ ಕಾಮಂ ಪಕ್ಕಮಿಸ್ಸತೀ'ತಿ। ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯೇ ಹಿ ಕೇಚಿ ಸಮಣಾ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ವಾ ಇಮೇ ಪಞ್ಚ ಕಾಮಗುಣೇ ಅಗಧಿತಾ ಅಮುಚ್ಛಿತಾ ಅನಜ್ಝೋಪನ್ನಾ ಆದೀನವದಸ್ಸಾವಿನೋ ನಿಸ್ಸರಣಪಞ್ಞಾ ಪರಿಭುಞ್ಜನ್ತಿ, ತೇ ಏವಮಸ್ಸು ವೇದಿತಬ್ಬಾ - 'ನ ಅನಯಮಾಪನ್ನಾ ನ ಬ್ಯಸನಮಾಪನ್ನಾ ನ ಯಥಾಕಾಮಕರಣೀಯಾ ಪಾಪಿಮತೋ'।

"ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆರಞ್ಞಕೋ ಮಗೋ ಅರಞ್ಞೇ ಪವನೇ ಚರಮಾನೋ ವಿಸ್ಸತ್ಥೋ ಗಚ್ಛತಿ, ವಿಸ್ಸತ್ಥೋ ತಿಟ್ಠತಿ, ವಿಸ್ಸತ್ಥೋ ನಿಸೀದತಿ, ವಿಸ್ಸತ್ಥೋ ಸೇಯ್ಯಂ ಕಪ್ಪೇತಿ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ಅನಾಪಾಥಗತೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಲುದ್ದಸ್ಸ। ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ವಿವಿಚ್ಚೇವ ಕಾಮೇಹಿ ವಿವಿಚ್ಚ ಅಕುಸಲೇಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸವಿತಕ್ಕಂ ಸವಿಚಾರಂ ವಿವೇಕಜಂ ಪೀತಿಸುಖಂ ಪಠಮಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಅನ್ಧಮಕಾಸಿ ಮಾರಂ ಅಪದಂ, ವಧಿತ್ವಾ ಮಾರಚಕ್ಖುಂ ಅದಸ್ಸನಂ ಗತೋ ಪಾಪಿಮತೋ।

"ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ವಿತಕ್ಕವಿಚಾರಾನಂ ವೂಪಸಮಾ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಸಮ್ಪಸಾದನಂ ಚೇತಸೋ ಏಕೋದಿಭಾವಂ ಅವಿತಕ್ಕಂ ಅವಿಚಾರಂ ಸಮಾಧಿಜಂ ಪೀತಿಸುಖಂ ದುತಿಯಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ...ಪೇ॰... ಪಾಪಿಮತೋ।

“ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಪೀತಿಯಾ ಚ ವಿರಾಗಾ ಉಪೇಕ್ಖಕೋ ಚ ವಿಹರತಿ, ಸತೋ ಚ ಸಮ್ಪಜಾನೋ, ಸುಖಞ್ಚ ಕಾಯೇನ ಪಟಿಸಂವೇದೇತಿ ಯಂ ತಂ ಅರಿಯಾ ಆಚಿಕ್ಖನ್ತಿ ‘ಉಪೇಕ್ಖಕೋ ಸತಿಮಾ ಸುಖವಿಹಾರೀ’ತಿ ತತಿಯಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ…ಪೇ॰… ಪಾಪಿಮತೋ।

“ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸುಖಸ್ಸ ಚ ಪಹಾನಾ ದುಕ್ಖಸ್ಸ ಚ ಪಹಾನಾ ಪುಬ್ಬೇವ ಸೋಮನಸ್ಸದೋಮನಸ್ಸಾನಂ ಅತ್ಥಙ್ಗಮಾ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಂ ಉಪೇಕ್ಖಾಸತಿಪಾರಿಸುದ್ಧಿಂ ಚತುತ್ಥಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ… ಪೇ॰… ಪಾಪಿಮತೋ।

“ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸಬ್ಬಸೋ ರೂಪಸಞ್ಞಾನಂ ಸಮತಿಕ್ಕಮಾ ಪಟಿಘಸಞ್ಞಾನಂ ಅತ್ಥಙ್ಗಮಾ ನಾನತ್ತಸಞ್ಞಾನಂ ಅಮನಸಿಕಾರಾ ‘ಅನನ್ತೋ ಆಕಾಸೋ’ತಿ ಆಕಾಸಾನಞ್ಚಾಯತನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ…ಪೇ॰… ಪಾಪಿಮತೋ।

“ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸಬ್ಬಸೋ ಆಕಾಸಾನಞ್ಚಾಯತನಂ ಸಮತಿಕ್ಕಮ್ಮ ‘ಅನನ್ತಂ ವಿಞ್ಞಾಣ’ನ್ತಿ ವಿಞ್ಞಾಣಞ್ಚಾಯತನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ…ಪೇ॰… ಪಾಪಿಮತೋ।

“ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸಬ್ಬಸೋ ವಿಞ್ಞಾಣಞ್ಚಾಯತನಂ ಸಮತಿಕ್ಕಮ್ಮ ‘ನತ್ಥಿ ಕಿಞ್ಚೀ’ತಿ ಆಕಿಞ್ಚಞ್ಞಾಯತನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ…ಪೇ॰… ಪಾಪಿಮತೋ।

“ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸಬ್ಬಸೋ ಆಕಿಞ್ಚಞ್ಞಾಯತನಂ ಸಮತಿಕ್ಕಮ್ಮ ನೇವಸಞ್ಞಾನಾಸಞ್ಞಾಯತನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ…ಪೇ॰… ಪಾಪಿಮತೋ।

“ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸಬ್ಬಸೋ ನೇವಸಞ್ಞಾನಾಸಞ್ಞಾಯತನಂ ಸಮತಿಕ್ಕಮ್ಮ ಸಞ್ಞಾವೇದಯಿತನಿರೋಧಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ, ಪಞ್ಞಾಯ ಚಸ್ಸ ದಿಸ್ವಾ ಆಸವಾ ಪರಿಕ್ಖೀಣಾ ಹೋನ್ತಿ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಅನ್ಧಮಕಾಸಿ ಮಾರಂ ಅಪದಂ, ವಧಿತ್ವಾ ಮಾರಚಕ್ಖುಂ ಅದಸ್ಸನಂ ಗತೋ ಪಾಪಿಮತೋ। ತಿಣ್ಣೋ ಲೋಕೇ ವಿಸತ್ತಿಕಂ ವಿಸ್ಸತ್ಥೋ ಗಚ್ಛತಿ, ವಿಸ್ಸತ್ಥೋ ತಿಟ್ಠತಿ, ವಿಸ್ಸತ್ಥೋ ನಿಸೀದತಿ, ವಿಸ್ಸತ್ಥೋ ಸೇಯ್ಯಂ ಕಪ್ಪೇತಿ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ಅನಾಪಾಥಗತೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಾಪಿಮತೋ”ತಿ।

ಇದಮವೋಚ ಭಗವಾ। ಅತ್ತಮನಾ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಭಗವತೋ ಭಾಸಿತಂ ಅಭಿನನ್ದುನ್ತಿ।

ಪಾಸರಾಸಿಸುತ್ತಂ ನಿಟ್ಠಿತಂ ಛಟ್ಠಂ।

೭. ಚೂಳಹತ್ಥಿಪದೋಪಮಸುತ್ತಂ

೨೮೮. ಏವಂ ಮೇ ಸುತಂ – ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ ಜೇತವನೇ ಅನಾಥಪಿಣ್ಡಿಕಸ್ಸ ಆರಾಮೇ। ತೇನ ಖೋ ಪನ ಸಮಯೇನ ಜಾಣುಸ್ಸೋಣಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಸಬ್ಬಸೇತೇನ ವಳವಾಭಿರಥೇನ [ವಳಭೀರಥೇನ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)] ಸಾವತ್ಥಿಯಾ ನಿಯ್ಯಾತಿ ದಿವಾದಿವಸ್ಸ। ಅದ್ದಸಾ ಖೋ ಜಾಣುಸ್ಸೋಣಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಪಿಲೋತಿಕಂ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕಂ ದೂರತೋವ ಆಗಚ್ಛನ್ತಂ। ದಿಸ್ವಾನ ಪಿಲೋತಿಕಂ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕಂ ಏತದವೋಚ –

“ಹನ್ದ, ಕುತೋ ನು ಭವಂ ವಚ್ಛಾಯನೋ ಆಗಚ್ಛತಿ ದಿವಾದಿವಸ್ಸಾ”ತಿ?

“ಇತೋ ಹಿ ಖೋ ಅಹಂ , ಭೋ, ಆಗಚ್ಛಾಮಿ ಸಮಣಸ್ಸ ಗೋತಮಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕಾ”ತಿ।

“ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞತಿ, ಭವಂ ವಚ್ಛಾಯನೋ, ಸಮಣಸ್ಸ ಗೋತಮಸ್ಸ ಪಞ್ಞಾವೇಯ್ಯತ್ತಿಯಂ?

“ಪಣ್ಡಿತೋ ಮಞ್ಞೇ”ತಿ।

“ಕೋ ಚಾಹಂ, ಭೋ, ಕೋ ಚ ಸಮಣಸ್ಸ ಗೋತಮಸ್ಸ ಪಞ್ಞಾವೇಯ್ಯತ್ತಿಯಂ ಜಾನಿಸ್ಸಾಮಿ! ಸೋಪಿ ನೂನಸ್ಸ ತಾದಿಸೋವ ಯೋ ಸಮಣಸ್ಸ ಗೋತಮಸ್ಸ ಪಞ್ಞಾವೇಯ್ಯತ್ತಿಯಂ ಜಾನೇಯ್ಯಾ”ತಿ।

“ಉಳಾರಾಯ ಖಲು ಭವಂ ವಚ್ಛಾಯನೋ ಸಮಣಂ ಗೋತಮಂ ಪಸಂಸಾಯ ಪಸಂಸತೀ”ತಿ।

“ಕೋ ಚಾಹಂ, ಭೋ, ಕೋ ಚ ಸಮಣಂ ಗೋತಮಂ ಪಸಂಸಿಸ್ಸಾಮಿ?

“ಪಸತ್ಥಪಸತ್ಥೋವ ಸೋ ಭವಂ ಗೋತಮೋ ಸೇಟ್ಠೋ ದೇವಮನುಸ್ಸಾನ”ನ್ತಿ।

“ಕಂ ಪನ ಭವಂ ವಚ್ಛಾಯನೋ ಅತ್ಥವಸಂ ಸಮ್ಪಸ್ಸಮಾನೋ ಸಮಣೇ ಗೋತಮೇ ಏವಂ ಅಭಿಪ್ಪಸನ್ನೋ”ತಿ [ಅಭಿಪ್ಪಸನ್ನೋ ಹೋತೀತಿ (ಸ್ಯಾ॰)]?

“ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭೋ, ಕುಸಲೋ ನಾಗವನಿಕೋ ನಾಗವನಂ ಪವಿಸೇಯ್ಯ। ಸೋ ಪಸ್ಸೇಯ್ಯ ನಾಗವನೇ ಮಹನ್ತಂ ಹತ್ಥಿಪದಂ, ದೀಘತೋ ಚ ಆಯತಂ, ತಿರಿಯಞ್ಚ ವಿತ್ಥತಂ। ಸೋ ನಿಟ್ಠಂ ಗಚ್ಛೇಯ್ಯ – ‘ಮಹಾ ವತ, ಭೋ, ನಾಗೋ’ತಿ। ಏವಮೇವ ಖೋ ಅಹಂ, ಭೋ, ಯತೋ ಅದ್ದಸಂ ಸಮಣೇ ಗೋತಮೇ ಚತ್ತಾರಿ ಪದಾನಿ ಅಥಾಹಂ ನಿಟ್ಠಮಗಮಂ – ‘ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ಭಗವಾ, ಸ್ವಾಕ್ಖಾತೋ ಭಗವತಾ ಧಮ್ಮೋ, ಸುಪ್ಪಟಿಪನ್ನೋ ಭಗವತೋ ಸಾವಕಸಙ್ಘೋ’ತಿ।

೨೮೯. “ಕತಮಾನಿ ಚತ್ತಾರಿ? ಇಧಾಹಂ, ಭೋ, ಪಸ್ಸಾಮಿ ಏಕಚ್ಚೇ ಖತ್ತಿಯಪಣ್ಡಿತೇ ನಿಪುಣೇ ಕತಪರಪ್ಪವಾದೇ ವಾಲವೇಧಿರೂಪೇ, ತೇ ಭಿನ್ದನ್ತಾ [ವೋಭಿನ್ದನ್ತಾ (ಸೀ॰ ಪೀ॰) ವಿ + ಅವ + ಭಿನ್ದನ್ತಾ] ಮಞ್ಞೇ ಚರನ್ತಿ ಪಞ್ಞಾಗತೇನ ದಿಟ್ಠಿಗತಾನಿ। ತೇ ಸುಣನ್ತಿ – ‘ಸಮಣೋ ಖಲು, ಭೋ, ಗೋತಮೋ ಅಮುಕಂ ನಾಮ ಗಾಮಂ ವಾ ನಿಗಮಂ ವಾ ಓಸರಿಸ್ಸತೀ’ತಿ। ತೇ ಪಞ್ಹಂ ಅಭಿಸಙ್ಖರೋನ್ತಿ – ‘ಇಮಂ ಮಯಂ ಪಞ್ಹಂ ಸಮಣಂ ಗೋತಮಂ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಪುಚ್ಛಿಸ್ಸಾಮ। ಏವಂ ಚೇ ನೋ ಪುಟ್ಠೋ ಏವಂ ಬ್ಯಾಕರಿಸ್ಸತಿ, ಏವಮಸ್ಸ ಮಯಂ ವಾದಂ ಆರೋಪೇಸ್ಸಾಮ। ಏವಂ ಚೇಪಿ ನೋ ಪುಟ್ಠೋ ಏವಂ ಬ್ಯಾಕರಿಸ್ಸತಿ, ಏವಮ್ಪಿಸ್ಸ ಮಯಂ ವಾದಂ ಆರೋಪೇಸ್ಸಾಮಾ’ತಿ। ತೇ ಸುಣನ್ತಿ – ‘ಸಮಣೋ ಖಲು, ಭೋ, ಗೋತಮೋ ಅಮುಕಂ ನಾಮ ಗಾಮಂ ವಾ ನಿಗಮಂ ವಾ ಓಸಟೋ’ತಿ। ತೇ ಯೇನ ಸಮಣೋ ಗೋತಮೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮನ್ತಿ। ತೇ ಸಮಣೋ ಗೋತಮೋ ಧಮ್ಮಿಯಾ ಕಥಾಯ ಸನ್ದಸ್ಸೇತಿ ಸಮಾದಪೇತಿ ಸಮುತ್ತೇಜೇತಿ ಸಮ್ಪಹಂಸೇತಿ। ತೇ ಸಮಣೇನ ಗೋತಮೇನ ಧಮ್ಮಿಯಾ ಕಥಾಯ ಸನ್ದಸ್ಸಿತಾ ಸಮಾದಪಿತಾ ಸಮುತ್ತೇಜಿತಾ ಸಮ್ಪಹಂಸಿತಾ ನ ಚೇವ ಸಮಣಂ ಗೋತಮಂ ಪಞ್ಹಂ ಪುಚ್ಛನ್ತಿ, ಕುತೋಸ್ಸ [ಕುತಸ್ಸ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಪೀ॰)] ವಾದಂ ಆರೋಪೇಸ್ಸನ್ತಿ? ಅಞ್ಞದತ್ಥು ಸಮಣಸ್ಸೇವ ಗೋತಮಸ್ಸ ಸಾವಕಾ ಸಮ್ಪಜ್ಜನ್ತಿ। ಯದಾಹಂ, ಭೋ, ಸಮಣೇ ಗೋತಮೇ ಇಮಂ ಪಠಮಂ ಪದಂ ಅದ್ದಸಂ ಅಥಾಹಂ ನಿಟ್ಠಮಗಮಂ – ‘ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ಭಗವಾ, ಸ್ವಾಕ್ಖಾತೋ ಭಗವತಾ ಧಮ್ಮೋ, ಸುಪ್ಪಟಿಪನ್ನೋ ಭಗವತೋ ಸಾವಕಸಙ್ಘೋ’ತಿ।

“ಪುನ ಚಪರಾಹಂ, ಭೋ, ಪಸ್ಸಾಮಿ ಇಧೇಕಚ್ಚೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಪಣ್ಡಿತೇ…ಪೇ॰… ಗಹಪತಿಪಣ್ಡಿತೇ…ಪೇ॰… ಸಮಣಪಣ್ಡಿತೇ ನಿಪುಣೇ ಕತಪರಪ್ಪವಾದೇ ವಾಲವೇಧಿರೂಪೇ ತೇ ಭಿನ್ದನ್ತಾ ಮಞ್ಞೇ ಚರನ್ತಿ ಪಞ್ಞಾಗತೇನ ದಿಟ್ಠಿಗತಾನಿ। ತೇ ಸುಣನ್ತಿ – ‘ಸಮಣೋ ಖಲು ಭೋ ಗೋತಮೋ ಅಮುಕಂ ನಾಮ ಗಾಮಂ ವಾ ನಿಗಮಂ ವಾ ಓಸರಿಸ್ಸತೀ’ತಿ। ತೇ ಪಞ್ಹಂ ಅಭಿಸಙ್ಖರೋನ್ತಿ ‘ಇಮಂ ಮಯಂ ಪಞ್ಹಂ ಸಮಣಂ ಗೋತಮಂ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಪುಚ್ಛಿಸ್ಸಾಮ। ಏವಂ ಚೇ ನೋ ಪುಟ್ಠೋ ಏವಂ ಬ್ಯಾಕರಿಸ್ಸತಿ, ಏವಮಸ್ಸ ಮಯಂ ವಾದಂ ಆರೋಪೇಸ್ಸಾಮ। ಏವಂ ಚೇಪಿ ನೋ ಪುಟ್ಠೋ ಏವಂ ಬ್ಯಾಕರಿಸ್ಸತಿ, ಏವಂಪಿಸ್ಸ ಮಯಂ ವಾದಂ ಆರೋಪೇಸ್ಸಾಮಾ’ತಿ। ತೇ

ಸುಣನ್ತಿ ‘ಸಮಣೋ ಖಲು ಭೋ ಗೋತಮೋ ಅಮುಕಂ ನಾಮ ಗಾಮಂ ವಾ ನಿಗಮಂ ವಾ ಓಸಟೋ’ತಿ। ತೇ ಯೇನ ಸಮಣೋ ಗೋತಮೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮನ್ತಿ। ತೇ ಸಮಣೋ ಗೋತಮೋ ಧಮ್ಮಿಯಾ ಕಥಾಯ ಸನ್ದಸ್ಸೇತಿ ಸಮಾದಪೇತಿ ಸಮುತ್ತೇಜೇತಿ ಸಮ್ಪಹಂಸೇತಿ। ತೇ ಸಮಣೇನ ಗೋತಮೇನ ಧಮ್ಮಿಯಾ ಕಥಾಯ ಸನ್ದಸ್ಸಿತಾ ಸಮಾದಪಿತಾ ಸಮುತ್ತೇಜಿತಾ ಸಮ್ಪಹಂಸಿತಾ ನ ಚೇವ ಸಮಣಂ ಗೋತಮಂ ಪಞ್ಹಂ ಪುಚ್ಛನ್ತಿ, ಕುತೋಸ್ಸ ವಾದಂ ಆರೋಪೇಸ್ಸನ್ತಿ? ಅಞ್ಞದತ್ಥು ಸಮಣಂಯೇವ ಗೋತಮಂ ಓಕಾಸಂ ಯಾಚನ್ತಿ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜ್ಜಾಯ। ತೇ ಸಮಣೋ ಗೋತಮೋ ಪಬ್ಬಾಜೇತಿ [ಪಬ್ಬಾಜೇತಿ ಉಪಸಮ್ಪಾದೇತಿ (ಸೀ॰)]। ತೇ ತತ್ಥ ಪಬ್ಬಜಿತಾ ಸಮಾನಾ ವೂಪಕಟ್ಠಾ ಅಪ್ಪಮತ್ತಾ ಆತಾಪಿನೋ ಪಹಿತತ್ತಾ ವಿಹರನ್ತಾ ನಚಿರಸ್ಸೇವ - ಯಸ್ಸತ್ಥಾಯ ಕುಲಪುತ್ತಾ ಸಮ್ಮದೇವ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜನ್ತಿ ತದನುತ್ತರಂ - ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಪರಿಯೋಸಾನಂ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರನ್ತಿ। ತೇ ಏವಮಾಹಂಸು - ‘ಮನಂ ವತ, ಭೋ, ಅನಸ್ಸಾಮ, ಮನಂ ವತ, ಭೋ, ಪನಸ್ಸಾಮ; ಮಯಞ್ಹಿ ಪುಬ್ಬೇ ಅಸ್ಸಮಣಾವ ಸಮಾನಾ ಸಮಣಮ್ಹಾತಿ ಪಟಿಜಾನಿಮ್ಹ, ಅಬ್ರಾಹ್ಮಣಾವ ಸಮಾನಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಮ್ಹಾತಿ ಪಟಿಜಾನಿಮ್ಹ, ಅನರಹನ್ತೋವ ಸಮಾನಾ ಅರಹನ್ತಮ್ಹಾತಿ ಪಟಿಜಾನಿಮ್ಹ। ಇದಾನಿ ಖೋಮ್ಹ ಸಮಣಾ, ಇದಾನಿ ಖೋಮ್ಹ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ, ಇದಾನಿ ಖೋಮ್ಹ ಅರಹನ್ತೋ’ತಿ। ಯದಾಹಂ, ಭೋ, ಸಮಣೇ ಗೋತಮೇ ಇಮಂ ಚತುತ್ಥಂ ಪದಂ ಅದ್ದಸಂ ಅಥಾಹಂ ನಿಟ್ಠಮಗಮಂ - ‘ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ಭಗವಾ, ಸ್ವಾಕ್ಖಾತೋ ಭಗವತಾ ಧಮ್ಮೋ, ಸುಪ್ಪಟಿಪನ್ನೋ ಭಗವತೋ ಸಾವಕಸಙ್ಘೋ’’’ತಿ।

“ಯತೋ ಖೋ ಅಹಂ, ಭೋ, ಸಮಣೇ ಗೋತಮೇ ಇಮಾನಿ ಚತ್ತಾರಿ ಪದಾನಿ ಅದ್ದಸಂ ಅಥಾಹಂ ನಿಟ್ಠಮಗಮಂ - ‘ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ಭಗವಾ, ಸ್ವಾಕ್ಖಾತೋ ಭಗವತಾ ಧಮ್ಮೋ, ಸುಪ್ಪಟಿಪನ್ನೋ ಭಗವತೋ ಸಾವಕಸಙ್ಘೋ’’’ತಿ।

೨೮೦. ಏವಂ ವುತ್ತೇ, ಜಾಣುಸ್ಸೋಣಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಸಬ್ಬಸೇತಾ ವಳವಾಭಿರಥಾ ಓರೋಹಿತ್ವಾ ಏಕಂಸಂ ಉತ್ತರಾಸಙ್ಗಂ ಕರಿತ್ವಾ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನಞ್ಜಲಿಂ ಪಣಾಮೇತ್ವಾ ತಿಕ್ಖತ್ತುಂ ಉದಾನಂ ಉದಾನೇಸಿ - “ನಮೋ ತಸ್ಸ ಭಗವತೋ ಅರಹತೋ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸ; ನಮೋ ತಸ್ಸ ಭಗವತೋ ಅರಹತೋ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸ; ನಮೋ ತಸ್ಸ ಭಗವತೋ ಅರಹತೋ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸ। ಅಪ್ಪೇವ ನಾಮ ಮಯಮ್ಪಿ ಕದಾಚಿ ಕರಹಚಿ ತೇನ ಭೋತಾ ಗೋತಮೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಸಮಾಗಚ್ಛೇಯ್ಯಾಮ, ಅಪ್ಪೇವ ನಾಮ ಸಿಯಾ ಕೋಚಿದೇವ ಕಥಾಸಲ್ಲಾಪೋ”ತಿ! ಅಥ ಖೋ ಜಾಣುಸ್ಸೋಣಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವತಾ ಸದ್ಧಿಂ ಸಮ್ಮೋದಿ। ಸಮ್ಮೋದನೀಯಂ ಕಥಂ ಸಾರಣೀಯಂ ವೀತಿಸಾರೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಜಾಣುಸ್ಸೋಣಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಯಾವತಕೋ ಅಹೋಸಿ ಪಿಲೋತಿಕೇನ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಕಥಾಸಲ್ಲಾಪೋ ತಂ ಸಬ್ಬಂ ಭಗವತೋ ಆರೋಚೇಸಿ। ಏವಂ ವುತ್ತೇ, ಭಗವಾ ಜಾಣುಸ್ಸೋಣಿಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ ಏತದವೋಚ - “ನ ಖೋ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಏತ್ತಾವತಾ ಹತ್ಥಿಪದೋಪಮೋ ವಿತ್ಥಾರೇನ ಪರಿಪೂರೋ ಹೋತಿ। ಅಪಿ ಚ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಯಥಾ ಹತ್ಥಿಪದೋಪಮೋ ವಿತ್ಥಾರೇನ ಪರಿಪೂರೋ ಹೋತಿ ತಂ ಸುಣಾಹಿ, ಸಾಧುಕಂ ಮನಸಿ ಕರೋಹಿ, ಭಾಸಿಸ್ಸಾಮೀ”ತಿ। “ಏವಂ, ಭೋ”ತಿ ಖೋ ಜಾಣುಸ್ಸೋಣಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಭಗವತೋ ಪಚ್ಚಸ್ಸೋಸಿ। ಭಗವಾ ಏತದವೋಚ -

೨೮೧. “ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ನಾಗವನಿಕೋ ನಾಗವನಂ ಪವಿಸೇಯ್ಯ। ಸೋ ಪಸ್ಸೇಯ್ಯ ನಾಗವನೇ ಮಹನ್ತಂ ಹತ್ಥಿಪದಂ, ದೀಘತೋ ಚ ಆಯತಂ, ತಿರಿಯಞ್ಚ ವಿತ್ಥತಂ। ಯೋ ಹೋತಿ ಕುಸಲೋ ನಾಗವನಿಕೋ ನೇವ ತಾವ ನಿಟ್ಠಂ ಗಚ್ಛತಿ - ‘ಮಹಾ ವತ, ಭೋ, ನಾಗೋ’ತಿ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ಸನ್ತಿ ಹಿ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ನಾಗವನೇ ವಾಮನಿಕಾ ನಾಮ ಹತ್ಥಿನಿಯೋ ಮಹಾಪದಾ, ತಾಸಂ ಪೇತಂ ಪದಂ ಅಸ್ಸಾತಿ।

“ಸೋ ತಮನುಗಚ್ಛತಿ। ತಮನುಗಚ್ಛನ್ತೋ ಪಸ್ಸತಿ ನಾಗವನೇ ಮಹನ್ತಂ ಹತ್ಥಿಪದಂ, ದೀಘತೋ ಚ ಆಯತಂ, ತಿರಿಯಞ್ಚ ವಿತ್ಥತಂ, ಉಚ್ಚಾ ಚ ನಿಸೇವಿತಂ। ಯೋ ಹೋತಿ ಕುಸಲೋ ನಾಗವನಿಕೋ ನೇವ ತಾವ ನಿಟ್ಠಂ ಗಚ್ಛತಿ - ‘ಮಹಾ ವತ, ಭೋ, ನಾಗೋ’ತಿ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ಸನ್ತಿ ಹಿ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ನಾಗವನೇ ಉಚ್ಚಾ ಕಾಳಾರಿಕಾ ನಾಮ ಹತ್ಥಿನಿಯೋ ಮಹಾಪದಾ, ತಾಸಂ ಪೇತಂ ಪದಂ ಅಸ್ಸಾತಿ।

“ಸೋ ತಮನುಗಚ್ಛತಿ। ತಮನುಗಚ್ಛನ್ತೋ ಪಸ್ಸತಿ ನಾಗವನೇ ಮಹನ್ತಂ ಹತ್ಥಿಪದಂ, ದೀಘತೋ ಚ ಆಯತಂ, ತಿರಿಯಞ್ಚ ವಿತ್ಥತಂ, ಉಚ್ಚಾ ಚ ನಿಸೇವಿತಂ, ಉಚ್ಚಾ ಚ ದನ್ತೇಹಿ ಆರಞ್ಜಿತಾನಿ। ಯೋ ಹೋತಿ ಕುಸಲೋ ನಾಗವನಿಕೋ ನೇವ ತಾವ ನಿಟ್ಠಂ ಗಚ್ಛತಿ – ‘ಮಹಾ ವತ, ಭೋ, ನಾಗೋ’ತಿ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ಸನ್ತಿ ಹಿ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ನಾಗವನೇ ಉಚ್ಚಾ ಕಣೇರುಕಾ ನಾಮ ಹತ್ಥಿನಿಯೋ ಮಹಾಪದಾ, ತಾಸಂ ಪೇತಂ ಪದಂ ಅಸ್ಸಾತಿ।

“ಸೋ ತಮನುಗಚ್ಛತಿ। ತಮನುಗಚ್ಛನ್ತೋ ಪಸ್ಸತಿ ನಾಗವನೇ ಮಹನ್ತಂ ಹತ್ಥಿಪದಂ, ದೀಘತೋ ಚ ಆಯತಂ, ತಿರಿಯಞ್ಚ ವಿತ್ಥತಂ, ಉಚ್ಚಾ ಚ ನಿಸೇವಿತಂ, ಉಚ್ಚಾ ಚ ದನ್ತೇಹಿ ಆರಞ್ಜಿತಾನಿ, ಉಚ್ಚಾ ಚ ಸಾಖಾಭಙ್ಗಂ। ತಞ್ಚ ನಾಗಂ ಪಸ್ಸತಿ ರುಕ್ಖಮೂಲಗತಂ ವಾ ಅಬ್ಭೋಕಾಸಗತಂ ವಾ ಗಚ್ಛನ್ತಂ ವಾ ತಿಟ್ಠನ್ತಂ ವಾ ನಿಸಿನ್ನಂ ವಾ ನಿಪನ್ನಂ ವಾ। ಸೋ ನಿಟ್ಠಂ ಗಚ್ಛತಿ – ‘ಅಯಮೇವ ಸೋ ಮಹಾನಾಗೋ’ತಿ।

“ಏವಮೇವ ಖೋ , ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಇಧ ತಥಾಗತೋ ಲೋಕೇ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಅರಹಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ವಿಜ್ಜಾಚರಣಸಮ್ಪನ್ನೋ ಸುಗತೋ ಲೋಕವಿದೂ ಅನುತ್ತರೋ ಪುರಿಸದಮ್ಮಸಾರಥಿ ಸತ್ಥಾ ದೇವಮನುಸ್ಸಾನಂ ಬುದ್ಧೋ ಭಗವಾ। ಸೋ ಇಮಂ ಲೋಕಂ ಸದೇವಕಂ ಸಮಾರಕಂ ಸಬ್ರಹ್ಮಕಂ ಸಸ್ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಿಂ ಪಜಂ ಸದೇವಮನುಸ್ಸಂ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಪವೇದೇತಿ। ಸೋ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತಿ ಆದಿಕಲ್ಯಾಣಂ ಮಜ್ಝೇಕಲ್ಯಾಣಂ ಪರಿಯೋಸಾನಕಲ್ಯಾಣಂ ಸಾತ್ಥಂ ಸಬ್ಯಞ್ಜನಂ; ಕೇವಲಪರಿಪುಣ್ಣಂ ಪರಿಸುದ್ಧಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಪಕಾಸೇತಿ। ತಂ ಧಮ್ಮಂ ಸುಣಾತಿ ಗಹಪತಿ ವಾ ಗಹಪತಿಪುತ್ತೋ ವಾ ಅಞ್ಞತರಸ್ಮಿಂ ವಾ ಕುಲೇ ಪಚ್ಚಾಜಾತೋ। ಸೋ ತಂ ಧಮ್ಮಂ ಸುತ್ವಾ ತಥಾಗತೇ ಸದ್ಧಂ ಪಟಿಲಭತಿ। ಸೋ ತೇನ ಸದ್ಧಾಪಟಿಲಾಭೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಇತಿ ಪಟಿಸಞ್ಚಿಕ್ಖತಿ – ‘ಸಮ್ಬಾಧೋ ಘರಾವಾಸೋ ರಜೋಪಥೋ , ಅಬ್ಭೋಕಾಸೋ ಪಬ್ಬಜ್ಜಾ। ನಯಿದಂ ಸುಕರಂ ಅಗಾರಂ ಅಜ್ಝಾವಸತಾ ಏಕನ್ತಪರಿಪುಣ್ಣಂ ಏಕನ್ತಪರಿಸುದ್ಧಂ ಸಙ್ಖಲಿಖಿತಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಚರಿತುಂ। ಯಂನೂನಾಹಂ ಕೇಸಮಸ್ಸುಂ ಓಹಾರೇತ್ವಾ ಕಾಸಾಯಾನಿ ವತ್ಥಾನಿ ಅಚ್ಛಾದೇತ್ವಾ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜೇಯ್ಯ’ನ್ತಿ। ಸೋ ಅಪರೇನ ಸಮಯೇನ ಅಪ್ಪಂ ವಾ ಭೋಗಕ್ಖನ್ಧಂ ಪಹಾಯ ಮಹನ್ತಂ ವಾ ಭೋಗಕ್ಖನ್ಧಂ ಪಹಾಯ ಅಪ್ಪಂ ವಾ ಞಾತಿಪರಿವಟ್ಟಂ ಪಹಾಯ ಮಹನ್ತಂ ವಾ ಞಾತಿಪರಿವಟ್ಟಂ ಪಹಾಯ ಕೇಸಮಸ್ಸುಂ ಓಹಾರೇತ್ವಾ ಕಾಸಾಯಾನಿ ವತ್ಥಾನಿ ಅಚ್ಛಾದೇತ್ವಾ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜತಿ।

೨೯೨. “ಸೋ ಏವಂ ಪಬ್ಬಜಿತೋ ಸಮಾನೋ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಸಿಕ್ಖಾಸಾಜೀವಸಮಾಪನ್ನೋ ಪಾಣಾತಿಪಾತಂ ಪಹಾಯ ಪಾಣಾತಿಪಾತಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ, ನಿಹಿತದಣ್ಡೋ ನಿಹಿತಸತ್ಥೋ ಲಜ್ಜೀ ದಯಾಪನ್ನೋ ಸಬ್ಬಪಾಣಭೂತಹಿತಾನುಕಮ್ಪೀ ವಿಹರತಿ।

“ಅದಿನ್ನಾದಾನಂ ಪಹಾಯ ಅದಿನ್ನಾದಾನಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ ದಿನ್ನಾದಾಯೀ ದಿನ್ನಪಾಟಿಕಙ್ಖೀ। ಅಥೇನೇನ ಸುಚಿಭೂತೇನ ಅತ್ತನಾ ವಿಹರತಿ।

“ಅಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಪಹಾಯ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀ ಹೋತಿ ಆರಾಚಾರೀ ವಿರತೋ ಮೇಥುನಾ ಗಾಮಧಮ್ಮಾ।

“ಮುಸಾವಾದಂ ಪಹಾಯ ಮುಸಾವಾದಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ ಸಚ್ಚವಾದೀ ಸಚ್ಚಸನ್ಧೋ ಥೇತೋ [ಠೇತೋ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)] ಪಚ್ಚಯಿಕೋ ಅವಿಸಂವಾದಕೋ ಲೋಕಸ್ಸ।

“ಪಿಸುಣಂ ವಾಚಂ ಪಹಾಯ ಪಿಸುಣಾಯ ವಾಚಾಯ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ, ಇತೋ ಸುತ್ವಾ ನ ಅಮುತ್ರ ಅಕ್ಖಾತಾ ಇಮೇಸಂ ಭೇದಾಯ, ಅಮುತ್ರ ವಾ ಸುತ್ವಾ ನ ಇಮೇಸಂ ಅಕ್ಖಾತಾ ಅಮೂಸಂ ಭೇದಾಯ। ಇತಿ ಭಿನ್ನಾನಂ ವಾ ಸನ್ಧಾತಾ ಸಹಿತಾನಂ ವಾ ಅನುಪ್ಪದಾತಾ, ಸಮಗ್ಗಾರಾಮೋ ಸಮಗ್ಗರತೋ ಸಮಗ್ಗನನ್ದೀ ಸಮಗ್ಗಕರಣಿಂ ವಾಚಂ ಭಾಸಿತಾ ಹೋತಿ ।

“ಫರುಸಂ ವಾಚಂ ಪಹಾಯ ಫರುಸಾಯ ವಾಚಾಯ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ। ಯಾ ಸಾ ವಾಚಾ ನೇಲಾ ಕಣ್ಣಸುಖಾ ಪೇಮನೀಯಾ ಹದಯಙ್ಗಮಾ ಪೋರೀ ಬಹುಜನಕನ್ತಾ ಬಹುಜನಮನಾಪಾ ತಥಾರೂಪಿಂ ವಾಚಂ ಭಾಸಿತಾ ಹೋತಿ।

“ಸಮ್ಫಪ್ಪಲಾಪಂ ಪಹಾಯ ಸಮ್ಫಪ್ಪಲಾಪಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ ಕಾಲವಾದೀ ಭೂತವಾದೀ ಅತ್ಥವಾದೀ ಧಮ್ಮವಾದೀ ವಿನಯವಾದೀ, ನಿಧಾನವತಿಂ ವಾಚಂ ಭಾಸಿತಾ ಕಾಲೇನ ಸಾಪದೇಸಂ ಪರಿಯನ್ತವತಿಂ ಅತ್ಥಸಂಹಿತಂ।

೧೯೩. “ಸೋ ಬೀಜಗಾಮಭೂತಗಾಮಸಮಾರಮ್ಭಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ, ಏಕಭತ್ತಿಕೋ ಹೋತಿ ರತ್ತೂಪರತೋ, ವಿರತೋ ವಿಕಾಲಭೋಜನಾ, ನಚ್ಚಗೀತವಾದಿತವಿಸೂಕದಸ್ಸನಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ, ಮಾಲಾಗನ್ಧವಿಲೇಪನಧಾರಣಮಣ್ಡನವಿಭೂಸನಟ್ಠಾನಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ, ಉಚ್ಚಾಸಯನಮಹಾಸಯನಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ, ಜಾತರೂಪರಜತಪಟಿಗ್ಗಹಣಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ, ಆಮಕಧಞ್ಞಪಟಿಗ್ಗಹಣಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ, ಆಮಕಮಂಸಪಟಿಗ್ಗಹಣಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ, ಇತ್ಥಿಕುಮಾರಿಕಪಟಿಗ್ಗಹಣಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ, ದಾಸಿದಾಸಪಟಿಗ್ಗಹಣಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ, ಅಜೇಳಕಪಟಿಗ್ಗಹಣಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ, ಕುಕ್ಕುಟಸೂಕರಪಟಿಗ್ಗಹಣಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ, ಹತ್ಥಿಗವಾಸ್ಸವಳವಾಪಟಿಗ್ಗಹಣಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ, ಖೇತ್ತವತ್ಥುಪಟಿಗ್ಗಹಣಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ, ದೂತೇಯ್ಯಪಹಿಣಗಮನಾನುಯೋಗಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ, ಕಯವಿಕ್ಕಯಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ, ತುಲಾಕೂಟಕಂಸಕೂಟಮಾನಕೂಟಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ, ಉಕ್ಕೋಟನವಞ್ಚನನಿಕತಿಸಾಚಿಯೋಗಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ, ಛೇದನವಧಬನ್ಧನವಿಪರಾಮೋಸಆಲೋಪಸಹಸಾಕಾರಾ [ಸಾಹಸಾಕಾರಾ (ಕ॰)] ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ [ಇಮಸ್ಸ ಅನನ್ತರಂ “ಸೋ ಇಮಿನಾ ಅರಿಯೇನ ಸೀಲಕ್ಖನ್ಧೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಅನವಜ್ಜಸುಖಂ ಪಟಿಸಂವೇದೇತೀ”ತಿ ವಚನಂ ದೀಘನಿಕಾಯೇ ಆಗತಂ, ತಂ ಇಧ ಸನ್ತೋಸಕಥಾವಸಾನೇ ಆಗತಂ, ಸಾ ಚ ಸನ್ತೋಸಕಥಾ ತತ್ಥ ಸತಿಸಮ್ಪಜಞ್ಞಾನನ್ತರಮೇವ ಆಗತಾ]।

೧೯೪. “ಸೋ ಸನ್ತುಟ್ಠೋ ಹೋತಿ ಕಾಯಪರಿಹಾರಿಕೇನ ಚೀವರೇನ ಕುಚ್ಛಿಪರಿಹಾರಿಕೇನ ಪಿಣ್ಡಪಾತೇನ। ಸೋ ಯೇನ ಯೇನೇವ ಪಕ್ಕಮತಿ ಸಮಾದಾಯೇವ ಪಕ್ಕಮತಿ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ನಾಮ ಪಕ್ಖೀ ಸಕುಣೋ ಯೇನ ಯೇನೇವ ಡೇತಿ ಸಪತ್ತಭಾರೋವ ಡೇತಿ, ಏವಮೇವ ಭಿಕ್ಖು ಸನ್ತುಟ್ಠೋ ಹೋತಿ ಕಾಯಪರಿಹಾರಿಕೇನ ಚೀವರೇನ ಕುಚ್ಛಿಪರಿಹಾರಿಕೇನ ಪಿಣ್ಡಪಾತೇನ। ಸೋ ಯೇನ ಯೇನೇವ ಪಕ್ಕಮತಿ ಸಮಾದಾಯೇವ ಪಕ್ಕಮತಿ। ಸೋ ಇಮಿನಾ ಅರಿಯೇನ ಸೀಲಕ್ಖನ್ಧೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಅನವಜ್ಜಸುಖಂ ಪಟಿಸಂವೇದೇತಿ।

೧೯೫. “ಸೋ ಚಕ್ಖುನಾ ರೂಪಂ ದಿಸ್ವಾ ನ ನಿಮಿತ್ತಗ್ಗಾಹೀ ಹೋತಿ ನಾನುಬ್ಯಞ್ಜನಗ್ಗಾಹೀ। ಯತ್ವಾಧಿಕರಣಮೇನಂ ಚಕ್ಖುನ್ದ್ರಿಯಂ ಅಸಂವುತಂ ವಿಹರನ್ತಂ ಅಭಿಜ್ಝಾದೋಮನಸ್ಸಾ ಪಾಪಕಾ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಅನ್ವಾಸ್ಸವೇಯ್ಯುಂ ತಸ್ಸ ಸಂವರಾಯ ಪಟಿಪಜ್ಜತಿ, ರಕ್ಖತಿ ಚಕ್ಖುನ್ದ್ರಿಯಂ, ಚಕ್ಖುನ್ದ್ರಿಯೇ ಸಂವರಂ ಆಪಜ್ಜತಿ। ಸೋತೇನ ಸದ್ದಂ ಸುತ್ವಾ…ಪೇ॰… ಘಾನೇನ ಗನ್ಧಂ ಘಾಯಿತ್ವಾ… ಜಿವ್ಹಾಯ ರಸಂ ಸಾಯಿತ್ವಾ… ಕಾಯೇನ ಫೋಟ್ಠಬ್ಬಂ ಫುಸಿತ್ವಾ… ಮನಸಾ ಧಮ್ಮಂ ವಿಞ್ಞಾಯ ನ ನಿಮಿತ್ತಗ್ಗಾಹೀ ಹೋತಿ ನಾನುಬ್ಯಞ್ಜನಗ್ಗಾಹೀ। ಯತ್ವಾಧಿಕರಣಮೇನಂ ಮನಿನ್ದ್ರಿಯಂ ಅಸಂವುತಂ ವಿಹರನ್ತಂ ಅಭಿಜ್ಝಾದೋಮನಸ್ಸಾ ಪಾಪಕಾ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಅನ್ವಾಸ್ಸವೇಯ್ಯುಂ ತಸ್ಸ ಸಂವರಾಯ ಪಟಿಪಜ್ಜತಿ, ರಕ್ಖತಿ ಮನಿನ್ದ್ರಿಯಂ, ಮನಿನ್ದ್ರಿಯೇ ಸಂವರಂ ಆಪಜ್ಜತಿ। ಸೋ ಇಮಿನಾ ಅರಿಯೇನ ಇನ್ದ್ರಿಯಸಂವರೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಅಬ್ಯಾಸೇಕಸುಖಂ ಪಟಿಸಂವೇದೇತಿ।

“ಸೋ ಅಭಿಕ್ಕನ್ತೇ ಪಟಿಕ್ಕನ್ತೇ ಸಮ್ಪಜಾನಕಾರೀ ಹೋತಿ, ಆಲೋಕಿತೇ ವಿಲೋಕಿತೇ ಸಮ್ಪಜಾನಕಾರೀ ಹೋತಿ , ಸಮಿಞ್ಜಿತೇ ಪಸಾರಿತೇ ಸಮ್ಪಜಾನಕಾರೀ ಹೋತಿ, ಸಂಘಾಟಿಪತ್ತಚೀವರಧಾರಣೇ ಸಮ್ಪಜಾನಕಾರೀ ಹೋತಿ, ಅಸಿತೇ ಪೀತೇ ಖಾಯಿತೇ ಸಾಯಿತೇ ಸಮ್ಪಜಾನಕಾರೀ ಹೋತಿ, ಉಚ್ಚಾರಪಸ್ಸಾವಕಮ್ಮೇ ಸಮ್ಪಜಾನಕಾರೀ ಹೋತಿ, ಗತೇ ಠಿತೇ ನಿಸಿನ್ನೇ ಸುತ್ತೇ ಜಾಗರಿತೇ ಭಾಸಿತೇ ತುಣ್ಹೀಭಾವೇ ಸಮ್ಪಜಾನಕಾರೀ ಹೋತಿ।

೨೯೭. “ಸೋ ಇಮಿನಾ ಚ ಅರಿಯೇನ ಸೀಲಕ್ಖನ್ಧೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ, (ಇಮಾಯ ಚ ಅರಿಯಾಯ ಸನ್ತುಟ್ಠಿಯಾ ಸಮನ್ನಾಗತೋ) [( ) ಏತ್ಥನ್ತರೇ ಪಾಠೋ ಇಧ ನದಿಸ್ಸತಿ, ಚತುಕ್ಕಙ್ಗುತ್ತರೇ ಪನ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಠಾನೇ ದಿಸ್ಸತಿ, ಅಟ್ಠಕಥಾಟೀಕಾಸು ಚ ತದತ್ಥೋ ಪಕಾಸಿತೋ। ತಸ್ಮಾ ಸೋ ಏತ್ಥ ಪಟಿಪೂರಿತೋ] ಇಮಿನಾ ಚ ಅರಿಯೇನ ಇನ್ದ್ರಿಯಸಂವರೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ, ಇಮಿನಾ ಚ ಅರಿಯೇನ ಸತಿಸಮ್ಪಜಞ್ಞೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ವಿವಿತ್ತಂ ಸೇನಾಸನಂ ಭಜತಿ ಅರಞ್ಞಂ ರುಕ್ಖಮೂಲಂ ಪಬ್ಬತಂ ಕನ್ದರಂ ಗಿರಿಗುಹಂ ಸುಸಾನಂ ವನಪತ್ಥಂ ಅಬ್ಭೋಕಾಸಂ ಪಲಾಲಪುಞ್ಜಂ। ಸೋ ಪಚ್ಛಾಭತ್ತಂ ಪಿಣ್ಡಪಾತಪಟಿಕ್ಕನ್ತೋ ನಿಸೀದತಿ ಪಲ್ಲಙ್ಕಂ ಆಭುಜಿತ್ವಾ, ಉಜುಂ ಕಾಯಂ ಪಣಿಧಾಯ, ಪರಿಮುಖಂ ಸತಿಂ ಉಪಟ್ಠಪೇತ್ವಾ। ಸೋ ಅಭಿಜ್ಝಂ ಲೋಕೇ ಪಹಾಯ ವಿಗತಾಭಿಜ್ಝೇನ ಚೇತಸಾ ವಿಹರತಿ, ಅಭಿಜ್ಝಾಯ ಚಿತ್ತಂ ಪರಿಸೋಧೇತಿ। ಬ್ಯಾಪಾದಪ್ಪದೋಸಂ ಪಹಾಯ ಅಬ್ಯಾಪನ್ನಚಿತ್ತೋ ವಿಹರತಿ, ಸಬ್ಬಪಾಣಭೂತಹಿತಾನುಕಮ್ಪೀ ಬ್ಯಾಪಾದಪ್ಪದೋಸಾ ಚಿತ್ತಂ ಪರಿಸೋಧೇತಿ। ಥಿನಮಿದ್ಧಂ ಪಹಾಯ ವಿಗತಥಿನಮಿದ್ಧೋ ವಿಹರತಿ ಆಲೋಕಸಞ್ಞೀ ಸತೋ ಸಮ್ಪಜಾನೋ, ಥಿನಮಿದ್ಧಾ ಚಿತ್ತಂ ಪರಿಸೋಧೇತಿ। ಉದ್ಧಚ್ಚಕುಕ್ಕುಚ್ಚಂ ಪಹಾಯ ಅನುದ್ಧತೋ ವಿಹರತಿ, ಅಜ್ಝತ್ತಂ ವೂಪಸನ್ತಚಿತ್ತೋ ಉದ್ಧಚ್ಚಕುಕ್ಕುಚ್ಚಾ ಚಿತ್ತಂ ಪರಿಸೋಧೇತಿ। ವಿಚಿಕಿಚ್ಛಂ ಪಹಾಯ ತಿಣ್ಣವಿಚಿಕಿಚ್ಛೋ ವಿಹರತಿ ಅಕಥಂಕಥೀ ಕುಸಲೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು, ವಿಚಿಕಿಚ್ಛಾಯ ಚಿತ್ತಂ ಪರಿಸೋಧೇತಿ।

೨೯೮. “ಸೋ ಇಮೇ ಪಞ್ಚ ನೀವರಣೇ ಪಹಾಯ ಚೇತಸೋ ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸೇ ಪಞ್ಞಾಯ ದುಬ್ಬಲೀಕರಣೇ, ವಿವಿಚ್ಚೇವ ಕಾಮೇಹಿ ವಿವಿಚ್ಚ ಅಕುಸಲೇಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸವಿತಕ್ಕಂ ಸವಿಚಾರಂ ವಿವೇಕಜಂ ಪೀತಿಸುಖಂ ಪಠಮಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ। ಇದಮ್ಪಿ ವುಚ್ಚತಿ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ತಥಾಗತಪದಂ ಇತಿಪಿ, ತಥಾಗತನಿಸೇವಿತಂ ಇತಿಪಿ, ತಥಾಗತಾರಞ್ಜಿತಂ ಇತಿಪಿ। ನ ತ್ವೇವ ತಾವ ಅರಿಯಸಾವಕೋ ನಿಟ್ಠಂ ಗಚ್ಛತಿ - ‘ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ಭಗವಾ, ಸ್ವಾಕ್ಖಾತೋ ಭಗವತಾ ಧಮ್ಮೋ, ಸುಪ್ಪಟಿಪನ್ನೋ ಭಗವತೋ ಸಾವಕಸಙ್ಘೋ’ತಿ।

“ಪುನ ಚಪರಂ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಭಿಕ್ಖು ವಿತಕ್ಕವಿಚಾರಾನಂ ವೂಪಸಮಾ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಸಮ್ಪಸಾದನಂ ಚೇತಸೋ ಏಕೋದಿಭಾವಂ ಅವಿತಕ್ಕಂ ಅವಿಚಾರಂ ಸಮಾಧಿಜಂ ಪೀತಿಸುಖಂ ದುತಿಯಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ। ಇದಮ್ಪಿ ವುಚ್ಚತಿ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ...ಪೇ॰... ಸುಪ್ಪಟಿಪನ್ನೋ ಭಗವತೋ ಸಾವಕಸಙ್ಘೋ’ತಿ।

“ಪುನ ಚಪರಂ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಭಿಕ್ಖು ಪೀತಿಯಾ ಚ ವಿರಾಗಾ ಉಪೇಕ್ಖಕೋ ಚ ವಿಹರತಿ ಸತೋ ಚ ಸಮ್ಪಜಾನೋ, ಸುಖಞ್ಚ ಕಾಯೇನ ಪಟಿಸಂವೇದೇತಿ, ಯಂ ತಂ ಅರಿಯಾ ಆಚಿಕ್ಖನ್ತಿ ‘ಉಪೇಕ್ಖಕೋ ಸತಿಮಾ ಸುಖವಿಹಾರೀ’ತಿ ತತಿಯಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ। ಇದಮ್ಪಿ ವುಚ್ಚತಿ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ...ಪೇ॰... ಸುಪ್ಪಟಿಪನ್ನೋ ಭಗವತೋ ಸಾವಕಸಙ್ಘೋ’ತಿ।

“ಪುನ ಚಪರಂ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಭಿಕ್ಖು ಸುಖಸ್ಸ ಚ ಪಹಾನಾ ದುಕ್ಖಸ್ಸ ಚ ಪಹಾನಾ, ಪುಬ್ಬೇವ ಸೋಮನಸ್ಸದೋಮನಸ್ಸಾನಂ ಅತ್ಥಙ್ಗಮಾ, ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಂ ಉಪೇಕ್ಖಾಸತಿಪಾರಿಸುದ್ಧಿಂ ಚತುತ್ಥಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ। ಇದಮ್ಪಿ ವುಚ್ಚತಿ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ತಥಾಗತಪದಂ ಇತಿಪಿ, ತಥಾಗತನಿಸೇವಿತಂ ಇತಿಪಿ, ತಥಾಗತಾರಞ್ಜಿತಂ ಇತಿಪಿ। ನ ತ್ವೇವ ತಾವ ಅರಿಯಸಾವಕೋ ನಿಟ್ಠಂ ಗಚ್ಛತಿ - ‘ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ಭಗವಾ, ಸ್ವಾಕ್ಖಾತೋ ಭಗವತಾ ಧಮ್ಮೋ, ಸುಪ್ಪಟಿಪನ್ನೋ ಭಗವತೋ ಸಾವಕಸಙ್ಘೋ’ತಿ।

೨೯೯. “ಸೋ ಏವಂ ಸಮಾಹಿತೇ ಚಿತ್ತೇ ಪರಿಸುದ್ಧೇ ಪರಿಯೋದಾತೇ ಅನಙ್ಗಣೇ ವಿಗತೂಪಕ್ಕಿಲೇಸೇ ಮುದುಭೂತೇ ಕಮ್ಮನಿಯೇ ಠಿತೇ ಆನೇಞ್ಜಪ್ಪತ್ತೇ ಪುಬ್ಬೇನಿವಾಸಾನುಸ್ಸತಿಞಾಣಾಯ ಚಿತ್ತಂ ಅಭಿನಿನ್ನಾಮೇತಿ। ಸೋ ಅನೇಕವಿಹಿತಂ ಪುಬ್ಬೇನಿವಾಸಂ ಅನುಸ್ಸರತಿ, ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ - ಏಕಮ್ಪಿ ಜಾತಿಂ, ದ್ವೇಪಿ ಜಾತಿಯೋ...ಪೇ॰... ಇತಿ ಸಾಕಾರಂ ಸಉದ್ದೇಸಂ ಅನೇಕವಿಹಿತಂ ಪುಬ್ಬೇನಿವಾಸಂ ಅನುಸ್ಸರತಿ। ಇದಮ್ಪಿ ವುಚ್ಚತಿ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ತಥಾಗತಪದಂ ಇತಿಪಿ, ತಥಾಗತನಿಸೇವಿತಂ ಇತಿಪಿ, ತಥಾಗತಾರಞ್ಜಿತಂ ಇತಿಪಿ। ನ ತ್ವೇವ ತಾವ ಅರಿಯಸಾವಕೋ ನಿಟ್ಠಂ ಗಚ್ಛತಿ - ‘ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ಭಗವಾ, ಸ್ವಾಕ್ಖಾತೋ ಭಗವತಾ ಧಮ್ಮೋ, ಸುಪ್ಪಟಿಪನ್ನೋ ಭಗವತೋ ಸಾವಕಸಙ್ಘೋ’ತಿ।

“ಸೋ ಏವಂ ಸಮಾಹಿತೇ ಚಿತ್ತೇ ಪರಿಸುದ್ಧೇ ಪರಿಯೋದಾತೇ ಅನಙ್ಗಣೇ ವಿಗತೂಪಕ್ಕಿಲೇಸೇ ಮುದುಭೂತೇ ಕಮ್ಮನಿಯೇ ಠಿತೇ ಆನೇಞ್ಜಪ್ಪತ್ತೇ ಸತ್ತಾನಂ ಚುತೂಪಪಾತಞಾಣಾಯ ಚಿತ್ತಂ ಅಭಿನಿನ್ನಾಮೇತಿ। ಸೋ ದಿಬ್ಬೇನ ಚಕ್ಖುನಾ ವಿಸುದ್ಧೇನ ಅತಿಕ್ಕನ್ತಮಾನುಸಕೇನ…ಪೇ॰… ಯಥಾಕಮ್ಮೂಪಗೇ ಸತ್ತೇ ಪಜಾನಾತಿ। ಇದಮ್ಪಿ ವುಚ್ಚತಿ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ತಥಾಗತಪದಂ ಇತಿಪಿ, ತಥಾಗತನಿಸೇವಿತಂ ಇತಿಪಿ, ತಥಾಗತಾರಞ್ಜಿತಂ ಇತಿಪಿ। ನ ತ್ವೇವ ತಾವ ಅರಿಯಸಾವಕೋ ನಿಟ್ಠಂ ಗಚ್ಛತಿ – ‘ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ಭಗವಾ, ಸ್ವಾಕ್ಖಾತೋ ಭಗವತಾ ಧಮ್ಮೋ, ಸುಪ್ಪಟಿಪನ್ನೋ ಭಗವತೋ ಸಾವಕಸಙ್ಘೋ’ತಿ।

೧೯೯. “ಸೋ ಏವಂ ಸಮಾಹಿತೇ ಚಿತ್ತೇ ಪರಿಸುದ್ಧೇ ಪರಿಯೋದಾತೇ ಅನಙ್ಗಣೇ ವಿಗತೂಪಕ್ಕಿಲೇಸೇ ಮುದುಭೂತೇ ಕಮ್ಮನಿಯೇ ಠಿತೇ ಆನೇಞ್ಜಪ್ಪತ್ತೇ ಆಸವಾನಂ ಖಯಞಾಣಾಯ ಚಿತ್ತಂ ಅಭಿನಿನ್ನಾಮೇತಿ। ಸೋ ‘ಇದಂ ದುಕ್ಖ’ನ್ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ, ‘ಅಯಂ ದುಕ್ಖಸಮುದಯೋ’ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ, ‘ಅಯಂ ದುಕ್ಖನಿರೋಧೋ’ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ, ‘ಅಯಂ ದುಕ್ಖನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ’ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ। ‘ಇಮೇ ಆಸವಾ’ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ, ‘ಅಯಂ ಆಸವಸಮುದಯೋ’ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ, ‘ಅಯಂ ಆಸವನಿರೋಧೋ’ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ, ‘ಅಯಂ ಆಸವನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ’ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ। ಇದಮ್ಪಿ ವುಚ್ಚತಿ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ತಥಾಗತಪದಂ ಇತಿಪಿ, ತಥಾಗತನಿಸೇವಿತಂ ಇತಿಪಿ, ತಥಾಗತಾರಞ್ಜಿತಂ ಇತಿಪಿ। ನ ತ್ವೇವ ತಾವ ಅರಿಯಸಾವಕೋ ನಿಟ್ಠಂ ಗತೋ ಹೋತಿ, ಅಪಿ ಚ ಖೋ ನಿಟ್ಠಂ ಗಚ್ಛತಿ – ‘ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ಭಗವಾ, ಸ್ವಾಕ್ಖಾತೋ ಭಗವತಾ ಧಮ್ಮೋ, ಸುಪ್ಪಟಿಪನ್ನೋ ಭಗವತೋ ಸಾವಕಸಙ್ಘೋ’ತಿ।

“ತಸ್ಸ ಏವಂ ಜಾನತೋ ಏವಂ ಪಸ್ಸತೋ ಕಾಮಾಸವಾಪಿ ಚಿತ್ತಂ ವಿಮುಚ್ಚತಿ , ಭವಾಸವಾಪಿ ಚಿತ್ತಂ ವಿಮುಚ್ಚತಿ, ಅವಿಜ್ಜಾಸವಾಪಿ ಚಿತ್ತಂ ವಿಮುಚ್ಚತಿ। ವಿಮುತ್ತಸ್ಮಿಂ ವಿಮುತ್ತಮಿತಿ ಞಾಣಂ ಹೋತಿ। ‘ಖೀಣಾ ಜಾತಿ, ವುಸಿತಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ, ಕತಂ ಕರಣೀಯಂ, ನಾಪರಂ ಇತ್ಥತ್ತಾಯಾ’ತಿ ಪಜಾನಾತಿ। ಇದಮ್ಪಿ ವುಚ್ಚತಿ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ತಥಾಗತಪದಂ ಇತಿಪಿ, ತಥಾಗತನಿಸೇವಿತಂ ಇತಿಪಿ, ತಥಾಗತಾರಞ್ಜಿತಂ ಇತಿಪಿ। ಏತ್ತಾವತಾ ಖೋ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ನಿಟ್ಠಂ ಗತೋ ಹೋತಿ – ‘ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ಭಗವಾ, ಸ್ವಾಕ್ಖಾತೋ ಭಗವತಾ ಧಮ್ಮೋ, ಸುಪ್ಪಟಿಪನ್ನೋ ಭಗವತೋ ಸಾವಕಸಙ್ಘೋ’ತಿ। ಏತ್ತಾವತಾ ಖೋ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಹತ್ಥಿಪದೋಪಮೋ ವಿತ್ಥಾರೇನ ಪರಿಪೂರೋ ಹೋತೀ”ತಿ।

ಏವಂ ವುತ್ತೇ, ಜಾಣುಸ್ಸೋಣಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ – “ಅಭಿಕ್ಕನ್ತಂ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಅಭಿಕ್ಕನ್ತಂ, ಭೋ ಗೋತಮ! ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭೋ ಗೋತಮ, ನಿಕ್ಕುಜ್ಜಿತಂ ವಾ ಉಕ್ಕುಜ್ಜೇಯ್ಯ, ಪಟಿಚ್ಛನ್ನಂ ವಾ ವಿವರೇಯ್ಯ, ಮೂಳ್ಹಸ್ಸ ವಾ ಮಗ್ಗಂ ಆಚಿಕ್ಖೇಯ್ಯ, ಅನ್ಧಕಾರೇ ವಾ ತೇಲಪಜ್ಜೋತಂ ಧಾರೇಯ್ಯ – ಚಕ್ಖುಮನ್ತೋ ರೂಪಾನಿ ದಕ್ಖನ್ತೀತಿ; ಏವಮೇವಂ ಭೋತಾ ಗೋತಮೇನ ಅನೇಕಪರಿಯಾಯೇನ ಧಮ್ಮೋ ಪಕಾಸಿತೋ। ಏಸಾಹಂ ಭವನ್ತಂ ಗೋತಮಂ ಸರಣಂ ಗಚ್ಛಾಮಿ, ಧಮ್ಮಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಞ್ಚ। ಉಪಾಸಕಂ ಮಂ ಭವಂ ಗೋತಮೋ ಧಾರೇತು ಅಜ್ಜತಗ್ಗೇ ಪಾಣುಪೇತಂ ಸರಣಂ ಗತ”ನ್ತಿ।

ಚೂಳಹತ್ಥಿಪದೋಪಮಸುತ್ತಂ ನಿಟ್ಠಿತಂ ಸತ್ತಮಂ।

೮. ಮಹಾಹತ್ಥಿಪದೋಪಮಸುತ್ತಂ

೩೦೦. ಏವಂ ಮೇ ಸುತಂ – ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ ಜೇತವನೇ ಅನಾಥಪಿಣ್ಡಿಕಸ್ಸ ಆರಾಮೇ। ತತ್ರ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಮನ್ತೇಸಿ – “ಆವುಸೋ ಭಿಕ್ಖವೇ”ತಿ। “ಆವುಸೋ”ತಿ ಖೋ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಯಸ್ಮತೋ ಸಾರಿಪುತ್ತಸ್ಸ ಪಚ್ಚಸ್ಸೋಸುಂ। ಆಯಸ್ಮಾ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ಏತದವೋಚ – “ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಆವುಸೋ, ಯಾನಿ ಕಾನಿಚಿ ಜಙ್ಗಲಾನಂ ಪಾಣಾನಂ ಪದಜಾತಾನಿ ಸಬ್ಬಾನಿ ತಾನಿ ಹತ್ಥಿಪದೇ ಸಮೋಧಾನಂ ಗಚ್ಛನ್ತಿ, ಹತ್ಥಿಪದಂ ತೇಸಂ ಅಗ್ಗಮಕ್ಖಾಯತಿ ಯದಿದಂ ಮಹನ್ತತ್ತೇನ; ಏವಮೇವ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಯೇ ಕೇಚಿ ಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಸಬ್ಬೇತೇ ಚತೂಸು ಅರಿಯಸಚ್ಚೇಸು ಸಙ್ಗಹಂ ಗಚ್ಛನ್ತಿ।

ಕತಮೇಸು ಚತೂಸು? ದುಕ್ಖೇ ಅರಿಯಸಚ್ಚೇ , ದುಕ್ಖಸಮುದಯೇ ಅರಿಯಸಚ್ಚೇ, ದುಕ್ಖನಿರೋಧೇ ಅರಿಯಸಚ್ಚೇ, ದುಕ್ಖನಿರೋಧಗಾಮಿನಿಯಾ ಪಟಿಪದಾಯ ಅರಿಯಸಚ್ಚೇ"।

೩೦೧. "ಕತಮಞ್ಚಾವುಸೋ, ದುಕ್ಖಂ ಅರಿಯಸಚ್ಚಂ? ಜಾತಿಪಿ ದುಕ್ಖಾ, ಜರಾಪಿ ದುಕ್ಖಾ, ಮರಣಮ್ಪಿ ದುಕ್ಖಂ, ಸೋಕಪರಿದೇವದುಕ್ಖದೋಮನಸ್ಸುಪಾಯಾಸಾಪಿ ದುಕ್ಖಾ, ಯಮ್ಪಿಚ್ಛಂ ನ ಲಭತಿ ತಮ್ಪಿ ದುಕ್ಖಂ; ಸಂಖಿತ್ತೇನ, ಪಞ್ಚುಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧಾ ದುಕ್ಖಾ। ಕತಮೇ ಚಾವುಸೋ, ಪಞ್ಚುಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧಾ? ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ - ರೂಪುಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧೋ, ವೇದನುಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧೋ, ಸಞ್ಞುಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧೋ, ಸಙ್ಖಾರುಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧೋ, ವಿಞ್ಞಾಣುಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧೋ।

"ಕತಮೋ ಚಾವುಸೋ, ರೂಪುಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧೋ? ಚತ್ತಾರಿ ಚ ಮಹಾಭೂತಾನಿ, ಚತುನ್ನಞ್ಚ ಮಹಾಭೂತಾನಂ ಉಪಾದಾಯ ರೂಪಂ।

"ಕತಮಾ ಚಾವುಸೋ, ಚತ್ತಾರೋ ಮಹಾಭೂತಾ? ಪಥವೀಧಾತು, ಆಪೋಧಾತು , ತೇಜೋಧಾತು, ವಾಯೋಧಾತು।

೩೦೨. "ಕತಮಾ ಚಾವುಸೋ, ಪಥವೀಧಾತು? ಪಥವೀಧಾತು ಸಿಯಾ ಅಜ್ಝತ್ತಿಕಾ, ಸಿಯಾ ಬಾಹಿರಾ। ಕತಮಾ ಚಾವುಸೋ, ಅಜ್ಝತ್ತಿಕಾ ಪಥವೀಧಾತು? ಯಂ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಪಚ್ಚತ್ತಂ ಕಕ್ಖಳಂ ಖರಿಗತಂ ಉಪಾದಿನ್ನಂ, ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ - ಕೇಸಾ ಲೋಮಾ ನಖಾ ದನ್ತಾ ತಚೋ ಮಂಸಂ ನ್ಹಾರು ಅಟ್ಠಿ ಅಟ್ಠಿಮಿಞ್ಜಂ ವಕ್ಕಂ ಹದಯಂ ಯಕನಂ ಕಿಲೋಮಕಂ ಪಿಹಕಂ ಪಪ್ಫಾಸಂ ಅನ್ತಂ ಅನ್ತಗುಣಂ ಉದರಿಯಂ ಕರೀಸಂ, ಯಂ ವಾ ಪನಞ್ಞಮ್ಪಿ ಕಿಞ್ಚಿ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಪಚ್ಚತ್ತಂ ಕಕ್ಖಳಂ ಖರಿಗತಂ ಉಪಾದಿನ್ನಂ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಾವುಸೋ, ಅಜ್ಝತ್ತಿಕಾ ಪಥವೀಧಾತು। ಯಾ ಚೇವ ಖೋ ಪನ ಅಜ್ಝತ್ತಿಕಾ ಪಥವೀಧಾತು, ಯಾ ಚ ಬಾಹಿರಾ ಪಥವೀಧಾತು, ಪಥವೀಧಾತುರೇವೇಸಾ। 'ತಂ ನೇತಂ ಮಮ, ನೇಸೋಹಮಸ್ಮಿ, ನ ಮೇಸೋ ಅತ್ತಾ'ತಿ - ಏವಮೇತಂ ಯಥಾಭೂತಂ ಸಮ್ಮಪ್ಪಞ್ಞಾಯ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ। ಏವಮೇತಂ ಯಥಾಭೂತಂ ಸಮ್ಮಪ್ಪಞ್ಞಾಯ ದಿಸ್ವಾ ಪಥವೀಧಾತುಯಾ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ, ಪಥವೀಧಾತುಯಾ ಚಿತ್ತಂ ವಿರಾಜೇತಿ।

"ಹೋತಿ ಖೋ ಸೋ, ಆವುಸೋ, ಸಮಯೋ ಯಂ ಬಾಹಿರಾ ಆಪೋಧಾತು ಪಕುಪ್ಪತಿ [ಪಥವೀಧಾತು ಪಕುಪ್ಪತಿ (ಕ॰)]। ಅನ್ತರಹಿತಾ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಬಾಹಿರಾ ಪಥವೀಧಾತು ಹೋತಿ। ತಸ್ಸಾ ಹಿ ನಾಮ, ಆವುಸೋ, ಬಾಹಿರಾಯ ಪಥವೀಧಾತುಯಾ ತಾವ ಮಹಲ್ಲಿಕಾಯ ಅನಿಚ್ಚತಾ ಪಞ್ಞಾಯಿಸ್ಸತಿ, ಖಯಧಮ್ಮತಾ ಪಞ್ಞಾಯಿಸ್ಸತಿ, ವಯಧಮ್ಮತಾ ಪಞ್ಞಾಯಿಸ್ಸತಿ, ವಿಪರಿಣಾಮಧಮ್ಮತಾ ಪಞ್ಞಾಯಿಸ್ಸತಿ। ಕಿಂ ಪನಿಮಸ್ಸ ಮತ್ತಟ್ಠಕಸ್ಸ ಕಾಯಸ್ಸ ತಣ್ಹುಪಾದಿನ್ನಸ್ಸ 'ಅಹನ್ತಿ ವಾ ಮಮನ್ತಿ ವಾ ಅಸ್ಮೀ'ತಿ ವಾ? ಅಥ ಖ್ವಾಸ್ಸ ನೋತೇವೇತ್ಥ ಹೋತಿ।

"ತಞ್ಚೇ, ಆವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖುಂ ಪರೇ ಅಕ್ಕೋಸನ್ತಿ ಪರಿಭಾಸನ್ತಿ ರೋಸೇನ್ತಿ ವಿಹೇಸೇನ್ತಿ, ಸೋ ಏವಂ ಪಜಾನಾತಿ - 'ಉಪ್ಪನ್ನಾ ಖೋ ಮೇ ಅಯಂ ಸೋತಸಮ್ಫಸ್ಸಜಾ ದುಕ್ಖವೇದನಾ । ಸಾ ಚ ಖೋ ಪಟಿಚ್ಚ, ನೋ ಅಪಟಿಚ್ಚ। ಕಿಂ ಪಟಿಚ್ಚ? ಫಸ್ಸಂ ಪಟಿಚ್ಚ'। ಸೋ [ಸೋಪಿಖೋ (ಸ್ಯಾ॰), ಸೋಪಿ (ಕ॰)] ಫಸ್ಸೋ ಅನಿಚ್ಚೋತಿ ಪಸ್ಸತಿ, ವೇದನಾ ಅನಿಚ್ಚಾತಿ ಪಸ್ಸತಿ, ಸಞ್ಞಾ ಅನಿಚ್ಚಾತಿ ಪಸ್ಸತಿ, ಸಙ್ಖಾರಾ ಅನಿಚ್ಚಾತಿ ಪಸ್ಸತಿ, ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಅನಿಚ್ಚನ್ತಿ ಪಸ್ಸತಿ। ತಸ್ಸ ಧಾತಾರಮ್ಮಣಮೇವ ಚಿತ್ತಂ ಪಕ್ಖನ್ದತಿ ಪಸೀದತಿ ಸನ್ತಿಟ್ಠತಿ ಅಧಿಮುಚ್ಚತಿ।

"ತಞ್ಚೇ, ಆವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖುಂ ಪರೇ ಅನಿಟ್ಠೇಹಿ ಅಕನ್ತೇಹಿ ಅಮನಾಪೇಹಿ ಸಮುದಾಚರನ್ತಿ - ಪಾಣಿಸಮ್ಫಸ್ಸೇನಪಿ ಲೇಡ್ಡುಸಮ್ಫಸ್ಸೇನಪಿ ದಣ್ಡಸಮ್ಫಸ್ಸೇನಪಿ ಸತ್ಥಸಮ್ಫಸ್ಸೇನಪಿ। ಸೋ ಏವಂ ಪಜಾನಾತಿ - 'ತಥಾಭೂತೋ ಖೋ ಅಯಂ ಕಾಯೋ ಯಥಾಭೂತಸ್ಮಿಂ ಕಾಯೇ ಪಾಣಿಸಮ್ಫಸ್ಸಾಪಿ ಕಮನ್ತಿ, ಲೇಡ್ಡುಸಮ್ಫಸ್ಸಾಪಿ ಕಮನ್ತಿ, ದಣ್ಡಸಮ್ಫಸ್ಸಾಪಿ ಕಮನ್ತಿ, ಸತ್ಥಸಮ್ಫಸ್ಸಾಪಿ ಕಮನ್ತಿ। ವುತ್ತಂ ಖೋ ಪನೇತಂ ಭಗವತಾ ಕಕಚೂಪಮೋವಾದೇ - "ಉಭತೋದಣ್ಡಕೇನ ಚೇಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕಕಚೇನ ಚೋರಾ ಓಚರಕಾ

ಅಙ್ಗಮಙ್ಗಾನಿ ಓಕನ್ತೇಯ್ಯುಂ, ತತ್ರಾಪಿ ಯೋ ಮನೋ ಪದೂಸೇಯ್ಯ ನ ಮೇ ಸೋ ತೇನ ಸಾಸನಕರೋ"ತಿ। ಆರದ್ಧಂ ಖೋ ಪನ ಮೇ ವೀರಿಯಂ ಭವಿಸ್ಸತಿ ಅಸಲ್ಲೀನಂ, ಉಪಟ್ಠಿತಾ ಸತಿ ಅಸಮ್ಮುಟ್ಠಾ, ಪಸ್ಸದ್ಧೋ ಕಾಯೋ ಅಸಾರದ್ಧೋ, ಸಮಾಹಿತಂ ಚಿತ್ತಂ ಏಕಗ್ಗಂ। ಕಾಮಂ ದಾನಿ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಕಾಯೇ ಪಾಣಿಸಮ್ಫಸ್ಸಾಪಿ ಕಮನ್ತು, ಲೇಡ್ಡುಸಮ್ಫಸ್ಸಾಪಿ ಕಮನ್ತು, ದಣ್ಡಸಮ್ಫಸ್ಸಾಪಿ ಕಮನ್ತು, ಸತ್ಥಸಮ್ಫಸ್ಸಾಪಿ ಕಮನ್ತು, ಕರೀಯತಿ ಹಿದಂ ಬುದ್ಧಾನಂ ಸಾಸನ'ನ್ತಿ।

"ತಸ್ಸ ಚೇ, ಆವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಏವಂ ಬುದ್ಧಂ ಅನುಸ್ಸರತೋ ಏವಂ ಧಮ್ಮಂ ಅನುಸ್ಸರತೋ ಏವಂ ಸಙ್ಘಂ ಅನುಸ್ಸರತೋ ಉಪೇಕ್ಖಾ ಕುಸಲನಿಸ್ಸಿತಾ ನ ಸಣ್ಠಾತಿ। ಸೋ ತೇನ ಸಂವಿಜ್ಜತಿ ಸಂವೇಗಂ ಆಪಜ್ಜತಿ - 'ಅಲಾಭಾ ವತ ಮೇ, ನ ವತ ಮೇ ಲಾಭಾ, ದುಲ್ಲದ್ಧಂ ವತ ಮೇ, ನ ವತ ಮೇ ಸುಲದ್ಧಂ, ಯಸ್ಸ ಮೇ ಏವಂ ಬುದ್ಧಂ ಅನುಸ್ಸರತೋ, ಏವಂ ಧಮ್ಮಂ ಅನುಸ್ಸರತೋ, ಏವಂ ಸಙ್ಘಂ ಅನುಸ್ಸರತೋ, ಉಪೇಕ್ಖಾ ಕುಸಲನಿಸ್ಸಿತಾ ನ ಸಣ್ಠಾತೀ'ತಿ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಆವುಸೋ, ಸುಣಿಸಾ ಸಸುರಂ ದಿಸ್ವಾ ಸಂವಿಜ್ಜತಿ ಸಂವೇಗಂ ಆಪಜ್ಜತಿ; ಏವಮೇವ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ತಸ್ಸ ಚೇ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಏವಂ ಬುದ್ಧಂ ಅನುಸ್ಸರತೋ, ಏವಂ ಧಮ್ಮಂ ಅನುಸ್ಸರತೋ, ಏವಂ ಸಙ್ಘಂ ಅನುಸ್ಸರತೋ, ಉಪೇಕ್ಖಾ ಕುಸಲನಿಸ್ಸಿತಾ ನ ಸಣ್ಠಾತಿ, ಸೋ ತೇನ ಸಂವಿಜ್ಜತಿ ಸಂವೇಗಂ ಆಪಜ್ಜತಿ - 'ಅಲಾಭಾ ವತ ಮೇ ನ ವತ ಮೇ ಲಾಭಾ, ದುಲ್ಲದ್ಧಂ ವತ ಮೇ, ನ ವತ ಮೇ ಸುಲದ್ಧಂ, ಯಸ್ಸ ಮೇ ಏವಂ ಬುದ್ಧಂ ಅನುಸ್ಸರತೋ ಏವಂ ಧಮ್ಮಂ ಅನುಸ್ಸರತೋ, ಏವಂ ಸಙ್ಘಂ ಅನುಸ್ಸರತೋ, ಉಪೇಕ್ಖಾ ಕುಸಲನಿಸ್ಸಿತಾ ನ ಸಣ್ಠಾತೀ'ತಿ। ತಸ್ಸ ಚೇ, ಆವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಏವಂ ಬುದ್ಧಂ ಅನುಸ್ಸರತೋ, ಏವಂ ಧಮ್ಮಂ ಅನುಸ್ಸರತೋ, ಏವಂ ಸಙ್ಘಂ ಅನುಸ್ಸರತೋ ಉಪೇಕ್ಖಾ ಕುಸಲನಿಸ್ಸಿತಾ ಸಣ್ಠಾತಿ, ಸೋ ತೇನ ಅತ್ತಮನೋ ಹೋತಿ। ಏತ್ತಾವತಾಪಿ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಬಹುಕತಂ ಹೋತಿ।

೩೦೩. "ಕತಮಾ ಚಾವುಸೋ, ಆಪೋಧಾತು? ಆಪೋಧಾತು ಸಿಯಾ ಅಜ್ಝತ್ತಿಕಾ, ಸಿಯಾ ಬಾಹಿರಾ। ಕತಮಾ ಚಾವುಸೋ ಅಜ್ಝತ್ತಿಕಾ ಆಪೋಧಾತು? ಯಂ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಪಚ್ಚತ್ತಂ ಆಪೋ ಆಪೋಗತಂ ಉಪಾದಿನ್ನಂ, ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ - ಪಿತ್ತಂ ಸೇಮ್ಹಂ ಪುಬ್ಬೋ ಲೋಹಿತಂ ಸೇದೋ ಮೇದೋ ಅಸ್ಸು ವಸಾ ಖೇಳೋ ಸಿಙ್ಘಾಣಿಕಾ ಲಸಿಕಾ ಮುತ್ತಂ, ಯಂ ವಾ ಪನಞ್ಞಮ್ಪಿ ಕಿಞ್ಚಿ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಪಚ್ಚತ್ತಂ ಆಪೋ ಆಪೋಗತಂ ಉಪಾದಿನ್ನಂ - ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಾವುಸೋ, ಅಜ್ಝತ್ತಿಕಾ ಆಪೋಧಾತು। ಯಾ ಚೇವ ಖೋ ಪನ ಅಜ್ಝತ್ತಿಕಾ ಆಪೋಧಾತು ಯಾ ಚ ಬಾಹಿರಾ ಆಪೋಧಾತು, ಆಪೋಧಾತುರೇವೇಸಾ। 'ತಂ ನೇತಂ ಮಮ, ನೇಸೋಹಮಸ್ಮಿ, ನ ಮೇಸೋ ಅತ್ತಾ'ತಿ ಏವಮೇತಂ ಯಥಾಭೂತಂ ಸಮ್ಮಪ್ಪಞ್ಞಾಯ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ। ಏವಮೇತಂ ಯಥಾಭೂತಂ ಸಮ್ಮಪ್ಪಞ್ಞಾಯ ದಿಸ್ವಾ ಆಪೋಧಾತುಯಾ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ, ಆಪೋಧಾತುಯಾ ಚಿತ್ತಂ ವಿರಾಜೇತಿ।

"ಹೋತಿ ಖೋ ಸೋ, ಆವುಸೋ, ಸಮಯೋ ಯಂ ಬಾಹಿರಾ ಆಪೋಧಾತು ಪಕುಪ್ಪತಿ। ಸಾ ಗಾಮಮ್ಪಿ ವಹತಿ, ನಿಗಮಮ್ಪಿ ವಹತಿ, ನಗರಮ್ಪಿ ವಹತಿ, ಜನಪದಮ್ಪಿ ವಹತಿ, ಜನಪದಪದೇಸಮ್ಪಿ ವಹತಿ। ಹೋತಿ ಖೋ ಸೋ, ಆವುಸೋ, ಸಮಯೋ ಯಂ ಮಹಾಸಮುದ್ದೇ ಯೋಜನಸತಿಕಾನಿಪಿ ಉದಕಾನಿ ಓಗಚ್ಛನ್ತಿ, ದ್ವಿಯೋಜನಸತಿಕಾನಿಪಿ ಉದಕಾನಿ ಓಗಚ್ಛನ್ತಿ, ತಿಯೋಜನಸತಿಕಾನಿಪಿ ಉದಕಾನಿ ಓಗಚ್ಛನ್ತಿ, ಚತುಯೋಜನಸತಿಕಾನಿಪಿ ಉದಕಾನಿ ಓಗಚ್ಛನ್ತಿ, ಪಞ್ಚಯೋಜನಸತಿಕಾನಿಪಿ ಉದಕಾನಿ ಓಗಚ್ಛನ್ತಿ, ಛಯೋಜನಸತಿಕಾನಿಪಿ ಉದಕಾನಿ ಓಗಚ್ಛನ್ತಿ, ಸತ್ತಯೋಜನಸತಿಕಾನಿಪಿ ಉದಕಾನಿ ಓಗಚ್ಛನ್ತಿ। ಹೋತಿ ಖೋ ಸೋ, ಆವುಸೋ, ಸಮಯೋ ಯಂ ಮಹಾಸಮುದ್ದೇ ಸತ್ತತಾಲಮ್ಪಿ ಉದಕಂ ಸಣ್ಠಾತಿ, ಛತ್ತಾಲಮ್ಪಿ ಉದಕಂ ಸಣ್ಠಾತಿ, ಪಞ್ಚತಾಲಮ್ಪಿ ಉದಕಂ ಸಣ್ಠಾತಿ, ಚತುತ್ತಾಲಮ್ಪಿ ಉದಕಂ ಸಣ್ಠಾತಿ, ತಿತಾಲಮ್ಪಿ ಉದಕಂ ಸಣ್ಠಾತಿ, ದ್ವಿತಾಲಮ್ಪಿ ಉದಕಂ ಸಣ್ಠಾತಿ, ತಾಲಮತ್ತಮ್ಪಿ [ತಾಲಂಪಿ (ಸೀ॰)] ಉದಕಂ ಸಣ್ಠಾತಿ। ಹೋತಿ ಖೋ ಸೋ, ಆವುಸೋ, ಸಮಯೋ ಯಂ ಮಹಾಸಮುದ್ದೇ ಸತ್ತಪೋರಿಸಮ್ಪಿ ಉದಕಂ ಸಣ್ಠಾತಿ, ಛಪ್ಪೋರಿಸಮ್ಪಿ ಉದಕಂ ಸಣ್ಠಾತಿ, ಪಞ್ಚಪೋರಿಸಮ್ಪಿ ಉದಕಂ ಸಣ್ಠಾತಿ, ಚತುಪ್ಪೋರಿಸಮ್ಪಿ ಉದಕಂ ಸಣ್ಠಾತಿ, ತಿಪೋರಿಸಮ್ಪಿ ಉದಕಂ ಸಣ್ಠಾತಿ, ದ್ವಿಪೋರಿಸಮ್ಪಿ ಉದಕಂ ಸಣ್ಠಾತಿ, ಪೋರಿಸಮತ್ತಮ್ಪಿ [ಪೋರಿಸಂಪಿ (ಸೀ॰)] ಉದಕಂ ಸಣ್ಠಾತಿ। ಹೋತಿ ಖೋ ಸೋ, ಆವುಸೋ, ಸಮಯೋ ಯಂ ಮಹಾಸಮುದ್ದೇ ಅಡ್ಢಪೋರಿಸಮ್ಪಿ ಉದಕಂ ಸಣ್ಠಾತಿ, ಕಟಿಮತ್ತಮ್ಪಿ ಉದಕಂ ಸಣ್ಠಾತಿ, ಜಾಣುಕಮತ್ತಮ್ಪಿ ಉದಕಂ ಸಣ್ಠಾತಿ, ಗೋಪ್ಫಕಮತ್ತಮ್ಪಿ ಉದಕಂ ಸಣ್ಠಾತಿ। ಹೋತಿ ಖೋ ಸೋ, ಆವುಸೋ, ಸಮಯೋ, ಯಂ ಮಹಾಸಮುದ್ದೇ ಅಙ್ಗುಲಿಪಬ್ಬತೇಮನಮತ್ತಮ್ಪಿ ಉದಕಂ ನ ಹೋತಿ। ತಸ್ಸಾ ಹಿ ನಾಮ, ಆವುಸೋ, ಬಾಹಿರಾಯ ಆಪೋಧಾತುಯಾ

ತಾವ ಮಹಲ್ಲಿಕಾಯ ಅನಿಚ್ಚತಾ ಪಞ್ಞಾಯಿಸ್ಸತಿ, ಖಯಧಮ್ಮತಾ ಪಞ್ಞಾಯಿಸ್ಸತಿ, ವಯಧಮ್ಮತಾ ಪಞ್ಞಾಯಿಸ್ಸತಿ, ವಿಪರಿಣಾಮಧಮ್ಮತಾ ಪಞ್ಞಾಯಿಸ್ಸತಿ। ಕಿಂ ಪನಿಮಸ್ಸ ಮತ್ತಟ್ಠಕಸ್ಸ ಕಾಯಸ್ಸ ತಣ್ಹುಪಾದಿನ್ನಸ್ಸ 'ಅಹನ್ತಿ ವಾ ಮಮನ್ತಿ ವಾ ಅಸ್ಮೀತಿ' ವಾ? ಅಥ ಖ್ವಾಸ್ಸ ನೋತೇವೇತ್ಥ ಹೋತಿ...ಪೇ॰... ತಸ್ಸ ಚೇ, ಆವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಏವಂ ಬುದ್ಧಂ ಅನುಸ್ಸರತೋ, ಏವಂ ಧಮ್ಮಂ ಅನುಸ್ಸರತೋ, ಏವಂ ಸಙ್ಘಂ ಅನುಸ್ಸರತೋ ಉಪೇಕ್ಖಾ ಕುಸಲನಿಸ್ಸಿತಾ ಸಣ್ಠಾತಿ। ಸೋ ತೇನ ಅತ್ತಮನೋ ಹೋತಿ। ಏತ್ತಾವತಾಪಿ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಬಹುಕತಂ ಹೋತಿ।

೩೦೪. "ಕತಮಾ ಚಾವುಸೋ, ತೇಜೋಧಾತು? ತೇಜೋಧಾತು ಸಿಯಾ ಅಜ್ಝತ್ತಿಕಾ, ಸಿಯಾ ಬಾಹಿರಾ। ಕತಮಾ ಚಾವುಸೋ, ಅಜ್ಝತ್ತಿಕಾ ತೇಜೋಧಾತು? ಯಂ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಪಚ್ಚತ್ತಂ ತೇಜೋ ತೇಜೋಗತಂ ಉಪಾದಿನ್ನಂ, ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ - ಯೇನ ಚ ಸನ್ತಪ್ಪತಿ, ಯೇನ ಚ ಜೀರೀಯತಿ, ಯೇನ ಚ ಪರಿಡಯ್ಹತಿ, ಯೇನ ಚ ಅಸಿತಪೀತಖಾಯಿತಸಾಯಿತಂ ಸಮ್ಮಾ ಪರಿಣಾಮಂ ಗಚ್ಛತಿ, ಯಂ ವಾ ಪನಞ್ಞಮ್ಪಿ ಕಿಞ್ಚಿ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಪಚ್ಚತ್ತಂ ತೇಜೋ ತೇಜೋಗತಂ ಉಪಾದಿನ್ನಂ - ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಾವುಸೋ, ಅಜ್ಝತ್ತಿಕಾ ತೇಜೋಧಾತು। ಯಾ ಚೇವ ಖೋ ಪನ ಅಜ್ಝತ್ತಿಕಾ ತೇಜೋಧಾತು ಯಾ ಚ ಬಾಹಿರಾ ತೇಜೋಧಾತು, ತೇಜೋಧಾತುರೇವೇಸಾ। 'ತಂ ನೇತಂ ಮಮ , ನೇಸೋಹಮಸ್ಮಿ, ನ ಮೇಸೋ ಅತ್ತಾ'ತಿ ಏವಮೇತಂ ಯಥಾಭೂತಂ ಸಮ್ಮಪ್ಪಞ್ಞಾಯ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ। ಏವಮೇತಂ ಯಥಾಭೂತಂ ಸಮ್ಮಪ್ಪಞ್ಞಾಯ ದಿಸ್ವಾ ತೇಜೋಧಾತುಯಾ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ, ತೇಜೋಧಾತುಯಾ ಚಿತ್ತಂ ವಿರಾಜೇತಿ।

"ಹೋತಿ ಖೋ ಸೋ, ಆವುಸೋ, ಸಮಯೋ ಯಂ ಬಾಹಿರಾ ತೇಜೋಧಾತು ಪಕುಪ್ಪತಿ। ಸಾ ಗಾಮಮ್ಪಿ ದಹತಿ, ನಿಗಮಮ್ಪಿ ದಹತಿ, ನಗರಮ್ಪಿ ದಹತಿ, ಜನಪದಮ್ಪಿ ದಹತಿ, ಜನಪದಪದೇಸಮ್ಪಿ ದಹತಿ। ಸಾ ಹರಿತನ್ತಂ ವಾ ಪನ್ಥನ್ತಂ ವಾ ಸೇಲನ್ತಂ ವಾ ಉದಕನ್ತಂ ವಾ ರಮಣೀಯಂ ವಾ ಭೂಮಿಭಾಗಂ ಆಗಮ್ಮ ಅನಾಹಾರಾ ನಿಬ್ಬಾಯತಿ। ಹೋತಿ ಖೋ ಸೋ, ಆವುಸೋ, ಸಮಯೋ ಯಂ ಕುಕ್ಕುಟಪತ್ತೇನಪಿ ನ್ಹಾರುದದ್ದುಲೇನಪಿ ಅಗ್ಗಿಂ ಗವೇಸನ್ತಿ । ತಸ್ಸಾ ಹಿ ನಾಮ, ಆವುಸೋ, ಬಾಹಿರಾಯ ತೇಜೋಧಾತುಯಾ ತಾವ ಮಹಲ್ಲಿಕಾಯ ಅನಿಚ್ಚತಾ ಪಞ್ಞಾಯಿಸ್ಸತಿ, ಖಯಧಮ್ಮತಾ ಪಞ್ಞಾಯಿಸ್ಸತಿ, ವಯಧಮ್ಮತಾ ಪಞ್ಞಾಯಿಸ್ಸತಿ, ವಿಪರಿಣಾಮಧಮ್ಮತಾ ಪಞ್ಞಾಯಿಸ್ಸತಿ। ಕಿಂ ಪನಿಮಸ್ಸ ಮತ್ತಟ್ಠಕಸ್ಸ ಕಾಯಸ್ಸ ತಣ್ಹುಪಾದಿನ್ನಸ್ಸ 'ಅಹನ್ತಿ ವಾ ಮಮನ್ತಿ ವಾ ಅಸ್ಮೀ'ತಿ ವಾ? ಅಥ ಖ್ವಾಸ್ಸ ನೋತೇವೇತ್ಥ ಹೋತಿ...ಪೇ॰... ತಸ್ಸ ಚೇ, ಆವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಏವಂ ಬುದ್ಧಂ ಅನುಸ್ಸರತೋ ಏವಂ ಧಮ್ಮಂ ಅನುಸ್ಸರತೋ ಏವಂ ಸಙ್ಘಂ ಅನುಸ್ಸರತೋ ಉಪೇಕ್ಖಾ ಕುಸಲನಿಸ್ಸಿತಾ ಸಣ್ಠಾತಿ, ಸೋ ತೇನ ಅತ್ತಮನೋ ಹೋತಿ। ಏತ್ತಾವತಾಪಿ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಬಹುಕತಂ ಹೋತಿ।

೩೦೫. "ಕತಮಾ ಚಾವುಸೋ, ವಾಯೋಧಾತು? ವಾಯೋಧಾತು ಸಿಯಾ ಅಜ್ಝತ್ತಿಕಾ, ಸಿಯಾ ಬಾಹಿರಾ। ಕತಮಾ ಚಾವುಸೋ, ಅಜ್ಝತ್ತಿಕಾ ವಾಯೋಧಾತು? ಯಂ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಪಚ್ಚತ್ತಂ ವಾಯೋ ವಾಯೋಗತಂ ಉಪಾದಿನ್ನಂ, ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ - ಉದ್ಧಙ್ಗಮಾ ವಾತಾ, ಅಧೋಗಮಾ ವಾತಾ, ಕುಚ್ಛಿಸಯಾ ವಾತಾ, ಕೋಟ್ಠಾಸಯಾ [ಕೋಟ್ಠಸಯಾ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)] ವಾತಾ, ಅಙ್ಗಮಙ್ಗಾನುಸಾರಿನೋ ವಾತಾ, ಅಸ್ಸಾಸೋ ಪಸ್ಸಾಸೋ ಇತಿ, ಯಂ ವಾ ಪನಞ್ಞಮ್ಪಿ ಕಿಞ್ಚಿ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಪಚ್ಚತ್ತಂ ವಾಯೋ ವಾಯೋಗತಂ ಉಪಾದಿನ್ನಂ - ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಾವುಸೋ, ಅಜ್ಝತ್ತಿಕಾ ವಾಯೋಧಾತು। ಯಾ ಚೇವ ಖೋ ಪನ ಅಜ್ಝತ್ತಿಕಾ ವಾಯೋಧಾತು, ಯಾ ಚ ಬಾಹಿರಾ ವಾಯೋಧಾತು, ವಾಯೋಧಾತುರೇವೇಸಾ। 'ತಂ ನೇತಂ ಮಮ ನೇಸೋಹಮಸ್ಮಿ ನ ಮೇಸೋ ಅತ್ತಾ'ತಿ ಏವಮೇತಂ ಯಥಾಭೂತಂ ಸಮ್ಮಪ್ಪಞ್ಞಾಯ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ। ಏವಮೇತಂ ಯಥಾಭೂತಂ ಸಮ್ಮಪ್ಪಞ್ಞಾಯ ದಿಸ್ವಾ ವಾಯೋಧಾತುಯಾ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ ವಾಯೋಧಾತುಯಾ ಚಿತ್ತಂ ವಿರಾಜೇತಿ।

"ಹೋತಿ ಖೋ ಸೋ, ಆವುಸೋ, ಸಮಯೋ ಯಂ ಬಾಹಿರಾ ವಾಯೋಧಾತು ಪಕುಪ್ಪತಿ। ಸಾ ಗಾಮಮ್ಪಿ ವಹತಿ, ನಿಗಮಮ್ಪಿ ವಹತಿ, ನಗರಮ್ಪಿ ವಹತಿ, ಜನಪದಮ್ಪಿ ವಹತಿ, ಜನಪದಪದೇಸಮ್ಪಿ ವಹತಿ। ಹೋತಿ ಖೋ ಸೋ, ಆವುಸೋ, ಸಮಯೋ ಯಂ ಗಿಮ್ಹಾನಂ ಪಚ್ಛಿಮೇ ಮಾಸೇ ತಾಲವಣ್ಟೇನಪಿ ವಿಧೂಪನೇನಪಿ ವಾತಂ ಪರಿಯೇಸನ್ತಿ, ಓಸ್ಸವನೇಪಿ ತಿಣಾನಿ ನ ಇಚ್ಛನ್ತಿ। ತಸ್ಸಾ ಹಿ ನಾಮ, ಆವುಸೋ, ಬಾಹಿರಾಯ ವಾಯೋಧಾತುಯಾ ತಾವ ಮಹಲ್ಲಿಕಾಯ ಅನಿಚ್ಚತಾ ಪಞ್ಞಾಯಿಸ್ಸತಿ, ಖಯಧಮ್ಮತಾ

ಪಞ್ಞಾಯಿಸ್ಸತಿ, ವಯಧಮ್ಮತಾ ಪಞ್ಞಾಯಿಸ್ಸತಿ, ವಿಪರಿಣಾಮಧಮ್ಮತಾ ಪಞ್ಞಾಯಿಸ್ಸತಿ। ಕಿಂ ಪನಿಮಸ್ಸ ಮತ್ತಟ್ಠಕಸ್ಸ ಕಾಯಸ್ಸ ತಣ್ಹುಪಾದಿನ್ನಸ್ಸ 'ಅಹನ್ತಿ ವಾ ಮಮನ್ತಿ ವಾ ಅಸ್ಮೀ'ತಿ ವಾ? ಅಥ ಖ್ವಾಸ್ಸ ನೋತೇವೇತ್ಥ ಹೋತಿ।

"ತಞ್ಚೇ, ಆವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖುಂ ಪರೇ ಅಕ್ಕೋಸನ್ತಿ ಪರಿಭಾಸನ್ತಿ ರೋಸೇನ್ತಿ ವಿಹೇಸೇನ್ತಿ। ಸೋ ಏವಂ ಪಜಾನಾತಿ, ಉಪ್ಪನ್ನಾ ಖೋ ಮೇ ಅಯಂ ಸೋತಸಮ್ಫಸ್ಸಜಾ ದುಕ್ಖಾ ವೇದನಾ। ಸಾ ಚ ಖೋ ಪಟಿಚ್ಚ, ನೋ ಅಪಟಿಚ್ಚ। ಕಿಂ ಪಟಿಚ್ಚ? ಫಸ್ಸಂ ಪಟಿಚ್ಚ। ಸೋಪಿ ಫಸ್ಸೋ ಅನಿಚ್ಚೋತಿ ಪಸ್ಸತಿ, ವೇದನಾ ಅನಿಚ್ಚಾತಿ ಪಸ್ಸತಿ , ಸಞ್ಞಾ ಅನಿಚ್ಚಾತಿ ಪಸ್ಸತಿ, ಸಙ್ಖಾರಾ ಅನಿಚ್ಚಾತಿ ಪಸ್ಸತಿ, ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಅನಿಚ್ಚನ್ತಿ ಪಸ್ಸತಿ। ತಸ್ಸ ಧಾತಾರಮ್ಮಣಮೇವ ಚಿತ್ತಂ ಪಕ್ಖನ್ದತಿ ಪಸೀದತಿ ಸನ್ತಿಟ್ಠತಿ ಅಧಿಮುಚ್ಚತಿ।

"ತಞ್ಚೇ, ಆವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖುಂ ಪರೇ ಅನಿಟ್ಠೇಹಿ ಅಕನ್ತೇಹಿ ಅಮನಾಪೇಹಿ ಸಮುದಾಚರನ್ತಿ, ಪಾಣಿಸಮ್ಫಸ್ಸೇನಪಿ ಲೇಡ್ಡುಸಮ್ಫಸ್ಸೇನಪಿ ದಣ್ಡಸಮ್ಫಸ್ಸೇನಪಿ ಸತ್ಥಸಮ್ಫಸ್ಸೇನಪಿ। ಸೋ ಏವಂ ಪಜಾನಾತಿ 'ತಥಾಭೂತೋ ಖೋ ಅಯಂ ಕಾಯೋ ಯಥಾಭೂತಸ್ಮಿಂ ಕಾಯೇ ಪಾಣಿಸಮ್ಫಸ್ಸಾಪಿ ಕಮನ್ತಿ, ಲೇಡ್ಡುಸಮ್ಫಸ್ಸಾಪಿ ಕಮನ್ತಿ, ದಣ್ಡಸಮ್ಫಸ್ಸಾಪಿ ಕಮನ್ತಿ, ಸತ್ಥಸಮ್ಫಸ್ಸಾಪಿ ಕಮನ್ತಿ। ವುತ್ತಂ ಖೋ ಪನೇತಂ ಭಗವತಾ ಕಕಚೂಪಮೋವಾದೇ "ಉಭತೋದಣ್ಡಕೇನ ಚೇಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕಕಚೇನ ಚೋರಾ ಓಚರಕಾ ಅಙ್ಗಮಙ್ಗಾನಿ ಓಕನ್ತೇಯ್ಯುಂ। ತತ್ರಾಪಿ ಯೋ ಮನೋ ಪದೂಸೇಯ್ಯ, ನ ಮೇ ಸೋ ತೇನ ಸಾಸನಕರೋ"ತಿ। ಆರದ್ಧಂ ಖೋ ಪನ ಮೇ ವೀರಿಯಂ ಭವಿಸ್ಸತಿ ಅಸಲ್ಲೀನಂ, ಉಪಟ್ಠಿತಾ ಸತಿ ಅಸಮ್ಮುಟ್ಠಾ, ಪಸ್ಸದ್ಧೋ ಕಾಯೋ ಅಸಾರದ್ಧೋ, ಸಮಾಹಿತಂ ಚಿತ್ತಂ ಏಕಗ್ಗಂ। ಕಾಮಂ ದಾನಿ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಕಾಯೇ ಪಾಣಿಸಮ್ಫಸ್ಸಾಪಿ ಕಮನ್ತು, ಲೇಡ್ಡುಸಮ್ಫಸ್ಸಾಪಿ ಕಮನ್ತು, ದಣ್ಡಸಮ್ಫಸ್ಸಾಪಿ ಕಮನ್ತು, ಸತ್ಥಸಮ್ಫಸ್ಸಾಪಿ ಕಮನ್ತು। ಕರೀಯತಿ ಹಿದಂ ಬುದ್ಧಾನಂ ಸಾಸನ'ನ್ತಿ।

"ತಸ್ಸ ಚೇ, ಆವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಏವಂ ಬುದ್ಧಂ ಅನುಸ್ಸರತೋ, ಏವಂ ಧಮ್ಮಂ ಅನುಸ್ಸರತೋ, ಏವಂ ಸಙ್ಘಂ ಅನುಸ್ಸರತೋ ಉಪೇಕ್ಖಾ ಕುಸಲನಿಸ್ಸಿತಾ ನ ಸಣ್ಠಾತಿ। ಸೋ ತೇನ ಸಂವಿಜ್ಜತಿ ಸಂವೇಗಂ ಆಪಜ್ಜತಿ - 'ಅಲಾಭಾ ವತ ಮೇ, ನ ವತ ಮೇ ಲಾಭಾ, ದುಲ್ಲದ್ಧಂ ವತ ಮೇ, ನ ವತ ಮೇ ಸುಲದ್ಧಂ। ಯಸ್ಸ ಮೇ ಏವಂ ಬುದ್ಧಂ ಅನುಸ್ಸರತೋ, ಏವಂ ಧಮ್ಮಂ ಅನುಸ್ಸರತೋ, ಏವಂ ಸಙ್ಘಂ ಅನುಸ್ಸರತೋ ಉಪೇಕ್ಖಾ ಕುಸಲನಿಸ್ಸಿತಾ ನ ಸಣ್ಠಾತೀ'ತಿ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಆವುಸೋ, ಸುಣಿಸಾ ಸಸುರಂ ದಿಸ್ವಾ ಸಂವಿಜ್ಜತಿ ಸಂವೇಗಂ ಆಪಜ್ಜತಿ; ಏವಮೇವ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ತಸ್ಸ ಚೇ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಏವಂ ಬುದ್ಧಂ ಅನುಸ್ಸರತೋ, ಏವಂ ಧಮ್ಮಂ ಅನುಸ್ಸರತೋ, ಏವಂ ಸಙ್ಘಂ ಅನುಸ್ಸರತೋ, ಉಪೇಕ್ಖಾ ಕುಸಲನಿಸ್ಸಿತಾ ನ ಸಣ್ಠಾತಿ। ಸೋ ತೇನ ಸಂವಿಜ್ಜತಿ ಸಂವೇಗಂ ಆಪಜ್ಜತಿ - 'ಅಲಾಭಾ ವತ ಮೇ, ನ ವತ ಮೇ ಲಾಭಾ, ದುಲ್ಲದ್ಧಂ ವತ ಮೇ, ನ ವತ ಮೇ ಸುಲದ್ಧಂ। ಯಸ್ಸ ಮೇ ಏವಂ ಬುದ್ಧಂ ಅನುಸ್ಸರತೋ, ಏವಂ ಧಮ್ಮಂ ಅನುಸ್ಸರತೋ, ಏವಂ ಸಙ್ಘಂ ಅನುಸ್ಸರತೋ, ಉಪೇಕ್ಖಾ ಕುಸಲನಿಸ್ಸಿತಾ ನ ಸಣ್ಠಾತೀ'ತಿ। ತಸ್ಸ ಚೇ, ಆವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಏವಂ ಬುದ್ಧಂ ಅನುಸ್ಸರತೋ, ಏವಂ ಧಮ್ಮಂ ಅನುಸ್ಸರತೋ, ಏವಂ ಸಙ್ಘಂ ಅನುಸ್ಸರತೋ, ಉಪೇಕ್ಖಾ ಕುಸಲನಿಸ್ಸಿತಾ ಸಣ್ಠಾತಿ, ಸೋ ತೇನ ಅತ್ತಮನೋ ಹೋತಿ। ಏತ್ತಾವತಾಪಿ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಬಹುಕತಂ ಹೋತಿ।

೩೦೬. "ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಆವುಸೋ, ಕಟ್ಠಞ್ಚ ಪಟಿಚ್ಚ ವಲ್ಲಿಞ್ಚ ಪಟಿಚ್ಚ ತಿಣಞ್ಚ ಪಟಿಚ್ಚ ಮತ್ತಿಕಞ್ಚ ಪಟಿಚ್ಚ ಆಕಾಸೋ ಪರಿವಾರಿತೋ ಅಗಾರಂ ತ್ವೇವ ಸಙ್ಖಂ ಗಚ್ಛತಿ; ಏವಮೇವ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಅಟ್ಠಿಞ್ಚ ಪಟಿಚ್ಚ ನ್ಹಾರುಞ್ಚ ಪಟಿಚ್ಚ ಮಂಸಞ್ಚ ಪಟಿಚ್ಚ ಚಮ್ಮಞ್ಚ ಪಟಿಚ್ಚ ಆಕಾಸೋ ಪರಿವಾರಿತೋ ರೂಪಂ ತ್ವೇವ ಸಙ್ಖಂ ಗಚ್ಛತಿ। ಅಜ್ಝತ್ತಿಕಞ್ಚೇವ, ಆವುಸೋ, ಚಕ್ಖುಂ ಅಪರಿಭಿನ್ನಂ ಹೋತಿ, ಬಾಹಿರಾ ಚ ರೂಪಾ ನ ಆಪಾಥಂ ಆಗಚ್ಛನ್ತಿ, ನೋ ಚ ತಜ್ಜೋ ಸಮನ್ನಾಹಾರೋ ಹೋತಿ, ನೇವ ತಾವ ತಜ್ಜಸ್ಸ ವಿಞ್ಞಾಣಭಾಗಸ್ಸ ಪಾತುಭಾವೋ ಹೋತಿ। ಅಜ್ಝತ್ತಿಕಞ್ಚೇವ [ಅಜ್ಝತ್ತಿಕಞ್ಚೇ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಪೀ॰), ಅಜ್ಝತ್ತಿಕಞ್ಚೇಪಿ (?)], ಆವುಸೋ, ಚಕ್ಖುಂ ಅಪರಿಭಿನ್ನಂ ಹೋತಿ ಬಾಹಿರಾ ಚ ರೂಪಾ ಆಪಾಥಂ ಆಗಚ್ಛನ್ತಿ, ನೋ ಚ ತಜ್ಜೋ ಸಮನ್ನಾಹಾರೋ ಹೋತಿ, ನೇವ ತಾವ ತಜ್ಜಸ್ಸ ವಿಞ್ಞಾಣಭಾಗಸ್ಸ ಪಾತುಭಾವೋ ಹೋತಿ। ಯತೋ ಚ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಅಜ್ಝತ್ತಿಕಞ್ಚೇವ ಚಕ್ಖುಂ ಅಪರಿಭಿನ್ನಂ ಹೋತಿ, ಬಾಹಿರಾ ಚ ರೂಪಾ ಆಪಾಥಂ ಆಗಚ್ಛನ್ತಿ, ತಜ್ಜೋ ಚ ಸಮನ್ನಾಹಾರೋ ಹೋತಿ। ಏವಂ ತಜ್ಜಸ್ಸ ವಿಞ್ಞಾಣಭಾಗಸ್ಸ ಪಾತುಭಾವೋ ಹೋತಿ। ಯಂ

ತಥಾಭೂತಸ್ಸ ರೂಪಂ ತಂ ರೂಪುಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧೇ ಸಙ್ಗಹಂ ಗಚ್ಛತಿ, ಯಾ ತಥಾಭೂತಸ್ಸ ವೇದನಾ ಸಾ ವೇದನುಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧೇ ಸಙ್ಗಹಂ ಗಚ್ಛತಿ, ಯಾ ತಥಾಭೂತಸ್ಸ ಸಞ್ಞಾ ಸಾ ಸಞ್ಞುಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧೇ ಸಙ್ಗಹಂ ಗಚ್ಛತಿ, ಯೇ ತಥಾಭೂತಸ್ಸ ಸಙ್ಖಾರಾ ತೇ ಸಙ್ಖಾರುಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧೇ ಸಙ್ಗಹಂ ಗಚ್ಛನ್ತಿ, ಯಂ ತಥಾಭೂತಸ್ಸ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ತಂ ವಿಞ್ಞಾಣುಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧೇ ಸಙ್ಗಹಂ ಗಚ್ಛತಿ।

"ಸೋ ಏವಂ ಪಜಾನಾತಿ – 'ಏವಞ್ಹಿ ಕಿರ ಇಮೇಸಂ ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಉಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧಾನಂ ಸಙ್ಗಹೋ ಸನ್ನಿಪಾತೋ ಸಮವಾಯೋ ಹೋತಿ। ವುತ್ತಂ ಖೋ ಪನೇತಂ ಭಗವತಾ – 'ಯೋ ಪಟಿಚ್ಚಸಮುಪ್ಪಾದಂ ಪಸ್ಸತಿ ಸೋ ಧಮ್ಮಂ ಪಸ್ಸತಿ; ಯೋ ಧಮ್ಮಂ ಪಸ್ಸತಿ ಸೋ ಪಟಿಚ್ಚಸಮುಪ್ಪಾದಂ ಪಸ್ಸತೀತಿ। ಪಟಿಚ್ಚಸಮುಪ್ಪನ್ನಾ ಖೋ ಪನಿಮೇ ಯದಿದಂ ಪಞ್ಚುಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧಾ। ಯೋ ಇಮೇಸು ಪಞ್ಚಸು ಉಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧೇಸು ಛನ್ದೋ ಆಲಯೋ ಅನುನಯೋ ಅಜ್ಝೋಸಾನಂ ಸೋ ದುಕ್ಖಸಮುದಯೋ। ಯೋ ಇಮೇಸು ಪಞ್ಚಸು ಉಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧೇಸು ಛನ್ದರಾಗವಿನಯೋ ಛನ್ದರಾಗಪ್ಪಹಾನಂ, ಸೋ ದುಕ್ಖನಿರೋಧೋ'ತಿ। ಏತ್ತಾವತಾಪಿ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಬಹುಕತಂ ಹೋತಿ।

"ಅಜ್ಝತ್ತಿಕಞ್ಚೇವ, ಆವುಸೋ, ಸೋತಂ ಅಪರಿಭಿನ್ನಂ ಹೋತಿ...ಪೇ॰... ಘಾನಂ ಅಪರಿಭಿನ್ನಂ ಹೋತಿ... ಜಿವ್ಹಾ ಅಪರಿಭಿನ್ನಾ ಹೋತಿ... ಕಾಯೋ ಅಪರಿಭಿನ್ನೋ ಹೋತಿ... ಮನೋ ಅಪರಿಭಿನ್ನೋ ಹೋತಿ, ಬಾಹಿರಾ ಚ ಧಮ್ಮಾ ನ ಆಪಾಥಂ ಆಗಚ್ಛನ್ತಿ ನೋ ಚ ತಜ್ಜೋ ಸಮನ್ನಾಹಾರೋ ಹೋತಿ, ನೇವ ತಾವ ತಜ್ಜಸ್ಸ ವಿಞ್ಞಾಣಭಾಗಸ್ಸ ಪಾತುಭಾವೋ ಹೋತಿ। ಅಜ್ಝತ್ತಿಕೋ ಚೇವ, ಆವುಸೋ, ಮನೋ ಅಪರಿಭಿನ್ನೋ ಹೋತಿ, ಬಾಹಿರಾ ಚ ಧಮ್ಮಾ ಆಪಾಥಂ ಆಗಚ್ಛನ್ತಿ, ನೋ ಚ ತಜ್ಜೋ ಸಮನ್ನಾಹಾರೋ ಹೋತಿ, ನೇವ ತಾವ ತಜ್ಜಸ್ಸ ವಿಞ್ಞಾಣಭಾಗಸ್ಸ ಪಾತುಭಾವೋ ಹೋತಿ। ಯತೋ ಚ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಅಜ್ಝತ್ತಿಕೋ ಚೇವ ಮನೋ ಅಪರಿಭಿನ್ನೋ ಹೋತಿ, ಬಾಹಿರಾ ಚ ಧಮ್ಮಾ ಆಪಾಥಂ ಆಗಚ್ಛನ್ತಿ, ತಜ್ಜೋ ಚ ಸಮನ್ನಾಹಾರೋ ಹೋತಿ, ಏವಂ ತಜ್ಜಸ್ಸ ವಿಞ್ಞಾಣಭಾಗಸ್ಸ ಪಾತುಭಾವೋ ಹೋತಿ। ಯಂ ತಥಾಭೂತಸ್ಸ ರೂಪಂ ತಂ ರೂಪುಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧೇ ಸಙ್ಗಹಂ ಗಚ್ಛತಿ, ಯಾ ತಥಾಭೂತಸ್ಸ ವೇದನಾ ಸಾ ವೇದನುಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧೇ ಸಙ್ಗಹಂ ಗಚ್ಛತಿ, ಯಾ ತಥಾಭೂತಸ್ಸ ಸಞ್ಞಾ ಸಾ ಸಞ್ಞುಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧೇ ಸಙ್ಗಹಂ ಗಚ್ಛತಿ, ಯೇ ತಥಾಭೂತಸ್ಸ ಸಙ್ಖಾರಾ ತೇ ಸಙ್ಖಾರುಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧೇ ಸಙ್ಗಹಂ ಗಚ್ಛನ್ತಿ, ಯಂ ತಥಾಭೂತಸ್ಸ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ತಂ ವಿಞ್ಞಾಣುಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧೇ ಸಙ್ಗಹಂ ಗಚ್ಛತಿ। ಸೋ ಏವಂ ಪಜಾನಾತಿ – 'ಏವಞ್ಹಿ ಕಿರ ಇಮೇಸಂ ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಉಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧಾನಂ ಸಙ್ಗಹೋ ಸನ್ನಿಪಾತೋ ಸಮವಾಯೋ ಹೋತಿ। ವುತ್ತಂ ಖೋ ಪನೇತಂ ಭಗವತಾ – "ಯೋ ಪಟಿಚ್ಚಸಮುಪ್ಪಾದಂ ಪಸ್ಸತಿ ಸೋ ಧಮ್ಮಂ ಪಸ್ಸತಿ; ಯೋ ಧಮ್ಮಂ ಪಸ್ಸತಿ ಸೋ ಪಟಿಚ್ಚಸಮುಪ್ಪಾದಂ ಪಸ್ಸತೀ"ತಿ। ಪಟಿಚ್ಚಸಮುಪ್ಪನ್ನಾ ಖೋ ಪನಿಮೇ ಯದಿದಂ ಪಞ್ಚುಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧಾ। ಯೋ ಇಮೇಸು ಪಞ್ಚಸು ಉಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧೇಸು ಛನ್ದೋ ಆಲಯೋ ಅನುನಯೋ ಅಜ್ಝೋಸಾನಂ ಸೋ ದುಕ್ಖಸಮುದಯೋ। ಯೋ ಇಮೇಸು ಪಞ್ಚಸು ಉಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧೇಸು ಛನ್ದರಾಗವಿನಯೋ ಛನ್ದರಾಗಪ್ಪಹಾನಂ ಸೋ ದುಕ್ಖನಿರೋಧೋ'ತಿ। ಏತ್ತಾವತಾಪಿ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಬಹುಕತಂ ಹೋತೀ"ತಿ।

ಇದಮವೋಚ ಆಯಸ್ಮಾ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ। ಅತ್ತಮನಾ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಯಸ್ಮತೋ ಸಾರಿಪುತ್ತಸ್ಸ ಭಾಸಿತಂ ಅಭಿನನ್ದುನ್ತಿ।

ಮಹಾಹತ್ಥಿಪದೋಪಮಸುತ್ತಂ ನಿಟ್ಠಿತಂ ಅಟ್ಠಮಂ।

೯. ಮಹಾಸಾರೋಪಮಸುತ್ತಂ

೩೦೭. ಏವಂ ಮೇ ಸುತಂ – ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ರಾಜಗಹೇ ವಿಹರತಿ ಗಿಜ್ಝಕೂಟೇ ಪಬ್ಬತೇ ಅಚಿರಪಕ್ಕನ್ತೇ ದೇವದತ್ತೇ। ತತ್ರ ಖೋ ಭಗವಾ ದೇವದತ್ತಂ ಆರಬ್ಭ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಮನ್ತೇಸಿ –

"ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಕುಲಪುತ್ತೋ ಸದ್ಧಾ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜಿತೋ ಹೋತಿ – 'ಓತಿಣ್ಣೋಮ್ಹಿ ಜಾತಿಯಾ ಜರಾಯ ಮರಣೇನ ಸೋಕೇಹಿ ಪರಿದೇವೇಹಿ ದುಕ್ಖೇಹಿ ದೋಮನಸ್ಸೇಹಿ ಉಪಾಯಾಸೇಹಿ, ದುಕ್ಖೋತಿಣ್ಣೋ ದುಕ್ಖಪರೇತೋ,

ಅಪ್ಪೇವ ನಾಮ ಇಮಸ್ಸ ಕೇವಲಸ್ಸ ದುಕ್ಖಕ್ಖನ್ಧಸ್ಸ ಅನ್ತಕಿರಿಯಾ ಪಞ್ಞಾಯೇಥಾ'ತಿ। ಸೋ ಏವಂ ಪಬ್ಬಜಿತೋ ಸಮಾನೋ ಲಾಭಸಕ್ಕಾರಸಿಲೋಕಂ ಅಭಿನಿಬ್ಬತ್ತೇತಿ। ಸೋ ತೇನ ಲಾಭಸಕ್ಕಾರಸಿಲೋಕೇನ ಅತ್ತಮನೋ ಹೋತಿ ಪರಿಪುಣ್ಣಸಙ್ಕಪ್ಪೋ। ಸೋ ತೇನ ಲಾಭಸಕ್ಕಾರಸಿಲೋಕೇನ ಅತ್ತಾನುಕ್ಕಂಸೇತಿ ಪರಂ ವಮ್ಭೇತಿ - 'ಅಹಮಸ್ಮಿ ಲಾಭಸಕ್ಕಾರಸಿಲೋಕವಾ [ಲಾಭೀ ಸಿಲೋಕವಾ (ಸೀ॰ ಪೀ॰), ಲಾಭೀ ಸಕ್ಕಾರ ಸಿಲೋಕವಾ (ಸ್ಯಾ॰)], ಇಮೇ ಪನಞ್ಞೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಅಪ್ಪಞ್ಞಾತಾ ಅಪ್ಪೇಸಕ್ಖಾ'ತಿ। ಸೋ ತೇನ ಲಾಭಸಕ್ಕಾರಸಿಲೋಕೇನ ಮಜ್ಜತಿ ಪಮಜ್ಜತಿ ಪಮಾದಂ ಆಪಜ್ಜತಿ, ಪಮತ್ತೋ ಸಮಾನೋ ದುಕ್ಖಂ ವಿಹರತಿ।

"ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುರಿಸೋ ಸಾರತ್ಥಿಕೋ ಸಾರಗವೇಸೀ ಸಾರಪರಿಯೇಸನಂ ಚರಮಾನೋ ಮಹತೋ ರುಕ್ಖಸ್ಸ ತಿಟ್ಠತೋ ಸಾರವತೋ ಅತಿಕ್ಕಮ್ಮೇವ ಸಾರಂ ಅತಿಕ್ಕಮ್ಮ ಫೇಗ್ಗುಂ ಅತಿಕ್ಕಮ್ಮ ತಚಂ ಅತಿಕ್ಕಮ್ಮ ಪಪಟಿಕಂ, ಸಾಖಾಪಲಾಸಂ ಛೇತ್ವಾ ಆದಾಯ ಪಕ್ಕಮೇಯ್ಯ 'ಸಾರ'ನ್ತಿ ಮಞ್ಞಮಾನೋ। ತಮೇನಂ ಚಕ್ಖುಮಾ ಪುರಿಸೋ ದಿಸ್ವಾ ಏವಂ ವದೇಯ್ಯ - 'ನ ವತಾಯಂ ಭವಂ ಪುರಿಸೋ ಅಞ್ಞಾಸಿ ಸಾರಂ, ನ ಅಞ್ಞಾಸಿ ಫೇಗ್ಗುಂ, ನ ಅಞ್ಞಾಸಿ ತಚಂ, ನ ಅಞ್ಞಾಸಿ ಪಪಟಿಕಂ, ನ ಅಞ್ಞಾಸಿ ಸಾಖಾಪಲಾಸಂ। ತಥಾ ಹಯಂ [ತಥಾಪಾಯಂ (ಕ॰)] ಭವಂ ಪುರಿಸೋ ಸಾರತ್ಥಿಕೋ ಸಾರಗವೇಸೀ ಸಾರಪರಿಯೇಸನಂ ಚರಮಾನೋ ಮಹತೋ ರುಕ್ಖಸ್ಸ ತಿಟ್ಠತೋ ಸಾರವತೋ ಅತಿಕ್ಕಮ್ಮೇವ ಸಾರಂ ಅತಿಕ್ಕಮ್ಮ ಫೇಗ್ಗುಂ ಅತಿಕ್ಕಮ್ಮ ತಚಂ ಅತಿಕ್ಕಮ್ಮ ಪಪಟಿಕಂ, ಸಾಖಾಪಲಾಸಂ ಛೇತ್ವಾ ಆದಾಯ ಪಕ್ಕನ್ತೋ 'ಸಾರ'ನ್ತಿ ಮಞ್ಞಮಾನೋ। ಯಞ್ಚಸ್ಸ ಸಾರೇನ ಸಾರಕರಣೀಯಂ ತಞ್ಚಸ್ಸ ಅತ್ಥಂ ನಾನುಭವಿಸ್ಸತೀ'ತಿ। ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಧೇಕಚ್ಚೋ ಕುಲಪುತ್ತೋ ಸದ್ಧಾ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜಿತೋ ಹೋತಿ - ಓತಿಣ್ಣೋಮ್ಹಿ ಜಾತಿಯಾ ಜರಾಯ ಮರಣೇನ ಸೋಕೇಹಿ ಪರಿದೇವೇಹಿ ದುಕ್ಖೇಹಿ ದೋಮನಸ್ಸೇಹಿ ಉಪಾಯಾಸೇಹಿ, ದುಕ್ಖೋತಿಣ್ಣೋ ದುಕ್ಖಪರೇತೋ , ಅಪ್ಪೇವ ನಾಮ ಇಮಸ್ಸ ಕೇವಲಸ್ಸ ಅನ್ತಕಿರಿಯಾ ಪಞ್ಞಾಯೇಥಾ'ತಿ। ಸೋ ಏವಂ ಪಬ್ಬಜಿತೋ ಸಮಾನೋ ಲಾಭಸಕ್ಕಾರಸಿಲೋಕಂ ಅಭಿನಿಬ್ಬತ್ತೇತಿ। ಸೋ ತೇನ ಲಾಭಸಕ್ಕಾರಸಿಲೋಕೇನ ಅತ್ತಮನೋ ಹೋತಿ ಪರಿಪುಣ್ಣಸಙ್ಕಪ್ಪೋ। ಸೋ ತೇನ ಲಾಭಸಕ್ಕಾರಸಿಲೋಕೇನ ಅತ್ತಾನುಕ್ಕಂಸೇತಿ, ಪರಂ ವಮ್ಭೇತಿ 'ಅಹಮಸ್ಮಿ ಲಾಭಸಕ್ಕಾರಸಿಲೋಕವಾ, ಇಮೇ ಪನಞ್ಞೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಅಪ್ಪಞ್ಞಾತಾ ಅಪ್ಪೇಸಕ್ಖಾ'ತಿ। ಸೋ ತೇನ ಲಾಭಸಕ್ಕಾರಸಿಲೋಕೇನ ಮಜ್ಜತಿ ಪಮಜ್ಜತಿ ಪಮಾದಂ ಆಪಜ್ಜತಿ, ಪಮತ್ತೋ ಸಮಾನೋ ದುಕ್ಖಂ ವಿಹರತಿ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸಾಖಾಪಲಾಸಂ ಅಗ್ಗಹೇಸಿ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಸ್ಸ; ತೇನ ಚ ವೋಸಾನಂ ಆಪಾದಿ।

೩೦೮. "ಇಧ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಕುಲಪುತ್ತೋ ಸದ್ಧಾ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜಿತೋ ಹೋತಿ - 'ಓತಿಣ್ಣೋಮ್ಹಿ ಜಾತಿಯಾ ಜರಾಯ ಮರಣೇನ ಸೋಕೇಹಿ ಪರಿದೇವೇಹಿ ದುಕ್ಖೇಹಿ ದೋಮನಸ್ಸೇಹಿ ಉಪಾಯಾಸೇಹಿ, ದುಕ್ಖೋತಿಣ್ಣೋ ದುಕ್ಖಪರೇತೋ, ಅಪ್ಪೇವ ನಾಮ ಇಮಸ್ಸ ಕೇವಲಸ್ಸ ದುಕ್ಖಕ್ಖನ್ಧಸ್ಸ ಅನ್ತಕಿರಿಯಾ ಪಞ್ಞಾಯೇಥಾ'ತಿ। ಸೋ ಏವಂ ಪಬ್ಬಜಿತೋ ಸಮಾನೋ ಲಾಭಸಕ್ಕಾರಸಿಲೋಕಂ ಅಭಿನಿಬ್ಬತ್ತೇತಿ। ಸೋ ತೇನ ಲಾಭಸಕ್ಕಾರಸಿಲೋಕೇನ ನ ಅತ್ತಮನೋ ಹೋತಿ ನ ಪರಿಪುಣ್ಣಸಙ್ಕಪ್ಪೋ। ಸೋ ತೇನ ಲಾಭಸಕ್ಕಾರಸಿಲೋಕೇನ ನ ಅತ್ತಾನುಕ್ಕಂಸೇತಿ, ನ ಪರಂ ವಮ್ಭೇತಿ। ಸೋ ತೇನ ಲಾಭಸಕ್ಕಾರಸಿಲೋಕೇನ ನ ಮಜ್ಜತಿ ನಪ್ಪಮಜ್ಜತಿ ನ ಪಮಾದಂ ಆಪಜ್ಜತಿ। ಅಪ್ಪಮತ್ತೋ ಸಮಾನೋ ಸೀಲಸಮ್ಪದಂ ಆರಾಧೇತಿ। ಸೋ ತಾಯ ಸೀಲಸಮ್ಪದಾಯ ಅತ್ತಮನೋ ಹೋತಿ ಪರಿಪುಣ್ಣಸಙ್ಕಪ್ಪೋ। ಸೋ ತಾಯ ಸೀಲಸಮ್ಪದಾಯ ಅತ್ತಾನುಕ್ಕಂಸೇತಿ, ಪರಂ ವಮ್ಭೇತಿ - 'ಅಹಮಸ್ಮಿ ಸೀಲವಾ ಕಲ್ಯಾಣಧಮ್ಮೋ, ಇಮೇ ಪನಞ್ಞೇ ಭಿಕ್ಖೂ ದುಸ್ಸೀಲಾ ಪಾಪಧಮ್ಮಾ'ತಿ। ಸೋ ತಾಯ ಸೀಲಸಮ್ಪದಾಯ ಮಜ್ಜತಿ ಪಮಜ್ಜತಿ ಪಮಾದಂ ಆಪಜ್ಜತಿ, ಪಮತ್ತೋ ಸಮಾನೋ ದುಕ್ಖಂ ವಿಹರತಿ।

"ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುರಿಸೋ ಸಾರತ್ಥಿಕೋ ಸಾರಗವೇಸೀ ಸಾರಪರಿಯೇಸನಂ ಚರಮಾನೋ ಮಹತೋ ರುಕ್ಖಸ್ಸ ತಿಟ್ಠತೋ ಸಾರವತೋ ಅತಿಕ್ಕಮ್ಮೇವ ಸಾರಂ ಅತಿಕ್ಕಮ್ಮ ಫೇಗ್ಗುಂ ಅತಿಕ್ಕಮ್ಮ ತಚಂ, ಪಪಟಿಕಂ ಛೇತ್ವಾ ಆದಾಯ ಪಕ್ಕಮೇಯ್ಯ 'ಸಾರ'ನ್ತಿ ಮಞ್ಞಮಾನೋ। ತಮೇನಂ ಚಕ್ಖುಮಾ ಪುರಿಸೋ ದಿಸ್ವಾ ಏವಂ ವದೇಯ್ಯ - 'ನ ವತಾಯಂ ಭವಂ ಪುರಿಸೋ ಅಞ್ಞಾಸಿ ಸಾರಂ, ನ ಅಞ್ಞಾಸಿ ಫೇಗ್ಗುಂ, ನ ಅಞ್ಞಾಸಿ ತಚಂ, ನ ಅಞ್ಞಾಸಿ ಪಪಟಿಕಂ, ನ ಅಞ್ಞಾಸಿ ಸಾಖಾಪಲಾಸಂ। ತಥಾ ಹಯಂ ಭವಂ ಪುರಿಸೋ ಸಾರತ್ಥಿಕೋ ಸಾರಗವೇಸೀ ಸಾರಪರಿಯೇಸನಂ ಚರಮಾನೋ ಮಹತೋ ರುಕ್ಖಸ್ಸ ತಿಟ್ಠತೋ ಸಾರವತೋ ಅತಿಕ್ಕಮ್ಮೇವ

ಸಾರಂ ಅತಿಕ್ಕಮ್ಮ ಫೇಗ್ಗುಂ ಅತಿಕ್ಕಮ್ಮ ತಚಂ, ಪಪಟಿಕಂ ಛೇತ್ವಾ ಆದಾಯ ಪಕ್ಕನ್ತೋ 'ಸಾರ'ನ್ತಿ ಮಞ್ಞಮಾನೋ; ಯಞ್ಚಸ್ಸ ಸಾರೇನ ಸಾರಕರಣೀಯಂ ತಞ್ಚಸ್ಸ ಅತ್ಥಂ ನಾನುಭವಿಸ್ಸತೀ'ತಿ।

"ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಧೇಕಚ್ಚೋ ಕುಲಪುತ್ತೋ ಸದ್ಧಾ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜಿತೋ ಹೋತಿ - 'ಓತಿಣ್ಣೋಮ್ಹಿ ಜಾತಿಯಾ ಜರಾಯ ಮರಣೇನ ಸೋಕೇಹಿ ಪರಿದೇವೇಹಿ ದುಕ್ಖೇಹಿ ದೋಮನಸ್ಸೇಹಿ ಉಪಾಯಾಸೇಹಿ, ದುಕ್ಖೋತಿಣ್ಣೋ ದುಕ್ಖಪರೇತೋ, ಅಪ್ಪೇವ ನಾಮ ಇಮಸ್ಸ ಕೇವಲಸ್ಸ ದುಕ್ಖಕ್ಖನ್ಧಸ್ಸ ಅನ್ತಕಿರಿಯಾ ಪಞ್ಞಾಯೇಥಾ"ತಿ। ಸೋ ಏವಂ ಪಬ್ಬಜಿತೋ ಸಮಾನೋ ಲಾಭಸಕ್ಕಾರಸಿಲೋಕಂ ಅಭಿನಿಬ್ಬತ್ತೇತಿ। ಸೋ ತೇನ ಲಾಭಸಕ್ಕಾರಸಿಲೋಕೇನ ನ ಅತ್ತಮನೋ ಹೋತಿ ನ ಪರಿಪುಣ್ಣಸಙ್ಕಪ್ಪೋ। ಸೋ ತೇನ ಲಾಭಸಕ್ಕಾರಸಿಲೋಕೇನ ನ ಅತ್ತಾನುಕ್ಕಂಸೇತಿ, ನ ಪರಂ ವಮ್ಭೇತಿ। ಸೋ ತೇನ ಲಾಭಸಕ್ಕಾರಸಿಲೋಕೇನ ನ ಮಜ್ಜತಿ ನಪ್ಪಮಜ್ಜತಿ ನ ಪಮಾದಂ ಆಪಜ್ಜತಿ। ಅಪ್ಪಮತ್ತೋ ಸಮಾನೋ ಸೀಲಸಮ್ಪದಂ ಆರಾಧೇತಿ। ಸೋ ತಾಯ ಸೀಲಸಮ್ಪದಾಯ ಅತ್ತಮನೋ ಹೋತಿ ಪರಿಪುಣ್ಣಸಙ್ಕಪ್ಪೋ। ಸೋ ತಾಯ ಸೀಲಸಮ್ಪದಾಯ ಅತ್ತಾನುಕ್ಕಂಸೇತಿ, ಪರಂ ವಮ್ಭೇತಿ - 'ಅಹಮಸ್ಮಿ ಸೀಲವಾ ಕಲ್ಯಾಣಧಮ್ಮೋ, ಇಮೇ ಪನಞ್ಞೇ ಭಿಕ್ಖೂ ದುಸ್ಸೀಲಾ ಪಾಪಧಮ್ಮಾ'ತಿ। ಸೋ ತಾಯ ಸೀಲಸಮ್ಪದಾಯ ಮಜ್ಜತಿ ಪಮಜ್ಜತಿ ಪಮಾದಂ ಆಪಜ್ಜತಿ, ಪಮತ್ತೋ ಸಮಾನೋ ದುಕ್ಖಂ ವಿಹರತಿ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಪಪಟಿಕಂ ಅಗ್ಗಹೇಸಿ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಸ್ಸ; ತೇನ ಚ ವೋಸಾನಂ ಆಪಾದಿ।

೩೦೯. "ಇಧ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಕುಲಪುತ್ತೋ ಸದ್ಧಾ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜಿತೋ ಹೋತಿ - 'ಓತಿಣ್ಣೋಮ್ಹಿ ಜಾತಿಯಾ ಜರಾಯ ಮರಣೇನ ಸೋಕೇಹಿ ಪರಿದೇವೇಹಿ ದುಕ್ಖೇಹಿ ದೋಮನಸ್ಸೇಹಿ ಉಪಾಯಾಸೇಹಿ, ದುಕ್ಖೋತಿಣ್ಣೋ ದುಕ್ಖಪರೇತೋ, ಅಪ್ಪೇವ ನಾಮ ಇಮಸ್ಸ ಕೇವಲಸ್ಸ ದುಕ್ಖಕ್ಖನ್ಧಸ್ಸ ಅನ್ತಕಿರಿಯಾ ಪಞ್ಞಾಯೇಥಾ'ತಿ। ಸೋ ಏವಂ ಪಬ್ಬಜಿತೋ ಸಮಾನೋ ಲಾಭಸಕ್ಕಾರಸಿಲೋಕಂ ಅಭಿನಿಬ್ಬತ್ತೇತಿ। ಸೋ ತೇನ ಲಾಭಸಕ್ಕಾರಸಿಲೋಕೇನ ನ ಅತ್ತಮನೋ ಹೋತಿ ನ ಪರಿಪುಣ್ಣಸಙ್ಕಪ್ಪೋ। ಸೋ ತೇನ ಲಾಭಸಕ್ಕಾರಸಿಲೋಕೇನ ನ ಅತ್ತಾನುಕ್ಕಂಸೇತಿ, ನ ಪರಂ ವಮ್ಭೇತಿ। ಸೋ ತೇನ ಲಾಭಸಕ್ಕಾರಸಿಲೋಕೇನ ನ ಮಜ್ಜತಿ ನಪ್ಪಮಜ್ಜತಿ ನ ಪಮಾದಂ ಆಪಜ್ಜತಿ, ಅಪ್ಪಮತ್ತೋ ಸಮಾನೋ ಸೀಲಸಮ್ಪದಂ ಆರಾಧೇತಿ। ಸೋ ತಾಯ ಸೀಲಸಮ್ಪದಾಯ ಅತ್ತಮನೋ ಹೋತಿ ನೋ ಚ ಖೋ ಪರಿಪುಣ್ಣಸಙ್ಕಪ್ಪೋ। ಸೋ ತಾಯ ಸೀಲಸಮ್ಪದಾಯ ನ ಅತ್ತಾನುಕ್ಕಂಸೇತಿ, ನ ಪರಂ ವಮ್ಭೇತಿ। ಸೋ ತಾಯ ಸೀಲಸಮ್ಪದಾಯ ನ ಮಜ್ಜತಿ ನಪ್ಪಮಜ್ಜತಿ ನ ಪಮಾದಂ ಆಪಜ್ಜತಿ। ಅಪ್ಪಮತ್ತೋ ಸಮಾನೋ ಸಮಾಧಿಸಮ್ಪದಂ ಆರಾಧೇತಿ । ಸೋ ತಾಯ ಸಮಾಧಿಸಮ್ಪದಾಯ ಅತ್ತಮನೋ ಹೋತಿ ಪರಿಪುಣ್ಣಸಙ್ಕಪ್ಪೋ। ಸೋ ತಾಯ ಸಮಾಧಿಸಮ್ಪದಾಯ ಅತ್ತಾನುಕ್ಕಂಸೇತಿ, ಪರಂ ವಮ್ಭೇತಿ - 'ಅಹಮಸ್ಮಿ ಸಮಾಹಿತೋ ಏಕಗ್ಗಚಿತ್ತೋ, ಇಮೇ ಪನಞ್ಞೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಅಸಮಾಹಿತಾ ವಿಬ್ಭನ್ತಚಿತ್ತಾ'ತಿ। ಸೋ ತಾಯ ಸಮಾಧಿಸಮ್ಪದಾಯ ಮಜ್ಜತಿ ಪಮಜ್ಜತಿ ಪಮಾದಂ ಆಪಜ್ಜತಿ, ಪಮತ್ತೋ ಸಮಾನೋ ದುಕ್ಖಂ ವಿಹರತಿ।

"ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುರಿಸೋ ಸಾರತ್ಥಿಕೋ ಸಾರಗವೇಸೀ ಸಾರಪರಿಯೇಸನಂ ಚರಮಾನೋ ಮಹತೋ ರುಕ್ಖಸ್ಸ ತಿಟ್ಠತೋ ಸಾರವತೋ ಅತಿಕ್ಕಮ್ಮೇವ ಸಾರಂ ಅತಿಕ್ಕಮ್ಮ ಫೇಗ್ಗುಂ ತಚಂ ಛೇತ್ವಾ ಆದಾಯ ಪಕ್ಕಮೇಯ್ಯ 'ಸಾರ'ನ್ತಿ ಮಞ್ಞಮಾನೋ। ತಮೇನಂ ಚಕ್ಖುಮಾ ಪುರಿಸೋ ದಿಸ್ವಾ ಏವಂ ವದೇಯ್ಯ 'ನ ವತಾಯಂ ಭವಂ ಪುರಿಸೋ ಅಞ್ಞಾಸಿ ಸಾರಂ , ನ ಅಞ್ಞಾಸಿ ಫೇಗ್ಗುಂ, ನ ಅಞ್ಞಾಸಿ ತಚಂ, ನ ಅಞ್ಞಾಸಿ ಪಪಟಿಕಂ, ನ ಅಞ್ಞಾಸಿ ಸಾಖಾಪಲಾಸಂ। ತಥಾ ಹಯಂ ಭವಂ ಪುರಿಸೋ ಸಾರತ್ಥಿಕೋ ಸಾರಗವೇಸೀ ಸಾರಪರಿಯೇಸನಂ ಚರಮಾನೋ ಮಹತೋ ರುಕ್ಖಸ್ಸ ತಿಟ್ಠತೋ ಸಾರವತೋ ಅತಿಕ್ಕಮ್ಮೇವ ಸಾರಂ ಅತಿಕ್ಕಮ್ಮ ಫೇಗ್ಗುಂ ತಚಂ ಛೇತ್ವಾ ಆದಾಯ ಪಕ್ಕನ್ತೋ 'ಸಾರ'ನ್ತಿ ಮಞ್ಞಮಾನೋ। ಯಞ್ಚಸ್ಸ ಸಾರೇನ ಸಾರಕರಣೀಯಂ ತಞ್ಚಸ್ಸ ಅತ್ಥಂ ನಾನುಭವಿಸ್ಸತೀ'ತಿ।

"ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಧೇಕಚ್ಚೋ ಕುಲಪುತ್ತೋ ಸದ್ಧಾ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜಿತೋ ಹೋತಿ - 'ಓತಿಣ್ಣೋಮ್ಹಿ ಜಾತಿಯಾ ಜರಾಯ ಮರಣೇನ ಸೋಕೇಹಿ ಪರಿದೇವೇಹಿ ದುಕ್ಖೇಹಿ ದೋಮನಸ್ಸೇಹಿ ಉಪಾಯಾಸೇಹಿ,

ದುಕ್ಖೋತಿಣ್ಣೋ ದುಕ್ಖಪರೇತೋ, ಅಪ್ಪೇವ ನಾಮ ಇಮಸ್ಸ ಕೇವಲಸ್ಸ ದುಕ್ಖಕ್ಖನ್ಧಸ್ಸ ಅನ್ತಕಿರಿಯಾ ಪಞ್ಞಾಯೇಥಾ"ತಿ। ಸೋ ಏವಂ ಪಬ್ಬಜಿತೋ ಸಮಾನೋ ಲಾಭಸಕ್ಕಾರಸಿಲೋಕಂ ಅಭಿನಿಬ್ಬತ್ತೇತಿ। ಸೋ ತೇನ ಲಾಭಸಕ್ಕಾರಸಿಲೋಕೇನ ನ ಅತ್ತಮನೋ ಹೋತಿ ನ ಪರಿಪುಣ್ಣಸಙ್ಕಪ್ಪೋ। ಸೋ ತೇನ ಲಾಭಸಕ್ಕಾರಸಿಲೋಕೇನ ನ ಅತ್ತಾನುಕ್ಕಂಸೇತಿ, ನ ಪರಂ ವಮ್ಭೇತಿ। ಸೋ ತೇನ ಲಾಭಸಕ್ಕಾರಸಿಲೋಕೇನ ನ ಮಜ್ಜತಿ ನಪ್ಪಮಜ್ಜತಿ ನ ಪಮಾದಂ ಆಪಜ್ಜತಿ, ಅಪ್ಪಮತ್ತೋ ಸಮಾನೋ ಸೀಲಸಮ್ಪದಂ ಆರಾಧೇತಿ। ಸೋ ತಾಯ ಸೀಲಸಮ್ಪದಾಯ ಅತ್ತಮನೋ ಹೋತಿ ನೋ ಚ ಖೋ ಪರಿಪುಣ್ಣಸಙ್ಕಪ್ಪೋ। ಸೋ ತಾಯ ಸೀಲಸಮ್ಪದಾಯ ನ ಅತ್ತಾನುಕ್ಕಂಸೇತಿ, ನ ಪರಂ ವಮ್ಭೇತಿ। ಸೋ ತಾಯ ಸೀಲಸಮ್ಪದಾಯ ನ ಮಜ್ಜತಿ ನಪ್ಪಮಜ್ಜತಿ ನ ಪಮಾದಂ ಆಪಜ್ಜತಿ, ಅಪ್ಪಮತ್ತೋ ಸಮಾನೋ ಸಮಾಧಿಸಮ್ಪದಂ ಆರಾಧೇತಿ। ಸೋ ತಾಯ ಸಮಾಧಿಸಮ್ಪದಾಯ ಅತ್ತಮನೋ ಹೋತಿ ಪರಿಪುಣ್ಣಸಙ್ಕಪ್ಪೋ। ಸೋ ತಾಯ ಸಮಾಧಿಸಮ್ಪದಾಯ ಅತ್ತಾನುಕ್ಕಂಸೇತಿ, ಪರಂ ವಮ್ಭೇತಿ - 'ಅಹಮಸ್ಮಿ ಸಮಾಹಿತೋ ಏಕಗ್ಗಚಿತ್ತೋ, ಇಮೇ ಪನಞ್ಞೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಅಸಮಾಹಿತಾ ವಿಬ್ಭನ್ತಚಿತ್ತಾ'ತಿ। ಸೋ ತಾಯ ಸಮಾಧಿಸಮ್ಪದಾಯ ಮಜ್ಜತಿ ಪಮಜ್ಜತಿ ಪಮಾದಂ ಆಪಜ್ಜತಿ, ಪಮತ್ತೋ ಸಮಾನೋ ದುಕ್ಖಂ ವಿಹರತಿ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ತಚಂ ಅಗ್ಗಹೇಸಿ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಸ್ಸ; ತೇನ ಚ ವೋಸಾನಂ ಆಪಾದಿ।

೩೧೦. "ಇಧ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಕುಲಪುತ್ತೋ ಸದ್ಧಾ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜಿತೋ ಹೋತಿ - 'ಓತಿಣ್ಣೋಮ್ಹಿ ಜಾತಿಯಾ ಜರಾಯ ಮರಣೇನ ಸೋಕೇಹಿ ಪರಿದೇವೇಹಿ ದುಕ್ಖೇಹಿ ದೋಮನಸ್ಸೇಹಿ ಉಪಾಯಾಸೇಹಿ, ದುಕ್ಖೋತಿಣ್ಣೋ ದುಕ್ಖಪರೇತೋ, ಅಪ್ಪೇವ ನಾಮ ಇಮಸ್ಸ ಕೇವಲಸ್ಸ ದುಕ್ಖಕ್ಖನ್ಧಸ್ಸ ಅನ್ತಕಿರಿಯಾ ಪಞ್ಞಾಯೇಥಾ'ತಿ। ಸೋ ಏವಂ ಪಬ್ಬಜಿತೋ ಸಮಾನೋ ಲಾಭಸಕ್ಕಾರಸಿಲೋಕಂ ಅಭಿನಿಬ್ಬತ್ತೇತಿ। ಸೋ ತೇನ ಲಾಭಸಕ್ಕಾರಸಿಲೋಕೇನ ನ ಅತ್ತಮನೋ ಹೋತಿ ನ ಪರಿಪುಣ್ಣಸಙ್ಕಪ್ಪೋ। ಸೋ ತೇನ ಲಾಭಸಕ್ಕಾರಸಿಲೋಕೇನ ನ ಅತ್ತಾನುಕ್ಕಂಸೇತಿ, ನ ಪರಂ ವಮ್ಭೇತಿ। ಸೋ ತೇನ ಲಾಭಸಕ್ಕಾರಸಿಲೋಕೇನ ನ ಮಜ್ಜತಿ ನಪ್ಪಮಜ್ಜತಿ ನ ಪಮಾದಂ ಆಪಜ್ಜತಿ। ಅಪ್ಪಮತ್ತೋ ಸಮಾನೋ ಸೀಲಸಮ್ಪದಂ ಆರಾಧೇತಿ। ಸೋ ತಾಯ ಸೀಲಸಮ್ಪದಾಯ ಅತ್ತಮನೋ ಹೋತಿ, ನೋ ಚ ಖೋ ಪರಿಪುಣ್ಣಸಙ್ಕಪ್ಪೋ। ಸೋ ತಾಯ ಸೀಲಸಮ್ಪದಾಯ ನ ಅತ್ತಾನುಕ್ಕಂಸೇತಿ, ನ ಪರಂ ವಮ್ಭೇತಿ। ಸೋ ತಾಯ ಸೀಲಸಮ್ಪದಾಯ ನ ಮಜ್ಜತಿ ನಪ್ಪಮಜ್ಜತಿ ನ ಪಮಾದಂ ಆಪಜ್ಜತಿ, ಅಪ್ಪಮತ್ತೋ ಸಮಾನೋ ಸಮಾಧಿಸಮ್ಪದಂ ಆರಾಧೇತಿ। ಸೋ ತಾಯ ಸಮಾಧಿಸಮ್ಪದಾಯ ಅತ್ತಮನೋ ಹೋತಿ, ನೋ ಚ ಖೋ ಪರಿಪುಣ್ಣಸಙ್ಕಪ್ಪೋ। ಸೋ ತಾಯ ಸಮಾಧಿಸಮ್ಪದಾಯ ನ ಅತ್ತಾನುಕ್ಕಂಸೇತಿ, ನ ಪರಂ ವಮ್ಭೇತಿ। ಸೋ ತಾಯ ಸಮಾಧಿಸಮ್ಪದಾಯ ನ ಮಜ್ಜತಿ ನಪ್ಪಮಜ್ಜತಿ ನ ಪಮಾದಂ ಆಪಜ್ಜತಿ ಅಪ್ಪಮತ್ತೋ ಸಮಾನೋ ಞಾಣದಸ್ಸನಂ ಆರಾಧೇತಿ। ಸೋ ತೇನ ಞಾಣದಸ್ಸನೇನ ಅತ್ತಮನೋ ಹೋತಿ ಪರಿಪುಣ್ಣಸಙ್ಕಪ್ಪೋ। ಸೋ ತೇನ ಞಾಣದಸ್ಸನೇನ ಅತ್ತಾನುಕ್ಕಂಸೇತಿ, ಪರಂ ವಮ್ಭೇತಿ - 'ಅಹಮಸ್ಮಿ ಜಾನಂ ಪಸ್ಸಂ ವಿಹರಾಮಿ। ಇಮೇ ಪನಞ್ಞೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಅಜಾನಂ ಅಪಸ್ಸಂ ವಿಹರನ್ತೀ'ತಿ। ಸೋ ತೇನ ಞಾಣದಸ್ಸನೇನ ಮಜ್ಜತಿ ಪಮಜ್ಜತಿ ಪಮಾದಂ ಆಪಜ್ಜತಿ, ಪಮತ್ತೋ ಸಮಾನೋ ದುಕ್ಖಂ ವಿಹರತಿ।

"ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುರಿಸೋ ಸಾರತ್ಥಿಕೋ ಸಾರಗವೇಸೀ ಸಾರಪರಿಯೇಸನಂ ಚರಮಾನೋ ಮಹತೋ ರುಕ್ಖಸ್ಸ ತಿಟ್ಠತೋ ಸಾರವತೋ ಅತಿಕ್ಕಮ್ಮೇವ ಸಾರಂ ಫೇಗ್ಗುಂ ಛೇತ್ವಾ ಆದಾಯ ಪಕ್ಕಮೇಯ್ಯ 'ಸಾರ'ನ್ತಿ ಮಞ್ಞಮಾನೋ। ತಮೇನಂ ಚಕ್ಖುಮಾ ಪುರಿಸೋ ದಿಸ್ವಾ ಏವಂ ವದೇಯ್ಯ - 'ನ ವತಾಯಂ ಭವಂ ಪುರಿಸೋ ಅಞ್ಞಾಸಿ ಸಾರಂ ನ ಅಞ್ಞಾಸಿ ಫೇಗ್ಗುಂ ನ ಅಞ್ಞಾಸಿ ತಚಂ ನ ಅಞ್ಞಾಸಿ ಪಪಟಿಕಂ ನ ಅಞ್ಞಾಸಿ ಸಾಖಾಪಲಾಸಂ। ತಥಾ ಹಯಂ ಭವಂ ಪುರಿಸೋ ಸಾರತ್ಥಿಕೋ ಸಾರಗವೇಸೀ ಸಾರಪರಿಯೇಸನಂ ಚರಮಾನೋ ಮಹತೋ ರುಕ್ಖಸ್ಸ ತಿಟ್ಠತೋ ಸಾರವತೋ ಅತಿಕ್ಕಮ್ಮೇವ ಸಾರಂ ಫೇಗ್ಗುಂ ಛೇತ್ವಾ ಆದಾಯ ಪಕ್ಕನ್ತೋ 'ಸಾರ'ನ್ತಿ ಮಞ್ಞಮಾನೋ। ಯಞ್ಚಸ್ಸ ಸಾರೇನ ಸಾರಕರಣೀಯಂ ತಞ್ಚಸ್ಸ ಅತ್ಥಂ ನಾನುಭವಿಸ್ಸತೀ'ತಿ। ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಧೇಕಚ್ಚೋ ಕುಲಪುತ್ತೋ ಸದ್ಧಾ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜಿತೋ ಹೋತಿ - 'ಓತಿಣ್ಣೋಮ್ಹಿ ಜಾತಿಯಾ ಜರಾಯ ಮರಣೇನ ಸೋಕೇಹಿ ಪರಿದೇವೇಹಿ ದುಕ್ಖೇಹಿ ದೋಮನಸ್ಸೇಹಿ ಉಪಾಯಾಸೇಹಿ, ದುಕ್ಖೋತಿಣ್ಣೋ ದುಕ್ಖಪರೇತೋ, ಅಪ್ಪೇವ ನಾಮ ಇಮಸ್ಸ ಕೇವಲಸ್ಸ ದುಕ್ಖಕ್ಖನ್ಧಸ್ಸ ಅನ್ತಕಿರಿಯಾ ಪಞ್ಞಾಯೇಥಾ'ತಿ। ಸೋ ಏವಂ ಪಬ್ಬಜಿತೋ ಸಮಾನೋ ಲಾಭಸಕ್ಕಾರಸಿಲೋಕಂ

ಅಭಿನಿಬ್ಬತ್ತೇತಿ। ಸೋ ತೇನ ಲಾಭಸಕ್ಕಾರಸಿಲೋಕೇನ ನ ಅತ್ತಮನೋ ಹೋತಿ ನ ಪರಿಪುಣ್ಣಸಙ್ಕಪ್ಪೋ। ಸೋ ತೇನ ಲಾಭಸಕ್ಕಾರಸಿಲೋಕೇನ ನ ಅತ್ತಾನುಕ್ಕಂಸೇತಿ, ನ ಪರಂ ವಮ್ಭೇತಿ। ಸೋ ತೇನ ಲಾಭಸಕ್ಕಾರಸಿಲೋಕೇನ ನ ಮಜ್ಜತಿ ನಪ್ಪಮಜ್ಜತಿ ನ ಪಮಾದಂ ಆಪಜ್ಜತಿ, ಅಪ್ಪಮತ್ತೋ ಸಮಾನೋ ಸೀಲಸಮ್ಪದಂ ಆರಾಧೇತಿ। ಸೋ ತಾಯ ಸೀಲಸಮ್ಪದಾಯ ಅತ್ತಮನೋ ಹೋತಿ, ನೋ ಚ ಖೋ ಪರಿಪುಣ್ಣಸಙ್ಕಪ್ಪೋ। ಸೋ ತಾಯ ಸೀಲಸಮ್ಪದಾಯ ನ ಅತ್ತಾನುಕ್ಕಂಸೇತಿ, ನ ಪರಂ ವಮ್ಭೇತಿ। ಸೋ ತಾಯ ಸೀಲಸಮ್ಪದಾಯ ನ ಮಜ್ಜತಿ ನಪ್ಪಮಜ್ಜತಿ ನ ಪಮಾದಂ ಆಪಜ್ಜತಿ, ಅಪ್ಪಮತ್ತೋ ಸಮಾನೋ ಸಮಾಧಿಸಮ್ಪದಂ ಆರಾಧೇತಿ। ಸೋ ತಾಯ ಸಮಾಧಿಸಮ್ಪದಾಯ ಅತ್ತಮನೋ ಹೋತಿ, ನೋ ಚ ಖೋ ಪರಿಪುಣ್ಣಸಙ್ಕಪ್ಪೋ। ಸೋ ತಾಯ ಸಮಾಧಿಸಮ್ಪದಾಯ ನ ಅತ್ತಾನುಕ್ಕಂಸೇತಿ, ನ ಪರಂ ವಮ್ಭೇತಿ। ಸೋ ತಾಯ ಸಮಾಧಿಸಮ್ಪದಾಯ ನ ಮಜ್ಜತಿ ನಪ್ಪಮಜ್ಜತಿ ನ ಪಮಾದಂ ಆಪಜ್ಜತಿ, ಅಪ್ಪಮತ್ತೋ ಸಮಾನೋ ಞಾಣದಸ್ಸನಂ ಆರಾಧೇತಿ। ಸೋ ತೇನ ಞಾಣದಸ್ಸನೇನ ಅತ್ತಮನೋ ಹೋತಿ ಪರಿಪುಣ್ಣಸಙ್ಕಪ್ಪೋ। ಸೋ ತೇನ ಞಾಣದಸ್ಸನೇನ ಅತ್ತಾನುಕ್ಕಂಸೇತಿ, ಪರಂ ವಮ್ಭೇತಿ – 'ಅಹಮಸ್ಮಿ ಜಾನಂ ಪಸ್ಸಂ ವಿಹರಾಮಿ, ಇಮೇ ಪನಞ್ಞೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಅಜಾನಂ ಅಪಸ್ಸಂ ವಿಹರನ್ತೀ'ತಿ। ಸೋ ತೇನ ಞಾಣದಸ್ಸನೇನ ಮಜ್ಜತಿ ಪಮಜ್ಜತಿ ಪಮಾದಂ ಆಪಜ್ಜತಿ, ಪಮತ್ತೋ ಸಮಾನೋ ದುಕ್ಖಂ ವಿಹರತಿ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಫೇಗ್ಗುಂ ಅಗ್ಗಹೇಸಿ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಸ್ಸ; ತೇನ ಚ ವೋಸಾನಂ ಆಪಾದಿ।

೩೧೧. "ಇಧ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಕುಲಪುತ್ತೋ ಸದ್ಧಾ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜಿತೋ ಹೋತಿ – 'ಓತಿಣ್ಣೋಮ್ಹಿ ಜಾತಿಯಾ ಜರಾಯ ಮರಣೇನ ಸೋಕೇಹಿ ಪರಿದೇವೇಹಿ ದುಕ್ಖೇಹಿ ದೋಮನಸ್ಸೇಹಿ ಉಪಾಯಾಸೇಹಿ, ದುಕ್ಖೋತಿಣ್ಣೋ ದುಕ್ಖಪರೇತೋ, ಅಪ್ಪೇವ ನಾಮ ಇಮಸ್ಸ ಕೇವಲಸ್ಸ ದುಕ್ಖಕ್ಖನ್ಧಸ್ಸ ಅನ್ತಕಿರಿಯಾ ಪಞ್ಞಾಯೇಥಾ'ತಿ। ಸೋ ಏವಂ ಪಬ್ಬಜಿತೋ ಸಮಾನೋ ಲಾಭಸಕ್ಕಾರಸಿಲೋಕಂ ಅಭಿನಿಬ್ಬತ್ತೇತಿ। ಸೋ ತೇನ ಲಾಭಸಕ್ಕಾರಸಿಲೋಕೇನ ನ ಅತ್ತಮನೋ ಹೋತಿ , ನ ಪರಿಪುಣ್ಣಸಙ್ಕಪ್ಪೋ। ಸೋ ತೇನ ಲಾಭಸಕ್ಕಾರಸಿಲೋಕೇನ ನ ಅತ್ತಾನುಕ್ಕಂಸೇತಿ, ನ ಪರಂ ವಮ್ಭೇತಿ। ಸೋ ತೇನ ಲಾಭಸಕ್ಕಾರಸಿಲೋಕೇನ ನ ಮಜ್ಜತಿ ನಪ್ಪಮಜ್ಜತಿ ನ ಪಮಾದಂ ಆಪಜ್ಜತಿ, ಅಪ್ಪಮತ್ತೋ ಸಮಾನೋ ಸೀಲಸಮ್ಪದಂ ಆರಾಧೇತಿ। ಸೋ ತಾಯ ಸೀಲಸಮ್ಪದಾಯ ಅತ್ತಮನೋ ಹೋತಿ, ನೋ ಚ ಖೋ ಪರಿಪುಣ್ಣಸಙ್ಕಪ್ಪೋ। ಸೋ ತಾಯ ಸೀಲಸಮ್ಪದಾಯ ನ ಅತ್ತಾನುಕ್ಕಂಸೇತಿ, ನ ಪರಂ ವಮ್ಭೇತಿ। ಸೋ ತಾಯ ಸೀಲಸಮ್ಪದಾಯ ನ ಮಜ್ಜತಿ ನಪ್ಪಮಜ್ಜತಿ ನ ಪಮಾದಂ ಆಪಜ್ಜತಿ, ಅಪ್ಪಮತ್ತೋ ಸಮಾನೋ ಸಮಾಧಿಸಮ್ಪದಂ ಆರಾಧೇತಿ। ಸೋ ತಾಯ ಸಮಾಧಿಸಮ್ಪದಾಯ ಅತ್ತಮನೋ ಹೋತಿ, ನೋ ಚ ಖೋ ಪರಿಪುಣ್ಣಸಙ್ಕಪ್ಪೋ। ಸೋ ತಾಯ ಸಮಾಧಿಸಮ್ಪದಾಯ ನ ಅತ್ತಾನುಕ್ಕಂಸೇತಿ, ನ ಪರಂ ವಮ್ಭೇತಿ। ಸೋ ತಾಯ ಸಮಾಧಿಸಮ್ಪದಾಯ ನ ಮಜ್ಜತಿ ನಪ್ಪಮಜ್ಜತಿ ನ ಪಮಾದಂ ಆಪಜ್ಜತಿ, ಅಪ್ಪಮತ್ತೋ ಸಮಾನೋ ಞಾಣದಸ್ಸನಂ ಆರಾಧೇತಿ। ಸೋ ತೇನ ಞಾಣದಸ್ಸನೇನ ಅತ್ತಮನೋ ಹೋತಿ, ನೋ ಚ ಖೋ ಪರಿಪುಣ್ಣಸಙ್ಕಪ್ಪೋ। ಸೋ ತೇನ ಞಾಣದಸ್ಸನೇನ ನ ಅತ್ತಾನುಕ್ಕಂಸೇತಿ, ನ ಪರಂ ವಮ್ಭೇತಿ। ಸೋ ತೇನ ಞಾಣದಸ್ಸನೇನ ನ ಮಜ್ಜತಿ ನಪ್ಪಮಜ್ಜತಿ ನ ಪಮಾದಂ ಆಪಜ್ಜತಿ, ಅಪ್ಪಮತ್ತೋ ಸಮಾನೋ ಅಸಮಯವಿಮೋಕ್ಖಂ ಆರಾಧೇತಿ। ಅಟ್ಠಾನಮೇತಂ [ಅಟ್ಠಾನಂ ಖೋ ಪನೇತಂ (ಕ॰)], ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅನವಕಾಸೋ ಯಂ ಸೋ ಭಿಕ್ಖು ತಾಯ ಅಸಮಯವಿಮುತ್ತಿಯಾ ಪರಿಹಾಯೇಥ।

"ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುರಿಸೋ ಸಾರತ್ಥಿಕೋ ಸಾರಗವೇಸೀ ಸಾರಪರಿಯೇಸನಂ ಚರಮಾನೋ ಮಹತೋ ರುಕ್ಖಸ್ಸ ತಿಟ್ಠತೋ ಸಾರವತೋ ಸಾರಞ್ಞೇವ ಛೇತ್ವಾ ಆದಾಯ ಪಕ್ಕಮೇಯ್ಯ 'ಸಾರ'ನ್ತಿ ಜಾನಮಾನೋ। ತಮೇನಂ ಚಕ್ಖುಮಾ ಪುರಿಸೋ ದಿಸ್ವಾ ಏವಂ ವದೇಯ್ಯ – 'ಅಞ್ಞಾಸಿ ವತಾಯಂ ಭವಂ ಪುರಿಸೋ ಸಾರಂ, ಅಞ್ಞಾಸಿ ಫೇಗ್ಗುಂ, ಅಞ್ಞಾಸಿ ತಚಂ, ಅಞ್ಞಾಸಿ ಪಪಟಿಕಂ, ಅಞ್ಞಾಸಿ ಸಾಖಾಪಲಾಸಂ। ತಥಾ ಹಯಂ ಭವಂ ಪುರಿಸೋ ಸಾರತ್ಥಿಕೋ ಸಾರಗವೇಸೀ ಸಾರಪರಿಯೇಸನಂ ಚರಮಾನೋ ಮಹತೋ ರುಕ್ಖಸ್ಸ ತಿಟ್ಠತೋ ಸಾರವತೋ ಸಾರಞ್ಞೇವ ಛೇತ್ವಾ ಆದಾಯ ಪಕ್ಕನ್ತೋ 'ಸಾರ'ನ್ತಿ ಜಾನಮಾನೋ। ಯಞ್ಚಸ್ಸ ಸಾರೇನ ಸಾರಕರಣೀಯಂ ತಞ್ಚಸ್ಸ ಅತ್ಥಂ ಅನುಭವಿಸ್ಸತೀ'ತಿ।

“ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಧೇಕಚ್ಚೋ ಕುಲಪುತ್ತೋ ಸದ್ಧಾ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜಿತೋ ಹೋತಿ - ‘ಓತಿಣ್ಣೋಮ್ಹಿ ಜಾತಿಯಾ ಜರಾಯ ಮರಣೇನ ಸೋಕೇಹಿ ಪರಿದೇವೇಹಿ ದುಕ್ಖೇಹಿ ದೋಮನಸ್ಸೇಹಿ ಉಪಾಯಾಸೇಹಿ, ದುಕ್ಖೋತಿಣ್ಣೋ ದುಕ್ಖಪರೇತೋ, ಅಪ್ಪೇವ ನಾಮ ಇಮಸ್ಸ ಕೇವಲಸ್ಸ ದುಕ್ಖಕ್ಖನ್ಧಸ್ಸ ಅನ್ತಕಿರಿಯಾ ಪಞ್ಞಾಯೇಥಾ’ತಿ। ಸೋ ಏವಂ ಪಬ್ಬಜಿತೋ ಸಮಾನೋ ಲಾಭಸಕ್ಕಾರಸಿಲೋಕಂ ಅಭಿನಿಬ್ಬತ್ತೇತಿ। ಸೋ ತೇನ ಲಾಭಸಕ್ಕಾರಸಿಲೋಕೇನ ನ ಅತ್ತಮನೋ ಹೋತಿ, ನ ಪರಿಪುಣ್ಣಸಙ್ಕಪ್ಪೋ। ಸೋ ತೇನ ಲಾಭಸಕ್ಕಾರಸಿಲೋಕೇನ ನ ಅತ್ತಾನುಕ್ಕಂಸೇತಿ, ನ ಪರಂ ವಮ್ಭೇತಿ। ಸೋ ತೇನ ಲಾಭಸಕ್ಕಾರಸಿಲೋಕೇನ ನ ಮಜ್ಜತಿ ನಪ್ಪಮಜ್ಜತಿ ನ ಪಮಾದಂ ಆಪಜ್ಜತಿ, ಅಪ್ಪಮತ್ತೋ ಸಮಾನೋ ಸೀಲಸಮ್ಪದಂ ಆರಾಧೇತಿ। ಸೋ ತಾಯ ಸೀಲಸಮ್ಪದಾಯ ಅತ್ತಮನೋ ಹೋತಿ, ನೋ ಚ ಖೋ ಪರಿಪುಣ್ಣಸಙ್ಕಪ್ಪೋ। ಸೋ ತಾಯ ಸೀಲಸಮ್ಪದಾಯ ನ ಅತ್ತಾನುಕ್ಕಂಸೇತಿ, ನ ಪರಂ ವಮ್ಭೇತಿ। ಸೋ ತಾಯ ಸೀಲಸಮ್ಪದಾಯ ನ ಮಜ್ಜತಿ ನಪ್ಪಮಜ್ಜತಿ ನ ಪಮಾದಂ ಆಪಜ್ಜತಿ, ಅಪ್ಪಮತ್ತೋ ಸಮಾನೋ ಸಮಾಧಿಸಮ್ಪದಂ ಆರಾಧೇತಿ। ಸೋ ತಾಯ ಸಮಾಧಿಸಮ್ಪದಾಯ ಅತ್ತಮನೋ ಹೋತಿ, ನೋ ಚ ಖೋ ಪರಿಪುಣ್ಣಸಙ್ಕಪ್ಪೋ। ಸೋ ತಾಯ ಸಮಾಧಿಸಮ್ಪದಾಯ ನ ಅತ್ತಾನುಕ್ಕಂಸೇತಿ, ನ ಪರಂ ವಮ್ಭೇತಿ। ಸೋ ತಾಯ ಸಮಾಧಿಸಮ್ಪದಾಯ ನ ಮಜ್ಜತಿ ನಪ್ಪಮಜ್ಜತಿ ನ ಪಮಾದಂ ಆಪಜ್ಜತಿ, ಅಪ್ಪಮತ್ತೋ ಸಮಾನೋ ಞಾಣದಸ್ಸನಂ ಆರಾಧೇತಿ। ಸೋ ತೇನ ಞಾಣದಸ್ಸನೇನ ಅತ್ತಮನೋ ಹೋತಿ, ನೋ ಚ ಖೋ ಪರಿಪುಣ್ಣಸಙ್ಕಪ್ಪೋ। ಸೋ ತೇನ ಞಾಣದಸ್ಸನೇನ ನ ಅತ್ತಾನುಕ್ಕಂಸೇತಿ, ನ ಪರಂ ವಮ್ಭೇತಿ। ಸೋ ತೇನ ಞಾಣದಸ್ಸನೇನ ನ ಮಜ್ಜತಿ ನಪ್ಪಮಜ್ಜತಿ ನ ಪಮಾದಂ ಆಪಜ್ಜತಿ, ಅಪ್ಪಮತ್ತೋ ಸಮಾನೋ ಅಸಮಯವಿಮೋಕ್ಖಂ ಆರಾಧೇತಿ। ಅಟ್ಠಾನಮೇತಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅನವಕಾಸೋ ಯಂ ಸೋ ಭಿಕ್ಖು ತಾಯ ಅಸಮಯವಿಮುತ್ತಿಯಾ ಪರಿಹಾಯೇಥ।

“ಇತಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ನಯಿದಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಲಾಭಸಕ್ಕಾರಸಿಲೋಕಾನಿಸಂಸಂ, ನ ಸೀಲಸಮ್ಪದಾನಿಸಂಸಂ, ನ ಸಮಾಧಿಸಮ್ಪದಾನಿಸಂಸಂ, ನ ಞಾಣದಸ್ಸನಾನಿಸಂಸಂ। ಯಾ ಚ ಖೋ ಅಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಕುಪ್ಪಾ ಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿ - ಏತದತ್ಥಮಿದಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ, ಏತಂ ಸಾರಂ ಏತಂ ಪರಿಯೋಸಾನ”ನ್ತಿ।

ಇದಮವೋಚ ಭಗವಾ। ಅತ್ತಮನಾ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಭಗವತೋ ಭಾಸಿತಂ ಅಭಿನನ್ದುನ್ತಿ।

ಮಹಾಸಾರೋಪಮಸುತ್ತಂ ನಿಟ್ಠಿತಂ ನವಮಂ।

೧೦. ಚೂಳಸಾರೋಪಮಸುತ್ತಂ

೩೧೨. ಏವಂ ಮೇ ಸುತಂ - ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ ಜೇತವನೇ ಅನಾಥಪಿಣ್ಡಿಕಸ್ಸ ಆರಾಮೇ। ಅಥ ಖೋ ಪಿಙ್ಗಲಕೋಚ್ಛೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವತಾ ಸದ್ಧಿಂ ಸಮ್ಮೋದಿ। ಸಮ್ಮೋದನೀಯಂ ಕಥಂ ಸಾರಣೀಯಂ ವೀತಿಸಾರೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಪಿಙ್ಗಲಕೋಚ್ಛೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ - “ಯೇಮೇ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಸಙ್ಘಿನೋ ಗಣಿನೋ ಗಣಾಚರಿಯಾ ಞಾತಾ ಯಸಸ್ಸಿನೋ ತಿತ್ಥಕರಾ ಸಾಧುಸಮ್ಮತಾ, ಬಹುಜನಸ್ಸ, ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ - ಪೂರಣೋ ಕಸ್ಸಪೋ, ಮಕ್ಖಲಿ ಗೋಸಾಲೋ, ಅಜಿತೋ ಕೇಸಕಮ್ಬಲೋ, ಪಕುಧೋ ಕಚ್ಚಾಯನೋ, ಸಞ್ಚಯೋ [ಸಞ್ಜಯೋ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಪೀ॰ ಕ॰)] ಬೇಲಟ್ಠಪುತ್ತೋ, ನಿಗಣ್ಠೋ ನಾಟಪುತ್ತೋ, ಸಬ್ಬೇತೇ ಸಕಾಯ ಪಟಿಞ್ಞಾಯ ಅಬ್ಭಞ್ಞಂಸು ಸಬ್ಬೇವ ನಾಬ್ಭಞ್ಞಂಸು, ಉದಾಹು ಏಕಚ್ಚೇ ಅಬ್ಭಞ್ಞಂಸು ಏಕಚ್ಚೇ ನಾಬ್ಭಞ್ಞಂಸೂ”ತಿ? “ಅಲಂ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ತಿಟ್ಠತೇತಂ - ಸಬ್ಬೇತೇ ಸಕಾಯ ಪಟಿಞ್ಞಾಯ ಅಬ್ಭಞ್ಞಂಸು ಸಬ್ಬೇವ ನಾಬ್ಭಞ್ಞಂಸು, ಉದಾಹು ಏಕಚ್ಚೇ ಅಬ್ಭಞ್ಞಂಸು ಏಕಚ್ಚೇ ನಾಬ್ಭಞ್ಞಂಸೂತಿ। ಧಮ್ಮಂ ತೇ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ದೇಸೇಸ್ಸಾಮಿ, ತಂ ಸುಣಾಹಿ, ಸಾಧುಕಂ ಮನಸಿ ಕರೋಹಿ, ಭಾಸಿಸ್ಸಾಮೀ”ತಿ। “ಏವಂ, ಭೋ”ತಿ ಖೋ ಪಿಙ್ಗಲಕೋಚ್ಛೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಭಗವತೋ ಪಚ್ಚಸ್ಸೋಸಿ। ಭಗವಾ ಏತದವೋಚ -

೩೧೩. “ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಪುರಿಸೋ ಸಾರತ್ಥಿಕೋ ಸಾರಗವೇಸೀ ಸಾರಪರಿಯೇಸನಂ ಚರಮಾನೋ ಮಹತೋ ರುಕ್ಖಸ್ಸ ತಿಟ್ಠತೋ ಸಾರವತೋ ಅತಿಕ್ಕಮ್ಮೇವ ಸಾರಂ ಅತಿಕ್ಕಮ್ಮ ಫೇಗ್ಗುಂ ಅತಿಕ್ಕಮ್ಮ ತಚಂ ಅತಿಕ್ಕಮ್ಮ ಪಪಟಿಕಂ, ಸಾಖಾಪಲಾಸಂ ಛೇತ್ವಾ ಆದಾಯ ಪಕ್ಕಮೇಯ್ಯ ‘ಸಾರ’ನ್ತಿ ಮಞ್ಞಮಾನೋ। ತಮೇನಂ ಚಕ್ಖುಮಾ ಪುರಿಸೋ ದಿಸ್ವಾ ಏವಂ ವದೇಯ್ಯ – ‘ನ ವತಾಯಂ ಭವಂ ಪುರಿಸೋ ಅಞ್ಞಾಸಿ ಸಾರಂ, ನ ಅಞ್ಞಾಸಿ ಫೇಗ್ಗುಂ, ನ ಅಞ್ಞಾಸಿ ತಚಂ, ನ ಅಞ್ಞಾಸಿ ಪಪಟಿಕಂ, ನ ಅಞ್ಞಾಸಿ ಸಾಖಾಪಲಾಸಂ। ತಥಾ ಹಯಂ ಭವಂ ಪುರಿಸೋ ಸಾರತ್ಥಿಕೋ ಸಾರಗವೇಸೀ ಸಾರಪರಿಯೇಸನಂ ಚರಮಾನೋ ಮಹತೋ ರುಕ್ಖಸ್ಸ ತಿಟ್ಠತೋ ಸಾರವತೋ ಅತಿಕ್ಕಮ್ಮೇವ ಸಾರಂ ಅತಿಕ್ಕಮ್ಮ ಫೇಗ್ಗುಂ ಅತಿಕ್ಕಮ್ಮ ತಚಂ ಅತಿಕ್ಕಮ್ಮ ಪಪಟಿಕಂ, ಸಾಖಾಪಲಾಸಂ ಛೇತ್ವಾ ಆದಾಯ ಪಕ್ಕನ್ತೋ ‘ಸಾರ’ನ್ತಿ ಮಞ್ಞಮಾನೋ। ಯಞ್ಚಸ್ಸ ಸಾರೇನ ಸಾರಕರಣೀಯಂ ತಞ್ಚಸ್ಸ ಅತ್ಥಂ ನಾನುಭವಿಸ್ಸತೀ’ತಿ।

೩೧೪. “ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ವಾ ಪನ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಪುರಿಸೋ ಸಾರತ್ಥಿಕೋ ಸಾರಗವೇಸೀ ಸಾರಪರಿಯೇಸನಂ ಚರಮಾನೋ ಮಹತೋ ರುಕ್ಖಸ್ಸ ತಿಟ್ಠತೋ ಸಾರವತೋ ಅತಿಕ್ಕಮ್ಮೇವ ಸಾರಂ ಅತಿಕ್ಕಮ್ಮ ಫೇಗ್ಗುಂ ಅತಿಕ್ಕಮ್ಮ ತಚಂ , ಪಪಟಿಕಂ ಛೇತ್ವಾ ಆದಾಯ ಪಕ್ಕಮೇಯ್ಯ ‘ಸಾರ’ನ್ತಿ ಮಞ್ಞಮಾನೋ। ತಮೇನಂ ಚಕ್ಖುಮಾ ಪುರಿಸೋ ದಿಸ್ವಾ ಏವಂ ವದೇಯ್ಯ – ‘ನ ವತಾಯಂ ಭವಂ ಪುರಿಸೋ ಅಞ್ಞಾಸಿ ಸಾರಂ, ನ ಅಞ್ಞಾಸಿ ಫೇಗ್ಗುಂ, ನ ಅಞ್ಞಾಸಿ ತಚಂ, ನ ಅಞ್ಞಾಸಿ ಪಪಟಿಕಂ, ನ ಅಞ್ಞಾಸಿ ಸಾಖಾಪಲಾಸಂ। ತಥಾ ಹಯಂ ಭವಂ ಪುರಿಸೋ ಸಾರತ್ಥಿಕೋ ಸಾರಗವೇಸೀ ಸಾರಪರಿಯೇಸನಂ ಚರಮಾನೋ ಮಹತೋ ರುಕ್ಖಸ್ಸ ತಿಟ್ಠತೋ ಸಾರವತೋ ಅತಿಕ್ಕಮ್ಮೇವ ಸಾರಂ ಅತಿಕ್ಕಮ್ಮ ಫೇಗ್ಗುಂ ಅತಿಕ್ಕಮ್ಮ ತಚಂ ಪಪಟಿಕಂ ಛೇತ್ವಾ ಆದಾಯ ಪಕ್ಕನ್ತೋ ‘ಸಾರ’ನ್ತಿ ಮಞ್ಞಮಾನೋ। ಯಞ್ಚಸ್ಸ ಸಾರೇನ ಸಾರಕರಣೀಯಂ ತಞ್ಚಸ್ಸ ಅತ್ಥಂ ನಾನುಭವಿಸ್ಸತೀ’ತಿ।

೩೧೫. “ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ವಾ ಪನ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಪುರಿಸೋ ಸಾರತ್ಥಿಕೋ ಸಾರಗವೇಸೀ ಸಾರಪರಿಯೇಸನಂ ಚರಮಾನೋ ಮಹತೋ ರುಕ್ಖಸ್ಸ ತಿಟ್ಠತೋ ಸಾರವತೋ ಅತಿಕ್ಕಮ್ಮೇವ ಸಾರಂ ಅತಿಕ್ಕಮ್ಮ ಫೇಗ್ಗುಂ, ತಚಂ ಛೇತ್ವಾ ಆದಾಯ ಪಕ್ಕಮೇಯ್ಯ ‘ಸಾರ’ನ್ತಿ ಮಞ್ಞಮಾನೋ। ತಮೇನಂ ಚಕ್ಖುಮಾ ಪುರಿಸೋ ದಿಸ್ವಾ ಏವಂ ವದೇಯ್ಯ – ‘ನ ವತಾಯಂ ಭವಂ ಪುರಿಸೋ ಅಞ್ಞಾಸಿ ಸಾರಂ, ನ ಅಞ್ಞಾಸಿ ಫೇಗ್ಗುಂ, ನ ಅಞ್ಞಾಸಿ ತಚಂ, ನ ಅಞ್ಞಾಸಿ ಪಪಟಿಕಂ, ನ ಅಞ್ಞಾಸಿ ಸಾಖಾಪಲಾಸಂ। ತಥಾ ಹಯಂ ಭವಂ ಪುರಿಸೋ ಸಾರತ್ಥಿಕೋ ಸಾರಗವೇಸೀ ಸಾರಪರಿಯೇಸನಂ ಚರಮಾನೋ ಮಹತೋ ರುಕ್ಖಸ್ಸ ತಿಟ್ಠತೋ ಸಾರವತೋ ಅತಿಕ್ಕಮ್ಮೇವ ಸಾರಂ ಅತಿಕ್ಕಮ್ಮ ಫೇಗ್ಗುಂ, ತಚಂ ಛೇತ್ವಾ ಆದಾಯ ಪಕ್ಕನ್ತೋ ‘ಸಾರ’ನ್ತಿ ಮಞ್ಞಮಾನೋ। ಯಞ್ಚಸ್ಸ ಸಾರೇನ ಸಾರಕರಣೀಯಂ ತಞ್ಚಸ್ಸ ಅತ್ಥಂ ನಾನುಭವಿಸ್ಸತೀ’ತಿ।

೩೧೬. “ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ವಾ ಪನ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಪುರಿಸೋ ಸಾರತ್ಥಿಕೋ ಸಾರಗವೇಸೀ ಸಾರಪರಿಯೇಸನಂ ಚರಮಾನೋ ಮಹತೋ ರುಕ್ಖಸ್ಸ ತಿಟ್ಠತೋ ಸಾರವತೋ ಅತಿಕ್ಕಮ್ಮೇವ ಸಾರಂ, ಫೇಗ್ಗುಂ ಛೇತ್ವಾ ಆದಾಯ ಪಕ್ಕಮೇಯ್ಯ ‘ಸಾರ’ನ್ತಿ ಮಞ್ಞಮಾನೋ। ತಮೇನಂ ಚಕ್ಖುಮಾ ಪುರಿಸೋ ದಿಸ್ವಾ ಏವಂ ವದೇಯ್ಯ – ‘ನ ವತಾಯಂ ಭವಂ ಪುರಿಸೋ ಅಞ್ಞಾಸಿ ಸಾರಂ, ನ ಅಞ್ಞಾಸಿ ಫೇಗ್ಗುಂ, ನ ಅಞ್ಞಾಸಿ ತಚಂ, ನ ಅಞ್ಞಾಸಿ ಪಪಟಿಕಂ, ನ ಅಞ್ಞಾಸಿ ಸಾಖಾಪಲಾಸಂ। ತಥಾ ಹಯಂ ಭವಂ ಪುರಿಸೋ ಸಾರತ್ಥಿಕೋ ಸಾರಗವೇಸೀ ಸಾರಪರಿಯೇಸನಂ ಚರಮಾನೋ ಮಹತೋ ರುಕ್ಖಸ್ಸ ತಿಟ್ಠತೋ ಸಾರವತೋ ಅತಿಕ್ಕಮ್ಮೇವ ಸಾರಂ, ಫೇಗ್ಗುಂ ಛೇತ್ವಾ ಆದಾಯ ಪಕ್ಕನ್ತೋ ‘ಸಾರ’ನ್ತಿ ಮಞ್ಞಮಾನೋ। ಯಞ್ಚಸ್ಸ ಸಾರೇನ ಸಾರಕರಣೀಯಂ ತಞ್ಚಸ್ಸ ಅತ್ಥಂ ನಾನುಭವಿಸ್ಸತೀ’ತಿ।

೩೧೭. “ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ವಾ ಪನ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಪುರಿಸೋ ಸಾರತ್ಥಿಕೋ ಸಾರಗವೇಸೀ ಸಾರಪರಿಯೇಸನಂ ಚರಮಾನೋ ಮಹತೋ ರುಕ್ಖಸ್ಸ ತಿಟ್ಠತೋ ಸಾರವತೋ ಸಾರಞ್ಞೇವ ಛೇತ್ವಾ ಆದಾಯ ಪಕ್ಕಮೇಯ್ಯ ‘ಸಾರ’ನ್ತಿ ಜಾನಮಾನೋ। ತಮೇನಂ ಚಕ್ಖುಮಾ ಪುರಿಸೋ ದಿಸ್ವಾ ಏವಂ ವದೇಯ್ಯ – ‘ಅಞ್ಞಾಸಿ ವತಾಯಂ ಭವಂ ಪುರಿಸೋ ಸಾರಂ, ಅಞ್ಞಾಸಿ ಫೇಗ್ಗುಂ, ಅಞ್ಞಾಸಿ ತಚಂ, ಅಞ್ಞಾಸಿ ಪಪಟಿಕಂ, ಅಞ್ಞಾಸಿ ಸಾಖಾಪಲಾಸಂ। ತಥಾ ಹಯಂ ಭವಂ ಪುರಿಸೋ ಸಾರತ್ಥಿಕೋ ಸಾರಗವೇಸೀ ಸಾರಪರಿಯೇಸನಂ

ಚರಮಾನೋ ಮಹತೋ ರುಕ್ಖಸ್ಸ ತಿಟ್ಠತೋ ಸಾರವತೋ ಸಾರಞ್ಞೇವ ಛೇತ್ವಾ ಆದಾಯ ಪಕ್ಕನ್ತೋ 'ಸಾರ'ನ್ತಿ ಜಾನಮಾನೋ। ಯಞ್ಚಸ್ಸ ಸಾರೇನ ಸಾರಕರಣೀಯಂ ತಞ್ಚಸ್ಸ ಅತ್ಥಂ ಅನುಭವಿಸ್ಸತೀ'ತಿ।

೩೦೮. "ಏವಮೇವ ಖೋ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಇಧೇಕಚ್ಚೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಸದ್ಧಾ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜಿತೋ ಹೋತಿ - 'ಓತಿಣ್ಣೋಮ್ಹಿ ಜಾತಿಯಾ ಜರಾಯ ಮರಣೇನ ಸೋಕೇಹಿ ಪರಿದೇವೇಹಿ ದುಕ್ಖೇಹಿ ದೋಮನಸ್ಸೇಹಿ ಉಪಾಯಾಸೇಹಿ, ದುಕ್ಖೋತಿಣ್ಣೋ ದುಕ್ಖಪರೇತೋ, ಅಪ್ಪೇವ ನಾಮ ಇಮಸ್ಸ ಕೇವಲಸ್ಸ ದುಕ್ಖಕ್ಖನ್ಧಸ್ಸ ಅನ್ತಕಿರಿಯಾ ಪಞ್ಞಾಯೇಥಾ'ತಿ। ಸೋ ಏವಂ ಪಬ್ಬಜಿತೋ ಸಮಾನೋ ಲಾಭಸಕ್ಕಾರಸಿಲೋಕಂ ಅಭಿನಿಬ್ಬತ್ತೇತಿ। ಸೋ ತೇನ ಲಾಭಸಕ್ಕಾರಸಿಲೋಕೇನ ಅತ್ತಮನೋ ಹೋತಿ ಪರಿಪುಣ್ಣಸಙ್ಕಪ್ಪೋ। ಸೋ ತೇನ ಲಾಭಸಕ್ಕಾರಸಿಲೋಕೇನ ಅತ್ತಾನುಕ್ಕಂಸೇತಿ, ಪರಂ ವಮ್ಭೇತಿ - 'ಅಹಮಸ್ಮಿ ಲಾಭಸಕ್ಕಾರಸಿಲೋಕವಾ, ಇಮೇ ಪನಞ್ಞೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಅಪ್ಪಞ್ಞಾತಾ ಅಪ್ಪೇಸಕ್ಖಾ'ತಿ। ಲಾಭಸಕ್ಕಾರಸಿಲೋಕೇನ ಚ ಯೇ ಅಞ್ಞೇ ಧಮ್ಮಾ ಉತ್ತರಿತರಾ ಚ ಪಣೀತತರಾ ಚ ತೇಸಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಸಚ್ಛಿಕಿರಿಯಾಯ ನ ಛನ್ದಂ ಜನೇತಿ, ನ ವಾಯಮತಿ, ಓಲೀನವುತ್ತಿಕೋ ಚ ಹೋತಿ ಸಾಥಲಿಕೋ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ಸೋ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಪುರಿಸೋ ಸಾರತ್ಥಿಕೋ ಸಾರಗವೇಸೀ ಸಾರಪರಿಯೇಸನಂ ಚರಮಾನೋ ಮಹತೋ ರುಕ್ಖಸ್ಸ ತಿಟ್ಠತೋ ಸಾರವತೋ ಅತಿಕ್ಕಮ್ಮೇವ ಸಾರಂ ಅತಿಕ್ಕಮ್ಮ ಫೇಗ್ಗುಂ ಅತಿಕ್ಕಮ್ಮ ತಚಂ ಅತಿಕ್ಕಮ್ಮ ಪಪಟಿಕಂ, ಸಾಖಾಪಲಾಸಂ ಛೇತ್ವಾ ಆದಾಯ ಪಕ್ಕನ್ತೋ 'ಸಾರ'ನ್ತಿ ಮಞ್ಞಮಾನೋ। ಯಞ್ಚಸ್ಸ ಸಾರೇನ ಸಾರಕರಣೀಯಂ ತಞ್ಚಸ್ಸ ಅತ್ಥಂ ನಾನುಭವಿಸ್ಸತಿ। ತಥೂಪಮಾಹಂ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಇಮಂ ಪುಗ್ಗಲಂ ವದಾಮಿ।

೩೦೯. "ಇಧ ಪನ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಏಕಚ್ಚೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಸದ್ಧಾ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜಿತೋ ಹೋತಿ - 'ಓತಿಣ್ಣೋಮ್ಹಿ ಜಾತಿಯಾ ಜರಾಯ ಮರಣೇನ ಸೋಕೇಹಿ ಪರಿದೇವೇಹಿ ದುಕ್ಖೇಹಿ ದೋಮನಸ್ಸೇಹಿ ಉಪಾಯಾಸೇಹಿ, ದುಕ್ಖೋತಿಣ್ಣೋ ದುಕ್ಖಪರೇತೋ, ಅಪ್ಪೇವ ನಾಮ ಇಮಸ್ಸ ಕೇವಲಸ್ಸ ದುಕ್ಖಕ್ಖನ್ಧಸ್ಸ ಅನ್ತಕಿರಿಯಾ ಪಞ್ಞಾಯೇಥಾ'ತಿ। ಸೋ ಏವಂ ಪಬ್ಬಜಿತೋ ಸಮಾನೋ ಲಾಭಸಕ್ಕಾರಸಿಲೋಕಂ ಅಭಿನಿಬ್ಬತ್ತೇತಿ। ಸೋ ತೇನ ಲಾಭಸಕ್ಕಾರಸಿಲೋಕೇನ ನ ಅತ್ತಮನೋ ಹೋತಿ ನ ಪರಿಪುಣ್ಣಸಙ್ಕಪ್ಪೋ। ಸೋ ತೇನ ಲಾಭಸಕ್ಕಾರಸಿಲೋಕೇನ ನ ಅತ್ತಾನುಕ್ಕಂಸೇತಿ, ನ ಪರಂ ವಮ್ಭೇತಿ। ಲಾಭಸಕ್ಕಾರಸಿಲೋಕೇನ ಚ ಯೇ ಅಞ್ಞೇ ಧಮ್ಮಾ ಉತ್ತರಿತರಾ ಚ ಪಣೀತತರಾ ಚ ತೇಸಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಸಚ್ಛಿಕಿರಿಯಾಯ ಛನ್ದಂ ಜನೇತಿ, ವಾಯಮತಿ , ಅನೋಲೀನವುತ್ತಿಕೋ ಚ ಹೋತಿ ಅಸಾಥಲಿಕೋ। ಸೋ ಸೀಲಸಮ್ಪದಂ ಆರಾಧೇತಿ। ಸೋ ತಾಯ ಸೀಲಸಮ್ಪದಾಯ ಅತ್ತಮನೋ ಹೋತಿ, ಪರಿಪುಣ್ಣಸಙ್ಕಪ್ಪೋ। ಸೋ ತಾಯ ಸೀಲಸಮ್ಪದಾಯ ಅತ್ತಾನುಕ್ಕಂಸೇತಿ, ಪರಂ ವಮ್ಭೇತಿ - 'ಅಹಮಸ್ಮಿ ಸೀಲವಾ ಕಲ್ಯಾಣಧಮ್ಮೋ, ಇಮೇ ಪನಞ್ಞೇ ಭಿಕ್ಖೂ ದುಸ್ಸೀಲಾ ಪಾಪಧಮ್ಮಾ'ತಿ। ಸೀಲಸಮ್ಪದಾಯ ಚ ಯೇ ಅಞ್ಞೇ ಧಮ್ಮಾ ಉತ್ತರಿತರಾ ಚ ಪಣೀತತರಾ ಚ ತೇಸಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಸಚ್ಛಿಕಿರಿಯಾಯ ನ ಛನ್ದಂ ಜನೇತಿ, ನ ವಾಯಮತಿ, ಓಲೀನವುತ್ತಿಕೋ ಚ ಹೋತಿ ಸಾಥಲಿಕೋ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ಸೋ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಪುರಿಸೋ ಸಾರತ್ಥಿಕೋ ಸಾರಗವೇಸೀ ಸಾರಪರಿಯೇಸನಂ ಚರಮಾನೋ ಮಹತೋ ರುಕ್ಖಸ್ಸ ತಿಟ್ಠತೋ ಸಾರವತೋ ಅತಿಕ್ಕಮ್ಮೇವ ಸಾರಂ ಅತಿಕ್ಕಮ್ಮ ಫೇಗ್ಗುಂ ಅತಿಕ್ಕಮ್ಮ ತಚಂ, ಪಪಟಿಕಂ ಛೇತ್ವಾ ಆದಾಯ ಪಕ್ಕನ್ತೋ 'ಸಾರ'ನ್ತಿ ಮಞ್ಞಮಾನೋ। ಯಞ್ಚಸ್ಸ ಸಾರೇನ ಸಾರಕರಣೀಯಂ, ತಞ್ಚಸ್ಸ ಅತ್ಥಂ ನಾನುಭವಿಸ್ಸತಿ। ತಥೂಪಮಾಹಂ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಇಮಂ ಪುಗ್ಗಲಂ ವದಾಮಿ।

೩೧೦. "ಇಧ ಪನ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಏಕಚ್ಚೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಸದ್ಧಾ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜಿತೋ ಹೋತಿ - 'ಓತಿಣ್ಣೋಮ್ಹಿ ಜಾತಿಯಾ ಜರಾಯ ಮರಣೇನ ಸೋಕೇಹಿ ಪರಿದೇವೇಹಿ ದುಕ್ಖೇಹಿ ದೋಮನಸ್ಸೇಹಿ ಉಪಾಯಾಸೇಹಿ, ದುಕ್ಖೋತಿಣ್ಣೋ ದುಕ್ಖಪರೇತೋ, ಅಪ್ಪೇವ ನಾಮ ಇಮಸ್ಸ ಕೇವಲಸ್ಸ ದುಕ್ಖಕ್ಖನ್ಧಸ್ಸ ಅನ್ತಕಿರಿಯಾ ಪಞ್ಞಾಯೇಥಾ'ತಿ। ಸೋ ಏವಂ ಪಬ್ಬಜಿತೋ ಸಮಾನೋ ಲಾಭಸಕ್ಕಾರಸಿಲೋಕಂ ಅಭಿನಿಬ್ಬತ್ತೇತಿ। ಸೋ ತೇನ ಲಾಭಸಕ್ಕಾರಸಿಲೋಕೇನ ನ ಅತ್ತಮನೋ ಹೋತಿ, ನ ಪರಿಪುಣ್ಣಸಙ್ಕಪ್ಪೋ। ಸೋ ತೇನ ಲಾಭಸಕ್ಕಾರಸಿಲೋಕೇನ ನ ಅತ್ತಾನುಕ್ಕಂಸೇತಿ, ನ ಪರಂ ವಮ್ಭೇತಿ। ಲಾಭಸಕ್ಕಾರಸಿಲೋಕೇನ ಚ ಯೇ ಅಞ್ಞೇ ಧಮ್ಮಾ ಉತ್ತರಿತರಾ ಚ ಪಣೀತತರಾ ಚ ತೇಸಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಸಚ್ಛಿಕಿರಿಯಾಯ ಛನ್ದಂ ಜನೇತಿ, ವಾಯಮತಿ, ಅನೋಲೀನವುತ್ತಿಕೋ ಚ ಹೋತಿ ಅಸಾಥಲಿಕೋ। ಸೋ ಸೀಲಸಮ್ಪದಂ ಆರಾಧೇತಿ। ಸೋ ತಾಯ ಸೀಲಸಮ್ಪದಾಯ ಅತ್ತಮನೋ

ಹೋತಿ ನೋ ಚ ಖೋ ಪರಿಪುಣ್ಣಸಙ್ಕಪ್ಪೋ। ಸೋ ತಾಯ ಸೀಲಸಮ್ಪದಾಯ ನ ಅತ್ತಾನುಕ್ಕಂಸೇತಿ, ನ ಪರಂ ವಮ್ಭೇತಿ। ಸೀಲಸಮ್ಪದಾಯ ಚ ಯೇ ಅಞ್ಞೇ ಧಮ್ಮಾ ಉತ್ತರಿತರಾ ಚ ಪಣೀತತರಾ ಚ ತೇಸಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಸಚ್ಛಿಕಿರಿಯಾಯ ಛನ್ದಂ ಜನೇತಿ, ವಾಯಮತಿ, ಅನೋಲೀನವುತ್ತಿಕೋ ಚ ಹೋತಿ ಅಸಾಥಲಿಕೋ । ಸೋ ಸಮಾಧಿಸಮ್ಪದಂ ಆರಾಧೇತಿ। ಸೋ ತಾಯ ಸಮಾಧಿಸಮ್ಪದಾಯ ಅತ್ತಮನೋ ಹೋತಿ, ಪರಿಪುಣ್ಣಸಙ್ಕಪ್ಪೋ। ಸೋ ತಾಯ ಸಮಾಧಿಸಮ್ಪದಾಯ ಅತ್ತಾನುಕ್ಕಂಸೇತಿ, ಪರಂ ವಮ್ಭೇತಿ - 'ಅಹಮಸ್ಮಿ ಸಮಾಹಿತೋ ಏಕಗ್ಗಚಿತ್ತೋ, ಇಮೇ ಪನಞ್ಞೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಅಸಮಾಹಿತಾ ವಿಬ್ಭನ್ತಚಿತ್ತಾ'ತಿ। ಸಮಾಧಿಸಮ್ಪದಾಯ ಚ ಯೇ ಅಞ್ಞೇ ಧಮ್ಮಾ ಉತ್ತರಿತರಾ ಚ ಪಣೀತತರಾ ಚ, ತೇಸಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಸಚ್ಛಿಕಿರಿಯಾಯ ನ ಛನ್ದಂ ಜನೇತಿ, ನ ವಾಯಮತಿ, ಓಲೀನವುತ್ತಿಕೋ ಚ ಹೋತಿ ಸಾಥಲಿಕೋ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ಸೋ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಪುರಿಸೋ ಸಾರತ್ಥಿಕೋ ಸಾರಗವೇಸೀ ಸಾರಪರಿಯೇಸನಂ ಚರಮಾನೋ ಮಹತೋ ರುಕ್ಖಸ್ಸ ತಿಟ್ಠತೋ ಸಾರವತೋ ಅತಿಕ್ಕಮ್ಮೇವ ಸಾರಂ ಅತಿಕ್ಕಮ್ಮ ಫೇಗ್ಗುಂ, ತಚಂ ಛೇತ್ವಾ ಆದಾಯ ಪಕ್ಕನ್ತೋ 'ಸಾರ'ನ್ತಿ ಮಞ್ಞಮಾನೋ। ಯಞ್ಚಸ್ಸ ಸಾರೇನ ಸಾರಕರಣೀಯಂ ತಞ್ಚಸ್ಸ ಅತ್ಥಂ ನಾನುಭವಿಸ್ಸತಿ। ತಥೂಪಮಾಹಂ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಇಮಂ ಪುಗ್ಗಲಂ ವದಾಮಿ।

೩೧೦. "ಇಧ ಪನ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಏಕಚ್ಚೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಸದ್ಧಾ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜಿತೋ ಹೋತಿ - 'ಓತಿಣ್ಣೋಮ್ಹಿ ಜಾತಿಯಾ ಜರಾಯ ಮರಣೇನ...ಪೇ॰... ಅನ್ತಕಿರಿಯಾ ಪಞ್ಞಾಯೇಥಾ'ತಿ। ಸೋ ಏವಂ ಪಬ್ಬಜಿತೋ ಸಮಾನೋ ಲಾಭಸಕ್ಕಾರಸಿಲೋಕಂ ಅಭಿನಿಬ್ಬತ್ತೇತಿ। ಸೋ ತೇನ ಲಾಭಸಕ್ಕಾರಸಿಲೋಕೇನ ನ ಅತ್ತಮನೋ ಹೋತಿ ನ ಪರಿಪುಣ್ಣಸಙ್ಕಪ್ಪೋ। ಸೋ ತೇನ ಲಾಭಸಕ್ಕಾರಸಿಲೋಕೇನ ನ ಅತ್ತಾನುಕ್ಕಂಸೇತಿ, ನ ಪರಂ ವಮ್ಭೇತಿ। ಲಾಭಸಕ್ಕಾರಸಿಲೋಕೇನ ಚ ಯೇ ಅಞ್ಞೇ ಧಮ್ಮಾ ಉತ್ತರಿತರಾ ಚ ಪಣೀತತರಾ ಚ ತೇಸಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಸಚ್ಛಿಕಿರಿಯಾಯ ಛನ್ದಂ ಜನೇತಿ, ವಾಯಮತಿ, ಅನೋಲೀನವುತ್ತಿಕೋ ಚ ಹೋತಿ ಅಸಾಥಲಿಕೋ। ಸೋ ಸೀಲಸಮ್ಪದಂ ಆರಾಧೇತಿ। ಸೋ ತಾಯ ಸೀಲಸಮ್ಪದಾಯ ಅತ್ತಮನೋ ಹೋತಿ, ನೋ ಚ ಖೋ ಪರಿಪುಣ್ಣಸಙ್ಕಪ್ಪೋ। ಸೋ ತಾಯ ಸೀಲಸಮ್ಪದಾಯ ನ ಅತ್ತಾನುಕ್ಕಂಸೇತಿ, ನ ಪರಂ ವಮ್ಭೇತಿ। ಸೀಲಸಮ್ಪದಾಯ ಚ ಯೇ ಅಞ್ಞೇ ಧಮ್ಮಾ ಉತ್ತರಿತರಾ ಚ ಪಣೀತತರಾ ಚ ತೇಸಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಸಚ್ಛಿಕಿರಿಯಾಯ ಛನ್ದಂ ಜನೇತಿ, ವಾಯಮತಿ, ಅನೋಲೀನವುತ್ತಿಕೋ ಚ ಹೋತಿ ಅಸಾಥಲಿಕೋ। ಸೋ ಸಮಾಧಿಸಮ್ಪದಂ ಆರಾಧೇತಿ। ಸೋ ತಾಯ ಸಮಾಧಿಸಮ್ಪದಾಯ ಅತ್ತಮನೋ ಹೋತಿ, ನೋ ಚ ಖೋ ಪರಿಪುಣ್ಣಸಙ್ಕಪ್ಪೋ। ಸೋ ತಾಯ ಸಮಾಧಿಸಮ್ಪದಾಯ ನ ಅತ್ತಾನುಕ್ಕಂಸೇತಿ, ನ ಪರಂ ವಮ್ಭೇತಿ। ಸಮಾಧಿಸಮ್ಪದಾಯ ಚ ಯೇ ಅಞ್ಞೇ ಧಮ್ಮಾ ಉತ್ತರಿತರಾ ಚ ಪಣೀತತರಾ ಚ ತೇಸಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಸಚ್ಛಿಕಿರಿಯಾಯ ಛನ್ದಂ ಜನೇತಿ, ವಾಯಮತಿ, ಅನೋಲೀನವುತ್ತಿಕೋ ಚ ಹೋತಿ ಅಸಾಥಲಿಕೋ। ಸೋ ಞಾಣದಸ್ಸನಂ ಆರಾಧೇತಿ। ಸೋ ತೇನ ಞಾಣದಸ್ಸನೇನ ಅತ್ತಮನೋ ಹೋತಿ, ಪರಿಪುಣ್ಣಸಙ್ಕಪ್ಪೋ । ಸೋ ತೇನ ಞಾಣದಸ್ಸನೇನ ಅತ್ತಾನುಕ್ಕಂಸೇತಿ, ಪರಂ ವಮ್ಭೇತಿ - 'ಅಹಮಸ್ಮಿ ಜಾನಂ ಪಸ್ಸಂ ವಿಹರಾಮಿ, ಇಮೇ ಪನಞ್ಞೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಅಜಾನಂ ಅಪಸ್ಸಂ ವಿಹರನ್ತೀ'ತಿ। ಞಾಣದಸ್ಸನೇನ ಚ ಯೇ ಅಞ್ಞೇ ಧಮ್ಮಾ ಉತ್ತರಿತರಾ ಚ ಪಣೀತತರಾ ಚ ತೇಸಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಸಚ್ಛಿಕಿರಿಯಾಯ ನ ಛನ್ದಂ ಜನೇತಿ, ನ ವಾಯಮತಿ, ಓಲೀನವುತ್ತಿಕೋ ಚ ಹೋತಿ ಸಾಥಲಿಕೋ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ಸೋ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಪುರಿಸೋ ಸಾರತ್ಥಿಕೋ ಸಾರಗವೇಸೀ ಸಾರಪರಿಯೇಸನಂ ಚರಮಾನೋ ಮಹತೋ ರುಕ್ಖಸ್ಸ ತಿಟ್ಠತೋ ಸಾರವತೋ ಅತಿಕ್ಕಮ್ಮೇವ ಸಾರಂ, ಫೇಗ್ಗುಂ ಛೇತ್ವಾ ಆದಾಯ ಪಕ್ಕನ್ತೋ 'ಸಾರ'ನ್ತಿ ಮಞ್ಞಮಾನೋ। ಯಞ್ಚಸ್ಸ ಸಾರೇನ ಸಾರಕರಣೀಯಂ ತಞ್ಚಸ್ಸ ಅತ್ಥಂ ನಾನುಭವಿಸ್ಸತಿ। ತಥೂಪಮಾಹಂ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಇಮಂ ಪುಗ್ಗಲಂ ವದಾಮಿ।

೩೧೧. "ಇಧ ಪನ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಏಕಚ್ಚೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಸದ್ಧಾ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜಿತೋ ಹೋತಿ - 'ಓತಿಣ್ಣೋಮ್ಹಿ ಜಾತಿಯಾ ಜರಾಯ ಮರಣೇನ ಸೋಕೇಹಿ ಪರಿದೇವೇಹಿ ದುಕ್ಖೇಹಿ ದೋಮನಸ್ಸೇಹಿ ಉಪಾಯಾಸೇಹಿ , ದುಕ್ಖೋತಿಣ್ಣೋ ದುಕ್ಖಪರೇತೋ , ಅಪ್ಪೇವ ನಾಮ ಇಮಸ್ಸ ಕೇವಲಸ್ಸ ದುಕ್ಖಕ್ಖನ್ಧಸ್ಸ ಅನ್ತಕಿರಿಯಾ ಪಞ್ಞಾಯೇಥಾ'ತಿ। ಸೋ ಏವಂ ಪಬ್ಬಜಿತೋ ಸಮಾನೋ ಲಾಭಸಕ್ಕಾರಸಿಲೋಕಂ ಅಭಿನಿಬ್ಬತ್ತೇತಿ। ಸೋ ತೇನ ಲಾಭಸಕ್ಕಾರಸಿಲೋಕೇನ ನ ಅತ್ತಮನೋ ಹೋತಿ, ನ ಪರಿಪುಣ್ಣಸಙ್ಕಪ್ಪೋ। ಸೋ ತೇನ ಲಾಭಸಕ್ಕಾರಸಿಲೋಕೇನ ನ ಅತ್ತಾನುಕ್ಕಂಸೇತಿ, ನ ಪರಂ ವಮ್ಭೇತಿ। ಲಾಭಸಕ್ಕಾರಸಿಲೋಕೇನ

ಚ ಯೇ ಅಞ್ಞೇ ಧಮ್ಮಾ ಉತ್ತರಿತರಾ ಚ ಪಣೀತತರಾ ಚ ತೇಸಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಸಚ್ಛಿಕಿರಿಯಾಯ ಛನ್ದಂ ಜನೇತಿ, ವಾಯಮತಿ, ಅನೋಲೀನವುತ್ತಿಕೋ ಚ ಹೋತಿ ಅಸಾಥಲಿಕೋ। ಸೋ ಸೀಲಸಮ್ಪದಂ ಆರಾಧೇತಿ। ಸೋ ತಾಯ ಸೀಲಸಮ್ಪದಾಯ ಅತ್ತಮನೋ ಹೋತಿ, ನೋ ಚ ಖೋ ಪರಿಪುಣ್ಣಸಙ್ಕಪ್ಪೋ। ಸೋ ತಾಯ ಸೀಲಸಮ್ಪದಾಯ ನ ಅತ್ತಾನುಕ್ಕಂಸೇತಿ, ನ ಪರಂ ವಮ್ಭೇತಿ। ಸೀಲಸಮ್ಪದಾಯ ಚ ಯೇ ಅಞ್ಞೇ ಧಮ್ಮಾ ಉತ್ತರಿತರಾ ಚ ಪಣೀತತರಾ ಚ ತೇಸಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಸಚ್ಛಿಕಿರಿಯಾಯ ಛನ್ದಂ ಜನೇತಿ, ವಾಯಮತಿ, ಅನೋಲೀನವುತ್ತಿಕೋ ಚ ಹೋತಿ ಅಸಾಥಲಿಕೋ। ಸೋ ಸಮಾಧಿಸಮ್ಪದಂ ಆರಾಧೇತಿ। ಸೋ ತಾಯ ಸಮಾಧಿಸಮ್ಪದಾಯ ಅತ್ತಮನೋ ಹೋತಿ, ನೋ ಚ ಖೋ ಪರಿಪುಣ್ಣಸಙ್ಕಪ್ಪೋ। ಸೋ ತಾಯ ಸಮಾಧಿಸಮ್ಪದಾಯ ನ ಅತ್ತಾನುಕ್ಕಂಸೇತಿ, ನ ಪರಂ ವಮ್ಭೇತಿ। ಸಮಾಧಿಸಮ್ಪದಾಯ ಚ ಯೇ ಅಞ್ಞೇ ಧಮ್ಮಾ ಉತ್ತರಿತರಾ ಚ ಪಣೀತತರಾ ಚ ತೇಸಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಸಚ್ಛಿಕಿರಿಯಾಯ ಛನ್ದಂ ಜನೇತಿ, ವಾಯಮತಿ, ಅನೋಲೀನವುತ್ತಿಕೋ ಚ ಹೋತಿ ಅಸಾಥಲಿಕೋ। ಸೋ ಞಾಣದಸ್ಸನಂ ಆರಾಧೇತಿ। ಸೋ ತೇನ ಞಾಣದಸ್ಸನೇನ ಅತ್ತಮನೋ ಹೋತಿ, ನೋ ಚ ಖೋ ಪರಿಪುಣ್ಣಸಙ್ಕಪ್ಪೋ। ಸೋ ತೇನ ಞಾಣದಸ್ಸನೇನ ನ ಅತ್ತಾನುಕ್ಕಂಸೇತಿ, ನ ಪರಂ ವಮ್ಭೇತಿ। ಞಾಣದಸ್ಸನೇನ ಚ ಯೇ ಅಞ್ಞೇ ಧಮ್ಮಾ ಉತ್ತರಿತರಾ ಚ ಪಣೀತತರಾ ಚ ತೇಸಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಸಚ್ಛಿಕಿರಿಯಾಯ ಛನ್ದಂ ಜನೇತಿ, ವಾಯಮತಿ, ಅನೋಲೀನವುತ್ತಿಕೋ ಚ ಹೋತಿ ಅಸಾಥಲಿಕೋ।

೩೧೩. "ಕತಮೇ ಚ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಧಮ್ಮಾ ಞಾಣದಸ್ಸನೇನ ಉತ್ತರಿತರಾ ಚ ಪಣೀತತರಾ ಚ? ಇಧ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಭಿಕ್ಖು ವಿವಿಚ್ಚೇವ ಕಾಮೇಹಿ ವಿವಿಚ್ಚ ಅಕುಸಲೇಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸವಿತಕ್ಕಂ ಸವಿಚಾರಂ ವಿವೇಕಜಂ ಪೀತಿಸುಖಂ ಪಠಮಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ। ಅಯಮ್ಪಿ ಖೋ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಧಮ್ಮೋ ಞಾಣದಸ್ಸನೇನ ಉತ್ತರಿತರೋ ಚ ಪಣೀತತರೋ ಚ।

"ಪುನ ಚಪರಂ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಭಿಕ್ಖು ವಿತಕ್ಕವಿಚಾರಾನಂ ವೂಪಸಮಾ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಸಮ್ಪಸಾದನಂ ಚೇತಸೋ ಏಕೋದಿಭಾವಂ ಅವಿತಕ್ಕಂ ಅವಿಚಾರಂ ಸಮಾಧಿಜಂ ಪೀತಿಸುಖಂ ದುತಿಯಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ। ಅಯಮ್ಪಿ ಖೋ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಧಮ್ಮೋ ಞಾಣದಸ್ಸನೇನ ಉತ್ತರಿತರೋ ಚ ಪಣೀತತರೋ ಚ।

"ಪುನ ಚಪರಂ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಭಿಕ್ಖು ಪೀತಿಯಾ ಚ ವಿರಾಗಾ ಉಪೇಕ್ಖಕೋ ಚ ವಿಹರತಿ, ಸತೋ ಚ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಸುಖಞ್ಚ ಕಾಯೇನ ಪಟಿಸಂವೇದೇತಿ, ಯಂ ತಂ ಅರಿಯಾ ಆಚಿಕ್ಖನ್ತಿ - 'ಉಪೇಕ್ಖಕೋ ಸತಿಮಾ ಸುಖವಿಹಾರೀ'ತಿ ತತಿಯಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ। ಅಯಮ್ಪಿ ಖೋ , ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಧಮ್ಮೋ ಞಾಣದಸ್ಸನೇನ ಉತ್ತರಿತರೋ ಚ ಪಣೀತತರೋ ಚ।

"ಪುನ ಚಪರಂ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಭಿಕ್ಖು ಸುಖಸ್ಸ ಚ ಪಹಾನಾ ದುಕ್ಖಸ್ಸ ಚ ಪಹಾನಾ ಪುಬ್ಬೇವ ಸೋಮನಸ್ಸದೋಮನಸ್ಸಾನಂ ಅತ್ಥಙ್ಗಮಾ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಂ ಉಪೇಕ್ಖಾಸತಿಪಾರಿಸುದ್ಧಿಂ ಚತುತ್ಥಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ। ಅಯಮ್ಪಿ ಖೋ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಧಮ್ಮೋ ಞಾಣದಸ್ಸನೇನ ಉತ್ತರಿತರೋ ಚ ಪಣೀತತರೋ ಚ।

"ಪುನ ಚಪರಂ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಭಿಕ್ಖು ಸಬ್ಬಸೋ ರೂಪಸಞ್ಞಾನಂ ಸಮತಿಕ್ಕಮಾ ಪಟಿಘಸಞ್ಞಾನಂ ಅತ್ಥಙ್ಗಮಾ ನಾನತ್ತಸಞ್ಞಾನಂ ಅಮನಸಿಕಾರಾ 'ಅನನ್ತೋ ಆಕಾಸೋ'ತಿ ಆಕಾಸಾನಞ್ಚಾಯತನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ। ಅಯಮ್ಪಿ ಖೋ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಧಮ್ಮೋ ಞಾಣದಸ್ಸನೇನ ಉತ್ತರಿತರೋ ಚ ಪಣೀತತರೋ ಚ।

"ಪುನ ಚಪರಂ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಭಿಕ್ಖು ಸಬ್ಬಸೋ ಆಕಾಸಾನಞ್ಚಾಯತನಂ ಸಮತಿಕ್ಕಮ್ಮ 'ಅನನ್ತಂ ವಿಞ್ಞಾಣ'ನ್ತಿ ವಿಞ್ಞಾಣಞ್ಚಾಯತನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ। ಅಯಮ್ಪಿ ಖೋ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಧಮ್ಮೋ ಞಾಣದಸ್ಸನೇನ ಉತ್ತರಿತರೋ ಚ ಪಣೀತತರೋ ಚ।

"ಪುನ ಚಪರಂ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಭಿಕ್ಖು ಸಬ್ಬಸೋ ವಿಞ್ಞಾಣಞ್ಚಾಯತನಂ ಸಮತಿಕ್ಕಮ್ಮ 'ನತ್ಥಿ ಕಿಞ್ಚೀ'ತಿ ಆಕಿಞ್ಚಞ್ಞಾಯತನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ। ಅಯಮ್ಪಿ ಖೋ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಧಮ್ಮೋ ಞಾಣದಸ್ಸನೇನ ಉತ್ತರಿತರೋ ಚ ಪಣೀತತರೋ ಚ।

“ಪುನ ಚಪರಂ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಭಿಕ್ಖು ಸಬ್ಬಸೋ ಆಕಿಞ್ಚಞ್ಞಾಯತನಂ ಸಮತಿಕ್ಕಮ್ಮ ನೇವಸಞ್ಞಾನಾಸಞ್ಞಾಯತನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ। ಅಯಮ್ಪಿ ಖೋ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಧಮ್ಮೋ ಞಾಣದಸ್ಸನೇನ ಉತ್ತರಿತರೋ ಚ ಪಣೀತತರೋ ಚ।

“ಪುನ ಚಪರಂ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಭಿಕ್ಖು ಸಬ್ಬಸೋ ನೇವಸಞ್ಞಾನಾಸಞ್ಞಾಯತನಂ ಸಮತಿಕ್ಕಮ್ಮ ಸಞ್ಞಾವೇದಯಿತನಿರೋಧಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ, ಪಞ್ಞಾಯ ಚಸ್ಸ ದಿಸ್ವಾ ಆಸವಾ ಪರಿಕ್ಖೀಣಾ ಹೋನ್ತಿ। ಅಯಮ್ಪಿ ಖೋ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಧಮ್ಮೋ ಞಾಣದಸ್ಸನೇನ ಉತ್ತರಿತರೋ ಚ ಪಣೀತತರೋ ಚ। ಇಮೇ ಖೋ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಧಮ್ಮಾ ಞಾಣದಸ್ಸನೇನ ಉತ್ತರಿತರಾ ಚ ಪಣೀತತರಾ ಚ।

೩೨೪. “ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ಸೋ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಪುರಿಸೋ ಸಾರತ್ಥಿಕೋ ಸಾರಗವೇಸೀ ಸಾರಪರಿಯೇಸನಂ ಚರಮಾನೋ ಮಹತೋ ರುಕ್ಖಸ್ಸ ತಿಟ್ಠತೋ ಸಾರವತೋ ಸಾರಂಯೇವ ಛೇತ್ವಾ ಆದಾಯ ಪಕ್ಕನ್ತೋ ‘ಸಾರ’ನ್ತಿ ಜಾನಮಾನೋ। ಯಞ್ಚಸ್ಸ ಸಾರೇನ ಸಾರಕರಣೀಯಂ ತಞ್ಚಸ್ಸ ಅತ್ಥಂ ಅನುಭವಿಸ್ಸತಿ। ತಥೂಪಮಾಹಂ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಇಮಂ ಪುಗ್ಗಲಂ ವದಾಮಿ।

“ಇತಿ ಖೋ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ನಯಿದಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಲಾಭಸಕ್ಕಾರಸಿಲೋಕಾನಿಸಂಸಂ, ನ ಸೀಲಸಮ್ಪದಾನಿಸಂಸಂ, ನ ಸಮಾಧಿಸಮ್ಪದಾನಿಸಂಸಂ, ನ ಞಾಣದಸ್ಸನಾನಿಸಂಸಂ। ಯಾ ಚ ಖೋ ಅಯಂ , ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಅಕುಪ್ಪಾ ಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿ - ಏತದತ್ಥಮಿದಂ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ, ಏತಂ ಸಾರಂ ಏತಂ ಪರಿಯೋಸಾನ”ನ್ತಿ।

ಏವಂ ವುತ್ತೇ, ಪಿಙ್ಗಲಕೋಚ್ಛೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ - “ಅಭಿಕ್ಕನ್ತಂ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಅಭಿಕ್ಕನ್ತಂ, ಭೋ ಗೋತಮ…ಪೇ॰… ಉಪಾಸಕಂ ಮಂ ಭವಂ ಗೋತಮೋ ಧಾರೇತು ಅಜ್ಜತಗ್ಗೇ ಪಾಣುಪೇತಂ ಸರಣಂ ಗತ”ನ್ತಿ।

ಚೂಳಸಾರೋಪಮಸುತ್ತಂ ನಿಟ್ಠಿತಂ ದಸಮಂ।

ಓಪಮ್ಮವಗ್ಗೋ ನಿಟ್ಠಿತೋ ತತಿಯೋ।

ತಸ್ಸುದ್ದಾನಂ -

ಮೋಳಿಯಫಗ್ಗುನರಿಟ್ಠಞ್ಚ ನಾಮೋ, ಅನ್ಧವನೇ ಕಥಿಪುಣ್ಣಂ ನಿವಾಪೋ।
ರಾಸಿಕಣೇರುಮಹಾಗಜನಾಮೋ, ಸಾರೂಪಮೋ [ಸಾರವರೋ (ಸ್ಯಾ॰), ಸಾರವನೋ (ಕ॰)] ಪುನ ಪಿಙ್ಗಲಕೋಚ್ಛೋ॥

೪. ಮಹಾಯಮಕವಗ್ಗೋ

೧. ಚೂಳಗೋಸಿಙ್ಗಸುತ್ತಂ

೩೨೫. ಏವಂ ಮೇ ಸುತಂ – ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ನಾತಿಕೇ [ನಾದಿಕೇ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಪೀ॰), ಞಾತಿಕೇ (ಕ॰)] ವಿಹರತಿ ಗಿಞ್ಜಕಾವಸಥೇ। ತೇನ ಖೋ ಪನ ಸಮಯೇನ ಆಯಸ್ಮಾ ಚ ಅನುರುದ್ಧೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಚ ನನ್ದಿಯೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಚ ಕಿಮಿಲೋ [ಕಿಮ್ಬಿಲೋ (ಸೀ॰ ಪೀ॰ ಕ॰)] ಗೋಸಿಙ್ಗಸಾಲವನದಾಯೇ ವಿಹರನ್ತಿ। ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ಸಾಯನ್ಹಸಮಯಂ ಪಟಿಸಲ್ಲಾನಾ ವುಟ್ಠಿತೋ ಯೇನ ಗೋಸಿಙ್ಗಸಾಲವನದಾಯೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ। ಅದ್ದಸಾ ಖೋ ದಾಯಪಾಲೋ ಭಗವನ್ತಂ ದೂರತೋವ ಆಗಚ್ಛನ್ತಂ। ದಿಸ್ವಾನ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ – "ಮಾ, ಸಮಣ, ಏತಂ ದಾಯಂ ಪಾವಿಸಿ। ಸನ್ತೇತ್ಥ ತಯೋ ಕುಲಪುತ್ತಾ ಅತ್ತಕಾಮರೂಪಾ ವಿಹರನ್ತಿ। ಮಾ ತೇಸಂ ಅಫಾಸುಮಕಾಸೀ"ತಿ।

ಅಸ್ಸೋಸಿ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಅನುರುದ್ಧೋ ದಾಯಪಾಲಸ್ಸ ಭಗವತಾ ಸದ್ಧಿಂ ಮನ್ತಯಮಾನಸ್ಸ। ಸುತ್ವಾನ ದಾಯಪಾಲಂ ಏತದವೋಚ – "ಮಾ, ಆವುಸೋ ದಾಯಪಾಲ, ಭಗವನ್ತಂ ವಾರೇಸಿ। ಸತ್ಥಾ ನೋ ಭಗವಾ ಅನುಪ್ಪತ್ತೋ"ತಿ। ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಅನುರುದ್ಧೋ ಯೇನಾಯಸ್ಮಾ ಚ ನನ್ದಿಯೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಚ ಕಿಮಿಲೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಆಯಸ್ಮನ್ತಞ್ಚ ನನ್ದಿಯಂ ಆಯಸ್ಮನ್ತಞ್ಚ ಕಿಮಿಲಂ ಏತದವೋಚ – "ಅಭಿಕ್ಕಮಥಾಯಸ್ಮನ್ತೋ, ಅಭಿಕ್ಕಮಥಾಯಸ್ಮನ್ತೋ, ಸತ್ಥಾ ನೋ ಭಗವಾ ಅನುಪ್ಪತ್ತೋ"ತಿ। ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಚ ಅನುರುದ್ಧೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಚ ನನ್ದಿಯೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಚ ಕಿಮಿಲೋ ಭಗವನ್ತಂ ಪಚ್ಚುಗ್ಗನ್ತ್ವಾ – ಏಕೋ ಭಗವತೋ ಪತ್ತಚೀವರಂ ಪಟಿಗ್ಗಹೇಸಿ, ಏಕೋ ಆಸನಂ ಪಞ್ಞಪೇಸಿ, ಏಕೋ ಪಾದೋದಕಂ ಉಪಟ್ಠಾಪೇಸಿ। ನಿಸೀದಿ ಭಗವಾ ಪಞ್ಞತ್ತೇ ಆಸನೇ। ನಿಸಜ್ಜ ಖೋ ಭಗವಾ ಪಾದೇ ಪಕ್ಖಾಲೇಸಿ। ತೇಪಿ ಖೋ ಆಯಸ್ಮನ್ತೋ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿಂಸು। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನಂ ಖೋ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಅನುರುದ್ಧಂ ಭಗವಾ ಏತದವೋಚ –

೩೨೬. "ಕಚ್ಚಿ ವೋ, ಅನುರುದ್ಧಾ, ಖಮನೀಯಂ, ಕಚ್ಚಿ ಯಾಪನೀಯಂ, ಕಚ್ಚಿ ಪಿಣ್ಡಕೇನ ನ ಕಿಲಮಥಾ"ತಿ ? "ಖಮನೀಯಂ, ಭಗವಾ, ಯಾಪನೀಯಂ, ಭಗವಾ; ನ ಚ ಮಯಂ, ಭನ್ತೇ, ಪಿಣ್ಡಕೇನ ಕಿಲಮಾಮಾ"ತಿ। "ಕಚ್ಚಿ ಪನ ವೋ, ಅನುರುದ್ಧಾ, ಸಮಗ್ಗಾ ಸಮ್ಮೋದಮಾನಾ ಅವಿವದಮಾನಾ ಖೀರೋದಕೀಭೂತಾ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ಪಿಯಚಕ್ಖೂಹಿ ಸಮ್ಪಸ್ಸನ್ತಾ ವಿಹರಥಾ"ತಿ? "ತಗ್ಘ ಮಯಂ , ಭನ್ತೇ, ಸಮಗ್ಗಾ ಸಮ್ಮೋದಮಾನಾ ಅವಿವದಮಾನಾ ಖೀರೋದಕೀಭೂತಾ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ಪಿಯಚಕ್ಖೂಹಿ ಸಮ್ಪಸ್ಸನ್ತಾ ವಿಹರಾಮಾ"ತಿ। "ಯಥಾ ಕಥಂ ಪನ ತುಮ್ಹೇ, ಅನುರುದ್ಧಾ, ಸಮಗ್ಗಾ ಸಮ್ಮೋದಮಾನಾ ಅವಿವದಮಾನಾ ಖೀರೋದಕೀಭೂತಾ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ಪಿಯಚಕ್ಖೂಹಿ ಸಮ್ಪಸ್ಸನ್ತಾ ವಿಹರಥಾ"ತಿ? "ಇಧ ಮಯ್ಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಏವಂ ಹೋತಿ – 'ಲಾಭಾ ವತ ಮೇ, ಸುಲದ್ಧಂ ವತ ಮೇ, ಯೋಹಂ ಏವರೂಪೇಹಿ ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ವಿಹರಾಮೀ'ತಿ। ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಇಮೇಸು ಆಯಸ್ಮನ್ತೇಸು ಮೇತ್ತಂ ಕಾಯಕಮ್ಮಂ ಪಚ್ಚುಪಟ್ಠಿತಂ ಆವಿ ಚೇವ ರಹೋ ಚ; ಮೇತ್ತಂ ವಚೀಕಮ್ಮಂ ಪಚ್ಚುಪಟ್ಠಿತಂ ಆವಿ ಚೇವ ರಹೋ ಚ; ಮೇತ್ತಂ ಮನೋಕಮ್ಮಂ ಪಚ್ಚುಪಟ್ಠಿತಂ ಆವಿ ಚೇವ ರಹೋ ಚ। ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಏವಂ ಹೋತಿ – 'ಯಂನೂನಾಹಂ ಸಕಂ ಚಿತ್ತಂ ನಿಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಇಮೇಸಂಯೇವ ಆಯಸ್ಮನ್ತಾನಂ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ವಸೇನ ವತ್ತೇಯ್ಯ'ನ್ತಿ। ಸೋ ಖೋ ಅಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಸಕಂ ಚಿತ್ತಂ ನಿಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಇಮೇಸಂಯೇವ ಆಯಸ್ಮನ್ತಾನಂ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ವಸೇನ ವತ್ತಾಮಿ। ನಾನಾ ಹಿ ಖೋ ನೋ, ಭನ್ತೇ, ಕಾಯಾ ಏಕಞ್ಚ ಪನ ಮಞ್ಞೇ ಚಿತ್ತ"ನ್ತಿ।

ಆಯಸ್ಮಾಪಿ ಖೋ ನನ್ದಿಯೋ…ಪೇ॰… ಆಯಸ್ಮಾಪಿ ಖೋ ಕಿಮಿಲೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ – "ಮಯ್ಹಮ್ಪಿ, ಭನ್ತೇ, ಏವಂ ಹೋತಿ – 'ಲಾಭಾ ವತ ಮೇ, ಸುಲದ್ಧಂ ವತ ಮೇ, ಯೋಹಂ ಏವರೂಪೇಹಿ ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ವಿಹರಾಮೀ'ತಿ। ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಇಮೇಸು ಆಯಸ್ಮನ್ತೇಸು ಮೇತ್ತಂ ಕಾಯಕಮ್ಮಂ ಪಚ್ಚುಪಟ್ಠಿತಂ ಆವಿ ಚೇವ ರಹೋ ಚ, ಮೇತ್ತಂ ವಚೀಕಮ್ಮಂ ಪಚ್ಚುಪಟ್ಠಿತಂ ಆವಿ ಚೇವ ರಹೋ ಚ, ಮೇತ್ತಂ ಮನೋಕಮ್ಮಂ ಪಚ್ಚುಪಟ್ಠಿತಂ ಆವಿ ಚೇವ ರಹೋ ಚ। ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಏವಂ ಹೋತಿ – 'ಯಂನೂನಾಹಂ ಸಕಂ ಚಿತ್ತಂ ನಿಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಇಮೇಸಂಯೇವ ಆಯಸ್ಮನ್ತಾನಂ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ವಸೇನ ವತ್ತೇಯ್ಯ'ನ್ತಿ। ಸೋ ಖೋ ಅಹಂ,

ಭನ್ತೇ, ಸಕಂ ಚಿತ್ತಂ ನಿಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಇಮೇಸಂಯೇವ ಆಯಸ್ಮನ್ತಾನಂ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ವಸೇನ ವತ್ತಾಮಿ। ನಾನಾ ಹಿ ಖೋ ನೋ, ಭನ್ತೇ, ಕಾಯಾ ಏಕಞ್ಚ ಪನ ಮಞ್ಞೇ ಚಿತ್ತನ್ತಿ।

"ಏವಂ ಖೋ ಮಯಂ, ಭನ್ತೇ, ಸಮಗ್ಗಾ ಸಮ್ಮೋದಮಾನಾ ಅವಿವದಮಾನಾ ಖೀರೋದಕೀಭೂತಾ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ಪಿಯಚಕ್ಖೂಹಿ ಸಮ್ಪಸ್ಸನ್ತಾ ವಿಹರಾಮಾ"ತಿ।

೩೨೭. "ಸಾಧು ಸಾಧು, ಅನುರುದ್ಧಾ! ಕಚ್ಚಿ ಪನ ವೋ, ಅನುರುದ್ಧಾ, ಅಪ್ಪಮತ್ತಾ ಆತಾಪಿನೋ ಪಹಿತತ್ತಾ ವಿಹರಥಾ"ತಿ? "ತಗ್ಘ ಮಯಂ, ಭನ್ತೇ, ಅಪ್ಪಮತ್ತಾ ಆತಾಪಿನೋ ಪಹಿತತ್ತಾ ವಿಹರಾಮಾ"ತಿ। "ಯಥಾ ಕಥಂ ಪನ ತುಮ್ಹೇ, ಅನುರುದ್ಧಾ, ಅಪ್ಪಮತ್ತಾ ಆತಾಪಿನೋ ಪಹಿತತ್ತಾ ವಿಹರಥಾ"ತಿ? "ಇಧ, ಭನ್ತೇ, ಅಮ್ಹಾಕಂ ಯೋ ಪಠಮಂ ಗಾಮತೋ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಪಟಿಕ್ಕಮತಿ ಸೋ ಆಸನಾನಿ ಪಞ್ಞಪೇತಿ, ಪಾನೀಯಂ ಪರಿಭೋಜನೀಯಂ ಉಪಟ್ಠಾಪೇತಿ, ಅವಕ್ಕಾರಪಾತಿಂ ಉಪಟ್ಠಾಪೇತಿ। ಯೋ ಪಚ್ಛಾ ಗಾಮತೋ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಪಟಿಕ್ಕಮತಿ, ಸಚೇ ಹೋತಿ ಭುತ್ತಾವಸೇಸೋ ಸಚೇ ಆಕಙ್ಖತಿ ಭುಞ್ಜತಿ, ನೋ ಚೇ ಆಕಙ್ಖತಿ ಅಪ್ಪಹರಿತೇ ವಾ ಛಡ್ಡೇತಿ, ಅಪ್ಪಾಣಕೇ ವಾ ಉದಕೇ ಓಪಿಲಾಪೇತಿ। ಸೋ ಆಸನಾನಿ ಪಟಿಸಾಮೇತಿ, ಪಾನೀಯಂ ಪರಿಭೋಜನೀಯಂ ಪಟಿಸಾಮೇತಿ, ಅವಕ್ಕಾರಪಾತಿಂ ಪಟಿಸಾಮೇತಿ, ಭತ್ತಗ್ಗಂ ಸಮ್ಮಜ್ಜತಿ। ಯೋ ಪಸ್ಸತಿ ಪಾನೀಯಘಟಂ ವಾ ಪರಿಭೋಜನೀಯಘಟಂ ವಾ ವಚ್ಚಘಟಂ ವಾ ರಿತ್ತಂ ತುಚ್ಛಂ ಸೋ ಉಪಟ್ಠಾಪೇತಿ। ಸಚಸ್ಸ ಹೋತಿ ಅವಿಸಯ್ಹಂ, ಹತ್ಥವಿಕಾರೇನ ದುತಿಯಂ ಆಮನ್ತೇತ್ವಾ ಹತ್ಥವಿಲಙ್ಘಕೇನ ಉಪಟ್ಠಾಪೇಮ, ನ ತ್ವೇವ ಮಯಂ, ಭನ್ತೇ, ತಪ್ಪಚ್ಚಯಾ ವಾಚಂ ಭಿನ್ದಾಮ। ಪಞ್ಚಾಹಿಕಂ ಖೋ ಪನ ಮಯಂ, ಭನ್ತೇ, ಸಬ್ಬರತ್ತಿಕಂ ಧಮ್ಮಿಯಾ ಕಥಾಯ ಸನ್ನಿಸೀದಾಮ। ಏವಂ ಖೋ ಮಯಂ, ಭನ್ತೇ, ಅಪ್ಪಮತ್ತಾ ಆತಾಪಿನೋ ಪಹಿತತ್ತಾ ವಿಹರಾಮಾ"ತಿ।

೩೨೮. "ಸಾಧು ಸಾಧು, ಅನುರುದ್ಧಾ! ಅತ್ಥಿ ಪನ ವೋ, ಅನುರುದ್ಧಾ, ಏವಂ ಅಪ್ಪಮತ್ತಾನಂ ಆತಾಪೀನಂ ಪಹಿತತ್ತಾನಂ ವಿಹರನ್ತಾನಂ ಉತ್ತರಿಮನುಸ್ಸಧಮ್ಮಾ ಅಲಮರಿಯಞಾಣದಸ್ಸನವಿಸೇಸೋ ಅಧಿಗತೋ ಫಾಸುವಿಹಾರೋ"ತಿ? "ಕಿಞ್ಹಿ ನೋ ಸಿಯಾ, ಭನ್ತೇ! ಇಧ ಮಯಂ, ಭನ್ತೇ, ಯಾವದೇವ ಆಕಙ್ಖಾಮ ವಿವಿಚ್ಚೇವ ಕಾಮೇಹಿ ವಿವಿಚ್ಚ ಅಕುಸಲೇಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸವಿತಕ್ಕಂ ಸವಿಚಾರಂ ವಿವೇಕಜಂ ಪೀತಿಸುಖಂ ಪಠಮಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರಾಮ। ಅಯಂ ಖೋ ನೋ, ಭನ್ತೇ, ಅಮ್ಹಾಕಂ ಅಪ್ಪಮತ್ತಾನಂ ಆತಾಪೀನಂ ಪಹಿತತ್ತಾನಂ ವಿಹರನ್ತಾನಂ ಉತ್ತರಿಮನುಸ್ಸಧಮ್ಮಾ ಅಲಮರಿಯಞಾಣದಸ್ಸನವಿಸೇಸೋ ಅಧಿಗತೋ ಫಾಸುವಿಹಾರೋ"ತಿ।

"ಸಾಧು ಸಾಧು, ಅನುರುದ್ಧಾ! ಏತಸ್ಸ ಪನ ವೋ, ಅನುರುದ್ಧಾ, ವಿಹಾರಸ್ಸ ಸಮತಿಕ್ಕಮಾಯ ಏತಸ್ಸ ವಿಹಾರಸ್ಸ ಪಟಿಪ್ಪಸ್ಸದ್ಧಿಯಾ ಅತ್ಥಞ್ಞೋ ಉತ್ತರಿಮನುಸ್ಸಧಮ್ಮಾ ಅಲಮರಿಯಞಾಣದಸ್ಸನವಿಸೇಸೋ ಅಧಿಗತೋ ಫಾಸುವಿಹಾರೋ"ತಿ? "ಕಿಞ್ಹಿ ನೋ ಸಿಯಾ, ಭನ್ತೇ! ಇಧ ಮಯಂ, ಭನ್ತೇ, ಯಾವದೇವ ಆಕಙ್ಖಾಮ ವಿತಕ್ಕವಿಚಾರಾನಂ ವೂಪಸಮಾ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಸಮ್ಪಸಾದನಂ ಚೇತಸೋ ಏಕೋದಿಭಾವಂ ಅವಿತಕ್ಕಂ ಅವಿಚಾರಂ ಸಮಾಧಿಜಂ ಪೀತಿಸುಖಂ ದುತಿಯಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರಾಮ। ಏತಸ್ಸ, ಭನ್ತೇ, ವಿಹಾರಸ್ಸ ಸಮತಿಕ್ಕಮಾಯ ಏತಸ್ಸ ವಿಹಾರಸ್ಸ ಪಟಿಪ್ಪಸ್ಸದ್ಧಿಯಾ ಅಯಮಞ್ಞೋ ಉತ್ತರಿಮನುಸ್ಸಧಮ್ಮಾ ಅಲಮರಿಯಞಾಣದಸ್ಸನವಿಸೇಸೋ ಅಧಿಗತೋ ಫಾಸುವಿಹಾರೋ"ತಿ।

"ಸಾಧು ಸಾಧು, ಅನುರುದ್ಧಾ! ಏತಸ್ಸ ಪನ ವೋ, ಅನುರುದ್ಧಾ, ವಿಹಾರಸ್ಸ ಸಮತಿಕ್ಕಮಾಯ ಏತಸ್ಸ ವಿಹಾರಸ್ಸ ಪಟಿಪ್ಪಸ್ಸದ್ಧಿಯಾ ಅತ್ಥಞ್ಞೋ ಉತ್ತರಿಮನುಸ್ಸಧಮ್ಮಾ ಅಲಮರಿಯಞಾಣದಸ್ಸನವಿಸೇಸೋ ಅಧಿಗತೋ ಫಾಸುವಿಹಾರೋ"ತಿ? "ಕಿಞ್ಹಿ ನೋ ಸಿಯಾ, ಭನ್ತೇ! ಇಧ ಮಯಂ, ಭನ್ತೇ, ಯಾವದೇವ ಆಕಙ್ಖಾಮ ಪೀತಿಯಾ ಚ ವಿರಾಗಾ ಉಪೇಕ್ಖಕಾ ಚ ವಿಹರಾಮ, ಸತಾ ಚ ಸಮ್ಪಜಾನಾ, ಸುಖಞ್ಚ ಕಾಯೇನ ಪಟಿಸಂವೇದೇಮ, ಯಂ ತಂ ಅರಿಯಾ ಆಚಿಕ್ಖನ್ತಿ – 'ಉಪೇಕ್ಖಕೋ ಸತಿಮಾ ಸುಖವಿಹಾರೀ'ತಿ ತತಿಯಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರಾಮ। ಏತಸ್ಸ, ಭನ್ತೇ, ವಿಹಾರಸ್ಸ ಸಮತಿಕ್ಕಮಾಯ ಏತಸ್ಸ ವಿಹಾರಸ್ಸ ಪಟಿಪ್ಪಸ್ಸದ್ಧಿಯಾ ಅಯಮಞ್ಞೋ ಉತ್ತರಿಮನುಸ್ಸಧಮ್ಮಾ ಅಲಮರಿಯಞಾಣದಸ್ಸನವಿಸೇಸೋ ಅಧಿಗತೋ ಫಾಸುವಿಹಾರೋ"ತಿ।

“ಸಾಧು ಸಾಧು, ಅನುರುದ್ಧಾ! ಏತಸ್ಸ ಪನ ವೋ, ಅನುರುದ್ಧಾ, ವಿಹಾರಸ್ಸ ಸಮತಿಕ್ಕಮಾಯ ಏತಸ್ಸ ವಿಹಾರಸ್ಸ ಪಟಿಪ್ಪಸ್ಸದ್ಧಿಯಾ ಅತ್ಥಞ್ಞೋ ಉತ್ತರಿಮನುಸ್ಸಧಮ್ಮಾ ಅಲಮರಿಯಞಾಣದಸ್ಸನವಿಸೇಸೋ ಅಧಿಗತೋ ಫಾಸುವಿಹಾರೋ”ತಿ ? “ಕಿಞ್ಹಿ ನೋ ಸಿಯಾ, ಭನ್ತೇ! ಇಧ ಮಯಂ, ಭನ್ತೇ, ಯಾವದೇವ ಆಕಙ್ಖಾಮ ಸುಖಸ್ಸ ಚ ಪಹಾನಾ ದುಕ್ಖಸ್ಸ ಚ ಪಹಾನಾ, ಪುಬ್ಬೇವ ಸೋಮನಸ್ಸದೋಮನಸ್ಸಾನಂ ಅತ್ಥಙ್ಗಮಾ, ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಂ ಉಪೇಕ್ಖಾಸತಿಪಾರಿಸುದ್ಧಿಂ ಚತುತ್ಥಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರಾಮ। ಏತಸ್ಸ, ಭನ್ತೇ, ವಿಹಾರಸ್ಸ ಸಮತಿಕ್ಕಮಾಯ ಏತಸ್ಸ ವಿಹಾರಸ್ಸ ಪಟಿಪ್ಪಸ್ಸದ್ಧಿಯಾ ಅಯಮಞ್ಞೋ ಉತ್ತರಿ ಮನುಸ್ಸಧಮ್ಮಾ ಅಲಮರಿಯಞಾಣದಸ್ಸನವಿಸೇಸೋ ಅಧಿಗತೋ ಫಾಸುವಿಹಾರೋ”ತಿ।

“ಸಾಧು ಸಾಧು, ಅನುರುದ್ಧಾ! ಏತಸ್ಸ ಪನ ವೋ, ಅನುರುದ್ಧಾ, ವಿಹಾರಸ್ಸ ಸಮತಿಕ್ಕಮಾಯ ಏತಸ್ಸ ವಿಹಾರಸ್ಸ ಪಟಿಪ್ಪಸ್ಸದ್ಧಿಯಾ ಅತ್ಥಞ್ಞೋ ಉತ್ತರಿಮನುಸ್ಸಧಮ್ಮಾ ಅಲಮರಿಯಞಾಣದಸ್ಸನವಿಸೇಸೋ ಅಧಿಗತೋ ಫಾಸುವಿಹಾರೋ”ತಿ? “ಕಿಞ್ಹಿ ನೋ ಸಿಯಾ, ಭನ್ತೇ! ಇಧ ಮಯಂ, ಭನ್ತೇ, ಯಾವದೇವ ಆಕಙ್ಖಾಮ ಸಬ್ಬಸೋ ರೂಪಸಞ್ಞಾನಂ ಸಮತಿಕ್ಕಮಾ ಪಟಿಘಸಞ್ಞಾನಂ ಅತ್ಥಙ್ಗಮಾ ನಾನತ್ತಸಞ್ಞಾನಂ ಅಮನಸಿಕಾರಾ ‘ಅನನ್ತೋ ಆಕಾಸೋ’ತಿ ಆಕಾಸಾನಞ್ಚಾಯತನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರಾಮ। ಏತಸ್ಸ, ಭನ್ತೇ, ವಿಹಾರಸ್ಸ ಸಮತಿಕ್ಕಮಾಯ ಏತಸ್ಸ ವಿಹಾರಸ್ಸ ಪಟಿಪ್ಪಸ್ಸದ್ಧಿಯಾ ಅಯಮಞ್ಞೋ ಉತ್ತರಿಮನುಸ್ಸಧಮ್ಮಾ ಅಲಮರಿಯಞಾಣದಸ್ಸನವಿಸೇಸೋ ಅಧಿಗತೋ ಫಾಸುವಿಹಾರೋ”ತಿ।

“ಸಾಧು ಸಾಧು, ಅನುರುದ್ಧಾ! ಏತಸ್ಸ ಪನ ವೋ, ಅನುರುದ್ಧಾ, ವಿಹಾರಸ್ಸ ಸಮತಿಕ್ಕಮಾಯ ಏತಸ್ಸ ವಿಹಾರಸ್ಸ ಪಟಿಪ್ಪಸ್ಸದ್ಧಿಯಾ ಅತ್ಥಞ್ಞೋ ಉತ್ತರಿಮನುಸ್ಸಧಮ್ಮಾ ಅಲಮರಿಯಞಾಣದಸ್ಸನವಿಸೇಸೋ ಅಧಿಗತೋ ಫಾಸುವಿಹಾರೋ”ತಿ? “ಕಿಞ್ಹಿ ನೋ ಸಿಯಾ, ಭನ್ತೇ! ಇಧ ಮಯಂ, ಭನ್ತೇ, ಯಾವದೇವ ಆಕಙ್ಖಾಮ ಸಬ್ಬಸೋ ಆಕಾಸಾನಞ್ಚಾಯತನಂ ಸಮತಿಕ್ಕಮ್ಮ ‘ಅನನ್ತಂ ವಿಞ್ಞಾಣ’ನ್ತಿ ವಿಞ್ಞಾಣಞ್ಚಾಯತನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರಾಮ...ಪೇ॰... ಸಬ್ಬಸೋ ವಿಞ್ಞಾಣಞ್ಚಾಯತನಂ ಸಮತಿಕ್ಕಮ್ಮ ‘ನತ್ಥಿ ಕಿಞ್ಚೀ’ತಿ ಆಕಿಞ್ಚಞ್ಞಾಯತನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರಾಮ...ಪೇ॰... ಸಬ್ಬಸೋ ಆಕಿಞ್ಚಞ್ಞಾಯತನಂ ಸಮತಿಕ್ಕಮ್ಮ ನೇವಸಞ್ಞಾನಾಸಞ್ಞಾಯತನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರಾಮ। ಏತಸ್ಸ, ಭನ್ತೇ, ವಿಹಾರಸ್ಸ ಸಮತಿಕ್ಕಮಾಯ ಏತಸ್ಸ ವಿಹಾರಸ್ಸ ಪಟಿಪ್ಪಸ್ಸದ್ಧಿಯಾ ಅಯಮಞ್ಞೋ ಉತ್ತರಿಮನುಸ್ಸಧಮ್ಮಾ ಅಲಮರಿಯಞಾಣದಸ್ಸನವಿಸೇಸೋ ಅಧಿಗತೋ ಫಾಸುವಿಹಾರೋ”ತಿ।

೩೨೯. “ಸಾಧು ಸಾಧು, ಅನುರುದ್ಧಾ! ಏತಸ್ಸ ಪನ ವೋ, ಅನುರುದ್ಧಾ, ವಿಹಾರಸ್ಸ ಸಮತಿಕ್ಕಮಾಯ ಏತಸ್ಸ ವಿಹಾರಸ್ಸ ಪಟಿಪ್ಪಸ್ಸದ್ಧಿಯಾ ಅತ್ಥಞ್ಞೋ ಉತ್ತರಿಮನುಸ್ಸಧಮ್ಮಾ ಅಲಮರಿಯಞಾಣದಸ್ಸನವಿಸೇಸೋ ಅಧಿಗತೋ ಫಾಸುವಿಹಾರೋ”ತಿ? “ಕಿಞ್ಹಿ ನೋ ಸಿಯಾ, ಭನ್ತೇ! ಇಧ ಮಯಂ, ಭನ್ತೇ, ಯಾವದೇವ ಆಕಙ್ಖಾಮ ಸಬ್ಬಸೋ ನೇವಸಞ್ಞಾನಾಸಞ್ಞಾಯತನಂ ಸಮತಿಕ್ಕಮ್ಮ ಸಞ್ಞಾವೇದಯಿತನಿರೋಧಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರಾಮ, ಪಞ್ಞಾಯ ಚ ನೋ ದಿಸ್ವಾ ಆಸವಾ ಪರಿಕ್ಖೀಣಾ। ಏತಸ್ಸ, ಭನ್ತೇ, ವಿಹಾರಸ್ಸ ಸಮತಿಕ್ಕಮಾಯ ಏತಸ್ಸ ವಿಹಾರಸ್ಸ ಪಟಿಪ್ಪಸ್ಸದ್ಧಿಯಾ ಅಯಮಞ್ಞೋ ಉತ್ತರಿಮನುಸ್ಸಧಮ್ಮಾ ಅಲಮರಿಯಞಾಣದಸ್ಸನವಿಸೇಸೋ ಅಧಿಗತೋ ಫಾಸುವಿಹಾರೋ। ಇಮಮ್ಹಾ ಚ ಮಯಂ, ಭನ್ತೇ, ಫಾಸುವಿಹಾರಾ ಅಞ್ಞಂ ಫಾಸುವಿಹಾರಂ ಉತ್ತರಿತರಂ ವಾ ಪಣೀತತರಂ ವಾ ನ ಸಮನುಪಸ್ಸಾಮಾ”ತಿ। “ಸಾಧು ಸಾಧು, ಅನುರುದ್ಧಾ! ಇಮಮ್ಹಾ ಫಾಸುವಿಹಾರಾ ಉತ್ತರಿತರೋ ವಾ ಪಣೀತತರೋ ವಾ ಫಾಸುವಿಹಾರೋ ನತ್ಥೀ”ತಿ।

೩೩೦. ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ಆಯಸ್ಮನ್ತಞ್ಚ ಅನುರುದ್ಧಂ ಆಯಸ್ಮನ್ತಞ್ಚ ನನ್ದಿಯಂ ಆಯಸ್ಮನ್ತಞ್ಚ ಕಿಮಿಲಂ ಧಮ್ಮಿಯಾ ಕಥಾಯ ಸನ್ದಸ್ಸೇತ್ವಾ ಸಮಾದಪೇತ್ವಾ ಸಮುತ್ತೇಜೇತ್ವಾ ಸಮ್ಪಹಂಸೇತ್ವಾ ಉಟ್ಠಾಯಾಸನಾ ಪಕ್ಕಾಮಿ। ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಚ ಅನುರುದ್ಧೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಚ ನನ್ದಿಯೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಚ ಕಿಮಿಲೋ ಭಗವನ್ತಂ ಅನುಸಂಯಾಯಿತ್ವಾ [ಅನುಸಂಸಾವೇತ್ವಾ (ಸೀ॰), ಅನುಸಾವೇತ್ವಾ (ಟೀಕಾ)] ತತೋ ಪಟಿನಿವತ್ತಿತ್ವಾ ಆಯಸ್ಮಾ ಚ ನನ್ದಿಯೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಚ ಕಿಮಿಲೋ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಅನುರುದ್ಧಂ ಏತದವೋಚುಂ – “ಕಿಂ ನು ಖೋ ಮಯಂ ಆಯಸ್ಮತೋ ಅನುರುದ್ಧಸ್ಸ ಏವಮಾರೋಚೇಮ್ಹ – ‘ಇಮಾಸಞ್ಚ ಇಮಾಸಞ್ಚ ವಿಹಾರಸಮಾಪತ್ತೀನಂ ಮಯಂ ಲಾಭಿನೋ’ತಿ, ಯಂ ನೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಅನುರುದ್ಧೋ ಭಗವತೋ ಸಮ್ಮುಖಾ ಯಾವ ಆಸವಾನಂ

ಖಯಾ ಪಕಾಸೇತೀ"ತಿ? "ನ ಖೋ ಮೇ ಆಯಸ್ಮನ್ತೋ ಏವಮಾರೋಚೇಸುಂ - 'ಇಮಾಸಞ್ಚ ಇಮಾಸಞ್ಚ ವಿಹಾರಸಮಾಪತ್ತೀನಂ ಮಯಂ ಲಾಭಿನೋ'ತಿ, ಅಪಿ ಚ ಮೇ ಆಯಸ್ಮನ್ತಾನಂ ಚೇತಸಾ ಚೇತೋ ಪರಿಚ್ಚ ವಿದಿತೋ - 'ಇಮಾಸಞ್ಚ ಇಮಾಸಞ್ಚ ವಿಹಾರಸಮಾಪತ್ತೀನಂ ಇಮೇ ಆಯಸ್ಮನ್ತೋ ಲಾಭಿನೋ'ತಿ। ದೇವತಾಪಿ ಮೇ ಏತಮತ್ಥಂ ಆರೋಚೇಸುಂ - 'ಇಮಾಸಞ್ಚ ಇಮಾಸಞ್ಚ ವಿಹಾರಸಮಾಪತ್ತೀನಂ ಇಮೇ ಆಯಸ್ಮನ್ತೋ ಲಾಭಿನೋ'ತಿ। ತಮೇನಂ ಭಗವತಾ ಪಞ್ಹಾಭಿಪುಟ್ಠೇನ ಬ್ಯಾಕತ"ನ್ತಿ।

೩೩೧. ಅಥ ಖೋ ದೀಘೋ ಪರಜನೋ ಯಕ್ಖೋ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ಅಟ್ಠಾಸಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ಠಿತೋ ಖೋ ದೀಘೋ ಪರಜನೋ ಯಕ್ಖೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ - "ಲಾಭಾ ವತ, ಭನ್ತೇ, ವಜ್ಜೀನಂ, ಸುಲದ್ಧಲಾಭಾ ವಜ್ಜಿಪಜಾಯ, ಯತ್ಥ ತಥಾಗತೋ ವಿಹರತಿ ಅರಹಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ, ಇಮೇ ಚ ತಯೋ ಕುಲಪುತ್ತಾ - ಆಯಸ್ಮಾ ಚ ಅನುರುದ್ಧೋ, ಆಯಸ್ಮಾ ಚ ನನ್ದಿಯೋ, ಆಯಸ್ಮಾ ಚ ಕಿಮಿಲೋ"ತಿ। ದೀಘಸ್ಸ ಪರಜನಸ್ಸ ಯಕ್ಖಸ್ಸ ಸದ್ದಂ ಸುತ್ವಾ ಭುಮ್ಮಾ ದೇವಾ ಸದ್ದಮನುಸ್ಸಾವೇಸುಂ - 'ಲಾಭಾ ವತ, ಭೋ, ವಜ್ಜೀನಂ, ಸುಲದ್ಧಲಾಭಾ ವಜ್ಜಿಪಜಾಯ, ಯತ್ಥ ತಥಾಗತೋ ವಿಹರತಿ ಅರಹಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ, ಇಮೇ ಚ ತಯೋ ಕುಲಪುತ್ತಾ - ಆಯಸ್ಮಾ ಚ ಅನುರುದ್ಧೋ, ಆಯಸ್ಮಾ ಚ ನನ್ದಿಯೋ, ಆಯಸ್ಮಾ ಚ ಕಿಮಿಲೋ'ತಿ। ಭುಮ್ಮಾನಂ ದೇವಾನಂ ಸದ್ದಂ ಸುತ್ವಾ ಚಾತುಮಹಾರಾಜಿಕಾ ದೇವಾ...ಪೇ॰... ತಾವತಿಂಸಾ ದೇವಾ...ಪೇ॰... ಯಾಮಾ ದೇವಾ...ಪೇ॰... ತುಸಿತಾ ದೇವಾ...ಪೇ॰... ನಿಮ್ಮಾನರತೀ ದೇವಾ...ಪೇ॰... ಪರನಿಮ್ಮಿತವಸವತ್ತೀ ದೇವಾ...ಪೇ॰... ಬ್ರಹ್ಮಕಾಯಿಕಾ ದೇವಾ ಸದ್ದಮನುಸ್ಸಾವೇಸುಂ - "ಲಾಭಾ ವತ, ಭೋ, ವಜ್ಜೀನಂ, ಸುಲದ್ಧಲಾಭಾ ವಜ್ಜಿಪಜಾಯ, ಯತ್ಥ ತಥಾಗತೋ ವಿಹರತಿ ಅರಹಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ, ಇಮೇ ಚ ತಯೋ ಕುಲಪುತ್ತಾ - ಆಯಸ್ಮಾ ಚ ಅನುರುದ್ಧೋ, ಆಯಸ್ಮಾ ಚ ನನ್ದಿಯೋ, ಆಯಸ್ಮಾ ಚ ಕಿಮಿಲೋ"ತಿ। ಇತಿಹ ತೇ ಆಯಸ್ಮನ್ತೋ ತೇನ ಖಣೇನ (ತೇನ ಲಯೇನ) [( ) ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಪೀ॰ ಪೋತ್ಥಕೇಸು ನತ್ಥಿ] ತೇನ ಮುಹುತ್ತೇನ ಯಾವಬ್ರಹ್ಮಲೋಕಾ ವಿದಿತಾ [ಸಂವಿದಿತಾ (ಕ॰)] ಅಹೇಸುಂ।

"ಏವಮೇತಂ, ದೀಘ, ಏವಮೇತಂ, ದೀಘ! ಯಸ್ಮಾಪಿ, ದೀಘ, ಕುಲಾ ಏತೇ ತಯೋ ಕುಲಪುತ್ತಾ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜಿತಾ, ತಞ್ಚೇಪಿ ಕುಲಂ ಏತೇ ತಯೋ ಕುಲಪುತ್ತೇ ಪಸನ್ನಚಿತ್ತಂ ಅನುಸ್ಸರೇಯ್ಯ, ತಸ್ಸಪಾಸ್ಸ ಕುಲಸ್ಸ ದೀಘರತ್ತಂ ಹಿತಾಯ ಸುಖಾಯ। ಯಸ್ಮಾಪಿ, ದೀಘ, ಕುಲಪರಿವಟ್ಟಾ ಏತೇ ತಯೋ ಕುಲಪುತ್ತಾ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜಿತಾ, ಸೋ ಚೇಪಿ ಕುಲಪರಿವಟ್ಟೋ ಏತೇ ತಯೋ ಕುಲಪುತ್ತೇ ಪಸನ್ನಚಿತ್ತೋ ಅನುಸ್ಸರೇಯ್ಯ, ತಸ್ಸಪಾಸ್ಸ ಕುಲಪರಿವಟ್ಟಸ್ಸ ದೀಘರತ್ತಂ ಹಿತಾಯ ಸುಖಾಯ। ಯಸ್ಮಾಪಿ, ದೀಘ, ಗಾಮಾ ಏತೇ ತಯೋ ಕುಲಪುತ್ತಾ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜಿತಾ, ಸೋ ಚೇಪಿ ಗಾಮೋ ಏತೇ ತಯೋ ಕುಲಪುತ್ತೇ ಪಸನ್ನಚಿತ್ತೋ ಅನುಸ್ಸರೇಯ್ಯ, ತಸ್ಸಪಾಸ್ಸ ಗಾಮಸ್ಸ ದೀಘರತ್ತಂ ಹಿತಾಯ ಸುಖಾಯ। ಯಸ್ಮಾಪಿ, ದೀಘ, ನಿಗಮಾ ಏತೇ ತಯೋ ಕುಲಪುತ್ತಾ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜಿತಾ, ಸೋ ಚೇಪಿ ನಿಗಮೋ ಏತೇ ತಯೋ ಕುಲಪುತ್ತೇ ಪಸನ್ನಚಿತ್ತೋ ಅನುಸ್ಸರೇಯ್ಯ, ತಸ್ಸಪಾಸ್ಸ ನಿಗಮಸ್ಸ ದೀಘರತ್ತಂ ಹಿತಾಯ ಸುಖಾಯ। ಯಸ್ಮಾಪಿ, ದೀಘ, ನಗರಾ ಏತೇ ತಯೋ ಕುಲಪುತ್ತಾ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜಿತಾ, ತಞ್ಚೇಪಿ ನಗರಂ ಏತೇ ತಯೋ ಕುಲಪುತ್ತೇ ಪಸನ್ನಚಿತ್ತಂ ಅನುಸ್ಸರೇಯ್ಯ, ತಸ್ಸಪಾಸ್ಸ ನಗರಸ್ಸ ದೀಘರತ್ತಂ ಹಿತಾಯ ಸುಖಾಯ। ಯಸ್ಮಾಪಿ, ದೀಘ, ಜನಪದಾ ಏತೇ ತಯೋ ಕುಲಪುತ್ತಾ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜಿತಾ, ಸೋ ಚೇಪಿ ಜನಪದೋ ಏತೇ ತಯೋ ಕುಲಪುತ್ತೇ ಪಸನ್ನಚಿತ್ತೋ ಅನುಸ್ಸರೇಯ್ಯ, ತಸ್ಸಪಾಸ್ಸ ಜನಪದಸ್ಸ ದೀಘರತ್ತಂ ಹಿತಾಯ ಸುಖಾಯ। ಸಬ್ಬೇ ಚೇಪಿ, ದೀಘ, ಖತ್ತಿಯಾ ಏತೇ ತಯೋ ಕುಲಪುತ್ತೇ ಪಸನ್ನಚಿತ್ತಾ ಅನುಸ್ಸರೇಯ್ಯುಂ, ಸಬ್ಬೇಸಾನಂಪಾಸ್ಸ ಖತ್ತಿಯಾನಂ ದೀಘರತ್ತಂ ಹಿತಾಯ ಸುಖಾಯ। ಸಬ್ಬೇ ಚೇಪಿ, ದೀಘ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ...ಪೇ॰... ಸಬ್ಬೇ ಚೇಪಿ, ದೀಘ, ವೇಸ್ಸಾ...ಪೇ॰... ಸಬ್ಬೇ ಚೇಪಿ, ದೀಘ, ಸುದ್ದಾ ಏತೇ ತಯೋ ಕುಲಪುತ್ತೇ ಪಸನ್ನಚಿತ್ತಾ ಅನುಸ್ಸರೇಯ್ಯುಂ, ಸಬ್ಬೇಸಾನಂಪಾಸ್ಸ ಸುದ್ದಾನಂ ದೀಘರತ್ತಂ ಹಿತಾಯ ಸುಖಾಯ। ಸದೇವಕೋ ಚೇಪಿ, ದೀಘ, ಲೋಕೋ ಸಮಾರಕೋ ಸಬ್ರಹ್ಮಕೋ ಸಸ್ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣೀ ಪಜಾ ಸದೇವಮನುಸ್ಸಾ ಏತೇ ತಯೋ ಕುಲಪುತ್ತೇ ಪಸನ್ನಚಿತ್ತಾ ಅನುಸ್ಸರೇಯ್ಯ, ಸದೇವಕಸ್ಸಪಾಸ್ಸ ಲೋಕಸ್ಸ ಸಮಾರಕಸ್ಸ ಸಬ್ರಹ್ಮಕಸ್ಸ ಸಸ್ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಿಯಾ ಪಜಾಯ ಸದೇವಮನುಸ್ಸಾಯ ದೀಘರತ್ತಂ ಹಿತಾಯ ಸುಖಾಯ। ಪಸ್ಸ, ದೀಘ,

ಯಾವ ಏತೇ ತಯೋ ಕುಲಪುತ್ತಾ ಬಹುಜನಹಿತಾಯ ಪಟಿಪನ್ನಾ ಬಹುಜನಸುಖಾಯ ಲೋಕಾನುಕಮ್ಪಾಯ, ಅತ್ಥಾಯ ಹಿತಾಯ ಸುಖಾಯ ದೇವಮನುಸ್ಸಾನ"ನ್ತಿ।

ಇದಮವೋಚ ಭಗವಾ। ಅತ್ತಮನೋ ದೀಘೋ ಪರಜನೋ ಯಕ್ಖೋ ಭಗವತೋ ಭಾಸಿತಂ ಅಭಿನನ್ದೀತಿ।

ಚೂಳಗೋಸಿಙ್ಗಸುತ್ತಂ ನಿಟ್ಠಿತಂ ಪಠಮಂ।

೨. ಮಹಾಗೋಸಿಙ್ಗಸುತ್ತಂ

೩೩೨. ಏವಂ ಮೇ ಸುತಂ - ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ಗೋಸಿಙ್ಗಸಾಲವನದಾಯೇ ವಿಹರತಿ ಸಮ್ಬಹುಲೇಹಿ ಅಭಿಞ್ಞಾತೇಹಿ ಅಭಿಞ್ಞಾತೇಹಿ ಥೇರೇಹಿ ಸಾವಕೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ - ಆಯಸ್ಮತಾ ಚ ಸಾರಿಪುತ್ತೇನ ಆಯಸ್ಮತಾ ಚ ಮಹಾಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನೇನ ಆಯಸ್ಮತಾ ಚ ಮಹಾಕಸ್ಸಪೇನ ಆಯಸ್ಮತಾ ಚ ಅನುರುದ್ಧೇನ ಆಯಸ್ಮತಾ ಚ ರೇವತೇನ ಆಯಸ್ಮತಾ ಚ ಆನನ್ದೇನ, ಅಞ್ಞೇಹಿ ಚ ಅಭಿಞ್ಞಾತೇಹಿ ಅಭಿಞ್ಞಾತೇಹಿ ಥೇರೇಹಿ ಸಾವಕೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ। ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಮಹಾಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನೋ ಸಾಯನ್ಹಸಮಯಂ ಪಟಿಸಲ್ಲಾನಾ ವುಟ್ಠಿತೋ ಯೇನಾಯಸ್ಮಾ ಮಹಾಕಸ್ಸಪೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಮಹಾಕಸ್ಸಪಂ ಏತದವೋಚ - "ಆಯಾಮಾವುಸೋ, ಕಸ್ಸಪ, ಯೇನಾಯಸ್ಮಾ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿಸ್ಸಾಮ ಧಮ್ಮಸ್ಸವನಾಯಾ"ತಿ। "ಏವಮಾವುಸೋ"ತಿ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಮಹಾಕಸ್ಸಪೋ ಆಯಸ್ಮತೋ ಮಹಾಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನಸ್ಸ ಪಚ್ಚಸ್ಸೋಸಿ। ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಚ ಮಹಾಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಚ ಮಹಾಕಸ್ಸಪೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಚ ಅನುರುದ್ಧೋ ಯೇನಾಯಸ್ಮಾ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿಂಸು ಧಮ್ಮಸ್ಸವನಾಯ। ಅದ್ದಸಾ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಆಯಸ್ಮನ್ತಞ್ಚ ಮಹಾಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನಂ ಆಯಸ್ಮನ್ತಞ್ಚ ಮಹಾಕಸ್ಸಪಂ ಆಯಸ್ಮನ್ತಞ್ಚ ಅನುರುದ್ಧಂ ಯೇನಾಯಸ್ಮಾ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮನ್ತೇ ಧಮ್ಮಸ್ಸವನಾಯ। ದಿಸ್ವಾನ ಯೇನಾಯಸ್ಮಾ ರೇವತೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ರೇವತಂ ಏತದವೋಚ - "ಉಪಸಙ್ಕಮನ್ತಾ ಖೋ ಅಮೂ, ಆವುಸೋ [ಆಯಸ್ಮನ್ತಾವುಸೋ (ಕ॰)] ರೇವತ, ಸಪ್ಪುರಿಸಾ ಯೇನಾಯಸ್ಮಾ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ತೇನ ಧಮ್ಮಸ್ಸವನಾಯ। ಆಯಾಮಾವುಸೋ ರೇವತ, ಯೇನಾಯಸ್ಮಾ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿಸ್ಸಾಮ ಧಮ್ಮಸ್ಸವನಾಯಾ"ತಿ। "ಏವಮಾವುಸೋ"ತಿ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ರೇವತೋ ಆಯಸ್ಮತೋ ಆನನ್ದಸ್ಸ ಪಚ್ಚಸ್ಸೋಸಿ। ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಚ ರೇವತೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಚ ಆನನ್ದೋ ಯೇನಾಯಸ್ಮಾ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿಂಸು ಧಮ್ಮಸ್ಸವನಾಯ।

೩೩೩. ಅದ್ದಸಾ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ಆಯಸ್ಮನ್ತಞ್ಚ ರೇವತಂ ಆಯಸ್ಮನ್ತಞ್ಚ ಆನನ್ದಂ ದೂರತೋವ ಆಗಚ್ಛನ್ತೇ। ದಿಸ್ವಾನ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಆನನ್ದಂ ಏತದವೋಚ - "ಏತು ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ! ಸ್ವಾಗತಂ ಆಯಸ್ಮತೋ ಆನನ್ದಸ್ಸ ಭಗವತೋ ಉಪಟ್ಠಾಕಸ್ಸ ಭಗವತೋ ಸನ್ತಿಕಾವಚರಸ್ಸ! ರಮಣೀಯಂ, ಆವುಸೋ ಆನನ್ದ, ಗೋಸಿಙ್ಗಸಾಲವನಂ, ದೋಸಿನಾ ರತ್ತಿ, ಸಬ್ಬಫಾಲಿಫುಲ್ಲಾ [ಸಬ್ಬಪಾಲಿಫುಲ್ಲಾ (ಸೀ॰)] ಸಾಲಾ, ದಿಬ್ಬಾ, ಮಞ್ಞೇ, ಗನ್ಧಾ ಸಮ್ಪವನ್ತಿ; ಕಥಂರೂಪೇನ, ಆವುಸೋ ಆನನ್ದ, ಭಿಕ್ಖುನಾ ಗೋಸಿಙ್ಗಸಾಲವನಂ ಸೋಭೇಯ್ಯಾ"ತಿ? "ಇಧಾವುಸೋ ಸಾರಿಪುತ್ತ , ಭಿಕ್ಖು ಬಹುಸ್ಸುತೋ ಹೋತಿ ಸುತಧರೋ ಸುತಸನ್ನಿಚಯೋ। ಯೇ ತೇ ಧಮ್ಮಾ ಆದಿಕಲ್ಯಾಣಾ ಮಜ್ಝೇಕಲ್ಯಾಣಾ ಪರಿಯೋಸಾನಕಲ್ಯಾಣಾ ಸಾತ್ಥಾ ಸಬ್ಯಞ್ಜನಾ; ಕೇವಲಪರಿಪುಣ್ಣಂ ಪರಿಸುದ್ಧಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಅಭಿವದನ್ತಿ, ತಥಾರೂಪಾಸ್ಸ ಧಮ್ಮಾ ಬಹುಸ್ಸುತಾ ಹೋನ್ತಿ, ಧಾತಾ [ಧತಾ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)], ವಚಸಾ ಪರಿಚಿತಾ, ಮನಸಾನುಪೇಕ್ಖಿತಾ, ದಿಟ್ಠಿಯಾ ಸುಪ್ಪಟಿವಿದ್ಧಾ। ಸೋ ಚತಸ್ಸನ್ನಂ ಪರಿಸಾನಂ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತಿ ಪರಿಮಣ್ಡಲೇಹಿ ಪದಬ್ಯಞ್ಜನೇಹಿ ಅನುಪ್ಪಬನ್ಧೇಹಿ [ಅಪ್ಪಬದ್ಧೇಹಿ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)] ಅನುಸಯಸಮುಗ್ಘಾತಾಯ। ಏವರೂಪೇನ ಖೋ, ಆವುಸೋ ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಭಿಕ್ಖುನಾ ಗೋಸಿಙ್ಗಸಾಲವನಂ ಸೋಭೇಯ್ಯಾ"ತಿ।

೩೩೪. ಏವಂ ವುತ್ತೇ, ಆಯಸ್ಮಾ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ರೇವತಂ ಏತದವೋಚ - "ಬ್ಯಾಕತಂ ಖೋ, ಆವುಸೋ ರೇವತ, ಆಯಸ್ಮತಾ ಆನನ್ದೇನ ಯಥಾಸಕಂ ಪಟಿಭಾನಂ। ತತ್ಥ ದಾನಿ ಮಯಂ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ರೇವತಂ ಪುಚ್ಛಾಮ - 'ರಮಣೀಯಂ, ಆವುಸೋ

ರೇವತ, ಗೋಸಿಙ್ಗಸಾಲವನಂ, ದೋಸಿನಾ ರತ್ತಿ, ಸಬ್ಬಫಾಲಿಫುಲ್ಲಾ ಸಾಲಾ, ದಿಬ್ಬಾ, ಮಞ್ಞೇ, ಗನ್ಧಾ ಸಮ್ಪವನ್ತಿ; ಕಥಂರೂಪೇನ, ಆವುಸೋ ರೇವತ, ಭಿಕ್ಖುನಾ ಗೋಸಿಙ್ಗಸಾಲವನಂ ಸೋಭೇಯ್ಯಾ'''ತಿ? ''ಇಧಾವುಸೋ ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಭಿಕ್ಖು ಪಟಿಸಲ್ಲಾನಾರಾಮೋ ಹೋತಿ ಪಟಿಸಲ್ಲಾನರತೋ, ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಚೇತೋಸಮಥಮನುಯುತ್ತೋ ಅನಿರಾಕತಜ್ಝಾನೋ, ವಿಪಸ್ಸನಾಯ ಸಮನ್ನಾಗತೋ, ಬ್ರೂಹೇತಾ ಸುಞ್ಞಾಗಾರಾನಂ। ಏವರೂಪೇನ ಖೋ, ಆವುಸೋ ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಭಿಕ್ಖುನಾ ಗೋಸಿಙ್ಗಸಾಲವನಂ ಸೋಭೇಯ್ಯಾ''ತಿ।

೩೩೫. ಏವಂ ವುತ್ತೇ, ಆಯಸ್ಮಾ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಅನುರುದ್ಧಂ ಏತದವೋಚ - ''ಬ್ಯಾಕತಂ ಖೋ, ಆವುಸೋ ಅನುರುದ್ಧ, ಆಯಸ್ಮತಾ ರೇವತೇನ ಯಥಾಸಕಂ ಪಟಿಭಾನಂ। ತತ್ಥ ದಾನಿ ಮಯಂ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಅನುರುದ್ಧಂ ಪುಚ್ಛಾಮ - 'ರಮಣೀಯಂ, ಆವುಸೋ ಅನುರುದ್ಧ, ಗೋಸಿಙ್ಗಸಾಲವನಂ, ದೋಸಿನಾ ರತ್ತಿ, ಸಬ್ಬಫಾಲಿಫುಲ್ಲಾ ಸಾಲಾ, ದಿಬ್ಬಾ, ಮಞ್ಞೇ, ಗನ್ಧಾ ಸಮ್ಪವನ್ತಿ; ಕಥಂರೂಪೇನ, ಆವುಸೋ ಅನುರುದ್ಧ, ಭಿಕ್ಖುನಾ ಗೋಸಿಙ್ಗಸಾಲವನಂ ಸೋಭೇಯ್ಯಾ'''ತಿ? ''ಇಧಾವುಸೋ ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಭಿಕ್ಖು ದಿಬ್ಬೇನ ಚಕ್ಖುನಾ ವಿಸುದ್ಧೇನ ಅತಿಕ್ಕನ್ತಮಾನುಸಕೇನ ಸಹಸ್ಸಂ ಲೋಕಾನಂ ವೋಲೋಕೇತಿ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಆವುಸೋ ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಚಕ್ಖುಮಾ ಪುರಿಸೋ ಉಪರಿಪಾಸಾದವರಗತೋ ಸಹಸ್ಸಂ ನೇಮಿಮಣ್ಡಲಾನಂ ವೋಲೋಕೇಯ್ಯ; ಏವಮೇವ ಖೋ, ಆವುಸೋ ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಭಿಕ್ಖು ದಿಬ್ಬೇನ ಚಕ್ಖುನಾ ವಿಸುದ್ಧೇನ ಅತಿಕ್ಕನ್ತಮಾನುಸಕೇನ ಸಹಸ್ಸಂ ಲೋಕಾನಂ ವೋಲೋಕೇತಿ। ಏವರೂಪೇನ ಖೋ, ಆವುಸೋ ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಭಿಕ್ಖುನಾ ಗೋಸಿಙ್ಗಸಾಲವನಂ ಸೋಭೇಯ್ಯಾ''ತಿ।

೩೩೬. ಏವಂ ವುತ್ತೇ, ಆಯಸ್ಮಾ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಮಹಾಕಸ್ಸಪಂ ಏತದವೋಚ - ''ಬ್ಯಾಕತಂ ಖೋ, ಆವುಸೋ ಕಸ್ಸಪ, ಆಯಸ್ಮತಾ ಅನುರುದ್ಧೇನ ಯಥಾಸಕಂ ಪಟಿಭಾನಂ। ತತ್ಥ ದಾನಿ ಮಯಂ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಮಹಾಕಸ್ಸಪಂ ಪುಚ್ಛಾಮ - 'ರಮಣೀಯಂ, ಆವುಸೋ ಕಸ್ಸಪ, ಗೋಸಿಙ್ಗಸಾಲವನಂ, ದೋಸಿನಾ ರತ್ತಿ, ಸಬ್ಬಫಾಲಿಫುಲ್ಲಾ ಸಾಲಾ, ದಿಬ್ಬಾ, ಮಞ್ಞೇ, ಗನ್ಧಾ ಸಮ್ಪವನ್ತಿ; ಕಥಂರೂಪೇನ, ಆವುಸೋ ಕಸ್ಸಪ, ಭಿಕ್ಖುನಾ ಗೋಸಿಙ್ಗಸಾಲವನಂ ಸೋಭೇಯ್ಯಾ'''ತಿ? ''ಇಧಾವುಸೋ ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಭಿಕ್ಖು ಅತ್ತನಾ ಚ ಆರಞ್ಞಿಕೋ ಹೋತಿ ಆರಞ್ಞಿಕತ್ತಸ್ಸ ಚ ವಣ್ಣವಾದೀ, ಅತ್ತನಾ ಚ ಪಿಣ್ಡಪಾತಿಕೋ ಹೋತಿ ಪಿಣ್ಡಪಾತಿಕತ್ತಸ್ಸ ಚ ವಣ್ಣವಾದೀ, ಅತ್ತನಾ ಚ ಪಂಸುಕೂಲಿಕೋ ಹೋತಿ ಪಂಸುಕೂಲಿಕತ್ತಸ್ಸ ಚ ವಣ್ಣವಾದೀ, ಅತ್ತನಾ ಚ ತೇಚೀವರಿಕೋ ಹೋತಿ ತೇಚೀವರಿಕತ್ತಸ್ಸ ಚ ವಣ್ಣವಾದೀ, ಅತ್ತನಾ ಚ ಅಪ್ಪಿಚ್ಛೋ ಹೋತಿ ಅಪ್ಪಿಚ್ಛತಾಯ ಚ ವಣ್ಣವಾದೀ, ಅತ್ತನಾ ಚ ಸನ್ತುಟ್ಠೋ ಹೋತಿ ಸನ್ತುಟ್ಠಿಯಾ ಚ ವಣ್ಣವಾದೀ, ಅತ್ತನಾ ಚ ಪವಿವಿತ್ತೋ ಹೋತಿ ಪವಿವೇಕಸ್ಸ ಚ ವಣ್ಣವಾದೀ, ಅತ್ತನಾ ಚ ಅಸಂಸಟ್ಠೋ ಹೋತಿ ಅಸಂಸಗ್ಗಸ್ಸ ಚ ವಣ್ಣವಾದೀ, ಅತ್ತನಾ ಚ ಆರದ್ಧವೀರಿಯೋ ಹೋತಿ ವೀರಿಯಾರಮ್ಭಸ್ಸ ಚ ವಣ್ಣವಾದೀ, ಅತ್ತನಾ ಚ ಸೀಲಸಮ್ಪನ್ನೋ ಹೋತಿ ಸೀಲಸಮ್ಪದಾಯ ಚ ವಣ್ಣವಾದೀ, ಅತ್ತನಾ ಚ ಸಮಾಧಿಸಮ್ಪನ್ನೋ ಹೋತಿ ಸಮಾಧಿಸಮ್ಪದಾಯ ಚ ವಣ್ಣವಾದೀ, ಅತ್ತನಾ ಚ ಪಞ್ಞಾಸಮ್ಪನ್ನೋ ಹೋತಿ ಪಞ್ಞಾಸಮ್ಪದಾಯ ಚ ವಣ್ಣವಾದೀ, ಅತ್ತನಾ ಚ ವಿಮುತ್ತಿಸಮ್ಪನ್ನೋ ಹೋತಿ ವಿಮುತ್ತಿಸಮ್ಪದಾಯ ಚ ವಣ್ಣವಾದೀ, ಅತ್ತನಾ ಚ ವಿಮುತ್ತಿಞಾಣದಸ್ಸನಸಮ್ಪನ್ನೋ ಹೋತಿ ವಿಮುತ್ತಿಞಾಣದಸ್ಸನಸಮ್ಪದಾಯ ಚ ವಣ್ಣವಾದೀ। ಏವರೂಪೇನ ಖೋ, ಆವುಸೋ ಸಾರಿಪುತ್ತ , ಭಿಕ್ಖುನಾ ಗೋಸಿಙ್ಗಸಾಲವನಂ ಸೋಭೇಯ್ಯಾ''ತಿ।

೩೩೭. ಏವಂ ವುತ್ತೇ, ಆಯಸ್ಮಾ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಮಹಾಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನಂ ಏತದವೋಚ - ''ಬ್ಯಾಕತಂ ಖೋ, ಆವುಸೋ ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನ, ಆಯಸ್ಮತಾ ಮಹಾಕಸ್ಸಪೇನ ಯಥಾಸಕಂ ಪಟಿಭಾನಂ। ತತ್ಥ ದಾನಿ ಮಯಂ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಮಹಾಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನಂ ಪುಚ್ಛಾಮ - 'ರಮಣೀಯಂ, ಆವುಸೋ ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನ, ಗೋಸಿಙ್ಗಸಾಲವನಂ, ದೋಸಿನಾ ರತ್ತಿ, ಸಬ್ಬಫಾಲಿಫುಲ್ಲಾ ಸಾಲಾ, ದಿಬ್ಬಾ, ಮಞ್ಞೇ, ಗನ್ಧಾ ಸಮ್ಪವನ್ತಿ; ಕಥಂರೂಪೇನ, ಆವುಸೋ ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನ, ಭಿಕ್ಖುನಾ ಗೋಸಿಙ್ಗಸಾಲವನಂ ಸೋಭೇಯ್ಯಾ'''ತಿ? ''ಇಧಾವುಸೋ ಸಾರಿಪುತ್ತ, ದ್ವೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಅಭಿಧಮ್ಮಕಥಂ ಕಥೇನ್ತಿ, ತೇ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ಪಞ್ಹಂ ಪುಚ್ಛನ್ತಿ, ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಸ್ಸ ಪಞ್ಹಂ ಪುಟ್ಠಾ ವಿಸ್ಸಜ್ಜೇನ್ತಿ, ನೋ ಚ ಸಂಸಾದೇನ್ತಿ [ಸಂಸಾರೇನ್ತಿ (ಕ॰)], ಧಮ್ಮೀ ಚ ನೇಸಂ ಕಥಾ ಪವತ್ತಿನೀ ಹೋತಿ। ಏವರೂಪೇನ ಖೋ, ಆವುಸೋ ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಭಿಕ್ಖುನಾ ಗೋಸಿಙ್ಗಸಾಲವನಂ ಸೋಭೇಯ್ಯಾ''ತಿ।

೩೩೮. ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಮಹಾಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನೋ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಸಾರಿಪುತ್ತಂ ಏತದವೋಚ – "ಬ್ಯಾಕತಂ ಖೋ, ಆವುಸೋ ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಅಮ್ಹೇಹಿ ಸಬ್ಬೇಹೇವ ಯಥಾಸಕಂ ಪಟಿಭಾನಂ। ತತ್ಥ ದಾನಿ ಮಯಂ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಸಾರಿಪುತ್ತಂ ಪುಚ್ಛಾಮ – 'ರಮಣೀಯಂ, ಆವುಸೋ ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಗೋಸಿಙ್ಗಸಾಲವನಂ, ದೋಸಿನಾ ರತ್ತಿ, ಸಬ್ಬಫಾಲಿಫುಲ್ಲಾ ಸಾಲಾ, ದಿಬ್ಬಾ, ಮಞ್ಞೇ, ಗನ್ಧಾ ಸಮ್ಪವನ್ತಿ; ಕಥಂರೂಪೇನ, ಆವುಸೋ ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಭಿಕ್ಖುನಾ ಗೋಸಿಙ್ಗಸಾಲವನಂ ಸೋಭೇಯ್ಯಾ'"ತಿ? "ಇಧಾವುಸೋ ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನ, ಭಿಕ್ಖು ಚಿತ್ತಂ ವಸಂ ವತ್ತೇತಿ, ನೋ ಚ ಭಿಕ್ಖು ಚಿತ್ತಸ್ಸ ವಸೇನ ವತ್ತತಿ। ಸೋ ಯಾಯ ವಿಹಾರಸಮಾಪತ್ತಿಯಾ ಆಕಙ್ಖತಿ ಪುಬ್ಬಣ್ಹಸಮಯಂ ವಿಹರಿತುಂ, ತಾಯ ವಿಹಾರಸಮಾಪತ್ತಿಯಾ ಪುಬ್ಬಣ್ಹಸಮಯಂ ವಿಹರತಿ; ಯಾಯ ವಿಹಾರಸಮಾಪತ್ತಿಯಾ ಆಕಙ್ಖತಿ ಮಜ್ಝನ್ಹಿಕಸಮಯಂ [ಮಜ್ಝನ್ತಿಕಸಮಯಂ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰ ಕ॰)] ವಿಹರಿತುಂ, ತಾಯ ವಿಹಾರಸಮಾಪತ್ತಿಯಾ ಮಜ್ಝನ್ಹಿಕಸಮಯಂ ವಿಹರತಿ; ಯಾಯ ವಿಹಾರಸಮಾಪತ್ತಿಯಾ ಆಕಙ್ಖತಿ ಸಾಯನ್ಹಸಮಯಂ ವಿಹರಿತುಂ, ತಾಯ ವಿಹಾರಸಮಾಪತ್ತಿಯಾ ಸಾಯನ್ಹಸಮಯಂ ವಿಹರತಿ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಆವುಸೋ ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನ, ರಞ್ಞೋ ವಾ ರಾಜಮಹಾಮತ್ತಸ್ಸ ವಾ ನಾನಾರತ್ತಾನಂ ದುಸ್ಸಾನಂ ದುಸ್ಸಕರಣ್ಡಕೋ ಪೂರೋ ಅಸ್ಸ। ಸೋ ಯಞ್ಞದೇವ ದುಸ್ಸಯುಗಂ ಆಕಙ್ಖೇಯ್ಯ ಪುಬ್ಬಣ್ಹಸಮಯಂ ಪಾರುಪಿತುಂ, ತಂ ತದೇವ ದುಸ್ಸಯುಗಂ ಪುಬ್ಬಣ್ಹಸಮಯಂ ಪಾರುಪೇಯ್ಯ; ಯಞ್ಞದೇವ ದುಸ್ಸಯುಗಂ ಆಕಙ್ಖೇಯ್ಯ ಮಜ್ಝನ್ಹಿಕಸಮಯಂ ಪಾರುಪಿತುಂ, ತಂ ತದೇವ ದುಸ್ಸಯುಗಂ ಮಜ್ಝನ್ಹಿಕಸಮಯಂ ಪಾರುಪೇಯ್ಯ; ಯಞ್ಞದೇವ ದುಸ್ಸಯುಗಂ ಆಕಙ್ಖೇಯ್ಯ ಸಾಯನ್ಹಸಮಯಂ ಪಾರುಪಿತುಂ, ತಂ ತದೇವ ದುಸ್ಸಯುಗಂ ಸಾಯನ್ಹಸಮಯಂ ಪಾರುಪೇಯ್ಯ। ಏವಮೇವ ಖೋ, ಆವುಸೋ ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನ, ಭಿಕ್ಖು ಚಿತ್ತಂ ವಸಂ ವತ್ತೇತಿ, ನೋ ಚ ಭಿಕ್ಖು ಚಿತ್ತಸ್ಸ ವಸೇನ ವತ್ತತಿ। ಸೋ ಯಾಯ ವಿಹಾರಸಮಾಪತ್ತಿಯಾ ಆಕಙ್ಖತಿ ಪುಬ್ಬಣ್ಹಸಮಯಂ ವಿಹರಿತುಂ, ತಾಯ ವಿಹಾರಸಮಾಪತ್ತಿಯಾ ಪುಬ್ಬಣ್ಹಸಮಯಂ ವಿಹರತಿ; ಯಾಯ ವಿಹಾರಸಮಾಪತ್ತಿಯಾ ಆಕಙ್ಖತಿ ಮಜ್ಝನ್ಹಿಕಸಮಯಂ ವಿಹರಿತುಂ, ತಾಯ ವಿಹಾರಸಮಾಪತ್ತಿಯಾ ಮಜ್ಝನ್ಹಿಕಸಮಯಂ ವಿಹರತಿ; ಯಾಯ ವಿಹಾರಸಮಾಪತ್ತಿಯಾ ಆಕಙ್ಖತಿ ಸಾಯನ್ಹಸಮಯಂ ವಿಹರಿತುಂ, ತಾಯ ವಿಹಾರಸಮಾಪತ್ತಿಯಾ ಸಾಯನ್ಹಸಮಯಂ ವಿಹರತಿ। ಏವರೂಪೇನ ಖೋ, ಆವುಸೋ ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನ, ಭಿಕ್ಖುನಾ ಗೋಸಿಙ್ಗಸಾಲವನಂ ಸೋಭೇಯ್ಯಾ"ತಿ।

೩೩೯. ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ತೇ ಆಯಸ್ಮನ್ತೇ ಏತದವೋಚ – "ಬ್ಯಾಕತಂ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಅಮ್ಹೇಹಿ ಸಬ್ಬೇಹೇವ ಯಥಾಸಕಂ ಪಟಿಭಾನಂ। ಆಯಾಮಾವುಸೋ, ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿಸ್ಸಾಮ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಏತಮತ್ಥಂ ಭಗವತೋ ಆರೋಚೇಸ್ಸಾಮ। ಯಥಾ ನೋ ಭಗವಾ ಬ್ಯಾಕರಿಸ್ಸತಿ ತಥಾ ನಂ ಧಾರೇಸ್ಸಾಮಾ"ತಿ। "ಏವಮಾವುಸೋ"ತಿ ಖೋ ತೇ ಆಯಸ್ಮನ್ತೋ ಆಯಸ್ಮತೋ ಸಾರಿಪುತ್ತಸ್ಸ ಪಚ್ಚಸ್ಸೋಸುಂ। ಅಥ ಖೋ ತೇ ಆಯಸ್ಮನ್ತೋ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿಂಸು; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿಂಸು। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ – "ಅದ್ದಸಂ ಖೋ ಅಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಆಯಸ್ಮನ್ತಞ್ಚ ರೇವತಂ ಆಯಸ್ಮನ್ತಞ್ಚ ಆನನ್ದಂ ದೂರತೋವ ಆಗಚ್ಛನ್ತೇ। ದಿಸ್ವಾನ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಆನನ್ದಂ ಏತದವೋಚಂ – 'ಏತು ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ! ಸ್ವಾಗತಂ ಆಯಸ್ಮತೋ ಆನನ್ದಸ್ಸ ಭಗವತೋ ಉಪಟ್ಠಾಕಸ್ಸ ಭಗವತೋ ಸನ್ತಿಕಾವಚರಸ್ಸ! ರಮಣೀಯಂ, ಆವುಸೋ ಆನನ್ದ, ಗೋಸಿಙ್ಗಸಾಲವನಂ, ದೋಸಿನಾ ರತ್ತಿ, ಸಬ್ಬಫಾಲಿಫುಲ್ಲಾ ಸಾಲಾ, ದಿಬ್ಬಾ, ಮಞ್ಞೇ, ಗನ್ಧಾ ಸಮ್ಪವನ್ತಿ; ಕಥಂರೂಪೇನ, ಆವುಸೋ ಆನನ್ದ, ಭಿಕ್ಖುನಾ ಗೋಸಿಙ್ಗಸಾಲವನಂ ಸೋಭೇಯ್ಯಾ'ತಿ? ಏವಂ ವುತ್ತೇ, ಭನ್ತೇ, ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಮಂ ಏತದವೋಚ – 'ಇಧಾವುಸೋ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಭಿಕ್ಖು ಬಹುಸ್ಸುತೋ ಹೋತಿ ಸುತಧರೋ…ಪೇ॰… ಅನುಸಯಸಮುಗ್ಘಾತಾಯ। ಏವರೂಪೇನ ಖೋ, ಆವುಸೋ ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಭಿಕ್ಖುನಾ ಗೋಸಿಙ್ಗಸಾಲವನಂ ಸೋಭೇಯ್ಯಾ'"ತಿ। "ಸಾಧು ಸಾಧು, ಸಾರಿಪುತ್ತ! ಯಥಾ ತಂ ಆನನ್ದೋವ ಸಮ್ಮಾ ಬ್ಯಾಕರಮಾನೋ ಬ್ಯಾಕರೇಯ್ಯ। ಆನನ್ದೋ ಹಿ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಬಹುಸ್ಸುತೋ ಸುತಧರೋ ಸುತಸನ್ನಿಚಯೋ। ಯೇ ತೇ ಧಮ್ಮಾ ಆದಿಕಲ್ಯಾಣಾ ಮಜ್ಝೇಕಲ್ಯಾಣಾ ಪರಿಯೋಸಾನಕಲ್ಯಾಣಾ ಸಾತ್ಥಾ ಸಬ್ಯಞ್ಜನಾ; ಕೇವಲಪರಿಪುಣ್ಣಂ ಪರಿಸುದ್ಧಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಅಭಿವದನ್ತಿ, ತಥಾರೂಪಾಸ್ಸ ಧಮ್ಮಾ ಬಹುಸ್ಸುತಾ ಹೋನ್ತಿ, ಧಾತಾ, ವಚಸಾ ಪರಿಚಿತಾ, ಮನಸಾನುಪೇಕ್ಖಿತಾ, ದಿಟ್ಠಿಯಾ ಸುಪ್ಪಟಿವಿದ್ಧಾ। ಸೋ ಚತಸ್ಸನ್ನಂ ಪರಿಸಾನಂ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತಿ ಪರಿಮಣ್ಡಲೇಹಿ ಪದಬ್ಯಞ್ಜನೇಹಿ ಅನುಪ್ಪಬನ್ಧೇಹಿ ಅನುಸಯಸಮುಗ್ಘಾತಾಯಾ"ತಿ।

೩೪೦. “ಏವಂ ವುತ್ತೇ, ಅಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ರೇವತಂ ಏತದವೋಚಂ - ‘ಬ್ಯಾಕತಂ ಖೋ, ಆವುಸೋ ರೇವತ ಆಯಸ್ಮತಾ ಆನನ್ದೇನ ಯಥಾಸಕಂ ಪಟಿಭಾನಂ। ತತ್ಥ ದಾನಿ ಮಯಂ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ರೇವತಂ ಪುಚ್ಛಾಮ - ರಮಣೀಯಂ, ಆವುಸೋ ರೇವತ, ಗೋಸಿಙ್ಗಸಾಲವನಂ, ದೋಸಿನಾ ರತ್ತಿ, ಸಬ್ಬಫಾಲಿಫುಲ್ಲಾ ಸಾಲಾ, ದಿಬ್ಬಾ ಮಞ್ಞೇ ಗನ್ಧಾ ಸಮ್ಪವನ್ತಿ। ಕಥಂರೂಪೇನ, ಆವುಸೋ ರೇವತ, ಭಿಕ್ಖುನಾ ಗೋಸಿಙ್ಗಸಾಲವನಂ ಸೋಭೇಯ್ಯಾ’ತಿ? ಏವಂ ವುತ್ತೇ, ಭನ್ತೇ, ಆಯಸ್ಮಾ ರೇವತೋ ಮಂ ಏತದವೋಚ - ‘ಇಧಾವುಸೋ ಸಾರಿಪುತ್ತ ಭಿಕ್ಖು ಪಟಿಸಲ್ಲಾನಾರಾಮೋ ಹೋತಿ ಪಟಿಸಲ್ಲಾನರತೋ , ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಚೇತೋಸಮಥಮನುಯುತ್ತೋ, ಅನಿರಾಕತಜ್ಝಾನೋ, ವಿಪಸ್ಸನಾಯ ಸಮನ್ನಾಗತೋ, ಬ್ರೂಹೇತಾ ಸುಞ್ಞಾಗಾರಾನಂ। ಏವರೂಪೇನ ಖೋ, ಆವುಸೋ ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಭಿಕ್ಖುನಾ ಗೋಸಿಙ್ಗಸಾಲವನಂ ಸೋಭೇಯ್ಯಾ’”ತಿ। “ಸಾಧು ಸಾಧು, ಸಾರಿಪುತ್ತ! ಯಥಾ ತಂ ರೇವತೋವ ಸಮ್ಮಾ ಬ್ಯಾಕರಮಾನೋ ಬ್ಯಾಕರೇಯ್ಯ। ರೇವತೋ ಹಿ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಪಟಿಸಲ್ಲಾನಾರಾಮೋ ಪಟಿಸಲ್ಲಾನರತೋ, ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಚೇತೋಸಮಥಮನುಯುತ್ತೋ ಅನಿರಾಕತಜ್ಝಾನೋ, ವಿಪಸ್ಸನಾಯ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಬ್ರೂಹೇತಾ ಸುಞ್ಞಾಗಾರಾನ”ನ್ತಿ।

೩೪೧. “ಏವಂ ವುತ್ತೇ, ಅಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಅನುರುದ್ಧಂ ಏತದವೋಚಂ - ‘ಬ್ಯಾಕತಂ ಖೋ ಆವುಸೋ ಅನುರುದ್ಧ ಆಯಸ್ಮತಾ ರೇವತೇನ...ಪೇ॰... ಕಥಂರೂಪೇನ, ಆವುಸೋ ಅನುರುದ್ಧ, ಭಿಕ್ಖುನಾ ಗೋಸಿಙ್ಗಸಾಲವನಂ ಸೋಭೇಯ್ಯಾ’ತಿ। ಏವಂ ವುತ್ತೇ, ಭನ್ತೇ, ಆಯಸ್ಮಾ ಅನುರುದ್ಧೋ ಮಂ ಏತದವೋಚ - ‘ಇಧಾವುಸೋ ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಭಿಕ್ಖು ದಿಬ್ಬೇನ ಚಕ್ಖುನಾ ವಿಸುದ್ಧೇನ ಅತಿಕ್ಕನ್ತಮಾನುಸಕೇನ ಸಹಸ್ಸಂ ಲೋಕಾನಂ ವೋಲೋಕೇತಿ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಆವುಸೋ ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಚಕ್ಖುಮಾ ಪುರಿಸೋ...ಪೇ॰... ಏವರೂಪೇನ ಖೋ ಆವುಸೋ ಸಾರಿಪುತ್ತ ಭಿಕ್ಖುನಾ ಗೋಸಿಙ್ಗಸಾಲವನಂ ಸೋಭೇಯ್ಯಾ’”ತಿ। “ಸಾಧು ಸಾಧು, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಯಥಾ ತಂ ಅನುರುದ್ಧೋವ ಸಮ್ಮಾ ಬ್ಯಾಕರಮಾನೋ ಬ್ಯಾಕರೇಯ್ಯ। ಅನುರುದ್ಧೋ ಹಿ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ದಿಬ್ಬೇನ ಚಕ್ಖುನಾ ವಿಸುದ್ಧೇನ ಅತಿಕ್ಕನ್ತಮಾನುಸಕೇನ ಸಹಸ್ಸಂ ಲೋಕಾನಂ ವೋಲೋಕೇತೀ”ತಿ।

೩೪೨. “ಏವಂ ವುತ್ತೇ, ಅಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಮಹಾಕಸ್ಸಪಂ ಏತದವೋಚಂ - ‘ಬ್ಯಾಕತಂ ಖೋ, ಆವುಸೋ ಕಸ್ಸಪ ಆಯಸ್ಮತಾ ಅನುರುದ್ಧೇನ ಯಥಾಸಕಂ ಪಟಿಭಾನಂ। ತತ್ಥ ದಾನಿ ಮಯಂ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಮಹಾಕಸ್ಸಪಂ ಪುಚ್ಛಾಮ...ಪೇ॰... ಕಥಂ ರೂಪೇನ ಖೋ, ಆವುಸೋ ಕಸ್ಸಪ, ಭಿಕ್ಖುನಾ ಗೋಸಿಙ್ಗಸಾಲವನಂ ಸೋಭೇಯ್ಯಾ’ತಿ? ಏವಂ ವುತ್ತೇ ಭನ್ತೇ, ಆಯಸ್ಮಾ ಮಹಾಕಸ್ಸಪೋ ಮಂ ಏತದವೋಚ - ‘ಇಧಾವುಸೋ ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಭಿಕ್ಖು ಅತ್ತನಾ ಚ ಆರಞ್ಞಿಕೋ ಹೋತಿ ಆರಞ್ಞಿಕತ್ತಸ್ಸ ಚ ವಣ್ಣವಾದೀ, ಅತ್ತನಾ ಚ ಪಿಣ್ಡಪಾತಿಕೋ ಹೋತಿ...ಪೇ॰... ಅತ್ತನಾ ಚ ಪಂಸುಕೂಲಿಕೋ ಹೋತಿ...ಪೇ॰... ಅತ್ತನಾ ಚ ತೇಚೀವರಿಕೋ ಹೋತಿ...ಪೇ॰... ಅತ್ತನಾ ಚ ಅಪ್ಪಿಚ್ಛೋ ಹೋತಿ...ಪೇ॰... ಅತ್ತನಾ ಚ ಸನ್ತುಟ್ಠೋ ಹೋತಿ...ಪೇ॰... ಅತ್ತನಾ ಚ ಪವಿವಿತ್ತೋ ಹೋತಿ... ಪೇ॰... ಅತ್ತನಾ ಚ ಅಸಂಸಟ್ಠೋ ಹೋತಿ...ಪೇ॰... ಅತ್ತನಾ ಚ ಆರದ್ಧವೀರಿಯೋ ಹೋತಿ...ಪೇ॰... ಅತ್ತನಾ ಚ ಸೀಲಸಮ್ಪನ್ನೋ ಹೋತಿ...ಪೇ॰... ಅತ್ತನಾ ಚ ಸಮಾಧಿಸಮ್ಪನ್ನೋ ಹೋತಿ...ಪೇ॰... ಅತ್ತನಾ ಚ ಪಞ್ಞಾಸಮ್ಪನ್ನೋ ಹೋತಿ... ಅತ್ತನಾ ಚ ವಿಮುತ್ತಿಸಮ್ಪನ್ನೋ ಹೋತಿ... ಅತ್ತನಾ ಚ ವಿಮುತ್ತಿಞಾಣದಸ್ಸನಸಮ್ಪನ್ನೋ ಹೋತಿ ವಿಮುತ್ತಿಞಾಣದಸ್ಸನಸಮ್ಪದಾಯ ಚ ವಣ್ಣವಾದೀ। ಏವರೂಪೇನ ಖೋ, ಆವುಸೋ ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಭಿಕ್ಖುನಾ ಗೋಸಿಙ್ಗಸಾಲವನಂ ಸೋಭೇಯ್ಯಾ’”ತಿ । “ಸಾಧು ಸಾಧು, ಸಾರಿಪುತ್ತ! ಯಥಾ ತಂ ಕಸ್ಸಪೋವ ಸಮ್ಮಾ ಬ್ಯಾಕರಮಾನೋ ಬ್ಯಾಕರೇಯ್ಯ। ಕಸ್ಸಪೋ ಹಿ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಅತ್ತನಾ ಚ ಆರಞ್ಞಿಕೋ ಆರಞ್ಞಿಕತ್ತಸ್ಸ ಚ ವಣ್ಣವಾದೀ, ಅತ್ತನಾ ಚ ಪಿಣ್ಡಪಾತಿಕೋ ಪಿಣ್ಡಪಾತಿಕತ್ತಸ್ಸ ಚ ವಣ್ಣವಾದೀ, ಅತ್ತನಾ ಚ ಪಂಸುಕೂಲಿಕೋ ಪಂಸುಕೂಲಿಕತ್ತಸ್ಸ ಚ ವಣ್ಣವಾದೀ, ಅತ್ತನಾ ಚ ತೇಚೀವರಿಕೋ ತೇಚೀವರಿಕತ್ತಸ್ಸ ಚ ವಣ್ಣವಾದೀ, ಅತ್ತನಾ ಚ ಅಪ್ಪಿಚ್ಛೋ ಅಪ್ಪಿಚ್ಛತಾಯ ಚ ವಣ್ಣವಾದೀ, ಅತ್ತನಾ ಚ ಸನ್ತುಟ್ಠೋ ಸನ್ತುಟ್ಠಿಯಾ ಚ ವಣ್ಣವಾದೀ, ಅತ್ತನಾ ಚ ಪವಿವಿತ್ತೋ ಪವಿವೇಕಸ್ಸ ಚ ವಣ್ಣವಾದೀ, ಅತ್ತನಾ ಚ ಅಸಂಸಟ್ಠೋ ಅಸಂಸಗ್ಗಸ್ಸ ಚ ವಣ್ಣವಾದೀ, ಅತ್ತನಾ ಚ ಆರದ್ಧವೀರಿಯೋ ವೀರಿಯಾರಮ್ಭಸ್ಸ ಚ ವಣ್ಣವಾದೀ, ಅತ್ತನಾ ಚ ಸೀಲಸಮ್ಪನ್ನೋ ಸೀಲಸಮ್ಪದಾಯ ಚ ವಣ್ಣವಾದೀ, ಅತ್ತನಾ ಚ ಸಮಾಧಿಸಮ್ಪನ್ನೋ ಸಮಾಧಿಸಮ್ಪದಾಯ ಚ ವಣ್ಣವಾದೀ, ಅತ್ತನಾ ಚ ಪಞ್ಞಾಸಮ್ಪನ್ನೋ ಪಞ್ಞಾಸಮ್ಪದಾಯ ಚ ವಣ್ಣವಾದೀ, ಅತ್ತನಾ ಚ ವಿಮುತ್ತಿಸಮ್ಪನ್ನೋ ವಿಮುತ್ತಿಸಮ್ಪದಾಯ ಚ ವಣ್ಣವಾದೀ, ಅತ್ತನಾ ಚ ವಿಮುತ್ತಿಞಾಣದಸ್ಸನಸಮ್ಪನ್ನೋ ವಿಮುತ್ತಿಞಾಣದಸ್ಸನಸಮ್ಪದಾಯ ಚ ವಣ್ಣವಾದೀ”ತಿ।

೩೪೩. “ಏವಂ ವುತ್ತೇ, ಅಹಂ ಭನ್ತೇ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಮಹಾಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನಂ ಏತದವೋಚಂ – ‘ಬ್ಯಾಕತಂ ಖೋ, ಆವುಸೋ ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನ, ಆಯಸ್ಮತಾ ಮಹಾಕಸ್ಸಪೇನ ಯಥಾಸಕಂ ಪಟಿಭಾನಂ। ತತ್ಥ ದಾನಿ ಮಯಂ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಮಹಾಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನಂ ಪುಚ್ಛಾಮ…ಪೇ॰… ಕಥಂರೂಪೇನ, ಆವುಸೋ ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನ, ಭಿಕ್ಖುನಾ ಗೋಸಿಙ್ಗಸಾಲವನಂ ಸೋಭೇಯ್ಯಾ’ತಿ? ಏವಂ ವುತ್ತೇ, ಭನ್ತೇ, ಆಯಸ್ಮಾ ಮಹಾಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನೋ ಮಂ ಏತದವೋಚ – ‘ಇಧಾವುಸೋ ಸಾರಿಪುತ್ತ, ದ್ವೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಅಭಿಧಮ್ಮಕಥಂ ಕಥೇನ್ತಿ। ತೇ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ಪಞ್ಹಂ ಪುಚ್ಛನ್ತಿ, ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಸ್ಸ ಪಞ್ಹಂ ಪುಟ್ಠಾ ವಿಸ್ಸಜ್ಜೇನ್ತಿ, ನೋ ಚ ಸಂಸಾದೇನ್ತಿ, ಧಮ್ಮೀ ಚ ನೇಸಂ ಕಥಾ ಪವತ್ತಿನೀ ಹೋತಿ। ಏವರೂಪೇನ ಖೋ, ಆವುಸೋ ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಭಿಕ್ಖುನಾ ಗೋಸಿಙ್ಗಸಾಲವನಂ ಸೋಭೇಯ್ಯಾ’”ತಿ। “ಸಾಧು ಸಾಧು, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಯಥಾ ತಂ ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನೋವ ಸಮ್ಮಾ ಬ್ಯಾಕರಮಾನೋ ಬ್ಯಾಕರೇಯ್ಯ। ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನೋ ಹಿ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಧಮ್ಮಕಥಿಕೋ”ತಿ।

೩೪೪. ಏವಂ ವುತ್ತೇ, ಆಯಸ್ಮಾ ಮಹಾಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ – “ಅಥ ಖ್ವಾಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಸಾರಿಪುತ್ತಂ ಏತದವೋಚಂ – ‘ಬ್ಯಾಕತಂ ಖೋ, ಆವುಸೋ ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಅಮ್ಹೇಹಿ ಸಬ್ಬೇಹೇವ ಯಥಾಸಕಂ ಪಟಿಭಾನಂ। ತತ್ಥ ದಾನಿ ಮಯಂ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಸಾರಿಪುತ್ತಂ ಪುಚ್ಛಾಮ – ರಮಣೀಯಂ, ಆವುಸೋ ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಗೋಸಿಙ್ಗಸಾಲವನಂ, ದೋಸಿನಾ ರತ್ತಿ, ಸಬ್ಬಫಾಲಿಫುಲ್ಲಾ ಸಾಲಾ, ದಿಬ್ಬಾ, ಮಞ್ಞೇ, ಗನ್ಧಾ ಸಮ್ಪವನ್ತಿ। ಕಥಂರೂಪೇನ, ಆವುಸೋ ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಭಿಕ್ಖುನಾ ಗೋಸಿಙ್ಗಸಾಲವನಂ ಸೋಭೇಯ್ಯಾ’ತಿ? ಏವಂ ವುತ್ತೇ, ಭನ್ತೇ, ಆಯಸ್ಮಾ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ಮಂ ಏತದವೋಚ – ‘ಇಧಾವುಸೋ, ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನ, ಭಿಕ್ಖು ಚಿತ್ತಂ ವಸಂ ವತ್ತೇತಿ ನೋ ಚ ಭಿಕ್ಖು ಚಿತ್ತಸ್ಸ ವಸೇನ ವತ್ತತಿ। ಸೋ ಯಾಯ ವಿಹಾರಸಮಾಪತ್ತಿಯಾ ಆಕಙ್ಖತಿ ಪುಬ್ಬಣ್ಹಸಮಯಂ ವಿಹರಿತುಂ, ತಾಯ ವಿಹಾರಸಮಾಪತ್ತಿಯಾ ಪುಬ್ಬಣ್ಹಸಮಯಂ ವಿಹರತಿ; ಯಾಯ ವಿಹಾರಸಮಾಪತ್ತಿಯಾ ಆಕಙ್ಖತಿ ಮಜ್ಝನ್ಹಿಕಸಮಯಂ ವಿಹರಿತುಂ, ತಾಯ ವಿಹಾರಸಮಾಪತ್ತಿಯಾ ಮಜ್ಝನ್ಹಿಕಸಮಯಂ ವಿಹರತಿ; ಯಾಯ ವಿಹಾರಸಮಾಪತ್ತಿಯಾ ಆಕಙ್ಖತಿ ಸಾಯನ್ಹಸಮಯಂ ವಿಹರಿತುಂ, ತಾಯ ವಿಹಾರಸಮಾಪತ್ತಿಯಾ ಸಾಯನ್ಹಸಮಯಂ ವಿಹರತಿ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಆವುಸೋ ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನ, ರಞ್ಞೋ ವಾ ರಾಜಮಹಾಮತ್ತಸ್ಸ ವಾ ನಾನಾರತ್ತಾನಂ ದುಸ್ಸಾನಂ ದುಸ್ಸಕರಣ್ಡಕೋ ಪೂರೋ ಅಸ್ಸ। ಸೋ ಯಞ್ಞದೇವ ದುಸ್ಸಯುಗಂ ಆಕಙ್ಖೇಯ್ಯ ಪುಬ್ಬಣ್ಹಸಮಯಂ ಪಾರುಪಿತುಂ , ತಂ ತದೇವ ದುಸ್ಸಯುಗಂ ಪುಬ್ಬಣ್ಹಸಮಯಂ ಪಾರುಪೇಯ್ಯ; ಯಞ್ಞದೇವ ದುಸ್ಸಯುಗಂ ಆಕಙ್ಖೇಯ್ಯ ಮಜ್ಝನ್ಹಿಕಸಮಯಂ ಪಾರುಪಿತುಂ, ತಂ ತದೇವ ದುಸ್ಸಯುಗಂ ಮಜ್ಝನ್ಹಿಕಸಮಯಂ ಪಾರುಪೇಯ್ಯ; ಯಞ್ಞದೇವ ದುಸ್ಸಯುಗಂ ಆಕಙ್ಖೇಯ್ಯ ಸಾಯನ್ಹಸಮಯಂ ಪಾರುಪಿತುಂ, ತಂ ತದೇವ ದುಸ್ಸಯುಗಂ ಸಾಯನ್ಹಸಮಯಂ ಪಾರುಪೇಯ್ಯ। ಏವಮೇವ ಖೋ, ಆವುಸೋ ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನ, ಭಿಕ್ಖು ಚಿತ್ತಂ ವಸಂ ವತ್ತೇತಿ, ನೋ ಚ ಭಿಕ್ಖು ಚಿತ್ತಸ್ಸ ವಸೇನ ವತ್ತತಿ। ಸೋ ಯಾಯ ವಿಹಾರಸಮಾಪತ್ತಿಯಾ ಆಕಙ್ಖತಿ ಪುಬ್ಬಣ್ಹಸಮಯಂ ವಿಹರಿತುಂ, ತಾಯ ವಿಹಾರಸಮಾಪತ್ತಿಯಾ ಪುಬ್ಬಣ್ಹಸಮಯಂ ವಿಹರತಿ; ಯಾಯ ವಿಹಾರಸಮಾಪತ್ತಿಯಾ ಆಕಙ್ಖತಿ ಮಜ್ಝನ್ಹಿಕಸಮಯಂ ವಿಹರಿತುಂ, ತಾಯ ವಿಹಾರಸಮಾಪತ್ತಿಯಾ ಮಜ್ಝನ್ಹಿಕಸಮಯಂ ವಿಹರತಿ; ಯಾಯ ವಿಹಾರಸಮಾಪತ್ತಿಯಾ ಆಕಙ್ಖತಿ ಸಾಯನ್ಹಸಮಯಂ ವಿಹರಿತುಂ, ತಾಯ ವಿಹಾರಸಮಾಪತ್ತಿಯಾ ಸಾಯನ್ಹಸಮಯಂ ವಿಹರತಿ। ಏವರೂಪೇನ ಖೋ, ಆವುಸೋ ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನ, ಭಿಕ್ಖುನಾ ಗೋಸಿಙ್ಗಸಾಲವನಂ ಸೋಭೇಯ್ಯಾ’”ತಿ। “ಸಾಧು ಸಾಧು, ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನ! ಯಥಾ ತಂ ಸಾರಿಪುತ್ತೋವ ಸಮ್ಮಾ ಬ್ಯಾಕರಮಾನೋ ಬ್ಯಾಕರೇಯ್ಯ। ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ಹಿ, ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನ, ಚಿತ್ತಂ ವಸಂ ವತ್ತೇತಿ ನೋ ಚ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ವಸೇನ ವತ್ತತಿ। ಸೋ ಯಾಯ ವಿಹಾರಸಮಾಪತ್ತಿಯಾ ಆಕಙ್ಖತಿ ಪುಬ್ಬಣ್ಹಸಮಯಂ ವಿಹರಿತುಂ, ತಾಯ ವಿಹಾರಸಮಾಪತ್ತಿಯಾ ಪುಬ್ಬಣ್ಹಸಮಯಂ ವಿಹರತಿ; ಯಾಯ ವಿಹಾರಸಮಾಪತ್ತಿಯಾ ಆಕಙ್ಖತಿ ಮಜ್ಝನ್ಹಿಕಸಮಯಂ ವಿಹರಿತುಂ, ತಾಯ ವಿಹಾರಸಮಾಪತ್ತಿಯಾ ಮಜ್ಝನ್ಹಿಕಸಮಯಂ ವಿಹರತಿ; ಯಾಯ ವಿಹಾರಸಮಾಪತ್ತಿಯಾ ಆಕಙ್ಖತಿ ಸಾಯನ್ಹಸಮಯಂ ವಿಹರಿತುಂ, ತಾಯ ವಿಹಾರಸಮಾಪತ್ತಿಯಾ ಸಾಯನ್ಹಸಮಯಂ ವಿಹರತೀ”ತಿ।

೩೪೫. ಏವಂ ವುತ್ತೇ, ಆಯಸ್ಮಾ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ – “ಕಸ್ಸ ನು ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಸುಭಾಸಿತ”ನ್ತಿ? “ಸಬ್ಬೇಸಂ ವೋ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಸುಭಾಸಿತಂ ಪರಿಯಾಯೇನ। ಅಪಿ ಚ ಮಮಪಿ ಸುಣಾಥ ಯಥಾರೂಪೇನ ಭಿಕ್ಖುನಾ

ಗೋಸಿಙ್ಗಸಾಲವನಂ ಸೋಭೇಯ್ಯ। ಇಧ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಭಿಕ್ಖು ಪಚ್ಛಾಭತ್ತಂ ಪಿಣ್ಡಪಾತಪಟಿಕ್ಕನ್ತೋ ನಿಸೀದತಿ ಪಲ್ಲಙ್ಕಂ ಆಭುಜಿತ್ವಾ ಉಜುಂ ಕಾಯಂ ಪಣಿಧಾಯ ಪರಿಮುಖಂ ಸತಿಂ ಉಪಟ್ಠಪೇತ್ವಾ – 'ನ ತಾವಾಹಂ ಇಮಂ ಪಲ್ಲಙ್ಕಂ ಭಿನ್ದಿಸ್ಸಾಮಿ ಯಾವ ಮೇ ನಾನುಪಾದಾಯ ಆಸವೇಹಿ ಚಿತ್ತಂ ವಿಮುಚ್ಚಿಸ್ಸತೀ'ತಿ। ಏವರೂಪೇನ ಖೋ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಭಿಕ್ಖುನಾ ಗೋಸಿಙ್ಗಸಾಲವನಂ ಸೋಭೇಯ್ಯಾ"ತಿ।

ಇದಮವೋಚ ಭಗವಾ। ಅತ್ತಮನಾ ತೇ ಆಯಸ್ಮನ್ತೋ [ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ (ಕ॰)] ಭಗವತೋ ಭಾಸಿತಂ ಅಭಿನನ್ದುನ್ತಿ।

ಮಹಾಗೋಸಿಙ್ಗಸುತ್ತಂ ನಿಟ್ಠಿತಂ ದುತಿಯಂ।

೩. ಮಹಾಗೋಪಾಲಕಸುತ್ತಂ

೩೪೬. ಏವಂ ಮೇ ಸುತಂ – ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ ಜೇತವನೇ ಅನಾಥಪಿಣ್ಡಿಕಸ್ಸ ಆರಾಮೇ। ತತ್ರ ಖೋ ಭಗವಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಮನ್ತೇಸಿ – "ಭಿಕ್ಖವೋ"ತಿ। "ಭದನ್ತೇ"ತಿ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಭಗವತೋ ಪಚ್ಚಸ್ಸೋಸುಂ। ಭಗವಾ ಏತದವೋಚ –

"ಏಕಾದಸಹಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಙ್ಗೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಗೋಪಾಲಕೋ ಅಭಬ್ಬೋ ಗೋಗಣಂ ಪರಿಹರಿತುಂ ಫಾತಿಂ ಕಾತುಂ [ಫಾತಿಕತ್ತುಂ (ಸೀ॰ ಪೀ॰), ಫಾತಿಕಾತುಂ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)]। ಕತಮೇಹಿ ಏಕಾದಸಹಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಗೋಪಾಲಕೋ ನ ರೂಪಞ್ಞೂ ಹೋತಿ, ನ ಲಕ್ಖಣಕುಸಲೋ ಹೋತಿ, ನ ಆಸಾಟಿಕಂ ಹಾರೇತಾ [ಸಾಟೇತಾ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] ಹೋತಿ, ನ ವಣಂ ಪಟಿಚ್ಛಾದೇತಾ ಹೋತಿ, ನ ಧೂಮಂ ಕತ್ತಾ ಹೋತಿ, ನ ತಿತ್ಥಂ ಜಾನಾತಿ, ನ ಪೀತಂ ಜಾನಾತಿ, ನ ವೀಥಿಂ ಜಾನಾತಿ, ನ ಗೋಚರಕುಸಲೋ ಹೋತಿ ಅನವಸೇಸದೋಹೀ ಚ ಹೋತಿ। ಯೇ ತೇ ಉಸಭಾ ಗೋಪಿತರೋ ಗೋಪರಿಣಾಯಕಾ ತೇ ನ ಅತಿರೇಕಪೂಜಾಯ ಪೂಜೇತಾ ಹೋತಿ। ಇಮೇಹಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಾದಸಹಿ ಅಙ್ಗೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಗೋಪಾಲಕೋ ಅಭಬ್ಬೋ ಗೋಗಣಂ ಪರಿಹರಿತುಂ ಫಾತಿಂ ಕಾತುಂ। ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಾದಸಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಭಿಕ್ಖು ಅಭಬ್ಬೋ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಧಮ್ಮವಿನಯೇ ವುದ್ಧಿಂ ವಿರೂಳ್ಹಿಂ ವೇಪುಲ್ಲಂ ಆಪಜ್ಜಿತುಂ। ಕತಮೇಹಿ ಏಕಾದಸಹಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ನ ರೂಪಞ್ಞೂ ಹೋತಿ, ನ ಲಕ್ಖಣಕುಸಲೋ ಹೋತಿ, ನ ಆಸಾಟಿಕಂ ಹಾರೇತಾ ಹೋತಿ, ನ ವಣಂ ಪಟಿಚ್ಛಾದೇತಾ ಹೋತಿ, ನ ಧೂಮಂ ಕತ್ತಾ ಹೋತಿ, ನ ತಿತ್ಥಂ ಜಾನಾತಿ, ನ ಪೀತಂ ಜಾನಾತಿ, ನ ವೀಥಿಂ ಜಾನಾತಿ, ನ ಗೋಚರಕುಸಲೋ ಹೋತಿ, ಅನವಸೇಸದೋಹೀ ಚ ಹೋತಿ। ಯೇ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಥೇರಾ ರತ್ತಞ್ಞೂ ಚಿರಪಬ್ಬಜಿತಾ ಸಙ್ಘಪಿತರೋ ಸಙ್ಘಪರಿಣಾಯಕಾ ತೇ ನ ಅತಿರೇಕಪೂಜಾಯ ಪೂಜೇತಾ ಹೋತಿ।

೩೪೭. "ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ನ ರೂಪಞ್ಞೂ ಹೋತಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಯಂ ಕಿಞ್ಚಿ ರೂಪಂ ಸಬ್ಬಂ ರೂಪಂ 'ಚತ್ತಾರಿ ಮಹಾಭೂತಾನಿ, ಚತುನ್ನಞ್ಚ ಮಹಾಭೂತಾನಂ ಉಪಾದಾಯರೂಪ'ನ್ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ನಪ್ಪಜಾನಾತಿ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ನ ರೂಪಞ್ಞೂ ಹೋತಿ।

"ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ನ ಲಕ್ಖಣಕುಸಲೋ ಹೋತಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು 'ಕಮ್ಮಲಕ್ಖಣೋ ಬಾಲೋ, ಕಮ್ಮಲಕ್ಖಣೋ ಪಣ್ಡಿತೋ'ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ನಪ್ಪಜಾನಾತಿ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ನ ಲಕ್ಖಣಕುಸಲೋ ಹೋತಿ।

"ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ನ ಆಸಾಟಿಕಂ ಹಾರೇತಾ ಹೋತಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಉಪ್ಪನ್ನಂ ಕಾಮವಿತಕ್ಕಂ ಅಧಿವಾಸೇತಿ, ನಪ್ಪಜಹತಿ ನ ವಿನೋದೇತಿ ನ ಬ್ಯನ್ತೀ ಕರೋತಿ ನ ಅನಭಾವಂ ಗಮೇತಿ। ಉಪ್ಪನ್ನಂ ಬ್ಯಾಪಾದವಿತಕ್ಕಂ…ಪೇ॰… ಉಪ್ಪನ್ನಂ ವಿಹಿಂಸಾವಿತಕ್ಕಂ…ಪೇ॰… ಉಪ್ಪನ್ನುಪ್ಪನ್ನೇ ಪಾಪಕೇ ಅಕುಸಲೇ ಧಮ್ಮೇ ಅಧಿವಾಸೇತಿ, ನಪ್ಪಜಹತಿ ನ ವಿನೋದೇತಿ ನ ಬ್ಯನ್ತೀ ಕರೋತಿ ನ ಅನಭಾವಂ ಗಮೇತಿ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ನ ಆಸಾಟಿಕಂ ಹಾರೇತಾ ಹೋತಿ।

“ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ನ ವಣಂ ಪಟಿಚ್ಛಾದೇತಾ ಹೋತಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಚಕ್ಖುನಾ ರೂಪಂ ದಿಸ್ವಾ ನಿಮಿತ್ತಗ್ಗಾಹೀ ಹೋತಿ ಅನುಬ್ಯಞ್ಜನಗ್ಗಾಹೀ। ಯತ್ವಾಧಿಕರಣಮೇನಂ ಚಕ್ಖುನ್ದ್ರಿಯಂ ಅಸಂವುತಂ ವಿಹರನ್ತಂ ಅಭಿಜ್ಝಾದೋಮನಸ್ಸಾ ಪಾಪಕಾ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಅನ್ವಾಸ್ಸವೇಯ್ಯುಂ, ತಸ್ಸ ಸಂವರಾಯ ನ ಪಟಿಪಜ್ಜತಿ, ನ ರಕ್ಖತಿ ಚಕ್ಖುನ್ದ್ರಿಯಂ, ಚಕ್ಖುನ್ದ್ರಿಯೇ ನ ಸಂವರಂ ಆಪಜ್ಜತಿ। ಸೋತೇನ ಸದ್ದಂ ಸುತ್ವಾ…ಪೇ॰… ಘಾನೇನ ಗನ್ಧಂ ಘಾಯಿತ್ವಾ…ಪೇ॰… ಜಿವ್ಹಾಯ ರಸಂ ಸಾಯಿತ್ವಾ…ಪೇ॰… ಕಾಯೇನ ಫೋಟ್ಠಬ್ಬಂ ಫುಸಿತ್ವಾ…ಪೇ॰… ಮನಸಾ ಧಮ್ಮಂ ವಿಞ್ಞಾಯ ನಿಮಿತ್ತಗ್ಗಾಹೀ ಹೋತಿ ಅನುಬ್ಯಞ್ಜನಗ್ಗಾಹೀ। ಯತ್ವಾಧಿಕರಣಮೇನಂ ಮನಿನ್ದ್ರಿಯಂ ಅಸಂವುತಂ ವಿಹರನ್ತಂ ಅಭಿಜ್ಝಾದೋಮನಸ್ಸಾ ಪಾಪಕಾ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಅನ್ವಾಸ್ಸವೇಯ್ಯುಂ, ತಸ್ಸ ಸಂವರಾಯ ನ ಪಟಿಪಜ್ಜತಿ, ನ ರಕ್ಖತಿ ಮನಿನ್ದ್ರಿಯಂ, ಮನಿನ್ದ್ರಿಯೇ ನ ಸಂವರಂ ಆಪಜ್ಜತಿ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ನ ವಣಂ ಪಟಿಚ್ಛಾದೇತಾ ಹೋತಿ।

“ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ನ ಧೂಮಂ ಕತ್ತಾ ಹೋತಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಯಥಾಸುತಂ ಯಥಾಪರಿಯತ್ತಂ ಧಮ್ಮಂ ನ ವಿತ್ಥಾರೇನ ಪರೇಸಂ ದೇಸೇತಾ ಹೋತಿ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ನ ಧೂಮಂ ಕತ್ತಾ ಹೋತಿ।

“ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ನ ತಿತ್ಥಂ ಜಾನಾತಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಯೇ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಬಹುಸ್ಸುತಾ ಆಗತಾಗಮಾ ಧಮ್ಮಧರಾ ವಿನಯಧರಾ ಮಾತಿಕಾಧರಾ, ತೇ ಕಾಲೇನ ಕಾಲಂ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ನ ಪರಿಪುಚ್ಛತಿ, ನ ಪರಿಪಞ್ಹತಿ - ‘ಇದಂ, ಭನ್ತೇ, ಕಥಂ? ಇಮಸ್ಸ ಕೋ ಅತ್ಥೋ’ತಿ? ತಸ್ಸ ತೇ ಆಯಸ್ಮನ್ತೋ ಅವಿವಟಞ್ಚೇವ ನ ವಿವರನ್ತಿ, ಅನುತ್ತಾನೀಕತಞ್ಚ ನ ಉತ್ತಾನೀ ಕರೋನ್ತಿ, ಅನೇಕವಿಹಿತೇಸು ಚ ಕಙ್ಖಾಠಾನೀಯೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು ಕಙ್ಖಂ ನ ಪಟಿವಿನೋದೇನ್ತಿ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ನ ತಿತ್ಥಂ ಜಾನಾತಿ।

“ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ನ ಪೀತಂ ಜಾನಾತಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ತಥಾಗತಪ್ಪವೇದಿತೇ ಧಮ್ಮವಿನಯೇ ದೇಸಿಯಮಾನೇ ನ ಲಭತಿ ಅತ್ಥವೇದಂ, ನ ಲಭತಿ ಧಮ್ಮವೇದಂ, ನ ಲಭತಿ ಧಮ್ಮೂಪಸಂಹಿತಂ ಪಾಮೋಜ್ಜಂ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ನ ಪೀತಂ ಜಾನಾತಿ।

“ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ನ ವೀಥಿಂ ಜಾನಾತಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಅರಿಯಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಂ ಮಗ್ಗಂ ಯಥಾಭೂತಂ ನಪ್ಪಜಾನಾತಿ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ನ ವೀಥಿಂ ಜಾನಾತಿ।

“ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ನ ಗೋಚರಕುಸಲೋ ಹೋತಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಚತ್ತಾರೋ ಸತಿಪಟ್ಠಾನೇ ಯಥಾಭೂತಂ ನಪ್ಪಜಾನಾತಿ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ , ಭಿಕ್ಖು ನ ಗೋಚರಕುಸಲೋ ಹೋತಿ।

“ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಅನವಸೇಸದೋಹೀ ಹೋತಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುಂ ಸದ್ಧಾ ಗಹಪತಿಕಾ ಅಭಿಹಟ್ಠುಂ ಪವಾರೇನ್ತಿ ಚೀವರಪಿಣ್ಡಪಾತಸೇನಾಸನಗಿಲಾನಪ್ಪಚ್ಚಯಭೇಸಜ್ಜಪರಿಕ್ಖಾರೇಹಿ, ತತ್ರ ಭಿಕ್ಖು ಮತ್ತಂ ನ ಜಾನಾತಿ ಪಟಿಗ್ಗಹಣಾಯ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಅನವಸೇಸದೋಹೀ ಹೋತಿ।

“ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಯೇ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಥೇರಾ ರತ್ತಞ್ಞೂ ಚಿರಪಬ್ಬಜಿತಾ ಸಙ್ಘಪಿತರೋ ಸಙ್ಘಪರಿಣಾಯಕಾ ತೇ ನ ಅತಿರೇಕಪೂಜಾಯ ಪೂಜೇತಾ ಹೋತಿ ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಯೇ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಥೇರಾ ರತ್ತಞ್ಞೂ ಚಿರಪಬ್ಬಜಿತಾ ಸಙ್ಘಪಿತರೋ ಸಙ್ಘಪರಿಣಾಯಕಾ, ತೇಸು ನ ಮೇತ್ತಂ ಕಾಯಕಮ್ಮಂ ಪಚ್ಚುಪಟ್ಠಾಪೇತಿ ಆವಿ ಚೇವ ರಹೋ ಚ; ನ ಮೇತ್ತಂ ವಚೀಕಮ್ಮಂ ಪಚ್ಚುಪಟ್ಠಾಪೇತಿ ಆವಿ ಚೇವ ರಹೋ ಚ; ನ ಮೇತ್ತಂ ಮನೋಕಮ್ಮಂ ಪಚ್ಚುಪಟ್ಠಾಪೇತಿ ಆವಿ ಚೇವ ರಹೋ ಚ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಯೇ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಥೇರಾ ರತ್ತಞ್ಞೂ ಚಿರಪಬ್ಬಜಿತಾ ಸಙ್ಘಪಿತರೋ ಸಙ್ಘಪರಿಣಾಯಕಾ ತೇ ನ ಅತಿರೇಕಪೂಜಾಯ ಪೂಜೇತಾ ಹೋತಿ।

“ಇಮೇಹಿ ಖೋ ಭಿಕ್ಖವೇ ಏಕಾದಸಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಭಿಕ್ಖು ಅಭಬ್ಬೋ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಧಮ್ಮವಿನಯೇ ವುದ್ಧಿಂ ವಿರೂಳ್ಹಿಂ ವೇಪುಲ್ಲಂ ಆಪಜ್ಜಿತುಂ।

೩೪೮. “ಏಕಾದಸಹಿ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಙ್ಗೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಗೋಪಾಲಕೋ ಭಬ್ಬೋ ಗೋಗಣಂ ಪರಿಹರಿತುಂ ಫಾತಿಂ ಕಾತುಂ। ಕತಮೇಹಿ ಏಕಾದಸಹಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ , ಗೋಪಾಲಕೋ ರೂಪಞ್ಞೂ ಹೋತಿ, ಲಕ್ಖಣಕುಸಲೋ ಹೋತಿ, ಆಸಾಟಿಕಂ ಹಾರೇತಾ ಹೋತಿ, ವಣಂ ಪಟಿಚ್ಛಾದೇತಾ ಹೋತಿ, ಧೂಮಂ ಕತ್ತಾ ಹೋತಿ, ತಿತ್ಥಂ ಜಾನಾತಿ, ಪೀತಂ ಜಾನಾತಿ, ವೀಥಿಂ ಜಾನಾತಿ, ಗೋಚರಕುಸಲೋ ಹೋತಿ, ಸಾವಸೇಸದೋಹೀ ಚ ಹೋತಿ। ಯೇ ತೇ ಉಸಭಾ ಗೋಪಿತರೋ ಗೋಪರಿಣಾಯಕಾ ತೇ ಅತಿರೇಕಪೂಜಾಯ ಪೂಜೇತಾ ಹೋತಿ। ಇಮೇಹಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಾದಸಹಿ ಅಙ್ಗೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಗೋಪಾಲಕೋ ಭಬ್ಬೋ ಗೋಗಣಂ ಪರಿಹರಿತುಂ ಫಾತಿಂ ಕಾತುಂ। ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಾದಸಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಭಿಕ್ಖು ಭಬ್ಬೋ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಧಮ್ಮವಿನಯೇ ವುದ್ಧಿಂ ವಿರೂಳ್ಹಿಂ ವೇಪುಲ್ಲಂ ಆಪಜ್ಜಿತುಂ। ಕತಮೇಹಿ ಏಕಾದಸಹಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ರೂಪಞ್ಞೂ ಹೋತಿ, ಲಕ್ಖಣಕುಸಲೋ ಹೋತಿ, ಆಸಾಟಿಕಂ ಹಾರೇತಾ ಹೋತಿ, ವಣಂ ಪಟಿಚ್ಛಾದೇತಾ ಹೋತಿ, ಧೂಮಂ ಕತ್ತಾ ಹೋತಿ, ತಿತ್ಥಂ ಜಾನಾತಿ, ಪೀತಂ ಜಾನಾತಿ, ವೀಥಿಂ ಜಾನಾತಿ, ಗೋಚರಕುಸಲೋ ಹೋತಿ, ಸಾವಸೇಸದೋಹೀ ಚ ಹೋತಿ। ಯೇ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಥೇರಾ ರತ್ತಞ್ಞೂ ಚಿರಪಬ್ಬಜಿತಾ ಸಙ್ಘಪಿತರೋ ಸಙ್ಘಪರಿಣಾಯಕಾ ತೇ ಅತಿರೇಕಪೂಜಾಯ ಪೂಜೇತಾ ಹೋತಿ।

೩೪೯. “ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ರೂಪಞ್ಞೂ ಹೋತಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಯಂ ಕಿಞ್ಚಿ ರೂಪಂ ಸಬ್ಬಂ ರೂಪಂ ‘ಚತ್ತಾರಿ ಮಹಾಭೂತಾನಿ , ಚತುನ್ನಞ್ಚ ಮಹಾಭೂತಾನಂ ಉಪಾದಾಯರೂಪ’ನ್ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ರೂಪಞ್ಞೂ ಹೋತಿ।

“ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಲಕ್ಖಣಕುಸಲೋ ಹೋತಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಕಮ್ಮಲಕ್ಖಣೋ ಬಾಲೋ, ಕಮ್ಮಲಕ್ಖಣೋ ಪಣ್ಡಿತೋತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಲಕ್ಖಣಕುಸಲೋ ಹೋತಿ।

“ಕಥಞ್ಚ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಆಸಾಟಿಕಂ ಹಾರೇತಾ ಹೋತಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಉಪ್ಪನ್ನಂ ಕಾಮವಿತಕ್ಕಂ ನಾಧಿವಾಸೇತಿ, ಪಜಹತಿ ವಿನೋದೇತಿ ಬ್ಯನ್ತೀ ಕರೋತಿ ಅನಭಾವಂ ಗಮೇತಿ। ಉಪ್ಪನ್ನಂ ಬ್ಯಾಪಾದವಿತಕ್ಕಂ…ಪೇ॰… ಉಪ್ಪನ್ನಂ ವಿಹಿಂಸಾವಿತಕ್ಕಂ…ಪೇ॰… ಉಪ್ಪನ್ನುಪ್ಪನ್ನೇ ಪಾಪಕೇ ಅಕುಸಲೇ ಧಮ್ಮೇ ನಾಧಿವಾಸೇತಿ, ಪಜಹತಿ ವಿನೋದೇತಿ ಬ್ಯನ್ತೀ ಕರೋತಿ ಅನಭಾವಂ ಗಮೇತಿ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಆಸಾಟಿಕಂ ಹಾರೇತಾ ಹೋತಿ।

“ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ವಣಂ ಪಟಿಚ್ಛಾದೇತಾ ಹೋತಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಚಕ್ಖುನಾ ರೂಪಂ ದಿಸ್ವಾ ನ ನಿಮಿತ್ತಗ್ಗಾಹೀ ಹೋತಿ ನಾನುಬ್ಯಞ್ಜನಗ್ಗಾಹೀ। ಯತ್ವಾಧಿಕರಣಮೇನಂ ಚಕ್ಖುನ್ದ್ರಿಯಂ ಅಸಂವುತಂ ವಿಹರನ್ತಂ ಅಭಿಜ್ಝಾದೋಮನಸ್ಸಾ ಪಾಪಕಾ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಅನ್ವಾಸ್ಸವೇಯ್ಯುಂ ತಸ್ಸ ಸಂವರಾಯ ಪಟಿಪಜ್ಜತಿ, ರಕ್ಖತಿ ಚಕ್ಖುನ್ದ್ರಿಯಂ, ಚಕ್ಖುನ್ದ್ರಿಯೇ ಸಂವರಂ ಆಪಜ್ಜತಿ। ಸೋತೇನ ಸದ್ದಂ ಸುತ್ವಾ…ಪೇ॰… ಘಾನೇನ ಗನ್ಧಂ ಘಾಯಿತ್ವಾ…ಪೇ॰… ಜಿವ್ಹಾಯ ರಸಂ ಸಾಯಿತ್ವಾ…ಪೇ॰… ಕಾಯೇನ ಫೋಟ್ಠಬ್ಬಂ ಫುಸಿತ್ವಾ…ಪೇ॰… ಮನಸಾ ಧಮ್ಮಂ ವಿಞ್ಞಾಯ ನ ನಿಮಿತ್ತಗ್ಗಾಹೀ ಹೋತಿ ನಾನುಬ್ಯಞ್ಜನಗ್ಗಾಹೀ। ಯತ್ವಾಧಿಕರಣಮೇನಂ ಮನಿನ್ದ್ರಿಯಂ ಅಸಂವುತಂ ವಿಹರನ್ತಂ ಅಭಿಜ್ಝಾದೋಮನಸ್ಸಾ ಪಾಪಕಾ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಅನ್ವಾಸ್ಸವೇಯ್ಯುಂ ತಸ್ಸ ಸಂವರಾಯ ಪಟಿಪಜ್ಜತಿ, ರಕ್ಖತಿ ಮನಿನ್ದ್ರಿಯಂ, ಮನಿನ್ದ್ರಿಯೇ ಸಂವರಂ ಆಪಜ್ಜತಿ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ವಣಂ ಪಟಿಚ್ಛಾದೇತಾ ಹೋತಿ।

“ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಧೂಮಂ ಕತ್ತಾ ಹೋತಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಯಥಾಸುತಂ ಯಥಾಪರಿಯತ್ತಂ ಧಮ್ಮಂ ವಿತ್ಥಾರೇನ ಪರೇಸಂ ದೇಸೇತಾ ಹೋತಿ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಧೂಮಂ ಕತ್ತಾ ಹೋತಿ।

“ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ತಿತ್ಥಂ ಜಾನಾತಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಯೇ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಬಹುಸ್ಸುತಾ ಆಗತಾಗಮಾ ಧಮ್ಮಧರಾ ವಿನಯಧರಾ ಮಾತಿಕಾಧರಾ ತೇ ಕಾಲೇನ ಕಾಲಂ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಪರಿಪುಚ್ಛತಿ, ಪರಿಪಞ್ಹತಿ - ‘ಇದಂ, ಭನ್ತೇ, ಕಥಂ? ಇಮಸ್ಸ ಕೋ ಅತ್ಥೋ’ತಿ? ತಸ್ಸ ತೇ ಆಯಸ್ಮನ್ತೋ ಅವಿವಟಞ್ಚೇವ ವಿವರನ್ತಿ, ಅನುತ್ತಾನೀಕತಞ್ಚ ಉತ್ತಾನೀ ಕರೋನ್ತಿ, ಅನೇಕವಿಹಿತೇಸು ಚ ಕಙ್ಖಾಠಾನೀಯೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು ಕಙ್ಖಂ ಪಟಿವಿನೋದೇನ್ತಿ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ತಿತ್ಥಂ ಜಾನಾತಿ।

“ಕಥಞ್ಚ ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಪೀತಂ ಜಾನಾತಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ತಥಾಗತಪ್ಪವೇದಿತೇ ಧಮ್ಮವಿನಯೇ ದೇಸಿಯಮಾನೇ ಲಭತಿ ಅತ್ಥವೇದಂ, ಲಭತಿ ಧಮ್ಮವೇದಂ, ಲಭತಿ ಧಮ್ಮೂಪಸಂಹಿತಂ ಪಾಮೋಜ್ಜಂ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಪೀತಂ ಜಾನಾತಿ।

“ಕಥಞ್ಚ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ವೀಥಿಂ ಜಾನಾತಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಅರಿಯಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಂ ಮಗ್ಗಂ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ವೀಥಿಂ ಜಾನಾತಿ।

“ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಗೋಚರಕುಸಲೋ ಹೋತಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಚತ್ತಾರೋ ಸತಿಪಟ್ಠಾನೇ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಗೋಚರಕುಸಲೋ ಹೋತಿ।

“ಕಥಞ್ಚ ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸಾವಸೇಸದೋಹೀ ಹೋತಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುಂ ಸದ್ಧಾ ಗಹಪತಿಕಾ ಅಭಿಹಟ್ಠುಂ ಪವಾರೇನ್ತಿ ಚೀವರಪಿಣ್ಡಪಾತಸೇನಾಸನಗಿಲಾನಪ್ಪಚ್ಚಯಭೇಸಜ್ಜಪರಿಕ್ಖಾರೇಹಿ। ತತ್ರ ಭಿಕ್ಖು ಮತ್ತಂ ಜಾನಾತಿ ಪಟಿಗ್ಗಹಣಾಯ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸಾವಸೇಸದೋಹೀ ಹೋತಿ।

“ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಯೇ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಥೇರಾ ರತ್ತಞ್ಞೂ ಚಿರಪಬ್ಬಜಿತಾ ಸಙ್ಘಪಿತರೋ ಸಙ್ಘಪರಿಣಾಯಕಾ, ತೇ ಅತಿರೇಕಪೂಜಾಯ ಪೂಜೇತಾ ಹೋತಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಯೇ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಥೇರಾ ರತ್ತಞ್ಞೂ ಚಿರಪಬ್ಬಜಿತಾ ಸಙ್ಘಪಿತರೋ ಸಙ್ಘಪರಿಣಾಯಕಾ ತೇಸು ಮೇತ್ತಂ ಕಾಯಕಮ್ಮಂ ಪಚ್ಚುಪಟ್ಠಾಪೇತಿ ಆವಿ ಚೇವ ರಹೋ ಚ; ಮೇತ್ತಂ ವಚೀಕಮ್ಮಂ ಪಚ್ಚುಪಟ್ಠಾಪೇತಿ ಆವಿ ಚೇವ ರಹೋ ಚ; ಮೇತ್ತಂ ಮನೋಕಮ್ಮಂ ಪಚ್ಚುಪಟ್ಠಾಪೇತಿ ಆವಿ ಚೇವ ರಹೋ ಚ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಯೇ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಥೇರಾ ರತ್ತಞ್ಞೂ ಚಿರಪಬ್ಬಜಿತಾ ಸಙ್ಘಪಿತರೋ ಸಙ್ಘಪರಿಣಾಯಕಾ ತೇ ಅತಿರೇಕಪೂಜಾಯ ಪೂಜೇತಾ ಹೋತಿ।

“ಇಮೇಹಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಾದಸಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಭಿಕ್ಖು ಭಬ್ಬೋ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಧಮ್ಮವಿನಯೇ ವುದ್ಧಿಂ ವಿರೂಳ್ಹಿಂ ವೇಪುಲ್ಲಂ ಆಪಜ್ಜಿತು”ನ್ತಿ।

ಇದಮವೋಚ ಭಗವಾ। ಅತ್ತಮನಾ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಭಗವತೋ ಭಾಸಿತಂ ಅಭಿನನ್ದುನ್ತಿ।

ಮಹಾಗೋಪಾಲಕಸುತ್ತಂ ನಿಟ್ಠಿತಂ ತತಿಯಂ।

೪. ಚೂಳಗೋಪಾಲಕಸುತ್ತಂ

೩೫೦. ಏವಂ ಮೇ ಸುತಂ - ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ವಜ್ಜೀಸು ವಿಹರತಿ ಉಕ್ಕಚೇಲಾಯಂ ಗಙ್ಗಾಯ ನದಿಯಾ ತೀರೇ। ತತ್ರ ಖೋ ಭಗವಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಮನ್ತೇಸಿ - “ಭಿಕ್ಖವೋ”ತಿ। “ಭದನ್ತೇ”ತಿ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಭಗವತೋ ಪಚ್ಚಸ್ಸೋಸುಂ। ಭಗವಾ ಏತದವೋಚ -

“ಭೂತಪುಬ್ಬಂ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಾಗಧಕೋ ಗೋಪಾಲಕೋ ದುಪ್ಪಞ್ಞಜಾತಿಕೋ, ವಸ್ಸಾನಂ ಪಚ್ಛಿಮೇ ಮಾಸೇ ಸರದಸಮಯೇ, ಅಸಮವೇಕ್ಖಿತ್ವಾ ಗಙ್ಗಾಯ ನದಿಯಾ ಓರಿಮಂ ತೀರಂ, ಅಸಮವೇಕ್ಖಿತ್ವಾ ಪಾರಿಮಂ ತೀರಂ, ಅತಿತ್ಥೇನೇವ ಗಾವೋ ಪತಾರೇಸಿ ಉತ್ತರಂ ತೀರಂ ಸುವಿದೇಹಾನಂ। ಅಥ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಗಾವೋ ಮಜ್ಝೇಗಙ್ಗಾಯ ನದಿಯಾ ಸೋತೇ ಆಮಣ್ಡಲಿಯಂ ಕರಿತ್ವಾ

ತತ್ಥೇವ ಅನಯಬ್ಯಸನಂ ಆಪಜ್ಜಿಂಸು। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ತಥಾ ಹಿ ಸೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಾಗಧಕೋ ಗೋಪಾಲಕೋ ದುಪ್ಪಞ್ಞಜಾತಿಕೋ, ವಸ್ಸಾನಂ ಪಚ್ಛಿಮೇ ಮಾಸೇ ಸರದಸಮಯೇ, ಅಸಮವೇಕ್ಖಿತ್ವಾ ಗಙ್ಗಾಯ ನದಿಯಾ ಓರಿಮಂ ತೀರಂ, ಅಸಮವೇಕ್ಖಿತ್ವಾ ಪಾರಿಮಂ ತೀರಂ, ಅತಿತ್ಥೇನೇವ ಗಾವೋ ಪತಾರೇಸಿ ಉತ್ತರಂ ತೀರಂ ಸುವಿದೇಹಾನಂ। ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯೇ ಹಿ ಕೇಚಿ [ಯೇ ಕೇಚಿ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)] ಸಮಣಾ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ವಾ ಅಕುಸಲಾ ಇಮಸ್ಸ ಲೋಕಸ್ಸ ಅಕುಸಲಾ ಪರಸ್ಸ ಲೋಕಸ್ಸ, ಅಕುಸಲಾ ಮಾರಧೇಯ್ಯಸ್ಸ ಅಕುಸಲಾ ಅಮಾರಧೇಯ್ಯಸ್ಸ, ಅಕುಸಲಾ ಮಚ್ಚುಧೇಯ್ಯಸ್ಸ ಅಕುಸಲಾ ಅಮಚ್ಚುಧೇಯ್ಯಸ್ಸ, ತೇಸಂ ಯೇ ಸೋತಬ್ಬಂ ಸದ್ದಹಾತಬ್ಬಂ ಮಞ್ಞಿಸ್ಸನ್ತಿ, ತೇಸಂ ತಂ ಭವಿಸ್ಸತಿ ದೀಘರತ್ತಂ ಅಹಿತಾಯ ದುಕ್ಖಾಯ।

೩೫೦. "ಭೂತಪುಬ್ಬಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಾಗಧಕೋ ಗೋಪಾಲಕೋ ಸಪ್ಪಞ್ಞಜಾತಿಕೋ, ವಸ್ಸಾನಂ ಪಚ್ಛಿಮೇ ಮಾಸೇ ಸರದಸಮಯೇ, ಸಮವೇಕ್ಖಿತ್ವಾ ಗಙ್ಗಾಯ ನದಿಯಾ ಓರಿಮಂ ತೀರಂ, ಸಮವೇಕ್ಖಿತ್ವಾ ಪಾರಿಮಂ ತೀರಂ, ತಿತ್ಥೇನೇವ ಗಾವೋ ಪತಾರೇಸಿ ಉತ್ತರಂ ತೀರಂ ಸುವಿದೇಹಾನಂ। ಸೋ ಪಠಮಂ ಪತಾರೇಸಿ ಯೇ ತೇ ಉಸಭಾ ಗೋಪಿತರೋ ಗೋಪರಿಣಾಯಕಾ। ತೇ ತಿರಿಯಂ ಗಙ್ಗಾಯ ಸೋತಂ ಛೇತ್ವಾ ಸೋತ್ಥಿನಾ ಪಾರಂ ಅಗಮಂಸು। ಅಥಾಪರೇ ಪತಾರೇಸಿ ಬಲವಗಾವೋ ದಮ್ಮಗಾವೋ। ತೇಪಿ ತಿರಿಯಂ ಗಙ್ಗಾಯ ಸೋತಂ ಛೇತ್ವಾ ಸೋತ್ಥಿನಾ ಪಾರಂ ಅಗಮಂಸು। ಅಥಾಪರೇ ಪತಾರೇಸಿ ವಚ್ಛತರೇ ವಚ್ಛತರಿಯೋ। ತೇಪಿ ತಿರಿಯಂ ಗಙ್ಗಾಯ ಸೋತಂ ಛೇತ್ವಾ ಸೋತ್ಥಿನಾ ಪಾರಂ ಅಗಮಂಸು। ಅಥಾಪರೇ ಪತಾರೇಸಿ ವಚ್ಛಕೇ ಕಿಸಾಬಲಕೇ [ಕಿಸಬಲಕೇ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಪೀ॰)]। ತೇಪಿ ತಿರಿಯಂ ಗಙ್ಗಾಯ ಸೋತಂ ಛೇತ್ವಾ ಸೋತ್ಥಿನಾ ಪಾರಂ ಅಗಮಂಸು। ಭೂತಪುಬ್ಬಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಚ್ಛಕೋ ತರುಣಕೋ ತಾವದೇವ ಜಾತಕೋ ಮಾತುಗೋರವಕೇನ ವುಯ್ಹಮಾನೋ, ಸೋಪಿ ತಿರಿಯಂ ಗಙ್ಗಾಯ ಸೋತಂ ಛೇತ್ವಾ ಸೋತ್ಥಿನಾ ಪಾರಂ ಅಗಮಾಸಿ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ತಥಾ ಹಿ ಸೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಾಗಧಕೋ ಗೋಪಾಲಕೋ ಸಪ್ಪಞ್ಞಜಾತಿಕೋ , ವಸ್ಸಾನಂ ಪಚ್ಛಿಮೇ ಮಾಸೇ ಸರದಸಮಯೇ, ಸಮವೇಕ್ಖಿತ್ವಾ ಗಙ್ಗಾಯ ನದಿಯಾ ಓರಿಮಂ ತೀರಂ, ಸಮವೇಕ್ಖಿತ್ವಾ ಪಾರಿಮಂ ತೀರಂ, ತಿತ್ಥೇನೇವ ಗಾವೋ ಪತಾರೇಸಿ ಉತ್ತರಂ ತೀರಂ ಸುವಿದೇಹಾನಂ। ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯೇ ಹಿ ಕೇಚಿ ಸಮಣಾ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ವಾ ಕುಸಲಾ ಇಮಸ್ಸ ಲೋಕಸ್ಸ ಕುಸಲಾ ಪರಸ್ಸ ಲೋಕಸ್ಸ, ಕುಸಲಾ ಮಾರಧೇಯ್ಯಸ್ಸ ಕುಸಲಾ ಅಮಾರಧೇಯ್ಯಸ್ಸ, ಕುಸಲಾ ಮಚ್ಚುಧೇಯ್ಯಸ್ಸ ಕುಸಲಾ ಅಮಚ್ಚುಧೇಯ್ಯಸ್ಸ, ತೇಸಂ ಯೇ ಸೋತಬ್ಬಂ ಸದ್ದಹಾತಬ್ಬಂ ಮಞ್ಞಿಸ್ಸನ್ತಿ, ತೇಸಂ ತಂ ಭವಿಸ್ಸತಿ ದೀಘರತ್ತಂ ಹಿತಾಯ ಸುಖಾಯ।

೩೫೧. "ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯೇ ತೇ ಉಸಭಾ ಗೋಪಿತರೋ ಗೋಪರಿಣಾಯಕಾ ತೇ ತಿರಿಯಂ ಗಙ್ಗಾಯ ಸೋತಂ ಛೇತ್ವಾ ಸೋತ್ಥಿನಾ ಪಾರಂ ಅಗಮಂಸು, ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯೇ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಅರಹನ್ತೋ ಖೀಣಾಸವಾ ವುಸಿತವನ್ತೋ ಕತಕರಣೀಯಾ ಓಹಿತಭಾರಾ ಅನುಪ್ಪತ್ತಸದತ್ಥಾ ಪರಿಕ್ಖೀಣಭವಸಂಯೋಜನಾ ಸಮ್ಮದಞ್ಞಾ ವಿಮುತ್ತಾ, ತೇ ತಿರಿಯಂ ಮಾರಸ್ಸ ಸೋತಂ ಛೇತ್ವಾ ಸೋತ್ಥಿನಾ ಪಾರಂ ಗತಾ।

"ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ತೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಬಲವಗಾವೋ ದಮ್ಮಗಾವೋ ತಿರಿಯಂ ಗಙ್ಗಾಯ ಸೋತಂ ಛೇತ್ವಾ ಸೋತ್ಥಿನಾ ಪಾರಂ ಅಗಮಂಸು, ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯೇ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಓರಮ್ಭಾಗಿಯಾನಂ ಸಂಯೋಜನಾನಂ ಪರಿಕ್ಖಯಾ ಓಪಪಾತಿಕಾ ತತ್ಥ ಪರಿನಿಬ್ಬಾಯಿನೋ ಅನಾವತ್ತಿಧಮ್ಮಾ ತಸ್ಮಾ ಲೋಕಾ, ತೇಪಿ ತಿರಿಯಂ ಮಾರಸ್ಸ ಸೋತಂ ಛೇತ್ವಾ ಸೋತ್ಥಿನಾ ಪಾರಂ ಗಮಿಸ್ಸನ್ತಿ।

"ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ತೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಚ್ಛತರಾ ವಚ್ಛತರಿಯೋ ತಿರಿಯಂ ಗಙ್ಗಾಯ ಸೋತಂ ಛೇತ್ವಾ ಸೋತ್ಥಿನಾ ಪಾರಂ ಅಗಮಂಸು, ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯೇ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ತಿಣ್ಣಂ ಸಂಯೋಜನಾನಂ ಪರಿಕ್ಖಯಾ ರಾಗದೋಸಮೋಹಾನಂ ತನುತ್ತಾ ಸಕದಾಗಾಮಿನೋ ಸಕಿಂದೇವ ಇಮಂ ಲೋಕಂ ಆಗನ್ತ್ವಾ ದುಕ್ಖಸ್ಸನ್ತಂ ಕರಿಸ್ಸನ್ತಿ, ತೇಪಿ ತಿರಿಯಂ ಮಾರಸ್ಸ ಸೋತಂ ಛೇತ್ವಾ ಸೋತ್ಥಿನಾ ಪಾರಂ ಗಮಿಸ್ಸನ್ತಿ।

“ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ತೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಚ್ಛಕಾ ಕಿಸಾಬಲಕಾ ತಿರಿಯಂ ಗಙ್ಗಾಯ ಸೋತಂ ಛೇತ್ವಾ ಸೋತ್ಥಿನಾ ಪಾರಂ ಅಗಮಂಸು, ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯೇ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ತಿಣ್ಣಂ ಸಂಯೋಜನಾನಂ ಪರಿಕ್ಖಯಾ ಸೋತಾಪನ್ನಾ ಅವಿನಿಪಾತಧಮ್ಮಾ ನಿಯತಾ ಸಮ್ಬೋಧಿಪರಾಯನಾ, ತೇಪಿ ತಿರಿಯಂ ಮಾರಸ್ಸ ಸೋತಂ ಛೇತ್ವಾ ಸೋತ್ಥಿನಾ ಪಾರಂ ಗಮಿಸ್ಸನ್ತಿ।

“ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ಸೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಚ್ಛಕೋ ತರುಣಕೋ ತಾವದೇವ ಜಾತಕೋ ಮಾತುಗೋರವಕೇನ ವುಯ್ಹಮಾನೋ ತಿರಿಯಂ ಗಙ್ಗಾಯ ಸೋತಂ ಛೇತ್ವಾ ಸೋತ್ಥಿನಾ ಪಾರಂ ಅಗಮಾಸಿ, ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯೇ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಧಮ್ಮಾನುಸಾರಿನೋ ಸದ್ಧಾನುಸಾರಿನೋ, ತೇಪಿ ತಿರಿಯಂ ಮಾರಸ್ಸ ಸೋತಂ ಛೇತ್ವಾ ಸೋತ್ಥಿನಾ ಪಾರಂ ಗಮಿಸ್ಸನ್ತಿ।

“ಅಹಂ ಖೋ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕುಸಲೋ ಇಮಸ್ಸ ಲೋಕಸ್ಸ ಕುಸಲೋ ಪರಸ್ಸ ಲೋಕಸ್ಸ, ಕುಸಲೋ ಮಾರಧೇಯ್ಯಸ್ಸ ಕುಸಲೋ ಅಮಾರಧೇಯ್ಯಸ್ಸ, ಕುಸಲೋ ಮಚ್ಚುಧೇಯ್ಯಸ್ಸ ಕುಸಲೋ ಅಮಚ್ಚುಧೇಯ್ಯಸ್ಸ। ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯೇ ಸೋತಬ್ಬಂ ಸದ್ದಹಾತಬ್ಬಂ ಮಞ್ಞಿಸ್ಸನ್ತಿ, ತೇಸಂ ತಂ ಭವಿಸ್ಸತಿ ದೀಘರತ್ತಂ ಹಿತಾಯ ಸುಖಾಯಾ”ತಿ।

ಇದಮವೋಚ ಭಗವಾ। ಇದಂ ವತ್ವಾ ಸುಗತೋ ಅಥಾಪರಂ ಏತದವೋಚ ಸತ್ಥಾ –

“ಅಯಂ ಲೋಕೋ ಪರೋ ಲೋಕೋ, ಜಾನತಾ ಸುಪ್ಪಕಾಸಿತೋ।
ಯಞ್ಚ ಮಾರೇನ ಸಮ್ಪತ್ತಂ, ಅಪ್ಪತ್ತಂ ಯಞ್ಚ ಮಚ್ಚುನಾ॥

“ಸಬ್ಬಂ ಲೋಕಂ ಅಭಿಞ್ಞಾಯ, ಸಮ್ಬುದ್ಧೇನ ಪಜಾನತಾ।
ವಿವಟಂ ಅಮತದ್ವಾರಂ, ಖೇಮಂ ನಿಬ್ಬಾನಪತ್ತಿಯಾ॥

“ಛಿನ್ನಂ ಪಾಪಿಮತೋ ಸೋತಂ, ವಿದ್ಧಸ್ತಂ ವಿನಳೀಕತಂ।
ಪಾಮೋಜ್ಜಬಹುಲಾ ಹೋಥ, ಖೇಮಂ ಪತ್ತತ್ಥ [ಪತ್ಥೇಥ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಕ॰ ಅಟ್ಠಕಥಾಯಂ ಸಂವಣ್ಣೇತಬ್ಬಪಾಠೋ)]
ಭಿಕ್ಖವೋ”ತಿ॥

ಚೂಳಗೋಪಾಲಕಸುತ್ತಂ ನಿಟ್ಠಿತಂ ಚತುತ್ಥಂ।

೫. ಚೂಳಸಚ್ಚಕಸುತ್ತಂ

೩೫೩. ಏವಂ ಮೇ ಸುತಂ – ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ವೇಸಾಲಿಯಂ ವಿಹರತಿ ಮಹಾವನೇ ಕೂಟಾಗಾರಸಾಲಾಯಂ। ತೇನ ಖೋ ಪನ ಸಮಯೇನ ಸಚ್ಚಕೋ ನಿಗಣ್ಠಪುತ್ತೋ ವೇಸಾಲಿಯಂ ಪಟಿವಸತಿ ಭಸ್ಸಪ್ಪವಾದಕೋ ಪಣ್ಡಿತವಾದೋ ಸಾಧುಸಮ್ಮತೋ ಬಹುಜನಸ್ಸ। ಸೋ ವೇಸಾಲಿಯಂ ಪರಿಸತಿ ಏವಂ ವಾಚಂ ಭಾಸತಿ – “ನಾಹಂ ತಂ ಪಸ್ಸಾಮಿ ಸಮಣಂ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ ವಾ, ಸಙ್ಘಿಂ ಗಣಿಂ ಗಣಾಚರಿಯಂ, ಅಪಿ ಅರಹನ್ತಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಂ ಪಟಿಜಾನಮಾನಂ, ಯೋ ಮಯಾ ವಾದೇನ ವಾದಂ ಸಮಾರದ್ಧೋ ನ ಸಙ್ಕಮ್ಪೇಯ್ಯ ನ ಸಮ್ಪಕಮ್ಪೇಯ್ಯ ನ ಸಮ್ಪವೇಧೇಯ್ಯ, ಯಸ್ಸ ನ ಕಚ್ಛೇಹಿ ಸೇದಾ ಮುಚ್ಚೇಯ್ಯುಂ। ಥೂಣಂ ಚೇಪಾಹಂ ಅಚೇತನಂ ವಾದೇನ ವಾದಂ ಸಮಾರಭೇಯ್ಯಂ, ಸಾಪಿ ಮಯಾ ವಾದೇನ ವಾದಂ ಸಮಾರದ್ಧಾ ಸಙ್ಕಮ್ಪೇಯ್ಯ ಸಮ್ಪಕಮ್ಪೇಯ್ಯ ಸಮ್ಪವೇಧೇಯ್ಯ। ಕೋ ಪನ ವಾದೋ ಮನುಸ್ಸಭೂತಸ್ಸಾ”ತಿ?

ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಅಸ್ಸಜಿ ಪುಬ್ಬಣ್ಹಸಮಯಂ ನಿವಾಸೇತ್ವಾ ಪತ್ತಚೀವರಮಾದಾಯ ವೇಸಾಲಿಂ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಪಾವಿಸಿ। ಅದ್ದಸಾ ಖೋ ಸಚ್ಚಕೋ ನಿಗಣ್ಠಪುತ್ತೋ ವೇಸಾಲಿಯಂ ಜಙ್ಘಾವಿಹಾರಂ ಅನುಚಙ್ಕಮಮಾನೋ ಅನುವಿಚರಮಾನೋ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಅಸ್ಸಜಿಂ ದೂರತೋವ ಆಗಚ್ಛನ್ತಂ। ದಿಸ್ವಾನ ಯೇನಾಯಸ್ಮಾ ಅಸ್ಸಜಿ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಆಯಸ್ಮತಾ ಅಸ್ಸಜಿನಾ ಸದ್ಧಿಂ

ಸಮ್ಮೋದಿ। ಸಮ್ಮೋದನೀಯಂ ಕಥಂ ಸಾರಣೀಯಂ ವೀತಿಸಾರೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ಅಟ್ಠಾಸಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ಠಿತೋ ಖೋ ಸಚ್ಚಕೋ ನಿಗಣ್ಠಪುತ್ತೋ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಅಸ್ಸಜಿಂ ಏತದವೋಚ – "ಕಥಂ ಪನ, ಭೋ ಅಸ್ಸಜಿ, ಸಮಣೋ ಗೋತಮೋ ಸಾವಕೇ ವಿನೇತಿ, ಕಥಂಭಾಗಾ ಚ ಪನ ಸಮಣಸ್ಸ ಗೋತಮಸ್ಸ ಸಾವಕೇಸು ಅನುಸಾಸನೀ ಬಹುಲಾ ಪವತ್ತತೀ"ತಿ? "ಏವಂ ಖೋ, ಅಗ್ಗಿವೇಸ್ಸನ, ಭಗವಾ ಸಾವಕೇ ವಿನೇತಿ, ಏವಂಭಾಗಾ ಚ ಪನ ಭಗವತೋ ಸಾವಕೇಸು ಅನುಸಾಸನೀ ಬಹುಲಾ ಪವತ್ತತಿ – 'ರೂಪಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅನಿಚ್ಚಂ, ವೇದನಾ ಅನಿಚ್ಚಾ, ಸಞ್ಞಾ ಅನಿಚ್ಚಾ, ಸಙ್ಖಾರಾ ಅನಿಚ್ಚಾ, ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಅನಿಚ್ಚಂ। ರೂಪಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅನತ್ತಾ, ವೇದನಾ ಅನತ್ತಾ, ಸಞ್ಞಾ ಅನತ್ತಾ, ಸಙ್ಖಾರಾ ಅನತ್ತಾ, ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಅನತ್ತಾ। ಸಬ್ಬೇ ಸಙ್ಖಾರಾ ಅನಿಚ್ಚಾ, ಸಬ್ಬೇ ಧಮ್ಮಾ ಅನತ್ತಾ'ತಿ। ಏವಂ ಖೋ, ಅಗ್ಗಿವೇಸ್ಸನ, ಭಗವಾ ಸಾವಕೇ ವಿನೇತಿ, ಏವಂಭಾಗಾ ಚ ಪನ ಭಗವತೋ ಸಾವಕೇಸು ಅನುಸಾಸನೀ ಬಹುಲಾ ಪವತ್ತತೀ"ತಿ। "ದುಸ್ಸುತಂ ವತ, ಭೋ ಅಸ್ಸಜಿ, ಅಸ್ಸುಮ್ಹ ಯೇ ಮಯಂ ಏವಂವಾದಿಂ ಸಮಣಂ ಗೋತಮಂ ಅಸ್ಸುಮ್ಹ। ಅಪ್ಪೇವ ನಾಮ ಮಯಂ ಕದಾಚಿ ಕರಹಚಿ ತೇನ ಭೋತಾ ಗೋತಮೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಸಮಾಗಚ್ಛೇಯ್ಯಾಮ , ಅಪ್ಪೇವ ನಾಮ ಸಿಯಾ ಕೋಚಿದೇವ ಕಥಾಸಲ್ಲಾಪೋ, ಅಪ್ಪೇವ ನಾಮ ತಸ್ಮಾ ಪಾಪಕಾ ದಿಟ್ಠಿಗತಾ ವಿವೇಚೇಯ್ಯಾಮಾ"ತಿ।

೩೫೪. ತೇನ ಖೋ ಪನ ಸಮಯೇನ ಪಞ್ಚಮತ್ತಾನಿ ಲಿಚ್ಛವಿಸತಾನಿ ಸನ್ಧಾಗಾರೇ [ಸನ್ಥಾಗಾರೇ (ಕ॰)] ಸನ್ನಿಪತಿತಾನಿ ಹೋನ್ತಿ ಕೇನಚಿದೇವ ಕರಣೀಯೇನ। ಅಥ ಖೋ ಸಚ್ಚಕೋ ನಿಗಣ್ಠಪುತ್ತೋ ಯೇನ ತೇ ಲಿಚ್ಛವೀ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ತೇ ಲಿಚ್ಛವೀ ಏತದವೋಚ – "ಅಭಿಕ್ಕಮನ್ತು ಭೋನ್ತೋ ಲಿಚ್ಛವೀ, ಅಭಿಕ್ಕಮನ್ತು ಭೋನ್ತೋ ಲಿಚ್ಛವೀ, ಅಜ್ಜ ಮೇ ಸಮಣೇನ ಗೋತಮೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಕಥಾಸಲ್ಲಾಪೋ ಭವಿಸ್ಸತಿ। ಸಚೇ ಮೇ ಸಮಣೋ ಗೋತಮೋ ತಥಾ ಪತಿಟ್ಠಿಸ್ಸತಿ ಯಥಾ ಚ ಮೇ [ಯಥಾಸ್ಸ ಮೇ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)] ಞಾತಞ್ಞತರೇನ ಸಾವಕೇನ ಅಸ್ಸಜಿನಾ ನಾಮ ಭಿಕ್ಖುನಾ ಪತಿಟ್ಠಿತಂ, ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ನಾಮ ಬಲವಾ ಪುರಿಸೋ ದೀಘಲೋಮಿಕಂ ಏಳಕಂ ಲೋಮೇಸು ಗಹೇತ್ವಾ ಆಕಡ್ಢೇಯ್ಯ ಪರಿಕಡ್ಢೇಯ್ಯ ಸಮ್ಪರಿಕಡ್ಢೇಯ್ಯ , ಏವಮೇವಾಹಂ ಸಮಣಂ ಗೋತಮಂ ವಾದೇನ ವಾದಂ ಆಕಡ್ಢಿಸ್ಸಾಮಿ ಪರಿಕಡ್ಢಿಸ್ಸಾಮಿ ಸಮ್ಪರಿಕಡ್ಢಿಸ್ಸಾಮಿ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ನಾಮ ಬಲವಾ ಸೋಣ್ಡಿಕಾಕಮ್ಮಕಾರೋ ಮಹನ್ತಂ ಸೋಣ್ಡಿಕಾಕಿಳಞ್ಜಂ ಗಮ್ಭೀರೇ ಉದಕರಹದೇ ಪಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಕಣ್ಣೇ ಗಹೇತ್ವಾ ಆಕಡ್ಢೇಯ್ಯ ಪರಿಕಡ್ಢೇಯ್ಯ ಸಮ್ಪರಿಕಡ್ಢೇಯ್ಯ, ಏವಮೇವಾಹಂ ಸಮಣಂ ಗೋತಮಂ ವಾದೇನ ವಾದಂ ಆಕಡ್ಢಿಸ್ಸಾಮಿ ಪರಿಕಡ್ಢಿಸ್ಸಾಮಿ ಸಮ್ಪರಿಕಡ್ಢಿಸ್ಸಾಮಿ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ನಾಮ ಬಲವಾ ಸೋಣ್ಡಿಕಾಧುತ್ತೋ ವಾಲಂ [ಥಾಲಂ (ಕ॰)] ಕಣ್ಣೇ ಗಹೇತ್ವಾ ಓಧುನೇಯ್ಯ ನಿದ್ಧುನೇಯ್ಯ ನಿಪ್ಫೋಟೇಯ್ಯ [ನಿಚ್ಛಾದೇಯ್ಯ (ಸೀ॰ ಪೀ॰ ಕ॰), ನಿಚ್ಛೋಟೇಯ್ಯ (ಕ॰), ನಿಪ್ಪೋಠೇಯ್ಯ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)] ಏವಮೇವಾಹಂ ಸಮಣಂ ಗೋತಮಂ ವಾದೇನ ವಾದಂ ಓಧುನಿಸ್ಸಾಮಿ ನಿದ್ಧುನಿಸ್ಸಾಮಿ ನಿಪ್ಫೋಟೇಸ್ಸಾಮಿ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ನಾಮ ಕುಞ್ಜರೋ ಸಟ್ಠಿಹಾಯನೋ ಗಮ್ಭೀರಂ ಪೋಕ್ಖರಣಿಂ ಓಗಾಹೇತ್ವಾ ಸಾಣಧೋವಿಕಂ ನಾಮ ಕೀಳಿತಜಾತಂ ಕೀಳತಿ, ಏವಮೇವಾಹಂ ಸಮಣಂ ಗೋತಮಂ ಸಾಣಧೋವಿಕಂ ಮಞ್ಞೇ ಕೀಳಿತಜಾತಂ ಕೀಳಿಸ್ಸಾಮಿ। ಅಭಿಕ್ಕಮನ್ತು ಭೋನ್ತೋ ಲಿಚ್ಛವೀ, ಅಭಿಕ್ಕಮನ್ತು ಭೋನ್ತೋ ಲಿಚ್ಛವೀ, ಅಜ್ಜ ಮೇ ಸಮಣೇನ ಗೋತಮೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಕಥಾಸಲ್ಲಾಪೋ ಭವಿಸ್ಸತೀ"ತಿ। ತತ್ರೇಕಚ್ಚೇ ಲಿಚ್ಛವೀ ಏವಮಾಹಂಸು – "ಕಿಂ ಸಮಣೋ ಗೋತಮೋ ಸಚ್ಚಕಸ್ಸ ನಿಗಣ್ಠಪುತ್ತಸ್ಸ ವಾದಂ ಆರೋಪೇಸ್ಸತಿ, ಅಥ ಖೋ ಸಚ್ಚಕೋ ನಿಗಣ್ಠಪುತ್ತೋ ಸಮಣಸ್ಸ ಗೋತಮಸ್ಸ ವಾದಂ ಆರೋಪೇಸ್ಸತೀ"ತಿ? ಏಕಚ್ಚೇ ಲಿಚ್ಛವೀ ಏವಮಾಹಂಸು – "ಕಿಂ ಸೋ ಭವಮಾನೋ ಸಚ್ಚಕೋ ನಿಗಣ್ಠಪುತ್ತೋ ಯೋ ಭಗವತೋ ವಾದಂ ಆರೋಪೇಸ್ಸತಿ, ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ಸಚ್ಚಕಸ್ಸ ನಿಗಣ್ಠಪುತ್ತಸ್ಸ ವಾದಂ ಆರೋಪೇಸ್ಸತೀ"ತಿ? ಅಥ ಖೋ ಸಚ್ಚಕೋ ನಿಗಣ್ಠಪುತ್ತೋ ಪಞ್ಚಮತ್ತೇಹಿ ಲಿಚ್ಛವಿಸತೇಹಿ ಪರಿವುತೋ ಯೇನ ಮಹಾವನಂ ಕೂಟಾಗಾರಸಾಲಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ।

೩೫೫. ತೇನ ಖೋ ಪನ ಸಮಯೇನ ಸಮ್ಬಹುಲಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಅಬ್ಭೋಕಾಸೇ ಚಙ್ಕಮನ್ತಿ। ಅಥ ಖೋ ಸಚ್ಚಕೋ ನಿಗಣ್ಠಪುತ್ತೋ ಯೇನ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಏತದವೋಚ – "ಕಹಂ ನು ಖೋ, ಭೋ, ಏತರಹಿ ಸೋ ಭವಂ ಗೋತಮೋ ವಿಹರತಿ? ದಸ್ಸನಕಾಮಾ ಹಿ ಮಯಂ ತಂ ಭವನ್ತಂ ಗೋತಮ"ನ್ತಿ । "ಏಸ, ಅಗ್ಗಿವೇಸ್ಸನ, ಭಗವಾ ಮಹಾವನಂ ಅಜ್ಝೋಗಾಹೇತ್ವಾ ಅಞ್ಞತರಸ್ಮಿಂ ರುಕ್ಖಮೂಲೇ ದಿವಾವಿಹಾರಂ ನಿಸಿನ್ನೋ"ತಿ। ಅಥ ಖೋ ಸಚ್ಚಕೋ ನಿಗಣ್ಠಪುತ್ತೋ ಮಹತಿಯಾ ಲಿಚ್ಛವಿಪರಿಸಾಯ ಸದ್ಧಿಂ ಮಹಾವನಂ ಅಜ್ಝೋಗಾಹೇತ್ವಾ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವತಾ ಸದ್ಧಿಂ

ಸಮ್ಮೋದಿ। ಸಮ್ಮೋದನೀಯಂ ಕಥಂ ಸಾರಣೀಯಂ ವೀತಿಸಾರೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ತೇಪಿ ಖೋ ಲಿಚ್ಛವೀ ಅಪ್ಪೇಕಚ್ಚೇ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿಂಸು, ಅಪ್ಪೇಕಚ್ಚೇ ಭಗವತಾ ಸದ್ಧಿಂ ಸಮ್ಮೋದಿಂಸು, ಸಮ್ಮೋದನೀಯಂ ಕಥಂ ಸಾರಣೀಯಂ ವೀತಿಸಾರೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿಂಸು। ಅಪ್ಪೇಕಚ್ಚೇ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನಞ್ಜಲಿಂ ಪಣಾಮೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿಂಸು, ಅಪ್ಪೇಕಚ್ಚೇ ಭಗವತೋ ಸನ್ತಿಕೇ ನಾಮಗೋತ್ತಂ ಸಾವೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿಂಸು, ಅಪ್ಪೇಕಚ್ಚೇ ತುಣ್ಹೀಭೂತಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿಂಸು।

೩೫೭. ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಸಚ್ಚಕೋ ನಿಗಣ್ಠಪುತ್ತೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ – “ಪುಚ್ಛೇಯ್ಯಾಹಂ ಭವನ್ತಂ ಗೋತಮಂ ಕಿಞ್ಚಿದೇವ ದೇಸಂ, ಸಚೇ ಮೇ ಭವಂ ಗೋತಮೋ ಓಕಾಸಂ ಕರೋತಿ ಪಞ್ಹಸ್ಸ ವೇಯ್ಯಾಕರಣಾಯಾ”ತಿ। “ಪುಚ್ಛ, ಅಗ್ಗಿವೇಸ್ಸನ , ಯದಾಕಙ್ಖಸೀ”ತಿ । “ಕಥಂ ಪನ ಭವಂ ಗೋತಮೋ ಸಾವಕೇ ವಿನೇತಿ, ಕಥಂಭಾಗಾ ಚ ಪನ ಭೋತೋ ಗೋತಮಸ್ಸ ಸಾವಕೇಸು ಅನುಸಾಸನೀ ಬಹುಲಾ ಪವತ್ತತೀ”ತಿ? “ಏವಂ ಖೋ ಅಹಂ, ಅಗ್ಗಿವೇಸ್ಸನ, ಸಾವಕೇ ವಿನೇಮಿ, ಏವಂಭಾಗಾ ಚ ಪನ ಮೇ ಸಾವಕೇಸು ಅನುಸಾಸನೀ ಬಹುಲಾ ಪವತ್ತತಿ – ‘ರೂಪಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅನಿಚ್ಚಂ, ವೇದನಾ ಅನಿಚ್ಚಾ, ಸಞ್ಞಾ ಅನಿಚ್ಚಾ, ಸಙ್ಖಾರಾ ಅನಿಚ್ಚಾ, ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಅನಿಚ್ಚಂ। ರೂಪಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅನತ್ತಾ, ವೇದನಾ ಅನತ್ತಾ, ಸಞ್ಞಾ ಅನತ್ತಾ, ಸಙ್ಖಾರಾ ಅನತ್ತಾ, ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಅನತ್ತಾ। ಸಬ್ಬೇ ಸಙ್ಖಾರಾ ಅನಿಚ್ಚಾ, ಸಬ್ಬೇ ಧಮ್ಮಾ ಅನತ್ತಾ’ತಿ। ಏವಂ ಖೋ ಅಹಂ, ಅಗ್ಗಿವೇಸ್ಸನ, ಸಾವಕೇ ವಿನೇಮಿ, ಏವಂಭಾಗಾ ಚ ಪನ ಮೇ ಸಾವಕೇಸು ಅನುಸಾಸನೀ ಬಹುಲಾ ಪವತ್ತತೀ”ತಿ।

“ಉಪಮಾ ಮಂ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಪಟಿಭಾತೀ”ತಿ। “ಪಟಿಭಾತು ತಂ, ಅಗ್ಗಿವೇಸ್ಸನಾ”ತಿ ಭಗವಾ ಅವೋಚ।

“ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಯೇ ಕೇಚಿಮೇ ಬೀಜಗಾಮಭೂತಗಾಮಾ ವುದ್ಧಿಂ ವಿರೂಳ್ಹಿಂ ವೇಪುಲ್ಲಂ ಆಪಜ್ಜನ್ತಿ, ಸಬ್ಬೇ ತೇ ಪಥವಿಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಪಥವಿಯಂ ಪತಿಟ್ಠಾಯ। ಏವಮೇತೇ ಬೀಜಗಾಮಭೂತಗಾಮಾ ವುದ್ಧಿಂ ವಿರೂಳ್ಹಿಂ ವೇಪುಲ್ಲಂ ಆಪಜ್ಜನ್ತಿ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ವಾ ಪನ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಯೇ ಕೇಚಿಮೇ ಬಲಕರಣೀಯಾ ಕಮ್ಮನ್ತಾ ಕರೀಯನ್ತಿ, ಸಬ್ಬೇ ತೇ ಪಥವಿಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಪಥವಿಯಂ ಪತಿಟ್ಠಾಯ। ಏವಮೇತೇ ಬಲಕರಣೀಯಾ ಕಮ್ಮನ್ತಾ ಕರೀಯನ್ತಿ। ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭೋ ಗೋತಮ, ರೂಪತ್ತಾಯಂ ಪುರಿಸಪುಗ್ಗಲೋ ರೂಪೇ ಪತಿಟ್ಠಾಯ ಪುಞ್ಞಂ ವಾ ಅಪುಞ್ಞಂ ವಾ ಪಸವತಿ, ವೇದನತ್ತಾಯಂ ಪುರಿಸಪುಗ್ಗಲೋ ವೇದನಾಯಂ ಪತಿಟ್ಠಾಯ ಪುಞ್ಞಂ ವಾ ಅಪುಞ್ಞಂ ವಾ ಪಸವತಿ, ಸಞ್ಞತ್ತಾಯಂ ಪುರಿಸಪುಗ್ಗಲೋ ಸಞ್ಞಾಯಂ ಪತಿಟ್ಠಾಯ ಪುಞ್ಞಂ ವಾ ಅಪುಞ್ಞಂ ವಾ ಪಸವತಿ, ಸಙ್ಖಾರತ್ತಾಯಂ ಪುರಿಸಪುಗ್ಗಲೋ ಸಙ್ಖಾರೇಸು ಪತಿಟ್ಠಾಯ ಪುಞ್ಞಂ ವಾ ಅಪುಞ್ಞಂ ವಾ ಪಸವತಿ, ವಿಞ್ಞಾಣತ್ತಾಯಂ ಪುರಿಸಪುಗ್ಗಲೋ ವಿಞ್ಞಾಣೇ ಪತಿಟ್ಠಾಯ ಪುಞ್ಞಂ ವಾ ಅಪುಞ್ಞಂ ವಾ ಪಸವತೀ”ತಿ।

“ನನು ತ್ವಂ, ಅಗ್ಗಿವೇಸ್ಸನ, ಏವಂ ವದೇಸಿ – ‘ರೂಪಂ ಮೇ ಅತ್ತಾ, ವೇದನಾ ಮೇ ಅತ್ತಾ, ಸಞ್ಞಾ ಮೇ ಅತ್ತಾ, ಸಙ್ಖಾರಾ ಮೇ ಅತ್ತಾ, ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಮೇ ಅತ್ತಾ’”ತಿ? “ಅಹಞ್ಹಿ, ಭೋ ಗೋತಮ , ಏವಂ ವದಾಮಿ – ‘ರೂಪಂ ಮೇ ಅತ್ತಾ, ವೇದನಾ ಮೇ ಅತ್ತಾ, ಸಞ್ಞಾ ಮೇ ಅತ್ತಾ, ಸಙ್ಖಾರಾ ಮೇ ಅತ್ತಾ, ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಮೇ ಅತ್ತಾ’ತಿ, ಅಯಞ್ಚ ಮಹತೀ ಜನತಾ”ತಿ।

“ಕಿಞ್ಹಿ ತೇ, ಅಗ್ಗಿವೇಸ್ಸನ, ಮಹತೀ ಜನತಾ ಕರಿಸ್ಸತಿ? ಇಙ್ಘ ತ್ವಂ, ಅಗ್ಗಿವೇಸ್ಸನ, ಸಕಞ್ಞೇವ ವಾದಂ ನಿಬ್ಬೇಠೇಹೀ”ತಿ। “ಅಹಞ್ಹಿ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಏವಂ ವದಾಮಿ – ‘ರೂಪಂ ಮೇ ಅತ್ತಾ, ವೇದನಾ ಮೇ ಅತ್ತಾ, ಸಞ್ಞಾ ಮೇ ಅತ್ತಾ, ಸಙ್ಖಾರಾ ಮೇ ಅತ್ತಾ, ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಮೇ ಅತ್ತಾ’”ತಿ।

೩೫೮. “ತೇನ ಹಿ, ಅಗ್ಗಿವೇಸ್ಸನ, ತಞ್ಞೇವೇತ್ಥ ಪಟಿಪುಚ್ಛಿಸ್ಸಾಮಿ, ಯಥಾ ತೇ ಖಮೇಯ್ಯ ತಥಾ ನಂ [ತಥಾ ತಂ (ಕ॰)] ಬ್ಯಾಕರೇಯ್ಯಾಸಿ। ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ , ಅಗ್ಗಿವೇಸ್ಸನ, ವತ್ತೇಯ್ಯ ರಞ್ಞೋ ಖತ್ತಿಯಸ್ಸ ಮುದ್ಧಾವಸಿತ್ತಸ್ಸ ಸಕಸ್ಮಿಂ ವಿಜಿತೇ ವಸೋ – ಘಾತೇತಾಯಂ ವಾ ಘಾತೇತುಂ, ಜಾಪೇತಾಯಂ ವಾ ಜಾಪೇತುಂ, ಪಬ್ಬಾಜೇತಾಯಂ ವಾ ಪಬ್ಬಾಜೇತುಂ, ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ರಞ್ಞೋ ಪಸೇನದಿಸ್ಸ ಕೋಸಲಸ್ಸ, ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ವಾ ಪನ ರಞ್ಞೋ ಮಾಗಧಸ್ಸ ಅಜಾತಸತ್ತುಸ್ಸ ವೇದೇಹಿಪುತ್ತಸ್ಸಾ”ತಿ? “ವತ್ತೇಯ್ಯ, ಭೋ

ಗೋತಮ, ರಞ್ಞೋ ಖತ್ತಿಯಸ್ಸ ಮುದ್ಧಾವಸಿತ್ತಸ್ಸ ಸಕಸ್ಮಿಂ ವಿಜಿತೇ ವಸೋ - ಘಾತೇತಾಯಂ ವಾ ಘಾತೇತುಂ, ಜಾಪೇತಾಯಂ ವಾ ಜಾಪೇತುಂ, ಪಬ್ಬಾಜೇತಾಯಂ ವಾ ಪಬ್ಬಾಜೇತುಂ, ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ರಞ್ಞೋ ಪಸೇನದಿಸ್ಸ ಕೋಸಲಸ್ಸ, ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ವಾ ಪನ ರಞ್ಞೋ ಮಾಗಧಸ್ಸ ಅಜಾತಸತ್ತುಸ್ಸ ವೇದೇಹಿಪುತ್ತಸ್ಸ। ಇಮೇಸಮ್ಪಿ ಹಿ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಸಙ್ಘಾನಂ ಗಣಾನಂ - ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ, ವಜ್ಜೀನಂ ಮಲ್ಲಾನಂ - ವತ್ತತಿ ಸಕಸ್ಮಿಂ ವಿಜಿತೇ ವಸೋ - ಘಾತೇತಾಯಂ ವಾ ಘಾತೇತುಂ, ಜಾಪೇತಾಯಂ ವಾ ಜಾಪೇತುಂ, ಪಬ್ಬಾಜೇತಾಯಂ ವಾ ಪಬ್ಬಾಜೇತುಂ। ಕಿಂ ಪನ ರಞ್ಞೋ ಖತ್ತಿಯಸ್ಸ ಮುದ್ಧಾವಸಿತ್ತಸ್ಸ, ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ರಞ್ಞೋ ಪಸೇನದಿಸ್ಸ ಕೋಸಲಸ್ಸ , ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ವಾ ಪನ ರಞ್ಞೋ ಮಾಗಧಸ್ಸ ಅಜಾತಸತ್ತುಸ್ಸ ವೇದೇಹಿಪುತ್ತಸ್ಸ? ವತ್ತೇಯ್ಯ, ಭೋ ಗೋತಮ, ವತ್ತಿತುಞ್ಚ ಮರಹತೀ"ತಿ।

"ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ, ಅಗ್ಗಿವೇಸ್ಸನ, ಯಂ ತ್ವಂ ಏವಂ ವದೇಸಿ - 'ರೂಪಂ ಮೇ ಅತ್ತಾ'ತಿ, ವತ್ತತಿ ತೇ ತಸ್ಮಿಂ ರೂಪೇ ವಸೋ - ಏವಂ ಮೇ ರೂಪಂ ಹೋತು, ಏವಂ ಮೇ ರೂಪಂ ಮಾ ಅಹೋಸೀ"ತಿ? ಏವಂ ವುತ್ತೇ, ಸಚ್ಚಕೋ ನಿಗಣ್ಠಪುತ್ತೋ ತುಣ್ಹೀ ಅಹೋಸಿ। ದುತಿಯಮ್ಪಿ ಖೋ ಭಗವಾ ಸಚ್ಚಕಂ ನಿಗಣ್ಠಪುತ್ತಂ ಏತದವೋಚ - "ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ, ಅಗ್ಗಿವೇಸ್ಸನ, ಯಂ ತ್ವಂ ಏವಂ ವದೇಸಿ - 'ರೂಪಂ ಮೇ ಅತ್ತಾ'ತಿ, ವತ್ತತಿ ತೇ ತಸ್ಮಿಂ ರೂಪೇ ವಸೋ - ಏವಂ ಮೇ ರೂಪಂ ಹೋತು, ಏವಂ ಮೇ ರೂಪಂ ಮಾ ಅಹೋಸೀ"ತಿ? ದುತಿಯಮ್ಪಿ ಖೋ ಸಚ್ಚಕೋ ನಿಗಣ್ಠಪುತ್ತೋ ತುಣ್ಹೀ ಅಹೋಸಿ। ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ಸಚ್ಚಕಂ ನಿಗಣ್ಠಪುತ್ತಂ ಏತದವೋಚ - "ಬ್ಯಾಕರೋಹಿ ದಾನಿ, ಅಗ್ಗಿವೇಸ್ಸನ, ನ ದಾನಿ ತೇ ತುಣ್ಹೀಭಾವಸ್ಸ ಕಾಲೋ। ಯೋ ಕೋಚಿ, ಅಗ್ಗಿವೇಸ್ಸನ ತಥಾಗತೇನ ಯಾವತತಿಯಂ ಸಹಧಮ್ಮಿಕಂ ಪಞ್ಹಂ ಪುಟ್ಠೋ ನ ಬ್ಯಾಕರೋತಿ, ಏತ್ಥೇವಸ್ಸ ಸತ್ತಧಾ ಮುದ್ಧಾ ಫಲತೀ"ತಿ।

ತೇನ ಖೋ ಪನ ಸಮಯೇನ ವಜಿರಪಾಣಿ ಯಕ್ಖೋ ಆಯಸಂ ವಜಿರಂ ಆದಾಯ ಆದಿತ್ತಂ ಸಮ್ಪಜ್ಜಲಿತಂ ಸಜೋತಿಭೂತಂ ಸಚ್ಚಕಸ್ಸ ನಿಗಣ್ಠಪುತ್ತಸ್ಸ ಉಪರಿವೇಹಾಸಂ ಠಿತೋ ಹೋತಿ - 'ಸಚಾಯಂ ಸಚ್ಚಕೋ ನಿಗಣ್ಠಪುತ್ತೋ ಭಗವತಾ ಯಾವತತಿಯಂ ಸಹಧಮ್ಮಿಕಂ ಪಞ್ಹಂ ಪುಟ್ಠೋ ನ ಬ್ಯಾಕರಿಸ್ಸತಿ ಏತ್ಥೇವಸ್ಸ ಸತ್ತಧಾ ಮುದ್ಧಂ ಫಾಲೇಸ್ಸಾಮೀ'ತಿ। ತಂ ಖೋ ಪನ ವಜಿರಪಾಣಿಂ ಯಕ್ಖಂ ಭಗವಾ ಚೇವ ಪಸ್ಸತಿ ಸಚ್ಚಕೋ ಚ ನಿಗಣ್ಠಪುತ್ತೋ। ಅಥ ಖೋ ಸಚ್ಚಕೋ ನಿಗಣ್ಠಪುತ್ತೋ ಭೀತೋ ಸಂವಿಗ್ಗೋ ಲೋಮಹಟ್ಠಜಾತೋ ಭಗವನ್ತಂಯೇವ ತಾಣಂ ಗವೇಸೀ ಭಗವನ್ತಂಯೇವ ಲೇಣಂ ಗವೇಸೀ ಭಗವನ್ತಂಯೇವ ಸರಣಂ ಗವೇಸೀ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ - "ಪುಚ್ಛತು ಮಂ ಭವಂ ಗೋತಮೋ, ಬ್ಯಾಕರಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ।

೩೫೮. "ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ, ಅಗ್ಗಿವೇಸ್ಸನ, ಯಂ ತ್ವಂ ಏವಂ ವದೇಸಿ - 'ರೂಪಂ ಮೇ ಅತ್ತಾ'ತಿ, ವತ್ತತಿ ತೇ ತಸ್ಮಿಂ ರೂಪೇ ವಸೋ - ಏವಂ ಮೇ ರೂಪಂ ಹೋತು, ಏವಂ ಮೇ ರೂಪಂ ಮಾ ಅಹೋಸೀ"ತಿ? "ನೋ ಹಿದಂ, ಭೋ ಗೋತಮ"।

"ಮನಸಿ ಕರೋಹಿ, ಅಗ್ಗಿವೇಸ್ಸನ; ಮನಸಿ ಕರಿತ್ವಾ ಖೋ, ಅಗ್ಗಿವೇಸ್ಸನ, ಬ್ಯಾಕರೋಹಿ। ನ ಖೋ ತೇ ಸನ್ಧಿಯತಿ ಪುರಿಮೇನ ವಾ ಪಚ್ಛಿಮಂ ಪಚ್ಛಿಮೇನ ವಾ ಪುರಿಮಂ। ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ, ಅಗ್ಗಿವೇಸ್ಸನ, ಯಂ ತ್ವಂ ಏವಂ ವದೇಸಿ - 'ವೇದನಾ ಮೇ ಅತ್ತಾ'ತಿ, ವತ್ತತಿ ತೇ ತಿಸ್ಸಂ ವೇದನಾಯಂ [ತಾಯಂ ವೇದನಾಯಂ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰)] ವಸೋ - ಏವಂ ಮೇ ವೇದನಾ ಹೋತು, ಏವಂ ಮೇ ವೇದನಾ ಮಾ ಅಹೋಸೀ"ತಿ? "ನೋ ಹಿದಂ, ಭೋ ಗೋತಮ"।

"ಮನಸಿ ಕರೋಹಿ, ಅಗ್ಗಿವೇಸ್ಸನ; ಮನಸಿ ಕರಿತ್ವಾ ಖೋ, ಅಗ್ಗಿವೇಸ್ಸನ, ಬ್ಯಾಕರೋಹಿ। ನ ಖೋ ತೇ ಸನ್ಧಿಯತಿ ಪುರಿಮೇನ ವಾ ಪಚ್ಛಿಮಂ, ಪಚ್ಛಿಮೇನ ವಾ ಪುರಿಮಂ। ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ, ಅಗ್ಗಿವೇಸ್ಸನ , ಯಂ ತ್ವಂ ಏವಂ ವದೇಸಿ - 'ಸಞ್ಞಾ ಮೇ ಅತ್ತಾ'ತಿ, ವತ್ತತಿ ತೇ ತಿಸ್ಸಂ ಸಞ್ಞಾಯಂ ವಸೋ - ಏವಂ ಮೇ ಸಞ್ಞಾ ಹೋತು, ಏವಂ ಮೇ ಸಞ್ಞಾ ಮಾ ಅಹೋಸೀ"ತಿ? "ನೋ ಹಿದಂ, ಭೋ ಗೋತಮ"।

"ಮನಸಿ ಕರೋಹಿ, ಅಗ್ಗಿವೇಸ್ಸನ ; ಮನಸಿ ಕರಿತ್ವಾ ಖೋ, ಅಗ್ಗಿವೇಸ್ಸನ, ಬ್ಯಾಕರೋಹಿ। ನ ಖೋ ತೇ ಸನ್ಧಿಯತಿ ಪುರಿಮೇನ ವಾ ಪಚ್ಛಿಮಂ, ಪಚ್ಛಿಮೇನ ವಾ ಪುರಿಮಂ। ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ, ಅಗ್ಗಿವೇಸ್ಸನ, ಯಂ ತ್ವಂ ಏವಂ ವದೇಸಿ - 'ಸಙ್ಖಾರಾ ಮೇ ಅತ್ತಾ'ತಿ,

ವತ್ತತಿ ತೇ ತೇಸು ಸಙ್ಖಾರೇಸು ವಸೋ - ಏವಂ ಮೇ ಸಙ್ಖಾರಾ ಹೋನ್ತು, ಏವಂ ಮೇ ಸಙ್ಖಾರಾ ಮಾ ಅಹೇಸು"ನ್ತಿ? "ನೋ ಹಿದಂ, ಭೋ ಗೋತಮ"।

"ಮನಸಿ ಕರೋಹಿ, ಅಗ್ಗಿವೇಸ್ಸನ; ಮನಸಿ ಕರಿತ್ವಾ ಖೋ, ಅಗ್ಗಿವೇಸ್ಸನ, ಬ್ಯಾಕರೋಹಿ। ನ ಖೋ ತೇ ಸನ್ಧಿಯತಿ ಪುರಿಮೇನ ವಾ ಪಚ್ಛಿಮಂ, ಪಚ್ಛಿಮೇನ ವಾ ಪುರಿಮಂ। ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ, ಅಗ್ಗಿವೇಸ್ಸನ, ಯಂ ತ್ವಂ ಏವಂ ವದೇಸಿ - 'ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಮೇ ಅತ್ತಾ'ತಿ, ವತ್ತತಿ ತೇ ತಸ್ಮಿಂ ವಿಞ್ಞಾಣೇ ವಸೋ - ಏವಂ ಮೇ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಹೋತು, ಏವಂ ಮೇ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಮಾ ಅಹೋಸೀ"ತಿ? "ನೋ ಹಿದಂ, ಭೋ ಗೋತಮ"।

"ಮನಸಿ ಕರೋಹಿ, ಅಗ್ಗಿವೇಸ್ಸನ; ಮನಸಿ ಕರಿತ್ವಾ ಖೋ, ಅಗ್ಗಿವೇಸ್ಸನ, ಬ್ಯಾಕರೋಹಿ। ನ ಖೋ ತೇ ಸನ್ಧಿಯತಿ ಪುರಿಮೇನ ವಾ ಪಚ್ಛಿಮಂ, ಪಚ್ಛಿಮೇನ ವಾ ಪುರಿಮಂ। ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ, ಅಗ್ಗಿವೇಸ್ಸನ, ರೂಪಂ ನಿಚ್ಚಂ ವಾ ಅನಿಚ್ಚಂ ವಾ"ತಿ? "ಅನಿಚ್ಚಂ, ಭೋ ಗೋತಮ"। "ಯಂ ಪನಾನಿಚ್ಚಂ ದುಕ್ಖಂ ವಾ ತಂ ಸುಖಂ ವಾ"ತಿ? "ದುಕ್ಖಂ, ಭೋ ಗೋತಮ"। "ಯಂ ಪನಾನಿಚ್ಚಂ ದುಕ್ಖಂ ವಿಪರಿಣಾಮಧಮ್ಮಂ, ಕಲ್ಲಂ ನು ತಂ ಸಮನುಪಸ್ಸಿತುಂ - 'ಏತಂ ಮಮ, ಏಸೋಹಮಸ್ಮಿ, ಏಸೋ ಮೇ ಅತ್ತಾ'"ತಿ? "ನೋ ಹಿದಂ, ಭೋ ಗೋತಮ"।

"ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ, ಅಗ್ಗಿವೇಸ್ಸನ, ವೇದನಾ…ಪೇ॰… ಸಞ್ಞಾ…ಪೇ॰… ಸಙ್ಖಾರಾ…ಪೇ॰… ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ, ಅಗ್ಗಿವೇಸ್ಸನ, ವಿಞ್ಞಾಣಂ ನಿಚ್ಚಂ ವಾ ಅನಿಚ್ಚಂ ವಾ"ತಿ? "ಅನಿಚ್ಚಂ, ಭೋ ಗೋತಮ"। "ಯಂ ಪನಾನಿಚ್ಚಂ ದುಕ್ಖಂ ವಾ ತಂ ಸುಖಂ ವಾ"ತಿ? "ದುಕ್ಖಂ, ಭೋ ಗೋತಮ"। "ಯಂ ಪನಾನಿಚ್ಚಂ ದುಕ್ಖಂ ವಿಪರಿಣಾಮಧಮ್ಮಂ, ಕಲ್ಲಂ ನು ತಂ ಸಮನುಪಸ್ಸಿತುಂ - 'ಏತಂ ಮಮ, ಏಸೋಹಮಸ್ಮಿ, ಏಸೋ ಮೇ ಅತ್ತಾ'"ತಿ? "ನೋ ಹಿದಂ, ಭೋ ಗೋತಮ"।

"ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ, ಅಗ್ಗಿವೇಸ್ಸನ, ಯೋ ನು ಖೋ ದುಕ್ಖಂ ಅಲ್ಲೀನೋ ದುಕ್ಖಂ ಉಪಗತೋ ದುಕ್ಖಂ ಅಜ್ಝೋಸಿತೋ , ದುಕ್ಖಂ 'ಏತಂ ಮಮ, ಏಸೋಹಮಸ್ಮಿ, ಏಸೋ ಮೇ ಅತ್ತಾ'ತಿ ಸಮನುಪಸ್ಸತಿ, ಅಪಿ ನು ಖೋ ಸೋ ಸಾಮಂ ವಾ ದುಕ್ಖಂ ಪರಿಜಾನೇಯ್ಯ, ದುಕ್ಖಂ ವಾ ಪರಿಕ್ಖೇಪೇತ್ವಾ ವಿಹರೇಯ್ಯಾ"ತಿ? "ಕಿಞ್ಹಿ ಸಿಯಾ, ಭೋ ಗೋತಮ? ನೋ ಹಿದಂ, ಭೋ ಗೋತಮಾ"ತಿ।

"ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ, ಅಗ್ಗಿವೇಸ್ಸನ, ನನು ತ್ವಂ ಏವಂ ಸನ್ತೇ ದುಕ್ಖಂ ಅಲ್ಲೀನೋ ದುಕ್ಖಂ ಉಪಗತೋ ದುಕ್ಖಂ ಅಜ್ಝೋಸಿತೋ, ದುಕ್ಖಂ - 'ಏತಂ ಮಮ, ಏಸೋಹಮಸ್ಮಿ, ಏಸೋ ಮೇ ಅತ್ತಾ'ತಿ ಸಮನುಪಸ್ಸಸೀ"ತಿ? "ಕಿಞ್ಹಿ ನೋ ಸಿಯಾ, ಭೋ ಗೋತಮ? ಏವಮೇತಂ ಭೋ ಗೋತಮಾ"ತಿ।

೩೫೯. "ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ , ಅಗ್ಗಿವೇಸ್ಸನ, ಪುರಿಸೋ ಸಾರತ್ಥಿಕೋ ಸಾರಗವೇಸೀ ಸಾರಪರಿಯೇಸನಂ ಚರಮಾನೋ ತಿಣ್ಹಂ ಕುಠಾರಿಂ [ಕುಧಾರಿಂ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಕ॰)] ಆದಾಯ ವನಂ ಪವಿಸೇಯ್ಯ। ಸೋ ತತ್ಥ ಪಸ್ಸೇಯ್ಯ ಮಹನ್ತಂ ಕದಲಿಕ್ಖನ್ಧಂ ಉಜುಂ ನವಂ ಅಕುಕ್ಕುಕಜಾತಂ [ಅಕುಕ್ಕುಟಜಾತಂ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)]। ತಮೇನಂ ಮೂಲೇ ಛಿನ್ದೇಯ್ಯ, ಮೂಲೇ ಛೇತ್ವಾ ಅಗ್ಗೇ ಛಿನ್ದೇಯ್ಯ, ಅಗ್ಗೇ ಛೇತ್ವಾ ಪತ್ತವಟ್ಟಿಂ ವಿನಿಬ್ಭುಜೇಯ್ಯ [ವಿನಿಬ್ಭುಜ್ಜೇಯ್ಯ (ಕ॰)]। ಸೋ ತತ್ಥ ಪತ್ತವಟ್ಟಿಂ ವಿನಿಬ್ಭುಜನ್ತೋ ಫೇಗ್ಗುಮ್ಪಿ ನಾಧಿಗಚ್ಛೇಯ್ಯ, ಕುತೋ ಸಾರಂ? ಏವಮೇವ ಖೋ ತ್ವಂ, ಅಗ್ಗಿವೇಸ್ಸನ, ಮಯಾ ಸಕಸ್ಮಿಂ ವಾದೇ ಸಮನುಯುಞ್ಜಿಯಮಾನೋ ಸಮನುಗಾಹಿಯಮಾನೋ ಸಮನುಭಾಸಿಯಮಾನೋ ರಿತ್ತೋ ತುಚ್ಛೋ ಅಪರದ್ಧೋ। ಭಾಸಿತಾ ಖೋ ಪನ ತೇ ಏಸಾ, ಅಗ್ಗಿವೇಸ್ಸನ, ವೇಸಾಲಿಯಂ ಪರಿಸತಿ ವಾಚಾ - 'ನಾಹಂ ತಂ ಪಸ್ಸಾಮಿ ಸಮಣಂ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ ವಾ, ಸಙ್ಘಿಂ ಗಣಿಂ ಗಣಾಚರಿಯಂ, ಅಪಿ ಅರಹನ್ತಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಂ ಪಟಿಜಾನಮಾನಂ, ಯೋ ಮಯಾ ವಾದೇನ ವಾದಂ ಸಮಾರದ್ಧೋ ನ ಸಙ್ಕಮ್ಪೇಯ್ಯ ನ ಸಮ್ಪಕಮ್ಪೇಯ್ಯ ನ ಸಮ್ಪವೇಧೇಯ್ಯ, ಯಸ್ಸ ನ ಕಚ್ಛೇಹಿ ಸೇದಾ ಮುಚ್ಚೇಯ್ಯುಂ। ಥೂಣಂ ಚೇಪಾಹಂ ಅಚೇತನಂ ವಾದೇನ ವಾದಂ ಸಮಾರಭೇಯ್ಯಂ ಸಾಪಿ ಮಯಾ ವಾದೇನ ವಾದಂ ಸಮಾರದ್ಧಾ ಸಙ್ಕಮ್ಪೇಯ್ಯ ಸಮ್ಪಕಮ್ಪೇಯ್ಯ ಸಮ್ಪವೇಧೇಯ್ಯ। ಕೋ ಪನ ವಾದೋ ಮನುಸ್ಸಭೂತಸ್ಸಾ'ತಿ? ತುಯ್ಹಂ ಖೋ ಪನ, ಅಗ್ಗಿವೇಸ್ಸನ, ಅಪ್ಪೇಕಚ್ಚಾನಿ ಸೇದಫುಸಿತಾನಿ ನಲಾಟಾ ಮುತ್ತಾನಿ,

ಉತ್ತರಾಸಙ್ಗಂ ವಿನಿಭಿನ್ದಿತ್ವಾ ಭೂಮಿಯಂ ಪತಿಟ್ಠಿತಾನಿ। ಮಯ್ಹಂ ಖೋ ಪನ, ಅಗ್ಗಿವೇಸ್ಸನ, ನತ್ಥಿ ಏತರಹಿ ಕಾಯಸ್ಮಿಂ ಸೇದೋ"ತಿ। ಇತಿ ಭಗವಾ ತಸ್ಮಿಂ [ತಸ್ಸಂ (?)] ಪರಿಸತಿ ಸುವಣ್ಣವಣ್ಣಂ ಕಾಯಂ ವಿವರಿ। ಏವಂ ವುತ್ತೇ, ಸಚ್ಚಕೋ ನಿಗಣ್ಠಪುತ್ತೋ ತುಣ್ಹೀಭೂತೋ ಮಙ್ಕುಭೂತೋ ಪತ್ತಕ್ಖನ್ಧೋ ಅಧೋಮುಖೋ ಪಜ್ಝಾಯನ್ತೋ ಅಪ್ಪಟಿಭಾನೋ ನಿಸೀದಿ।

೩೬೦. ಅಥ ಖೋ ದುಮ್ಮುಖೋ ಲಿಚ್ಛವಿಪುತ್ತೋ ಸಚ್ಚಕಂ ನಿಗಣ್ಠಪುತ್ತಂ ತುಣ್ಹೀಭೂತಂ ಮಙ್ಕುಭೂತಂ ಪತ್ತಕ್ಖನ್ಧಂ ಅಧೋಮುಖಂ ಪಜ್ಝಾಯನ್ತಂ ಅಪ್ಪಟಿಭಾನಂ ವಿದಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ - "ಉಪಮಾ ಮಂ, ಭಗವಾ, ಪಟಿಭಾತೀ"ತಿ। "ಪಟಿಭಾತು ತಂ, ದುಮ್ಮುಖಾ"ತಿ ಭಗವಾ ಅವೋಚ। "ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭನ್ತೇ, ಗಾಮಸ್ಸ ವಾ ನಿಗಮಸ್ಸ ವಾ ಅವಿದೂರೇ ಪೋಕ್ಖರಣೀ। ತತ್ರಾಸ್ಸ ಕಕ್ಕಟಕೋ। ಅಥ ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಸಮ್ಬಹುಲಾ ಕುಮಾರಕಾ ವಾ ಕುಮಾರಿಕಾ ವಾ ತಮ್ಹಾ ಗಾಮಾ ವಾ ನಿಗಮಾ ವಾ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ಯೇನ ಸಾ ಪೋಕ್ಖರಣೀ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮೇಯ್ಯುಂ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ತಂ ಪೋಕ್ಖರಣಿಂ ಓಗಾಹೇತ್ವಾ ತಂ ಕಕ್ಕಟಕಂ ಉದಕಾ ಉದ್ಧರಿತ್ವಾ ಥಲೇ ಪತಿಟ್ಠಾಪೇಯ್ಯುಂ। ಯಞ್ಞದೇವ ಹಿ ಸೋ, ಭನ್ತೇ, ಕಕ್ಕಟಕೋ ಅಳಂ ಅಭಿನಿನ್ನಾಮೇಯ್ಯ ತಂ ತದೇವ ತೇ ಕುಮಾರಕಾ ವಾ ಕುಮಾರಿಕಾ ವಾ ಕಟ್ಠೇನ ವಾ ಕಥಲೇನ ವಾ ಸಞ್ಛಿನ್ದೇಯ್ಯುಂ ಸಮ್ಭಞ್ಜೇಯ್ಯುಂ ಸಮ್ಪಲಿಭಞ್ಜೇಯ್ಯುಂ। ಏವಞ್ಹಿ ಸೋ, ಭನ್ತೇ, ಕಕ್ಕಟಕೋ ಸಬ್ಬೇಹಿ ಅಳೇಹಿ ಸಞ್ಛಿನ್ನೇಹಿ ಸಮ್ಭಗ್ಗೇಹಿ ಸಮ್ಪಲಿಭಗ್ಗೇಹಿ ಅಭಬ್ಬೋ ತಂ ಪೋಕ್ಖರಣಿಂ ಪುನ ಓತರಿತುಂ, ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ಪುಬ್ಬೇ। ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಯಾನಿ ಸಚ್ಚಕಸ್ಸ ನಿಗಣ್ಠಪುತ್ತಸ್ಸ ವಿಸೂಕಾಯಿತಾನಿ ವಿಸೇವಿತಾನಿ ವಿಪ್ಫನ್ದಿತಾನಿ ತಾನಿಪಿ ಸಬ್ಬಾನಿ [ವಿಪ್ಫನ್ದಿತಾನಿ ಕಾನಿಚಿ ಕಾನಿಚಿ ತಾನಿ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] ಭಗವತಾ ಸಞ್ಛಿನ್ನಾನಿ ಸಮ್ಭಗ್ಗಾನಿ ಸಮ್ಪಲಿಭಗ್ಗಾನಿ; ಅಭಬ್ಬೋ ಚ ದಾನಿ, ಭನ್ತೇ, ಸಚ್ಚಕೋ ನಿಗಣ್ಠಪುತ್ತೋ ಪುನ ಭಗವನ್ತಂ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತುಂ ಯದಿದಂ ವಾದಾಧಿಪ್ಪಾಯೋ"ತಿ। ಏವಂ ವುತ್ತೇ, ಸಚ್ಚಕೋ ನಿಗಣ್ಠಪುತ್ತೋ ದುಮ್ಮುಖಂ ಲಿಚ್ಛವಿಪುತ್ತಂ ಏತದವೋಚ - "ಆಗಮೇಹಿ ತ್ವಂ, ದುಮ್ಮುಖ, ಆಗಮೇಹಿ ತ್ವಂ, ದುಮ್ಮುಖ ( ) [(ಮುಖರೋಸಿ ತ್ವಂ ದುಮ್ಮುಖ) (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)] ನ ಮಯಂ ತಯಾ ಸದ್ಧಿಂ ಮನ್ತೇಮ, ಇಧ ಮಯಂ ಭೋತಾ ಗೋತಮೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಮನ್ತೇಮ।

೩೬೧. "ತಿಟ್ಠತೇಸಾ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಅಮ್ಹಾಕಞ್ಚೇವ ಅಞ್ಞೇಸಞ್ಚ ಪುಥುಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನಂ ವಾಚಾ। ವಿಲಾಪಂ ವಿಲಪಿತಂ ಮಞ್ಞೇ। ಕಿತ್ತಾವತಾ ಚ ನು ಖೋ ಭೋತೋ ಗೋತಮಸ್ಸ ಸಾವಕೋ ಸಾಸನಕರೋ ಹೋತಿ ಓವಾದಪತಿಕರೋ ತಿಣ್ಣವಿಚಿಕಿಚ್ಛೋ ವಿಗತಕಥಂಕಥೋ ವೇಸಾರಜ್ಜಪ್ಪತ್ತೋ ಅಪರಪ್ಪಚ್ಚಯೋ ಸತ್ಥುಸಾಸನೇ ವಿಹರತೀ"ತಿ? "ಇಧ, ಅಗ್ಗಿವೇಸ್ಸನ, ಮಮ ಸಾವಕೋ ಯಂ ಕಿಞ್ಚಿ ರೂಪಂ ಅತೀತಾನಾಗತಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನಂ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ವಾ ಬಹಿದ್ಧಾ ವಾ ಓಳಾರಿಕಂ ವಾ ಸುಖುಮಂ ವಾ ಹೀನಂ ವಾ ಪಣೀತಂ ವಾ ಯಂ ದೂರೇ ಸನ್ತಿಕೇ ವಾ, ಸಬ್ಬಂ ರೂಪಂ 'ನೇತಂ ಮಮ, ನೇಸೋಹಮಸ್ಮಿ, ನ ಮೇಸೋ ಅತ್ತಾ'ತಿ ಏವಮೇತಂ ಯಥಾಭೂತಂ ಸಮ್ಮಪ್ಪಞ್ಞಾಯ ಪಸ್ಸತಿ; ಯಾ ಕಾಚಿ ವೇದನಾ...ಪೇ॰... ಯಾ ಕಾಚಿ ಸಞ್ಞಾ...ಪೇ॰... ಯೇ ಕೇಚಿ ಸಙ್ಖಾರಾ...ಪೇ॰... ಯಂ ಕಿಞ್ಚಿ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಅತೀತಾನಾಗತಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನಂ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ವಾ ಬಹಿದ್ಧಾ ವಾ ಓಳಾರಿಕಂ ವಾ ಸುಖುಮಂ ವಾ ಹೀನಂ ವಾ ಪಣೀತಂ ವಾ, ಯಂ ದೂರೇ ಸನ್ತಿಕೇ ವಾ, ಸಬ್ಬಂ ವಿಞ್ಞಾಣಂ 'ನೇತಂ ಮಮ, ನೇಸೋಹಮಸ್ಮಿ, ನ ಮೇಸೋ ಅತ್ತಾ'ತಿ ಏವಮೇತಂ ಯಥಾಭೂತಂ ಸಮ್ಮಪ್ಪಞ್ಞಾಯ ಪಸ್ಸತಿ। ಏತ್ತಾವತಾ ಖೋ, ಅಗ್ಗಿವೇಸ್ಸನ, ಮಮ ಸಾವಕೋ ಸಾಸನಕರೋ ಹೋತಿ ಓವಾದಪತಿಕರೋ ತಿಣ್ಣವಿಚಿಕಿಚ್ಛೋ ವಿಗತಕಥಂಕಥೋ ವೇಸಾರಜ್ಜಪ್ಪತ್ತೋ ಅಪರಪ್ಪಚ್ಚಯೋ ಸತ್ಥುಸಾಸನೇ ವಿಹರತೀ"ತಿ।

"ಕಿತ್ತಾವತಾ ಪನ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಭಿಕ್ಖು ಅರಹಂ ಹೋತಿ ಖೀಣಾಸವೋ ವುಸಿತವಾ ಕತಕರಣೀಯೋ ಓಹಿತಭಾರೋ ಅನುಪ್ಪತ್ತಸದತ್ಥೋ ಪರಿಕ್ಖೀಣಭವಸಂಯೋಜನೋ ಸಮ್ಮದಞ್ಞಾ ವಿಮುತ್ತೋ"ತಿ? "ಇಧ, ಅಗ್ಗಿವೇಸ್ಸನ, ಭಿಕ್ಖು ಯಂ ಕಿಞ್ಚಿ ರೂಪಂ ಅತೀತಾನಾಗತಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನಂ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ವಾ ಬಹಿದ್ಧಾ ವಾ ಓಳಾರಿಕಂ ವಾ ಸುಖುಮಂ ವಾ ಹೀನಂ ವಾ ಪಣೀತಂ ವಾ ಯಂ ದೂರೇ ಸನ್ತಿಕೇ ವಾ ಸಬ್ಬಂ ರೂಪಂ 'ನೇತಂ ಮಮ, ನೇಸೋಹಮಸ್ಮಿ, ನ ಮೇಸೋ ಅತ್ತಾ'ತಿ ಏವಮೇತಂ ಯಥಾಭೂತಂ ಸಮ್ಮಪ್ಪಞ್ಞಾಯ ದಿಸ್ವಾ ಅನುಪಾದಾ ವಿಮುತ್ತೋ ಹೋತಿ; ಯಾ ಕಾಚಿ ವೇದನಾ...ಪೇ॰... ಯಾ ಕಾಚಿ ಸಞ್ಞಾ...ಪೇ॰... ಯೇ ಕೇಚಿ ಸಙ್ಖಾರಾ...ಪೇ॰... ಯಂ ಕಿಞ್ಚಿ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಅತೀತಾನಾಗತಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನಂ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ವಾ ಬಹಿದ್ಧಾ ವಾ ಓಳಾರಿಕಂ ವಾ ಸುಖುಮಂ ವಾ ಹೀನಂ ವಾ ಪಣೀತಂ ವಾ ಯಂ ದೂರೇ ಸನ್ತಿಕೇ ವಾ ಸಬ್ಬಂ ವಿಞ್ಞಾಣಂ 'ನೇತಂ ಮಮ, ನೇಸೋಹಮಸ್ಮಿ, ನ ಮೇಸೋ ಅತ್ತಾ'ತಿ ಏವಮೇತಂ

ಯಥಾಭೂತಂ ಸಮ್ಮಪ್ಪಞ್ಞಾಯ ದಿಸ್ವಾ ಅನುಪಾದಾ ವಿಮುತ್ತೋ ಹೋತಿ। ಏತ್ತಾವತಾ ಖೋ, ಅಗ್ಗಿವೇಸ್ಸನ, ಭಿಕ್ಖು ಅರಹಂ ಹೋತಿ ಖೀಣಾಸವೋ ವುಸಿತವಾ ಕತಕರಣೀಯೋ ಓಹಿತಭಾರೋ ಅನುಪ್ಪತ್ತಸದತ್ಥೋ ಪರಿಕ್ಖೀಣಭವಸಂಯೋಜನೋ ಸಮ್ಮದಞ್ಞಾ ವಿಮುತ್ತೋ। ಏವಂ ವಿಮುತ್ತಚಿತ್ತೋ ಖೋ, ಅಗ್ಗಿವೇಸ್ಸನ, ಭಿಕ್ಖು ತೀಹಿ ಅನುತ್ತರಿಯೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಹೋತಿ - ದಸ್ಸನಾನುತ್ತರಿಯೇನ, ಪಟಿಪದಾನುತ್ತರಿಯೇನ, ವಿಮುತ್ತಾನುತ್ತರಿಯೇನ। ಏವಂ ವಿಮುತ್ತಚಿತ್ತೋ ಖೋ, ಅಗ್ಗಿವೇಸ್ಸನ, ಭಿಕ್ಖು ತಥಾಗತಞ್ಞೇವ ಸಕ್ಕರೋತಿ ಗರುಂ ಕರೋತಿ ಮಾನೇತಿ ಪೂಜೇತಿ - ಬುದ್ಧೋ ಸೋ ಭಗವಾ ಬೋಧಾಯ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತಿ, ದನ್ತೋ ಸೋ ಭಗವಾ ದಮಥಾಯ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತಿ, ಸನ್ತೋ ಸೋ ಭಗವಾ ಸಮಥಾಯ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತಿ, ತಿಣ್ಣೋ ಸೋ ಭಗವಾ ತರಣಾಯ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತಿ, ಪರಿನಿಬ್ಬುತೋ ಸೋ ಭಗವಾ ಪರಿನಿಬ್ಬಾನಾಯ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತೀ''ತಿ।

೩೬೧. ಏವಂ ವುತ್ತೇ, ಸಚ್ಚಕೋ ನಿಗಣ್ಠಪುತ್ತೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ - ''ಮಯಮೇವ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಧಂಸೀ, ಮಯಂ ಪಗಬ್ಬಾ, ಯೇ ಮಯಂ ಭವನ್ತಂ ಗೋತಮಂ ವಾದೇನ ವಾದಂ ಆಸಾದೇತಬ್ಬಂ ಅಮಞ್ಞಿಮ್ಹ। ಸಿಯಾ ಹಿ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಹತ್ಥಿಂ ಪಭಿನ್ನಂ ಆಸಜ್ಜ ಪುರಿಸಸ್ಸ ಸೋತ್ಥಿಭಾವೋ, ನ ತ್ವೇವ ಭವನ್ತಂ ಗೋತಮಂ ಆಸಜ್ಜ ಸಿಯಾ ಪುರಿಸಸ್ಸ ಸೋತ್ಥಿಭಾವೋ। ಸಿಯಾ ಹಿ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಪಜ್ಜಲಿತಂ [ಜಲನ್ತಂ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)] ಅಗ್ಗಿಕ್ಖನ್ಧಂ ಆಸಜ್ಜ ಪುರಿಸಸ್ಸ ಸೋತ್ಥಿಭಾವೋ , ನ ತ್ವೇವ ಭವನ್ತಂ ಗೋತಮಂ ಆಸಜ್ಜ ಸಿಯಾ ಪುರಿಸಸ್ಸ ಸೋತ್ಥಿಭಾವೋ। ಸಿಯಾ ಹಿ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಆಸೀವಿಸಂ ಘೋರವಿಸಂ ಆಸಜ್ಜ ಪುರಿಸಸ್ಸ ಸೋತ್ಥಿಭಾವೋ, ನ ತ್ವೇವ ಭವನ್ತಂ ಗೋತಮಂ ಆಸಜ್ಜ ಸಿಯಾ ಪುರಿಸಸ್ಸ ಸೋತ್ಥಿಭಾವೋ। ಮಯಮೇವ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಧಂಸೀ, ಮಯಂ ಪಗಬ್ಬಾ, ಯೇ ಮಯಂ ಭವನ್ತಂ ಗೋತಮಂ ವಾದೇನ ವಾದಂ ಆಸಾದೇತಬ್ಬಂ ಅಮಞ್ಞಿಮ್ಹ। ಅಧಿವಾಸೇತು [ಅಧಿವಾಸೇತು ಚ (ಪೀ॰ ಕ॰)] ಮೇ ಭವಂ ಗೋತಮೋ ಸ್ವಾತನಾಯ ಭತ್ತಂ ಸದ್ಧಿಂ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೇನಾ''ತಿ। ಅಧಿವಾಸೇಸಿ ಭಗವಾ ತುಣ್ಹೀಭಾವೇನ।

೩೬೨. ಅಥ ಖೋ ಸಚ್ಚಕೋ ನಿಗಣ್ಠಪುತ್ತೋ ಭಗವತೋ ಅಧಿವಾಸನಂ ವಿದಿತ್ವಾ ತೇ ಲಿಚ್ಛವೀ ಆಮನ್ತೇಸಿ - ''ಸುಣನ್ತು ಮೇ ಭೋನ್ತೋ ಲಿಚ್ಛವೀ, ಸಮಣೋ ಮೇ ಗೋತಮೋ ನಿಮನ್ತಿತೋ ಸ್ವಾತನಾಯ ಸದ್ಧಿಂ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೇನ। ತೇನ ಮೇ ಅಭಿಹರೇಯ್ಯಾಥ ಯಮಸ್ಸ ಪತಿರೂಪಂ ಮಞ್ಞೇಯ್ಯಾಥಾ''ತಿ। ಅಥ ಖೋ ತೇ ಲಿಚ್ಛವೀ ತಸ್ಸಾ ರತ್ತಿಯಾ ಅಚ್ಚಯೇನ ಸಚ್ಚಕಸ್ಸ ನಿಗಣ್ಠಪುತ್ತಸ್ಸ ಪಞ್ಚಮತ್ತಾನಿ ಥಾಲಿಪಾಕಸತಾನಿ ಭತ್ತಾಭಿಹಾರಂ ಅಭಿಹರಿಂಸು। ಅಥ ಖೋ ನಿಗಣ್ಠಪುತ್ತೋ ಸಕೇ ಆರಾಮೇ ಪಣೀತಂ ಖಾದನೀಯಂ ಭೋಜನೀಯಂ ಪಟಿಯಾದಾಪೇತ್ವಾ ಭಗವತೋ ಕಾಲಂ ಆರೋಚಾಪೇಸಿ - ''ಕಾಲೋ, ಭೋ ಗೋತಮ, ನಿಟ್ಠಿತಂ ಭತ್ತ''ನ್ತಿ। ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ಪುಬ್ಬಣ್ಹಸಮಯಂ ನಿವಾಸೇತ್ವಾ ಪತ್ತಚೀವರಮಾದಾಯ ಯೇನ ಸಚ್ಚಕಸ್ಸ ನಿಗಣ್ಠಪುತ್ತಸ್ಸ ಆರಾಮೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಪಞ್ಞತ್ತೇ ಆಸನೇ ನಿಸೀದಿ ಸದ್ಧಿಂ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೇನ। ಅಥ ಖೋ ಸಚ್ಚಕೋ ನಿಗಣ್ಠಪುತ್ತೋ ಬುದ್ಧಪ್ಪಮುಖಂ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಂ ಪಣೀತೇನ ಖಾದನೀಯೇನ ಭೋಜನೀಯೇನ ಸಹತ್ಥಾ ಸನ್ತಪ್ಪೇಸಿ ಸಮ್ಪವಾರೇಸಿ। ಅಥ ಖೋ ಸಚ್ಚಕೋ ನಿಗಣ್ಠಪುತ್ತೋ ಭಗವನ್ತಂ ಭುತ್ತಾವಿಂ ಓನೀತಪತ್ತಪಾಣಿಂ ಅಞ್ಞತರಂ ನೀಚಂ ಆಸನಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಸಚ್ಚಕೋ ನಿಗಣ್ಠಪುತ್ತೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ - ''ಯಮಿದಂ, ಭೋ ಗೋತಮ, ದಾನೇ ಪುಞ್ಞಞ್ಚ ಪುಞ್ಞಮಹೀ ಚ ತಂ ದಾಯಕಾನಂ ಸುಖಾಯ ಹೋತೂ''ತಿ। ''ಯಂ ಖೋ, ಅಗ್ಗಿವೇಸ್ಸನ, ತಾದಿಸಂ ದಕ್ಖಿಣೇಯ್ಯಂ ಆಗಮ್ಮ ಅವೀತರಾಗಂ ಅವೀತದೋಸಂ ಅವೀತಮೋಹಂ, ತಂ ದಾಯಕಾನಂ ಭವಿಸ್ಸತಿ। ಯಂ ಖೋ, ಅಗ್ಗಿವೇಸ್ಸನ, ಮಾದಿಸಂ ದಕ್ಖಿಣೇಯ್ಯಂ ಆಗಮ್ಮ ವೀತರಾಗಂ ವೀತದೋಸಂ ವೀತಮೋಹಂ, ತಂ ತುಯ್ಹಂ ಭವಿಸ್ಸತೀ''ತಿ।

ಚೂಳಸಚ್ಚಕಸುತ್ತಂ ನಿಟ್ಠಿತಂ ಪಞ್ಚಮಂ।

೬. ಮಹಾಸಚ್ಚಕಸುತ್ತಂ

೩೬೪. ಏವಂ ಮೇ ಸುತಂ – ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ವೇಸಾಲಿಯಂ ವಿಹರತಿ ಮಹಾವನೇ ಕೂಟಾಗಾರಸಾಲಾಯಂ। ತೇನ ಖೋ ಪನ ಸಮಯೇನ ಭಗವಾ ಪುಬ್ಬಣ್ಹಸಮಯಂ ಸುನಿವತ್ಥೋ ಹೋತಿ ಪತ್ತಚೀವರಮಾದಾಯ ವೇಸಾಲಿಂ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಪವಿಸಿತುಕಾಮೋ [ಪುಬ್ಬಣ್ಹಸಮಯಂ ನಿವಾಸೇತ್ವಾ ಪತ್ತಚೀವರಮಾದಾಯ... ಪವಿಸಿತುಕಾಮೋ ಹೋತಿ (ಸೀ॰)]। ಅಥ ಖೋ ಸಚ್ಚಕೋ ನಿಗಣ್ಠಪುತ್ತೋ ಜಙ್ಘಾವಿಹಾರಂ ಅನುಚಙ್ಕಮಮಾನೋ ಅನುವಿಚರಮಾನೋ ಯೇನ ಮಹಾವನಂ ಕೂಟಾಗಾರಸಾಲಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ। ಅದ್ದಸಾ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಸಚ್ಚಕಂ ನಿಗಣ್ಠಪುತ್ತಂ ದೂರತೋವ ಆಗಚ್ಛನ್ತಂ। ದಿಸ್ವಾನ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ – "ಅಯಂ, ಭನ್ತೇ, ಸಚ್ಚಕೋ ನಿಗಣ್ಠಪುತ್ತೋ ಆಗಚ್ಛತಿ ಭಸ್ಸಪ್ಪವಾದಕೋ ಪಣ್ಡಿತವಾದೋ ಸಾಧುಸಮ್ಮತೋ ಬಹುಜನಸ್ಸ। ಏಸೋ ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಅವಣ್ಣಕಾಮೋ ಬುದ್ಧಸ್ಸ, ಅವಣ್ಣಕಾಮೋ ಧಮ್ಮಸ್ಸ, ಅವಣ್ಣಕಾಮೋ ಸಙ್ಘಸ್ಸ। ಸಾಧು, ಭನ್ತೇ, ಭಗವಾ ಮುಹುತ್ತಂ ನಿಸೀದತು ಅನುಕಮ್ಪಂ ಉಪಾದಾಯಾ"ತಿ। ನಿಸೀದಿ ಭಗವಾ ಪಞ್ಞತ್ತೇ ಆಸನೇ। ಅಥ ಖೋ ಸಚ್ಚಕೋ ನಿಗಣ್ಠಪುತ್ತೋ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವತಾ ಸದ್ಧಿಂ ಸಮ್ಮೋದಿ, ಸಮ್ಮೋದನೀಯಂ ಕಥಂ ಸಾರಣೀಯಂ ವೀತಿಸಾರೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಸಚ್ಚಕೋ ನಿಗಣ್ಠಪುತ್ತೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ –

೩೬೫. "ಸನ್ತಿ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಏಕೇ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಕಾಯಭಾವನಾನುಯೋಗಮನುಯುತ್ತಾ ವಿಹರನ್ತಿ, ನೋ ಚಿತ್ತಭಾವನಂ। ಫುಸನ್ತಿ ಹಿ ತೇ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಸಾರೀರಿಕಂ ದುಕ್ಖಂ ವೇದನಂ। ಭೂತಪುಬ್ಬಂ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಸಾರೀರಿಕಾಯ ದುಕ್ಖಾಯ ವೇದನಾಯ ಫುಟ್ಠಸ್ಸ ಸತೋ ಊರುಕ್ಖಮ್ಭೋಪಿ ನಾಮ ಭವಿಸ್ಸತಿ, ಹದಯಮ್ಪಿ ನಾಮ ಫಲಿಸ್ಸತಿ, ಉಣ್ಹಮ್ಪಿ ಲೋಹಿತಂ ಮುಖತೋ ಉಗ್ಗಮಿಸ್ಸತಿ, ಉಮ್ಮಾದಮ್ಪಿ ಪಾಪುಣಿಸ್ಸತಿ [ಪಾಪುಣಿಸ್ಸನ್ತಿ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)] ಚಿತ್ತಕ್ಖೇಪಂ। ತಸ್ಸ ಖೋ ಏತಂ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಕಾಯನ್ವಯಂ ಚಿತ್ತಂ ಹೋತಿ, ಕಾಯಸ್ಸ ವಸೇನ ವತ್ತತಿ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ಅಭಾವಿತತ್ತಾ ಚಿತ್ತಸ್ಸ। ಸನ್ತಿ ಪನ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಏಕೇ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಚಿತ್ತಭಾವನಾನುಯೋಗಮನುಯುತ್ತಾ ವಿಹರನ್ತಿ, ನೋ ಕಾಯಭಾವನಂ। ಫುಸನ್ತಿ ಹಿ ತೇ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಚೇತಸಿಕಂ ದುಕ್ಖಂ ವೇದನಂ। ಭೂತಪುಬ್ಬಂ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಚೇತಸಿಕಾಯ ದುಕ್ಖಾಯ ವೇದನಾಯ ಫುಟ್ಠಸ್ಸ ಸತೋ ಊರುಕ್ಖಮ್ಭೋಪಿ ನಾಮ ಭವಿಸ್ಸತಿ, ಹದಯಮ್ಪಿ ನಾಮ ಫಲಿಸ್ಸತಿ, ಉಣ್ಹಮ್ಪಿ ಲೋಹಿತಂ ಮುಖತೋ ಉಗ್ಗಮಿಸ್ಸತಿ, ಉಮ್ಮಾದಮ್ಪಿ ಪಾಪುಣಿಸ್ಸತಿ ಚಿತ್ತಕ್ಖೇಪಂ। ತಸ್ಸ ಖೋ ಏಸೋ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಚಿತ್ತನ್ವಯೋ ಕಾಯೋ ಹೋತಿ, ಚಿತ್ತಸ್ಸ ವಸೇನ ವತ್ತತಿ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ಅಭಾವಿತತ್ತಾ ಕಾಯಸ್ಸ । ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಏವಂ ಹೋತಿ – 'ಅದ್ಧಾ ಭೋತೋ ಗೋತಮಸ್ಸ ಸಾವಕಾ ಚಿತ್ತಭಾವನಾನುಯೋಗಮನುಯುತ್ತಾ ವಿಹರನ್ತಿ, ನೋ ಕಾಯಭಾವನ'"ನ್ತಿ।

೩೬೬. "ಕಿನ್ತಿ ಪನ ತೇ, ಅಗ್ಗಿವೇಸ್ಸನ, ಕಾಯಭಾವನಾ ಸುತಾ"ತಿ? "ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ – ನನ್ದೋ ವಚ್ಛೋ, ಕಿಸೋ ಸಂಕಿಚ್ಚೋ, ಮಕ್ಖಲಿ ಗೋಸಾಲೋ – ಏತೇಹಿ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಅಚೇಲಕಾ ಮುತ್ತಾಚಾರಾ ಹತ್ಥಾಪಲೇಖನಾ ನಏಹಿಭದ್ದನ್ತಿಕಾ ನತಿಟ್ಠಭದ್ದನ್ತಿಕಾ [ನಏಹಿಭದನ್ತಿಕಾ, ನತಿಟ್ಠಭದನ್ತಿಕಾ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰ ಕ॰)] ನ ಅಭಿಹಟಂ ನ ಉದ್ದಿಸ್ಸಕತಂ ನ ನಿಮನ್ತನಂ ಸಾದಿಯನ್ತಿ, ತೇ ನ ಕುಮ್ಭಿಮುಖಾ ಪಟಿಗ್ಗಣ್ಹನ್ತಿ ನ ಕಳೋಪಿಮುಖಾ ಪಟಿಗ್ಗಣ್ಹನ್ತಿ ನ ಏಳಕಮನ್ತರಂ ನ ದಣ್ಡಮನ್ತರಂ ನ ಮುಸಲಮನ್ತರಂ ನ ದ್ವಿನ್ನಂ ಭುಞ್ಜಮಾನಾನಂ ನ ಗಬ್ಭಿನಿಯಾ ನ ಪಾಯಮಾನಾಯ ನ ಪುರಿಸನ್ತರಗತಾಯ ನ ಸಙ್ಕಿತ್ತೀಸು ನ ಯತ್ಥ ಸಾ ಉಪಟ್ಠಿತೋ ಹೋತಿ ನ ಯತ್ಥ ಮಕ್ಖಿಕಾ ಸಣ್ಡಸಣ್ಡಚಾರಿನೀ , ನ ಮಚ್ಛಂ ನ ಮಂಸಂ ನ ಸುರಂ ನ ಮೇರಯಂ ನ ಥುಸೋದಕಂ ಪಿವನ್ತಿ। ತೇ ಏಕಾಗಾರಿಕಾ ವಾ ಹೋನ್ತಿ ಏಕಾಲೋಪಿಕಾ, ದ್ವಾಗಾರಿಕಾ ವಾ ಹೋನ್ತಿ ದ್ವಾಲೋಪಿಕಾ...ಪೇ॰... ಸತ್ತಾಗಾರಿಕಾ ವಾ ಹೋನ್ತಿ ಸತ್ತಾಲೋಪಿಕಾ। ಏಕಿಸ್ಸಾಪಿ ದತ್ತಿಯಾ ಯಾಪೇನ್ತಿ, ದ್ವೀಹಿಪಿ ದತ್ತೀಹಿ ಯಾಪೇನ್ತಿ...ಪೇ॰... ಸತ್ತಹಿಪಿ ದತ್ತೀಹಿ ಯಾಪೇನ್ತಿ। ಏಕಾಹಿಕಮ್ಪಿ ಆಹಾರಂ ಆಹಾರೇನ್ತಿ, ದ್ವೀಹಿಕಮ್ಪಿ ಆಹಾರಂ ಆಹಾರೇನ್ತಿ...ಪೇ॰... ಸತ್ತಾಹಿಕಮ್ಪಿ ಆಹಾರಂ ಆಹಾರೇನ್ತಿ। ಇತಿ ಏವರೂಪಂ ಅದ್ಧಮಾಸಿಕಮ್ಪಿ ಪರಿಯಾಯಭತ್ತಭೋಜನಾನುಯೋಗಮನುಯುತ್ತಾ ವಿಹರನ್ತೀ"ತಿ।

"ಕಿಂ ಪನ ತೇ, ಅಗ್ಗಿವೇಸ್ಸನ, ತಾವತಕೇನೇವ ಯಾಪೇನ್ತೀ"ತಿ? "ನೋ ಹಿದಂ, ಭೋ ಗೋತಮ। ಅಪ್ಪೇಕದಾ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಉಳಾರಾನಿ ಉಳಾರಾನಿ ಖಾದನೀಯಾನಿ ಖಾದನ್ತಿ, ಉಳಾರಾನಿ ಉಳಾರಾನಿ ಭೋಜನಾನಿ ಭುಞ್ಜನ್ತಿ, ಉಳಾರಾನಿ

ಉಳಾರಾನಿ ಸಾಯನೀಯಾನಿ ಸಾಯನ್ತಿ, ಉಳಾರಾನಿ ಉಳಾರಾನಿ ಪಾನಾನಿ ಪಿವನ್ತಿ। ತೇ ಇಮಂ ಕಾಯಂ ಬಲಂ ಗಾಹೇನ್ತಿ ನಾಮ, ಬ್ರೂಹೇನ್ತಿ ನಾಮ, ಮೇದೇನ್ತಿ ನಾಮಾ"ತಿ।

"ಯಂ ಖೋ ತೇ, ಅಗ್ಗಿವೇಸ್ಸನ, ಪುರಿಮಂ ಪಹಾಯ ಪಚ್ಛಾ ಉಪಚಿನನ್ತಿ, ಏವಂ ಇಮಸ್ಸ ಕಾಯಸ್ಸ ಆಚಯಾಪಚಯೋ ಹೋತಿ। ಕಿನ್ತಿ ಪನ ತೇ, ಅಗ್ಗಿವೇಸ್ಸನ, ಚಿತ್ತಭಾವನಾ ಸುತಾ"ತಿ? ಚಿತ್ತಭಾವನಾಯ ಖೋ ಸಚ್ಚಕೋ ನಿಗಣ್ಠಪುತ್ತೋ ಭಗವತಾ ಪುಟ್ಠೋ ಸಮಾನೋ ನ ಸಮ್ಪಾಯಾಸಿ।

೩೮೭. ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ಸಚ್ಚಕಂ ನಿಗಣ್ಠಪುತ್ತಂ ಏತದವೋಚ - "ಯಾಪಿ ಖೋ ತೇ ಏಸಾ, ಅಗ್ಗಿವೇಸ್ಸನ, ಪುರಿಮಾ ಕಾಯಭಾವನಾ ಭಾಸಿತಾ ಸಾಪಿ ಅರಿಯಸ್ಸ ವಿನಯೇ ನೋ ಧಮ್ಮಿಕಾ ಕಾಯಭಾವನಾ। ಕಾಯಭಾವನಮ್ಪಿ [ಕಾಯಭಾವನಂ ಹಿ (ಸೀ॰ ಪೀ॰ ಕ॰)] ಖೋ ತ್ವಂ, ಅಗ್ಗಿವೇಸ್ಸನ, ನ ಅಞ್ಞಾಸಿ, ಕುತೋ ಪನ ತ್ವಂ ಚಿತ್ತಭಾವನಂ ಜಾನಿಸ್ಸಸಿ ? ಅಪಿ ಚ, ಅಗ್ಗಿವೇಸ್ಸನ, ಯಥಾ ಅಭಾವಿತಕಾಯೋ ಚ ಹೋತಿ ಅಭಾವಿತಚಿತ್ತೋ ಚ, ಭಾವಿತಕಾಯೋ ಚ ಹೋತಿ ಭಾವಿತಚಿತ್ತೋ ಚ। ತಂ ಸುಣಾಹಿ, ಸಾಧುಕಂ ಮನಸಿ ಕರೋಹಿ, ಭಾಸಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ। "ಏವಂ, ಭೋ"ತಿ ಖೋ ಸಚ್ಚಕೋ ನಿಗಣ್ಠಪುತ್ತೋ ಭಗವತೋ ಪಚ್ಚಸ್ಸೋಸಿ। ಭಗವಾ ಏತದವೋಚ -

೩೮೮. "ಕಥಞ್ಚ , ಅಗ್ಗಿವೇಸ್ಸನ, ಅಭಾವಿತಕಾಯೋ ಚ ಹೋತಿ ಅಭಾವಿತಚಿತ್ತೋ ಚ? ಇಧ, ಅಗ್ಗಿವೇಸ್ಸನ, ಅಸ್ಸುತವತೋ ಪುಥುಜ್ಜನಸ್ಸ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಸುಖಾ ವೇದನಾ। ಸೋ ಸುಖಾಯ ವೇದನಾಯ ಫುಟ್ಠೋ ಸಮಾನೋ ಸುಖಸಾರಾಗೀ ಚ ಹೋತಿ ಸುಖಸಾರಾಗಿತಞ್ಚ ಆಪಜ್ಜತಿ। ತಸ್ಸ ಸಾ ಸುಖಾ ವೇದನಾ ನಿರುಜ್ಝತಿ। ಸುಖಾಯ ವೇದನಾಯ ನಿರೋಧಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ದುಕ್ಖಾ ವೇದನಾ। ಸೋ ದುಕ್ಖಾಯ ವೇದನಾಯ ಫುಟ್ಠೋ ಸಮಾನೋ ಸೋಚತಿ ಕಿಲಮತಿ ಪರಿದೇವತಿ ಉರತ್ತಾಳಿಂ ಕನ್ದತಿ ಸಮ್ಮೋಹಂ ಆಪಜ್ಜತಿ। ತಸ್ಸ ಖೋ ಏಸಾ, ಅಗ್ಗಿವೇಸ್ಸನ, ಉಪ್ಪನ್ನಾಪಿ ಸುಖಾ ವೇದನಾ ಚಿತ್ತಂ ಪರಿಯಾದಾಯ ತಿಟ್ಠತಿ ಅಭಾವಿತತ್ತಾ ಕಾಯಸ್ಸ, ಉಪ್ಪನ್ನಾಪಿ ದುಕ್ಖಾ ವೇದನಾ ಚಿತ್ತಂ ಪರಿಯಾದಾಯ ತಿಟ್ಠತಿ ಅಭಾವಿತತ್ತಾ ಚಿತ್ತಸ್ಸ। ಯಸ್ಸ ಕಸ್ಸಚಿ, ಅಗ್ಗಿವೇಸ್ಸನ, ಏವಂ ಉಭತೋಪಕ್ಖಂ ಉಪ್ಪನ್ನಾಪಿ ಸುಖಾ ವೇದನಾ ಚಿತ್ತಂ ಪರಿಯಾದಾಯ ತಿಟ್ಠತಿ ಅಭಾವಿತತ್ತಾ ಕಾಯಸ್ಸ, ಉಪ್ಪನ್ನಾಪಿ ದುಕ್ಖಾ ವೇದನಾ ಚಿತ್ತಂ ಪರಿಯಾದಾಯ ತಿಟ್ಠತಿ ಅಭಾವಿತತ್ತಾ ಚಿತ್ತಸ್ಸ, ಏವಂ ಖೋ, ಅಗ್ಗಿವೇಸ್ಸನ, ಅಭಾವಿತಕಾಯೋ ಚ ಹೋತಿ ಅಭಾವಿತಚಿತ್ತೋ ಚ।

೩೮೯. "ಕಥಞ್ಚ, ಅಗ್ಗಿವೇಸ್ಸನ, ಭಾವಿತಕಾಯೋ ಚ ಹೋತಿ ಭಾವಿತಚಿತ್ತೋ ಚ? ಇಧ, ಅಗ್ಗಿವೇಸ್ಸನ, ಸುತವತೋ ಅರಿಯಸಾವಕಸ್ಸ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಸುಖಾ ವೇದನಾ। ಸೋ ಸುಖಾಯ ವೇದನಾಯ ಫುಟ್ಠೋ ಸಮಾನೋ ನ ಸುಖಸಾರಾಗೀ ಚ ಹೋತಿ, ನ ಸುಖಸಾರಾಗಿತಞ್ಚ ಆಪಜ್ಜತಿ। ತಸ್ಸ ಸಾ ಸುಖಾ ವೇದನಾ ನಿರುಜ್ಝತಿ। ಸುಖಾಯ ವೇದನಾಯ ನಿರೋಧಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ದುಕ್ಖಾ ವೇದನಾ। ಸೋ ದುಕ್ಖಾಯ ವೇದನಾಯ ಫುಟ್ಠೋ ಸಮಾನೋ ನ ಸೋಚತಿ ನ ಕಿಲಮತಿ ನ ಪರಿದೇವತಿ ನ ಉರತ್ತಾಳಿಂ ಕನ್ದತಿ ನ ಸಮ್ಮೋಹಂ ಆಪಜ್ಜತಿ। ತಸ್ಸ ಖೋ ಏಸಾ, ಅಗ್ಗಿವೇಸ್ಸನ, ಉಪ್ಪನ್ನಾಪಿ ಸುಖಾ ವೇದನಾ ಚಿತ್ತಂ ನ ಪರಿಯಾದಾಯ ತಿಟ್ಠತಿ ಭಾವಿತತ್ತಾ ಕಾಯಸ್ಸ, ಉಪ್ಪನ್ನಾಪಿ ದುಕ್ಖಾ ವೇದನಾ ಚಿತ್ತಂ ನ ಪರಿಯಾದಾಯ ತಿಟ್ಠತಿ ಭಾವಿತತ್ತಾ ಚಿತ್ತಸ್ಸ। ಯಸ್ಸ ಕಸ್ಸಚಿ, ಅಗ್ಗಿವೇಸ್ಸನ, ಏವಂ ಉಭತೋಪಕ್ಖಂ ಉಪ್ಪನ್ನಾಪಿ ಸುಖಾ ವೇದನಾ ಚಿತ್ತಂ ನ ಪರಿಯಾದಾಯ ತಿಟ್ಠತಿ ಭಾವಿತತ್ತಾ ಕಾಯಸ್ಸ, ಉಪ್ಪನ್ನಾಪಿ ದುಕ್ಖಾ ವೇದನಾ ಚಿತ್ತಂ ನ ಪರಿಯಾದಾಯ ತಿಟ್ಠತಿ ಭಾವಿತತ್ತಾ ಚಿತ್ತಸ್ಸ। ಏವಂ ಖೋ, ಅಗ್ಗಿವೇಸ್ಸನ, ಭಾವಿತಕಾಯೋ ಚ ಹೋತಿ ಭಾವಿತಚಿತ್ತೋ ಚಾ"ತಿ।

೩೯೦. "ಏವಂ ಪಸನ್ನೋ ಅಹಂ ಭೋತೋ ಗೋತಮಸ್ಸ! ಭವಞ್ಹಿ ಗೋತಮೋ ಭಾವಿತಕಾಯೋ ಚ ಹೋತಿ ಭಾವಿತಚಿತ್ತೋ ಚಾ"ತಿ । "ಅದ್ಧಾ ಖೋ ತೇ ಅಯಂ, ಅಗ್ಗಿವೇಸ್ಸನ, ಆಸಜ್ಜ ಉಪನೀಯ ವಾಚಾ ಭಾಸಿತಾ, ಅಪಿ ಚ ತೇ ಅಹಂ ಬ್ಯಾಕರಿಸ್ಸಾಮಿ । ಯತೋ ಖೋ ಅಹಂ, ಅಗ್ಗಿವೇಸ್ಸನ, ಕೇಸಮಸ್ಸುಂ ಓಹಾರೇತ್ವಾ ಕಾಸಾಯಾನಿ ವತ್ಥಾನಿ ಅಚ್ಛಾದೇತ್ವಾ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ

ಪಬ್ಬಜಿತೋ, ತಂ ವತ ಮೇ ಉಪ್ಪನ್ನಾ ವಾ ಸುಖಾ ವೇದನಾ ಚಿತ್ತಂ ಪರಿಯಾದಾಯ ಠಸ್ಸತಿ, ಉಪ್ಪನ್ನಾ ವಾ ದುಕ್ಖಾ ವೇದನಾ ಚಿತ್ತಂ ಪರಿಯಾದಾಯ ಠಸ್ಸತೀತಿ ನೇತಂ ಠಾನಂ [ನೇತಂ ಖೋಠಾನಂ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)] ವಿಜ್ಜತೀ"ತಿ।

"ನ ಹಿ ನೂನ [ನ ಹನೂನ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] ಭೋತೋ ಗೋತಮಸ್ಸ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ತಥಾರೂಪಾ ಸುಖಾ ವೇದನಾ ಯಥಾರೂಪಾ ಉಪ್ಪನ್ನಾ ಸುಖಾ ವೇದನಾ ಚಿತ್ತಂ ಪರಿಯಾದಾಯ ತಿಟ್ಠೇಯ್ಯ; ನ ಹಿ ನೂನ ಭೋತೋ ಗೋತಮಸ್ಸ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ತಥಾರೂಪಾ ದುಕ್ಖಾ ವೇದನಾ ಯಥಾರೂಪಾ ಉಪ್ಪನ್ನಾ ದುಕ್ಖಾ ವೇದನಾ ಚಿತ್ತಂ ಪರಿಯಾದಾಯ ತಿಟ್ಠೇಯ್ಯಾ"ತಿ।

೩೭೧. "ಕಿಞ್ಹಿ ನೋ ಸಿಯಾ, ಅಗ್ಗಿವೇಸ್ಸನ? ಇಧ ಮೇ, ಅಗ್ಗಿವೇಸ್ಸನ, ಪುಬ್ಬೇವ ಸಮ್ಬೋಧಾ ಅನಭಿಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಬೋಧಿಸತ್ತಸ್ಸೇವ ಸತೋ ಏತದಹೋಸಿ – 'ಸಮ್ಬಾಧೋ ಘರಾವಾಸೋ ರಜಾಪಥೋ, ಅಬ್ಭೋಕಾಸೋ ಪಬ್ಬಜ್ಜಾ। ನಯಿದಂ ಸುಕರಂ ಅಗಾರಂ ಅಜ್ಝಾವಸತಾ ಏಕನ್ತಪರಿಪುಣ್ಣಂ ಏಕನ್ತಪರಿಸುದ್ಧಂ ಸಙ್ಖಲಿಖಿತಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಚರಿತುಂ। ಯಂನೂನಾಹಂ ಕೇಸಮಸ್ಸುಂ ಓಹಾರೇತ್ವಾ ಕಾಸಾಯಾನಿ ವತ್ಥಾನಿ ಅಚ್ಛಾದೇತ್ವಾ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜೇಯ್ಯ'ನ್ತಿ। ಸೋ ಖೋ ಅಹಂ, ಅಗ್ಗಿವೇಸ್ಸನ, ಅಪರೇನ ಸಮಯೇನ ದಹರೋವ ಸಮಾನೋ, ಸುಸುಕಾಳಕೇಸೋ ಭದ್ರೇನ ಯೋಬ್ಬನೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಪಠಮೇನ ವಯಸಾ, ಅಕಾಮಕಾನಂ ಮಾತಾಪಿತೂನಂ ಅಸ್ಸುಮುಖಾನಂ ರುದನ್ತಾನಂ, ಕೇಸಮಸ್ಸುಂ ಓಹಾರೇತ್ವಾ ಕಾಸಾಯಾನಿ ವತ್ಥಾನಿ ಅಚ್ಛಾದೇತ್ವಾ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜಿಂ। ಸೋ ಏವಂ ಪಬ್ಬಜಿತೋ ಸಮಾನೋ ಕಿಂಕುಸಲಗವೇಸೀ ಅನುತ್ತರಂ ಸನ್ತಿವರಪದಂ ಪರಿಯೇಸಮಾನೋ ಯೇನ ಆಳಾರೋ ಕಾಲಾಮೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿಂ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಆಳಾರಂ ಕಾಲಾಮಂ ಏತದವೋಚಂ – 'ಇಚ್ಛಾಮಹಂ, ಆವುಸೋ ಕಾಲಾಮ, ಇಮಸ್ಮಿಂ ಧಮ್ಮವಿನಯೇ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಚರಿತು'ನ್ತಿ। ಏವಂ ವುತ್ತೇ, ಅಗ್ಗಿವೇಸ್ಸನ, ಆಳಾರೋ ಕಾಲಾಮೋ ಮಂ ಏತದವೋಚ – 'ವಿಹರತಾಯಸ್ಮಾ, ತಾದಿಸೋ ಅಯಂ ಧಮ್ಮೋ ಯತ್ಥ ವಿಞ್ಞೂ ಪುರಿಸೋ ನಚಿರಸ್ಸೇವ ಸಕಂ ಆಚರಿಯಕಂ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರೇಯ್ಯಾ'ತಿ। ಸೋ ಖೋ ಅಹಂ, ಅಗ್ಗಿವೇಸ್ಸನ, ನಚಿರಸ್ಸೇವ ಖಿಪ್ಪಮೇವ ತಂ ಧಮ್ಮಂ ಪರಿಯಾಪುಣಿಂ। ಸೋ ಖೋ ಅಹಂ, ಅಗ್ಗಿವೇಸ್ಸನ, ತಾವತಕೇನೇವ ಓಟ್ಠಪಹತಮತ್ತೇನ ಲಪಿತಲಾಪನಮತ್ತೇನ ಞಾಣವಾದಞ್ಚ ವದಾಮಿ ಥೇರವಾದಞ್ಚ, 'ಜಾನಾಮಿ ಪಸ್ಸಾಮೀ'ತಿ ಚ ಪಟಿಜಾನಾಮಿ, ಅಹಞ್ಚೇವ ಅಞ್ಞೇ ಚ। ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ, ಅಗ್ಗಿವೇಸ್ಸನ, ಏತದಹೋಸಿ – 'ನ ಖೋ ಆಳಾರೋ ಕಾಲಾಮೋ ಇಮಂ ಧಮ್ಮಂ ಕೇವಲಂ ಸದ್ಧಾಮತ್ತಕೇನ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರಾಮೀತಿ ಪವೇದೇತಿ, ಅದ್ಧಾ ಆಳಾರೋ ಕಾಲಾಮೋ ಇಮಂ ಧಮ್ಮಂ ಜಾನಂ ಪಸ್ಸಂ ವಿಹರತೀ'"ತಿ।

"ಅಥ ಖ್ವಾಹಂ, ಅಗ್ಗಿವೇಸ್ಸನ, ಯೇನ ಆಳಾರೋ ಕಾಲಾಮೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿಂ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಆಳಾರಂ ಕಾಲಾಮಂ ಏತದವೋಚಂ – 'ಕಿತ್ತಾವತಾ ನೋ, ಆವುಸೋ ಕಾಲಾಮ, ಇಮಂ ಧಮ್ಮಂ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರಾಮೀತಿ ಪವೇದೇಸೀ'ತಿ? ಏವಂ ವುತ್ತೇ, ಅಗ್ಗಿವೇಸ್ಸನ, ಆಳಾರೋ ಕಾಲಾಮೋ ಆಕಿಞ್ಚಞ್ಞಾಯತನಂ ಪವೇದೇಸಿ। ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ, ಅಗ್ಗಿವೇಸ್ಸನ, ಏತದಹೋಸಿ – 'ನ ಖೋ ಆಳಾರಸ್ಸೇವ ಕಾಲಾಮಸ್ಸ ಅತ್ಥಿ ಸದ್ಧಾ, ಮಯ್ಹಂಪತ್ಥಿ ಸದ್ಧಾ; ನ ಖೋ ಆಳಾರಸ್ಸೇವ ಕಾಲಾಮಸ್ಸ ಅತ್ಥಿ ವೀರಿಯಂ, ಮಯ್ಹಂಪತ್ಥಿ ವೀರಿಯಂ; ನ ಖೋ ಆಳಾರಸ್ಸೇವ ಕಾಲಾಮಸ್ಸ ಅತ್ಥಿ ಸತಿ, ಮಯ್ಹಂಪತ್ಥಿ ಸತಿ; ನ ಖೋ ಆಳಾರಸ್ಸೇವ ಕಾಲಾಮಸ್ಸ ಅತ್ಥಿ ಸಮಾಧಿ, ಮಯ್ಹಂಪತ್ಥಿ ಸಮಾಧಿ; ನ ಖೋ ಆಳಾರಸ್ಸೇವ ಕಾಲಾಮಸ್ಸ ಅತ್ಥಿ ಪಞ್ಞಾ, ಮಯ್ಹಂಪತ್ಥಿ ಪಞ್ಞಾ; ಯಂನೂನಾಹಂ ಯಂ ಧಮ್ಮಂ ಆಳಾರೋ ಕಾಲಾಮೋ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರಾಮೀತಿ ಪವೇದೇತಿ ತಸ್ಸ ಧಮ್ಮಸ್ಸ ಸಚ್ಛಿಕಿರಿಯಾಯ ಪದಹೇಯ್ಯ'ನ್ತಿ। ಸೋ ಖೋ ಅಹಂ, ಅಗ್ಗಿವೇಸ್ಸನ, ನಚಿರಸ್ಸೇವ ಖಿಪ್ಪಮೇವ ತಂ ಧಮ್ಮಂ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹಾಸಿಂ।

"ಅಥ ಖ್ವಾಹಂ, ಅಗ್ಗಿವೇಸ್ಸನ, ಯೇನ ಆಳಾರೋ ಕಾಲಾಮೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿಂ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಆಳಾರಂ ಕಾಲಾಮಂ ಏತದವೋಚಂ – 'ಏತ್ತಾವತಾ ನೋ, ಆವುಸೋ ಕಾಲಾಮ , ಇಮಂ ಧಮ್ಮಂ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ಪವೇದೇಸೀ'ತಿ? 'ಏತ್ತಾವತಾ ಖೋ ಅಹಂ, ಆವುಸೋ, ಇಮಂ ಧಮ್ಮಂ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ಪವೇದೇಮೀ'ತಿ।

‘ಅಹಮ್ಪಿ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಏತ್ತಾವತಾ ಇಮಂ ಧಮ್ಮಂ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರಾಮೀ’ತಿ। ‘ಲಾಭಾ ನೋ, ಆವುಸೋ, ಸುಲದ್ಧಂ ನೋ, ಆವುಸೋ, ಯೇ ಮಯಂ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ತಾದಿಸಂ ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಂ ಪಸ್ಸಾಮ। ಇತಿ ಯಾಹಂ ಧಮ್ಮಂ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ಪವೇದೇಮಿ ತಂ ತ್ವಂ ಧಮ್ಮಂ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರಸಿ; ಯಂ ತ್ವಂ ಧಮ್ಮಂ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರಸಿ ತಮಹಂ ಧಮ್ಮಂ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ಪವೇದೇಮಿ। ಇತಿ ಯಾಹಂ ಧಮ್ಮಂ ಜಾನಾಮಿ ತಂ ತ್ವಂ ಧಮ್ಮಂ ಜಾನಾಸಿ; ಯಂ ತ್ವಂ ಧಮ್ಮಂ ಜಾನಾಸಿ ತಮಹಂ ಧಮ್ಮಂ ಜಾನಾಮಿ। ಇತಿ ಯಾದಿಸೋ ಅಹಂ ತಾದಿಸೋ ತುವಂ, ಯಾದಿಸೋ ತುವಂ ತಾದಿಸೋ ಅಹಂ। ಏಹಿ ದಾನಿ, ಆವುಸೋ, ಉಭೋವ ಸನ್ತಾ ಇಮಂ ಗಣಂ ಪರಿಹರಾಮಾ’ತಿ। ಇತಿ ಖೋ, ಅಗ್ಗಿವೇಸ್ಸನ, ಆಳಾರೋ ಕಾಲಾಮೋ ಆಚರಿಯೋ ಮೇ ಸಮಾನೋ (ಅತ್ತನೋ) [( ) ನತ್ಥಿ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)] ಅನ್ತೇವಾಸಿಂ ಮಂ ಸಮಾನಂ ಅತ್ತನಾ ಸಮಸಮಂ ಠಪೇಸಿ, ಉಳಾರಾಯ ಚ ಮಂ ಪೂಜಾಯ ಪೂಜೇಸಿ। ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ, ಅಗ್ಗಿವೇಸ್ಸನ, ಏತದಹೋಸಿ – ‘ನಾಯಂ ಧಮ್ಮೋ ನಿಬ್ಬಿದಾಯ ನ ವಿರಾಗಾಯ ನ ನಿರೋಧಾಯ ನ ಉಪಸಮಾಯ ನ ಅಭಿಞ್ಞಾಯ ನ ಸಮ್ಬೋಧಾಯ ನ ನಿಬ್ಬಾನಾಯ ಸಂವತ್ತತಿ, ಯಾವದೇವ ಆಕಿಞ್ಚಞ್ಞಾಯತನೂಪಪತ್ತಿಯಾ’ತಿ। ಸೋ ಖೋ ಅಹಂ, ಅಗ್ಗಿವೇಸ್ಸನ, ತಂ ಧಮ್ಮಂ ಅನಲಙ್ಕರಿತ್ವಾ ತಸ್ಮಾ ಧಮ್ಮಾ ನಿಬ್ಬಿಜ್ಜ ಅಪಕ್ಕಮಿಂ।

೩೭೨. “ಸೋ ಖೋ ಅಹಂ, ಅಗ್ಗಿವೇಸ್ಸನ, ಕಿಂಕುಸಲಗವೇಸೀ ಅನುತ್ತರಂ ಸನ್ತಿವರಪದಂ ಪರಿಯೇಸಮಾನೋ ಯೇನ ಉದಕೋ ರಾಮಪುತ್ತೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿಂ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಉದಕಂ ರಾಮಪುತ್ತಂ ಏತದವೋಚಂ – ‘ಇಚ್ಛಾಮಹಂ, ಆವುಸೋ [ಪಸ್ಸ ಮ॰ ನಿ॰ ೧.೨೭೮ ಪಾಸರಾಸಿಸುತ್ತೇ] ಇಮಸ್ಮಿಂ ಧಮ್ಮವಿನಯೇ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಚರಿತು’ನ್ತಿ। ಏವಂ ವುತ್ತೇ, ಅಗ್ಗಿವೇಸ್ಸನ, ಉದಕೋ ರಾಮಪುತ್ತೋ ಮಂ ಏತದವೋಚ – ‘ವಿಹರತಾಯಸ್ಮಾ, ತಾದಿಸೋ ಅಯಂ ಧಮ್ಮೋ ಯತ್ಥ ವಿಞ್ಞೂ ಪುರಿಸೋ ನಚಿರಸ್ಸೇವ ಸಕಂ ಆಚರಿಯಕಂ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರೇಯ್ಯಾ’ತಿ। ಸೋ ಖೋ ಅಹಂ, ಅಗ್ಗಿವೇಸ್ಸನ, ನಚಿರಸ್ಸೇವ ಖಿಪ್ಪಮೇವ ತಂ ಧಮ್ಮಂ ಪರಿಯಾಪುಣಿಂ। ಸೋ ಖೋ ಅಹಂ, ಅಗ್ಗಿವೇಸ್ಸನ, ತಾವತಕೇನೇವ ಓಟ್ಠಪಹತಮತ್ತೇನ ಲಪಿತಲಾಪನಮತ್ತೇನ ಞಾಣವಾದಞ್ಚ ವದಾಮಿ ಥೇರವಾದಞ್ಚ, ‘ಜಾನಾಮಿ ಪಸ್ಸಾಮೀ’ತಿ ಚ ಪಟಿಜಾನಾಮಿ, ಅಹಞ್ಚೇವ ಅಞ್ಞೇ ಚ। ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ, ಅಗ್ಗಿವೇಸ್ಸನ, ಏತದಹೋಸಿ – ‘ನ ಖೋ ರಾಮೋ ಇಮಂ ಧಮ್ಮಂ ಕೇವಲಂ ಸದ್ಧಾಮತ್ತಕೇನ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರಾಮೀತಿ ಪವೇದೇಸಿ। ಅದ್ಧಾ ರಾಮೋ ಇಮಂ ಧಮ್ಮಂ ಜಾನಂ ಪಸ್ಸಂ ವಿಹಾಸೀ’ತಿ। ಅಥ ಖ್ವಾಹಂ, ಅಗ್ಗಿವೇಸ್ಸನ, ಯೇನ ಉದಕೋ ರಾಮಪುತ್ತೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿಂ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಉದಕಂ ರಾಮಪುತ್ತಂ ಏತದವೋಚಂ – ‘ಕಿತ್ತಾವತಾ ನೋ, ಆವುಸೋ ರಾಮೋ, ಇಮಂ ಧಮ್ಮಂ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರಾಮೀತಿ ಪವೇದೇಸೀ’ತಿ? ಏವಂ ವುತ್ತೇ, ಅಗ್ಗಿವೇಸ್ಸನ, ಉದಕೋ ರಾಮಪುತ್ತೋ ನೇವಸಞ್ಞಾನಾಸಞ್ಞಾಯತನಂ ಪವೇದೇಸಿ। ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ, ಅಗ್ಗಿವೇಸ್ಸನ, ಏತದಹೋಸಿ – ‘ನ ಖೋ ರಾಮಸ್ಸೇವ ಅಹೋಸಿ ಸದ್ಧಾ, ಮಯ್ಹಂಪತ್ಥಿ ಸದ್ಧಾ; ನ ಖೋ ರಾಮಸ್ಸೇವ ಅಹೋಸಿ ವೀರಿಯಂ, ಮಯ್ಹಂಪತ್ಥಿ ವೀರಿಯಂ; ನ ಖೋ ರಾಮಸ್ಸೇವ ಅಹೋಸಿ ಸತಿ, ಮಯ್ಹಂಪತ್ಥಿ ಸತಿ; ನ ಖೋ ರಾಮಸ್ಸೇವ ಅಹೋಸಿ ಸಮಾಧಿ, ಮಯ್ಹಂಪತ್ಥಿ ಸಮಾಧಿ; ನ ಖೋ ರಾಮಸ್ಸೇವ ಅಹೋಸಿ ಪಞ್ಞಾ, ಮಯ್ಹಂಪತ್ಥಿ ಪಞ್ಞಾ; ಯಂನೂನಾಹಂ ಯಂ ಧಮ್ಮಂ ರಾಮೋ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರಾಮೀತಿ ಪವೇದೇಸಿ ತಸ್ಸ ಧಮ್ಮಸ್ಸ ಸಚ್ಛಿಕಿರಿಯಾಯ ಪದಹೇಯ್ಯ’ನ್ತಿ। ಸೋ ಖೋ ಅಹಂ, ಅಗ್ಗಿವೇಸ್ಸನ, ನಚಿರಸ್ಸೇವ ಖಿಪ್ಪಮೇವ ತಂ ಧಮ್ಮಂ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹಾಸಿಂ।

“ಅಥ ಖ್ವಾಹಂ, ಅಗ್ಗಿವೇಸ್ಸನ, ಯೇನ ಉದಕೋ ರಾಮಪುತ್ತೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿಂ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಉದಕಂ ರಾಮಪುತ್ತಂ ಏತದವೋಚಂ – ‘ಏತ್ತಾವತಾ ನೋ, ಆವುಸೋ, ರಾಮೋ ಇಮಂ ಧಮ್ಮಂ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ಪವೇದೇಸೀ’ತಿ? ‘ಏತ್ತಾವತಾ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ರಾಮೋ ಇಮಂ ಧಮ್ಮಂ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ಪವೇದೇಸೀ’ತಿ। ‘ಅಹಮ್ಪಿ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಏತ್ತಾವತಾ ಇಮಂ ಧಮ್ಮಂ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರಾಮೀ’ತಿ। ‘ಲಾಭಾ ನೋ, ಆವುಸೋ, ಸುಲದ್ಧಂ ನೋ, ಆವುಸೋ, ಯೇ ಮಯಂ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ತಾದಿಸಂ ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಂ ಪಸ್ಸಾಮ। ಇತಿ ಯಂ ಧಮ್ಮಂ ರಾಮೋ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ಪವೇದೇಸಿ, ತಂ ತ್ವಂ ಧಮ್ಮಂ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ

ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರಸಿ; ಯಂ ತ್ವಂ ಧಮ್ಮಂ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರಸಿ, ತಂ ಧಮ್ಮಂ ರಾಮೋ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ಪವೇದೇಸಿ। ಇತಿ ಯಂ ಧಮ್ಮಂ ರಾಮೋ ಅಭಿಞ್ಞಾಸಿ ತಂ ತ್ವಂ ಧಮ್ಮಂ ಜಾನಾಸಿ; ಯಂ ತ್ವಂ ಧಮ್ಮಂ ಜಾನಾಸಿ ತಂ ಧಮ್ಮಂ ರಾಮೋ ಅಭಿಞ್ಞಾಸಿ। ಇತಿ ಯಾದಿಸೋ ರಾಮೋ ಅಹೋಸಿ ತಾದಿಸೋ ತುವಂ; ಯಾದಿಸೋ ತುವಂ ತಾದಿಸೋ ರಾಮೋ ಅಹೋಸಿ। ಏಹಿ ದಾನಿ, ಆವುಸೋ, ತುವಂ ಇಮಂ ಗಣಂ ಪರಿಹರಾ'ತಿ। ಇತಿ ಖೋ, ಅಗ್ಗಿವೇಸ್ಸನ, ಉದಕೋ ರಾಮಪುತ್ತೋ ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀ ಮೇ ಸಮಾನೋ ಆಚರಿಯಟ್ಠಾನೇ ಚ ಮಂ ಠಪೇಸಿ, ಉಳಾರಾಯ ಚ ಮಂ ಪೂಜಾಯ ಪೂಜೇಸಿ। ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ, ಅಗ್ಗಿವೇಸ್ಸನ, ಏತದಹೋಸಿ – 'ನಾಯಂ ಧಮ್ಮೋ ನಿಬ್ಬಿದಾಯ ನ ವಿರಾಗಾಯ ನ ನಿರೋಧಾಯ ನ ಉಪಸಮಾಯ ನ ಅಭಿಞ್ಞಾಯ ನ ಸಮ್ಬೋಧಾಯ ನ ನಿಬ್ಬಾನಾಯ ಸಂವತ್ತತಿ, ಯಾವದೇವ ನೇವಸಞ್ಞಾನಾಸಞ್ಞಾಯತನೂಪಪತ್ತಿಯಾ'ತಿ। ಸೋ ಖೋ ಅಹಂ, ಅಗ್ಗಿವೇಸ್ಸನ, ತಂ ಧಮ್ಮಂ ಅನಲಙ್ಕರಿತ್ವಾ ತಸ್ಮಾ ಧಮ್ಮಾ ನಿಬ್ಬಿಜ್ಜ ಅಪಕ್ಕಮಿಂ।

೩೭೩. "ಸೋ ಖೋ ಅಹಂ, ಅಗ್ಗಿವೇಸ್ಸನ, ಕಿಂಕುಸಲಗವೇಸೀ ಅನುತ್ತರಂ ಸನ್ತಿವರಪದಂ ಪರಿಯೇಸಮಾನೋ ಮಗಧೇಸು ಅನುಪುಬ್ಬೇನ ಚಾರಿಕಂ ಚರಮಾನೋ ಯೇನ ಉರುವೇಲಾ ಸೇನಾನಿಗಮೋ ತದವಸರಿಂ। ತತ್ಥದ್ದಸಂ ರಮಣೀಯಂ ಭೂಮಿಭಾಗಂ, ಪಾಸಾದಿಕಞ್ಚ ವನಸಣ್ಡಂ, ನದಿಞ್ಚ ಸನ್ದನ್ತಿಂ ಸೇತಕಂ ಸುಪತಿತ್ಥಂ ರಮಣೀಯಂ, ಸಮನ್ತಾ ಚ ಗೋಚರಗಾಮಂ। ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ, ಅಗ್ಗಿವೇಸ್ಸನ, ಏತದಹೋಸಿ – 'ರಮಣೀಯೋ ವತ, ಭೋ, ಭೂಮಿಭಾಗೋ, ಪಾಸಾದಿಕೋ ಚ ವನಸಣ್ಡೋ, ನದೀ ಚ ಸನ್ದತಿ ಸೇತಕಾ ಸುಪತಿತ್ಥಾ ರಮಣೀಯಾ, ಸಮನ್ತಾ ಚ ಗೋಚರಗಾಮೋ। ಅಲಂ ವತಿದಂ ಕುಲಪುತ್ತಸ್ಸ ಪಧಾನತ್ಥಿಕಸ್ಸ ಪಧಾನಾಯಾ'ತಿ। ಸೋ ಖೋ ಅಹಂ, ಅಗ್ಗಿವೇಸ್ಸನ, ತತ್ಥೇವ ನಿಸೀದಿಂ 'ಅಲಮಿದಂ ಪಧಾನಾಯಾ'ತಿ।

೩೭೪. "ಅಪಿಸ್ಸುಮಂ, ಅಗ್ಗಿವೇಸ್ಸನ, ತಿಸ್ಸೋ ಉಪಮಾ ಪಟಿಭಂಸು ಅನಚ್ಛರಿಯಾ ಪುಬ್ಬೇ ಅಸ್ಸುತಪುಬ್ಬಾ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಅಗ್ಗಿವೇಸ್ಸನ, ಅಲ್ಲಂ ಕಟ್ಠಂ ಸಸ್ನೇಹಂ ಉದಕೇ ನಿಕ್ಖಿತ್ತಂ। ಅಥ ಪುರಿಸೋ ಆಗಚ್ಛೇಯ್ಯ ಉತ್ತರಾರಣಿಂ ಆದಾಯ – 'ಅಗ್ಗಿಂ ಅಭಿನಿಬ್ಬತ್ತೇಸ್ಸಾಮಿ, ತೇಜೋ ಪಾತುಕರಿಸ್ಸಾಮೀ'ತಿ। ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ, ಅಗ್ಗಿವೇಸ್ಸನ, ಅಪಿ ನು ಸೋ ಪುರಿಸೋ ಅಮುಂ ಅಲ್ಲಂ ಕಟ್ಠಂ ಸಸ್ನೇಹಂ, ಉದಕೇ ನಿಕ್ಖಿತ್ತಂ , ಉತ್ತರಾರಣಿಂ ಆದಾಯ ಅಭಿಮನ್ಥೇನ್ತೋ ಅಗ್ಗಿಂ ಅಭಿನಿಬ್ಬತ್ತೇಯ್ಯ, ತೇಜೋ ಪಾತುಕರೇಯ್ಯಾ"ತಿ? "ನೋ ಹಿದಂ, ಭೋ ಗೋತಮ"। "ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು"? "ಅದುಞ್ಹಿ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಅಲ್ಲಂ ಕಟ್ಠಂ ಸಸ್ನೇಹಂ, ತಞ್ಚ ಪನ ಉದಕೇ ನಿಕ್ಖಿತ್ತಂ। ಯಾವದೇವ ಚ ಪನ ಸೋ ಪುರಿಸೋ ಕಿಲಮಥಸ್ಸ ವಿಘಾತಸ್ಸ ಭಾಗೀ ಅಸ್ಸಾ"ತಿ। "ಏವಮೇವ ಖೋ, ಅಗ್ಗಿವೇಸ್ಸನ, ಯೇ ಹಿ ಕೇಚಿ ಸಮಣಾ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ವಾ ಕಾಯೇನ ಚೇವ ಚಿತ್ತೇನ ಚ ಕಾಮೇಹಿ ಅವೂಪಕಟ್ಠಾ ವಿಹರನ್ತಿ, ಯೋ ಚ ನೇಸಂ ಕಾಮೇಸು ಕಾಮಚ್ಛನ್ದೋ ಕಾಮಸ್ನೇಹೋ ಕಾಮಮುಚ್ಛಾ ಕಾಮಪಿಪಾಸಾ ಕಾಮಪರಿಳಾಹೋ, ಸೋ ಚ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ನ ಸುಪ್ಪಹೀನೋ ಹೋತಿ, ನ ಸುಪ್ಪಟಿಪ್ಪಸ್ಸದ್ಧೋ, ಓಪಕ್ಕಮಿಕಾ ಚೇಪಿ ತೇ ಭೋನ್ತೋ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ದುಕ್ಖಾ ತಿಬ್ಬಾ ಖರಾ ಕಟುಕಾ ವೇದನಾ ವೇದಯನ್ತಿ, ಅಭಬ್ಬಾವ ತೇ ಞಾಣಾಯ ದಸ್ಸನಾಯ ಅನುತ್ತರಾಯ ಸಮ್ಬೋಧಾಯ। ನೋ ಚೇಪಿ ತೇ ಭೋನ್ತೋ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಓಪಕ್ಕಮಿಕಾ ದುಕ್ಖಾ ತಿಬ್ಬಾ ಖರಾ ಕಟುಕಾ ವೇದನಾ ವೇದಯನ್ತಿ, ಅಭಬ್ಬಾವ ತೇ ಞಾಣಾಯ ದಸ್ಸನಾಯ ಅನುತ್ತರಾಯ ಸಮ್ಬೋಧಾಯ। ಅಯಂ ಖೋ ಮಂ, ಅಗ್ಗಿವೇಸ್ಸನ, ಪಠಮಾ ಉಪಮಾ ಪಟಿಭಾಸಿ ಅನಚ್ಛರಿಯಾ ಪುಬ್ಬೇ ಅಸ್ಸುತಪುಬ್ಬಾ।

೩೭೫. "ಅಪರಾಪಿ ಖೋ ಮಂ, ಅಗ್ಗಿವೇಸ್ಸನ, ದುತಿಯಾ ಉಪಮಾ ಪಟಿಭಾಸಿ ಅನಚ್ಛರಿಯಾ ಪುಬ್ಬೇ ಅಸ್ಸುತಪುಬ್ಬಾ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಅಗ್ಗಿವೇಸ್ಸನ, ಅಲ್ಲಂ ಕಟ್ಠಂ ಸಸ್ನೇಹಂ, ಆರಕಾ ಉದಕಾ ಥಲೇ ನಿಕ್ಖಿತ್ತಂ। ಅಥ ಪುರಿಸೋ ಆಗಚ್ಛೇಯ್ಯ ಉತ್ತರಾರಣಿಂ ಆದಾಯ – 'ಅಗ್ಗಿಂ ಅಭಿನಿಬ್ಬತ್ತೇಸ್ಸಾಮಿ, ತೇಜೋ ಪಾತುಕರಿಸ್ಸಾಮೀ'ತಿ। ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ, ಅಗ್ಗಿವೇಸ್ಸನ, ಅಪಿ ನು ಸೋ ಪುರಿಸೋ ಅಮುಂ ಅಲ್ಲಂ ಕಟ್ಠಂ ಸಸ್ನೇಹಂ, ಆರಕಾ ಉದಕಾ ಥಲೇ ನಿಕ್ಖಿತ್ತಂ, ಉತ್ತರಾರಣಿಂ ಆದಾಯ ಅಭಿಮನ್ಥೇನ್ತೋ ಅಗ್ಗಿಂ ಅಭಿನಿಬ್ಬತ್ತೇಯ್ಯ ತೇಜೋ ಪಾತುಕರೇಯ್ಯಾ"ತಿ? "ನೋ ಹಿದಂ, ಭೋ ಗೋತಮ"। "ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು"? "ಅದುಞ್ಹಿ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಅಲ್ಲಂ ಕಟ್ಠಂ ಸಸ್ನೇಹಂ, ಕಿಞ್ಚಾಪಿ ಆರಕಾ ಉದಕಾ ಥಲೇ ನಿಕ್ಖಿತ್ತಂ। ಯಾವದೇವ ಚ ಪನ ಸೋ ಪುರಿಸೋ ಕಿಲಮಥಸ್ಸ ವಿಘಾತಸ್ಸ ಭಾಗೀ

ಅಸ್ಸಾತಿ। ಏವಮೇವ ಖೋ, ಅಗ್ಗಿವೇಸ್ಸನ, ಯೇ ಹಿ ಕೇಚಿ ಸಮಣಾ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ವಾ ಕಾಯೇನ ಚೇವ ಚಿತ್ತೇನ ಚ ಕಾಮೇಹಿ ವೂಪಕಟ್ಠಾ ವಿಹರನ್ತಿ, ಯೋ ಚ ನೇಸಂ ಕಾಮೇಸು ಕಾಮಚ್ಛನ್ದೋ ಕಾಮಸ್ನೇಹೋ ಕಾಮಮುಚ್ಛಾ ಕಾಮಪಿಪಾಸಾ ಕಾಮಪರಿಳಾಹೋ ಸೋ ಚ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ನ ಸುಪ್ಪಹೀನೋ ಹೋತಿ, ನ ಸುಪ್ಪಟಿಪ್ಪಸ್ಸದ್ಧೋ, ಓಪಕ್ಕಮಿಕಾ ಚೇಪಿ ತೇ ಭೋನ್ತೋ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ದುಕ್ಖಾ ತಿಬ್ಬಾ ಖರಾ ಕಟುಕಾ ವೇದನಾ ವೇದಯನ್ತಿ, ಅಭಬ್ಬಾವ ತೇ ಞಾಣಾಯ ದಸ್ಸನಾಯ ಅನುತ್ತರಾಯ ಸಮ್ಬೋಧಾಯ। ನೋ ಚೇಪಿ ತೇ ಭೋನ್ತೋ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಓಪಕ್ಕಮಿಕಾ ದುಕ್ಖಾ ತಿಬ್ಬಾ ಖರಾ ಕಟುಕಾ ವೇದನಾ ವೇದಯನ್ತಿ, ಅಭಬ್ಬಾವ ತೇ ಞಾಣಾಯ ದಸ್ಸನಾಯ ಅನುತ್ತರಾಯ ಸಮ್ಬೋಧಾಯ। ಅಯಂ ಖೋ ಮಂ, ಅಗ್ಗಿವೇಸ್ಸನ, ದುತಿಯಾ ಉಪಮಾ ಪಟಿಭಾಸಿ ಅನಚ್ಛರಿಯಾ ಪುಬ್ಬೇ ಅಸ್ಸುತಪುಬ್ಬಾ"।

೩೭೬. "ಅಪರಾಪಿ ಖೋ ಮಂ, ಅಗ್ಗಿವೇಸ್ಸನ, ತತಿಯಾ ಉಪಮಾ ಪಟಿಭಾಸಿ ಅನಚ್ಛರಿಯಾ ಪುಬ್ಬೇ ಅಸ್ಸುತಪುಬ್ಬಾ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಅಗ್ಗಿವೇಸ್ಸನ, ಸುಕ್ಖಂ ಕಟ್ಠಂ ಕೋಳಾಪಂ, ಆರಕಾ ಉದಕಾ ಥಲೇ ನಿಕ್ಖಿತ್ತಂ। ಅಥ ಪುರಿಸೋ ಆಗಚ್ಛೇಯ್ಯ ಉತ್ತರಾರಣಿಂ ಆದಾಯ – 'ಅಗ್ಗಿಂ ಅಭಿನಿಬ್ಬತ್ತೇಸ್ಸಾಮಿ, ತೇಜೋ ಪಾತುಕರಿಸ್ಸಾಮೀ'ತಿ। ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ, ಅಗ್ಗಿವೇಸ್ಸನ, ಅಪಿ ನು ಸೋ ಪುರಿಸೋ ಅಮುಂ ಸುಕ್ಖಂ ಕಟ್ಠಂ ಕೋಳಾಪಂ, ಆರಕಾ ಉದಕಾ ಥಲೇ ನಿಕ್ಖಿತ್ತಂ, ಉತ್ತರಾರಣಿಂ ಆದಾಯ ಅಭಿಮನ್ಥೇನ್ತೋ ಅಗ್ಗಿಂ ಅಭಿನಿಬ್ಬತ್ತೇಯ್ಯ, ತೇಜೋ ಪಾತುಕರೇಯ್ಯಾ"ತಿ? "ಏವಂ, ಭೋ ಗೋತಮ"। "ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು"? "ಅದುಞ್ಹಿ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಸುಕ್ಖಂ ಕಟ್ಠಂ ಕೋಳಾಪಂ, ತಞ್ಚ ಪನ ಆರಕಾ ಉದಕಾ ಥಲೇ ನಿಕ್ಖಿತ್ತ"ನ್ತಿ । "ಏವಮೇವ ಖೋ, ಅಗ್ಗಿವೇಸ್ಸನ, ಯೇ ಹಿ ಕೇಚಿ ಸಮಣಾ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ವಾ ಕಾಯೇನ ಚೇವ ಚಿತ್ತೇನ ಚ ಕಾಮೇಹಿ ವೂಪಕಟ್ಠಾ ವಿಹರನ್ತಿ, ಯೋ ಚ ನೇಸಂ ಕಾಮೇಸು ಕಾಮಚ್ಛನ್ದೋ ಕಾಮಸ್ನೇಹೋ ಕಾಮಮುಚ್ಛಾ ಕಾಮಪಿಪಾಸಾ ಕಾಮಪರಿಳಾಹೋ, ಸೋ ಚ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಸುಪ್ಪಹೀನೋ ಹೋತಿ ಸುಪ್ಪಟಿಪ್ಪಸ್ಸದ್ಧೋ, ಓಪಕ್ಕಮಿಕಾ ಚೇಪಿ ತೇ ಭೋನ್ತೋ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ದುಕ್ಖಾ ತಿಬ್ಬಾ ಖರಾ ಕಟುಕಾ ವೇದನಾ ವೇದಯನ್ತಿ, ಭಬ್ಬಾವ ತೇ ಞಾಣಾಯ ದಸ್ಸನಾಯ ಅನುತ್ತರಾಯ ಸಮ್ಬೋಧಾಯ। ನೋ ಚೇಪಿ ತೇ ಭೋನ್ತೋ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಓಪಕ್ಕಮಿಕಾ ದುಕ್ಖಾ ತಿಬ್ಬಾ ಖರಾ ಕಟುಕಾ ವೇದನಾ ವೇದಯನ್ತಿ, ಭಬ್ಬಾವ ತೇ ಞಾಣಾಯ ದಸ್ಸನಾಯ ಅನುತ್ತರಾಯ ಸಮ್ಬೋಧಾಯ। ಅಯಂ ಖೋ ಮಂ, ಅಗ್ಗಿವೇಸ್ಸನ, ತತಿಯಾ ಉಪಮಾ ಪಟಿಭಾಸಿ ಅನಚ್ಛರಿಯಾ ಪುಬ್ಬೇ ಅಸ್ಸುತಪುಬ್ಬಾ। ಇಮಾ ಖೋ ಮಂ, ಅಗ್ಗಿವೇಸ್ಸನ, ತಿಸ್ಸೋ ಉಪಮಾ ಪಟಿಭಂಸು ಅನಚ್ಛರಿಯಾ ಪುಬ್ಬೇ ಅಸ್ಸುತಪುಬ್ಬಾ।"

೩೭೭. "ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ, ಅಗ್ಗಿವೇಸ್ಸನ, ಏತದಹೋಸಿ – 'ಯಂನೂನಾಹಂ ದನ್ತೇಭಿ ದನ್ತಮಾಧಾಯ [ಪಸ್ಸ ಮ॰ ನಿ॰ ೧.೨೨೧ ವಿತಕ್ಕಸಣ್ಠಾನಸುತ್ತೇ], ಜಿವ್ಹಾಯ ತಾಲುಂ ಆಹಚ್ಚ, ಚೇತಸಾ ಚಿತ್ತಂ ಅಭಿನಿಗ್ಗಣ್ಹೇಯ್ಯಂ ಅಭಿನಿಪ್ಪೀಳೇಯ್ಯಂ ಅಭಿಸನ್ತಾಪೇಯ್ಯ'ನ್ತಿ। ಸೋ ಖೋ ಅಹಂ, ಅಗ್ಗಿವೇಸ್ಸನ, ದನ್ತೇಭಿ ದನ್ತಮಾಧಾಯ, ಜಿವ್ಹಾಯ ತಾಲುಂ ಆಹಚ್ಚ, ಚೇತಸಾ ಚಿತ್ತಂ ಅಭಿನಿಗ್ಗಣ್ಹಾಮಿ ಅಭಿನಿಪ್ಪೀಳೇಮಿ ಅಭಿಸನ್ತಾಪೇಮಿ। ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ, ಅಗ್ಗಿವೇಸ್ಸನ, ದನ್ತೇಭಿ ದನ್ತಮಾಧಾಯ ಜಿವ್ಹಾಯ ತಾಲುಂ ಆಹಚ್ಚ ಚೇತಸಾ ಚಿತ್ತಂ ಅಭಿನಿಗ್ಗಣ್ಹತೋ ಅಭಿನಿಪ್ಪೀಳಯತೋ ಅಭಿಸನ್ತಾಪಯತೋ ಕಚ್ಛೇಹಿ ಸೇದಾ ಮುಚ್ಚನ್ತಿ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಅಗ್ಗಿವೇಸ್ಸನ, ಬಲವಾ ಪುರಿಸೋ ದುಬ್ಬಲತರಂ ಪುರಿಸಂ ಸೀಸೇ ವಾ ಗಹೇತ್ವಾ ಖನ್ಧೇ ವಾ ಗಹೇತ್ವಾ ಅಭಿನಿಗ್ಗಣ್ಹೇಯ್ಯ ಅಭಿನಿಪ್ಪೀಳೇಯ್ಯ ಅಭಿಸನ್ತಾಪೇಯ್ಯ, ಏವಮೇವ ಖೋ ಮೇ, ಅಗ್ಗಿವೇಸ್ಸನ, ದನ್ತೇಭಿ ದನ್ತಮಾಧಾಯ, ಜಿವ್ಹಾಯ ತಾಲುಂ ಆಹಚ್ಚ, ಚೇತಸಾ ಚಿತ್ತಂ ಅಭಿನಿಗ್ಗಣ್ಹತೋ ಅಭಿನಿಪ್ಪೀಳಯತೋ ಅಭಿಸನ್ತಾಪಯತೋ ಕಚ್ಛೇಹಿ ಸೇದಾ ಮುಚ್ಚನ್ತಿ। ಆರದ್ಧಂ ಖೋ ಪನ ಮೇ, ಅಗ್ಗಿವೇಸ್ಸನ, ವೀರಿಯಂ ಹೋತಿ ಅಸಲ್ಲೀನಂ, ಉಪಟ್ಠಿತಾ ಸತಿ ಅಸಮ್ಮುಟ್ಠಾ, ಸಾರದ್ಧೋ ಚ ಪನ ಮೇ ಕಾಯೋ ಹೋತಿ ಅಪ್ಪಟಿಪ್ಪಸ್ಸದ್ಧೋ ತೇನೇವ ದುಕ್ಖಪ್ಪಧಾನೇನ ಪಧಾನಾಭಿತುನ್ನಸ್ಸ ಸತೋ। ಏವರೂಪಾಪಿ ಖೋ ಮೇ, ಅಗ್ಗಿವೇಸ್ಸನ, ಉಪ್ಪನ್ನಾ ದುಕ್ಖಾ ವೇದನಾ ಚಿತ್ತಂ ನ ಪರಿಯಾದಾಯ ತಿಟ್ಠತಿ।

೩೭೮. "ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ, ಅಗ್ಗಿವೇಸ್ಸನ, ಏತದಹೋಸಿ – 'ಯಂನೂನಾಹಂ ಅಪ್ಪಾಣಕಂಯೇವ ಝಾನಂ ಝಾಯೇಯ್ಯ'ನ್ತಿ। ಸೋ ಖೋ ಅಹಂ, ಅಗ್ಗಿವೇಸ್ಸನ, ಮುಖತೋ ಚ ನಾಸತೋ ಚ ಅಸ್ಸಾಸಪಸ್ಸಾಸೇ ಉಪರುನ್ಧಿಂ। ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ, ಅಗ್ಗಿವೇಸ್ಸನ, ಮುಖತೋ ಚ ನಾಸತೋ ಚ ಅಸ್ಸಾಸಪಸ್ಸಾಸೇಸು ಉಪರುದ್ಧೇಸು ಕಣ್ಣಸೋತೇಹಿ ವಾತಾನಂ ನಿಕ್ಖಮನ್ತಾನಂ ಅಧಿಮತ್ತೋ ಸದ್ದೋ ಹೋತಿ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ನಾಮ ಕಮ್ಮಾರಗಗ್ಗರಿಯಾ ಧಮಮಾನಾಯ ಅಧಿಮತ್ತೋ ಸದ್ದೋ ಹೋತಿ, ಏವಮೇವ ಖೋ ಮೇ, ಅಗ್ಗಿವೇಸ್ಸನ,

ಮುಖತೋ ಚ ನಾಸತೋ ಚ ಅಸ್ಸಾಸಪಸ್ಸಾಸೇಸು ಉಪರುದ್ಧೇಸು ಕಣ್ಣಸೋತೇಹಿ ವಾತಾನಂ ನಿಕ್ಖಮನ್ತಾನಂ ಅಧಿಮತ್ತೋ ಸದ್ದೋ ಹೋತಿ। ಆರದ್ಧಂ ಖೋ ಪನ ಮೇ, ಅಗ್ಗಿವೇಸ್ಸನ, ವೀರಿಯಂ ಹೋತಿ ಅಸಲ್ಲೀನಂ ಉಪಟ್ಠಿತಾ ಸತಿ ಅಸಮ್ಮುಟ್ಠಾ। ಸಾರದ್ಧೋ ಚ ಪನ ಮೇ ಕಾಯೋ ಹೋತಿ ಅಪ್ಪಟಿಪ್ಪಸ್ಸದ್ಧೋ ತೇನೇವ ದುಕ್ಖಪ್ಪಧಾನೇನ ಪಧಾನಾಭಿತುನ್ನಸ್ಸ ಸತೋ। ಏವರೂಪಾಪಿ ಖೋ ಮೇ, ಅಗ್ಗಿವೇಸ್ಸನ, ಉಪ್ಪನ್ನಾ ದುಕ್ಖಾ ವೇದನಾ ಚಿತ್ತಂ ನ ಪರಿಯಾದಾಯ ತಿಟ್ಠತಿ।

“ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ, ಅಗ್ಗಿವೇಸ್ಸನ, ಏತದಹೋಸಿ – ‘ಯಂನೂನಾಹಂ ಅಪ್ಪಾಣಕಂಯೇವ ಝಾನಂ ಝಾಯೇಯ್ಯ’ನ್ತಿ। ಸೋ ಖೋ ಅಹಂ, ಅಗ್ಗಿವೇಸ್ಸನ, ಮುಖತೋ ಚ ನಾಸತೋ ಚ ಕಣ್ಣತೋ ಚ ಅಸ್ಸಾಸಪಸ್ಸಾಸೇ ಉಪರುನ್ಧಿಂ। ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ, ಅಗ್ಗಿವೇಸ್ಸನ, ಮುಖತೋ ಚ ನಾಸತೋ ಚ ಕಣ್ಣತೋ ಚ ಅಸ್ಸಾಸಪಸ್ಸಾಸೇಸು ಉಪರುದ್ಧೇಸು ಅಧಿಮತ್ತಾ ವಾತಾ ಮುದ್ಧನಿ ಊಹನನ್ತಿ [ಊಹನ್ತಿ (ಸೀ॰), ಓಹನನ್ತಿ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰), ಉಹನನ್ತಿ (ಕ॰)]। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಅಗ್ಗಿವೇಸ್ಸನ, ಬಲವಾ ಪುರಿಸೋ ತಿಣ್ಹೇನ ಸಿಖರೇನ ಮುದ್ಧನಿ ಅಭಿಮತ್ಥೇಯ್ಯ [ಮುದ್ಧಾನಂ ಅಭಿಮನ್ಥೇಯ್ಯ (ಸೀ॰ ಪೀ॰), ಮುದ್ಧಾನಂ ಅಭಿಮತ್ಥೇಯ್ಯ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)], ಏವಮೇವ ಖೋ ಮೇ, ಅಗ್ಗಿವೇಸ್ಸನ, ಮುಖತೋ ಚ ನಾಸತೋ ಚ ಕಣ್ಣತೋ ಚ ಅಸ್ಸಾಸಪಸ್ಸಾಸೇಸು ಉಪರುದ್ಧೇಸು ಅಧಿಮತ್ತಾ ವಾತಾ ಮುದ್ಧನಿ ಊಹನನ್ತಿ। ಆರದ್ಧಂ ಖೋ ಪನ ಮೇ, ಅಗ್ಗಿವೇಸ್ಸನ, ವೀರಿಯಂ ಹೋತಿ ಅಸಲ್ಲೀನಂ ಉಪಟ್ಠಿತಾ ಸತಿ ಅಸಮ್ಮುಟ್ಠಾ। ಸಾರದ್ಧೋ ಚ ಪನ ಮೇ ಕಾಯೋ ಹೋತಿ ಅಪ್ಪಟಿಪ್ಪಸ್ಸದ್ಧೋ ತೇನೇವ ದುಕ್ಖಪ್ಪಧಾನೇನ ಪಧಾನಾಭಿತುನ್ನಸ್ಸ ಸತೋ। ಏವರೂಪಾಪಿ ಖೋ ಮೇ, ಅಗ್ಗಿವೇಸ್ಸನ, ಉಪ್ಪನ್ನಾ ದುಕ್ಖಾ ವೇದನಾ ಚಿತ್ತಂ ನ ಪರಿಯಾದಾಯ ತಿಟ್ಠತಿ।

“ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ, ಅಗ್ಗಿವೇಸ್ಸನ, ಏತದಹೋಸಿ – ‘ಯಂನೂನಾಹಂ ಅಪ್ಪಾಣಕಂಯೇವ ಝಾನಂ ಝಾಯೇಯ್ಯ’ನ್ತಿ। ಸೋ ಖೋ ಅಹಂ, ಅಗ್ಗಿವೇಸ್ಸನ, ಮುಖತೋ ಚ ನಾಸತೋ ಚ ಕಣ್ಣತೋ ಚ ಅಸ್ಸಾಸಪಸ್ಸಾಸೇ ಉಪರುನ್ಧಿಂ। ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ, ಅಗ್ಗಿವೇಸ್ಸನ, ಮುಖತೋ ಚ ನಾಸತೋ ಚ ಕಣ್ಣತೋ ಚ ಅಸ್ಸಾಸಪಸ್ಸಾಸೇಸು ಉಪರುದ್ಧೇಸು ಅಧಿಮತ್ತಾ ಸೀಸೇ ಸೀಸವೇದನಾ ಹೋನ್ತಿ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಅಗ್ಗಿವೇಸ್ಸನ, ಬಲವಾ ಪುರಿಸೋ ದಳ್ಹೇನ ವರತ್ತಕ್ಖಣ್ಡೇನ [ವರತ್ತಕಬನ್ಧನೇನ (ಸೀ॰)] ಸೀಸೇ ಸೀಸವೇಠಂ ದದೇಯ್ಯ, ಏವಮೇವ ಖೋ ಮೇ, ಅಗ್ಗಿವೇಸ್ಸನ, ಮುಖತೋ ಚ ನಾಸತೋ ಚ ಕಣ್ಣತೋ ಚ ಅಸ್ಸಾಸಪಸ್ಸಾಸೇಸು ಉಪರುದ್ಧೇಸು ಅಧಿಮತ್ತಾ ಸೀಸೇ ಸೀಸವೇದನಾ ಹೋನ್ತಿ। ಆರದ್ಧಂ ಖೋ ಪನ ಮೇ, ಅಗ್ಗಿವೇಸ್ಸನ, ವೀರಿಯಂ ಹೋತಿ ಅಸಲ್ಲೀನಂ ಉಪಟ್ಠಿತಾ ಸತಿ ಅಸಮ್ಮುಟ್ಠಾ। ಸಾರದ್ಧೋ ಚ ಪನ ಮೇ ಕಾಯೋ ಹೋತಿ ಅಪ್ಪಟಿಪ್ಪಸ್ಸದ್ಧೋ ತೇನೇವ ದುಕ್ಖಪ್ಪಧಾನೇನ ಪಧಾನಾಭಿತುನ್ನಸ್ಸ ಸತೋ। ಏವರೂಪಾಪಿ ಖೋ ಮೇ, ಅಗ್ಗಿವೇಸ್ಸನ, ಉಪ್ಪನ್ನಾ ದುಕ್ಖಾ ವೇದನಾ ಚಿತ್ತಂ ನ ಪರಿಯಾದಾಯ ತಿಟ್ಠತಿ।

“ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ, ಅಗ್ಗಿವೇಸ್ಸನ, ಏತದಹೋಸಿ – ‘ಯಂನೂನಾಹಂ ಅಪ್ಪಾಣಕಂಯೇವ ಝಾನಂ ಝಾಯೇಯ್ಯ’ನ್ತಿ। ಸೋ ಖೋ ಅಹಂ, ಅಗ್ಗಿವೇಸ್ಸನ, ಮುಖತೋ ಚ ನಾಸತೋ ಚ ಕಣ್ಣತೋ ಚ ಅಸ್ಸಾಸಪಸ್ಸಾಸೇ ಉಪರುನ್ಧಿಂ। ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ, ಅಗ್ಗಿವೇಸ್ಸನ, ಮುಖತೋ ಚ ನಾಸತೋ ಚ ಕಣ್ಣತೋ ಚ ಅಸ್ಸಾಸಪಸ್ಸಾಸೇಸು ಉಪರುದ್ಧೇಸು ಅಧಿಮತ್ತಾ ವಾತಾ ಕುಚ್ಛಿಂ ಪರಿಕನ್ತನ್ತಿ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಅಗ್ಗಿವೇಸ್ಸನ, ದಕ್ಖೋ ಗೋಘಾತಕೋ ವಾ ಗೋಘಾತಕನ್ತೇವಾಸೀ ವಾ ತಿಣ್ಹೇನ ಗೋವಿಕನ್ತನೇನ ಕುಚ್ಛಿಂ ಪರಿಕನ್ತೇಯ್ಯ, ಏವಮೇವ ಖೋ ಮೇ, ಅಗ್ಗಿವೇಸ್ಸನ, ಮುಖತೋ ಚ ನಾಸತೋ ಚ ಕಣ್ಣತೋ ಚ ಅಸ್ಸಾಸಪಸ್ಸಾಸೇಸು ಉಪರುದ್ಧೇಸು ಅಧಿಮತ್ತಾ ವಾತಾ ಕುಚ್ಛಿಂ ಪರಿಕನ್ತನ್ತಿ। ಆರದ್ಧಂ ಖೋ ಪನ ಮೇ, ಅಗ್ಗಿವೇಸ್ಸನ, ವೀರಿಯಂ ಹೋತಿ ಅಸಲ್ಲೀನಂ ಉಪಟ್ಠಿತಾ ಸತಿ ಅಸಮ್ಮುಟ್ಠಾ। ಸಾರದ್ಧೋ ಚ ಪನ ಮೇ ಕಾಯೋ ಹೋತಿ ಅಪ್ಪಟಿಪ್ಪಸ್ಸದ್ಧೋ ತೇನೇವ ದುಕ್ಖಪ್ಪಧಾನೇನ ಪಧಾನಾಭಿತುನ್ನಸ್ಸ ಸತೋ। ಏವರೂಪಾಪಿ ಖೋ ಮೇ, ಅಗ್ಗಿವೇಸ್ಸನ, ಉಪ್ಪನ್ನಾ ದುಕ್ಖಾ ವೇದನಾ ಚಿತ್ತಂ ನ ಪರಿಯಾದಾಯ ತಿಟ್ಠತಿ।

“ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ, ಅಗ್ಗಿವೇಸ್ಸನ, ಏತದಹೋಸಿ – ‘ಯಂನೂನಾಹಂ ಅಪ್ಪಾಣಕಂಯೇವ ಝಾನಂ ಝಾಯೇಯ್ಯ’ನ್ತಿ। ಸೋ ಖೋ ಅಹಂ, ಅಗ್ಗಿವೇಸ್ಸನ, ಮುಖತೋ ಚ ನಾಸತೋ ಚ ಕಣ್ಣತೋ ಚ ಅಸ್ಸಾಸಪಸ್ಸಾಸೇ ಉಪರುನ್ಧಿಂ। ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ, ಅಗ್ಗಿವೇಸ್ಸನ, ಮುಖತೋ ಚ ನಾಸತೋ ಚ ಕಣ್ಣತೋ ಚ ಅಸ್ಸಾಸಪಸ್ಸಾಸೇಸು ಉಪರುದ್ಧೇಸು ಅಧಿಮತ್ತೋ ಕಾಯಸ್ಮಿಂ ಡಾಹೋ ಹೋತಿ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಅಗ್ಗಿವೇಸ್ಸನ, ದ್ವೇ ಬಲವನ್ತೋ ಪುರಿಸಾ ದುಬ್ಬಲತರಂ ಪುರಿಸಂ ನಾನಾಬಾಹಾಸು ಗಹೇತ್ವಾ ಅಙ್ಗಾರಕಾಸುಯಾ

ಸನ್ತಾಪೇಯ್ಯುಂ ಸಮ್ಪರಿತಾಪೇಯ್ಯುಂ, ಏವಮೇವ ಖೋ ಮೇ, ಅಗ್ಗಿವೇಸ್ಸನ, ಮುಖತೋ ಚ ನಾಸತೋ ಚ ಕಣ್ಣತೋ ಚ ಅಸ್ಸಾಸಪಸ್ಸಾಸೇಸು ಉಪರುದ್ಧೇಸು ಅಧಿಮತ್ತೋ ಕಾಯಸ್ಮಿಂ ಡಾಹೋ ಹೋತಿ। ಆರದ್ಧಂ ಖೋ ಪನ ಮೇ, ಅಗ್ಗಿವೇಸ್ಸನ, ವೀರಿಯಂ ಹೋತಿ ಅಸಲ್ಲೀನಂ ಉಪಟ್ಠಿತಾ ಸತಿ ಅಸಮ್ಮುಟ್ಠಾ। ಸಾರದ್ಧೋ ಚ ಪನ ಮೇ ಕಾಯೋ ಹೋತಿ ಅಪ್ಪಟಿಪ್ಪಸ್ಸದ್ಧೋ ತೇನೇವ ದುಕ್ಖಪ್ಪಧಾನೇನ ಪಧಾನಾಭಿತುನ್ನಸ್ಸ ಸತೋ। ಏವರೂಪಾಪಿ ಖೋ ಮೇ, ಅಗ್ಗಿವೇಸ್ಸನ, ಉಪ್ಪನ್ನಾ ದುಕ್ಖಾ ವೇದನಾ ಚಿತ್ತಂ ನ ಪರಿಯಾದಾಯ ತಿಟ್ಠತಿ। ಅಪಿಸ್ಸು ಮಂ, ಅಗ್ಗಿವೇಸ್ಸನ, ದೇವತಾ ದಿಸ್ವಾ ಏವಮಾಹಂಸು – 'ಕಾಲಙ್ಕತೋ ಸಮಣೋ ಗೋತಮೋ'ತಿ। ಏಕಚ್ಚಾ ದೇವತಾ ಏವಮಾಹಂಸು – 'ನ ಕಾಲಙ್ಕತೋ ಸಮಣೋ ಗೋತಮೋ, ಅಪಿ ಚ ಕಾಲಙ್ಕರೋತೀ'ತಿ। ಏಕಚ್ಚಾ ದೇವತಾ ಏವಮಾಹಂಸು – 'ನ ಕಾಲಙ್ಕತೋ ಸಮಣೋ ಗೋತಮೋ, ನಪಿ ಕಾಲಙ್ಕರೋತಿ, ಅರಹಂ ಸಮಣೋ ಗೋತಮೋ, ವಿಹಾರೋತ್ವೇವ ಸೋ [ವಿಹಾರೋತ್ವೇವೇಸೋ (ಸೀ॰)] ಅರಹತೋ ಏವರೂಪೋ ಹೋತೀ'ತಿ [ವಿಹಾರೋತ್ವೇವೇಸೋ ಅರಹತೋ''ತಿ (?)]।

೩೭೯. "ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ, ಅಗ್ಗಿವೇಸ್ಸನ, ಏತದಹೋಸಿ – 'ಯಂನೂನಾಹಂ ಸಬ್ಬಸೋ ಆಹಾರುಪಚ್ಛೇದಾಯ ಪಟಿಪಜ್ಜೇಯ್ಯ'ನ್ತಿ। ಅಥ ಖೋ ಮಂ, ಅಗ್ಗಿವೇಸ್ಸನ, ದೇವತಾ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಏತದವೋಚುಂ – 'ಮಾ ಖೋ ತ್ವಂ, ಮಾರಿಸ, ಸಬ್ಬಸೋ ಆಹಾರುಪಚ್ಛೇದಾಯ ಪಟಿಪಜ್ಜಿ। ಸಚೇ ಖೋ ತ್ವಂ, ಮಾರಿಸ, ಸಬ್ಬಸೋ ಆಹಾರುಪಚ್ಛೇದಾಯ ಪಟಿಪಜ್ಜಿಸ್ಸಸಿ, ತಸ್ಸ ತೇ ಮಯಂ ದಿಬ್ಬಂ ಓಜಂ ಲೋಮಕೂಪೇಹಿ ಅಜ್ಝೋಹಾರೇಸ್ಸಾಮ [ಅಜ್ಝೋಹರಿಸ್ಸಾಮ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰ ಕ॰)], ತಾಯ ತ್ವಂ ಯಾಪೇಸ್ಸಸೀ'ತಿ। ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ, ಅಗ್ಗಿವೇಸ್ಸನ, ಏತದಹೋಸಿ – 'ಅಹಞ್ಚೇವ ಖೋ ಪನ ಸಬ್ಬಸೋ ಅಜಜ್ಜಿತಂ [ಅಜದ್ಧುಕಂ (ಸೀ॰ ಪೀ॰), ಜದ್ಧುಕಂ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)] ಪಟಿಜಾನೇಯ್ಯಂ, ಇಮಾ ಚ ಮೇ ದೇವತಾ ದಿಬ್ಬಂ ಓಜಂ ಲೋಮಕೂಪೇಹಿ ಅಜ್ಝೋಹಾರೇಯ್ಯುಂ [ಅಜ್ಝೋಹರೇಯ್ಯುಂ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰ ಕ॰)], ತಾಯ ಚಾಹಂ ಯಾಪೇಯ್ಯಂ, ತಂ ಮಮಸ್ಸ ಮುಸಾ'ತಿ। ಸೋ ಖೋ ಅಹಂ, ಅಗ್ಗಿವೇಸ್ಸನ, ತಾ ದೇವತಾ ಪಚ್ಚಾಚಿಕ್ಖಾಮಿ, 'ಹಲ'ನ್ತಿ ವದಾಮಿ।

೩೮೦. "ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ, ಅಗ್ಗಿವೇಸ್ಸನ, ಏತದಹೋಸಿ – 'ಯಂನೂನಾಹಂ ಥೋಕಂ ಥೋಕಂ ಆಹಾರಂ ಆಹಾರೇಯ್ಯಂ, ಪಸತಂ ಪಸತಂ, ಯದಿ ವಾ ಮುಗ್ಗಯೂಸಂ, ಯದಿ ವಾ ಕುಲತ್ಥಯೂಸಂ, ಯದಿ ವಾ ಕಳಾಯಯೂಸಂ, ಯದಿ ವಾ ಹರೇಣುಕಯೂಸ'ನ್ತಿ। ಸೋ ಖೋ ಅಹಂ, ಅಗ್ಗಿವೇಸ್ಸನ, ಥೋಕಂ ಥೋಕಂ ಆಹಾರಂ ಆಹಾರೇಸಿಂ, ಪಸತಂ ಪಸತಂ, ಯದಿ ವಾ ಮುಗ್ಗಯೂಸಂ, ಯದಿ ವಾ ಕುಲತ್ಥಯೂಸಂ, ಯದಿ ವಾ ಕಳಾಯಯೂಸಂ, ಯದಿ ವಾ ಹರೇಣುಕಯೂಸಂ। ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ, ಅಗ್ಗಿವೇಸ್ಸನ, ಥೋಕಂ ಥೋಕಂ ಆಹಾರಂ ಆಹಾರಯತೋ, ಪಸತಂ ಪಸತಂ, ಯದಿ ವಾ ಮುಗ್ಗಯೂಸಂ, ಯದಿ ವಾ ಕುಲತ್ಥಯೂಸಂ, ಯದಿ ವಾ ಕಳಾಯಯೂಸಂ, ಯದಿ ವಾ ಹರೇಣುಕಯೂಸಂ, ಅಧಿಮತ್ತಕಸಿಮಾನಂ ಪತ್ತೋ ಕಾಯೋ ಹೋತಿ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ನಾಮ ಆಸೀತಿಕಪಬ್ಬಾನಿ ವಾ ಕಾಳಪಬ್ಬಾನಿ ವಾ, ಏವಮೇವಸ್ಸು ಮೇ ಅಙ್ಗಪಚ್ಚಙ್ಗಾನಿ ಭವನ್ತಿ ತಾಯೇವಪ್ಪಾಹಾರತಾಯ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ನಾಮ ಓಟ್ಠಪದಂ, ಏವಮೇವಸ್ಸು ಮೇ ಆನಿಸದಂ ಹೋತಿ ತಾಯೇವಪ್ಪಾಹಾರತಾಯ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ನಾಮ ವಟ್ಟನಾವಳೀ, ಏವಮೇವಸ್ಸು ಮೇ ಪಿಟ್ಠಿಕಣ್ಟಕೋ ಉಣ್ಣತಾವನತೋ ಹೋತಿ ತಾಯೇವಪ್ಪಾಹಾರತಾಯ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ನಾಮ ಜರಸಾಲಾಯ ಗೋಪಾಣಸಿಯೋ ಓಲುಗ್ಗವಿಲುಗ್ಗಾ ಭವನ್ತಿ, ಏವಮೇವಸ್ಸು ಮೇ ಫಾಸುಳಿಯೋ ಓಲುಗ್ಗವಿಲುಗ್ಗಾ ಭವನ್ತಿ ತಾಯೇವಪ್ಪಾಹಾರತಾಯ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ನಾಮ ಗಮ್ಭೀರೇ ಉದಪಾನೇ ಉದಕತಾರಕಾ ಗಮ್ಭೀರಗತಾ ಓಕ್ಖಾಯಿಕಾ ದಿಸ್ಸನ್ತಿ, ಏವಮೇವಸ್ಸು ಮೇ ಅಕ್ಖಿಕೂಪೇಸು ಅಕ್ಖಿತಾರಕಾ ಗಮ್ಭೀರಗತಾ ಓಕ್ಖಾಯಿಕಾ ದಿಸ್ಸನ್ತಿ ತಾಯೇವಪ್ಪಾಹಾರತಾಯ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ನಾಮ ತಿತ್ತಕಾಲಾಬು ಆಮಕಚ್ಛಿನ್ನೋ ವಾತಾತಪೇನ ಸಂಫುಟಿತೋ ಹೋತಿ ಸಮ್ಮಿಲಾತೋ, ಏವಮೇವಸ್ಸು ಮೇ ಸೀಸಚ್ಛವಿ ಸಂಫುಟಿತಾ ಹೋತಿ ಸಮ್ಮಿಲಾತಾ ತಾಯೇವಪ್ಪಾಹಾರತಾಯ।

"ಸೋ ಖೋ ಅಹಂ, ಅಗ್ಗಿವೇಸ್ಸನ, ಉದರಚ್ಛವಿಂ ಪರಿಮಸಿಸ್ಸಾಮೀತಿ ಪಿಟ್ಠಿಕಣ್ಟಕಂಯೇವ ಪರಿಗ್ಗಣ್ಹಾಮಿ, ಪಿಟ್ಠಿಕಣ್ಟಕಂ ಪರಿಮಸಿಸ್ಸಾಮೀತಿ ಉದರಚ್ಛವಿಂಯೇವ ಪರಿಗ್ಗಣ್ಹಾಮಿ, ಯಾವಸ್ಸು ಮೇ, ಅಗ್ಗಿವೇಸ್ಸನ, ಉದರಚ್ಛವಿ ಪಿಟ್ಠಿಕಣ್ಟಕಂ ಅಲ್ಲೀನಾ ಹೋತಿ ತಾಯೇವಪ್ಪಾಹಾರತಾಯ। ಸೋ ಖೋ ಅಹಂ, ಅಗ್ಗಿವೇಸ್ಸನ, ವಚ್ಚಂ ವಾ ಮುತ್ತಂ ವಾ ಕರಿಸ್ಸಾಮೀತಿ ತತ್ಥೇವ ಅವಕುಜ್ಜೋ

ಪಪತಾಮಿ ತಾಯೇವಪ್ಪಾಹಾರತಾಯ। ಸೋ ಖೋ ಅಹಂ, ಅಗ್ಗಿವೇಸ್ಸನ, ಇಮಮೇವ ಕಾಯಂ ಅಸ್ಸಾಸೇನ್ತೋ ಪಾಣಿನಾ ಗತ್ತಾನಿ ಅನುಮಜ್ಜಾಮಿ। ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ, ಅಗ್ಗಿವೇಸ್ಸನ, ಪಾಣಿನಾ ಗತ್ತಾನಿ ಅನುಮಜ್ಜತೋ ಪೂತಿಮೂಲಾನಿ ಲೋಮಾನಿ ಕಾಯಸ್ಮಾ ಪಪತನ್ತಿ ತಾಯೇವಪ್ಪಾಹಾರತಾಯ। ಅಪಿಸ್ಸು ಮಂ, ಅಗ್ಗಿವೇಸ್ಸನ, ಮನುಸ್ಸಾ ದಿಸ್ವಾ ಏವಮಾಹಂಸು - 'ಕಾಳೋ ಸಮಣೋ ಗೋತಮೋ'ತಿ। ಏಕಚ್ಚೇ ಮನುಸ್ಸಾ ಏವಮಾಹಂಸು - 'ನ ಕಾಳೋ ಸಮಣೋ ಗೋತಮೋ, ಸಾಮೋ ಸಮಣೋ ಗೋತಮೋ'ತಿ। ಏಕಚ್ಚೇ ಮನುಸ್ಸಾ ಏವಮಾಹಂಸು - 'ನ ಕಾಳೋ ಸಮಣೋ ಗೋತಮೋ , ನಪಿ ಸಾಮೋ, ಮಙ್ಗುರಚ್ಛವಿ ಸಮಣೋ ಗೋತಮೋ'ತಿ। ಯಾವಸ್ಸು ಮೇ, ಅಗ್ಗಿವೇಸ್ಸನ, ತಾವ ಪರಿಸುದ್ಧೋ ಛವಿವಣ್ಣೋ ಪರಿಯೋದಾತೋ ಉಪಹತೋ ಹೋತಿ ತಾಯೇವಪ್ಪಾಹಾರತಾಯ।

೩೮೧. "ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ, ಅಗ್ಗಿವೇಸ್ಸನ, ಏತದಹೋಸಿ - 'ಯೇ ಖೋ ಕೇಚಿ ಅತೀತಮದ್ಧಾನಂ ಸಮಣಾ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ವಾ ಓಪಕ್ಕಮಿಕಾ ದುಕ್ಖಾ ತಿಬ್ಬಾ ಖರಾ ಕಟುಕಾ ವೇದನಾ ವೇದಯಿಂಸು, ಏತಾವಪರಮಂ, ನಯಿತೋ ಭಿಯ್ಯೋ। ಯೇಪಿ ಹಿ ಕೇಚಿ ಅನಾಗತಮದ್ಧಾನಂ ಸಮಣಾ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ವಾ ಓಪಕ್ಕಮಿಕಾ ದುಕ್ಖಾ ತಿಬ್ಬಾ ಖರಾ ಕಟುಕಾ ವೇದನಾ ವೇದಯಿಸ್ಸನ್ತಿ, ಏತಾವಪರಮಂ, ನಯಿತೋ ಭಿಯ್ಯೋ। ಯೇಪಿ ಹಿ ಕೇಚಿ ಏತರಹಿ ಸಮಣಾ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ವಾ ಓಪಕ್ಕಮಿಕಾ ದುಕ್ಖಾ ತಿಬ್ಬಾ ಖರಾ ಕಟುಕಾ ವೇದನಾ ವೇದಯನ್ತಿ, ಏತಾವಪರಮಂ, ನಯಿತೋ ಭಿಯ್ಯೋ। ನ ಖೋ ಪನಾಹಂ ಇಮಾಯ ಕಟುಕಾಯ ದುಕ್ಕರಕಾರಿಕಾಯ ಅಧಿಗಚ್ಛಾಮಿ ಉತ್ತರಿ ಮನುಸ್ಸಧಮ್ಮಾ ಅಲಮರಿಯಞಾಣದಸ್ಸನವಿಸೇಸಂ। ಸಿಯಾ ನು ಖೋ ಅಞ್ಞೋ ಮಗ್ಗೋ ಬೋಧಾಯಾ'ತಿ? ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ, ಅಗ್ಗಿವೇಸ್ಸನ, ಏತದಹೋಸಿ - 'ಅಭಿಜಾನಾಮಿ ಖೋ ಪನಾಹಂ ಪಿತು ಸಕ್ಕಸ್ಸ ಕಮ್ಮನ್ತೇ ಸೀತಾಯ ಜಮ್ಬುಚ್ಛಾಯಾಯ ನಿಸಿನ್ನೋ ವಿವಿಚ್ಚೇವ ಕಾಮೇಹಿ ವಿವಿಚ್ಚ ಅಕುಸಲೇಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸವಿತಕ್ಕಂ ಸವಿಚಾರಂ ವಿವೇಕಜಂ ಪೀತಿಸುಖಂ ಪಠಮಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರಿತಾ। ಸಿಯಾ ನು ಖೋ ಏಸೋ ಮಗ್ಗೋ ಬೋಧಾಯಾ'ತಿ? ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ, ಅಗ್ಗಿವೇಸ್ಸನ, ಸತಾನುಸಾರಿ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಅಹೋಸಿ - 'ಏಸೇವ ಮಗ್ಗೋ ಬೋಧಾಯಾ'ತಿ। ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ, ಅಗ್ಗಿವೇಸ್ಸನ, ಏತದಹೋಸಿ - 'ಕಿಂ ನು ಖೋ ಅಹಂ ತಸ್ಸ ಸುಖಸ್ಸ ಭಾಯಾಮಿ, ಯಂ ತಂ ಸುಖಂ ಅಞ್ಞತ್ರೇವ ಕಾಮೇಹಿ ಅಞ್ಞತ್ರ ಅಕುಸಲೇಹಿ ಧಮ್ಮೇಹೀ'ತಿ? ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ, ಅಗ್ಗಿವೇಸ್ಸನ, ಏತದಹೋಸಿ - 'ನ ಖೋ ಅಹಂ ತಸ್ಸ ಸುಖಸ್ಸ ಭಾಯಾಮಿ, ಯಂ ತಂ ಸುಖಂ ಅಞ್ಞತ್ರೇವ ಕಾಮೇಹಿ ಅಞ್ಞತ್ರ ಅಕುಸಲೇಹಿ ಧಮ್ಮೇಹೀ'ತಿ।

೩೮೨. "ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ, ಅಗ್ಗಿವೇಸ್ಸನ, ಏತದಹೋಸಿ - 'ನ ಖೋ ತಂ ಸುಕರಂ ಸುಖಂ ಅಧಿಗನ್ತುಂ ಏವಂ ಅಧಿಮತ್ತಕಸಿಮಾನಂ ಪತ್ತಕಾಯೇನ, ಯಂನೂನಾಹಂ ಓಳಾರಿಕಂ ಆಹಾರಂ ಆಹಾರೇಯ್ಯಂ ಓದನಕುಮ್ಮಾಸ'ನ್ತಿ। ಸೋ ಖೋ ಅಹಂ, ಅಗ್ಗಿವೇಸ್ಸನ, ಓಳಾರಿಕಂ ಆಹಾರಂ ಆಹಾರೇಸಿಂ ಓದನಕುಮ್ಮಾಸಂ। ತೇನ ಖೋ ಪನ ಮಂ, ಅಗ್ಗಿವೇಸ್ಸನ, ಸಮಯೇನ ಪಞ್ಚ [ಪಞ್ಚವಗ್ಗಿಯಾ (ಅಞ್ಞಸುತ್ತೇಸು)] ಭಿಕ್ಖೂ ಪಚ್ಚುಪಟ್ಠಿತಾ ಹೋನ್ತಿ - 'ಯಂ ಖೋ ಸಮಣೋ ಗೋತಮೋ ಧಮ್ಮಂ ಅಧಿಗಮಿಸ್ಸತಿ, ತಂ ನೋ ಆರೋಚೇಸ್ಸತೀ'ತಿ। ಯತೋ ಖೋ ಅಹಂ, ಅಗ್ಗಿವೇಸ್ಸನ, ಓಳಾರಿಕಂ ಆಹಾರಂ ಆಹಾರೇಸಿಂ ಓದನಕುಮ್ಮಾಸಂ, ಅಥ ಮೇ ತೇ ಪಞ್ಚ ಭಿಕ್ಖೂ ನಿಬ್ಬಿಜ್ಜ ಪಕ್ಕಮಿಂಸು - 'ಬಾಹುಲ್ಲಿಕೋ [ಬಾಹುಲಿಕೋ (ಸೀ॰ ಪೀ॰) ಸಂಘಭೇದಸಿಕ್ಖಾಪದಟೀಕಾಯ ಸಮೇತಿ] ಸಮಣೋ ಗೋತಮೋ, ಪಧಾನವಿಬ್ಭನ್ತೋ, ಆವತ್ತೋ ಬಾಹುಲ್ಲಾಯಾ'ತಿ।

೩೮೩. "ಸೋ ಖೋ ಅಹಂ, ಅಗ್ಗಿವೇಸ್ಸನ, ಓಳಾರಿಕಂ ಆಹಾರಂ ಆಹಾರೇತ್ವಾ, ಬಲಂ ಗಹೇತ್ವಾ, ವಿವಿಚ್ಚೇವ ಕಾಮೇಹಿ ವಿವಿಚ್ಚ ಅಕುಸಲೇಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸವಿತಕ್ಕಂ ಸವಿಚಾರಂ ವಿವೇಕಜಂ ಪೀತಿಸುಖಂ ಪಠಮಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹಾಸಿಂ। ಏವರೂಪಾಪಿ ಖೋ ಮೇ, ಅಗ್ಗಿವೇಸ್ಸನ, ಉಪ್ಪನ್ನಾ ಸುಖಾ ವೇದನಾ ಚಿತ್ತಂ ನ ಪರಿಯಾದಾಯ ತಿಟ್ಠತಿ। ವಿತಕ್ಕವಿಚಾರಾನಂ ವೂಪಸಮಾ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಸಮ್ಪಸಾದನಂ ಚೇತಸೋ ಏಕೋದಿಭಾವಂ ಅವಿತಕ್ಕಂ ಅವಿಚಾರಂ ಸಮಾಧಿಜಂ ಪೀತಿಸುಖಂ ದುತಿಯಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹಾಸಿಂ। ಏವರೂಪಾಪಿ ಖೋ ಮೇ, ಅಗ್ಗಿವೇಸ್ಸನ, ಉಪ್ಪನ್ನಾ ಸುಖಾ ವೇದನಾ ಚಿತ್ತಂ ನ ಪರಿಯಾದಾಯ ತಿಟ್ಠತಿ। ಪೀತಿಯಾ ಚ ವಿರಾಗಾ ಉಪೇಕ್ಖಕೋ ಚ ವಿಹಾಸಿಂ, ಸತೋ ಚ ಸಮ್ಪಜಾನೋ। ಸುಖಞ್ಚ ಕಾಯೇನ ಪಟಿಸಂವೇದೇಸಿಂ ಯಂ ತಂ ಅರಿಯಾ ಆಚಿಕ್ಖನ್ತಿ - 'ಉಪೇಕ್ಖಕೋ ಸತಿಮಾ ಸುಖವಿಹಾರೀ'ತಿ ತತಿಯಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹಾಸಿಂ। ಏವರೂಪಾಪಿ ಖೋ ಮೇ, ಅಗ್ಗಿವೇಸ್ಸನ, ಉಪ್ಪನ್ನಾ ಸುಖಾ ವೇದನಾ ಚಿತ್ತಂ ನ ಪರಿಯಾದಾಯ ತಿಟ್ಠತಿ। ಸುಖಸ್ಸ ಚ ಪಹಾನಾ ದುಕ್ಖಸ್ಸ ಚ ಪಹಾನಾ, ಪುಬ್ಬೇವ

ಸೋಮನಸ್ಸದೋಮನಸ್ಸಾನಂ ಅತ್ಥಙ್ಗಮಾ, ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಂ ಉಪೇಕ್ಖಾಸತಿಪಾರಿಸುದ್ಧಿಂ ಚತುತ್ಥಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹಾಸಿಂ। ಏವರೂಪಾಪಿ ಖೋ ಮೇ, ಅಗ್ಗಿವೇಸ್ಸನ, ಉಪ್ಪನ್ನಾ ಸುಖಾ ವೇದನಾ ಚಿತ್ತಂ ನ ಪರಿಯಾದಾಯ ತಿಟ್ಠತಿ।

೩೮೪. "ಸೋ ಏವಂ ಸಮಾಹಿತೇ ಚಿತ್ತೇ ಪರಿಸುದ್ಧೇ ಪರಿಯೋದಾತೇ ಅನಙ್ಗಣೇ ವಿಗತೂಪಕ್ಕಿಲೇಸೇ ಮುದುಭೂತೇ ಕಮ್ಮನಿಯೇ ಠಿತೇ ಆನೇಞ್ಜಪ್ಪತ್ತೇ ಪುಬ್ಬೇನಿವಾಸಾನುಸ್ಸತಿಞಾಣಾಯ ಚಿತ್ತಂ ಅಭಿನಿನ್ನಾಮೇಸಿಂ। ಸೋ ಅನೇಕವಿಹಿತಂ ಪುಬ್ಬೇನಿವಾಸಂ ಅನುಸ್ಸರಾಮಿ , ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ - ಏಕಮ್ಪಿ ಜಾತಿಂ...ಪೇ॰... ಇತಿ ಸಾಕಾರಂ ಸಉದ್ದೇಸಂ ಅನೇಕವಿಹಿತಂ ಪುಬ್ಬೇನಿವಾಸಂ ಅನುಸ್ಸರಾಮಿ। ಅಯಂ ಖೋ ಮೇ, ಅಗ್ಗಿವೇಸ್ಸನ, ರತ್ತಿಯಾ ಪಠಮೇ ಯಾಮೇ ಪಠಮಾ ವಿಜ್ಜಾ ಅಧಿಗತಾ; ಅವಿಜ್ಜಾ ವಿಹತಾ, ವಿಜ್ಜಾ ಉಪ್ಪನ್ನಾ; ತಮೋ ವಿಹತೋ, ಆಲೋಕೋ ಉಪ್ಪನ್ನೋ; ಯಥಾ ತಂ ಅಪ್ಪಮತ್ತಸ್ಸ ಆತಾಪಿನೋ ಪಹಿತತ್ತಸ್ಸ ವಿಹರತೋ। ಏವರೂಪಾಪಿ ಖೋ ಮೇ, ಅಗ್ಗಿವೇಸ್ಸನ, ಉಪ್ಪನ್ನಾ ಸುಖಾ ವೇದನಾ ಚಿತ್ತಂ ನ ಪರಿಯಾದಾಯ ತಿಟ್ಠತಿ।

೩೮೫. "ಸೋ ಏವಂ ಸಮಾಹಿತೇ ಚಿತ್ತೇ ಪರಿಸುದ್ಧೇ ಪರಿಯೋದಾತೇ ಅನಙ್ಗಣೇ ವಿಗತೂಪಕ್ಕಿಲೇಸೇ ಮುದುಭೂತೇ ಕಮ್ಮನಿಯೇ ಠಿತೇ ಆನೇಞ್ಜಪ್ಪತ್ತೇ ಸತ್ತಾನಂ ಚುತೂಪಪಾತಞಾಣಾಯ ಚಿತ್ತಂ ಅಭಿನಿನ್ನಾಮೇಸಿಂ। ಸೋ ದಿಬ್ಬೇನ ಚಕ್ಖುನಾ ವಿಸುದ್ಧೇನ ಅತಿಕ್ಕನ್ತಮಾನುಸಕೇನ ಸತ್ತೇ ಪಸ್ಸಾಮಿ ಚವಮಾನೇ ಉಪಪಜ್ಜಮಾನೇ ಹೀನೇ ಪಣೀತೇ ಸುವಣ್ಣೇ ದುಬ್ಬಣ್ಣೇ ಸುಗತೇ ದುಗ್ಗತೇ ಯಥಾಕಮ್ಮೂಪಗೇ ಸತ್ತೇ ಪಜಾನಾಮಿ...ಪೇ॰... ಅಯಂ ಖೋ ಮೇ, ಅಗ್ಗಿವೇಸ್ಸನ, ರತ್ತಿಯಾ ಮಜ್ಝಿಮೇ ಯಾಮೇ ದುತಿಯಾ ವಿಜ್ಜಾ ಅಧಿಗತಾ; ಅವಿಜ್ಜಾ ವಿಹತಾ, ವಿಜ್ಜಾ ಉಪ್ಪನ್ನಾ; ತಮೋ ವಿಹತೋ, ಆಲೋಕೋ ಉಪ್ಪನ್ನೋ; ಯಥಾ ತಂ ಅಪ್ಪಮತ್ತಸ್ಸ ಆತಾಪಿನೋ ಪಹಿತತ್ತಸ್ಸ ವಿಹರತೋ । ಏವರೂಪಾಪಿ ಖೋ ಮೇ, ಅಗ್ಗಿವೇಸ್ಸನ , ಉಪ್ಪನ್ನಾ ಸುಖಾ ವೇದನಾ ಚಿತ್ತಂ ನ ಪರಿಯಾದಾಯ ತಿಟ್ಠತಿ।

೩೮೬. "ಸೋ ಏವಂ ಸಮಾಹಿತೇ ಚಿತ್ತೇ ಪರಿಸುದ್ಧೇ ಪರಿಯೋದಾತೇ ಅನಙ್ಗಣೇ ವಿಗತೂಪಕ್ಕಿಲೇಸೇ ಮುದುಭೂತೇ ಕಮ್ಮನಿಯೇ ಠಿತೇ ಆನೇಞ್ಜಪ್ಪತ್ತೇ ಆಸವಾನಂ ಖಯಞಾಣಾಯ ಚಿತ್ತಂ ಅಭಿನಿನ್ನಾಮೇಸಿಂ। ಸೋ 'ಇದಂ ದುಕ್ಖ'ನ್ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಅಬ್ಭಞ್ಞಾಸಿಂ, 'ಅಯಂ ದುಕ್ಖಸಮುದಯೋ'ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಅಬ್ಭಞ್ಞಾಸಿಂ, 'ಅಯಂ ದುಕ್ಖನಿರೋಧೋ'ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಅಬ್ಭಞ್ಞಾಸಿಂ, 'ಅಯಂ ದುಕ್ಖನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ'ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಅಬ್ಭಞ್ಞಾಸಿಂ। 'ಇಮೇ ಆಸವಾ'ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಅಬ್ಭಞ್ಞಾಸಿಂ, 'ಅಯಂ ಆಸವಸಮುದಯೋ'ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಅಬ್ಭಞ್ಞಾಸಿಂ, 'ಅಯಂ ಆಸವನಿರೋಧೋ'ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಅಬ್ಭಞ್ಞಾಸಿಂ, 'ಅಯಂ ಆಸವನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ'ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಅಬ್ಭಞ್ಞಾಸಿಂ। ತಸ್ಸ ಮೇ ಏವಂ ಜಾನತೋ ಏವಂ ಪಸ್ಸತೋ ಕಾಮಾಸವಾಪಿ ಚಿತ್ತಂ ವಿಮುಚ್ಚಿತ್ಥ, ಭವಾಸವಾಪಿ ಚಿತ್ತಂ ವಿಮುಚ್ಚಿತ್ಥ, ಅವಿಜ್ಜಾಸವಾಪಿ ಚಿತ್ತಂ ವಿಮುಚ್ಚಿತ್ಥ। ವಿಮುತ್ತಸ್ಮಿಂ ವಿಮುತ್ತಮಿತಿ ಞಾಣಂ ಅಹೋಸಿ। 'ಖೀಣಾ ಜಾತಿ, ವುಸಿತಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ, ಕತಂ ಕರಣೀಯಂ, ನಾಪರಂ ಇತ್ಥತ್ತಾಯಾ'ತಿ ಅಬ್ಭಞ್ಞಾಸಿಂ। ಅಯಂ ಖೋ ಮೇ, ಅಗ್ಗಿವೇಸ್ಸನ, ರತ್ತಿಯಾ ಪಚ್ಛಿಮೇ ಯಾಮೇ ತತಿಯಾ ವಿಜ್ಜಾ ಅಧಿಗತಾ; ಅವಿಜ್ಜಾ ವಿಹತಾ, ವಿಜ್ಜಾ ಉಪ್ಪನ್ನಾ; ತಮೋ ವಿಹತೋ, ಆಲೋಕೋ ಉಪ್ಪನ್ನೋ; ಯಥಾ ತಂ ಅಪ್ಪಮತ್ತಸ್ಸ ಆತಾಪಿನೋ ಪಹಿತತ್ತಸ್ಸ ವಿಹರತೋ। ಏವರೂಪಾಪಿ ಖೋ ಮೇ, ಅಗ್ಗಿವೇಸ್ಸನ, ಉಪ್ಪನ್ನಾ ಸುಖಾ ವೇದನಾ ಚಿತ್ತಂ ನ ಪರಿಯಾದಾಯ ತಿಟ್ಠತಿ।

೩೮೭. "ಅಭಿಜಾನಾಮಿ ಖೋ ಪನಾಹಂ, ಅಗ್ಗಿವೇಸ್ಸನ, ಅನೇಕಸತಾಯ ಪರಿಸಾಯ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತಾ। ಅಪಿಸ್ಸು ಮಂ ಏಕಮೇಕೋ ಏವಂ ಮಞ್ಞತಿ - 'ಮಮೇವಾರಬ್ಭ ಸಮಣೋ ಗೋತಮೋ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತೀ'ತಿ। 'ನ ಖೋ ಪನೇತಂ, ಅಗ್ಗಿವೇಸ್ಸನ, ಏವಂ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ; ಯಾವದೇವ ವಿಞ್ಞಾಪನತ್ಥಾಯ ತಥಾಗತೋ ಪರೇಸಂ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತಿ। ಸೋ ಖೋ ಅಹಂ, ಅಗ್ಗಿವೇಸ್ಸನ, ತಸ್ಸಾಯೇವ ಕಥಾಯ ಪರಿಯೋಸಾನೇ, ತಸ್ಮಿಂಯೇವ ಪುರಿಮಸ್ಮಿಂ ಸಮಾಧಿನಿಮಿತ್ತೇ ಅಜ್ಝತ್ತಮೇವ ಚಿತ್ತಂ ಸಣ್ಠಪೇಮಿ ಸನ್ನಿಸಾದೇಮಿ ಏಕೋದಿಂ ಕರೋಮಿ ಸಮಾದಹಾಮಿ, ಯೇನ ಸುದಂ ನಿಚ್ಚಕಪ್ಪಂ ವಿಹರಾಮೀ'"ತಿ।

“ಓಕಪ್ಪನಿಯಮೇತಂ ಭೋತೋ ಗೋತಮಸ್ಸ ಯಥಾ ತಂ ಅರಹತೋ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸ। ಅಭಿಜಾನಾತಿ ಖೋ ಪನ ಭವಂ ಗೋತಮೋ ದಿವಾ ಸುಪಿತಾ”ತಿ? “ಅಭಿಜಾನಾಮಹಂ, ಅಗ್ಗಿವೇಸ್ಸನ, ಗಿಮ್ಹಾನಂ ಪಚ್ಛಿಮೇ ಮಾಸೇ ಪಚ್ಛಾಭತ್ತಂ ಪಿಣ್ಡಪಾತಪಟಿಕ್ಕನ್ತೋ ಚತುಗ್ಗುಣಂ ಸಙ್ಘಾಟಿಂ ಪಞ್ಞಪೇತ್ವಾ ದಕ್ಖಿಣೇನ ಪಸ್ಸೇನ ಸತೋ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ನಿದ್ದಂ ಓಕ್ಕಮಿತಾ”ತಿ। “ಏತಂ ಖೋ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಏಕೇ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಸಮ್ಮೋಹವಿಹಾರಸ್ಮಿಂ ವದನ್ತೀ”ತಿ ? “ನ ಖೋ, ಅಗ್ಗಿವೇಸ್ಸನ, ಏತ್ತಾವತಾ ಸಮ್ಮೂಳ್ಹೋ ವಾ ಹೋತಿ ಅಸಮ್ಮೂಳ್ಹೋ ವಾ। ಅಪಿ ಚ, ಅಗ್ಗಿವೇಸ್ಸನ, ಯಥಾ ಸಮ್ಮೂಳ್ಹೋ ಚ ಹೋತಿ ಅಸಮ್ಮೂಳ್ಹೋ ಚ, ತಂ ಸುಣಾಹಿ, ಸಾಧುಕಂ ಮನಸಿ ಕರೋಹಿ, ಭಾಸಿಸ್ಸಾಮೀ”ತಿ। “ಏವಂ, ಭೋ”ತಿ ಖೋ ಸಚ್ಚಕೋ ನಿಗಣ್ಠಪುತ್ತೋ ಭಗವತೋ ಪಚ್ಚಸ್ಸೋಸಿ। ಭಗವಾ ಏತದವೋಚ –

೩೮೮. “ಯಸ್ಸ ಕಸ್ಸಚಿ, ಅಗ್ಗಿವೇಸ್ಸನ, ಯೇ ಆಸವಾ ಸಂಕಿಲೇಸಿಕಾ ಪೋನೋಬ್ಭವಿಕಾ ಸದರಾ ದುಕ್ಖವಿಪಾಕಾ ಆಯತಿಂ ಜಾತಿಜರಾಮರಣಿಯಾ ಅಪ್ಪಹೀನಾ, ತಮಹಂ ‘ಸಮ್ಮೂಳ್ಹೋ’ತಿ ವದಾಮಿ। ಆಸವಾನಞ್ಹಿ, ಅಗ್ಗಿವೇಸ್ಸನ, ಅಪ್ಪಹಾನಾ ಸಮ್ಮೂಳ್ಹೋ ಹೋತಿ। ಯಸ್ಸ ಕಸ್ಸಚಿ, ಅಗ್ಗಿವೇಸ್ಸನ, ಯೇ ಆಸವಾ ಸಂಕಿಲೇಸಿಕಾ ಪೋನೋಬ್ಭವಿಕಾ ಸದರಾ ದುಕ್ಖವಿಪಾಕಾ ಆಯತಿಂ ಜಾತಿಜರಾಮರಣಿಯಾ ಪಹೀನಾ, ತಮಹಂ ‘ಅಸಮ್ಮೂಳ್ಹೋ’ತಿ ವದಾಮಿ। ಆಸವಾನಞ್ಹಿ, ಅಗ್ಗಿವೇಸ್ಸನ, ಪಹಾನಾ ಅಸಮ್ಮೂಳ್ಹೋ ಹೋತಿ।

“ತಥಾಗತಸ್ಸ ಖೋ, ಅಗ್ಗಿವೇಸ್ಸನ, ಯೇ ಆಸವಾ ಸಂಕಿಲೇಸಿಕಾ ಪೋನೋಬ್ಭವಿಕಾ ಸದರಾ ದುಕ್ಖವಿಪಾಕಾ ಆಯತಿಂ ಜಾತಿಜರಾಮರಣಿಯಾ ಪಹೀನಾ ಉಚ್ಛಿನ್ನಮೂಲಾ ತಾಲಾವತ್ಥುಕತಾ ಅನಭಾವಂಕತಾ ಆಯತಿಂ ಅನುಪ್ಪಾದಧಮ್ಮಾ । ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಅಗ್ಗಿವೇಸ್ಸನ, ತಾಲೋ ಮತ್ಥಕಚ್ಛಿನ್ನೋ ಅಭಬ್ಬೋ ಪುನ ವಿರೂಳ್ಹಿಯಾ, ಏವಮೇವ ಖೋ, ಅಗ್ಗಿವೇಸ್ಸನ, ತಥಾಗತಸ್ಸ ಯೇ ಆಸವಾ ಸಂಕಿಲೇಸಿಕಾ ಪೋನೋಬ್ಭವಿಕಾ ಸದರಾ ದುಕ್ಖವಿಪಾಕಾ ಆಯತಿಂ ಜಾತಿಜರಾಮರಣಿಯಾ ಪಹೀನಾ ಉಚ್ಛಿನ್ನಮೂಲಾ ತಾಲಾವತ್ಥುಕತಾ ಅನಭಾವಂಕತಾ ಆಯತಿಂ ಅನುಪ್ಪಾದಧಮ್ಮಾ”ತಿ।

೩೮೯. ಏವಂ ವುತ್ತೇ, ಸಚ್ಚಕೋ ನಿಗಣ್ಠಪುತ್ತೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ – “ಅಚ್ಛರಿಯಂ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಅಬ್ಭುತಂ, ಭೋ ಗೋತಮ! ಯಾವಞ್ಚಿದಂ ಭೋತೋ ಗೋತಮಸ್ಸ ಏವಂ ಆಸಜ್ಜ ಆಸಜ್ಜ ವುಚ್ಚಮಾನಸ್ಸ, ಉಪನೀತೇಹಿ ವಚನಪ್ಪಥೇಹಿ ಸಮುದಾಚರಿಯಮಾನಸ್ಸ, ಛವಿವಣ್ಣೋ ಚೇವ ಪರಿಯೋದಾಯತಿ, ಮುಖವಣ್ಣೋ ಚ ವಿಪ್ಪಸೀದತಿ, ಯಥಾ ತಂ ಅರಹತೋ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸ। ಅಭಿಜಾನಾಮಹಂ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಪೂರಣಂ ಕಸ್ಸಪಂ ವಾದೇನ ವಾದಂ ಸಮಾರಭಿತಾ। ಸೋಪಿ ಮಯಾ ವಾದೇನ ವಾದಂ ಸಮಾರದ್ಧೋ ಅಞ್ಞೇನಞ್ಞಂ ಪಟಿಚರಿ, ಬಹಿದ್ಧಾ ಕಥಂ ಅಪನಾಮೇಸಿ, ಕೋಪಞ್ಚ ದೋಸಞ್ಚ ಅಪ್ಪಚ್ಚಯಞ್ಚ ಪಾತ್ವಾಕಾಸಿ। ಭೋತೋ ಪನ [ಭೋತೋ ಖೋ ಪನ (ಸೀ॰)] ಗೋತಮಸ್ಸ ಏವಂ ಆಸಜ್ಜ ಆಸಜ್ಜ ವುಚ್ಚಮಾನಸ್ಸ, ಉಪನೀತೇಹಿ ವಚನಪ್ಪಥೇಹಿ ಸಮುದಾಚರಿಯಮಾನಸ್ಸ, ಛವಿವಣ್ಣೋ ಚೇವ ಪರಿಯೋದಾಯತಿ, ಮುಖವಣ್ಣೋ ಚ ವಿಪ್ಪಸೀದತಿ, ಯಥಾ ತಂ ಅರಹತೋ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸ। ಅಭಿಜಾನಾಮಹಂ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಮಕ್ಖಲಿಂ ಗೋಸಾಲಂ…ಪೇ॰… ಅಜಿತಂ ಕೇಸಕಮ್ಬಲಂ… ಪಕುಧಂ ಕಚ್ಚಾಯನಂ… ಸಞ್ಜಯಂ ಬೇಲಟ್ಠಪುತ್ತಂ… ನಿಗಣ್ಠಂ ನಾಟಪುತ್ತಂ ವಾದೇನ ವಾದಂ ಸಮಾರಭಿತಾ । ಸೋಪಿ ಮಯಾ ವಾದೇನ ವಾದಂ ಸಮಾರದ್ಧೋ ಅಞ್ಞೇನಞ್ಞಂ ಪಟಿಚರಿ, ಬಹಿದ್ಧಾ ಕಥಂ ಅಪನಾಮೇಸಿ, ಕೋಪಞ್ಚ ದೋಸಞ್ಚ ಅಪ್ಪಚ್ಚಯಞ್ಚ ಪಾತ್ವಾಕಾಸಿ। ಭೋತೋ ಪನ ಗೋತಮಸ್ಸ ಏವಂ ಆಸಜ್ಜ ಆಸಜ್ಜ ವುಚ್ಚಮಾನಸ್ಸ, ಉಪನೀತೇಹಿ ವಚನಪ್ಪಥೇಹಿ ಸಮುದಾಚರಿಯಮಾನಸ್ಸ, ಛವಿವಣ್ಣೋ ಚೇವ ಪರಿಯೋದಾಯತಿ, ಮುಖವಣ್ಣೋ ಚ ವಿಪ್ಪಸೀದತಿ, ಯಥಾ ತಂ ಅರಹತೋ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸ। ಹನ್ದ ಚ ದಾನಿ ಮಯಂ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಗಚ್ಛಾಮ। ಬಹುಕಿಚ್ಚಾ ಮಯಂ, ಬಹುಕರಣೀಯಾ”ತಿ। “ಯಸ್ಸದಾನಿ ತ್ವಂ, ಅಗ್ಗಿವೇಸ್ಸನ, ಕಾಲಂ ಮಞ್ಞಸೀ”ತಿ।

ಅಥ ಖೋ ಸಚ್ಚಕೋ ನಿಗಣ್ಠಪುತ್ತೋ ಭಗವತೋ ಭಾಸಿತಂ ಅಭಿನನ್ದಿತ್ವಾ ಅನುಮೋದಿತ್ವಾ ಉಟ್ಠಾಯಾಸನಾ ಪಕ್ಕಾಮೀತಿ।

ಮಹಾಸಚ್ಚಕಸುತ್ತಂ ನಿಟ್ಠಿತಂ ಛಟ್ಠಂ।

೭. ಚೂಳತಣ್ಹಾಸಙ್ಖಯಸುತ್ತಂ

೩೯೦. ಏವಂ ಮೇ ಸುತಂ - ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ ಪುಬ್ಬಾರಾಮೇ ಮಿಗಾರಮಾತುಪಾಸಾದೇ। ಅಥ ಖೋ ಸಕ್ಕೋ ದೇವಾನಮಿನ್ದೋ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ಅಟ್ಠಾಸಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ಠಿತೋ ಖೋ ಸಕ್ಕೋ ದೇವಾನಮಿನ್ದೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ - "ಕಿತ್ತಾವತಾ ನು ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸಂಖಿತ್ತೇನ ತಣ್ಹಾಸಙ್ಖಯವಿಮುತ್ತೋ ಹೋತಿ ಅಚ್ಚನ್ತನಿಟ್ಠೋ ಅಚ್ಚನ್ತಯೋಗಕ್ಖೇಮೀ ಅಚ್ಚನ್ತಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀ ಅಚ್ಚನ್ತಪರಿಯೋಸಾನೋ ಸೇಟ್ಠೋ ದೇವಮನುಸ್ಸಾನ"ನ್ತಿ?

"ಇಧ, ದೇವಾನಮಿನ್ದ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಸುತಂ ಹೋತಿ - 'ಸಬ್ಬೇ ಧಮ್ಮಾ ನಾಲಂ ಅಭಿನಿವೇಸಾಯಾ'ತಿ। ಏವಞ್ಚೇತಂ, ದೇವಾನಮಿನ್ದ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಸುತಂ ಹೋತಿ - 'ಸಬ್ಬೇ ಧಮ್ಮಾ ನಾಲಂ ಅಭಿನಿವೇಸಾಯಾ'ತಿ। ಸೋ ಸಬ್ಬಂ ಧಮ್ಮಂ ಅಭಿಜಾನಾತಿ; ಸಬ್ಬಂ ಧಮ್ಮಂ ಅಭಿಞ್ಞಾಯ ಸಬ್ಬಂ ಧಮ್ಮಂ ಪರಿಜಾನಾತಿ; ಸಬ್ಬಂ ಧಮ್ಮಂ ಪರಿಞ್ಞಾಯ ಯಂ ಕಿಞ್ಚಿ ವೇದನಂ ವೇದೇತಿ - ಸುಖಂ ವಾ ದುಕ್ಖಂ ವಾ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಂ ವಾ, ಸೋ ತಾಸು ವೇದನಾಸು ಅನಿಚ್ಚಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ, ವಿರಾಗಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ, ನಿರೋಧಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ, ಪಟಿನಿಸ್ಸಗ್ಗಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ। ಸೋ ತಾಸು ವೇದನಾಸು ಅನಿಚ್ಚಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರನ್ತೋ, ವಿರಾಗಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರನ್ತೋ, ನಿರೋಧಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರನ್ತೋ, ಪಟಿನಿಸ್ಸಗ್ಗಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರನ್ತೋ ನ ಕಿಞ್ಚಿ ಲೋಕೇ ಉಪಾದಿಯತಿ। ಅನುಪಾದಿಯಂ ನ ಪರಿತಸ್ಸತಿ, ಅಪರಿತಸ್ಸಂ ಪಚ್ಚತ್ತಞ್ಞೇವ ಪರಿನಿಬ್ಬಾಯತಿ - 'ಖೀಣಾ ಜಾತಿ, ವುಸಿತಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ, ಕತಂ ಕರಣೀಯಂ, ನಾಪರಂ ಇತ್ಥತ್ತಾಯಾ'ತಿ ಪಜಾನಾತಿ। ಏತ್ತಾವತಾ ಖೋ, ದೇವಾನಮಿನ್ದ, ಭಿಕ್ಖು ಸಂಖಿತ್ತೇನ ತಣ್ಹಾಸಙ್ಖಯವಿಮುತ್ತೋ ಹೋತಿ ಅಚ್ಚನ್ತನಿಟ್ಠೋ ಅಚ್ಚನ್ತಯೋಗಕ್ಖೇಮೀ ಅಚ್ಚನ್ತಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀ ಅಚ್ಚನ್ತಪರಿಯೋಸಾನೋ ಸೇಟ್ಠೋ ದೇವಮನುಸ್ಸಾನ"ನ್ತಿ।

ಅಥ ಖೋ ಸಕ್ಕೋ ದೇವಾನಮಿನ್ದೋ ಭಗವತೋ ಭಾಸಿತಂ ಅಭಿನನ್ದಿತ್ವಾ ಅನುಮೋದಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಪದಕ್ಖಿಣಂ ಕತ್ವಾ ತತ್ಥೇವನ್ತರಧಾಯಿ।

೩೯೧. ತೇನ ಖೋ ಪನ ಸಮಯೇನ ಆಯಸ್ಮಾ ಮಹಾಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನೋ ಭಗವತೋ ಅವಿದೂರೇ ನಿಸಿನ್ನೋ ಹೋತಿ। ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮತೋ ಮಹಾಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನಸ್ಸ ಏತದಹೋಸಿ - "ಕಿಂ ನು ಖೋ ಸೋ ಯಕ್ಖೋ ಭಗವತೋ ಭಾಸಿತಂ ಅಭಿಸಮೇಚ್ಚ ಅನುಮೋದಿ ಉದಾಹು ನೋ; ಯಂನೂನಾಹಂ ತಂ ಯಕ್ಖಂ ಜಾನೇಯ್ಯಂ - ಯದಿ ವಾ ಸೋ ಯಕ್ಖೋ ಭಗವತೋ ಭಾಸಿತಂ ಅಭಿಸಮೇಚ್ಚ ಅನುಮೋದಿ ಯದಿ ವಾ ನೋ"ತಿ? ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಮಹಾಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನೋ - ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ನಾಮ ಬಲವಾ ಪುರಿಸೋ ಸಮಿಞ್ಜಿತಂ ವಾ ಬಾಹಂ ಪಸಾರೇಯ್ಯ, ಪಸಾರಿತಂ ವಾ ಬಾಹಂ ಸಮಿಞ್ಜೇಯ್ಯ, ಏವಮೇವ - ಪುಬ್ಬಾರಾಮೇ ಮಿಗಾರಮಾತುಪಾಸಾದೇ ಅನ್ತರಹಿತೋ ದೇವೇಸು ತಾವತಿಂಸೇಸು ಪಾತುರಹೋಸಿ। ತೇನ ಖೋ ಪನ ಸಮಯೇನ ಸಕ್ಕೋ ದೇವಾನಮಿನ್ದೋ ಏಕಪುಣ್ಡರೀಕೇ ಉಯ್ಯಾನೇ ದಿಬ್ಬೇಹಿ ಪಞ್ಚಹಿ ತೂರಿಯಸತೇಹಿ [ತುರಿಯಸತೇಹಿ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] ಸಮಪ್ಪಿತೋ ಸಮಙ್ಗೀಭೂತೋ ಪರಿಚಾರೇತಿ। ಅದ್ದಸಾ ಖೋ ಸಕ್ಕೋ ದೇವಾನಮಿನ್ದೋ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಮಹಾಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನಂ ದೂರತೋವ ಆಗಚ್ಛನ್ತಂ। ದಿಸ್ವಾನ ತಾನಿ ದಿಬ್ಬಾನಿ ಪಞ್ಚ ತೂರಿಯಸತಾನಿ ಪಟಿಪ್ಪಣಾಮೇತ್ವಾ ಯೇನಾಯಸ್ಮಾ ಮಹಾಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಮಹಾಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನಂ ಏತದವೋಚ - "ಏಹಿ ಖೋ, ಮಾರಿಸ ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನ, ಸ್ವಾಗತಂ, ಮಾರಿಸ ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನ! ಚಿರಸ್ಸಂ ಖೋ, ಮಾರಿಸ ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನ, ಇಮಂ ಪರಿಯಾಯಂ ಅಕಾಸಿ ಯದಿದಂ ಇಧಾಗಮನಾಯ। ನಿಸೀದ, ಮಾರಿಸ ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನ, ಇದಮಾಸನಂ ಪಞ್ಞತ್ತ"ನ್ತಿ। ನಿಸೀದಿ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಮಹಾಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನೋ ಪಞ್ಞತ್ತೇ ಆಸನೇ। ಸಕ್ಕೋಪಿ ಖೋ ದೇವಾನಮಿನ್ದೋ ಅಞ್ಞತರಂ ನೀಚಂ ಆಸನಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ

ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನಂ ಖೋ ಸಕ್ಕಂ ದೇವಾನಮಿನ್ದಂ ಆಯಸ್ಮಾ ಮಹಾಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನೋ ಏತದವೋಚ - ''ಯಥಾ ಕಥಂ ಪನ ಖೋ, ಕೋಸಿಯ, ಭಗವಾ ಸಂಖಿತ್ತೇನ ತಣ್ಹಾಸಙ್ಖಯವಿಮುತ್ತಿಂ ಅಭಾಸಿ? ಸಾಧು ಮಯಮ್ಪಿ ಏತಿಸ್ಸಾ ಕಥಾಯ ಭಾಗಿನೋ ಅಸ್ಸಾಮ ಸವನಾಯಾ''ತಿ।

೩೯೨. ''ಮಯಂ ಖೋ, ಮಾರಿಸ ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನ, ಬಹುಕಿಚ್ಚಾ ಬಹುಕರಣೀಯಾ - ಅಪ್ಪೇವ ಸಕೇನ ಕರಣೀಯೇನ, ಅಪಿ ಚ ದೇವಾನಂಯೇವ ತಾವತಿಂಸಾನಂ ಕರಣೀಯೇನ। ಅಪಿ ಚ, ಮಾರಿಸ ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನ, ಸುಸ್ಸುತಂಯೇವ ಹೋತಿ ಸುಗ್ಗಹಿತಂ ಸುಮನಸಿಕತಂ ಸೂಪಧಾರಿತಂ, ಯಂ ನೋ ಖಿಪ್ಪಮೇವ ಅನ್ತರಧಾಯತಿ। ಭೂತಪುಬ್ಬಂ, ಮಾರಿಸ ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನ, ದೇವಾಸುರಸಙ್ಗಾಮೋ ಸಮುಪಬ್ಯೂಳ್ಹೋ [ಸಮೂಪಬ್ಯುಳ್ಹೋ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰), ಸಮೂಪಬ್ಬೂಳ್ಹೋ (ಸೀ॰)] ಅಹೋಸಿ। ತಸ್ಮಿಂ ಖೋ ಪನ, ಮಾರಿಸ ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನ, ಸಙ್ಗಾಮೇ ದೇವಾ ಜಿನಿಂಸು, ಅಸುರಾ ಪರಾಜಿನಿಂಸು। ಸೋ ಖೋ ಅಹಂ, ಮಾರಿಸ ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನ, ತಂ ಸಙ್ಗಾಮಂ ಅಭಿವಿಜಿನಿತ್ವಾ ವಿಜಿತಸಙ್ಗಾಮೋ ತತೋ ಪಟಿನಿವತ್ತಿತ್ವಾ ವೇಜಯನ್ತಂ ನಾಮ ಪಾಸಾದಂ ಮಾಪೇಸಿಂ। ವೇಜಯನ್ತಸ್ಸ ಖೋ, ಮಾರಿಸ ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನ, ಪಾಸಾದಸ್ಸ ಏಕಸತಂ ನಿಯ್ಯೂಹಂ। ಏಕೇಕಸ್ಮಿಂ ನಿಯ್ಯೂಹೇ ಸತ್ತ ಸತ್ತ ಕೂಟಾಗಾರಸತಾನಿ। ಏಕಮೇಕಸ್ಮಿಂ ಕೂಟಾಗಾರೇ ಸತ್ತ ಸತ್ತ ಅಚ್ಛರಾಯೋ । ಏಕಮೇಕಿಸ್ಸಾ ಅಚ್ಛರಾಯ ಸತ್ತ ಸತ್ತ ಪರಿಚಾರಿಕಾಯೋ। ಇಚ್ಛೇಯ್ಯಾಸಿ ನೋ ತ್ವಂ , ಮಾರಿಸ ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನ, ವೇಜಯನ್ತಸ್ಸ ಪಾಸಾದಸ್ಸ ರಾಮಣೇಯ್ಯಕಂ ದಟ್ಠು''ನ್ತಿ? ಅಧಿವಾಸೇಸಿ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಮಹಾಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನೋ ತುಣ್ಹೀಭಾವೇನ।

೩೯೩. ಅಥ ಖೋ ಸಕ್ಕೋ ಚ ದೇವಾನಮಿನ್ದೋ ವೇಸ್ಸವಣೋ ಚ ಮಹಾರಾಜಾ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಮಹಾಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನಂ ಪುರಕ್ಖತ್ವಾ ಯೇನ ವೇಜಯನ್ತೋ ಪಾಸಾದೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿಂಸು। ಅದ್ದಸಂಸು ಖೋ ಸಕ್ಕಸ್ಸ ದೇವಾನಮಿನ್ದಸ್ಸ ಪರಿಚಾರಿಕಾಯೋ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಮಹಾಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನಂ ದೂರತೋವ ಆಗಚ್ಛನ್ತಂ; ದಿಸ್ವಾ ಓತ್ತಪ್ಪಮಾನಾ ಹಿರೀಯಮಾನಾ ಸಕಂ ಸಕಂ ಓವರಕಂ ಪವಿಸಿಂಸು। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ನಾಮ ಸುಣಿಸಾ ಸಸುರಂ ದಿಸ್ವಾ ಓತ್ತಪ್ಪತಿ ಹಿರೀಯತಿ, ಏವಮೇವ ಸಕ್ಕಸ್ಸ ದೇವಾನಮಿನ್ದಸ್ಸ ಪರಿಚಾರಿಕಾಯೋ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಮಹಾಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನಂ ದಿಸ್ವಾ ಓತ್ತಪ್ಪಮಾನಾ ಹಿರೀಯಮಾನಾ ಸಕಂ ಸಕಂ ಓವರಕಂ ಪವಿಸಿಂಸು। ಅಥ ಖೋ ಸಕ್ಕೋ ಚ ದೇವಾನಮಿನ್ದೋ ವೇಸ್ಸವಣೋ ಚ ಮಹಾರಾಜಾ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಮಹಾಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನಂ ವೇಜಯನ್ತೇ ಪಾಸಾದೇ ಅನುಚಙ್ಕಮಾಪೇನ್ತಿ ಅನುವಿಚರಾಪೇನ್ತಿ - ''ಇದಮ್ಪಿ, ಮಾರಿಸ ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನ, ಪಸ್ಸ ವೇಜಯನ್ತಸ್ಸ ಪಾಸಾದಸ್ಸ ರಾಮಣೇಯ್ಯಕಂ; ಇದಮ್ಪಿ, ಮಾರಿಸ ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನ, ಪಸ್ಸ ವೇಜಯನ್ತಸ್ಸ ಪಾಸಾದಸ್ಸ ರಾಮಣೇಯ್ಯಕ''ನ್ತಿ। ''ಸೋಭತಿ ಇದಂ ಆಯಸ್ಮತೋ ಕೋಸಿಯಸ್ಸ, ಯಥಾ ತಂ ಪುಬ್ಬೇ ಕತಪುಞ್ಞಸ್ಸ। ಮನುಸ್ಸಾಪಿ ಕಿಞ್ಚಿದೇವ ರಾಮಣೇಯ್ಯಕಂ ದಿಸ್ವಾ [ದಿಟ್ಠಾ (ಸೀ॰ ಪೀ॰ ಕ॰)] ಏವಮಾಹಂಸು - 'ಸೋಭತಿ ವತ ಭೋ ಯಥಾ ದೇವಾನಂ ತಾವತಿಂಸಾನ'ನ್ತಿ। ತಯಿದಂ ಆಯಸ್ಮತೋ ಕೋಸಿಯಸ್ಸ ಸೋಭತಿ, ಯಥಾ ತಂ ಪುಬ್ಬೇ ಕತಪುಞ್ಞಸ್ಸಾ''ತಿ। ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮತೋ ಮಹಾಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನಸ್ಸ ಏತದಹೋಸಿ - ''ಅತಿಬಾಳ್ಹಂ ಖೋ ಅಯಂ ಯಕ್ಖೋ ಪಮತ್ತೋ ವಿಹರತಿ। ಯಂನೂನಾಹಂ ಇಮಂ ಯಕ್ಖಂ ಸಂವೇಜೇಯ್ಯ''ನ್ತಿ। ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಮಹಾಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನೋ ತಥಾರೂಪಂ ಇದ್ಧಾಭಿಸಙ್ಖಾರಂ ಅಭಿಸಙ್ಖಾಸಿ [ಅಭಿಸಙ್ಖಾರೇಸಿ (ಕ॰), ಅಭಿಸಙ್ಖಾರೇತಿ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)] ಯಥಾ ವೇಜಯನ್ತಂ ಪಾಸಾದಂ ಪಾದಙ್ಗುಟ್ಠಕೇನ ಸಙ್ಕಮ್ಪೇಸಿ ಸಮ್ಪಕಮ್ಪೇಸಿ ಸಮ್ಪವೇಧೇಸಿ । ಅಥ ಖೋ ಸಕ್ಕೋ ಚ ದೇವಾನಮಿನ್ದೋ, ವೇಸ್ಸವಣೋ ಚ ಮಹಾರಾಜಾ, ದೇವಾ ಚ ತಾವತಿಂಸಾ ಅಚ್ಛರಿಯಬ್ಭುತಚಿತ್ತಜಾತಾ ಅಹೇಸುಂ - ''ಅಚ್ಛರಿಯಂ ವತ, ಭೋ, ಅಬ್ಭುತಂ ವತ, ಭೋ, ಸಮಣಸ್ಸ ಮಹಿದ್ಧಿಕತಾ ಮಹಾನುಭಾವತಾ, ಯತ್ರ ಹಿ ನಾಮ ದಿಬ್ಬಭವನಂ ಪಾದಙ್ಗುಟ್ಠಕೇನ ಸಙ್ಕಮ್ಪೇಸ್ಸತಿ ಸಮ್ಪಕಮ್ಪೇಸ್ಸತಿ ಸಮ್ಪವೇಧೇಸ್ಸತೀ''ತಿ! ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಮಹಾಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನೋ ಸಕ್ಕಂ ದೇವಾನಮಿನ್ದಂ ಸಂವಿಗ್ಗಂ ಲೋಮಹಟ್ಠಜಾತಂ ವಿದಿತ್ವಾ ಸಕ್ಕಂ ದೇವಾನಮಿನ್ದಂ ಏತದವೋಚ - ''ಯಥಾ ಕಥಂ ಪನ ಖೋ, ಕೋಸಿಯ, ಭಗವಾ ಸಂಖಿತ್ತೇನ ತಣ್ಹಾಸಙ್ಖಯವಿಮುತ್ತಿಂ ಅಭಾಸಿ? ಸಾಧು ಮಯಮ್ಪಿ ಏತಿಸ್ಸಾ ಕಥಾಯ ಭಾಗಿನೋ ಅಸ್ಸಾಮ ಸವನಾಯಾ''ತಿ।

೩೯೪. ''ಇಧಾಹಂ , ಮಾರಿಸ ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನ, ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿಂ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ಅಟ್ಠಾಸಿಂ। ಏಕಮನ್ತಂ ಠಿತೋ ಖೋ ಅಹಂ, ಮಾರಿಸ ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನ, ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚಂ - 'ಕಿತ್ತಾವತಾ ನು ಖೋ,

ಭನ್ತೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸಂಖಿತ್ತೇನ ತಣ್ಹಾಸಙ್ಖಯವಿಮುತ್ತೋ ಹೋತಿ ಅಚ್ಚನ್ತನಿಟ್ಠೋ ಅಚ್ಚನ್ತಯೋಗಕ್ಖೇಮೀ ಅಚ್ಚನ್ತಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀ ಅಚ್ಚನ್ತಪರಿಯೋಸಾನೋ ಸೇಟ್ಠೋ ದೇವಮನುಸ್ಸಾನ'"ನ್ತಿ?

"ಏವಂ ವುತ್ತೇ, ಮಾರಿಸ ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನ, ಭಗವಾ ಮಂ ಏತದವೋಚ - 'ಇಧ, ದೇವಾನಮಿನ್ದ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಸುತಂ ಹೋತಿ - ಸಬ್ಬೇ ಧಮ್ಮಾ ನಾಲಂ ಅಭಿನಿವೇಸಾಯಾ'ತಿ। ಏವಂ ಚೇತಂ ದೇವಾನಮಿನ್ದ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಸುತಂ ಹೋತಿ 'ಸಬ್ಬೇ ಧಮ್ಮಾ ನಾಲಂ ಅಭಿನಿವೇಸಾಯಾ'ತಿ। ಸೋ ಸಬ್ಬಂ ಧಮ್ಮಂ ಅಭಿಜಾನಾತಿ, ಸಬ್ಬಂ ಧಮ್ಮಂ ಅಭಿಞ್ಞಾಯ ಸಬ್ಬಂ ಧಮ್ಮಂ ಪರಿಜಾನಾತಿ, ಸಬ್ಬಂ ಧಮ್ಮಂ ಪರಿಞ್ಞಾಯ ಯಂ ಕಿಞ್ಚಿ ವೇದನಂ ವೇದೇತಿ ಸುಖಂ ವಾ ದುಕ್ಖಂ ವಾ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಂ ವಾ। ಸೋ ತಾಸು ವೇದನಾಸು ಅನಿಚ್ಚಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ, ವಿರಾಗಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ, ನಿರೋಧಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ, ಪಟಿನಿಸ್ಸಗ್ಗಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ। ಸೋ ತಾಸು ವೇದನಾಸು ಅನಿಚ್ಚಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರನ್ತೋ, ವಿರಾಗಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರನ್ತೋ, ನಿರೋಧಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರನ್ತೋ, ಪಟಿನಿಸ್ಸಗ್ಗಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರನ್ತೋ ನ ಕಿಞ್ಚಿ ಲೋಕೇ ಉಪಾದಿಯತಿ, ಅನುಪಾದಿಯಂ ನ ಪರಿತಸ್ಸತಿ, ಅಪರಿತಸ್ಸಂ ಪಚ್ಚತ್ತಞ್ಞೇವ ಪರಿನಿಬ್ಬಾಯತಿ - 'ಖೀಣಾ ಜಾತಿ, ವುಸಿತಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ, ಕತಂ ಕರಣೀಯಂ, ನಾಪರಂ ಇತ್ಥತ್ತಾಯಾ'ತಿ ಪಜಾನಾತಿ। ಏತ್ತಾವತಾ ಖೋ, ದೇವಾನಮಿನ್ದ, ಭಿಕ್ಖು ಸಂಖಿತ್ತೇನ ತಣ್ಹಾಸಙ್ಖಯವಿಮುತ್ತೋ ಹೋತಿ ಅಚ್ಚನ್ತನಿಟ್ಠೋ ಅಚ್ಚನ್ತಯೋಗಕ್ಖೇಮೀ ಅಚ್ಚನ್ತಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀ ಅಚ್ಚನ್ತಪರಿಯೋಸಾನೋ ಸೇಟ್ಠೋ ದೇವಮನುಸ್ಸಾನನ್ತಿ। ಏವಂ ಖೋ ಮೇ, ಮಾರಿಸ ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನ, ಭಗವಾ ಸಂಖಿತ್ತೇನ ತಣ್ಹಾಸಙ್ಖಯವಿಮುತ್ತಿಂ ಅಭಾಸೀ"ತಿ।

ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಮಹಾಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನೋ ಸಕ್ಕಸ್ಸ ದೇವಾನಮಿನ್ದಸ್ಸ ಭಾಸಿತಂ ಅಭಿನನ್ದಿತ್ವಾ ಅನುಮೋದಿತ್ವಾ - ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ನಾಮ ಬಲವಾ ಪುರಿಸೋ ಸಮಿಞ್ಜಿತಂ ವಾ ಬಾಹಂ ಪಸಾರೇಯ್ಯ, ಪಸಾರಿತಂ ವಾ ಬಾಹಂ ಸಮಿಞ್ಜೇಯ್ಯ ಏವಮೇವ - ದೇವೇಸು ತಾವತಿಂಸೇಸು ಅನ್ತರಹಿತೋ ಪುಬ್ಬಾರಾಮೇ ಮಿಗಾರಮಾತುಪಾಸಾದೇ ಪಾತುರಹೋಸಿ। ಅಥ ಖೋ ಸಕ್ಕಸ್ಸ ದೇವಾನಮಿನ್ದಸ್ಸ ಪರಿಚಾರಿಕಾಯೋ ಅಚಿರಪಕ್ಕನ್ತೇ ಆಯಸ್ಮನ್ತೇ ಮಹಾಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನೇ ಸಕ್ಕಂ ದೇವಾನಮಿನ್ದಂ ಏತದವೋಚುಂ - "ಏಸೋ ನು ತೇ, ಮಾರಿಸ, ಸೋ ಭಗವಾ ಸತ್ಥಾ"ತಿ? "ನ ಖೋ ಮೇ, ಮಾರಿಸ, ಸೋ ಭಗವಾ ಸತ್ಥಾ। ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀ ಮೇ ಏಸೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಮಹಾಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನೋ"ತಿ। "ಲಾಭಾ ತೇ, ಮಾರಿಸ, (ಸುಲದ್ಧಂ ತೇ, ಮಾರಿಸ) [( ) ನತ್ಥಿ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)] ಯಸ್ಸ ತೇ ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀ ಏವಂಮಹಿದ್ಧಿಕೋ ಏವಂಮಹಾನುಭಾವೋ! ಅಹೋ ನೂನ ತೇ ಸೋ ಭಗವಾ ಸತ್ಥಾ"ತಿ।

೩೯೫. ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಮಹಾಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನೋ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಮಹಾಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ - "ಅಭಿಜಾನಾತಿ ನೋ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವಾ ಅಹು [ಅಹುನಞ್ಞೇವ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)] ಞಾತಞ್ಞತರಸ್ಸ ಮಹೇಸಕ್ಖಸ್ಸ ಯಕ್ಖಸ್ಸ ಸಂಖಿತ್ತೇನ ತಣ್ಹಾಸಙ್ಖಯವಿಮುತ್ತಿಂ ಭಾಸಿತಾ"ತಿ [ಅಭಾಸಿತ್ಥಾತಿ (ಕ॰)]? "ಅಭಿಜಾನಾಮಹಂ, ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನ, ಇಧ ಸಕ್ಕೋ ದೇವಾನಮಿನ್ದೋ ಯೇನಾಹಂ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಮಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ಅಟ್ಠಾಸಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ಠಿತೋ ಖೋ, ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನ, ಸಕ್ಕೋ ದೇವಾನಮಿನ್ದೋ ಮಂ ಏತದವೋಚ - 'ಕಿತ್ತಾವತಾ ನು ಖೋ, ಭನ್ತೇ , ಭಿಕ್ಖು ಸಂಖಿತ್ತೇನ ತಣ್ಹಾಸಙ್ಖಯವಿಮುತ್ತೋ ಹೋತಿ ಅಚ್ಚನ್ತನಿಟ್ಠೋ ಅಚ್ಚನ್ತಯೋಗಕ್ಖೇಮೀ ಅಚ್ಚನ್ತಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀ ಅಚ್ಚನ್ತಪರಿಯೋಸಾನೋ ಸೇಟ್ಠೋ ದೇವಮನುಸ್ಸಾನ"ನ್ತಿ।

ಏವಂ ವುತ್ತೇ ಅಹಂ, ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನ, ಸಕ್ಕಂ ದೇವಾನಮಿನ್ದಂ ಏತದವೋಚಂ "ಇಧ ದೇವಾನಮಿನ್ದ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಸುತಂ ಹೋತಿ 'ಸಬ್ಬೇ ಧಮ್ಮಾ ನಾಲಂ ಅಭಿನಿವೇಸಾಯಾ'ತಿ। ಏವಂ ಚೇತಂ ದೇವಾನಮಿನ್ದ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಸುತಂ ಹೋತಿ 'ಸಬ್ಬೇ ಧಮ್ಮಾ ನಾಲಂ ಅಭಿನಿವೇಸಾಯಾ'ತಿ। ಸೋ ಸಬ್ಬಂ ಧಮ್ಮಂ ಅಭಿಜಾನಾತಿ, ಸಬ್ಬಂ ಧಮ್ಮಂ ಅಭಿಞ್ಞಾಯ ಸಬ್ಬಂ ಧಮ್ಮಂ ಪರಿಜಾನಾತಿ , ಸಬ್ಬಂ ಧಮ್ಮಂ ಪರಿಞ್ಞಾಯ ಯಂ ಕಿಞ್ಚಿ ವೇದನಂ ವೇದೇತಿ ಸುಖಂ ವಾ ದುಕ್ಖಂ ವಾ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಂ ವಾ। ಸೋ ತಾಸು ವೇದನಾಸು ಅನಿಚ್ಚಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ, ವಿರಾಗಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ, ನಿರೋಧಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ, ಪಟಿನಿಸ್ಸಗ್ಗಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರತಿ। ಸೋ ತಾಸು ವೇದನಾಸು ಅನಿಚ್ಚಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರನ್ತೋ, ವಿರಾಗಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರನ್ತೋ, ನಿರೋಧಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರನ್ತೋ, ಪಟಿನಿಸ್ಸಗ್ಗಾನುಪಸ್ಸೀ

ವಿಹರನ್ತೋ ನ ಕಿಞ್ಚಿ ಲೋಕೇ ಉಪಾದಿಯತಿ, ಅನುಪಾದಿಯಂ ನ ಪರಿತಸ್ಸತಿ, ಅಪರಿತಸ್ಸಂ ಪಚ್ಚತ್ತಞ್ಞೇವ ಪರಿನಿಬ್ಬಾಯತಿ - 'ಖೀಣಾ ಜಾತಿ, ವುಸಿತಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ , ಕತಂ ಕರಣೀಯಂ, ನಾಪರಂ ಇತ್ಥತ್ತಾಯಾ'ತಿ ಪಜಾನಾತಿ। ಏತ್ತಾವತಾ ಖೋ, ದೇವಾನಮಿನ್ದ, ಭಿಕ್ಖು ಸಂಖಿತ್ತೇನ ತಣ್ಹಾಸಙ್ಖಯವಿಮುತ್ತೋ ಹೋತಿ ಅಚ್ಚನ್ತನಿಟ್ಠೋ ಅಚ್ಚನ್ತಯೋಗಕ್ಖೇಮೀ ಅಚ್ಚನ್ತಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀ ಅಚ್ಚನ್ತಪರಿಯೋಸಾನೋ ಸೇಟ್ಠೋ ದೇವಮನುಸ್ಸಾನನ್ತಿ। ಏವಂ ಖೋ ಅಹಂ, ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನ, ಅಭಿಜಾನಾಮಿ ಸಕ್ಕಸ್ಸ ದೇವಾನಮಿನ್ದಸ್ಸ ಸಂಖಿತ್ತೇನ ತಣ್ಹಾಸಙ್ಖಯವಿಮುತ್ತಿಂ ಭಾಸಿತಾ"ತಿ।

ಇದಮವೋಚ ಭಗವಾ। ಅತ್ತಮನೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಮಹಾಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನೋ ಭಗವತೋ ಭಾಸಿತಂ ಅಭಿನನ್ದೀತಿ।

ಚೂಳತಣ್ಹಾಸಙ್ಖಯಸುತ್ತಂ ನಿಟ್ಠಿತಂ ಸತ್ತಮಂ।

೮. ಮಹಾತಣ್ಹಾಸಙ್ಖಯಸುತ್ತಂ

೩೯೬. ಏವಂ ಮೇ ಸುತಂ - ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ ಜೇತವನೇ ಅನಾಥಪಿಣ್ಡಿಕಸ್ಸ ಆರಾಮೇ। ತೇನ ಖೋ ಪನ ಸಮಯೇನ ಸಾತಿಸ್ಸ ನಾಮ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಕೇವಟ್ಟಪುತ್ತಸ್ಸ ಏವರೂಪಂ ಪಾಪಕಂ ದಿಟ್ಠಿಗತಂ ಉಪ್ಪನ್ನಂ ಹೋತಿ - "ತಥಾಹಂ ಭಗವತಾ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸಿತಂ ಆಜಾನಾಮಿ ಯಥಾ ತದೇವಿದಂ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಸನ್ಧಾವತಿ ಸಂಸರತಿ ಅನಞ್ಞ"ನ್ತಿ। ಅಸ್ಸೋಸುಂ ಖೋ ಸಮ್ಬಹುಲಾ ಭಿಕ್ಖೂ - "ಸಾತಿಸ್ಸ ಕಿರ ನಾಮ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಕೇವಟ್ಟಪುತ್ತಸ್ಸ ಏವರೂಪಂ ಪಾಪಕಂ ದಿಟ್ಠಿಗತಂ ಉಪ್ಪನ್ನಂ - 'ತಥಾಹಂ ಭಗವತಾ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸಿತಂ ಆಜಾನಾಮಿ ಯಥಾ ತದೇವಿದಂ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಸನ್ಧಾವತಿ ಸಂಸರತಿ, ಅನಞ್ಞ'"ನ್ತಿ। ಅಥ ಖೋ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಯೇನ ಸಾತಿ ಭಿಕ್ಖು ಕೇವಟ್ಟಪುತ್ತೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿಂಸು; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಸಾತಿಂ ಭಿಕ್ಖುಂ ಕೇವಟ್ಟಪುತ್ತಂ ಏತದವೋಚುಂ - "ಸಚ್ಚಂ ಕಿರ ತೇ, ಆವುಸೋ ಸಾತಿ, ಏವರೂಪಂ ಪಾಪಕಂ ದಿಟ್ಠಿಗತಂ ಉಪ್ಪನ್ನಂ - 'ತಥಾಹಂ ಭಗವತಾ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸಿತಂ ಆಜಾನಾಮಿ ಯಥಾ ತದೇವಿದಂ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಸನ್ಧಾವತಿ ಸಂಸರತಿ, ಅನಞ್ಞ'"ನ್ತಿ? "ಏವಂ ಬ್ಯಾ ಖೋ ಅಹಂ, ಆವುಸೋ, ಭಗವತಾ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸಿತಂ ಆಜಾನಾಮಿ ಯಥಾ ತದೇವಿದಂ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಸನ್ಧಾವತಿ ಸಂಸರತಿ, ಅನಞ್ಞ"ನ್ತಿ। ಅಥ ಖೋ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಸಾತಿಂ ಭಿಕ್ಖುಂ ಕೇವಟ್ಟಪುತ್ತಂ ಏತಸ್ಮಾ ಪಾಪಕಾ ದಿಟ್ಠಿಗತಾ ವಿವೇಚೇತುಕಾಮಾ ಸಮನುಯುಞ್ಜನ್ತಿ ಸಮನುಗಾಹನ್ತಿ ಸಮನುಭಾಸನ್ತಿ - "ಮಾ ಏವಂ, ಆವುಸೋ ಸಾತಿ, ಅವಚ, ಮಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಬ್ಭಾಚಿಕ್ಖಿ, ನ ಹಿ ಸಾಧು ಭಗವತೋ ಅಬ್ಭಕ್ಖಾನಂ, ನ ಹಿ ಭಗವಾ ಏವಂ ವದೇಯ್ಯ। ಅನೇಕಪರಿಯಾಯೇನಾವುಸೋ ಸಾತಿ, ಪಟಿಚ್ಚಸಮುಪ್ಪನ್ನಂ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ವುತ್ತಂ ಭಗವತಾ, ಅಞ್ಞತ್ರ ಪಚ್ಚಯಾ ನತ್ಥಿ ವಿಞ್ಞಾಣಸ್ಸ ಸಮ್ಭವೋ"ತಿ। ಏವಮ್ಪಿ ಖೋ ಸಾತಿ ಭಿಕ್ಖು ಕೇವಟ್ಟಪುತ್ತೋ ತೇಹಿ ಭಿಕ್ಖೂಹಿ ಸಮನುಯುಞ್ಜಿಯಮಾನೋ ಸಮನುಗಾಹಿಯಮಾನೋ ಸಮನುಭಾಸಿಯಮಾನೋ ತದೇವ ಪಾಪಕಂ ದಿಟ್ಠಿಗತಂ ಥಾಮಸಾ ಪರಾಮಾಸಾ ಅಭಿನಿವಿಸ್ಸ ವೋಹರತಿ - "ಏವಂ ಬ್ಯಾ ಖೋ ಅಹಂ, ಆವುಸೋ, ಭಗವತಾ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸಿತಂ ಆಜಾನಾಮಿ ಯಥಾ ತದೇವಿದಂ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಸನ್ಧಾವತಿ ಸಂಸರತಿ ಅನಞ್ಞ"ನ್ತಿ।

೩೯೭. ಯತೋ ಖೋ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ನಾಸಕ್ಖಿಂಸು ಸಾತಿಂ ಭಿಕ್ಖುಂ ಕೇವಟ್ಟಪುತ್ತಂ ಏತಸ್ಮಾ ಪಾಪಕಾ ದಿಟ್ಠಿಗತಾ ವಿವೇಚೇತುಂ, ಅಥ ಖೋ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿಂಸು; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿಂಸು। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನಾ ಖೋ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚುಂ - "ಸಾತಿಸ್ಸ ನಾಮ, ಭನ್ತೇ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಕೇವಟ್ಟಪುತ್ತಸ್ಸ ಏವರೂಪಂ ಪಾಪಕಂ ದಿಟ್ಠಿಗತಂ ಉಪ್ಪನ್ನಂ - 'ತಥಾಹಂ ಭಗವತಾ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸಿತಂ ಆಜಾನಾಮಿ ಯಥಾ ತದೇವಿದಂ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಸನ್ಧಾವತಿ ಸಂಸರತಿ, ಅನಞ್ಞ'ನ್ತಿ। ಅಸ್ಸುಮ್ಹ ಖೋ ಮಯಂ, ಭನ್ತೇ, ಸಾತಿಸ್ಸ ಕಿರ ನಾಮ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಕೇವಟ್ಟಪುತ್ತಸ್ಸ ಏವರೂಪಂ ಪಾಪಕಂ ದಿಟ್ಠಿಗತಂ ಉಪ್ಪನ್ನಂ - 'ತಥಾಹಂ ಭಗವತಾ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸಿತಂ ಆಜಾನಾಮಿ ಯಥಾ ತದೇವಿದಂ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಸನ್ಧಾವತಿ ಸಂಸರತಿ, ಅನಞ್ಞ'ನ್ತಿ। ಅಥ ಖೋ ಮಯಂ, ಭನ್ತೇ, ಯೇನ ಸಾತಿ ಭಿಕ್ಖು ಕೇವಟ್ಟಪುತ್ತೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿಮ್ಹ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಸಾತಿಂ ಭಿಕ್ಖುಂ ಕೇವಟ್ಟಪುತ್ತಂ ಏತದವೋಚುಮ್ಹ - 'ಸಚ್ಚಂ ಕಿರ ತೇ, ಆವುಸೋ ಸಾತಿ, ಏವರೂಪಂ ಪಾಪಕಂ ದಿಟ್ಠಿಗತಂ ಉಪ್ಪನ್ನಂ

– “ತಥಾಹಂ ಭಗವತಾ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸಿತಂ ಆಜಾನಾಮಿ ಯಥಾ ತದೇವಿದಂ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಸನ್ಧಾವತಿ ಸಂಸರತಿ, ಅನಞ್ಞ”ನ್ತಿ? ಏವಂ ವುತ್ತೇ, ಭನ್ತೇ, ಸಾತಿ ಭಿಕ್ಖು ಕೇವಟ್ಟಪುತ್ತೋ ಅಮ್ಹೇ ಏತದವೋಚ – ‘ಏವಂ ಬ್ಯಾ ಖೋ ಅಹಂ, ಆವುಸೋ, ಭಗವತಾ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸಿತಂ ಆಜಾನಾಮಿ ಯಥಾ ತದೇವಿದಂ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಸನ್ಧಾವತಿ ಸಂಸರತಿ, ಅನಞ್ಞ’ನ್ತಿ। ಅಥ ಖೋ ಮಯಂ, ಭನ್ತೇ, ಸಾತಿಂ ಭಿಕ್ಖುಂ ಕೇವಟ್ಟಪುತ್ತಂ ಏತಸ್ಮಾ ಪಾಪಕಾ ದಿಟ್ಠಿಗತಾ ವಿವೇಚೇತುಕಾಮಾ ಸಮನುಯುಞ್ಜಿಮ್ಹ ಸಮನುಗಾಹಿಮ್ಹ ಸಮನುಭಾಸಿಮ್ಹ – ‘ಮಾ ಏವಂ, ಆವುಸೋ ಸಾತಿ, ಅವಚ, ಮಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಬ್ಭಾಚಿಕ್ಖಿ, ನ ಹಿ ಸಾಧು ಭಗವತೋ ಅಬ್ಭಕ್ಖಾನಂ, ನ ಹಿ ಭಗವಾ ಏವಂ ವದೇಯ್ಯ। ಅನೇಕಪರಿಯಾಯೇನಾವುಸೋ ಸಾತಿ, ಪಟಿಚ್ಚಸಮುಪ್ಪನ್ನಂ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ವುತ್ತಂ ಭಗವತಾ, ಅಞ್ಞತ್ರ ಪಚ್ಚಯಾ ನತ್ಥಿ ವಿಞ್ಞಾಣಸ್ಸ ಸಮ್ಭವೋ’ತಿ। ಏವಮ್ಪಿ ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಸಾತಿ ಭಿಕ್ಖು ಕೇವಟ್ಟಪುತ್ತೋ ಅಮ್ಹೇಹಿ ಸಮನುಯುಞ್ಜಿಯಮಾನೋ ಸಮನುಗಾಹಿಯಮಾನೋ ಸಮನುಭಾಸಿಯಮಾನೋ ತದೇವ ಪಾಪಕಂ ದಿಟ್ಠಿಗತಂ ಥಾಮಸಾ ಪರಾಮಸಾ ಅಭಿನಿವಿಸ್ಸ ವೋಹರತಿ – ‘ಏವಂ ಬ್ಯಾ ಖೋ ಅಹಂ, ಆವುಸೋ, ಭಗವತಾ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸಿತಂ ಆಜಾನಾಮಿ ಯಥಾ ತದೇವಿದಂ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಸನ್ಧಾವತಿ ಸಂಸರತಿ, ಅನಞ್ಞ’ನ್ತಿ। ಯತೋ ಖೋ ಮಯಂ, ಭನ್ತೇ, ನಾಸಕ್ಖಿಮ್ಹ ಸಾತಿಂ ಭಿಕ್ಖುಂ ಕೇವಟ್ಟಪುತ್ತಂ ಏತಸ್ಮಾ ಪಾಪಕಾ ದಿಟ್ಠಿಗತಾ ವಿವೇಚೇತುಂ, ಅಥ ಮಯಂ ಏತಮತ್ಥಂ ಭಗವತೋ ಆರೋಚೇಮಾ”ತಿ।

೩೯೮. ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ಅಞ್ಞತರಂ ಭಿಕ್ಖುಂ ಆಮನ್ತೇಸಿ – “ಏಹಿ ತ್ವಂ ಭಿಕ್ಖು, ಮಮ ವಚನೇನ ಸಾತಿಂ ಭಿಕ್ಖುಂ ಕೇವಟ್ಟಪುತ್ತಂ ಆಮನ್ತೇಹಿ – ‘ಸತ್ಥಾ ತಂ, ಆವುಸೋ ಸಾತಿ, ಆಮನ್ತೇತೀ’”ತಿ। “ಏವಂ, ಭನ್ತೇ”ತಿ ಖೋ ಸೋ ಭಿಕ್ಖು ಭಗವತೋ ಪಟಿಸ್ಸುತ್ವಾ ಯೇನ ಸಾತಿ ಭಿಕ್ಖು ಕೇವಟ್ಟಪುತ್ತೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಸಾತಿಂ ಭಿಕ್ಖುಂ ಕೇವಟ್ಟಪುತ್ತಂ ಏತದವೋಚ – “ಸತ್ಥಾ ತಂ, ಆವುಸೋ ಸಾತಿ, ಆಮನ್ತೇತೀ”ತಿ। “ಏವಮಾವುಸೋ”ತಿ ಖೋ ಸಾತಿ ಭಿಕ್ಖು ಕೇವಟ್ಟಪುತ್ತೋ ತಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಪಟಿಸ್ಸುತ್ವಾ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನಂ ಖೋ ಸಾತಿಂ ಭಿಕ್ಖುಂ ಕೇವಟ್ಟಪುತ್ತಂ ಭಗವಾ ಏತದವೋಚ – “ಸಚ್ಚಂ ಕಿರ, ತೇ, ಸಾತಿ, ಏವರೂಪಂ ಪಾಪಕಂ ದಿಟ್ಠಿಗತಂ ಉಪ್ಪನ್ನಂ – ‘ತಥಾಹಂ ಭಗವತಾ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸಿತಂ ಆಜಾನಾಮಿ ಯಥಾ ತದೇವಿದಂ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಸನ್ಧಾವತಿ ಸಂಸರತಿ, ಅನಞ್ಞ’”ನ್ತಿ? “ಏವಂ ಬ್ಯಾ ಖೋ ಅಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವತಾ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸಿತಂ ಆಜಾನಾಮಿ ಯಥಾ ತದೇವಿದಂ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಸನ್ಧಾವತಿ ಸಂಸರತಿ, ಅನಞ್ಞ”ನ್ತಿ। “ಕತಮಂ ತಂ, ಸಾತಿ, ವಿಞ್ಞಾಣ”ನ್ತಿ? “ಯ್ವಾಯಂ, ಭನ್ತೇ, ವದೋ ವೇದೇಯ್ಯೋ ತತ್ರ ತತ್ರ ಕಲ್ಯಾಣಪಾಪಕಾನಂ ಕಮ್ಮಾನಂ ವಿಪಾಕಂ ಪಟಿಸಂವೇದೇತೀ”ತಿ। “ಕಸ್ಸ ನು ಖೋ ನಾಮ ತ್ವಂ, ಮೋಘಪುರಿಸ, ಮಯಾ ಏವಂ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸಿತಂ ಆಜಾನಾಸಿ? ನನು ಮಯಾ, ಮೋಘಪುರಿಸ, ಅನೇಕಪರಿಯಾಯೇನ ಪಟಿಚ್ಚಸಮುಪ್ಪನ್ನಂ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ವುತ್ತಂ, ಅಞ್ಞತ್ರ ಪಚ್ಚಯಾ ನತ್ಥಿ ವಿಞ್ಞಾಣಸ್ಸ ಸಮ್ಭವೋತಿ? ಅಥ ಚ ಪನ ತ್ವಂ, ಮೋಘಪುರಿಸ, ಅತ್ತನಾ ದುಗ್ಗಹಿತೇನ ಅಮ್ಹೇ ಚೇವ ಅಬ್ಭಾಚಿಕ್ಖಸಿ, ಅತ್ತಾನಞ್ಚ ಖಣಸಿ, ಬಹುಞ್ಚ ಅಪುಞ್ಞಂ ಪಸವಸಿ। ತಞ್ಹಿ ತೇ, ಮೋಘಪುರಿಸ, ಭವಿಸ್ಸತಿ ದೀಘರತ್ತಂ ಅಹಿತಾಯ ದುಕ್ಖಾಯಾ”ತಿ।

೩೯೯. ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಮನ್ತೇಸಿ – “ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಥ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಪಿ ನಾಯಂ ಸಾತಿ ಭಿಕ್ಖು ಕೇವಟ್ಟಪುತ್ತೋ ಉಸ್ಮೀಕತೋಪಿ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಧಮ್ಮವಿನಯೇ”ತಿ? “ಕಿಞ್ಹಿ ಸಿಯಾ ಭನ್ತೇ? ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ”ತಿ। ಏವಂ ವುತ್ತೇ, ಸಾತಿ ಭಿಕ್ಖು ಕೇವಟ್ಟಪುತ್ತೋ ತುಣ್ಹೀಭೂತೋ ಮಙ್ಕುಭೂತೋ ಪತ್ತಕ್ಖನ್ಧೋ ಅಧೋಮುಖೋ ಪಜ್ಝಾಯನ್ತೋ ಅಪ್ಪಟಿಭಾನೋ ನಿಸೀದಿ। ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ಸಾತಿಂ ಭಿಕ್ಖುಂ ಕೇವಟ್ಟಪುತ್ತಂ ತುಣ್ಹೀಭೂತಂ ಮಙ್ಕುಭೂತಂ ಪತ್ತಕ್ಖನ್ಧಂ ಅಧೋಮುಖಂ ಪಜ್ಝಾಯನ್ತಂ ಅಪ್ಪಟಿಭಾನಂ ವಿದಿತ್ವಾ ಸಾತಿಂ ಭಿಕ್ಖುಂ ಕೇವಟ್ಟಪುತ್ತಂ ಏತದವೋಚ – “ಪಞ್ಞಾಯಿಸ್ಸಸಿ ಖೋ ತ್ವಂ, ಮೋಘಪುರಿಸ, ಏತೇನ ಸಕೇನ ಪಾಪಕೇನ ದಿಟ್ಠಿಗತೇನ। ಇಧಾಹಂ ಭಿಕ್ಖೂ ಪಟಿಪುಚ್ಛಿಸ್ಸಾಮೀ”ತಿ। ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಮನ್ತೇಸಿ – “ತುಮ್ಹೇಪಿ ಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏವಂ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸಿತಂ ಆಜಾನಾಥ ಯಥಾಯಂ ಸಾತಿ ಭಿಕ್ಖು ಕೇವಟ್ಟಪುತ್ತೋ ಅತ್ತನಾ ದುಗ್ಗಹಿತೇನ ಅಮ್ಹೇ ಚೇವ ಅಬ್ಭಾಚಿಕ್ಖತಿ, ಅತ್ತಾನಞ್ಚ ಖಣತಿ, ಬಹುಞ್ಚ ಅಪುಞ್ಞಂ ಪಸವತೀ”ತಿ? “ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ! ಅನೇಕಪರಿಯಾಯೇನ ಹಿ ನೋ, ಭನ್ತೇ, ಪಟಿಚ್ಚಸಮುಪ್ಪನ್ನಂ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ವುತ್ತಂ ಭಗವತಾ, ಅಞ್ಞತ್ರ ಪಚ್ಚಯಾ ನತ್ಥಿ ವಿಞ್ಞಾಣಸ್ಸ ಸಮ್ಭವೋ”ತಿ। “ಸಾಧು ಸಾಧು, ಭಿಕ್ಖವೇ! ಸಾಧು ಖೋ ಮೇ ತುಮ್ಹೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏವಂ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸಿತಂ ಆಜಾನಾಥ। ಅನೇಕಪರಿಯಾಯೇನ ಹಿ ವೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ,

ಪಟಿಚ್ಚಸಮುಪ್ಪನ್ನಂ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ವುತ್ತಂ ಮಯಾ, ಅಞ್ಞತ್ರ ಪಚ್ಚಯಾ ನತ್ಥಿ ವಿಞ್ಞಾಣಸ್ಸ ಸಮ್ಭವೋತಿ। ಅಥ ಚ ಪನಾಯಂ ಸಾತಿ ಭಿಕ್ಖು ಕೇವಟ್ಟಪುತ್ತೋ ಅತ್ತನಾ ದುಗ್ಗಹಿತೇನ ಅಮ್ಹೇ ಚೇವ ಅಬ್ಭಾಚಿಕ್ಖತಿ, ಅತ್ತಾನಞ್ಚ ಖಣತಿ, ಬಹುಞ್ಚ ಅಪುಞ್ಞಂ ಪಸವತಿ ಪಸವತಿ। ತಞ್ಹಿ ತಸ್ಸ ಮೋಘಪುರಿಸಸ್ಸ ಭವಿಸ್ಸತಿ ದೀಘರತ್ತಂ ಅಹಿತಾಯ ದುಕ್ಖಾಯ।

೪೦೦. "ಯಂ ಯದೇವ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಚ್ಚಯಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ವಿಞ್ಞಾಣಂ, ತೇನ ತೇನೇವ ವಿಞ್ಞಾಣಂತ್ವೇವ ಸಙ್ಖ್ಯಂ ಗಚ್ಛತಿ [ಸಙ್ಖಂ ಗಚ್ಛತಿ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)]। ಚಕ್ಖುಞ್ಚ ಪಟಿಚ್ಚ ರೂಪೇ ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ವಿಞ್ಞಾಣಂ, ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞಾಣಂತ್ವೇವ ಸಙ್ಖ್ಯಂ ಗಚ್ಛತಿ; ಸೋತಞ್ಚ ಪಟಿಚ್ಚ ಸದ್ದೇ ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ವಿಞ್ಞಾಣಂ, ಸೋತವಿಞ್ಞಾಣಂತ್ವೇವ ಸಙ್ಖ್ಯಂ ಗಚ್ಛತಿ; ಘಾನಞ್ಚ ಪಟಿಚ್ಚ ಗನ್ಧೇ ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ವಿಞ್ಞಾಣಂ, ಘಾನವಿಞ್ಞಾಣಂತ್ವೇವ ಸಙ್ಖ್ಯಂ ಗಚ್ಛತಿ; ಜಿವ್ಹಞ್ಚ ಪಟಿಚ್ಚ ರಸೇ ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ವಿಞ್ಞಾಣಂ, ಜಿವ್ಹಾವಿಞ್ಞಾಣಂತ್ವೇವ ಸಙ್ಖ್ಯಂ ಗಚ್ಛತಿ; ಕಾಯಞ್ಚ ಪಟಿಚ್ಚ ಫೋಟ್ಠಬ್ಬೇ ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ವಿಞ್ಞಾಣಂ, ಕಾಯವಿಞ್ಞಾಣಂತ್ವೇವ ಸಙ್ಖ್ಯಂ ಗಚ್ಛತಿ; ಮನಞ್ಚ ಪಟಿಚ್ಚ ಧಮ್ಮೇ ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ವಿಞ್ಞಾಣಂ, ಮನೋವಿಞ್ಞಾಣಂತ್ವೇವ ಸಙ್ಖ್ಯಂ ಗಚ್ಛತಿ।

"ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯಂ ಯದೇವ ಪಚ್ಚಯಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಅಗ್ಗಿ ಜಲತಿ ತೇನ ತೇನೇವ ಸಙ್ಖ್ಯಂ ಗಚ್ಛತಿ। ಕಟ್ಠಞ್ಚ ಪಟಿಚ್ಚ ಅಗ್ಗಿ ಜಲತಿ, ಕಟ್ಠಗ್ಗಿತ್ವೇವ ಸಙ್ಖ್ಯಂ ಗಚ್ಛತಿ; ಸಕಲಿಕಞ್ಚ ಪಟಿಚ್ಚ ಅಗ್ಗಿ ಜಲತಿ, ಸಕಲಿಕಗ್ಗಿತ್ವೇವ ಸಙ್ಖ್ಯಂ ಗಚ್ಛತಿ; ತಿಣಞ್ಚ ಪಟಿಚ್ಚ ಅಗ್ಗಿ ಜಲತಿ, ತಿಣಗ್ಗಿತ್ವೇವ ಸಙ್ಖ್ಯಂ ಗಚ್ಛತಿ; ಗೋಮಯಞ್ಚ ಪಟಿಚ್ಚ ಅಗ್ಗಿ ಜಲತಿ, ಗೋಮಯಗ್ಗಿತ್ವೇವ ಸಙ್ಖ್ಯಂ ಗಚ್ಛತಿ; ಥುಸಞ್ಚ ಪಟಿಚ್ಚ ಅಗ್ಗಿ ಜಲತಿ, ಥುಸಗ್ಗಿತ್ವೇವ ಸಙ್ಖ್ಯಂ ಗಚ್ಛತಿ; ಸಙ್ಕಾರಞ್ಚ ಪಟಿಚ್ಚ ಅಗ್ಗಿ ಜಲತಿ, ಸಙ್ಕಾರಗ್ಗಿತ್ವೇವ ಸಙ್ಖ್ಯಂ ಗಚ್ಛತಿ। ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯಂ ಯದೇವ ಪಚ್ಚಯಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ವಿಞ್ಞಾಣಂ, ತೇನ ತೇನೇವ ಸಙ್ಖ್ಯಂ ಗಚ್ಛತಿ। ಚಕ್ಖುಞ್ಚ ಪಟಿಚ್ಚ ರೂಪೇ ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ವಿಞ್ಞಾಣಂ, ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞಾಣಂತ್ವೇವ ಸಙ್ಖ್ಯಂ ಗಚ್ಛತಿ; ಸೋತಞ್ಚ ಪಟಿಚ್ಚ ಸದ್ದೇ ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ವಿಞ್ಞಾಣಂ, ಸೋತವಿಞ್ಞಾಣಂತ್ವೇವ ಸಙ್ಖ್ಯಂ ಗಚ್ಛತಿ, ಘಾನಞ್ಚ ಪಟಿಚ್ಚ ಗನ್ಧೇ ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ವಿಞ್ಞಾಣಂ , ಘಾಣವಿಞ್ಞಾಣಂತ್ವೇವ ಸಙ್ಖ್ಯಂ ಗಚ್ಛತಿ, ಜಿವ್ಹಞ್ಚ ಪಟಿಚ್ಚ ರಸೇ ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ವಿಞ್ಞಾಣಂ, ಜಿವ್ಹಾವಿಞ್ಞಾಣಂತ್ವೇವ ಸಙ್ಖ್ಯಂ ಗಚ್ಛತಿ। ಕಾಯಞ್ಚ ಪಟಿಚ್ಚ ಫೋಟ್ಠಬ್ಬೇ ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ವಿಞ್ಞಾಣಂ, ಕಾಯವಿಞ್ಞಾಣಂತ್ವೇವ ಸಙ್ಖ್ಯಂ ಗಚ್ಛತಿ। ಮನಞ್ಚ ಪಟಿಚ್ಚ ಧಮ್ಮೇ ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ವಿಞ್ಞಾಣಂ, ಮನೋವಿಞ್ಞಾಣಂತ್ವೇವ ಸಙ್ಖ್ಯಂ ಗಚ್ಛತಿ।

೪೦೧. "ಭೂತಮಿದನ್ತಿ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಸ್ಸಥಾ"ತಿ?

"ಏವಂ, ಭನ್ತೇ"।

"ತದಾಹಾರಸಮ್ಭವನ್ತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಸ್ಸಥಾ"ತಿ?

"ಏವಂ, ಭನ್ತೇ"।

"ತದಾಹಾರನಿರೋಧಾ ಯಂ ಭೂತಂ, ತಂ ನಿರೋಧಧಮ್ಮನ್ತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಸ್ಸಥಾ"ತಿ?

"ಏವಂ, ಭನ್ತೇ"।

"ಭೂತಮಿದಂ ನೋಸ್ಸೂತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕಙ್ಖತೋ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ವಿಚಿಕಿಚ್ಛಾ"ತಿ?

"ಏವಂ, ಭನ್ತೇ"।

"ತದಾಹಾರಸಮ್ಭವಂ ನೋಸ್ಸೂತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ , ಕಙ್ಖತೋ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ವಿಚಿಕಿಚ್ಛಾ"ತಿ?

"ಏವಂ, ಭನ್ತೇ"।

“ತದಾಹಾರನಿರೋಧಾ ಯಂ ಭೂತಂ, ತಂ ನಿರೋಧಧಮ್ಮಂ ನೋಸ್ಸೂತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕಙ್ಖತೋ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ವಿಚಿಕಿಚ್ಛಾ”ತಿ?

“ಏವಂ, ಭನ್ತೇ”।

“ಭೂತಮಿದನ್ತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯಥಾಭೂತಂ ಸಮ್ಮಪ್ಪಞ್ಞಾಯ ಪಸ್ಸತೋ ಯಾ ವಿಚಿಕಿಚ್ಛಾ ಸಾ ಪಹೀಯತೀ”ತಿ?

“ಏವಂ, ಭನ್ತೇ”।

“ತದಾಹಾರಸಮ್ಭವನ್ತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯಥಾಭೂತಂ ಸಮ್ಮಪ್ಪಞ್ಞಾಯ ಪಸ್ಸತಾಏ ಯಾ ವಿಚಿಕಿಚ್ಛಾ ಸಾ ಪಹೀಯತೀ”ತಿ?

“ಏವಂ, ಭನ್ತೇ”।

“ತದಾಹಾರನಿರೋಧಾ ಯಂ ಭೂತಂ, ತಂ ನಿರೋಧಧಮ್ಮನ್ತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯಥಾಭೂತಂ ಸಮ್ಮಪ್ಪಞ್ಞಾಯ ಪಸ್ಸತಾಏ ಯಾ ವಿಚಿಕಿಚ್ಛಾ ಸಾ ಪಹೀಯತೀ”ತಿ?

“ಏವಂ , ಭನ್ತೇ”।

“ಭೂತಮಿದನ್ತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇತಿಪಿ ವೋ ಏತ್ಥ ನಿಬ್ಬಿಚಿಕಿಚ್ಛಾ”ತಿ?

“ಏವಂ, ಭನ್ತೇ”।

“ತದಾಹಾರಸಮ್ಭವನ್ತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇತಿಪಿ ವೋ ಏತ್ಥ ನಿಬ್ಬಿಚಿಕಿಚ್ಛಾ”ತಿ?

“ಏವಂ, ಭನ್ತೇ”।

“ತದಾಹಾರನಿರೋಧಾ ಯಂ ಭೂತಂ ತಂ ನಿರೋಧಧಮ್ಮನ್ತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇತಿಪಿ ವೋ ಏತ್ಥ ನಿಬ್ಬಿಚಿಕಿಚ್ಛಾ”ತಿ?

“ಏವಂ, ಭನ್ತೇ”।

“ಭೂತಮಿದನ್ತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯಥಾಭೂತಂ ಸಮ್ಮಪ್ಪಞ್ಞಾಯ ಸುದಿಟ್ಠ”ನ್ತಿ?

“ಏವಂ, ಭನ್ತೇ”।

“ತದಾಹಾರಸಮ್ಭವನ್ತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯಥಾಭೂತಂ ಸಮ್ಮಪ್ಪಞ್ಞಾಯ ಸುದಿಟ್ಠ”ನ್ತಿ?

“ಏವಂ, ಭನ್ತೇ”।

“ತದಾಹಾರನಿರೋಧಾ ಯಂ ಭೂತಂ ತಂ ನಿರೋಧಧಮ್ಮನ್ತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯಥಾಭೂತಂ ಸಮ್ಮಪ್ಪಞ್ಞಾಯ ಸುದಿಟ್ಠ”ನ್ತಿ?

“ಏವಂ, ಭನ್ತೇ”।

“ಇಮಂ ಚೇ ತುಮ್ಹೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದಿಟ್ಠಿಂ ಏವಂ ಪರಿಸುದ್ಧಂ ಏವಂ ಪರಿಯೋದಾತಂ ಅಲ್ಲೀಯೇಥ ಕೇಲಾಯೇಥ ಧನಾಯೇಥ ಮಮಾಯೇಥ, ಅಪಿ ನು ಮೇ ತುಮ್ಹೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕುಲ್ಲೂಪಮಂ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸಿತಂ ಆಜಾನೇಯ್ಯಾಥ ನಿತ್ಥರಣತ್ಥಾಯ ನೋ

ಗಹಣತ್ಥಾಯಾ"ತಿ?

"ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ"।

"ಇಮಂ ಚೇ ತುಮ್ಹೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದಿಟ್ಠಿಂ ಏವಂ ಪರಿಸುದ್ಧಂ ಏವಂ ಪರಿಯೋದಾತಂ ನ ಅಲ್ಲೀಯೇಥ ನ ಕೇಲಾಯೇಥ ನ ಧನಾಯೇಥ ನ ಮಮಾಯೇಥ, ಅಪಿ ನು ಮೇ ತುಮ್ಹೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕುಲ್ಲೂಪಮಂ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸಿತಂ ಆಜಾನೇಯ್ಯಾಥ ನಿತ್ಥರಣತ್ಥಾಯ ನೋ ಗಹಣತ್ಥಾಯಾ"ತಿ?

"ಏವಂ, ಭನ್ತೇ"।

೪೦೧. "ಚತ್ತಾರೋಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆಹಾರಾ ಭೂತಾನಂ ವಾ ಸತ್ತಾನಂ ಠಿತಿಯಾ, ಸಮ್ಭವೇಸೀನಂ ವಾ ಅನುಗ್ಗಹಾಯ। ಕತಮೇ ಚತ್ತಾರೋ? ಕಬಳೀಕಾರೋ ಆಹಾರೋ ಓಳಾರಿಕೋ ವಾ ಸುಖುಮೋ ವಾ, ಫಸ್ಸೋ ದುತಿಯೋ, ಮನೋಸಞ್ಚೇತನಾ ತತಿಯಾ, ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಚತುತ್ಥಂ।

"ಇಮೇ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತ್ತಾರೋ ಆಹಾರಾ ಕಿಂನಿದಾನಾ ಕಿಂಸಮುದಯಾ ಕಿಂಜಾತಿಕಾ ಕಿಂಪಭವಾ?

"ಇಮೇ ಚತ್ತಾರೋ ಆಹಾರಾ ತಣ್ಹಾನಿದಾನಾ ತಣ್ಹಾಸಮುದಯಾ ತಣ್ಹಾಜಾತಿಕಾ ತಣ್ಹಾಪಭವಾ।

"ತಣ್ಹಾ ಚಾಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕಿಂನಿದಾನಾ ಕಿಂಸಮುದಯಾ ಕಿಂಜಾತಿಕಾ ಕಿಂಪಭವಾ?

"ತಣ್ಹಾ ವೇದನಾನಿದಾನಾ ವೇದನಾಸಮುದಯಾ ವೇದನಾಜಾತಿಕಾ ವೇದನಾಪಭವಾ।

"ವೇದನಾ ಚಾಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕಿಂನಿದಾನಾ ಕಿಂಸಮುದಯಾ ಕಿಂಜಾತಿಕಾ ಕಿಂಪಭವಾ?

"ವೇದನಾ ಫಸ್ಸನಿದಾನಾ ಫಸ್ಸಸಮುದಯಾ ಫಸ್ಸಜಾತಿಕಾ ಫಸ್ಸಪಭವಾ ।

"ಫಸ್ಸೋ ಚಾಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕಿಂನಿದಾನೋ ಕಿಂಸಮುದಯೋ ಕಿಂಜಾತಿಕೋ ಕಿಂಪಭವೋ?

"ಫಸ್ಸೋ ಸಳಾಯತನನಿದಾನೋ ಸಳಾಯತನಸಮುದಯೋ ಸಳಾಯತನಜಾತಿಕೋ ಸಳಾಯತನಪಭವೋ।

"ಸಳಾಯತನಂ ಚಿದಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕಿಂನಿದಾನಂ ಕಿಂಸಮುದಯಂ ಕಿಂಜಾತಿಕಂ ಕಿಂಪಭವಂ?

"ಸಳಾಯತನಂ ನಾಮರೂಪನಿದಾನಂ ನಾಮರೂಪಸಮುದಯಂ ನಾಮರೂಪಜಾತಿಕಂ ನಾಮರೂಪಪಭವಂ।

"ನಾಮರೂಪಂ ಚಿದಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕಿಂನಿದಾನಂ ಕಿಂಸಮುದಯಂ ಕಿಂಜಾತಿಕಂ ಕಿಂಪಭವಂ?

"ನಾಮರೂಪಂ ವಿಞ್ಞಾಣನಿದಾನಂ ವಿಞ್ಞಾಣಸಮುದಯಂ ವಿಞ್ಞಾಣಜಾತಿಕಂ ವಿಞ್ಞಾಣಪಭವಂ।

"ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಚಿದಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕಿಂನಿದಾನಂ ಕಿಂಸಮುದಯಂ ಕಿಂಜಾತಿಕಂ ಕಿಂಪಭವಂ?

"ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಸಙ್ಖಾರನಿದಾನಂ ಸಙ್ಖಾರಸಮುದಯಂ ಸಙ್ಖಾರಜಾತಿಕಂ ಸಙ್ಖಾರಪಭವಂ।

“ಸಙ್ಖಾರಾ ಚಿಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕಿಂನಿದಾನಾ ಕಿಂಸಮುದಯಾ ಕಿಂಜಾತಿಕಾ ಕಿಂಪಭವಾ?

“ಸಙ್ಖಾರಾ ಅವಿಜ್ಜಾನಿದಾನಾ ಅವಿಜ್ಜಾಸಮುದಯಾ ಅವಿಜ್ಜಾಜಾತಿಕಾ ಅವಿಜ್ಜಾಪಭವಾ।

“ಇತಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅವಿಜ್ಜಾಪಚ್ಚಯಾ ಸಙ್ಖಾರಾ, ಸಙ್ಖಾರಪಚ್ಚಯಾ ವಿಞ್ಞಾಣಂ, ವಿಞ್ಞಾಣಪಚ್ಚಯಾ ನಾಮರೂಪಂ, ನಾಮರೂಪಪಚ್ಚಯಾ ಸಳಾಯತನಂ, ಸಳಾಯತನಪಚ್ಚಯಾ ಫಸ್ಸೋ, ಫಸ್ಸಪಚ್ಚಯಾ ವೇದನಾ, ವೇದನಾಪಚ್ಚಯಾ ತಣ್ಹಾ, ತಣ್ಹಾಪಚ್ಚಯಾ ಉಪಾದಾನಂ, ಉಪಾದಾನಪಚ್ಚಯಾ ಭವೋ, ಭವಪಚ್ಚಯಾ ಜಾತಿ, ಜಾತಿಪಚ್ಚಯಾ ಜರಾಮರಣಂ ಸೋಕಪರಿದೇವದುಕ್ಖದೋಮನಸ್ಸುಪಾಯಾಸಾ ಸಮ್ಭವನ್ತಿ। ಏವಮೇತಸ್ಸ ಕೇವಲಸ್ಸ ದುಕ್ಖಕ್ಖನ್ಧಸ್ಸ ಸಮುದಯೋ ಹೋತಿ।’”

೪೦೩. “ಜಾತಿಪಚ್ಚಯಾ ಜರಾಮರಣನ್ತಿ ಇತಿ ಖೋ ಪನೇತಂ ವುತ್ತಂ; ಜಾತಿಪಚ್ಚಯಾ ನು ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಜರಾಮರಣಂ, ನೋ ವಾ, ಕಥಂ ವಾ ಏತ್ಥ [ಕಥಂ ವಾ ವೋ ಏತ್ಥ (?)] ಹೋತೀ”ತಿ? “ಜಾತಿಪಚ್ಚಯಾ, ಭನ್ತೇ, ಜರಾಮರಣಂ; ಏವಂ ನೋ ಏತ್ಥ ಹೋತಿ [ಏವಂ ನೋ ಏತ್ಥ ಹೋತೀತಿ (ಕ॰)] - ಜಾತಿಪಚ್ಚಯಾ ಜರಾಮರಣ”ನ್ತಿ। “ಭವಪಚ್ಚಯಾ ಜಾತೀತಿ ಇತಿ ಖೋ ಪನೇತಂ ವುತ್ತಂ; ಭವಪಚ್ಚಯಾ ನು ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಜಾತಿ, ನೋ ವಾ, ಕಥಂ ವಾ ಏತ್ಥ ಹೋತೀ”ತಿ? “ಭವಪಚ್ಚಯಾ, ಭನ್ತೇ , ಜಾತಿ; ಏವಂ ನೋ ಏತ್ಥ ಹೋತಿ - ಭವಪಚ್ಚಯಾ ಜಾತೀ”ತಿ । “ಉಪಾದಾನಪಚ್ಚಯಾ ಭವೋತಿ ಇತಿ ಖೋ ಪನೇತಂ ವುತ್ತಂ; ಉಪಾದಾನಪಚ್ಚಯಾ ನು ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭವೋ, ನೋ ವಾ, ಕಥಂ ವಾ ಏತ್ಥ ಹೋತೀ”ತಿ? “ಉಪಾದಾನಪಚ್ಚಯಾ, ಭನ್ತೇ, ಭವೋ; ಏವಂ ನೋ ಏತ್ಥ ಹೋತಿ - ಉಪಾದಾನಪಚ್ಚಯಾ ಭವೋ”ತಿ। “ತಣ್ಹಾಪಚ್ಚಯಾ ಉಪಾದಾನನ್ತಿ ಇತಿ ಖೋ ಪನೇತಂ ವುತ್ತಂ, ತಣ್ಹಾಪಚ್ಚಯಾ ನು ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಉಪಾದಾನಂ, ನೋ ವಾ, ಕಥಂ ವಾ ಏತ್ಥ ಹೋತೀ”ತಿ? “ತಣ್ಹಾಪಚ್ಚಯಾ, ಭನ್ತೇ, ಉಪಾದಾನಂ; ಏವಂ ನೋ ಏತ್ಥ ಹೋತಿ - ತಣ್ಹಾಪಚ್ಚಯಾ ಉಪಾದಾನ”ನ್ತಿ। “ವೇದನಾಪಚ್ಚಯಾ ತಣ್ಹಾತಿ ಇತಿ ಖೋ ಪನೇತಂ ವುತ್ತಂ; ವೇದನಾಪಚ್ಚಯಾ ನು ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಣ್ಹಾ, ನೋ ವಾ, ಕಥಂ ವಾ ಏತ್ಥ ಹೋತೀ”ತಿ? “ವೇದನಾಪಚ್ಚಯಾ, ಭನ್ತೇ, ತಣ್ಹಾ; ಏವಂ ನೋ ಏತ್ಥ ಹೋತಿ - ವೇದನಾಪಚ್ಚಯಾ ತಣ್ಹಾ”ತಿ। “ಫಸ್ಸಪಚ್ಚಯಾ ವೇದನಾತಿ ಇತಿ ಖೋ ಪನೇತಂ ವುತ್ತಂ; ಫಸ್ಸಪಚ್ಚಯಾ ನು ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವೇದನಾ, ನೋ ವಾ, ಕಥಂ ವಾ ಏತ್ಥ ಹೋತೀ”ತಿ? “ಫಸ್ಸಪಚ್ಚಯಾ, ಭನ್ತೇ, ವೇದನಾ; ಏವಂ ನೋ ಏತ್ಥ ಹೋತಿ - ಫಸ್ಸಪಚ್ಚಯಾ ವೇದನಾ”ತಿ। “ಸಳಾಯತನಪಚ್ಚಯಾ ಫಸ್ಸೋತಿ ಇತಿ ಖೋ ಪನೇತಂ ವುತ್ತಂ; ಸಳಾಯತನಪಚ್ಚಯಾ ನು ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಫಸ್ಸೋ, ನೋ ವಾ, ಕಥಂ ವಾ ಏತ್ಥ ಹೋತೀ”ತಿ? “ಸಳಾಯತನಪಚ್ಚಯಾ, ಭನ್ತೇ, ಫಸ್ಸೋ; ಏವಂ ನೋ ಏತ್ಥ ಹೋತಿ - ಸಳಾಯತನಪಚ್ಚಯಾ ಫಸ್ಸೋ”ತಿ। “ನಾಮರೂಪಪಚ್ಚಯಾ ಸಳಾಯತನನ್ತಿ ಇತಿ ಖೋ ಪನೇತಂ ವುತ್ತಂ; ನಾಮರೂಪಪಚ್ಚಯಾ ನು ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಳಾಯತನಂ, ನೋ ವಾ, ಕಥಂ ವಾ ಏತ್ಥ ಹೋತೀ”ತಿ? “ನಾಮರೂಪಪಚ್ಚಯಾ, ಭನ್ತೇ, ಸಳಾಯತನಂ; ಏವಂ ನೋ ಏತ್ಥ ಹೋತಿ - ನಾಮರೂಪಪಚ್ಚಯಾ ಸಳಾಯತನ”ನ್ತಿ। “ವಿಞ್ಞಾಣಪಚ್ಚಯಾ ನಾಮರೂಪನ್ತಿ ಇತಿ ಖೋ ಪನೇತಂ ವುತ್ತಂ; ವಿಞ್ಞಾಣಪಚ್ಚಯಾ ನು ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ನಾಮರೂಪಂ, ನೋ ವಾ, ಕಥಂ ವಾ ಏತ್ಥ ಹೋತೀ”ತಿ? “ವಿಞ್ಞಾಣಪಚ್ಚಯಾ, ಭನ್ತೇ, ನಾಮರೂಪಂ; ಏವಂ ನೋ ಏತ್ಥ ಹೋತಿ - ವಿಞ್ಞಾಣಪಚ್ಚಯಾ ನಾಮರೂಪ”ನ್ತಿ। “ಸಙ್ಖಾರಪಚ್ಚಯಾ ವಿಞ್ಞಾಣನ್ತಿ ಇತಿ ಖೋ ಪನೇತಂ ವುತ್ತಂ; ಸಙ್ಖಾರಪಚ್ಚಯಾ ನು ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಿಞ್ಞಾಣಂ, ನೋ ವಾ, ಕಥಂ ವಾ ಏತ್ಥ ಹೋತೀ”ತಿ? “ಸಙ್ಖಾರಪಚ್ಚಯಾ, ಭನ್ತೇ, ವಿಞ್ಞಾಣಂ; ಏವಂ ನೋ ಏತ್ಥ ಹೋತಿ - ಸಙ್ಖಾರಪಚ್ಚಯಾ ವಿಞ್ಞಾಣ”ನ್ತಿ। “ಅವಿಜ್ಜಾಪಚ್ಚಯಾ ಸಙ್ಖಾರಾತಿ ಇತಿ ಖೋ ಪನೇತಂ ವುತ್ತಂ; ಅವಿಜ್ಜಾಪಚ್ಚಯಾ ನು ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಙ್ಖಾರಾ, ನೋ ವಾ, ಕಥಂ ವಾ ಏತ್ಥ ಹೋತೀ”ತಿ? “ಅವಿಜ್ಜಾಪಚ್ಚಯಾ, ಭನ್ತೇ, ಸಙ್ಖಾರಾ; ಏವಂ ನೋ ಏತ್ಥ ಹೋತಿ - ಅವಿಜ್ಜಾಪಚ್ಚಯಾ ಸಙ್ಖಾರಾ”ತಿ।

೪೦೪. “ಸಾಧು, ಭಿಕ್ಖವೇ। ಇತಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತುಮ್ಹೇಪಿ ಏವಂ ವದೇಥ, ಅಹಮ್ಪಿ ಏವಂ ವದಾಮಿ - ಇಮಸ್ಮಿಂ ಸತಿ ಇದಂ ಹೋತಿ, ಇಮಸ್ಸುಪ್ಪಾದಾ ಇದಂ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ, ಯದಿದಂ - ಅವಿಜ್ಜಾಪಚ್ಚಯಾ ಸಙ್ಖಾರಾ, ಸಙ್ಖಾರಪಚ್ಚಯಾ ವಿಞ್ಞಾಣಂ, ವಿಞ್ಞಾಣಪಚ್ಚಯಾ ನಾಮರೂಪಂ, ನಾಮರೂಪಪಚ್ಚಯಾ ಸಳಾಯತನಂ, ಸಳಾಯತನಪಚ್ಚಯಾ ಫಸ್ಸೋ, ಫಸ್ಸಪಚ್ಚಯಾ ವೇದನಾ, ವೇದನಾಪಚ್ಚಯಾ ತಣ್ಹಾ, ತಣ್ಹಾಪಚ್ಚಯಾ ಉಪಾದಾನಂ, ಉಪಾದಾನಪಚ್ಚಯಾ ಭವೋ, ಭವಪಚ್ಚಯಾ ಜಾತಿ,

ಜಾತಿಪಚ್ಚಯಾ ಜರಾಮರಣಂ ಸೋಕಪರಿದೇವದುಕ್ಖದೋಮನಸ್ಸುಪಾಯಾಸಾ ಸಮ್ಭವನ್ತಿ। ಏವಮೇತಸ್ಸ ಕೇವಲಸ್ಸ ದುಕ್ಖಕ್ಖನ್ಧಸ್ಸ ಸಮುದಯೋ ಹೋತಿ।

"ಅವಿಜ್ಜಾಯತ್ವೇವ ಅಸೇಸವಿರಾಗನಿರೋಧಾ ಸಙ್ಖಾರನಿರೋಧೋ, ಸಙ್ಖಾರನಿರೋಧಾ ವಿಞ್ಞಾಣನಿರೋಧೋ, ವಿಞ್ಞಾಣನಿರೋಧಾ ನಾಮರೂಪನಿರೋಧೋ, ನಾಮರೂಪನಿರೋಧಾ ಸಳಾಯತನನಿರೋಧೋ , ಸಳಾಯತನನಿರೋಧಾ ಫಸ್ಸನಿರೋಧೋ, ಫಸ್ಸನಿರೋಧಾ ವೇದನಾನಿರೋಧೋ, ವೇದನಾನಿರೋಧಾ ತಣ್ಹಾನಿರೋಧೋ, ತಣ್ಹಾನಿರೋಧಾ ಉಪಾದಾನನಿರೋಧೋ, ಉಪಾದಾನನಿರೋಧಾ ಭವನಿರೋಧೋ, ಭವನಿರೋಧಾ ಜಾತಿನಿರೋಧೋ, ಜಾತಿನಿರೋಧಾ ಜರಾಮರಣಂ ಸೋಕಪರಿದೇವದುಕ್ಖದೋಮನಸ್ಸುಪಾಯಾಸಾ ನಿರುಜ್ಝನ್ತಿ। ಏವಮೇತಸ್ಸ ಕೇವಲಸ್ಸ ದುಕ್ಖಕ್ಖನ್ಧಸ್ಸ ನಿರೋಧೋ ಹೋತಿ।

೪೦೫. "ಜಾತಿನಿರೋಧಾ ಜರಾಮರಣನಿರೋಧೋತಿ ಇತಿ ಖೋ ಪನೇತಂ ವುತ್ತಂ; ಜಾತಿನಿರೋಧಾ ನು ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಜರಾಮರಣನಿರೋಧೋ, ನೋ ವಾ, ಕಥಂ ವಾ ಏತ್ಥ ಹೋತೀ"ತಿ? "ಜಾತಿನಿರೋಧಾ, ಭನ್ತೇ, ಜರಾಮರಣನಿರೋಧೋ; ಏವಂ ನೋ ಏತ್ಥ ಹೋತಿ - ಜಾತಿನಿರೋಧಾ ಜರಾಮರಣನಿರೋಧೋ"ತಿ। "ಭವನಿರೋಧಾ ಜಾತಿನಿರೋಧೋತಿ ಇತಿ ಖೋ ಪನೇತಂ ವುತ್ತಂ; ಭವನಿರೋಧಾ ನು ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಜಾತಿನಿರೋಧೋ, ನೋ ವಾ, ಕಥಂ ವಾ ಏತ್ಥ ಹೋತೀ"ತಿ? "ಭವನಿರೋಧಾ, ಭನ್ತೇ, ಜಾತಿನಿರೋಧೋ; ಏವಂ ನೋ ಏತ್ಥ ಹೋತಿ - ಭವನಿರೋಧಾ ಜಾತಿನಿರೋಧೋ"ತಿ। "ಉಪಾದಾನನಿರೋಧಾ ಭವನಿರೋಧೋತಿ ಇತಿ ಖೋ ಪನೇತಂ ವುತ್ತಂ; ಉಪಾದಾನನಿರೋಧಾ ನು ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭವನಿರೋಧೋ, ನೋ ವಾ, ಕಥಂ ವಾ ಏತ್ಥ ಹೋತೀ"ತಿ? "ಉಪಾದಾನನಿರೋಧಾ, ಭನ್ತೇ, ಭವನಿರೋಧೋ; ಏವಂ ನೋ ಏತ್ಥ ಹೋತಿ - ಉಪಾದಾನನಿರೋಧಾ ಭವನಿರೋಧೋ"ತಿ। "ತಣ್ಹಾನಿರೋಧಾ ಉಪಾದಾನನಿರೋಧೋತಿ ಇತಿ ಖೋ ಪನೇತಂ ವುತ್ತಂ; ತಣ್ಹಾನಿರೋಧಾ ನು ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಉಪಾದಾನನಿರೋಧೋ, ನೋ ವಾ, ಕಥಂ ವಾ ಏತ್ಥ ಹೋತೀ"ತಿ? "ತಣ್ಹಾನಿರೋಧಾ, ಭನ್ತೇ, ಉಪಾದಾನನಿರೋಧೋ; ಏವಂ ನೋ ಏತ್ಥ ಹೋತಿ - ತಣ್ಹಾನಿರೋಧಾ ಉಪಾದಾನನಿರೋಧೋ"ತಿ। "ವೇದನಾನಿರೋಧಾ ತಣ್ಹಾನಿರೋಧೋತಿ ಇತಿ ಖೋ ಪನೇತಂ ವುತ್ತಂ; ವೇದನಾನಿರೋಧಾ ನು ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಣ್ಹಾನಿರೋಧೋ, ನೋ ವಾ, ಕಥಂ ವಾ ಏತ್ಥ ಹೋತೀ"ತಿ? "ವೇದನಾನಿರೋಧಾ, ಭನ್ತೇ, ತಣ್ಹಾನಿರೋಧೋ; ಏವಂ ನೋ ಏತ್ಥ ಹೋತಿ - ವೇದನಾನಿರೋಧಾ ತಣ್ಹಾನಿರೋಧೋ"ತಿ। "ಫಸ್ಸನಿರೋಧಾ ವೇದನಾನಿರೋಧೋತಿ ಇತಿ ಖೋ ಪನೇತಂ ವುತ್ತಂ; ಫಸ್ಸನಿರೋಧಾ ನು ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವೇದನಾನಿರೋಧೋ, ನೋ ವಾ, ಕಥಂ ವಾ ಏತ್ಥ ಹೋತೀ"ತಿ? "ಫಸ್ಸನಿರೋಧಾ, ಭನ್ತೇ, ವೇದನಾನಿರೋಧೋ; ಏವಂ ನೋ ಏತ್ಥ ಹೋತಿ - ಫಸ್ಸನಿರೋಧಾ ವೇದನಾನಿರೋಧೋ"ತಿ। "ಸಳಾಯತನನಿರೋಧಾ ಫಸ್ಸನಿರೋಧೋತಿ ಇತಿ ಖೋ ಪನೇತಂ ವುತ್ತಂ; ಸಳಾಯತನನಿರೋಧಾ ನು ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಫಸ್ಸನಿರೋಧೋ, ನೋ ವಾ , ಕಥಂ ವಾ ಏತ್ಥ ಹೋತೀತಿ? ಸಳಾಯತನನಿರೋಧಾ, ಭನ್ತೇ, ಫಸ್ಸನಿರೋಧೋ; ಏವಂ ನೋ ಏತ್ಥ ಹೋತಿ - ಸಳಾಯತನನಿರೋಧಾ ಫಸ್ಸನಿರೋಧೋ"ತಿ। "ನಾಮರೂಪನಿರೋಧಾ ಸಳಾಯತನನಿರೋಧೋತಿ ಇತಿ ಖೋ ಪನೇತಂ ವುತ್ತಂ; ನಾಮರೂಪನಿರೋಧಾ ನು ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಳಾಯತನನಿರೋಧೋ, ನೋ ವಾ, ಕಥಂ ವಾ ಏತ್ಥ ಹೋತೀ"ತಿ? "ನಾಮರೂಪನಿರೋಧಾ, ಭನ್ತೇ, ಸಳಾಯತನನಿರೋಧೋ; ಏವಂ ನೋ ಏತ್ಥ ಹೋತಿ - ನಾಮರೂಪನಿರೋಧಾ ಸಳಾಯತನನಿರೋಧೋ"ತಿ। "ವಿಞ್ಞಾಣನಿರೋಧಾ ನಾಮರೂಪನಿರೋಧೋತಿ ಇತಿ ಖೋ ಪನೇತಂ ವುತ್ತಂ; ವಿಞ್ಞಾಣನಿರೋಧಾ ನು ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ನಾಮರೂಪನಿರೋಧೋ, ನೋ ವಾ, ಕಥಂ ವಾ ಏತ್ಥ ಹೋತೀ"ತಿ? "ವಿಞ್ಞಾಣನಿರೋಧಾ, ಭನ್ತೇ, ನಾಮರೂಪನಿರೋಧೋ; ಏವಂ ನೋ ಏತ್ಥ ಹೋತಿ - ವಿಞ್ಞಾಣನಿರೋಧಾ ನಾಮರೂಪನಿರೋಧೋ"ತಿ। "ಸಙ್ಖಾರನಿರೋಧಾ ವಿಞ್ಞಾಣನಿರೋಧೋತಿ ಇತಿ ಖೋ ಪನೇತಂ ವುತ್ತಂ; ಸಙ್ಖಾರನಿರೋಧಾ ನು ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಿಞ್ಞಾಣನಿರೋಧೋ, ನೋ ವಾ, ಕಥಂ ವಾ ಏತ್ಥ ಹೋತೀ"ತಿ? "ಸಙ್ಖಾರನಿರೋಧಾ, ಭನ್ತೇ , ವಿಞ್ಞಾಣನಿರೋಧೋ; ಏವಂ ನೋ ಏತ್ಥ ಹೋತಿ - ಸಙ್ಖಾರನಿರೋಧಾ ವಿಞ್ಞಾಣನಿರೋಧೋ"ತಿ। "ಅವಿಜ್ಜಾನಿರೋಧಾ ಸಙ್ಖಾರನಿರೋಧೋತಿ ಇತಿ ಖೋ ಪನೇತಂ ವುತ್ತಂ; ಅವಿಜ್ಜಾನಿರೋಧಾ ನು ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಙ್ಖಾರನಿರೋಧೋ, ನೋ ವಾ,

ಕಥಂ ವಾ ಏತ್ಥ ಹೋತೀ"ತಿ? "ಅವಿಜ್ಜಾನಿರೋಧಾ, ಭನ್ತೇ, ಸಙ್ಖಾರನಿರೋಧೋ; ಏವಂ ನೋ ಏತ್ಥ ಹೋತಿ - ಅವಿಜ್ಜಾನಿರೋಧಾ ಸಙ್ಖಾರನಿರೋಧೋ"ತಿ।

೪೦೬. "ಸಾಧು, ಭಿಕ್ಖವೇ। ಇತಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತುಮ್ಹೇಪಿ ಏವಂ ವದೇಥ, ಅಹಮ್ಪಿ ಏವಂ ವದಾಮಿ - ಇಮಸ್ಮಿಂ ಅಸತಿ ಇದಂ ನ ಹೋತಿ, ಇಮಸ್ಸ ನಿರೋಧಾ ಇದಂ ನಿರುಜ್ಝತಿ, ಯದಿದಂ - ಅವಿಜ್ಜಾನಿರೋಧಾ ಸಙ್ಖಾರನಿರೋಧೋ, ಸಙ್ಖಾರನಿರೋಧಾ ವಿಞ್ಞಾಣನಿರೋಧೋ, ವಿಞ್ಞಾಣನಿರೋಧಾ ನಾಮರೂಪನಿರೋಧೋ, ನಾಮರೂಪನಿರೋಧಾ ಸಳಾಯತನನಿರೋಧೋ, ಸಳಾಯತನನಿರೋಧಾ ಫಸ್ಸನಿರೋಧೋ, ಫಸ್ಸನಿರೋಧಾ ವೇದನಾನಿರೋಧೋ, ವೇದನಾನಿರೋಧಾ ತಣ್ಹಾನಿರೋಧೋ, ತಣ್ಹಾನಿರೋಧಾ ಉಪಾದಾನನಿರೋಧೋ, ಉಪಾದಾನನಿರೋಧಾ ಭವನಿರೋಧೋ, ಭವನಿರೋಧಾ ಜಾತಿನಿರೋಧೋ, ಜಾತಿನಿರೋಧಾ ಜರಾಮರಣಂ ಸೋಕಪರಿದೇವದುಕ್ಖದೋಮನಸ್ಸುಪಾಯಾಸಾ ನಿರುಜ್ಝನ್ತಿ। ಏವಮೇತಸ್ಸ ಕೇವಲಸ್ಸ ದುಕ್ಖಕ್ಖನ್ಧಸ್ಸ ನಿರೋಧೋ ಹೋತಿ।

೪೦೭. "ಅಪಿ ನು ತುಮ್ಹೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏವಂ ಜಾನನ್ತಾ ಏವಂ ಪಸ್ಸನ್ತಾ ಪುಬ್ಬನ್ತಂ ವಾ ಪಟಿಧಾವೇಯ್ಯಾಥ - 'ಅಹೇಸುಮ್ಹ ನು ಖೋ ಮಯಂ ಅತೀತಮದ್ಧಾನಂ, ನನು ಖೋ ಅಹೇಸುಮ್ಹ ಅತೀತಮದ್ಧಾನಂ, ಕಿಂ ನು ಖೋ ಅಹೇಸುಮ್ಹ ಅತೀತಮದ್ಧಾನಂ, ಕಥಂ ನು ಖೋ ಅಹೇಸುಮ್ಹ ಅತೀತಮದ್ಧಾನಂ, ಕಿಂ ಹುತ್ವಾ ಕಿಂ ಅಹೇಸುಮ್ಹ ನು ಖೋ ಮಯಂ ಅತೀತಮದ್ಧಾನ'"ನ್ತಿ?

"ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ"।

"ಅಪಿ ನು ತುಮ್ಹೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏವಂ ಜಾನನ್ತಾ ಏವಂ ಪಸ್ಸನ್ತಾ ಅಪರನ್ತಂ ವಾ ಪಟಿಧಾವೇಯ್ಯಾಥ - ಭವಿಸ್ಸಾಮ ನು ಖೋ ಮಯಂ ಅನಾಗತಮದ್ಧಾನಂ, ನನು ಖೋ ಭವಿಸ್ಸಾಮ ಅನಾಗತಮದ್ಧಾನಂ, ಕಿಂ ನು ಖೋ ಭವಿಸ್ಸಾಮ ಅನಾಗತಮದ್ಧಾನಂ, ಕಥಂ ನು ಖೋ ಭವಿಸ್ಸಾಮ ಅನಾಗತಮದ್ಧಾನಂ, ಕಿಂ ಹುತ್ವಾ ಕಿಂ ಭವಿಸ್ಸಾಮ ನು ಖೋ ಮಯಂ ಅನಾಗತಮದ್ಧಾನ"ನ್ತಿ?

"ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ"।

"ಅಪಿ ನು ತುಮ್ಹೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏವಂ ಜಾನನ್ತಾ ಏವಂ ಪಸ್ಸನ್ತಾ ಏತರಹಿ ವಾ ಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನಮದ್ಧಾನಂ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಕಥಂಕಥೀ ಅಸ್ಸಥ - ಅಹಂ ನು ಖೋಸ್ಮಿ, ನೋ ನು ಖೋಸ್ಮಿ, ಕಿಂ ನು ಖೋಸ್ಮಿ, ಕಥಂ ನು ಖೋಸ್ಮಿ, ಅಯಂ ನು ಖೋ ಸತ್ತೋ ಕುತೋ ಆಗತೋ, ಸೋ ಕುಹಿಂಗಾಮೀ ಭವಿಸ್ಸತೀ"ತಿ?

"ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ"।

"ಅಪಿ ನು ತುಮ್ಹೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏವಂ ಜಾನನ್ತಾ ಏವಂ ಪಸ್ಸನ್ತಾ ಏವಂ ವದೇಯ್ಯಾಥ - ಸತ್ಥಾ ನೋ ಗರು, ಸತ್ಥುಗಾರವೇನ ಚ ಮಯಂ ಏವಂ ವದೇಮಾ"ತಿ?

"ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ"।

"ಅಪಿ ನು ತುಮ್ಹೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏವಂ ಜಾನನ್ತಾ ಏವಂ ಪಸ್ಸನ್ತಾ ಏವಂ ವದೇಯ್ಯಾಥ - ಸಮಣೋ ಏವಮಾಹ, ಸಮಣಾ ಚ ನಾಮ ಮಯಂ ಏವಂ ವದೇಮಾ"ತಿ?

"ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ"।

"ಅಪಿ ನು ತುಮ್ಹೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏವಂ ಜಾನನ್ತಾ ಏವಂ ಪಸ್ಸನ್ತಾ ಅಞ್ಞಂ ಸತ್ಥಾರಂ ಉದ್ದಿಸೇಯ್ಯಾಥಾ"ತಿ?

“ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ”।

“ಅಪಿ ನು ತುಮ್ಹೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏವಂ ಜಾನನ್ತಾ ಏವಂ ಪಸ್ಸನ್ತಾ ಯಾನಿ ತಾನಿ ಪುಥುಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನಂ ವತ ಕೋತೂಹಲಮಙ್ಗಲಾನಿ ತಾನಿ ಸಾರತೋ ಪಚ್ಚಾಗಚ್ಛೇಯ್ಯಾಥಾ”ತಿ?

“ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ”।

“ನನು, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯದೇವ ತುಮ್ಹಾಕಂ ಸಾಮಂ ಞಾತಂ ಸಾಮಂ ದಿಟ್ಠಂ ಸಾಮಂ ವಿದಿತಂ, ತದೇವ ತುಮ್ಹೇ ವದೇಥಾ”ತಿ।

“ಏವಂ, ಭನ್ತೇ”।

“ಸಾಧು, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಉಪನೀತಾ ಖೋ ಮೇ ತುಮ್ಹೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಮಿನಾ ಸನ್ದಿಟ್ಠಿಕೇನ ಧಮ್ಮೇನ ಅಕಾಲಿಕೇನ ಏಹಿಪಸ್ಸಿಕೇನ ಓಪನೇಯ್ಯಿಕೇನ ಪಚ್ಚತ್ತಂ ವೇದಿತಬ್ಬೇನ ವಿಞ್ಞೂಹಿ। ಸನ್ದಿಟ್ಠಿಕೋ ಅಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮೋ ಅಕಾಲಿಕೋ ಏಹಿಪಸ್ಸಿಕೋ ಓಪನೇಯ್ಯಿಕೋ ಪಚ್ಚತ್ತಂ ವೇದಿತಬ್ಬೋ ವಿಞ್ಞೂಹಿ - ಇತಿ ಯನ್ತಂ ವುತ್ತಂ, ಇದಮೇತಂ ಪಟಿಚ್ಚ ವುತ್ತ”ನ್ತಿ।

೪೦೮. “ತಿಣ್ಣಂ ಖೋ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸನ್ನಿಪಾತಾ ಗಬ್ಭಸ್ಸಾವಕ್ಕನ್ತಿ ಹೋತಿ। ಇಧ ಮಾತಾಪಿತರೋ ಚ ಸನ್ನಿಪತಿತಾ ಹೋನ್ತಿ, ಮಾತಾ ಚ ನ ಉತುನೀ ಹೋತಿ, ಗನ್ಧಬ್ಬೋ ಚ ನ ಪಚ್ಚುಪಟ್ಠಿತೋ ಹೋತಿ, ನೇವ ತಾವ ಗಬ್ಭಸ್ಸಾವಕ್ಕನ್ತಿ ಹೋತಿ। ಇಧ ಮಾತಾಪಿತರೋ ಚ ಸನ್ನಿಪತಿತಾ ಹೋನ್ತಿ, ಮಾತಾ ಚ ಉತುನೀ ಹೋತಿ, ಗನ್ಧಬ್ಬೋ ಚ ನ ಪಚ್ಚುಪಟ್ಠಿತೋ ಹೋತಿ, ನೇವ ತಾವ ಗಬ್ಭಸ್ಸಾವಕ್ಕನ್ತಿ ಹೋತಿ। ಯತೋ ಚ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಾತಾಪಿತರೋ ಚ ಸನ್ನಿಪತಿತಾ ಹೋನ್ತಿ, ಮಾತಾ ಚ ಉತುನೀ ಹೋತಿ, ಗನ್ಧಬ್ಬೋ ಚ ಪಚ್ಚುಪಟ್ಠಿತೋ ಹೋತಿ - ಏವಂ ತಿಣ್ಣಂ ಸನ್ನಿಪಾತಾ ಗಬ್ಭಸ್ಸಾವಕ್ಕನ್ತಿ ಹೋತಿ। ತಮೇನಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಾತಾ ನವ ವಾ ದಸ ವಾ ಮಾಸೇ ಗಬ್ಭಂ ಕುಚ್ಛಿನಾ ಪರಿಹರತಿ ಮಹತಾ ಸಂಸಯೇನ ಗರುಭಾರಂ [ಗರುಮ್ಭಾರಂ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)]। ತಮೇನಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಾತಾ ನವನ್ನಂ ವಾ ದಸನ್ನಂ ವಾ ಮಾಸಾನಂ ಅಚ್ಚಯೇನ ವಿಜಾಯತಿ ಮಹತಾ ಸಂಸಯೇನ ಗರುಭಾರಂ। ತಮೇನಂ ಜಾತಂ ಸಮಾನಂ ಸಕೇನ ಲೋಹಿತೇನ ಪೋಸೇತಿ। ಲೋಹಿತಞ್ಹೇತಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಿಯಸ್ಸ ವಿನಯೇ ಯದಿದಂ ಮಾತುಥಞ್ಞಂ। ಸ ಖೋ ಸೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕುಮಾರೋ ವುದ್ಧಿಮನ್ವಾಯ ಇನ್ದ್ರಿಯಾನಂ ಪರಿಪಾಕಮನ್ವಾಯ ಯಾನಿ ತಾನಿ ಕುಮಾರಕಾನಂ ಕೀಳಾಪನಕಾನಿ ತೇಹಿ ಕೀಳತಿ, ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ - ವಙ್ಕಕಂ ಘಟಿಕಂ ಮೋಕ್ಖಚಿಕಂ ಚಿಙ್ಗುಲಕಂ ಪತ್ತಾಳ್ಹಕಂ ರಥಕಂ ಧನುಕಂ। ಸ ಖೋ ಸೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕುಮಾರೋ ವುದ್ಧಿಮನ್ವಾಯ ಇನ್ದ್ರಿಯಾನಂ ಪರಿಪಾಕಮನ್ವಾಯ ಪಞ್ಚಹಿ ಕಾಮಗುಣೇಹಿ ಸಮಪ್ಪಿತೋ ಸಮಙ್ಗೀಭೂತೋ ಪರಿಚಾರೇತಿ - ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞೇಯ್ಯೇಹಿ ರೂಪೇಹಿ ಇಟ್ಠೇಹಿ ಕನ್ತೇಹಿ ಮನಾಪೇಹಿ ಪಿಯರೂಪೇಹಿ ಕಾಮೂಪಸಂಹಿತೇಹಿ ರಜನೀಯೇಹಿ, ಸೋತವಿಞ್ಞೇಯ್ಯೇಹಿ ಸದ್ದೇಹಿ… ಘಾನವಿಞ್ಞೇಯ್ಯೇಹಿ ಗನ್ಧೇಹಿ… ಜಿವ್ಹಾವಿಞ್ಞೇಯ್ಯೇಹಿ ರಸೇಹಿ… ಕಾಯವಿಞ್ಞೇಯ್ಯೇಹಿ ಫೋಟ್ಠಬ್ಬೇಹಿ ಇಟ್ಠೇಹಿ ಕನ್ತೇಹಿ ಮನಾಪೇಹಿ ಪಿಯರೂಪೇಹಿ ಕಾಮೂಪಸಂಹಿತೇಹಿ ರಜನೀಯೇಹಿ।

೪೦೯. “ಸೋ ಚಕ್ಖುನಾ ರೂಪಂ ದಿಸ್ವಾ ಪಿಯರೂಪೇ ರೂಪೇ ಸಾರಜ್ಜತಿ, ಅಪ್ಪಿಯರೂಪೇ ರೂಪೇ ಬ್ಯಾಪಜ್ಜತಿ, ಅನುಪಟ್ಠಿತಕಾಯಸತಿ ಚ ವಿಹರತಿ ಪರಿತ್ತಚೇತಸೋ। ತಞ್ಚ ಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿಂ ಪಞ್ಞಾವಿಮುತ್ತಿಂ ಯಥಾಭೂತಂ ನಪ್ಪಜಾನಾತಿ - ಯತ್ಥಸ್ಸ ತೇ ಪಾಪಕಾ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಅಪರಿಸೇಸಾ ನಿರುಜ್ಝನ್ತಿ। ಸೋ ಏವಂ ಅನುರೋಧವಿರೋಧಂ ಸಮಾಪನ್ನೋ ಯಂ ಕಿಞ್ಚಿ ವೇದನಂ ವೇದೇತಿ ಸುಖಂ ವಾ ದುಕ್ಖಂ ವಾ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಂ ವಾ, ಸೋ ತಂ ವೇದನಂ ಅಭಿನನ್ದತಿ ಅಭಿವದತಿ ಅಜ್ಝೋಸಾಯ ತಿಟ್ಠತಿ। ತಸ್ಸ ತಂ ವೇದನಂ ಅಭಿನನ್ದತೋ ಅಭಿವದತೋ ಅಜ್ಝೋಸಾಯ ತಿಟ್ಠತೋ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ನನ್ದೀ । ಯಾ ವೇದನಾಸು ನನ್ದೀ ತದುಪಾದಾನಂ, ತಸ್ಸುಪಾದಾನಪಚ್ಚಯಾ ಭವೋ, ಭವಪಚ್ಚಯಾ ಜಾತಿ, ಜಾತಿಪಚ್ಚಯಾ ಜರಾಮರಣಂ ಸೋಕಪರಿದೇವದುಕ್ಖದೋಮನಸ್ಸುಪಾಯಾಸಾ ಸಮ್ಭವನ್ತಿ। ಏವಮೇತಸ್ಸ ಕೇವಲಸ್ಸ ದುಕ್ಖಕ್ಖನ್ಧಸ್ಸ ಸಮುದಯೋ ಹೋತಿ। ಸೋತೇನ ಸದ್ದಂ ಸುತ್ವಾ…ಪೇ॰… ಘಾನೇನ ಗನ್ಧಂ ಘಾಯಿತ್ವಾ…ಪೇ॰… ಜಿವ್ಹಾಯ ರಸಂ ಸಾಯಿತ್ವಾ…ಪೇ॰… ಕಾಯೇನ ಫೋಟ್ಠಬ್ಬಂ

ಫುಸಿತ್ವಾ…ಪೇ॰… ಮನಸಾ ಧಮ್ಮಂ ವಿಞ್ಞಾಯ ಪಿಯರೂಪೇ ಧಮ್ಮೇ ಸಾರಜ್ಜತಿ, ಅಪ್ಪಿಯರೂಪೇ ಧಮ್ಮೇ ಬ್ಯಾಪಜ್ಜತಿ, ಅನುಪಟ್ಠಿತಕಾಯಸತಿ ಚ ವಿಹರತಿ ಪರಿತ್ತಚೇತಸೋ। ತಞ್ಚ ಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿಂ ಪಞ್ಞಾವಿಮುತ್ತಿಂ ಯಥಾಭೂತಂ ನಪ್ಪಜಾನಾತಿ - ಯತ್ಥಸ್ಸ ತೇ ಪಾಪಕಾ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಅಪರಿಸೇಸಾ ನಿರುಜ್ಝನ್ತಿ। ಸೋ ಏವಂ ಅನುರೋಧವಿರೋಧಂ ಸಮಾಪನ್ನೋ ಯಂ ಕಿಞ್ಚಿ ವೇದನಂ ವೇದೇತಿ ಸುಖಂ ವಾ ದುಕ್ಖಂ ವಾ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಂ ವಾ, ಸೋ ತಂ ವೇದನಂ ಅಭಿನನ್ದತಿ ಅಭಿವದತಿ ಅಜ್ಝೋಸಾಯ ತಿಟ್ಠತಿ। ತಸ್ಸ ತಂ ವೇದನಂ ಅಭಿನನ್ದತೋ ಅಭಿವದತೋ ಅಜ್ಝೋಸಾಯ ತಿಟ್ಠತೋ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ನನ್ದೀ। ಯಾ ವೇದನಾಸು ನನ್ದೀ ತದುಪಾದಾನಂ, ತಸ್ಸುಪಾದಾನಪಚ್ಚಯಾ ಭವೋ, ಭವಪಚ್ಚಯಾ ಜಾತಿ, ಜಾತಿಪಚ್ಚಯಾ ಜರಾಮರಣಂ ಸೋಕಪರಿದೇವದುಕ್ಖದೋಮನಸ್ಸುಪಾಯಾಸಾ ಸಮ್ಭವನ್ತಿ। ಏವಮೇತಸ್ಸ ಕೇವಲಸ್ಸ ದುಕ್ಖಕ್ಖನ್ಧಸ್ಸ ಸಮುದಯೋ ಹೋತಿ।

೪೧೦. "ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಥಾಗತೋ ಲೋಕೇ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಅರಹಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ವಿಜ್ಜಾಚರಣಸಮ್ಪನ್ನೋ ಸುಗತೋ ಲೋಕವಿದೂ ಅನುತ್ತರೋ ಪುರಿಸದಮ್ಮಸಾರಥಿ ಸತ್ಥಾ ದೇವಮನುಸ್ಸಾನಂ ಬುದ್ಧೋ ಭಗವಾ। ಸೋ ಇಮಂ ಲೋಕಂ ಸದೇವಕಂ ಸಮಾರಕಂ ಸಬ್ರಹ್ಮಕಂ ಸಸ್ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಿಂ ಪಜಂ ಸದೇವಮನುಸ್ಸಂ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಪವೇದೇತಿ। ಸೋ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತಿ ಆದಿಕಲ್ಯಾಣಂ ಮಜ್ಝೇಕಲ್ಯಾಣಂ ಪರಿಯೋಸಾನಕಲ್ಯಾಣಂ ಸಾತ್ಥಂ ಸಬ್ಯಞ್ಜನಂ; ಕೇವಲಪರಿಪುಣ್ಣಂ ಪರಿಸುದ್ಧಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಪಕಾಸೇತಿ। ತಂ ಧಮ್ಮಂ ಸುಣಾತಿ ಗಹಪತಿ ವಾ ಗಹಪತಿಪುತ್ತೋ ವಾ ಅಞ್ಞತರಸ್ಮಿಂ ವಾ ಕುಲೇ ಪಚ್ಚಾಜಾತೋ। ಸೋ ತಂ ಧಮ್ಮಂ ಸುತ್ವಾ ತಥಾಗತೇ ಸದ್ಧಂ ಪಟಿಲಭತಿ। ಸೋ ತೇನ ಸದ್ಧಾಪಟಿಲಾಭೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಇತಿ ಪಟಿಸಞ್ಚಿಕ್ಖತಿ - 'ಸಮ್ಬಾಧೋ ಘರಾವಾಸೋ ರಜಾಪಥೋ, ಅಬ್ಭೋಕಾಸೋ ಪಬ್ಬಜ್ಜಾ। ನಯಿದಂ ಸುಕರಂ ಅಗಾರಂ ಅಜ್ಝಾವಸತಾ ಏಕನ್ತಪರಿಪುಣ್ಣಂ ಏಕನ್ತಪರಿಸುದ್ಧಂ ಸಙ್ಖಲಿಖಿತಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಚರಿತುಂ। ಯಂನೂನಾಹಂ ಕೇಸಮಸ್ಸುಂ ಓಹಾರೇತ್ವಾ, ಕಾಸಾಯಾನಿ ವತ್ಥಾನಿ ಅಚ್ಛಾದೇತ್ವಾ, ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜೇಯ್ಯ''ನ್ತಿ। ಸೋ ಅಪರೇನ ಸಮಯೇನ ಅಪ್ಪಂ ವಾ ಭೋಗಕ್ಖನ್ಧಂ ಪಹಾಯ, ಮಹನ್ತಂ ವಾ ಭೋಗಕ್ಖನ್ಧಂ ಪಹಾಯ, ಅಪ್ಪಂ ವಾ ಞಾತಿಪರಿವಟ್ಟಂ ಪಹಾಯ, ಮಹನ್ತಂ ವಾ ಞಾತಿಪರಿವಟ್ಟಂ ಪಹಾಯ, ಕೇಸಮಸ್ಸುಂ ಓಹಾರೇತ್ವಾ, ಕಾಸಾಯಾನಿ ವತ್ಥಾನಿ ಅಚ್ಛಾದೇತ್ವಾ, ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜತಿ।

೪೧೧. "ಸೋ ಏವಂ ಪಬ್ಬಜಿತೋ ಸಮಾನೋ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಸಿಕ್ಖಾಸಾಜೀವಸಮಾಪನ್ನೋ ಪಾಣಾತಿಪಾತಂ ಪಹಾಯ ಪಾಣಾತಿಪಾತಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ, ನಿಹಿತದಣ್ಡೋ ನಿಹಿತಸತ್ಥೋ ಲಜ್ಜೀ ದಯಾಪನ್ನೋ ಸಬ್ಬಪಾಣಭೂತಹಿತಾನುಕಮ್ಪೀ ವಿಹರತಿ।

"ಅದಿನ್ನಾದಾನಂ ಪಹಾಯ ಅದಿನ್ನಾದಾನಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ, ದಿನ್ನಾದಾಯೀ ದಿನ್ನಪಾಟಿಕಙ್ಖೀ ಅಥೇನೇನ ಸುಚಿಭೂತೇನ ಅತ್ತನಾ ವಿಹರತಿ।

"ಅಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಪಹಾಯ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀ ಹೋತಿ, ಆರಾಚಾರೀ ವಿರತೋ ಮೇಥುನಾ ಗಾಮಧಮ್ಮಾ।

"ಮುಸಾವಾದಂ ಪಹಾಯ ಮುಸಾವಾದಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ, ಸಚ್ಚವಾದೀ ಸಚ್ಚಸನ್ಧೋ ಥೇತೋ ಪಚ್ಚಯಿಕೋ ಅವಿಸಂವಾದಕೋ ಲೋಕಸ್ಸ।

"ಪಿಸುಣಂ ವಾಚಂ ಪಹಾಯ ಪಿಸುಣಾಯ ವಾಚಾಯ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ - ಇತೋ ಸುತ್ವಾ ನ ಅಮುತ್ರ ಅಕ್ಖಾತಾ ಇಮೇಸಂ ಭೇದಾಯ, ಅಮುತ್ರ ವಾ ಸುತ್ವಾ ನ ಇಮೇಸಂ ಅಕ್ಖಾತಾ ಅಮೂಸಂ ಭೇದಾಯ। ಇತಿ ಭಿನ್ನಾನಂ ವಾ ಸನ್ಧಾತಾ, ಸಹಿತಾನಂ ವಾ ಅನುಪ್ಪದಾತಾ ಸಮಗ್ಗಾರಾಮೋ ಸಮಗ್ಗರತೋ ಸಮಗ್ಗನನ್ದೀ, ಸಮಗ್ಗಕರಣಿಂ ವಾಚಂ ಭಾಸಿತಾ ಹೋತಿ।

"ಫರುಸಂ ವಾಚಂ ಪಹಾಯ ಫರುಸಾಯ ವಾಚಾಯ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ - ಯಾ ಸಾ ವಾಚಾ ನೇಲಾ ಕಣ್ಣಸುಖಾ ಪೇಮನೀಯಾ ಹದಯಙ್ಗಮಾ ಪೋರೀ ಬಹುಜನಕನ್ತಾ ಬಹುಜನಮನಾಪಾ ತಥಾರೂಪಿಂ ವಾಚಂ ಭಾಸಿತಾ ಹೋತಿ।

“ಸಮ್ಫಪ್ಪಲಾಪಂ ಪಹಾಯ ಸಮ್ಫಪ್ಪಲಾಪಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ, ಕಾಲವಾದೀ ಭೂತವಾದೀ ಅತ್ಥವಾದೀ ಧಮ್ಮವಾದೀ ವಿನಯವಾದೀ, ನಿಧಾನವತಿಂ ವಾಚಂ ಭಾಸಿತಾ ಕಾಲೇನ, ಸಾಪದೇಸಂ ಪರಿಯನ್ತವತಿಂ ಅತ್ಥಸಂಹಿತಂ।

“ಸೋ ಬೀಜಗಾಮಭೂತಗಾಮಸಮಾರಮ್ಭಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ, ಏಕಭತ್ತಿಕೋ ಹೋತಿ ರತ್ತೂಪರತೋ, ವಿರತೋ ವಿಕಾಲಭೋಜನಾ। ನಚ್ಚಗೀತವಾದಿತವಿಸೂಕದಸ್ಸನಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ, ಮಾಲಾಗನ್ಧವಿಲೇಪನಧಾರಣಮಣ್ಡನವಿಭೂಸನಟ್ಠಾನಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ, ಉಚ್ಚಾಸಯನಮಹಾಸಯನಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ, ಜಾತರೂಪರಜತಪಟಿಗ್ಗಹಣಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ, ಆಮಕಧಞ್ಞಪಟಿಗ್ಗಹಣಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ, ಆಮಕಮಂಸಪಟಿಗ್ಗಹಣಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ, ಇತ್ಥಿಕುಮಾರಿಕಪಟಿಗ್ಗಹಣಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ, ದಾಸಿದಾಸಪಟಿಗ್ಗಹಣಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ, ಅಜೇಳಕಪಟಿಗ್ಗಹಣಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ, ಕುಕ್ಕುಟಸೂಕರಪಟಿಗ್ಗಹಣಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ, ಹತ್ಥಿಗವಾಸ್ಸವಳವಪಟಿಗ್ಗಹಣಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ, ಖೇತ್ತವತ್ಥುಪಟಿಗ್ಗಹಣಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ, ದೂತೇಯ್ಯಪಹಿಣಗಮನಾನುಯೋಗಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ, ಕಯವಿಕ್ಕಯಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ, ತುಲಾಕೂಟಕಂಸಕೂಟಮಾನಕೂಟಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ, ಉಕ್ಕೋಟನವಞ್ಚನ-ನಿಕತಿ-ಸಾಚಿಯೋಗಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ, ಛೇದನ-ವಧಬನ್ಧನವಿಪರಾಮೋಸ-ಆಲೋಪ-ಸಹಸಾಕಾರಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ [ಪಸ್ಸ ಮ॰ ನಿ॰ ೧.೨೯೩ ಚೂಳಹತ್ಥಿಪದೋಪಮೇ]।

“ಸೋ ಸನ್ತುಟ್ಠೋ ಹೋತಿ ಕಾಯಪರಿಹಾರಿಕೇನ ಚೀವರೇನ ಕುಚ್ಛಿಪರಿಹಾರಿಕೇನ ಪಿಣ್ಡಪಾತೇನ। ಸೋ ಯೇನ ಯೇನೇವ ಪಕ್ಕಮತಿ ಸಮಾದಾಯೇವ ಪಕ್ಕಮತಿ । ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ನಾಮ ಪಕ್ಖೀ ಸಕುಣೋ ಯೇನ ಯೇನೇವ ಡೇತಿ ಸಪತ್ತಭಾರೋವ ಡೇತಿ, ಏವಮೇವ ಭಿಕ್ಖು ಸನ್ತುಟ್ಠೋ ಹೋತಿ ಕಾಯಪರಿಹಾರಿಕೇನ ಚೀವರೇನ, ಕುಚ್ಛಿಪರಿಹಾರಿಕೇನ ಪಿಣ್ಡಪಾತೇನ। ಸೋ ಯೇನ ಯೇನೇವ ಪಕ್ಕಮತಿ ಸಮಾದಾಯೇವ ಪಕ್ಕಮತಿ। ಸೋ ಇಮಿನಾ ಅರಿಯೇನ ಸೀಲಕ್ಖನ್ಧೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಅನವಜ್ಜಸುಖಂ ಪಟಿಸಂವೇದೇತಿ।

“ಸೋ ಚಕ್ಖುನಾ ರೂಪಂ ದಿಸ್ವಾ ನ ನಿಮಿತ್ತಗ್ಗಾಹೀ ಹೋತಿ ನಾನುಬ್ಯಞ್ಜನಗ್ಗಾಹೀ। ಯತ್ವಾಧಿಕರಣಮೇನಂ ಚಕ್ಖುನ್ದ್ರಿಯಂ ಅಸಂವುತಂ ವಿಹರನ್ತಂ ಅಭಿಜ್ಝಾದೋಮನಸ್ಸಾ ಪಾಪಕಾ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಅನ್ವಾಸ್ಸವೇಯ್ಯುಂ ತಸ್ಸ ಸಂವರಾಯ ಪಟಿಪಜ್ಜತಿ, ರಕ್ಖತಿ ಚಕ್ಖುನ್ದ್ರಿಯಂ, ಚಕ್ಖುನ್ದ್ರಿಯೇ ಸಂವರಂ ಆಪಜ್ಜತಿ। ಸೋತೇನ ಸದ್ದಂ ಸುತ್ವಾ…ಪೇ॰… ಘಾನೇನ ಗನ್ಧಂ ಘಾಯಿತ್ವಾ…ಪೇ॰… ಜಿವ್ಹಾಯ ರಸಂ ಸಾಯಿತ್ವಾ…ಪೇ॰… ಕಾಯೇನ ಫೋಟ್ಠಬ್ಬಂ ಫುಸಿತ್ವಾ…ಪೇ॰… ಮನಸಾ ಧಮ್ಮಂ ವಿಞ್ಞಾಯ ನ ನಿಮಿತ್ತಗ್ಗಾಹೀ ಹೋತಿ ನಾನುಬ್ಯಞ್ಜನಗ್ಗಾಹೀ। ಯತ್ವಾಧಿಕರಣಮೇನಂ ಮನಿನ್ದ್ರಿಯಂ ಅಸಂವುತಂ ವಿಹರನ್ತಂ ಅಭಿಜ್ಝಾದೋಮನಸ್ಸಾ ಪಾಪಕಾ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಅನ್ವಾಸ್ಸವೇಯ್ಯುಂ ತಸ್ಸ ಸಂವರಾಯ ಪಟಿಪಜ್ಜತಿ, ರಕ್ಖತಿ ಮನಿನ್ದ್ರಿಯಂ ಮನಿನ್ದ್ರಿಯೇ ಸಂವರಂ ಆಪಜ್ಜತಿ। ಸೋ ಇಮಿನಾ ಅರಿಯೇನ ಇನ್ದ್ರಿಯಸಂವರೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಅಬ್ಯಾಸೇಕಸುಖಂ ಪಟಿಸಂವೇದೇತಿ।

“ಸೋ ಅಭಿಕ್ಕನ್ತೇ ಪಟಿಕ್ಕನ್ತೇ ಸಮ್ಪಜಾನಕಾರೀ ಹೋತಿ, ಆಲೋಕಿತೇ ವಿಲೋಕಿತೇ ಸಮ್ಪಜಾನಕಾರೀ ಹೋತಿ , ಸಮಿಞ್ಜಿತೇ ಪಸಾರಿತೇ ಸಮ್ಪಜಾನಕಾರೀ ಹೋತಿ, ಸಙ್ಘಾಟಿಪತ್ತಚೀವರಧಾರಣೇ ಸಮ್ಪಜಾನಕಾರೀ ಹೋತಿ, ಅಸಿತೇ ಪೀತೇ ಖಾಯಿತೇ ಸಾಯಿತೇ ಸಮ್ಪಜಾನಕಾರೀ ಹೋತಿ, ಉಚ್ಚಾರಪಸ್ಸಾವಕಮ್ಮೇ ಸಮ್ಪಜಾನಕಾರೀ ಹೋತಿ, ಗತೇ ಠಿತೇ ನಿಸಿನ್ನೇ ಸುತ್ತೇ ಜಾಗರಿತೇ ಭಾಸಿತೇ ತುಣ್ಹೀಭಾವೇ ಸಮ್ಪಜಾನಕಾರೀ ಹೋತಿ।

೪೧೨. “ಸೋ ಇಮಿನಾ ಚ ಅರಿಯೇನ ಸೀಲಕ್ಖನ್ಧೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ, (ಇಮಾಯ ಚ ಅರಿಯಾಯ ಸನ್ತುಟ್ಠಿಯಾ ಸಮನ್ನಾಗತೋ) [ಪಸ್ಸ ಮ॰ ನಿ॰ ೧.೨೯೬ ಚೂಳಹತ್ಥಿಪದೋಪಮೇ], ಇಮಿನಾ ಚ ಅರಿಯೇನ ಇನ್ದ್ರಿಯಸಂವರೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ, ಇಮಿನಾ ಚ ಅರಿಯೇನ ಸತಿಸಮ್ಪಜಞ್ಞೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ, ವಿವಿತ್ತಂ ಸೇನಾಸನಂ ಭಜತಿ - ಅರಞ್ಞಂ ರುಕ್ಖಮೂಲಂ ಪಬ್ಬತಂ ಕನ್ದರಂ ಗಿರಿಗುಹಂ ಸುಸಾನಂ ವನಪತ್ಥಂ ಅಬ್ಭೋಕಾಸಂ ಪಲಾಲಪುಞ್ಜಂ। ಸೋ ಪಚ್ಛಾಭತ್ತಂ ಪಿಣ್ಡಪಾತಪಟಿಕ್ಕನ್ತೋ ನಿಸೀದತಿ

ಪಲ್ಲಙ್ಕಂ ಆಭುಜಿತ್ವಾ, ಉಜುಂ ಕಾಯಂ ಪಣಿಧಾಯ, ಪರಿಮುಖಂ ಸತಿಂ ಉಪಟ್ಠಪೇತ್ವಾ। ಸೋ ಅಭಿಜ್ಝಂ ಲೋಕೇ ಪಹಾಯ ವಿಗತಾಭಿಜ್ಝೇನ ಚೇತಸಾ ವಿಹರತಿ, ಅಭಿಜ್ಝಾಯ ಚಿತ್ತಂ ಪರಿಸೋಧೇತಿ; ಬ್ಯಾಪಾದಪದೋಸಂ ಪಹಾಯ ಅಬ್ಯಾಪನ್ನಚಿತ್ತೋ ವಿಹರತಿ, ಸಬ್ಬಪಾಣಭೂತಹಿತಾನುಕಮ್ಪೀ, ಬ್ಯಾಪಾದಪದೋಸಾ ಚಿತ್ತಂ ಪರಿಸೋಧೇತಿ; ಥೀನಮಿದ್ಧಂ ಪಹಾಯ ವಿಗತಥೀನಮಿದ್ಧೋ ವಿಹರತಿ ಆಲೋಕಸಞ್ಞೀ, ಸತೋ ಸಮ್ಪಜಾನೋ, ಥೀನಮಿದ್ಧಾ ಚಿತ್ತಂ ಪರಿಸೋಧೇತಿ; ಉದ್ಧಚ್ಚಕುಕ್ಕುಚ್ಚಂ ಪಹಾಯ ಅನುದ್ಧತೋ ವಿಹರತಿ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ವೂಪಸನ್ತಚಿತ್ತೋ, ಉದ್ಧಚ್ಚಕುಕ್ಕುಚ್ಚಾ ಚಿತ್ತಂ ಪರಿಸೋಧೇತಿ; ವಿಚಿಕಿಚ್ಛಂ ಪಹಾಯ ತಿಣ್ಣವಿಚಿಕಿಚ್ಛೋ ವಿಹರತಿ ಅಕಥಂಕಥೀ ಕುಸಲೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು, ವಿಚಿಕಿಚ್ಛಾಯ ಚಿತ್ತಂ ಪರಿಸೋಧೇತಿ।

೪೧೩. "ಸೋ ಇಮೇ ಪಞ್ಚ ನೀವರಣೇ ಪಹಾಯ ಚೇತಸೋ ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸೇ ಪಞ್ಞಾಯ ದುಬ್ಬಲೀಕರಣೇ, ವಿವಿಚ್ಚೇವ ಕಾಮೇಹಿ ವಿವಿಚ್ಚ ಅಕುಸಲೇಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸವಿತಕ್ಕಂ ಸವಿಚಾರಂ ವಿವೇಕಜಂ ಪೀತಿಸುಖಂ ಪಠಮಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ। ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ವಿತಕ್ಕವಿಚಾರಾನಂ ವೂಪಸಮಾ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಸಮ್ಪಸಾದನಂ ಚೇತಸೋ ಏಕೋದಿಭಾವಂ ಅವಿತಕ್ಕಂ ಅವಿಚಾರಂ ಸಮಾಧಿಜಂ ಪೀತಿಸುಖಂ ದುತಿಯಂ ಝಾನಂ…ಪೇ॰… ತತಿಯಂ ಝಾನಂ…ಪೇ॰… ಚತುತ್ಥಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ।

೪೧೪. "ಸೋ ಚಕ್ಖುನಾ ರೂಪಂ ದಿಸ್ವಾ ಪಿಯರೂಪೇ ರೂಪೇ ನ ಸಾರಜ್ಜತಿ, ಅಪ್ಪಿಯರೂಪೇ ರೂಪೇ ನ ಬ್ಯಾಪಜ್ಜತಿ, ಉಪಟ್ಠಿತಕಾಯಸತಿ ಚ ವಿಹರತಿ ಅಪ್ಪಮಾಣಚೇತಸೋ। ತಞ್ಚ ಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿಂ ಪಞ್ಞಾವಿಮುತ್ತಿಂ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ - ಯತ್ಥಸ್ಸ ತೇ ಪಾಪಕಾ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಅಪರಿಸೇಸಾ ನಿರುಜ್ಝನ್ತಿ। ಸೋ ಏವಂ ಅನುರೋಧವಿರೋಧವಿಪ್ಪಹೀನೋ ಯಂ ಕಿಞ್ಚಿ ವೇದನಂ ವೇದೇತಿ, ಸುಖಂ ವಾ ದುಕ್ಖಂ ವಾ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಂ ವಾ, ಸೋ ತಂ ವೇದನಂ ನಾಭಿನನ್ದತಿ ನಾಭಿವದತಿ ನಾಜ್ಝೋಸಾಯ ತಿಟ್ಠತಿ। ತಸ್ಸ ತಂ ವೇದನಂ ಅನಭಿನನ್ದತೋ ಅನಭಿವದತೋ ಅನಜ್ಝೋಸಾಯ ತಿಟ್ಠತೋ ಯಾ ವೇದನಾಸು ನನ್ದೀ ಸಾ ನಿರುಜ್ಝತಿ। ತಸ್ಸ ನನ್ದೀನಿರೋಧಾ ಉಪಾದಾನನಿರೋಧೋ, ಉಪಾದಾನನಿರೋಧಾ ಭವನಿರೋಧೋ, ಭವನಿರೋಧಾ ಜಾತಿನಿರೋಧೋ, ಜಾತಿನಿರೋಧಾ ಜರಾಮರಣಂ ಸೋಕಪರಿದೇವದುಕ್ಖದೋಮನಸ್ಸುಪಾಯಾಸಾ ನಿರುಜ್ಝನ್ತಿ। ಏವಮೇತಸ್ಸ ಕೇವಲಸ್ಸ ದುಕ್ಖಕ್ಖನ್ಧಸ್ಸ ನಿರೋಧೋ ಹೋತಿ। ಸೋತೇನ ಸದ್ದಂ ಸುತ್ವಾ…ಪೇ॰… ಘಾನೇನ ಗನ್ಧಂ ಘಾಯಿತ್ವಾ…ಪೇ॰… ಜಿವ್ಹಾಯ ರಸಂ ಸಾಯಿತ್ವಾ…ಪೇ॰… ಕಾಯೇನ ಫೋಟ್ಠಬ್ಬಂ ಫುಸಿತ್ವಾ…ಪೇ॰… ಮನಸಾ ಧಮ್ಮಂ ವಿಞ್ಞಾಯ ಪಿಯರೂಪೇ ಧಮ್ಮೇ ನ ಸಾರಜ್ಜತಿ, ಅಪ್ಪಿಯರೂಪೇ ಧಮ್ಮೇ ನ ಬ್ಯಾಪಜ್ಜತಿ, ಉಪಟ್ಠಿತಕಾಯಸತಿ ಚ ವಿಹರತಿ ಅಪ್ಪಮಾಣಚೇತಸೋ, ತಞ್ಚ ಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿಂ ಪಞ್ಞಾವಿಮುತ್ತಿಂ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ - ಯತ್ಥಸ್ಸ ತೇ ಪಾಪಕಾ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಅಪರಿಸೇಸಾ ನಿರುಜ್ಝನ್ತಿ। ಸೋ ಏವಂ ಅನುರೋಧವಿರೋಧವಿಪ್ಪಹೀನೋ ಯಂ ಕಿಞ್ಚಿ ವೇದನಂ ವೇದೇತಿ, ಸುಖಂ ವಾ ದುಕ್ಖಂ ವಾ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಂ ವಾ, ಸೋ ತಂ ವೇದನಂ ನಾಭಿನನ್ದತಿ ನಾಭಿವದತಿ ನಾಜ್ಝೋಸಾಯ ತಿಟ್ಠತಿ। ತಸ್ಸ ತಂ ವೇದನಂ ಅನಭಿನನ್ದತೋ ಅನಭಿವದತೋ ಅನಜ್ಝೋಸಾಯ ತಿಟ್ಠತೋ ಯಾ ವೇದನಾಸು ನನ್ದೀ ಸಾ ನಿರುಜ್ಝತಿ। ತಸ್ಸ ನನ್ದೀನಿರೋಧಾ ಉಪಾದಾನನಿರೋಧೋ, ಉಪಾದಾನನಿರೋಧಾ ಭವನಿರೋಧೋ, ಭವನಿರೋಧಾ ಜಾತಿನಿರೋಧೋ, ಜಾತಿನಿರೋಧಾ ಜರಾಮರಣಂ ಸೋಕಪರಿದೇವದುಕ್ಖದೋಮನಸ್ಸುಪಾಯಾಸಾ ನಿರುಜ್ಝನ್ತಿ। ಏವಮೇತಸ್ಸ ಕೇವಲಸ್ಸ ದುಕ್ಖಕ್ಖನ್ಧಸ್ಸ ನಿರೋಧೋ ಹೋತಿ। ಇಮಂ ಖೋ ಮೇ ತುಮ್ಹೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಂಖಿತ್ತೇನ ತಣ್ಹಾಸಙ್ಖಯವಿಮುತ್ತಿಂ ಧಾರೇಥ, ಸಾತಿಂ ಪನ ಭಿಕ್ಖುಂ ಕೇವಟ್ಟಪುತ್ತಂ ಮಹಾತಣ್ಹಾಜಾಲತಣ್ಹಾಸಙ್ಘಾಟಪ್ಪಟಿಮುಕ್ಕ"ನ್ತಿ।

ಇದಮವೋಚ ಭಗವಾ। ಅತ್ತಮನಾ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಭಗವತೋ ಭಾಸಿತಂ ಅಭಿನನ್ದುನ್ತಿ।

ಮಹಾತಣ್ಹಾಸಙ್ಖಯಸುತ್ತಂ ನಿಟ್ಠಿತಂ ಅಟ್ಠಮಂ।

೯. ಮಹಾಅಸ್ಸಪುರಸುತ್ತಂ

೪೧೫. ಏವಂ ಮೇ ಸುತಂ - ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ಅಙ್ಗೇಸು ವಿಹರತಿ ಅಸ್ಸಪುರಂ ನಾಮ ಅಙ್ಗಾನಂ ನಿಗಮೋ। ತತ್ರ ಖೋ ಭಗವಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಮನ್ತೇಸಿ - "ಭಿಕ್ಖವೋ"ತಿ। "ಭದನ್ತೇ"ತಿ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಭಗವತೋ ಪಚ್ಚಸ್ಸೋಸುಂ। ಭಗವಾ ಏತದವೋಚ -

"ಸಮಣಾ ಸಮಣಾತಿ ವೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಜನೋ ಸಞ್ಜಾನಾತಿ। ತುಮ್ಹೇ ಚ ಪನ 'ಕೇ ತುಮ್ಹೇ'ತಿ ಪುಟ್ಠಾ ಸಮಾನಾ 'ಸಮಣಾಮ್ಹಾ'ತಿ ಪಟಿಜಾನಾಥ; ತೇಸಂ ವೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏವಂಸಮಞ್ಞಾನಂ ಸತಂ ಏವಂಪಟಿಞ್ಞಾನಂ ಸತಂ 'ಯೇ ಧಮ್ಮಾ ಸಮಣಕರಣಾ ಚ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಕರಣಾ ಚ ತೇ ಧಮ್ಮೇ ಸಮಾದಾಯ ವತ್ತಿಸ್ಸಾಮ, ಏವಂ ನೋ ಅಯಂ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಸಮಞ್ಞಾ ಚ ಸಚ್ಚಾ ಭವಿಸ್ಸತಿ ಪಟಿಞ್ಞಾ ಚ ಭೂತಾ। ಯೇಸಞ್ಚ ಮಯಂ ಚೀವರಪಿಣ್ಡಪಾತಸೇನಾಸನಗಿಲಾನಪ್ಪಚ್ಚಯಭೇಸಜ್ಜಪರಿಕ್ಖಾರಂ ಪರಿಭುಞ್ಜಾಮ, ತೇಸಂ ತೇ ಕಾರಾ ಅಮ್ಹೇಸು ಮಹಪ್ಫಲಾ ಭವಿಸ್ಸನ್ತಿ ಮಹಾನಿಸಂಸಾ, ಅಮ್ಹಾಕಞ್ಚೇವಾಯಂ ಪಬ್ಬಜ್ಜಾ ಅವಞ್ಝಾ ಭವಿಸ್ಸತಿ ಸಫಲಾ ಸಉದ್ರಯಾ'ತಿ। ಏವಞ್ಹಿ ವೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಿಕ್ಖಿತಬ್ಬಂ।

೪೧೬. "ಕತಮೇ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮಾ ಸಮಣಕರಣಾ ಚ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಕರಣಾ ಚ? 'ಹಿರೋತ್ತಪ್ಪೇನ ಸಮನ್ನಾಗತಾ ಭವಿಸ್ಸಾಮಾ'ತಿ ಏವಞ್ಹಿ ವೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಿಕ್ಖಿತಬ್ಬಂ। ಸಿಯಾ ಖೋ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತುಮ್ಹಾಕಂ ಏವಮಸ್ಸ - 'ಹಿರೋತ್ತಪ್ಪೇನಮ್ಹ ಸಮನ್ನಾಗತಾ , ಅಲಮೇತ್ತಾವತಾ ಕತಮೇತ್ತಾವತಾ, ಅನುಪ್ಪತ್ತೋ ನೋ ಸಾಮಞ್ಞತ್ಥೋ, ನತ್ಥಿ ನೋ ಕಿಞ್ಚಿ ಉತ್ತರಿಂ ಕರಣೀಯ'ನ್ತಿ ತಾವತಕೇನೇವ ತುಟ್ಠಿಂ ಆಪಜ್ಜೇಯ್ಯಾಥ। ಆರೋಚಯಾಮಿ ವೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ , ಪಟಿವೇದಯಾಮಿ ವೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ - 'ಮಾ ವೋ ಸಾಮಞ್ಞತ್ಥಿಕಾನಂ ಸತಂ ಸಾಮಞ್ಞತ್ಥೋ ಪರಿಹಾಯಿ, ಸತಿ ಉತ್ತರಿಂ ಕರಣೀಯೇ'।

೪೧೭. "ಕಿಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಉತ್ತರಿಂ ಕರಣೀಯಂ? 'ಪರಿಸುದ್ಧೋ ನೋ ಕಾಯಸಮಾಚಾರೋ ಭವಿಸ್ಸತಿ ಉತ್ತಾನೋ ವಿವಟೋ ನ ಚ ಛಿದ್ದವಾ ಸಂವುತೋ ಚ। ತಾಯ ಚ ಪನ ಪರಿಸುದ್ಧಕಾಯಸಮಾಚಾರತಾಯ ನೇವತ್ತಾನುಕ್ಕಂಸೇಸ್ಸಾಮ ನ ಪರಂ ವಮ್ಭೇಸ್ಸಾಮಾ'ತಿ [ನೇವತ್ತಾನುಕ್ಕಂಸಿಸ್ಸಾಮ ನ ಪರಂ ವಮ್ಭಿಸ್ಸಾಮಾತಿ (ಸಬ್ಬತ್ಥ)] ಏವಞ್ಹಿ ವೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಿಕ್ಖಿತಬ್ಬಂ। ಸಿಯಾ ಖೋ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತುಮ್ಹಾಕಂ ಏವಮಸ್ಸ - 'ಹಿರೋತ್ತಪ್ಪೇನಮ್ಹ ಸಮನ್ನಾಗತಾ, ಪರಿಸುದ್ಧೋ ನೋ ಕಾಯಸಮಾಚಾರೋ; ಅಲಮೇತ್ತಾವತಾ ಕತಮೇತ್ತಾವತಾ, ಅನುಪ್ಪತ್ತೋ ನೋ ಸಾಮಞ್ಞತ್ಥೋ, ನತ್ಥಿ ನೋ ಕಿಞ್ಚಿ ಉತ್ತರಿಂ ಕರಣೀಯ'ನ್ತಿ ತಾವತಕೇನೇವ ತುಟ್ಠಿಂ ಆಪಜ್ಜೇಯ್ಯಾಥ। ಆರೋಚಯಾಮಿ ವೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಟಿವೇದಯಾಮಿ ವೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ - 'ಮಾ ವೋ ಸಾಮಞ್ಞತ್ಥಿಕಾನಂ ಸತಂ ಸಾಮಞ್ಞತ್ಥೋ ಪರಿಹಾಯಿ, ಸತಿ ಉತ್ತರಿಂ ಕರಣೀಯೇ'।

೪೧೮. "ಕಿಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಉತ್ತರಿಂ ಕರಣೀಯಂ? 'ಪರಿಸುದ್ಧೋ ನೋ ವಚೀಸಮಾಚಾರೋ ಭವಿಸ್ಸತಿ ಉತ್ತಾನೋ ವಿವಟೋ ನ ಚ ಛಿದ್ದವಾ ಸಂವುತೋ ಚ। ತಾಯ ಚ ಪನ ಪರಿಸುದ್ಧವಚೀಸಮಾಚಾರತಾಯ ನೇವತ್ತಾನುಕ್ಕಂಸೇಸ್ಸಾಮ ನ ಪರಂ ವಮ್ಭೇಸ್ಸಾಮಾ'ತಿ ಏವಞ್ಹಿ ವೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಿಕ್ಖಿತಬ್ಬಂ। ಸಿಯಾ ಖೋ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತುಮ್ಹಾಕಂ ಏವಮಸ್ಸ - 'ಹಿರೋತ್ತಪ್ಪೇನಮ್ಹ ಸಮನ್ನಾಗತಾ, ಪರಿಸುದ್ಧೋ ನೋ ಕಾಯಸಮಾಚಾರೋ, ಪರಿಸುದ್ಧೋ ವಚೀಸಮಾಚಾರೋ; ಅಲಮೇತ್ತಾವತಾ ಕತಮೇತ್ತಾವತಾ, ಅನುಪ್ಪತ್ತೋ ನೋ ಸಾಮಞ್ಞತ್ಥೋ, ನತ್ಥಿ ನೋ ಕಿಞ್ಚಿ ಉತ್ತರಿಂ ಕರಣೀಯ'ನ್ತಿ ತಾವತಕೇನೇವ ತುಟ್ಠಿಂ ಆಪಜ್ಜೇಯ್ಯಾಥ। ಆರೋಚಯಾಮಿ ವೋ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಟಿವೇದಯಾಮಿ ವೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ - 'ಮಾ ವೋ ಸಾಮಞ್ಞತ್ಥಿಕಾನಂ ಸತಂ ಸಾಮಞ್ಞತ್ಥೋ ಪರಿಹಾಯಿ, ಸತಿ ಉತ್ತರಿಂ ಕರಣೀಯೇ'।

೪೧೯. "ಕಿಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಉತ್ತರಿಂ ಕರಣೀಯಂ? 'ಪರಿಸುದ್ಧೋ ನೋ ಮನೋಸಮಾಚಾರೋ ಭವಿಸ್ಸತಿ ಉತ್ತಾನೋ ವಿವಟೋ ನ ಚ ಛಿದ್ದವಾ ಸಂವುತೋ ಚ। ತಾಯ ಚ ಪನ ಪರಿಸುದ್ಧಮನೋಸಮಾಚಾರತಾಯ ನೇವತ್ತಾನುಕ್ಕಂಸೇಸ್ಸಾಮ ನ ಪರಂ ವಮ್ಭೇಸ್ಸಾಮಾ'ತಿ ಏವಞ್ಹಿ ವೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಿಕ್ಖಿತಬ್ಬಂ। ಸಿಯಾ ಖೋ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತುಮ್ಹಾಕಂ ಏವಮಸ್ಸ - 'ಹಿರೋತ್ತಪ್ಪೇನಮ್ಹ ಸಮನ್ನಾಗತಾ, ಪರಿಸುದ್ಧೋ ನೋ ಕಾಯಸಮಾಚಾರೋ, ಪರಿಸುದ್ಧೋ ವಚೀಸಮಾಚಾರೋ, ಪರಿಸುದ್ಧೋ ಮನೋಸಮಾಚಾರೋ; ಅಲಮೇತ್ತಾವತಾ ಕತಮೇತ್ತಾವತಾ, ಅನುಪ್ಪತ್ತೋ ನೋ ಸಾಮಞ್ಞತ್ಥೋ, ನತ್ಥಿ ನೋ ಕಿಞ್ಚಿ ಉತ್ತರಿಂ

ಕರಣೀಯ'ನ್ತಿ ತಾವತಕೇನೇವ ತುಟ್ಠಿಂ ಆಪಜ್ಜೇಯ್ಯಾಥ। ಆರೋಚಯಾಮಿ ವೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಟಿವೇದಯಾಮಿ ವೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ - 'ಮಾ ವೋ ಸಾಮಞ್ಞತ್ಥಿಕಾನಂ ಸತಂ ಸಾಮಞ್ಞತ್ಥೋ ಪರಿಹಾಯಿ, ಸತಿ ಉತ್ತರಿಂ ಕರಣೀಯೇ'।

೪೨೦. "ಕಿಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಉತ್ತರಿಂ ಕರಣೀಯಂ? 'ಪರಿಸುದ್ಧೋ ನೋ ಆಜೀವೋ ಭವಿಸ್ಸತಿ ಉತ್ತಾನೋ ವಿವಟೋ ನ ಚ ಛಿದ್ದವಾ ಸಂವುತೋ ಚ। ತಾಯ ಚ ಪನ ಪರಿಸುದ್ಧಾಜೀವತಾಯ ನೇವತ್ತಾನುಕ್ಕಂಸೇಸ್ಸಾಮ ನ ಪರಂ ವಮ್ಭೇಸ್ಸಾಮಾ'ತಿ ಏವಞ್ಹಿ ವೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಿಕ್ಖಿತಬ್ಬಂ। ಸಿಯಾ ಖೋ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತುಮ್ಹಾಕಂ ಏವಮಸ್ಸ - 'ಹಿರೋತ್ತಪ್ಪೇನಮ್ಹ ಸಮನ್ನಾಗತಾ, ಪರಿಸುದ್ಧೋ ನೋ ಕಾಯಸಮಾಚಾರೋ, ಪರಿಸುದ್ಧೋ ವಚೀಸಮಾಚಾರೋ, ಪರಿಸುದ್ಧೋ ಮನೋಸಮಾಚಾರೋ, ಪರಿಸುದ್ಧೋ ಆಜೀವೋ; ಅಲಮೇತ್ತಾವತಾ ಕತಮೇತ್ತಾವತಾ, ಅನುಪ್ಪತ್ತೋ ನೋ ಸಾಮಞ್ಞತ್ಥೋ , ನತ್ಥಿ ನೋ ಕಿಞ್ಚಿ ಉತ್ತರಿಂ ಕರಣೀಯ'ನ್ತಿ ತಾವತಕೇನೇವ ತುಟ್ಠಿಂ ಆಪಜ್ಜೇಯ್ಯಾಥ। ಆರೋಚಯಾಮಿ ವೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಟಿವೇದಯಾಮಿ ವೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ - 'ಮಾ ವೋ ಸಾಮಞ್ಞತ್ಥಿಕಾನಂ ಸತಂ ಸಾಮಞ್ಞತ್ಥೋ ಪರಿಹಾಯಿ, ಸತಿ ಉತ್ತರಿಂ ಕರಣೀಯೇ'।

೪೨೧. "ಕಿಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಉತ್ತರಿಂ ಕರಣೀಯಂ? 'ಇನ್ದ್ರಿಯೇಸು ಗುತ್ತದ್ವಾರಾ ಭವಿಸ್ಸಾಮ; ಚಕ್ಖುನಾ ರೂಪಂ ದಿಸ್ವಾ ನ ನಿಮಿತ್ತಗ್ಗಾಹೀ ನಾನುಬ್ಯಞ್ಜನಗ್ಗಾಹೀ। ಯತ್ವಾಧಿಕರಣಮೇನಂ ಚಕ್ಖುನ್ದ್ರಿಯಂ ಅಸಂವುತಂ ವಿಹರನ್ತಂ ಅಭಿಜ್ಝಾದೋಮನಸ್ಸಾ ಪಾಪಕಾ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಅನ್ವಾಸ್ಸವೇಯ್ಯುಂ, ತಸ್ಸ ಸಂವರಾಯ ಪಟಿಪಜ್ಜಿಸ್ಸಾಮ, ರಕ್ಖಿಸ್ಸಾಮ ಚಕ್ಖುನ್ದ್ರಿಯಂ, ಚಕ್ಖುನ್ದ್ರಿಯೇ ಸಂವರಂ ಆಪಜ್ಜಿಸ್ಸಾಮ। ಸೋತೇನ ಸದ್ದಂ ಸುತ್ವಾ...ಪೇ॰... ಘಾನೇನ ಗನ್ಧಂ ಘಾಯಿತ್ವಾ...ಪೇ॰... ಜಿವ್ಹಾಯ ರಸಂ ಸಾಯಿತ್ವಾ...ಪೇ॰... ಕಾಯೇನ ಫೋಟ್ಠಬ್ಬಂ ಫುಸಿತ್ವಾ...ಪೇ॰... ಮನಸಾ ಧಮ್ಮಂ ವಿಞ್ಞಾಯ ನ ನಿಮಿತ್ತಗ್ಗಾಹೀ ನಾನುಬ್ಯಞ್ಜನಗ್ಗಾಹೀ। ಯತ್ವಾಧಿಕರಣಮೇನಂ ಮನಿನ್ದ್ರಿಯಂ ಅಸಂವುತಂ ವಿಹರನ್ತಂ ಅಭಿಜ್ಝಾದೋಮನಸ್ಸಾ ಪಾಪಕಾ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಅನ್ವಾಸ್ಸವೇಯ್ಯುಂ, ತಸ್ಸ ಸಂವರಾಯ ಪಟಿಪಜ್ಜಿಸ್ಸಾಮ, ರಕ್ಖಿಸ್ಸಾಮ ಮನಿನ್ದ್ರಿಯಂ, ಮನಿನ್ದ್ರಿಯೇ ಸಂವರಂ ಆಪಜ್ಜಿಸ್ಸಾಮಾ'ತಿ ಏವಞ್ಹಿ ವೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಿಕ್ಖಿತಬ್ಬಂ। ಸಿಯಾ ಖೋ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತುಮ್ಹಾಕಂ ಏವಮಸ್ಸ - 'ಹಿರೋತ್ತಪ್ಪೇನಮ್ಹ ಸಮನ್ನಾಗತಾ, ಪರಿಸುದ್ಧೋ ನೋ ಕಾಯಸಮಾಚಾರೋ, ಪರಿಸುದ್ಧೋ ವಚೀಸಮಾಚಾರೋ, ಪರಿಸುದ್ಧೋ ಮನೋಸಮಾಚಾರೋ, ಪರಿಸುದ್ಧೋ ಆಜೀವೋ, ಇನ್ದ್ರಿಯೇಸುಮ್ಹ ಗುತ್ತದ್ವಾರಾ; ಅಲಮೇತ್ತಾವತಾ ಕತಮೇತ್ತಾವತಾ, ಅನುಪ್ಪತ್ತೋ ನೋ ಸಾಮಞ್ಞತ್ಥೋ, ನತ್ಥಿ ನೋ ಕಿಞ್ಚಿ ಉತ್ತರಿಂ ಕರಣೀಯ'ನ್ತಿ ತಾವತಕೇನೇವ ತುಟ್ಠಿಂ ಆಪಜ್ಜೇಯ್ಯಾಥ। ಆರೋಚಯಾಮಿ ವೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಟಿವೇದಯಾಮಿ ವೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ - 'ಮಾ ವೋ ಸಾಮಞ್ಞತ್ಥಿಕಾನಂ ಸತಂ ಸಾಮಞ್ಞತ್ಥೋ ಪರಿಹಾಯಿ, ಸತಿ ಉತ್ತರಿಂ ಕರಣೀಯೇ'।

೪೨೨. "ಕಿಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಉತ್ತರಿಂ ಕರಣೀಯಂ? 'ಭೋಜನೇ ಮತ್ತಞ್ಞುನೋ ಭವಿಸ್ಸಾಮ, ಪಟಿಸಙ್ಖಾ ಯೋನಿಸೋ ಆಹಾರಂ ಆಹರಿಸ್ಸಾಮ, ನೇವ ದವಾಯ ನ ಮದಾಯ ನ ಮಣ್ಡನಾಯ ನ ವಿಭೂಸನಾಯ ಯಾವದೇವ ಇಮಸ್ಸ ಕಾಯಸ್ಸ ಠಿತಿಯಾ ಯಾಪನಾಯ, ವಿಹಿಂಸೂಪರತಿಯಾ, ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಾನುಗ್ಗಹಾಯ, ಇತಿ ಪುರಾಣಞ್ಚ ವೇದನಂ ಪಟಿಹಙ್ಖಾಮ ನವಞ್ಚ ವೇದನಂ ನ ಉಪ್ಪಾದೇಸ್ಸಾಮ, ಯಾತ್ರಾ ಚ ನೋ ಭವಿಸ್ಸತಿ, ಅನವಜ್ಜತಾ ಚ, ಫಾಸು ವಿಹಾರೋ ಚಾ'ತಿ ಏವಞ್ಹಿ ವೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಿಕ್ಖಿತಬ್ಬಂ। ಸಿಯಾ ಖೋ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತುಮ್ಹಾಕಂ ಏವಮಸ್ಸ - 'ಹಿರೋತ್ತಪ್ಪೇನಮ್ಹ ಸಮನ್ನಾಗತಾ, ಪರಿಸುದ್ಧೋ ನೋ ಕಾಯಸಮಾಚಾರೋ, ಪರಿಸುದ್ಧೋ ವಚೀಸಮಾಚಾರೋ, ಪರಿಸುದ್ಧೋ ಮನೋಸಮಾಚಾರೋ, ಪರಿಸುದ್ಧೋ ಆಜೀವೋ, ಇನ್ದ್ರಿಯೇಸುಮ್ಹ ಗುತ್ತದ್ವಾರಾ, ಭೋಜನೇ ಮತ್ತಞ್ಞುನೋ; ಅಲಮೇತ್ತಾವತಾ ಕತಮೇತ್ತಾವತಾ, ಅನುಪ್ಪತ್ತೋ ನೋ ಸಾಮಞ್ಞತ್ಥೋ, ನತ್ಥಿ ನೋ ಕಿಞ್ಚಿ ಉತ್ತರಿಂ ಕರಣೀಯ'ನ್ತಿ ತಾವತಕೇನೇವ ತುಟ್ಠಿಂ ಆಪಜ್ಜೇಯ್ಯಾಥ। ಆರೋಚಯಾಮಿ ವೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಟಿವೇದಯಾಮಿ ವೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ - 'ಮಾ ವೋ, ಸಾಮಞ್ಞತ್ಥಿಕಾನಂ ಸತಂ ಸಾಮಞ್ಞತ್ಥೋ ಪರಿಹಾಯಿ ಸತಿ ಉತ್ತರಿಂ ಕರಣೀಯೇ'।

೪೨೩. "ಕಿಞ್ಚ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಉತ್ತರಿಂ ಕರಣೀಯಂ? 'ಜಾಗರಿಯಂ ಅನುಯುತ್ತಾ ಭವಿಸ್ಸಾಮ, ದಿವಸಂ ಚಙ್ಕಮೇನ ನಿಸಜ್ಜಾಯ ಆವರಣೀಯೇಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಚಿತ್ತಂ ಪರಿಸೋಧೇಸ್ಸಾಮ। ರತ್ತಿಯಾ ಪಠಮಂ ಯಾಮಂ ಚಙ್ಕಮೇನ ನಿಸಜ್ಜಾಯ ಆವರಣೀಯೇಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಚಿತ್ತಂ ಪರಿಸೋಧೇಸ್ಸಾಮ। ರತ್ತಿಯಾ ಮಜ್ಝಿಮಂ ಯಾಮಂ ದಕ್ಖಿಣೇನ ಪಸ್ಸೇನ ಸೀಹಸೇಯ್ಯಂ ಕಪ್ಪೇಸ್ಸಾಮ ಪಾದೇ

ಪಾದಂ ಅಚ್ಛಾಧಾಯ, ಸತೋ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಉಟ್ಠಾನಸಞ್ಞಂ ಮನಸಿ ಕರಿತ್ವಾ। ರತ್ತಿಯಾ ಪಚ್ಛಿಮಂ ಯಾಮಂ ಪಚ್ಚುಟ್ಠಾಯ ಚಙ್ಕಮೇನ ನಿಸಜ್ಜಾಯ ಆವರಣೀಯೇಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಚಿತ್ತಂ ಪರಿಸೋಧೇಸ್ಸಾಮಾ'ತಿ, ಏವಞ್ಹಿ ವೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಿಕ್ಖಿತಬ್ಬಂ। ಸಿಯಾ ಖೋ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತುಮ್ಹಾಕಂ ಏವಮಸ್ಸ - 'ಹಿರೋತ್ತಪ್ಪೇನಮ್ಹ ಸಮನ್ನಾಗತಾ, ಪರಿಸುದ್ಧೋ ನೋ ಕಾಯಸಮಾಚಾರೋ, ಪರಿಸುದ್ಧೋ ವಚೀಸಮಾಚಾರೋ, ಪರಿಸುದ್ಧೋ ಮನೋಸಮಾಚಾರೋ, ಪರಿಸುದ್ಧೋ ಆಜೀವೋ, ಇನ್ದ್ರಿಯೇಸುಮ್ಹ ಗುತ್ತದ್ವಾರಾ, ಭೋಜನೇ ಮತ್ತಞ್ಞುನೋ, ಜಾಗರಿಯಂ ಅನುಯುತ್ತಾ; ಅಲಮೇತ್ತಾವತಾ ಕತಮೇತ್ತಾವತಾ, ಅನುಪ್ಪತ್ತೋ ನೋ ಸಾಮಞ್ಞತ್ಥೋ, ನತ್ಥಿ ನೋ ಕಿಞ್ಚಿ ಉತ್ತರಿಂ ಕರಣೀಯ'ನ್ತಿ, ತಾವತಕೇನೇವ ತುಟ್ಠಿಂ ಆಪಜ್ಜೇಯ್ಯಾಥ। ಆರೋಚಯಾಮಿ ವೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಟಿವೇದಯಾಮಿ ವೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ - 'ಮಾ ವೋ, ಸಾಮಞ್ಞತ್ಥಿಕಾನಂ ಸತಂ ಸಾಮಞ್ಞತ್ಥೋ ಪರಿಹಾಯಿ ಸತಿ ಉತ್ತರಿಂ ಕರಣೀಯೇ'।

೪೨೪. "ಕಿಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಉತ್ತರಿಂ ಕರಣೀಯಂ? 'ಸತಿಸಮ್ಪಜಞ್ಞೇನ ಸಮನ್ನಾಗತಾ ಭವಿಸ್ಸಾಮ, ಅಭಿಕ್ಕನ್ತೇ ಪಟಿಕ್ಕನ್ತೇ ಸಮ್ಪಜಾನಕಾರೀ, ಆಲೋಕಿತೇ ವಿಲೋಕಿತೇ ಸಮ್ಪಜಾನಕಾರೀ, ಸಮಿಞ್ಜಿತೇ ಪಸಾರಿತೇ ಸಮ್ಪಜಾನಕಾರೀ, ಸಙ್ಘಾಟಿಪತ್ತಚೀವರಧಾರಣೇ ಸಮ್ಪಜಾನಕಾರೀ, ಅಸಿತೇ ಪೀತೇ ಖಾಯಿತೇ ಸಾಯಿತೇ ಸಮ್ಪಜಾನಕಾರೀ, ಉಚ್ಚಾರಪಸ್ಸಾವಕಮ್ಮೇ ಸಮ್ಪಜಾನಕಾರೀ, ಗತೇ ಠಿತೇ ನಿಸಿನ್ನೇ ಸುತ್ತೇ ಜಾಗರಿತೇ ಭಾಸಿತೇ ತುಣ್ಹೀಭಾವೇ ಸಮ್ಪಜಾನಕಾರೀ'ತಿ, ಏವಞ್ಹಿ ವೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಿಕ್ಖಿತಬ್ಬಂ। ಸಿಯಾ ಖೋ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತುಮ್ಹಾಕಂ ಏವಮಸ್ಸ - 'ಹಿರೋತ್ತಪ್ಪೇನಮ್ಹ ಸಮನ್ನಾಗತಾ, ಪರಿಸುದ್ಧೋ ನೋ ಕಾಯಸಮಾಚಾರೋ, ಪರಿಸುದ್ಧೋ ವಚೀಸಮಾಚಾರೋ, ಪರಿಸುದ್ಧೋ ಮನೋಸಮಾಚಾರೋ, ಪರಿಸುದ್ಧೋ ಆಜೀವೋ, ಇನ್ದ್ರಿಯೇಸುಮ್ಹ ಗುತ್ತದ್ವಾರಾ, ಭೋಜನೇ ಮತ್ತಞ್ಞುನೋ, ಜಾಗರಿಯಂ ಅನುಯುತ್ತಾ, ಸತಿಸಮ್ಪಜಞ್ಞೇನ ಸಮನ್ನಾಗತಾ; ಅಲಮೇತ್ತಾವತಾ ಕತಮೇತ್ತಾವತಾ, ಅನುಪ್ಪತ್ತೋ ನೋ ಸಾಮಞ್ಞತ್ಥೋ, ನತ್ಥಿ ನೋ ಕಿಞ್ಚಿ ಉತ್ತರಿಂ ಕರಣೀಯ'ನ್ತಿ ತಾವತಕೇನೇವ ತುಟ್ಠಿಂ ಆಪಜ್ಜೇಯ್ಯಾಥ। ಆರೋಚಯಾಮಿ ವೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಟಿವೇದಯಾಮಿ ವೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ - 'ಮಾ ವೋ, ಸಾಮಞ್ಞತ್ಥಿಕಾನಂ ಸತಂ ಸಾಮಞ್ಞತ್ಥೋ ಪರಿಹಾಯಿ ಸತಿ ಉತ್ತರಿಂ ಕರಣೀಯೇ'।

೪೨೫. "ಕಿಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಉತ್ತರಿಂ ಕರಣೀಯಂ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ವಿವಿತ್ತಂ ಸೇನಾಸನಂ ಭಜತಿ - ಅರಞ್ಞಂ ರುಕ್ಖಮೂಲಂ ಪಬ್ಬತಂ ಕನ್ದರಂ ಗಿರಿಗುಹಂ ಸುಸಾನಂ ವನಪತ್ಥಂ ಅಬ್ಭೋಕಾಸಂ ಪಲಾಲಪುಞ್ಜಂ। ಸೋ ಪಚ್ಛಾಭತ್ತಂ ಪಿಣ್ಡಪಾತಪಟಿಕ್ಕನ್ತೋ ನಿಸೀದತಿ ಪಲ್ಲಙ್ಕಂ ಆಭುಜಿತ್ವಾ, ಉಜುಂ ಕಾಯಂ ಪಣಿಧಾಯ ಪರಿಮುಖಂ ಸತಿಂ ಉಪಟ್ಠಪೇತ್ವಾ। ಸೋ ಅಭಿಜ್ಝಂ ಲೋಕೇ ಪಹಾಯ ವಿಗತಾಭಿಜ್ಝೇನ ಚೇತಸಾ ವಿಹರತಿ, ಅಭಿಜ್ಝಾಯ ಚಿತ್ತಂ ಪರಿಸೋಧೇತಿ; ಬ್ಯಾಪಾದಪದೋಸಂ ಪಹಾಯ ಅಬ್ಯಾಪನ್ನಚಿತ್ತೋ ವಿಹರತಿ, ಸಬ್ಬಪಾಣಭೂತಹಿತಾನುಕಮ್ಪೀ , ಬ್ಯಾಪಾದಪದೋಸಾ ಚಿತ್ತಂ ಪರಿಸೋಧೇತಿ; ಥೀನಮಿದ್ಧಂ ಪಹಾಯ ವಿಗತಥೀನಮಿದ್ಧೋ ವಿಹರತಿ, ಆಲೋಕಸಞ್ಞೀ ಸತೋ ಸಮ್ಪಜಾನೋ, ಥೀನಮಿದ್ಧಾ ಚಿತ್ತಂ ಪರಿಸೋಧೇತಿ; ಉದ್ಧಚ್ಚಕುಕ್ಕುಚ್ಚಂ ಪಹಾಯ ಅನುದ್ಧತೋ ವಿಹರತಿ , ಅಜ್ಝತ್ತಂ ವೂಪಸನ್ತಚಿತ್ತೋ, ಉದ್ಧಚ್ಚಕುಕ್ಕುಚ್ಚಾ ಚಿತ್ತಂ ಪರಿಸೋಧೇತಿ; ವಿಚಿಕಿಚ್ಛಂ ಪಹಾಯ ತಿಣ್ಣವಿಚಿಕಿಚ್ಛೋ ವಿಹರತಿ, ಅಕಥಂಕಥೀ ಕುಸಲೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು, ವಿಚಿಕಿಚ್ಛಾಯ ಚಿತ್ತಂ ಪರಿಸೋಧೇತಿ।

೪೨೬. "ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುರಿಸೋ ಇಣಂ ಆದಾಯ ಕಮ್ಮನ್ತೇ ಪಯೋಜೇಯ್ಯ। ತಸ್ಸ ತೇ ಕಮ್ಮನ್ತಾ ಸಮಿಜ್ಝೇಯ್ಯುಂ [ಸಮ್ಪಜ್ಜೇಯ್ಯುಂ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಕ॰)]। ಸೋ ಯಾನಿ ಚ ಪೋರಾಣಾನಿ ಇಣಮೂಲಾನಿ ತಾನಿ ಚ ಬ್ಯನ್ತೀ [ಬ್ಯನ್ತಿಂ (ಕ॰), ಬ್ಯನ್ತಿ (ಪೀ॰)] ಕರೇಯ್ಯ, ಸಿಯಾ ಚಸ್ಸ ಉತ್ತರಿಂ ಅವಸಿಟ್ಠಂ ದಾರಭರಣಾಯ। ತಸ್ಸ ಏವಮಸ್ಸ - 'ಅಹಂ ಖೋ ಪುಬ್ಬೇ ಇಣಂ ಆದಾಯ ಕಮ್ಮನ್ತೇ ಪಯೋಜೇಸಿಂ, ತಸ್ಸ ಮೇ ತೇ ಕಮ್ಮನ್ತಾ ಸಮಿಜ್ಝಿಂಸು। ಸೋಹಂ ಯಾನಿ ಚ ಪೋರಾಣಾನಿ ಇಣಮೂಲಾನಿ ತಾನಿ ಚ ಬ್ಯನ್ತೀ ಅಕಾಸಿಂ, ಅತ್ಥಿ ಚ ಮೇ ಉತ್ತರಿಂ ಅವಸಿಟ್ಠಂ ದಾರಭರಣಾಯಾ'ತಿ। ಸೋ ತತೋನಿದಾನಂ ಲಭೇಥ ಪಾಮೋಜ್ಜಂ, ಅಧಿಗಚ್ಛೇಯ್ಯ ಸೋಮನಸ್ಸಂ।

"ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುರಿಸೋ ಆಬಾಧಿಕೋ ಅಸ್ಸ ದುಕ್ಖಿತೋ ಬಾಳ್ಹಗಿಲಾನೋ, ಭತ್ತಞ್ಚಸ್ಸ ನಚ್ಛಾದೇಯ್ಯ, ನ ಚಸ್ಸ ಕಾಯೇ ಬಲಮತ್ತಾ। ಸೋ ಅಪರೇನ ಸಮಯೇನ ತಮ್ಹಾ ಆಬಾಧಾ ಮುಚ್ಚೇಯ್ಯ, ಭತ್ತಞ್ಚಸ್ಸ ಛಾದೇಯ್ಯ, ಸಿಯಾ ಚಸ್ಸ ಕಾಯೇ

ಬಲಮತ್ತಾ। ತಸ್ಸ ಏವಮಸ್ಸ – ‘ಅಹಂ ಖೋ ಪುಬ್ಬೇ ಆಬಾಧಿಕೋ ಅಹೋಸಿಂ ದುಕ್ಖಿತೋ ಬಾಳ್ಹಗಿಲಾನೋ, ಭತ್ತಞ್ಚ ಮೇ ನಚ್ಛಾದೇಸಿ, ನ ಚ ಮೇ ಆಸಿ ಕಾಯೇ ಬಲಮತ್ತಾ, ಸೋಮ್ಹಿ ಏತರಹಿ ತಮ್ಹಾ ಆಬಾಧಾ ಮುತ್ತೋ, ಭತ್ತಞ್ಚ ಮೇ ಛಾದೇತಿ, ಅತ್ಥಿ ಚ ಮೇ ಕಾಯೇ ಬಲಮತ್ತಾ’ತಿ। ಸೋ ತತೋನಿದಾನಂ ಲಭೇಥ ಪಾಮೋಜ್ಜಂ, ಅಧಿಗಚ್ಛೇಯ್ಯ ಸೋಮನಸ್ಸಂ।

“ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುರಿಸೋ ಬನ್ಧನಾಗಾರೇ ಬದ್ಧೋ ಅಸ್ಸ। ಸೋ ಅಪರೇನ ಸಮಯೇನ ತಮ್ಹಾ ಬನ್ಧನಾ ಮುಚ್ಚೇಯ್ಯ ಸೋತ್ಥಿನಾ ಅಬ್ಭಯೇನ [ಅಬ್ಯಯೇನ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)], ನ ಚಸ್ಸ ಕಿಞ್ಚಿ ಭೋಗಾನಂ ವಯೋ। ತಸ್ಸ ಏವಮಸ್ಸ – ‘ಅಹಂ ಖೋ ಪುಬ್ಬೇ ಬನ್ಧನಾಗಾರೇ ಬದ್ಧೋ ಅಹೋಸಿಂ, ಸೋಮ್ಹಿ ಏತರಹಿ ತಮ್ಹಾ ಬನ್ಧನಾ ಮುತ್ತೋ, ಸೋತ್ಥಿನಾ ಅಬ್ಭಯೇನ, ನತ್ಥಿ ಚ ಮೇ ಕಿಞ್ಚಿ ಭೋಗಾನಂ ವಯೋ’ತಿ। ಸೋ ತತೋನಿದಾನಂ ಲಭೇಥ ಪಾಮೋಜ್ಜಂ, ಅಧಿಗಚ್ಛೇಯ್ಯ ಸೋಮನಸ್ಸಂ।

“ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುರಿಸೋ ದಾಸೋ ಅಸ್ಸ ಅನತ್ತಾಧೀನೋ ಪರಾಧೀನೋ ನ ಯೇನಕಾಮಂಗಮೋ। ಸೋ ಅಪರೇನ ಸಮಯೇನ ತಮ್ಹಾ ದಾಸಬ್ಯಾ ಮುಚ್ಚೇಯ್ಯ ಅತ್ತಾಧೀನೋ ಅಪರಾಧೀನೋ ಭುಜಿಸ್ಸೋ ಯೇನಕಾಮಂಗಮೋ। ತಸ್ಸ ಏವಮಸ್ಸ – ‘ಅಹಂ ಖೋ ಪುಬ್ಬೇ ದಾಸೋ ಅಹೋಸಿಂ ಅನತ್ತಾಧೀನೋ ಪರಾಧೀನೋ ನ ಯೇನಕಾಮಂಗಮೋ, ಸೋಮ್ಹಿ ಏತರಹಿ ತಮ್ಹಾ ದಾಸಬ್ಯಾ ಮುತ್ತೋ ಅತ್ತಾಧೀನೋ ಅಪರಾಧೀನೋ ಭುಜಿಸ್ಸೋ ಯೇನಕಾಮಂಗಮೋ’ತಿ। ಸೋ ತತೋನಿದಾನಂ ಲಭೇಥ ಪಾಮೋಜ್ಜಂ, ಅಧಿಗಚ್ಛೇಯ್ಯ ಸೋಮನಸ್ಸಂ।

“ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುರಿಸೋ ಸಧನೋ ಸಭೋಗೋ ಕನ್ತಾರದ್ಧಾನಮಗ್ಗಂ ಪಟಿಪಜ್ಜೇಯ್ಯ [ಸೀಲಕ್ಖನ್ಧವಗ್ಗಪಾಳಿಯಾ ಕಿಞ್ಚಿ ವಿಸದಿಸಂ]। ಸೋ ಅಪರೇನ ಸಮಯೇನ ತಮ್ಹಾ ಕನ್ತಾರಾ ನಿತ್ಥರೇಯ್ಯ ಸೋತ್ಥಿನಾ ಅಬ್ಭಯೇನ, ನ ಚಸ್ಸ ಕಿಞ್ಚಿ ಭೋಗಾನಂ ವಯೋ। ತಸ್ಸ ಏವಮಸ್ಸ – ‘ಅಹಂ ಖೋ ಪುಬ್ಬೇ ಸಧನೋ ಸಭೋಗೋ ಕನ್ತಾರದ್ಧಾನಮಗ್ಗಂ ಪಟಿಪಜ್ಜಿಂ। ಸೋಮ್ಹಿ ಏತರಹಿ ತಮ್ಹಾ ಕನ್ತಾರಾ ನಿತ್ಥಿಣ್ಣೋ ಸೋತ್ಥಿನಾ ಅಬ್ಭಯೇನ, ನತ್ಥಿ ಚ ಮೇ ಕಿಞ್ಚಿ ಭೋಗಾನಂ ವಯೋ’ತಿ। ಸೋ ತತೋನಿದಾನಂ ಲಭೇಥ ಪಾಮೋಜ್ಜಂ, ಅಧಿಗಚ್ಛೇಯ್ಯ ಸೋಮನಸ್ಸಂ।

“ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಯಥಾ ಇಣಂ ಯಥಾ ರೋಗಂ ಯಥಾ ಬನ್ಧನಾಗಾರಂ ಯಥಾ ದಾಸಬ್ಯಂ ಯಥಾ ಕನ್ತಾರದ್ಧಾನಮಗ್ಗಂ, ಇಮೇ ಪಞ್ಚ ನೀವರಣೇ ಅಪ್ಪಹೀನೇ ಅತ್ತನಿ ಸಮನುಪಸ್ಸತಿ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆಣಣ್ಯಂ ಯಥಾ ಆರೋಗ್ಯಂ ಯಥಾ ಬನ್ಧನಾಮೋಕ್ಖಂ ಯಥಾ ಭುಜಿಸ್ಸಂ ಯಥಾ ಖೇಮನ್ತಭೂಮಿಂ; ಏವಮೇವ ಭಿಕ್ಖು ಇಮೇ ಪಞ್ಚ ನೀವರಣೇ ಪಹೀನೇ ಅತ್ತನಿ ಸಮನುಪಸ್ಸತಿ।

೪೨೭. “ಸೋ ಇಮೇ ಪಞ್ಚ ನೀವರಣೇ ಪಹಾಯ ಚೇತಸೋ ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸೇ ಪಞ್ಞಾಯ ದುಬ್ಬಲೀಕರಣೇ, ವಿವಿಚ್ಚೇವ ಕಾಮೇಹಿ ವಿವಿಚ್ಚ ಅಕುಸಲೇಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ, ಸವಿತಕ್ಕಂ ಸವಿಚಾರಂ ವಿವೇಕಜಂ ಪೀತಿಸುಖಂ ಪಠಮಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ। ಸೋ ಇಮಮೇವ ಕಾಯಂ ವಿವೇಕಜೇನ ಪೀತಿಸುಖೇನ ಅಭಿಸನ್ದೇತಿ ಪರಿಸನ್ದೇತಿ ಪರಿಪೂರೇತಿ ಪರಿಪ್ಫರತಿ, ನಾಸ್ಸ ಕಿಞ್ಚಿ ಸಬ್ಬಾವತೋ ಕಾಯಸ್ಸ ವಿವೇಕಜೇನ ಪೀತಿಸುಖೇನ ಅಪ್ಫುಟಂ ಹೋತಿ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದಕ್ಖೋ ನ್ಹಾಪಕೋ [ನಹಾಪಕೋ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] ವಾ ನ್ಹಾಪಕನ್ತೇವಾಸೀ ವಾ ಕಂಸಥಾಲೇ ನ್ಹಾನೀಯಚುಣ್ಣಾನಿ [ನಹಾನೀಯಚುಣ್ಣಾನಿ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] ಆಕಿರಿತ್ವಾ ಉದಕೇನ ಪರಿಪ್ಫೋಸಕಂ ಪರಿಪ್ಫೋಸಕಂ ಸನ್ನೇಯ್ಯ। ಸಾಯಂ ನ್ಹಾನೀಯಪಿಣ್ಡಿ ಸ್ನೇಹಾನುಗತಾ ಸ್ನೇಹಪರೇತಾ ಸನ್ತರಬಾಹಿರಾ, ಫುಟಾ ಸ್ನೇಹೇನ ನ ಚ ಪಗ್ಘರಿಣೀ। ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಇಮಮೇವ ಕಾಯಂ ವಿವೇಕಜೇನ ಪೀತಿಸುಖೇನ ಅಭಿಸನ್ದೇತಿ ಪರಿಸನ್ದೇತಿ ಪರಿಪೂರೇತಿ ಪರಿಪ್ಫರತಿ, ನಾಸ್ಸ ಕಿಞ್ಚಿ ಸಬ್ಬಾವತೋ ಕಾಯಸ್ಸ ವಿವೇಕಜೇನ ಪೀತಿಸುಖೇನ ಅಪ್ಫುಟಂ ಹೋತಿ।

೪೨೮. “ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ವಿತಕ್ಕವಿಚಾರಾನಂ ವೂಪಸಮಾ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಸಮ್ಪಸಾದನಂ ಚೇತಸೋ ಏಕೋದಿಭಾವಂ ಅವಿತಕ್ಕಂ ಅವಿಚಾರಂ ಸಮಾಧಿಜಂ ಪೀತಿಸುಖಂ ದುತಿಯಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ। ಸೋ ಇಮಮೇವ ಕಾಯಂ ಸಮಾಧಿಜೇನ ಪೀತಿಸುಖೇನ ಅಭಿಸನ್ದೇತಿ ಪರಿಸನ್ದೇತಿ ಪರಿಪೂರೇತಿ ಪರಿಪ್ಫರತಿ, ನಾಸ್ಸ ಕಿಞ್ಚಿ ಸಬ್ಬಾವತೋ ಕಾಯಸ್ಸ

ಸಮಾಧಿಜೇನ ಪೀತಿಸುಖೇನ ಅಪ್ಫುಟಂ ಹೋತಿ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಉದಕರಹದೋ ಉಬ್ಭಿದೋದಕೋ [ಉಬ್ಭಿತೋದಕೋ (ಕ॰)]। ತಸ್ಸ ನೇವಸ್ಸ ಪುರತ್ಥಿಮಾಯ ದಿಸಾಯ ಉದಕಸ್ಸ ಆಯಮುಖಂ, ನ ಪಚ್ಛಿಮಾಯ ದಿಸಾಯ ಉದಕಸ್ಸ ಆಯಮುಖಂ, ನ ಉತ್ತರಾಯ ದಿಸಾಯ ಉದಕಸ್ಸ ಆಯಮುಖಂ, ನ ದಕ್ಖಿಣಾಯ ದಿಸಾಯ ಉದಕಸ್ಸ ಆಯಮುಖಂ, ದೇವೋ ಚ ನ ಕಾಲೇನ ಕಾಲಂ ಸಮ್ಮಾ ಧಾರಂ ಅನುಪ್ಪವೇಚ್ಛೇಯ್ಯ। ಅಥ ಖೋ ತಮ್ಹಾವ ಉದಕರಹದಾ ಸೀತಾ ವಾರಿಧಾರಾ ಉಬ್ಭಿಜ್ಜಿತ್ವಾ ತಮೇವ ಉದಕರಹದಂ ಸೀತೇನ ವಾರಿನಾ ಅಭಿಸನ್ದೇಯ್ಯ ಪರಿಸನ್ದೇಯ್ಯ ಪರಿಪೂರೇಯ್ಯ ಪರಿಪ್ಫರೇಯ್ಯ, ನಾಸ್ಸ ಕಿಞ್ಚಿ ಸಬ್ಬಾವತೋ ಉದಕರಹದಸ್ಸ ಸೀತೇನ ವಾರಿನಾ ಅಪ್ಫುಟಂ ಅಸ್ಸ। ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಇಮಮೇವ ಕಾಯಂ ಸಮಾಧಿಜೇನ ಪೀತಿಸುಖೇನ ಅಭಿಸನ್ದೇತಿ ಪರಿಸನ್ದೇತಿ ಪರಿಪೂರೇತಿ ಪರಿಪ್ಫರತಿ, ನಾಸ್ಸ ಕಿಞ್ಚಿ ಸಬ್ಬಾವತೋ ಕಾಯಸ್ಸ ಸಮಾಧಿಜೇನ ಪೀತಿಸುಖೇನ ಅಪ್ಫುಟಂ ಹೋತಿ।

೪೧೯. "ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಪೀತಿಯಾ ಚ ವಿರಾಗಾ ಉಪೇಕ್ಖಕೋ ಚ ವಿಹರತಿ, ಸತೋ ಚ ಸಮ್ಪಜಾನೋ, ಸುಖಞ್ಚ ಕಾಯೇನ ಪಟಿಸಂವೇದೇತಿ, ಯಂ ತಂ ಅರಿಯಾ ಆಚಿಕ್ಖನ್ತಿ - 'ಉಪೇಕ್ಖಕೋ ಸತಿಮಾ ಸುಖವಿಹಾರೀ'ತಿ ತತಿಯಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ। ಸೋ ಇಮಮೇವ ಕಾಯಂ ನಿಪ್ಪೀತಿಕೇನ ಸುಖೇನ ಅಭಿಸನ್ದೇತಿ ಪರಿಸನ್ದೇತಿ ಪರಿಪೂರೇತಿ ಪರಿಪ್ಫರತಿ, ನಾಸ್ಸ ಕಿಞ್ಚಿ ಸಬ್ಬಾವತೋ ಕಾಯಸ್ಸ ನಿಪ್ಪೀತಿಕೇನ ಸುಖೇನ ಅಪ್ಫುಟಂ ಹೋತಿ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಉಪ್ಪಲಿನಿಯಂ ವಾ ಪದುಮಿನಿಯಂ ವಾ ಪುಣ್ಡರೀಕಿನಿಯಂ ವಾ ಅಪ್ಪೇಕಚ್ಚಾನಿ ಉಪ್ಪಲಾನಿ ವಾ ಪದುಮಾನಿ ವಾ ಪುಣ್ಡರೀಕಾನಿ ವಾ ಉದಕೇ ಜಾತಾನಿ ಉದಕೇ ಸಂವಡ್ಢಾನಿ ಉದಕಾನುಗ್ಗತಾನಿ ಅನ್ತೋನಿಮುಗ್ಗಪೋಸೀನಿ, ತಾನಿ ಯಾವ ಚಗ್ಗಾ ಯಾವ ಚ ಮೂಲಾ ಸೀತೇನ ವಾರಿನಾ ಅಭಿಸನ್ನಾನಿ ಪರಿಸನ್ನಾನಿ ಪರಿಪೂರಾನಿ ಪರಿಪ್ಫುಟಾನಿ, ನಾಸ್ಸ [ನ ನೇಸಂ (ಸೀ॰)] ಕಿಞ್ಚಿ ಸಬ್ಬಾವತಂ ಉಪ್ಪಲಾನಂ ವಾ ಪದುಮಾನಂ ವಾ ಪುಣ್ಡರೀಕಾನಂ ವಾ ಸೀತೇನ ವಾರಿನಾ ಅಪ್ಫುಟಂ ಅಸ್ಸ। ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಇಮಮೇವ ಕಾಯಂ ನಿಪ್ಪೀತಿಕೇನ ಸುಖೇನ ಅಭಿಸನ್ದೇತಿ ಪರಿಸನ್ದೇತಿ ಪರಿಪೂರೇತಿ ಪರಿಪ್ಫರತಿ, ನಾಸ್ಸ ಕಿಞ್ಚಿ ಸಬ್ಬಾವತೋ ಕಾಯಸ್ಸ ನಿಪ್ಪೀತಿಕೇನ ಸುಖೇನ ಅಪ್ಫುಟಂ ಹೋತಿ।

೪೨೦. "ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸುಖಸ್ಸ ಚ ಪಹಾನಾ ದುಕ್ಖಸ್ಸ ಚ ಪಹಾನಾ, ಪುಬ್ಬೇವ ಸೋಮನಸ್ಸದೋಮನಸ್ಸಾನಂ ಅತ್ಥಙ್ಗಮಾ, ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಂ ಉಪೇಕ್ಖಾಸತಿಪಾರಿಸುದ್ಧಿಂ ಚತುತ್ಥಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ। ಸೋ ಇಮಮೇವ ಕಾಯಂ ಪರಿಸುದ್ಧೇನ ಚೇತಸಾ ಪರಿಯೋದಾತೇನ ಫರಿತ್ವಾ ನಿಸಿನ್ನೋ ಹೋತಿ , ನಾಸ್ಸ ಕಿಞ್ಚಿ ಸಬ್ಬಾವತೋ ಕಾಯಸ್ಸ ಪರಿಸುದ್ಧೇನ ಚೇತಸಾ ಪರಿಯೋದಾತೇನ ಅಪ್ಫುಟಂ ಹೋತಿ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುರಿಸೋ ಓದಾತೇನ ವತ್ಥೇನ ಸಸೀಸಂ ಪಾರುಪೇತ್ವಾ ನಿಸಿನ್ನೋ ಅಸ್ಸ, ನಾಸ್ಸ ಕಿಞ್ಚಿ ಸಬ್ಬಾವತೋ ಕಾಯಸ್ಸ ಓದಾತೇನ ವತ್ಥೇನ ಅಪ್ಫುಟಂ ಅಸ್ಸ। ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಇಮಮೇವ ಕಾಯಂ ಪರಿಸುದ್ಧೇನ ಚೇತಸಾ ಪರಿಯೋದಾತೇನ ಫರಿತ್ವಾ ನಿಸಿನ್ನೋ ಹೋತಿ, ನಾಸ್ಸ ಕಿಞ್ಚಿ ಸಬ್ಬಾವತೋ ಕಾಯಸ್ಸ ಪರಿಸುದ್ಧೇನ ಚೇತಸಾ ಪರಿಯೋದಾತೇನ ಅಪ್ಫುಟಂ ಹೋತಿ।

೪೨೧. "ಸೋ ಏವಂ ಸಮಾಹಿತೇ ಚಿತ್ತೇ ಪರಿಸುದ್ಧೇ ಪರಿಯೋದಾತೇ ಅನಙ್ಗಣೇ ವಿಗತೂಪಕ್ಕಿಲೇಸೇ ಮುದುಭೂತೇ ಕಮ್ಮನಿಯೇ ಠಿತೇ ಆನೇಞ್ಜಪ್ಪತ್ತೇ ಪುಬ್ಬೇನಿವಾಸಾನುಸ್ಸತಿಞಾಣಾಯ ಚಿತ್ತಂ ಅಭಿನಿನ್ನಾಮೇತಿ। ಸೋ ಅನೇಕವಿಹಿತಂ ಪುಬ್ಬೇನಿವಾಸಂ ಅನುಸ್ಸರತಿ, ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ - ಏಕಮ್ಪಿ ಜಾತಿಂ, ದ್ವೇಪಿ ಜಾತಿಯೋ…ಪೇ॰… ಇತಿ ಸಾಕಾರಂ ಸಉದ್ದೇಸಂ ಅನೇಕವಿಹಿತಂ ಪುಬ್ಬೇನಿವಾಸಂ ಅನುಸ್ಸರತಿ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುರಿಸೋ ಸಕಮ್ಹಾ ಗಾಮಾ ಅಞ್ಞಂ ಗಾಮಂ ಗಚ್ಛೇಯ್ಯ, ತಮ್ಹಾಪಿ ಗಾಮಾ ಅಞ್ಞಂ ಗಾಮಂ ಗಚ್ಛೇಯ್ಯ, ಸೋ ತಮ್ಹಾ ಗಾಮಾ ಸಕಂಯೇವ ಗಾಮಂ ಪಚ್ಚಾಗಚ್ಛೇಯ್ಯ। ತಸ್ಸ ಏವಮಸ್ಸ - 'ಅಹಂ ಖೋ ಸಕಮ್ಹಾ ಗಾಮಾ ಅಮುಂ ಗಾಮಂ ಅಗಚ್ಛಿಂ [ಅಗಚ್ಛಿಂ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)], ತತ್ರಪಿ ಏವಂ ಅಟ್ಠಾಸಿಂ ಏವಂ ನಿಸೀದಿಂ ಏವಂ ಅಭಾಸಿಂ ಏವಂ ತುಣ್ಹೀ ಅಹೋಸಿಂ; ತಮ್ಹಾಪಿ ಗಾಮಾ ಅಮುಂ ಗಾಮಂ ಅಗಚ್ಛಿಂ, ತತ್ರಪಿ ಏವಂ ಅಟ್ಠಾಸಿಂ ಏವಂ ನಿಸೀದಿಂ ಏವಂ ಅಭಾಸಿಂ ಏವಂ ತುಣ್ಹೀ ಅಹೋಸಿಂ; ಸೋಮ್ಹಿ ತಮ್ಹಾ ಗಾಮಾ ಸಕಂಯೇವ ಗಾಮಂ ಪಚ್ಚಾಗತೋ'ತಿ। ಏವಮೇವ

ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಅನೇಕವಿಹಿತಂ ಪುಬ್ಬೇನಿವಾಸಂ ಅನುಸ್ಸರತಿ, ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ - ಏಕಮ್ಪಿ ಜಾತಿಂ ದ್ವೇಪಿ ಜಾತಿಯೋ…ಪೇ॰… ಇತಿ ಸಾಕಾರಂ ಸಉದ್ದೇಸಂ ಅನೇಕವಿಹಿತಂ ಪುಬ್ಬೇನಿವಾಸಂ ಅನುಸ್ಸರತಿ।

೪೩೧. "ಸೋ ಏವಂ ಸಮಾಹಿತೇ ಚಿತ್ತೇ ಪರಿಸುದ್ಧೇ ಪರಿಯೋದಾತೇ ಅನಙ್ಗಣೇ ವಿಗತೂಪಕ್ಕಿಲೇಸೇ ಮುದುಭೂತೇ ಕಮ್ಮನಿಯೇ ಠಿತೇ ಆನೇಞ್ಜಪ್ಪತ್ತೇ ಸತ್ತಾನಂ ಚುತೂಪಪಾತಞಾಣಾಯ ಚಿತ್ತಂ ಅಭಿನಿನ್ನಾಮೇತಿ। ಸೋ ದಿಬ್ಬೇನ ಚಕ್ಖುನಾ ವಿಸುದ್ಧೇನ ಅತಿಕ್ಕನ್ತಮಾನುಸಕೇನ ಸತ್ತೇ ಪಸ್ಸತಿ ಚವಮಾನೇ ಉಪಪಜ್ಜಮಾನೇ ಹೀನೇ ಪಣೀತೇ ಸುವಣ್ಣೇ ದುಬ್ಬಣ್ಣೇ, ಸುಗತೇ ದುಗ್ಗತೇ, ಯಥಾಕಮ್ಮೂಪಗೇ ಸತ್ತೇ ಪಜಾನಾತಿ…ಪೇ॰… ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದ್ವೇ ಅಗಾರಾ ಸದ್ವಾರಾ [ಸನ್ನದ್ವಾರಾ (ಕ॰)]। ತತ್ಥ ಚಕ್ಖುಮಾ ಪುರಿಸೋ ಮಜ್ಝೇ ಠಿತೋ ಪಸ್ಸೇಯ್ಯ ಮನುಸ್ಸೇ ಗೇಹಂ ಪವಿಸನ್ತೇಪಿ ನಿಕ್ಖಮನ್ತೇಪಿ, ಅನುಚಙ್ಕಮನ್ತೇಪಿ ಅನುವಿಚರನ್ತೇಪಿ । ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ದಿಬ್ಬೇನ ಚಕ್ಖುನಾ ವಿಸುದ್ಧೇನ ಅತಿಕ್ಕನ್ತಮಾನುಸಕೇನ ಸತ್ತೇ ಪಸ್ಸತಿ ಚವಮಾನೇ ಉಪಪಜ್ಜಮಾನೇ ಹೀನೇ ಪಣೀತೇ ಸುವಣ್ಣೇ ದುಬ್ಬಣ್ಣೇ, ಸುಗತೇ ದುಗ್ಗತೇ ಯಥಾಕಮ್ಮೂಪಗೇ ಸತ್ತೇ ಪಜಾನಾತಿ…ಪೇ॰…।

೪೩೨. "ಸೋ ಏವಂ ಸಮಾಹಿತೇ ಚಿತ್ತೇ ಪರಿಸುದ್ಧೇ ಪರಿಯೋದಾತೇ ಅನಙ್ಗಣೇ ವಿಗತೂಪಕ್ಕಿಲೇಸೇ ಮುದುಭೂತೇ ಕಮ್ಮನಿಯೇ ಠಿತೇ ಆನೇಞ್ಜಪ್ಪತ್ತೇ ಆಸವಾನಂ ಖಯಞಾಣಾಯ ಚಿತ್ತಂ ಅಭಿನಿನ್ನಾಮೇತಿ। ಸೋ 'ಇದಂ ದುಕ್ಖ'ನ್ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ, 'ಅಯಂ ದುಕ್ಖಸಮುದಯೋ'ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ, 'ಅಯಂ ದುಕ್ಖನಿರೋಧೋ'ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ, 'ಅಯಂ ದುಕ್ಖನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ'ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ। 'ಇಮೇ ಆಸವಾ'ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ, 'ಅಯಂ ಆಸವಸಮುದಯೋ'ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ, 'ಅಯಂ ಆಸವನಿರೋಧೋ'ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ, 'ಅಯಂ ಆಸವನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ'ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ। ತಸ್ಸ ಏವಂ ಜಾನತೋ ಏವಂ ಪಸ್ಸತೋ ಕಾಮಾಸವಾಪಿ ಚಿತ್ತಂ ವಿಮುಚ್ಚತಿ, ಭವಾಸವಾಪಿ ಚಿತ್ತಂ ವಿಮುಚ್ಚತಿ, ಅವಿಜ್ಜಾಸವಾಪಿ ಚಿತ್ತಂ ವಿಮುಚ್ಚತಿ। ವಿಮುತ್ತಸ್ಮಿಂ ವಿಮುತ್ತಮಿತಿ ಞಾಣಂ ಹೋತಿ - 'ಖೀಣಾ ಜಾತಿ, ವುಸಿತಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ, ಕತಂ ಕರಣೀಯಂ, ನಾಪರಂ ಇತ್ಥತ್ತಾಯಾ'ತಿ ಪಜಾನಾತಿ।

"ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಬ್ಬತಸಙ್ಖೇಪೇ ಉದಕರಹದೋ ಅಚ್ಛೋ ವಿಪ್ಪಸನ್ನೋ ಅನಾವಿಲೋ। ತತ್ಥ ಚಕ್ಖುಮಾ ಪುರಿಸೋ ತೀರೇ ಠಿತೋ ಪಸ್ಸೇಯ್ಯ ಸಿಪ್ಪಿಸಮ್ಬುಕಮ್ಪಿ [ಸಿಪ್ಪಿಕಸಮ್ಬುಕಮ್ಪಿ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಕ॰)] ಸಕ್ಖರಕಥಲಮ್ಪಿ ಮಚ್ಛಗುಮ್ಬಮ್ಪಿ, ಚರನ್ತಮ್ಪಿ ತಿಟ್ಠನ್ತಮ್ಪಿ। ತಸ್ಸ ಏವಮಸ್ಸ - 'ಅಯಂ ಖೋ ಉದಕರಹದೋ ಅಚ್ಛೋ ವಿಪ್ಪಸನ್ನೋ ಅನಾವಿಲೋ। ತತ್ರಿಮೇ ಸಿಪ್ಪಿಸಮ್ಬುಕಾಪಿ ಸಕ್ಖರಕಥಲಾಪಿ ಮಚ್ಛಗುಮ್ಬಾಪಿ ಚರನ್ತಿಪಿ ತಿಟ್ಠನ್ತಿಪೀತಿ । ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು 'ಇದಂ ದುಕ್ಖ'ನ್ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ…ಪೇ॰… ನಾಪರಂ ಇತ್ಥತ್ತಾಯಾತಿ ಪಜಾನಾತಿ।

೪೩೪. "ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು 'ಸಮಣೋ' ಇತಿಪಿ 'ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ'ಇತಿಪಿ 'ನ್ಹಾತಕೋ'ಇತಿಪಿ 'ವೇದಗೂ'ಇತಿಪಿ 'ಸೋತ್ತಿಯೋ'ಇತಿಪಿ 'ಅರಿಯೋ'ಇತಿಪಿ 'ಅರಹಂ'ಇತಿಪಿ। ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸಮಣೋ ಹೋತಿ? ಸಮಿತಾಸ್ಸ ಹೋನ್ತಿ ಪಾಪಕಾ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ, ಸಂಕಿಲೇಸಿಕಾ, ಪೋನೋಬ್ಭವಿಕಾ, ಸದರಾ, ದುಕ್ಖವಿಪಾಕಾ , ಆಯತಿಂ, ಜಾತಿಜರಾಮರಣಿಯಾ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸಮಣೋ ಹೋತಿ।

"ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಹೋತಿ? ಬಾಹಿತಾಸ್ಸ ಹೋನ್ತಿ ಪಾಪಕಾ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ , ಸಂಕಿಲೇಸಿಕಾ, ಪೋನೋಬ್ಭವಿಕಾ, ಸದರಾ, ದುಕ್ಖವಿಪಾಕಾ, ಆಯತಿಂ, ಜಾತಿಜರಾಮರಣಿಯಾ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಹೋತಿ।

"ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ನ್ಹಾತಕೋ [ನಹಾತಕೋ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] ಹೋತಿ? ನ್ಹಾತಾಸ್ಸ ಹೋನ್ತಿ ಪಾಪಕಾ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ, ಸಂಕಿಲೇಸಿಕಾ, ಪೋನೋಬ್ಭವಿಕಾ, ಸದರಾ, ದುಕ್ಖವಿಪಾಕಾ, ಆಯತಿಂ, ಜಾತಿಜರಾಮರಣಿಯಾ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ನ್ಹಾತಕೋ ಹೋತಿ।

“ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ವೇದಗೂ ಹೋತಿ? ವಿದಿತಾಸ್ಸ ಹೋನ್ತಿ ಪಾಪಕಾ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ, ಸಂಕಿಲೇಸಿಕಾ, ಪೋನೋಬ್ಭವಿಕಾ, ಸದರಾ, ದುಕ್ಖವಿಪಾಕಾ, ಆಯತಿಂ, ಜಾತಿಜರಾಮರಣಿಯಾ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ವೇದಗೂ ಹೋತಿ।

“ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸೋತ್ತಿಯೋ ಹೋತಿ? ನಿಸ್ಸುತಾಸ್ಸ ಹೋನ್ತಿ ಪಾಪಕಾ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ, ಸಂಕಿಲೇಸಿಕಾ, ಪೋನೋಬ್ಭವಿಕಾ, ಸದರಾ, ದುಕ್ಖವಿಪಾಕಾ, ಆಯತಿಂ, ಜಾತಿಜರಾಮರಣಿಯಾ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸೋತ್ತಿಯೋ ಹೋತಿ।

“ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಅರಿಯೋ ಹೋತಿ ? ಆರಕಾಸ್ಸ ಹೋನ್ತಿ ಪಾಪಕಾ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ, ಸಂಕಿಲೇಸಿಕಾ, ಪೋನೋಬ್ಭವಿಕಾ, ಸದರಾ, ದುಕ್ಖವಿಪಾಕಾ, ಆಯತಿಂ, ಜಾತಿಜರಾಮರಣಿಯಾ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಅರಿಯೋ ಹೋತಿ।

“ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಅರಹಂ ಹೋತಿ? ಆರಕಾಸ್ಸ ಹೋನ್ತಿ ಪಾಪಕಾ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ, ಸಂಕಿಲೇಸಿಕಾ, ಪೋನೋಬ್ಭವಿಕಾ, ಸದರಾ, ದುಕ್ಖವಿಪಾಕಾ, ಆಯತಿಂ, ಜಾತಿಜರಾಮರಣಿಯಾ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಅರಹಂ ಹೋತೀ”ತಿ।

ಇದಮವೋಚ ಭಗವಾ। ಅತ್ತಮನಾ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಭಗವತೋ ಭಾಸಿತಂ ಅಭಿನನ್ದುನ್ತಿ।

ಮಹಾಅಸ್ಸಪುರಸುತ್ತಂ ನಿಟ್ಠಿತಂ ನವಮಂ।

೧೦. ಚೂಳಅಸ್ಸಪುರಸುತ್ತಂ

೪೩೫. ಏವಂ ಮೇ ಸುತಂ – ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ಅಙ್ಗೇಸು ವಿಹರತಿ ಅಸ್ಸಪುರಂ ನಾಮ ಅಙ್ಗಾನಂ ನಿಗಮೋ। ತತ್ರ ಖೋ ಭಗವಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಮನ್ತೇಸಿ – “ಭಿಕ್ಖವೋ”ತಿ। “ಭದನ್ತೇ”ತಿ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಭಗವತೋ ಪಚ್ಚಸ್ಸೋಸುಂ। ಭಗವಾ ಏತದವೋಚ – “ಸಮಣಾ ಸಮಣಾತಿ ವೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಜನೋ ಸಞ್ಜಾನಾತಿ। ತುಮ್ಹೇ ಚ ಪನ ‘ಕೇ ತುಮ್ಹೇ’ತಿ ಪುಟ್ಠಾ ಸಮಾನಾ ‘ಸಮಣಾಮ್ಹಾ’ತಿ ಪಟಿಜಾನಾಥ। ತೇಸಂ ವೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏವಂಸಮಞ್ಞಾನಂ ಸತಂ ಏವಂಪಟಿಞ್ಞಾನಂ ಸತಂ – ‘ಯಾ ಸಮಣಸಾಮೀಚಿಪ್ಪಟಿಪದಾ ತಂ ಪಟಿಪಜ್ಜಿಸ್ಸಾಮ; ಏವಂ ನೋ ಅಯಂ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಸಮಞ್ಞಾ ಚ ಸಚ್ಚಾ ಭವಿಸ್ಸತಿ ಪಟಿಞ್ಞಾ ಚ ಭೂತಾ; ಯೇಸಞ್ಚ ಮಯಂ ಚೀವರಪಿಣ್ಡಪಾತಸೇನಾಸನಗಿಲಾನಪ್ಪಚ್ಚಯಭೇಸಜ್ಜಪರಿಕ್ಖಾರಂ ಪರಿಭುಞ್ಜಾಮ, ತೇಸಂ ತೇ ಕಾರಾ ಅಮ್ಹೇಸು ಮಹಪ್ಫಲಾ ಭವಿಸ್ಸನ್ತಿ ಮಹಾನಿಸಂಸಾ, ಅಮ್ಹಾಕಞ್ಚೇವಾಯಂ ಪಬ್ಬಜ್ಜಾ ಅವಞ್ಝಾ ಭವಿಸ್ಸತಿ ಸಫಲಾ ಸಉದ್ರಯಾ’ತಿ। ಏವಞ್ಹಿ ವೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಿಕ್ಖಿತಬ್ಬಂ।

೪೩೬. “ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ನ ಸಮಣಸಾಮೀಚಿಪ್ಪಟಿಪದಂ ಪಟಿಪನ್ನೋ ಹೋತಿ? ಯಸ್ಸ ಕಸ್ಸಚಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಅಭಿಜ್ಝಾಲುಸ್ಸ ಅಭಿಜ್ಝಾ ಅಪ್ಪಹೀನಾ ಹೋತಿ, ಬ್ಯಾಪನ್ನಚಿತ್ತಸ್ಸ ಬ್ಯಾಪಾದೋ ಅಪ್ಪಹೀನೋ ಹೋತಿ, ಕೋಧನಸ್ಸ ಕೋಧೋ ಅಪ್ಪಹೀನೋ ಹೋತಿ, ಉಪನಾಹಿಸ್ಸ ಉಪನಾಹೋ ಅಪ್ಪಹೀನೋ ಹೋತಿ, ಮಕ್ಖಿಸ್ಸ ಮಕ್ಖೋ ಅಪ್ಪಹೀನೋ ಹೋತಿ, ಪಳಾಸಿಸ್ಸ ಪಳಾಸೋ ಅಪ್ಪಹೀನೋ ಹೋತಿ, ಇಸ್ಸುಕಿಸ್ಸ ಇಸ್ಸಾ ಅಪ್ಪಹೀನಾ ಹೋತಿ, ಮಚ್ಛರಿಸ್ಸ ಮಚ್ಛರಿಯಂ ಅಪ್ಪಹೀನಂ ಹೋತಿ , ಸಠಸ್ಸ ಸಾಠೇಯ್ಯಂ ಅಪ್ಪಹೀನಂ ಹೋತಿ, ಮಾಯಾವಿಸ್ಸ ಮಾಯಾ ಅಪ್ಪಹೀನಾ ಹೋತಿ, ಪಾಪಿಚ್ಛಸ್ಸ ಪಾಪಿಕಾ ಇಚ್ಛಾ ಅಪ್ಪಹೀನಾ ಹೋತಿ, ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿಕಸ್ಸ ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿ ಅಪ್ಪಹೀನಾ ಹೋತಿ – ಇಮೇಸಂ ಖೋ ಅಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮಣಮಲಾನಂ ಸಮಣದೋಸಾನಂ ಸಮಣಕಸಟಾನಂ ಆಪಾಯಿಕಾನಂ ಠಾನಾನಂ ದುಗ್ಗತಿವೇದನಿಯಾನಂ ಅಪ್ಪಹಾನಾ ‘ನ ಸಮಣಸಾಮೀಚಿಪ್ಪಟಿಪದಂ ಪಟಿಪನ್ನೋ’ತಿ ವದಾಮಿ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮತಜಂ ನಾಮ ಆವುಧಜಾತಂ ಉಭತೋಧಾರಂ ಪೀತನಿಸಿತಂ। ತದಸ್ಸ ಸಙ್ಘಾಟಿಯಾ ಸಮ್ಪಾರುತಂ ಸಮ್ಪಲಿವೇಠಿತಂ। ತಥೂಪಮಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಮಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಪಬ್ಬಜ್ಜಂ ವದಾಮಿ।

೪೩೭. “ನಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಙ್ಘಾಟಿಕಸ್ಸ ಸಙ್ಘಾಟಿಧಾರಣಮತ್ತೇನ ಸಾಮಞ್ಞಂ ವದಾಮಿ। ನಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಚೇಲಕಸ್ಸ ಅಚೇಲಕಮತ್ತೇನ ಸಾಮಞ್ಞಂ ವದಾಮಿ। ನಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ರಜೋಜಲ್ಲಿಕಸ್ಸ ರಜೋಜಲ್ಲಿಕಮತ್ತೇನ ಸಾಮಞ್ಞಂ ವದಾಮಿ। ನಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ , ಉದಕೋರೋಹಕಸ್ಸ ಉದಕೋರೋಹಣಮತ್ತೇನ [ಉದಕೋರೋಹಕಮತ್ತೇನ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)] ಸಾಮಞ್ಞಂ ವದಾಮಿ।

ನಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ರುಕ್ಖಮೂಲಿಕಸ್ಸ ರುಕ್ಖಮೂಲಿಕಮತ್ತೇನ ಸಾಮಞ್ಞಂ ವದಾಮಿ। ನಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಬ್ಭೋಕಾಸಿಕಸ್ಸ ಅಬ್ಭೋಕಾಸಿಕಮತ್ತೇನ ಸಾಮಞ್ಞಂ ವದಾಮಿ। ನಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಉಬ್ಭಟ್ಠಕಸ್ಸ ಉಬ್ಭಟ್ಠಕಮತ್ತೇನ ಸಾಮಞ್ಞಂ ವದಾಮಿ। ನಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪರಿಯಾಯಭತ್ತಿಕಸ್ಸ ಪರಿಯಾಯಭತ್ತಿಕಮತ್ತೇನ ಸಾಮಞ್ಞಂ ವದಾಮಿ। ನಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮನ್ತಜ್ಝಾಯಕಸ್ಸ ಮನ್ತಜ್ಝಾಯಕಮತ್ತೇನ ಸಾಮಞ್ಞಂ ವದಾಮಿ। ನಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಜಟಿಲಕಸ್ಸ ಜಟಾಧಾರಣಮತ್ತೇನ ಸಾಮಞ್ಞಂ ವದಾಮಿ।

“ಸಙ್ಘಾಟಿಕಸ್ಸ ಚೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಙ್ಘಾಟಿಧಾರಣಮತ್ತೇನ ಅಭಿಜ್ಝಾಲುಸ್ಸ ಅಭಿಜ್ಝಾ ಪಹೀಯೇಥ, ಬ್ಯಾಪನ್ನಚಿತ್ತಸ್ಸ ಬ್ಯಾಪಾದೋ ಪಹೀಯೇಥ, ಕೋಧನಸ್ಸ ಕೋಧೋ ಪಹೀಯೇಥ, ಉಪನಾಹಿಸ್ಸ ಉಪನಾಹೋ ಪಹೀಯೇಥ, ಮಕ್ಖಿಸ್ಸ ಮಕ್ಖೋ ಪಹೀಯೇಥ, ಪಳಾಸಿಸ್ಸ ಪಳಾಸೋ ಪಹೀಯೇಥ, ಇಸ್ಸುಕಿಸ್ಸ ಇಸ್ಸಾ ಪಹೀಯೇಥ, ಮಚ್ಛರಿಸ್ಸ ಮಚ್ಛರಿಯಂ ಪಹೀಯೇಥ, ಸಠಸ್ಸ ಸಾಠೇಯ್ಯಂ ಪಹೀಯೇಥ, ಮಾಯಾವಿಸ್ಸ ಮಾಯಾ ಪಹೀಯೇಥ, ಪಾಪಿಚ್ಛಸ್ಸ ಪಾಪಿಕಾ ಇಚ್ಛಾ ಪಹೀಯೇಥ, ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿಕಸ್ಸ ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿ ಪಹೀಯೇಥ, ತಮೇನಂ ಮಿತ್ತಾಮಚ್ಚಾ ಞಾತಿಸಾಲೋಹಿತಾ ಜಾತಮೇವ ನಂ ಸಙ್ಘಾಟಿಕಂ ಕರೇಯ್ಯುಂ, ಸಙ್ಘಾಟಿಕತ್ತಮೇವ [ಸಂಘಾಟೀಕತ್ತೇ ಚೇವ (ಕ॰)] ಸಮಾದಪೇಯ್ಯುಂ - ‘ಏಹಿ ತ್ವಂ, ಭದ್ರಮುಖ, ಸಙ್ಘಾಟಿಕೋ ಹೋಹಿ, ಸಙ್ಘಾಟಿಕಸ್ಸ ತೇ ಸತೋ ಸಙ್ಘಾಟಿಧಾರಣಮತ್ತೇನ ಅಭಿಜ್ಝಾಲುಸ್ಸ ಅಭಿಜ್ಝಾ ಪಹೀಯಿಸ್ಸತಿ, ಬ್ಯಾಪನ್ನಚಿತ್ತಸ್ಸ ಬ್ಯಾಪಾದೋ ಪಹೀಯಿಸ್ಸತಿ, ಕೋಧನಸ್ಸ ಕೋಧೋ ಪಹೀಯಿಸ್ಸತಿ, ಉಪನಾಹಿಸ್ಸ ಉಪನಾಹೋ ಪಹೀಯಿಸ್ಸತಿ, ಮಕ್ಖಿಸ್ಸ ಮಕ್ಖೋ ಪಹೀಯಿಸ್ಸತಿ, ಪಳಾಸಿಸ್ಸ ಪಳಾಸೋ ಪಹೀಯಿಸ್ಸತಿ, ಇಸ್ಸುಕಿಸ್ಸ ಇಸ್ಸಾ ಪಹೀಯಿಸ್ಸತಿ, ಮಚ್ಛರಿಸ್ಸ ಮಚ್ಛರಿಯಂ ಪಹೀಯಿಸ್ಸತಿ, ಸಠಸ್ಸ ಸಾಠೇಯ್ಯಂ ಪಹೀಯಿಸ್ಸತಿ, ಮಾಯಾವಿಸ್ಸ ಮಾಯಾ ಪಹೀಯಿಸ್ಸತಿ, ಪಾಪಿಚ್ಛಸ್ಸ ಪಾಪಿಕಾ ಇಚ್ಛಾ ಪಹೀಯಿಸ್ಸತಿ, ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿಕಸ್ಸ ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿ ಪಹೀಯಿಸ್ಸತೀ’ತಿ। ಯಸ್ಮಾ ಚ ಖೋ ಅಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಙ್ಘಾಟಿಕಮ್ಪಿ ಇಧೇಕಚ್ಚಂ ಪಸ್ಸಾಮಿ ಅಭಿಜ್ಝಾಲುಂ ಬ್ಯಾಪನ್ನಚಿತ್ತಂ ಕೋಧನಂ ಉಪನಾಹಿಂ ಮಕ್ಖಿಂ ಪಳಾಸಿಂ ಇಸ್ಸುಕಿಂ ಮಚ್ಛರಿಂ ಸಠಂ ಮಾಯಾವಿಂ ಪಾಪಿಚ್ಛಂ ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿಕಂ, ತಸ್ಮಾ ನ ಸಙ್ಘಾಟಿಕಸ್ಸ ಸಙ್ಘಾಟಿಧಾರಣಮತ್ತೇನ ಸಾಮಞ್ಞಂ ವದಾಮಿ।

“ಅಚೇಲಕಸ್ಸ ಚೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ…ಪೇ॰… ರಜೋಜಲ್ಲಿಕಸ್ಸ ಚೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ…ಪೇ॰… ಉದಕೋರೋಹಕಸ್ಸ ಚೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ…ಪೇ॰… ರುಕ್ಖಮೂಲಿಕಸ್ಸ ಚೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ…ಪೇ॰… ಅಬ್ಭೋಕಾಸಿಕಸ್ಸ ಚೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ…ಪೇ॰… ಉಬ್ಭಟ್ಠಕಸ್ಸ ಚೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ…ಪೇ॰… ಪರಿಯಾಯಭತ್ತಿಕಸ್ಸ ಚೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ…ಪೇ॰… ಮನ್ತಜ್ಝಾಯಕಸ್ಸ ಚೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ…ಪೇ॰… ಜಟಿಲಕಸ್ಸ ಚೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಜಟಾಧಾರಣಮತ್ತೇನ ಅಭಿಜ್ಝಾಲುಸ್ಸ ಅಭಿಜ್ಝಾ ಪಹೀಯೇಥ, ಬ್ಯಾಪನ್ನಚಿತ್ತಸ್ಸ ಬ್ಯಾಪಾದೋ ಪಹೀಯೇಥ , ಕೋಧನಸ್ಸ ಕೋಧೋ ಪಹೀಯೇಥ, ಉಪನಾಹಿಸ್ಸ ಉಪನಾಹೋ ಪಹೀಯೇಥ, ಮಕ್ಖಿಸ್ಸ ಮಕ್ಖೋ ಪಹೀಯೇಥ, ಪಳಾಸಿಸ್ಸ ಪಳಾಸೋ ಪಹೀಯೇಥ, ಇಸ್ಸುಕಿಸ್ಸ ಇಸ್ಸಾ ಪಹೀಯೇಥ, ಮಚ್ಛರಿಸ್ಸ ಮಚ್ಛರಿಯಂ ಪಹೀಯೇಥ, ಸಠಸ್ಸ ಸಾಠೇಯ್ಯಂ ಪಹೀಯೇಥ, ಮಾಯಾವಿಸ್ಸ ಮಾಯಾ ಪಹೀಯೇಥ, ಪಾಪಿಚ್ಛಸ್ಸ ಪಾಪಿಕಾ ಇಚ್ಛಾ ಪಹೀಯೇಥ, ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿಕಸ್ಸ ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿ ಪಹೀಯೇಥ, ತಮೇನಂ ಮಿತ್ತಾಮಚ್ಚಾ ಞಾತಿಸಾಲೋಹಿತಾ ಜಾತಮೇವ ನಂ ಜಟಿಲಕಂ ಕರೇಯ್ಯುಂ, ಜಟಿಲಕತ್ತಮೇವ [ಜಟಿಲಕತ್ತೇ ಚೇವ (ಕ॰)] ಸಮಾದಪೇಯ್ಯುಂ - ‘ಏಹಿ ತ್ವಂ, ಭದ್ರಮುಖ, ಜಟಿಲಕೋ ಹೋಹಿ, ಜಟಿಲಕಸ್ಸ ತೇ ಸತೋ ಜಟಾಧಾರಣಮತ್ತೇನ ಅಭಿಜ್ಝಾಲುಸ್ಸ ಅಭಿಜ್ಝಾ ಪಹೀಯಿಸ್ಸತಿ ಬ್ಯಾಪನ್ನಚಿತ್ತಸ್ಸ ಬ್ಯಾಪಾದೋ ಪಹೀಯಿಸ್ಸತಿ, ಕೋಧನಸ್ಸ ಕೋಧೋ ಪಹೀಯಿಸ್ಸತಿ…ಪೇ॰… ಪಾಪಿಚ್ಛಸ್ಸ ಪಾಪಿಕಾ ಇಚ್ಛಾ ಪಹೀಯಿಸ್ಸತಿ ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿಕಸ್ಸ ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿ ಪಹೀಯಿಸ್ಸತೀ’ತಿ। ಯಸ್ಮಾ ಚ ಖೋ ಅಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಜಟಿಲಕಮ್ಪಿ ಇಧೇಕಚ್ಚಂ ಪಸ್ಸಾಮಿ ಅಭಿಜ್ಝಾಲುಂ ಬ್ಯಾಪನ್ನಚಿತ್ತಂ ಕೋಧನಂ ಉಪನಾಹಿಂ ಮಕ್ಖಿಂ ಪಲಾಸಿಂ ಇಸ್ಸುಕಿಂ ಮಚ್ಛರಿಂ ಸಠಂ ಮಾಯಾವಿಂ ಪಾಪಿಚ್ಛಂ ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿಂ, ತಸ್ಮಾ ನ ಜಟಿಲಕಸ್ಸ ಜಟಾಧಾರಣಮತ್ತೇನ ಸಾಮಞ್ಞಂ ವದಾಮಿ।

೪೩೮. “ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸಮಣಸಾಮೀಚಿಪ್ಪಟಿಪದಂ ಪಟಿಪನ್ನೋ ಹೋತಿ? ಯಸ್ಸ ಕಸ್ಸಚಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಅಭಿಜ್ಝಾಲುಸ್ಸ ಅಭಿಜ್ಝಾ ಪಹೀನಾ ಹೋತಿ, ಬ್ಯಾಪನ್ನಚಿತ್ತಸ್ಸ ಬ್ಯಾಪಾದೋ ಪಹೀನೋ ಹೋತಿ, ಕೋಧನಸ್ಸ ಕೋಧೋ ಪಹೀನೋ ಹೋತಿ, ಉಪನಾಹಿಸ್ಸ ಉಪನಾಹೋ ಪಹೀನೋ ಹೋತಿ, ಮಕ್ಖಿಸ್ಸ ಮಕ್ಖೋ ಪಹೀನೋ ಹೋತಿ, ಪಳಾಸಿಸ್ಸ ಪಳಾಸೋ ಪಹೀನೋ ಹೋತಿ, ಇಸ್ಸುಕಿಸ್ಸ ಇಸ್ಸಾ ಪಹೀನಾ ಹೋತಿ, ಮಚ್ಛರಿಸ್ಸ ಮಚ್ಛರಿಯಂ ಪಹೀನಂ ಹೋತಿ, ಸಠಸ್ಸ ಸಾಠೇಯ್ಯಂ ಪಹೀನಂ ಹೋತಿ,

ಮಾಯಾವಿಸ್ಸ ಮಾಯಾ ಪಹೀನಾ ಹೋತಿ, ಪಾಪಿಚ್ಛಸ್ಸ ಪಾಪಿಕಾ ಇಚ್ಛಾ ಪಹೀನಾ ಹೋತಿ, ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿಕಸ್ಸ ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿ ಪಹೀನಾ ಹೋತಿ - ಇಮೇಸಂ ಖೋ ಅಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮಣಮಲಾನಂ ಸಮಣದೋಸಾನಂ ಸಮಣಕಸಟಾನಂ ಆಪಾಯಿಕಾನಂ ಠಾನಾನಂ ದುಗ್ಗತಿವೇದನಿಯಾನಂ ಪಹಾನಾ 'ಸಮಣಸಾಮೀಚಿಪ್ಪಟಿಪದಂ ಪಟಿಪನ್ನೋ'ತಿ ವದಾಮಿ। ಸೋ ಸಬ್ಬೇಹಿ ಇಮೇಹಿ ಪಾಪಕೇಹಿ ಅಕುಸಲೇಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ವಿಸುದ್ಧಮತ್ತಾನಂ ಸಮನುಪಸ್ಸತಿ ( ) [(ವಿಮುತ್ತಮತ್ತಾನಂ ಸಮನುಪಸ್ಸತಿ) (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)]। ತಸ್ಸ ಸಬ್ಬೇಹಿ ಇಮೇಹಿ ಪಾಪಕೇಹಿ ಅಕುಸಲೇಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ವಿಸುದ್ಧಮತ್ತಾನಂ ಸಮನುಪಸ್ಸತೋ ( ) [(ವಿಮುತ್ತಮತ್ತಾನಂ ಸಮನುಪಸ್ಸತೋ) (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] ಪಾಮೋಜ್ಜಂ ಜಾಯತಿ, ಪಮುದಿತಸ್ಸ ಪೀತಿ ಜಾಯತಿ, ಪೀತಿಮನಸ್ಸ ಕಾಯೋ ಪಸ್ಸಮ್ಭತಿ, ಪಸ್ಸದ್ಧಕಾಯೋ ಸುಖಂ ವೇದೇತಿ, ಸುಖಿನೋ ಚಿತ್ತಂ ಸಮಾಧಿಯತಿ।

"ಸೋ ಮೇತ್ತಾಸಹಗತೇನ ಚೇತಸಾ ಏಕಂ ದಿಸಂ ಫರಿತ್ವಾ ವಿಹರತಿ, ತಥಾ ದುತಿಯಂ, ತಥಾ ತತಿಯಂ, ತಥಾ ಚತುತ್ಥಂ। ಇತಿ ಉದ್ಧಮಧೋ ತಿರಿಯಂ ಸಬ್ಬಧಿ ಸಬ್ಬತ್ತತಾಯ ಸಬ್ಬಾವನ್ತಂ ಲೋಕಂ ಮೇತ್ತಾಸಹಗತೇನ ಚೇತಸಾ ವಿಪುಲೇನ ಮಹಗ್ಗತೇನ ಅಪ್ಪಮಾಣೇನ ಅವೇರೇನ ಅಬ್ಯಾಬಜ್ಝೇನ ಫರಿತ್ವಾ ವಿಹರತಿ। ಕರುಣಾಸಹಗತೇನ ಚೇತಸಾ...ಪೇ॰... ಮುದಿತಾಸಹಗತೇನ ಚೇತಸಾ...ಪೇ॰... ಉಪೇಕ್ಖಾಸಹಗತೇನ ಚೇತಸಾ ಏಕಂ ದಿಸಂ ಫರಿತ್ವಾ ವಿಹರತಿ, ತಥಾ ದುತಿಯಂ, ತಥಾ ತತಿಯಂ, ತಥಾ ಚತುತ್ಥಂ। ಇತಿ ಉದ್ಧಮಧೋ ತಿರಿಯಂ ಸಬ್ಬಧಿ ಸಬ್ಬತ್ತತಾಯ ಸಬ್ಬಾವನ್ತಂ ಲೋಕಂ ಉಪೇಕ್ಖಾಸಹಗತೇನ ಚೇತಸಾ ವಿಪುಲೇನ ಮಹಗ್ಗತೇನ ಅಪ್ಪಮಾಣೇನ ಅವೇರೇನ ಅಬ್ಯಾಬಜ್ಝೇನ ಫರಿತ್ವಾ ವಿಹರತಿ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪೋಕ್ಖರಣೀ ಅಚ್ಛೋದಕಾ ಸಾತೋದಕಾ ಸೀತೋದಕಾ ಸೇತಕಾ ಸುಪತಿತ್ಥಾ ರಮಣೀಯಾ। ಪುರತ್ಥಿಮಾಯ ಚೇಪಿ ದಿಸಾಯ ಪುರಿಸೋ ಆಗಚ್ಛೇಯ್ಯ ಘಮ್ಮಾಭಿತತ್ತೋ ಘಮ್ಮಪರೇತೋ ಕಿಲನ್ತೋ ತಸಿತೋ ಪಿಪಾಸಿತೋ। ಸೋ ತಂ ಪೋಕ್ಖರಣಿಂ ಆಗಮ್ಮ ವಿನೇಯ್ಯ ಉದಕಪಿಪಾಸಂ ವಿನೇಯ್ಯ ಘಮ್ಮಪರಿಳಾಹಂ...ಪೇ॰... ಪಚ್ಛಿಮಾಯ ಚೇಪಿ ದಿಸಾಯ ಪುರಿಸೋ ಆಗಚ್ಛೇಯ್ಯ...ಪೇ॰... ಉತ್ತರಾಯ ಚೇಪಿ ದಿಸಾಯ ಪುರಿಸೋ ಆಗಚ್ಛೇಯ್ಯ...ಪೇ॰... ದಕ್ಖಿಣಾಯ ಚೇಪಿ ದಿಸಾಯ ಪುರಿಸೋ ಆಗಚ್ಛೇಯ್ಯ। ಯತೋ ಕುತೋ ಚೇಪಿ ನಂ ಪುರಿಸೋ ಆಗಚ್ಛೇಯ್ಯ ಘಮ್ಮಾಭಿತತ್ತೋ ಘಮ್ಮಪರೇತೋ, ಕಿಲನ್ತೋ ತಸಿತೋ ಪಿಪಾಸಿತೋ। ಸೋ ತಂ ಪೋಕ್ಖರಣಿಂ ಆಗಮ್ಮ ವಿನೇಯ್ಯ ಉದಕಪಿಪಾಸಂ, ವಿನೇಯ್ಯ ಘಮ್ಮಪರಿಳಾಹಂ। ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಖತ್ತಿಯಕುಲಾ ಚೇಪಿ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜಿತೋ ಹೋತಿ, ಸೋ ಚ ತಥಾಗತಪ್ಪವೇದಿತಂ ಧಮ್ಮವಿನಯಂ ಆಗಮ್ಮ, ಏವಂ ಮೇತ್ತಂ ಕರುಣಂ ಮುದಿತಂ ಉಪೇಕ್ಖಂ ಭಾವೇತ್ವಾ ಲಭತಿ ಅಜ್ಝತ್ತಂ [ತಮಹಂ (ಕ॰)] ವೂಪಸಮಂ [ತಮಹಂ (ಕ॰)]। ಅಜ್ಝತ್ತಂ ವೂಪಸಮಾ 'ಸಮಣಸಾಮೀಚಿಪ್ಪಟಿಪದಂ ಪಟಿಪನ್ನೋ'ತಿ ವದಾಮಿ। ಬ್ರಾಹ್ಮಣಕುಲಾ ಚೇಪಿ...ಪೇ॰... ವೇಸ್ಸಕುಲಾ ಚೇಪಿ...ಪೇ॰... ಸುದ್ದಕುಲಾ ಚೇಪಿ...ಪೇ॰... ಯಸ್ಮಾ ಕಸ್ಮಾ ಚೇಪಿ ಕುಲಾ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜಿತೋ ಹೋತಿ , ಸೋ ಚ ತಥಾಗತಪ್ಪವೇದಿತಂ ಧಮ್ಮವಿನಯಂ ಆಗಮ್ಮ, ಏವಂ ಮೇತ್ತಂ ಕರುಣಂ ಮುದಿತಂ ಉಪೇಕ್ಖಂ ಭಾವೇತ್ವಾ ಲಭತಿ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ವೂಪಸಮಂ। ಅಜ್ಝತ್ತಂ ವೂಪಸಮಾ 'ಸಮಣಸಾಮೀಚಿಪ್ಪಟಿಪದಂ ಪಟಿಪನ್ನೋ'ತಿ ವದಾಮಿ।

"ಖತ್ತಿಯಕುಲಾ ಚೇಪಿ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜಿತೋ ಹೋತಿ। ಸೋ ಚ ಆಸವಾನಂ ಖಯಾ ಅನಾಸವಂ ಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿಂ ಪಞ್ಞಾವಿಮುತ್ತಿಂ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ। ಆಸವಾನಂ ಖಯಾ ಸಮಣೋ ಹೋತಿ। ಬ್ರಾಹ್ಮಣಕುಲಾ ಚೇಪಿ...ಪೇ॰... ವೇಸ್ಸಕುಲಾ ಚೇಪಿ... ಸುದ್ದಕುಲಾ ಚೇಪಿ... ಯಸ್ಮಾ ಕಸ್ಮಾ ಚೇಪಿ ಕುಲಾ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜಿತೋ ಹೋತಿ, ಸೋ ಚ ಆಸವಾನಂ ಖಯಾ ಅನಾಸವಂ ಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿಂ ಪಞ್ಞಾವಿಮುತ್ತಿಂ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ। ಆಸವಾನಂ ಖಯಾ ಸಮಣೋ ಹೋತೀ"ತಿ।

ಇದಮವೋಚ ಭಗವಾ। ಅತ್ತಮನಾ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಭಗವತೋ ಭಾಸಿತಂ ಅಭಿನನ್ದುನ್ತಿ।

ಚೂಳಅಸ್ಸಪುರಸುತ್ತಂ ನಿಟ್ಠಿತಂ ದಸಮಂ।

ಮಹಾಯಮಕವಗ್ಗೋ ನಿಟ್ಠಿತೋ ಚತುತ್ಥೋ।

ತಸ್ಸುದ್ದಾನಂ -

> ಗಿಜ್ಝಕಸಾಲವನಂ ಪರಿಹರಿತುಂ, ಪಞ್ಹವತೋ ಪುನ ಸಚ್ಚಕನಿಸೇಧೋ।
> ಮುಖವಣ್ಣಪಸೀದನತಾಪಿನ್ದೋ, ಕೇವಟ್ಟಅಸ್ಸಪುರಜಟಿಲೇನ॥

೫. ಚೂಳಯಮಕವಗ್ಗೋ

೧. ಸಾಲೇಯ್ಯಕಸುತ್ತಂ

೪೩೯. ಏವಂ ಮೇ ಸುತಂ - ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ಕೋಸಲೇಸು ಚಾರಿಕಂ ಚರಮಾನೋ ಮಹತಾ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಯೇನ ಸಾಲಾ ನಾಮ ಕೋಸಲಾನಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಗಾಮೋ ತದವಸರಿ। ಅಸ್ಸೋಸುಂ ಖೋ ಸಾಲೇಯ್ಯಕಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಗಹಪತಿಕಾ - "ಸಮಣೋ ಖಲು, ಭೋ, ಗೋತಮೋ ಸಕ್ಯಪುತ್ತೋ ಸಕ್ಯಕುಲಾ ಪಬ್ಬಜಿತೋ ಕೋಸಲೇಸು ಚಾರಿಕಂ ಚರಮಾನೋ ಮಹತಾ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಸಾಲಂ ಅನುಪ್ಪತ್ತೋ। ತಂ ಖೋ ಪನ ಭವನ್ತಂ ಗೋತಮಂ ಏವಂ ಕಲ್ಯಾಣೋ ಕಿತ್ತಿಸದ್ದೋ ಅಬ್ಭುಗ್ಗತೋ - 'ಇತಿಪಿ ಸೋ ಭಗವಾ ಅರಹಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ವಿಜ್ಜಾಚರಣಸಮ್ಪನ್ನೋ ಸುಗತೋ ಲೋಕವಿದೂ ಅನುತ್ತರೋ ಪುರಿಸದಮ್ಮಸಾರಥಿ ಸತ್ಥಾ ದೇವಮನುಸ್ಸಾನಂ ಬುದ್ಧೋ ಭಗವಾ। ಸೋ ಇಮಂ ಲೋಕಂ ಸದೇವಕಂ ಸಮಾರಕಂ ಸಬ್ರಹ್ಮಕಂ ಸಸ್ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಿಂ ಪಜಂ ಸದೇವಮನುಸ್ಸಂ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಪವೇದೇತಿ। ಸೋ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತಿ ಆದಿಕಲ್ಯಾಣಂ ಮಜ್ಝೇಕಲ್ಯಾಣಂ ಪರಿಯೋಸಾನಕಲ್ಯಾಣಂ ಸಾತ್ಥಂ ಸಬ್ಯಞ್ಜನಂ; ಕೇವಲಪರಿಪುಣ್ಣಂ ಪರಿಸುದ್ಧಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಪಕಾಸೇತಿ'। ಸಾಧು ಖೋ ಪನ ತಥಾರೂಪಾನಂ ಅರಹತಂ ದಸ್ಸನಂ ಹೋತೀ"ತಿ।

ಅಥ ಖೋ ಸಾಲೇಯ್ಯಕಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಗಹಪತಿಕಾ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿಂಸು; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಅಪ್ಪೇಕಚ್ಚೇ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿಂಸು; ಅಪ್ಪೇಕಚ್ಚೇ ಭಗವತಾ ಸದ್ಧಿಂ ಸಮ್ಮೋದಿಂಸು, ಸಮ್ಮೋದನೀಯಂ ಕಥಂ ಸಾರಣೀಯಂ ವೀತಿಸಾರೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿಂಸು; ಅಪ್ಪೇಕಚ್ಚೇ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನಞ್ಜಲಿಂ ಪಣಾಮೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿಂಸು; ಅಪ್ಪೇಕಚ್ಚೇ ಭಗವತೋ ಸನ್ತಿಕೇ ನಾಮಗೋತ್ತಂ ಸಾವೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿಂಸು; ಅಪ್ಪೇಕಚ್ಚೇ ತುಣ್ಹೀಭೂತಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿಂಸು। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನಾ ಖೋ ಸಾಲೇಯ್ಯಕಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಗಹಪತಿಕಾ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚುಂ - "ಕೋ ನು ಖೋ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಹೇತು, ಕೋ ಪಚ್ಚಯೋ, ಯೇನ ಮಿಧೇಕಚ್ಚೇ ಸತ್ತಾ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಅಪಾಯಂ ದುಗ್ಗತಿಂ ವಿನಿಪಾತಂ ನಿರಯಂ ಉಪಪಜ್ಜನ್ತಿ ? ಕೋ ಪನ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಹೇತು, ಕೋ ಪಚ್ಚಯೋ, ಯೇನ ಮಿಧೇಕಚ್ಚೇ ಸತ್ತಾ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಸುಗತಿಂ ಸಗ್ಗಂ ಲೋಕಂ ಉಪಪಜ್ಜನ್ತೀ"ತಿ?

"ಅಧಮ್ಮಚರಿಯಾವಿಸಮಚರಿಯಾಹೇತು ಖೋ, ಗಹಪತಯೋ, ಏವಮಿಧೇಕಚ್ಚೇ ಸತ್ತಾ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಅಪಾಯಂ ದುಗ್ಗತಿಂ ವಿನಿಪಾತಂ ನಿರಯಂ ಉಪಪಜ್ಜನ್ತಿ। ಧಮ್ಮಚರಿಯಾಸಮಚರಿಯಾಹೇತು ಖೋ, ಗಹಪತಯೋ, ಏವಮಿಧೇಕಚ್ಚೇ ಸತ್ತಾ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಸುಗತಿಂ ಸಗ್ಗಂ ಲೋಕಂ ಉಪಪಜ್ಜನ್ತೀ"ತಿ ।

"ನ ಖೋ ಮಯಂ ಇಮಸ್ಸ ಭೋತೋ ಗೋತಮಸ್ಸ ಸಂಖಿತ್ತೇನ ಭಾಸಿತಸ್ಸ, ವಿತ್ಥಾರೇನ ಅತ್ಥಂ ಅವಿಭತ್ತಸ್ಸ, ವಿತ್ಥಾರೇನ ಅತ್ಥಂ ಆಜಾನಾಮ। ಸಾಧು ನೋ ಭವಂ ಗೋತಮೋ ತಥಾ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತು, ಯಥಾ ಮಯಂ ಇಮಸ್ಸ ಭೋತೋ ಗೋತಮಸ್ಸ ಸಂಖಿತ್ತೇನ ಭಾಸಿತಸ್ಸ, ವಿತ್ಥಾರೇನ ಅತ್ಥಂ ಅವಿಭತ್ತಸ್ಸ, ವಿತ್ಥಾರೇನ ಅತ್ಥಂ ಆಜಾನೇಯ್ಯಾಮಾ"ತಿ। "ತೇನ ಹಿ, ಗಹಪತಯೋ, ಸುಣಾಥ, ಸಾಧುಕಂ ಮನಸಿ ಕರೋಥ, ಭಾಸಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ। "ಏವಂ, ಭೋ"ತಿ ಖೋ ಸಾಲೇಯ್ಯಕಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಗಹಪತಿಕಾ ಭಗವತೋ ಪಚ್ಚಸ್ಸೋಸುಂ। ಭಗವಾ ಏತದವೋಚ -

೪೪೦. "ತಿವಿಧಂ ಖೋ, ಗಹಪತಯೋ, ಕಾಯೇನ ಅಧಮ್ಮಚರಿಯಾವಿಸಮಚರಿಯಾ ಹೋತಿ, ಚತುಬ್ಬಿಧಂ ವಾಚಾಯ ಅಧಮ್ಮಚರಿಯಾವಿಸಮಚರಿಯಾ ಹೋತಿ, ತಿವಿಧಂ ಮನಸಾ ಅಧಮ್ಮಚರಿಯಾವಿಸಮಚರಿಯಾ ಹೋತಿ।

“ಕಥಞ್ಚ, ಗಹಪತಯೋ, ತಿವಿಧಂ ಕಾಯೇನ ಅಧಮ್ಮಚರಿಯಾವಿಸಮಚರಿಯಾ ಹೋತಿ? ಇಧ, ಗಹಪತಯೋ, ಏಕಚ್ಚೋ ಪಾಣಾತಿಪಾತೀ ಹೋತಿ, ಲುದ್ದೋ [ಲುದ್ದೋ ದಾರುಣೋ (ಕ॰) ಟೀಕಾ ಓಲೋಕೇತಬ್ಬಾ] ಲೋಹಿತಪಾಣಿ ಹತಪ್ಪಹತೇ ನಿವಿಟ್ಠೋ ಅದಯಾಪನ್ನೋ ಪಾಣಭೂತೇಸು [ಸಬ್ಬಪಾಣಭೂತೇಸು (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಕ॰)]।

“ಅದಿನ್ನಾದಾಯೀ ಖೋ ಪನ ಹೋತಿ। ಯಂ ತಂ ಪರಸ್ಸ ಪರವಿತ್ತೂಪಕರಣಂ, ಗಾಮಗತಂ ವಾ ಅರಞ್ಞಗತಂ ವಾ, ತಂ ಅದಿನ್ನಂ ಥೇಯ್ಯಸಙ್ಖಾತಂ ಆದಾತಾ ಹೋತಿ।

“ಕಾಮೇಸುಮಿಚ್ಛಾಚಾರೀ ಖೋ ಪನ ಹೋತಿ। ಯಾ ತಾ ಮಾತುರಕ್ಖಿತಾ ಪಿತುರಕ್ಖಿತಾ ಮಾತಾಪಿತುರಕ್ಖಿತಾ ಭಾತುರಕ್ಖಿತಾ ಭಗಿನಿರಕ್ಖಿತಾ ಞಾತಿರಕ್ಖಿತಾ ಗೋತ್ತರಕ್ಖಿತಾ ಧಮ್ಮರಕ್ಖಿತಾ ಸಸ್ಸಾಮಿಕಾ ಸಪರಿದಣ್ಡಾ ಅನ್ತಮಸೋ ಮಾಲಾಗುಳಪರಿಕ್ಖಿತ್ತಾಪಿ, ತಥಾರೂಪಾಸು ಚಾರಿತ್ತಂ ಆಪಜ್ಜಿತಾ ಹೋತಿ। ಏವಂ ಖೋ, ಗಹಪತಯೋ, ತಿವಿಧಂ ಕಾಯೇನ ಅಧಮ್ಮಚರಿಯಾವಿಸಮಚರಿಯಾ ಹೋತಿ।

“ಕಥಞ್ಚ , ಗಹಪತಯೋ, ಚತುಬ್ಬಿಧಂ ವಾಚಾಯ ಅಧಮ್ಮಚರಿಯಾವಿಸಮಚರಿಯಾ ಹೋತಿ? ಇಧ, ಗಹಪತಯೋ, ಏಕಚ್ಚೋ ಮುಸಾವಾದೀ ಹೋತಿ। ಸಭಾಗತೋ ವಾ ಪರಿಸಾಗತೋ ವಾ, ಞಾತಿಮಜ್ಝಗತೋ ವಾ ಪೂಗಮಜ್ಝಗತೋ ವಾ ರಾಜಕುಲಮಜ್ಝಗತೋ ವಾ, ಅಭಿನೀತೋ ಸಕ್ಖಿಪುಟ್ಠೋ - ‘ಏಹಮ್ಭೋ ಪುರಿಸ, ಯಂ ಜಾನಾಸಿ ತಂ ವದೇಹೀ’ತಿ , ಸೋ ಅಜಾನಂ ವಾ ಆಹ - ‘ಜಾನಾಮೀ’ತಿ, ಜಾನಂ ವಾ ಆಹ - ‘ನ ಜಾನಾಮೀ’ತಿ, ಅಪಸ್ಸಂ ವಾ ಆಹ - ‘ಪಸ್ಸಾಮೀ’ತಿ, ಪಸ್ಸಂ ವಾ ಆಹ - ‘ನ ಪಸ್ಸಾಮೀ’ತಿ [ಸೋ ಆಹ ಅಜಾನಂ ವಾ ಅಹಂ ಜಾನಾಮೀತಿ ಜಾನಂ ವಾ ಅಹಂ ನ ಜಾನಾಮೀತಿ ಅಪಸ್ಸಂ ವಾ ಅಹಂ ಪಸ್ಸಾಮೀತಿ ಪಸ್ಸಂ ವಾ ಅಹಂ ನ ಪಸ್ಸಾಮೀತಿ (ಕ॰)]। ಇತಿ ಅತ್ತಹೇತು ವಾ ಪರಹೇತು ವಾ ಆಮಿಸಕಿಞ್ಚಿಕ್ಖಹೇತು ವಾ ಸಮ್ಪಜಾನಮುಸಾ ಭಾಸಿತಾ ಹೋತಿ।

“ಪಿಸುಣವಾಚೋ ಖೋ ಪನ ಹೋತಿ। ಇತೋ ಸುತ್ವಾ ಅಮುತ್ರ ಅಕ್ಖಾತಾ ಇಮೇಸಂ ಭೇದಾಯ, ಅಮುತ್ರ ವಾ ಸುತ್ವಾ ಇಮೇಸಂ ಅಕ್ಖಾತಾ ಅಮೂಸಂ ಭೇದಾಯ। ಇತಿ ಸಮಗ್ಗಾನಂ ವಾ ಭೇತ್ತಾ [ಭೇದಕಾ (ಕ॰), ಭೇದೇತಾ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰), ತದಟ್ಠಕಥಾಯಂ ಪನ ಭೇತ್ತಾತಿ ದಿಸ್ಸತಿ], ಭಿನ್ನಾನಂ ವಾ ಅನುಪ್ಪದಾತಾ, ವಗ್ಗಾರಾಮೋ ವಗ್ಗರತೋ ವಗ್ಗನನ್ದೀ ವಗ್ಗಕರಣಿಂ ವಾಚಂ ಭಾಸಿತಾ ಹೋತಿ।

“ಫರುಸವಾಚೋ ಖೋ ಪನ ಹೋತಿ। ಯಾ ಸಾ ವಾಚಾ ಅಣ್ಡಕಾ [ಕಣ್ಡಕಾ (ಕ॰)] ಕಕ್ಕಸಾ ಪರಕಟುಕಾ ಪರಾಭಿಸಜ್ಜನೀ ಕೋಧಸಾಮನ್ತಾ ಅಸಮಾಧಿಸಂವತ್ತನಿಕಾ , ತಥಾರೂಪಿಂ ವಾಚಂ ಭಾಸಿತಾ ಹೋತಿ।

“ಸಮ್ಫಪ್ಪಲಾಪೀ ಖೋ ಪನ ಹೋತಿ। ಅಕಾಲವಾದೀ ಅಭೂತವಾದೀ ಅನತ್ಥವಾದೀ ಅಧಮ್ಮವಾದೀ ಅವಿನಯವಾದೀ। ಅನಿಧಾನವತಿಂ ವಾಚಂ ಭಾಸಿತಾ ಹೋತಿ ಅಕಾಲೇನ ಅನಪದೇಸಂ ಅಪರಿಯನ್ತವತಿಂ ಅನತ್ಥಸಂಹಿತಂ। ಏವಂ ಖೋ, ಗಹಪತಯೋ, ಚತುಬ್ಬಿಧಂ ವಾಚಾಯ ಅಧಮ್ಮಚರಿಯಾವಿಸಮಚರಿಯಾ ಹೋತಿ।

“ಕಥಞ್ಚ, ಗಹಪತಯೋ, ತಿವಿಧಂ ಮನಸಾ ಅಧಮ್ಮಚರಿಯಾವಿಸಮಚರಿಯಾ ಹೋತಿ? ಇಧ, ಗಹಪತಯೋ, ಏಕಚ್ಚೋ ಅಭಿಜ್ಝಾಲು ಹೋತಿ, ಯಂ ತಂ ಪರಸ್ಸ ಪರವಿತ್ತೂಪಕರಣಂ ತಂ ಅಭಿಜ್ಝಾತಾ ಹೋತಿ - ‘ಅಹೋ ವತ ಯಂ ಪರಸ್ಸ ತಂ ಮಮಸ್ಸಾ’’’ತಿ!

“ಬ್ಯಾಪನ್ನಚಿತ್ತೋ ಖೋ ಪನ ಹೋತಿ ಪದುಟ್ಠಮನಸಙ್ಕಪ್ಪೋ - ‘ಇಮೇ ಸತ್ತಾ ಹಞ್ಞನ್ತು ವಾ ವಜ್ಝನ್ತು ವಾ ಉಚ್ಛಿಜ್ಜನ್ತು ವಾ ವಿನಸ್ಸನ್ತು ವಾ ಮಾ ವಾ ಅಹೇಸು’’’ನ್ತಿ [ಮಾ ವಾ ಅಹೇಸುಂ ಇತಿ ವಾತಿ (ಸೀ॰ ಪೀ॰ ಕ॰)]।

“ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿಕೋ ಖೋ ಪನ ಹೋತಿ ವಿಪರೀತದಸ್ಸನೋ - ‘ನತ್ಥಿ ದಿನ್ನಂ ನತ್ಥಿ ಯಿಟ್ಠಂ ನತ್ಥಿ ಹುತಂ, ನತ್ಥಿ ಸುಕತದುಕ್ಕಟಾನಂ ಕಮ್ಮಾನಂ ಫಲಂ ವಿಪಾಕೋ, ನತ್ಥಿ ಅಯಂ ಲೋಕೋ ನತ್ಥಿ ಪರೋ ಲೋಕೋ, ನತ್ಥಿ ಮಾತಾ ನತ್ಥಿ ಪಿತಾ, ನತ್ಥಿ ಸತ್ತಾ ಓಪಪಾತಿಕಾ , ನತ್ಥಿ ಲೋಕೇ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಸಮ್ಮಗ್ಗತಾ ಸಮ್ಮಾಪಟಿಪನ್ನಾ ಯೇ ಇಮಞ್ಚ ಲೋಕಂ ಪರಞ್ಚ ಲೋಕಂ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಪವೇದೇನ್ತೀ’ತಿ। ಏವಂ ಖೋ, ಗಹಪತಯೋ, ತಿವಿಧಂ ಮನಸಾ ಅಧಮ್ಮಚರಿಯಾವಿಸಮಚರಿಯಾ ಹೋತಿ।

“ಏವಂ ಅಧಮ್ಮಚರಿಯಾವಿಸಮಚರಿಯಾಹೇತು ಖೋ, ಗಹಪತಯೋ, ಏವಮಿಧೇಕಚ್ಚೇ ಸತ್ತಾ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಅಪಾಯಂ ದುಗ್ಗತಿಂ ವಿನಿಪಾತಂ ನಿರಯಂ ಉಪಪಜ್ಜನ್ತಿ।

೪೪೧. “ತಿವಿಧಂ ಖೋ, ಗಹಪತಯೋ, ಕಾಯೇನ ಧಮ್ಮಚರಿಯಾಸಮಚರಿಯಾ ಹೋತಿ, ಚತುಬ್ಬಿಧಂ ವಾಚಾಯ ಧಮ್ಮಚರಿಯಾಸಮಚರಿಯಾ ಹೋತಿ, ತಿವಿಧಂ ಮನಸಾ ಧಮ್ಮಚರಿಯಾಸಮಚರಿಯಾ ಹೋತಿ।

“ಕಥಞ್ಚ, ಗಹಪತಯೋ, ತಿವಿಧಂ ಕಾಯೇನ ಧಮ್ಮಚರಿಯಾಸಮಚರಿಯಾ ಹೋತಿ? ಇಧ, ಗಹಪತಯೋ, ಏಕಚ್ಚೋ ಪಾಣಾತಿಪಾತಂ ಪಹಾಯ ಪಾಣಾತಿಪಾತಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ, ನಿಹಿತದಣ್ಡೋ ನಿಹಿತಸತ್ಥೋ ಲಜ್ಜೀ ದಯಾಪನ್ನೋ ಸಬ್ಬಪಾಣಭೂತಹಿತಾನುಕಮ್ಪೀ ವಿಹರತಿ।

“ಅದಿನ್ನಾದಾನಂ ಪಹಾಯ ಅದಿನ್ನಾದಾನಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ। ಯಂ ತಂ ಪರಸ್ಸ ಪರವಿತ್ತೂಪಕರಣಂ, ಗಾಮಗತಂ ವಾ ಅರಞ್ಞಗತಂ ವಾ, ತಂ ನಾದಿನ್ನಂ ಥೇಯ್ಯಸಙ್ಖಾತಂ ಆದಾತಾ ಹೋತಿ।

“ಕಾಮೇಸುಮಿಚ್ಛಾಚಾರಂ ಪಹಾಯ ಕಾಮೇಸುಮಿಚ್ಛಾಚಾರಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ। ಯಾ ತಾ ಮಾತುರಕ್ಖಿತಾ ಪಿತುರಕ್ಖಿತಾ ಮಾತಾಪಿತುರಕ್ಖಿತಾ ಭಾತುರಕ್ಖಿತಾ ಭಗಿನಿರಕ್ಖಿತಾ ಞಾತಿರಕ್ಖಿತಾ ಗೋತ್ತರಕ್ಖಿತಾ ಧಮ್ಮರಕ್ಖಿತಾ ಸಸ್ಸಾಮಿಕಾ ಸಪರಿದಣ್ಡಾ ಅನ್ತಮಸೋ ಮಾಲಾಗುಳಪರಿಕ್ಖಿತ್ತಾಪಿ, ತಥಾರೂಪಾಸು ನ ಚಾರಿತ್ತಂ ಆಪಜ್ಜಿತಾ ಹೋತಿ। ಏವಂ ಖೋ, ಗಹಪತಯೋ, ತಿವಿಧಂ ಕಾಯೇನ ಧಮ್ಮಚರಿಯಾಸಮಚರಿಯಾ ಹೋತಿ।

“ಕಥಞ್ಚ, ಗಹಪತಯೋ, ಚತುಬ್ಬಿಧಂ ವಾಚಾಯ ಧಮ್ಮಚರಿಯಾಸಮಚರಿಯಾ ಹೋತಿ? ಇಧ, ಗಹಪತಯೋ, ಏಕಚ್ಚೋ ಮುಸಾವಾದಂ ಪಹಾಯ ಮುಸಾವಾದಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ। ಸಭಾಗತೋ ವಾ ಪರಿಸಾಗತೋ ವಾ, ಞಾತಿಮಜ್ಝಗತೋ ವಾ ಪೂಗಮಜ್ಝಗತೋ ವಾ ರಾಜಕುಲಮಜ್ಝಗತೋ ವಾ, ಅಭಿನೀತೋ ಸಕ್ಖಿಪುಟ್ಠೋ - ‘ಏಹಮ್ಭೋ ಪುರಿಸ, ಯಂ ಜಾನಾಸಿ ತಂ ವದೇಹೀ’ತಿ, ಸೋ ಅಜಾನಂ ವಾ ಆಹ - ‘ನ ಜಾನಾಮೀ’ತಿ, ಜಾನಂ ವಾ ಆಹ - ‘ಜಾನಾಮೀ’ತಿ, ಅಪಸ್ಸಂ ವಾ ಆಹ - ‘ನ ಪಸ್ಸಾಮೀ’ತಿ, ಪಸ್ಸಂ ವಾ ಆಹ - ‘ಪಸ್ಸಾಮೀ’ತಿ। ಇತಿ ಅತ್ತಹೇತು ವಾ ಪರಹೇತು ವಾ ಆಮಿಸಕಿಞ್ಚಿಕ್ಖಹೇತು ವಾ ನ ಸಮ್ಪಜಾನಮುಸಾ ಭಾಸಿತಾ ಹೋತಿ।

“ಪಿಸುಣಂ ವಾಚಂ ಪಹಾಯ ಪಿಸುಣಾಯ ವಾಚಾಯ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ, ಇತೋ ಸುತ್ವಾ ನ ಅಮುತ್ರ ಅಕ್ಖಾತಾ ಇಮೇಸಂ ಭೇದಾಯ, ಅಮುತ್ರ ವಾ ಸುತ್ವಾ ನ ಇಮೇಸಂ ಅಕ್ಖಾತಾ ಅಮೂಸಂ ಭೇದಾಯ। ಇತಿ ಭಿನ್ನಾನಂ ವಾ ಸನ್ಧಾತಾ, ಸಹಿತಾನಂ ವಾ ಅನುಪ್ಪದಾತಾ, ಸಮಗ್ಗಾರಾಮೋ ಸಮಗ್ಗರತೋ ಸಮಗ್ಗನನ್ದೀ ಸಮಗ್ಗಕರಣಿಂ ವಾಚಂ ಭಾಸಿತಾ ಹೋತಿ।

“ಫರುಸಂ ವಾಚಂ ಪಹಾಯ ಫರುಸಾಯ ವಾಚಾಯ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ। ಯಾ ಸಾ ವಾಚಾ ನೇಲಾ ಕಣ್ಣಸುಖಾ ಪೇಮನೀಯಾ ಹದಯಙ್ಗಮಾ ಪೋರೀ ಬಹುಜನಕನ್ತಾ ಬಹುಜನಮನಾಪಾ - ತಥಾರೂಪಿಂ ವಾಚಂ ಭಾಸಿತಾ ಹೋತಿ।

“ಸಮ್ಫಪ್ಪಲಾಪಂ ಪಹಾಯ ಸಮ್ಫಪ್ಪಲಾಪಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ। ಕಾಲವಾದೀ ಭೂತವಾದೀ ಅತ್ಥವಾದೀ ಧಮ್ಮವಾದೀ ವಿನಯವಾದೀ ನಿಧಾನವತಿಂ ವಾಚಂ ಭಾಸಿತಾ ಹೋತಿ ಕಾಲೇನ ಸಾಪದೇಸಂ ಪರಿಯನ್ತವತಿಂ ಅತ್ಥಸಂಹಿತಂ। ಏವಂ ಖೋ,

ಗಹಪತಯೋ, ಚತುಬ್ಬಿಧಂ ವಾಚಾಯ ಧಮ್ಮಚರಿಯಾಸಮಚರಿಯಾ ಹೋತಿ।

“ಕಥಞ್ಚ, ಗಹಪತಯೋ, ತಿವಿಧಂ ಮನಸಾ ಧಮ್ಮಚರಿಯಾಸಮಚರಿಯಾ ಹೋತಿ? ಇಧ, ಗಹಪತಯೋ, ಏಕಚ್ಚೋ ಅನಭಿಜ್ಝಾಲು ಹೋತಿ, ಯಂ ತಂ ಪರಸ್ಸ ಪರವಿತ್ತೂಪಕರಣಂ ತಂ ನಾಭಿಜ್ಝಾತಾ ಹೋತಿ - ‘ಅಹೋ ವತ ಯಂ ಪರಸ್ಸ ತಂ ಮಮಸ್ಸಾ’ತಿ!

“ಅಬ್ಯಾಪನ್ನಚಿತ್ತೋ ಖೋ ಪನ ಹೋತಿ ಅಪ್ಪದುಟ್ಠಮನಸಙ್ಕಪ್ಪೋ - ‘ಇಮೇ ಸತ್ತಾ ಅವೇರಾ ಅಬ್ಯಾಬಜ್ಝಾ ಅನೀಘಾ ಸುಖೀ ಅತ್ತಾನಂ ಪರಿಹರನ್ತೂ’ತಿ।

“ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿಕೋ ಖೋ ಪನ ಹೋತಿ ಅವಿಪರೀತದಸ್ಸನೋ - ‘ಅತ್ಥಿ ದಿನ್ನಂ ಅತ್ಥಿ ಯಿಟ್ಠಂ ಅತ್ಥಿ ಹುತಂ, ಅತ್ಥಿ ಸುಕತದುಕ್ಕಟಾನಂ ಕಮ್ಮಾನಂ ಫಲಂ ವಿಪಾಕೋ, ಅತ್ಥಿ ಅಯಂ ಲೋಕೋ ಅತ್ಥಿ ಪರೋ ಲೋಕೋ, ಅತ್ಥಿ ಮಾತಾ ಅತ್ಥಿ ಪಿತಾ, ಅತ್ಥಿ ಸತ್ತಾ ಓಪಪಾತಿಕಾ, ಅತ್ಥಿ ಲೋಕೇ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಸಮ್ಮಗ್ಗತಾ ಸಮ್ಮಾಪಟಿಪನ್ನಾ ಯೇ ಇಮಞ್ಚ ಲೋಕಂ ಪರಞ್ಚ ಲೋಕಂ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಪವೇದೇನ್ತೀ’ತಿ। ಏವಂ ಖೋ, ಗಹಪತಯೋ, ತಿವಿಧಂ ಮನಸಾ ಧಮ್ಮಚರಿಯಾಸಮಚರಿಯಾ ಹೋತಿ।

“ಏವಂ ಧಮ್ಮಚರಿಯಾಸಮಚರಿಯಾಹೇತು ಖೋ, ಗಹಪತಯೋ, ಏವಮಿಧೇಕಚ್ಚೇ ಸತ್ತಾ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಸುಗತಿಂ ಸಗ್ಗಂ ಲೋಕಂ ಉಪಪಜ್ಜನ್ತಿ।

೪೪೨. “ಆಕಙ್ಖೇಯ್ಯ ಚೇ, ಗಹಪತಯೋ, ಧಮ್ಮಚಾರೀ ಸಮಚಾರೀ - ‘ಅಹೋ ವತಾಹಂ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಖತ್ತಿಯಮಹಾಸಾಲಾನಂ ಸಹಬ್ಯತಂ ಉಪಪಜ್ಜೇಯ್ಯ’ನ್ತಿ; ಠಾನಂ ಖೋ ಪನೇತಂ ವಿಜ್ಜತಿ, ಯಂ ಸೋ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಖತ್ತಿಯಮಹಾಸಾಲಾನಂ ಸಹಬ್ಯತಂ ಉಪಪಜ್ಜೇಯ್ಯ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ತಥಾ ಹಿ ಸೋ ಧಮ್ಮಚಾರೀ ಸಮಚಾರೀ।

“ಆಕಙ್ಖೇಯ್ಯ ಚೇ, ಗಹಪತಯೋ, ಧಮ್ಮಚಾರೀ ಸಮಚಾರೀ - ‘ಅಹೋ ವತಾಹಂ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಮಹಾಸಾಲಾನಂ…ಪೇ॰… ಗಹಪತಿಮಹಾಸಾಲಾನಂ ಸಹಬ್ಯತಂ ಉಪಪಜ್ಜೇಯ್ಯ’ನ್ತಿ; ಠಾನಂ ಖೋ ಪನೇತಂ ವಿಜ್ಜತಿ, ಯಂ ಸೋ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಗಹಪತಿಮಹಾಸಾಲಾನಂ ಸಹಬ್ಯತಂ ಉಪಪಜ್ಜೇಯ್ಯ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ತಥಾ ಹಿ ಸೋ ಧಮ್ಮಚಾರೀ ಸಮಚಾರೀ।

“ಆಕಙ್ಖೇಯ್ಯ ಚೇ, ಗಹಪತಯೋ, ಧಮ್ಮಚಾರೀ ಸಮಚಾರೀ - ‘ಅಹೋ ವತಾಹಂ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಚಾತುಮಹಾರಾಜಿಕಾನಂ ದೇವಾನಂ ಸಹಬ್ಯತಂ ಉಪಪಜ್ಜೇಯ’ನ್ತಿ; ಠಾನಂ ಖೋ ಪನೇತಂ ವಿಜ್ಜತಿ, ಯಂ ಸೋ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಚಾತುಮಹಾರಾಜಿಕಾನಂ ದೇವಾನಂ ಸಹಬ್ಯತಂ ಉಪಪಜ್ಜೇಯ್ಯ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ತಥಾ ಹಿ ಸೋ ಧಮ್ಮಚಾರೀ ಸಮಚಾರೀ।

“ಆಕಙ್ಖೇಯ್ಯ ಚೇ, ಗಹಪತಯೋ, ಧಮ್ಮಚಾರೀ ಸಮಚಾರೀ - ‘ಅಹೋ ವತಾಹಂ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ತಾವತಿಂಸಾನಂ ದೇವಾನಂ…ಪೇ॰… ಯಾಮಾನಂ ದೇವಾನಂ… ತುಸಿತಾನಂ ದೇವಾನಂ… ನಿಮ್ಮಾನರತೀನಂ ದೇವಾನಂ… ಪರನಿಮ್ಮಿತವಸವತ್ತೀನಂ ದೇವಾನಂ… ಬ್ರಹ್ಮಕಾಯಿಕಾನಂ ದೇವಾನಂ ಸಹಬ್ಯತಂ ಉಪಪಜ್ಜೇಯ್ಯ’ನ್ತಿ; ಠಾನಂ ಖೋ ಪನೇತಂ ವಿಜ್ಜತಿ, ಯಂ ಸೋ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಬ್ರಹ್ಮಕಾಯಿಕಾನಂ ದೇವಾನಂ ಸಹಬ್ಯತಂ ಉಪಪಜ್ಜೇಯ್ಯ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ತಥಾ ಹಿ ಸೋ ಧಮ್ಮಚಾರೀ ಸಮಚಾರೀ।

“ಆಕಙ್ಖೇಯ್ಯ ಚೇ, ಗಹಪತಯೋ, ಧಮ್ಮಚಾರೀ ಸಮಚಾರೀ - ‘ಅಹೋ ವತಾಹಂ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಆಭಾನಂ ದೇವಾನಂ ಸಹಬ್ಯತಂ ಉಪಪಜ್ಜೇಯ್ಯ’ನ್ತಿ; ಠಾನಂ ಖೋ ಪನೇತಂ ವಿಜ್ಜತಿ, ಯಂ ಸೋ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಆಭಾನಂ

ದೇವಾನಂ ಸಹಬ್ಯತಂ ಉಪಪಜ್ಜೇಯ್ಯ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ತಥಾ ಹಿ ಸೋ ಧಮ್ಮಚಾರೀ ಸಮಚಾರೀ।

"ಆಕಙ್ಖೇಯ್ಯ ಚೇ, ಗಹಪತಯೋ, ಧಮ್ಮಚಾರೀ ಸಮಚಾರೀ – 'ಅಹೋ ವತಾಹಂ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಪರಿತ್ತಾಭಾನಂ ದೇವಾನಂ…ಪೇ॰… ಅಪ್ಪಮಾಣಾಭಾನಂ ದೇವಾನಂ… ಆಭಸ್ಸರಾನಂ ದೇವಾನಂ… ಪರಿತ್ತಸುಭಾನಂ ದೇವಾನಂ… ಅಪ್ಪಮಾಣಸುಭಾನಂ ದೇವಾನಂ… ಸುಭಕಿಣ್ಹಾನಂ ದೇವಾನಂ… ವೇಹಪ್ಫಲಾನಂ ದೇವಾನಂ… ಅವಿಹಾನಂ ದೇವಾನಂ… ಅತಪ್ಪಾನಂ ದೇವಾನಂ… ಸುದಸ್ಸಾನಂ ದೇವಾನಂ… ಸುದಸ್ಸೀನಂ ದೇವಾನಂ… ಅಕನಿಟ್ಠಾನಂ ದೇವಾನಂ… ಆಕಾಸಾನಞ್ಚಾಯತನೂಪಗಾನಂ ದೇವಾನಂ… ವಿಞ್ಞಾಣಞ್ಚಾಯತನೂಪಗಾನಂ ದೇವಾನಂ … ಆಕಿಞ್ಚಞ್ಞಾಯತನೂಪಗಾನಂ ದೇವಾನಂ… ನೇವಸಞ್ಞಾನಾಸಞ್ಞಾಯತನೂಪಗಾನಂ ದೇವಾನಂ ಸಹಬ್ಯತಂ ಉಪಪಜ್ಜೇಯ್ಯ'ನ್ತಿ; ಠಾನಂ ಖೋ ಪನೇತಂ ವಿಜ್ಜತಿ, ಯಂ ಸೋ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ನೇವಸಞ್ಞಾನಾಸಞ್ಞಾಯತನೂಪಗಾನಂ ದೇವಾನಂ ಸಹಬ್ಯತಂ ಉಪಪಜ್ಜೇಯ್ಯ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ತಥಾ ಹಿ ಸೋ ಧಮ್ಮಚಾರೀ ಸಮಚಾರೀ।

"ಆಕಙ್ಖೇಯ್ಯ ಚೇ, ಗಹಪತಯೋ, ಧಮ್ಮಚಾರೀ ಸಮಚಾರೀ – 'ಅಹೋ ವತಾಹಂ ಆಸವಾನಂ ಖಯಾ ಅನಾಸವಂ ಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿಂ ಪಞ್ಞಾವಿಮುತ್ತಿಂ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರೇಯ್ಯ'ನ್ತಿ; ಠಾನಂ ಖೋ ಪನೇತಂ ವಿಜ್ಜತಿ, ಯಂ ಸೋ ಆಸವಾನಂ ಖಯಾ ಅನಾಸವಂ ಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿಂ ಪಞ್ಞಾವಿಮುತ್ತಿಂ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರೇಯ್ಯ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ತಥಾ ಹಿ ಸೋ ಧಮ್ಮಚಾರೀ ಸಮಚಾರೀ"ತಿ।

೪೪೩. ಏವಂ ವುತ್ತೇ, ಸಾಲೇಯ್ಯಕಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಗಹಪತಿಕಾ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚುಂ – "ಅಭಿಕ್ಕನ್ತಂ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಅಭಿಕ್ಕನ್ತಂ, ಭೋ ಗೋತಮ! ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭೋ ಗೋತಮ, ನಿಕ್ಕುಜ್ಜಿತಂ ವಾ ಉಕ್ಕುಜ್ಜೇಯ್ಯ, ಪಟಿಚ್ಛನ್ನಂ ವಾ ವಿವರೇಯ್ಯ, ಮೂಳ್ಹಸ್ಸ ವಾ ಮಗ್ಗಂ ಆಚಿಕ್ಖೇಯ್ಯ, ಅನ್ಧಕಾರೇ ವಾ ತೇಲಪಜ್ಜೋತಂ ಧಾರೇಯ್ಯ, ಚಕ್ಖುಮನ್ತೋ ರೂಪಾನಿ ದಕ್ಖನ್ತೀತಿ। ಏವಮೇವಂ ಭೋತಾ ಗೋತಮೇನ ಅನೇಕಪರಿಯಾಯೇನ ಧಮ್ಮೋ ಪಕಾಸಿತೋ। ಏತೇ ಮಯಂ ಭವನ್ತಂ ಗೋತಮಂ ಸರಣಂ ಗಚ್ಛಾಮ ಧಮ್ಮಞ್ಚ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಞ್ಚ। ಉಪಾಸಕೇ ನೋ ಭವಂ ಗೋತಮೋ ಧಾರೇತು ಅಜ್ಜತಗ್ಗೇ ಪಾಣುಪೇತೇ [ಪಾಣುಪೇತಂ (ಕ॰)] ಸರಣಂ ಗತೇ"ತಿ।

ಸಾಲೇಯ್ಯಕಸುತ್ತಂ ನಿಟ್ಠಿತಂ ಪಠಮಂ।

೨. ವೇರಞ್ಜಕಸುತ್ತಂ

೪೪೪. ಏವಂ ಮೇ ಸುತಂ – ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ ಜೇತವನೇ ಅನಾಥಪಿಣ್ಡಿಕಸ್ಸ ಆರಾಮೇ। ತೇನ ಖೋ ಪನ ಸಮಯೇನ ವೇರಞ್ಜಕಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಗಹಪತಿಕಾ ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ಪಟಿವಸನ್ತಿ ಕೇನಚಿದೇವ ಕರಣೀಯೇನ। ಅಸ್ಸೋಸುಂ ಖೋ ವೇರಞ್ಜಕಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಗಹಪತಿಕಾ – "ಸಮಣೋ ಖಲು, ಭೋ, ಗೋತಮೋ ಸಕ್ಯಪುತ್ತೋ ಸಕ್ಯಕುಲಾ ಪಬ್ಬಜಿತೋ ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ ಜೇತವನೇ ಅನಾಥಪಿಣ್ಡಿಕಸ್ಸ ಆರಾಮೇ। ತಂ ಖೋ ಪನ ಭವನ್ತಂ ಗೋತಮಂ ಏವಂ ಕಲ್ಯಾಣೋ ಕಿತ್ತಿಸದ್ದೋ ಅಬ್ಭುಗ್ಗತೋ – 'ಇತಿಪಿ ಸೋ ಭಗವಾ ಅರಹಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ವಿಜ್ಜಾಚರಣಸಮ್ಪನ್ನೋ ಸುಗತೋ ಲೋಕವಿದೂ ಅನುತ್ತರೋ ಪುರಿಸದಮ್ಮಸಾರಥಿ ಸತ್ಥಾ ದೇವಮನುಸ್ಸಾನಂ ಬುದ್ಧೋ ಭಗವಾ। ಸೋ ಇಮಂ ಲೋಕಂ ಸದೇವಕಂ ಸಮಾರಕಂ ಸಬ್ರಹ್ಮಕಂ ಸಸ್ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಿಂ ಪಜಂ ಸದೇವಮನುಸ್ಸಂ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಪವೇದೇತಿ। ಸೋ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತಿ ಆದಿಕಲ್ಯಾಣಂ ಮಜ್ಝೇಕಲ್ಯಾಣಂ ಪರಿಯೋಸಾನಕಲ್ಯಾಣಂ ಸಾತ್ಥಂ ಸಬ್ಯಞ್ಜನಂ; ಕೇವಲಪರಿಪುಣ್ಣಂ ಪರಿಸುದ್ಧಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಪಕಾಸೇತಿ'। ಸಾಧು ಖೋ ಪನ ತಥಾರೂಪಾನಂ ಅರಹತಂ ದಸ್ಸನಂ ಹೋತೀ"ತಿ।

ಅಥ ಖೋ ವೇರಞ್ಜಕಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಗಹಪತಿಕಾ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿಂಸು; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಅಪ್ಪೇಕಚ್ಚೇ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿಂಸು; ಅಪ್ಪೇಕಚ್ಚೇ ಭಗವತಾ ಸದ್ಧಿಂ ಸಮ್ಮೋದಿಂಸು, ಸಮ್ಮೋದನೀಯಂ ಕಥಂ ಸಾರಣೀಯಂ ವೀತಿಸಾರೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿಂಸು; ಅಪ್ಪೇಕಚ್ಚೇ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನಞ್ಜಲಿಂ ಪಣಾಮೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿಂಸು; ಅಪ್ಪೇಕಚ್ಚೇ ಭಗವತೋ ಸನ್ತಿಕೇ ನಾಮಗೋತ್ತಂ ಸಾವೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿಂಸು; ಅಪ್ಪೇಕಚ್ಚೇ ತುಣ್ಹೀಭೂತಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿಂಸು। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನಾ ಖೋ ವೇರಞ್ಜಕಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಗಹಪತಿಕಾ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚುಂ - "ಕೋ ನು ಖೋ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಹೇತು, ಕೋ ಪಚ್ಚಯೋ ಯೇನ ಮಿಧೇಕಚ್ಚೇ ಸತ್ತಾ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಅಪಾಯಂ ದುಗ್ಗತಿಂ ವಿನಿಪಾತಂ ನಿರಯಂ ಉಪಪಜ್ಜನ್ತಿ? ಕೋ ಪನ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಹೇತು, ಕೋ ಪಚ್ಚಯೋ ಯೇನ ಮಿಧೇಕಚ್ಚೇ ಸತ್ತಾ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಸುಗತಿಂ ಸಗ್ಗಂ ಲೋಕಂ ಉಪಪಜ್ಜನ್ತೀ"ತಿ?

"ಅಧಮ್ಮಚರಿಯಾವಿಸಮಚರಿಯಾಹೇತು ಖೋ, ಗಹಪತಯೋ, ಏವಮಿಧೇಕಚ್ಚೇ ಸತ್ತಾ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಅಪಾಯಂ ದುಗ್ಗತಿಂ ವಿನಿಪಾತಂ ನಿರಯಂ ಉಪಪಜ್ಜನ್ತಿ। ಧಮ್ಮಚರಿಯಾಸಮಚರಿಯಾಹೇತು ಖೋ, ಗಹಪತಯೋ , ಏವಮಿಧೇಕಚ್ಚೇ ಸತ್ತಾ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಸುಗತಿಂ ಸಗ್ಗಂ ಲೋಕಂ ಉಪಪಜ್ಜನ್ತೀ"ತಿ।

"ನ ಖೋ ಮಯಂ ಇಮಸ್ಸ ಭೋತೋ ಗೋತಮಸ್ಸ ಸಂಖಿತ್ತೇನ ಭಾಸಿತಸ್ಸ, ವಿತ್ಥಾರೇನ ಅತ್ಥಂ ಅವಿಭತ್ತಸ್ಸ, ವಿತ್ಥಾರೇನ ಅತ್ಥಂ ಆಜಾನಾಮ। ಸಾಧು ನೋ ಭವಂ ಗೋತಮೋ ತಥಾ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತು ಯಥಾ ಮಯಂ ಇಮಸ್ಸ ಭೋತೋ ಗೋತಮಸ್ಸ ಸಂಖಿತ್ತೇನ ಭಾಸಿತಸ್ಸ, ವಿತ್ಥಾರೇನ ಅತ್ಥಂ ಅವಿಭತ್ತಸ್ಸ, ವಿತ್ಥಾರೇನ ಅತ್ಥಂ ಆಜಾನೇಯ್ಯಾಮಾ"ತಿ। "ತೇನ ಹಿ, ಗಹಪತಯೋ, ಸುಣಾಥ ಸಾಧುಕಂ ಮನಸಿ ಕರೋಥ, ಭಾಸಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ। "ಏವಂ ಭೋ"ತಿ ಖೋ ವೇರಞ್ಜಕಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಗಹಪತಿಕಾ ಭಗವತೋ ಪಚ್ಚಸ್ಸೋಸುಂ। ಭಗವಾ ಏತದವೋಚ -

೪೪೫. "ತಿವಿಧಂ ಖೋ, ಗಹಪತಯೋ, ಕಾಯೇನ ಅಧಮ್ಮಚಾರೀ ವಿಸಮಚಾರೀ ಹೋತಿ, ಚತುಬ್ಬಿಧಂ ವಾಚಾಯ ಅಧಮ್ಮಚಾರೀ ವಿಸಮಚಾರೀ ಹೋತಿ, ತಿವಿಧಂ ಮನಸಾ ಅಧಮ್ಮಚಾರೀ ವಿಸಮಚಾರೀ ಹೋತಿ।

"ಕಥಞ್ಚ, ಗಹಪತಯೋ , ತಿವಿಧಂ ಕಾಯೇನ ಅಧಮ್ಮಚಾರೀ ವಿಸಮಚಾರೀ ಹೋತಿ? ಇಧ, ಗಹಪತಯೋ, ಏಕಚ್ಚೋ ಪಾಣಾತಿಪಾತೀ ಹೋತಿ। ಲುದ್ದೋ ಲೋಹಿತಪಾಣಿ ಹತಪ್ಪಹತೇ ನಿವಿಟ್ಠೋ ಅದಯಾಪನ್ನೋ ಪಾಣಭೂತೇಸು। ಅದಿನ್ನಾದಾಯೀ ಖೋ ಪನ ಹೋತಿ। ಯಂ ತಂ ಪರಸ್ಸ ಪರವಿತ್ತೂಪಕರಣಂ... ತಂ ಅದಿನ್ನಂ ಥೇಯ್ಯಸಙ್ಖಾತಂ ಆದಾತಾ ಹೋತಿ। ಕಾಮೇಸುಮಿಚ್ಛಾಚಾರೀ ಖೋ ಪನ ಹೋತಿ। ಯಾ ತಾ ಮಾತುರಕ್ಖಿತಾ... ತಥಾರೂಪಾಸು ಚಾರಿತ್ತಂ ಆಪಜ್ಜಿತಾ ಹೋತಿ। ಏವಂ ಖೋ, ಗಹಪತಯೋ, ತಿವಿಧಂ ಕಾಯೇನ ಅಧಮ್ಮಚಾರೀ ವಿಸಮಚಾರೀ ಹೋತಿ।

"ಕಥಞ್ಚ, ಗಹಪತಯೋ, ಚತುಬ್ಬಿಧಂ ವಾಚಾಯ ಅಧಮ್ಮಚಾರೀ ವಿಸಮಚಾರೀ ಹೋತಿ? ಇಧ, ಗಹಪತಯೋ, ಏಕಚ್ಚೋ ಮುಸಾವಾದೀ ಹೋತಿ। ಸಭಾಗತೋ ವಾ... ಸಮ್ಪಜಾನಮುಸಾ ಭಾಸಿತಾ ಹೋತಿ। ಪಿಸುಣವಾಚೋ ಖೋ ಪನ ಹೋತಿ। ಇತೋ ಸುತ್ವಾ ಅಮುತ್ರ ಅಕ್ಖಾತಾ... ವಗ್ಗಕರಣಿಂ ವಾಚಂ ಭಾಸಿತಾ ಹೋತಿ। ಫರುಸವಾಚೋ ಖೋ ಪನ ಹೋತಿ। ಯಾ ಸಾ ವಾಚಾ ಅಣ್ಡಕಾ ಕಕ್ಕಸಾ... ತಥಾರೂಪಿಂ ವಾಚಂ ಭಾಸಿತಾ ಹೋತಿ। ಸಮ್ಫಪ್ಪಲಾಪೀ ಖೋ ಪನ ಹೋತಿ। ಅಕಾಲವಾದೀ... ಅಪರಿಯನ್ತವತಿಂ ಅನತ್ಥಸಂಹಿತಂ। ಏವಂ ಖೋ, ಗಹಪತಯೋ, ಚತುಬ್ಬಿಧಂ ವಾಚಾಯ ಅಧಮ್ಮಚಾರೀ ವಿಸಮಚಾರೀ ಹೋತಿ।

"ಕಥಞ್ಚ, ಗಹಪತಯೋ, ತಿವಿಧಂ ಮನಸಾ ಅಧಮ್ಮಚಾರೀ ವಿಸಮಚಾರೀ ಹೋತಿ? ಇಧ, ಗಹಪತಯೋ, ಏಕಚ್ಚೋ ಅಭಿಜ್ಝಾಲು ಹೋತಿ...ಪೇ॰... ತಂ ಮಮಸ್ಸಾ'ತಿ। ಬ್ಯಾಪನ್ನಚಿತ್ತೋ ಖೋ ಪನ ಹೋತಿ ಪದುಟ್ಠಮನಸಙ್ಕಪ್ಪೋ - ಇಮೇ ಸತ್ತಾ ಹಞ್ಞನ್ತು ವಾ... ಮಾ ವಾ ಅಹೇಸು'ನ್ತಿ। ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿಕೋ ಖೋ ಪನ ಹೋತಿ ವಿಪರೀತದಸ್ಸನೋ - 'ನತ್ಥಿ ದಿನ್ನಂ, ನತ್ಥಿ ಯಿಟ್ಠಂ... ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಪವೇದೇನ್ತೀ'ತಿ। ಏವಂ ಖೋ, ಗಹಪತಯೋ, ತಿವಿಧಂ ಮನಸಾ ಅಧಮ್ಮಚಾರೀ ವಿಸಮಚಾರೀ ಹೋತಿ।

“ಏವಂ ಅಧಮ್ಮಚರಿಯಾವಿಸಮಚರಿಯಾಹೇತು ಖೋ, ಗಹಪತಯೋ, ಏವಮಿಧೇಕಚ್ಚೇ ಸತ್ತಾ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಅಪಾಯಂ ದುಗ್ಗತಿಂ ವಿನಿಪಾತಂ ನಿರಯಂ ಉಪಪಜ್ಜನ್ತಿ।

೪೪೯. “ತಿವಿಧಂ ಖೋ, ಗಹಪತಯೋ, ಕಾಯೇನ ಧಮ್ಮಚಾರೀ ಸಮಚಾರೀ ಹೋತಿ, ಚತುಬ್ಬಿಧಂ ವಾಚಾಯ ಧಮ್ಮಚಾರೀ ಸಮಚಾರೀ ಹೋತಿ, ತಿವಿಧಂ ಮನಸಾ ಧಮ್ಮಚಾರೀ ಸಮಚಾರೀ ಹೋತಿ।

“ಕಥಞ್ಚ, ಗಹಪತಯೋ, ತಿವಿಧಂ ಕಾಯೇನ ಧಮ್ಮಚಾರೀ ಸಮಚಾರೀ ಹೋತಿ? ಇಧ, ಗಹಪತಯೋ, ಏಕಚ್ಚೋ ಪಾಣಾತಿಪಾತಂ ಪಹಾಯ ಪಾಣಾತಿಪಾತಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ, ನಿಹಿತದಣ್ಡೋ ನಿಹಿತಸತ್ಥೋ ಲಜ್ಜೀ ದಯಾಪನ್ನೋ ಸಬ್ಬಪಾಣಭೂತಹಿತಾನುಕಮ್ಪೀ ವಿಹರತಿ। ಅದಿನ್ನಾದಾನಂ ಪಹಾಯ ಅದಿನ್ನಾದಾನಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ, ಯಂ ತಂ ಪರಸ್ಸ... ತಂ ನಾದಿನ್ನಂ ಥೇಯ್ಯಸಙ್ಖಾತಂ ಆದಾತಾ ಹೋತಿ। ಕಾಮೇಸುಮಿಚ್ಛಾಚಾರಂ ಪಹಾಯ... ತಥಾರೂಪಾಸು ನ ಚಾರಿತ್ತಂ ಆಪಜ್ಜಿತಾ ಹೋತಿ। ಏವಂ ಖೋ, ಗಹಪತಯೋ, ತಿವಿಧಂ ಕಾಯೇನ ಧಮ್ಮಚಾರೀ ಸಮಚಾರೀ ಹೋತಿ।

“ಕಥಞ್ಚ, ಗಹಪತಯೋ, ಚತುಬ್ಬಿಧಂ ವಾಚಾಯ ಧಮ್ಮಚಾರೀ ಸಮಚಾರೀ ಹೋತಿ? ಇಧ, ಗಹಪತಯೋ, ಏಕಚ್ಚೋ ಮುಸಾವಾದಂ ಪಹಾಯ ಮುಸಾವಾದಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ। ಸಭಾಗತೋ ವಾ...ಪೇ॰... ನ ಸಮ್ಪಜಾನಮುಸಾ ಭಾಸಿತಾ ಹೋತಿ। ಪಿಸುಣಂ ವಾಚಂ ಪಹಾಯ... ಸಮಗ್ಗಕರಣಿಂ ವಾಚಂ ಭಾಸಿತಾ ಹೋತಿ। ಫರುಸಂ ವಾಚಂ ಪಹಾಯ... ತಥಾರೂಪಿಂ ವಾಚಂ ಭಾಸಿತಾ ಹೋತಿ। ಸಮ್ಫಪ್ಪಲಾಪಂ ಪಹಾಯ... ಕಾಲೇನ ಸಾಪದೇಸಂ ಪರಿಯನ್ತವತಿಂ ಅತ್ಥಸಂಹಿತಂ । ಏವಂ ಖೋ, ಗಹಪತಯೋ, ಚತುಬ್ಬಿಧಂ ವಾಚಾಯ ಧಮ್ಮಚಾರೀ ಸಮಚಾರೀ ಹೋತಿ।

“ಕಥಞ್ಚ, ಗಹಪತಯೋ, ತಿವಿಧಂ ಮನಸಾ ಧಮ್ಮಚಾರೀ ಸಮಚಾರೀ ಹೋತಿ? ಇಧ, ಗಹಪತಯೋ, ಏಕಚ್ಚೋ ಅನಭಿಜ್ಝಾಲು ಹೋತಿ। ಯಂ ತಂ ಪರಸ್ಸ ಪರವಿತ್ತೂಪಕರಣಂ ತಂ ನಾಭಿಜ್ಝಾತಾ ಹೋತಿ ‘ಅಹೋ ವತ ಯಂ ಪರಸ್ಸ, ತಂ ಮಮಸ್ಸಾ’ತಿ। ಅಬ್ಯಾಪನ್ನಚಿತ್ತೋ ಖೋ ಪನ ಹೋತಿ ಅಪ್ಪದುಟ್ಠಮನಸಙ್ಕಪ್ಪೋ - ‘ಇಮೇ ಸತ್ತಾ ಅವೇರಾ ಅಬ್ಯಾಬಜ್ಝಾ ಅನೀಘಾ ಸುಖೀ ಅತ್ತಾನಂ ಪರಿಹರನ್ತೂ’ತಿ। ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿಕೋ ಖೋ ಪನ ಹೋತಿ ಅವಿಪರೀತದಸ್ಸನೋ - ‘ಅತ್ಥಿ ದಿನ್ನಂ, ಅತ್ಥಿ ಯಿಟ್ಠಂ... ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಪವೇದೇನ್ತೀ’ತಿ। ಏವಂ ಖೋ, ಗಹಪತಯೋ, ತಿವಿಧಂ ಮನಸಾ ಧಮ್ಮಚಾರೀ ಸಮಚಾರೀ ಹೋತಿ।

“ಏವಂ ಧಮ್ಮಚರಿಯಾಸಮಚರಿಯಾಹೇತು ಖೋ, ಗಹಪತಯೋ, ಏವಮಿಧೇಕಚ್ಚೇ ಸತ್ತಾ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಸುಗತಿಂ ಸಗ್ಗಂ ಲೋಕಂ ಉಪಪಜ್ಜನ್ತಿ।

೪೪೭. “ಆಕಙ್ಖೇಯ್ಯ ಚೇ, ಗಹಪತಯೋ, ಧಮ್ಮಚಾರೀ ಸಮಚಾರೀ - ‘ಅಹೋ ವತಾಹಂ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಖತ್ತಿಯಮಹಾಸಾಲಾನಂ ಸಹಬ್ಯತಂ ಉಪಪಜ್ಜೇಯ್ಯ’ನ್ತಿ ; ಠಾನಂ ಖೋ ಪನೇತಂ ವಿಜ್ಜತಿ, ಯಂ ಸೋ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಖತ್ತಿಯಮಹಾಸಾಲಾನಂ ಸಹಬ್ಯತಂ ಉಪಪಜ್ಜೇಯ್ಯ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ತಥಾ ಹಿ ಸೋ ಧಮ್ಮಚಾರೀ ಸಮಚಾರೀ।

“ಆಕಙ್ಖೇಯ್ಯ ಚೇ, ಗಹಪತಯೋ, ಧಮ್ಮಚಾರೀ ಸಮಚಾರೀ - ‘ಅಹೋ ವತಾಹಂ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಮಹಾಸಾಲಾನಂ ಗಹಪತಿಮಹಾಸಾಲಾನಂ ಸಹಬ್ಯತಂ ಉಪಪಜ್ಜೇಯ್ಯ’ನ್ತಿ; ಠಾನಂ ಖೋ ಪನೇತಂ ವಿಜ್ಜತಿ, ಯಂ ಸೋ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಗಹಪತಿಮಹಾಸಾಲಾನಂ ಸಹಬ್ಯತಂ ಉಪಪಜ್ಜೇಯ್ಯ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು ? ತಥಾ ಹಿ ಸೋ ಧಮ್ಮಚಾರೀ ಸಮಚಾರೀ।

“ಆಕಙ್ಖೇಯ್ಯ ಚೇ, ಗಹಪತಯೋ, ಧಮ್ಮಚಾರೀ ಸಮಚಾರೀ - ‘ಅಹೋ ವತಾಹಂ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಚಾತುಮಹಾರಾಜಿಕಾನಂ ದೇವಾನಂ ಸಹಬ್ಯತಂ ಉಪಪಜ್ಜೇಯ್ಯ’ನ್ತಿ; ಠಾನಂ ಖೋ ಪನೇತಂ ವಿಜ್ಜತಿ, ಯಂ ಸೋ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ

ಪರಂ ಮರಣಾ ಚಾತುಮಹಾರಾಜಿಕಾನಂ ದೇವಾನಂ ಸಹಬ್ಯತಂ ಉಪಪಜ್ಜೇಯ್ಯ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ತಥಾ ಹಿ ಸೋ ಧಮ್ಮಚಾರೀ ಸಮಚಾರೀ।

"ಆಕಙ್ಖೇಯ್ಯ ಚೇ, ಗಹಪತಯೋ, ಧಮ್ಮಚಾರೀ ಸಮಚಾರೀ - 'ಅಹೋ ವತಾಹಂ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ತಾವತಿಂಸಾನಂ ದೇವಾನಂ... ಯಾಮಾನಂ ದೇವಾನಂ... ತುಸಿತಾನಂ ದೇವಾನಂ... ನಿಮ್ಮಾನರತೀನಂ ದೇವಾನಂ... ಪರನಿಮ್ಮಿತವಸವತ್ತೀನಂ ದೇವಾನಂ... ಬ್ರಹ್ಮಕಾಯಿಕಾನಂ ದೇವಾನಂ ಸಹಬ್ಯತಂ ಉಪಪಜ್ಜೇಯ್ಯ'ನ್ತಿ; ಠಾನಂ ಖೋ ಪನೇತಂ ವಿಜ್ಜತಿ, ಯಂ ಸೋ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಬ್ರಹ್ಮಕಾಯಿಕಾನಂ ದೇವಾನಂ ಸಹಬ್ಯತಂ ಉಪಪಜ್ಜೇಯ್ಯ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ತಥಾ ಹಿ ಸೋ ಧಮ್ಮಚಾರೀ ಸಮಚಾರೀ।

"ಆಕಙ್ಖೇಯ್ಯ ಚೇ, ಗಹಪತಯೋ, ಧಮ್ಮಚಾರೀ ಸಮಚಾರೀ - 'ಅಹೋ ವತಾಹಂ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಆಭಾನಂ ದೇವಾನಂ ಸಹಬ್ಯತಂ ಉಪಪಜ್ಜೇಯ್ಯ'ನ್ತಿ; ಠಾನಂ ಖೋ ಪನೇತಂ ವಿಜ್ಜತಿ, ಯಂ ಸೋ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಆಭಾನಂ ದೇವಾನಂ ಸಹಬ್ಯತಂ ಉಪಪಜ್ಜೇಯ್ಯ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ತಥಾ ಹಿ ಸೋ ಧಮ್ಮಚಾರೀ ಸಮಚಾರೀ।

"ಆಕಙ್ಖೇಯ್ಯ ಚೇ, ಗಹಪತಯೋ, ಧಮ್ಮಚಾರೀ ಸಮಚಾರೀ 'ಅಹೋ ವತಾಹಂ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಪರಿತ್ತಾಭಾನಂ ದೇವಾನಂ...ಪೇ॰... ಅಪ್ಪಮಾಣಾಭಾನಂ ದೇವಾನಂ... ಆಭಸ್ಸರಾನಂ ದೇವಾನಂ... ಪರಿತ್ತಸುಭಾನಂ ದೇವಾನಂ... ಅಪ್ಪಮಾಣಸುಭಾನಂ ದೇವಾನಂ... ಸುಭಕಿಣ್ಹಾನಂ ದೇವಾನಂ ... ವೇಹಪ್ಫಲಾನಂ ದೇವಾನಂ... ಅವಿಹಾನಂ ದೇವಾನಂ... ಅತಪ್ಪಾನಂ ದೇವಾನಂ... ಸುದಸ್ಸಾನಂ ದೇವಾನಂ... ಸುದಸ್ಸೀನಂ ದೇವಾನಂ... ಅಕನಿಟ್ಠಾನಂ ದೇವಾನಂ... ಆಕಾಸಾನಞ್ಚಾಯತನೂಪಗಾನಂ ದೇವಾನಂ... ವಿಞ್ಞಾಣಞ್ಚಾಯತನೂಪಗಾನಂ ದೇವಾನಂ... ಆಕಿಞ್ಚಞ್ಞಾಯತನೂಪಗಾನಂ ದೇವಾನಂ... ನೇವಸಞ್ಞಾನಾಸಞ್ಞಾಯತನೂಪಗಾನಂ ದೇವಾನಂ ಸಹಬ್ಯತಂ ಉಪಪಜ್ಜೇಯ್ಯ'ನ್ತಿ; ಠಾನಂ ಖೋ ಪನೇತಂ ವಿಜ್ಜತಿ, ಯಂ ಸೋ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ನೇವಸಞ್ಞಾನಾಸಞ್ಞಾಯತನೂಪಗಾನಂ ದೇವಾನಂ ಸಹಬ್ಯತಂ ಉಪಪಜ್ಜೇಯ್ಯ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ತಥಾ ಹಿ ಸೋ ಧಮ್ಮಚಾರೀ ಸಮಚಾರೀ।

"ಆಕಙ್ಖೇಯ್ಯ ಚೇ ಗಹಪತಯೋ ಧಮ್ಮಚಾರೀ ಸಮಚಾರೀ - 'ಅಹೋ ವತಾಹಂ ಆಸವಾನಂ ಖಯಾ ಅನಾಸವಂ ಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿಂ ಪಞ್ಞಾವಿಮುತ್ತಿಂ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರೇಯ್ಯ'ನ್ತಿ; ಠಾನಂ ಖೋ ಪನೇತಂ ವಿಜ್ಜತಿ, 'ಯಂ ಸೋ ಆಸವಾನಂ ಖಯಾ ಅನಾಸವಂ ಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿಂ ಪಞ್ಞಾವಿಮುತ್ತಿಂ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರೇಯ್ಯ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ತಥಾ ಹಿ ಸೋ ಧಮ್ಮಚಾರೀ ಸಮಚಾರೀ'"ತಿ।

೪೪೮. ಏವಂ ವುತ್ತೇ, ವೇರಞ್ಜಕಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಗಹಪತಿಕಾ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚುಂ - "ಅಭಿಕ್ಕನ್ತಂ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಅಭಿಕ್ಕನ್ತಂ ಭೋ ಗೋತಮ! ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭೋ ಗೋತಮ, ನಿಕ್ಕುಜ್ಜಿತಂ ವಾ ಉಕ್ಕುಜ್ಜೇಯ್ಯ, ಪಟಿಚ್ಛನ್ನಂ ವಾ ವಿವರೇಯ್ಯ, ಮೂಳ್ಹಸ್ಸ ವಾ ಮಗ್ಗಂ ಆಚಿಕ್ಖೇಯ್ಯ, ಅನ್ಧಕಾರೇ ವಾ ತೇಲಪಜ್ಜೋತಂ ಧಾರೇಯ್ಯ, ಚಕ್ಖುಮನ್ತೋ ರೂಪಾನಿ ದಕ್ಖನ್ತೀತಿ; ಏವಮೇವಂ ಭೋತಾ ಗೋತಮೇನ ಅನೇಕಪರಿಯಾಯೇನ ಧಮ್ಮೋ ಪಕಾಸಿತೋ। ಏತೇ ಮಯಂ ಭವನ್ತಂ ಗೋತಮಂ ಸರಣಂ ಗಚ್ಛಾಮ ಧಮ್ಮಞ್ಚ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಞ್ಚ। ಉಪಾಸಕೇ ನೋ ಭವಂ ಗೋತಮೋ ಧಾರೇತು ಅಜ್ಜತಗ್ಗೇ ಪಾಣುಪೇತೇ ಸರಣಂ ಗತೇ"ತಿ।

ವೇರಞ್ಜಕಸುತ್ತಂ ನಿಟ್ಠಿತಂ ದುತಿಯಂ।

೩. ಮಹಾವೇದಲ್ಲಸುತ್ತಂ

೪೪೯. ಏವಂ ಮೇ ಸುತಂ – ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ ಜೇತವನೇ ಅನಾಥಪಿಣ್ಡಿಕಸ್ಸ ಆರಾಮೇ। ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಮಹಾಕೋಟ್ಠಿಕೋ ಸಾಯನ್ಹಸಮಯಂ ಪಟಿಸಲ್ಲಾನಾ ವುಟ್ಠಿತೋ ಯೇನಾಯಸ್ಮಾ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಆಯಸ್ಮತಾ ಸಾರಿಪುತ್ತೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಸಮ್ಮೋದಿ। ಸಮ್ಮೋದನೀಯಂ ಕಥಂ ಸಾರಣೀಯಂ ವೀತಿಸಾರೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಮಹಾಕೋಟ್ಠಿಕೋ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಸಾರಿಪುತ್ತಂ ಏತದವೋಚ –

‘‘‘ದುಪ್ಪಞ್ಞೋ ದುಪ್ಪಞ್ಞೋ’ತಿ, ಆವುಸೋ, ವುಚ್ಚತಿ। ಕಿತ್ತಾವತಾ ನು ಖೋ, ಆವುಸೋ, ದುಪ್ಪಞ್ಞೋತಿ ವುಚ್ಚತೀ’’ತಿ?

‘‘‘ನಪ್ಪಜಾನಾತಿ ನಪ್ಪಜಾನಾತೀ’ತಿ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ತಸ್ಮಾ ದುಪ್ಪಞ್ಞೋತಿ ವುಚ್ಚತಿ।

‘‘ಕಿಞ್ಚ ನಪ್ಪಜಾನಾತಿ? ‘ಇದಂ ದುಕ್ಖ’ನ್ತಿ ನಪ್ಪಜಾನಾತಿ, ‘ಅಯಂ ದುಕ್ಖಸಮುದಯೋ’ತಿ ನಪ್ಪಜಾನಾತಿ, ‘ಅಯಂ ದುಕ್ಖನಿರೋಧೋ’ತಿ ನಪ್ಪಜಾನಾತಿ, ‘ಅಯಂ ದುಕ್ಖನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ’ತಿ ನಪ್ಪಜಾನಾತಿ। ‘ನಪ್ಪಜಾನಾತಿ ನಪ್ಪಜಾನಾತೀ’ತಿ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ತಸ್ಮಾ ದುಪ್ಪಞ್ಞೋತಿ ವುಚ್ಚತೀ’’ತಿ।

‘‘‘ಸಾಧಾವುಸೋ’ತಿ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಮಹಾಕೋಟ್ಠಿಕೋ ಆಯಸ್ಮತೋ ಸಾರಿಪುತ್ತಸ್ಸ ಭಾಸಿತಂ ಅಭಿನನ್ದಿತ್ವಾ ಅನುಮೋದಿತ್ವಾ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಸಾರಿಪುತ್ತಂ ಉತ್ತರಿಂ ಪಞ್ಹಂ ಅಪುಚ್ಛಿ –

‘‘‘ಪಞ್ಞವಾ ಪಞ್ಞವಾ’ತಿ, ಆವುಸೋ, ವುಚ್ಚತಿ। ಕಿತ್ತಾವತಾ ನು ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಪಞ್ಞವಾತಿ ವುಚ್ಚತೀ’’ತಿ?

‘‘‘ಪಜಾನಾತಿ ಪಜಾನಾತೀ’ತಿ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ತಸ್ಮಾ ಪಞ್ಞವಾತಿ ವುಚ್ಚತಿ।

‘‘ಕಿಞ್ಚ ಪಜಾನಾತಿ? ‘ಇದಂ ದುಕ್ಖ’ನ್ತಿ ಪಜಾನಾತಿ, ‘ಅಯಂ ದುಕ್ಖಸಮುದಯೋ’ತಿ ಪಜಾನಾತಿ, ‘ಅಯಂ ದುಕ್ಖನಿರೋಧೋ’ತಿ ಪಜಾನಾತಿ, ‘ಅಯಂ ದುಕ್ಖನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ’ತಿ ಪಜಾನಾತಿ। ‘ಪಜಾನಾತಿ ಪಜಾನಾತೀ’ತಿ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ತಸ್ಮಾ ಪಞ್ಞವಾತಿ ವುಚ್ಚತೀ’’ತಿ।

‘‘‘ವಿಞ್ಞಾಣಂ ವಿಞ್ಞಾಣ’ನ್ತಿ, ಆವುಸೋ, ವುಚ್ಚತಿ। ಕಿತ್ತಾವತಾ ನು ಖೋ, ಆವುಸೋ, ವಿಞ್ಞಾಣನ್ತಿ ವುಚ್ಚತೀ’’ತಿ?

‘‘‘ವಿಜಾನಾತಿ ವಿಜಾನಾತೀ’ತಿ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ತಸ್ಮಾ ವಿಞ್ಞಾಣನ್ತಿ ವುಚ್ಚತಿ।

‘‘ಕಿಞ್ಚ ವಿಜಾನಾತಿ? ಸುಖನ್ತಿಪಿ ವಿಜಾನಾತಿ, ದುಕ್ಖನ್ತಿಪಿ ವಿಜಾನಾತಿ, ಅದುಕ್ಖಮಸುಖನ್ತಿಪಿ ವಿಜಾನಾತಿ। ‘ವಿಜಾನಾತಿ ವಿಜಾನಾತೀ’ತಿ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ತಸ್ಮಾ ವಿಞ್ಞಾಣನ್ತಿ ವುಚ್ಚತೀ’’ತಿ।

‘‘ಯಾ ಚಾವುಸೋ, ಪಞ್ಞಾ ಯಞ್ಚ ವಿಞ್ಞಾಣಂ – ಇಮೇ ಧಮ್ಮಾ ಸಂಸಟ್ಠಾ ಉದಾಹು ವಿಸಂಸಟ್ಠಾ? ಲಬ್ಭಾ ಚ ಪನಿಮೇಸಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ವಿನಿಬ್ಭುಜಿತ್ವಾ [ವಿನಿಬ್ಭುಜ್ಜಿತ್ವಾ ವಿನಿಬ್ಭುಜ್ಜಿತ್ವಾ (ಕ॰)] ವಿನಿಬ್ಭುಜಿತ್ವಾ ನಾನಾಕರಣಂ ಪಞ್ಞಾಪೇತು’’ನ್ತಿ? ‘‘ಯಾ ಚಾವುಸೋ, ಪಞ್ಞಾ ಯಞ್ಚ ವಿಞ್ಞಾಣಂ – ಇಮೇ ಧಮ್ಮಾ ಸಂಸಟ್ಠಾ, ನೋ ವಿಸಂಸಟ್ಠಾ। ನ ಚ ಲಬ್ಭಾ ಇಮೇಸಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ವಿನಿಬ್ಭುಜಿತ್ವಾ ವಿನಿಬ್ಭುಜಿತ್ವಾ ನಾನಾಕರಣಂ ಪಞ್ಞಾಪೇತುಂ। ಯಂ ಹಾವುಸೋ [ಯಞ್ಚಾವುಸೋ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಕ॰)], ಪಜಾನಾತಿ ತಂ ವಿಜಾನಾತಿ, ಯಂ ವಿಜಾನಾತಿ ತಂ ಪಜಾನಾತಿ। ತಸ್ಮಾ ಇಮೇ ಧಮ್ಮಾ ಸಂಸಟ್ಠಾ, ನೋ ವಿಸಂಸಟ್ಠಾ। ನ ಚ ಲಬ್ಭಾ ಇಮೇಸಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ವಿನಿಬ್ಭುಜಿತ್ವಾ ವಿನಿಬ್ಭುಜಿತ್ವಾ ನಾನಾಕರಣಂ ಪಞ್ಞಾಪೇತು’’ನ್ತಿ।

‘‘ಯಾ ಚಾವುಸೋ, ಪಞ್ಞಾ ಯಞ್ಚ ವಿಞ್ಞಾಣಂ – ಇಮೇಸಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಸಂಸಟ್ಠಾನಂ ನೋ ವಿಸಂಸಟ್ಠಾನಂ ಕಿಂ ನಾನಾಕರಣ’’ನ್ತಿ? ‘‘ಯಾ ಚಾವುಸೋ, ಪಞ್ಞಾ ಯಞ್ಚ ವಿಞ್ಞಾಣಂ – ಇಮೇಸಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಸಂಸಟ್ಠಾನಂ ನೋ ವಿಸಂಸಟ್ಠಾನಂ

ಪಞ್ಞಾ ಭಾವೇತಬ್ಬಾ, ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಪರಿಞ್ಞೇಯ್ಯಂ। ಇದಂ ನೇಸಂ ನಾನಾಕರಣ''ನ್ತಿ।

೪೫೦. '''ವೇದನಾ ವೇದನಾ'ತಿ, ಆವುಸೋ, ವುಚ್ಚತಿ। ಕಿತ್ತಾವತಾ ನು ಖೋ, ಆವುಸೋ , ವೇದನಾತಿ ವುಚ್ಚತೀ''ತಿ?

'''ವೇದೇತಿ ವೇದೇತೀ'ತಿ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ತಸ್ಮಾ ವೇದನಾತಿ ವುಚ್ಚತಿ।

''ಕಿಞ್ಚ ವೇದೇತಿ? ಸುಖಮ್ಪಿ ವೇದೇತಿ, ದುಕ್ಖಮ್ಪಿ ವೇದೇತಿ, ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಮ್ಪಿ ವೇದೇತಿ। 'ವೇದೇತಿ ವೇದೇತೀ'ತಿ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ತಸ್ಮಾ ವೇದನಾತಿ ವುಚ್ಚತೀ''ತಿ।

'''ಸಞ್ಞಾ ಸಞ್ಞಾ'ತಿ, ಆವುಸೋ, ವುಚ್ಚತಿ। ಕಿತ್ತಾವತಾ ನು ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಸಞ್ಞಾತಿ ವುಚ್ಚತೀ''ತಿ?

'''ಸಞ್ಜಾನಾತಿ ಸಞ್ಜಾನಾತೀ'ತಿ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ತಸ್ಮಾ ಸಞ್ಞಾತಿ ವುಚ್ಚತಿ।

''ಕಿಞ್ಚ ಸಞ್ಜಾನಾತಿ? ನೀಲಕಮ್ಪಿ ಸಞ್ಜಾನಾತಿ, ಪೀತಕಮ್ಪಿ ಸಞ್ಜಾನಾತಿ, ಲೋಹಿತಕಮ್ಪಿ ಸಞ್ಜಾನಾತಿ, ಓದಾತಮ್ಪಿ ಸಞ್ಜಾನಾತಿ। 'ಸಞ್ಜಾನಾತಿ ಸಞ್ಜಾನಾತೀ'ತಿ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ತಸ್ಮಾ ಸಞ್ಞಾತಿ ವುಚ್ಚತೀ''ತಿ।

''ಯಾ ಚಾವುಸೋ, ವೇದನಾ ಯಾ ಚ ಸಞ್ಞಾ ಯಞ್ಚ ವಿಞ್ಞಾಣಂ - ಇಮೇ ಧಮ್ಮಾ ಸಂಸಟ್ಠಾ ಉದಾಹು ವಿಸಂಸಟ್ಠಾ? ಲಬ್ಭಾ ಚ ಪನಿಮೇಸಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ವಿನಿಬ್ಭುಜಿತ್ವಾ ವಿನಿಬ್ಭುಜಿತ್ವಾ ನಾನಾಕರಣಂ ಪಞ್ಞಾಪೇತು''ನ್ತಿ? ''ಯಾ ಚಾವುಸೋ, ವೇದನಾ ಯಾ ಚ ಸಞ್ಞಾ ಯಞ್ಚ ವಿಞ್ಞಾಣಂ - ಇಮೇ ಧಮ್ಮಾ ಸಂಸಟ್ಠಾ, ನೋ ವಿಸಂಸಟ್ಠಾ। ನ ಚ ಲಬ್ಭಾ ಇಮೇಸಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ವಿನಿಬ್ಭುಜಿತ್ವಾ ವಿನಿಬ್ಭುಜಿತ್ವಾ ನಾನಾಕರಣಂ ಪಞ್ಞಾಪೇತುಂ। ಯಂ ಹಾವುಸೋ [ಯಞ್ಚಾವುಸೋ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಕ॰)], ವೇದೇತಿ ತಂ ಸಞ್ಜಾನಾತಿ, ಯಂ ಸಞ್ಜಾನಾತಿ ತಂ ವಿಜಾನಾತಿ। ತಸ್ಮಾ ಇಮೇ ಧಮ್ಮಾ ಸಂಸಟ್ಠಾ ನೋ ವಿಸಂಸಟ್ಠಾ। ನ ಚ ಲಬ್ಭಾ ಇಮೇಸಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ವಿನಿಬ್ಭುಜಿತ್ವಾ ವಿನಿಬ್ಭುಜಿತ್ವಾ ನಾನಾಕರಣಂ ಪಞ್ಞಾಪೇತು''ನ್ತಿ।

೪೫೧. ''ನಿಸ್ಸಟ್ಠೇನ ಹಾವುಸೋ [ನಿಸ್ಸಟ್ಠೇನ ಪನಾವುಸೋ (?)], ಪಞ್ಚಹಿ ಇನ್ದ್ರಿಯೇಹಿ ಪರಿಸುದ್ಧೇನ ಮನೋವಿಞ್ಞಾಣೇನ ಕಿಂ ನೇಯ್ಯ''ನ್ತಿ?

''ನಿಸ್ಸಟ್ಠೇನ ಆವುಸೋ, ಪಞ್ಚಹಿ ಇನ್ದ್ರಿಯೇಹಿ ಪರಿಸುದ್ಧೇನ ಮನೋವಿಞ್ಞಾಣೇನ 'ಅನನ್ತೋ ಆಕಾಸೋ'ತಿ ಆಕಾಸಾನಞ್ಚಾಯತನಂ ನೇಯ್ಯಂ, 'ಅನನ್ತಂ ವಿಞ್ಞಾಣ'ನ್ತಿ ವಿಞ್ಞಾಣಞ್ಚಾಯತನಂ ನೇಯ್ಯಂ, 'ನತ್ಥಿ ಕಿಞ್ಚೀ'ತಿ ಆಕಿಞ್ಚಞ್ಞಾಯತನಂ ನೇಯ್ಯ''ನ್ತಿ।

''ನೇಯ್ಯಂ ಪನಾವುಸೋ, ಧಮ್ಮಂ ಕೇನ ಪಜಾನಾತೀ''ತಿ?

''ನೇಯ್ಯಂ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಧಮ್ಮಂ ಪಞ್ಞಾಚಕ್ಖುನಾ ಪಜಾನಾತೀ''ತಿ।

''ಪಞ್ಞಾ ಪನಾವುಸೋ, ಕಿಮತ್ಥಿಯಾ''ತಿ?

''ಪಞ್ಞಾ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಅಭಿಞ್ಞತ್ಥಾ ಪರಿಞ್ಞತ್ಥಾ ಪಹಾನತ್ಥಾ''ತಿ।

೪೫೨. ''ಕತಿ ಪನಾವುಸೋ, ಪಚ್ಚಯಾ ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿಯಾ ಉಪ್ಪಾದಾಯಾ''ತಿ?

“ದ್ವೇ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಪಚ್ಚಯಾ ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿಯಾ ಉಪ್ಪಾದಾಯ - ಪರತೋ ಚ ಘೋಸೋ, ಯೋನಿಸೋ ಚ ಮನಸಿಕಾರೋ। ಇಮೇ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ದ್ವೇ ಪಚ್ಚಯಾ ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿಯಾ ಉಪ್ಪಾದಾಯಾ”ತಿ।

“ಕತಿಹಿ ಪನಾವುಸೋ, ಅಙ್ಗೇಹಿ ಅನುಗ್ಗಹಿತಾ ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ ಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿಫಲಾ ಚ ಹೋತಿ ಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿಫಲಾನಿಸಂಸಾ ಚ, ಪಞ್ಞಾವಿಮುತ್ತಿಫಲಾ ಚ ಹೋತಿ ಪಞ್ಞಾವಿಮುತ್ತಿಫಲಾನಿಸಂಸಾ ಚಾ”ತಿ?

“ಪಞ್ಚಹಿ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಅಙ್ಗೇಹಿ ಅನುಗ್ಗಹಿತಾ ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ ಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿಫಲಾ ಚ ಹೋತಿ ಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿಫಲಾನಿಸಂಸಾ ಚ, ಪಞ್ಞಾವಿಮುತ್ತಿಫಲಾ ಚ ಹೋತಿ ಪಞ್ಞಾವಿಮುತ್ತಿಫಲಾನಿಸಂಸಾ ಚ। ಇಧಾವುಸೋ, ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ ಸೀಲಾನುಗ್ಗಹಿತಾ ಚ ಹೋತಿ, ಸುತಾನುಗ್ಗಹಿತಾ ಚ ಹೋತಿ, ಸಾಕಚ್ಛಾನುಗ್ಗಹಿತಾ ಚ ಹೋತಿ, ಸಮಥಾನುಗ್ಗಹಿತಾ ಚ ಹೋತಿ, ವಿಪಸ್ಸನಾನುಗ್ಗಹಿತಾ ಚ ಹೋತಿ। ಇಮೇಹಿ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಪಞ್ಚಹಙ್ಗೇಹಿ ಅನುಗ್ಗಹಿತಾ ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ ಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿಫಲಾ ಚ ಹೋತಿ ಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿಫಲಾನಿಸಂಸಾ ಚ, ಪಞ್ಞಾವಿಮುತ್ತಿಫಲಾ ಚ ಹೋತಿ ಪಞ್ಞಾವಿಮುತ್ತಿಫಲಾನಿಸಂಸಾ ಚಾ”ತಿ।

೪೫೩. “ಕತಿ ಪನಾವುಸೋ, ಭವಾ”ತಿ?

“ತಯೋಮೇ, ಆವುಸೋ, ಭವಾ - ಕಾಮಭವೋ , ರೂಪಭವೋ, ಅರೂಪಭವೋ”ತಿ।

“ಕಥಂ ಪನಾವುಸೋ, ಆಯತಿಂ ಪುನಬ್ಭವಾಭಿನಿಬ್ಬತ್ತಿ ಹೋತೀ”ತಿ?

“ಅವಿಜ್ಜಾನೀವರಣಾನಂ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಸತ್ತಾನಂ ತಣ್ಹಾಸಂಯೋಜನಾನಂ ತತ್ರತತ್ರಾಭಿನನ್ದನಾ - ಏವಂ ಆಯತಿಂ ಪುನಬ್ಭವಾಭಿನಿಬ್ಬತ್ತಿ ಹೋತೀ”ತಿ।

“ಕಥಂ ಪನಾವುಸೋ, ಆಯತಿಂ ಪುನಬ್ಭವಾಭಿನಿಬ್ಬತ್ತಿ ನ ಹೋತೀ”ತಿ?

“ಅವಿಜ್ಜಾವಿರಾಗಾ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ವಿಜ್ಜುಪ್ಪಾದಾ ತಣ್ಹಾನಿರೋಧಾ - ಏವಂ ಆಯತಿಂ ಪುನಬ್ಭವಾಭಿನಿಬ್ಬತ್ತಿ ನ ಹೋತೀ”ತಿ।

೪೫೪. “ಕತಮಂ ಪನಾವುಸೋ, ಪಠಮಂ ಝಾನ”ನ್ತಿ?

“ಇಧಾವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖು ವಿವಿಚ್ಚೇವ ಕಾಮೇಹಿ ವಿವಿಚ್ಚ ಅಕುಸಲೇಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸವಿತಕ್ಕಂ ಸವಿಚಾರಂ ವಿವೇಕಜಂ ಪೀತಿಸುಖಂ ಪಠಮಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ - ಇದಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಆವುಸೋ, ಪಠಮಂ ಝಾನ”ನ್ತಿ।

“ಪಠಮಂ ಪನಾವುಸೋ, ಝಾನಂ ಕತಿಅಙ್ಗಿಕ”ನ್ತಿ?

“ಪಠಮಂ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಝಾನಂ ಪಞ್ಚಙ್ಗಿಕಂ। ಇಧಾವುಸೋ, ಪಠಮಂ ಝಾನಂ ಸಮಾಪನ್ನಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ವಿತಕ್ಕೋ ಚ ವತ್ತತಿ, ವಿಚಾರೋ ಚ ಪೀತಿ ಚ ಸುಖಞ್ಚ ಚಿತ್ತೇಕಗ್ಗತಾ ಚ। ಪಠಮಂ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಝಾನಂ ಏವಂ ಪಞ್ಚಙ್ಗಿಕ”ನ್ತಿ।

“ಪಠಮಂ ಪನಾವುಸೋ, ಝಾನಂ ಕತಙ್ಗವಿಪ್ಪಹೀನಂ ಕತಙ್ಗಸಮನ್ನಾಗತ”ನ್ತಿ?

“ಪಠಮಂ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಝಾನಂ ಪಞ್ಚಙ್ಗವಿಪ್ಪಹೀನಂ, ಪಞ್ಚಙ್ಗಸಮನ್ನಾಗತಂ। ಇಧಾವುಸೋ, ಪಠಮಂ ಝಾನಂ ಸಮಾಪನ್ನಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಕಾಮಚ್ಛನ್ದೋ ಪಹೀನೋ ಹೋತಿ, ಬ್ಯಾಪಾದೋ ಪಹೀನೋ ಹೋತಿ, ಥೀನಮಿದ್ಧಂ ಪಹೀನಂ ಹೋತಿ,

ಉದ್ಧಚ್ಚಕುಕ್ಕುಚ್ಚಂ ಪಹೀನಂ ಹೋತಿ, ವಿಚಿಕಿಚ್ಛಾ ಪಹೀನಾ ಹೋತಿ; ವಿತಕ್ಕೋ ಚ ವತ್ತತಿ, ವಿಚಾರೋ ಚ ಪೀತಿ ಚ ಸುಖಞ್ಚ ಚಿತ್ತೇಕಗ್ಗತಾ ಚ। ಪಠಮಂ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಝಾನಂ ಏವಂ ಪಞ್ಚಙ್ಗವಿಪ್ಪಹೀನಂ ಪಞ್ಚಙ್ಗಸಮನ್ನಾಗತ”ನ್ತಿ।

೪೫೫. “ಪಞ್ಚಿಮಾನಿ , ಆವುಸೋ, ಇನ್ದ್ರಿಯಾನಿ ನಾನಾವಿಸಯಾನಿ ನಾನಾಗೋಚರಾನಿ, ನ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಸ್ಸ ಗೋಚರವಿಸಯಂ ಪಚ್ಚನುಭೋನ್ತಿ, ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ - ಚಕ್ಖುನ್ದ್ರಿಯಂ, ಸೋತಿನ್ದ್ರಿಯಂ, ಘಾನಿನ್ದ್ರಿಯಂ, ಜಿವ್ಹಿನ್ದ್ರಿಯಂ, ಕಾಯಿನ್ದ್ರಿಯಂ। ಇಮೇಸಂ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಇನ್ದ್ರಿಯಾನಂ ನಾನಾವಿಸಯಾನಂ ನಾನಾಗೋಚರಾನಂ, ನ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಸ್ಸ ಗೋಚರವಿಸಯಂ ಪಚ್ಚನುಭೋನ್ತಾನಂ, ಕಿಂ ಪಟಿಸರಣಂ, ಕೋ ಚ ನೇಸಂ ಗೋಚರವಿಸಯಂ ಪಚ್ಚನುಭೋತೀ”ತಿ?

“ಪಞ್ಚಿಮಾನಿ, ಆವುಸೋ, ಇನ್ದ್ರಿಯಾನಿ ನಾನಾವಿಸಯಾನಿ ನಾನಾಗೋಚರಾನಿ, ನ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಸ್ಸ ಗೋಚರವಿಸಯಂ ಪಚ್ಚನುಭೋನ್ತಿ, ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ - ಚಕ್ಖುನ್ದ್ರಿಯಂ, ಸೋತಿನ್ದ್ರಿಯಂ, ಘಾನಿನ್ದ್ರಿಯಂ, ಜಿವ್ಹಿನ್ದ್ರಿಯಂ, ಕಾಯಿನ್ದ್ರಿಯಂ। ಇಮೇಸಂ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಇನ್ದ್ರಿಯಾನಂ ನಾನಾವಿಸಯಾನಂ ನಾನಾಗೋಚರಾನಂ, ನ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಸ್ಸ ಗೋಚರವಿಸಯಂ ಪಚ್ಚನುಭೋನ್ತಾನಂ, ಮನೋ ಪಟಿಸರಣಂ, ಮನೋ ಚ ನೇಸಂ ಗೋಚರವಿಸಯಂ ಪಚ್ಚನುಭೋತೀ”ತಿ।

೪೫೬. “ಪಞ್ಚಿಮಾನಿ, ಆವುಸೋ, ಇನ್ದ್ರಿಯಾನಿ, ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ - ಚಕ್ಖುನ್ದ್ರಿಯಂ, ಸೋತಿನ್ದ್ರಿಯಂ, ಘಾನಿನ್ದ್ರಿಯಂ, ಜಿವ್ಹಿನ್ದ್ರಿಯಂ, ಕಾಯಿನ್ದ್ರಿಯಂ। ಇಮಾನಿ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಪಞ್ಚಿನ್ದ್ರಿಯಾನಿ ಕಿಂ ಪಟಿಚ್ಚ ತಿಟ್ಠನ್ತೀ”ತಿ?

“ಪಞ್ಚಿಮಾನಿ, ಆವುಸೋ, ಇನ್ದ್ರಿಯಾನಿ, ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ - ಚಕ್ಖುನ್ದ್ರಿಯಂ, ಸೋತಿನ್ದ್ರಿಯಂ, ಘಾನಿನ್ದ್ರಿಯಂ, ಜಿವ್ಹಿನ್ದ್ರಿಯಂ, ಕಾಯಿನ್ದ್ರಿಯಂ। ಇಮಾನಿ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಪಞ್ಚಿನ್ದ್ರಿಯಾನಿ ಆಯುಂ ಪಟಿಚ್ಚ ತಿಟ್ಠನ್ತೀ”ತಿ।

“ಆಯು ಪನಾವುಸೋ, ಕಿಂ ಪಟಿಚ್ಚ ತಿಟ್ಠತೀ”ತಿ?

“ಆಯು ಉಸ್ಮಂ ಪಟಿಚ್ಚ ತಿಟ್ಠತೀ”ತಿ।

“ಉಸ್ಮಾ ಪನಾವುಸೋ, ಕಿಂ ಪಟಿಚ್ಚ ತಿಟ್ಠತೀ”ತಿ?

“ಉಸ್ಮಾ ಆಯುಂ ಪಟಿಚ್ಚ ತಿಟ್ಠತೀ”ತಿ।

“ಇದಾನೇವ ಖೋ ಮಯಂ, ಆವುಸೋ, ಆಯಸ್ಮತೋ ಸಾರಿಪುತ್ತಸ್ಸ ಭಾಸಿತಂ ಏವಂ ಆಜಾನಾಮ - ‘ಆಯು ಉಸ್ಮಂ ಪಟಿಚ್ಚ ತಿಟ್ಠತೀ’ತಿ। ಇದಾನೇವ ಪನ ಮಯಂ, ಆವುಸೋ, ಆಯಸ್ಮತೋ ಸಾರಿಪುತ್ತಸ್ಸ ಭಾಸಿತಂ ಏವಂ ಆಜಾನಾಮ - ‘ಉಸ್ಮಾ ಆಯುಂ ಪಟಿಚ್ಚ ತಿಟ್ಠತೀ’ತಿ।

“ಯಥಾ ಕಥಂ ಪನಾವುಸೋ, ಇಮಸ್ಸ ಭಾಸಿತಸ್ಸ ಅತ್ಥೋ ದಟ್ಠಬ್ಬೋ”ತಿ?

“ತೇನ ಹಾವುಸೋ, ಉಪಮಂ ತೇ ಕರಿಸ್ಸಾಮಿ; ಉಪಮಾಯಪಿಧೇಕಚ್ಚೇ ವಿಞ್ಞೂ ಪುರಿಸಾ ಭಾಸಿತಸ್ಸ ಅತ್ಥಂ ಆಜಾನನ್ತಿ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಆವುಸೋ, ತೇಲಪ್ಪದೀಪಸ್ಸ ಝಾಯತೋ ಅಚ್ಚಿಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಆಭಾ ಪಞ್ಞಾಯತಿ, ಆಭಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಅಚ್ಚಿ ಪಞ್ಞಾಯತಿ; ಏವಮೇವ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಆಯು ಉಸ್ಮಂ ಪಟಿಚ್ಚ ತಿಟ್ಠತಿ, ಉಸ್ಮಾ ಆಯುಂ ಪಟಿಚ್ಚ ತಿಟ್ಠತೀ”ತಿ।

೪೫೭. “ತೇವ ನು ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಆಯುಸಙ್ಖಾರಾ, ತೇ ವೇದನಿಯಾ ಧಮ್ಮಾ ಉದಾಹು ಅಞ್ಞೇ ಆಯುಸಙ್ಖಾರಾ ಅಞ್ಞೇ ವೇದನಿಯಾ ಧಮ್ಮಾ”ತಿ? “ನ ಖೋ , ಆವುಸೋ, ತೇವ ಆಯುಸಙ್ಖಾರಾ ತೇ ವೇದನಿಯಾ ಧಮ್ಮಾ। ತೇ ಚ ಹಾವುಸೋ, ಆಯುಸಙ್ಖಾರಾ ಅಭವಿಂಸು ತೇ ವೇದನಿಯಾ ಧಮ್ಮಾ, ನ ಯಿದಂ ಸಞ್ಞಾವೇದಯಿತನಿರೋಧಂ ಸಮಾಪನ್ನಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ

ವುಟ್ಠಾನಂ ಪಞ್ಞಾಯೇಥ। ಯಸ್ಮಾ ಚ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಅಞ್ಞೇ ಆಯುಸಙ್ಖಾರಾ ಅಞ್ಞೇ ವೇದನಿಯಾ ಧಮ್ಮಾ, ತಸ್ಮಾ ಸಞ್ಞಾವೇದಯಿತನಿರೋಧಂ ಸಮಾಪನ್ನಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ವುಟ್ಠಾನಂ ಪಞ್ಞಾಯತೀ"ತಿ।

"ಯದಾ ನು ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಇಮಂ ಕಾಯಂ ಕತಿ ಧಮ್ಮಾ ಜಹನ್ತಿ; ಅಥಾಯಂ ಕಾಯೋ ಉಜ್ಝಿತೋ ಅವಕ್ಖಿತ್ತೋ ಸೇತಿ, ಯಥಾ ಕಟ್ಠಂ ಅಚೇತನ"ನ್ತಿ?

"ಯದಾ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಇಮಂ ಕಾಯಂ ತಯೋ ಧಮ್ಮಾ ಜಹನ್ತಿ - ಆಯು ಉಸ್ಮಾ ಚ ವಿಞ್ಞಾಣಂ; ಅಥಾಯಂ ಕಾಯೋ ಉಜ್ಝಿತೋ ಅವಕ್ಖಿತ್ತೋ ಸೇತಿ, ಯಥಾ ಕಟ್ಠಂ ಅಚೇತನ"ನ್ತಿ।

"ಯ್ವಾಯಂ, ಆವುಸೋ, ಮತೋ ಕಾಲಙ್ಕತೋ, ಯೋ ಚಾಯಂ ಭಿಕ್ಖು ಸಞ್ಞಾವೇದಯಿತನಿರೋಧಂ ಸಮಾಪನ್ನೋ - ಇಮೇಸಂ ಕಿಂ ನಾನಾಕರಣ"ನ್ತಿ?

"ಯ್ವಾಯಂ, ಆವುಸೋ, ಮತೋ ಕಾಲಙ್ಕತೋ ತಸ್ಸ ಕಾಯಸಙ್ಖಾರಾ ನಿರುದ್ಧಾ ಪಟಿಪ್ಪಸ್ಸದ್ಧಾ , ವಚೀಸಙ್ಖಾರಾ ನಿರುದ್ಧಾ ಪಟಿಪ್ಪಸ್ಸದ್ಧಾ, ಚಿತ್ತಸಙ್ಖಾರಾ ನಿರುದ್ಧಾ ಪಟಿಪ್ಪಸ್ಸದ್ಧಾ, ಆಯು ಪರಿಕ್ಖೀಣೋ, ಉಸ್ಮಾ ವೂಪಸನ್ತಾ, ಇನ್ದ್ರಿಯಾನಿ ಪರಿಭಿನ್ನಾನಿ। ಯೋ ಚಾಯಂ ಭಿಕ್ಖು ಸಞ್ಞಾವೇದಯಿತನಿರೋಧಂ ಸಮಾಪನ್ನೋ ತಸ್ಸಪಿ ಕಾಯಸಙ್ಖಾರಾ ನಿರುದ್ಧಾ ಪಟಿಪ್ಪಸ್ಸದ್ಧಾ, ವಚೀಸಙ್ಖಾರಾ ನಿರುದ್ಧಾ ಪಟಿಪ್ಪಸ್ಸದ್ಧಾ, ಚಿತ್ತಸಙ್ಖಾರಾ ನಿರುದ್ಧಾ ಪಟಿಪ್ಪಸ್ಸದ್ಧಾ, ಆಯು ನ ಪರಿಕ್ಖೀಣೋ, ಉಸ್ಮಾ ಅವೂಪಸನ್ತಾ, ಇನ್ದ್ರಿಯಾನಿ ವಿಪ್ಪಸನ್ನಾನಿ। ಯ್ವಾಯಂ, ಆವುಸೋ, ಮತೋ ಕಾಲಙ್ಕತೋ, ಯೋ ಚಾಯಂ ಭಿಕ್ಖು ಸಞ್ಞಾವೇದಯಿತನಿರೋಧಂ ಸಮಾಪನ್ನೋ - ಇದಂ ನೇಸಂ ನಾನಾಕರಣ"ನ್ತಿ।

೪೫೮. "ಕತಿ ಪನಾವುಸೋ, ಪಚ್ಚಯಾ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಾಯ ಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿಯಾ ಸಮಾಪತ್ತಿಯಾ"ತಿ?

"ಚತ್ತಾರೋ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಪಚ್ಚಯಾ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಾಯ ಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿಯಾ ಸಮಾಪತ್ತಿಯಾ। ಇಧಾವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖು ಸುಖಸ್ಸ ಚ ಪಹಾನಾ ದುಕ್ಖಸ್ಸ ಚ ಪಹಾನಾ ಪುಬ್ಬೇವ ಸೋಮನಸ್ಸದೋಮನಸ್ಸಾನಂ ಅತ್ಥಙ್ಗಮಾ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಂ ಉಪೇಕ್ಖಾಸತಿಪಾರಿಸುದ್ಧಿಂ ಚತುತ್ಥಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ। ಇಮೇ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಚತ್ತಾರೋ ಪಚ್ಚಯಾ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಾಯ ಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿಯಾ ಸಮಾಪತ್ತಿಯಾ"ತಿ।

"ಕತಿ ಪನಾವುಸೋ, ಪಚ್ಚಯಾ ಅನಿಮಿತ್ತಾಯ ಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿಯಾ ಸಮಾಪತ್ತಿಯಾ"ತಿ?

"ದ್ವೇ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಪಚ್ಚಯಾ ಅನಿಮಿತ್ತಾಯ ಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿಯಾ ಸಮಾಪತ್ತಿಯಾ - ಸಬ್ಬನಿಮಿತ್ತಾನಞ್ಚ ಅಮನಸಿಕಾರೋ, ಅನಿಮಿತ್ತಾಯ ಚ ಧಾತುಯಾ ಮನಸಿಕಾರೋ। ಇಮೇ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ದ್ವೇ ಪಚ್ಚಯಾ ಅನಿಮಿತ್ತಾಯ ಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿಯಾ ಸಮಾಪತ್ತಿಯಾ"ತಿ।

"ಕತಿ ಪನಾವುಸೋ, ಪಚ್ಚಯಾ ಅನಿಮಿತ್ತಾಯ ಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿಯಾ ಠಿತಿಯಾ"ತಿ?

"ತಯೋ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಪಚ್ಚಯಾ ಅನಿಮಿತ್ತಾಯ ಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿಯಾ ಠಿತಿಯಾ - ಸಬ್ಬನಿಮಿತ್ತಾನಞ್ಚ ಅಮನಸಿಕಾರೋ, ಅನಿಮಿತ್ತಾಯ ಚ ಧಾತುಯಾ ಮನಸಿಕಾರೋ, ಪುಬ್ಬೇ ಚ ಅಭಿಸಙ್ಖಾರೋ। ಇಮೇ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ತಯೋ ಪಚ್ಚಯಾ ಅನಿಮಿತ್ತಾಯ ಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿಯಾ ಠಿತಿಯಾ"ತಿ।

"ಕತಿ ಪನಾವುಸೋ, ಪಚ್ಚಯಾ ಅನಿಮಿತ್ತಾಯ ಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿಯಾ ವುಟ್ಠಾನಾಯಾ"ತಿ?

“ದ್ವೇ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಪಚ್ಚಯಾ ಅನಿಮಿತ್ತಾಯ ಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿಯಾ ವುಟ್ಠಾನಾಯ - ಸಬ್ಬನಿಮಿತ್ತಾನಞ್ಚ ಮನಸಿಕಾರೋ, ಅನಿಮಿತ್ತಾಯ ಚ ಧಾತುಯಾ ಅಮನಸಿಕಾರೋ। ಇಮೇ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ದ್ವೇ ಪಚ್ಚಯಾ ಅನಿಮಿತ್ತಾಯ ಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿಯಾ ವುಟ್ಠಾನಾಯಾ”ತಿ।

೪೫೯. “ಯಾ ಚಾಯಂ, ಆವುಸೋ, ಅಪ್ಪಮಾಣಾ ಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿ, ಯಾ ಚ ಆಕಿಞ್ಚಞ್ಞಾ ಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿ, ಯಾ ಚ ಸುಞ್ಞತಾ ಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿ, ಯಾ ಚ ಅನಿಮಿತ್ತಾ ಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿ - ಇಮೇ ಧಮ್ಮಾ ನಾನಾತ್ಥಾ ಚೇವ ನಾನಾಬ್ಯಞ್ಜನಾ ಚ ಉದಾಹು ಏಕತ್ಥಾ ಬ್ಯಞ್ಜನಮೇವ ನಾನ”ನ್ತಿ?

“ಯಾ ಚಾಯಂ, ಆವುಸೋ, ಅಪ್ಪಮಾಣಾ ಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿ, ಯಾ ಚ ಆಕಿಞ್ಚಞ್ಞಾ ಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿ, ಯಾ ಚ ಸುಞ್ಞತಾ ಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿ, ಯಾ ಚ ಅನಿಮಿತ್ತಾ ಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿ - ಅತ್ಥಿ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಪರಿಯಾಯೋ ಯಂ ಪರಿಯಾಯಂ ಆಗಮ್ಮ ಇಮೇ ಧಮ್ಮಾ ನಾನಾತ್ಥಾ ಚೇವ ನಾನಾಬ್ಯಞ್ಜನಾ ಚ; ಅತ್ಥಿ ಚ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಪರಿಯಾಯೋ ಯಂ ಪರಿಯಾಯಂ ಆಗಮ್ಮ ಇಮೇ ಧಮ್ಮಾ ಏಕತ್ಥಾ, ಬ್ಯಞ್ಜನಮೇವ ನಾನಂ”।

“ಕತಮೋ ಚಾವುಸೋ, ಪರಿಯಾಯೋ ಯಂ ಪರಿಯಾಯಂ ಆಗಮ್ಮ ಇಮೇ ಧಮ್ಮಾ ನಾನಾತ್ಥಾ ಚೇವ ನಾನಾಬ್ಯಞ್ಜನಾ ಚ”?

“ಇಧಾವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖು ಮೇತ್ತಾಸಹಗತೇನ ಚೇತಸಾ ಏಕಂ ದಿಸಂ ಫರಿತ್ವಾ ವಿಹರತಿ, ತಥಾ ದುತಿಯಂ, ತಥಾ ತತಿಯಂ, ತಥಾ ಚತುತ್ಥಂ। ಇತಿ ಉದ್ಧಮಧೋ ತಿರಿಯಂ ಸಬ್ಬಧಿ ಸಬ್ಬತ್ತತಾಯ ಸಬ್ಬಾವನ್ತಂ ಲೋಕಂ ಮೇತ್ತಾಸಹಗತೇನ ಚೇತಸಾ ವಿಪುಲೇನ ಮಹಗ್ಗತೇನ ಅಪ್ಪಮಾಣೇನ ಅವೇರೇನ ಅಬ್ಯಾಬಜ್ಝೇನ ಫರಿತ್ವಾ ವಿಹರತಿ। ಕರುಣಾಸಹಗತೇನ ಚೇತಸಾ…ಪೇ॰… ಮುದಿತಾಸಹಗತೇನ ಚೇತಸಾ… ಉಪೇಕ್ಖಾಸಹಗತೇನ ಚೇತಸಾ ಏಕಂ ದಿಸಂ ಫರಿತ್ವಾ ವಿಹರತಿ, ತಥಾ ದುತಿಯಂ, ತಥಾ ತತಿಯಂ, ತಥಾ ಚತುತ್ಥಂ। ಇತಿ ಉದ್ಧಮಧೋ ತಿರಿಯಂ ಸಬ್ಬಧಿ ಸಬ್ಬತ್ತತಾಯ ಸಬ್ಬಾವನ್ತಂ ಲೋಕಂ ಉಪೇಕ್ಖಾಸಹಗತೇನ ಚೇತಸಾ ವಿಪುಲೇನ ಮಹಗ್ಗತೇನ ಅಪ್ಪಮಾಣೇನ ಅವೇರೇನ ಅಬ್ಯಾಬಜ್ಝೇನ ಫರಿತ್ವಾ ವಿಹರತಿ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಾವುಸೋ, ಅಪ್ಪಮಾಣಾ ಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿ”।

“ಕತಮಾ ಚಾವುಸೋ, ಆಕಿಞ್ಚಞ್ಞಾ ಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿ”?

“ಇಧಾವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖು ಸಬ್ಬಸೋ ವಿಞ್ಞಾಣಞ್ಚಾಯತನಂ ಸಮತಿಕ್ಕಮ್ಮ ನತ್ಥಿ ಕಿಞ್ಚೀತಿ ಆಕಿಞ್ಚಞ್ಞಾಯತನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಾವುಸೋ, ಆಕಿಞ್ಚಞ್ಞಾ ಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿ”।

“ಕತಮಾ ಚಾವುಸೋ, ಸುಞ್ಞತಾ ಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿ”?

“ಇಧಾವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖು ಅರಞ್ಞಗತೋ ವಾ ರುಕ್ಖಮೂಲಗತೋ ವಾ ಸುಞ್ಞಾಗಾರಗತೋ ವಾ ಇತಿ ಪಟಿಸಞ್ಚಿಕ್ಖತಿ - ‘ಸುಞ್ಞಮಿದಂ ಅತ್ತೇನ ವಾ ಅತ್ತನಿಯೇನ ವಾ’ತಿ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಾವುಸೋ, ಸುಞ್ಞತಾ ಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿ”।

“ಕತಮಾ ಚಾವುಸೋ, ಅನಿಮಿತ್ತಾ ಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿ”?

“ಇಧಾವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖು ಸಬ್ಬನಿಮಿತ್ತಾನಂ ಅಮನಸಿಕಾರಾ ಅನಿಮಿತ್ತಂ ಚೇತೋಸಮಾಧಿಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಾವುಸೋ, ಅನಿಮಿತ್ತಾ ಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿ। ಅಯಂ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಪರಿಯಾಯೋ ಯಂ ಪರಿಯಾಯಂ ಆಗಮ್ಮ ಇಮೇ ಧಮ್ಮಾ ನಾನಾತ್ಥಾ ಚೇವ ನಾನಾಬ್ಯಞ್ಜನಾ ಚ”।

“ಕತಮೋ ಚಾವುಸೋ, ಪರಿಯಾಯೋ ಯಂ ಪರಿಯಾಯಂ ಆಗಮ್ಮ ಇಮೇ ಧಮ್ಮಾ ಏಕತ್ಥಾ ಬ್ಯಞ್ಜನಮೇವ ನಾನಂ”?

“ರಾಗೋ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಪಮಾಣಕರಣೋ, ದೋಸೋ ಪಮಾಣಕರಣೋ, ಮೋಹೋ ಪಮಾಣಕರಣೋ। ತೇ ಖೀಣಾಸವಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಪಹೀನಾ ಉಚ್ಛಿನ್ನಮೂಲಾ ತಾಲಾವತ್ಥುಕತಾ ಅನಭಾವಂಕತಾ ಆಯತಿಂ ಅನುಪ್ಪಾದಧಮ್ಮಾ। ಯಾವತಾ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಅಪ್ಪಮಾಣಾ ಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿಯೋ, ಅಕುಪ್ಪಾ ತಾಸಂ ಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿ ಅಗ್ಗಮಕ್ಖಾಯತಿ। ಸಾ ಖೋ ಪನಾಕುಪ್ಪಾ ಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿ ಸುಞ್ಞಾ ರಾಗೇನ, ಸುಞ್ಞಾ ದೋಸೇನ, ಸುಞ್ಞಾ ಮೋಹೇನ। ರಾಗೋ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಕಿಞ್ಚನೋ, ದೋಸೋ ಕಿಞ್ಚನೋ, ಮೋಹೋ ಕಿಞ್ಚನೋ। ತೇ ಖೀಣಾಸವಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಪಹೀನಾ ಉಚ್ಛಿನ್ನಮೂಲಾ ತಾಲಾವತ್ಥುಕತಾ ಅನಭಾವಂಕತಾ ಆಯತಿಂ ಅನುಪ್ಪಾದಧಮ್ಮಾ। ಯಾವತಾ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಆಕಿಞ್ಚಞ್ಞಾ ಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿಯೋ, ಅಕುಪ್ಪಾ ತಾಸಂ ಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿ ಅಗ್ಗಮಕ್ಖಾಯತಿ। ಸಾ ಖೋ ಪನಾಕುಪ್ಪಾ ಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿ ಸುಞ್ಞಾ ರಾಗೇನ, ಸುಞ್ಞಾ ದೋಸೇನ , ಸುಞ್ಞಾ ಮೋಹೇನ। ರಾಗೋ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ನಿಮಿತ್ತಕರಣೋ, ದೋಸೋ ನಿಮಿತ್ತಕರಣೋ, ಮೋಹೋ ನಿಮಿತ್ತಕರಣೋ। ತೇ ಖೀಣಾಸವಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಪಹೀನಾ ಉಚ್ಛಿನ್ನಮೂಲಾ ತಾಲಾವತ್ಥುಕತಾ ಅನಭಾವಂಕತಾ ಆಯತಿಂ ಅನುಪ್ಪಾದಧಮ್ಮಾ। ಯಾವತಾ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಅನಿಮಿತ್ತಾ ಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿಯೋ, ಅಕುಪ್ಪಾ ತಾಸಂ ಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿ ಅಗ್ಗಮಕ್ಖಾಯತಿ। ಸಾ ಖೋ ಪನಾಕುಪ್ಪಾ ಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿ ಸುಞ್ಞಾ ರಾಗೇನ, ಸುಞ್ಞಾ ದೋಸೇನ, ಸುಞ್ಞಾ ಮೋಹೇನ। ಅಯಂ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಪರಿಯಾಯೋ ಯಂ ಪರಿಯಾಯಂ ಆಗಮ್ಮ ಇಮೇ ಧಮ್ಮಾ ಏಕತ್ಥಾ ಬ್ಯಞ್ಜನಮೇವ ನಾನ”ನ್ತಿ।

ಇದಮವೋಚಾಯಸ್ಮಾ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ। ಅತ್ತಮನೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಮಹಾಕೋಟ್ಠಿಕೋ ಆಯಸ್ಮತೋ ಸಾರಿಪುತ್ತಸ್ಸ ಭಾಸಿತಂ ಅಭಿನನ್ದೀತಿ।

ಮಹಾವೇದಲ್ಲಸುತ್ತಂ ನಿಟ್ಠಿತಂ ತತಿಯಂ।

೪. ಚೂಳವೇದಲ್ಲಸುತ್ತಂ

೪೬೦. ಏವಂ ಮೇ ಸುತಂ - ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ರಾಜಗಹೇ ವಿಹರತಿ ವೇಳುವನೇ ಕಲನ್ದಕನಿವಾಪೇ। ಅಥ ಖೋ ವಿಸಾಖೋ ಉಪಾಸಕೋ ಯೇನ ಧಮ್ಮದಿನ್ನಾ ಭಿಕ್ಖುನೀ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಧಮ್ಮದಿನ್ನಂ ಭಿಕ್ಖುನಿಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ವಿಸಾಖೋ ಉಪಾಸಕೋ ಧಮ್ಮದಿನ್ನಂ ಭಿಕ್ಖುನಿಂ ಏತದವೋಚ - “‘ಸಕ್ಕಾಯೋ ಸಕ್ಕಾಯೋ’ತಿ, ಅಯ್ಯೇ, ವುಚ್ಚತಿ। ಕತಮೋ ನು ಖೋ, ಅಯ್ಯೇ, ಸಕ್ಕಾಯೋ ವುತ್ತೋ ಭಗವತಾ”ತಿ? “ಪಞ್ಚ ಖೋ ಇಮೇ, ಆವುಸೋ ವಿಸಾಖ, ಉಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧಾ ಸಕ್ಕಾಯೋ ವುತ್ತೋ ಭಗವತಾ, ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ - ರೂಪುಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧೋ, ವೇದನುಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧೋ, ಸಞ್ಞುಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧೋ, ಸಙ್ಖಾರುಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧೋ, ವಿಞ್ಞಾಣುಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧೋ। ಇಮೇ ಖೋ, ಆವುಸೋ ವಿಸಾಖ, ಪಞ್ಚುಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧಾ ಸಕ್ಕಾಯೋ ವುತ್ತೋ ಭಗವತಾ”ತಿ।

“ಸಾಧಯ್ಯೇ”ತಿ ಖೋ ವಿಸಾಖೋ ಉಪಾಸಕೋ ಧಮ್ಮದಿನ್ನಾಯ ಭಿಕ್ಖುನಿಯಾ ಭಾಸಿತಂ ಅಭಿನನ್ದಿತ್ವಾ ಅನುಮೋದಿತ್ವಾ ಧಮ್ಮದಿನ್ನಂ ಭಿಕ್ಖುನಿಂ ಉತ್ತರಿಂ ಪಞ್ಹಂ ಅಪುಚ್ಛಿ - “‘ಸಕ್ಕಾಯಸಮುದಯೋ ಸಕ್ಕಾಯಸಮುದಯೋ’ತಿ, ಅಯ್ಯೇ, ವುಚ್ಚತಿ। ಕತಮೋ ನು ಖೋ, ಅಯ್ಯೇ, ಸಕ್ಕಾಯಸಮುದಯೋ ವುತ್ತೋ ಭಗವತಾ”ತಿ? “ಯಾಯಂ, ಆವುಸೋ ವಿಸಾಖ, ತಣ್ಹಾ ಪೋನೋಬ್ಭವಿಕಾ ನನ್ದೀರಾಗಸಹಗತಾ ತತ್ರತತ್ರಾಭಿನನ್ದಿನೀ, ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ - ಕಾಮತಣ್ಹಾ ಭವತಣ್ಹಾ ವಿಭವತಣ್ಹಾ; ಅಯಂ ಖೋ, ಆವುಸೋ ವಿಸಾಖ, ಸಕ್ಕಾಯಸಮುದಯೋ ವುತ್ತೋ ಭಗವತಾ”ತಿ।

“‘ಸಕ್ಕಾಯನಿರೋಧೋ ಸಕ್ಕಾಯನಿರೋಧೋ’ತಿ, ಅಯ್ಯೇ, ವುಚ್ಚತಿ। ಕತಮೋ ನು ಖೋ, ಅಯ್ಯೇ, ಸಕ್ಕಾಯನಿರೋಧೋ ವುತ್ತೋ ಭಗವತಾ”ತಿ?

“ಯೋ ಖೋ, ಆವುಸೋ ವಿಸಾಖ, ತಸ್ಸಾಯೇವ ತಣ್ಹಾಯ ಅಸೇಸವಿರಾಗನಿರೋಧೋ ಚಾಗೋ ಪಟಿನಿಸ್ಸಗ್ಗೋ ಮುತ್ತಿ ಅನಾಲಯೋ; ಅಯಂ ಖೋ, ಆವುಸೋ ವಿಸಾಖ, ಸಕ್ಕಾಯನಿರೋಧೋ ವುತ್ತೋ ಭಗವತಾ”ತಿ।

“‘ಸಕ್ಕಾಯನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ ಸಕ್ಕಾಯನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ’ತಿ, ಅಯ್ಯೇ, ವುಚ್ಚತಿ। ಕತಮಾ ನು ಖೋ, ಅಯ್ಯೇ, ಸಕ್ಕಾಯನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ ವುತ್ತಾ ಭಗವತಾ”ತಿ?

“ಅಯಮೇವ ಖೋ, ಆವುಸೋ ವಿಸಾಖ, ಅರಿಯೋ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕೋ ಮಗ್ಗೋ ಸಕ್ಕಾಯನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ ವುತ್ತಾ ಭಗವತಾ, ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ - ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ ಸಮ್ಮಾಸಙ್ಕಪ್ಪೋ ಸಮ್ಮಾವಾಚಾ ಸಮ್ಮಾಕಮ್ಮನ್ತೋ ಸಮ್ಮಾಆಜೀವೋ ಸಮ್ಮಾವಾಯಾಮೋ ಸಮ್ಮಾಸತಿ ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧೀ”ತಿ।

“ತಞ್ಞೇವ ನು ಖೋ, ಅಯ್ಯೇ, ಉಪಾದಾನಂ ತೇ [ತೇವ (ಸೀ॰)] ಪಞ್ಚುಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧಾ ಉದಾಹು ಅಞ್ಞತ್ರ ಪಞ್ಚಹುಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧೇಹಿ ಉಪಾದಾನ”ನ್ತಿ? “ನ ಖೋ, ಆವುಸೋ ವಿಸಾಖ, ತಞ್ಞೇವ ಉಪಾದಾನಂ ತೇ ಪಞ್ಚುಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧಾ, ನಾಪಿ ಅಞ್ಞತ್ರ ಪಞ್ಚಹುಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧೇಹಿ ಉಪಾದಾನಂ। ಯೋ ಖೋ, ಆವುಸೋ ವಿಸಾಖ, ಪಞ್ಚಸು ಉಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧೇಸು ಛನ್ದರಾಗೋ ತಂ ತತ್ಥ ಉಪಾದಾನ”ನ್ತಿ।

೪೬೧. “ಕಥಂ ಪನಾಯ್ಯೇ, ಸಕ್ಕಾಯದಿಟ್ಠಿ ಹೋತೀ”ತಿ? “ಇಧಾವುಸೋ ವಿಸಾಖ, ಅಸ್ಸುತವಾ ಪುಥುಜ್ಜನೋ, ಅರಿಯಾನಂ ಅದಸ್ಸಾವೀ ಅರಿಯಧಮ್ಮಸ್ಸ ಅಕೋವಿದೋ ಅರಿಯಧಮ್ಮೇ ಅವಿನೀತೋ, ಸಪ್ಪುರಿಸಾನಂ ಅದಸ್ಸಾವೀ ಸಪ್ಪುರಿಸಧಮ್ಮಸ್ಸ ಅಕೋವಿದೋ ಸಪ್ಪುರಿಸಧಮ್ಮೇ ಅವಿನೀತೋ, ರೂಪಂ ಅತ್ತತೋ ಸಮನುಪಸ್ಸತಿ, ರೂಪವನ್ತಂ ವಾ ಅತ್ತಾನಂ, ಅತ್ತನಿ ವಾ ರೂಪಂ, ರೂಪಸ್ಮಿಂ ವಾ ಅತ್ತಾನಂ। ವೇದನಂ…ಪೇ॰… ಸಞ್ಞಂ… ಸಙ್ಖಾರೇ… ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಅತ್ತತೋ ಸಮನುಪಸ್ಸತಿ, ವಿಞ್ಞಾಣವನ್ತಂ ವಾ ಅತ್ತಾನಂ, ಅತ್ತನಿ ವಾ ವಿಞ್ಞಾಣಂ, ವಿಞ್ಞಾಣಸ್ಮಿಂ ವಾ ಅತ್ತಾನಂ। ಏವಂ ಖೋ , ಆವುಸೋ ವಿಸಾಖ, ಸಕ್ಕಾಯದಿಟ್ಠಿ ಹೋತೀ”ತಿ।

“ಕಥಂ ಪನಾಯ್ಯೇ, ಸಕ್ಕಾಯದಿಟ್ಠಿ ನ ಹೋತೀ”ತಿ?

“ಇಧಾವುಸೋ ವಿಸಾಖ, ಸುತವಾ ಅರಿಯಸಾವಕೋ, ಅರಿಯಾನಂ ದಸ್ಸಾವೀ ಅರಿಯಧಮ್ಮಸ್ಸ ಕೋವಿದೋ ಅರಿಯಧಮ್ಮೇ ಸುವಿನೀತೋ, ಸಪ್ಪುರಿಸಾನಂ ದಸ್ಸಾವೀ ಸಪ್ಪುರಿಸಧಮ್ಮಸ್ಸ ಕೋವಿದೋ ಸಪ್ಪುರಿಸಧಮ್ಮೇ ಸುವಿನೀತೋ, ನ ರೂಪಂ ಅತ್ತತೋ ಸಮನುಪಸ್ಸತಿ, ನ ರೂಪವನ್ತಂ ವಾ ಅತ್ತಾನಂ, ನ ಅತ್ತನಿ ವಾ ರೂಪಂ, ನ ರೂಪಸ್ಮಿಂ ವಾ ಅತ್ತಾನಂ। ನ ವೇದನಂ…ಪೇ॰… ನ ಸಞ್ಞಂ… ನ ಸಙ್ಖಾರೇ…ಪೇ॰… ನ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಅತ್ತತೋ ಸಮನುಪಸ್ಸತಿ, ನ ವಿಞ್ಞಾಣವನ್ತಂ ವಾ ಅತ್ತಾನಂ , ನ ಅತ್ತನಿ ವಾ ವಿಞ್ಞಾಣಂ, ನ ವಿಞ್ಞಾಣಸ್ಮಿಂ ವಾ ಅತ್ತಾನಂ। ಏವಂ ಖೋ, ಆವುಸೋ ವಿಸಾಖ, ಸಕ್ಕಾಯದಿಟ್ಠಿ ನ ಹೋತೀ”ತಿ।

೪೬೨. “ಕತಮೋ ಪನಾಯ್ಯೇ, ಅರಿಯೋ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕೋ ಮಗ್ಗೋ”ತಿ?

“ಅಯಮೇವ ಖೋ, ಆವುಸೋ ವಿಸಾಖ, ಅರಿಯೋ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕೋ ಮಗ್ಗೋ, ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ - ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ ಸಮ್ಮಾಸಙ್ಕಪ್ಪೋ ಸಮ್ಮಾವಾಚಾ ಸಮ್ಮಾಕಮ್ಮನ್ತೋ ಸಮ್ಮಾಆಜೀವೋ ಸಮ್ಮಾವಾಯಾಮೋ ಸಮ್ಮಾಸತಿ ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧೀ”ತಿ। “ಅರಿಯೋ ಪನಾಯ್ಯೇ, ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕೋ ಮಗ್ಗೋ ಸಙ್ಖತೋ ಉದಾಹು ಅಸಙ್ಖತೋ”ತಿ?

“ಅರಿಯೋ ಖೋ, ಆವುಸೋ ವಿಸಾಖ, ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕೋ ಮಗ್ಗೋ ಸಙ್ಖತೋ”ತಿ ।

“ಅರಿಯೇನ ನು ಖೋ, ಅಯ್ಯೇ, ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕೇನ ಮಗ್ಗೇನ ತಯೋ ಖನ್ಧಾ ಸಙ್ಗಹಿತಾ ಉದಾಹು ತೀಹಿ ಖನ್ಧೇಹಿ ಅರಿಯೋ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕೋ ಮಗ್ಗೋ ಸಙ್ಗಹಿತೋ”ತಿ?

“ನ ಖೋ, ಆವುಸೋ ವಿಸಾಖ, ಅರಿಯೇನ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕೇನ ಮಗ್ಗೇನ ತಯೋ ಖನ್ಧಾ ಸಙ್ಗಹಿತಾ; ತೀಹಿ ಚ ಖೋ, ಆವುಸೋ ವಿಸಾಖ, ಖನ್ಧೇಹಿ ಅರಿಯೋ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕೋ ಮಗ್ಗೋ ಸಙ್ಗಹಿತೋ। ಯಾ ಚಾವುಸೋ ವಿಸಾಖ, ಸಮ್ಮಾವಾಚಾ ಯೋ ಚ ಸಮ್ಮಾಕಮ್ಮನ್ತೋ ಯೋ ಚ ಸಮ್ಮಾಆಜೀವೋ ಇಮೇ ಧಮ್ಮಾ ಸೀಲಕ್ಖನ್ಧೇ ಸಙ್ಗಹಿತಾ। ಯೋ ಚ ಸಮ್ಮಾವಾಯಾಮೋ ಯಾ ಚ ಸಮ್ಮಾಸತಿ ಯೋ ಚ ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿ ಇಮೇ ಧಮ್ಮಾ ಸಮಾಧಿಕ್ಖನ್ಧೇ ಸಙ್ಗಹಿತಾ। ಯಾ ಚ ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ ಯೋ ಚ ಸಮ್ಮಾಸಙ್ಕಪ್ಪೋ, ಇಮೇ ಧಮ್ಮಾ ಪಞ್ಞಾಕ್ಖನ್ಧೇ ಸಙ್ಗಹಿತಾ”ತಿ।

“ಕತಮೋ ಪನಾಯ್ಯೇ, ಸಮಾಧಿ, ಕತಮೇ ಧಮ್ಮಾ ಸಮಾಧಿನಿಮಿತ್ತಾ, ಕತಮೇ ಧಮ್ಮಾ ಸಮಾಧಿಪರಿಕ್ಖಾರಾ, ಕತಮಾ ಸಮಾಧಿಭಾವನಾ”ತಿ?

“ಯಾ ಖೋ, ಆವುಸೋ ವಿಸಾಖ, ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಏಕಗ್ಗತಾ ಅಯಂ ಸಮಾಧಿ; ಚತ್ತಾರೋ ಸತಿಪಟ್ಠಾನಾ ಸಮಾಧಿನಿಮಿತ್ತಾ; ಚತ್ತಾರೋ ಸಮ್ಮಪ್ಪಧಾನಾ ಸಮಾಧಿಪರಿಕ್ಖಾರಾ। ಯಾ ತೇಸಂಯೇವ ಧಮ್ಮಾನಂ ಆಸೇವನಾ ಭಾವನಾ ಬಹುಲೀಕಮ್ಮಂ, ಅಯಂ ಏತ್ಥ ಸಮಾಧಿಭಾವನಾ”ತಿ।

೪೬೩. “ಕತಿ ಪನಾಯ್ಯೇ, ಸಙ್ಖಾರಾ”ತಿ?

“ತಯೋಮೇ, ಆವುಸೋ ವಿಸಾಖ, ಸಙ್ಖಾರಾ - ಕಾಯಸಙ್ಖಾರೋ, ವಚೀಸಙ್ಖಾರೋ, ಚಿತ್ತಸಙ್ಖಾರೋ”ತಿ।

“ಕತಮೋ ಪನಾಯ್ಯೇ, ಕಾಯಸಙ್ಖಾರೋ, ಕತಮೋ ವಚೀಸಙ್ಖಾರೋ, ಕತಮೋ ಚಿತ್ತಸಙ್ಖಾರೋ”ತಿ?

“ಅಸ್ಸಾಸಪಸ್ಸಾಸಾ ಖೋ, ಆವುಸೋ ವಿಸಾಖ, ಕಾಯಸಙ್ಖಾರೋ, ವಿತಕ್ಕವಿಚಾರಾ ವಚೀಸಙ್ಖಾರೋ, ಸಞ್ಞಾ ಚ ವೇದನಾ ಚ ಚಿತ್ತಸಙ್ಖಾರೋ”ತಿ।

“ಕಸ್ಮಾ ಪನಾಯ್ಯೇ, ಅಸ್ಸಾಸಪಸ್ಸಾಸಾ ಕಾಯಸಙ್ಖಾರೋ, ಕಸ್ಮಾ ವಿತಕ್ಕವಿಚಾರಾ ವಚೀಸಙ್ಖಾರೋ, ಕಸ್ಮಾ ಸಞ್ಞಾ ಚ ವೇದನಾ ಚ ಚಿತ್ತಸಙ್ಖಾರೋ”ತಿ?

“ಅಸ್ಸಾಸಪಸ್ಸಾಸಾ ಖೋ, ಆವುಸೋ ವಿಸಾಖ, ಕಾಯಿಕಾ ಏತೇ ಧಮ್ಮಾ ಕಾಯಪ್ಪಟಿಬದ್ಧಾ, ತಸ್ಮಾ ಅಸ್ಸಾಸಪಸ್ಸಾಸಾ ಕಾಯಸಙ್ಖಾರೋ। ಪುಬ್ಬೇ ಖೋ, ಆವುಸೋ ವಿಸಾಖ, ವಿತಕ್ಕೇತ್ವಾ ವಿಚಾರೇತ್ವಾ ಪಚ್ಛಾ ವಾಚಂ ಭಿನ್ದತಿ, ತಸ್ಮಾ ವಿತಕ್ಕವಿಚಾರಾ ವಚೀಸಙ್ಖಾರೋ। ಸಞ್ಞಾ ಚ ವೇದನಾ ಚ ಚೇತಸಿಕಾ ಏತೇ ಧಮ್ಮಾ ಚಿತ್ತಪ್ಪಟಿಬದ್ಧಾ, ತಸ್ಮಾ ಸಞ್ಞಾ ಚ ವೇದನಾ ಚ ಚಿತ್ತಸಙ್ಖಾರೋ”ತಿ।

೪೬೪. “ಕಥಂ ಪನಾಯ್ಯೇ, ಸಞ್ಞಾವೇದಯಿತನಿರೋಧಸಮಾಪತ್ತಿ ಹೋತೀ”ತಿ?

“ನ ಖೋ, ಆವುಸೋ ವಿಸಾಖ, ಸಞ್ಞಾವೇದಯಿತನಿರೋಧಂ ಸಮಾಪಜ್ಜನ್ತಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಏವಂ ಹೋತಿ - ‘ಅಹಂ ಸಞ್ಞಾವೇದಯಿತನಿರೋಧಂ ಸಮಾಪಜ್ಜಿಸ್ಸ’ನ್ತಿ ವಾ, ‘ಅಹಂ ಸಞ್ಞಾವೇದಯಿತನಿರೋಧಂ ಸಮಾಪಜ್ಜಾಮೀ’ತಿ ವಾ, ‘ಅಹಂ ಸಞ್ಞಾವೇದಯಿತನಿರೋಧಂ ಸಮಾಪನ್ನೋ’ತಿ ವಾ। ಅಥ ಖ್ವಾಸ್ಸ ಪುಬ್ಬೇವ ತಥಾ ಚಿತ್ತಂ ಭಾವಿತಂ ಹೋತಿ ಯಂ ತಂ ತಥತ್ತಾಯ ಉಪನೇತೀ”ತಿ।

“ಸಞ್ಞಾವೇದಯಿತನಿರೋಧಂ ಸಮಾಪಜ್ಜನ್ತಸ್ಸ ಪನಾಯ್ಯೇ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಕತಮೇ ಧಮ್ಮಾ ಪಠಮಂ ನಿರುಜ್ಝನ್ತಿ - ಯದಿ ವಾ ಕಾಯಸಙ್ಖಾರೋ, ಯದಿ ವಾ ವಚೀಸಙ್ಖಾರೋ, ಯದಿ ವಾ ಚಿತ್ತಸಙ್ಖಾರೋ”ತಿ? “ಸಞ್ಞಾವೇದಯಿತನಿರೋಧಂ ಸಮಾಪಜ್ಜನ್ತಸ್ಸ

ಖೋ, ಆವುಸೋ ವಿಸಾಖ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಪಠಮಂ ನಿರುಜ್ಝತಿ ವಚೀಸಙ್ಖಾರೋ, ತತೋ ಕಾಯಸಙ್ಖಾರೋ, ತತೋ ಚಿತ್ತಸಙ್ಖಾರೋ''ತಿ।

''ಕಥಂ ಪನಾಯ್ಯೇ, ಸಞ್ಞಾವೇದಯಿತನಿರೋಧಸಮಾಪತ್ತಿಯಾ ವುಟ್ಠಾನಂ ಹೋತೀ''ತಿ?

''ನ ಖೋ, ಆವುಸೋ ವಿಸಾಖ, ಸಞ್ಞಾವೇದಯಿತನಿರೋಧಸಮಾಪತ್ತಿಯಾ ವುಟ್ಠಹನ್ತಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಏವಂ ಹೋತಿ - 'ಅಹಂ ಸಞ್ಞಾವೇದಯಿತನಿರೋಧಸಮಾಪತ್ತಿಯಾ ವುಟ್ಠಹಿಸ್ಸ'ನ್ತಿ ವಾ, 'ಅಹಂ ಸಞ್ಞಾವೇದಯಿತನಿರೋಧಸಮಾಪತ್ತಿಯಾ ವುಟ್ಠಹಾಮೀ'ತಿ ವಾ, 'ಅಹಂ ಸಞ್ಞಾವೇದಯಿತನಿರೋಧಸಮಾಪತ್ತಿಯಾ ವುಟ್ಠಿತೋ'ತಿ ವಾ। ಅಥ ಖ್ವಾಸ್ಸ ಪುಬ್ಬೇವ ತಥಾ ಚಿತ್ತಂ ಭಾವಿತಂ ಹೋತಿ ಯಂ ತಂ ತಥತ್ತಾಯ ಉಪನೇತೀ''ತಿ।

''ಸಞ್ಞಾವೇದಯಿತನಿರೋಧಸಮಾಪತ್ತಿಯಾ ವುಟ್ಠಹನ್ತಸ್ಸ ಪನಾಯ್ಯೇ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಕತಮೇ ಧಮ್ಮಾ ಪಠಮಂ ಉಪ್ಪಜ್ಜನ್ತಿ - ಯದಿ ವಾ ಕಾಯಸಙ್ಖಾರೋ, ಯದಿ ವಾ ವಚೀಸಙ್ಖಾರೋ, ಯದಿ ವಾ ಚಿತ್ತಸಙ್ಖಾರೋ''ತಿ?
''ಸಞ್ಞಾವೇದಯಿತನಿರೋಧಸಮಾಪತ್ತಿಯಾ ವುಟ್ಠಹನ್ತಸ್ಸ ಖೋ, ಆವುಸೋ ವಿಸಾಖ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಪಠಮಂ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಚಿತ್ತಸಙ್ಖಾರೋ, ತತೋ ಕಾಯಸಙ್ಖಾರೋ, ತತೋ ವಚೀಸಙ್ಖಾರೋ''ತಿ।

''ಸಞ್ಞಾವೇದಯಿತನಿರೋಧಸಮಾಪತ್ತಿಯಾ ವುಟ್ಠಿತಂ ಪನಾಯ್ಯೇ, ಭಿಕ್ಖುಂ ಕತಿ ಫಸ್ಸಾ ಫುಸನ್ತೀ''ತಿ?
''ಸಞ್ಞಾವೇದಯಿತನಿರೋಧಸಮಾಪತ್ತಿಯಾ ವುಟ್ಠಿತಂ ಖೋ, ಆವುಸೋ ವಿಸಾಖ, ಭಿಕ್ಖುಂ ತಯೋ ಫಸ್ಸಾ ಫುಸನ್ತಿ - ಸುಞ್ಞತೋ ಫಸ್ಸೋ, ಅನಿಮಿತ್ತೋ ಫಸ್ಸೋ, ಅಪ್ಪಣಿಹಿತೋ ಫಸ್ಸೋ''ತಿ।

''ಸಞ್ಞಾವೇದಯಿತನಿರೋಧಸಮಾಪತ್ತಿಯಾ ವುಟ್ಠಿತಸ್ಸ ಪನಾಯ್ಯೇ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಕಿಂನಿನ್ನಂ ಚಿತ್ತಂ ಹೋತಿ ಕಿಂಪೋಣಂ ಕಿಂಪಬ್ಭಾರ''ನ್ತಿ? ''ಸಞ್ಞಾವೇದಯಿತನಿರೋಧಸಮಾಪತ್ತಿಯಾ ವುಟ್ಠಿತಸ್ಸ ಖೋ, ಆವುಸೋ ವಿಸಾಖ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ವಿವೇಕನಿನ್ನಂ ಚಿತ್ತಂ ಹೋತಿ, ವಿವೇಕಪೋಣಂ ವಿವೇಕಪಬ್ಭಾರ''ನ್ತಿ।

೪೬೫. ''ಕತಿ ಪನಾಯ್ಯೇ, ವೇದನಾ''ತಿ?

''ತಿಸ್ಸೋ ಖೋ ಇಮಾ, ಆವುಸೋ ವಿಸಾಖ, ವೇದನಾ - ಸುಖಾ ವೇದನಾ, ದುಕ್ಖಾ ವೇದನಾ, ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಾ ವೇದನಾ''ತಿ।

''ಕತಮಾ ಪನಾಯ್ಯೇ, ಸುಖಾ ವೇದನಾ, ಕತಮಾ ದುಕ್ಖಾ ವೇದನಾ, ಕತಮಾ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಾ ವೇದನಾ''ತಿ?

''ಯಂ ಖೋ, ಆವುಸೋ ವಿಸಾಖ, ಕಾಯಿಕಂ ವಾ ಚೇತಸಿಕಂ ವಾ ಸುಖಂ ಸಾತಂ ವೇದಯಿತಂ - ಅಯಂ ಸುಖಾ ವೇದನಾ। ಯಂ ಖೋ, ಆವುಸೋ ವಿಸಾಖ, ಕಾಯಿಕಂ ವಾ ಚೇತಸಿಕಂ ವಾ ದುಕ್ಖಂ ಅಸಾತಂ ವೇದಯಿತಂ - ಅಯಂ ದುಕ್ಖಾ ವೇದನಾ। ಯಂ ಖೋ, ಆವುಸೋ ವಿಸಾಖ, ಕಾಯಿಕಂ ವಾ ಚೇತಸಿಕಂ ವಾ ನೇವ ಸಾತಂ ನಾಸಾತಂ ವೇದಯಿತಂ - ಅಯಂ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಾ ವೇದನಾ''ತಿ।

''ಸುಖಾ ಪನಾಯ್ಯೇ, ವೇದನಾ ಕಿಂಸುಖಾ ಕಿಂದುಕ್ಖಾ, ದುಕ್ಖಾ ವೇದನಾ ಕಿಂಸುಖಾ ಕಿಂದುಕ್ಖಾ, ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಾ ವೇದನಾ ಕಿಂಸುಖಾ ಕಿಂದುಕ್ಖಾ''ತಿ?

''ಸುಖಾ ಖೋ, ಆವುಸೋ ವಿಸಾಖ, ವೇದನಾ ಠಿತಿಸುಖಾ ವಿಪರಿಣಾಮದುಕ್ಖಾ; ದುಕ್ಖಾ ವೇದನಾ ಠಿತಿದುಕ್ಖಾ ವಿಪರಿಣಾಮಸುಖಾ ; ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಾ ವೇದನಾ ಞಾಣಸುಖಾ ಅಞ್ಞಾಣದುಕ್ಖಾ''ತಿ।

“ಸುಖಾಯ ಪನಾಯ್ಯೇ, ವೇದನಾಯ ಕಿಂ ಅನುಸಯೋ ಅನುಸೇತಿ, ದುಕ್ಖಾಯ ವೇದನಾಯ ಕಿಂ ಅನುಸಯೋ ಅನುಸೇತಿ, ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಾಯ ವೇದನಾಯ ಕಿಂ ಅನುಸಯೋ ಅನುಸೇತೀ”ತಿ?

“ಸುಖಾಯ ಖೋ, ಆವುಸೋ ವಿಸಾಖ, ವೇದನಾಯ ರಾಗಾನುಸಯೋ ಅನುಸೇತಿ, ದುಕ್ಖಾಯ ವೇದನಾಯ ಪಟಿಘಾನುಸಯೋ ಅನುಸೇತಿ, ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಾಯ ವೇದನಾಯ ಅವಿಜ್ಜಾನುಸಯೋ ಅನುಸೇತೀ”ತಿ।

“ಸಬ್ಬಾಯ ನು ಖೋ, ಅಯ್ಯೇ, ಸುಖಾಯ ವೇದನಾಯ ರಾಗಾನುಸಯೋ ಅನುಸೇತಿ, ಸಬ್ಬಾಯ ದುಕ್ಖಾಯ ವೇದನಾಯ ಪಟಿಘಾನುಸಯೋ ಅನುಸೇತಿ, ಸಬ್ಬಾಯ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಾಯ ವೇದನಾಯ ಅವಿಜ್ಜಾನುಸಯೋ ಅನುಸೇತೀ”ತಿ?

“ನ ಖೋ, ಆವುಸೋ ವಿಸಾಖ, ಸಬ್ಬಾಯ ಸುಖಾಯ ವೇದನಾಯ ರಾಗಾನುಸಯೋ ಅನುಸೇತಿ, ನ ಸಬ್ಬಾಯ ದುಕ್ಖಾಯ ವೇದನಾಯ ಪಟಿಘಾನುಸಯೋ ಅನುಸೇತಿ, ನ ಸಬ್ಬಾಯ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಾಯ ವೇದನಾಯ ಅವಿಜ್ಜಾನುಸಯೋ ಅನುಸೇತೀ”ತಿ।

“ಸುಖಾಯ ಪನಾಯ್ಯೇ, ವೇದನಾಯ ಕಿಂ ಪಹಾತಬ್ಬಂ, ದುಕ್ಖಾಯ ವೇದನಾಯ ಕಿಂ ಪಹಾತಬ್ಬಂ, ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಾಯ ವೇದನಾಯ ಕಿಂ ಪಹಾತಬ್ಬ”ನ್ತಿ?

“ಸುಖಾಯ ಖೋ, ಆವುಸೋ ವಿಸಾಖ, ವೇದನಾಯ ರಾಗಾನುಸಯೋ ಪಹಾತಬ್ಬೋ, ದುಕ್ಖಾಯ ವೇದನಾಯ ಪಟಿಘಾನುಸಯೋ ಪಹಾತಬ್ಬೋ, ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಾಯ ವೇದನಾಯ ಅವಿಜ್ಜಾನುಸಯೋ ಪಹಾತಬ್ಬೋ”ತಿ।

“ಸಬ್ಬಾಯ ನು ಖೋ, ಅಯ್ಯೇ, ಸುಖಾಯ ವೇದನಾಯ ರಾಗಾನುಸಯೋ ಪಹಾತಬ್ಬೋ, ಸಬ್ಬಾಯ ದುಕ್ಖಾಯ ವೇದನಾಯ ಪಟಿಘಾನುಸಯೋ ಪಹಾತಬ್ಬೋ, ಸಬ್ಬಾಯ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಾಯ ವೇದನಾಯ ಅವಿಜ್ಜಾನುಸಯೋ ಪಹಾತಬ್ಬೋ”ತಿ?

“ನ ಖೋ, ಆವುಸೋ ವಿಸಾಖ, ಸಬ್ಬಾಯ ಸುಖಾಯ ವೇದನಾಯ ರಾಗಾನುಸಯೋ ಪಹಾತಬ್ಬೋ, ನ ಸಬ್ಬಾಯ ದುಕ್ಖಾಯ ವೇದನಾಯ ಪಟಿಘಾನುಸಯೋ ಪಹಾತಬ್ಬೋ , ನ ಸಬ್ಬಾಯ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಾಯ ವೇದನಾಯ ಅವಿಜ್ಜಾನುಸಯೋ ಪಹಾತಬ್ಬೋ। ಇಧಾವುಸೋ ವಿಸಾಖ, ಭಿಕ್ಖು ವಿವಿಚ್ಚೇವ ಕಾಮೇಹಿ ವಿವಿಚ್ಚ ಅಕುಸಲೇಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸವಿತಕ್ಕಂ ಸವಿಚಾರಂ ವಿವೇಕಜಂ ಪೀತಿಸುಖಂ ಪಠಮಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ। ರಾಗಂ ತೇನ ಪಜಹತಿ, ನ ತತ್ಥ ರಾಗಾನುಸಯೋ ಅನುಸೇತಿ। ಇಧಾವುಸೋ ವಿಸಾಖ, ಭಿಕ್ಖು ಇತಿ ಪಟಿಸಞ್ಚಿಕ್ಖತಿ - ‘ಕುದಾಸ್ಸು ನಾಮಾಹಂ ತದಾಯತನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರಿಸ್ಸಾಮಿ ಯದರಿಯಾ ಏತರಹಿ ಆಯತನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರನ್ತೀ’ತಿ? ಇತಿ ಅನುತ್ತರೇಸು ವಿಮೋಕ್ಖೇಸು ಪಿಹಂ ಉಪಟ್ಠಾಪಯತೋ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಪಿಹಾಪ್ಪಚ್ಚಯಾ ದೋಮನಸ್ಸಂ। ಪಟಿಘಂ ತೇನ ಪಜಹತಿ, ನ ತತ್ಥ ಪಟಿಘಾನುಸಯೋ ಅನುಸೇತಿ। ಇಧಾವುಸೋ ವಿಸಾಖ, ಭಿಕ್ಖು ಸುಖಸ್ಸ ಚ ಪಹಾನಾ, ದುಕ್ಖಸ್ಸ ಚ ಪಹಾನಾ, ಪುಬ್ಬೇವ ಸೋಮನಸ್ಸದೋಮನಸ್ಸಾನಂ ಅತ್ಥಙ್ಗಮಾ, ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಂ ಉಪೇಕ್ಖಾಸತಿಪಾರಿಸುದ್ಧಿಂ ಚತುತ್ಥಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ। ಅವಿಜ್ಜಂ ತೇನ ಪಜಹತಿ, ನ ತತ್ಥ ಅವಿಜ್ಜಾನುಸಯೋ ಅನುಸೇತೀ”ತಿ।

೪೬೬. “ಸುಖಾಯ ಪನಾಯ್ಯೇ, ವೇದನಾಯ ಕಿಂ ಪಟಿಭಾಗೋ”ತಿ?

“ಸುಖಾಯ ಖೋ, ಆವುಸೋ ವಿಸಾಖ, ವೇದನಾಯ ದುಕ್ಖಾ ವೇದನಾ ಪಟಿಭಾಗೋ”ತಿ।

“ದುಕ್ಖಾಯ ಪನ್ನಾಯ್ಯೇ, ವೇದನಾಯ ಕಿಂ ಪಟಿಭಾಗೋ”ತಿ?

“ದುಕ್ಖಾಯ ಖೋ, ಆವುಸೋ ವಿಸಾಖ, ವೇದನಾಯ ಸುಖಾ ವೇದನಾ ಪಟಿಭಾಗೋ”ತಿ।

“ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಾಯ ಪನಾಯ್ಯೇ, ವೇದನಾಯ ಕಿಂ ಪಟಿಭಾಗೋ”ತಿ?

“ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಾಯ ಖೋ, ಆವುಸೋ ವಿಸಾಖ, ವೇದನಾಯ ಅವಿಜ್ಜಾ ಪಟಿಭಾಗೋ”ತಿ।

“ಅವಿಜ್ಜಾಯ ಪನಾಯ್ಯೇ, ಕಿಂ ಪಟಿಭಾಗೋ”ತಿ?

“ಅವಿಜ್ಜಾಯ ಖೋ, ಆವುಸೋ ವಿಸಾಖ, ವಿಜ್ಜಾ ಪಟಿಭಾಗೋ”ತಿ।

“ವಿಜ್ಜಾಯ ಪನಾಯ್ಯೇ, ಕಿಂ ಪಟಿಭಾಗೋ”ತಿ?

“ವಿಜ್ಜಾಯ ಖೋ, ಆವುಸೋ ವಿಸಾಖ, ವಿಮುತ್ತಿ ಪಟಿಭಾಗೋ”ತಿ।

“ವಿಮುತ್ತಿಯಾ ಪನಾಯ್ಯೇ , ಕಿಂ ಪಟಿಭಾಗೋ”ತಿ?

“ವಿಮುತ್ತಿಯಾ ಖೋ, ಆವುಸೋ ವಿಸಾಖ, ನಿಬ್ಬಾನಂ ಪಟಿಭಾಗೋ”ತಿ।

“ನಿಬ್ಬಾನಸ್ಸ ಪನಾಯ್ಯೇ, ಕಿಂ ಪಟಿಭಾಗೋ”ತಿ? “ಅಚ್ಚಯಾಸಿ, ಆವುಸೋ [ಅಚ್ಚಸರಾವುಸೋ (ಸೀ॰ ಪೀ॰), ಅಚ್ಚಸ್ಸರಾವುಸೋ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)] ವಿಸಾಖ, ಪಞ್ಹಂ, ನಾಸಕ್ಖಿ ಪಞ್ಹಾನಂ ಪರಿಯನ್ತಂ ಗಹೇತುಂ। ನಿಬ್ಬಾನೋಗಧಞ್ಹಿ, ಆವುಸೋ ವಿಸಾಖ, ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ, ನಿಬ್ಬಾನಪರಾಯನಂ ನಿಬ್ಬಾನಪರಿಯೋಸಾನಂ। ಆಕಙ್ಖಮಾನೋ ಚ ತ್ವಂ, ಆವುಸೋ ವಿಸಾಖ, ಭಗವನ್ತಂ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಏತಮತ್ಥಂ ಪುಚ್ಛೇಯ್ಯಾಸಿ, ಯಥಾ ಚ ತೇ ಭಗವಾ ಬ್ಯಾಕರೋತಿ ತಥಾ ನಂ ಧಾರೇಯ್ಯಾಸೀ”ತಿ।

೪೬೭. ಅಥ ಖೋ ವಿಸಾಖೋ ಉಪಾಸಕೋ ಧಮ್ಮದಿನ್ನಾಯ ಭಿಕ್ಖುನಿಯಾ ಭಾಸಿತಂ ಅಭಿನನ್ದಿತ್ವಾ ಅನುಮೋದಿತ್ವಾ ಉಟ್ಠಾಯಾಸನಾ ಧಮ್ಮದಿನ್ನಂ ಭಿಕ್ಖುನಿಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಪದಕ್ಖಿಣಂ ಕತ್ವಾ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ವಿಸಾಖೋ ಉಪಾಸಕೋ ಯಾವತಕೋ ಅಹೋಸಿ ಧಮ್ಮದಿನ್ನಾಯ ಭಿಕ್ಖುನಿಯಾ ಸದ್ಧಿಂ ಕಥಾಸಲ್ಲಾಪೋ ತಂ ಸಬ್ಬಂ ಭಗವತೋ ಆರೋಚೇಸಿ। ಏವಂ ವುತ್ತೇ, ಭಗವಾ ವಿಸಾಖಂ ಉಪಾಸಕಂ ಏತದವೋಚ – “ಪಣ್ಡಿತಾ, ವಿಸಾಖ, ಧಮ್ಮದಿನ್ನಾ ಭಿಕ್ಖುನೀ, ಮಹಾಪಞ್ಞಾ, ವಿಸಾಖ, ಧಮ್ಮದಿನ್ನಾ ಭಿಕ್ಖುನೀ। ಮಂ ಚೇಪಿ ತ್ವಂ, ವಿಸಾಖ, ಏತಮತ್ಥಂ ಪುಚ್ಛೇಯ್ಯಾಸಿ, ಅಹಮ್ಪಿ ತಂ ಏವಮೇವಂ ಬ್ಯಾಕರೇಯ್ಯಂ, ಯಥಾ ತಂ ಧಮ್ಮದಿನ್ನಾಯ ಭಿಕ್ಖುನಿಯಾ ಬ್ಯಾಕತಂ। ಏಸೋ ಚೇವೇತಸ್ಸ [ಏಸೋವೇತಸ್ಸ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)] ಅತ್ಥೋ। ಏವಞ್ಚ ನಂ [ಏವಮೇತಂ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)] ಧಾರೇಹೀ”ತಿ।

ಇದಮವೋಚ ಭಗವಾ। ಅತ್ತಮನೋ ವಿಸಾಖೋ ಉಪಾಸಕೋ ಭಗವತೋ ಭಾಸಿತಂ ಅಭಿನನ್ದೀತಿ।

ಚೂಳವೇದಲ್ಲಸುತ್ತಂ ನಿಟ್ಠಿತಂ ಚತುತ್ಥಂ।

೫. ಚೂಳಧಮ್ಮಸಮಾದಾನಸುತ್ತಂ

೪೬೮. ಏವಂ ಮೇ ಸುತಂ – ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ ಜೇತವನೇ ಅನಾಥಪಿಣ್ಡಿಕಸ್ಸ ಆರಾಮೇ। ತತ್ರ ಖೋ ಭಗವಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಮನ್ತೇಸಿ – “ಭಿಕ್ಖವೋ”ತಿ। “ಭದನ್ತೇ”ತಿ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಭಗವತೋ ಪಚ್ಚಸ್ಸೋಸುಂ। ಭಗವಾ ಏತದವೋಚ – “ಚತ್ತಾರಿಮಾನಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮಸಮಾದಾನಾನಿ। ಕತಮಾನಿ ಚತ್ತಾರಿ? ಅತ್ಥಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮಸಮಾದಾನಂ ಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನಸುಖಂ ಆಯತಿಂ ದುಕ್ಖವಿಪಾಕಂ; ಅತ್ಥಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ , ಧಮ್ಮಸಮಾದಾನಂ ಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನದುಕ್ಖಞ್ಚೇವ ಆಯತಿಞ್ಚ ದುಕ್ಖವಿಪಾಕಂ; ಅತ್ಥಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ,

ಧಮ್ಮಸಮಾದಾನಂ ಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನದುಕ್ಖಂ ಆಯತಿಂ ಸುಖವಿಪಾಕಂ; ಅತ್ಥಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮಸಮಾದಾನಂ ಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನಸುಖಞ್ಚೇವ ಆಯತಿಞ್ಚ ಸುಖವಿಪಾಕಂ"।

೪೭೯. "ಕತಮಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮಸಮಾದಾನಂ ಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನಸುಖಂ ಆಯತಿಂ ದುಕ್ಖವಿಪಾಕಂ? ಸನ್ತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕೇ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಏವಂವಾದಿನೋ ಏವಂದಿಟ್ಠಿನೋ - 'ನತ್ಥಿ ಕಾಮೇಸು ದೋಸೋ'ತಿ। ತೇ ಕಾಮೇಸು ಪಾತಬ್ಯತಂ ಆಪಜ್ಜನ್ತಿ। ತೇ ಖೋ ಮೋಳಿಬದ್ಧಾಹಿ [ಮೋಳಿಬನ್ಧಾಹಿ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಕ॰)] ಪರಿಬ್ಬಾಜಿಕಾಹಿ ಪರಿಚಾರೇನ್ತಿ। ತೇ ಏವಮಾಹಂಸು - 'ಕಿಂಸು ನಾಮ ತೇ ಭೋನ್ತೋ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಕಾಮೇಸು ಅನಾಗತಭಯಂ ಸಮ್ಪಸ್ಸಮಾನಾ ಕಾಮಾನಂ ಪಹಾನಮಾಹಂಸು, ಕಾಮಾನಂ ಪರಿಞ್ಞಂ ಪಞ್ಞಪೇನ್ತಿ? ಸುಖೋ ಇಮಿಸ್ಸಾ ಪರಿಬ್ಬಾಜಿಕಾಯ ತರುಣಾಯ ಮುದುಕಾಯ ಲೋಮಸಾಯ ಬಾಹಾಯ ಸಮ್ಫಸ್ಸೋ'ತಿ ತೇ ಕಾಮೇಸು ಪಾತಬ್ಯತಂ ಆಪಜ್ಜನ್ತಿ। ತೇ ಕಾಮೇಸು ಪಾತಬ್ಯತಂ ಆಪಜ್ಜಿತ್ವಾ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಅಪಾಯಂ ದುಗ್ಗತಿಂ ವಿನಿಪಾತಂ ನಿರಯಂ ಉಪಪಜ್ಜನ್ತಿ। ತೇ ತತ್ಥ ದುಕ್ಖಾ ತಿಬ್ಬಾ ಖರಾ ಕಟುಕಾ ವೇದನಾ ವೇದಯನ್ತಿ। ತೇ ಏವಮಾಹಂಸು - 'ಇದಂ ಖೋ ತೇ ಭೋನ್ತೋ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಕಾಮೇಸು ಅನಾಗತಭಯಂ ಸಮ್ಪಸ್ಸಮಾನಾ ಕಾಮಾನಂ ಪಹಾನಮಾಹಂಸು, ಕಾಮಾನಂ ಪರಿಞ್ಞಂ ಪಞ್ಞಪೇನ್ತಿ, ಇಮೇ ಹಿ ಮಯಂ ಕಾಮಹೇತು ಕಾಮನಿದಾನಂ ದುಕ್ಖಾ ತಿಬ್ಬಾ ಖರಾ ಕಟುಕಾ ವೇದನಾ ವೇದಯಾಮಾ'ತಿ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಗಿಮ್ಹಾನಂ ಪಚ್ಛಿಮೇ ಮಾಸೇ ಮಾಲುವಾಸಿಪಾಟಿಕಾ ಫಲೇಯ್ಯ। ಅಥ ಖೋ ತಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಾಲುವಾಬೀಜಂ ಅಞ್ಞತರಸ್ಮಿಂ ಸಾಲಮೂಲೇ ನಿಪತೇಯ್ಯ। ಅಥ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯಾ ತಸ್ಮಿಂ ಸಾಲೇ ಅಧಿವತ್ಥಾ ದೇವತಾ ಸಾ ಭೀತಾ ಸಂವಿಗ್ಗಾ ಸನ್ತಾಸಂ ಆಪಜ್ಜೇಯ್ಯ। ಅಥ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಸ್ಮಿಂ ಸಾಲೇ ಅಧಿವತ್ಥಾಯ ದೇವತಾಯ ಮಿತ್ತಾಮಚ್ಚಾ ಞಾತಿಸಾಲೋಹಿತಾ ಆರಾಮದೇವತಾ ವನದೇವತಾ ರುಕ್ಖದೇವತಾ ಓಸಧಿತಿಣವನಪ್ಪತೀಸು ಅಧಿವತ್ಥಾ ದೇವತಾ ಸಙ್ಗಮ್ಮ ಸಮಾಗಮ್ಮ ಏವಂ ಸಮಸ್ಸಾಸೇಯ್ಯುಂ - 'ಮಾ ಭವಂ ಭಾಯಿ, ಮಾ ಭವಂ ಭಾಯಿ; ಅಪ್ಪೇವ ನಾಮೇತಂ ಮಾಲುವಾಬೀಜಂ ಮೋರೋ ವಾ ಗಿಲೇಯ್ಯ [ಮೋರೋ ವಾ ಗಿಲೇಯ್ಯ, ಗೋಧಾ ವಾ ಖಾದೇಯ್ಯ (ಕ॰)], ಮಗೋ ವಾ ಖಾದೇಯ್ಯ, ದವಡಾಹೋ [ವನದಾಹೋ (ಕ॰)] ವಾ ಡಹೇಯ್ಯ, ವನಕಮ್ಮಿಕಾ ವಾ ಉದ್ಧರೇಯ್ಯುಂ, ಉಪಚಿಕಾ ವಾ ಉಟ್ಠಹೇಯ್ಯುಂ [ಉದ್ರಭೇಯ್ಯುಂ (ಸೀ॰ ಪೀ॰ ಕ॰)], ಅಬೀಜಂ ವಾ ಪನಸ್ಸಾ'ತಿ। ಅಥ ಖೋ ತಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಾಲುವಾಬೀಜಂ ನೇವ ಮೋರೋ ಗಿಲೇಯ್ಯ, ನ ಮಗೋ ಖಾದೇಯ್ಯ, ನ ದವಡಾಹೋ ಡಹೇಯ್ಯ, ನ ವನಕಮ್ಮಿಕಾ ಉದ್ಧರೇಯ್ಯುಂ, ನ ಉಪಚಿಕಾ ಉಟ್ಠಹೇಯ್ಯುಂ, ಬೀಜಞ್ಚ ಪನಸ್ಸ ತಂ ಪಾವುಸ್ಸಕೇನ ಮೇಘೇನ ಅಭಿಪ್ಪವುಟ್ಠಂ ಸಮ್ಮದೇವ ವಿರುಹೇಯ್ಯ। ಸಾಸ್ಸ ಮಾಲುವಾಲತಾ ತರುಣಾ ಮುದುಕಾ ಲೋಮಸಾ ವಿಲಮ್ಬಿನೀ, ಸಾ ತಂ ಸಾಲಂ ಉಪನಿಸೇವೇಯ್ಯ। ಅಥ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಸ್ಮಿಂ ಸಾಲೇ ಅಧಿವತ್ಥಾಯ ದೇವತಾಯ ಏವಮಸ್ಸ - 'ಕಿಂಸು ನಾಮ ತೇ ಭೋನ್ತೋ ಮಿತ್ತಾಮಚ್ಚಾ ಞಾತಿಸಾಲೋಹಿತಾ ಆರಾಮದೇವತಾ ವನದೇವತಾ ರುಕ್ಖದೇವತಾ ಓಸಧಿತಿಣವನಪ್ಪತೀಸು ಅಧಿವತ್ಥಾ ದೇವತಾ ಮಾಲುವಾಬೀಜೇ ಅನಾಗತಭಯಂ ಸಮ್ಪಸ್ಸಮಾನಾ ಸಙ್ಗಮ್ಮ ಸಮಾಗಮ್ಮ ಏವಂ ಸಮಸ್ಸಾಸೇಸುಂ [ಸಮಸ್ಸಾಸೇಯ್ಯುಂ (ಕ॰)] - "ಮಾ ಭವಂ ಭಾಯಿ ಮಾ ಭವಂ ಭಾಯಿ, ಅಪ್ಪೇವ ನಾಮೇತಂ ಮಾಲುವಾಬೀಜಂ ಮೋರೋ ವಾ ಗಿಲೇಯ್ಯ, ಮಗೋ ವಾ ಖಾದೇಯ್ಯ, ದವಡಾಹೋ ವಾ ಡಹೇಯ್ಯ, ವನಕಮ್ಮಿಕಾ ವಾ ಉದ್ಧರೇಯ್ಯುಂ, ಉಪಚಿಕಾ ವಾ ಉಟ್ಠಹೇಯ್ಯುಂ, ಅಬೀಜಂ ವಾ ಪನಸ್ಸಾ"ತಿ; ಸುಖೋ ಇಮಿಸ್ಸಾ ಮಾಲುವಾಲತಾಯ ತರುಣಾಯ ಮುದುಕಾಯ ಲೋಮಸಾಯ ವಿಲಮ್ಬಿನಿಯಾ ಸಮ್ಫಸ್ಸೋ'ತಿ। ಸಾ ತಂ ಸಾಲಂ ಅನುಪರಿಹರೇಯ್ಯ। ಸಾ ತಂ ಸಾಲಂ ಅನುಪರಿಹರಿತ್ವಾ ಉಪರಿ ವಿಟಭಿಂ [ವಿಟಪಂ (ಸ್ಯಾ॰ ಟ್ಠ॰)] ಕರೇಯ್ಯ। ಉಪರಿ ವಿಟಭಿಂ ಕರಿತ್ವಾ ಓಘನಂ ಜನೇಯ್ಯ। ಓಘನಂ ಜನೇತ್ವಾ ಯೇ ತಸ್ಸ ಸಾಲಸ್ಸ ಮಹನ್ತಾ ಮಹನ್ತಾ ಖನ್ಧಾ ತೇ ಪದಾಲೇಯ್ಯ। ಅಥ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಸ್ಮಿಂ ಸಾಲೇ ಅಧಿವತ್ಥಾಯ ದೇವತಾಯ ಏವಮಸ್ಸ - 'ಇದಂ ಖೋ ತೇ ಭೋನ್ತೋ ಮಿತ್ತಾಮಚ್ಚಾ ಞಾತಿಸಾಲೋಹಿತಾ ಆರಾಮದೇವತಾ ವನದೇವತಾ ರುಕ್ಖದೇವತಾ ಓಸಧಿತಿಣವನಪ್ಪತೀಸು ಅಧಿವತ್ಥಾ ದೇವತಾ ಮಾಲುವಾಬೀಜೇ ಅನಾಗತಭಯಂ ಸಮ್ಪಸ್ಸಮಾನಾ ಸಙ್ಗಮ್ಮ ಸಮಾಗಮ್ಮ ಏವಂ ಸಮಸ್ಸಾಸೇಸುಂ [ಸಮಸ್ಸಾಸೇಯ್ಯುಂ (ಕ॰)] - "ಮಾ ಭವಂ ಭಾಯಿ ಮಾ ಭವಂ ಭಾಯಿ, ಅಪ್ಪೇವ ನಾಮೇತಂ ಮಾಲುವಾಬೀಜಂ ಮೋರೋ ವಾ ಗಿಲೇಯ್ಯ, ಮಗೋ ವಾ ಖಾದೇಯ್ಯ, ದವಡಾಹೋ ವಾ ಡಹೇಯ್ಯ, ವನಕಮ್ಮಿಕಾ ವಾ ಉದ್ಧರೇಯ್ಯುಂ, ಉಪಚಿಕಾ ವಾ ಉಟ್ಠಹೇಯ್ಯುಂ ಅಬೀಜಂ ವಾ ಪನಸ್ಸಾ"ತಿ। ಯಞ್ಚಾಹಂ [ಯಂ ವಾಹಂ (ಕ॰), ಸ್ವಾಹಂ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)] ಮಾಲುವಾಬೀಜಹೇತು ದುಕ್ಖಾ ತಿಬ್ಬಾ ಖರಾ ಕಟುಕಾ

ವೇದನಾ ವೇದಯಾಮೀ'ತಿ। ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸನ್ತಿ ಏಕೇ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಏವಂವಾದಿನೋ ಏವಂದಿಟ್ಠಿನೋ 'ನತ್ಥಿ ಕಾಮೇಸು ದೋಸೋ'ತಿ । ತೇ ಕಾಮೇಸು ಪಾತಬ್ಯತಂ ಆಪಜ್ಜನ್ತಿ। ತೇ ಮೋಳಿಬದ್ಧಾಹಿ ಪರಿಬ್ಬಾಜಿಕಾಹಿ ಪರಿಚಾರೇನ್ತಿ। ತೇ ಏವಮಾಹಂಸು – 'ಕಿಂಸು ನಾಮ ತೇ ಭೋನ್ತೋ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಕಾಮೇಸು ಅನಾಗತಭಯಂ ಸಮ್ಪಸ್ಸಮಾನಾ ಕಾಮಾನಂ ಪಹಾನಮಾಹಂಸು, ಕಾಮಾನಂ ಪರಿಞ್ಞಂ ಪಞ್ಞಪೇನ್ತಿ? ಸುಖೋ ಇಮಿಸ್ಸಾ ಪರಿಬ್ಬಾಜಿಕಾಯ ತರುಣಾಯ ಮುದುಕಾಯ ಲೋಮಸಾಯ ಬಾಹಾಯ ಸಮ್ಫಸ್ಸೋ'ತಿ। ತೇ ಕಾಮೇಸು ಪಾತಬ್ಯತಂ ಆಪಜ್ಜನ್ತಿ। ತೇ ಕಾಮೇಸು ಪಾತಬ್ಯತಂ ಆಪಜ್ಜಿತ್ವಾ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಅಪಾಯಂ ದುಗ್ಗತಿಂ ವಿನಿಪಾತಂ ನಿರಯಂ ಉಪಪಜ್ಜನ್ತಿ। ತೇ ತತ್ಥ ದುಕ್ಖಾ ತಿಬ್ಬಾ ಖರಾ ಕಟುಕಾ ವೇದನಾ ವೇದಯನ್ತಿ। ತೇ ಏವಮಾಹಂಸು – 'ಇದಂ ಖೋ ತೇ ಭೋನ್ತೋ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಕಾಮೇಸು ಅನಾಗತಭಯಂ ಸಮ್ಪಸ್ಸಮಾನಾ ಕಾಮಾನಂ ಪಹಾನಮಾಹಂಸು, ಕಾಮಾನಂ ಪರಿಞ್ಞಂ ಪಞ್ಞಪೇನ್ತಿ। ಇಮೇ ಹಿ ಮಯಂ ಕಾಮಹೇತು ಕಾಮನಿದಾನಂ ದುಕ್ಖಾ ತಿಬ್ಬಾ ಖರಾ ಕಟುಕಾ ವೇದನಾ ವೇದಯಾಮಾ'ತಿ। ಇದಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮಸಮಾದಾನಂ ಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನಸುಖಂ ಆಯತಿಂ ದುಕ್ಖವಿಪಾಕಂ।

೪೭೦. "ಕತಮಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮಸಮಾದಾನಂ ಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನದುಕ್ಖಞ್ಚೇವ ಆಯತಿಞ್ಚ ದುಕ್ಖವಿಪಾಕಂ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಅಚೇಲಕೋ ಹೋತಿ ಮುತ್ತಾಚಾರೋ ಹತ್ಥಾಪಲೇಖನೋ, ನಏಹಿಭದ್ದನ್ತಿಕೋ, ನತಿಟ್ಠಭದ್ದನ್ತಿಕೋ, ನಾಭಿಹಟಂ, ನ ಉದ್ದಿಸ್ಸಕತಂ, ನ ನಿಮನ್ತನಂ ಸಾದಿಯತಿ, ಸೋ ನ ಕುಮ್ಭಿಮುಖಾ ಪಟಿಗ್ಗಣ್ಹಾತಿ, ನ ಕಳೋಪಿಮುಖಾ ಪಟಿಗ್ಗಣ್ಹಾತಿ, ನ ಏಳಕಮನ್ತರಂ, ನ ದಣ್ಡಮನ್ತರಂ, ನ ಮುಸಲಮನ್ತರಂ, ನ ದ್ವಿನ್ನಂ ಭುಞ್ಜಮಾನಾನಂ, ನ ಗಬ್ಭಿನಿಯಾ, ನ ಪಾಯಮಾನಾಯ, ನ ಪುರಿಸನ್ತರಗತಾಯ, ನ ಸಙ್ಕಿತ್ತೀಸು, ನ ಯತ್ಥ ಸಾ ಉಪಟ್ಠಿತೋ ಹೋತಿ, ನ ಯತ್ಥ ಮಕ್ಖಿಕಾ ಸಣ್ಡಸಣ್ಡಚಾರಿನೀ, ನ ಮಚ್ಛಂ, ನ ಮಂಸಂ, ನ ಸುರಂ, ನ ಮೇರಯಂ, ನ ಥುಸೋದಕಂ ಪಿವತಿ। ಸೋ ಏಕಾಗಾರಿಕೋ ವಾ ಹೋತಿ ಏಕಾಲೋಪಿಕೋ, ದ್ವಾಗಾರಿಕೋ ವಾ ಹೋತಿ ದ್ವಾಲೋಪಿಕೋ...ಪೇ॰... ಸತ್ತಾಗಾರಿಕೋ ವಾ ಹೋತಿ ಸತ್ತಾಲೋಪಿಕೋ। ಏಕಿಸ್ಸಾಪಿ ದತ್ತಿಯಾ ಯಾಪೇತಿ, ದ್ವೀಹಿಪಿ ದತ್ತೀಹಿ ಯಾಪೇತಿ... ಸತ್ತಹಿಪಿ ದತ್ತೀಹಿ ಯಾಪೇತಿ। ಏಕಾಹಿಕಮ್ಪಿ ಆಹಾರಂ ಆಹಾರೇತಿ, ದ್ವೀಹಿಕಮ್ಪಿ ಆಹಾರಂ ಆಹಾರೇತಿ... ಸತ್ತಾಹಿಕಮ್ಪಿ ಆಹಾರಂ ಆಹಾರೇತಿ। ಇತಿ ಏವರೂಪಂ ಅದ್ಧಮಾಸಿಕಮ್ಪಿ ಪರಿಯಾಯಭತ್ತಭೋಜನಾನುಯೋಗಮನುಯುತ್ತೋ ವಿಹರತಿ। ಸೋ ಸಾಕಭಕ್ಖೋ ವಾ ಹೋತಿ , ಸಾಮಾಕಭಕ್ಖೋ ವಾ ಹೋತಿ, ನೀವಾರಭಕ್ಖೋ ವಾ ಹೋತಿ, ದದ್ದುಲಭಕ್ಖೋ ವಾ ಹೋತಿ, ಹಟಭಕ್ಖೋ ವಾ ಹೋತಿ, ಕಣಭಕ್ಖೋ ವಾ ಹೋತಿ, ಆಚಾಮಭಕ್ಖೋ ವಾ ಹೋತಿ, ಪಿಞ್ಞಾಕಭಕ್ಖೋ ವಾ ಹೋತಿ, ತಿಣಭಕ್ಖೋ ವಾ ಹೋತಿ, ಗೋಮಯಭಕ್ಖೋ ವಾ ಹೋತಿ, ವನಮೂಲಫಲಾಹಾರೋ ಯಾಪೇತಿ ಪವತ್ತಫಲಭೋಜೀ। ಸೋ ಸಾಣಾನಿಪಿ ಧಾರೇತಿ, ಮಸಾಣಾನಿಪಿ ಧಾರೇತಿ, ಛವದುಸ್ಸಾನಿಪಿ ಧಾರೇತಿ, ಪಂಸುಕೂಲಾನಿಪಿ ಧಾರೇತಿ, ತಿರೀಟಾನಿಪಿ ಧಾರೇತಿ, ಅಜಿನಮ್ಪಿ ಧಾರೇತಿ, ಅಜಿನಕ್ಖಿಪಮ್ಪಿ ಧಾರೇತಿ, ಕುಸಚೀರಮ್ಪಿ ಧಾರೇತಿ, ವಾಕಚೀರಮ್ಪಿ ಧಾರೇತಿ, ಫಲಕಚೀರಮ್ಪಿ ಧಾರೇತಿ, ಕೇಸಕಮ್ಬಲಮ್ಪಿ ಧಾರೇತಿ, ವಾಳಕಮ್ಬಲಮ್ಪಿ ಧಾರೇತಿ, ಉಲೂಕಪಕ್ಖಮ್ಪಿ ಧಾರೇತಿ, ಕೇಸಮಸ್ಸುಲೋಚಕೋಪಿ ಹೋತಿ, ಕೇಸಮಸ್ಸುಲೋಚನಾನುಯೋಗಮನುಯುತ್ತೋ, ಉಬ್ಭಟ್ಠಕೋಪಿ ಹೋತಿ, ಆಸನಪಟಿಕ್ಖಿತ್ತೋ, ಉಕ್ಕುಟಿಕೋಪಿ ಹೋತಿ ಉಕ್ಕುಟಿಕಪ್ಪಧಾನಮನುಯುತ್ತೋ, ಕಣ್ಟಕಾಪಸ್ಸಯಿಕೋಪಿ ಹೋತಿ, ಕಣ್ಟಕಾಪಸ್ಸಯೇ ಸೇಯ್ಯಂ ಕಪ್ಪೇತಿ [ಪಸ್ಸ ಮ॰ ನಿ॰ ೧.೧೫೫ ಮಹಾಸೀಹನಾದಸುತ್ತೇ], ಸಾಯತತಿಯಕಮ್ಪಿ ಉದಕೋರೋಹನಾನುಯೋಗಮನುಯುತ್ತೋ ವಿಹರತಿ। ಇತಿ ಏವರೂಪಂ ಅನೇಕವಿಹಿತಂ ಕಾಯಸ್ಸ ಆತಾಪನಪರಿತಾಪನಾನುಯೋಗಮನುಯುತ್ತೋ ವಿಹರತಿ । ಸೋ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಅಪಾಯಂ ದುಗ್ಗತಿಂ ವಿನಿಪಾತಂ ನಿರಯಂ ಉಪಪಜ್ಜತಿ। ಇದಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮಸಮಾದಾನಂ ಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನದುಕ್ಖಞ್ಚೇವ ಆಯತಿಞ್ಚ ದುಕ್ಖವಿಪಾಕಂ।

೪೭೧. "ಕತಮಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮಸಮಾದಾನಂ ಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನದುಕ್ಖಂ ಆಯತಿಂ ಸುಖವಿಪಾಕಂ? ಇಧ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಪಕತಿಯಾ ತಿಬ್ಬರಾಗಜಾತಿಕೋ ಹೋತಿ, ಸೋ ಅಭಿಕ್ಖಣಂ ರಾಗಜಂ ದುಕ್ಖಂ ದೋಮನಸ್ಸಂ ಪಟಿಸಂವೇದೇತಿ; ಪಕತಿಯಾ ತಿಬ್ಬದೋಸಜಾತಿಕೋ ಹೋತಿ, ಸೋ ಅಭಿಕ್ಖಣಂ ದೋಸಜಂ ದುಕ್ಖಂ ದೋಮನಸ್ಸಂ ಪಟಿಸಂವೇದೇತಿ; ಪಕತಿಯಾ

ತಿಬ್ಬಮೋಹಜಾತಿಕೋ ಹೋತಿ, ಸೋ ಅಭಿಕ್ಖಣಂ ಮೋಹಜಂ ದುಕ್ಖಂ ದೋಮನಸ್ಸಂ ಪಟಿಸಂವೇದೇತಿ। ಸೋ ಸಹಾಪಿ ದುಕ್ಖೇನ, ಸಹಾಪಿ ದೋಮನಸ್ಸೇನ, ಅಸ್ಸುಮುಖೋಪಿ ರುದಮಾನೋ ಪರಿಪುಣ್ಣಂ ಪರಿಸುದ್ಧಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಚರತಿ। ಸೋ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಸುಗತಿಂ ಸಗ್ಗಂ ಲೋಕಂ ಉಪಪಜ್ಜತಿ। ಇದಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮಸಮಾದಾನಂ ಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನದುಕ್ಖಂ ಆಯತಿಂ ಸುಖವಿಪಾಕಂ।

೪೭೧. "ಕತಮಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮಸಮಾದಾನಂ ಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನಸುಖಞ್ಚೇವ ಆಯತಿಞ್ಚ ಸುಖವಿಪಾಕಂ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಪಕತಿಯಾ ನ ತಿಬ್ಬರಾಗಜಾತಿಕೋ ಹೋತಿ, ಸೋ ನ ಅಭಿಕ್ಖಣಂ ರಾಗಜಂ ದುಕ್ಖಂ ದೋಮನಸ್ಸಂ ಪಟಿಸಂವೇದೇತಿ; ಪಕತಿಯಾ ನ ತಿಬ್ಬದೋಸಜಾತಿಕೋ ಹೋತಿ, ಸೋ ನ ಅಭಿಕ್ಖಣಂ ದೋಸಜಂ ದುಕ್ಖಂ ದೋಮನಸ್ಸಂ ಪಟಿಸಂವೇದೇತಿ; ಪಕತಿಯಾ ನ ತಿಬ್ಬಮೋಹಜಾತಿಕೋ ಹೋತಿ , ಸೋ ನ ಅಭಿಕ್ಖಣಂ ಮೋಹಜಂ ದುಕ್ಖಂ ದೋಮನಸ್ಸಂ ಪಟಿಸಂವೇದೇತಿ। ಸೋ ವಿವಿಚ್ಚೇವ ಕಾಮೇಹಿ ವಿವಿಚ್ಚ ಅಕುಸಲೇಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸವಿತಕ್ಕಂ ಸವಿಚಾರಂ ವಿವೇಕಜಂ ಪೀತಿಸುಖಂ ಪಠಮಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ। ವಿತಕ್ಕವಿಚಾರಾನಂ ವೂಪಸಮಾ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಸಮ್ಪಸಾದನಂ ಚೇತಸೋ ಏಕೋದಿಭಾವಂ ಅವಿತಕ್ಕಂ ಅವಿಚಾರಂ ಸಮಾಧಿಜಂ ಪೀತಿಸುಖಂ ದುತಿಯಂ ಝಾನಂ…ಪೇ॰… ತತಿಯಂ ಝಾನಂ… ಚತುತ್ಥಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ। ಸೋ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಸುಗತಿಂ ಸಗ್ಗಂ ಲೋಕಂ ಉಪಪಜ್ಜತಿ। ಇದಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮಸಮಾದಾನಂ ಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನಸುಖಞ್ಚೇವ ಆಯತಿಞ್ಚ ಸುಖವಿಪಾಕಂ। ಇಮಾನಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತ್ತಾರಿ ಧಮ್ಮಸಮಾದಾನಾನೀ"ತಿ।

ಇದಮವೋಚ ಭಗವಾ। ಅತ್ತಮನಾ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಭಗವತೋ ಭಾಸಿತಂ ಅಭಿನನ್ದುನ್ತಿ।

ಚೂಳಧಮ್ಮಸಮಾದಾನಸುತ್ತಂ ನಿಟ್ಠಿತಂ ಪಞ್ಚಮಂ।

೬. ಮಹಾಧಮ್ಮಸಮಾದಾನಸುತ್ತಂ

೪೭೩. ಏವಂ ಮೇ ಸುತಂ - ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ ಜೇತವನೇ ಅನಾಥಪಿಣ್ಡಿಕಸ್ಸ ಆರಾಮೇ। ತತ್ರ ಖೋ ಭಗವಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಮನ್ತೇಸಿ - "ಭಿಕ್ಖವೋ"ತಿ। "ಭದನ್ತೇ"ತಿ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಭಗವತೋ ಪಚ್ಚಸ್ಸೋಸುಂ। ಭಗವಾ ಏತದವೋಚ - "ಯೇಭುಯ್ಯೇನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತ್ತಾ ಏವಂಕಾಮಾ ಏವಂಛನ್ದಾ ಏವಂಅಧಿಪ್ಪಾಯಾ - 'ಅಹೋ ವತ ಅನಿಟ್ಠಾ ಅಕನ್ತಾ ಅಮನಾಪಾ ಧಮ್ಮಾ ಪರಿಹಾಯೇಯ್ಯುಂ, ಇಟ್ಠಾ ಕನ್ತಾ ಮನಾಪಾ ಧಮ್ಮಾ ಅಭಿವಡ್ಢೇಯ್ಯು'ನ್ತಿ। ತೇಸಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತ್ತಾನಂ ಏವಂಕಾಮಾನಂ ಏವಂಛನ್ದಾನಂ ಏವಂಅಧಿಪ್ಪಾಯಾನಂ ಅನಿಟ್ಠಾ ಅಕನ್ತಾ ಅಮನಾಪಾ ಧಮ್ಮಾ ಅಭಿವಡ್ಢನ್ತಿ, ಇಟ್ಠಾ ಕನ್ತಾ ಮನಾಪಾ ಧಮ್ಮಾ ಪರಿಹಾಯನ್ತಿ। ತತ್ರ ತುಮ್ಹೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕಂ ಹೇತುಂ ಪಚ್ಚೇಥಾ"ತಿ? "ಭಗವಂಮೂಲಕಾ ನೋ, ಭನ್ತೇ, ಧಮ್ಮಾ, ಭಗವಂನೇತ್ತಿಕಾ, ಭಗವಂಪಟಿಸರಣಾ। ಸಾಧು ವತ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವನ್ತಞ್ಞೇವ ಪಟಿಭಾತು ಏತಸ್ಸ ಭಾಸಿತಸ್ಸ ಅತ್ಥೋ; ಭಗವತೋ ಸುತ್ವಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಧಾರೇಸ್ಸನ್ತೀ"ತಿ। "ತೇನ ಹಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸುಣಾಥ, ಸಾಧುಕಂ ಮನಸಿ ಕರೋಥ, ಭಾಸಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ। "ಏವಂ, ಭನ್ತೇ"ತಿ ಖೋ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಭಗವತೋ ಪಚ್ಚಸ್ಸೋಸುಂ। ಭಗವಾ ಏತದವೋಚ -

೪೭೪. "ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಸ್ಸುತವಾ ಪುಥುಜ್ಜನೋ, ಅರಿಯಾನಂ ಅದಸ್ಸಾವೀ ಅರಿಯಧಮ್ಮಸ್ಸ ಅಕೋವಿದೋ ಅರಿಯಧಮ್ಮೇ ಅವಿನೀತೋ, ಸಪ್ಪುರಿಸಾನಂ ಅದಸ್ಸಾವೀ ಸಪ್ಪುರಿಸಧಮ್ಮಸ್ಸ ಅಕೋವಿದೋ ಸಪ್ಪುರಿಸಧಮ್ಮೇ ಅವಿನೀತೋ, ಸೇವಿತಬ್ಬೇ ಧಮ್ಮೇ ನ ಜಾನಾತಿ ಅಸೇವಿತಬ್ಬೇ ಧಮ್ಮೇ ನ ಜಾನಾತಿ, ಭಜಿತಬ್ಬೇ ಧಮ್ಮೇ ನ ಜಾನಾತಿ ಅಭಜಿತಬ್ಬೇ ಧಮ್ಮೇ ನ ಜಾನಾತಿ। ಸೋ ಸೇವಿತಬ್ಬೇ ಧಮ್ಮೇ ಅಜಾನನ್ತೋ ಅಸೇವಿತಬ್ಬೇ ಧಮ್ಮೇ ಅಜಾನನ್ತೋ, ಭಜಿತಬ್ಬೇ ಧಮ್ಮೇ ಅಜಾನನ್ತೋ ಅಭಜಿತಬ್ಬೇ ಧಮ್ಮೇ ಅಜಾನನ್ತೋ, ಅಸೇವಿತಬ್ಬೇ ಧಮ್ಮೇ ಸೇವತಿ ಸೇವಿತಬ್ಬೇ ಧಮ್ಮೇ ನ ಸೇವತಿ, ಅಭಜಿತಬ್ಬೇ ಧಮ್ಮೇ ಭಜತಿ ಭಜಿತಬ್ಬೇ ಧಮ್ಮೇ ನ ಭಜತಿ। ತಸ್ಸ ಅಸೇವಿತಬ್ಬೇ ಧಮ್ಮೇ ಸೇವತೋ ಸೇವಿತಬ್ಬೇ ಧಮ್ಮೇ ಅಸೇವತೋ, ಅಭಜಿತಬ್ಬೇ ಧಮ್ಮೇ ಭಜತೋ ಭಜಿತಬ್ಬೇ ಧಮ್ಮೇ ಅಭಜತೋ

ಅನಿಟ್ಠಾ ಅಕನ್ತಾ ಅಮನಾಪಾ ಧಮ್ಮಾ ಅಭಿವಡ್ಢನ್ತಿ, ಇಟ್ಠಾ ಕನ್ತಾ ಮನಾಪಾ ಧಮ್ಮಾ ಪರಿಹಾಯನ್ತಿ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ಏವಞ್ಹೇತಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಹೋತಿ ಯಥಾ ತಂ ಅವಿದ್ದಸುನೋ।

"ಸುತವಾ ಚ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ, ಅರಿಯಾನಂ ದಸ್ಸಾವೀ ಅರಿಯಧಮ್ಮಸ್ಸ ಕೋವಿದೋ ಅರಿಯಧಮ್ಮೇ ಸುವಿನೀತೋ, ಸಪ್ಪುರಿಸಾನಂ ದಸ್ಸಾವೀ ಸಪ್ಪುರಿಸಧಮ್ಮಸ್ಸ ಕೋವಿದೋ ಸಪ್ಪುರಿಸಧಮ್ಮೇ ಸುವಿನೀತೋ, ಸೇವಿತಬ್ಬೇ ಧಮ್ಮೇ ಜಾನಾತಿ ಅಸೇವಿತಬ್ಬೇ ಧಮ್ಮೇ ಜಾನಾತಿ, ಭಜಿತಬ್ಬೇ ಧಮ್ಮೇ ಜಾನಾತಿ ಅಭಜಿತಬ್ಬೇ ಧಮ್ಮೇ ಜಾನಾತಿ। ಸೋ ಸೇವಿತಬ್ಬೇ ಧಮ್ಮೇ ಜಾನನ್ತೋ ಅಸೇವಿತಬ್ಬೇ ಧಮ್ಮೇ ಜಾನನ್ತೋ, ಭಜಿತಬ್ಬೇ ಧಮ್ಮೇ ಜಾನನ್ತೋ ಅಭಜಿತಬ್ಬೇ ಧಮ್ಮೇ ಜಾನನ್ತೋ, ಅಸೇವಿತಬ್ಬೇ ಧಮ್ಮೇ ನ ಸೇವತಿ ಸೇವಿತಬ್ಬೇ ಧಮ್ಮೇ ಸೇವತಿ, ಅಭಜಿತಬ್ಬೇ ಧಮ್ಮೇ ನ ಭಜತಿ ಭಜಿತಬ್ಬೇ ಧಮ್ಮೇ ಭಜತಿ। ತಸ್ಸ ಅಸೇವಿತಬ್ಬೇ ಧಮ್ಮೇ ಅಸೇವತೋ ಸೇವಿತಬ್ಬೇ ಧಮ್ಮೇ ಸೇವತೋ, ಅಭಜಿತಬ್ಬೇ ಧಮ್ಮೇ ಅಭಜತೋ ಭಜಿತಬ್ಬೇ ಧಮ್ಮೇ ಭಜತೋ, ಅನಿಟ್ಠಾ ಅಕನ್ತಾ ಅಮನಾಪಾ ಧಮ್ಮಾ ಪರಿಹಾಯನ್ತಿ, ಇಟ್ಠಾ ಕನ್ತಾ ಮನಾಪಾ ಧಮ್ಮಾ ಅಭಿವಡ್ಢನ್ತಿ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ಏವಞ್ಹೇತಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಹೋತಿ ಯಥಾ ತಂ ವಿದ್ದಸುನೋ।

೪೭೫. "ಚತ್ತಾರಿಮಾನಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮಸಮಾದಾನಾನಿ। ಕತಮಾನಿ ಚತ್ತಾರಿ? ಅತ್ಥಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮಸಮಾದಾನಂ ಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನದುಕ್ಖಞ್ಚೇವ ಆಯತಿಞ್ಚ ದುಕ್ಖವಿಪಾಕಂ; ಅತ್ಥಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮಸಮಾದಾನಂ ಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನಸುಖಂ ಆಯತಿಂ ದುಕ್ಖವಿಪಾಕಂ; ಅತ್ಥಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮಸಮಾದಾನಂ ಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನದುಕ್ಖಂ ಆಯತಿಂ ಸುಖವಿಪಾಕಂ; ಅತ್ಥಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮಸಮಾದಾನಂ ಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನಸುಖಞ್ಚೇವ ಆಯತಿಞ್ಚ ಸುಖವಿಪಾಕಂ।

೪೭೬. "ತತ್ರ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯಮಿದಂ [ಯದಿದಂ (ಸೀ॰)] ಧಮ್ಮಸಮಾದಾನಂ ಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನದುಕ್ಖಞ್ಚೇವ ಆಯತಿಞ್ಚ ದುಕ್ಖವಿಪಾಕಂ, ತಂ ಅವಿದ್ವಾ ಅವಿಜ್ಜಾಗತೋ ಯಥಾಭೂತಂ ನಪ್ಪಜಾನಾತಿ - 'ಇದಂ ಖೋ ಧಮ್ಮಸಮಾದಾನಂ ಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನದುಕ್ಖಞ್ಚೇವ ಆಯತಿಞ್ಚ ದುಕ್ಖವಿಪಾಕ'ನ್ತಿ। ತಂ ಅವಿದ್ವಾ ಅವಿಜ್ಜಾಗತೋ ಯಥಾಭೂತಂ ಅಪ್ಪಜಾನನ್ತೋ ತಂ ಸೇವತಿ, ತಂ ನ ಪರಿವಜ್ಜೇತಿ। ತಸ್ಸ ತಂ ಸೇವತೋ, ತಂ ಅಪರಿವಜ್ಜಯತೋ, ಅನಿಟ್ಠಾ ಅಕನ್ತಾ ಅಮನಾಪಾ ಧಮ್ಮಾ ಅಭಿವಡ್ಢನ್ತಿ, ಇಟ್ಠಾ ಕನ್ತಾ ಮನಾಪಾ ಧಮ್ಮಾ ಪರಿಹಾಯನ್ತಿ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ಏವಞ್ಹೇತಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಹೋತಿ ಯಥಾ ತಂ ಅವಿದ್ದಸುನೋ।

"ತತ್ರ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯಮಿದಂ ಧಮ್ಮಸಮಾದಾನಂ ಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನಸುಖಂ ಆಯತಿಂ ದುಕ್ಖವಿಪಾಕಂ ತಂ ಅವಿದ್ವಾ ಅವಿಜ್ಜಾಗತೋ ಯಥಾಭೂತಂ ನಪ್ಪಜಾನಾತಿ - 'ಇದಂ ಖೋ ಧಮ್ಮಸಮಾದಾನಂ ಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನಸುಖಂ ಆಯತಿಂ ದುಕ್ಖವಿಪಾಕ'ನ್ತಿ। ತಂ ಅವಿದ್ವಾ ಅವಿಜ್ಜಾಗತೋ ಯಥಾಭೂತಂ ಅಪ್ಪಜಾನನ್ತೋ ತಂ ಸೇವತಿ, ತಂ ನ ಪರಿವಜ್ಜೇತಿ। ತಸ್ಸ ತಂ ಸೇವತೋ, ತಂ ಅಪರಿವಜ್ಜಯತೋ, ಅನಿಟ್ಠಾ ಅಕನ್ತಾ ಅಮನಾಪಾ ಧಮ್ಮಾ ಅಭಿವಡ್ಢನ್ತಿ, ಇಟ್ಠಾ ಕನ್ತಾ ಮನಾಪಾ ಧಮ್ಮಾ ಪರಿಹಾಯನ್ತಿ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ಏವಞ್ಹೇತಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಹೋತಿ ಯಥಾ ತಂ ಅವಿದ್ದಸುನೋ।

"ತತ್ರ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯಮಿದಂ ಧಮ್ಮಸಮಾದಾನಂ ಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನದುಕ್ಖಂ ಆಯತಿಂ ಸುಖವಿಪಾಕಂ, ತಂ ಅವಿದ್ವಾ ಅವಿಜ್ಜಾಗತೋ ಯಥಾಭೂತಂ ನಪ್ಪಜಾನಾತಿ - 'ಇದಂ ಖೋ ಧಮ್ಮಸಮಾದಾನಂ ಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನದುಕ್ಖಂ ಆಯತಿಂ ಸುಖವಿಪಾಕ'ನ್ತಿ। ತಂ ಅವಿದ್ವಾ ಅವಿಜ್ಜಾಗತೋ ಯಥಾಭೂತಂ ಅಪ್ಪಜಾನನ್ತೋ ತಂ ನ ಸೇವತಿ, ತಂ ಪರಿವಜ್ಜೇತಿ। ತಸ್ಸ ತಂ ಅಸೇವತೋ, ತಂ ಪರಿವಜ್ಜಯತೋ, ಅನಿಟ್ಠಾ ಅಕನ್ತಾ ಅಮನಾಪಾ ಧಮ್ಮಾ ಅಭಿವಡ್ಢನ್ತಿ, ಇಟ್ಠಾ ಕನ್ತಾ ಮನಾಪಾ ಧಮ್ಮಾ ಪರಿಹಾಯನ್ತಿ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ಏವಞ್ಹೇತಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಹೋತಿ ಯಥಾ ತಂ ಅವಿದ್ದಸುನೋ।

"ತತ್ರ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯಮಿದಂ ಧಮ್ಮಸಮಾದಾನಂ ಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನಸುಖಞ್ಚೇವ ಆಯತಿಞ್ಚ ಸುಖವಿಪಾಕಂ, ತಂ ಅವಿದ್ವಾ ಅವಿಜ್ಜಾಗತೋ ಯಥಾಭೂತಂ ನಪ್ಪಜಾನಾತಿ - 'ಇದಂ ಖೋ ಧಮ್ಮಸಮಾದಾನಂ ಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನಸುಖಞ್ಚೇವ ಆಯತಿಞ್ಚ ಸುಖವಿಪಾಕ'ನ್ತಿ। ತಂ ಅವಿದ್ವಾ ಅವಿಜ್ಜಾಗತೋ ಯಥಾಭೂತಂ ಅಪ್ಪಜಾನನ್ತೋ ತಂ ನ ಸೇವತಿ, ತಂ ಪರಿವಜ್ಜೇತಿ। ತಸ್ಸ ತಂ

ಅಸೇವತೋ, ತಂ ಪರಿವಜ್ಜಯತೋ, ಅನಿಟ್ಠಾ ಅಕನ್ತಾ ಅಮನಾಪಾ ಧಮ್ಮಾ ಅಭಿವಡ್ಢನ್ತಿ, ಇಟ್ಠಾ ಕನ್ತಾ ಮನಾಪಾ ಧಮ್ಮಾ ಪರಿಹಾಯನ್ತಿ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ಏವಞ್ಹೇತಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಹೋತಿ ಯಥಾ ತಂ ಅವಿದ್ದಸುನೋ।

೪೭೭. "ತತ್ರ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯಮಿದಂ ಧಮ್ಮಸಮಾದಾನಂ ಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನದುಕ್ಖಞ್ಚೇವ ಆಯತಿಞ್ಚ ದುಕ್ಖವಿಪಾಕಂ ತಂ ವಿದ್ವಾ ವಿಜ್ಜಾಗತೋ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ – 'ಇದಂ ಖೋ ಧಮ್ಮಸಮಾದಾನಂ ಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನದುಕ್ಖಞ್ಚೇವ ಆಯತಿಞ್ಚ ದುಕ್ಖವಿಪಾಕ'ನ್ತಿ। ತಂ ವಿದ್ವಾ ವಿಜ್ಜಾಗತೋ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನನ್ತೋ ತಂ ನ ಸೇವತಿ, ತಂ ಪರಿವಜ್ಜೇತಿ। ತಸ್ಸ ತಂ ಅಸೇವತೋ, ತಂ ಪರಿವಜ್ಜಯತೋ, ಅನಿಟ್ಠಾ ಅಕನ್ತಾ ಅಮನಾಪಾ ಧಮ್ಮಾ ಪರಿಹಾಯನ್ತಿ, ಇಟ್ಠಾ ಕನ್ತಾ ಮನಾಪಾ ಧಮ್ಮಾ ಅಭಿವಡ್ಢನ್ತಿ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ಏವಞ್ಹೇತಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಹೋತಿ ಯಥಾ ತಂ ವಿದ್ದಸುನೋ।

"ತತ್ರ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯಮಿದಂ ಧಮ್ಮಸಮಾದಾನಂ ಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನಸುಖಂ ಆಯತಿಂ ದುಕ್ಖವಿಪಾಕಂ ತಂ ವಿದ್ವಾ ವಿಜ್ಜಾಗತೋ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ – 'ಇದಂ ಖೋ ಧಮ್ಮಸಮಾದಾನಂ ಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನಸುಖಂ ಆಯತಿಂ ದುಕ್ಖವಿಪಾಕ'ನ್ತಿ। ತಂ ವಿದ್ವಾ ವಿಜ್ಜಾಗತೋ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನನ್ತೋ ತಂ ನ ಸೇವತಿ, ತಂ ಪರಿವಜ್ಜೇತಿ। ತಸ್ಸ ತಂ ಅಸೇವತೋ, ತಂ ಪರಿವಜ್ಜಯತೋ , ಅನಿಟ್ಠಾ ಅಕನ್ತಾ ಅಮನಾಪಾ ಧಮ್ಮಾ ಪರಿಹಾಯನ್ತಿ, ಇಟ್ಠಾ ಕನ್ತಾ ಮನಾಪಾ ಧಮ್ಮಾ ಅಭಿವಡ್ಢನ್ತಿ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ಏವಞ್ಹೇತಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಹೋತಿ ಯಥಾ ತಂ ವಿದ್ದಸುನೋ।

"ತತ್ರ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯಮಿದಂ ಧಮ್ಮಸಮಾದಾನಂ ಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನದುಕ್ಖಂ ಆಯತಿಂ ಸುಖವಿಪಾಕಂ ತಂ ವಿದ್ವಾ ವಿಜ್ಜಾಗತೋ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ – 'ಇದಂ ಖೋ ಧಮ್ಮಸಮಾದಾನಂ ಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನದುಕ್ಖಂ ಆಯತಿಂ ಸುಖವಿಪಾಕ'ನ್ತಿ। ತಂ ವಿದ್ವಾ ವಿಜ್ಜಾಗತೋ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನನ್ತೋ ತಂ ಸೇವತಿ, ತಂ ನ ಪರಿವಜ್ಜೇತಿ। ತಸ್ಸ ತಂ ಸೇವತೋ, ತಂ ಅಪರಿವಜ್ಜಯತೋ, ಅನಿಟ್ಠಾ ಅಕನ್ತಾ ಅಮನಾಪಾ ಧಮ್ಮಾ ಪರಿಹಾಯನ್ತಿ, ಇಟ್ಠಾ ಕನ್ತಾ ಮನಾಪಾ ಧಮ್ಮಾ ಅಭಿವಡ್ಢನ್ತಿ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ಏವಞ್ಹೇತಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಹೋತಿ ಯಥಾ ತಂ ವಿದ್ದಸುನೋ।

"ತತ್ರ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯಮಿದಂ ಧಮ್ಮಸಮಾದಾನಂ ಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನಸುಖಞ್ಚೇವ ಆಯತಿಞ್ಚ ಸುಖವಿಪಾಕಂ ತಂ ವಿದ್ವಾ ವಿಜ್ಜಾಗತೋ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ – 'ಇದಂ ಖೋ ಧಮ್ಮಸಮಾದಾನಂ ಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನಸುಖಞ್ಚೇವ ಆಯತಿಞ್ಚ ಸುಖವಿಪಾಕ'ನ್ತಿ। ತಂ ವಿದ್ವಾ ವಿಜ್ಜಾಗತೋ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನನ್ತೋ ತಂ ಸೇವತಿ, ತಂ ನ ಪರಿವಜ್ಜೇತಿ। ತಸ್ಸ ತಂ ಸೇವತೋ, ತಂ ಅಪರಿವಜ್ಜಯತೋ, ಅನಿಟ್ಠಾ ಅಕನ್ತಾ ಅಮನಾಪಾ ಧಮ್ಮಾ ಪರಿಹಾಯನ್ತಿ, ಇಟ್ಠಾ ಕನ್ತಾ ಮನಾಪಾ ಧಮ್ಮಾ ಅಭಿವಡ್ಢನ್ತಿ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ಏವಞ್ಹೇತಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಹೋತಿ ಯಥಾ ತಂ ವಿದ್ದಸುನೋ।

೪೭೮. "ಕತಮಞ್ಚ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮಸಮಾದಾನಂ ಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನದುಕ್ಖಞ್ಚೇವ ಆಯತಿಞ್ಚ ದುಕ್ಖವಿಪಾಕಂ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಸಹಾಪಿ ದುಕ್ಖೇನ ಸಹಾಪಿ ದೋಮನಸ್ಸೇನ ಪಾಣಾತಿಪಾತೀ ಹೋತಿ, ಪಾಣಾತಿಪಾತಪಚ್ಚಯಾ ಚ ದುಕ್ಖಂ ದೋಮನಸ್ಸಂ ಪಟಿಸಂವೇದೇತಿ; ಸಹಾಪಿ ದುಕ್ಖೇನ ಸಹಾಪಿ ದೋಮನಸ್ಸೇನ ಅದಿನ್ನಾದಾಯೀ ಹೋತಿ, ಅದಿನ್ನಾದಾನಪಚ್ಚಯಾ ಚ ದುಕ್ಖಂ ದೋಮನಸ್ಸಂ ಪಟಿಸಂವೇದೇತಿ; ಸಹಾಪಿ ದುಕ್ಖೇನ ಸಹಾಪಿ ದೋಮನಸ್ಸೇನ ಕಾಮೇಸು ಮಿಚ್ಛಾಚಾರೀ ಹೋತಿ, ಕಾಮೇಸು ಮಿಚ್ಛಾಚಾರಪಚ್ಚಯಾ ಚ ದುಕ್ಖಂ ದೋಮನಸ್ಸಂ ಪಟಿಸಂವೇದೇತಿ; ಸಹಾಪಿ ದುಕ್ಖೇನ ಸಹಾಪಿ ದೋಮನಸ್ಸೇನ ಮುಸಾವಾದೀ ಹೋತಿ, ಮುಸಾವಾದಪಚ್ಚಯಾ ಚ ದುಕ್ಖಂ ದೋಮನಸ್ಸಂ ಪಟಿಸಂವೇದೇತಿ; ಸಹಾಪಿ ದುಕ್ಖೇನ ಸಹಾಪಿ ದೋಮನಸ್ಸೇನ ಪಿಸುಣವಾಚೋ ಹೋತಿ, ಪಿಸುಣವಾಚಾಪಚ್ಚಯಾ ಚ ದುಕ್ಖಂ ದೋಮನಸ್ಸಂ ಪಟಿಸಂವೇದೇತಿ; ಸಹಾಪಿ ದುಕ್ಖೇನ ಸಹಾಪಿ ದೋಮನಸ್ಸೇನ ಫರುಸವಾಚೋ ಹೋತಿ, ಫರುಸವಾಚಾಪಚ್ಚಯಾ ಚ ದುಕ್ಖಂ ದೋಮನಸ್ಸಂ ಪಟಿಸಂವೇದೇತಿ; ಸಹಾಪಿ ದುಕ್ಖೇನ ಸಹಾಪಿ ದೋಮನಸ್ಸೇನ ಸಮ್ಫಪ್ಪಲಾಪೀ ಹೋತಿ, ಸಮ್ಫಪ್ಪಲಾಪಪಚ್ಚಯಾ ಚ ದುಕ್ಖಂ ದೋಮನಸ್ಸಂ ಪಟಿಸಂವೇದೇತಿ; ಸಹಾಪಿ ದುಕ್ಖೇನ ಸಹಾಪಿ ದೋಮನಸ್ಸೇನ ಅಭಿಜ್ಝಾಲು ಹೋತಿ, ಅಭಿಜ್ಝಾಪಚ್ಚಯಾ ಚ ದುಕ್ಖಂ ದೋಮನಸ್ಸಂ ಪಟಿಸಂವೇದೇತಿ; ಸಹಾಪಿ

ದುಕ್ಖೇನ ಸಹಾಪಿ ದೋಮನಸ್ಸೇನ ಬ್ಯಾಪನ್ನಚಿತ್ತೋ ಹೋತಿ, ಬ್ಯಾಪಾದಪಚ್ಚಯಾ ಚ ದುಕ್ಖಂ ದೋಮನಸ್ಸಂ ಪಟಿಸಂವೇದೇತಿ; ಸಹಾಪಿ ದುಕ್ಖೇನ ಸಹಾಪಿ ದೋಮನಸ್ಸೇನ ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿ ಹೋತಿ, ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿಪಚ್ಚಯಾ ಚ ದುಕ್ಖಂ ದೋಮನಸ್ಸಂ ಪಟಿಸಂವೇದೇತಿ। ಸೋ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಅಪಾಯಂ ದುಗ್ಗತಿಂ ವಿನಿಪಾತಂ ನಿರಯಂ ಉಪಪಜ್ಜತಿ। ಇದಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮಸಮಾದಾನಂ ಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನದುಕ್ಖಞ್ಚೇವ ಆಯತಿಞ್ಚ ದುಕ್ಖವಿಪಾಕಂ।

೪೭೯. "ಕತಮಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮಸಮಾದಾನಂ ಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನಸುಖಂ ಆಯತಿಂ ದುಕ್ಖವಿಪಾಕಂ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಸಹಾಪಿ ಸುಖೇನ ಸಹಾಪಿ ಸೋಮನಸ್ಸೇನ ಪಾಣಾತಿಪಾತೀ ಹೋತಿ, ಪಾಣಾತಿಪಾತಪಚ್ಚಯಾ ಚ ಸುಖಂ ಸೋಮನಸ್ಸಂ ಪಟಿಸಂವೇದೇತಿ; ಸಹಾಪಿ ಸುಖೇನ ಸಹಾಪಿ ಸೋಮನಸ್ಸೇನ ಅದಿನ್ನಾದಾಯೀ ಹೋತಿ, ಅದಿನ್ನಾದಾನಪಚ್ಚಯಾ ಚ ಸುಖಂ ಸೋಮನಸ್ಸಂ ಪಟಿಸಂವೇದೇತಿ; ಸಹಾಪಿ ಸುಖೇನ ಸಹಾಪಿ ಸೋಮನಸ್ಸೇನ ಕಾಮೇಸುಮಿಚ್ಛಾಚಾರೀ ಹೋತಿ, ಕಾಮೇಸುಮಿಚ್ಛಾಚಾರಪಚ್ಚಯಾ ಚ ಸುಖಂ ಸೋಮನಸ್ಸಂ ಪಟಿಸಂವೇದೇತಿ; ಸಹಾಪಿ ಸುಖೇನ ಸಹಾಪಿ ಸೋಮನಸ್ಸೇನ ಮುಸಾವಾದೀ ಹೋತಿ, ಮುಸಾವಾದಪಚ್ಚಯಾ ಚ ಸುಖಂ ಸೋಮನಸ್ಸಂ ಪಟಿಸಂವೇದೇತಿ; ಸಹಾಪಿ ಸುಖೇನ ಸಹಾಪಿ ಸೋಮನಸ್ಸೇನ ಪಿಸುಣವಾಚೋ ಹೋತಿ, ಪಿಸುಣವಾಚಾಪಚ್ಚಯಾ ಚ ಸುಖಂ ಸೋಮನಸ್ಸಂ ಪಟಿಸಂವೇದೇತಿ; ಸಹಾಪಿ ಸುಖೇನ ಸಹಾಪಿ ಸೋಮನಸ್ಸೇನ ಫರುಸವಾಚೋ ಹೋತಿ, ಫರುಸವಾಚಾಪಚ್ಚಯಾ ಚ ಸುಖಂ ಸೋಮನಸ್ಸಂ ಪಟಿಸಂವೇದೇತಿ; ಸಹಾಪಿ ಸುಖೇನ ಸಹಾಪಿ ಸೋಮನಸ್ಸೇನ ಸಮ್ಫಪ್ಪಲಾಪೀ ಹೋತಿ, ಸಮ್ಫಪ್ಪಲಾಪಪಚ್ಚಯಾ ಚ ಸುಖಂ ಸೋಮನಸ್ಸಂ ಪಟಿಸಂವೇದೇತಿ; ಸಹಾಪಿ ಸುಖೇನ ಸಹಾಪಿ ಸೋಮನಸ್ಸೇನ ಅಭಿಜ್ಝಾಲು ಹೋತಿ, ಅಭಿಜ್ಝಾಪಚ್ಚಯಾ ಚ ಸುಖಂ ಸೋಮನಸ್ಸಂ ಪಟಿಸಂವೇದೇತಿ; ಸಹಾಪಿ ಸುಖೇನ ಸಹಾಪಿ ಸೋಮನಸ್ಸೇನ ಬ್ಯಾಪನ್ನಚಿತ್ತೋ ಹೋತಿ, ಬ್ಯಾಪಾದಪಚ್ಚಯಾ ಚ ಸುಖಂ ಸೋಮನಸ್ಸಂ ಪಟಿಸಂವೇದೇತಿ; ಸಹಾಪಿ ಸುಖೇನ ಸಹಾಪಿ ಸೋಮನಸ್ಸೇನ ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿ ಹೋತಿ, ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿಪಚ್ಚಯಾ ಚ ಸುಖಂ ಸೋಮನಸ್ಸಂ ಪಟಿಸಂವೇದೇತಿ। ಸೋ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಅಪಾಯಂ ದುಗ್ಗತಿಂ ವಿನಿಪಾತಂ ನಿರಯಂ ಉಪಪಜ್ಜತಿ। ಇದಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮಸಮಾದಾನಂ ಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನಸುಖಂ ಆಯತಿಂ ದುಕ್ಖವಿಪಾಕಂ।

೪೮೦. "ಕತಮಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮಸಮಾದಾನಂ ಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನದುಕ್ಖಂ ಆಯತಿಂ ಸುಖವಿಪಾಕಂ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಸಹಾಪಿ ದುಕ್ಖೇನ ಸಹಾಪಿ ದೋಮನಸ್ಸೇನ ಪಾಣಾತಿಪಾತಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ, ಪಾಣಾತಿಪಾತಾ ವೇರಮಣೀಪಚ್ಚಯಾ ಚ ದುಕ್ಖಂ ದೋಮನಸ್ಸಂ ಪಟಿಸಂವೇದೇತಿ ; ಸಹಾಪಿ ದುಕ್ಖೇನ ಸಹಾಪಿ ದೋಮನಸ್ಸೇನ ಅದಿನ್ನಾದಾನಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ, ಅದಿನ್ನಾದಾನಾ ವೇರಮಣೀಪಚ್ಚಯಾ ಚ ದುಕ್ಖಂ ದೋಮನಸ್ಸಂ ಪಟಿಸಂವೇದೇತಿ; ಸಹಾಪಿ ದುಕ್ಖೇನ ಸಹಾಪಿ ದೋಮನಸ್ಸೇನ ಕಾಮೇಸುಮಿಚ್ಛಾಚಾರಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ, ಕಾಮೇಸುಮಿಚ್ಛಾಚಾರಾ ವೇರಮಣೀಪಚ್ಚಯಾ ಚ ದುಕ್ಖಂ ದೋಮನಸ್ಸಂ ಪಟಿಸಂವೇದೇತಿ; ಸಹಾಪಿ ದುಕ್ಖೇನ ಸಹಾಪಿ ದೋಮನಸ್ಸೇನ ಮುಸಾವಾದಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ, ಮುಸಾವಾದಾ ವೇರಮಣೀಪಚ್ಚಯಾ ಚ ದುಕ್ಖಂ ದೋಮನಸ್ಸಂ ಪಟಿಸಂವೇದೇತಿ; ಸಹಾಪಿ ದುಕ್ಖೇನ ಸಹಾಪಿ ದೋಮನಸ್ಸೇನ ಪಿಸುಣಾಯ ವಾಚಾಯ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ , ಪಿಸುಣಾಯ ವಾಚಾಯ ವೇರಮಣೀಪಚ್ಚಯಾ ಚ ದುಕ್ಖಂ ದೋಮನಸ್ಸಂ ಪಟಿಸಂವೇದೇತಿ ; ಸಹಾಪಿ ದುಕ್ಖೇನ ಸಹಾಪಿ ದೋಮನಸ್ಸೇನ ಫರುಸಾಯ ವಾಚಾಯ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ, ಫರುಸಾಯ ವಾಚಾಯ ವೇರಮಣೀಪಚ್ಚಯಾ ಚ ದುಕ್ಖಂ ದೋಮನಸ್ಸಂ ಪಟಿಸಂವೇದೇತಿ; ಸಹಾಪಿ ದುಕ್ಖೇನ ಸಹಾಪಿ ದೋಮನಸ್ಸೇನ ಸಮ್ಫಪ್ಪಲಾಪಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ, ಸಮ್ಫಪ್ಪಲಾಪಾ ವೇರಮಣೀಪಚ್ಚಯಾ ಚ ದುಕ್ಖಂ ದೋಮನಸ್ಸಂ ಪಟಿಸಂವೇದೇತಿ; ಸಹಾಪಿ ದುಕ್ಖೇನ ಸಹಾಪಿ ದೋಮನಸ್ಸೇನ ಅನಭಿಜ್ಝಾಲು ಹೋತಿ, ಅನಭಿಜ್ಝಾಪಚ್ಚಯಾ ಚ ದುಕ್ಖಂ ದೋಮನಸ್ಸಂ ಪಟಿಸಂವೇದೇತಿ; ಸಹಾಪಿ ದುಕ್ಖೇನ ಸಹಾಪಿ ದೋಮನಸ್ಸೇನ ಅಬ್ಯಾಪನ್ನಚಿತ್ತೋ ಹೋತಿ, ಅಬ್ಯಾಪಾದಪಚ್ಚಯಾ ಚ ದುಕ್ಖಂ ದೋಮನಸ್ಸಂ ಪಟಿಸಂವೇದೇತಿ; ಸಹಾಪಿ ದುಕ್ಖೇನ ಸಹಾಪಿ ದೋಮನಸ್ಸೇನ ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ ಹೋತಿ, ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿಪಚ್ಚಯಾ ಚ ದುಕ್ಖಂ ದೋಮನಸ್ಸಂ ಪಟಿಸಂವೇದೇತಿ। ಸೋ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಸುಗತಿಂ ಸಗ್ಗಂ ಲೋಕಂ ಉಪಪಜ್ಜತಿ। ಇದಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮಸಮಾದಾನಂ ಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನದುಕ್ಖಂ ಆಯತಿಂ ಸುಖವಿಪಾಕಂ।

೪೮೧. "ಕತಮಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮಸಮಾದಾನಂ ಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನಸುಖಞ್ಚೇವ ಆಯತಿಞ್ಚ ಸುಖವಿಪಾಕಂ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಸಹಾಪಿ ಸುಖೇನ ಸಹಾಪಿ ಸೋಮನಸ್ಸೇನ ಪಾಣಾತಿಪಾತಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ, ಪಾಣಾತಿಪಾತಾ ವೇರಮಣೀಪಚ್ಚಯಾ ಚ ಸುಖಂ ಸೋಮನಸ್ಸಂ ಪಟಿಸಂವೇದೇತಿ; ಸಹಾಪಿ ಸುಖೇನ ಸಹಾಪಿ ಸೋಮನಸ್ಸೇನ ಅದಿನ್ನಾದಾನಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ, ಅದಿನ್ನಾದಾನಾ ವೇರಮಣೀಪಚ್ಚಯಾ ಚ ಸುಖಂ ಸೋಮನಸ್ಸಂ ಪಟಿಸಂವೇದೇತಿ; ಸಹಾಪಿ ಸುಖೇನ ಸಹಾಪಿ ಸೋಮನಸ್ಸೇನ ಕಾಮೇಸುಮಿಚ್ಛಾಚಾರಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ, ಕಾಮೇಸುಮಿಚ್ಛಾಚಾರಾ ವೇರಮಣೀಪಚ್ಚಯಾ ಚ ಸುಖಂ ಸೋಮನಸ್ಸಂ ಪಟಿಸಂವೇದೇತಿ; ಸಹಾಪಿ ಸುಖೇನ ಸಹಾಪಿ ಸೋಮನಸ್ಸೇನ ಮುಸಾವಾದಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ, ಮುಸಾವಾದಾ ವೇರಮಣೀಪಚ್ಚಯಾ ಚ ಸುಖಂ ಸೋಮನಸ್ಸಂ ಪಟಿಸಂವೇದೇತಿ; ಸಹಾಪಿ ಸುಖೇನ ಸಹಾಪಿ ಸೋಮನಸ್ಸೇನ ಪಿಸುಣಾಯ ವಾಚಾಯ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ, ಪಿಸುಣಾಯ ವಾಚಾಯ ವೇರಮಣೀಪಚ್ಚಯಾ ಚ ಸುಖಂ ಸೋಮನಸ್ಸಂ ಪಟಿಸಂವೇದೇತಿ; ಸಹಾಪಿ ಸುಖೇನ ಸಹಾಪಿ ಸೋಮನಸ್ಸೇನ ಫರುಸಾಯ ವಾಚಾಯ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ, ಫರುಸಾಯ ವಾಚಾಯ ವೇರಮಣೀಪಚ್ಚಯಾ ಚ ಸುಖಂ ಸೋಮನಸ್ಸಂ ಪಟಿಸಂವೇದೇತಿ; ಸಹಾಪಿ ಸುಖೇನ ಸಹಾಪಿ ಸೋಮನಸ್ಸೇನ ಸಮ್ಫಪ್ಪಲಾಪಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ, ಸಮ್ಫಪ್ಪಲಾಪಾ ವೇರಮಣೀಪಚ್ಚಯಾ ಚ ಸುಖಂ ಸೋಮನಸ್ಸಂ ಪಟಿಸಂವೇದೇತಿ; ಸಹಾಪಿ ಸುಖೇನ ಸಹಾಪಿ ಸೋಮನಸ್ಸೇನ ಅನಭಿಜ್ಝಾಲು ಹೋತಿ, ಅನಭಿಜ್ಝಾಪಚ್ಚಯಾ ಚ ಸುಖಂ ಸೋಮನಸ್ಸಂ ಪಟಿಸಂವೇದೇತಿ; ಸಹಾಪಿ ಸುಖೇನ ಸಹಾಪಿ ಸೋಮನಸ್ಸೇನ ಅಬ್ಯಾಪನ್ನಚಿತ್ತೋ ಹೋತಿ, ಅಬ್ಯಾಪಾದಪಚ್ಚಯಾ ಚ ಸುಖಂ ಸೋಮನಸ್ಸಂ ಪಟಿಸಂವೇದೇತಿ; ಸಹಾಪಿ ಸುಖೇನ ಸಹಾಪಿ ಸೋಮನಸ್ಸೇನ ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ ಹೋತಿ, ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿಪಚ್ಚಯಾ ಚ ಸುಖಂ ಸೋಮನಸ್ಸಂ ಪಟಿಸಂವೇದೇತಿ। ಸೋ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಸುಗತಿಂ ಸಗ್ಗಂ ಲೋಕಂ ಉಪಪಜ್ಜತಿ। ಇದಂ, ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮಸಮಾದಾನಂ ಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನಸುಖಞ್ಚೇವ ಆಯತಿಞ್ಚ ಸುಖವಿಪಾಕಂ। ಇಮಾನಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚತ್ತಾರಿ ಧಮ್ಮಸಮಾದಾನಾನಿ।

೪೮೨. "ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಿತ್ತಕಾಲಾಬು ವಿಸೇನ ಸಂಸಟ್ಠೋ। ಅಥ ಪುರಿಸೋ ಆಗಚ್ಛೇಯ್ಯ ಜೀವಿತುಕಾಮೋ ಅಮರಿತುಕಾಮೋ ಸುಖಕಾಮೋ ದುಕ್ಖಪ್ಪಟಿಕೂಲೋ। ತಮೇನಂ ಏವಂ ವದೇಯ್ಯುಂ – 'ಅಮ್ಭೋ ಪುರಿಸ, ಅಯಂ ತಿತ್ತಕಾಲಾಬು ವಿಸೇನ ಸಂಸಟ್ಠೋ, ಸಚೇ ಆಕಙ್ಖಸಿ ಪಿವ [ಪಿಪ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)]। ತಸ್ಸ ತೇ ಪಿವತೋ [ಪಿಪತೋ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)] ಚೇವ ನಚ್ಛಾದೇಸ್ಸತಿ ವಣ್ಣೇನಪಿ ಗನ್ಧೇನಪಿ ರಸೇನಪಿ, ಪಿವಿತ್ವಾ [ಪೀತ್ವಾ (ಸೀ॰)] ಚ ಪನ ಮರಣಂ ವಾ ನಿಗಚ್ಛಸಿ ಮರಣಮತ್ತಂ ವಾ ದುಕ್ಖ'ನ್ತಿ। ಸೋ ತಂ ಅಪ್ಪಟಿಸಙ್ಖಾಯ ಪಿವೇಯ್ಯ, ನಪ್ಪಟಿನಿಸ್ಸಜ್ಜೇಯ್ಯ। ತಸ್ಸ ತಂ ಪಿವತೋ ಚೇವ ನಚ್ಛಾದೇಯ್ಯ ವಣ್ಣೇನಪಿ ಗನ್ಧೇನಪಿ ರಸೇನಪಿ, ಪಿವಿತ್ವಾ ಚ ಪನ ಮರಣಂ ವಾ ನಿಗಚ್ಛೇಯ್ಯ ಮರಣಮತ್ತಂ ವಾ ದುಕ್ಖಂ। ತಥೂಪಮಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಮಂ ಧಮ್ಮಸಮಾದಾನಂ ವದಾಮಿ, ಯಮಿದಂ ಧಮ್ಮಸಮಾದಾನಂ ಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನದುಕ್ಖಞ್ಚೇವ ಆಯತಿಞ್ಚ ದುಕ್ಖವಿಪಾಕಂ।

೪೮೩. "ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆಪಾನೀಯಕಂಸೋ ವಣ್ಣಸಮ್ಪನ್ನೋ ಗನ್ಧಸಮ್ಪನ್ನೋ ರಸಸಮ್ಪನ್ನೋ। ಸೋ ಚ ಖೋ ವಿಸೇನ ಸಂಸಟ್ಠೋ। ಅಥ ಪುರಿಸೋ ಆಗಚ್ಛೇಯ್ಯ ಜೀವಿತುಕಾಮೋ ಅಮರಿತುಕಾಮೋ ಸುಖಕಾಮೋ ದುಕ್ಖಪ್ಪಟಿಕೂಲೋ। ತಮೇನಂ ಏವಂ ವದೇಯ್ಯುಂ – 'ಅಮ್ಭೋ ಪುರಿಸ, ಅಯಂ ಆಪಾನೀಯಕಂಸೋ ವಣ್ಣಸಮ್ಪನ್ನೋ ಗನ್ಧಸಮ್ಪನ್ನೋ ರಸಸಮ್ಪನ್ನೋ। ಸೋ ಚ ಖೋ ವಿಸೇನ ಸಂಸಟ್ಠೋ, ಸಚೇ ಆಕಙ್ಖಸಿ ಪಿವ। ತಸ್ಸ ತೇ ಪಿವತೋಹಿ [ಪಿವತೋಪಿ (ಕ॰)] ಖೋ ಛಾದೇಸ್ಸತಿ ವಣ್ಣೇನಪಿ ಗನ್ಧೇನಪಿ ರಸೇನಪಿ, ಪಿವಿತ್ವಾ ಚ ಪನ ಮರಣಂ ವಾ ನಿಗಚ್ಛಸಿ ಮರಣಮತ್ತಂ ವಾ ದುಕ್ಖ'ನ್ತಿ। ಸೋ ತಂ ಅಪ್ಪಟಿಸಙ್ಖಾಯ ಪಿವೇಯ್ಯ, ನಪ್ಪಟಿನಿಸ್ಸಜ್ಜೇಯ್ಯ। ತಸ್ಸ ತಂ ಪಿವತೋಹಿ ಖೋ ಛಾದೇಯ್ಯ ವಣ್ಣೇನಪಿ ಗನ್ಧೇನಪಿ ರಸೇನಪಿ, ಪಿವಿತ್ವಾ ಚ ಪನ ಮರಣಂ ವಾ ನಿಗಚ್ಛೇಯ್ಯ ಮರಣಮತ್ತಂ ವಾ ದುಕ್ಖಂ। ತಥೂಪಮಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಮಂ ಧಮ್ಮಸಮಾದಾನಂ ವದಾಮಿ, ಯಮಿದಂ ಧಮ್ಮಸಮಾದಾನಂ ಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನಸುಖಂ ಆಯತಿಂ ದುಕ್ಖವಿಪಾಕಂ।

೪೮೪. "ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪೂತಿಮುತ್ತಂ ನಾನಾಭೇಸಜ್ಜೇಹಿ ಸಂಸಟ್ಠಂ। ಅಥ ಪುರಿಸೋ ಆಗಚ್ಛೇಯ್ಯ ಪಣ್ಡುಕರೋಗೀ। ತಮೇನಂ ಏವಂ ವದೇಯ್ಯುಂ – 'ಅಮ್ಭೋ ಪುರಿಸ, ಇದಂ ಪೂತಿಮುತ್ತಂ ನಾನಾಭೇಸಜ್ಜೇಹಿ ಸಂಸಟ್ಠಂ, ಸಚೇ ಆಕಙ್ಖಸಿ ಪಿವ। ತಸ್ಸ ತೇ ಪಿವತೋಹಿ ಖೋ ನಚ್ಛಾದೇಸ್ಸತಿ ವಣ್ಣೇನಪಿ ಗನ್ಧೇನಪಿ ರಸೇನಪಿ, ಪಿವಿತ್ವಾ ಚ ಪನ ಸುಖೀ ಭವಿಸ್ಸಸೀ'ತಿ। ಸೋ ತಂ

ಪಟಿಸಙ್ಖಾಯ ಪಿವೇಯ್ಯ, ನಪ್ಪಟಿನಿಸ್ಸಜ್ಜೇಯ್ಯ। ತಸ್ಸ ತಂ ಪಿವತೋಹಿ ಖೋ ನಚ್ಛಾದೇಯ್ಯ ವಣ್ಣೇನಪಿ ಗನ್ಧೇನಪಿ ರಸೇನಪಿ, ಪಿವಿತ್ವಾ ಚ ಪನ ಸುಖೀ ಅಸ್ಸ। ತಥೂಪಮಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಮಂ ಧಮ್ಮಸಮಾದಾನಂ ವದಾಮಿ, ಯಮಿದಂ ಧಮ್ಮಸಮಾದಾನಂ ಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನದುಕ್ಖಂ ಆಯತಿಂ ಸುಖವಿಪಾಕಂ।

೪೮೫. "ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದಧಿ ಚ ಮಧು ಚ ಸಪ್ಪಿ ಚ ಫಾಣಿತಞ್ಚ ಏಕಜ್ಝಂ ಸಂಸಟ್ಠಂ। ಅಥ ಪುರಿಸೋ ಆಗಚ್ಛೇಯ್ಯ ಲೋಹಿತಪಕ್ಖನ್ದಿಕೋ। ತಮೇನಂ ಏವಂ ವದೇಯ್ಯುಂ – 'ಅಮ್ಭೋ ಪುರಿಸ, ಇದಂ ದಧಿಂ ಚ ಮಧುಂ ಚ ಸಪ್ಪಿಂ ಚ ಫಾಣಿತಞ್ಚ ಏಕಜ್ಝಂ ಸಂಸಟ್ಠಂ, ಸಚೇ ಆಕಙ್ಖಸಿ ಪಿವ। ತಸ್ಸ ತೇ ಪಿವತೋ ಚೇವ ಛಾದೇಸ್ಸತಿ ವಣ್ಣೇನಪಿ ಗನ್ಧೇನಪಿ ರಸೇನಪಿ, ಪಿವಿತ್ವಾ ಚ ಪನ ಸುಖೀ ಭವಿಸ್ಸಸೀ'ತಿ। ಸೋ ತಂ ಪಟಿಸಙ್ಖಾಯ ಪಿವೇಯ್ಯ, ನಪ್ಪಟಿನಿಸ್ಸಜ್ಜೇಯ್ಯ। ತಸ್ಸ ತಂ ಪಿವತೋ ಚೇವ ಛಾದೇಯ್ಯ ವಣ್ಣೇನಪಿ ಗನ್ಧೇನಪಿ ರಸೇನಪಿ, ಪಿವಿತ್ವಾ ಚ ಪನ ಸುಖೀ ಅಸ್ಸ। ತಥೂಪಮಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಮಂ ಧಮ್ಮಸಮಾದಾನಂ ವದಾಮಿ, ಯಮಿದಂ ಧಮ್ಮಸಮಾದಾನಂ ಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನಸುಖಞ್ಚೇವ ಆಯತಿಞ್ಚ ಸುಖವಿಪಾಕಂ।

೪೮೬. "ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಸ್ಸಾನಂ ಪಚ್ಛಿಮೇ ಮಾಸೇ ಸರದಸಮಯೇ ವಿದ್ಧೇ ವಿಗತವಲಾಹಕೇ ದೇವೇ ಆದಿಚ್ಚೋ ನಭಂ ಅಬ್ಭುಸ್ಸಕ್ಕಮಾನೋ ಸಬ್ಬಂ ಆಕಾಸಗತಂ ತಮಗತಂ ಅಭಿವಿಹಚ್ಚ ಭಾಸತೇ ಚ ತಪತೇ ಚ ವಿರೋಚತೇ ಚ; ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯಮಿದಂ ಧಮ್ಮಸಮಾದಾನಂ ಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನಸುಖಞ್ಚೇವ ಆಯತಿಞ್ಚ ಸುಖವಿಪಾಕಂ ತದಞ್ಞೇ ಪುಥುಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಪರಪ್ಪವಾದೇ ಅಭಿವಿಹಚ್ಚ ಭಾಸತೇ ಚ ತಪತೇ ಚ ವಿರೋಚತೇ ಚಾ"ತಿ।

ಇದಮವೋಚ ಭಗವಾ। ಅತ್ತಮನಾ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಭಗವತೋ ಭಾಸಿತಂ ಅಭಿನನ್ದುನ್ತಿ।

ಮಹಾಧಮ್ಮಸಮಾದಾನಸುತ್ತಂ ನಿಟ್ಠಿತಂ ಛಟ್ಠಂ।

೭. ವೀಮಂಸಕಸುತ್ತಂ

೪೮೭. ಏವಂ ಮೇ ಸುತಂ – ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ ಜೇತವನೇ ಅನಾಥಪಿಣ್ಡಿಕಸ್ಸ ಆರಾಮೇ। ತತ್ರ ಖೋ ಭಗವಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಮನ್ತೇಸಿ – "ಭಿಕ್ಖವೋ"ತಿ। "ಭದನ್ತೇ"ತಿ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಭಗವತೋ ಪಚ್ಚಸ್ಸೋಸುಂ। ಭಗವಾ ಏತದವೋಚ – "ವೀಮಂಸಕೇನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನಾ ಪರಸ್ಸ ಚೇತೋಪರಿಯಾಯಂ ಅಜಾನನ್ತೇನ [ಆಜಾನನ್ತೇನ (ಪೀ॰ ಕ॰), ಅಜಾನನ್ತೇನ ಕಿನ್ತಿ (?)] ತಥಾಗತೇ ಸಮನ್ನೇಸನಾ ಕಾತಬ್ಬಾ 'ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ವಾ ನೋ ವಾ' ಇತಿ ವಿಞ್ಞಾಣಾಯಾ"ತಿ। "ಭಗವಂಮೂಲಕಾ ನೋ, ಭನ್ತೇ, ಧಮ್ಮಾ, ಭಗವಂನೇತ್ತಿಕಾ ಭಗವಂಪಟಿಸರಣಾ; ಸಾಧು ವತ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವನ್ತಂಯೇವ ಪಟಿಭಾತು ಏತಸ್ಸ ಭಾಸಿತಸ್ಸ ಅತ್ಥೋ; ಭಗವತೋ ಸುತ್ವಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಧಾರೇಸ್ಸನ್ತೀ"ತಿ। "ತೇನ ಹಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸುಣಾಥ, ಸಾಧುಕಂ ಮನಸಿ ಕರೋಥ, ಭಾಸಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ । "ಏವಂ, ಭನ್ತೇ"ತಿ ಖೋ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಭಗವತೋ ಪಚ್ಚಸ್ಸೋಸುಂ। ಭಗವಾ ಏತದವೋಚ –

೪೮೮. "ವೀಮಂಸಕೇನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನಾ ಪರಸ್ಸ ಚೇತೋಪರಿಯಾಯಂ ಅಜಾನನ್ತೇನ ದ್ವೀಸು ಧಮ್ಮೇಸು ತಥಾಗತೋ ಸಮನ್ನೇಸಿತಬ್ಬೋ ಚಕ್ಖುಸೋತವಿಞ್ಞೇಯ್ಯೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು – 'ಯೇ ಸಂಕಿಲಿಟ್ಠಾ ಚಕ್ಖುಸೋತವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಾ ಧಮ್ಮಾ, ಸಂವಿಜ್ಜನ್ತಿ ವಾ ತೇ ತಥಾಗತಸ್ಸ ನೋ ವಾ'ತಿ? ತಮೇನಂ ಸಮನ್ನೇಸಮಾನೋ ಏವಂ ಜಾನಾತಿ – 'ಯೇ ಸಂಕಿಲಿಟ್ಠಾ ಚಕ್ಖುಸೋತವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಾ ಧಮ್ಮಾ, ನ ತೇ ತಥಾಗತಸ್ಸ ಸಂವಿಜ್ಜನ್ತೀ'ತಿ।

"ಯತೋ ನಂ ಸಮನ್ನೇಸಮಾನೋ ಏವಂ ಜಾನಾತಿ – 'ಯೇ ಸಂಕಿಲಿಟ್ಠಾ ಚಕ್ಖುಸೋತವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಾ ಧಮ್ಮಾ, ನ ತೇ ತಥಾಗತಸ್ಸ ಸಂವಿಜ್ಜನ್ತೀ'ತಿ, ತತೋ ನಂ ಉತ್ತರಿಂ ಸಮನ್ನೇಸತಿ – 'ಯೇ ವೀತಿಮಿಸ್ಸಾ ಚಕ್ಖುಸೋತವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಾ ಧಮ್ಮಾ, ಸಂವಿಜ್ಜನ್ತಿ

ವಾ ತೇ ತಥಾಗತಸ್ಸ ನೋ ವಾ’ತಿ? ತಮೇನಂ ಸಮನ್ನೇಸಮಾನೋ ಏವಂ ಜಾನಾತಿ – ‘ಯೇ ವೀತಿಮಿಸ್ಸಾ ಚಕ್ಖುಸೋತವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಾ ಧಮ್ಮಾ, ನ ತೇ ತಥಾಗತಸ್ಸ ಸಂವಿಜ್ಜನ್ತೀ’ತಿ।

“ಯತೋ ನಂ ಸಮನ್ನೇಸಮಾನೋ ಏವಂ ಜಾನಾತಿ – ‘ಯೇ ವೀತಿಮಿಸ್ಸಾ ಚಕ್ಖುಸೋತವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಾ ಧಮ್ಮಾ, ನ ತೇ ತಥಾಗತಸ್ಸ ಸಂವಿಜ್ಜನ್ತೀ’ತಿ, ತತೋ ನಂ ಉತ್ತರಿಂ ಸಮನ್ನೇಸತಿ – ‘ಯೇ ವೋದಾತಾ ಚಕ್ಖುಸೋತವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಾ ಧಮ್ಮಾ, ಸಂವಿಜ್ಜನ್ತಿ ವಾ ತೇ ತಥಾಗತಸ್ಸ ನೋ ವಾ’ತಿ? ತಮೇನಂ ಸಮನ್ನೇಸಮಾನೋ ಏವಂ ಜಾನಾತಿ – ‘ಯೇ ವೋದಾತಾ ಚಕ್ಖುಸೋತವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಾ ಧಮ್ಮಾ, ಸಂವಿಜ್ಜನ್ತಿ ತೇ ತಥಾಗತಸ್ಸಾ’ತಿ।

“ಯತೋ ನಂ ಸಮನ್ನೇಸಮಾನೋ ಏವಂ ಜಾನಾತಿ – ‘ಯೇ ವೋದಾತಾ ಚಕ್ಖುಸೋತವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಾ ಧಮ್ಮಾ, ಸಂವಿಜ್ಜನ್ತಿ ತೇ ತಥಾಗತಸ್ಸಾ’ತಿ, ತತೋ ನಂ ಉತ್ತರಿಂ ಸಮನ್ನೇಸತಿ – ‘ದೀಘರತ್ತಂ ಸಮಾಪನ್ನೋ ಅಯಮಾಯಸ್ಮಾ ಇಮಂ ಕುಸಲಂ ಧಮ್ಮಂ, ಉದಾಹು ಇತ್ತರಸಮಾಪನ್ನೋ’ತಿ? ತಮೇನಂ ಸಮನ್ನೇಸಮಾನೋ ಏವಂ ಜಾನಾತಿ – ‘ದೀಘರತ್ತಂ ಸಮಾಪನ್ನೋ ಅಯಮಾಯಸ್ಮಾ ಇಮಂ ಕುಸಲಂ ಧಮ್ಮಂ, ನಾಯಮಾಯಸ್ಮಾ ಇತ್ತರಸಮಾಪನ್ನೋ’ತಿ।

“ಯತೋ ನಂ ಸಮನ್ನೇಸಮಾನೋ ಏವಂ ಜಾನಾತಿ – ‘ದೀಘರತ್ತಂ ಸಮಾಪನ್ನೋ ಅಯಮಾಯಸ್ಮಾ ಇಮಂ ಕುಸಲಂ ಧಮ್ಮಂ, ನಾಯಮಾಯಸ್ಮಾ ಇತ್ತರಸಮಾಪನ್ನೋ’ತಿ, ತತೋ ನಂ ಉತ್ತರಿಂ ಸಮನ್ನೇಸತಿ – ‘ಞತ್ತಜ್ಝಾಪನ್ನೋ ಅಯಮಾಯಸ್ಮಾ ಭಿಕ್ಖು ಯಸಪ್ಪತ್ತೋ, ಸಂವಿಜ್ಜನ್ತಸ್ಸ ಇಧೇಕಚ್ಚೇ ಆದೀನವಾ’ತಿ? ನ ತಾವ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಇಧೇಕಚ್ಚೇ ಆದೀನವಾ ಸಂವಿಜ್ಜನ್ತಿ ಯಾವ ನ ಞತ್ತಜ್ಝಾಪನ್ನೋ ಹೋತಿ ಯಸಪ್ಪತ್ತೋ। ಯತೋ ಚ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಞತ್ತಜ್ಝಾಪನ್ನೋ ಹೋತಿ ಯಸಪ್ಪತ್ತೋ , ಅಥಸ್ಸ ಇಧೇಕಚ್ಚೇ ಆದೀನವಾ ಸಂವಿಜ್ಜನ್ತಿ। ತಮೇನಂ ಸಮನ್ನೇಸಮಾನೋ ಏವಂ ಜಾನಾತಿ – ‘ಞತ್ತಜ್ಝಾಪನ್ನೋ ಅಯಮಾಯಸ್ಮಾ ಭಿಕ್ಖು ಯಸಪ್ಪತ್ತೋ, ನಾಸ್ಸ ಇಧೇಕಚ್ಚೇ ಆದೀನವಾ ಸಂವಿಜ್ಜನ್ತೀ’ತಿ।

“ಯತೋ ನಂ ಸಮನ್ನೇಸಮಾನೋ ಏವಂ ಜಾನಾತಿ – ‘ಞತ್ತಜ್ಝಾಪನ್ನೋ ಅಯಮಾಯಸ್ಮಾ ಭಿಕ್ಖು ಯಸಪ್ಪತ್ತೋ, ನಾಸ್ಸ ಇಧೇಕಚ್ಚೇ ಆದೀನವಾ ಸಂವಿಜ್ಜನ್ತೀ’ತಿ, ತತೋ ನಂ ಉತ್ತರಿಂ ಸಮನ್ನೇಸತಿ – ‘ಅಭಯೂಪರತೋ ಅಯಮಾಯಸ್ಮಾ, ನಾಯಮಾಯಸ್ಮಾ ಭಯೂಪರತೋ; ವೀತರಾಗತ್ತಾ ಕಾಮೇ ನ ಸೇವತಿ ಖಯಾ ರಾಗಸ್ಸಾ’ತಿ? ತಮೇನಂ ಸಮನ್ನೇಸಮಾನೋ ಏವಂ ಜಾನಾತಿ – ‘ಅಭಯೂಪರತೋ ಅಯಮಾಯಸ್ಮಾ, ನಾಯಮಾಯಸ್ಮಾ ಭಯೂಪರತೋ; ವೀತರಾಗತ್ತಾ ಕಾಮೇ ನ ಸೇವತಿ ಖಯಾ ರಾಗಸ್ಸಾ’ತಿ। ತಞ್ಚೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುಂ ಪರೇ ಏವಂ ಪುಚ್ಛೇಯ್ಯುಂ – ‘ಕೇ ಪನಾಯಸ್ಮತೋ ಆಕಾರಾ, ಕೇ ಅನ್ವಯಾ, ಯೇನಾಯಸ್ಮಾ ಏವಂ ವದೇಸಿ – ಅಭಯೂಪರತೋ ಅಯಮಾಯಸ್ಮಾ, ನಾಯಮಾಯಸ್ಮಾ ಭಯೂಪರತೋ; ವೀತರಾಗತ್ತಾ ಕಾಮೇ ನ ಸೇವತಿ ಖಯಾ ರಾಗಸ್ಸಾ’ತಿ। ಸಮ್ಮಾ ಬ್ಯಾಕರಮಾನೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಏವಂ ಬ್ಯಾಕರೇಯ್ಯ – ‘ತಥಾ ಹಿ ಪನ ಅಯಮಾಯಸ್ಮಾ ಸಙ್ಘೇ ವಾ ವಿಹರನ್ತೋ ಏಕೋ ವಾ ವಿಹರನ್ತೋ, ಯೇ ಚ ತತ್ಥ ಸುಗತಾ ಯೇ ಚ ತತ್ಥ ದುಗ್ಗತಾ, ಯೇ ಚ ತತ್ಥ ಗಣಮನುಸಾಸನ್ತಿ, ಯೇ ಚ ಇಧೇಕಚ್ಚೇ ಆಮಿಸೇಸು ಸನ್ದಿಸ್ಸನ್ತಿ, ಯೇ ಚ ಇಧೇಕಚ್ಚೇ ಆಮಿಸೇನ ಅನುಪಲಿತ್ತಾ, ನಾಯಮಾಯಸ್ಮಾ ತಂ ತೇನ ಅವಜಾನಾತಿ । ಸಮ್ಮುಖಾ ಖೋ ಪನ ಮೇತಂ ಭಗವತೋ ಸುತಂ ಸಮ್ಮುಖಾ ಪಟಿಗ್ಗಹಿತಂ – ಅಭಯೂಪರತೋಹಮಸ್ಮಿ, ನಾಹಮಸ್ಮಿ ಭಯೂಪರತೋ, ವೀತರಾಗತ್ತಾ ಕಾಮೇ ನ ಸೇವಾಮಿ ಖಯಾ ರಾಗಸ್ಸಾ’ತಿ।

೪೮೯. “ತತ್ರ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಥಾಗತೋವ ಉತ್ತರಿಂ ಪಟಿಪುಚ್ಛಿತಬ್ಬೋ – ‘ಯೇ ಸಂಕಿಲಿಟ್ಠಾ ಚಕ್ಖುಸೋತವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಾ ಧಮ್ಮಾ, ಸಂವಿಜ್ಜನ್ತಿ ವಾ ತೇ ತಥಾಗತಸ್ಸ ನೋ ವಾ’ತಿ? ಬ್ಯಾಕರಮಾನೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಥಾಗತೋ ಏವಂ ಬ್ಯಾಕರೇಯ್ಯ – ‘ಯೇ ಸಂಕಿಲಿಟ್ಠಾ ಚಕ್ಖುಸೋತವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಾ ಧಮ್ಮಾ, ನ ತೇ ತಥಾಗತಸ್ಸ ಸಂವಿಜ್ಜನ್ತೀ’”ತಿ।

“ಯೇ ವೀತಿಮಿಸ್ಸಾ ಚಕ್ಖುಸೋತವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಾ ಧಮ್ಮಾ, ಸಂವಿಜ್ಜನ್ತಿ ವಾ ತೇ ತಥಾಗತಸ್ಸ ನೋ ವಾತಿ? ಬ್ಯಾಕರಮಾನೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಥಾಗತೋ ಏವಂ ಬ್ಯಾಕರೇಯ್ಯ – ‘ಯೇ ವೀತಿಮಿಸ್ಸಾ ಚಕ್ಖುಸೋತವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಾ ಧಮ್ಮಾ, ನ ತೇ ತಥಾಗತಸ್ಸ

ಸಂವಿಜ್ಜನ್ತೀ’ತಿ।

“ಯೇ ವೋದಾತಾ ಚಕ್ಖುಸೋತವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಾ ಧಮ್ಮಾ, ಸಂವಿಜ್ಜನ್ತಿ ವಾ ತೇ ತಥಾಗತಸ್ಸ ನೋ ವಾತಿ? ಬ್ಯಾಕರಮಾನೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಥಾಗತೋ ಏವಂ ಬ್ಯಾಕರೇಯ್ಯ – ‘ಯೇ ವೋದಾತಾ ಚಕ್ಖುಸೋತವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಾ ಧಮ್ಮಾ, ಸಂವಿಜ್ಜನ್ತಿ ತೇ ತಥಾಗತಸ್ಸ; ಏತಂಪಥೋಹಮಸ್ಮಿ, ಏತಂಗೋಚರೋ [ಏತಪಥೋಹಮಸ್ಮಿ ಏತಗೋಚರೋ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)], ನೋ ಚ ತೇನ ತಮ್ಮಯೋ’ತಿ।

“ಏವಂವಾದಿಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತ್ಥಾರಂ ಅರಹತಿ ಸಾವಕೋ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತುಂ ಧಮ್ಮಸ್ಸವನಾಯ। ತಸ್ಸ ಸತ್ಥಾ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತಿ ಉತ್ತರುತ್ತರಿಂ ಪಣೀತಪಣೀತಂ ಕಣ್ಹಸುಕ್ಕಸಪ್ಪಟಿಭಾಗಂ। ಯಥಾ ಯಥಾ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಸತ್ಥಾ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತಿ ಉತ್ತರುತ್ತರಿಂ ಪಣೀತಪಣೀತಂ ಕಣ್ಹಸುಕ್ಕಸಪ್ಪಟಿಭಾಗಂ ತಥಾ ತಥಾ ಸೋ ತಸ್ಮಿಂ ಧಮ್ಮೇ ಅಭಿಞ್ಞಾಯ ಇಧೇಕಚ್ಚಂ ಧಮ್ಮಂ ಧಮ್ಮೇಸು ನಿಟ್ಠಂ ಗಚ್ಛತಿ, ಸತ್ಥರಿ ಪಸೀದತಿ – ‘ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ಭಗವಾ, ಸ್ವಾಕ್ಖಾತೋ ಭಗವತಾ ಧಮ್ಮೋ, ಸುಪ್ಪಟಿಪನ್ನೋ ಸಙ್ಘೋ’ತಿ। ತಞ್ಚೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುಂ ಪರೇ ಏವಂ ಪುಚ್ಛೇಯ್ಯುಂ – ‘ಕೇ ಪನಾಯಸ್ಮತೋ ಆಕಾರಾ, ಕೇ ಅನ್ವಯಾ, ಯೇನಾಯಸ್ಮಾ ಏವಂ ವದೇಸಿ – ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ಭಗವಾ , ಸ್ವಾಕ್ಖಾತೋ ಭಗವತಾ ಧಮ್ಮೋ, ಸುಪ್ಪಟಿಪನ್ನೋ ಸಙ್ಘೋ’ತಿ? ಸಮ್ಮಾ ಬ್ಯಾಕರಮಾನೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಏವಂ ಬ್ಯಾಕರೇಯ್ಯ – ‘ಇಧಾಹಂ, ಆವುಸೋ, ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿಂ ಧಮ್ಮಸ್ಸವನಾಯ। ತಸ್ಸ ಮೇ ಭಗವಾ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತಿ ಉತ್ತರುತ್ತರಿಂ ಪಣೀತಪಣೀತಂ ಕಣ್ಹಸುಕ್ಕಸಪ್ಪಟಿಭಾಗಂ। ಯಥಾ ಯಥಾ ಮೇ, ಆವುಸೋ , ಭಗವಾ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತಿ ಉತ್ತರುತ್ತರಿಂ ಪಣೀತಪಣೀತಂ ಕಣ್ಹಸುಕ್ಕಸಪ್ಪಟಿಭಾಗಂ ತಥಾ ತಥಾಹಂ ತಸ್ಮಿಂ ಧಮ್ಮೇ ಅಭಿಞ್ಞಾಯ ಇಧೇಕಚ್ಚಂ ಧಮ್ಮಂ ಧಮ್ಮೇಸು ನಿಟ್ಠಮಗಮಂ, ಸತ್ಥರಿ ಪಸೀದಿಂ – ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ಭಗವಾ, ಸ್ವಾಕ್ಖಾತೋ ಭಗವತಾ, ಧಮ್ಮೋ, ಸುಪ್ಪಟಿಪನ್ನೋ ಸಙ್ಘೋ’ತಿ।

೪೯೦. “ಯಸ್ಸ ಕಸ್ಸಚಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಮೇಹಿ ಆಕಾರೇಹಿ ಇಮೇಹಿ ಪದೇಹಿ ಇಮೇಹಿ ಬ್ಯಞ್ಜನೇಹಿ ತಥಾಗತೇ ಸದ್ಧಾ ನಿವಿಟ್ಠಾ ಹೋತಿ ಮೂಲಜಾತಾ ಪತಿಟ್ಠಿತಾ, ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆಕಾರವತೀ ಸದ್ಧಾ ದಸ್ಸನಮೂಲಿಕಾ, ದಳ್ಹಾ; ಅಸಂಹಾರಿಯಾ ಸಮಣೇನ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇನ ವಾ ದೇವೇನ ವಾ ಮಾರೇನ ವಾ ಬ್ರಹ್ಮುನಾ ವಾ ಕೇನಚಿ ವಾ ಲೋಕಸ್ಮಿಂ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಥಾಗತೇ ಧಮ್ಮಸಮನ್ನೇಸನಾ ಹೋತಿ। ಏವಞ್ಚ ಪನ ತಥಾಗತೋ ಧಮ್ಮತಾಸುಸಮನ್ನಿಟ್ಠೋ ಹೋತೀ”ತಿ।

ಇದಮವೋಚ ಭಗವಾ। ಅತ್ತಮನಾ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಭಗವತೋ ಭಾಸಿತಂ ಅಭಿನನ್ದುನ್ತಿ।

ವೀಮಂಸಕಸುತ್ತಂ ನಿಟ್ಠಿತಂ ಸತ್ತಮಂ।

೮. ಕೋಸಮ್ಬಿಯಸುತ್ತಂ

೪೯೧. ಏವಂ ಮೇ ಸುತಂ – ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ಕೋಸಮ್ಬಿಯಂ ವಿಹರತಿ ಘೋಸಿತಾರಾಮೇ। ತೇನ ಖೋ ಪನ ಸಮಯೇನ ಕೋಸಮ್ಬಿಯಂ ಭಿಕ್ಖೂ ಭಣ್ಡನಜಾತಾ ಕಲಹಜಾತಾ ವಿವಾದಾಪನ್ನಾ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ಮುಖಸತ್ತೀಹಿ ವಿತುದನ್ತಾ ವಿಹರನ್ತಿ। ತೇ ನ ಚೇವ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ಸಞ್ಞಾಪೇನ್ತಿ ನ ಚ ಸಞ್ಞತ್ತಿಂ ಉಪೇನ್ತಿ, ನ ಚ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ನಿಜ್ಝಾಪೇನ್ತಿ, ನ ಚ ನಿಜ್ಝತ್ತಿಂ ಉಪೇನ್ತಿ। ಅಥ ಖೋ ಅಞ್ಞತರೋ ಭಿಕ್ಖು ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ, ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಸೋ ಭಿಕ್ಖು ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ – “ಇಧ, ಭನ್ತೇ, ಕೋಸಮ್ಬಿಯಂ ಭಿಕ್ಖೂ ಭಣ್ಡನಜಾತಾ ಕಲಹಜಾತಾ ವಿವಾದಾಪನ್ನಾ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ಮುಖಸತ್ತೀಹಿ ವಿತುದನ್ತಾ ವಿಹರನ್ತಿ, ತೇ ನ ಚೇವ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ಸಞ್ಞಾಪೇನ್ತಿ, ನ ಚ ಸಞ್ಞತ್ತಿಂ ಉಪೇನ್ತಿ, ನ ಚ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ನಿಜ್ಝಾಪೇನ್ತಿ, ನ ಚ ನಿಜ್ಝತ್ತಿಂ ಉಪೇನ್ತೀ”ತಿ।

ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ಅಞ್ಞತರಂ ಭಿಕ್ಖುಂ ಆಮನ್ತೇಸಿ - "ಏಹಿ ತ್ವಂ, ಭಿಕ್ಖು, ಮಮ ವಚನೇನ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಮನ್ತೇಹಿ - 'ಸತ್ಥಾ ವೋ ಆಯಸ್ಮನ್ತೇ ಆಮನ್ತೇತೀ'"ತಿ। "ಏವಂ , ಭನ್ತೇ"ತಿ ಖೋ ಸೋ ಭಿಕ್ಖು ಭಗವತೋ ಪಟಿಸ್ಸುತ್ವಾ ಯೇನ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಏತದವೋಚ - "ಸತ್ಥಾ ಆಯಸ್ಮನ್ತೇ ಆಮನ್ತೇತೀ"ತಿ। "ಏವಮಾವುಸೋ"ತಿ ಖೋ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ತಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಪಟಿಸ್ಸುತ್ವಾ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿಂಸು; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿಂಸು। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೇ ಖೋ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಭಗವಾ ಏತದವೋಚ - "ಸಚ್ಚಂ ಕಿರ ತುಮ್ಹೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಣ್ಡನಜಾತಾ ಕಲಹಜಾತಾ ವಿವಾದಾಪನ್ನಾ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ಮುಖಸತ್ತೀಹಿ ವಿತುದನ್ತಾ ವಿಹರಥ, ತೇ ನ ಚೇವ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ಸಞ್ಞಾಪೇಥ, ನ ಚ ಸಞ್ಞತ್ತಿಂ ಉಪೇಥ, ನ ಚ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ನಿಜ್ಝಾಪೇಥ, ನ ಚ ನಿಜ್ಝತ್ತಿಂ ಉಪೇಥಾ"ತಿ? "ಏವಂ, ಭನ್ತೇ"। "ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಥ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯಸ್ಮಿಂ ತುಮ್ಹೇ ಸಮಯೇ ಭಣ್ಡನಜಾತಾ ಕಲಹಜಾತಾ ವಿವಾದಾಪನ್ನಾ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ಮುಖಸತ್ತೀಹಿ ವಿತುದನ್ತಾ ವಿಹರಥ, ಅಪಿ ನು ತುಮ್ಹಾಕಂ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಮೇತ್ತಂ ಕಾಯಕಮ್ಮಂ ಪಚ್ಚುಪಟ್ಠಿತಂ ಹೋತಿ ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀಸು ಆವಿ ಚೇವ ರಹೋ ಚ, ಮೇತ್ತಂ ವಚೀಕಮ್ಮಂ...ಪೇ॰... ಮೇತ್ತಂ ಮನೋಕಮ್ಮಂ ಪಚ್ಚುಪಟ್ಠಿತಂ ಹೋತಿ ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀಸು ಆವಿ ಚೇವ ರಹೋ ಚಾ"ತಿ? "ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ"। "ಇತಿ ಕಿರ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯಸ್ಮಿಂ ತುಮ್ಹೇ ಸಮಯೇ ಭಣ್ಡನಜಾತಾ ಕಲಹಜಾತಾ ವಿವಾದಾಪನ್ನಾ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ಮುಖಸತ್ತೀಹಿ ವಿತುದನ್ತಾ ವಿಹರಥ, ನೇವ ತುಮ್ಹಾಕಂ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಮೇತ್ತಂ ಕಾಯಕಮ್ಮಂ ಪಚ್ಚುಪಟ್ಠಿತಂ ಹೋತಿ ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀಸು ಆವಿ ಚೇವ ರಹೋ ಚ, ನ ಮೇತ್ತಂ ವಚೀಕಮ್ಮಂ...ಪೇ॰... ನ ಮೇತ್ತಂ ಮನೋಕಮ್ಮಂ ಪಚ್ಚುಪಟ್ಠಿತಂ ಹೋತಿ ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀಸು ಆವಿ ಚೇವ ರಹೋ ಚ। ಅಥ ಕಿಞ್ಚರಹಿ ತುಮ್ಹೇ, ಮೋಘಪುರಿಸಾ, ಕಿಂ ಜಾನನ್ತಾ ಕಿಂ ಪಸ್ಸನ್ತಾ ಭಣ್ಡನಜಾತಾ ಕಲಹಜಾತಾ ವಿವಾದಾಪನ್ನಾ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ಮುಖಸತ್ತೀಹಿ ವಿತುದನ್ತಾ ವಿಹರಥ, ತೇ ನ ಚೇವ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ಸಞ್ಞಾಪೇಥ, ನ ಚ ಸಞ್ಞತ್ತಿಂ ಉಪೇಥ, ನ ಚ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ನಿಜ್ಝಾಪೇಥ, ನ ಚ ನಿಜ್ಝತ್ತಿಂ ಉಪೇಥ ? ತಞ್ಹಿ ತುಮ್ಹಾಕಂ, ಮೋಘಪುರಿಸಾ, ಭವಿಸ್ಸತಿ ದೀಘರತ್ತಂ ಅಹಿತಾಯ ದುಕ್ಖಾಯಾ"ತಿ।

೪೯೨. ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಮನ್ತೇಸಿ - "ಛಯಿಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮಾ ಸಾರಣೀಯಾ ಪಿಯಕರಣಾ ಗರುಕರಣಾ ಸಙ್ಗಹಾಯ ಅವಿವಾದಾಯ ಸಾಮಗ್ಗಿಯಾ ಏಕೀಭಾವಾಯ ಸಂವತ್ತನ್ತಿ। ಕತಮೇ ಛ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಮೇತ್ತಂ ಕಾಯಕಮ್ಮಂ ಪಚ್ಚುಪಟ್ಠಿತಂ ಹೋತಿ ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀಸು ಆವಿ ಚೇವ ರಹೋ ಚ। ಅಯಮ್ಪಿ ಧಮ್ಮೋ ಸಾರಣೀಯೋ ಪಿಯಕರಣೋ ಗರುಕರಣೋ ಸಙ್ಗಹಾಯ ಅವಿವಾದಾಯ ಸಾಮಗ್ಗಿಯಾ ಏಕೀಭಾವಾಯ ಸಂವತ್ತತಿ।

"ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಮೇತ್ತಂ ವಚೀಕಮ್ಮಂ ಪಚ್ಚುಪಟ್ಠಿತಂ ಹೋತಿ ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀಸು ಆವಿ ಚೇವ ರಹೋ ಚ। ಅಯಮ್ಪಿ ಧಮ್ಮೋ ಸಾರಣೀಯೋ ಪಿಯಕರಣೋ ಗರುಕರಣೋ ಸಙ್ಗಹಾಯ ಅವಿವಾದಾಯ ಸಾಮಗ್ಗಿಯಾ ಏಕೀಭಾವಾಯ ಸಂವತ್ತತಿ।

"ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಮೇತ್ತಂ ಮನೋಕಮ್ಮಂ ಪಚ್ಚುಪಟ್ಠಿತಂ ಹೋತಿ ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀಸು ಆವಿ ಚೇವ ರಹೋ ಚ। ಅಯಮ್ಪಿ ಧಮ್ಮೋ ಸಾರಣೀಯೋ ಪಿಯಕರಣೋ ಗರುಕರಣೋ ಸಙ್ಗಹಾಯ ಅವಿವಾದಾಯ ಸಾಮಗ್ಗಿಯಾ ಏಕೀಭಾವಾಯ ಸಂವತ್ತತಿ।

"ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಯೇ ತೇ ಲಾಭಾ ಧಮ್ಮಿಕಾ ಧಮ್ಮಲದ್ಧಾ ಅನ್ತಮಸೋ ಪತ್ತಪರಿಯಾಪನ್ನಮತ್ತಮ್ಪಿ, ತಥಾರೂಪೇಹಿ ಲಾಭೇಹಿ ಅಪ್ಪಟಿವಿಭತ್ತಭೋಗೀ ಹೋತಿ ಸೀಲವನ್ತೇಹಿ ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀಹಿ ಸಾಧಾರಣಭೋಗೀ। ಅಯಮ್ಪಿ ಧಮ್ಮೋ ಸಾರಣೀಯೋ ಪಿಯಕರಣೋ ಗರುಕರಣೋ ಸಙ್ಗಹಾಯ ಅವಿವಾದಾಯ ಸಾಮಗ್ಗಿಯಾ ಏಕೀಭಾವಾಯ ಸಂವತ್ತತಿ।

"ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಯಾನಿ ತಾನಿ ಸೀಲಾನಿ ಅಖಣ್ಡಾನಿ ಅಚ್ಛಿದ್ದಾನಿ ಅಸಬಲಾನಿ ಅಕಮ್ಮಾಸಾನಿ ಭುಜಿಸ್ಸಾನಿ ವಿಞ್ಞುಪ್ಪಸತ್ಥಾನಿ ಅಪರಾಮಟ್ಠಾನಿ ಸಮಾಧಿಸಂವತ್ತನಿಕಾನಿ ತಥಾರೂಪೇಸು ಸೀಲೇಸು ಸೀಲಸಾಮಞ್ಞಗತೋ ವಿಹರತಿ

ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀಹಿ ಆವಿ ಚೇವ ರಹೋ ಚ। ಅಯಮ್ಪಿ ಧಮ್ಮೋ ಸಾರಣೀಯೋ ಪಿಯಕರಣೋ ಗರುಕರಣೋ ಸಙ್ಗಹಾಯ ಅವಿವಾದಾಯ ಸಾಮಗ್ಗಿಯಾ ಏಕೀಭಾವಾಯ ಸಂವತ್ತತಿ।

"ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಯಾಯಂ ದಿಟ್ಠಿ ಅರಿಯಾ ನಿಯ್ಯಾನಿಕಾ ನಿಯ್ಯಾತಿ ತಕ್ಕರಸ್ಸ ಸಮ್ಮಾ ದುಕ್ಖಕ್ಖಯಾಯ ತಥಾರೂಪಾಯ ದಿಟ್ಠಿಯಾ ದಿಟ್ಠಿಸಾಮಞ್ಞಗತೋ ವಿಹರತಿ ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀಹಿ ಆವಿ ಚೇವ ರಹೋ ಚ। ಅಯಮ್ಪಿ ಧಮ್ಮೋ ಸಾರಣೀಯೋ ಪಿಯಕರಣೋ ಗರುಕರಣೋ ಸಙ್ಗಹಾಯ ಅವಿವಾದಾಯ ಸಾಮಗ್ಗಿಯಾ ಏಕೀಭಾವಾಯ ಸಂವತ್ತತಿ।

"ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಛ ಸಾರಣೀಯಾ ಧಮ್ಮಾ ಪಿಯಕರಣಾ ಗರುಕರಣಾ ಸಙ್ಗಹಾಯ ಅವಿವಾದಾಯ ಸಾಮಗ್ಗಿಯಾ ಏಕೀಭಾವಾಯ ಸಂವತ್ತನ್ತಿ। ಇಮೇಸಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಛನ್ನಂ ಸಾರಣೀಯಾನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಏತಂ ಅಗ್ಗಂ ಏತಂ ಸಙ್ಗಾಹಿಕಂ [ಸಙ್ಗಾಹಕಂ (?)] ಏತಂ ಸಙ್ಘಾಟನಿಕಂ - ಯದಿದಂ ಯಾಯಂ ದಿಟ್ಠಿ ಅರಿಯಾ ನಿಯ್ಯಾನಿಕಾ ನಿಯ್ಯಾತಿ ತಕ್ಕರಸ್ಸ ಸಮ್ಮಾ ದುಕ್ಖಕ್ಖಯಾಯ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕೂಟಾಗಾರಸ್ಸ ಏತಂ ಅಗ್ಗಂ ಏತಂ ಸಙ್ಗಾಹಿಕಂ ಏತಂ ಸಙ್ಘಾಟನಿಕಂ ಯದಿದಂ ಕೂಟಂ; ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ , ಇಮೇಸಂ ಛನ್ನಂ ಸಾರಣೀಯಾನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಏತಂ ಅಗ್ಗಂ ಏತಂ ಸಙ್ಗಾಹಿಕಂ ಏತಂ ಸಙ್ಘಾಟನಿಕಂ ಯದಿದಂ ಯಾಯಂ ದಿಟ್ಠಿ ಅರಿಯಾ ನಿಯ್ಯಾನಿಕಾ ನಿಯ್ಯಾತಿ ತಕ್ಕರಸ್ಸ ಸಮ್ಮಾ ದುಕ್ಖಕ್ಖಯಾಯ।

೪೯೩. "ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯಾಯಂ ದಿಟ್ಠಿ ಅರಿಯಾ ನಿಯ್ಯಾನಿಕಾ ನಿಯ್ಯಾತಿ ತಕ್ಕರಸ್ಸ ಸಮ್ಮಾ ದುಕ್ಖಕ್ಖಯಾಯ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಅರಞ್ಞಗತೋ ವಾ ರುಕ್ಖಮೂಲಗತೋ ವಾ ಸುಞ್ಞಾಗಾರಗತೋ ವಾ ಇತಿ ಪಟಿಸಞ್ಚಿಕ್ಖತಿ - 'ಅತ್ಥಿ ನು ಖೋ ಮೇ ತಂ ಪರಿಯುಟ್ಠಾನಂ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಅಪ್ಪಹೀನಂ, ಯೇನಾಹಂ ಪರಿಯುಟ್ಠಾನೇನ ಪರಿಯುಟ್ಠಿತಚಿತ್ತೋ ಯಥಾಭೂತಂ ನಪ್ಪಜಾನೇಯ್ಯಂ ನ ಪಸ್ಸೇಯ್ಯ'ನ್ತಿ? ಸಚೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಕಾಮರಾಗಪರಿಯುಟ್ಠಿತೋ ಹೋತಿ, ಪರಿಯುಟ್ಠಿತಚಿತ್ತೋವ ಹೋತಿ। ಸಚೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಬ್ಯಾಪಾದಪರಿಯುಟ್ಠಿತೋ ಹೋತಿ, ಪರಿಯುಟ್ಠಿತಚಿತ್ತೋವ ಹೋತಿ। ಸಚೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಥೀನಮಿದ್ಧಪರಿಯುಟ್ಠಿತೋ ಹೋತಿ, ಪರಿಯುಟ್ಠಿತಚಿತ್ತೋವ ಹೋತಿ। ಸಚೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಉದ್ಧಚ್ಚಕುಕ್ಕುಚ್ಚಪರಿಯುಟ್ಠಿತೋ ಹೋತಿ, ಪರಿಯುಟ್ಠಿತಚಿತ್ತೋವ ಹೋತಿ। ಸಚೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ವಿಚಿಕಿಚ್ಛಾಪರಿಯುಟ್ಠಿತೋ ಹೋತಿ, ಪರಿಯುಟ್ಠಿತಚಿತ್ತೋವ ಹೋತಿ। ಸಚೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಇಧಲೋಕಚಿನ್ತಾಯ ಪಸುತೋ ಹೋತಿ, ಪರಿಯುಟ್ಠಿತಚಿತ್ತೋವ ಹೋತಿ। ಸಚೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಪರಲೋಕಚಿನ್ತಾಯ ಪಸುತೋ ಹೋತಿ, ಪರಿಯುಟ್ಠಿತಚಿತ್ತೋವ ಹೋತಿ। ಸಚೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಭಣ್ಡನಜಾತೋ ಕಲಹಜಾತೋ ವಿವಾದಾಪನ್ನೋ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ಮುಖಸತ್ತೀಹಿ ವಿತುದನ್ತೋ ವಿಹರತಿ, ಪರಿಯುಟ್ಠಿತಚಿತ್ತೋವ ಹೋತಿ । ಸೋ ಏವಂ ಪಜಾನಾತಿ - 'ನತ್ಥಿ ಖೋ ಮೇ ತಂ ಪರಿಯುಟ್ಠಾನಂ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಅಪ್ಪಹೀನಂ, ಯೇನಾಹಂ ಪರಿಯುಟ್ಠಾನೇನ ಪರಿಯುಟ್ಠಿತಚಿತ್ತೋ ಯಥಾಭೂತಂ ನಪ್ಪಜಾನೇಯ್ಯಂ ನ ಪಸ್ಸೇಯ್ಯಂ। ಸುಪ್ಪಣಿಹಿತಂ ಮೇ ಮಾನಸಂ ಸಚ್ಚಾನಂ ಬೋಧಾಯಾ'ತಿ। ಇದಮಸ್ಸ ಪಠಮಂ ಞಾಣಂ ಅಧಿಗತಂ ಹೋತಿ ಅರಿಯಂ ಲೋಕುತ್ತರಂ ಅಸಾಧಾರಣಂ ಪುಥುಜ್ಜನೇಹಿ।

೪೯೪. "ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಇತಿ ಪಟಿಸಞ್ಚಿಕ್ಖತಿ - 'ಇಮಂ ನು ಖೋ ಅಹಂ ದಿಟ್ಠಿಂ ಆಸೇವನ್ತೋ ಭಾವೇನ್ತೋ ಬಹುಲೀಕರೋನ್ತೋ ಲಭಾಮಿ ಪಚ್ಚತ್ತಂ ಸಮಥಂ, ಲಭಾಮಿ ಪಚ್ಚತ್ತಂ ನಿಬ್ಬುತಿ'ನ್ತಿ? ಸೋ ಏವಂ ಪಜಾನಾತಿ - 'ಇಮಂ ಖೋ ಅಹಂ ದಿಟ್ಠಿಂ ಆಸೇವನ್ತೋ ಭಾವೇನ್ತೋ ಬಹುಲೀಕರೋನ್ತೋ ಲಭಾಮಿ ಪಚ್ಚತ್ತಂ ಸಮಥಂ, ಲಭಾಮಿ ಪಚ್ಚತ್ತಂ ನಿಬ್ಬುತಿ'ನ್ತಿ। ಇದಮಸ್ಸ ದುತಿಯಂ ಞಾಣಂ ಅಧಿಗತಂ ಹೋತಿ ಅರಿಯಂ ಲೋಕುತ್ತರಂ ಅಸಾಧಾರಣಂ ಪುಥುಜ್ಜನೇಹಿ।

೪೯೫. "ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಇತಿ ಪಟಿಸಞ್ಚಿಕ್ಖತಿ - 'ಯಥಾ ರೂಪಾಯಾಹಂ ದಿಟ್ಠಿಯಾ ಸಮನ್ನಾಗತೋ, ಅತ್ಥಿ ನು ಖೋ ಇತೋ ಬಹಿದ್ಧಾ ಅಞ್ಞೋ ಸಮಣೋ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ವಾ ತಥಾರೂಪಾಯ ದಿಟ್ಠಿಯಾ ಸಮನ್ನಾಗತೋ'ತಿ? ಸೋ ಏವಂ ಪಜಾನಾತಿ - 'ಯಥಾರೂಪಾಯಾಹಂ ದಿಟ್ಠಿಯಾ ಸಮನ್ನಾಗತೋ, ನತ್ಥಿ ಇತೋ ಬಹಿದ್ಧಾ ಅಞ್ಞೋ

ಸಮಣೋ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ವಾ ತಥಾರೂಪಾಯ ದಿಟ್ಠಿಯಾ ಸಮನ್ನಾಗತೋ’ತಿ। ಇದಮಸ್ಸ ತತಿಯಂ ಞಾಣಂ ಅಧಿಗತಂ ಹೋತಿ ಅರಿಯಂ ಲೋಕುತ್ತರಂ ಅಸಾಧಾರಣಂ ಪುಥುಜ್ಜನೇಹಿ।

೪೯೭. “ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಇತಿ ಪಟಿಸಞ್ಚಿಕ್ಖತಿ - ‘ಯಥಾರೂಪಾಯ ಧಮ್ಮತಾಯ ದಿಟ್ಠಿಸಮ್ಪನ್ನೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಸಮನ್ನಾಗತೋ, ಅಹಮ್ಪಿ ತಥಾರೂಪಾಯ ಧಮ್ಮತಾಯ ಸಮನ್ನಾಗತೋ’ತಿ। ಕಥಂರೂಪಾಯ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮತಾಯ ದಿಟ್ಠಿಸಮ್ಪನ್ನೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಸಮನ್ನಾಗತೋ? ಧಮ್ಮತಾ ಏಸಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದಿಟ್ಠಿಸಮ್ಪನ್ನಸ್ಸ ಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ - ‘ಕಿಞ್ಚಾಪಿ ತಥಾರೂಪಿಂ ಆಪತ್ತಿಂ ಆಪಜ್ಜತಿ, ಯಥಾರೂಪಾಯ ಆಪತ್ತಿಯಾ ವುಟ್ಠಾನಂ ಪಞ್ಞಾಯತಿ, ಅಥ ಖೋ ನಂ ಖಿಪ್ಪಮೇವ ಸತ್ಥರಿ ವಾ ವಿಞ್ಞೂಸು ವಾ ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀಸು ದೇಸೇತಿ ವಿವರತಿ ಉತ್ತಾನೀಕರೋತಿ; ದೇಸೇತ್ವಾ ವಿವರಿತ್ವಾ ಉತ್ತಾನೀಕತ್ವಾ ಆಯತಿಂ ಸಂವರಂ ಆಪಜ್ಜತಿ’। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದಹರೋ ಕುಮಾರೋ ಮನ್ದೋ ಉತ್ತಾನಸೇಯ್ಯಕೋ ಹತ್ಥೇನ ವಾ ಪಾದೇನ ವಾ ಅಙ್ಗಾರಂ ಅಕ್ಕಮಿತ್ವಾ ಖಿಪ್ಪಮೇವ ಪಟಿಸಂಹರತಿ; ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮತಾ ಏಸಾ ದಿಟ್ಠಿಸಮ್ಪನ್ನಸ್ಸ ಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ - ‘ಕಿಞ್ಚಾಪಿ ತಥಾರೂಪಿಂ ಆಪತ್ತಿಂ ಆಪಜ್ಜತಿ ಯಥಾರೂಪಾಯ ಆಪತ್ತಿಯಾ ವುಟ್ಠಾನಂ ಪಞ್ಞಾಯತಿ, ಅಥ ಖೋ ನಂ ಖಿಪ್ಪಮೇವ ಸತ್ಥರಿ ವಾ ವಿಞ್ಞೂಸು ವಾ ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀಸು ದೇಸೇತಿ ವಿವರತಿ ಉತ್ತಾನೀಕರೋತಿ; ದೇಸೇತ್ವಾ ವಿವರಿತ್ವಾ ಉತ್ತಾನೀಕತ್ವಾ ಆಯತಿಂ ಸಂವರಂ ಆಪಜ್ಜತಿ’। ಸೋ ಏವಂ ಪಜಾನಾತಿ - ‘ಯಥಾರೂಪಾಯ ಧಮ್ಮತಾಯ ದಿಟ್ಠಿಸಮ್ಪನ್ನೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಸಮನ್ನಾಗತೋ, ಅಹಮ್ಪಿ ತಥಾರೂಪಾಯ ಧಮ್ಮತಾಯ ಸಮನ್ನಾಗತೋ’ತಿ। ಇದಮಸ್ಸ ಚತುತ್ಥಂ ಞಾಣಂ ಅಧಿಗತಂ ಹೋತಿ ಅರಿಯಂ ಲೋಕುತ್ತರಂ ಅಸಾಧಾರಣಂ ಪುಥುಜ್ಜನೇಹಿ।

೪೯೮. “ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಇತಿ ಪಟಿಸಞ್ಚಿಕ್ಖತಿ - ‘ಯಥಾರೂಪಾಯ ಧಮ್ಮತಾಯ ದಿಟ್ಠಿಸಮ್ಪನ್ನೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಸಮನ್ನಾಗತೋ, ಅಹಮ್ಪಿ ತಥಾರೂಪಾಯ ಧಮ್ಮತಾಯ ಸಮನ್ನಾಗತೋ’ತಿ। ಕಥಂರೂಪಾಯ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮತಾಯ ದಿಟ್ಠಿಸಮ್ಪನ್ನೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಸಮನ್ನಾಗತೋ? ಧಮ್ಮತಾ ಏಸಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದಿಟ್ಠಿಸಮ್ಪನ್ನಸ್ಸ ಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ - ‘ಕಿಞ್ಚಾಪಿ ಯಾನಿ ತಾನಿ ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀನಂ ಉಚ್ಚಾವಚಾನಿ ಕಿಂಕರಣೀಯಾನಿ ತತ್ಥ ಉಸ್ಸುಕ್ಕಂ ಆಪನ್ನೋ ಹೋತಿ, ಅಥ ಖ್ವಾಸ್ಸ ತಿಬ್ಬಾಪೇಕ್ಖಾ ಹೋತಿ ಅಧಿಸೀಲಸಿಕ್ಖಾಯ ಅಧಿಚಿತ್ತಸಿಕ್ಖಾಯ ಅಧಿಪಞ್ಞಾಸಿಕ್ಖಾಯ’। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಗಾವೀ ತರುಣವಚ್ಛಾ ಥಮ್ಬಞ್ಚ ಆಲುಮ್ಪತಿ ವಚ್ಛಕಞ್ಚ ಅಪಚಿನತಿ; ಏವಮೇವ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ , ಧಮ್ಮತಾ ಏಸಾ ದಿಟ್ಠಿಸಮ್ಪನ್ನಸ್ಸ ಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ - ‘ಕಿಞ್ಚಾಪಿ ಯಾನಿ ತಾನಿ ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀನಂ ಉಚ್ಚಾವಚಾನಿ ಕಿಂಕರಣೀಯಾನಿ ತತ್ಥ ಉಸ್ಸುಕ್ಕಂ ಆಪನ್ನೋ ಹೋತಿ, ಅಥ ಖ್ವಾಸ್ಸ ತಿಬ್ಬಾಪೇಕ್ಖಾ ಹೋತಿ ಅಧಿಸೀಲಸಿಕ್ಖಾಯ ಅಧಿಚಿತ್ತಸಿಕ್ಖಾಯ ಅಧಿಪಞ್ಞಾಸಿಕ್ಖಾಯ’। ಸೋ ಏವಂ ಪಜಾನಾತಿ - ‘ಯಥಾರೂಪಾಯ ಧಮ್ಮತಾಯ ದಿಟ್ಠಿಸಮ್ಪನ್ನೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಸಮನ್ನಾಗತೋ, ಅಹಮ್ಪಿ ತಥಾರೂಪಾಯ ಧಮ್ಮತಾಯ ಸಮನ್ನಾಗತೋ’ತಿ। ಇದಮಸ್ಸ ಪಞ್ಚಮಂ ಞಾಣಂ ಅಧಿಗತಂ ಹೋತಿ ಅರಿಯಂ ಲೋಕುತ್ತರಂ ಅಸಾಧಾರಣಂ ಪುಥುಜ್ಜನೇಹಿ।

೪೯೮. “ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಇತಿ ಪಟಿಸಞ್ಚಿಕ್ಖತಿ - ‘ಯಥಾರೂಪಾಯ ಬಲತಾಯ ದಿಟ್ಠಿಸಮ್ಪನ್ನೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಸಮನ್ನಾಗತೋ, ಅಹಮ್ಪಿ ತಥಾರೂಪಾಯ ಬಲತಾಯ ಸಮನ್ನಾಗತೋ’ತಿ। ಕಥಂರೂಪಾಯ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಬಲತಾಯ ದಿಟ್ಠಿಸಮ್ಪನ್ನೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಸಮನ್ನಾಗತೋ? ಬಲತಾ ಏಸಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದಿಟ್ಠಿಸಮ್ಪನ್ನಸ್ಸ ಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ಯಂ ತಥಾಗತಪ್ಪವೇದಿತೇ ಧಮ್ಮವಿನಯೇ ದೇಸಿಯಮಾನೇ ಅಟ್ಠಿಂಕತ್ವಾ ಮನಸಿಕತ್ವಾ ಸಬ್ಬಚೇತಸಾ [ಸಬ್ಬಚೇತಸೋ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰), ಸಬ್ಬಂ ಚೇತಸಾ (ಕ॰)] ಸಮನ್ನಾಹರಿತ್ವಾ ಓಹಿತಸೋತೋ ಧಮ್ಮಂ ಸುಣಾತಿ। ಸೋ ಏವಂ ಪಜಾನಾತಿ - ‘ಯಥಾರೂಪಾಯ ಬಲತಾಯ ದಿಟ್ಠಿಸಮ್ಪನ್ನೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಸಮನ್ನಾಗತೋ, ಅಹಮ್ಪಿ ತಥಾರೂಪಾಯ ಬಲತಾಯ ಸಮನ್ನಾಗತೋ’ತಿ। ಇದಮಸ್ಸ ಛಟ್ಠಂ ಞಾಣಂ ಅಧಿಗತಂ ಹೋತಿ ಅರಿಯಂ ಲೋಕುತ್ತರಂ ಅಸಾಧಾರಣಂ ಪುಥುಜ್ಜನೇಹಿ।

೫೦೦. “ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಇತಿ ಪಟಿಸಞ್ಚಿಕ್ಖತಿ - ‘ಯಥಾರೂಪಾಯ ಬಲತಾಯ ದಿಟ್ಠಿಸಮ್ಪನ್ನೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಸಮನ್ನಾಗತೋ, ಅಹಮ್ಪಿ ತಥಾರೂಪಾಯ ಬಲತಾಯ ಸಮನ್ನಾಗತೋ’ತಿ। ಕಥಂರೂಪಾಯ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಬಲತಾಯ

ದಿಟ್ಠಿಸಮ್ಪನ್ನೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಸಮನ್ನಾಗತೋ? ಬಲತಾ ಏಸಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದಿಟ್ಠಿಸಮ್ಪನ್ನಸ್ಸ ಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ಯಂ ತಥಾಗತಪ್ಪವೇದಿತೇ ಧಮ್ಮವಿನಯೇ ದೇಸಿಯಮಾನೇ ಲಭತಿ ಅತ್ಥವೇದಂ, ಲಭತಿ ಧಮ್ಮವೇದಂ, ಲಭತಿ ಧಮ್ಮೂಪಸಂಹಿತಂ ಪಾಮೋಜ್ಜಂ। ಸೋ ಏವಂ ಪಜಾನಾತಿ – 'ಯಥಾರೂಪಾಯ ಬಲತಾಯ ದಿಟ್ಠಿಸಮ್ಪನ್ನೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಸಮನ್ನಾಗತೋ, ಅಹಮ್ಪಿ ತಥಾರೂಪಾಯ ಬಲತಾಯ ಸಮನ್ನಾಗತೋ'ತಿ। ಇದಮಸ್ಸ ಸತ್ತಮಂ ಞಾಣಂ ಅಧಿಗತಂ ಹೋತಿ ಅರಿಯಂ ಲೋಕುತ್ತರಂ ಅಸಾಧಾರಣಂ ಪುಥುಜ್ಜನೇಹಿ।

೫೦೦. "ಏವಂ ಸತ್ತಙ್ಗಸಮನ್ನಾಗತಸ್ಸ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಿಯಸಾವಕಸ್ಸ ಧಮ್ಮತಾ ಸುಸಮನ್ನಿಟ್ಠಾ ಹೋತಿ ಸೋತಾಪತ್ತಿಫಲಸಚ್ಛಿಕಿರಿಯಾಯ। ಏವಂ ಸತ್ತಙ್ಗಸಮನ್ನಾಗತೋ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಸೋತಾಪತ್ತಿಫಲಸಮನ್ನಾಗತೋ ಹೋತೀ"ತಿ।

ಇದಮವೋಚ ಭಗವಾ। ಅತ್ತಮನಾ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಭಗವತೋ ಭಾಸಿತಂ ಅಭಿನನ್ದುನ್ತಿ।

ಕೋಸಮ್ಬಿಯಸುತ್ತಂ ನಿಟ್ಠಿತಂ ಅಟ್ಠಮಂ।

೯. ಬ್ರಹ್ಮನಿಮನ್ತನಿಕಸುತ್ತಂ

೫೦೧. ಏವಂ ಮೇ ಸುತಂ – ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ ಜೇತವನೇ ಅನಾಥಪಿಣ್ಡಿಕಸ್ಸ ಆರಾಮೇ। ತತ್ರ ಖೋ ಭಗವಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಮನ್ತೇಸಿ – "ಭಿಕ್ಖವೋ"ತಿ। "ಭದನ್ತೇ"ತಿ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಭಗವತೋ ಪಚ್ಚಸ್ಸೋಸುಂ। ಭಗವಾ ಏತದವೋಚ –

"ಏಕಮಿದಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮಯಂ ಉಕ್ಕಟ್ಠಾಯಂ ವಿಹರಾಮಿ ಸುಭಗವನೇ ಸಾಲರಾಜಮೂಲೇ। ತೇನ ಖೋ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮಯೇನ ಬಕಸ್ಸ ಬ್ರಹ್ಮುನೋ ಏವರೂಪಂ ಪಾಪಕಂ ದಿಟ್ಠಿಗತಂ ಉಪ್ಪನ್ನಂ ಹೋತಿ – 'ಇದಂ ನಿಚ್ಚಂ, ಇದಂ ಧುವಂ, ಇದಂ ಸಸ್ಸತಂ, ಇದಂ ಕೇವಲಂ, ಇದಂ ಅಚವನಧಮ್ಮಂ, ಇದಞ್ಹಿ ನ ಜಾಯತಿ ನ ಜೀಯತಿ ನ ಮೀಯತಿ ನ ಚವತಿ ನ ಉಪಪಜ್ಜತಿ, ಇತೋ ಚ ಪನಞ್ಞಂ ಉತ್ತರಿ ನಿಸ್ಸರಣಂ ನತ್ಥೀ'ತಿ। ಅಥ ಖ್ವಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಬಕಸ್ಸ ಬ್ರಹ್ಮುನೋ ಚೇತಸಾ ಚೇತೋಪರಿವಿತಕ್ಕಮಞ್ಞಾಯ – ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ನಾಮ ಬಲವಾ ಪುರಿಸೋ ಸಮಿಞ್ಜಿತಂ ವಾ ಬಾಹಂ ಪಸಾರೇಯ್ಯ, ಪಸಾರಿತಂ ವಾ ಬಾಹಂ ಸಮಿಞ್ಜೇಯ್ಯ, ಏವಮೇವ – ಉಕ್ಕಟ್ಠಾಯಂ ಸುಭಗವನೇ ಸಾಲರಾಜಮೂಲೇ ಅನ್ತರಹಿತೋ ತಸ್ಮಿಂ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕೇ ಪಾತುರಹೋಸಿಂ। ಅದ್ದಸಾ ಖೋ ಮಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಬಕೋ ಬ್ರಹ್ಮಾ ದೂರತೋವ ಆಗಚ್ಛನ್ತಂ; ದಿಸ್ವಾನ ಮಂ ಏತದವೋಚ – 'ಏಹಿ ಖೋ, ಮಾರಿಸ, ಸ್ವಾಗತಂ, ಮಾರಿಸ! ಚಿರಸ್ಸಂ ಖೋ, ಮಾರಿಸ, ಇಮಂ ಪರಿಯಾಯಮಕಾಸಿ ಯದಿದಂ ಇಧಾಗಮನಾಯ। ಇದಞ್ಹಿ, ಮಾರಿಸ, ನಿಚ್ಚಂ, ಇದಂ ಧುವಂ, ಇದಂ ಸಸ್ಸತಂ, ಇದಂ ಕೇವಲಂ, ಇದಂ ಅಚವನಧಮ್ಮಂ, ಇದಞ್ಹಿ ನ ಜಾಯತಿ ನ ಜೀಯತಿ ನ ಮೀಯತಿ ನ ಚವತಿ ನ ಉಪಪಜ್ಜತಿ। ಇತೋ ಚ ಪನಞ್ಞಂ ಉತ್ತರಿ ನಿಸ್ಸರಣಂ ನತ್ಥೀ'"ತಿ।

ಏವಂ ವುತ್ತೇ, ಅಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಬಕಂ ಬ್ರಹ್ಮಾನಂ ಏತದವೋಚಂ – "ಅವಿಜ್ಜಾಗತೋ ವತ, ಭೋ, ಬಕೋ ಬ್ರಹ್ಮಾ; ಅವಿಜ್ಜಾಗತೋ ವತ, ಭೋ, ಬಕೋ ಬ್ರಹ್ಮಾ; ಯತ್ರ ಹಿ ನಾಮ ಅನಿಚ್ಚಂಯೇವ ಸಮಾನಂ ನಿಚ್ಚನ್ತಿ ವಕ್ಖತಿ, ಅದ್ಧುವಂಯೇವ ಸಮಾನಂ ಧುವನ್ತಿ ವಕ್ಖತಿ, ಅಸಸ್ಸತಂಯೇವ ಸಮಾನಂ ಸಸ್ಸತನ್ತಿ ವಕ್ಖತಿ, ಅಕೇವಲಂಯೇವ ಸಮಾನಂ ಕೇವಲನ್ತಿ ವಕ್ಖತಿ, ಚವನಧಮ್ಮಂಯೇವ ಸಮಾನಂ ಅಚವನಧಮ್ಮನ್ತಿ ವಕ್ಖತಿ; ಯತ್ಥ ಚ ಪನ ಜಾಯತಿ ಜೀಯತಿ ಮೀಯತಿ ಚವತಿ ಉಪಪಜ್ಜತಿ ತಞ್ಚ ವಕ್ಖತಿ – 'ಇದಞ್ಹಿ ನ ಜಾಯತಿ ನ ಜೀಯತಿ ನ ಮೀಯತಿ ನ ಚವತಿ ನ ಉಪಪಜ್ಜತೀ'ತಿ; ಸನ್ತಞ್ಚ ಪನಞ್ಞಂ ಉತ್ತರಿ ನಿಸ್ಸರಣಂ 'ನತ್ಥಞ್ಞಂ ಉತ್ತರಿ ನಿಸ್ಸರಣ'ನ್ತಿ ವಕ್ಖತೀ"ತಿ।

೫೦೨. "ಅಥ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಾರೋ ಪಾಪಿಮಾ ಅಞ್ಞತರಂ ಬ್ರಹ್ಮಪಾರಿಸಜ್ಜಂ ಅನ್ವಾವಿಸಿತ್ವಾ ಮಂ ಏತದವೋಚ – 'ಭಿಕ್ಖು, ಭಿಕ್ಖು, ಮೇತಮಾಸದೋ ಮೇತಮಾಸದೋ, ಏಸೋ ಹಿ, ಭಿಕ್ಖು, ಬ್ರಹ್ಮಾ ಮಹಾಬ್ರಹ್ಮಾ ಅಭಿಭೂ ಅನಭಿಭೂತೋ ಅಞ್ಞದತ್ಥುದಸೋ

ವಸವತ್ತೀ ಇಸ್ಸರೋ ಕತ್ತಾ ನಿಮ್ಮಾತಾ ಸೇಟ್ಠೋ ಸಜಿತಾ [ಸಜ್ಜಿತಾ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಕ॰), ಸಞ್ಜಿತಾ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)] ವಸೀ ಪಿತಾ ಭೂತಭಬ್ಯಾನಂ। ಅಹೇಸುಂ ಖೋ ಯೇ, ಭಿಕ್ಖು, ತಯಾ ಪುಬ್ಬೇ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಲೋಕಸ್ಮಿಂ ಪಥವೀಗರಹಕಾ ಪಥವೀಜಿಗುಚ್ಛಕಾ, ಆಪಗರಹಕಾ ಆಪಜಿಗುಚ್ಛಕಾ, ತೇಜಗರಹಕಾ ತೇಜಜಿಗುಚ್ಛಕಾ, ವಾಯಗರಹಕಾ ವಾಯಜಿಗುಚ್ಛಕಾ, ಭೂತಗರಹಕಾ ಭೂತಜಿಗುಚ್ಛಕಾ, ದೇವಗರಹಕಾ ದೇವಜಿಗುಚ್ಛಕಾ, ಪಜಾಪತಿಗರಹಕಾ ಪಜಾಪತಿಜಿಗುಚ್ಛಕಾ, ಬ್ರಹ್ಮಗರಹಕಾ ಬ್ರಹ್ಮಜಿಗುಚ್ಛಕಾ - ತೇ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪಾಣುಪಚ್ಛೇದಾ ಹೀನೇ ಕಾಯೇ ಪತಿಟ್ಠಿತಾ ಅಹೇಸುಂ। ಯೇ ಪನ, ಭಿಕ್ಖು, ತಯಾ ಪುಬ್ಬೇ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಲೋಕಸ್ಮಿಂ ಪಥವೀಪಸಂಸಕಾ ಪಥವಾಭಿನನ್ದಿನೋ, ಆಪಪಸಂಸಕಾ ಆಪಾಭಿನನ್ದಿನೋ, ತೇಜಪಸಂಸಕಾ ತೇಜಾಭಿನನ್ದಿನೋ, ವಾಯಪಸಂಸಕಾ ವಾಯಾಭಿನನ್ದಿನೋ, ಭೂತಪಸಂಸಕಾ ಭೂತಾಭಿನನ್ದಿನೋ, ದೇವಪಸಂಸಕಾ ದೇವಾಭಿನನ್ದಿನೋ, ಪಜಾಪತಿಪಸಂಸಕಾ ಪಜಾಪತಾಭಿನನ್ದಿನೋ, ಬ್ರಹ್ಮಪಸಂಸಕಾ ಬ್ರಹ್ಮಾಭಿನನ್ದಿನೋ - ತೇ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪಾಣುಪಚ್ಛೇದಾ ಪಣೀತೇ ಕಾಯೇ ಪತಿಟ್ಠಿತಾ। ತಂ ತಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖು, ಏವಂ ವದಾಮಿ - 'ಇಙ್ಘ ತ್ವಂ, ಮಾರಿಸ, ಯದೇವ ತೇ ಬ್ರಹ್ಮಾ ಆಹ ತದೇವ ತ್ವಂ ಕರೋಹಿ, ಮಾ ತ್ವಂ ಬ್ರಹ್ಮುನೋ ವಚನಂ ಉಪಾತಿವತ್ತಿತ್ಥೋ'। ಸಚೇ ಖೋ ತ್ವಂ, ಭಿಕ್ಖು, ಬ್ರಹ್ಮುನೋ ವಚನಂ ಉಪಾತಿವತ್ತಿಸ್ಸಸಿ, ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ನಾಮ ಪುರಿಸೋ ಸಿರಿಂ ಆಗಚ್ಛನ್ತಿಂ ದಣ್ಡೇನ ಪಟಿಪ್ಪಣಾಮೇಯ್ಯ, ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ವಾ ಪನ, ಭಿಕ್ಖು, ಪುರಿಸೋ ನರಕಪ್ಪಪಾತೇ ಪಪತನ್ತೋ ಹತ್ಥೇಹಿ ಚ ಪಾದೇಹಿ ಚ ಪಥವಿಂ ವಿರಾಧೇಯ್ಯ, ಏವಂ ಸಮ್ಪದಮಿದಂ, ಭಿಕ್ಖು, ತುಯ್ಹಂ ಭವಿಸ್ಸತಿ। 'ಇಙ್ಘಂ ತ್ವಂ, ಮಾರಿಸ, ಯದೇವ ತೇ ಬ್ರಹ್ಮಾ ಆಹ ತದೇವ ತ್ವಂ ಕರೋಹಿ, ಮಾ ತ್ವಂ ಬ್ರಹ್ಮುನೋ ವಚನಂ ಉಪಾತಿವತ್ತಿತ್ಥೋ। ನನು ತ್ವಂ, ಭಿಕ್ಖು, ಪಸ್ಸಸಿ ಬ್ರಹ್ಮಪರಿಸಂ ಸನ್ನಿಪತಿತ'ನ್ತಿ? ಇತಿ ಖೋ ಮಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಾರೋ ಪಾಪಿಮಾ ಬ್ರಹ್ಮಪರಿಸಂ ಉಪನೇಸಿ।

"ಏವಂ ವುತ್ತೇ, ಅಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಾರಂ ಪಾಪಿಮನ್ತಂ ಏತದವೋಚಂ - 'ಜಾನಾಮಿ ಖೋ ತಾಹಂ, ಪಾಪಿಮ; ಮಾ ತ್ವಂ ಮಞ್ಞಿತ್ಥೋ - ನ ಮಂ ಜಾನಾತೀ'ತಿ। ಮಾರೋ ತ್ವಮಸಿ, ಪಾಪಿಮ। ಯೋ ಚೇವ, ಪಾಪಿಮ, ಬ್ರಹ್ಮಾ, ಯಾ ಚ ಬ್ರಹ್ಮಪರಿಸಾ, ಯೇ ಚ ಬ್ರಹ್ಮಪಾರಿಸಜ್ಜಾ, ಸಬ್ಬೇವ ತವ ಹತ್ಥಗತಾ ಸಬ್ಬೇವ ತವ ವಸಂಗತಾ। ತುಯ್ಹಞ್ಹಿ, ಪಾಪಿಮ, ಏವಂ ಹೋತಿ - 'ಏಸೋಪಿ ಮೇ ಅಸ್ಸ ಹತ್ಥಗತೋ, ಏಸೋಪಿ ಮೇ ಅಸ್ಸ ವಸಂಗತೋ'ತಿ। ಅಹಂ ಖೋ ಪನ, ಪಾಪಿಮ, ನೇವ ತವ ಹತ್ಥಗತೋ ನೇವ ತವ ವಸಂಗತೋ"ತಿ।

೫೦೩. "ಏವಂ ವುತ್ತೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಬಕೋ ಬ್ರಹ್ಮಾ ಮಂ ಏತದವೋಚ - 'ಅಹಞ್ಹಿ, ಮಾರಿಸ, ನಿಚ್ಚಂಯೇವ ಸಮಾನಂ ನಿಚ್ಚನ್ತಿ ವದಾಮಿ, ಧುವಂಯೇವ ಸಮಾನಂ ಧುವನ್ತಿ ವದಾಮಿ, ಸಸ್ಸತಂಯೇವ ಸಮಾನಂ ಸಸ್ಸತನ್ತಿ ವದಾಮಿ, ಕೇವಲಂಯೇವ ಸಮಾನಂ ಕೇವಲನ್ತಿ ವದಾಮಿ, ಅಚವನಧಮ್ಮಂಯೇವ ಸಮಾನಂ ಅಚವನಧಮ್ಮ'ನ್ತಿ ವದಾಮಿ, ಯತ್ಥ ಚ ಪನ ನ ಜಾಯತಿ ನ ಜೀಯತಿ ನ ಮೀಯತಿ ನ ಚವತಿ ನ ಉಪಪಜ್ಜತಿ ತದೇವಾಹಂ ವದಾಮಿ - 'ಇದಞ್ಹಿ ನ ಜಾಯತಿ ನ ಜೀಯತಿ ನ ಮೀಯತಿ ನ ಚವತಿ ನ ಉಪಪಜ್ಜತೀ'ತಿ। ಅಸನ್ತಞ್ಚ ಪನಞ್ಞಂ ಉತ್ತರಿ ನಿಸ್ಸರಣಂ 'ನತ್ಥಞ್ಞಂ ಉತ್ತರಿ ನಿಸ್ಸರಣ'ನ್ತಿ ವದಾಮಿ। ಅಹೇಸುಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖು, ತಯಾ ಪುಬ್ಬೇ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಲೋಕಸ್ಮಿಂ ಯಾವತಕಂ ತುಯ್ಹಂ ಕಸಿಣಂ ಆಯು ತಾವತಕಂ ತೇಸಂ ತಪೋಕಮ್ಮಮೇವ ಅಹೋಸಿ। ತೇ ಖೋ ಏವಂ ಜಾನೇಯ್ಯುಂ - 'ಸನ್ತಞ್ಚ ಪನಞ್ಞಂ ಉತ್ತರಿ ನಿಸ್ಸರಣಂ ಅತ್ಥಞ್ಞಂ ಉತ್ತರಿ ನಿಸ್ಸರಣನ್ತಿ, ಅಸನ್ತಂ ವಾ ಅಞ್ಞಂ ಉತ್ತರಿ ನಿಸ್ಸರಣಂ ನತ್ಥಞ್ಞಂ ಉತ್ತರಿ ನಿಸ್ಸರಣ'ನ್ತಿ। ತಂ ತಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖು, ಏವಂ ವದಾಮಿ - 'ನ ಚೇವಞ್ಞಂ ಉತ್ತರಿ ನಿಸ್ಸರಣಂ ದಕ್ಖಿಸ್ಸಸಿ, ಯಾವದೇವ ಚ ಪನ ಕಿಲಮಥಸ್ಸ ವಿಘಾತಸ್ಸ ಭಾಗೀ ಭವಿಸ್ಸಸಿ। ಸಚೇ ಖೋ ತ್ವಂ, ಭಿಕ್ಖು, ಪಥವಿಂ ಅಜ್ಝೋಸಿಸ್ಸಸಿ, ಓಪಸಾಯಿಕೋ ಮೇ ಭವಿಸ್ಸಸಿ ವತ್ಥುಸಾಯಿಕೋ, ಯಥಾಕಾಮಕರಣೀಯೋ ಬಾಹಿತೇಯ್ಯೋ। ಸಚೇ ಆಪಂ... ತೇಜಂ... ವಾಯಂ... ಭೂತೇ... ದೇವೇ... ಪಜಾಪತಿಂ... ಬ್ರಹ್ಮಂ ಅಜ್ಝೋಸಿಸ್ಸಸಿ, ಓಪಸಾಯಿಕೋ ಮೇ ಭವಿಸ್ಸಸಿ ವತ್ಥುಸಾಯಿಕೋ, ಯಥಾಕಾಮಕರಣೀಯೋ ಬಾಹಿತೇಯ್ಯೋ'ತಿ।

"ಅಹಮ್ಪಿ ಖೋ ಏವಂ, ಬ್ರಹ್ಮೇ, ಜಾನಾಮಿ - ಸಚೇ ಪಥವಿಂ ಅಜ್ಝೋಸಿಸ್ಸಾಮಿ, ಓಪಸಾಯಿಕೋ ತೇ ಭವಿಸ್ಸಾಮಿ ವತ್ಥುಸಾಯಿಕೋ, ಯಥಾಕಾಮಕರಣೀಯೋ ಬಾಹಿತೇಯ್ಯೋ। 'ಸಚೇ ಆಪಂ... ತೇಜಂ... ವಾಯಂ... ಭೂತೇ... ದೇವೇ... ಪಜಾಪತಿಂ... ಬ್ರಹ್ಮಂ ಅಜ್ಝೋಸಿಸ್ಸಾಮಿ, ಓಪಸಾಯಿಕೋ ತೇ ಭವಿಸ್ಸಾಮಿ ವತ್ಥುಸಾಯಿಕೋ, ಯಥಾಕಾಮಕರಣೀಯೋ

ಬಾಹಿತೇಯ್ಯೋ’ತಿ ಅಪಿ ಚ ತೇ ಅಹಂ, ಬ್ರಹ್ಮೇ, ಗತಿಞ್ಚ ಪಜಾನಾಮಿ, ಜುತಿಞ್ಚ ಪಜಾನಾಮಿ - ಏವಂ ಮಹಿದ್ಧಿಕೋ ಬಕೋ ಬ್ರಹ್ಮಾ, ಏವಂ ಮಹಾನುಭಾವೋ ಬಕೋ ಬ್ರಹ್ಮಾ, ಏವಂ ಮಹೇಸಕ್ಖೋ ಬಕೋ ಬ್ರಹ್ಮಾ”ತಿ।

“ಯಥಾಕಥಂ ಪನ ಮೇ ತ್ವಂ, ಮಾರಿಸ, ಗತಿಞ್ಚ ಪಜಾನಾಸಿ, ಜುತಿಞ್ಚ ಪಜಾನಾಸಿ - ‘ಏವಂ ಮಹಿದ್ಧಿಕೋ ಬಕೋ ಬ್ರಹ್ಮಾ, ಏವಂ ಮಹಾನುಭಾವೋ ಬಕೋ ಬ್ರಹ್ಮಾ, ಏವಂ ಮಹೇಸಕ್ಖೋ ಬಕೋ ಬ್ರಹ್ಮಾ’ತಿ?

“ಯಾವತಾ ಚನ್ದಿಮಸೂರಿಯಾ, ಪರಿಹರನ್ತಿ ದಿಸಾ ಭನ್ತಿ ವಿರೋಚನಾ।
ತಾವ ಸಹಸ್ಸಧಾ ಲೋಕೋ, ಏತ್ಥ ತೇ ವತ್ತತೇ [ವತ್ತತೀ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] ವಸೋ॥

“ಪರೋಪರಞ್ಚ [ಪರೋವರಞ್ಚ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)] ಜಾನಾಸಿ, ಅಥೋ ರಾಗವಿರಾಗಿನಂ।
ಇತ್ಥಭಾವಞ್ಞಥಾಭಾವಂ, ಸತ್ತಾನಂ ಆಗತಿಂ ಗತಿ”ನ್ತಿ॥

“ಏವಂ ಖೋ ತೇ ಅಹಂ, ಬ್ರಹ್ಮೇ, ಗತಿಞ್ಚ ಪಜಾನಾಮಿ ಜುತಿಞ್ಚ ಪಜಾನಾಮಿ - ‘ಏವಂ ಮಹಿದ್ಧಿಕೋ ಬಕೋ ಬ್ರಹ್ಮಾ, ಏವಂ ಮಹಾನುಭಾವೋ ಬಕೋ ಬ್ರಹ್ಮಾ, ಏವಂ ಮಹೇಸಕ್ಖೋ ಬಕೋ ಬ್ರಹ್ಮಾ’ತಿ।

೫೦೪. “ಅತ್ಥಿ ಖೋ, ಬ್ರಹ್ಮೇ, ಅಞ್ಞೋ ಕಾಯೋ, ತಂ ತ್ವಂ ನ ಜಾನಾಸಿ ನ ಪಸ್ಸಸಿ; ತಮಹಂ ಜಾನಾಮಿ ಪಸ್ಸಾಮಿ। ಅತ್ಥಿ ಖೋ, ಬ್ರಹ್ಮೇ, ಆಭಸ್ಸರಾ ನಾಮ ಕಾಯೋ ಯತೋ ತ್ವಂ ಚುತೋ ಇಧೂಪಪನ್ನೋ। ತಸ್ಸ ತೇ ಅತಿಚಿರನಿವಾಸೇನ ಸಾ ಸತಿ ಪಮುಟ್ಠಾ, ತೇನ ತಂ ತ್ವಂ ನ ಜಾನಾಸಿ ನ ಪಸ್ಸಸಿ; ತಮಹಂ ಜಾನಾಮಿ ಪಸ್ಸಾಮಿ। ಏವಮ್ಪಿ ಖೋ ಅಹಂ, ಬ್ರಹ್ಮೇ, ನೇವ ತೇ ಸಮಸಮೋ ಅಭಿಞ್ಞಾಯ, ಕುತೋ ನೀಚೇಯ್ಯಂ? ಅಥ ಖೋ ಅಹಮೇವ ತಯಾ ಭಿಯ್ಯೋ। ಅತ್ಥಿ ಖೋ, ಬ್ರಹ್ಮೇ, ಸುಭಕಿಣ್ಹೋ ನಾಮ ಕಾಯೋ, ವೇಹಪ್ಫಲೋ ನಾಮ ಕಾಯೋ, ಅಭಿಭೂ ನಾಮ ಕಾಯೋ, ತಂ ತ್ವಂ ನ ಜಾನಾಸಿ ನ ಪಸ್ಸಸಿ; ತಮಹಂ ಜಾನಾಮಿ ಪಸ್ಸಾಮಿ। ಏವಮ್ಪಿ ಖೋ ಅಹಂ, ಬ್ರಹ್ಮೇ, ನೇವ ತೇ ಸಮಸಮೋ ಅಭಿಞ್ಞಾಯ, ಕುತೋ ನೀಚೇಯ್ಯಂ? ಅಥ ಖೋ ಅಹಮೇವ ತಯಾ ಭಿಯ್ಯೋ। ಪಥವಿಂ ಖೋ ಅಹಂ, ಬ್ರಹ್ಮೇ, ಪಥವಿತೋ ಅಭಿಞ್ಞಾಯ ಯಾವತಾ ಪಥವಿಯಾ ಪಥವತ್ತೇನ ಅನನುಭೂತಂ ತದಭಿಞ್ಞಾಯ ಪಥವಿಂ ನಾಪಹೋಸಿಂ, ಪಥವಿಯಾ ನಾಪಹೋಸಿಂ, ಪಥವಿತೋ ನಾಪಹೋಸಿಂ, ಪಥವಿಂ ಮೇತಿ ನಾಪಹೋಸಿಂ, ಪಥವಿಂ ನಾಭಿವದಿಂ। ಏವಮ್ಪಿ ಖೋ ಅಹಂ, ಬ್ರಹ್ಮೇ, ನೇವ ತೇ ಸಮಸಮೋ ಅಭಿಞ್ಞಾಯ, ಕುತೋ ನೀಚೇಯ್ಯಂ? ಅಥ ಖೋ ಅಹಮೇವ ತಯಾ ಭಿಯ್ಯೋ। ಆಪಂ ಖೋ ಅಹಂ, ಬ್ರಹ್ಮೇ…ಪೇ॰… ತೇಜಂ ಖೋ ಅಹಂ, ಬ್ರಹ್ಮೇ…ಪೇ॰… ವಾಯಂ ಖೋ ಅಹಂ, ಬ್ರಹ್ಮೇ…ಪೇ॰… ಭೂತೇ ಖೋ ಅಹಂ, ಬ್ರಹ್ಮೇ…ಪೇ॰… ದೇವೇ ಖೋ ಅಹಂ, ಬ್ರಹ್ಮೇ…ಪೇ॰… ಪಜಾಪತಿಂ ಖೋ ಅಹಂ, ಬ್ರಹ್ಮೇ…ಪೇ॰… ಬ್ರಹ್ಮಂ ಖೋ ಅಹಂ, ಬ್ರಹ್ಮೇ…ಪೇ॰… ಆಭಸ್ಸರೇ ಖೋ ಅಹಂ, ಬ್ರಹ್ಮೇ…ಪೇ॰… ಸುಭಕಿಣ್ಹೇ ಖೋ ಅಹಂ, ಬ್ರಹ್ಮೇ… …ಪೇ॰… ವೇಹಪ್ಫಲೇ ಖೋ ಅಹಂ, ಬ್ರಹ್ಮೇ…ಪೇ॰… ಅಭಿಭುಂ ಖೋ ಅಹಂ, ಬ್ರಹ್ಮೇ…ಪೇ॰… ಸಬ್ಬಂ ಖೋ ಅಹಂ, ಬ್ರಹ್ಮೇ, ಸಬ್ಬತೋ ಅಭಿಞ್ಞಾಯ ಯಾವತಾ ಸಬ್ಬಸ್ಸ ಸಬ್ಬತ್ತೇನ ಅನನುಭೂತಂ ತದಭಿಞ್ಞಾಯ ಸಬ್ಬಂ ನಾಪಹೋಸಿಂ ಸಬ್ಬಸ್ಮಿಂ ನಾಪಹೋಸಿಂ ಸಬ್ಬತೋ ನಾಪಹೋಸಿಂ ಸಬ್ಬಂ ಮೇತಿ ನಾಪಹೋಸಿಂ, ಸಬ್ಬಂ ನಾಭಿವದಿಂ। ಏವಮ್ಪಿ ಖೋ ಅಹಂ, ಬ್ರಹ್ಮೇ, ನೇವ ತೇ ಸಮಸಮೋ ಅಭಿಞ್ಞಾಯ, ಕುತೋ ನೀಚೇಯ್ಯಂ? ಅಥ ಖೋ ಅಹಮೇವ ತಯಾ ಭಿಯ್ಯೋ”ತಿ।

“ಸಚೇ ಖೋ, ಮಾರಿಸ, ಸಬ್ಬಸ್ಸ ಸಬ್ಬತ್ತೇನ ಅನನುಭೂತಂ, ತದಭಿಞ್ಞಾಯ ಮಾ ಹೇವ ತೇ ರಿತ್ತಕಮೇವ ಅಹೋಸಿ, ತುಚ್ಛಕಮೇವ ಅಹೋಸೀ”ತಿ ।

“‘ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಅನಿದಸ್ಸನಂ ಅನನ್ತಂ ಸಬ್ಬತೋ ಪಭಂ’, ತಂ ಪಥವಿಯಾ ಪಥವತ್ತೇನ ಅನನುಭೂತಂ, ಆಪಸ್ಸ ಆಪತ್ತೇನ ಅನನುಭೂತಂ, ತೇಜಸ್ಸ ತೇಜತ್ತೇನ ಅನನುಭೂತಂ, ವಾಯಸ್ಸ ವಾಯತ್ತೇನ ಅನನುಭೂತಂ, ಭೂತಾನಂ ಭೂತತ್ತೇನ ಅನನುಭೂತಂ, ದೇವಾನಂ ದೇವತ್ತೇನ ಅನನುಭೂತಂ, ಪಜಾಪತಿಸ್ಸ ಪಜಾಪತಿತ್ತೇನ ಅನನುಭೂತಂ, ಬ್ರಹ್ಮಾನಂ ಬ್ರಹ್ಮತ್ತೇನ

ಅನನುಭೂತಂ, ಆಭಸ್ಸರಾನಂ ಆಭಸ್ಸರತ್ತೇನ ಅನನುಭೂತಂ, ಸುಭಕಿಣ್ಹಾನಂ ಸುಭಕಿಣ್ಹತ್ತೇನ ಅನನುಭೂತಂ, ವೇಹಪ್ಫಲಾನಂ ವೇಹಪ್ಫಲತ್ತೇ ಅನನುಭೂತಂ, ಅಭಿಭುಸ್ಸ ಅಭಿಭುತ್ತೇನ ಅನನುಭೂತಂ, ಸಬ್ಬಸ್ಸ ಸಬ್ಬತ್ತೇನ ಅನನುಭೂತಂ"।

"ಹನ್ದ ಚರಹಿ [ಹನ್ದ ಚ ಹಿ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)] ತೇ, ಮಾರಿಸ, ಪಸ್ಸ ಅನ್ತರಧಾಯಾಮೀ"ತಿ। 'ಹನ್ದ ಚರಹಿ ಮೇ ತ್ವಂ, ಬ್ರಹ್ಮೇ, ಅನ್ತರಧಾಯಸ್ಸು, ಸಚೇ ವಿಸಹಸೀ'ತಿ। ಅಥ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಬಕೋ ಬ್ರಹ್ಮಾ 'ಅನ್ತರಧಾಯಿಸ್ಸಾಮಿ ಸಮಣಸ್ಸ ಗೋತಮಸ್ಸ, ಅನ್ತರಧಾಯಿಸ್ಸಾಮಿ ಸಮಣಸ್ಸ ಗೋತಮಸ್ಸಾ'ತಿ ನೇವಸ್ಸು ಮೇ ಸಕ್ಕೋತಿ ಅನ್ತರಧಾಯಿತುಂ।

"ಏವಂ ವುತ್ತೇ, ಅಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಬಕಂ ಬ್ರಹ್ಮಾನಂ ಏತದವೋಚಂ - 'ಹನ್ದ ಚರಹಿ ತೇ ಬ್ರಹ್ಮೇ ಅನ್ತರಧಾಯಾಮೀ'ತಿ। 'ಹನ್ದ ಚರಹಿ ಮೇ ತ್ವಂ, ಮಾರಿಸ, ಅನ್ತರಧಾಯಸ್ಸು ಸಚೇ ವಿಸಹಸೀ'ತಿ। ಅಥ ಖೋ ಅಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಥಾರೂಪಂ ಇದ್ಧಾಭಿಸಙ್ಖಾರಂ ಅಭಿಸಙ್ಖಾಸಿಂ - 'ಏತ್ತಾವತಾ ಬ್ರಹ್ಮಾ ಚ ಬ್ರಹ್ಮಪರಿಸಾ ಚ ಬ್ರಹ್ಮಪಾರಿಸಜ್ಜಾ ಚ ಸದ್ದಞ್ಚ ಮೇ ಸೋಸ್ಸನ್ತಿ [ಸದ್ದಮೇವ ಸುಯ್ಯನ್ತಿ (ಕ॰)], ನ ಚ ಮಂ ದಕ್ಖನ್ತೀ'ತಿ। ಅನ್ತರಹಿತೋ ಇಮಂ ಗಾಥಂ ಅಭಾಸಿಂ -

"ಭವೇವಾಹಂ ಭಯಂ ದಿಸ್ವಾ, ಭವಞ್ಚ ವಿಭವೇಸಿನಂ।
ಭವಂ ನಾಭಿವದಿಂ ಕಿಞ್ಚಿ, ನನ್ದಿಞ್ಚ ನ ಉಪಾದಿಯಿ"ನ್ತಿ॥

"ಅಥ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಬ್ರಹ್ಮಾ ಚ ಬ್ರಹ್ಮಪರಿಸಾ ಚ ಬ್ರಹ್ಮಪಾರಿಸಜ್ಜಾ ಚ ಅಚ್ಛರಿಯಬ್ಭುತಚಿತ್ತಜಾತಾ ಅಹೇಸುಂ - 'ಅಚ್ಛರಿಯಂ ವತ ಭೋ, ಅಬ್ಭುತಂ ವತ ಭೋ! ಸಮಣಸ್ಸ ಗೋತಮಸ್ಸ ಮಹಿದ್ಧಿಕತಾ ಮಹಾನುಭಾವತಾ, ನ ಚ ವತ ನೋ ಇತೋ ಪುಬ್ಬೇ ದಿಟ್ಠೋ ವಾ, ಸುತೋ ವಾ, ಅಞ್ಞೋ ಸಮಣೋ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ವಾ ಏವಂ ಮಹಿದ್ಧಿಕೋ ಏವಂ ಮಹಾನುಭಾವೋ ಯಥಾಯಂ ಸಮಣೋ ಗೋತಮೋ ಸಕ್ಯಪುತ್ತೋ ಸಕ್ಯಕುಲಾ ಪಬ್ಬಜಿತೋ। ಭವರಾಮಾಯ ವತ, ಭೋ, ಪಜಾಯ ಭವರತಾಯ ಭವಸಮ್ಮುದಿತಾಯ ಸಮೂಲಂ ಭವಂ ಉದಬ್ಬಹೀ'ತಿ।

೫೦೫. "ಅಥ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಾರೋ ಪಾಪಿಮಾ ಅಞ್ಞತರಂ ಬ್ರಹ್ಮಪಾರಿಸಜ್ಜಂ ಅನ್ವಾವಿಸಿತ್ವಾ ಮಂ ಏತದವೋಚ - 'ಸಚೇ ಖೋ ತ್ವಂ, ಮಾರಿಸ, ಏವಂ ಪಜಾನಾಸಿ, ಸಚೇ ತ್ವಂ ಏವಂ ಅನುಬುದ್ಧೋ, ಮಾ ಸಾವಕೇ ಉಪನೇಸಿ, ಮಾ ಪಬ್ಬಜಿತೇ; ಮಾ ಸಾವಕಾನಂ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇಸಿ, ಮಾ ಪಬ್ಬಜಿತಾನಂ; ಮಾ ಸಾವಕೇಸು ಗೇಧಿಮಕಾಸಿ, ಮಾ ಪಬ್ಬಜಿತೇಸು। ಅಹೇಸುಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖು, ತಯಾ ಪುಬ್ಬೇ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಲೋಕಸ್ಮಿಂ ಅರಹನ್ತೋ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಾ ಪಟಿಜಾನಮಾನಾ । ತೇ ಸಾವಕೇ ಉಪನೇಸುಂ ಪಬ್ಬಜಿತೇ, ಸಾವಕಾನಂ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇಸುಂ ಪಬ್ಬಜಿತಾನಂ, ಸಾವಕೇಸು ಗೇಧಿಮಕಂಸು ಪಬ್ಬಜಿತೇಸು, ತೇ ಸಾವಕೇ ಉಪನೇತ್ವಾ ಪಬ್ಬಜಿತೇ, ಸಾವಕಾನಂ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತ್ವಾ ಪಬ್ಬಜಿತಾನಂ, ಸಾವಕೇಸು ಗೇಧಿತಚಿತ್ತಾ ಪಬ್ಬಜಿತೇಸು, ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪಾಣುಪಚ್ಛೇದಾ ಹೀನೇ ಕಾಯೇ ಪತಿಟ್ಠಿತಾ। ಅಹೇಸುಂ ಯೇ ಪನ, ಭಿಕ್ಖು, ತಯಾ ಪುಬ್ಬೇ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಲೋಕಸ್ಮಿಂ ಅರಹನ್ತೋ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಾ ಪಟಿಜಾನಮಾನಾ। ತೇ ನ ಸಾವಕೇ ಉಪನೇಸುಂ ನ ಪಬ್ಬಜಿತೇ, ನ ಸಾವಕಾನಂ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇಸುಂ ನ ಪಬ್ಬಜಿತಾನಂ, ನ ಸಾವಕೇಸು ಗೇಧಿಮಕಂಸು ನ ಪಬ್ಬಜಿತೇಸು, ತೇ ನ ಸಾವಕೇ ಉಪನೇತ್ವಾ ನ ಪಬ್ಬಜಿತೇ, ನ ಸಾವಕಾನಂ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತ್ವಾ ನ ಪಬ್ಬಜಿತಾನಂ, ನ ಸಾವಕೇಸು ಗೇಧಿತಚಿತ್ತಾ ನ ಪಬ್ಬಜಿತೇಸು, ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪಾಣುಪಚ್ಛೇದಾ ಪಣೀತೇ ಕಾಯೇ ಪತಿಟ್ಠಿತಾ। ತಂ ತಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖು, ಏವಂ ವದಾಮಿ - ಇಙ್ಘ ತ್ವಂ, ಮಾರಿಸ, ಅಪ್ಪೋಸ್ಸುಕ್ಕೋ ದಿಟ್ಠಧಮ್ಮಸುಖವಿಹಾರಮನುಯುತ್ತೋ ವಿಹರಸ್ಸು, ಅನಕ್ಖಾತಂ ಕುಸಲಞ್ಹಿ, ಮಾರಿಸ, ಮಾ ಪರಂ ಓವದಾಹೀ'ತಿ।

"ಏವಂ ವುತ್ತೇ, ಅಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಾರಂ ಪಾಪಿಮನ್ತಂ ಏತದವೋಚಂ - 'ಜಾನಾಮಿ ಖೋ ತಾಹಂ, ಪಾಪಿಮ, ಮಾ ತ್ವಂ ಮಞ್ಞಿತ್ಥೋ - ನ ಮಂ ಜಾನಾತೀ'ತಿ। ಮಾರೋ ತ್ವಮಸಿ, ಪಾಪಿಮ। ನ ಮಂ ತ್ವಂ, ಪಾಪಿಮ, ಹಿತಾನುಕಮ್ಪೀ ಏವಂ ವದೇಸಿ; ಅಹಿತಾನುಕಮ್ಪೀ ಮಂ ತ್ವಂ, ಪಾಪಿಮ, ಏವಂ ವದೇಸಿ। ತುಯ್ಹಞ್ಹಿ, ಪಾಪಿಮ, ಏವಂ ಹೋತಿ - 'ಯೇಸಂ ಸಮಣೋ ಗೋತಮೋ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇಸ್ಸತಿ, ತೇ ಮೇ ವಿಸಯಂ ಉಪಾತಿವತ್ತಿಸ್ಸನ್ತೀ'ತಿ। ಅಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಾವ ಪನ ತೇ , ಪಾಪಿಮ, ಸಮಾನಾ

ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಾಮ್ಹಾತಿ ಪಟಿಜಾನಿಂಸು। ಅಹಂ ಖೋ ಪನ, ಪಾಪಿಮ, ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋವ ಸಮಾನೋ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋಮ್ಹೀತಿ ಪಟಿಜಾನಾಮಿ। ದೇಸೇನ್ತೋಪಿ ಹಿ, ಪಾಪಿಮ, ತಥಾಗತೋ ಸಾವಕಾನಂ ಧಮ್ಮಂ ತಾದಿಸೋವ ಅದೇಸೇನ್ತೋಪಿ ಹಿ, ಪಾಪಿಮ, ತಥಾಗತೋ ಸಾವಕಾನಂ ಧಮ್ಮಂ ತಾದಿಸೋವ। ಉಪನೇನ್ತೋಪಿ ಹಿ, ಪಾಪಿಮ, ತಥಾಗತೋ ಸಾವಕೇ ತಾದಿಸೋವ, ಅನುಪನೇನ್ತೋಪಿ ಹಿ, ಪಾಪಿಮ, ತಥಾಗತೋ ಸಾವಕೇ ತಾದಿಸೋವ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ತಥಾಗತಸ್ಸ, ಪಾಪಿಮ, ಯೇ ಆಸವಾ ಸಂಕಿಲೇಸಿಕಾ ಪೋನೋಬ್ಭವಿಕಾ ಸದರಾ ದುಕ್ಖವಿಪಾಕಾ ಆಯತಿಂ ಜಾತಿಜರಾಮರಣಿಯಾ - ತೇ ಪಹೀನಾ ಉಚ್ಛಿನ್ನಮೂಲಾ ತಾಲಾವತ್ಥುಕತಾ ಅನಭಾವಂಕತಾ ಆಯತಿಂ ಅನುಪ್ಪಾದಧಮ್ಮಾ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಪಾಪಿಮ, ತಾಲೋ ಮತ್ಥಕಚ್ಛಿನ್ನೋ ಅಭಬ್ಬೋ ಪುನ ವಿರೂಳ್ಹಿಯಾ; ಏವಮೇವ ಖೋ, ಪಾಪಿಮ, ತಥಾಗತಸ್ಸ ಯೇ ಆಸವಾ ಸಂಕಿಲೇಸಿಕಾ ಪೋನೋಬ್ಭವಿಕಾ ಸದರಾ ದುಕ್ಖವಿಪಾಕಾ ಆಯತಿಂ ಜಾತಿಜರಾಮರಣಿಯಾ - ತೇ ಪಹೀನಾ ಉಚ್ಛಿನ್ನಮೂಲಾ ತಾಲಾವತ್ಥುಕತಾ ಅನಭಾವಂಕತಾ ಆಯತಿಂ ಅನುಪ್ಪಾದಧಮ್ಮಾತಿ।

“ಇತಿ ಹಿದಂ ಮಾರಸ್ಸ ಚ ಅನಾಲಪನತಾಯ ಬ್ರಹ್ಮುನೋ ಚ ಅಭಿನಿಮನ್ತನತಾಯ, ತಸ್ಮಾ ಇಮಸ್ಸ ವೇಯ್ಯಾಕರಣಸ್ಸ ಬ್ರಹ್ಮನಿಮನ್ತನಿಕಂತೇವ ಅಧಿವಚನ”ನ್ತಿ।

ಬ್ರಹ್ಮನಿಮನ್ತನಿಕಸುತ್ತಂ ನಿಟ್ಠಿತಂ ನವಮಂ।

೧೦. ಮಾರತಜ್ಜನೀಯಸುತ್ತಂ

೫೦೬. ಏವಂ ಮೇ ಸುತಂ - ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಆಯಸ್ಮಾ ಮಹಾಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನೋ ಭಗ್ಗೇಸು ವಿಹರತಿ ಸುಸುಮಾರಗಿರೇ ಭೇಸಕಳಾವನೇ ಮಿಗದಾಯೇ। ತೇನ ಖೋ ಪನ ಸಮಯೇನ ಆಯಸ್ಮಾ ಮಹಾಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನೋ ಅಬ್ಭೋಕಾಸೇ ಚಙ್ಕಮತಿ। ತೇನ ಖೋ ಪನ ಸಮಯೇನ ಮಾರೋ ಪಾಪಿಮಾ ಆಯಸ್ಮತೋ ಮಹಾಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನಸ್ಸ ಕುಚ್ಛಿಗತೋ ಹೋತಿ ಕೋಟ್ಠಮನುಪವಿಟ್ಠೋ। ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮತೋ ಮಹಾಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನಸ್ಸ ಏತದಹೋಸಿ - “ಕಿಂ ನು ಖೋ ಮೇ ಕುಚ್ಛಿ ಗರುಗರೋ ವಿಯ [ಗರು ಗರು ವಿಯ (ಸೀ॰ ಪೀ॰ ಟೀಕಾಯಂ ಪಾಠನ್ತರಂ)]? ಮಾಸಾಚಿತಂ ಮಞ್ಞೇ”ತಿ। ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಮಹಾಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನೋ ಚಙ್ಕಮಾ ಓರೋಹಿತ್ವಾ ವಿಹಾರಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ಪಞ್ಞತ್ತೇ ಆಸನೇ ನಿಸೀದಿ। ನಿಸಜ್ಜ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಮಹಾಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನೋ ಪಚ್ಚತ್ತಂ ಯೋನಿಸೋ ಮನಸಾಕಾಸಿ। ಅದ್ದಸಾ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಮಹಾಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನೋ ಮಾರಂ ಪಾಪಿಮನ್ತಂ ಕುಚ್ಛಿಗತಂ ಕೋಟ್ಠಮನುಪವಿಟ್ಠಂ। ದಿಸ್ವಾನ ಮಾರಂ ಪಾಪಿಮನ್ತಂ ಏತದವೋಚ - “ನಿಕ್ಖಮ, ಪಾಪಿಮ; ನಿಕ್ಖಮ, ಪಾಪಿಮ! ಮಾ ತಥಾಗತಂ ವಿಹೇಸೇಸಿ, ಮಾ ತಥಾಗತಸಾವಕಂ। ಮಾ ತೇ ಅಹೋಸಿ ದೀಘರತ್ತಂ ಅಹಿತಾಯ ದುಕ್ಖಾಯಾ”ತಿ। ಅಥ ಖೋ ಮಾರಸ್ಸ ಪಾಪಿಮತೋ ಏತದಹೋಸಿ - “ಅಜಾನಮೇವ ಖೋ ಮಂ ಅಯಂ ಸಮಣೋ ಅಪಸ್ಸಂ ಏವಮಾಹ - ‘ನಿಕ್ಖಮ, ಪಾಪಿಮ; ನಿಕ್ಖಮ, ಪಾಪಿಮ! ಮಾ ತಥಾಗತಂ ವಿಹೇಸೇಸಿ, ಮಾ ತಥಾಗತಸಾವಕಂ। ಮಾ ತೇ ಅಹೋಸಿ ದೀಘರತ್ತಂ ಅಹಿತಾಯ ದುಕ್ಖಾಯಾ’ತಿ। ಯೋಪಿಸ್ಸ ಸೋ ಸತ್ಥಾ ಸೋಪಿ ಮಂ ನೇವ ಖಿಪ್ಪಂ ಜಾನೇಯ್ಯ, ಕುತೋ ಪನ [ಕುತೋ ಚ ಪನ (ಸ್ಯಾ॰)] ಮಂ ಅಯಂ ಸಾವಕೋ ಜಾನಿಸ್ಸತೀ”ತಿ? ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಮಹಾಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನೋ ಮಾರಂ ಪಾಪಿಮನ್ತಂ ಏತದವೋಚ - “ಏವಮ್ಪಿ ಖೋ ತಾಹಂ, ಪಾಪಿಮ, ಜಾನಾಮಿ, ಮಾ ತ್ವಂ ಮಞ್ಞಿತ್ಥೋ - ‘ನ ಮಂ ಜಾನಾತೀ’ತಿ। ಮಾರೋ ತ್ವಮಸಿ, ಪಾಪಿಮ; ತುಯ್ಹಞ್ಹಿ, ಪಾಪಿಮ, ಏವಂ ಹೋತಿ - ‘ಅಜಾನಮೇವ ಖೋ ಮಂ ಅಯಂ ಸಮಣೋ ಅಪಸ್ಸಂ ಏವಮಾಹ - ನಿಕ್ಖಮ, ಪಾಪಿಮ; ನಿಕ್ಖಮ, ಪಾಪಿಮ! ಮಾ ತಥಾಗತಂ ವಿಹೇಸೇಸಿ, ಮಾ ತಥಾಗತಸಾವಕಂ। ಮಾ ತೇ ಅಹೋಸಿ ದೀಘರತ್ತಂ ಅಹಿತಾಯ ದುಕ್ಖಾಯಾತಿ। ಯೋಪಿಸ್ಸ ಸೋ ಸತ್ಥಾ ಸೋಪಿ ಮಂ ನೇವ ಖಿಪ್ಪಂ ಜಾನೇಯ್ಯ, ಕುತೋ ಪನ ಮಂ ಅಯಂ ಸಾವಕೋ ಜಾನಿಸ್ಸತೀ’”ತಿ?

ಅಥ ಖೋ ಮಾರಸ್ಸ ಪಾಪಿಮತೋ ಏತದಹೋಸಿ - “ಜಾನಮೇ ಖೋ ಮಂ ಅಯಂ ಸಮಣೋ ಪಸ್ಸಂ ಏವಮಾಹ - ‘ನಿಕ್ಖಮ, ಪಾಪಿಮ; ನಿಕ್ಖಮ, ಪಾಪಿಮ! ಮಾ ತಥಾಗತಂ ವಿಹೇಸೇಸಿ, ಮಾ ತಥಾಗತಸಾವಕಂ। ಮಾ ತೇ ಅಹೋಸಿ ದೀಘರತ್ತಂ

ಅಹಿತಾಯ ದುಕ್ಖಾಯಾ'''ತಿ। ಅಥ ಖೋ ಮಾರೋ ಪಾಪಿಮಾ ಆಯಸ್ಮತೋ ಮಹಾಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನಸ್ಸ ಮುಖತೋ ಉಗ್ಗನ್ತ್ವಾ ಪಚ್ಚಗ್ಗಳೇ ಅಟ್ಠಾಸಿ।

೫೦೭. ಅದ್ದಸಾ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಮಹಾಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನೋ ಮಾರಂ ಪಾಪಿಮನ್ತಂ ಪಚ್ಚಗ್ಗಳೇ ಠಿತಂ; ದಿಸ್ವಾನ ಮಾರಂ ಪಾಪಿಮನ್ತಂ ಏತದವೋಚ – 'ಏತ್ಥಾಪಿ ಖೋ ತಾಹಂ, ಪಾಪಿಮ, ಪಸ್ಸಾಮಿ; ಮಾ ತ್ವಂ ಮಞ್ಞಿತ್ಥೋ "ನ ಮಂ ಪಸ್ಸತೀ"ತಿ। ಏಸೋ ತ್ವಂ, ಪಾಪಿಮ, ಪಚ್ಚಗ್ಗಳೇ ಠಿತೋ। ಭೂತಪುಬ್ಬಾಹಂ, ಪಾಪಿಮ, ದೂಸೀ ನಾಮ ಮಾರೋ ಅಹೋಸಿಂ, ತಸ್ಸ ಮೇ ಕಾಳೀ ನಾಮ ಭಗಿನೀ। ತಸ್ಸಾ ತ್ವಂ ಪುತ್ತೋ। ಸೋ ಮೇ ತ್ವಂ ಭಾಗಿನೇಯ್ಯೋ ಅಹೋಸಿ। ತೇನ ಖೋ ಪನ, ಪಾಪಿಮ, ಸಮಯೇನ ಕಕುಸನ್ಧೋ ಭಗವಾ ಅರಹಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ಲೋಕೇ ಉಪ್ಪನ್ನೋ ಹೋತಿ। ಕಕುಸನ್ಧಸ್ಸ ಖೋ ಪನ, ಪಾಪಿಮ, ಭಗವತೋ ಅರಹತೋ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸ ವಿಧುರಸಞ್ಜೀವಂ ನಾಮ ಸಾವಕಯುಗಂ ಅಹೋಸಿ ಅಗ್ಗಂ ಭದ್ದಯುಗಂ। ಯಾವತಾ ಖೋ ಪನ, ಪಾಪಿಮ, ಕಕುಸನ್ಧಸ್ಸ ಭಗವತೋ ಅರಹತೋ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಸಾವಕಾ। ತೇಸು ನ ಚ ಕೋಚಿ ಆಯಸ್ಮತಾ ವಿಧುರೇನ ಸಮಸಮೋ ಹೋತಿ ಯದಿದಂ ಧಮ್ಮದೇಸನಾಯ। ಇಮಿನಾ ಖೋ ಏವಂ [ಏತಂ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಪೀ॰)], ಪಾಪಿಮ, ಪರಿಯಾಯೇನ ಆಯಸ್ಮತೋ ವಿಧುರಸ್ಸ ವಿಧುರೋತೇವ [ವಿಧುರಸ್ಸ ವಿಧುರೋ ವಿಧುರೋತ್ವೇವ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] ಸಮಞ್ಞಾ ಉದಪಾದಿ।

"ಆಯಸ್ಮಾ ಪನ, ಪಾಪಿಮ, ಸಞ್ಜೀವೋ ಅರಞ್ಞಗತೋಪಿ ರುಕ್ಖಮೂಲಗತೋಪಿ ಸುಞ್ಞಾಗಾರಗತೋಪಿ ಅಪ್ಪಕಸಿರೇನೇವ ಸಞ್ಞಾವೇದಯಿತನಿರೋಧಂ ಸಮಾಪಜ್ಜತಿ। ಭೂತಪುಬ್ಬಂ, ಪಾಪಿಮ, ಆಯಸ್ಮಾ ಸಞ್ಜೀವೋ ಅಞ್ಞತರಸ್ಮಿಂ ರುಕ್ಖಮೂಲೇ ಸಞ್ಞಾವೇದಯಿತನಿರೋಧಂ ಸಮಾಪನ್ನೋ ನಿಸಿನ್ನೋ ಹೋತಿ। ಅದ್ದಸಂಸು ಖೋ, ಪಾಪಿಮ, ಗೋಪಾಲಕಾ ಪಸುಪಾಲಕಾ ಕಸ್ಸಕಾ ಪಥಾವಿನೋ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಸಞ್ಜೀವಂ ಅಞ್ಞತರಸ್ಮಿಂ ರುಕ್ಖಮೂಲೇ ಸಞ್ಞಾವೇದಯಿತನಿರೋಧಂ ಸಮಾಪನ್ನಂ ನಿಸಿನ್ನಂ; ದಿಸ್ವಾನ ತೇಸಂ ಏತದಹೋಸಿ – 'ಅಚ್ಛರಿಯಂ ವತ, ಭೋ, ಅಬ್ಭುತಂ ವತ, ಭೋ! ಅಯಂ ಸಮಣೋ ನಿಸಿನ್ನಕೋವ ಕಾಲಙ್ಕತೋ! ಹನ್ದ ನಂ ದಹಾಮಾ'ತಿ। ಅಥ ಖೋ ತೇ, ಪಾಪಿಮ, ಗೋಪಾಲಕಾ ಪಸುಪಾಲಕಾ ಕಸ್ಸಕಾ ಪಥಾವಿನೋ ತಿಣಞ್ಚ ಕಟ್ಠಞ್ಚ ಗೋಮಯಞ್ಚ ಸಂಕಡ್ಢಿತ್ವಾ ಆಯಸ್ಮತೋ ಸಞ್ಜೀವಸ್ಸ ಕಾಯೇ ಉಪಚಿನಿತ್ವಾ ಅಗ್ಗಿಂ ದತ್ವಾ ಪಕ್ಕಮಿಂಸು। ಅಥ ಖೋ, ಪಾಪಿಮ, ಆಯಸ್ಮಾ ಸಞ್ಜೀವೋ ತಸ್ಸಾ ರತ್ತಿಯಾ ಅಚ್ಚಯೇನ ತಾಯ ಸಮಾಪತ್ತಿಯಾ ವುಟ್ಠಹಿತ್ವಾ ಚೀವರಾನಿ ಪಪ್ಫೋಟೇತ್ವಾ ಪುಬ್ಬಣ್ಹಸಮಯಂ ನಿವಾಸೇತ್ವಾ ಪತ್ತಚೀವರಮಾದಾಯ ಗಾಮಂ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಪಾವಿಸಿ। ಅದ್ದಸಂಸು ಖೋ ತೇ, ಪಾಪಿಮ, ಗೋಪಾಲಕಾ ಪಸುಪಾಲಕಾ ಕಸ್ಸಕಾ ಪಥಾವಿನೋ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಸಞ್ಜೀವಂ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಚರನ್ತಂ; ದಿಸ್ವಾನ ನೇಸಂ ಏತದಹೋಸಿ – 'ಅಚ್ಛರಿಯಂ ವತ, ಭೋ, ಅಬ್ಭುತಂ ವತ, ಭೋ! ಅಯಂ ಸಮಣೋ ನಿಸಿನ್ನಕೋವ ಕಾಲಙ್ಕತೋ, ಸ್ವಾಯಂ ಪಟಿಸಞ್ಜೀವಿತೋ'ತಿ । ಇಮಿನಾ ಖೋ ಏವಂ, ಪಾಪಿಮ, ಪರಿಯಾಯೇನ ಆಯಸ್ಮತೋ ಸಞ್ಜೀವಸ್ಸ ಸಞ್ಜೀವೋತೇವ [ಸಞ್ಜೀವೋ ಸಞ್ಜೀವೋತ್ವೇವ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] ಸಮಞ್ಞಾ ಉದಪಾದಿ।

೫೦೮. "ಅಥ ಖೋ, ಪಾಪಿಮ, ದೂಸಿಸ್ಸ ಮಾರಸ್ಸ ಏತದಹೋಸಿ – 'ಇಮೇಸಂ ಖೋ ಅಹಂ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಸೀಲವನ್ತಾನಂ ಕಲ್ಯಾಣಧಮ್ಮಾನಂ ನೇವ ಜಾನಾಮಿ ಆಗತಿಂ ವಾ ಗತಿಂ ವಾ। ಯಂನೂನಾಹಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಗಹಪತಿಕೇ ಅನ್ವಾವಿಸೇಯ್ಯಂ – ಏಥ, ತುಮ್ಹೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಸೀಲವನ್ತೇ ಕಲ್ಯಾಣಧಮ್ಮೇ ಅಕ್ಕೋಸಥ ಪರಿಭಾಸಥ ರೋಸೇಥ ವಿಹೇಸೇಥ। ಅಪ್ಪೇವ ನಾಮ ತುಮ್ಹೇಹಿ ಅಕ್ಕೋಸಿಯಮಾನಾನಂ ಪರಿಭಾಸಿಯಮಾನಾನಂ ರೋಸಿಯಮಾನಾನಂ ವಿಹೇಸಿಯಮಾನಾನಂ ಸಿಯಾ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಅಞ್ಞಥತ್ತಂ, ಯಥಾ ತಂ ದೂಸೀ ಮಾರೋ ಲಭೇಥ ಓತಾರ'ನ್ತಿ। ಅಥ ಖೋ ತೇ, ಪಾಪಿಮ, ದೂಸೀ ಮಾರೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಗಹಪತಿಕೇ ಅನ್ವಾವಿಸಿ – 'ಏಥ, ತುಮ್ಹೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಸೀಲವನ್ತೇ ಕಲ್ಯಾಣಧಮ್ಮೇ ಅಕ್ಕೋಸಥ ಪರಿಭಾಸಥ ರೋಸೇಥ ವಿಹೇಸೇಥ। ಅಪ್ಪೇವ ನಾಮ ತುಮ್ಹೇಹಿ ಅಕ್ಕೋಸಿಯಮಾನಾನಂ ಪರಿಭಾಸಿಯಮಾನಾನಂ ರೋಸಿಯಮಾನಾನಂ ವಿಹೇಸಿಯಮಾನಾನಂ ಸಿಯಾ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಅಞ್ಞಥತ್ತಂ, ಯಥಾ ತಂ ದೂಸೀ ಮಾರೋ ಲಭೇಥ ಓತಾರ'ನ್ತಿ।

“ಅಥ ಖೋ ತೇ, ಪಾಪಿಮ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣಗಹಪತಿಕಾ ಅನ್ವಾವಿಸಿಟ್ಠಾ ದೂಸಿನಾ ಮಾರೇನ ಭಿಕ್ಖೂ ಸೀಲವನ್ತೇ ಕಲ್ಯಾಣಧಮ್ಮೇ ಅಕ್ಕೋಸನ್ತಿ ಪರಿಭಾಸನ್ತಿ ರೋಸೇನ್ತಿ ವಿಹೇಸೇನ್ತಿ - ‘ಇಮೇ ಪನ ಮುಣ್ಡಕಾ ಸಮಣಕಾ ಇಬ್ಭಾ ಕಿಣ್ಹಾ [ಕಣ್ಹಾ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಕ॰)] ಬನ್ಧುಪಾದಾಪಚ್ಚಾ “ಝಾಯಿನೋಸ್ಮಾ ಝಾಯಿನೋಸ್ಮಾ”ತಿ ಪತ್ತಕ್ಖನ್ಧಾ ಅಧೋಮುಖಾ ಮಧುರಕಜಾತಾ ಝಾಯನ್ತಿ ಪಜ್ಝಾಯನ್ತಿ ನಿಜ್ಝಾಯನ್ತಿ ಅಪಜ್ಝಾಯನ್ತಿ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ನಾಮ ಉಲೂಕೋ ರುಕ್ಖಸಾಖಾಯಂ ಮೂಸಿಕಂ ಮಗ್ಗಯಮಾನೋ ಝಾಯತಿ ಪಜ್ಝಾಯತಿ ನಿಜ್ಝಾಯತಿ ಅಪಜ್ಝಾಯತಿ; ಏವಮೇವಿಮೇ ಮುಣ್ಡಕಾ ಸಮಣಕಾ ಇಬ್ಭಾ ಕಿಣ್ಹಾ ಬನ್ಧುಪಾದಾಪಚ್ಚಾ “ಝಾಯಿನೋಸ್ಮಾ ಝಾಯಿನೋಸ್ಮಾ”ತಿ ಪತ್ತಕ್ಖನ್ಧಾ ಅಧೋಮುಖಾ ಮಧುರಕಜಾತಾ ಝಾಯನ್ತಿ ಪಜ್ಝಾಯನ್ತಿ ನಿಜ್ಝಾಯನ್ತಿ ಅಪಜ್ಝಾಯನ್ತಿ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ನಾಮ ಕೋತ್ಥು ನದೀತೀರೇ ಮಚ್ಛೇ ಮಗ್ಗಯಮಾನೋ ಝಾಯತಿ ಪಜ್ಝಾಯತಿ ನಿಜ್ಝಾಯತಿ ಅಪಜ್ಝಾಯತಿ; ಏವಮೇವಿಮೇ ಮುಣ್ಡಕಾ ಸಮಣಕಾ ಇಬ್ಭಾ ಕಿಣ್ಹಾ ಬನ್ಧುಪಾದಾಪಚ್ಚಾ “ಝಾಯಿನೋಸ್ಮಾ ಝಾಯಿನೋಸ್ಮಾ”ತಿ ಪತ್ತಕ್ಖನ್ಧಾ ಅಧೋಮುಖಾ ಮಧುರಕಜಾತಾ ಝಾಯನ್ತಿ ಪಜ್ಝಾಯನ್ತಿ ನಿಜ್ಝಾಯನ್ತಿ ಅಪಜ್ಝಾಯನ್ತಿ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ನಾಮ ಬಿಳಾರೋ ಸನ್ಧಿಸಮಲಸಙ್ಕಟೀರೇ ಮೂಸಿಕಂ ಮಗ್ಗಯಮಾನೋ ಝಾಯತಿ ಪಜ್ಝಾಯತಿ ನಿಜ್ಝಾಯತಿ ಅಪಜ್ಝಾಯತಿ; ಏವಮೇವಿಮೇ ಮುಣ್ಡಕಾ ಸಮಣಕಾ ಇಬ್ಭಾ ಕಿಣ್ಹಾ ಬನ್ಧುಪಾದಾಪಚ್ಚಾ “ಝಾಯಿನೋಸ್ಮಾ ಝಾಯಿನೋಸ್ಮಾ”ತಿ ಪತ್ತಕ್ಖನ್ಧಾ ಅಧೋಮುಖಾ ಮಧುರಕಜಾತಾ ಝಾಯನ್ತಿ ಪಜ್ಝಾಯನ್ತಿ ನಿಜ್ಝಾಯನ್ತಿ ಅಪಜ್ಝಾಯನ್ತಿ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ನಾಮ ಗದ್ರಭೋ ವಹಚ್ಛಿನ್ನೋ ಸನ್ಧಿಸಮಲಸಙ್ಕಟೀರೇ ಝಾಯತಿ ಪಜ್ಝಾಯತಿ ನಿಜ್ಝಾಯತಿ ಅಪಜ್ಝಾಯತಿ, ಏವಮೇವಿಮೇ ಮುಣ್ಡಕಾ ಸಮಣಕಾ ಇಬ್ಭಾ ಕಿಣ್ಹಾ ಬನ್ಧುಪಾದಾಪಚ್ಚಾ “ಝಾಯಿನೋಸ್ಮಾ ಝಾಯಿನೋಸ್ಮಾ”ತಿ ಪತ್ತಕ್ಖನ್ಧಾ ಅಧೋಮುಖಾ ಮಧುರಕಜಾತಾ ಝಾಯನ್ತಿ ಪಜ್ಝಾಯನ್ತಿ ನಿಜ್ಝಾಯನ್ತಿ ಅಪಜ್ಝಾಯನ್ತೀ’”ತಿ।

“ಯೇ ಖೋ ಪನ, ಪಾಪಿಮ, ತೇನ ಸಮಯೇನ ಮನುಸ್ಸಾ ಕಾಲಙ್ಕರೋನ್ತಿ ಯೇಭುಯ್ಯೇನ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಅಪಾಯಂ ದುಗ್ಗತಿಂ ವಿನಿಪಾತಂ ನಿರಯಂ ಉಪಪಜ್ಜನ್ತಿ।

೫೦೯. “ಅಥ ಖೋ, ಪಾಪಿಮ, ಕಕುಸನ್ಧೋ ಭಗವಾ ಅರಹಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಮನ್ತೇಸಿ - ‘ಅನ್ವಾವಿಟ್ಠಾ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣಗಹಪತಿಕಾ ದೂಸಿನಾ ಮಾರೇನ - ಏಥ, ತುಮ್ಹೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಸೀಲವನ್ತೇ ಕಲ್ಯಾಣಧಮ್ಮೇ ಅಕ್ಕೋಸಥ ಪರಿಭಾಸಥ ರೋಸೇಥ ವಿಹೇಸೇಥ, ಅಪ್ಪೇವ ನಾಮ ತುಮ್ಹೇಹಿ ಅಕ್ಕೋಸಿಯಮಾನಾನಂ ಪರಿಭಾಸಿಯಮಾನಾನಂ ರೋಸಿಯಮಾನಾನಂ ವಿಹೇಸಿಯಮಾನಾನಂ ಸಿಯಾ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಅಞ್ಞಥತ್ತಂ, ಯಥಾ ತಂ ದೂಸೀ ಮಾರೋ ಲಭೇಥ ಓತಾರ’ನ್ತಿ। ಏಥ, ತುಮ್ಹೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮೇತ್ತಾಸಹಗತೇನ ಚೇತಸಾ ಏಕಂ ದಿಸಂ ಫರಿತ್ವಾ ವಿಹರಥ, ತಥಾ ದುತಿಯಂ, ತಥಾ ತತಿಯಂ, ತಥಾ ಚತುತ್ಥಂ। ಇತಿ ಉದ್ಧಮಧೋ ತಿರಿಯಂ ಸಬ್ಬಧಿ ಸಬ್ಬತ್ತತಾಯ ಸಬ್ಬಾವನ್ತಂ ಲೋಕಂ ಮೇತ್ತಾಸಹಗತೇನ ಚೇತಸಾ ವಿಪುಲೇನ ಮಹಗ್ಗತೇನ ಅಪ್ಪಮಾಣೇನ ಅವೇರೇನ ಅಬ್ಯಾಬಜ್ಝೇನ ಫರಿತ್ವಾ ವಿಹರಥ। ಕರುಣಾಸಹಗತೇನ ಚೇತಸಾ...ಪೇ॰... ಮುದಿತಾಸಹಗತೇನ ಚೇತಸಾ...ಪೇ॰... ಉಪೇಕ್ಖಾಸಹಗತೇನ ಚೇತಸಾ ಏಕಂ ದಿಸಂ ಫರಿತ್ವಾ ವಿಹರಥ, ತಥಾ ದುತಿಯಂ, ತಥಾ ತತಿಯಂ, ತಥಾ ಚತುತ್ಥಂ। ಇತಿ ಉದ್ಧಮಧೋ ತಿರಿಯಂ ಸಬ್ಬಧಿ ಸಬ್ಬತ್ತತಾಯ ಸಬ್ಬಾವನ್ತಂ ಲೋಕಂ ಉಪೇಕ್ಖಾಸಹಗತೇನ ಚೇತಸಾ ವಿಪುಲೇನ ಮಹಗ್ಗತೇನ ಅಪ್ಪಮಾಣೇನ ಅವೇರೇನ ಅಬ್ಯಾಬಜ್ಝೇನ ಫರಿತ್ವಾ ವಿಹರಥಾ’ತಿ।

“ಅಥ ಖೋ ತೇ, ಪಾಪಿಮ, ಭಿಕ್ಖೂ ಕಕುಸನ್ಧೇನ ಭಗವತಾ ಅರಹತಾ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೇನ ಏವಂ ಓವದಿಯಮಾನಾ ಏವಂ ಅನುಸಾಸಿಯಮಾನಾ ಅರಞ್ಞಗತಾಪಿ ರುಕ್ಖಮೂಲಗತಾಪಿ ಸುಞ್ಞಾಗಾರಗತಾಪಿ ಮೇತ್ತಾಸಹಗತೇನ ಚೇತಸಾ ಏಕಂ ದಿಸಂ ಫರಿತ್ವಾ ವಿಹರಿಂಸು, ತಥಾ ದುತಿಯಂ, ತಥಾ ತತಿಯಂ, ತಥಾ ಚತುತ್ಥಂ। ಇತಿ ಉದ್ಧಮಧೋ ತಿರಿಯಂ ಸಬ್ಬಧಿ ಸಬ್ಬತ್ತತಾಯ ಸಬ್ಬಾವನ್ತಂ ಲೋಕಂ ಮೇತ್ತಾಸಹಗತೇನ ಚೇತಸಾ ವಿಪುಲೇನ ಮಹಗ್ಗತೇನ ಅಪ್ಪಮಾಣೇನ ಅವೇರೇನ ಅಬ್ಯಾಬಜ್ಝೇನ ಫರಿತ್ವಾ ವಿಹರಿಂಸು। ಕರುಣಾಸಹಗತೇನ ಚೇತಸಾ...ಪೇ॰... ಮುದಿತಾಸಹಗತೇನ ಚೇತಸಾ...ಪೇ॰... ಉಪೇಕ್ಖಾಸಹಗತೇನ ಚೇತಸಾ ಏಕಂ ದಿಸಂ ಫರಿತ್ವಾ ವಿಹರಿಂಸು, ತಥಾ ದುತಿಯಂ, ತಥಾ ತತಿಯಂ, ತಥಾ ಚತುತ್ಥಂ। ಇತಿ ಉದ್ಧಮಧೋ ತಿರಿಯಂ ಸಬ್ಬಧಿ ಸಬ್ಬತ್ತತಾಯ ಸಬ್ಬಾವನ್ತಂ ಲೋಕಂ ಉಪೇಕ್ಖಾಸಹಗತೇನ ಚೇತಸಾ ವಿಪುಲೇನ ಮಹಗ್ಗತೇನ ಅಪ್ಪಮಾಣೇನ ಅವೇರೇನ ಅಬ್ಯಾಬಜ್ಝೇನ ಫರಿತ್ವಾ ವಿಹರಿಂಸು ।

೫೧೦. “ಅಥ ಖೋ, ಪಾಪಿಮ, ದೂಸಿಸ್ಸ ಮಾರಸ್ಸ ಏತದಹೋಸಿ – ‘ಏವಮ್ಪಿ ಖೋ ಅಹಂ ಕರೋನ್ತೋ ಇಮೇಸಂ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಸೀಲವನ್ತಾನಂ ಕಲ್ಯಾಣಧಮ್ಮಾನಂ ನೇವ ಜಾನಾಮಿ ಆಗತಿಂ ವಾ ಗತಿಂ ವಾ, ಯಂನೂನಾಹಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಗಹಪತಿಕೇ ಅನ್ವಾವಿಸೇಯ್ಯಂ – ಏಥ, ತುಮ್ಹೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಸೀಲವನ್ತೇ ಕಲ್ಯಾಣಧಮ್ಮೇ ಸಕ್ಕರೋಥ ಗರುಂ ಕರೋಥ ಮಾನೇಥ ಪೂಜೇಥ , ಅಪ್ಪೇವ ನಾಮ ತುಮ್ಹೇಹಿ ಸಕ್ಕರಿಯಮಾನಾನಂ ಗರುಕರಿಯಮಾನಾನಂ ಮಾನಿಯಮಾನಾನಂ ಪೂಜಿಯಮಾನಾನಂ ಸಿಯಾ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಅಞ್ಞಥತ್ತಂ, ಯಥಾ ತಂ ದೂಸೀ ಮಾರೋ ಲಭೇಥ ಓತಾರ’ನ್ತಿ । ಅಥ ಖೋ ತೇ, ಪಾಪಿಮ, ದೂಸೀ ಮಾರೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಗಹಪತಿಕೇ ಅನ್ವಾವಿಸಿ – ‘ಏಥ, ತುಮ್ಹೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಸೀಲವನ್ತೇ ಕಲ್ಯಾಣಧಮ್ಮೇ ಸಕ್ಕರೋಥ ಗರುಂ ಕರೋಥ ಮಾನೇಥ ಪೂಜೇಥ, ಅಪ್ಪೇವ ನಾಮ ತುಮ್ಹೇಹಿ ಸಕ್ಕರಿಯಮಾನಾನಂ ಗರುಕರಿಯಮಾನಾನಂ ಮಾನಿಯಮಾನಾನಂ ಪೂಜಿಯಮಾನಾನಂ ಸಿಯಾ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಅಞ್ಞಥತ್ತಂ, ಯಥಾ ತಂ ದೂಸೀ ಮಾರೋ ಲಭೇಥ ಓತಾರ’ನ್ತಿ। ಅಥ ಖೋ ತೇ, ಪಾಪಿಮ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣಗಹಪತಿಕಾ ಅನ್ವಾವಿಟ್ಠಾ ದೂಸಿನಾ ಮಾರೇನ ಭಿಕ್ಖೂ ಸೀಲವನ್ತೇ ಕಲ್ಯಾಣಧಮ್ಮೇ ಸಕ್ಕರೋನ್ತಿ ಗರುಂ ಕರೋನ್ತಿ ಮಾನೇನ್ತಿ ಪೂಜೇನ್ತಿ।

“ಯೇ ಖೋ ಪನ, ಪಾಪಿಮ, ತೇನ ಸಮಯೇನ ಮನುಸ್ಸಾ ಕಾಲಙ್ಕರೋನ್ತಿ ಯೇಭುಯ್ಯೇನ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಸುಗತಿಂ ಸಗ್ಗಂ ಲೋಕಂ ಉಪಪಜ್ಜನ್ತಿ।

೫೧೧. “ಅಥ ಖೋ, ಪಾಪಿಮ, ಕಕುಸನ್ಧೋ ಭಗವಾ ಅರಹಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಮನ್ತೇಸಿ – ‘ಅನ್ವಾವಿಟ್ಠಾ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣಗಹಪತಿಕಾ ದೂಸಿನಾ ಮಾರೇನ – ಏಥ, ತುಮ್ಹೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಸೀಲವನ್ತೇ ಕಲ್ಯಾಣಧಮ್ಮೇ ಸಕ್ಕರೋಥ ಗರುಂ ಕರೋಥ ಮಾನೇಥ ಪೂಜೇಥ, ಅಪ್ಪೇವ ನಾಮ ತುಮ್ಹೇಹಿ ಸಕ್ಕರಿಯಮಾನಾನಂ ಗರುಕರಿಯಮಾನಾನಂ ಮಾನಿಯಮಾನಾನಂ ಪೂಜಿಯಮಾನಾನಂ ಸಿಯಾ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಅಞ್ಞಥತ್ತಂ, ಯಥಾ ತಂ ದೂಸೀ ಮಾರೋ ಲಭೇಥ ಓತಾರನ್ತಿ। ಏಥ, ತುಮ್ಹೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಸುಭಾನುಪಸ್ಸಿನೋ ಕಾಯೇ ವಿಹರಥ, ಆಹಾರೇ ಪಟಿಕೂಲಸಞ್ಞಿನೋ, ಸಬ್ಬಲೋಕೇ ಅನಭಿರತಿಸಞ್ಞಿನೋ [ಅನಭಿರತಸಞ್ಞೀನೋ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)], ಸಬ್ಬಸಙ್ಖಾರೇಸು ಅನಿಚ್ಚಾನುಪಸ್ಸಿನೋ’ತಿ।

“ಅಥ ಖೋ ತೇ, ಪಾಪಿಮ, ಭಿಕ್ಖೂ ಕಕುಸನ್ಧೇನ ಭಗವತಾ ಅರಹತಾ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೇನ ಏವಂ ಓವದಿಯಮಾನಾ ಏವಂ ಅನುಸಾಸಿಯಮಾನಾ ಅರಞ್ಞಗತಾಪಿ ರುಕ್ಖಮೂಲಗತಾಪಿ ಸುಞ್ಞಾಗಾರಗತಾಪಿ ಅಸುಭಾನುಪಸ್ಸಿನೋ ಕಾಯೇ ವಿಹರಿಂಸು, ಆಹಾರೇ ಪಟಿಕೂಲಸಞ್ಞಿನೋ, ಸಬ್ಬಲೋಕೇ ಅನಭಿರತಿಸಞ್ಞಿನೋ, ಸಬ್ಬಸಙ್ಖಾರೇಸು ಅನಿಚ್ಚಾನುಪಸ್ಸಿನೋ।

೫೧೨. “ಅಥ ಖೋ, ಪಾಪಿಮ, ಕಕುಸನ್ಧೋ ಭಗವಾ ಅರಹಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ಪುಬ್ಬಣ್ಹಸಮಯಂ ನಿವಾಸೇತ್ವಾ ಪತ್ತಚೀವರಮಾದಾಯ ಆಯಸ್ಮತಾ ವಿಧುರೇನ ಪಚ್ಛಾಸಮಣೇನ ಗಾಮಂ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಪಾವಿಸಿ। ಅಥ ಖೋ, ಪಾಪಿಮ, ದೂಸೀ ಮಾರೋ ಅಞ್ಞತರಂ ಕುಮಾರಕಂ [ಕುಮಾರಂ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)] ಅನ್ವಾವಿಸಿತ್ವಾ ಸಕ್ಖರಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಆಯಸ್ಮತೋ ವಿಧುರಸ್ಸ ಸೀಸೇ ಪಹಾರಮದಾಸಿ; ಸೀಸಂ ವೋಭಿನ್ದಿ [ಸೀಸಂ ತೇ ಭಿನ್ದಿಸ್ಸಾಮೀತಿ (ಕ॰)]। ಅಥ ಖೋ, ಪಾಪಿಮ, ಆಯಸ್ಮಾ ವಿಧುರೋ ಭಿನ್ನೇನ ಸೀಸೇನ ಲೋಹಿತೇನ ಗಳನ್ತೇನ ಕಕುಸನ್ಧಂಯೇವ ಭಗವನ್ತಂ ಅರಹನ್ತಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಂ ಪಿಟ್ಠಿತೋ ಪಿಟ್ಠಿತೋ ಅನುಬನ್ಧಿ। ಅಥ ಖೋ , ಪಾಪಿಮ, ಕಕುಸನ್ಧೋ ಭಗವಾ ಅರಹಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ನಾಗಾಪಲೋಕಿತಂ ಅಪಲೋಕೇಸಿ – ‘ನ ವಾಯಂ ದೂಸೀ ಮಾರೋ ಮತ್ತಮಞ್ಞಾಸೀ’ತಿ। ಸಹಾಪಲೋಕನಾಯ ಚ ಪನ, ಪಾಪಿಮ, ದೂಸೀ ಮಾರೋ ತಮ್ಹಾ ಚ ಠಾನಾ ಚವಿ ಮಹಾನಿರಯಞ್ಚ ಉಪಪಜ್ಜಿ।

“ತಸ್ಸ ಖೋ ಪನ, ಪಾಪಿಮ, ಮಹಾನಿರಯಸ್ಸ ತಯೋ ನಾಮಧೇಯ್ಯಾ ಹೋನ್ತಿ – ಛಫಸ್ಸಾಯತನಿಕೋ ಇತಿಪಿ, ಸಙ್ಕುಸಮಾಹತೋ ಇತಿಪಿ, ಪಚ್ಚತ್ತವೇದನಿಯೋ ಇತಿಪಿ। ಅಥ ಖೋ ಮಂ, ಪಾಪಿಮ, ನಿರಯಪಾಲಾ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಏತದವೋಚುಂ – ಯದಾ ಖೋ ತೇ [ಯತೋ ತೇ (ಕ॰)], ಮಾರಿಸ, ಸಙ್ಕುನಾ ಸಙ್ಕು ಹದಯೇ ಸಮಾಗಚ್ಛೇಯ್ಯ। ಅಥ ನಂ ತ್ವಂ ಜಾನೇಯ್ಯಾಸಿ – ‘ವಸ್ಸಸಹಸ್ಸಂ ಮೇ ನಿರಯೇ ಪಚ್ಚಮಾನಸ್ಸಾ’ತಿ। ಸೋ ಖೋ ಅಹಂ, ಪಾಪಿಮ, ಬಹೂನಿ ವಸ್ಸಾನಿ ಬಹೂನಿ

ವಸ್ಸಸತಾನಿ ಬಹೂನಿ ವಸ್ಸಸಹಸ್ಸಾನಿ ತಸ್ಮಿಂ ಮಹಾನಿರಯೇ ಅಪಚ್ಚಿಂ। ದಸವಸ್ಸಸಹಸ್ಸಾನಿ ತಸ್ಸೇವ ಮಹಾನಿರಯಸ್ಸ ಉಸ್ಸದೇ ಅಪಚ್ಚಿಂ ವುಟ್ಠಾನಿಮಂ ನಾಮ ವೇದನಂ ವೇದಿಯಮಾನೋ। ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ, ಪಾಪಿಮ, ಏವರೂಪೋ ಕಾಯೋ ಹೋತಿ, ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ಮನುಸ್ಸಸ್ಸ। ಏವರೂಪಂ ಸೀಸಂ ಹೋತಿ, ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ಮಚ್ಛಸ್ಸ।

೫೧೩"ಕೀದಿಸೋ ನಿರಯೋ ಆಸಿ, ಯತ್ಥ ದೂಸೀ ಅಪಚ್ಚಥ।
ವಿಧುರಂ ಸಾವಕಮಾಸಜ್ಜ, ಕಕುಸನ್ಧಞ್ಚ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ॥

"ಸತಂ ಆಸಿ ಅಯೋಸಙ್ಕೂ, ಸಬ್ಬೇ ಪಚ್ಚತ್ತವೇದನಾ।
ಈದಿಸೋ ನಿರಯೋ ಆಸಿ, ಯತ್ಥ ದೂಸೀ ಅಪಚ್ಚಥ।
ವಿಧುರಂ ಸಾವಕಮಾಸಜ್ಜ, ಕಕುಸನ್ಧಞ್ಚ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ॥

"ಯೋ ಏತಮಭಿಜಾನಾತಿ, ಭಿಕ್ಖು ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಸಾವಕೋ।
ತಾದಿಸಂ ಭಿಕ್ಖುಮಾಸಜ್ಜ, ಕಣ್ಹ ದುಕ್ಖಂ ನಿಗಚ್ಛಸಿ॥

"ಮಜ್ಝೇ ಸರಸ್ಸ ತಿಟ್ಠನ್ತಿ, ವಿಮಾನಾ ಕಪ್ಪಟ್ಠಾಯಿನೋ।
ವೇಳುರಿಯವಣ್ಣಾ ರುಚಿರಾ, ಅಚ್ಚಿಮನ್ತೋ ಪಭಸ್ಸರಾ।
ಅಚ್ಛರಾ ತತ್ಥ ನಚ್ಚನ್ತಿ, ಪುಥು ನಾನತ್ತವಣ್ಣಿಯೋ॥

"ಯೋ ಏತಮಭಿಜಾನಾತಿ, ಭಿಕ್ಖು ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಸಾವಕೋ।
ತಾದಿಸಂ ಭಿಕ್ಖುಮಾಸಜ್ಜ, ಕಣ್ಹ ದುಕ್ಖಂ ನಿಗಚ್ಛಸಿ॥

"ಯೋ ವೇ ಬುದ್ಧೇನ ಚೋದಿತೋ, ಭಿಕ್ಖು ಸಙ್ಘಸ್ಸ ಪೇಕ್ಖತೋ।
ಮಿಗಾರಮಾತುಪಾಸಾದಂ, ಪಾದಙ್ಗುಟ್ಠೇನ ಕಮ್ಪಯಿ॥

"ಯೋ ಏತಮಭಿಜಾನಾತಿ, ಭಿಕ್ಖು ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಸಾವಕೋ।
ತಾದಿಸಂ ಭಿಕ್ಖುಮಾಸಜ್ಜ, ಕಣ್ಹ ದುಕ್ಖಂ ನಿಗಚ್ಛಸಿ॥

"ಯೋ ವೇಜಯನ್ತಂ ಪಾಸಾದಂ, ಪಾದಙ್ಗುಟ್ಠೇನ ಕಮ್ಪಯಿ।
ಇದ್ಧಿಬಲೇನುಪತ್ಥದ್ಧೋ, ಸಂವೇಜೇಸಿ ಚ ದೇವತಾ॥

"ಯೋ ಏತಮಭಿಜಾನಾತಿ, ಭಿಕ್ಖು ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಸಾವಕೋ।
ತಾದಿಸಂ ಭಿಕ್ಖುಮಾಸಜ್ಜ, ಕಣ್ಹ ದುಕ್ಖಂ ನಿಗಚ್ಛಸಿ॥

"ಯೋ ವೇಜಯನ್ತಪಾಸಾದೇ, ಸಕ್ಕಂ ಸೋ ಪರಿಪುಚ್ಛತಿ।
ಅಪಿ ವಾಸವ ಜಾನಾಸಿ, ತಣ್ಹಾಕ್ಖಯವಿಮುತ್ತಿಯೋ।
ತಸ್ಸ ಸಕ್ಕೋ ವಿಯಾಕಾಸಿ, ಪಞ್ಹಂ ಪುಟ್ಠೋ ಯಥಾತಥಂ॥

"ಯೋ ಏತಮಭಿಜಾನಾತಿ, ಭಿಕ್ಖು ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಸಾವಕೋ।
ತಾದಿಸಂ ಭಿಕ್ಖುಮಾಸಜ್ಜ, ಕಣ್ಹ ದುಕ್ಖಂ ನಿಗಚ್ಛಸಿ॥

“ಯೋ ಬ್ರಹ್ಮಂ ಪರಿಪುಚ್ಛತಿ, ಸುಧಮ್ಮಾಯಾಭಿತೋ ಸಭಂ।
ಅಜ್ಜಾಪಿ ತ್ಯಾವುಸೋ ದಿಟ್ಠಿ, ಯಾ ತೇ ದಿಟ್ಠಿ ಪುರೇ ಅಹು।
ಪಸ್ಸಸಿ ವೀತಿವತ್ತನ್ತಂ, ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕೇ ಪಭಸ್ಸರಂ॥

“ತಸ್ಸ ಬ್ರಹ್ಮಾ ವಿಯಾಕಾಸಿ, ಅನುಪುಬ್ಬಂ ಯಥಾತಥಂ।
ನ ಮೇ ಮಾರಿಸ ಸಾ ದಿಟ್ಠಿ, ಯಾ ಮೇ ದಿಟ್ಠಿ ಪುರೇ ಅಹು॥

“ಪಸ್ಸಾಮಿ ವೀತಿವತ್ತನ್ತಂ, ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕೇ ಪಭಸ್ಸರಂ।
ಸೋಹಂ ಅಜ್ಜ ಕಥಂ ವಜ್ಜಂ, ಅಹಂ ನಿಚ್ಚೋಮ್ಹಿ ಸಸ್ಸತೋ॥

“ಯೋ ಏತಮಭಿಜಾನಾತಿ, ಭಿಕ್ಖು ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಸಾವಕೋ।
ತಾದಿಸಂ ಭಿಕ್ಖುಮಾಸಜ್ಜ, ಕಣ್ಹ ದುಕ್ಖಂ ನಿಗಚ್ಛಸಿ॥

“ಯೋ ಮಹಾಮೇರುನೋ ಕೂಟಂ, ವಿಮೋಕ್ಖೇನ ಅಫಸ್ಸಯಿ।
ವನಂ ಪುಬ್ಬವಿದೇಹಾನಂ, ಯೇ ಚ ಭೂಮಿಸಯಾ ನರಾ॥

“ಯೋ ಏತಮಭಿಜಾನಾತಿ, ಭಿಕ್ಖು ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಸಾವಕೋ।
ತಾದಿಸಂ ಭಿಕ್ಖುಮಾಸಜ್ಜ, ಕಣ್ಹ ದುಕ್ಖಂ ನಿಗಚ್ಛಸಿ॥

“ನ ವೇ ಅಗ್ಗಿ ಚೇತಯತಿ [ವೇಠಯತಿ (ಸೀ॰)], ‘ಅಹಂ ಬಾಲಂ ಡಹಾಮೀ’ತಿ।
ಬಾಲೋ ಚ ಜಲಿತಂ ಅಗ್ಗಿಂ, ಆಸಜ್ಜ ನಂ ಸ ಡಯ್ಹತಿ॥

“ಏವಮೇವ ತುವಂ ಮಾರ, ಆಸಜ್ಜ ನಂ ತಥಾಗತಂ।
ಸಯಂ ಡಹಿಸ್ಸಸಿ ಅತ್ತಾನಂ, ಬಾಲೋ ಅಗ್ಗಿಂವ ಸಂಫುಸಂ॥

“ಅಪುಞ್ಞಂ ಪಸವೀ ಮಾರೋ, ಆಸಜ್ಜ ನಂ ತಥಾಗತಂ।
ಕಿನ್ನು ಮಞ್ಞಸಿ ಪಾಪಿಮ, ನ ಮೇ ಪಾಪಂ ವಿಪಚ್ಚತಿ॥

“ಕರೋತೋ ಚೀಯತಿ ಪಾಪಂ, ಚಿರರತ್ತಾಯ ಅನ್ತಕ।
ಮಾರ ನಿಬ್ಬಿನ್ದ ಬುದ್ಧಮ್ಹಾ, ಆಸಂ ಮಾಕಾಸಿ ಭಿಕ್ಖುಸು॥

“ಇತಿ ಮಾರಂ ಅತಜ್ಜೇಸಿ, ಭಿಕ್ಖು ಭೇಸಕಳಾವನೇ।
ತತೋ ಸೋ ದುಮ್ಮನೋ ಯಕ್ಖೋ, ನತತ್ಥೇವನ್ತರಧಾಯಥಾ”ತಿ॥

ಮಾರತಜ್ಜನೀಯಸುತ್ತಂ ನಿಟ್ಠಿತಂ ದಸಮಂ।

ಚೂಳಯಮಕವಗ್ಗೋ ನಿಟ್ಠಿತೋ ಪಞ್ಚಮೋ।

ತಸ್ಸುದ್ದಾನಂ –

ಸಾಲೇಯ್ಯ ವೇರಞ್ಜದುವೇ ಚ ತುಟ್ಠಿ, ಚೂಳಮಹಾಧಮ್ಮಸಮಾದಾನಞ್ಚ।
ವೀಮಂಸಕಾ ಕೋಸಮ್ಬಿ ಚ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ, ದೂಸೀ ಚ ಮಾರೋ ದಸಮೋ ಚ ವಗ್ಗೋ॥

ಸಾಲೇಯ್ಯವಗ್ಗೋ ನಿಟ್ಠಿತೋ ಪಞ್ಚಮೋ।

ಇದಂ ವಗ್ಗಾನಮುದ್ದಾನಂ -

ಮೂಲಪರಿಯಾಯೋ ಚೇವ, ಸೀಹನಾದೋ ಚ ಉತ್ತಮೋ।
ಕಕಚೋ ಚೇವ ಗೋಸಿಙ್ಗೋ, ಸಾಲೇಯ್ಯೋ ಚ ಇಮೇ ಪಞ್ಚ॥

ಮೂಲಪಣ್ಣಾಸಕಂ ಸಮತ್ತಂ।